Budapest IX. Kerületi Kőrösi Csoma Sándor Kéttannyelvű Általános Iskola

1091 Budapest, Ifjúmunkás u. 13.

OM-azonosító 034 939

Pedagógiai Program

2026.

A Pedagógiai Program nyilvános dokumentum. A Pedagógiai Programot az intézmény a jogszabályban meghatározottak szerint az intézmény honlapján közzéteszi, továbbá az intézményben a tanulók, a szülők és az intézmény alkalmazottai számára hozzáférhetővé teszi.A Pedagógiai Program hatályos példánya az intézményben megtekinthető.

Legitimációs záradék

A Pedagógiai Program elfogadása

A Budapest IX. Kerületi Kőrösi Csoma Sándor Kéttannyelvű Általános Iskola Pedagógiai Programját az intézmény nevelőtestülete a vonatkozó jogszabályokban meghatározottak szerint megtárgyalta és elfogadta.
A nevelőtestületi elfogadás időpontja: **2026. augusztus 31.**
A nevelőtestületi elfogadásról készült jegyzőkönyv iktatószáma: **.....**

Kelt: Budapest, 2026. 08.31.

....
hitelesítő nevelőtestületi tag hitelesítő nevelőtestületi tag

A pedagógiai programot a nevelőtestület bevonásával készítette:

.....
Kapocsi Tímea
igazgató

Igazgatói jóváhagyás

A Budapest IX. Kerületi Kőrösi Csoma Sándor Kéttannyelvű Általános Iskola Pedagógiai Programját az intézmény igazgatója a jogszabályban meghatározottak szerint jóváhagyta.
A Pedagógiai Program hatálybalépésének időpontja: **2026. szeptember 1.**
Kelt: Budapest, 2026. 08.31.

.....

Kapocsi Tímea
igazgató

Fenntartói nyilatkozat
A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 26. § (1) bekezdése és 83. § (2) bek. g) pontja alapján a Budapest IX. Kerületi Kőrösi Csoma Sándor Kéttannyelvű Általános Iskola pedagógiai programját jóváhagyom.
A fenntartóra többletkötelezettséget telepítő rendelkezések esetében a szükséges pénzügyi fedezetet a fenntartó a mindenkori költségvetés függvényében biztosítja.

Kelt: Budapest, 2026. ……. …….
Tóth Endre
tankerületi igazgató

Tartalom

1. NEVELÉSI PROGRAM 9

1.1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai 9

1.1.1. NAT-ban meghatározott fejlesztési feladataink, nevelési céljaink 11

1.2. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai feladatai, eszközei, eljárásai, a pedagógusok, osztályfőnökök feladatai 15

1.3. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok 17

1.4. A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok, egészségnevelési és környezeti nevelési elvek 18

1.4.1. Egészségfejlesztés 18

1.4.2. A komplex intézményi mozgásprogram területei 24

1.4.3. Környezeti-, fenntarthatóságra és klímatudatosságra nevelés 29

1.5. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje 43

1.5.1. Esélyegyenlőség biztosítása 43

1.5.2. A sajátos nevelési igényű gyermekek integrálásának helyi rendje 44

1.5.3. A beilleszkedési magatartási tanulási nehézségekkel küzdő tanulók helyzetének javítása 45

1.5.4. A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulókkal kapcsolatos feladatok 46

1.5.5. Késéssel, igazolatlan órákkal kapcsolatos tennivalóink 46

1.5.6. Az iskola gyermekvédelmi feladatai 47

1.5.7. A hátrányos helyzet, a szociális hátrányok enyhítésére tett intézkedések: 49

1.5.7. Tehetséggondozás 51

1.6. A személyiség- és közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok 52

1.6.1. Személyiségfejlesztés 52

1.6.2. Közösségfejlesztés 54

1.6.3. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai 56

1.6.4. Az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok 59

1.7. Az iskolai hagyományok 62

1.7.1. Nemzeti ünnepek, emléknapok 62

1.7.2. Iskolai hagyományok ápolása 65

1.8. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai 66

1.9. A felvétel és az átvétel szabályai 69

1.10. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv 70

1.11. Mindennapos iskolai testnevelés 72

1.12. Mindennapos művészeti nevelés 72

1.13.Az idegennyelv-oktatása 72
1.14.Közlekedési ismeretek 72
1.15.A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag 73
1.16.Könyvtárpedagógiai órák 73
2. HELYI TANTERV 74
2.1. A választott kerettanterv megnevezése, jellemzői 74
2.2. A helyi tanterv tantárgyai, tartalmai 77
2.3. A kötelezően választható tantárgyak 82
2.4. A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai 82
2.5. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei 82
2.6. Etika/ hit-és erkölcstan oktatásának megszervezése 83
2.7. Az alkalmazott tanulmányi segédletek, tankönyvek és taneszközök 83
2.8. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása 85
2.9. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja, a tanulók fizikai állapotának mérése 87
2.10.A tanulók tanulmányi munkájának ellenőrzése, értékelése 88
2.10.1. Az iskola írásbeli és szóbeli beszámoltatás, és az ismeretek számonkérésének helyi módjai 91
2.10.2. Az otthoni, a napközi és tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai 95
2.10.3. Oktatási eredményvizsgálatok 96
2.11.A tanulók értékelése 96
2.11.1. Az értékelés kategóriái első osztálytól a második évfolyam félévéig 96
2.11.2. A tantárgyi érdemjegyek és osztályzatok kritériumai 112
2.12.A magatartás és szorgalom értékelése 114
2.13.Az iskolai jutalmazás formái 117
2.14.Az iskolai büntetések formái 118
2.15.A magasabb évfolyamra lépés feltételei 119
2.16.A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések 120
2.17.Az iskolában alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek 121
2.17.1. BESZOKTATÁS IDŐSZAKA az 1. és a 2. ÉVFOLYAMON 122
2.17.2. Évkezdési témahét felső tagozat 131
2.17.3. 3-8. évfolyam tanévkezdő projektek 134
3. MELLÉKLETEK 150

A KŐRÖSI CSOMA SÁNDOR KÉTTANNYELVŰ ÁLTALÁNOS ISKOLA - MAGYAR-ANGOL KÉT TANÍTÁSI NYELVŰ ISKOLA – PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Iskolánk a főváros IX. kerületében, Ferencvárosban a József Attila-lakótelepen található oktatási intézmény. Feladatát a Szakmai Alapdokumentum határozza meg. Földrajzi helyzetéből adódóan a partnerek, az iskolahasználók szociokulturális háttere, ennek megfelelően az iskolával szemben támasztott igénye, elvárása széles skálán mozog. Programunk elkészítése során a Szakmai Alapdokumentumban leírtakon túl igyekeztünk figyelembe venni a partneri igényeket.

1961. szeptember 1-jén kezdődött a tanítás az Ifjúmunkás utca 13. szám alatt. A még épülő lakótelepen ez volt az első iskola, amely megnyitotta kapuit a diákok előtt. Ekkor még játszótér és sportpálya nélkül működött az intézmény, sőt a 600 gyerekre tervezett épületben 1200-an kezdtek tanulni, emiatt rövid ideig váltott műszakban folyt az oktatás, ezt követően másik két környékbeli iskola megnyitásával a hallgatói létszám a tervezett szintre csökkent.

Az iskola 1989-ig viselte a Hámán Kató nevet. 1991/1992. tanévtől általános, szakiskola és algimnáziumként folytatódott tovább a munka. A szakiskolai oktatásban háziasszonyképzés indult olyan lányok részére, akik nem nyertek felvételt más szakmunkásképzőkbe és az itt szerzett bizonyítvánnyal szállodákban, éttermekben kaptak munkalehetőséget. Az algimnáziumi oktatás a Leövey Klára Gimnáziummal közösen kidolgozott pedagógiai programmal indult, amely egy hatosztályos általános képzésre épülő, szakirányú képzést is folytató, többfunkciós gimnáziumi modell volt.

1994-ben az iskola felvette a Kőrösi Csoma Sándor Általános-, Szakiskola és Algimnázium nevet.

Az 1997-es év nagy változást hozott az iskola életében. Fenntartói határozatok alapján már nem lehetett elindítani az algimnáziumi osztályt, és megszüntették a háziasszonyképzést is. 2001-től kísérleti jelleggel indult meg a két tanítási nyelvű képzés, majd 2004 szeptemberében került bevezetésre ez a képzési forma.

Iskolánkban évfolyamonként két osztályban folyik az oktatás. A gyermekek felügyeletét az

SZMSZ-ben meghatározottak alapján látjuk el.

A jogszabály alapján (5/2020. (I.31) Korm.rendelet A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. évi (VI.4.) Korm. rendelet módosításáról) az iskola a pedagógiai programjának részeként a miniszter által kiadott kerettanterveket (NAT2020) Kerettanterv az általános iskola 1–4. évfolyamára Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyamára kiegészítve helyi tantervet készítettünk. A kéttannyelvű oktatást a Irányelv és kerettantervek a két tanítási nyelvű iskolai oktatáshoz program alapján szervezzük. A kéttannyelvű képzés célja az, hogy a gyerekek az anyanyelv elsajátításához hasonlóan minél korábban elkezdjék az angol nyelv tanulását. A 6-7 éves gyerekek életkori sajátossága a kíváncsiság, a nagyfokú tanulási kedv, és a közlési kényszer. Mindez megfelelő feltételeket nyújt a korai nyelvtanuláshoz. Számukra a tanulás is csak egyfajta játék, ezért a program legfőbb alapelve a játékosság. A nyelvi elemeket a gyerekek konkrét tevékenységeken keresztül ismerik meg. Az angol nyelv oktatása és a más tantárgyak angol nyelven történő tanulása egyidejűleg kezdődik.

A célnyelven tanított tantárgyak kiválasztásakor szem előtt tartottuk a tanulók életkori sajátosságait. A program tudatosan épít a gyerekek azon tulajdonságára, hogy a nyelvet szinte észrevétlenül, könnyedén, gátlások nélkül képesek elsajátítani.

Az angolul vezetett órákon első osztály első félévében a gyerekek hallás után tanulnak, az olvasás és az írás bevezetése a második félévben kezdődik játékos formában. 2-4. osztályban mind a négy nyelvhasználati képesség fejlesztése egymásra épülve történik.

Fontos, hogy a tanulók az általános iskola végére rendelkezzenek olyan kommunikációképes nyelvtudással, amellyel képesek ismeretszerzésre angol nyelven is. A magas óraszámban tanított, a gyermekek számára érdekfeszítő tananyag segítségével tanulóink az angol nyelvet újabb ismeretek megszerzéséhez, gondolataik, érzéseik kifejezéséhez eszközként tudják használni az iskola befejezésekor. Fontos, hogy ne csak ismerjék, de szeressék is meg más népek életét, szokásait, lássák a kultúrák közötti különbségeket, és tanulják meg, hogyan igazodjanak el köztük.

Első osztálytól kezdődően a normál osztályokban az angol nyelv tanulását az 1-3. évfolyamon szakköri formában, lehetőség szerint csoportbontásban szervezzük meg. A 4. évfolyamtól kezdve már tanórai keretek között biztosítjuk a nyelvoktatást. Az angol tanórákon kívül negyedik évfolyamtól heti 1 órát biztosítunk csoportonként szakköri formában a napi angol oktatás megvalósítására.

Az angol nyelv kiemelt szerepén kívül a közismereti tárgyak magas színvonalú oktatását is fontosnak tartjuk, hiszen végzős diákjaink neves középiskolákban folytatják tanulmányaikat. Törekszünk arra, hogy a Kőrösi egy olyan oktatási intézmény legyen, amelyben a gyermekek biztonságban vannak mind mentális, mind fizikai szempontból.

Ahol az iskolában eltöltött idő jó hangulatban, stressz-mentesen zajlik.

Elfogadó, egymást támogató légkör segíti a diákokat és a pedagógusokat egyaránt, ahová diákjaink szívesen járnak – nemtől, vallási és faji hovatartozástól függetlenül.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek számára az iskola ne csupán a tanulás helyszíne, hanem olyan közösségi tér is legyen, ahol örömmel vesznek részt a mindennapi életben, ahol élményeket szereznek, barátságokat kötnek, kipróbálhatják magukat különböző helyzetekben, és felfedezhetik saját érdeklődési területeiket, erősségeiket, tehetségüket.

A gyermekek iskolai életét változatos, élményszerű pedagógiai módszerekkel, játékos és kooperatív tanulási formákkal, projektfeladatokkal, közös alkotótevékenységekkel, mozgással, digitális eszközök tudatos alkalmazásával, valamint színes és változatos közösségi, kulturális és szabadidős programokkal kívánjuk gazdagítani. Arra törekszünk, hogy a tanulás során a gyermekek ne csupán befogadói, hanem aktív résztvevői legyenek a folyamatnak: kérdezzenek, gondolkodjanak, próbálkozzanak, keressenek, alkossanak és fedezzék fel az új ismereteket.

Kiemelt feladatunknak tekintjük a gyermekek természetes kíváncsiságának megőrzését és folyamatos ébrentartását. Hisszük, hogy a tanulás akkor válik igazán hatékonnyá és maradandóvá, ha a gyermekekben felkelti az érdeklődést, sikerélményt ad, lehetőséget teremt az önálló gondolkodásra és arra, hogy saját kérdéseikre maguk is keressék a válaszokat. Ezért olyan tanulási környezet kialakítására törekszünk, amelyben a kíváncsiság érték, a kérdezés természetes, a tévedés pedig a tanulási folyamat elfogadott része.

Fontosnak tartjuk, hogy minden gyermek megtalálhassa azt a területet, amelyben örömét leli, amelyben sikeres lehet, és amelyben kibontakoztathatja képességeit. A tanórai munkát ezért olyan tanórán kívüli lehetőségekkel egészítjük ki, amelyek teret adnak a sportnak, a művészeteknek, a kultúrának, a természettudományoknak, a nyelveknek, a közösségi tevékenységeknek, a kreativitásnak és a játék örömének.

Az iskolai ünnepek, hagyományok, projektnapok, témanapok, kirándulások, versenyek, sportprogramok, kulturális rendezvények, közösségi események és egyéb közös programok mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a Kőrösi életének meghatározó része legyen a közösséghez tartozás élménye. Arra törekszünk, hogy ezek az alkalmak minden gyermek számára

lehetőséget teremtsenek a közös élményszerzésre, az együttműködésre, az egymás iránti felelősség megtapasztalására és arra, hogy az iskolai évekhez pozitív emlékek kapcsolódjanak.

Pedagógiai munkánk során fontosnak tartjuk az életkori sajátosságok figyelembevételét, a gyermekek egyéni különbségeinek elfogadását és a differenciált fejlesztést. Arra törekszünk, hogy minden tanuló a saját lehetőségeihez mérten fejlődjön, megtapasztalja a siker örömét, és legyen lehetősége arra, hogy képességeihez és érdeklődéséhez igazodó kihívásokkal találkozzon. A tehetségek felismerése és támogatása éppúgy feladatunk, mint azoknak a gyermekeknek a segítése, akiknek több időre, nagyobb figyelemre vagy személyre szabott támogatásra van szükségük.

Célunk, hogy a gyermekek az iskolában ne csupán ismereteket szerezzenek, hanem olyan képességeket és tapasztalatokat is, amelyek egész életükben elkísérik őket: tudjanak együttműködni, kommunikálni, önállóan gondolkodni, döntéseket hozni, problémákat megoldani, felelősséget vállalni önmagukért és másokért, valamint nyitottan és elfogadóan fordulni a körülöttük lévő világhoz.

A tanórák a tudás megszerzésével telnek, annak érdekében, hogy minden tanuló rendelkezzen a középfokú tanuláshoz szükséges alapkészségekkel, és alapismeretekkel, azok is, akik a leghátrányosabb helyzetekből indulnak. Az intézményből kikerülő gyerekek megállják a helyüket későbbi tanulmányaik során, s általános iskolájukra a későbbi felnőttek úgy gondolnak vissza, mint arra a helyre, ahol „emberré válásuk” során az első útravalót, példát kapták.

Arra törekszünk, hogy ez az útravaló ne csak a megszerzett tudás legyen, hanem a kíváncsiság, a tanulás öröme, az önmagukba vetett hit, a közösséghez tartozás élménye, a mások iránti tisztelet és az a biztos tudat is, hogy képesek új dolgokat felfedezni, fejlődni, kérdezni, alkotni és megküzdeni a kihívásokkal.

Hiszünk abban, hogy az iskola akkor tölti be igazán a feladatát, ha a gyermekek számára biztonságot, tudást, közösséget és élményeket egyszerre ad. Olyan iskolát szeretnénk építeni, ahol a gyermekek kíváncsisága nem elveszik, hanem erősödik; ahol a tanulás nem kényszer, hanem felfedezés is lehet; ahol a teljesítmény mellett érték a kitartás, az együttműködés, a kreativitás és a fejlődés; és ahol minden gyermek megtapasztalhatja, hogy fontos, értékes és képes arra, hogy saját útját megtalálja.

A Kőrösi olyan iskola kíván lenni, amelyre a gyermekek nemcsak az ott megszerzett tudás, hanem az együtt töltött évek, a közös élmények, a barátságok, a sikerek és az őket körülvevő támogató felnőttek miatt is jó szívvel emlékeznek vissza.

1. NEVELÉSI PROGRAM

1.1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai

Alapelvünk, hogy iskolánk minden tanuló számára egyenlő esélyeket biztosító olyan nevelési-oktatási intézmény legyen, ahol a szülőkkel egyetértésre törekedve a pedagógusok mindent elkövetnek azért, hogy a gyermekek a képességeikhez mérten a lehető legjobban fejlődjenek szociálisan, intellektuálisan és fizikálisan egyaránt, ezt úgy elérve, hogy biztosítjuk diákjaink aktív részvételét a tanulási tevékenységben.

Személyiségfejlesztő tanító-nevelő tevékenységünk olyan pedagógiai munka, amelynek középpontjában a tanulók tudásának, képességeinek fejlesztése, a készségek elsajátíttatása, kibontakoztatása, a személyiség fejlődéséhez szükséges megfelelő feltételek biztosítása áll, figyelembe véve, hogy az oktatás és a nevelés színtere nemcsak az iskola, hanem az élet számos egyéb fóruma is. Folyamatosan bővítjük módszertani ismereteinket, gazdagítjuk pedagógiai eszköztárunkat. A tanulói kompetenciákat oly módon kívánjuk fejleszteni, hogy diákjaink képesek legyenek ismereteik különböző helyzetekben való kreatív alkalmazására.

Fontosnak tartjuk, hogy minden gyerek fejlődését önmagához képest értékeljük, de ugyanakkor figyelembe vesszük azt is, hogy hol tart az iskola értékrendjének elsajátításában, a tantárgyi követelmények teljesítésében.

Az iskolában olyan légkörnek kell uralkodnia, amelyben a gyermek biztonságban érzi magát, tudja, hogy bizalommal fordulhat az ott dolgozó felnőttekhez, mert számíthat a segítségükre.

Céljaink:

- A 2020-2021-es tanévtől pedagógiai munkánk során kiemelt figyelmet fordítunk a 21. századi készségek fejlesztésére: (Kreativitás és innováció, Kritikai gondolkodás és problémamegoldás, Kommunikáció, Kollaboráció (Együttműködés). Mindezeket a pedagógiai tevékenységeket az infokommunikációs technológia (IKT) felhasználásával kívánjuk megvalósítani.
- az aktív, felfedező, tevékeny, együttműködésen alapuló tanulás elérése;
- a tanulói kompetenciafejlesztés;
- a tanulói különbségekhez illeszkedő többszintű tananyag-alkalmazás;
- a képesség - kibontakoztatás támogatása;
- az egyénre szabott tanulási lehetőségek térnyerése;
- a tanulói együttműködésen alapuló tanulás, amelyben nagy hangsúlyt kapnak a differenciált tanulásszervezési eljárások;

- a digitális technológiával támogatott oktatási módszerek rendszeres alkalmazása;
- a lehetőségeinkhez mért optimális tanulási környezet megteremtése;
- fejlesztő, a tanulást támogató értékelési rendszer alkalmazása;
- a témaheteken (**beszoktatási** – 1. számú melléklet)**, környezettudatosság, fenntarthatósági, digitális, PÉNZ7)**, projektnapokon multidiszciplináris témafeldolgozás;
- hagyományostól eltérő oktatási formát alkalmazunk témanapjainkon és témaheteinken, ahol tanulóink egy közös témát dolgoznak föl egyéni és osztálykeretben. Ezek témáját az éves munkatervben a munkaközösségek határozzák meg. A témahetek száma osztályonként maximum 2 hét lehet.
- az 5. évfolyam bemeneti szakaszában a nevelési-oktatási szakasz váltás segítése (kezdő projekthét, fejlesztő és diagnosztikus értékelés az első hónapban);
- a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk kialakítása;
- minden tanuló szilárd erkölcsi alapjának – a kötelességtudat, a munka megbecsülése, mértéktartás, együttérzés, segítőkészség, tisztelet és tisztesség, a korrupció elleni fellépés, türelem, megértés, elfogadás – a megalapozása és fejlesztése;
- diákjaink sajátítsák el azokat az ismereteket, amelyek megteremtik az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését, a határon túl élő magyarok sajátos kultúrájának, hagyományainak megismerését, megérezzék mindnyájunk kötődését Európához;
- diákjainkban alakuljon ki a hazaszeretet érzése, ismerjék meg a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket, hogy felnőtté válva jó állampolgárok legyenek;
- diákjainkban alakuljon ki a hazaszeretet érzése, ismerjék meg a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket, hogy felnőtté válva jó állampolgárok legyenek;
- tanulóink rendelkezzenek értékálló és a kor igényeinek megfelelő tudással a nyolcadik osztály befejezésére, hogy tanulmányaikat a számukra leginkább megfelelő oktatási intézményben folytathassák;
- diákjaink értsék és etikusan használják az új és a hagyományos médiumok nyelvét, eszköztárát;
- a két tannyelvű program szerint haladó tanulók az általános iskolai tanulmányok befejezésekor rendelkezzenek olyan nyelvtudással, melynek birtokában képesek az önálló ismeretszerzésre angol nyelven is;
- az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása;

- A tanítás-tanulás során a hagyományos ismeretközlő oktatásról áttérjünk a kompetenciák, azaz a képességek, készségek és az alkalmazásképes tudás fejlesztésére, hiszen elsősorban ezek révén válhat bárki képessé az egész életen át tartó tanulásra.

- A pedagógusok módszertani kultúrájának bővítése, a tanulók motiválása és tevékenykedtetése által a tanulási zavarok hatékony kezelése, valamint a tehetséggondozás.

- Az IKT alkalmazása a tanulási folyamatokban, digitális eszközhasználat (pl.: Office365 használat, OneNote, Teams, Kahoot alkalmazások)

- az iskola által szervezett tanórán kívüli és szabadidős tevékenységek keretében tanulóink a képességeiknek, érdeklődésüknek megfelelő programokat találjanak;

- a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetbarát, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék jellemzővé tanulóink számára;

- legyen belső igény a mesterséges környezet védelme, mások munkájának megbecsülése iránt;

- a tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén.

1.1.1. NAT-ban meghatározott fejlesztési feladataink, nevelési céljaink

Az erkölcsi nevelés

A köznevelés alapvető célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése. Az erkölcsi nevelés legyen életszerű: készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira. Az erkölcsi nevelés lehetőséget nyújt az emberi lét és az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek különböző megközelítési módokat felölelő megértésére, megvitatására. Az iskolai közösség élete, tanárainak példamutatása támogatja a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás. A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfegyelemtől a képzelőtehetségen át intellektuális érdeklődésük felkeltéséig – hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helytállásukat a munka világában is.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját. Tájékozódjanak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről, nehézségeiről és az ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákról. Állampolgárságra, demokráciára nevelés A demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. Az iskola megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket, és ennek keretében biztosítja a honvédelmi nevelést. A részvétel a közügyekben megkívánja a kreatív, önálló mérlegelő gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások**.**

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

Az önismeret – mint a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejleszthető képesség – a társas kapcsolati kultúra alapja. Elő kell segíteni a tanuló kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését. Hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra. Ahhoz, hogy az oktatási és nevelési folyamatban résztvevő tanulók, az elsajátított készségekre és tudásra támaszkodva énképükben is gazdagodjanak, a tanítás-tanulás egész folyamatában támogatást igényelnek ahhoz, hogy tudatosuljon, a saját/egyéni fejlődésüket, sorsukat és

életpályájukat maguk tudják alakítani. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

A családi életre nevelés

A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések, a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését a köznevelés területére. A köznevelési intézményeknek ezért kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése. A felkészítés a családi életre segítséget nyújt a gyermekeknek és fiataloknak a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a családi életükben felmerülő konfliktusok kezeléséről. Az iskolának foglalkoznia kell a szexuális kultúra kérdéseivel is.

A testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. A pedagógusok ösztönözzék a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stresszkezelés módszereinek alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. Az iskola feladata, hogy a családdal együttműködve felkészítse a tanulókat az önállóságra, a betegség-megelőzésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiénében, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében. A pedagógusok motiválják és segítsék a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A Nat ösztönzi a személyiség fejlesztését, kibontakozását segítő nevelést-oktatást: célul tűzi ki a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítását a tanulókban úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül ismerik meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét. A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás,

önkéntes feladatvállalás és - megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári léthez.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. Cél, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára. Az intézménynek fel kell készítenie őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

Pályaorientáció

Az iskolának – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket kell biztosítania, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket. Ezért fejleszteni kell bennük a segítéssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Cél, hogy a tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrautaltságát. Ennek érdekében a köznevelési intézmény biztosítja a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a

banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok tanítását.

Médiatudatosság

Cél, hogy a tanulók a mediatizált, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés az értelmező, kritikai beállítódás kialakítása és tevékenység-központúsága révén felkészít a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezésére, tudatos alakítására. A tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusaival, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint e különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

A tanulás tanítása

A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáférésével kapcsolatban. Meg kell tanítania, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; miként működhetnek együtt a tanulók csoportban; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

1.2. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai feladatai, eszközei, eljárásai, a pedagógusok, osztályfőnökök feladatai

Iskolánk nevelési célja a tanulók személyiségének formálása, esélyeinek növelése, kibontakozásuk támogatása.

Kiemelt feladataink:

- Minden tanulónk számára biztosítani kell az alapkészségek elsajátítását, melyek a társadalomba

való beilleszkedéshez, a további ismeretszerzéshez és az önmegvalósításhoz szükségesek.

- A tanulók problémamegoldó gondolkodásának, az összefüggések felismerésének fejlesztése tanórákon és tanórán kívüli foglalkozásokon, a tanulók igényének kialakítása az egyéni ismeretszerzésre.

- Minden tanár legyen tudatában annak, hogy elsősorban saját személyiségével és példamutatásával nevel.
- Az iskolai élet egészére figyelve segítse a közösség tagjainak emberi kibontakozását.
- Személyi ügyekben az elfogadásról és diszkrécióról se feledkezzen meg.
- Rendszeres önképzéssel és továbbképzéseken való részvétellel fejlessze szakmai és pedagógiai műveltségét.
- Tartson rendszeres kapcsolatot diákjai osztályfőnökével, szüleivel, többi tanárával.
- Tantárgyanként, osztályonként, illetve csoportonként tervezze meg egész tanévi munkáját, a megvalósulás dokumentálását, a reflexiók beépítését, a munkája minőségének emelését időben végezze el.
- Minden tanév elején helyzetelemzésen alapuló nevelési-foglalkozási tervet készítsenek az osztályfőnökök és napközi vezetők, melyeket szükség szerint módosítsanak. A szaktanárok év elején készítsék el a csoport profilját figyelembe vevő tanmenetüket.
- Alkalmazzon differenciált tanulásszervezési módszereket, melyekkel kiterjesztheti és elmélyítheti a tankönyvek tartalmát (pl. egyéni rétegmunka, adaptált szövegváltozatok feldolgozása).
- A különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében biztosítson egyéni haladási ütemet, alkalmazzon személyre szabott nevelést.
- Szakmailag és módszertanilag alaposan készüljön fel. Munkáját a pontosság jellemezze.

  Folyamatosan győződjön meg a tanulási folyamat hatékonyságáról, szükség esetén módosítson alkalmazott módszerein.

- Szakmai munkaközösségével egyetértésben szervezze meg a tehetséggondozás és felzárkóztatás teendőit.
- Ismerje és alkalmazza az iskola nevelési dokumentumaiban megfogalmazott elveket az

ellenőrzés-értékelés feladataiban.

- Folyamatosan nagy hangsúlyt helyezzen a tanulás módszereinek tanítására.
- Az egységes iskolai követelményrendszert minden pedagógus köteles betartani. A szaktanárok minden tanév első tantárgyi óráján ismertessék a tanulókkal (és az első szülői értekezleten a szülőkkel) a tantárgy követelmény- és értékelési rendszerét, a pótlási és javítási lehetőségeket.
- A pedagógus a tanuló értékeléséről az elektronikus naplón keresztül rendszeresen értesíti a szülőket.
- Az osztályfőnöki munka tartalmát, az osztályfőnök feladatait az SZMSZ tartalmazza.
-

Nevelő-oktató munkánk eszközei, módszerei, munkaformái:

- önálló munka
- páros munka
- csoport munka
- projektek, projektoktatás
- témahetek, témanapok

1.3. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Iskolánk nevelő és oktató munkájának alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét, kreativitását és problémamegoldó képességét a különféle iskolai tevékenységek megszervezésével széleskörűen fejlessze.

Célkitűzéseink alapján az alábbi konkrét pedagógiai feladatok köré csoportosítjuk a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos teendőinket. Az értelmi nevelés területén nagy hangsúlyt fektetünk a kulcskompetenciák fejlesztésére.

Kulcskompetenciák fejlesztése: 2020. szeptember 01 – től felmenő rendszerben

- A tanulás kompetenciái
- A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
- A digitális kompetenciák
- A matematikai, gondolkodási kompetenciák
- A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
- A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

- Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák”

További releváns kompetenciaterületek:

A fent felsorolt kulcskompetenciákon felül a következő nevelési területek fejlesztése áll pedagógiai munkánk középpontjában:

- Egészséges életmódra nevelés, testi, lelki egészség, mely a tanórai és az egyéb foglalkozások során az egészségnevelési és környezeti nevelési programmal (benne a komplex intézményi mozgásprogrammal) koherensen jelenik meg a gyakorlatban a fizikailag aktív, egészségtudatos életvezetésre, a motoros műveltség eszközeivel való személyiségfejlesztésre és a tehetséggondozásra épül, továbbá az egészségmegőrzést is szervesen magában foglalja.
- Környezettudatos magatartás, mely a fenntarthatóság szempontjaira koncentrál.
- Értékorientációk, beállítódások kialakítása (felelősség, autonóm cselekvés, megbízhatóság, tolerancia, társadalmilag elfogadott viselkedésformák), elsősorban az etikai alapú megközelítésmód paradigmája.

1.4. A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok, egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

1.4.1. Egészségfejlesztés

A teljeskörű egészségfejlesztés az egészség megőrzését, fejlesztését, a betegségek hatékony megelőzését, az egészségtudatos magatartást és az egészségismereten alapuló szemlélet kialakítását elősegítő iskolai tennivalók összefoglaló neve.

Cél, hogy a nevelési-oktatási intézményben minden gyermek részesüljön a testi-lelki jóllétét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő tevékenységekben.

Ennek érdekében a pedagógusok intézményben végzett munkáját, a pedagógiai programot, a szervezeti működést, a gyermek, a tanuló és a szülő részvételét az iskola életében úgy kell összehangolni, hogy az a tanulók egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

Azzal is tisztában vagyunk, hogy az egészségi állapotot több tényező határozza meg: a genetika, a környezet, az életmód és az egészségügyi ellátórendszer működése. Azokon a területeken kell dolgoznunk, amire ráhatásunk van.

A mindennapos működés során kiemelt figyelmet kell fordítani arra, hogy a diákok

egészséghez, biztonsághoz való joga teljesüljön. Ennek érdekében az alábbi területeken vannak feladataink:

- egészséges táplálkozás;
- mindennapos testnevelés, testmozgás;
- testi-lelki egészség fejlesztése, viselkedési függőségek, szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése;
- bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése;
- balesetmegelőzés;
- elsősegélynyújtás;
- személyi higiéné.

A feladatok megvalósítása során figyelembe kell venni a gyermekek biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait. Az 1-4. évfolyamon a mentálhigiéné, egészséges életmód és táplálkozás, az 5-8. évfolyamon a káros szenvedélyek megelőzése, a serdülőkori testi változások témakörök dominálnak. A témák legyenek beilleszthetők a nevelési-oktatási intézményben megvalósuló átfogó prevenciós programokba.

Fontos, hogy az egészségfejlesztési munka:

- koordinált;
- nyomon követhető;
- mérhető;
- értékelhető legyen.

Az egészségfejlesztési és prevenciós tevékenység megszervezésébe a nevelési-oktatási intézmény saját pedagógus-munkakörben foglalkoztatott alkalmazottján és az intézményben iskola-egészségügyi szolgálatot ellátó szakemberen kívül csak olyan személy vonható be, aki rendelkezik az egészségügyért felelős miniszter által kijelölt intézmény szakmai ajánlásával.

Célok:

- Az élethosszig tartó öntevékeny testedzés, az önálló sportolás, a motoros önkifejezés fontosságának tudatosítása, mert ez a személyiség fejlődésének és a lelki egészség megőrzésének eszköze.
- A diákok kiegyensúlyozott pszichés fejlődésének biztosítása, mert ez teszi lehetővé, hogy alkalmazkodni tudjanak környezetük változásaihoz, nemet tudjanak mondani az őket

veszélyeztető hatásokra.

- Megoldási stratégiák kínálása a környezetből érkező ártalmak kivédésére, így csökkentve azok káros következményeit.
- Azon pozitív beállítódások, magatartásformák és szokások erősítése, amelyek az egészségi állapotot javítják.
- Megfelelő étkezési körülmények biztosítása az iskolában.
- Az egészséges életmódra nevelés nemcsak a betegségek megelőzésének módjára tanít, hanem az egészséges állapot örömteli megélésére és a harmonikus élet értékként való tiszteletére is nevel.
- Ezek a szokások csak a tanulók cselekvő, tevékeny részvételével alakíthatók ki.

A pedagógusok feladatai:

- Készítsék fel a diákokat arra, hogy önálló, felnőtt életükben legyenek képesek életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani, konfliktusokat megoldani.
- Fejlesszék a beteg, sérült és fogyatékkal élő embertársaik iránti elfogadó és segítőkész magatartást. Szervezzenek érzékenyítő programokat.
- Ismertessék a környezet - elsősorban a háztartás, az iskola, a közlekedés, a veszélyes anyagok leggyakoribb - egészséget, testi épséget veszélyeztető tényezőit.
- Segítsék a munka és pihenés helyes arányának megválasztását.
- Kezeljék a veszélyhelyzeteket egyéni és közösségi szinten, hangsúlyt fektetve a megelőzésre.
- Gyakoroltassák az önálló gyalogos közlekedést, a tömegközlekedési eszközök használatát, az utas balesetek elkerülésének módjait.
- Nyújtsanak támogatást - különösen a serdülőknek - a káros függőségekhez vezető szokások és életmódok (pl. a dohányzás, alkohol- és droghasználat, egyéb élvezeti szerek fogyasztása, helytelen táplálkozás, mozgásszegény életmód, öltözködési szokások, stb.) kialakulásának megelőzésében.
- Foglalkozzanak a szexuális kultúra és magatartás kérdéseivel, és fordítsanak figyelmet a családi életre-, a felelős, örömteli párkapcsolatra történő felkészítésre.
- Mutassanak példát saját életvitelükkel. Láttassák a diákokkal, hogy a fizikai erőnlét, a fittség,

a test egészsége és jóléte elválaszthatatlan a lelki egyensúlytól, a lélek egészségétől. A rendszeres testnevelés és sporttevékenység révén könnyebb elviselni a stresszt, a fizikai, lelki és szellemi terheléseket. A siker nagyban függ a komplex intézményi mozgásprogram elméleti és gyakorlati minőségétől.

- Segítsék a tanulókat saját testképük megismerésében, reális testtudatuk kialakításában.
- Fejlesszék ki az igényt a diákokban a tőlük függő környezeti ártalmak csökkentésére (pl. zajszennyezés, elektroszmog).
- Figyeljenek a tantermek használatánál is az egészség megőrzésére (megfelelő méretű bútorok, világítás, szellőztetés, az ülésrend időszakonkénti változtatása, szelektív hulladékgyűjtés).
- Vegyék figyelembe az egyéni adottságokat: (pl. rövidlátás, hallási zavar, mozgáskorlátozottság, asztma, állandó gyógyszerhasználat, hiperaktivitás, stb.).robléma észlelése esetén jelezzenek a megfelelő fórum felé (pl. szülő, védőnő, gyermekjóléti szolgálat, rendvédelmi szervek, stb.)

Célkitűzéseink eredményes megvalósítása esetén **tanulóink képesek lesznek:**

- viselkedésük szabályozására;
- helyes életvitel kialakítására;
- megfelelő higiénés szokások alkalmazására;
- napi- és heti rendjük kialakítására;
- az egészségkárosító magatartásformák elkerülésére;
- a korai szűréseken való részvétellel bizonyos betegségek megelőzésére;
- megfelelő étrend, mozgásprogram kialakítására egészségük megőrzése érdekében;
- társas-kommunikációs készségeik és konfliktuskezelési magatartásformáik fejlesztésére;
- a rizikóvállalás határainak kijelölésére;
- a stressz- és feszültségoldás különféle módszereinek alkalmazására.

A módszertani elemek sorrendje:

- információgyűjtés;
- információfeldolgozás;

- alternatívák mérlegelése;
- cselekvési terv kidolgozása;
- döntéshozatal;
- végrehajtás;
- hatékonyságvizsgálat.

Az egészségfejlesztés főbb területei:

1. Egészségnevelés
2. Komplex intézményi mozgásprogram
3. Elsősegélynyújtási alapismeretek

Az egészségnevelés eredményességéhez szükséges, hogy a tanított módszereket a diákok minél többször, valós, globális és helyi- problémákkal, értékekkel kapcsolatban maguk alkalmazzák, valamint folyamatosan reagálni kell a szűkebb, és tágabb környezetben bekövetkező változásokra.

<u>Módszerek az egészségnevelésben:</u>

- problémamegoldó gyakorlatok és ezek értékelése;
- szituációs játékok;
- részvétel egészségneveléssel kapcsolatos programokon;
- sportprogram, kirándulás szervezése, csatlakozás más intézmény által szervezett ilyen jellegű rendezvényekhez;
- az iskolai egészségügyi szolgálat tevékenységének segítése, igénybevétele;
- érveléstechnikai gyakorlatok, hatékony kommunikáció elsajátíttatása;
- a szabadidő hasznos, értelmes eltöltésére irányuló programok szervezése;
- az egészséges életmódra nevelés tantárgyakban történő megjelenítése;
    - környezettudatosság, a fenntartható fejlődés szemléletének kialakítása (szelektív hulladékgyűjtés, energia- és víztakarékosság);
    - oktatófilmek, szakirodalom feldolgozása;

- szilárd véleményalkotási képesség kialakítása a reklámok befolyásoló hatásának kivédésére.

Az egészségnevelési feladatokban közreműködnek:

- intézményvezető, intézményvezető helyettesek;
- egészségnevelést oktató pedagógus;
- osztályfőnök;
- testnevelő, gyógytestnevelő;
- diák - önkormányzatot segítő pedagógus;
- gyermek- és ifjúságvédelmet koordináló pedagógus;
- szaktanárok;
- a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítők;
- szülők;
- iskolaorvos, iskolai védőnő, iskolapszichológus, szociális munkás;
- a pedagógiai szakszolgálat és a pedagógiai szakmai szolgálat munkatársai;
- Népegészségügyi Intézet;
- rendvédelmi szervek;
- Ferencvárosi Kábítószer Egyeztető Fórum munkatársai;
- Ferencvárosi Gyermek és Ifjúsági Önkormányzat tagjai;
- egészségneveléssel foglalkozó intézmények alkalmazottai.

Az egészségnevelés fórumai:

Tanórákon, különösen: környezetismeret, természettudomány, biológia, fizika, kémia, közösségi nevelés, etika/hit-és erkölcstan, technika és tervezés, testnevelés.

Tanórán kívül:

fejlesztő foglalkozások;

- délutáni szabadidős tevékenységek;
- sportolási lehetőségek (pl. diáksportkör, szakedzések);
- iskolai sportprogramok (pl. családinap, osztályok közti bajnokságok, Mikulásfutás, Kőrösi-futás);
- iskolai rendezvényekre előadók meghívása (pl. chef,gombász, védőnő, szakorvos, egészségnevelő, rendvédelmi szakember);

- kirándulások, tanulmányi kirándulások szervezése.

Egyéb fórumok:

- a Magyar Természetvédők Szövetsége által szervezett túrák; - a Ferencvárosi Gyermek és Ifjúsági Önkormányzat által szervezett programok; - a H52 Ifjúsági Iroda és Közösségi Tér kínálata; - kiállítások, előadások (pl. Konkáv Közösségi Tér és Prevenciós Műhely drogprevenció).

1.4.2. A komplex intézményi mozgásprogram területei

- iskolai testnevelés;
- délutáni sportfoglalkozások;
- a szünetek, a szabadidő, a szabad játékidő hasznos eltöltése;
- alkalomszerű mozgásos tevékenységek (sportnap, sportdélután, kirándulás, hétvégi közösségi programok;
- helyes közlekedési szokások kialakítása;
- a tananyagok, tevékenységformák mozgáson keresztüli feldolgozási lehetőségeinek kihasználása.

Célok:

- egy egészségesebb társadalom megteremtése;

a mozgással kapcsolatos kognitív tudás kialakítása, hiszen a szociális és érzelmi hatások legalább annyira fontos következményei a minőségi testnevelésnek, mint maga a mozgásos tevékenység;

- a rendszeres testmozgás preventív, fejlesztő hatásának hangsúlyozása, mert általa a szervezet magasabb készültségi szintje érése, mely fokozza az ember aktivitását, teljesítőképességét, jobbítja fizikai és pszichés állapotát;
- az iskolában tartott órákon a keringési-, légzőszervi- rendszer megfelelő terhelése, a helyes testtartás elérése (nemcsak testnevelésórán);
- közösségi programok szervezése (a családok és az intézmény közötti kapcsolatok mélyítése mozgásos tevékenységeken keresztül).

Feladatok:

- a célt szem előtt tartva nagy hangsúlyt kell fektetni a testnevelésórák és egyéb sporttevékenységek minőségi megszervezésére;
- MINDEN diákot meg kell ismertetni az élethosszig űzhető mozgásformákkal, ki kell bennük alakítani a mindennapi mozgás igényét;
- a csupán fizikai edzés helyett, a testnevelés-foglalkozásokon a gyermekeket olyan széles mozgástapasztalat birtokába kell juttatnunk, amennyire csak lehetőségünk van;
- a rendszeres, minimum 50% közepes és nagy intenzitású mozgással járó foglalkozásokon az élményszerű mozgáskészség fejlesztésével párhuzamosan természetes módon megerősíteni a szervezetet;
- a mozgás közbeni öröm, a „meg tudom csinálni, ügyes vagyok, képes vagyok rá" érzés kialakítása, mely csak jól szervezett, támogató, pozitív légkörű, fejlődésközpontú, differenciált testnevelési gyakorlattal érhető el;

A mindennapi testmozgás: az alábbi módokon valósítható meg:

- heti 5 testnevelésóra, melyhez külső helyszínt is igénybe veszünk az úszás és korcsolya oktatás megszervezésénél.
- az alsó tagozaton a Magyar Mozgáskotta Módszer alkalmazása;
- iskolai sportkör működtetése
- a napi munkarend kialakításakor gondoskodunk a tanulók mozgásigényének kielégítéséről**,** melynek minél nagyobb része szabadlevegőn történjen (iskolai nagyszünetek, reggeli- és délutáni ügyelet, levegőzés napközi- és tanulószoba időben); ezt hivatottak segíteni az udvari játszótér és az ott található mozgásfejlesztő eszközök;
- az udvaron megfelelő sporteszközökkel támogatjuk a sokoldalú mozgásformákat, az aktivitási szintet **(**szabadon használható labdák, ütők, ugrókötelek, trambulin, óriássakk, stb.);
- igény kialakítása a sportolás utáni személyes higiénére;
- versenyzési lehetőségek biztosítása a tehetséges gyerekek számára (pl. diákolimpia, kerületi versenyek);

- a leigazolt versenyzők támogatása (pl. heti 2 testnevelés óra alóli felmentés, egyesületi kikérők elfogadása);
- részvétel az Intézményi Bozsik-programban, Dobd a kosárba pályázatban illetve a szivacskézilabda oktatásban;
- a Netfit-mérés tapasztalatainak felhasználása, a megfelelő stratégia kidolgozása;
- a családok és az iskola közötti kapcsolatok mélyítése mozgásos tevékenységeken keresztül: az alkalomszerű vagy éppen rendszeresebb késődélutáni, hétvégi, szünidei szabadidős aktivitások, a közös tanár-diák-szülő játékok, mérkőzések, kirándulások szervezése;
- az intézmény munkavállalói közösségének (nem csak pedagógusok) bevonása a mozgásprogramba hosszú távon nemcsak komoly nevelői erővel bír, hanem jelentősen hozzájárulhat a munkatársak egészségi állapotának javulásához.

Feltételek:

- intézményünkben egy nagy és egy kis tornaterem, valamint egy nagy és egy kisudvar áll rendelkezésre;
- nagy hangsúlyt fektetünk a sporteszközállomány fejlesztésére, mely jórészt pályázati keretből valósítható meg. Fontos, hogy diákjaink életkori sajátosságaiknak megfelelő módon mozogjanak, ezért ismernünk kell az egyes korcsoportok jellemzőit

1-2. évfolyam	5-6. évfolyam
- hatalmas mozgásigény - labdajátékok szeretete - hosszabb ideig nem képesek a tartós figyelemre, ezért a feladatok gyakori variálása szükséges - cél a koordinációs képességek fejlesztése - személyiségük középpontjában az „ÉN” áll - éretlenek az együttes megoldásokra - az utasítások rövidek, lényegre törőek legyenek - a bemutatás a leghatékonyabb tanítási módszer - a vizuális ingerekre jobban reagálnak, mint a verbálisra - a hibajavításoknál mindig a leglényegesebb tényezőt javítsuk, korrigáljuk - memóriájuk még nem tartós, gyakori ismétlés szükséges a tartós rögzítés érdekében - gyakran váltogatják éppen aktuális „jó barátjukat” - az első mozgáskombinációk a helyváltoztatáshoz kapcsolhatók – pl. futás és ugrás összekapcsolása - az állóképesség és az egyensúlyérzékelés fejlődésében látható előrelépés	- szívesen mérik össze erejüket másokkal, dolgozik bennük a versenyszellem - lelkesek, tanulékonyak, érdeklődnek az új dolgok, megoldások iránt - kialakul a saját teljesítmény megítélése és a másokkal szembeni kritikai meglátások is - örömmel élik meg az együttes sikereket - mozgásuk összerendezett, koordinált, az új mozgásokat gyorsan elsajátítják - félelemérzetük csekély, néha könnyelműek - emberi kapcsolataik mélyülnek - a mozgásfejlődésben nagyok lehetnek az egyéni eltérések - ez az életszakasz az egyik legkedvezőbb periódus a gyermekkorban a mozgástanulásra - az aerob körülmények között végzett állóképesség növelés fokozottabb szerephez jut

3-4. évfolyam	7-8. évfolyam
- könnyebben illeszkednek be csoportba - hosszabb ideig tudnak koncentrálni - a társakkal való együttműködés első jelei felfedezhetőek - mozgásuk még nem automatizmusokra épül - érzékelik a különbséget a jól és a rosszul mozgó gyerek között, kialakulnak a „vezéregyéniségek” - a gyakorlatok során szeretik az eszközök alkalmazását, az izgalmas feladathelyzeteket - a csapatszellem erősödik - a mozgásra való állandó készenlét jellemzi őket - rengeteg új mozgást képesek elsajátítani - főleg a mozgások ritmusa javul - képesek megérteni a globális mozgásfeladatot megfelelő bemutatás és szóbeli utasítás alapján - fejlődik a mozgásgyorsaság és az állóképesség	- a pubertáskor elérésének időszaka - növekedésük befolyásolja mozgásukat - a változó mértékben történő testalkatváltozások jelentős mozgásproblémákat okozhatnak, rendezetlenné, koordinálatlanná válhat - a játékokban felmerülő problémákat gondolkodva próbálják megoldani - kialakultak a szerepkörök - hangulatingadozásaik vannak, keresik a helyüket az osztályban, az életben - az állóképességi feladatokat jól bírják - fejlett értelmi képességekkel rendelkeznek az összjátékhoz - szeretnének megfelelni az elvárásoknak, ezért áldozatokra is készek

Megvalósítás:

- a 6 - 7 éves korosztálynak játékos testmozgás naponta minimum 30 percben;
- kerület által biztosított úszás, korcsolya;
- tanítás utáni ISK (tömegsport, kosárlabda, kézilabda, foci);
- szorgalmi időben tanulmányi kirándulások szervezése, melynek költségei a szülőket terhelik;
- iskolai szünetekben táborok szervezése, melynek költségei a szülőket terhelik.

1.4.3. Környezeti-, fenntarthatóságra és klímatudatosságra nevelés

A környezettudatosság az embereknek a bioszféra állapotával, az emberi populáció környezetével kapcsolatos tájékozottságát, érzékenységét, felelősségvállalását jelenti.

Elviekben a legtöbb ember elkötelezi magát a környezetvédelem ügye mellett, de tetteik nem mindig tekinthetők környezettudatosnak.

Az ENSZ Környezet és Fejlődés Világbizottságnak - más néven Brundtland-bizottság – 1987-ben közzétett „Közös jövőnk” című jelentése bevezette a fenntartható fejlődés fogalmát, mely szerint akkor fenntartható a fejlődés, ha a jelen szükségleteit úgy elégítjük ki, hogy nem veszélyeztetjük a jövő generációk szükségleteinek kielégítését.

Ennek kiemelt fontosságát a Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény is hangsúlyozza (1 § 2.). „A környezeti nevelés olyan értékek felismerésének és olyan fogalmak meghatározásának folyamata, amelyek segítenek az ember és kultúrája, valamint az őt körülvevő biofizikai környezet sokrétű kapcsolatának megértéséhez és értékeléséhez szükséges készségek és hozzáállás kifejlesztésében. A környezeti nevelés hatást gyakorol a környezet minőségét érintő döntéshozatalra, személyiségformálásra és egy széles értelemben vett viselkedésmód kialakítására.”[1]

A gyerekben a pedagógusok feladata is felkelteni az igényt a tiszta, egészséges és kulturált környezet iránt életük minden színterén, hiszen rengeteg időt töltenek az iskolában. Földünk folyamatos elhasználódása, a belátható időn belüli időjárási és környezeti változások, a környezetszennyezés növekedése egyre sürgetőbbé teszik a diákok kiemelt környezeti nevelését, Földünk állagának megóvását célzó intézkedéseket, a fenntarthatóság és a klímatudatosság fontosságának hangsúlyozását. Ezért fontos, hogy a környezettudatos magatartást készségszintre emeljük nyolc év alatt.

[1] https://dtk.tankonyvtar.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/3874/kornyezettan_szakmodszertani_jegyzet.pdf?sequence=1 4.oldal

Alapelvek, jövőkép:

- fenntartható fejlődés;
- a kölcsönös függőség, ok-okozati összefüggések;
- a helyi és globális szintek kapcsolatai, összefüggései;
- az alapvető emberi szükségletek;

- az emberi jogok;
- az elővigyázatosság, megelőzés;
- a biológiai és társadalmi sokféleség, biodiverzitás;
- ökológiai lábnyomunk csökkentése;
- takarékosság;
- hazai termékek használata; - tudatos vásárlás.

Hosszú távú célunk, jövőképünk, hogy környezetüket tudatosan védő, felelősséget vállaló állampolgárrá váljanak tanítványaink, akik békében és harmóniában élnek a természettel, tudatosan tesznek erőfeszítéseket annak jobbításért.

Ennek érdekében diákjainkban ki kell alakítani:

- a környezettudatos, a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartást és életvitelt;
- a természetes és ember alkotta környezet szeretetét és védelmét, a sokféleség megőrzését;
- a rongálás és pazarlás elítélését;
- a nem minden hulladék szemét elv elfogadását;
- a szelektív hulladékgyűjtés rutinját;
- tudományosan megalapozni a globális összefüggések megértését;
- a „Gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan!” elv szem előtt tartását;
- az áltudományos nézetek elutasítását;
- az egészséges életmód iránti igényt, és elsajátíttatni az ehhez vezető technikákat és módszereket;
- helyes, egészségmegőrző szokásokat, a kulturált étkezést;
- a természet hangjainak élvezetét;a zenei környezetszennyezés, a „manipulált fogyasztás” elutasítását;
- az egészségkárosító írószerek, felszerelések, játékok, illatszerek vásárlásának mellőzését;
- a nem lebomló csomagolóanyagok használatának elutasítását;
- az erőforrások felelős, céltudatos, ésszerű, takarékos felhasználását.

Az iskola minden dolgozójának feladata, hogy környezettudatos magatartásával, munkájával példaértékű legyen a tanulók számára. Ahhoz, hogy az iskolai környezeti nevelés, illetve az

oktatás közös szemléletben és célokkal valósuljon meg, nagymértékben kell fejlesztenünk a munkaközösségek együttműködését. A tapasztaltabb pedagógusok segítsenek azoknak a kollégáknak, akik újonnan kapcsolódnak be az iskolai környezeti nevelési munkába, adják át tapasztalataikat, közvetítsék a hagyományokat!

Az iskola minden tanulójának feladata, hogy óvja környezetét és figyelmeztesse társait a kulturált magatartásra. Ebben kiemelt szerepe van a diákönkormányzatnak, az osztályközösségeknek, valamint a környezet védelme iránt különösen érdeklődő és elkötelezett tanulóknak, diákcsoportnak.

A diákok a környezeti témákkal kapcsolatos ismereteket a tanárokkal való közös munka során tanórai és tanórán kívüli programokon sajátítják el. Iskolánkban nagy szerepe van a környezettudatos szemlélet kialakításában a tanulmányi kirándulásoknak, a természetvédelemhez kapcsolódó világnapok megünneplésének, a vetélkedőknek, a hulladékgyűjtési akcióknak, valamint a nyári táboroknak. A diákok és a tanárok együttműködése nélkülözhetetlen a környezetbarát iskolai környezet létrehozásában és megőrzésében.

A környezeti nevelési munkában fontos a szülői ház és az iskola harmonikus együttműködése, hogy a szülők megerősítsék gyermekeikben azt a környezettudatos magatartást, amit iskolánk is közvetíteni kíván. Munkánk eredményességét jelentősen befolyásolja a családok életvitele, értékrendje, szokásai. Természetesen tanulóinkon keresztül mi is hatással lehetünk e közösségek környezetszemléletére. Ha a gyerekeket is érintő, általuk is javítható konkrét problémákat mutatunk be, elérhetjük, hogy aktívan vegyenek részt azok megoldásában.

Az iskola környezeti nevelési szemlélete:

Napjainkban a világ figyelme a fenntartható fejlődés megteremtésére irányul. Ennek igénye az élet minden színterén tapasztalható: szociális, gazdasági, ökológiai, politikai területeken is. A fenntartható fejlődés ideológiai és tartalmi kialakítását az általános iskolai nevelés - oktatás során meg kell valósítanunk. A gyerekek számára olyan oktatást kell biztosítanunk, melyben nagy hangsúlyt kapnak az erkölcsi kérdések és a környezettudatos életmód. Mindezek megkívánják az új értékek elfogadtatását, kialakítását, megszilárdítását és azok hagyománnyá válását.

A fenti célok csak úgy valósíthatók meg, ha hatékony tanulási stratégiákat tudunk közvetíteni. Kiemelten fontos feladatunknak érezzük, hogy diákjaink szemléletét megfelelően alakítsunk, környezet- és természetszeretetüket formáljuk és megszilárdítsuk. Munkánk az iskolai élet

összes területére kiterjed, mert tudjuk, hogy szemléletet csak úgy lehet formálni, ha minden tantárgyban és minden iskolai és iskolán kívüli programban törekszünk arra, hogy tanulóink ne elszigetelt ismereteket szerezzenek, hanem egységes egészként lássák a természetet és az embert. Olyan lehetőségeket kell biztosítanunk egyéni és csoportos tevékenységek gyakorlására, amelyek a család, az otthon, az iskola, a lakókörnyezet, a haza megismeréséhez és ezen keresztül megbecsüléséhez vezetnek. Törekszünk arra, hogy hasznosítható információkkal lássuk el őket. Kihasználjuk a demonstrációs lehetőségeket, vizsgálatokat végzünk. Megtanítjuk őket arra, hogy ne vegyenek magától értetődőnek dolgokat, hanem a tapasztalt jelenségek okait keressék, kutassák a köztük rejlő összefüggéseket, találjanak magyarázatot rájuk. Ezek segítségével válhatnak tanulóink tudatos környezetvédővé, későbbiekben a természetet óvó felnőtteké.

Konkrét célok:

Rövid távú céljaink tervezésénél figyelembe vesszük, hogy a hosszabb távú tervek megvalósításához milyen lépések vezetnek. Az egyes tanévekre vonatkozó feladatokat az éves munkatervekben határozzuk meg.

Új tervek:

- a tantestület minden tagjának megnyerése a környezetvédelmi munkához;
- új, a környezeti neveléshez kapcsolódó foglalkozások szervezése, kapcsolódás központilag meghirdetett programokhoz (pl. klímatudatosság, tereprendezés);
- a szelektív hulladékgyűjtés kiterjesztése (a papír- és elemgyűjtés mellett kupak-, ruhagyűjtés);
- kapcsolatok kialakítása a környezetvédelemmel foglalkozó szervezetekkel;
    - a gyerekek rendszeres bevonása az iskola külső és belső környezetének ápolásába, felelősségérzet kialakítása, és erősítése bennük a közvetlen környezetük rendben tartása érdekében;
- a felújítási szükségletek jelzése a fenntartó felé, különös tekintettel a takarékosságra (pl. ablakcsere, víztakarékos berendezések beszerelése, szigetelés), valamint pályázati és saját források kihasználása (szülők, iskolai dolgozók, pl. karbantartók).

Hagyományok ápolása:

- a kerület nevezetességeinek feltérképezése;
- szelektív hulladékgyűjtés;
- környezetvédelmi programok szervezése; a gyalogos és kerékpáros (roller, gördeszka)

közlekedési szabályok megtanítása és begyakoroltatása;

- folyosók dekorálása élő növényekkel, környezetvédelmi képekkel;
- az udvar és a Madárbarát –kert fokozott védelme, gondozása;
- környezetvédelmi őrjárat az épületben és környékén (hibák felmérése, jelzése, javítása: csöpögő csapok, villany lekapcsolása, szemétszedés, stb.);
- kézműves programok természetes alapanyagok felhasználásával.
- ÖKO iskolai tevékenység

Szaktárgyi célok:

- a szakórákon minden lehetőség megragadása a környezeti nevelésre;
- a gyerekek természettudományos tapasztalatainak megbeszélése;
- iskolán kívüli foglalkozások szervezése (múzeum-, ökocentrum-, nemzeti parkok-, természetvédelmi területek látogatása);
- környezet- és természetvédelmi versenyeken való részvétel;
- multimédiás módszerek alkalmazása;
- számítógép, használata tanórákon: pl. táblázat, grafikon készítése az elemzésekhez;
- Internet használata szakórákon: pl. környezetvédelmi problémák feldolgozása;
- gyűjtőmunkák, házi dolgozatok a környezet- és természetvédelemmel kapcsolatban;
- a gyűjtött anyagokból kiállítás rendezése;
- kiselőadások, prezentációk készítése, ezek publikálása az iskolai képújságon és a honlapon.

Céljaink megvalósításához az alábbi erőforrások állnak rendelkezésünkre:

- virágos, csöndes lakótelepi környezet, EU-komfort játszóterek;
- világos, emeletes, de folyamatosan karbantartásra szoruló iskolaépület;
- rendszeres ápolást igénylő, parkosított, pihenésre, játékra és sportolásra is alkalmas udvar;
- fedett kerékpártároló;
- Madárbarát-kert;
- szelektív hulladékgyűjtők az iskolában és környékén;
- elemgyűjtő konténer;
- iskolai büfé, ivókutak, víztakarékos berendezések;
- szaktantermek, szülői és alapítványi segítséggel felújított tantermek, tornatermek,

szertárak;

- korszerű könyvtár és informatikaterem;
- szemléltető képek és eszközök, kísérleti felszerelés;
- multimédiás eszközök (CD – DVD - lejátszó, laptop, tablet, projektor, interaktív tábla, okos TV, ClassBoard, Micro:bit eszközök, LEGO WeDo);
- iskolarádió, hangosítás;
- felújított internethálózat;
- jó közlekedési lehetőségek (megfigyelés, kipróbálás);
- művelődési intézmények (múzeumok, kiállítóhelyek, könyvtár stb.) a környéken; - közeli erdő, Duna-part, botanikus kertek, állatkert, vadaspark.

Humán erőforrások:

- kreatív, jól képzett, gyerekeket és természetet szerető, a hagyományok ápolását fontosnak tartó nevelőtestület;
- támogató, segítőkész szülői gárda;
- érdeklődő, nyitott, az új befogadására képes és hajlandó diákok;
- támogató, segítőkész technikai személyzet;
- a programjainkat támogató szakemberek (a kerületi oktatási-, művelődési- és sportintézményekben, közeli és távoli kiállítóhelyeken, a tanulmányi kirándulások helyszínein, közösségi terekben dolgozók).

A tervek megvalósítása:

- A célkitűzés megvalósítása során több lehetőségünk van. Optimális időpontok a **„Fenntarthatósági Témahét**” és a tanulmányi kirándulások, de iskolanapokon és tantárgyi keretek között is sokat tehetünk.
- A gyerekek indulnak olyan versenyeken, ahol a környezet- és természetvédelem a téma. A felkészülés során elmélyítik elméleti és gyakorlati tudásukat, (pl. tanulmányi, közlekedési, katasztrófavédelmi, egészségügyi, elsősegélynyújtó, science versenyek).
  Ezek szervezésében és lebonyolításában is részt veszünk.
- Témanapokat rendezünk jeles alkalmakra: pl. Föld Napja, Madarak Fák Napja, Víz Világnapja.
- Bekapcsolódunk a fenntarthatósági témahétbe, és mi is szervezünk programokat.

Az évenkénti tanulmányi kirándulásokat tudatosan úgy szervezzük, hogy tanulóink minél több magyarországi terület természeti értékeivel ismerkedjenek meg.

- Kiemelt helyet kapnak a hétköznapi életükkel kapcsolatos vonatkozások.
- Különböző interaktív módszereket használva adjuk át a tudásanyagot, de jelentős szerepet kap az önálló ismeretszerzés is.
- A szemléltetés hagyományos, audiovizuális és informatikai lehetőségeit is felhasználjuk, alkalmazzuk, így nyílik lehetőség az élményszerű tanításra.
- Fontosnak tartjuk, hogy diákjaink komoly elméleti alapokat szerezzenek, mert így lehet okosan, átgondoltan harcolni a környezet megóvásáért.

A környezeti nevelés az alsó tagozaton:

Az alsó tagozat kezdő iskolaszakaszában 1-2 évfolyamon az óvodában szerzett tapasztalatokra támaszkodva és azt továbbfejlesztve szeretnénk elérni, hogy kialakuljon a tanulók igénye a személyes higiéniára, a test és ruházat gondozására, a tanterem és az iskola tisztaságának megőrzésére.

Nagy felelősségünk van a lehetőségek felkutatásában, mert az új NAT szerint az 1-2. osztályos környezetismeret tananyaga beépül a többi tantárgyba. Így nincs lehetőség egész tanítási órákat szentelni e tárgybeli fontos ismeretek átadásának, de szükséges előkészíteni az új NAT 3-4. osztályos környezetismeret tantárgyhoz ajánlott fő témaköreit.

1. Megismerési módszerek
2. Tájékozódás az időben
3. Tájékozódás a térben
4. Élő környezet

Anyagok és folyamatok **A kerettanterv szerint:**

Megfigyelés, mérés
Az élettelen környezet kölcsönhatásai
Tájékozódás az időben
Tájékozódás a térben
Hazánk, Magyarország
Életközösségek lakóhelyünk környezetében
Testünk, egészségünk

A fokozatosság elvének betartásával, az 1-4. évfolyamokon átívelő tevékenységekkel – rugalmasan alkalmazkodva a lehetőségekhez, az egyes osztályok tanulói összetételéhez, fejlettségéhez, hozzáállásához, érdeklődési köréhez illetve a családi háttérhez környezettudatos hetet szervezünk, melynek programlehetőségei a következők lehetnek:

- növények, állatok megfigyelése, nevelése, gondozása, védelme;
- bekapcsolódás a madárbarát kert gondozásába;
- Madarak és fák napjának megünneplése;
- a természet változásainak, az ember természetre gyakorolt hatásának megfigyelése, a megfigyelések elmondása, tapasztalatok rögzítése rajzban, írásban;
- beszélgetés a környezettudatos életmódról, annak lehetőségeiről;
- programalternatívák ajánlása;
- zenehallgatás, dalgyűjtés;
- rajzok, képek készítése;
- gyűjtőmunka;
- gyógynövények és hatásaik megismerése;
- a médiában megjelenő, mértéktelen fogyasztásra ösztönző reklámok hatásainak ellensúlyozása:
- környezetbarát, újrahasznosítható anyagok használata;
- takarékosság (vízzel, papírral, árammal stb.);
- szelektív hulladékgyűjtés szabályai;
- az iskolában lévő gyűjtőhelyek felkeresése (elem, papír, műanyag);
- az esetlegesen felgyűlt üveghulladékok átvitele a közeli konténerbe;
- mit kell tenni a veszélyes hulladékokkal;
- egészséges életmód jelentősége; hatásainak, lehetőségeinek kihangsúlyozása;
- kézműveskedés természetes alapanyagok felhasználásával, tantermi, folyosói dekoráció készítése a produktumokból, gyűjtőmunkákból, a környezettudatossággal kapcsolatos vagy kiránduláson készült képekből kiállítás rendezése;
- környezetvédelmi szépítő és javító tevékenységek az épületben, az udvaron, a közvetlen

környéken:

- rendrakás, szemét összegyűjtése, lehullott ágak, levelek összegereblyézése;

  iskolai takarítási akció szervezése;

- környezet- és/vagy természetvédelmi verseny szervezése, azon való részvétel;
- akadályverseny tervezése, szervezése természetes akadályokkal; rendrakás, szemét összegyűjtése, lehullott ágak, levelek összegereblyézése;

  iskolai takarítási akció szervezése;

- környezet- és/vagy természetvédelmi verseny szervezése, azon való részvétel;
- akadályverseny tervezése, szervezése természetes akadályokkal;
- kísérletezések vízzel, tűzzel, levegővel (bemutatással, felügyelettel);
- digitális eszközök, módszerek használata ismeretterjesztés illetve környezetvédelmi problémák gyűjtése céljából;
- a környezet- és természetvédelemmel kapcsolatos, házi dolgozat, kiselőadások készítése;
- környezetvédelmi témájú órák, foglalkozások szervezése (meghívott előadóval is) ○ pl. újrapapír készítése, megújuló és nem megújuló energiaforrások megismerése különböző szemléltető eszközök, tárgyak, képek, kisfilmek segítségével;

○bemutató és/vagy gyakorlati jellegű foglalkozás szakemberek vezetésével: pl. erdész, vadász, méhész, madarász, kovácsmester, kosárfonó, fazekasmester, kutyakiképző, állatmenhelyi szakember;

- részvétel pályázatokon;
- balesetmentes közlekedés, közlekedési szabályok tanítása és gyakorlása (gyalogos, kerékpáros, tömegközlekedés);
- városismereti séta: szűkebb és tágabb lakóhelyi érdekességek, nevezetességek felfedezése, védelmük fontossága;
- térképi tájékozódás fejlesztése különböző térképeken:

  ○ védett területek, nemzeti parkok (keresés térképen, jelük lerajzolása);

  ○ gyógyvizek hazánkban; ○ turistajelek megismerése;

- városok, tájak természeti és kulturális értékeinek összegyűjtése;
- műhelylátogatás: az ott folyó munka megbecsülése (pl. pékség, gyártósor, kisüzem);
- a segítséget nyújtó szervezetek munkájának megismerése: tűzoltóság, mentősök, rendőrség, alapítványok, stb.;

- múzeum vagy egyéb intézményi látogatás;
- báb- vagy színházi előadás megtekintése a témában;
- gyalogtúra, kirándulás a természetben;
- tanulmányi kirándulás szervezése;

A javasolt tevékenységek projekt módszerrel is megvalósíthatóak.

Kirándulási lehetőségek bővülő kínálattal - a korosztálynak megfelelően egyre táguló környezetben:

1.évfolyam:

- lakótelepi nevezetességek (zöldségáruda, kisállatkereskedés, könyvtár, művelődési ház, nagy játszótér madáretető parkja, szobrok, parkok, kiállítóhelyek, pékség);
- kerületi lehetőségek: Orczy-kert, Magyar Természettudományi Múzeum, tűzoltóság, szikvízüzem;
- budapesti: Népliget, Városliget, Állatkert, Margitsziget, Nemzeti Múzeum, Gellérthegy, Budai Vár;
- városon kívül: Szentendrei Skanzen, Budakeszi Vadaspark, gyalogtúra a Pilisben;

2.évfolyam:

- további budapesti lehetőségek: műhely vagy üzem meglátogatása, Duna-part, Jánoshegy, Közlekedési Múzeum, Minipolisz, Vajdahunyadvár;
- más tájakon: medvefarm Veresegyházán, Budakeszi Arborétum, Kincsesbánya;

3.évfolyam:

- további budapesti ötletek: Tropicarium, Miniversum, Libegő, Csillebérc: kisvasút, X.kerületi vízmű, szennyvíztisztító telep, Naplás-tó, Merzse-mocsár;

4.évfolyam:

- kerületi helytörténeti gyűjtemény, mászóparkok;
- budapesti kirándulások: Pálvölgyi-, Szemlőhegyi Barlang, Planetárium, Láthatatlan Kiállítás, Parlament, Hadtörténeti Múzeum, Csodák Palotája, Liszt Ferenc Repülőtér és Aeropark, Uránia Csillagvizsgáló.

Céljaink megvalósulásának sikerkritériumai:

- nincs szándékos rongálás;
- folyamatosan szépülő és rendezett helyiségekben, udvarban és kertben gyönyörködhetünk;
- a folyosóra kitett és tanteremben elhelyezett tanulói és egyéb munkák, dekorációk érintetlenek maradnak;
- fegyelmezetlenség miatt nem történik tanulói baleset;
- a kitett szelektív hulladékgyűjtőket rendeltetésüknek megfelelően használják;
- a papír- és elemgyűjtésben aktívan tevékenykednek;
- minden osztály eljut a tanév folyamán legalább egy múzeumba, kiállításra;
- a természetben is végeznek megfigyeléseket és gyűjtenek tapasztalatokat, melyeket rögzítenek is valamilyen formában;
- a felnőttekkel és társaikkal az udvariassági szabályok betartásával illemtudóan viselkednek.

A környezeti nevelés a felső tagozaton:

- <u>Az intézmény falain belül</u>

a. Előadások, prezentációk készítése, gyűjtőmunka

- A környezeti nevelés minden óra szerves része lehet.

o *Magyar nyelv és irodalom:* a „humán" órákon tanulják meg a gyerekek a helyes kifejezéseket, előadásmódokat, a fejlődést, a szöveg feldolgozást, pl. „A Földet nem szüleinktől örököltük, hanem gyerekeinktől kaptuk kölcsön" indián bölcsesség mondatról fogalmazás, vita. Karinthy: Képtelen természetrajz, Veres Péter: Szülőhazám, Hortobágy mellyéke művekben a fenntarthatóságon alapuló szemléletmódra utaló gondolatok összegyűjtése. o *Történelem, társadalom és állampolgári ismeretek* (történelem, állampolgári ismeretek, hon – és népismeret)*:* régi ökológiai katasztrófák (Húsvét szigetek…), népvándorlások.

o *Matematika:* igen fontos a számolás, táblázatkészítés, logikus gondolkodás, becslés, lényegkiemelés, statisztika felhasználása, grafikonok készítése, elemzése (pl.: népességnövekedés, energiafelhasználás a családban).

- A természettudományos tantárgyak oktatása során vizsgálatok végzésére, modellezésre is lehetőség van. Az egyszerű víz-, talaj- és levegővizsgálati módszereket, mikroszkopizálási gyakorlatokat a szaktanteremben is elvégezhetjük. Kiemelten kezeljük ezek elemzését, a

következtetések megfogalmazását, a tapasztalatok hatásainak értékelését.

A témák tárháza végtelen, néhány javaslat:

- *Természetismeret* (természettudomány)*:* ökogazdaságok, biogazdálkodás, az étel „útja”.
- *Kémia:* levegőszennyezés és következményei, vízszennyezés, a hulladékok, veszélyes hulladékok kezelése, energiaforrások az emberiség szolgálatában.
- *Biológia:* ökológiai lábnyom csökkentésének lehetőségei, nemzeti parkok, fokozottan védett élőlények megismerése.
- *Földrajz:* a Föld vízkészlete, éghajlati változások, népesedési problémák.
- *Fizika:* Milyen környezeti hatások keletkeznek az egyes energiák felszabadításakor? Hőszigetelés, hősugárzás, hőforrások. Elektromágneses terek környezeti hatásai.

- A készségtárgyak tanítása során felismerik és ábrázolják a természet értékeit. Megismerkednek a népművészettel. Felhasználják a természetes alapanyagokat.
  - *Technika, életvitel és gyakorlat* (technika és tervezés)*:* szélkerék modellezése, Újrahasznosítás- „Szemétből várat” hulladék-szobor készítése. A munkadarabok elkészítése során fontos az esztétikus külső mellett, az anyagokkal történő takarékosság szem előtt tartása, az újrahasznosítható anyagok felkutatása, alkalmazása. A szelektív hulladékgyűjtés jelentőségét megismerhetik a tanulók, pl. a papírgyártása témakörhöz kapcsolódóan. Felső tagozatos tanulóink rendszeresen főznek, így pl. a táplálkozáskultúrán, a táplálék összetételének megvitatásán keresztül az egészséges életmódra neveléshez is kapcsolódnak.
  - *Vizuális kultúra:* környezetvédelmi plakát készítése. Kutatómunka: mennyire veszélyesek a festékek anyagai? ○ *Ének - zene:* globalizáció a zenében. ○ *Testnevelés és sport* (testnevelés)*:* a szabadtéri sportok előnyei – hátrányai ○ *Informatika* (digitális kultúra)*:* Mennyi papírt használunk évente? A WWW előnye és hátránya. Az e-bolt, az e-kereskedelem előnye, hátránya.
  - *Osztályfőnöki* (közösségi nevelés)*:* az osztálykirándulás helyszínének természeti adottságai, flórája, faunája, védett élőlényei, természetvédelmi területek a környéken.

b. Internetes anyaggyűjtés ○ egy megadott téma feldolgozása digitális eszközökkel (pl. csoportmunkában) ○ a megvalósítás történhet tanórán, projekt feladatként, de akár vetélkedő formájában

- a produktum lehet: ppt., Canva, segítségével készült plakát – prezentáció – szalagkép – szórólap, nyomtatott anyag, közös szerkesztésű padlet, közös szerkesztésű fehértábla

- az elkészült munkákból készülhet kiállítás, vagy az iskolai képújságon, honlapon elérhetővé tenni

c. Videó filmek (részletek) megtekintése ○ a látottak megbeszélése, rajzos formában történő feldolgozása ○ kiállítás ○ Redmentában feladatlap ○ Kahoot

Néhány ajánlat:

- Környezettudatosság ○ Öko - háztartás ○ Energiatakarékossági praktikák Háztartás hulladékok nélkül ○ Alma Együttes: Szuperkukák

d. Könyvtári óra ○ szakirodalom feldolgozása;

- produktum: saját készítésű vázlat alapján kiselőadás a többi csoportnak Néhány ajánlat:

- Roger Scruton: Zöld filozófia
- Exner Nika – Binges Viki – Virág Annamária: Bolba mesék – A víz o Forgács Ildikó-Dózsa Tamás: Bolygóvigyázók kézikönyve o Alastair Fothergill: A mi bolygónk

e. Meghívott előadók o H52 Ifjúsági Iroda és Közösségi Tér o Itt és Most Színház és Közösségi Tér

- Budapest Főváros Kormányhivatala Népegészségügyi Főosztály o Konkáv Közösségi Tér o Fővárosi Közterület Fenntartó Zrt. o Magyar Környezeti Nevelési Egyesület oÖKO - Pack Kft. oBölcs Kavics oHumusz Szövetség

f. Társasjáték oKörnyezetvédelmi társasjáték: Válogatós vagyok

- 7 x 7 Oktató Játék oÖko-Pack Kft. játszóháza

g. Klímatudatosság - iskolai projekt oaz intézmény valamennyi dolgozója, diákja és a szülők bevonásával

h. Zöldesítés - osztályterem, folyosó, udvar, iskola környéke o szemétszedés o növényültetés, növénygondozás, zöldfal létrehozása oa 8. évfolyamosok bokor ültetésének hagyománnyá tétele

- <u>Az intézmény közvetlen környékén</u>

a. Nagyjátszótér Csigapark – (József Attila lakótelep) ○ Madáretető-park: megismerkedhetnek a lakótelepen élő madarakkal, a kihelyezett odúk segítségével etethetik az állatokat

b. Illatos-árok – (József Attila lakótelep) ○ különleges lehetőség, hogy pár perc elérhetőségre van erdő, valamint víz- és vízpart élővilágát is vizsgálhatjuk

○ figyeltethetjük az évszakos változásokat

○ vehetünk vízmintát, amit az iskolában mikroszkóppal vizsgálhatunk ○ végezhetünk a mintán teszteket, pl. kémhatás, vízkeménység

c. Csatlakozás a Ferencvárosi Önkormányzat által szervezett programokhoz ○ nárciszültetés a Nyúldombon ○ Madarak Városa Ferencváros ○ Autómentes Nap ○ Európai Mobilitási Hét ○ Ferencvárosi klímastratégia

○ „Fogadjunk örökbe egy parkot! ” környezetvédelmi nap szemétszedés

- <u>Tágabb környezet</u> (Budapest és környéke) - intézménylátogatások

a. Múzeum ○ Köztisztasági Múzeum ○ ELTE TTK Természetrajzi Múzeum ○ Magyar Mezőgazdasági Múzeum ○ (Magyar Természettudományi Múzeum)

b. Fővárosi Csatornázási Művek

○ pl. a Víz Világnapja alkalmából

c. Területkezelés (monitoring tevékenység)

○ a Magyar Természetvédők Szövetsége szervezésében

○ pl. Merzse - mocsár, Felsőrákosi – rétek, Kis – Sváb – hegy

Erdőismereti foglalkozás

○ Gyermekvasút – Erdőismereti különkocsi

○ kirándulás és laborkocsis foglalkozás egyben

d. Csodák Palotája

○ Öveges terem kísérletei

e. Fővárosi Állat- és Növénykert ○ segédlet: Iskolások az állatkertben zoopedagógiai módszertár

○ zoopedagógiai foglalkozások

f. ELTE Füvészkert ○ szakvezetés

g. Budapest természeti értékei ○ kirándulás különleges budapesti helyszínekre a Budapesti Természetbarát

Szakszövetség szervezésében

h. Helyi jelentőségű védett természeti területek a fővárosban ○ pl. Apáthy-szikla, Róka-hegyi bánya, Palotai – sziget, Budai Arborétum, Soroksári Botanikus

kert, Naplás – tó, stb. - Magyarország területén (néhány ajánlat)

a. Tanösvények ○ Királyréti Tanösvény ○ Tatai Fényes Tanösvény ○ Gyadai tanösvény - Katalinpuszta

b. Lombkorona tanösvények ○ Makói lombkorona tanösvény ○ Gyomaendrődi lombkoronasétány ○ Ipolytarnóci lombkoronasétány ○ Lengyel – Annafürdői lombkoronasétány

c. Nemzeti parkok, tájvédelmi körzetek, természetvédelmi terület, Tisza-tavi Ökocentrum

- Külföldi lehetőségek ○ a Határtalanul Program keretében, az előzetes felkészülés során a diákok megismerkednek a meglátogatandó terület természeti értékeivel.

-

1.5. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

1.5.1. Esélyegyenlőség biztosítása

Olyan oktatási helyzet kialakítására kell törekedni, amely megakadályozza a szegregáció kialakulását, megszünteti, illetve csökkenti a létező különbségeket, és a hátrányos helyzetű rétegek számára is biztosítja, hogy az egyén választása és képessége szerint a legmegfelelőbb iskolába kerüljön, majd a későbbiekben a munkaerőpiacon is megfeleljen. A különleges bánásmódot igénylő tanulóknál a pedagógusoknak figyelembe kell venniük a tantárgyi tartalmak tanulói sajátosságokhoz való illesztését. Az aktív tanulás segítésének a tanuló tehetségéhez, különleges szükségleteihez, fogyatékosságához kell igazodnia, szakképzettséggel rendelkező szakemberek bevonásával.

Fontos alapelv, hogy a tanulók közti különbözőségek hátrányos hatásait az iskola csökkentse, a családi és településszerkezeti hátrányokból eredő, az eltérő kulturális és nyelvi elsajátítási lehetőségekhez illeszkedő fejlesztő tevékenységet folytasson.

Különleges bánásmódot igénylő tanulók:

- SNI
- BTMN
- Kiemelten tehetséges
- HH és HHH

Jövőképünk:

Egy olyan iskola, ahová diákjaink szívesen járnak – nemtől, vallási, faji és nemzeti hovatartozástól függetlenül -, hogy felkészülhessenek az életre, hogy tanulmányaikban sikereket érhessenek el kerületi, regionális és országos szinten egyaránt, azok is, akik a leghátrányosabb helyzetekből indulnak.

1.5.2. A sajátos nevelési igényű gyermekek integrálásának helyi rendje

A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön, attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint a fenntartó biztosítja.

Célunk, hogy a sajátos igényből eredő hátrányok csökkenjenek a sajátos nevelési igényű tanulók tanulási képességei, részképességei emelkedjenek arra a szintre, amelyen a tanuló képes intellektusának megfelelően haladni az osztályával, és önállóan feldolgozni a tanult anyagot. A kapott eredmények birtokában tudjuk tudatosan tervezni az egyéni képességeikhez mért haladást. Ha a differenciált óravezetés, korrepetálás, egyéni felzárkóztatás ellenére sem mutat elég eredményt a tanuló fejlődése, vagy kimutatható képességbeli problémák mutatkoznak, akkor a Ferencvárosi Pedagógiai Szakszolgálat fejlesztőpedagógusai, és a logopédusok segítségét vesszük igénybe.

A lemaradók felzárkóztatására a lehetőségeinkhez mérten tudunk korrepetálásokat biztosítani az alapozó tantárgyakból.

A tanórákon is szükséges a tanuló egyéni adottságait, problémáit, a szakértői véleményében foglaltakat figyelembe venni. Az osztályban tanító pedagógus igyekszik segítséget nyújtani a feladatok megszervezésében, kivitelezésében, a felmérők összeállításában, kihasználva a differenciálás módszerének lehetőségét. elég eredményt a tanuló fejlődése, vagy kimutatható képességbeli problémák mutatkoznak, akkor a Ferencvárosi Pedagógiai Szakszolgálat fejlesztőpedagógusai, és a logopédusok segítségét vesszük igénybe.

A lemaradók felzárkóztatására a lehetőségeinkhez mérten tudunk korrepetálásokat biztosítani az alapozó tantárgyakból.

A tanórákon is szükséges a tanuló egyéni adottságait, problémáit, a szakértői véleményében foglaltakat figyelembe venni. Az osztályban tanító pedagógus igyekszik segítséget nyújtani a

feladatok megszervezésében, kivitelezésében, a felmérők összeállításában, kihasználva a differenciálás módszerének lehetőségét.

1.5.3. A beilleszkedési magatartási tanulási nehézségekkel küzdő tanulók helyzetének javítása

Iskolánk célja, hogy minden tanuló a saját képességeihez mérten fejlődjön, sikerekhez jusson. Ez nemcsak a tehetséges gyermekek képzése, fejlődése szempontjából jelent feladatot, hanem a beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézségekkel küzdő tanulók (BTMN), gyermekek szempontjából is. Mindennapos feladatunk a tanulók beilleszkedésének hatékony segítése, a magatartási nehézségeinek, deviáns magatartásának kezelése, enyhítése. Segítséget nyújtunk, hogy szükség esetén a leküzdhesse azokat a hátrányokat, amelyek születésénél, családi, vagyoni helyzeténél, vagy bármilyen más oknál fogva fennállnak.

Elsődleges feladatunknak tartjuk feltárni a viselkedészavar okát, szükség esetén a megfelelő szakember /pszichológus, családsegítő/ bevonásával. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók problémáinak kezelésében elsősorban az osztályfőnökök, de minden pedagógus részt vesz. Osztályfőnöki (közösségi nevelés) órán, dráma és színház órán, de egyéb más szaktárgyi óránkon is hatékony, neveléshez illeszkedő módszereket alkalmazunk (differenciálás, kooperatív tanulási módszerek, szociális tanulás, erőszakmentes kommunikáció). Gyakoroljuk a konfliktuskezelési technikákat. A szabadidő hasznos eltöltése érdekében, múzeum -, színházlátogatást és egyéb szabadidős programokat kínálunk. A hátrányos helyzetű tehetséges tanulók tehetséggondozásának lehetőségét biztosítják a különböző szakkörök és sportfoglalkozások, valamint a könyvtárhasználat megtanítása is.

Fontosnak tartjuk a szülőkkel való partnerkapcsolat kiépítését, a kortárssegítést az adott probléma megoldásába. Egyéni beszélgetéseket folytatunk mind a szülőkkel, mind a tanulókkal. Szükség esetén kiscsoportos esetmegbeszélést szervezünk a szülők részére szakemberek bevonásával. A probléma megoldását segíti az iskola pszichológusa és szociális munkása is. Elhúzódó, vagy súlyos gond esetén az osztályfőnök javaslatára a szülő a Ferencvárosi Pedagógiai Szakszolgálattól kérhet segítséget, ahol szülővel, gyerekkel egyaránt foglalkoznak.

1.5.4. A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulókkal kapcsolatos feladatok

A fejlesztés, korrekció, felzárkóztatás feltétele a korrekt, feltáró munka. Az óvodákból a beszédhibás gyerekek megkezdett, vagy befejezett terápia után kerülnek hozzánk, sok esetben a helyes kiejtés automatizálása a feladatunk. A problémák legkisebb jelzésszerű megjelenésére is odafigyelve az első osztályban a prevenció elve érvényesül. Így nagyon sok esetben megelőzhető a későbbi tanulási zavar. Az írás, olvasás, tanulás előkészítő szakaszában mindig figyelünk a sikertelenség tüneteire. Ebben az időszakban már sok kisgyerek jár a dyslexia, dysgraphia prevenciós fejlesztő foglalkozásokra. A tanulásban akadályozottság, nyelvi vagy részképesség-zavar sok gyermek számára lassúbb haladást tesz lehetővé. Az alsó tagozatból a felső tagozatba lépéskor, a tanév első hónapjában az alsó tagozatos osztályfőnökök esetmegbeszélés keretében „átadják" felső tagozatos kollégáiknak a diákokat.

A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók mellé lehetőség szerint pedagógiai asszisztenst rendelünk, aki a dolgozatokra való felkészülésben tud segíteni. Minden érintett tanulónak kötelező a délutáni korrepetálásokon, fejlesztéseken való részvétel. Esetenként igénybe vesszük a Ferencvárosi Családsegítő Szolgálat délutáni foglalkozásait is.

1.5.5. Késéssel, igazolatlan órákkal kapcsolatos tennivalóink

A késések percei összeadódnak. A hiányzásokat igazolni kell. Az osztályfőnök köteles az első igazolatlan óra után értesíteni a szülőt, és a következményekre felhívja a figyelmet. A további igazolatlan órák esetében a mulasztásról tájékoztatja az igazgatót. Az igazgató nyomatékosan felhívja a szülő figyelmét a mulasztásra és annak következményeire. Ha a tanuló a tanítási óráról és egyéb foglalkozásról távol marad, mulasztását igazolnia kell. A mulasztást igazoltnak kell tekinteni, ha a) a gyermek, a tanuló – gyermek, kiskorú tanuló esetén a szülő írásbeli kérelmére – a házirendben meghatározottak szerint engedélyt kapott a távolmaradásra, b) a gyermek, a tanuló beteg volt, és azt a házirendben meghatározottak szerint igazolja, c) a gyermek, a tanuló hatósági intézkedés vagy egyéb alapos indok miatt nem tudott kötelezettségének eleget tenni, d) a tanuló ideiglenes vendégtanulói jogviszonyának időtartamát a 49. § (2b) bekezdése szerinti igazolással igazolja. Ha a tanuló távolmaradását nem igazolják, a mulasztás igazolatlan. Az iskola köteles a szülőt értesíteni a tanköteles tanuló első alkalommal történő igazolatlan mulasztásakor, továbbá abban az esetben is, ha a nem tanköteles kiskorú tanuló igazolatlan mulasztása a tíz órát eléri. Az értesítésben fel kell hívni a szülő figyelmét az igazolatlan mulasztás következményeire. Ha az iskola értesítése eredménytelen

maradt, és a tanuló ismételten igazolatlanul mulaszt, az iskola a gyermekjóléti szolgálat közreműködését igénybe véve megkeresi a tanuló szülőjét. Ha a tanuló igazolatlan mulasztása egy tanítási évben eléri a tíz tanítási órát vagy egyéb foglalkozást, az iskola igazgatója értesíti a tanuló tényleges tartózkodási helye szerint illetékes gyámhatóságot, a gyermekvédelmi szakellátásban nevelkedő tanuló esetén a területi gyermekvédelmi szakszolgálatot, tanköteles tanuló esetén – gyermekvédelmi szakellátásban nevelkedő tanuló kivételével – a gyermekjóléti szolgálatot. Az értesítést követően a gyermekjóléti szolgálat az iskola bevonásával haladéktalanul intézkedési tervet készít, amelyben a mulasztás okának feltárására figyelemmel meghatározza a gyermeket, a tanulót veszélyeztető és az igazolatlan hiányzást kiváltó helyzet megszüntetésével, a tanulói tankötelezettség teljesítésével kapcsolatos, továbbá a gyermek, a tanuló érdekeit szolgáló feladatokat. Ha a tanköteles tanuló igazolatlan mulasztása egy tanítási évben eléri a harminc tanítási órát és egyéb foglalkozást, az iskola a mulasztásról tájékoztatja az általános szabálysértési hatóságot – a gyermekvédelmi szakellátásban nevelkedő tanuló kivételével –, valamint ismételten tájékoztatja a gyermekjóléti szolgálatot, amely közreműködik a tanuló szülőjének az értesítésében, továbbá gyermekvédelmi szakellátásban nevelkedő tanuló esetén a területi gyermekvédelmi szakszolgálatot. Ha a tanköteles tanuló igazolatlan mulasztása egy tanítási évben eléri az ötven tanítási órát és egyéb foglalkozást, az iskola igazgatója haladéktalanul értesíti a tanuló tényleges tartózkodási helye szerint illetékes gyámhatóságot. Ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a kétszázötven tanítási órát, vagy egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a tanítási év végén nem minősíthető, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozóvizsgát tegyen. A nevelőtestület az osztályozóvizsga letételét akkor tagadhatja meg, ha a tanuló igazolatlan mulasztásainak száma meghaladja a húsz tanórai foglalkozást, és az iskola eleget tett értesítési kötelezettségének. Ha a tanuló teljesítménye a tanítási év végén nem minősíthető, tanulmányait évfolyamismétléssel folytathatja. Ha a tanuló mulasztásainak száma már az első félév végére meghaladja a meghatározott mértéket, és emiatt teljesítménye érdemjeggyel nem volt minősíthető, félévkor osztályozóvizsgát kell tennie.

1.5.6. Az iskola gyermekvédelmi feladatai

A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatása:

A tanulási kudarc függhet valós adottságoktól, családi és szociális környezettől, képességektől, motivációtól, tanulási szokásoktól. Míg az első két tényezőn az iskola aligha alakíthat, az

utóbbiak fejlesztése a pedagógiai munka állandó feladata. A tanulás módszertanának megtanulása minden diák számára elengedhetetlen. A tanulók teljesítményében nemcsak a megszerzett ismeretek, készségek terén mutatkoznak jelentős különbségek, hanem a szocializáció fokában, a viselkedésmódban, az udvariassági szabályok ismeretében, a személyi higiénia terén. Az esélyegyenlőtlenség csökkentése fontos feladatunk, amely speciális felzárkóztató programokkal, személyes törődéssel, beszélgetéssel történhet. A felzárkóztatás egy komplex, nagy körültekintést, lelkiismeretességet és áldozatosságot kívánó pedagógiai tevékenység. Jelenti a lemaradás fokának és okainak feltárását, a tanórán kívüli felzárkóztató foglalkozások és a tanórai differenciálás megszervezését és kivitelezését.

A felzárkóztatás során végzett tevékenységek:

- egyéni képességekhez igazodó tanulás megszervezése;
- egyéni foglalkozások;
- felzárkóztató foglalkozások;
- iskolai könyvtár használata;
- továbbtanulás irányítása, segítése.
- Fontos feladat számunkra a tanulási kudarccal küzdő tanulók problémáinak felismerése, segítése, felzárkóztatása.

Ezek a tanulók egyedül, önerőből nem képesek megfelelő teljesítményt nyújtani, így elvesztik önbizalmukat és motivációjukat, személyiségük negatívan változik, érvényesülési kilátásaik csökkennek. Az igazolatlan hiányzások, bukások, az évismétlések, az iskolából való kimaradás, olyan tünetek, amelyekre a nevelőtestületnek fel kell figyelnie, és keresnie kell az egyéni preventív megoldásokat. A tanulási kudarcnak kitett és a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók felismerésének módszerei:

- képességek felmérése az iskolába lépéskor (DIFER, e-Dia);
- képességek változásának mérése az iskolába járás folyamán;
- megfigyelés;
- dokumentumelemzés - a tanuló iskolai produktumainak célirányos áttekintése;
- beszélgetés – tanulókkal, szülőkkel;
- a tanulók szokásainak felmérése;

- ESL jelentések havonta történő elemzése.

A leghatékonyabb az egyéni bánásmód, a differenciálás, a szoros együttműködés a szülőkkel, a gyermekkel foglalkozó szakemberekkel. Fontos a megelőzésre helyezni a hangsúlyt.

1.5.7. A hátrányos helyzet, a szociális hátrányok enyhítésére tett intézkedések:

A legfontosabb feladat a szociális háttér felderítése, szükség esetén támogatások kezdeményezése.

Iskolán kívüli támogatások:

- Támogatjuk a pályázatokon való részvételt.
- Biztosítjuk, szervezzük a több gyermekes, illetve rászoruló családok részvételét a számukra tartott központi rendezvényeken (pl. karácsony, ajándékosztás, stb.)

Iskolán belüli támogatások:

- Étkezési támogatás:
  - *normatív*, azaz 50%-os étkezési térítési kedvezményben részesülnek a három vagy többgyermekes családok gyermekei, és a tartósan betegek;
  - *ingyenes*, azaz 100%-os támogatásban részesülnek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő családok gyermekei.
  - A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos tevékenységek:

Intézményünkben minden pedagógusnak kötelessége közreműködni a gyermekvédelmi feladatok megoldásában, a tanulók testi-lelki fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében. Ezen feladat elsődleges felelőse az igazgató által megbízott gyermekvédelmi felelős, aki együttműködik az osztályfőnökökkel, a szaktanárokkal és az intézmény valamennyi dolgozójával.

Az iskola valamennyi tanulójának érdekében általános gyermekvédelmi feladatnak tartjuk a megelőzést.

Az általános gyermekvédelmi feladatok megvalósításában alkalmazott pedagógiai-pszichológiai módszereink:

- általános prevenciós programok beépítése tanórai vagy tanórán kívüli szervezeti formákba;
- a családi életre nevelés, etikai nevelés, érzelmi nevelés (önbizalom kialakítása, önismeret) gyermekvédelemi szempontból kiemelten hangsúlyosak (osztályfőnöki órák, ember és társadalom, életvitel, egészségtan, illetve minden óra nevelési programjában);
- egészséges életmódra nevelés, balesetvédelem, bűnmegelőzés, drogprevenció beépítése az oktató-, nevelőmunkába (meghívott szakemberek bevonásával);
- szabadidős tevékenységi formák, programok, tanítási szünetben táborok szervezésével, a könyvtárunk, médiatárunk szabad használatával segítjük a szabadidő hasznos eltöltését;
- a tanulói jogok, tanulói véleménynyilvánítás, rendszeres tájékoztatás rendje, formái az iskolai SZMSZ-ben leírtakkal összhangban történik;
- fontosnak tartjuk a szülők megnyerését, bevonását, a család pedagógiai szemléletformálását nevelési céljaink elérése érdekében (szülői értekezletek, fogadóórák, iskolanapok, ünnepélyek, közös kirándulások és kulturális programok);
- az általános gyermekvédelmi feladatok megvalósítása érdekében együttműködünk külső segítő intézményekkel, szolgálatokkal (Ferencvárosi Pedagógiai

  Szakszolgálat, a gyermekjóléti és családsegítő szolgálatok, gyámhatóság, gyermek és ifjúsági intézmények, rendvédelmi szervek)

  Speciális gyermekvédelmi feladatok:
- A gyermekvédelmi problémával küszködő tanulók szüleivel igyekszünk szoros együttműködést kialakítani, szükség esetén megnyerésük érdekében külső intézmények szakembereinek segítségét kérjük.
- Szoros kapcsolatot tartunk fenn a Családsegítő és a Gyermekjóléti Szolgálattal. Tájékoztatjuk a családokat a törvény adta család- és gyermekvédelmi lehetőségekről.
- A hátrányos és veszélyeztetett helyzetű tanulóknak, egyéni korrepetálást, szükség esetén fejlesztő foglalkozásokat, felső tagozaton tanulószobai ellátást biztosítjuk.
- A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulóinkra kiemelt figyelmet fordítunk.
- A Gyvt.17. §-a alapján az intézménynek 3 napon belül jelzési kötelezettsége van a gyermekjóléti szolgálat felé, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében.

A gyermekvédelmi felelős:

- nyilvántartást vezet a különleges bánásmódot igénylő, a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett tanulókról, és fokozott figyelemmel kíséri sorsukat;
- közreműködik abban, ha a tanuló családjának anyagi helyzete indokolja vagy a tanuló érvényes határozattal rendelkezik, akkor ingyenes vagy kedvezményes étkezésben részesüljön, tanulmányi munkáját segítő pályázatokon vegyen részt;
- nyilvántartja a kontrollvizsgálatok esedékességét, gondoskodik a felülvizsgálati kérelmek időben történő elkészítéséről, segíti az osztályfőnököket a dokumentumok kitöltésében;
- kérésre részt vesz a pedagógiai vélemények elkészítésében;
- szükség esetén esetmegbeszélésen, védelembe vételi tárgyaláson vesz részt;
- a gyermekbántalmazás vélelme vagy egyéb pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető veszélyeztető tényező esetén kezdeményezi, hogy az igazgató értesítse a megfelelő hatóságot;
- gondoskodik arról, hogy a gyermekvédelemmel foglalkozó szakemberek és intézmények elérhetősége ki legyen függesztve a szülők számára jól látható helyen.

1.5.7. Tehetséggondozás

A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek:

Iskolánk képzési profiljának kialakításakor vállalta, hogy kiemelten foglalkozik a tehetséges tanulókkal. A tantestület fontosnak tartja és támogatja a tehetséggondozást. Minden pedagógus feladata a korai felismerés, a tehetségazonosítás. Ez a munka szoros együttműködést feltételez a családdal, a tehetségek fejlesztésével foglalkozó intézményekkel és szakemberekkel. A tantárgyak követelményeit magasan túlteljesítő tanulók számára biztosítani kell a fejlesztés színtereit és a segítőtevékenységeket. Kiemelten fontos a tanulók motiválása, a tanórákon az aktivitás és a differenciálás biztosítása, nevezésük a különböző szintű versenyekre. E területen is biztosítani szeretnénk az esélyegyenlőséget, ezért különösen támogatjuk a hátrányban lévő tehetséges tanulóinkat, esetükben nem lehet a családi háttér az alapvetően meghatározó tényező.

A tehetségfejlesztés lehetőségei tanórán belül:

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;

- lehetőség szerint legalább egy matematika órán a LEGO MATH eszközök használata alsó tagozaton ontott csoportban;
- a differenciált képességfejlesztés;
- a kooperatív technikák alkalmazása;
- az iskolánkban rendelkezésre álló számítógépes, multimédiás tanulói programok, interaktív táblák nyújtotta lehetőségek kihasználása;
- célzott gyűjtőmunka és plusz feladatok adása;
- az iskolai könyvtár, az IKT - és sporteszközök használata;
- a kerületi intézmények (művelődési házak, könyvtár, kiállítótermek, uszoda, jégpálya) által nyújtott lehetőségek beépítése a tehetséggondozásba;
- motiválás.

A tehetségfejlesztés lehetőségei tanórán kívül:

- iskolai és kerületi versenyekre, vetélkedőkre (szaktárgyi, sport, kulturális, művészeti) felkészítés;
- szükség esetén szakemberekhez irányítás;
- tehetséggondozó szakkörök és foglalkozások biztosítása (iskolai szervezésű, és külsős szakemberek bevonása egyaránt) pl.: néptánc, zene, sportklubok és DSE, MindLab, dráma, informatika, stb.;
- szabadidős foglalkozások (pl. színház-, múzeumlátogatások) szervezése;
- rendezvényekre felkészítés, szereplési lehetőség biztosítása (pl. iskolai ünnepélyek, játszóházak, projektnapok);
- a délutáni foglalkozások nyújtotta lehetőségek kihasználása (pl. könyvtári kutatómunka, versenyfelkészítés, online feladatlapok, tankockák).

Munkánk eredményességét jelzi, hogy Akkreditált Kiváló Tehetségpont lettünk, immár második alkalommal.

1.6. A személyiség- és közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

1.6.1. Személyiségfejlesztés

Feladatok az általános iskolai képzés első szakaszában (alsó tagozat):

- fogékonnyá tenni a gyermeket saját környezete és a természet megismerésére;

- fejleszteni érdeklődését, kíváncsiságát, segíteni természetes fejlődését, teret adva a mozgás és a játék iránti vágyának;
- tudatosítani a legfontosabb erkölcsi értékeket, humánus magatartásmintákat adni;
- kialakítani a szándékos tanulást, kitartást és a közösségi életben szükséges felelősségtudatot;
- megalapozni az alkalmazkodó és együttműködési készséget az osztálytársakkal és a tanítókkal, törekedni kell a reális önismeret és önértékelés alakítására;
- megteremteni az elemi műveltségbeli alapokat
- fejleszteni a kreativitást.

A képzés második szakasza (felső tagozat):

- a különböző értelmi, művészeti és mozgásos készségek további fejlesztése;
- az érzelmi intelligencia mélyítése, gazdagítása;
- az önismeret és öntudat fejlesztése a reális önértékelés kialakítása céljából;
- az együttműködési készség, a tolerancia és az empátia értékének tudatosítása a társas kapcsolatokban;
- az egészséges életmód tudatos választására nevelés;
- a társadalmi és az erkölcsi normáknak megfelelő viselkedési tudnivalók gyakoroltatása felnőttek és gyerekek, illetve a kortársi kapcsolatok tekintetében;
- a mindennapi életvitellel kapcsolatos praktikus tudás nyújtása;
- a mindennapi kommunikációs helyzetek begyakorlása, ill. a közvetett kommunikáció lehetőségeinek (írásbeliség, vizuális kommunikáció, számítógépes érintkezés) megismerése;
- a műveltségi területek alapismereteinek, a velük kapcsolatos képességeknek és készségeknek olyan szintű kialakítása, hogy azok szilárd alapjai legyenek a későbbi tanulmányoknak és az önművelésnek, az élethosszig tartó tanulásnak;
- a tanulási módszerek, technikák megismertetésével a sikeres tanulás, illetve az önálló tanulás lehetőségének további kiaknázása;
- a kreativitás fejlesztése;
- az egyéni fejlődési tempó figyelembevételével a képességek differenciált fejlesztése;

- személyre szóló, fejlesztő értékelés;
- az elsődleges (*kíváncsiság, érdeklődés*) és a másodlagos motiváció (*a szülők elvárása, a sikeres továbbtanulás, közeli és távolabbi célok)* szerepének tudatosítása a tanulási folyamatban.

A személyiség fejlesztésének színterei:

Általános iskolánk a másfajta érdeklődésű, eltérő érzelmi- és testi fejlettségű, különböző képességű – szocializáltságú - kultúrájú gyerekeket együtt neveli. Intézményünkben a személyiség fejlesztésének legfőbb színtere az osztályközösség. Hisszük, hogy a gyermeki személyiség alapértéke, az ön- és én tudat csak a megfelelő normát közvetítő közösségben alakulhat ki. Úgy építjük, formáljuk a tanulócsoportokat, hogy közben az egyes gyerekek értékeit, személyiségfejlődésének irányát is szem előtt tartjuk.

Az egyes gyerekekkel, illetve az osztályközösséggel való foglalkozás legfontosabb résztvevője az osztályfőnök. Ő kíséri figyelemmel a tanuló életét, segíti a konfliktusok kezelését. Ő szervezi a tanulói közösség tevékenységét annak megfelelően, ahogy a gyermekek személyiségének alakulása ezt megkívánja.

1.6.2. Közösségfejlesztés

Egy-egy osztály ugyanakkor a nagy közösség, az iskola része is. A közös iskolai programok, ünnepélyek, kirándulások az "én iskolám", az "én is ide tartozom" tudatát alakítják ki, erősítik meg. Ez adja azt a biztonságérzetet a gyermek számára, amely a személyiség harmonikus fejlődésének egyik feltétele ebben az életkorban. A közösség és a személyiség fejlesztését egyaránt szolgálja a hagyományok ápolása, az évente megrendezésre kerülő programok, események.

A tanórán megvalósítható közösségfejlesztési feladataink:

- A tanulás támogatása kölcsönös segítségnyújtással, ellenőrzéssel, a tanulmányi és a munkaerkölcs erősítésével.
- A tanulók, a közösség felkészítése az SNI tanulók integrált nevelésére. Az SNI tanulók beilleszkedésének segítése és a másság elfogadtatása a tanulói közösségben.
- A tanulók kezdeményezéseinek, a közvetlen tapasztalatszerzésnek a támogatása.

A közösségi cselekvések kialakítása, fejlesztése kooperatív együttműködéssel. Szociális

kompetencia (empátia, egymásra figyelés, együttműködés, tolerancia, alkalmazkodóképesség) fejlesztése.

- Különböző változatos munkaformákkal (csoportmunka, differenciált, egyéni munka, kísérlet, verseny, projekt) az együvé tartozás, az egymásért való felelősség érzésének erősítése.
- Olyan pedagógus közösség kialakítása, amely összehangolt elvárásaival és nevelési eljárásaival az egyes osztályokat vezetni, és tevékenységüket koordinálni tudja.

Az egyéb foglalkozások közösségfejlesztő feladatai:

- A tanulók önellenőrzésre, egymás segítésére és ellenőrzésére való nevelése.
- Átgondolt játéktervvel és a játéktevékenység pedagógiai irányításával a közösséghez való tartozás érzésének erősítése.
- A séták, a kirándulások tevékenységeivel a természetszeretetet és a környezet iránti felelősség elmélyítése.
- A közösségben végzett munka, a közösség szabályainak megismerése által az értékek iránti fogékonyság erősítése.
- A Határtalanul pályázat keretein belül (hetedik évfolyamos tanulók) a határon túli magyarlakta településeken lakók életének, kultúrájának megismerése, elfogadása.

Tanórán kívüli szervezett foglalkozások

A közösségfejlesztés fontos színterei **a délutáni foglalkozások**. Az iskola biztosítja a délutáni foglalkozásokat. Az utolsó tanítási órát követően indul és 16,00 óráig tart. Ezután 18 óráig összevont ügyelet működik egy csoportban, egy nevelést oktatást közvetlenül segítő felügyeletével. Ebben az időszakban valósulnak meg a napközis foglalkozások, a tanulószoba, a másnapi tanórákra való felkészülés, a korrepetálások, felzárkóztatások, a tehetséggondozások, a szakkörök, a versenyekre való felkészítések, részt vételek, az udvari közös játékszervezések, a művészeti foglalkozások, kulturális programok, kirándulások. Ezeket a pedagógusok végzettségéhez és az általuk elvégzett továbbképzések alapján szervezzük.

Tartalmi munka: A tanulás, játék, pihenés, szórakozás helyes arányát és a rendelkezésre álló idő tartalmas kitöltését kell naponta megteremteni délutánonként. Ennek az érvényesítése rugalmas tervező - szervező munkát kíván, valamint folyamatos koordinációt az osztályban tanító pedagógusokkal. A pedagógusoknak arra kell törekedniük, hogy a gyerekek elsősorban ne a felügyelő, ellenőrző szerepet érezzék, hanem a védelmet, gondoskodást, segítséget, a szabadidő alkotó módon történő eltöltését. A gyerekeknek délutánonként fokozottan szükségük

van az oldott, feszültségmentes légkörre, sikerélményre, örömre. Ehhez a gyerekek igényeit figyelembe véve kell megtervezni és a programokat. A helyes napirend és ritmus kialakításával kell elejét venni a gyerekek túlterhelésének, kifáradásának. Mindezek jó pszichológiai érzéket, együttműködési készséget, szakmai felkészültséget, szervezőkészséget kívánnak meg minden pedagógustól. A gyerekek igényei alapján legfontosabb a játék és sport. Az időjárás függvényében lehetőleg a szabadban is töltünk legalább 1 órát. A tanulásra is legalább egy órát kell fordítani a csoportokban, még az első osztályokban is, de náluk ez lazító, játékos feladatokat is tartalmaz. A tanulási idő - lehetőleg 14.40-15.40-ig illetve a délutáni programok függvényében más időpontban lehet. Az udvaron való tartózkodás során jó hatású a más csoportokkal közösen folytatott játék. Az osztály közösségére, a gyerekek személyiségének alakulásában nagyon fontos szerepe van a délutáni foglalkozásoknak. A szabadidőben, játék alatt sokkal inkább "kinyílnak", őszintébbek, közlékenyebbek lesznek a tanulók, mint délelőtt, amikor is a tanulás van előtérben.

A közösségfejlesztés fontos színtere **az iskolai könyvtár**. Az iskola - a pénzügyi lehetőségeihez mérten - saját költségvetési keretből, illetve egyéb támogatásokat felhasználva egyre több nyomtatott taneszközt szerez be az iskolai könyvtár számára. Ezeket a taneszközöket az iskola összes tanulója ingyenesen használhatja. A könyvtár tágas teremben kapott otthont, így megfelelő helyszínt biztosít közösségi programok, versenyek megvalósításához is.

Ki kell emelni, hogy a közösségfejlesztés során nemcsak a pedagógusoknak van feladatuk, hanem az iskolában foglalkoztatott valamennyi dolgozónak, hiszen megjelenésükkel, viselkedésükkel, beszédstílusukkal, társas kapcsolataikkal mindannyian példaként állnak a diákok előtt.

1.6.3. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

(1) A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, oktatása, a kerettantervben előírt törzsanyag átadása, elsajátításának ellenőrzése, sajátos nevelési igényű tanuló esetén az egyéni fejlesztési tervben foglaltak figyelembevételével. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy a) nevelő és oktató munkája során gondoskodjék a gyermek személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról, ennek érdekében tegyen meg minden tőle elvárhatót, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét,

b) a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozzon, szükség szerint együttműködjön gyógypedagógussal vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel, a bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetű gyermek, tanuló felzárkózását elősegítse,

c) segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését, nyilvántartsa a tehetséges tanulókat,

d) előmozdítsa a gyermek, tanuló erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, és törekedjen azok betartatására,

e) egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre nevelje a gyermekeket, tanulókat,

f) a szülőt (törvényes képviselőt) rendszeresen tájékoztassa a tanuló iskolai teljesítményéről, magatartásáról, az ezzel kapcsolatban észlelt problémákról, az iskola döntéseiről, a gyermek tanulmányait érintő lehetőségekről,

g) a gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő – és szükség esetén más szakemberek – bevonásával,

h) a gyermekek, a tanulók és a szülők, valamint a munkatársak emberi méltóságát és jogait maradéktalanul tiszteletben tartsa, javaslataikra, kérdéseikre érdemi választ adjon,

i) az ismereteket tárgyilagosan, sokoldalúan és változatos módszerekkel közvetítse, oktatómunkáját éves és tanórai szinten, tanulócsoporthoz igazítva, szakszerűen megtervezve végezze, irányítsa a tanulók tevékenységét,

j) a kerettantervben és a pedagógiai programban meghatározottak szerint érdemjegyekkel vagy szövegesen, sokoldalúan, a követelményekhez igazodóan értékelje a tanulók munkáját,

k) részt vegyen a számára előírt pedagógus-továbbképzéseken, folyamatosan képezze magát,

l) tanítványai pályaorientációját, aktív szakmai életútra történő felkészítését folyamatosan irányítsa,

m) a pedagógiai programban és az SZMSZ-ben előírt valamennyi pedagógiai és adminisztratív feladatait maradéktalanul teljesítse,

n) pontosan és aktívan részt vegyen a nevelőtestület értekezletein, a fogadóórákon, az iskolai ünnepségeken és az éves munkaterv szerinti rendezvényeken,

o) határidőre megszerezze a kötelező minősítéseket,

p) megőrizze a hivatali titkot,

q) hivatásához méltó magatartást tanúsítson,

r) a gyermek, tanuló érdekében együttműködjön munkatársaival és más intézményekkel.

(2) A pedagógus hétévenként legalább egy alkalommal – jogszabályban meghatározottak szerint – továbbképzésben vesz részt. Az első továbbképzés az első minősítés előtt kötelező. (Kt. 62. §)

Az osztályfőnöki munka nevelési tartalmai

Az osztályfőnök céltudatosan irányítja az osztályában folyó nevelő-oktató munkát, összehangolja az iskolai és iskolán kívüli nevelési tényezőket, pedagógiai törekvéseket. A tanulókkal közösen tervezi, elemzi és alakítja az osztály életét, biztosítja annak bekapcsolódását az iskola egészének nevelési rendszerébe. A tanulók közvetlen megismerésére és az osztályközösség arculatának formálására kiváló lehetőségeket kínálnak az iskolai és iskolán kívüli programok: szakkörök, klubdélutánok, sportfoglalkozások, rendezvények, diákgyűlések, utazások, kirándulások, színház- és múzeumlátogatások stb. Az osztályfőnöki munka eredményessége érdekében a pedagógus kapcsolatot tart tanítványai szüleivel, erősíti a családból származó pozitív nevelési hatásokat, megismeri a család viszonyulását az iskolához, a tanulóhoz. Az osztályfőnöki munka kritikus pontja a torz családi nevelési minták és szokások ellensúlyozása, a negatív társadalmi hatások kivédése. Az osztályfőnök nevelő munkájának szerves része a közvetlen nevelőmunka. A közösségi nevelés órákon sajátos rendszerező, szintetizáló módszerrel kerül sor a tanulók nevelésében szerepet játszó nevelési tartalmak, témakörök feldolgozására. A közösségi nevelés óra a helyes vitakultúra kialakításának nélkülözhetetlen gyakorlóterepe. Célunk, hogy a tanulók fejében megfogalmazódott kérdések ne haljanak el. Gondolkodjanak, kérdezzenek, vitatkozzanak ők és az osztályfőnök is. A válaszokat ne a pedagógus fogalmazza meg, ő csak a saját véleményét mondja el, de társ legyen a megoldáskeresésben. Sokszor egy-egy problémát alternatív módon lehet csak kezelni és megoldani, ebben segíthet a szülő is. Lényeges, hogy az osztályfőnök – akinek célja a diákok sokoldalú megismerése és fejlesztése – élvezze ezt a szabadságot adó együttlétet. Serkentő környezetet teremtsen, bátorítsa a tanulók autonóm törekvéseit, fogadja el fantáziavilágukat. Biztonságos hátteret adjon a tanulóknak, a fejlesztő szándék mellett is elfogadva őket olyannak amilyenek, hiszen élettapasztalatukat, társadalmi – emberi mintáikat és személyes élményeiket saját környezetükből, életterükből hozzák.

Az osztályfőnök közvetlen pedagógiai tevékenységének jellemzői:

• Az 5-8. évfolyamon kötelező osztályfőnöki órák nevelési témái lehetnek: kötöttek, szabadon választhatók és aktuális eseményekhez kapcsolódóak.

• Az osztályfőnöki óra egyszerre szolgálja az általános műveltség gyarapítását, a világszemlélet és az erkölcsi értékrend alakulását. Fejleszti az önismeretet, felkészíti a tanulókat a kulturált társas kapcsolatok építésére és fenntartására. Hozzájárul a differenciált emberkép és identitástudat alakulásához.

• A tanulókat tudományosan megalapozott ismeretekhez juttatja a természeti- és társadalmi környezetről, az emberről, és megismerteti őket a magatartási szabályokkal és etikai normákkal.

• Szükség van azonban arra, hogy a javasolt osztályfőnöki program koncentrikusan bővülő ismeretrendszere már 5. osztálytól járuljon hozzá a fiatalok önismeretének, önfejlesztő

stratégiájának és erkölcsiségének alakításához (egészséges életmód, konstruktív életvezetés, magatartáskultúra, erkölcs- és vallásismeret).

• Az életkornak megfelelő ember-, és társadalomismeretek nyújtásával segítse elő a tanuló szocializálódási folyamatát, természeti és társadalmi környezetébe való beilleszkedését.

• Segítse a tanulót kapcsolat-, és viszonyrendszereinek felismerésében, nevelje értékes és hasznos kapcsolatok kialakítására és ápolására.

• Fejlessze a tanuló szociális érzékenységét, toleranciáját, valamint empatikus képességét az életkornak megfelelő társadalmi problémák iránt.

Az osztályfőnöki munka feladatkörei

Közvetlen nevelőmunka – ismeretek szintetizálása, a mindennapi életben történő alkalmazásuk; az aktuális események feldolgozása; különböző értékrendek megismertetése; a kultúrahasználat megtanítása; a konfliktusmegoldást kialakító pedagógiai tevékenység; mentálhigiénés szemlélet alkalmazása a nevelőmunkában; törődés a gyermekek aktuális problémáival; az osztály konfliktusainak megoldása; gyermekvédelmi munka

Ügyviteli (adminisztrációs) feladatok – a haladási napló naprakész vezetése, a haladási és anyakönyvi rész folyamatos ellenőrzése; igazolások esetleges igazolatlan órák regisztrálása félévkor és évvégén a magatartás és szorgalomjegyek előkészítése az osztályozó értekezlet előtt; félévi értesítő, bizonyítványírás

Szervezés, koordinációs feladatok végrehajtása – kapcsolattartás az osztályban tanító kollégákkal, a nevelésben-oktatásban hatékonyan résztvevőkkel, a szülőkkel, szülők közötti felvilágosító munka; szabadidős tevékenységek, programok szervezése

Az osztályfőnök munkaköri leírását az SZMSZ tartalmazza.

1.6.4. Az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

A diákönkormányzat közösségfejlesztő feladatai:

- Jelöljön ki olyan, a közös értékeken és érdekeken alapuló konkrét célokat, amellyel nem sérti az egyéni érdekeket.
- Fejlessze a meglevő közösségi munkálatokat, közösségépítő tevékenységeket.
- Törekedjen a közösség iránti felelősségtudat kialakítására, fejlesztésére.
- Alakítsa ki a tanulóban a felelősségteljes közszereplés igényét, a demokratikus kommunikáció rutinját.

A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje:

A tanulót megilleti az a jog, hogy életkorának megfelelő mértékben részese legyen az őt érintő

döntések meghozatalának. Ezt a jogát személyesen, illetve választott képviselőin, valamint szülőjén/gondviselőjén keresztül gyakorolhatja. Joga van megismerni az őt érintő döntés tartalmát, okát, következményeit. A döntési folyamat során joga van véleményét elmondani.

A nevelési-oktatási intézmény a tanulóval kapcsolatos döntéseit – jogszabályban meghatározott esetben és formában – írásban közli a tanulóval, a szülővel. A tanuló ezen jogai gyakorlásának módját a házirend tartalmazza.

Az iskolai nevelés-oktatás, a gyermeki személyiség harmonikus fejlesztésének elengedhetetlen feltétele a szülői ház és a pedagógus közösség együttműködése.

Ennek alapja a gyermek iránt érzett közös felelősség, amelynek feltétele a kölcsönös bizalom és tájékoztatás, az őszinteség. Megvalósulási formái a kölcsönös támogatás és a koordinált pedagógiai tevékenység. Eredménye a családi és az iskolai nevelés egysége, és ennek nyomán a gyermeki személyiség kedvező fejlődése.

A diákok és a pedagógusok együttműködésének formái:

- A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkatervről, illetve az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják.
- Az intézmény vezetője évente legalább két alkalommal az iskolagyűlésen, a diákönkormányzat vezetője havonta egyszer a diákönkormányzat vezetőségének ülésén és faliújságon keresztül, az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon tájékoztatják a diákokat.
- A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik útján közölhetik az intézmény vezetőjével, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel.
- a DÖK elnök - választott diákelnök- kapcsolatot tart a diákokkal, a DÖK segítő tanárral, az iskola igazgatójával, képviseli társait a tantestület előtt.
- DÖK segítő tanár - kontaktusban van a DÖK-kel, DÖK elnökkel, koordinálja a tantestület és a DÖK kapcsolatát.
- A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról az osztálytanítók és a szaktanárok folyamatosan tájékoztatják.

A szülők és a pedagógusok együttműködésének formái:

- családlátogatás szükség szerint (önállóan, illetve a családsegítő szolgálattal együtt); egyéni

beszélgetés;

- szülői értekezlet;
- fogadóóra, behívásos fogadóóra;
- bemutatóóra, nyílt óra;
- KRÉTA rendszeren keresztüli kapcsolat (e-Ügyintézés, kérdőív);
- írásbeli tájékoztató;
- véleménykérés, igényfelmérés (Forms);
- közös családi programok, iskolanapok;
- pályaválasztási tanácsadás;
- nyilvánosság biztosítása;
- a szülői választmány intézménnyel kapcsolatos véleményét, javaslatait a szülői szervezet vezetője juttatja el az intézmény vezetőségéhez;
- a szülői választmányi értekezletet az intézményvezető az éves munkatervben rögzített időpontokban tanévenként legalább kétszer hívja össze, ahol tájékoztatást ad az intézmény munkájáról és feladatairól, valamint meghallgatja a szülői választmány véleményét és javaslatait;
- a szülői választmány elnöke közvetlen kapcsolatot tart az intézményvezetővel, részt vesz a szülői választmányi értekezleteken, az ott elhangzottakról tájékoztatja az osztály szülői közösségét;
- egy osztály tanulóinak szülői szervezetével a gyermekközösséget vezető osztályfőnök közvetlen kapcsolatot tart.

Az intézmény rendszeresen tartja a kapcsolatot az alábbi szakmai szervezetekkel:

- gyermek és ifjúságvédelmi szervezetek;
- a Ferencvárosi Szociális és Gyermekjóléti Intézmények Igazgatóságával és szervezetei;
- gyámhatóság;
- szakmai szolgáltató szervezetek;
- szakszolgálatok;

- iskola-egészségügy;
- kulturális és sportszervezetek;
- rendőrség, tűzoltóság;
- civil szervezetek.

A különböző szervezetekkel, közösségekkel való kapcsolattartás rendjét az SZMSZ tartalmazza.

1.7. Az iskolai hagyományok

A hagyományok egyfajta biztonságérzetet adnak a jövőt tekintve. Tudjuk, hogy bekövetkeznek, ezért izgalommal várhatjuk, készülhetünk rájuk. Erősítik az összetartozás érzését, színesítik, érzelmekben gazdaggá teszik az emberi életet. Különösen nagy szerepük van egy embercsoport közösséggé válásában.

Fontos tehát, hogy iskolánkban a kialakult hagyomány-, illetve szokásrendszert, amely egységgé kovácsolja az egyéneket, s kialakít egy olyan sajátos arculatot, amely eltér a többi iskolától, amitől büszkén vállaljuk, a KŐRÖSIS létet– tovább őrizzük.

Hagyományrendszerünk több évtizedes múltra tekint vissza, de a változó igények szükségessé teszik a rugalmasságot, új hagyományok teremtését.

1.7.1. Nemzeti ünnepek, emléknapok

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát, ugyanakkor legyenek képesek azon alkotók helyes etikai alapú megítélésére is, akik elfogadhatatlan politikai és morális szerepvállalásuk révén – akár passzívan, akár tevőleges cselekvések során – az embertelen eszmék és gyakorlat szolgálatába álltak, idegen elnyomó hatalmak érdekeit szolgálták ki. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját. Tájékozódjanak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről, nehézségeiről és az ezeket kezelő nemzetközi

együttműködési formákról. A nemzeti öntudat egészséges voltától idegen mindenféle nacionalizmus. A nemzetiségek, a vallási-nyelvi etnikumok történelem- és jelenformáló szerepének és államalkotó létük elismerésének az iskolai nevelés-oktatatás egészében evidenciának kell lennie.

A **Határtalanul Program**ba való bekapcsolódás egyik alapvető szempontja volt, hogy a diákjaink sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. Kutassák fel a határon túl élő magyarok sajátos kultúráját, hagyományait, érezzék meg mindnyájunk kötődését Európához.

További szempont volt, hogy a tanulmányi kirándulások nagymértékben hozzájárulnak a tanulók személyiségének teljesebb megismeréséhez, a többnapos kirándulás lehetőséget teremt arra, hogy a tanulók közötti társas kapcsolatok fejlődjenek, alkalmat teremtenek a közösség építésére és a tolerancia megtanulására és a tanulók viselkedéskultúrájának fejlesztésére is. A tanóráktól eltérő, az új környezeti impulzusok elősegítik a kommunikációs képességek fejlesztését, de a megfigyelés, a külső és belső igényesség összhangjának megteremetése is jól fejleszthető a kirándulás során.

Célok és feladatok:

- fontos, hogy tanulóink ismerjék és ápolják az iskola, a város, az ország hagyományait;
- erősíteni kell az identitásukat a környezetük értékeinek a megismerése által;
- az életkori sajátosságnak megfelelően meg kell ismerniük a magyarlakta területen élők hagyományait, kultúráját és értékeiket;
- fontos, hogy képesek legyenek más népek elfogadására, de meg tudják tartani a nemzeti öntudatukat is;

Az erkölcsi nevelés

A köznevelés alapvető célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése. Az erkölcsi nevelés legyen életszerű: készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira. Az erkölcsi nevelés lehetőséget nyújt az emberi lét és az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek különböző megközelítési módokat felölelő megértésére, megvitatására.

Hangsúlyt kell helyezni a közelmúlt viharos történelmi eseményeinek etikai alapú megítélésére, a XX. századi totális diktatúrák lélektelen, emberellenes voltának sokoldalú bemutatására, különös tekintettel a történelem és állampolgári ismeretek, valamint a művészeti tantárgyak oktatása terén. Az iskolai közösség élete, tanárainak példamutatása támogatja a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás. A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfegyelemtől a képzelőtehetségen át intellektuális érdeklődésük felkeltéséig – hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helytállásukat a munka világában is.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. A felelős, hazájáért cselekedni akaró és tudó állampolgárrá nevelésnek szerves része a demokratikus jogállam és a nemzeti függetlenség (szuverenitás) ellen fellépő törekvések felismerése, és annak megértése, hogy a diktatúrák elleni küzdelem minden korban elsődleges állampolgári kötelezettség, hiszen a jogtiprásból sohasem születhet jog. Ennek alapján kell a XX. századi totális diktatúrák jellemzőit is feldolgozni, feltárva e rendszerek emberiesség ellen elkövetett soha el nem évülő bűntetteit is. Az iskola megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket, és ennek keretében biztosítja a honvédelmi nevelést. A részvétel a közügyekben megkívánja a kreatív, önálló kritikai gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások. Az iskola minden évfolyamán fontos feladat – az életkori sajátosságok és egyéb specifikációk mentén – Magyarország Alaptörvényének, különösen a Nemzeti Hitvallásban és az Alapvetésben foglaltak megismertetése.

Az iskolánkban tanévenként a nemzetünk szabadságtörekvéseit tükröző, nemzeti múltunk mártírjainak emlékét, példáját őrző megemlékezéseket tartunk:

- az aradi vértanúk október 6.;

- az október 23-ai nemzeti ünnep;
- a kommunista és egyéb diktatúrák áldozatai február 25.;
- a március 15-ei nemzeti ünnep;
- a holokauszt áldozatai április 16.;
- a Nemzeti Összetartozás Napja június 4.

1.7.2. Iskolai hagyományok ápolása

- ünnepélyek: évnyitó, évzáró, ballagás, március 15-ei nemzeti ünnep;
- megemlékezések: aradi vértanúk, október 23-ai nemzeti ünnep;
- intézménylátogatás: Terror Háza Múzeum - a kommunista és egyéb diktatúrák áldozatainak emléknapja alkalmából, Holokauszt Emlékközpont – a holokauszt áldozatainak emléknapja alkalmából;
- családi nap;
- angolos programok: Halloween, Pancake day, flashmob;
- pályaválasztási nap;
- vetélkedők, tantárgyi- és sportversenyek;
- nyílt napok;
- játszóházak;
- Adventi készülődés (koszorúk késztése közösen);
- Krampusz- futás és Mikulás-futás;
- karácsonyi vásár, műsor;
- farsang;
- Kőrösi nap: az iskola névadójának tiszteletére rendezett megemlékezés, koszorúzás, kulturális és sportprogramokból álló eseménysorozat;
- megemlékezések a jeles napokról (Föld napja, Víz napja, a Magyar kultúra napja, Anyák napja, Madarak és fák napja);
- Gyereknap
- a Költészet napja alkalmából műsor és koszorúzás a József Attila szobornál;

1.8. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

Tanulmányok alatti vizsgákat a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 64.§ által előírt esetekben és módon szervez az iskola. A vizsgák időpontjáról – a javítóvizsga kivételével – a vizsgára történő jelentkezéskor írásban kell tájékoztatni a tanulót és a szülőt, legalább 10 nappal a vizsga kezdő időpontja előtt. Tanulmányok alatti vizsgát – az e rendeletben meghatározottak szerint – független vizsgabizottság előtt, vagy abban a nevelési-oktatási intézményben lehet tenni, amellyel a tanuló jogviszonyban áll. A tanulmányok alatti vizsgán vizsgabizottság ellenőrzi és értékeli a vizsgakötelezettséggel érintett időszakra vonatkozó követelmények elsajátítását. A bizottság az összesített részeredmények és a kérdező tanár véleményezése alapján dönt a minősítésről.

A szabályosan megtartott tanulmányok alatti vizsga nem ismételhető.

A tanulmányok alatti vizsgák (osztályozó vizsga, különbözeti vizsga, pótló- és javítóvizsga) követelményeit, részeit, az értékelés szabályait a szakmai munkaközösségek határozzák meg. A vizsga tantárgyi/ évfolyamonkénti követelményei megegyeznek a kerettantervek alapján készült, a Pedagógiai Program részét képező helyi tanterv adott tantárgyra és évfolyamra vonatkozó követelményeivel. Az intézmény három időszakot biztosít a tanulmányok alatti vizsgák lebonyolítására: augusztus, január és június folyamán (intézményi döntés szerint). A vizsgaidőszakok pontos időpontjáról a szülők írásbeli tájékoztatást kapnak.

Osztályozó vizsga:

Osztályozó vizsgát kell tenni a tanulónak a félévi és év végi osztályzatok megállapításához, ha:

- felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól;
- engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget;
- hiányzása a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 51. § (7) bekezdésében előírt mértéket meghaladja, és ezért nem osztályozható, amennyiben a tantestület engedélyezi, hogy osztályozó vizsgát tegyen.
- Ha a tanuló hiányzása adott félévben meghaladja adott tantárgyból a 30%-ot, köteles a tantárgyból osztályozó vizsgát tenni; ha a két félévben összesen lépi át a 30%-ot, a nevelőtestület dönthet az osztályozó vizsgáról, vagy a jegyek alapján történő értékelésről, ha az

elégséges számú. Ha a hiányzás mértéke a tanévben meghaladja a 250 órát, a tanév végén nem osztályozható, magasabb osztályba való lépése csak sikeres osztályozó vizsga tétele mellett lehetséges. A vizsgára a tanulót a szülő írásban jelentkezteti és felkészíti.

- Nkt. 45. § (6a): Ha az egyéni munkarendben tanuló neki felróható okból két alkalommal nem jelenik meg az osztályozó vizsgán, vagy két alkalommal nem teljesíti a tanulmányi követelményeket, az iskola igazgatója értesíti a felmentést engedélyező szervet, és a tanuló a következő félévtől csak iskolába járással teljesítheti a tankötelezettségét.

  Gyakorlati vizsgát kell tenni, szóbeli vizsgával együtt a készségtárgyakból: ének-zene, vizuális kultúra, testnevelés, digitális kultúra, technika és tervezés

  Ha a tanuló a tanulmányok alatti vizsga letételére a nevelőtestülettől halasztást kap, a halasztott időpontig úgy folytathatja tanulmányait, mintha sikeres vizsgát tett volna.

  A szabályosan megtartott tanulmányok alatti vizsga nem ismételhető. A tanulmányok alatti vizsgák (osztályozó vizsga, különbözeti vizsga, pótló- és javítóvizsga) követelményeit, részeit, az értékelés szabályait a szakmai munkaközösségek határozzák meg.

  Egy osztályozó vizsga egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik. A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszerezni. Az osztályozó vizsgák követelményeit a Pedagógiai Programunk melléklete tartalmazza.

  Az egyes tantárgyakban való továbbhaladás feltételeit a helyi tantervek évfolyamonkénti továbbhaladási minimumkövetelményei tartalmazzák.

	tantárgy	**írásbeli**	**szóbeli**	**gyakorlati**
1-8.	Magyar nyelv	x	x	
1-8.	Magyar irodalom	x	x	
1-8.	Matematika	x	x	
5-8.	Történelem	x	x	
8.	Állampolgári ismeretek	x		
1-8.	Angol nyelv	x	x	
3-8.	Digitális kultúra		x	x
7-8.	Biológia	x	x	

7-8.	Földrajz	x	x	
7-8.	Fizika	x	x	
7-8.	Kémia	x	x	
3-4.	Környezetismeret	x	x	
5-6.	Természettudomány	x	x	
1-8.	Ének-zene		x	
1-8.	Testnevelés			x
1-8.	Vizuális kultúra			x
5.	Hon és népismeret		x	
1-7.	Technika és tervezés			x
1-8.	Etika/ Hit- és erkölcstan		x	
6.	Dráma és színház		x	

Javítóvizsga:

Javítóvizsgát tehet a vizsgázó a nevelőtestület határozata alapján, ha:

- a tanév végén - legfeljebb három tantárgyból - elégtelen osztályzatot kapott;
- az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.

A vizsgázó javítóvizsgát az iskola igazgatója által meghatározott időpontban, az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban tehet. A javító vizsga időpontját a szorgalmi időszak lezárásakor az iskola bejáratára kell kifüggeszteni.

Amennyiben a javítóvizsgán nem teljesíti a meghatározott követelményeket, vagy nem jelenik meg, köteles évet ismételni.

A tanulót a vizsgára a szülő készíti fel, az iskola a nyár folyamán két ízben konzultációs lehetőséget biztosíthat (június-augusztus).

A javítóvizsgán legalább elégséges osztályzatot kapott tanuló magasabb évfolyamba léphet.

Pótló vizsga;

A vizsgázó pótló vizsgát tehet az igazgató által meghatározott vizsganapon, ha a vizsgáról neki

fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné.

A vizsgázónak fel nem róható ok minden olyan, a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására.

Az igazgató engedélyezheti, hogy a vizsgázó a pótló vizsgát az adott vizsganapon tegye le, ha ennek a feltételei megteremthetők. A vizsgázó kérésére a vizsga megszakításáig a vizsgakérdésekre adott válaszait értékelni kell.

Különbözeti vizsga:

Különbözeti vizsgát a tanuló abban az iskolában tehet, amelyben a tanulmányait folytatni kívánja. Az intézményvezető három hónappal a vizsgát megelőzően jelöli ki a vizsgaidőszakot.

1.9. A felvétel és az átvétel szabályai

Az iskola első évfolyamára felvételt nyer minden olyan tanköteles és iskolaérett gyermek, aki:

- az iskola beiskolázási körzetében állandó lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkezik**;**
- illetve a fenntartó által előírt létszámkeretig minden gyermek, akinek szülei az intézményünket választották;
- túljelentkezés esetén előnyben részesülnek a hátrányos helyzetű tanulók és a testvérek.

Az első évfolyamra való bekerülés szabályait a Házirend tartalmazza.

Magasabb évfolyamon felvételt nyerhet minden tanuló, aki beiskolázási körzetünkbe költözött, körzeten kívüli tanuló abban az esetben, ha az osztályok létszáma ezt lehetővé teszi.

A felvétel elnyeréséhez az alábbi feltételek szükségesek a nem körzetes tanulók részére:

- kéttannyelvű osztályok esetén: felvételi beszélgetés és teszt írása angol nyelvből, 4,5 fölötti tanulmányi átlag, legalább jó magaviselet;
- normál osztályok esetén: angol szintfelmérő teszt, 4 fölötti tanulmányi átlag, legalább jó magaviselet;
- tanév közben történő átjelentkezéskor legalább kétnapos ismerkedés az új közösséggel;

A felvételről és az átvételről az iskola igazgatója dönt.

1.10. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók

- ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát;
- fel tudják mérni a baleseti sérülés kockázatait;
- ismerjék fel a vészhelyzetet, a sérülés, vérzés, mérgezés jeleit, törekedjenek az elhárítására;
- sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat;
- ne essenek pánikba, képesek legyenek segítséget hívni.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok, hogy a diákok:

- életkoruknak megfelelő korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek; - gyakorolják az elsősegély-nyújtás alapvető eljárásait; - tudják, hogyan kell mentőt hívni.

Az iskolanapokon foglalkozunk az egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegélynyújtással, melyhez külsős előadókat is bevonunk, de az alábbi tantárgyakban sok lehetőség van a téma feldolgozására:

TANTÁRGY	**ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK**
Biológia	- rovarcsípések kezelése; - légúti akadály megszüntetése; - életfunkciók megállapítása; - mesterséges lélegeztetés; - stabil oldalfekvés; - vérzéstípusok és ellátásuk; - csonttörés típusai; - komplex újraélesztés; - egyszerűbb sebek ellátása;

Kémia	- veszélyjelek ismerete; - a tantárgyhoz köthető balesetvédelmi szabályok ismerete; - teendők mérgezések esetén; - vegyszer okozta sérülések ellátása; - égési sérülések kezelése; - fertőtlenítőszerek használata; - a szénmonoxid veszélyessége;
Fazila	- a tantárgyhoz köthető balesetvédelmi szabályok ismerete; - az elektromos áram hatásai az élő szervezetre;
Testnevelés	- a tantárgyhoz köthető balesetvédelmi szabályok ismerete; - esés; - teendők rándulás, ficam, zúzódás, horzsolás, törés esetén;
Technika	- a tantárgyhoz köthető balesetvédelmi szabályok ismerete; - eszközök megfelelő használata; - saját- és társunk testi épségének megőrzése;
Osztályfőnöki	minden tanév első osztályfőnöki óráján tűz-, baleset- és katasztrófavédelmi oktatás, ennek dokumentálása; az iskolán kívüli programok előtt az adott helyzetre vonatkozó balesetelhárítási szabályok ismertetése; óratémák: biztonságos közlekedés, mentők hívásának módja, teendők baleseteknél; szakemberek előadásai.

1.11. Mindennapos iskolai testnevelés

Iskolánkban minden tanulónk száméra biztosított a mindennapi testnevelés. A mindennapos testnevelés megoldását külső helyszín igénybevételével valósítjuk meg. Lehetőség szerint az első évfolyam korcsolyaoktatáson, a kerettantervek előírásai alapján 1-5. évfolyamon úszásoktatáson vesznek részt tanulóink.

„Az iskola a nappali rendszerű iskolai oktatásban, azokban az osztályokban és azokon a tanítási napokon, amelyeken közismereti oktatás is folyik, megszervezi a mindennapos testnevelést legalább napi egy testnevelésóra keretében, amelyből legfeljebb heti két óra váltható ki a sportról szóló törvény szerinti **igazolt sportolói jogviszonyban álló versenyző tanuló** kérelme alapján – versenyengedély birtokában – a sportszervezet keretei között **szervezett edzéslátogatás igazolásával**, **amennyiben a testnevelésórát közismereti tanóra nem előzi meg vagy nem követi**."

Azon tanulóink, akik felmentést kérnek az Nkt. 27. § (11) bek.alapján a Kréta eügyintézés modulba feltöltött kérelem (első félévre szeptember 15-ig, második félévre január 30-ig) alapján lehetőség van legfeljebb két testnevelés óra kiváltására, amennyiben az az első vagy utolsó órára esik.

1.12. Mindennapos művészeti nevelés

Az alsó tagozatos nevelés-oktatás egyik kiemelt feladata a mindennapos művészeti nevelés, amely az iskola délutáni foglalkozási keretének felhasználásával is megvalósulhat, így teremtve alkalmat a tanulók különféle egyéni, kisközösségi művészeti tevékenységeinek fejlesztésére. Az 5-8. évfolyamokon folyamatosan biztosítani kell a művészeti nevelés tanórai és tanórán kívüli iskolai feltételeit, lehetőségeit. (NAT)

A művészeti nevelést szolgálják a következő szakköreink:

rajz szakkör, kézműves szakkör

1.13. Az idegennyelv-oktatása

Az első idegen nyelv oktatása iskolánkban a két tanítási nyelvű osztályokban az első évfolyamon kezdődik.

A normál osztályokban szakköri formában van lehetőség a nyelvtanulásra az 1-3. évfolyamon, majd 4. osztálytól kötelező a nyelvtanulás. A szakköri formában megkezdett program leírását a helyi tanterv tartalmazza.

1.14. Közlekedési ismeretek

A közlekedési ismeretekkel kapcsolatos tananyagrész oktatása, a tanulók értékelése minősítése során a miniszter által jóváhagyott elektronikus rendszerben e célra kifejlesztett program is használható. A tanulók az elektronikus felületet a Kréta belépésükkel tudják használni.

1.15. A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag

A 20/2012. EMMI rendelet 7.§ (1) bk) pontja alapján a nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyagot alsó tagozaton irodalom és ének-zene, felső tagozaton a hon és népismeret, közösségi nevelés valamint a történelem tantárgy keretein belül érintjük. A Határtalanul program keretein belül, továbbá az iskolai rendezvényeken is nagy hangsúlyt fektetünk nemzeti kultúránk tanulóinkkal való megismertetésére, a magyarság hagyományainak tanórákon kívüli programjainkba illesztésével.

1.16. Könyvtárpedagógiai órák

Iskolánk könyvtárában biztosított a könyvtárpedagógiai órák szervezése. A könyvtárhasználat tanításának a feladata a tanulók felkészítése az információszerzés kibővült lehetőségeinek felhasználására a tanulásban, a hétköznapokban az információk elérésével, kritikus szelekciójával, feldolgozásával és folyamatos értékelésével.

Nevelési célok:

Általában: önfejlesztési, tanulási, olvasási és könyvtárhasználati igény kialakítása.

Az 1-4. évfolyamon: az olvasás megszerettetése (örömteli olvasás), rendszeres könyv- és könyvtárhasználat, a könyvtár tanulási és szabadidős környezetként való alkalmazása. Az 5-8. évfolyamon: tudatos könyvtárhasználat, az etikus információfelhasználás elsajátítása.

Szervezeti keretek:

- tanórai foglalkozások: óra a könyvtárban, könyv a tantermi órán
- iskolai, tanórán kívüli foglalkozások: szakkörök, tehetséggondozó körök, napközis foglalkozások, felzárkóztató/fejlesztő foglalkozások, versenyfelkészítés

A könyvtári foglalkozások típusai: könyvtárhasználati óra, könyvtárhasználati szakóra, tanóráktól független könyvtári foglalkozás.

2. HELYI TANTERV

2.1. A választott kerettanterv megnevezése, jellemzői

Az iskola általános tantervű osztályaiban a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló 5/2020 (I. 31.) EMMI rendeletben a miniszter által meghatározott kerettanterv felmenő rendszerben kerül bevezetésre a 2020/2021-es tanévtől kezdődően az első és ötödik évfolyamon. Pedagógiai programunkat a köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény, a köznevelési törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. évi kormányrendelet, a 20/2012 évi EMMI rendelet, a NAT kiadásáról szóló 110/2012 kormányrendelet előírásaival és a miniszter által kiadott kerettantervvel összhangban készítettük.

Iskolánk helyi tanterve az oktatásért felelős miniszter által közzétett – a Kerettanterv az általános iskola 1-4. évfolyama számára és a Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyama számára, valamint az Irányelv és kerettantervek a két tanítási nyelvű iskolai oktatáshoz című – kerettantervek adaptációjára épül.

A tantárgyi órakeret 10%-ában a projektek, témahetek témáit dolgozzuk fel, tanulócsoporttól függően gyakorlásra, differenciálásra, ismeretbővítésre használjuk fel a lehetőséget.

Óraterv a kerettantervekhez – 1–4. évfolyam kéttannyelvű osztályok				
Tantárgyak	**1. évf.**	**2. évf.**	**3. évf.**	**4. évf.**
Magyar nyelv és irodalom	**7**	**7**	**6**	**6**
Angol nyelv	**5**	**5**	**5**	**5**
Matematika	**4**	**4**	**4**	**4**
Etika/hit és erkölcstan	**1**	**1**	**1**	**1**
Környezetismeret	**-**	**-**	**1**	**1,5**
Ének-zene (ebből angolul)	**1,5 (0,5)**	**1,5 (0,5)**	**1 (0,5)**	**1,5 (0,5)**
Vizuális kultúra (ebből angolul)	**1,5 (0,5)**	**1,5 (0,5)**	**1**	**1**
Technika és tervezés (ebből angolul)	**1**	**1**	**1 (1)**	**1(1)**
Digitális kultúra	**-**	**-**	**1**	**1**
Testnevelés (ebből angolul)	**5 (3)**	**5(3)**	**5(3)**	**5(3)**
Rendelkezésre álló órakeret	**26**	**26**	**26**	**27**

Óraterv a kerettantervekhez – 5–8. évfolyam kéttannyelvű osztályok				
Tantárgyak	**5. évf.**	**6. évf.**	**7. évf.**	**8. évf.**
Magyar nyelv és irodalom	**4**	**4**	**3,5**	**3,5**
Angol nyelv	**5**	**5**	**5**	**5**
Matematika	**4**	**4**	**3,5**	**3,5**
Történelem (angolul)	**2**	**2**	**2 (1)**	**2 (1)**
Állampolgári ismeretek	**-**	**-**	**-**	**1**
Etika/hit- és erkölcstan	**1**	**1**	**1**	**1**
Természettudomány (angolul)	**2 (2)**	**2 (2)**	**-**	**-**
Biológia (angolul)	**-**	**-**	**2 (1)**	**1 (1)**
Fizika	**-**	**-**	**1**	**2**
Kémia	**-**	**-**	**1**	**2**
Földrajz	**-**	**-**	**2**	**1**
Ének-zene (angolul)	**1 (0,5)**	**1 (0,5)**	**1**	**1**
Célnyelvi civilizáció	**1**	**1**	**1**	**1**
Vizuális kultúra	**1**	**1**	**1**	**1**
Dráma és színház	**-**	**1**	**-**	**-**
Digitális kultúra	**1**	**1**	**1**	**1**
Technika és tervezés	**1**	**1**	**1**	**-**
Testnevelés	**5**	**5**	**5**	**5**
Hon- és népismeret	**1**	**-**	**-**	**-**
Közösségi nevelés	**1**	**1**	**1**	**1**
Rendelkezésre álló órakeret	**30**	**30**	**32**	**32**

Óraterv a kerettantervekhez – 1–4. évfolyam normál osztályok				
Tantárgyak	**1. évf.**	**2. évf.**	**3. évf.**	**4. évf.**
Magyar nyelv és irodalom	**7**	**7**	**6**	**5**
Angol nyelv	**0**	**0**	**0**	**4**
Matematika	**4**	**4**	**4**	**4**
Etika/hit- és erkölcstan	**1**	**1**	**1**	**1**
Környezetismeret	**-**	**-**	**1**	**1**
Ének-zene	**2**	**2**	**2**	**2**
Vizuális kultúra	**2**	**2**	**2**	**1**
Technika és tervezés	**1**	**1**	**1**	**1**
Digitális kultúra	**-**	**-**	**1**	**1**
Testnevelés	**5**	**5**	**5**	**5**
Összes óraszám	**22**	**22**	**23**	**25**

Óraterv a kerettantervekhez – 5–8. évfolyam B osztályok				
Tantárgyak	**5. évf.**	**6. évf.**	**7. évf.**	**8. évf.**
Magyar nyelv és irodalom	**4**	**4**	**3,5**	**3,5**
Angol nyelv	**4**	**4**	**4**	**4**
Matematika	**4**	**4**	**3,5**	**3,5**
Történelem	**2**	**2**	**2**	**2**
Állampolgári ismeretek	**-**	**-**	**-**	**1**
Etika/hit- és erkölcstan	**1**	**1**	**1**	**1**
Természettudomány	**2**	**2**	**-**	**-**
Biológia	**-**	**-**	**2**	**1**
Fizika	**-**	**-**	**1**	**2**

Kémia	-	-	**1**	**2**
Földrajz	-	-	**2**	**1**
Ének-zene	**1**	**1**	**1**	**1**
Vizuális kultúra	**1**	**1**	**1**	**1**
Digitális kultúra	**1**	**1**	**1**	**1**
Technika és tervezés	**1**	**1**	**1**	-
Testnevelés	**5**	**5**	**5**	**5**
Hon- és népismeret	**1**	-	-	-
Dráma és színház	-	**1**	-	-
Közösségi nevelés	**1**	**1**	**1**	**1**
Rendelkezésre álló órakeret	**28**	**28**	**30**	**30**

2.2. A helyi tanterv tantárgyai, tartalmai

A kerettanterv tartalmazza a tantárgyi tanterveket, az egyes témákhoz kötelező tartalmakat, a fejlesztési célokat és az ajánlott óraszámokat.

A két tanítási nyelvű osztályainkban folytatott oktató-nevelő munka alapját a két tanítási nyelvű iskolai oktatás irányelve alapján dolgoztuk ki.

(https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/iranyelvek_alapprogramok)

Az 1-4. évfolyam kéttannyelvű osztályainak tantárgyai és óraszámai 2020. 09.01-től felmenő rendszerben.

Heti óraszám/évfolyam	1.		2.		3.		4.	
	Javasolt	**Kőrösi**	Javasolt	**Kőrösi**	Javasolt	**Kőrösi**	Javasolt	**Kőrösi**
Magyar nyelv-és irodalom	7	**7**	7	**7**	5	**6**	5	**6**
Matematika	4	**4**	4	**4**	4	**4**	4	**4**

Etika/hit és erkölcstan	1	**1**	1	**1**	1	**1**	1	**1**
Angol nyelv	0	**5**	0	**5**	0	**5**	2	**5**
Környezetismeret					1	**1**	1	**1,5**
Ének-zene	2	**1,5**	2	**1,5**	2	**1**	2	**1,5**
Vizuális kultúra	2	**1,5**	2	**1,5**	2	**1**	1	**1**
Technika és tervezés	1	**1**	1	**1**	1	**1**	1	**1**
Digitális kultúra					1	**1**	1	**1**
Testnevelés*	5	**5**	5	**5**	5	**5**	5	**5**
Összesen	**22**	**26**	**22**	**26**	**22**	**26**	**23**	**27**
Szabadon tervezhető	2		2		2		2	
Kéttannyelvű keret		**2**		**2**		**2**		**2**
Maximális/kéttannyelvű órakeret	24	**26**	24	**26**	24	**26**	25	**27**
átcsoportosított órák száma Nkt.26§(2) 10 % terhére	1		1		2		0,5	
angol nyelvű órák száma		**9**		**9**		**9**		**9**

Az 5-8. évfolyam kéttannyelvű osztályainak tantárgyai és óraszámai 2020. 09.01-től felmenő rendszerben

Heti óraszám/évfolyam	5.		6.		7.		8.	
	Javasolt	**Kőrösi**	Javasolt	**Kőrösi**	Javasolt	**Kőrösi**	Javasolt	**Kőrösi**
Magyar nyelv-és irodalom	4	**4**	4	**4**	3	**3,5**	3	**3,5**
Matematika	4	**4**	4	**4**	3	**3,5**	3	**3,5**
Történelem	2	**2**	2	**2**	2	**2**	2	**2**

Állampolgári ismeretek							1	**1**
Etika/hit és erkölcstan	1	**1**	1	**1**	1	**1**	1	**1**
Angol nyelv	3	**5**	3	**5**	3	**5**	3	**5**
Célnyelvi civilizáció		**1**		**1**		**1**		**1**
Fizika					1	**1**	2	**2**
Kémia					1	**1**	2	**2**
Biológia					2	**2**	1	**1**
Földrajz					2	**2**	1	**1**
Természettudomány	2	**2**	2	**2**				
Ének-zene	2	**1**	1	**1**	1	**1**	1	**1**
Vizuális kultúra	1	**1**	1	**1**	1	**1**	1	**1**
Technika és tervezés	1	**1**	1	**1**	1	**1**		
Digitális kultúra	1	**1**	1	**1**	1	**1**	1	**1**
Testnevelés*	5	**5**	5	**5**	5	**5**	5	**5**
Hon-és népismeret	1	**1**						
Dráma és színház			1	**1**				
Közösségi nevelés	1	**1**	1	**1**	1	**1**	1	**1**
Összesen	**28**	**30**	**27**	**30**	**28**	**32**	**28**	**32**
Szabadon tervezhető	1		2		2		2	
Kéttannyelvű keret		**2**		**2**		**2**		**2**
Maximális/kéttannyelvű órakeret	28	**30**	28	**30**	30	**32**	30	**32**
átcsoportosított órák száma Nkt.26§(2) 10 % terhére	1		0		0		0	
angol nyelvű órák száma		**8,5**		**8,5**		**9**		**8**

A normál osztályok óratervi hálója

Heti óraszám/évfolyam	1.		2.		3.		4.	
	Javasolt	**Kőrösi**	Javasolt	**Kőrösi**	Javasolt	**Kőrösi**	Javasolt	**Kőrösi**
Magyar nyelv-és irodalom	7	**7**	7	**7**	5	**6**	5	**5**
Matematika	4	**4**	4	**4**	4	**4**	4	**4**
Etika/hit és erkölcstan	1	**1**	1	**1**	1	**1**	1	**1**
Angol	0	**0**	0	**0**	0	**0**	2	**4**
Környezetismeret					1	**1**	1	**1**
Ének-zene	2	**2**	2	**2**	2	**2**	2	**2**
Vizuális kultúra	2	**2**	2	**2**	2	**2**	1	**1**
Technika és tervezés	1	**1**	1	**1**	1	**1**	1	**1**
Digitális kultúra					1	**1**	1	**1**
Testnevelés*	5	**5**	5	**5**	5	**5**	5	**5**
Összesen	**22**	**22**	**22**	**22**	**22**	**23**	**23**	**25**
Szabadon tervezhető	2	0	2		2	1	2	2
átcsoportosított órák Nkt.26§(2) alapján	0		0		0		0	

Az 5-8. évfolyam normál osztályainak tantárgyai és óraszámai 2020. 09.01-től felmenő rendszerben.

Heti óraszám/évfolyam	5.		6.		7.		8.	
	Javasolt	**Kőrösi**	Javasolt	**Kőrösi**	Javasolt	**Kőrösi**	Javasolt	**Kőrösi**
Magyar nyelv-és irodalom	4	**4**	4	**4**	3	**3,5**	3	**3,5**
Matematika	4	**4**	4	**4**	3	**3,5**	3	**3,5**
Történelem	2	**2**	2	**2**	2	**2**	2	**2**

Állampolgári ismeretek							1	**1**
Etika/hit és erkölcstan	1	**1**	1	**1**	1	**1**	1	**1**
Angol	3	**4**	3	**4**	3	**4**	3	**4**
Fizika					1	**1**	2	**2**
Kémia					1	**1**	2	**2**
Biológia					2	**2**	1	**1**
Földrajz					2	**2**	1	**1**
Természettudomány	2	**2**	2	**2**				
Ének-zene	2	**1**	1	**1**	1	**1**	1	**1**
Vizuális kultúra	1	**1**	1	**1**	1	**1**	1	**1**
Technika és tervezés	1	**1**	1	**1**	1	**1**		
Digitális kultúra	1	**1**	1	**1**	1	**1**	1	**1**
Testnevelés*	5	**5**	5	**5**	5	**5**	5	**5**
Hon-és népismeret	1	**1**						
Dráma és színház			1	**1**				
Közösségi nevelés	1	**1**	1	**1**	1	**1**	1	**1**
Összesen	**27**	**28**	**26**	**28**	**28**	**30**	**28**	**30**
Szabadon tervezhető	1		2		2		2	
átcsoportosított órák Nkt.26§(2) alapján	1		0		0		0	

Műveltségterületek:
Természettudomány és földrajz

Magyar nyelv és irodalom

Idegen nyelv

Matematika

Művészetek

Történelem és állampolgári ismeretek

Technológia

Etika / hit- és erkölcstan

Testnevelés és egészségfejlesztés

2.3. A kötelezően választható tantárgyak

A Hon- és népismeret tantárgyat az 5. évfolyamon, a Dráma és színház tantárgyat a 6. évfolyamon, az Állampolgári ismeretek tantárgyat a 8. évfolyamon oktatjuk.

2.4.A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai

A tantárgyi óraszámokat csak az osztály számára engedélyezett heti időkeret és a tanuló heti kötelező tantárgyi óraszáma a jogszabályban meghatározott mértékben növeltük. A beiratkozással a szülő elfogadja a választott programot és a hozzá tartozó tantárgyakat. Iskolánkban pedagógusválasztásra nincs lehetőség. A választott program óráin való részvétel a tanítási év végéig kötelező. A választott tanórai foglalkozást az értékelés és minősítés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mint a kötelező tanítási órát.

2.5. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

Iskolánkban alkalmazható az osztályokon belüli csoportos oktatásszervezés. Alsó tagozaton lehetőség szerint osztályonként az idegen nyelv, a digitális kultúra tantárgyat és első évfolyamon 1 matematikaórát megbontunk, ahol a „LEGO MATH” készletet használják tanulóink. A csoportbontást felső tagozaton a technika, digitális kultúra tantárgynál és az idegen nyelven oktatott tantárgyaknál alkalmazzuk a szaktanár által kialakított racionális elvek mentén (pl. technika esetében fiú-lány bontás). A hetedik és nyolcadik évfolyamon törekszünk a testnevelésórák nemenkénti bontására.

Az egyéb foglalkozások esetén a foglalkozás jellegének és pedagógiai tartalmának megfelelő képességalapú differenciált csoportbontást alkalmazunk, a szubjektív és objektív lehetőségekhez mérten. Az angol nyelvórákat és a szakköri foglalkozásokat lehetőség szerint csoportbontásban szervezzük meg.

2.6. Etika/ hit-és erkölcstan oktatásának megszervezése

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban Nkt.) 35. § rendelkezései alapján meg kell szervezni az etika oktatását kötelező tanórai keretben az általános iskola 1-8. évfolyamán. A hit- és erkölcstan oktatás tartalmát az egyházi jogi személy határozza meg.

Rendelet szabályozza, hogy az intézményvezető hogyan és meddig köteles biztosítani az egyházak bemutatkozásának lehetőségét, a szülő hogyan és mikor választhat az etika és a hit- és erkölcstanoktatás között, miként változtathatja meg a döntését, hogyan történik az etika/ hit- és erkölcstan értékelése, valamint azt is, hogyan kell a csoportokat megszervezni. Abban az esetben, ha a szülő nem tesz nyilatkozatot, továbbá, ha az egyházi jogi személy a hit- és erkölcstanoktatást nem vállalja, az iskola a tanuló számára etika oktatást szervez. Amennyiben a szülő a hit- és erkölcstan oktatást választja, az erről szóló nyilatkozatával egyidejűleg ahhoz is hozzájárul, hogy az iskola a gyermeke nevét és az osztálya megnevezését az érintett egyházi jogi személynek átadja.

2.7. Az alkalmazott tanulmányi segédletek, tankönyvek és taneszközök

A távoktatást, csoportmunkát támogató oktatási platformok közül a Teams - et és az NKP. hu felületen kívül az okostankönyveket használjuk.

A szemléltető eszközök pótlása, felújítása és modernizálása, IKT eszközök beszerzése a taneszközjegyzéknek és az anyagi lehetőségeknek megfelelően folyamatos. Nagy értéket képviselnek a pedagógusok által készített, a megértést szolgáló és egyben dekoratív szemléltető eszközök. Büszkék vagyunk a modern multimédiás könyvtárunkra és az informatika szakterem eszközeire, hogy minden tanteremben rendelkezésre áll számítógép/laptop, internetelérés és projektor, hogy a digitális órákhoz megfelelő eszközöket tudunk biztosítani, de ezek szinten tartása, fejlesztése folyamatos feladat.

A tankönyvek, taneszközök kiválasztásának elvei:

Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a nevelők szakmai munkaközösségei (illetve, ahol nincs munkaközösség, ott az egyes szaktanárok) határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján.

A szakmai munkaközösségek a tankönyvek, taneszközök kiválasztásánál a következő szempontokat veszik figyelembe:

• NAT és kerettanterv kompatibilis legyen,

• tankönyvjegyzékben szerepeljenek az adott tankönyvek,
• a taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének;
• a taneszköz legyen jól tanítható, jól tanulható;
• a munkafüzet - tankönyv anyaga, a taneszköz illeszkedjék egymáshoz,
• a műveltségi területek koncentrációja lehetséges legyen,
• nyelvezete, képanyaga vegye figyelembe az életkori sajátosságokat,
• a tanulók képességeinek fejlesztését szolgálja,
• a többségben lévő átlagos képességű tanulókhoz igazodjon,
• mindennapi alkalmazáshoz nyújtson ismereteket,
• hívja fel a tanulók figyelmét a természet jelenségeire, a természetvédelemre,
• tartalmazza a korszerű technikai és tudományos eredményeket, nézeteket,
• segítse az önálló tanulást, az önálló tevékenykedést,
• a taneszköz nyomdai kivitelezése legyen alkalmas a tantárgy óraszámának és igényeinek megfelelő használatra több tanéven keresztül,
• a taneszköz minősége, megjelenése legyen alkalmas a diákok esztétikai érzékének fejlesztésére, nevelje a diákokat igényességre, precíz munkavégzésre, a taneszköz állapotának megóvására,
• az adott osztály tankönyvjegyzékét a szülők a megelőző tanév áprilisáig jóváhagyják, ezt aláírásukkal igazolják, az ingyenes tankönyvek (tartós) a könyvtári egységként szerepeljenek, melyeket a tanulók tanév végén visszaszolgáltatnak

Előnyben kell részesíteni azokat a taneszközöket:
• amelyek több éven keresztül használhatók;
• amelyek egymásra épülő tantárgyi rendszerek, tankönyvcsaládok, sorozatok tagjai;
• amelyekhez megfelelő nyomtatott kiegészítő taneszközök állnak rendelkezésre (pl. munkafüzet, tudásszintmérő, feladatgyűjtemény, gyakorló);
• amelyekhez rendelkezésre áll digitális tananyag,
• amely az interneten keresztül a diákok otthoni tanulásához is segítséget nyújt.

Minden évben tájékoztatjuk a szülőket a kölcsönözhető tankönyvekről, taneszközökről és felszerelésekről, a szülői kiadások csökkentéséről, az államtól kapott támogatás mértékéről, valamint arról, hogy állami ingyenesség esetén a tartós tankönyvek nem a tanuló saját tulajdonát képezik, hanem az iskolai könyvtári állományhoz tartoznak az 1. és 2. évfolyamosok kivételével az Nkt. 46. § (5) bekezdése alapján.

Amennyiben azt szeretnék, hogy gyermeküknek saját tankönyvük legyen, módjukban áll azokat megvásárolni. A szülők írásban kapnak információt a tankönyvrendelés határidejét megelőző időszakban a következő év várható tankönyvcsomagjairól.

A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök

Az oktató-nevelő munka színvonalának emeléséhez és a NAT-ban, a kerettantervben javasolt fejlesztési követelményszintek eléréséhez az egyes tantárgyakban, műveltségi területeken elengedhetetlen a tárgyi eszközök, feltételek fejlesztése, hiszen csak így valósulhat meg az élményt nyújtó, motiváló, cselekvésre késztető tudásanyag prezentálása. A hagyományos eszközöket a korszerű oktatástechnikai eszközök, módszerek együttes, komplex módon történő alkalmazásával ötvözhetjük eredményesen. Természetesen a megválasztott módszereknek, eszközöknek összhangban kell lennie a nevelői szabadsággal, ezek alkalmazása egyrészt a pedagógiai kulturáltság, másrészt a rendelkezésre álló feltételek függvénye.

Ilyen eszközök:

- tanulói tabletek
- mobiltelefonok
- tanulói notebook
- interaktív panel
- LEGO készletek
- robotok
- programozást segítő eszközök

Ezen eszközök használatát a Házirend szabályozza.

2.8. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

Az alsó tagozat pedagógiai feladatainak megvalósítása:

Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

- Az alsó tagozat első két évében a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségeket pedagógiai szempontból kezeljük.
- Fokozatosan átvezetjük a tanulót az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe.
- Mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a

tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait.

- Törekszünk a mozgásigény kielégítésére, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésére, a koncentráció képességének alapozására.

A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

- Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítményelvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok.

- Fokozatosan előtérbe helyezzük a Nat elveiből következő motiválási és tanulásszervezési folyamatokat.

- Fontosnak tartjuk az önismeret alakítását, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztését, az együttműködés értékének tudatosítását a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban.

- A tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempontnak tekintjük: az életkori jellemzők figyelembevételét, az ismeretek tapasztalati megalapozását és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatását.

- Kiemelt feladatként kezeljük a kreativitás fejlesztését, az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvést, a tanulók egészséges terhelését, érési folyamatuk követését, személyre szóló, fejlesztő értékelésüket.

A felső tagozat pedagógiai feladatainak megvalósítása:

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása.

Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

- Az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését, gazdagítását a drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával kívánjuk megvalósítani.

- Fontosnak tartjuk a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozását, helyes magatartásformák megismertetését és gyakoroltatását.

- Fejlesztjük a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználatot, az alapvető képességek, készségek elsajátítását, a mentális képességeket, az önálló tanulás és az önművelés alapozását.

- Fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat.

A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

- A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata – a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben – a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése.
- Célunk az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása.
- Nagy hangsúlyt fektetünk a pályaválasztásra, pályaorientációra.

2.9. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja, a tanulók fizikai állapotának mérése

A 21. századi emberrel szemben elvárás, hogy aktív és cselekvő, ugyanakkor reflektív mérlegelésre is képes legyen. A cselekvő embert jellemzi a mozgáshoz kapcsolódó helyes attitűd, a fizikailag aktív életmód, önmaga reális elfogadása, a közösségi felelősségvállalás, nyitottság az újító kezdeményezésekre. A testileg és lelkileg egészséges ember az egészséget, a harmonikus életet értéknek tekinti. A mozgáshoz, mint alapkompetenciához kapcsolódó képességek, készségek jelentik az alapját, hogy az egyén a társadalom aktív tagjává váljon, és az egész életen át tartó mozgás igénye jellemezze. Az iskolai fejlesztés kiterjed a megfelelő időszervezésre, a konstruktív kooperációra, a testi jóllét és a motoros teljesítőképesség kialakítására.

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módját az 1.11. fejezet tartalmazza. Nagy figyelmet szentelünk a testnevelés órák és délutáni foglalkozások színvonalas megtartására.

A tanulók fizikai állapotának mérése:

A megfelelő szintű fizikai erőnlét, edzettség elérése, majd megtartása nemcsak a sport, hanem az egészség, az általános jólét szempontjából is igen fontos tényező. A fizikai aktivitás jellemzője az egészséges testsúly, az állóképesség és az izomerő.

Az iskola a tanév rendjében meghatározott időintervallumban a NETFIT informatikai rendszerben meghatározott módon és módszer alkalmazásával tanévenként, valamennyi az 5-8. évfolyamára kiterjedően, a nappali oktatás munkarendje szerint felkészülő tanulók részvételével

megszervezi a tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérését, vizsgálatát. A tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérését, vizsgálatát az iskola testnevelés tantárgyat tanító pedagógusa végzi. A mérés, vizsgálat eredményeit a vizsgálatot végző pedagógus a mérésben érintett tanulónként, osztályonként és évfolyamonként rögzíti, az eredményeket elemzi és meghatározza a tanuló fizikai fejlődése szempontjából szükséges intézkedéseket.

El kell érni, hogy az általános fizikai teherbíró képesség fejlődésének folyamatos nyomon követése motivációs tényezőként hasson a tanulókra, és az iskolából kikerülve életvitelükben helyet kapjon a rendszeres fizikai aktivitás is.

2.10. A tanulók tanulmányi munkájának ellenőrzése, értékelése

Nevelő és oktató munkánk egyik fő feladata a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzése és értékelése. Minden munkának, teljesítménynek szüksége van a visszajelzésekre (megerősítésre és/vagy hibajelzésre). Létfontosságúak azok a tényezők, folyamatok, amelyek ezt a szükségletet szolgálják: az ellenőrzés, mérés, értékelés, fejlesztés, iskolai szinten is szemlélve intézményi minőségfejlesztés.

A teljesítmény értékelésének célja, hogy segítse a tanuló és a szülő objektív tájékoztatását, valamint hozzájáruljon ahhoz, hogy a pedagógus folyamatosan tájékozódjon a tanulási folyamat hatékonyságáról, ezáltal nyomon tudja követni, és újra tervezni a célok megvalósítását.

A jó értékelés értékrendet közvetít, megerősít és nem megszégyenít. Segíti a személyiség egyén és közösség szempontjából fontos értékeinek felismerését, az elvárások megértését, értelmezését és belülről motivál a további erőfeszítésekre.

A tanulók értékelésének egyéni fejlődésük és a sikeres tanulási teljesítményük érdekében igazságosnak kell lennie, az esélyteremtés és a méltányosság alapelveit szem előtt tartva.

Fontos, hogy a diákokkal szemben támasztott elvárások a tanulási folyamat kezdetétől egyértelműek legyenek, az azokhoz igazodó mérési stratégiákkal együtt.

Az értékelési munka figyelembe veszi a gyermek előzetes tudását, fejlettségi szintjét, életkori sajátosságait, az értékelés személyiségfejlődésére gyakorolt hatását, a pedagógiai célokat.

A teljesítményre vonatkozó visszajelzés akkor éri el kívánt hatást, ha a munka elvégzése után

rövid időn belül történik.

Mind a kiinduló állapot értékelése, mind a fejlesztő, segítő támogató értékelés önfejlesztésre és kitartásra ösztönzi a tanulót.

A pedagógus a tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel értékeli- kivéve 1. évfolyamon félévkor és év végén, 2. évfolyamon félévkor szövegesen minősíti. A tanuló magatartásának és szorgalmának értékelését és minősítését az osztályfőnök – az osztályban tanító pedagógusok véleményének kikérésével – végzi. Az érdemjegyekről a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét rendszeresen értesíteni kell. A félévi és az év végi osztályzatot az érdemjegyek alapján kell meghatározni. Az évközi érdemjegyeket és az év végi osztályzatokat szóbeli vagy írásbeli szöveges értékelés kíséri. Az iskola az osztályzatról a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét félévkor értesítő, év végén bizonyítvány útján értesíti. A tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az alapján végzi, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményekhez; emellett azonban figyelembe veszik azt is, hogy a tanuló képességei, eredményei hogyan változtak - fejlődtek-e vagy hanyatlottak - az előző értékelés óta. Az érdemjegy és az osztályzat megállapítása a tanuló teljesítményének, szorgalmának értékelésekor, minősítésekor nem lehet fegyelmezési eszköz. A tanuló értékeléséről a szülő a digitális naplón keresztül rendszeresen értesítést kap. A pedagógus kötelessége, hogy az értékelések legkésőbb a heti naplózáráskor rögzítésre kerüljenek felmérő esetén a kiosztástól számított heti zárásig kell beírni az értékeléseket. A tanulóknak félévente minimum 3 érdemjeggyel kell rendelkezniük.

Az értékelés alkalmazott formái:

- *Diagnosztikus értékelés (célja a helyzetfeltárás):* Év eleji szintfelmérők, DIFER-mérés, bemeneti mérések
- *Fejlesztő értékelés (célja az információgyűjtés, tanulási nehézségek feltárása, lehetőség a korrekcióra):* Szóbeli és írásbeli feleletek, szódolgozatok (idegen nyelvből), röpdolgozatok
- *Szummatív értékelés (a nevelési-oktatási folyamat egy szakaszának lezárásakor):* Témazáró dolgozatok, kerületi és országos mérések, vizsgák, projektek.

Az értékelés történhet:

Szóban

- tanórákon, tanórán kívül (jóváhagy, javít, tanácsol ...);
- évközben vagy záráskor adott érdemjegy illetve osztályzat megállapításakor;
- osztályfőnökök szülői értekezleten, szaktanár fogadóórákon;
- programok értékelésekor (kirándulás, múzeum-, színházlátogatás, műsor, vetélkedő);
- szélsőséges esetekben (+;-) igazgatóhelyettes, igazgató, tantestület értékelhet;
- iskolagyűlésen, ünnepélyen igazgató.

Írásban:

- a szaktanár vagy osztályfőnök szükség esetén (szakmai vagy fegyelmi kérdésben);
- negyed, illetve háromnegyedévkor a szaktanár (gyenge, kiemelkedő, romló, illetve javuló eredmény);
- a dolgozatokra írott véleményével a szaktanár;
- külső kérésre pedagógiai véleményt (pl. gyermekvédelem) ír az osztályfőnök;
- lehetőség szerint havonta egy érdemjeggyel, de egy félévben minimum 3 osztályzattal a szaktanár;
- osztályfőnökök a havi magatartás- és szorgalom értékelésekor, melynél figyelembe veszi a KRÉTA naplóba beírt osztályzatokat, és az osztályban tanító tanárok javaslatait (Forms);
- a félévi értesítő és az év végi bizonyítvány kiállításakor (az 5. o.- 8. o. tanuló (jeles, jó, közepes, elégséges, elégtelen);
- nevelőtestületi dicséretben tanév végén;
- a szaktárgyi versenyeken elért eredményeket igazgatói dicsérettel és/vagy oklevéllel ismerjük el.

Az értékelés és minősítés alapja:

- szóbeli és írásbeli számonkérések) eredményei;
- tanév végén az egész évi teljesítményt értékeljük;

- a negyed- és háromnegyed évi értékelést a kiemelkedő, javuló, illetve romló, gyenge eredményre adjuk;
- a szóbeli feleletkor a kifejezőkészség, előadásmód is szempont;
- nem sikkadhatunk el a füzetvezetés, és az írásbeli munka esztétikuma felett;
- kerüljön értékelésre az órai és azon kívüli tevékenység (pályázat, verseny, tabló...´;
- az aktív, tevékeny tanulást illetve a hanyag hozzáállást (eszköz, házi feladat, füzethiány) pontokkal (feljegyzésekkel) is értékelhetjük;
- nevelőtestületi dicséretben részesül az a tanuló, aki a tanév végén minden tantárgyból jeles osztályzatot kapott, magatartása és szorgalma is példás, és alsó tagozaton legalább 4, felső tagozaton legalább 5 tantárgyból kapott dicséretet, melyek közül legalább három készségtárgyon kívüli;
- Kőrösi-plakettet kap az a tanuló, aki 8 éven át kitűnő, magatartása és szorgalma példamutató volt.

A tantárgyi követelményeket a helyi tanterv határozza meg. Az értékelésnél figyelemmel kell lenni a tanuló általános állapotára, fejlesztés esetén egyéni haladására, képességeire.

A vonatkozó jogszabályi előírások alapján, az alsó tagozaton első évfolyamon és a második évfolyam első félévében szöveges értékelést végzünk, majd az ötfokozatú érdemjegy az osztályozás eszköze. A későbbiekben és a felső tagozaton a tanulók teljesítményének értékelése tanév közben érdemjegyekkel, félévkor és tanév végén osztályzatokkal (kitűnő, jeles, jó közepes, elégséges, elégtelen) történik.

A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulóknál negyed és háromnegyed évkor, valamint félév és év vége előtt írásban jelezni kell a teljesítménycsökkenést, melyet a szaktanárok javaslata alapján az osztályfőnök tesz meg, illetve a szülőt a behívásos fogadóórára be kell kérni, hogy még időben lehessen tenni az eredmények javítása érdekében.

2.10.1. Az iskola írásbeli és szóbeli beszámoltatás, és az ismeretek számonkérésének helyi módjai

A tanulók ismereteinek számonkérése történhet szóban és írásban.

A tananyag elsajátítása mellett az írás és olvasás készségszintű alkalmazását is feltételezik az

írásbeli számonkérések. Ezeknek az alapkészségeknek a szintje befolyásolja a tanuló munkájának végeredményét. Szükség van rájuk, de mennyiségük nem haladhatják meg a tanuló életkori sajátossága szerinti teljesíthető mértéket. Az értékelés javítás szempontjait, a pontozás módját a tanulónak meg kell ismernie, szülője kérésére a dolgozatot be kell mutatni. A szaktanár a folyó tanévben az írásbeli témazáró dolgozatokat köteles megőrizni.

A tanulók egyenletesebb terhelése érdekében a felső tagozaton a témazáró dolgozatok időpontját a KRÉTA naplóban rögzítjük.

Az egységes iskolai követelményrendszert minden pedagógus köteles betartani. A szaktanárok minden tanév első tantárgyi óráján ismertetik a tanulókkal (és az első szülői értekezleten, illetve a fogadóórákon a szülőkkel) a tantárgy követelmény- és értékelési rendszerét, a pótlási és javítási lehetőségeket.

Értékelési alapelvek:

- érvényesüljön a pedagógiai autonómia és felelősség;

- valósuljon meg a tanulók személyiségi jogainak tiszteletben tartása;

- legyen fejlesztő jellegű, fejezze ki a tanulónak önmagához viszonyított fejlődését, előrehaladását;

- legyen sokoldalú, változatos formájú és feleljen meg a tanulók életkori sajátosságainak;

- járuljon hozzá a tanulók önértékelésének kialakításához;

- legyen objektív, megbízható, érvényes, kiszámítható;

- legyen személyre szóló;

- ne legyen megtorló, fegyelmező jellegű;

- biztosítsa a folyamatosságot; - az iskolai követelményrendszerre épüljön;

- legyen tárgyszerű, mutassa meg a javítás lehetőségét;

- biztosítsa a szóbeli és írásbeli értékelés megfelelő arányát (50–50%);

- a tanév végén az egész tanévben nyújtott teljesítményt értékelje;

- az érdemjegyek és osztályzatok szóbeli értékeléssel való megerősítése történjen meg általa;

- a szóbeli feleletek értékelésénél a nyelvi kifejezőkészség kellő súllyal legyen figyelembe véve;

- érvényesüljön a tanórai aktivitás és többletmunka javító jellege.

Az írásos számonkérés formái:

- témazáró dolgozat;
- dolgozat;
- írásbeli felelet/ röpdolgozat;
- házi dolgozat;
- TEAMS-ben kiadott feladatok;
- tesztek – akár digitális formában, iskolai, kerületi és országos mérések.

Csak napi 2 témazáró dolgozat íratható, melyet a tanár legalább két tanórával előre jelez. Dolgozat, írásbeli felelet/röpdolgozat teljesítése előzetes bejelentés nélkül is kérhető. A tanuló kiértékelt írásbeli munkáját tíz tanítási napon belül kézhez kell kapja. Az értékelésük történhet érdemjeggyel, százalékosan és szövegesen is. A diagnosztizáló méréseket osztályzattal nem értékeljük. Az egyéb mérések osztályzattal történő értékeléséről a munkaközösségek döntenek.

Egyéb írásos munkák

Lehetnek otthoni vagy iskolai, egyéni vagy csoportos alkotások, értékelésük vonatkozhat egyszeri teljesítményre, de többször ismétlődő, kisebb feladat összegzéséből is születhetnek érdemjegyek.

- házi feladat;
- házi dolgozat;
- kutatómunka, kísérlet jegyzőkönyve;
- kiselőadás;
- szorgalmi feladat;
- projekt dokumentációja.

Az írásbeli munka osztályozása alól felmentett tanulók értékelésére csak szóbeli teljesítményük alapján van lehetőség, az írásos munkájuk nem osztályozható.

Témazáró dolgozatok egységes százalék határai:

Alsóban minden tantárgyaknál				
1	**2**	**3**	**4**	**5**
0 – 49 %	50 – 64 %	65 – 79 %	80 – 89 %	90 – 100 %

Felsőben angol és természettudományos tantárgyaknál				
1	**2**	**3**	**4**	**5**
0 – 49 %	50 – 59 %	60 – 74 %	75 – 89 %	90 – 100 %
Felsőben humán tantárgyaknál				
1	**2**	**3**	**4**	**5**
0 – 44 %	45 – 59 %	60 – 74 %	75 – 89 %	90 – 100 %
Felsőben matematika tantárgynál				
1	**2**	**3**	**4**	**5**
0 – 39 %	40 – 54 %	55 – 69 %	70 – 84 %	85 – 100 %

A szóbeli számonkérés formái:

- felelet (előző órák vagy akár a házi feladat anyagából);
- kiselőadás;
- memoriter;
- prezentáció;
- csoportmunka eredményéről beszámoló;
- projekt eredményének ismertetése.

Az órai munka értékelése:

- a tanuló órai munkájának megfigyelése;
- füzetvezetés.

2.10.2. Az otthoni, a napközi és tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

A tanulók önálló, a tanítási órák között végzett – az otthoni tanulás és a napközi otthoni (napközis és tanulószobai) foglalkozásokon megvalósítani rendelt szóbeli és írásbeli formájú – tevékenységein alapuló oktatási módszer a továbbiakban házi feladatként kerül említésre.

Célja: az órai anyag rögzítése, elmélyítése, gyakorlása, mechanikussá tétele, a tanuló felelősségének, önállóságának fejlesztése.

Hét közben a tanulók szóbeli és írásbeli házi feladatot kapnak, melynek elkészítése kötelező. Emellett vállalhatnak szorgalmi feladatot, kiselőadást, prezentációt, projektfeladatot, melynek elvégzése önkéntes. A felkészüléshez igénybe vehetik a napközis és tanulószobai segítséget, illetve az iskolai könyvtárat is. A hét utolsó munkanapján feladott lecke minősége és mennyisége ne legyen nagyobb, mint az egyik óráról a másikra föladott szokásos mennyiség. Ez a tanév közi szünetekre feladott leckék mennyiségére is vonatkozik.

A megvalósítás elvei:

- kapcsolódás a tananyaghoz;
- a szóbeli és írásbeli feladatok helyes aránya;
- késztetés további kutatómunkára, megfigyelésre, következtetésre;
- az életkornak megfelelő terhelés;
- képességekhez igazodó minőség és mennyiség;
- elegendő idő biztosítása.

A házi feladatok fajtái

- Szóbeli:

− szó szerint megtanulandó anyagok (memoriterek): szabályok, definíciók, versek, irodalmi szemelvények;

− saját megfogalmazásban elmondandó, tankönyvből vagy más forrásból elsajátított anyagrészek: életrajzok, műelemzések, történelmi illetve irodalmi korszakok eseményei jellegzetességei.

- videók készítése (hanganyag rögzítése)

- Írásbeli:

− munkafüzetek, feladatlapok feladatainak megoldása;

− tankönyv kérdéseire adott válaszok;
− fogalmazások;
− házi dolgozatok, naplók, prezentációk;
− felső tagozatosoknak vázlatok, feleléttervek készítése a szóbeli anyagból, kiselőadások

- Gyakorlati cselekvéses feladatok (tárgyak készítése, gyűjtőmunka stb.)

2.10.3. Oktatási eredményvizsgálatok

„Bemenetkor" az első osztályosok ismeretanyagának, képességeinek felmérése, a feladatok meghatározása, szükség esetén fejlesztőpedagógus bevonása (DIFER vizsgálat)

Diagnosztikus – eDia – mérés. Több éve az eDia longitudinális mérésbe is van lehetősége részt venni a jelentkező osztályoknak.

Országos kompetenciamérés a tanév rendjét meghatározó rendeletek alapján.

Matalent mérések: tehetségazonosításhoz

2.11. A tanulók értékelése

2.11.1. Az értékelés kategóriái első osztálytól a második évfolyam félévéig

Szöveges minősítéssel értékeljük a tanuló különböző tantárgyi teljesítményét, magatartását és szorgalmát az első évfolyamon félévkor és év végén, a második évfolyamon félévkor. A magatartás, a szorgalom és a tantárgyak értékelése előre elkészített, a tanulóra jellemző, megfelelő szöveg kijelölésével történik. A szöveges értékelés végén a tanuló kiválóan teljesített, jól teljesített vagy megfelelően teljesített minősítést kap, illetve jelezzük, hogy mely tantárgyakból érdemel dicséretet, vagy bizonyos tantárgy(ak)ból felzárkóztatásra szorul.

1-2. osztályban az érékelés tanév közben %-os formában is történhet. Az 1. osztályban lehetőség van arra, hogy a tanítók nonfiguratív vagy egyéb nem szöveges értékelési formát alkalmazzon, melyet a tanmenetében feltüntet.

MAGATARTÁS
Társas kapcsolatai

- Társaival segítőkész, barátságos és együttműködő kapcsolatot alakít ki.
- Társaival többnyire együttműködő, kapcsolatai kiegyensúlyozottak.
- Társas kapcsolataiban időnként konfliktusba kerül, ezek megoldásához még támogatásra van szüksége.
- Konfliktushelyzetekben még gyakran segítségre van szüksége a megfelelő megoldás megtalálásában.

- Társaival való együttműködés és konfliktuskezelése jelenleg még tudatos fejlesztést igényel.

Kapcsolata a felnőttekkel

- A felnőttekkel udvariasan, tiszteletteljesen és együttműködően viselkedik, segítőkész.
- A felnőttekkel többnyire udvarias és együttműködő, a kéréseket, útmutatásokat általában elfogadja és betartja.
- A felnőttekkel való együttműködésében időnként nehézségek tapasztalhatók, a kérések elfogadásához vagy a szabályok betartásához még emlékeztetésre van szüksége.
- A felnőttekkel való kommunikációja és együttműködése jelenleg még fejlesztést igényel, a kérések elfogadásában és a szabályok betartásában gyakran támogatásra szorul.
- A felnőttekkel való kommunikációjában és együttműködésében gyakran adódnak nehézségek, ezért ezen a területen következetes támogatásra és együttműködésre van szükség.

Tanórai magatartása

- A tanórákon betartja a közösen kialakított szabályokat, viselkedésével segíti a nyugodt munkavégzést.
- A tanórákon többnyire együttműködően vesz részt, a közös munka szabályait általában betartja.
- A tanórai szabályok betartásában időnként még emlékeztetésre van szüksége, együttműködése változó.
- Tanórai viselkedése időnként megnehezíti saját vagy társai munkáját, ezért a szabályok következetes betartásában és az együttműködésben még támogatásra van szüksége.
- Tanórai viselkedése gyakran megzavarja a közös munkát, ezért ezen a területen kiemelt figyelmet és következetes támogatást igényel.
- Páros és csoportos feladatokban többnyire együttműködően vesz részt, társaira figyel és elfogadja a közös munkára vonatkozó szabályokat.
- Páros és csoportos feladatok során az együttműködésben még időnként segítségre és emlékeztetésre van szüksége.

Tanórán kívüli viselkedése

- A tanórán kívüli helyzetekben is együttműködően, segítőkészen viselkedik, betartja a közösen kialakított szabályokat, társai szívesen játszanak vele.
- A szabadidős tevékenységek során többnyire együttműködően viselkedik, a közösen kialakított szabályokat betartja, konfliktusait többnyire önállóan rendezi.
- A tanórán kívüli helyzetekben időnként még segítséget igényel a szabályok betartásában vagy a konfliktusok békés rendezésében.
- Társaival való kapcsolataiban gyakran alakulnak ki konfliktusok, ezek megoldásához jelenleg még rendszeres felnőtt támogatásra van szüksége.
- Indulatos reakciói vagy viselkedése időnként megnehezítik a közös játékot és együttműködést, ezért ezen a területen következetes támogatásra és közös fejlesztésre van szüksége.

Szabálytudat és felelősségvállalás

- Az iskolai szabályokat elfogadja és betartja, tetteiért felelősséget vállal.
- A szabályokat többnyire betartja, hibáit felismeri, és igyekszik azokat kijavítani.
- A szabályok betartásában és tettei következményeinek vállalásában időnként még emlékeztetésre vagy segítségre van szüksége.
- Előfordul, hogy a szabályokat nem tartja be, illetve nehezen vállalja tettei következményeit, ezért ezen a területen még következetes támogatásra van szüksége.

Fejlődés

- Viselkedésének szabályozásában pozitív változás figyelhető meg.
- Az elmúlt időszakban együttműködése és konfliktuskezelése sokat fejlődött, egyre tudatosabban alkalmazza a megbeszélt megoldásokat.
- Egyre önállóbban rendezi társas helyzeteit, és szükség esetén egyre gyakrabban kér segítséget a felnőttektől.
- Egyre önállóbban kezeli a mindennapi helyzeteket.
- Viselkedésének szabályozásában pozitív változás figyelhető meg, egyre ritkábban kerül konfliktusba társaival.
- Viselkedésében időnként tapasztalható pozitív változás, ezek tartóssá válásához továbbra is fontos az iskola és a család együttműködése.
- Viselkedése változó, ezért továbbra is fontos a következetes elvárások és a folyamatos pozitív megerősítés biztosítása.

SZORGALOM

Tanuláshoz való hozzáállás

- Érdeklődéssel és kitartóan vesz részt a tanulási folyamatban, feladatait igyekszik a legjobb tudása szerint elvégezni.
- A tanulási feladatokhoz pozitívan áll hozzá, munkáját lelkiismeretesen végzi.
- A tanulási feladatokhoz többnyire pozitívan áll hozzá, feladatait általában megfelelő hozzáállással végzi.
- Tanuláshoz való hozzáállása változó, kitartása és motivációja időnként biztatást igényel.
- A tanulási feladatok elvégzéséhez jelenleg még rendszeres ösztönzésre és támogatásra van szüksége.
- Munkatempója jelenleg még lassabb, de kitartó munkájával és lelkes hozzáállásával folyamatosan fejlődik.

Önálló munkavégzés

- Feladatait önállóan, megbízhatóan és kitartóan végzi.
- Feladatait önállóan végzi, a felmerülő nehézségek megoldásában többnyire önállóan próbálkozik.
- Feladatait többnyire önállóan oldja meg, szükség esetén megfelelően kér segítséget.
- Önálló munkája során időnként még megerősítésre vagy segítségre van szüksége.
- Az önálló munkavégzéshez jelenleg még rendszeres segítségre és biztatásra van szüksége.

Együttműködés a tanulás során

- Páros és csoportos feladatokban együttműködően vesz részt, munkájával segíti a közös célok megvalósítását.
- Szívesen dolgozik együtt társaival, vállalt feladatait megbízhatóan teljesíti.
- A közös feladatokban többnyire együttműködő, időnként még támogatásra van szüksége.
- A közös munkában való aktív részvételéhez és együttműködéséhez még biztatásra van szüksége.

Felkészülés a tanórákra

- A tanórákra rendszeresen felkészül, házi feladatait elkészíti, felszerelése hiánytalan.
- A tanórákra többnyire felkészülten érkezik, házi feladatait rendszerint elkészíti, felszerelése csak ritkán hiányos.
- A tanórákra való felkészülése időnként hiányos, előfordul, hogy házi feladata vagy felszerelése hiányzik.
- A tanórákra való rendszeres felkészüléshez jelenleg még következetes támogatásra és odafigyelésre van szüksége.

Többletvállalás és kezdeményezőkészség (nem mindenkire érvényes kategória)

- Érdeklődését gyakran önként vállalt feladatokkal, versenyeken vagy egyéb programokon való részvétellel is megmutatja.
- Szívesen vállal pluszfeladatokat, és tudásával társait is támogatja.

- A feladatokat megbízhatóan elvégzi, időnként önként is vállal többletmunkát.

Visszajelzés a fejlődésről

- Munkavégzése az elmúlt időszakban egyre önállóbbá és kitartóbbá vált.
- Egyre nagyobb felelősséget vállal saját tanulásáért.
- Kitartása és feladattudata jól fejlődik.
- A tanuláshoz való hozzáállásában pozitív változás figyelhető meg.
- A tanulási szokások kialakításában további rendszeres gyakorlásra és az iskola–család együttműködésére van szükség.
- Elakadás esetén gyakran feladja a feladat megoldását, és nehezen fogadja el a felajánlott segítséget. A kitartás és a segítség elfogadása ezen a területen még fejlesztést igényel.

ANGOL NYELV

Hallott szöveg megértése

- A hallott angol nyelvű szövegeket és utasításokat az évfolyami követelményeket meghaladó szinten érti meg, összetettebb közlések értelmezése sem okoz számára nehézséget.
- A hallott angol nyelvű szövegeket az életkorához képest kiemelkedő biztonsággal érti meg.
- Az életkorának megfelelő angol nyelvi utasításokat és ismert kifejezéseket biztosan megérti, és azoknak megfelelően cselekszik.
- Az ismert angol nyelvi utasításokat többnyire jól megérti, időnként ismétlés segíti.
- Az angol nyelvű utasítások megértése jelenleg még támogatást igényel.

Szókincs

- Szókincse jelentősen meghaladja az évfolyami követelményeket, a tanultakon túl számos további szót és kifejezést is magabiztosan használ.
- A tanult szókincsen túl is biztosan tájékozódik, nyelvhasználata kiemelkedő.
- A tanult szókincset biztosan használja.
- A tanult szókincset többnyire biztosan alkalmazza.
- A tanult szókincs használata még fejlődőben van.
- A tanult szókincs alkalmazásához még gyakori ismétlésre van szüksége.

Szóbeli kommunikáció

- Az angol nyelvet természetesen és magabiztosan használja, szóbeli megnyilvánulásai jelentősen meghaladják az évfolyami elvárásokat.
- Érdeklődése és nyelvi kíváncsisága révén a tanultakon túl is szívesen használja az angol nyelvet.
- Szívesen és bátran használja a tanult angol szavakat és kifejezéseket.
- A tanult angol szavakat és egyszerű kifejezéseket többnyire önállóan használja.
- Az angol nyelvű megszólalásokban egyre bátrabban vesz részt.
- Az angol nyelvű megszólalásokhoz jelenleg még biztatásra és támogatásra van szüksége.

Kiejtés

- Kiejtése és hanglejtése életkorának megfelelő.
- Törekszik a tanult szavak helyes kiejtésére.
- Kiejtése egyre pontosabbá válik.
- A helyes kiejtés kialakulásához még rendszeres gyakorlásra van szüksége.

Aktív nyelvhasználat

- A közös angol nyelvi tevékenységekben aktívan és kezdeményezően vesz részt, a tanultakon túlmutató nyelvi elemeket is önállóan és kreatívan is alkalmaz.
- A közös angol nyelvi tevékenységekben aktívan vesz részt, a tanult nyelvi elemeket gyorsan elsajátítja és önállóan alkalmazza.
- Bátran vesz részt az angol nyelvi játékokban és beszélgetésekben.
- Szívesen kapcsolódik be a közös éneklésbe, mondókázásba és játékokba.
- Egyre nagyobb önbizalommal használja a tanult angol kifejezéseket.
- Megszólalásaihoz időnként még biztatásra van szüksége.
- Egyelőre inkább megfigyelőként vesz részt a közös tevékenységekben, de egyre bátrabban kapcsolódik be.

Írásbeli nyelvhasználat

- Az írásbeli nyelvhasználatban az évfolyami követelményeket meghaladó biztonsággal alkalmazza a tanult szavakat és egyszerű nyelvi szerkezeteket.
- A tanult szavak írott alakját biztosan felismeri és önállóan alkalmazza az írásbeli feladatokban.
- A tanult szavak írott alakját többnyire biztosan felismeri, és az írásbeli feladatokat önállóan oldja meg.
- A tanult szavak írott alakjának alkalmazásában egyre magabiztosabb, az írásbeli feladatokban időnként még segítséget igényel.
- A tanult szavak írott alakjának felismerése és alkalmazása jelenleg még támogatást igényel.

Tanuláshoz való hozzáállása

- Érdeklődéssel vesz részt az angolórákon, nyitott az új szavak és kifejezések megismerésére.
- Az angolórák feladataiban többnyire szívesen vesz részt, érdeklődése és aktivitása megfelelő.
- Az angolórákon való részvétele változó, motivációja és kitartása időnként biztatást igényel.
- Az angol nyelvi feladatok elvégzéséhez jelenleg még rendszeres ösztönzésre és pozitív megerősítésre van szüksége.
- Az angolórák feladataiba jelenleg még nehezen kapcsolódik be, motivációjának erősítése és a sikerélmények biztosítása továbbra is fontos.

Visszajelzés a fejlődésről

- Az elmúlt időszakban angol nyelvi kommunikációja sokat fejlődött.
- Egyre magabiztosabban használja a tanult szavakat és kifejezéseket.
- Hallás utáni szövegértése folyamatosan fejlődik.
- Egyre bátrabban szólal meg angol nyelven.
- A számára nehezebb feladatokban is kitartóan próbálkozik.
- Fejlődése egyenletes, rendszeres gyakorlása jól látható eredményeket hoz.
- Az elmúlt időszakban kisebb mértékű előrelépés volt tapasztalható, ezért továbbra is fontos a rendszeres gyakorlás és a pozitív megerősítés.

ÉNEK-ZENE

Éneklés

- A tanult dalokat örömmel és bátran énekli, a közös éneklésben aktívan vesz részt.
- A tanult dalokat szívesen énekli, a közös éneklésbe örömmel kapcsolódik be.
- A közös éneklésben többnyire részt vesz, önálló megszólalásához még biztatásra van szüksége.
- A közös éneklésbe egyelőre visszafogottan kapcsolódik be, önbizalmának erősítése és bátorítása segítheti aktívabb részvételét.

Ritmusérzék

- A tanult ritmusokat biztosan felismeri és alkalmazza.
- A tanult ritmusokat többnyire helyesen alkalmazza.
- A ritmusok alkalmazásában még időnként bizonytalan.
- A ritmusérzék fejlesztése és a tanult ritmusok biztos alkalmazása még további gyakorlást igényel.

Dalismeret

- A tanult dalok szövegét és dallamát biztosan ismeri.
- A tanult dalok többségét biztosan ismeri.
- A tanult dalok szövegét vagy dallamát időnként még bizonytalanul idézi fel.
- A tanult dalok biztos felidézéséhez további gyakorlásra van szüksége.

Zenehallgatás

- A zenehallgatás során figyelmesen hallgatja a zeneműveket, és szívesen osztja meg megfigyeléseit.
- A zenehallgatás során figyelmes, a hallottakról egyszerű megfigyeléseket meg tud fogalmazni.
- A zenehallgatás során többnyire figyelmes, megfigyeléseinek megfogalmazásában még biztatásra van szüksége.
- A zenehallgatás során figyelmének fenntartása még támogatást igényel.

Hangszerek felismerése

- A tanult hangszereket biztosan felismeri és megnevezi.
- A tanult hangszereket többnyire felismeri.
- A hangszerek felismerésében még időnként bizonytalan.
- A hangszerek felismerése még további gyakorlást igényel.

Tanuláshoz való hozzáállás

- Érdeklődéssel vesz részt az ének-zenei tevékenységekben, örömmel kapcsolódik be a közös éneklésbe és játékokba.
- Szívesen vesz részt az énekórák közös tevékenységeiben.
- Feladatait többnyire kitartóan végzi, önálló megszólalásához még időnként biztatásra van szüksége.
- Az ének-zenei tevékenységekbe fokozatosan kapcsolódik be, pozitív megerősítéssel egyre bátrabban vesz részt a közös munkában.
- Az ének-zenei tevékenységekbe jelenleg nehezen kapcsolódik be, a közös munkában csak ritkán vesz részt. Ezen a területen további biztatásra és pozitív megerősítésre van szüksége.

TECHNIKA és TERVEZÉS

Tervezés és munkafolyamat

- A feladatot önállóan megtervezi, illetve a munkafolyamat lépéseit önállóan, megfelelő sorrendben követi.
- A feladat megtervezésében vagy a munkafolyamat követésében többnyire önálló.
- A feladat megtervezésében vagy a munkafolyamat egyes lépéseinek követésében még időnként segítséget igényel.
- Az önálló tervezés és a munkafolyamat lépéseinek követése jelenleg még támogatást igényel.

Kreativitás és problémamegoldás

- Munkáját önálló ötletekkel gazdagítja, és szívesen keres többféle megoldási lehetőséget.
- Saját elképzeléseit bátran megvalósítja, munkájában kreatív megoldásokat alkalmaz.
- A megadott feladatot önállóan elkészíti, saját ötleteit még ritkábban alkalmazza.
- Ha egy megoldás nem sikerül elsőre, többnyire újra próbálkozik, és új megoldásokat keres.
- Új megoldások kipróbálásához és saját ötleteinek megvalósításához még biztatásra van szüksége.

Eszköz- és anyaghasználat

- Az eszközöket és anyagokat biztonságosan, rendeltetésszerűen használja.
- Az eszközöket többnyire önállóan és megfelelően használja.
- Az eszközhasználatban időnként még segítséget igényel.
- Az eszközök biztonságos és rendeltetésszerű használatát még gyakorolnia kell.

Kivitelezés

- Munkája igényes, pontos és esztétikus.
- Munkáját többnyire gondosan és igényesen végzi.
- Munkájában időnként pontatlanságok fordulnak elő, ezért munkájának ellenőrzésére és javítására még érdemes nagyobb figyelmet fordítania.
- A pontos kivitelezés még tudatosabb odafigyelést igényel.

Tanuláshoz való hozzáállás

- Örömmel kapcsolódik be az alkotótevékenységekbe, szívesen próbál ki új technikákat és megoldásokat
- Érdeklődéssel vesz részt a technikaórák alkotótevékenységeiben.
- Nyitott az új technikák és megoldások kipróbálására.
- Feladatait önállóan és kitartóan végzi.
- Ha elakad, egyre bátrabban kér segítséget.
- Egyre bátrabban próbál ki új megoldásokat.

Visszajelzés a fejlődésről

- Alkotókészsége az elmúlt időszakban sokat fejlődött, munkáját egyre önállóbban végzi.
- Egyre magabiztosabban tervezi meg munkáját, és ötleteit önállóbban valósítja meg.
- Eszközhasználata és kivitelezése folyamatosan fejlődik.

- Kitartása és önállósága az alkotómunka során folyamatosan fejlődik.

TESTNEVELÉS

Mozgáshoz való viszonyulás

- Örömmel és aktívan vesz részt a testnevelésórák feladataiban és játékaiban.
- Szívesen kapcsolódik be a közös mozgásos tevékenységekbe.
- Részvétele változó, időnként biztatásra van szüksége az aktív bekapcsolódáshoz.
- A mozgásos feladatokban való részvételéhez jelenleg még rendszeres biztatásra és pozitív megerősítésre van szüksége.

Mozgáskészség és mozgáskoordináció

- Mozgása összerendezett, a tanult mozgásformákat biztosan alkalmazza.
- Mozgása életkorának megfelelő, az új mozgásformákat könnyen elsajátítja.
- Mozgáskoordinációja folyamatosan fejlődik, az összetettebb mozgásformák elsajátításához még gyakorlásra van szüksége.
- Mozgáskoordinációjának fejlesztése továbbra is fontos, ezért rendszeres gyakorlást igényel.

Mozgásformák elsajátítása

- Az új mozgásformákat és gyakorlatokat önállóan, gyorsan elsajátítja.
- Az új mozgásformákat kisebb segítséggel biztonságosan elsajátítja.
- Az új mozgásformák elsajátításában időnként még segítséget vagy több gyakorlást igényel.
- Az új mozgásformák biztos elsajátításához jelenleg még rendszeres gyakorlásra és támogatásra van szüksége.

Játék- és együttműködési készség

- A közös játékokban együttműködően vesz részt, betartja a megbeszélt szabályokat.
- A csapatjátékokban szívesen vesz részt, társaira figyel, a szabályokat többnyire betartja.
- A közös játékok során időnként még emlékeztetésre van szüksége a szabályok betartásában vagy az együttműködésben.
- A közös játékok szabályainak betartása és az együttműködés fejlesztése még támogatást igényel.

Labdakezelés

- Labdakezelése biztos, a különböző labdás feladatokat magabiztosan végzi.
- Labdakezelése életkorának megfelelő.
- Labdakezelése folyamatosan fejlődik, biztosabb alkalmazásához még gyakorlásra van szüksége.
- A labdás feladatok végrehajtása jelenleg még nehézséget jelent számára, ezért további gyakorlás szükséges.

Órai hozzáállása

- Örömmel és aktívan vesz részt a testnevelésórák feladataiban és játékaiban.
- Feladatait többnyire érdeklődéssel végzi, új mozgásformák kipróbálására nyitott.
- Feladatait igyekszik a legjobb tudása szerint végrehajtani.
- Órai részvétele változó, egyes feladatok elvégzéséhez időnként biztatásra és megerősítésre van szüksége.

- A mozgásos feladatokban elsősorban a számára kedves tevékenységekbe kapcsolódik be szívesen, új vagy nehezebb gyakorlatok vállalásához még biztatásra van szüksége.
- A testnevelésórák feladataiba jelenleg még nehezen kapcsolódik be, aktív részvételéhez rendszeres biztatásra és pozitív megerősítésre van szüksége.

Visszajelzés a fejlődésről
- Mozgáskészsége az elmúlt időszakban sokat fejlődött, egyre magabiztosabban vesz részt a mozgásos feladatokban.
- Mozgáskoordinációja és feladatvégzése folyamatosan fejlődik.
- Egyre nagyobb önbizalommal kapcsolódik be a közös játékokba és mozgásos tevékenységekbe.
- Mozgásfejlődése jelenleg lassabb ütemű, ezért továbbra is fontos számára a rendszeres mozgás, a változatos mozgásélmények és a folyamatos gyakorlás.

VIZUÁLIS KULTÚRA

Alkotótevékenység
- Érdeklődéssel és örömmel vesz részt az alkotótevékenységekben.
- Szívesen kapcsolódik be a vizuális feladatokba.
- Az alkotótevékenységekben többnyire aktívan vesz részt.
- Az alkotótevékenységekhez még biztatásra és megerősítésre van szüksége.

Kreativitás és vizuális önkifejezés
- Alkotásaiban bátran alkalmaz saját ötleteket, és kreatív megoldásokkal gazdagítja munkáját.
- Munkáiban önálló elképzelései jól megjelennek, és szívesen kísérletezik különböző megoldásokkal és technikákkal.
- A megadott feladatot önállóan elkészíti, saját ötleteit még ritkábban alkalmazza.
- Ha egy alkotás nem sikerül elsőre elképzelése szerint, többnyire újra próbálkozik, és új megoldásokat keres.
- Önálló ötleteinek megvalósításához még biztatásra és pozitív megerősítésre van szüksége.

Eszközhasználat
- A rajzeszközöket és különböző vizuális technikákat biztonságosan alkalmazza.
- Az eszközöket többnyire önállóan és megfelelően használja.
- Az eszközhasználatban időnként még segítséget igényel.
- Az eszközök biztos használata még gyakorlást igényel.

Kivitelezés
- Munkáját gondosan, igényesen készíti el, jól használja a rendelkezésre álló felületet.
- Munkáját többnyire gondosan végzi, a rajzfelületet megfelelően használja.
- Munkájában időnként még bizonytalan a tér kitöltésében vagy a részletek kidolgozásában.
- Munkájának kivitelezése még tudatosabb tervezést és gyakorlást igényel.

Tanuláshoz való hozzáállás
- Nyitott az új technikák és vizuális megoldások kipróbálására.

- Feladatait kitartóan végzi, munkáját igyekszik a legjobb tudása szerint elkészíteni.
- Ha egy alkotás nem sikerül elsőre, többnyire újra próbálkozik.
- Egyre bátrabban kér segítséget, ha elakad.
- Egyre bátrabban vállalkozik önálló alkotásra, önbizalma fokozatosan erősödik.
- Pozitív megerősítéssel egyre nagyobb önbizalommal kapcsolódik be az alkotótevékenységekbe.

Visszajelzés a fejlődésről
- Vizuális kifejezőkészsége az elmúlt időszakban sokat fejlődött, alkotásait egyre önállóbban készíti el.
- Egyre bátrabban használ különböző technikákat és saját vizuális megoldásokat.
- Eszközhasználata és kivitelezése folyamatosan fejlődik.
- Fejlődése egyéni ütemű, ezért továbbra is fontos számára a sokféle alkotási lehetőség és a rendszeres gyakorlás.

ETIKA/ HIT ÉS ERKÖLCSTAN
Órai részvétel
- A tanórai beszélgetésekbe és közös tevékenységekbe érdeklődéssel kapcsolódik be.
- A közös beszélgetésekben és feladatokban aktívan vesz részt.
- A tanórai tevékenységekben többnyire aktívan vesz részt.
- A közös beszélgetésekbe időnként még biztatásra kapcsolódik be.
- A tanórai tevékenységekben való aktív részvételéhez még biztatásra és megerősítésre van szüksége.

Együttműködés és kommunikáció
- Figyelmesen meghallgatja társait, véleményét kulturáltan fogalmazza meg.
- Nyitottan vesz részt a közös gondolkodásban, tiszteletben tartja mások véleményét.
- A beszélgetések során többnyire figyelmesen meghallgatja társait.
- A közös beszélgetések szabályainak betartásában időnként még emlékeztetésre van szüksége.

Feladatvégzés
- A kapcsolódó feladatokat önállóan és figyelmesen végzi el.
- A feladatokat többnyire önállóan és megfelelően teljesíti.
- A feladatok elvégzésében időnként még biztatásra vagy segítségre van szüksége.
- A tanórai feladatok elvégzésében jelenleg még rendszeres támogatást igényel.

IRODALOM

SZÓBELI KOMMUNIKÁCIÓ
- **Beszédértés:**

- A szóbeli közléseket biztosan megérti, az elhangzott információkat és utasításokat önállóan értelmezi, és azoknak megfelelően végzi feladatait.
- A szóbeli közléseket többnyire jól megérti, időnként ismétlés vagy pontosítás segíti a feladatok megértését.
- A szóbeli közlések megértése jelenleg még támogatást igényel, ezért gyakran van szüksége ismétlésre vagy további magyarázatra.

- **Szókincs és szóhasználat**
- Szókincse kiemelkedően gazdag, választékosan és pontosan fejezi ki gondolatait.
- Szókincse gazdag, életkorát meghaladó, pontosan fejezi ki gondolatait.
- Szókincse életkorának megfelelő, gondolatait többnyire pontosan és érthetően fejezi ki.
- Szókincse folyamatosan bővül. Gondolatainak pontos megfogalmazásához időnként még segítségre vagy több időre van szüksége.
- Szókincse még fejlődésben van. Gondolatainak pontos megfogalmazása jelenleg támogatást igényel, amelyet a rendszeres beszélgetések és olvasási élmények is segíthetnek.
- **Artikulációja**
- Beszéde tiszta, jól érthető, életkorának megfelelően artikulál.
- Beszéde jól érthető, artikulációja néhány hang ejtésében még fejlődésben van.
- Beszédének érthetőségét jelenleg néhány hang pontatlan ejtése befolyásolja.
- **Gondolatainak szóbeli megfogalmazása:**
- Gondolatait érthetően és összefüggően fogalmazza meg, véleményét indokolni is tudja, mások gondolataira nyitottan reagál.
- Gondolatait összefüggően, érthetően és választékosan fogalmazza meg. Szívesen vesz részt a közös beszélgetésekben.
- Gondolatait életkorának megfelelően, többnyire összefüggően fogalmazza meg. Beszámolóiban a lényeges információkat általában jól kiemeli.
- Gondolatainak összefüggő megfogalmazása még fejlődésben van. Hosszabb beszámolók során időnként segítséget vagy kérdéseket igényel, hogy mondandóját végig tudja vezetni.

OLVASÁS

- **Olvasási motiváció**
- Érdeklődéssel fordul a könyvek és az olvasás felé, szívesen vesz részt az olvasási feladatokban.
- A tanórai olvasási feladatokat szívesen/lelkiismeretesen végzi. Önállóan ritkábban választ olvasnivalót.
- Az olvasási feladatok elvégzéséhez még biztatásra és rendszeres gyakorlásra van szüksége.
- **Hangos olvasás:**
- Egyszerű, rövid szövegeket folyamatosan és egyre biztosabban olvas.
- A tanult betűkből álló mondatokat önállóan, folyamatosan olvassa.
- Jelenleg a tanult betűkből álló szavakat önállóan összeolvassa. A mondatok olvasása még támogatást igényel.
- A tanult betűkből álló szószerkezeteket folyamatosan olvassa.
- Rövidebb szavakat önállóan összeolvas.
- Az összeolvasás készsége kialakulóban van, jelenleg a 2–3 betűből álló szavakat olvassa önállóan.
- Az összeolvasás technikáját biztosan alkalmazza, de betűfelismerése még alakulóban van.
- Az összeolvasás technikáját még további gyakorlást igényel, de betűfelismerése biztos.
- Az összeolvasás technikája még további gyakorlást igényel, és betűfelismerése is még alakulóban van.
- Betűfelismerése még alakulóban van, sok gyakorlást igényel.
- Egyszerű, rövid szövegek olvasása során még előfordulnak tévesztések.
- Egyszerű, rövid szövegeket szótagolva, pontosan olvas.
- Olvasása természetes, megfelelő hangsúlyozással és hanglejtéssel történik.

SZÖVEGÉRTÉRTÉS

- **Hallott szöveg megértése**

- életkorának megfelelően megérti a felolvasott szöveg lényegét és a hozzá kapcsolódó feladatokat önállóan megoldja;

- a hallott szövegből az információkat többnyire pontosan felidézi, de a szöveggel kapcsolatos feladatok megoldásához időnként segítséget igényel;
- a szöveg felolvasása után irányító kérdések segítségével tudja kiemelni a lényeges információkat;
- A hallott szöveg lényegének kiemelése és a hozzá kapcsolódó kérdések megválaszolása jelenleg még támogatást igényel.

- **Olvasott szöveg megértése**

- Képes elmélyülten, magában olvasni, az olvasottak tartalmáról beszámolni és a
- szövegekkel kapcsolatos feladatokat önállóan megoldani.
- Képes elmélyülten, magában olvasni, és az olvasottak tartalmáról beszámolni, de a szöveghez kapcsolódó írásbeli feladatok utasításainak értelmezésében/a feladatok megoldásában egyelőre még segítséget igényel.
- Rövidebb szövegeket önállóan elolvas, az olvasottak lényegének megfogalmazása még támogatást igényel.
- Képes egy-egy mondatot magában elolvasni, és annak megértését szóban vagy
- ábrázolással képes bizonyítani.
- Egy-egy mondatot önállóan elolvas. Az olvasottak megértését szóban vagy feladatmegoldás során még nem minden helyzetben tudja önállóan bizonyítani.
- Az önállóan elolvasott szavak jelentését többnyire meg tudja magyarázni, a mondatok értelmezése azonban még támogatást igényel.
- Az önálló néma olvasás jelenleg még nehézséget jelent számára, mivel az összeolvasási technikája még alakulóban van.
- Az önálló néma olvasás jelenleg még nehézséget jelent számára. A betűfelismerés bizonytalansága miatt az olvasott szöveg megértéséhez még segítséget igényel.

VISSZAJELZÉS A FEJLŐDÉSRŐL:

- Az elmúlt hónapokban olvasástechnikája sokat fejlődött, egyre magabiztosabban vállalkozik önálló olvasásra.
- Olvasása fokozatosan biztosabbá válik, kitartó gyakorlása jól látható eredményeket hoz.
- Rendszeres gyakorlással olvasása folyamatosan fejlődik.
- Az elmúlt időszakban olvasásában csak kisebb mértékű előrelépés volt tapasztalható, ezért továbbra is fontos a rendszeres gyakorlás és a folyamatos támogatás.
- Olvasáskészségében az elmúlt időszakban nem történt számottevő változás. További rendszeres gyakorlás és támogatás szükséges.
- Teljesítménye változó: vannak helyzetek, amikor magabiztosan alkalmazza megszerzett ismereteit, máskor még bizonytalanná válik.

TANULÁSHOZ VALÓ HOZZÁÁLLÁSA

Kitartás

- A nehezebb feladatok megoldásában is kitartó, szívesen próbálkozik újra, ha elsőre nehezebben is sikerül.
- A kihívást jelentő feladatok megoldásához időnként biztatásra van szüksége.
- Nehezebb helyzetekben könnyen elveszíti a kedvét, ezért fontos számára a folyamatos megerősítés.

Feladattartás

- Figyelmét az életkorának megfelelő ideig képes a feladatra irányítani.
- A feladatok elvégzéséhez időnként emlékeztetés vagy irányítás szükséges.
- Figyelme könnyen elterelődik, ezért a feladatok befejezéséhez gyakran támogatást igényel.

Rugalmas alkalmazkodás

- Az új feladathelyzetekhez könnyen alkalmazkodik.
- Az új feladatok elkezdéséhez vagy elfogadásához időnként több biztatásra vagy időre van szüksége.
- A feladatok közötti váltás még támogatást igényel.

Segítségkérés

- Felismeri, mikor van szüksége segítségre, és bátran kér támogatást.
- Segítséggel egyre önállóbban tud dolgozni.
- Egyelőre ritkán kér segítséget, ezért érdemes bátorítani arra, hogy elakadása esetén merjen segítséget kérni.

Pluszfeladatok

- Érdeklődő, kíváncsi, szívesen vállal önálló vagy pluszfeladatokat.
- Tudását örömmel/kreatívan alkalmazza új helyzetekben is.
- Kreatív ötleteivel gyakran gazdagítja a közös munkát.
- Kiemelkedő érdeklődése és tudása gazdagítja a közös munkát.
- Önálló olvasmányaiból szerzett ismereteit szívesen megosztja társaival.

MAGYAR NYELV

ÍRÁS:

- **Íráskép**

- Betűalakítása és betűkapcsolása szabályos, esztétikus, írása jól olvasható.
- Betűalakítása és betűkapcsolása többnyire szabályos, írása rendezett és jól olvasható.
- Betűalakítása és betűkapcsolása időnként még pontatlan, írásképe fokozatosan válik egyre rendezettebbé.
- Betűalakítása és betűkapcsolása jelenleg még gyakran pontatlan, ezért az íráskép fejlesztése továbbra is fontos feladat.

- **Írástempó**

- Írástempója az életkorához képest gyors, munkáját pontosan végzi.
- Írástempója megfelel az életkori elvárásoknak.
- Írástempója lassabb az életkorának megfelelőnél, ezért az írásbeli feladatokhoz időnként több időre van szüksége..

- **Füzetvezetés**

- Füzete rendezett, tiszta és jól áttekinthető.
- Füzete többnyire rendezett és áttekinthető.
- Füzete rendezettsége még változó, ezért érdemes nagyobb figyelmet fordítani a munkák áttekinthető elrendezésére.
- Füzete jelenleg még gyakran rendezetlen, ezért a rendezett munkavégzés további gyakorlást igényel.

Helyesírás:

- A tanult helyesírási ismereteket másoláskor, emlékezetből íráskor és tollbamondáskor is biztosan alkalmazza.

- A tanult helyesírási ismereteket másoláskor biztosan alkalmazza, emlékezetből íráskor és tollbamondáskor időnként még előfordulnak hibái.
- A tanult helyesírási ismereteket másoláskor többnyire alkalmazza, emlékezetből íráskor és tollbamondáskor még gyakrabban előfordulnak hibák. Tipikus hibái: ...
- A tanult helyesírási ismeretek alkalmazása jelenleg még bizonytalan. A rendszeres gyakorlás és az egyéni támogatás segíti fejlődését. Tipikus hibái: ...

Önellenőrzés
- Hibáit a tanító jelölése alapján önállóan javítja.
- Hibáit kisebb segítséggel javítja.
- Hibái javításához jelenleg még rendszeres segítséget igényel.
- Az önellenőrzés készsége még kialakulóban van, ezért hibáinak javításához támogatásra van szüksége.

Visszajelzés a fejlődésről
- Az elmúlt időszakban íráskészsége sokat fejlődött, munkája egyre rendezettebb és biztosabb.
- Írásképe és helyesírása fokozatosan fejlődik, rendszeres gyakorlása jól látható eredményeket hoz.
- Az önellenőrzésben egyre tudatosabbá válik.
- Az elmúlt időszakban kisebb mértékű előrelépés volt tapasztalható, ezért továbbra is fontos a rendszeres gyakorlás és a folyamatos támogatás.
- Teljesítménye változó: vannak helyzetek, amikor önállóan és magabiztosan dolgozik, máskor még támogatást igényel.

Tanuláshoz való hozzáállása
- Az írásbeli feladatokat érdeklődéssel és kitartóan végzi.
- Az írásbeli munkák során önállóan dolgozik, feladatait igényesen készíti el.
- Szívesen vállal többletfeladatokat, érdeklődése túlmutat a tanórai elvárásokon.
- Az írásbeli feladatok megoldásában kitartó, nehezebb helyzetekben is igyekszik végig dolgozni.
- Az írásbeli feladatok megkezdéséhez időnként biztatásra van szüksége.
- Figyelme időnként elterelődik, ezért munkájához emlékeztetés vagy segítség szükséges.
- Egyelőre nehezen kér segítséget, ezért fontos bátorítani arra, hogy elakadása esetén merjen segítséget kérni.
- A számára nehezebb feladatok megoldásában egyre kitartóbban próbálkozik.

MATEMATIKA
A matematikai feladatokhoz való hozzáállása:
- A matematikai feladatokat érdeklődéssel és örömmel végzi. Az órákon aktív, figyelmes, önálló munkáját pontosan és megbízhatóan végzi.
- A matematikai feladatokat többnyire szívesen végzi. Az órákon figyelmesen dolgozik, önálló feladatmegoldása többnyire pontos.

- A matematikai feladatok megoldásában szívesen vesz részt, munkájában azonban időnként figyelmetlenségből adódó pontatlanságok fordulnak elő. Az ellenőrzés tudatos gyakorlása sokat segíthet számára.
- A matematikai feladatok megoldásához időnként még biztatásra van szüksége. Önálló munkájában gyakran előfordulnak pontatlanságok, ezért számára különösen fontos a rendszeres gyakorlás és az ellenőrzés.
- A matematikai feladatok önálló megoldása jelenleg még nehézséget jelent számára. Munkája során gyakran igényel segítséget és megerősítést, a biztosabb ismeretalkalmazást rendszeres gyakorlás és folyamatos támogatás segítheti.

Logikai gondolkodás

- Logikai gondolkodása fejlett, összefüggéseket önállóan felismer.
- Logikai gondolkodása életkorának megfelelő, a feladatok megoldásában jól tájékozódik.
- Logikai gondolkodása fejlődik, az összefüggések felismerésében időnként még segítséget igényel.
- Az összefüggések felismerése jelenleg még támogatást igényel, rendszeres gyakorlással egyre biztosabbá válhat.

Szám és mennyiségfogalom:

- Szám- és mennyiségfogalma a tanult számkörben biztos.
- Szám- és mennyiségfogalma a tanult számkörben többnyire biztos.
- Szám- és mennyiségfogalma még alakul, egyes feladatokban segítséget igényel.
- Az adott számkörben a szám- és mennyiségfogalma jelenleg még nem alakult ki biztosan, ezért a matematikai feladatok megoldása során gyakran bizonytalan. A biztos alapok kialakításához további célzott gyakorlásra és támogatásra van szüksége.

Számolási készség:

- Számolása gyors és pontos, a tanult műveleteket magabiztosan alkalmazza.
- Számolása biztos, tempója életkorának megfelelő.
- Gyorsan számol, munkájában azonban időnként pontatlanságok fordulnak elő. Az ellenőrzés tudatos gyakorlása segítheti a pontosabb munkavégzést.
- Számolása többnyire pontos, munkatempója azonban változó, ezért feladatait nem mindig tudja a rendelkezésre álló idő alatt befejezni.
- Számolása pontos, munkatempója még lassabb, ezért egyes feladatok megoldásához több időre van szüksége.
- Számolása jelenleg még nem elég pontos és kellően gyors. A biztosabb számolási készség kialakításához rendszeres gyakorlás szükséges.
- A tanult műveletek alkalmazása jelenleg még gyakran nehézséget jelent számára. A biztosabb számolási készség kialakításához további rendszeres gyakorlásra és támogatásra van szüksége.
- A számolási műveleteket szóban magabiztosan alkalmazza, írásbeli munkájában azonban még előfordulnak pontatlanságok.

Relációk:

- A relációs jeleket biztosan felismeri és helyesen alkalmazza.
- A relációs jelek alkalmazása biztos, az egyenlőtlenségek megoldásában időnként még bizonytalan.
- A relációs jelek használatában időnként bizonytalan.
- A relációs jelek felismerése és alkalmazása még gyakorlást igényel.

Szöveges feladatok megoldása:

- Egyszerű és összetettebb szöveges feladatokat is önállóan megold.
- Az egyszerű szöveges feladatokat önállóan oldja meg, az összetettebb feladatok megoldásában még támogatást igényel.
- A szöveges feladatok lényeges információit többnyire felismeri, a megoldás megtervezésében még időnként segítséget kér.

- A szöveges feladatok értelmezése jelenleg még támogatást igényel.

Sorozatok

- A sorozatok szabályát önállóan felismeri, és a sorozatokat pontosan folytatja.
- A sorozatok szabályát önállóan felismeri. A sorozatok folytatásában csak ritkán bizonytalan.
- A sorozatok szabályát felismeri, a sorozatok folytatásában azonban időnként pontatlanságok fordulnak elő.
- Egyszerű sorozatokat adott szabály alapján folytatni tud, a szabály önálló felismerésében azonban még segítséget igényel.
- A sorozatok szabályának felismerése és a sorozatok folytatása jelenleg még támogatást igényel.

Matematikai minták és összefüggések felismerése

- Az egyszerű matematikai összefüggéseket önállóan felismeri, biztosan alkalmazza, és a szabályokat matematikai jelekkel vagy műveletekkel is képes megfogalmazni.
- Az egyszerű matematikai összefüggéseket önállóan felismeri, alkalmazza, és a felismert szabályt szóban vagy matematikai jelekkel is meg tudja fogalmazni.
- Az egyszerű matematikai összefüggéseket önállóan felismeri és alkalmazza, a szabályok megfogalmazásában még időnként segítséget igényel.
- Az egyszerű matematikai összefüggéseket felismeri, alkalmazásukban azonban még időnként bizonytalan.
- Az egyszerű matematikai összefüggések felismerése többnyire sikeres, azok megfogalmazása és alkalmazása azonban még további gyakorlást igényel.
- Az egyszerű matematikai összefüggések felismerése jelenleg még nehézséget jelent számára, ezért a feladatok megoldásához gyakran segítséget igényel.

Mértékegységek:

- A tanult mértékegységeket biztosan alkalmazza.
- A tanult mértékegységeket többnyire helyesen használja.
- A tanult mértékegységek alkalmazása még gyakorlást igényel.

Síkidomok:

- A tanult síkidomokat biztosan felismeri és megnevezi.
- A tanult síkidomokat többnyire felismeri és megnevezi.
- A síkidomok felismerése még fejlődőben van.
- A síkidomok felismerése és megnevezése jelenleg még támogatást igényel.

Tanuláshoz való hozzáállás

- A matematikai feladatokat érdeklődéssel és kitartóan oldja meg.
- Érdeklődéssel fordul a matematikai problémák felé, szívesen vállal gondolkodást igénylő feladatokat, és örömmel vesz részt matematikai versenyeken vagy egyéb matematikai kihívásokban.
- Új feladatok megoldására nyitott, bátran próbálkozik.
- Egyre önállóbban keresi a megoldásokat.
- Munkáját többnyire figyelmesen és kitartóan végzi.
- Időnként még biztatásra van szüksége, hogy önállóan is próbálkozzon.
- Ha elakad, egyre bátrabban kér segítséget.

– A nehezebb feladatok megoldásakor még könnyen feladja, ezért fontos a további biztatás és sikerélmények biztosítása.

Visszajelzés a fejlődésről

– Matematikai gondolkodása az elmúlt időszakban sokat fejlődött.
– Egyre biztosabban alkalmazza a tanult matematikai ismereteket.
– Számolási készsége folyamatosan fejlődik.
– A rendszeres gyakorlás eredménye jól látható munkáján.
– Teljesítménye változó, de egyre több feladatot old meg önállóan.
– Az elmúlt időszakban kisebb előrelépés volt tapasztalható, ezért továbbra is fontos a rendszeres gyakorlás és a folyamatos támogatás.
– Matematikai készségei jelenleg az életkorától elvárt szinttől eltérő ütemben fejlődnek, ezért továbbra is fontos a differenciált gyakorlás és a sikerélmények biztosítása.

Kiválóan teljesített

A tantervi követelményeket megbízhatóan teljesíti. Ismeretei biztosak, képes azokat az évfolyam követelményeinek megfelelő szinten alkalmazni. Szóban és írásban is képes gondolatai, véleménye és a tanultak pontos megfogalmazására. Életkorának megfelelő szinten képes az összefüggések meglátására, alkotó módon tudja a megszerzett ismeretanyagot hasznosítani.

Jól teljesített

A tantervi követelményeket általában jól teljesíti. Ismeretanyaga jó, alkalmazásában kissé bizonytalan. Szóban és írásban kevés segítséget igényel feladatmegoldásai során. Kevés segítséget igényel az összefüggések meglátásában, ismereteit önállóan is képes alkalmazni.

Megfelelően teljesített

A tantervi követelményeket alapvető szinten teljesíti. Ismeretanyaga közepes szintű, alkalmazása során többször igényel segítséget. Szóban és írásban nehézkesen nyilvánul meg. Összefüggések meglátására csak segítséggel képes.

Felzárkóztatásra szorul

A tantervi követelményeket alacsony szinten teljesíti. Ismeretanyaga csekély, önálló alkalmazására is csak sok segítséggel képes. Szóban és írásban csak kérdések segítségével tud megnyilvánulni, fogalmakat nem ért, önállóan egyszerű összefüggéseket sem tud felismerni.

2.11.2. A tantárgyi érdemjegyek és osztályzatok kritériumai

Jeles:

- a tantárgyi követelményeknek kifogástalanul megfelel;
- ismeri, érti, önállóan képes alkalmazni a tananyagot;

- szóban és írásban pontosan, szabatosan fogalmaz;
  fogalmai pontosak, tiszták, összefüggésüket, rendszerüket átalakítja;
- a váratlan problémák nem riasztják vissza, hanem biztos ismeretei birtokában közelíteni képes a megoldáshoz.

Jó:

- a tantervi követelményeket megbízhatóan teljesíti;
- fogalmai tiszták, az önálló alkalmazásban kissé bizonytalan;
- szóbeli és írásbeli fogalmazásában nem követ el értelemzavaró pontatlanságokat;
- az alapvető összefüggéseket tudja, a begyakorolt módszerekkel biztosan dolgozik.

Közepes:

- csak az alapvető tantervi követelményeket teljesíti;
- pontatlanul, nehézkesen nyilvánul meg szóban, írásban egyaránt;
- fogalmai nem tiszták, az összefüggéseket csak segítséggel ismeri fel.

Elégséges:

- a tantervi követelményekből csupán annyit képes elsajátítani, amennyi a továbbhaladáshoz feltétlenül szükséges;
- a fogalmakat nem érti, önállóan egyszerű összefüggéseket sem tud felismerni;
- a legalapvetőbb feladatok megoldásához is tanári segítségre szorul.

Elégtelen:

- a tantervi követelményeknek nevelői segítséggel sem tud eleget tenni.

A félévi és tanév végi osztályzatok megállapításánál a tanév összes érdemjegyének – jegytípusoktól függő súlyozásával kapott, százados értékre kerekített – átlagát vesszük alapul a következők szerint:

átlag	osztályzat
4,60 - 5,00	jeles (5)
4,41 - 4,59*	jeles (5) vagy jó (4)
3,70 - 4,40	jó (4)
3,41 - 3,69*	jó (4) vagy közepes
2,70 - 3,40	közepes (3)
2,51 - 2,69*	közepes (3) vagy

	elégséges (2)
1,90 - 2,50	elégséges (2)
1,71 - 1,89*	elégséges (2) vagy elégtelen (1)
1,00 - 1,70	elégtelen (1)

Értékelések súlyozása

Témazáró dolgozat	200 %
Írásbeli röpdolgozat	50 %
Házi dolgozat	50 %
Minden egyéb (szóbeli felelet, írásbeli dolgozat, projektmunka, órai munka, stb.	100 %

*Ezekben az esetekben a pedagógus jogosult dönteni a két osztályzat között (pl. 4,48 átlag esetén jeles vagy jó osztályzatra értékelheti a tanuló teljesítményét).

2.12. A magatartás és szorgalom értékelése

A szorgalom és magatartás minősítésének módjai:

- az osztályfőnök a magatartásfüzet, a tanárok javaslatai (forms), az osztálytársak véleménye alapján havi érdemjegyet ad;
- az osztályozó konferencián az osztályfőnök javaslatot tesz a félévi és tanév végi osztályzatra;
- vita esetén a nevelőtestület szavazata dönt;
- tantárgyi bukás esetén a szorgalom minősítése elégséges;
- a nevelőtestület tesz javaslatot a nevelőtestületi dicséretre és a Kőrösi-plakettre;
- az év végi minősítéskor az egész tanévet kell alapul venni;

A tanulók jutalmazásának és fegyelmezésének módját a Szervezeti és Működési Szabályzat is tartalmazza. A hiányzások igazolásának módjával a Házirend foglalkozik.

A magatartás értékelésének szempontjai, elvárások a tanulókkal szemben:

- megfelelés az iskolai követelményeknek: Házirend ismerete, betartása, betartatása, kiállás a jó példa mellett, kiállás a rendbontók ellen a szabályok megtartásáért;

- megfelelés az általános viselkedési normáknak: udvarias, fegyelmezett viselkedés, kulturált hangnem, segítőkész magatartás;
- közösséghez való viszony: beilleszkedés és mások segítése a beilleszkedésben, aktivitás a feladatok megoldásában, segítőszándék a problémák feltárásában és megoldásában.

A tanulók magatartása lehet: példás, jó, változó, hanyag.

Példás:

- az a tanuló, aki a tanulói házirendben megfogalmazott neveltségi követelményeknek, közösségi, magatartási szabályoknak eleget tesz;
- társaival és a felnőttekkel szemben udvarias, segítőkész;
- az iskolai feladatokból önként részt vállal, azokat teljesíti;
- fizikai és szellemi erőfeszítése egyaránt példát mutat;
- nincs igazolatlan mulasztása, fegyelmező intézkedés nem volt vele szemben.

Jó:

- neveltségi szintjében, társas kapcsolataiban apróbb hiányosságok tapasztalhatóak, de törekszik ezek kijavítására;
- iskolai közösségi feladatokat önként is vállal, vagy a számára kijelölteket megbízhatóan elvégzi;
- a házirendet igyekszik betartani, fegyelmezési problémák ritkán fordulnak elő, és ezek is kismértékűek;
- nincs igazolatlan mulasztása;
- fegyelmi fokozata legfeljebb osztályfőnöki figyelmeztető.

Változó:

- magatartásában több, kevésbé súlyos fegyelmezési probléma adódik, többször vét a házirend és a közösségi magatartás szabályai ellen, önértékelése kialakulatlan, felelősségérzete, rendszeretete ingadozó;
- a közösség munkájában való részvétele hullámzó;
- társaival szemben időnként durva, goromba;
- legfeljebb két nap igazolatlan hiányzása van;

- legmagasabb fegyelmi fokozata osztályfőnöki intő.

Rossz:

- fegyelmezetlen magatartásával árt a közösségnek, társainak rossz példát mutat;
- a pozitív irányú befolyásolására tett próbálkozásokat tudatosan elutasítja, a közösségi élet nem érdekli, a munkát inkább hátráltatja, mint segíti;
- a felnőttekkel szemben gyakran neveletlenül viselkedik, társaival sokszor durva és goromba;
- kettőnél több nap igazolatlan hiányzása van; - írásbeli igazgatói elmarasztalása van.

A szorgalom értékelésének szempontjai, elvárások a tanulókkal szemben:

- egyéni képességeknek megfelelő teljesítmény;
- motiváltság: a tudás megszerzésének igénye;
- a tanuláshoz való hozzáállás: jó időbeosztás, kötelesség-, feladattudat; pontos, megbízható, önálló munka;
- tanórán: fegyelmezett, aktív tanórai tevékenység;
- többletlehetőségek kihasználása: verseny, pályázat, szakkör, múzeumlátogatás, tablókészítés, kiselőadás, könyvtárhasználat, stb..

A tanulók szorgalma lehet: példás, jó, változó, hanyag.

Példás:

- kötelességteljesítése kifogástalan, feladatait önállóan és megbízhatóan elvégzi;
- képességeihez mérten iskolai munkáit, házi feladatait a legjobban látja el;
- a munkában kitartó, a tőle telhető legjobb eredmény elérésére törekszik;
- igyekszik a pontos, esztétikailag is tetszetős munkavégzésre; felszerelése hiánytalan.

Jó:

- iskolai munkáját, házi feladatait maradéktalanul elvégzi;
- munkájának esztétikuma kevésbé érdekli;
- képességeihez mérten megfelelően dolgozik, de többre nem törekszik;
- órai aktivitása, a munkához való viszonya a tőle elvárható mértékű;

- munkában kevésbé kitartó, nem a tőle elvárható legjobb eredmény elérésére törekszik.

Változó:

- munkavégzésében ingadozások tapasztalhatók, a hanyag és jó munkák egymást váltogatják;
- gyakran dolgozik képességei alatt;
- munkájának külalakja gyakran igénytelen;
- felszerelése hiányos, rendszeres figyelmeztetést igényel.

Hanyag:

- képességeihez és körülményeihez képest csak vonakodva és keveset tesz önmaga előrehaladása érdekében;
- gyakran elmulasztja kötelességeit, képességein alul dolgozik;
- a munkavégzésben megbízhatatlan, pontatlan;
- munkái hanyagok;
- kötelességtudata kifogásolható, munkafegyelme rossz, felszerelése hiányos.

A feltételek közül minden esetben legalább háromnak kell teljesülnie a minősítés megszerzéséhez.

2.13. Az iskolai jutalmazás formái

Az iskola jutalomban részesíti, azt a tanulót, aki:

- példamutató magatartást tanúsít;
- folyamatosan kiemelkedő tanulmányi eredményt ér el;
- az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez;
- iskolai, illetve iskolán kívüli tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyeken, vetélkedőkön vagy előadásokon eredményesen vesz részt;
- bármely más módon hozzájárul az iskola hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez.

Az iskolában tanév közben elismerésként a következő dicséretek adhatóak:

- szaktanári dicséret;
- osztályfőnöki dicséret;
- igazgatói dicséret;

- nevelőtestületi dicséret.

Az egész évben példamutató magatartást tanúsító és kiemelkedő munkát végzett tanulók a tanév végén:

- szaktárgyi teljesítményért;
- példamutató magatartásért;
- kiemelkedő szorgalomért dicséretben részesíthetők.

A dicséretet írásba kell foglalni és a tanuló bizonyítványába be kell vezetni.

Az egyes tanévek végén, valamint a nyolc éven át kitűnő eredményt elért tanulók oklevelet és/vagy könyvjutalmat kapnak, melyet a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt vehetnek át.

Az iskolán kívüli versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók igazgatói dicséretben részesülnek.

A nyolc éven át példamutató magatartású és szorgalmú, kitűnő tanulmányi eredményű, illetve közösségi munkát végzett tanuló Kőrösi Plakettet kaphat, amelyet a nevelő testület szavazata alapján ítélünk oda, és az igazgató ad át ballagáskor.

Az iskolai hagyományok, programok szervezésében, lebonyolításában, a DÖK munkájában való aktív részvételért az iskolai közösségek, tanulók jutalomban részesülhetnek (megvendégelés, kirándulási lehetőség, mozi - színház – koncertjegy, könyvek, írószerek, múzeumi belépő, gyümölcs/édesség, tábori részvétel). Ennek odaítéléséről a DÖK dönt.

Évente legalább két iskolagyűlést tartunk, ahol a kiemelkedő teljesítményeket jutalmazzuk.

2.14. Az iskolai büntetések formái

Azt a tanulót, aki:

- tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan nem teljesíti, vagy;
- a tanulói házirend előírásait megszegi, vagy;
- bármely módon árt az iskola jó hírnevének büntetésben lehet részesíteni.

Az iskola büntetések formái:

- szaktanári figyelmeztetés, intés, megrovás;
- osztályfőnöki figyelmeztetés, intés, megrovás,

- igazgatói figyelmeztetés, intés, megrovás,
- tantestületi figyelmeztetés, tantestületi fegyelmi (szülő kötelező részvételével).

Az iskolai büntetések kiszabásánál a fokozatosság elve érvényesül, amelytől indokolt esetben - a vétség súlyára való tekintettel el lehet térni.

A büntetést írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.
Ha a tanuló a kötelességeit vétkesen és súlyosan megszegi, fegyelmi eljárás alapján, írásbeli határozattal fegyelmi büntetésben részesíthető. A fegyelmi büntetés lehet megrovás, szigorú megrovás, áthelyezés másik osztályba, tanulócsoportba vagy iskolába.(CXC 58.§ 3-4.) A fegyelmi eljárás szabályait az SZMSZ tartalmazza.

2.15. A magasabb évfolyamra lépés feltételei

A tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület az osztályozó értekezleten áttekinti, és a pedagógusok, az osztályfőnök által megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről.

Abban az esetben, ha az év végi osztályzat a tanuló hátrányára lényegesen eltér a tanítási év közben adott érdemjegyek átlagától, a nevelőtestület felkéri az érintett pedagógust, hogy adjon tájékoztatást ennek okáról, és indokolt esetben változtassa meg döntését. Ha a pedagógus nem változtatja meg döntését, és a nevelőtestület ennek indokaival nem ért egyet, az osztályzatot az évközi érdemjegyek alapján a tanuló javára módosítja.

Az iskola igazgatója a szülő kérésére legfeljebb egy alkalommal engedélyezheti az iskola első évfolyamának megismétlését, akkor is, ha a tanuló az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Ebben az esetben a megismétlésre kerülő évfolyamról nem kap bizonyítványt a tanuló.

Magasabb évfolyamba az a tanuló léphet, aki az adott évfolyam tanulmányi követelményeit teljesítette. A tantárgyi követelmények az adott tantárgy helyi tantervében találhatóak. Amennyiben a tanuló az 5-8. évfolyamon a tanév végén legfeljebb három tantárgyból szerez „elégtelen” osztályzatot, javítóvizsgát tehet.

Nem léphet magasabb évfolyamba és az adott évfolyamot ismételni köteles az a tanuló:

- akinek hiányzása a rendeletben meghatározott mértéket eléri, illetve meghaladja;
- aki háromnál több tantárgyból kapott elégtelen osztályzatot;

- aki a javítóvizsgán nem felelt meg tanulmányi követelményeknek.

Az egyes tantárgyakból gyengén álló tanulók számára a szülővel történt egyeztetés után korrepetáláson történő részvételt javaslunk. A lemaradó tanulók szüleit írásban értesítjük, fogadóórákra behívjuk, lehetőséget biztosítva gyermekének a javításra. A sajátos nevelési igényű tanulók teljesítményének értékelésekor vonatkozó jogszabályi rendelkezések, különösen az oktatásért felelős miniszter által közzétett, sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei alapján a szakértői véleményben meghatározottak szerint kell eljárni.

2.16. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Valamennyi tanulónak joga van képességei minél magasabb fokú kibontakoztatására, személyiségfejlődésének támogatására. Külön figyelmet kell fordítani a valamilyen okból hátrányos helyzetben lévő tanulókra, akiknek olyan támogató környezetre van szükségük, amely biztosíthatja iskolai sikerességüket.

Iskolánk – többek között – az alábbi segítséget nyújtja számukra az esélyegyenlőség megteremtése érdekében:

- kulcskompetenciák fejlesztését;
- az oktatásban használt információs, kommunikációs technológiák alkalmazását, a digitális tananyagok felhasználásának elősegítését;
- egészséges tanulási környezet kialakítást;
- a pedagógusok módszertani kultúrájának fejlesztését;
- tapasztalat-, élményszerzésen alapuló tanulást;
- a differenciáló módszerek alkalmazását;
- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelését, BTMN;
- a mindennapos testedzés, a mozgás, sportolás biztosítását;
- környezettudatos szemléletű oktatás-nevelést;
- egészségügyi, szociális támogató rendszer kialakítását;
- hatékony, új tanulási módszerek elsajátíttatását és alkalmazását a tanórákon;

- a tanulói aktivitás növelését a tanítási órákon;
- a tanulási attitűd pozitív átformálását;
- a továbbtanulás támogatását;
- személyiségfejlesztést és közösségépítést;
- a szabadidő hasznos eltöltésének elősegítését;
- partnerközpontú nevelést.

2.17. Az iskolában alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek

Sajátos pedagógiai módszereink:

- témahetek (tanévkezdő témahét, környezettudatos témahét, digitális, a fenntarthatósági és a Pénz7 programjaihoz)

- projektek

A sajátos módszerekben fejlesztendő kulcskompetenciák:

- Szocializáció, kooperatív együttműködés, felelősségvállalás.
- Kombinatív és rendszerező képesség.
- Tervezési eljárások jobb megismerése; munkaszervezés, időbeosztás.
- Információ gyűjtése feladatmegoldáshoz.
- A kapott információk kezelése, válogatása adott szempontok alapján.
- Értő, elemző olvasás fejlesztése.
- Megfigyelőképesség.
- Memóriafejlesztés (szöveg, dallam, mozgás).
- Előzetesen szerzett ismeretek felszínre hozása.
- Tanulási technikák fejlesztése
- Digitális kompetencia.
- Esztétikai érzés fejlesztése.
- Igényesség (rend, tisztaság).
- Kreativitás, alkotókedv fejlesztése.
- Önismeret, saját lehetőségeik felismerése, tudatosítása.
- Koncentrációs készség fejlesztése, mozgás.
- Összehasonlítás kompetenciája, logikus gondolkodás fejlesztése.
- Kommunikációs készség fejlődése.

- Életszerű ismeretek megszerzése.

A sajátos módszerekben az alábbi munkaformákat alkalmazzuk:

- kooperatív csoportmunka
- differenciáló csoportmunka
- páros munka
- frontális munka
- egyéni munka
- gyűjtőmunka
- kutató tevékenység

2.17.1. BESZOKTATÁS IDŐSZAKA az 1. és a 2. ÉVFOLYAMON (választható témák)

ELSŐ OSZTÁLY (napi 4 órára tervezve)

1. nap

- Köszönés, bemutatkozás; ismerkedés a tanítóval és a társakkal; közös játék
- A padirend, ülésrend kialakítása
- Az eszközök helyének megbeszélése (füzet, tolltartó, könyv, szalvéta stb.)
- Az iskolai "alapszabályok" ismertetése (váltócipő használata, csereruha, a pad megóvása újságpapírral, kézmosás+ fogmosás szerepe)
- Balesetmegelőző beszélgetés (közlekedés a tanteremben, a folyosón, udvari játékok balesetmentes használata)
- Sorakozás tanítása, gyakorlása
- Az iskola épületének megismerése, bejárása
- A higiénés szabályok megbeszélése, gyakorlása (váltócipő fontossága, saját törölköző+fésű használata, csereruha, kézmosás szerepe, a helyes orrfújás + köhögés technikája, hulladék tárolása, a mosdók helyes használatának megbeszélése (óvodaiiskolai mellékhelyiségek különbségei stb.)
- Levegőzés
- Az ebédlői viselkedési szabályok tudatosítása (a kulturált étkezés "alappillérei": evőeszközök helyes használata, szalvétahasználat fontossága, étkezés csendes légkörben stb.)

- Ebédlői ülésrend kialakítása, megbeszélése
- Az ebédlői viselkedés értékelése szóban
- A nap folyamán, de legkésőbb hazamenetel előtt: a táskába pakolás mikéntjének tanítása (1.napi új könyvek, füzetcsomagok, tolltartó, innivaló, uzsonnás doboz)
- Másnapi hoznivalók megbeszélése
- A terem, az öltözőszekrények tisztán, rendben hagyása hazamenetel előtt!

- Elköszönés, sorakozás tanítása

2. nap

- Az iskolai "alapszabályok" tudatosítása (köszönés, váltócipő használata, kézmosás az udvari játék után, fogmosás ebéd után stb.)
- Az eszközök helyének tudatosítása, további eszközök elhelyezése (fogmosó
- felszerelés, tornazsák, mappák)
- Ülésrend, padrend alakítása, gyakorlása
- Balesetmegelőző beszélgetés (udvari játékok balesetmentes használata)
- Tűzvédelmi szabályok átbeszélése (poroltó a folyosón, tűzriadó jele, levonulás mikéntje)
- Gépek, kapcsolók, konnektorok, elosztók a teremben (Tilos hozzányúlni!)
- Levegőzés, csapatépítő játékok a szabadban (az udvari játékok kipróbálása, helyes használata; játéktanulás közösen az udvaron pl.: körjátékok)
- A magatartás, szorgalom (heti v. havi) értékelésének menete (osztályszintű megbeszélés, pl. smile fejecskével, csillaggyűjtéssel, matricákkal stb.
- A ceruzafogás helyes technikájának tanítása
- A tantárgyakhoz kapcsolódó előkészítő időszak feladatainak megkezdése (számlálás, vázolás, daltanulás stb.)
- Szabad rajz a tanteremben (Az én iskolám címmel)
- A feladatokhoz használt eszközök elpakolása
- Kiskonyhások választása, segítése + az ebédlői viselkedési szabályok tudatosítása (a kulturált

étkezés “alappillérei”: evőeszközök helyes használata, szalvétahasználat fontossága, étkezés csendes légkörben stb.)

- Ebédlői ülésrend kialakítása, megbeszélése
- Az ebédlői viselkedés értékelése szóban
- A nap folyamán, de legkésőbb hazamenetel előtt: a táskába pakolás tanítása
- Másnapi hoznivalók megbeszélése
- A terem, az öltözőszekrények tisztán, rendben hagyása hazamenetel előtt!
- Elköszönés, sorakozás tanítása

3. nap

- Az előző napi szabályok átismétlése, tudatosítása (közlekedés, balesetmegelőzés, higiénés szabályok)
- Ügyeleti szabályok megbeszélése, tudatosítása (nagyszünet udvari szünet; du.:be - és kijelentkezés az ügyeletes pedagógustól)
- Közösségépítő játékok
- További eszközök átnézése, elpakolása: rajz-technika doboz, matematika doboz (megbeszélni, hogy mire való; ismertetőjellel - óvodás jellel vagy monogrammal- ellátni stb.)
- A tantárgyakhoz kapcsolódó előkészítő időszak feladatainak megkezdése (számlálás, vázolás, daltanulás stb.)
- A feladatokhoz használt eszközök elpakolása
- Kommunikációs gyakorlatok és közös beszélgetések (beszédfejlesztés, mondókák, óvodás versek)
- Szabad rajzolás a tanteremben
- Levegőzés, labdajátékok az udvaron
- Új kiskonyhások választása, segítése + az ebédlői viselkedési szabályok tudatosítása (a kulturált étkezés “alappillérei”: evőeszközök helyes használata, szalvétahasználat fontossága, étkezés csendes légkörben stb.)

- Az ebédlői viselkedés értékelése szóban
- A nap folyamán, de legkésőbb hazamenetel előtt: a táskába pakolás mikéntjének
- segítése, ellenőrzése (könyvek, eszközök, innivaló stb.)
- Másnapi hoznivalók megbeszélése
    - A terem, az öltözőszekrények tisztán, rendben hagyása hazamenetel előtt!

4. nap

- Közös játék a tanteremben (mozgásos játékok)
- Az iskolai házirend szabályainak átismétlése

Ügyeleti szabályok megbeszélése, tudatosítása (nagyszünet udvari szünet; du.:be - és kijelentkezés az ügyeletes pedagógustól)

Az előző napokban előforduló magatartási problémák megbeszélése (konfliktuskezelési technikák játékos formában pl. bábok használatával)

- A tantárgyakhoz kapcsolódó előkészítő időszak feladatainak elvégzése
- A feladatokhoz használt eszközök elpakolása
- A következő órai eszközök előkészítése még a szüneti játék előtt
- A tantárgyi dobozok tartalmának áttekintése, használatuk megbeszélése
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés (a mesék kapcsán, kedvenc mese elmondása, spontán beszélgetések)
- Élményrajz a látottakról
- Levegőzés, játékos utánzó mozgások v. sorversenyek a szabadban (a játék során a térbeli tájékozódás fejlesztése)
- Új kiskonyhások választása, segítése + az ebédlői viselkedési szabályok tudatosítása (a kulturált étkezés “alappillérei”: evőeszközök helyes használata, szalvétahasználat fontossága, étkezés csendes légkörben stb.)
- Az ebédlői viselkedés értékelése szóban
- A nap folyamán, de legkésőbb hazamenetel előtt: a táskába pakolás (könyvek,

- eszközök, innivaló stb.) segítése, ellenőrzése
- Másnapi hoznivalók megbeszélése
- A terem, az öltözőszekrények tisztán, rendben hagyása hazamenetel előtt!

5. nap

- Az iskolai alap ill. ügyeleti szabályok megbeszélése ismétlése
- Közösségépítő, mozgásos játékok
- A tantárgyakhoz kapcsolódó előkészítő időszak feladatainak megoldása
- Tudatosítás: rajzolás, írás, tanórák után az eszközök elpakolása, a következő órai
- eszközök előkészítése még a szüneti játék előtt

Környezetvédelem fontossága (szelektív hulladékgyűjtés, helyes bánásmód az élőlényekkel pl. Ne tépd le a virágot!, műanyag mellőzése stb.)

Levegőzés, udvari játék

- Új kiskonyhások választása, segítése+ az ebédlői viselkedési szabályok tudatosítása (a kulturált étkezés "alappillérei": evőeszközök helyes használata, szalvétahasználat fontossága, étkezés csendes légkörben stb.)
- Az ebédlői viselkedés értékelése szóban
- A pénteki bepakolás megbeszélése: törölköző, szükséges könyv, a fogason maradt
- ruhák (később tornazsák) hazavitele
- Következő heti hoznivalók megbeszélése

MÁSODIK OSZTÁLY

1. nap

- Köszönés, üdvözlés után: ha van, új osztálytárs bemutatkozása
- Nyári élmények felelevenítése
- Az iskolai házirend és a szabályok átismétlése: 1-2 órában
- Az előző évben megismert "alapszabályok" átismétlése: (váltócipő használata, kézmosás+ fogmosás szerepe, a pad megóvása, ügyeleti szabályok megbeszélése, tudatosítása

stb.)

- Az osztályra jellemző csoportszabályok megalkotása
- A tanult higiénés szabályok átismétlése (váltócipő fontossága, saját törölköző+fésű használata, csereruha, kézmosás szerepe, a helyes orrfújás + köhögés technikája, hulladék tárolása, a mosdók helyes használatának megbeszélése (óvodai-iskolai mellékhelyiségek különbségei stb.)
- Balesetmegelőző beszélgetés (közlekedés a tanteremben, a folyosón; az udvari játékok balesetmentes használata, otthonról tilos behozni veszélyes tárgyakat! stb.)
- A tanult tűzvédelmi szabályok átismétlése
- Viselkedési szabályok megbeszélése (köszönés, egymás iránti tolerancia,
  segítőkészség, verekedés elkerülése, a kulturált étkezés "alappillérei": evőeszközök helyes használata, szalvétahasználat fontossága, étkezés csendes légkörben stb.)

A magatartás, szorgalom (heti v. havi) értékelésének menete (osztályszintű megbeszélés, pl. smile fejecskével, csillaggyűjtéssel, matricákkal stb.

A környezetvédelem szerepének fontossága (folyosói + az udvari növények védelme, óvása; „Madárbarát - kert" gondozása, állatok etetése; a szelektív hulladékgyűjtés szerepe, műanyag mellőzése stb.)

- Az iskola épületének, tárgyainak megóvása (pad védelme,a rongálás mellőzése, mások tulajdonának tiszteletben tartása, helyes viselkedési minták bemutatása szerepjátékokkal pl.)
- A padrend, ültetési rend kialakítása; tankönyvek, mf-ek kiosztása, elpakolása; technika dobozok elhelyezése, a közös használatú tárgyak helyének ismertetése, a táskák elhelyezésének módja, rendje stb.
- A füzetek, tankönyvek, munkafüzetek megóvásának szabályai, illetve a "tartós tankönyvek" fogalmának átbeszélése (borító használata, helyes elrendezésük a táskában-mappák használata-, névvel felcímkézés stb.)
- Közös játék az osztályteremben
- Levegőzés az udvaron
- Új kiskonyhások választása, segítése+ az ebédlői viselkedési szabályok tudatosítása (a kulturált

étkezés “alappillérei”: evőeszközök helyes használata, szalvétahasználat fontossága, étkezés csendes légkörben stb.)

- Az ebédlői viselkedés értékelése szóban
- Másnapi hoznivalók megbeszélése
- A terem, az öltözőszekrények tisztán, rendben hagyása hazamenetel előtt!

2. nap

- Az előző napi szabályok átismétlése, tudatosítása (a napindító beszélgetés során)
- Felelősök kiválasztása, feladataik kiosztása (hetesek, kiskonyhások, folyosói viráglocsolók stb.)
- A ceruzafogás helyes technikájának átismétlése, gyakorlása; a hibák korrigálása

Az órarend lejegyzése (rajzos formában,az egész heti v. mindig csak a következő napi órarend lerajzolása)

Kommunikációs gyakorlatok és közös beszélgetések (beszédfejlesztés, mondókák, óvodás versek)

- A tantárgyakhoz kapcsolódó feladatok megkezdése, az előző évben tanultak átismétlésével ill. a helyes tanulási szokások rögzítése
- Tudatosítás: rajzolás, írás, tanórák után az eszközök elpakolása, a következő órai
- eszközök előkészítése még a szüneti játék előtt
- Élményrajz: Az első 2 nap eseményei alapján
- Közös daltanulás, körjátékok, mozgásos feladatok
- Testnevelés órai és balesetvédelmi oktatás (Fő szempontja: Vigyázzanak egymásra!)
- Levegőzés, udvari játék
- Új kiskonyhások választása, segítése+ az ebédlői viselkedési szabályok tudatosítása (a kulturált étkezés “alappillérei evőeszközök helyes használata, szalvétahasználat fontossága, étkezés csendes légkörben stb.)
- Az ebédlői viselkedés értékelése szóban

- Másnapi hozni valók megbeszélése
- A terem, az öltözőszekrények tisztán, rendben hagyása hazamenetel előtt!

3. nap

- A házirend szabályainak tudatosítása a napindító beszélgetés során
- A felelősök figyelmeztetése ill. új felelősök választása (hetes: jelentés,szellőztetés, táblatörlés; kiskonyhások feladatai, hibák korrigálása stb.)
- Csapatépítő játékok a tanteremben
- A tantárgyakhoz kapcsolódó feladatok elvégzése, az előző évben tanultak átismétlésével, illetve a helyes tanulási szokások rögzítése, alkalmazása
- Tudatosítás: rajzolás, írás, tanórák után az eszközök elpakolása, a következő órai
- eszközök előkészítése még a szüneti játék előtt

A tanult versek, mondókák, ábécés ill. számolós énekek átismétlése (bármely órán)

- Az olvasóvá nevelés fontossága, a könyvek iránti érdeklődés felkeltése (pl. nyári olvasmányok elmesélése, új könyvek bemutatása);
- Könyvtárlátogatás (a könyvtár haszna, nyitvatartási rendje; mesekönyvek lapozgatása; egy rövid tanítói mese bemutatása)
- Levegőzés, közös játékok az udvaron (játékos utánzó mozgások, futójátékok)
- Új kiskonyhások választása, segítése+ az ebédlői viselkedési szabályok tudatosítása (a kulturált étkezés “alappillérei”: evőeszközök helyes használata, szalvétahasználat fontossága, étkezés csendes légkörben stb.)
- Az ebédlői viselkedés értékelése szóban
- Másnapi hoznivalók megbeszélése
- A terem, az öltözőszekrények tisztán, rendben hagyása hazamenetel előtt!

4. nap

- Napindító beszélgetés, beszélgető kör (spontán reakciók meghallgatása)

- Az illemtudó viselkedés, udvariasság ismérvei ,szerepjátékkal ill. megbeszéléssel
- (pl.: A pedagógusoknak, iskolai dolgozóknak, idősebbeknek előre köszönünk, nem csak az iskolában “ismerjük fel”! Előre engedjük az ajtóban! Társaink iránt toleránsak vagyunk, kisebbeket segítjük, ha kell! stb.)
- A felelősök munkájának irányítása (figyelmeztetés, betarttatása, visszajelzés)
- A tantárgyakhoz kapcsolódó feladatok elvégzése
- Közös daltanulás, körjátékok a tanteremben
- A helyes tanulási szokások rögzítése, alkalmazása
- Levegőzés ill. fogójátékok közösen az udvaron
- Új kiskonyhások választása, segítése+ az ebédlői viselkedési szabályok tudatosítása (a kulturált étkezés “alappillérei”: evőeszközök helyes használata, szalvétahasználat fontossága, étkezés csendes légkörben stb.)
- Az ebédlői viselkedés értékelése szóban Bepakolás, másnapi hoznivalók megbeszélése
- A terem, az öltözőszekrények tisztán, rendben hagyása hazamenetel előtt!

5. nap

- Napindító beszélgetés, beszélgető kör (spontán reakciók meghallgatása)
- Játékos, csapatépítő, “ráhangoló” feladatok a tanteremben (szerepjátékok, körjátékok, mozgásos gyakorlása)
- A tantárgyakhoz kapcsolódó feladatok elvégzése
- A helyes tanulási szokások rögzítése, alkalmazása
- A heti magatartás, szorgalom és a felelősök munkájának értékelése osztályszinten (smile, csillag, beírás stb.); a következő heti felelősök kiválasztása
- Levegőzés, illetve közös labdajáték az udvaron
- Új kiskonyhások választása, segítése+ az ebédlői viselkedési szabályok tudatosítása (a kulturált étkezés “alappillérei”: evőeszközök helyes használata, szalvétahasználat fontossága, étkezés

csendes légkörben stb.)

- Az ebédlői viselkedés értékelése szóban
- A heti magatartás, szorgalom értékelése
  - A pénteki bepakolás egyeztetése, ellenőrzése és a következő heti hozni valók megbeszélése

2.17.2. Évkezdési témahét felső tagozat (választható témák)

Első nap	
Szervezési és információs nap	
Témák1	Évnyitó
Témák2	Adminisztráció
Témák3	Tankönyvek és füzetcsomagok átvétele
Témák4	Tanulói - /osztályfőnök is bemutatkozhat ilyen formában az osztálynak, ill. a terveit is reprezentálhatja/ portfólió az alsós élményeikből
Témák5	Osztályterem dekorálás (portfolió felhasználásával)
Témák6	Egyéni ötletbörze
Eszközigény	Csomagolópapír/rajzlap, karton, ceruza, filctollak. Alsós anyagok, fotók, füzetek, rajzok, stb.
Tantárgyi ajánló	Osztályfőnöki, rajz, technológia, matek, magyar...
Második nap	
Névadónk Kőrösi Csoma Sándor (témakör)	
Témák1	3D-s egyéni térképkészítés
Témák2	Rovásírás (helynevek, történelmi személyek, versek lefordítása /kitalálása)
Témák3	Székely Himnusz
Témák4	Kőrösi mandala
Témák5	Kőrösi vándorlásának kalandozásának távolságai (mértékegység)
Témák6	Kőrösi angol- tibeti szótára

-

Eszközigény	A rajz tantárgy eszközei: rajzlap, színes ceruza, filctoll... Online környezet: https://earth.google.com/web/search/darzsiling/@27.0331949,88.26467505,2252.74987164a,20693.77702342d,35y,0h,0t,0r/data=CigiJgokCe0OvC_-pQVAEZRceh8gxOE_GRysNiACqEBAIcbgr9EDdTxA
Tantárgyi ajánló	ének, magyar, történelem, rajz, matematika, természettudomány (sience), angol nyelv, technológia (technika), digitális kultúra
Kidolgozott minta	https://budapestikorosi9-my.sharepoint.com/:w:/g/personal/hegyi_imrene_korosibp_sulinet_hu/EcmUEkrRrx5FvRAQUN6QLXMBAW7s2NiLOyUhETCQNhjq-A?e=vPcTkf

Harmadik nap	
Házirend	
Témák1	Tantárgyak követelmény-rendszerének megbeszélése
Témák2	Tanítás rendje, munkarend: napirend, csengetési rend, késések, hetesi feladatok, pótlások módja, igazolások
Témák3	Tanulói jogok- és kötelességek a házirendben: mulasztások, távolmaradások, jutalmazás, büntetés, fegyelmezési formák, fokozatok...
Témák4	Házirend témáján keresztül a lényegkiemelő- és vázlatíró képesség fejlesztése
Témák5	A házirendből osztályonként egyénileg választható témák
Témák6	A házirendismeret verseny: pl. szabadulószoba
Eszközigény	1. http://korosikettannyelvu.hu/wpcontent/uploads/kcss_hazirend_20171204.pdf 2. https://genial.ly
Tantárgyi ajánló	osztályfőnöki, matek (%), magyar, etika, mindegyik...
Negyedik nap	
Internetbiztonság	

Témák1	Internetes zaklatás
Témák2	Digitális lábnyom
Témák3	Netezz biztonság!
Témák4	Gyermekvédő szervezetek
Témák5	Internetfüggőségnek
Témák6	Hivatkozások, szerzői jogok, forráshasználati szabályok
Eszközigény	1. Jogszerű forráshasználathoz: https://www.youtube.com/watch?v=eZZ2HYNGpFA 2. http://saferinternet.hu/tippek-videok/gyerekeknek
Tantárgyi ajánló	természettudomány, digitális kultúra magyar, történelem, rajz, matematika, természettudomány (sience), angol nyelv, technológia (technika), digitális kultúra, etika

Ötödik nap	
Iskolánk múltja és jelene	
Témák1	Iskolatörténet
Témák2	Mindig az aktuális tanév helyzete: dolgozók megismerése (kisinterjú); gyereklétszámok alakulása (diagramos ábrázolás)
Témák	Profil- és névváltoztatások történetének bemutatása
Témák4	Iskolatörténeti kronológia (időszalag)
Témák5	Egyéni ötletbörze
Témák6	Egyéni ötletbörze
Eszközigény	1. Időszalaghoz: csomagolópapír/rajzlap, ceruza, filctollak... 2. http://korosikettannyelvu.hu/tortenet/
Tantárgyi ajánló	történelem, matematika, magyar, rajz, digitális technológia stb.

2.17.3. 3-8. évfolyam tanévkezdő projektek

Projekttervezet 3. évfolyam – pedagógus

Cím: Az erdő
Téma: Kirándulás az erdőben
Életkor, osztály: 3. évfolyam (8-9 évesek)

Helyzetelemzés (Miért jött létre a projekt? Miről is fog szólni? Mi indokolta a témaválasztást?)
Szeretnénk, ha a gyerekek kicsit többet megismernek a közvetlen környezetükből. Fontosnak érezzük, hogy a kirándulást mint szabadidős programot és mint mozgási lehetőséget is közelebb hozzuk a gyerekek mindennapjaihoz. Minél többféle módon igyekszünk megközelíteni ezt a témát, hogy mindenki találjon olyan területet, amiben ki tud teljesedni, amiben egy kicsit megmutathatja magát.

Téma és tantárgyi kapcsolódás (ötletbörze)

Tantárgy neve	Kapcsolódás, feladattípusok
angol	Az erdőben található élőlények és tárgyak neveinek megismerése, angol nyelvű dalok tanulása, eljátszása.
ének	Dal tanulása az erdei állatokról
digitális kultúra	Bee-bot segítségével erdei akadálypálya/ tanösvény tervezése Tabletes játékok az erdő élővilágával kapcsolatosan.
magyar nyelv és irodalom	Fürtábra az előzetes tudás felmérésére, összegyűjtésére Ismeretterjesztő szöveg olvasása (Mi az avar?), feldolgozása

		Találós kérdések az erdő lakóiról, majd ők is próbálnak találós kérdéseket gyártani csoportmunkában. Meseolvasás (Az erdő hálája): beszélgetés a meséről Élménybeszámoló írása a közös erdei séta után.
	matematika	Tömegmérés: Mi van a hátizsákban? Hosszúságmérés: növények magasságának összehasonlítása, erdei séta útvonalának lemérése.
	technika	Terepasztal készítése csoportokban sokféle anyag felhasználásával Fa készítése csoportokban kézlenyomatokkal
	környezetismeret	Az erdő szintjeinek megismerése, termések, levelek gyűjtése Fásszárúak megismerése, erdei fák leveleinek, termésének felismerése Állatnyomok az erdőben
	testnevelés	Erdei akadálya, séta az erdőben
	rajz	Évfolyam rajzverseny Téma: Állatok az erdőben

Ütemezés

Ütem	Időtartam	Tevékenység
1. ütem	1. nap	1. Tanítói instrukciók: a heti program ismertetése 2. Csoportalakítások 3. Ötletbörze csoportonként 4. A csoport céljának és produktumának meghatározása 5. Feladatok kiosztása a csoportokon belül 6. Ütemterv (időterv) készítése 7. Adatgyűjtés
2. ütem	1–4. nap	Megvalósítás A 4. nap végén a produktumok kiállítása az első emeleti zsibongóban **Pedagógus napló írása (az értékeléshez)** **Fotók készítése**
3. ütem	5.nap 1. óra	Ön- és csoportértékelés
4. ütem	5.nap 2-3.óra	A produktumok bemutatása a zsibongóban Együtt mind a 4 osztály
5. ütem	5.nap 4. óra	Osztályon belüli értékelést végeznek a pedagógusok, csoportokra lebontva
6. ütem	a projekt utáni héten	A pedagógusok nagyon rövid beszámolója a projektmunkákról az ön- és

		csoportértékelések alapján

Monitoring és értékelés

Értékelés tárgya	Értékelés formája
Ön- és csoportértékelés	Az utolsó projektnapon (3 kérdésre smile jellel, 4. szövegesen, leírva) 1.Mennyire vagy elégedett a saját munkáddal? 2.Hogyan tudott együttműködni a csoportod? 3.Hogy sikerültek a produktumok? 4.Mit csinálnál jövőre másképp?)
Pedagógusértékelés saját részre	Napló vezetése napi szinten
Pedagógusértékelés a projekt lezárásaként	Szóbeli, csoportonkénti
RÖVID összegzés, beszámoló	írásbeli (3 megadott kérdés alapján: 1. Mi volt jó a projekthéten? 2. Sikerült-e megvalósítani a kitűzött célokat? 3. Mit kellene megváltoztatni jövőre?)

Projekttervezet – pedagógus 4. évfolyam

Cím: Életünk a víz
Téma: A víz és a vízi élővilág megismerése
Életkor, osztály: 4. évfolyam (9-10 évesek)

Helyzetelemzés (Miért jött létre a projekt? Miről is fog szólni? Mi indokolta a témaválasztást?)
Fontosnak tartjuk, hogy a gyerekek tisztában legyenek a víz szerepével az életükben. Többoldalról is megközelítjük ezt a témát a héten. Egyrészt anyagként vizsgálva, másrészt mint élőhely is ismerjék meg a gyerekek a vizet. Fontos a sok személyes tapasztalat szerzése, a csoportmunka fejlesztése.

Téma és tantárgyi kapcsolódás (ötletbörze)

Tantárgy neve	Kapcsolódás, feladattípusok
angol	Csapadék formáinak neve angolul Vízi élőlények: leírások készítése angolul-tablókészítés
ének	Vízzel kapcsolatos népdalok tanulása Zenehallgatás: Debussy: A tenger

digitális kultúra	PPt készítése a vízzel kapcsolatos szabadon választott területen páros munkában
magyar nyelv és irodalom	Ismeretterjesztő szöveg olvasása (A víz), feldolgozása Szépirodalmi művek, versek olvasása, feldolgozás a vízzel kapcsolatosan Szólások, közmondások keresése a víz témakörben Vers írása csoportban a vízről, megadott szavak segítségével
matematika	Űrtartalom mérése Szöveges feladatok hazai folyóvizek és állóvizek mérhető adatai felhasználásával
technika	Vízi járművek tervezése, építése többféle technikával Origami technikák tanítása egymásnak
környezetismeret	Gondolattérkép készítése az előzetes tudás összegyűjtésére A víz tulajdonságainak vizsgálata, halmazállapot-változások megfigyelése Érdekes kísérletek a vízzel Vízi élővilág megfigyelése, csoportos tablókészítés
testnevelés	Kirándulás egy közeli tóhoz
rajz	Víz alatti világ- vegyes technikával

Ütemezés

Ütem	**Időtartam**	**Tevékenység**
1. ütem	1.nap	Tanítói instrukciók: a heti program ismertetése Csoportalakítások Ötletbörze csoportonként A csoport céljának és produktumának meghatározása Feladatok kiosztása a csoportokon belül Ütemterv (időterv) készítése Adatgyűjtés
2.ütem	1–4. nap	Megvalósítás A 4. nap végén a produktumok kiállítása az első emeleti zsibongóban **Pedagógus napló írása (az értékeléshez)** **Fotók készítése**
3ütem	5.nap 1. óra	Ön- és csoportértékelés
4ütem	5.nap 2-3.óra	A produktumok bemutatása a zsibongóban Együtt mind a 4 osztály
5.ütem	5.nap 4. óra	Osztályon belüli értékelést végeznek a pedagógusok, csoportokra lebontva
6. ütem	a projekt utáni héten	A pedagógusok nagyon rövid beszámolója a projektmunkákról az ön- és csoportértékelések alapján

Monitoring és értékelés

Értékelés tárgya	Értékelés formája
Ön- és csoportértékelés	Az utolsó projektnapon (3 kérdésre smile jellel, 4. szövegesen, leírva) 1.Mennyire vagy elégedett a saját munkáddal? 2.Hogyan tudott együttműködni a csoportod? 3.Hogy sikerültek a produktumok? 4.Mit csinálnál jövőre másképp?)
Pedagógusértékelés saját részre	Napló vezetése napi szinten
Pedagógusértékelés a projekt lezárásaként	Szóbeli, csoportonkénti
RÖVID összegzés, beszámoló	írásbeli (3 megadott kérdés alapján: 1. Mi volt jó a projekthéten? 2. Sikerült-e megvalósítani a kitűzött célokat? 3. Mit kellene megváltoztatni jövőre?)

Projekttervezet – tanári (5. évfolyam)

Téma: Mese
Életkor: 11 –12 év

Helyzetelemzés (Miért jött létre a projekt? Miről is fog szólni? Mi indokolta a témaválasztást?)
Az alsó és felső tagozat közötti átmenetet hivatott a projekt megkönnyíteni. A témaválasztás ezt a célt szolgálja. Továbbá a csoportmunka, az önálló és tervezett feladatvégzés kialakítása és fejlesztése a célkitűzésünk. Hatása pozitív lehet az önértékelés és önkritika fejlődésében.
A mesék világának megszerettetése. Dramatizálás. A szóbeli és az írásbeli kifejezőképesség fejlesztése. A kreativitás fejlesztése.

Téma és tantárgyi kapcsolódás (ötletbörze) MINDEN CSOPORTNAK MINIMUM 5 TANTÁRGYAT FEL KELL HASZNÁLNIA A PRODUKTUM LÉTREHOZÁSÁBAN

Tantárgy neve	Kapcsolódás, feladattípusok
angol	egy angol kiválasztott mese elolvasás/megértése, szókártya készítése a nélkülözhetetlen/új szavakról, fejezd be másként a mesét!, a kiválasztott mese vagy annak egy részletének előadása bármilyen módon és az ehhez szükséges díszlet/jelmez/kellék/tárgyak stb. elkészítése

	Egy angolszász ismert mitikus figura, mesehős (pl. Robin Hood, Artúr király) története - szereplők összegyűjtése, leírása (akár szóban egyes szám első személyben - I am Little John who …), tabló a szereplőkről, fontosabb eseményekről feliratos rajzok, képregény készítése, közismert jelenet dramatizálása (ki húzza ki a kardot a kőből), keresztrejtvény a történethez tartozó szókinccsel A kedvenc mesefigura "találd ki/guess who" játék. Gyűjts össze legalább 20 kedvenc mesefigurát, készíts egy "találd ki" játéktáblát (ppt-n VAGY rajzokkal ábrázolva a mesefigurákat), és utána kérdésekkel (angolul!) ki kell találni, hogy a másik melyikre gondolt. Csak igen/nem válaszok adhatók.
ének-zene	Dalírás. Mesékben előforduló népdalok, hangszerek megszólaltatása (furulya, citera, doromb), dalok előadása.
Digitális kultúra	Érdekes, modern "informatikus "mesék, képek keresése, szerkesztése Keresési feladatok, jelszavas keresés, saját rajzok, gépi rajzok digitális formában való feldolgozása
magyar nyelv és irodalom	Mesemondás hangsúlyozva hangrögzítő segítségével, hozzá illusztrációk készítése. Saját mese írása. Egy ismert mese átalakítása, a mesének más befejezést írni. Ujj és kesztyűbábok készítése egy meséhez, a bábokkal szerepjáték. Egy mese eljátszása, dramatizálása. Egy mese néma játékkal való megelevenítése. Plakát készítése, amely a meseolvasásra/népmesékre hívja fel a figyelmet. Ki vagyok én? kártyák készítése - mesefilmek szereplői és tulajdonságai a kártyákon. Gyűjtőmunka Benedek Elekről, PPT készítése. Gyűjtőmunka más népek meséiről.

	Mesék szinkronizálása. Társasjáték készítése a mesékhez kapcsolódóan.
matematika	A számok a mesében: meseszámok, logokai feladatok, mesebeli mértékegységek gyűjtőmunka, rejtvénykészítés, mesebeli próba kitalálása a matematika és logika segítségével
vizuális kultúra	-Saját mese. Meseillusztráció. Mindenki 1-1 mondattal bővíti a történetet. Közösen megbeszélni a karaktereket, a kompozíciót, a főszereplők kiemelését. -3-5 képkockából álló képregény tervezése. A mese főbb mozzanatainak kiemelése. - Mese jeleneteinek eljátszása, meseillusztráció, élőképpel. (Beállni egy pózba, fotó.)
technika és tervezés	Mesefigurák készítése: bábok, szobrok, rajzok
természettudomány	Próbák a mesében, mese és a fizika Mesebeli próbák eljátszása, szerepgyakorlat, fizikai kísérletezés A mese konfliktusának feldolgozása vita formában Társasjáték készítés / memory /kvíz Mese fonalának kibővítése virtuális természeti séta és tanösvény készítése, bemutatása a helyszíneken A mese csodás részének “tudományos” magyarázata, bemutatása ppt-n Riportfilm készítése egy szereplővel -rövid videó Keresztrejtvény Mesebeli túra virtuális terve - hová szerveznéd, hogy úgy érezzük, belecsöppentünk a mesébe - útvonaltervezés, programszervezés, bemutatás prezentációban Szabadulószobás feladatsor elkészítése a témában Térkép készítése a mese helyszíneinek megjelenítésével Mese írása egy növény szemszögéből Mesében szereplő furcsa növénynevek összegyűjtése, képes

	bemutatása - tabló, prezentáció Mese és valóság - gyűjteménykészítés rendkívüli tulajdonságokról és viselkedésekről az élővilágból, mi kitaláció és mi valóságos?
testnevelés	Mese előadása sportági fejlesztéssel
történelem	Ókori görög/római mítoszok, vagy a magyar őstörténethez kapcsolódó mondák. Gyűjtőmunka és kézműveskedés *(pl. papír sisak/ pajzs/maszk stb. -tetszőlegesen választható),* dráma- játék az elkészített tárgyak felhasználásával.

Projekttervezet – tanári (6. évfolyam)

Téma: Az erdő
Életkor: 11-12

Helyzetelemzés (Miért jött létre a projekt? Miről is fog szólni? Mi indokolta a témaválasztást?)

Téma és tantárgyi kapcsolódás (ötletbörze) MINDEN CSOPORTNAK MINIMUM 5 TANTÁRGYAT FEL KELL HASZNÁLNIA A PRODUKTUM LÉTREHOZÁSÁBAN

Tantárgy neve	Kapcsolódás, feladattípusok
angol	Az iskola és környéke erdőben is fellelhető növényeinek (illetve ott van a kiserdő) beazonosítása (akár internetes plant identifier alkalmazással) angol nevük megkeresése, fontosabb tulajdonságaik leírása (mire jó, mire használható, mérgező-e stb., fényképekből tabló készítése, feliratozással, mit tehetünk az erdő védelmében video-shotok készítése angolul, illetve ebből az egészből lehet egy komplett prezentáció Kik és hol laknak az erdőkben? Kutassátok fel a legtipikusabb erdei állatokat és azok lakhelyeit az erdőn belül. Ábrázoljátok ezeket valamilyen formában, és készítsetek mindegyikről egy rövid jellemzést.

ének-zene	Dalírás. Ritmushangszerek készítése fából. Sípok készítése fából.
Digitális kultúra	Érdekes történetek, cikkek az erdőről, képek keresése, szerkesztése Keresési feladatok, jelszavas keresés, saját rajzok, gépi rajzok digitális formában való feldolgozása
magyar nyelv és irodalom	Az erdőhöz és annak élővilágához kapcsolódó versek, mesék elmondása, illusztrálása. Az erdőhöz kapcsolódó mesék eljátszása, dramatizálása. Mese írása, amelyben a helyszín az erdő. Versírás. Hogyan készüljünk egy erdei kirándulásra? Újságcikk írása.
matematika	Számok, logikai feladatok, mértékegységek az erdőben Gyűjtőmunka, rejtvénykészítés, halmazok összehasonlítása, halmazábrák és diagrammok készítése Nézz utána (linkek vannak), mi az a fraktál. Ppt, gyűjtőmunka, szerkesztés (a vagányabbaknak), színezés, poszterkészítés
vizuális kultúra	-Az év fája versenyen, több éven is magyar fa lett a győztes. Kutató munka: mi volt a legutóbbi győztes fa és ezzel kapcsolatban bélyegtervezés. - Fával, erdővel kapcsolatos közmondások gyűjtése, majd ezek illusztrációja, képi megjelenítése. - Erdei gombák, vagy fák terméseinek tanulmányrajza (pl. Tölgyfa)
technika és tervezés	Barkácsolás (fafajták különböző felhasználása), faültetés.
természettudomány	Az erdő és a fizika: az erdő fényei, az állatok mozgása. Melyik a leggyorsabb állat? Gyűjtőmunka, rejtvény, tabló Az erdei élőlények konfliktusának

	feldolgozása vita formában Társasjáték készítés / memory /kvíz Virtuális természeti séta és tanösvény készítése, bemutatása a helyszíneken, hogyan élnél hobbitként/remeteként? Az erdő csodáinak “tudományos” magyarázata, (polarizált fény, szivárvány, harmatcsepp, pókháló, repülő állatok, fotoszintézis...)bemutatása ppt-n Riportfilm készítése egy szereplővel (állatok, fák, erdész, vadász, tájfutó, erdei iskolás...) -rövid videó Keresztrejtvény Erdei túra virtuális terve - hová szerveznéd, hogy úgy érezzük, belecsöppentünk a természetbe - útvonaltervezés, programszervezés, bemutatás prezentációban Szabadulószobás feladatsor elkészítése a témában Térkép készítése a fontos helyszíneinek megjelenítésével -pl. Gombaszedő térkép, hazai tölgyfák térképe, madarász térkép. Az erdő színei - gyűjtőmunka a színek természetéről, jelenségekről, képes összeállítás Állat/madármegfigyelési napló készítése Erdeink madárvilága - madárhatározó készítése Mit ehetünk az erdőből? - tabló, prezentáció, gyűjtőmunka ehető és mérgező növények, gombák bemutatásáról “Természetfilm” készítése - körülvevő élőlények (kert, erdő stb.) élőhelye és viselkedésének bemutatás, jelenségek magyarázata Növényhatározó bank készítése - mik alapján tudjuk egymástól elkülöníteni a növényeket? Nemzeti parkjaink erdei, legfontosabb kincsei - gyűjtőmunka, szemléltetés, színjáték
testnevelés	Játék az erdő szintjeihez igazítva Az erdő megjelenítése mozgással

történelem	Hogyan változott az erdővel borított területek aránya hazánk területén a történelem folyamán, különös tekintettel a 14-17. századra? PPT készítése, gyűjtőmunka, plakát Erdőrezervátumok története Magyarországon! PPT készítése, gyűjtőmunka, plakát

Projekttervezet – tanári (7. évfolyam)

Téma: Energia, energiatakarékosság
Életkor: 12-13 év

Helyzetelemzés (Miért jött létre a projekt? Miről is fog szólni? Mi indokolta a témaválasztást?)
A projekt célja, hogy rámutasson az életünket egyre közvetlenebbül érintő energiaválság és klímaváltozás kérdéseit közelebbről is értelmezzük, gyakorlati jelentőségével tisztában legyünk. Kíváncsiak vagyunk arra, hogy ez a korosztály milyen, az életben megvalósítható lehetőségeket talál. Célunk olyan projekt megvalósítása, ami a való élethez köthető.

Téma és tantárgyi kapcsolódás (ötletbörze) MINDEN CSOPORTNAK MINIMUM 5 TANTÁRGYAT FEL KELL HASZNÁLNIA A PRODUKTUM LÉTREHOZÁSÁBAN

Tantárgy neve	Kapcsolódás, feladattípusok
angol	Ismert tudás összegyűjtése (ábra- gondolattérkép készítés), további ismeretgyűjtés a témában a netről, kérdőív készítés és kisebb kutatás elvégzése diákok és tanárok körében, eredmények összefoglalása, fotókollázs készítés Keresztrejtvény, újságkiadvány, erőmű modell-készítés és leírás angolul, fogalmi kisokos készítése Carbon footprint (ökológiai lábnyom): tippek, kalkulációk, becsüljük meg, mekkora egy szendvics elkészítésének ökológiai lábnyoma. Majd számoljátok ki a saját ökológiai lábnyomotokat (link) és erről is készítsetek egy ábrázolást.
ének	**Dalírás - zenei kísérettel előadott dal.**
Digitális kultúra	Tudományos, érdekes cikkek keresése, képek keresése, szerkesztése, diagrammok készítése, elemzése Keresési feladatok, jelszavas keresés, saját rajzok, gépi rajzok digitális formában való feldolgozása Hegyi Enikő (programozás) 1. Az erőművek működése Scratch-ben 2. Microbit mint napi/havi jelzőrendszer, ha meghaladja a fogyasztás a lehetséges optimális szintet (elvi kivitelezés, változók- adatrögzítések biztosítása**)**
magyar nyelv és irodalom	Interjú készítése (videós, írott formában); internetes források értelmezése, lényegkiemelés; színpadi előadás létrehozása; újság szerkesztése; “okoskönyv” készítése;

	naplóírás, -vezetés; vers vagy prózai szöveg megalkotása; bábjáték; energia és felhasználási módjai az irodalomban; hangos könyv készítése; dalszöveg írása; helyesírási-nyelvhelyességi hibák keresése a találmányokkal és feltalálókkal kapcsolatos szövegekben/hirdetésekben (nyelvtanrendőrség);
matematika	Számok, logikai feladatok, mértékegységek, százalékszámítás Gyűjtőmunka, rejtvénykészítés, halmazok összehasonlítása, halmazábrák és diagrammok készítése Energiahatékonyság régen és most - mit jelent, hogyan számolunk teljesítményt, mennyit és hogyan lehet spórolni, ha odafigyelünk? Adatgyűjtés, számítási feladatok annak igazolására, hogy tényleg számít! Érvelés - győzd meg a felnőtteket!
vizuális kultúra	-Újrahasznosítás. Készíts infógrafikát egy ma használatos energiatermelő erőműről, működési elvről. -Készíts figyelemfelkeltő plakátokat feliratokkal. Kép és szöveg összhangja. Ugyan ezt készítsd el számítógépen. -Tervezz piktogramot (fogalmat megjelenítő jel) egy működési elv bemutatására.
technika és tervezés	Világítás krumplival. Ingyen áram sós vízzel. Bővebb infó a hasznos linkeknél.
természettudomány	Az energia és a fizika: az energia fogalma, az energiamegmaradás, energiatakarékosság, az elektromosság, alternatív energiaforrások Gyűjtőmunka, rejtvény, tabló, diagramm készítése, elemzése Az téma egy konfliktusának feldolgozása vita formában Társasjáték készítés / memory /kvíz Energiaforrások, energiahordozók kitermelési helyei, módjai - virtuális természeti séta és tanösvény készítése, bemutatása a helyszíneken Az energia előállítási módok “tudományos” magyarázata, bemutatása ppt-n A jövő zöld / fenntartható településeinek energiaellátása - makett építése, ökofalu tervezése Riportfilm készítése egy szereplővel -rövid videó Keresztrejtvény Mesebeli túra virtuális terve - hová szerveznéd, hogy úgy érezzük, belecsöppentünk egy erőműbe - útvonaltervezés, programszervezés, bemutatás prezentációban Szabadulószobás feladatsor elkészítése a témában Térkép készítése erőművek, energiafoorrások elhelyezkedéséről és jelentőségének megjelenítésével Tervezzetek oktató tanfolyamot,a témában. Miért jó a panel-program? - interjú, hatásvizsgálat, adatgyűjtés, prezentációban bemutatva Hogyan kerül a szén-dioxid a levegőbe? Miért káros? Alternatív energia megoldások - prezentáció, kísérlettervezés és bemutatás

	Napló vagy videónapló készítése. A szén természetes és mesterséges fajtái és felhasználásuk - tablókészítés Hogyan nyerünk energiát a hullámokból? - bemutató, modell, makettkészítés
testnevelés	Ingyenes sportolási lehetőségek bemutatása
történelem	Prezentáció készítés: energiahordozók felhasználásának "történelme": pl.: *őskorban:* emberi izomerő, fa; ó*kor*: emberi- és állati izomerő, fa …; *középkor*: -„-; fa, szél- és vízimalmok stb.... *első ipari forradalom*: a találmányok és feltalálóik, módszerek és energiaforrások régen és most *második ipari forradalom*: kőolaj, villamos energia ….j*elenkor:* Vita- és érvelés PPT készítése, tabló készítése: A világ energiaigénye! Az energiaigény a történelemben és napjainkban!

Projekttervezet – tanári (8. évfolyam)

Téma: Tudománytörténeti érdekességek
Életkor: 13-14

Helyzetelemzés (Miért jött létre a projekt? Miről is fog szólni? Mi indokolta a témaválasztást?)
A projekt célja, hogy rámutasson azokra az összefüggésekre, amiket a tudománytörténet eddigi vívmányai és a modern technológia kapcsolata tesz lehetővé. Kíváncsiak vagyunk arra, hogy ez a korosztály milyen, az életben megvalósítható lehetőségeket talál. Célunk olyan projekt megvalósítása, ami a való élethez köthető.

Téma és tantárgyi kapcsolódás (ötletbörze) MINDEN CSOPORTNAK MINIMUM 5 TANTÁRGYAT FEL KELL HASZNÁLNIA A PRODUKTUM LÉTREHOZÁSÁBAN

Tantárgy neve	Kapcsolódás, feladattípusok
angol	Ismert tudás összegyűjtése (ábra- gondolattérkép készítés), további ismeretgyűjtés a témában a netről, kérdőív készítés és kisebb kutatás elvégzése diákok és tanárok körében, eredmények összefoglalása, fotókollázs készítés Keresztrejtvény, újságkiadvány, szimulációs modell-készítés és leírás angolul, fogalmi kisokos készítése Carbon footprint (ökológiai lábnyom): tippek, kalkulációk, hogy készültek a dolgok régen és most. Majd számoljátok ki a saját ökológiai lábnyomotokat (link) és erről is készítsetek egy ábrázolást.

ének -zene	Dalírás - zenei kísérettel előadott dal.
Digitális kultúra	Tudományos, érdekes cikkek keresése, képek keresése, szerkesztése, diagrammok készítése, elemzése Keresési feladatok, jelszavas keresés, saját rajzok, gépi rajzok digitális formában való feldolgozása Programozás) 1. Az egyszerű gépek működése Scratch-ben 2. Microbit mint napi/havi jelzőrendszer, ha meghaladja a fogyasztás a lehetséges optimális szintet (elvi kivitelezés, változók- adatrögzítések biztosítása)
magyar nyelv és irodalom	Interjú készítése (videós, írott formában); internetes források értelmezése, lényegkiemelés; színpadi előadás létrehozása; újság szerkesztése; "okoskönyv" készítése; naplóírás, -vezetés; vers vagy prózai szöveg megalkotása; bábjáték; találmányok és feltalálók az irodalomban; hangos könyv készítése; dalszöveg írása; helyesírási-nyelvhelyességi hibák keresése a találmányokkal és feltalálókkal kapcsolatos szövegekben/hirdetésekben (nyelvtanrendőrség);
matematika	Számok, logikai feladatok, mértékegységek, százalékszámítás Gyűjtőmunka, rejtvénykészítés, halmazok összehasonlítása, halmazábrák és diagrammok készítése Energiahatékonyság régen és most - mit jelent, hogyan számolunk teljesítményt, mennyit és hogyan lehet spórolni, ha odafigyelünk? Adatgyűjtés, számítási feladatok annak igazolására, hogy tényleg számít! Érvelés - győzd meg a felnőtteket!
vizuális kultúra	-Újrahasznosítás. Készíts infógrafikát egy ma használatos gépezet, gyártási mechanizmus, működési elvről. -Készíts figyelemfelkeltő plakátokat feliratokkal. Kép és szöveg összhangja. Ugyan ezt készítsd el számítógépen. -Tervezz piktogramot (fogalmat megjelenítő jel)egy működési elv bemutatására.
technika és tervezés	Világítás krumplival. Ingyen áram sós vízzel. Bővebb infó a hasznos linkeknél.

természettudományok	Az energia és a fizika: az energia fogalma, az energiamegmaradás, energiatakarékosság, az elektromosság, alternatív energiaforrások Gyűjtőmunka, rejtvény, tabló, diagramm készítése, elemzése Az téma egy konfliktusának feldolgozása vita formában Társasjáték készítés / memory /kvíz Energiaforrások, energiahordozók kitermelési helyei, módjai - virtuális természeti séta és tanösvény készítése, bemutatása a helyszíneken Az energia előállítási módok "tudományos" magyarázata, bemutatása ppt-n A jövő zöld / fenntartható településeinek energiaellátása - makett építése, ökofalu tervezése Riportfilm készítése egy szereplővel -rövid videó Mese beli túra virtuális terve - hová szerveznéd, hogy úgy érezzük, belecsöppentünk egy erőműbe - útvonaltervezés, programszervezés, bemutatás prezentációban Szabadulószobás feladatsor elkészítése a témában Térkép készítése afeltalálás, felfedezés bemutatására és jelentőségének megjelenítésével Mért jó a panel-program? - interjú, hatásvizsgálat, adatgyűjtés, prezentációban bemutatva Hogyan kerül a szén-dioxid a levegőbe? Miért káros? Alternatív energia megoldások - prezentáció, kísérlettervezés és bemutatás Napló vagy videónapló készítése. A szén természetes és mesterséges fajtái és felhasználásuk - tablókészítés Hogyan nyerünk energiát a hullámokból? - bemutató, modell, makettkészítés
testnevelés	Ingyenes sportolási lehetőségek bemutatása
történelem	<u>Prezentáció készítés: energiahordozók felhasználásának "történelme":</u> pl.: *őskorban:* emberi izomerő, fa; ó*kor*: emberi- és állati izomerő, fa …; *középkor*: -„-; fa, szél- és vízimalmok stb.... *első ipari forradalom*: a találmányok és feltalálóik, módszerek és energiaforrások régen és most *második ipari forradalom*: kőolaj, villamos energia ….j*elenkor:* <u>Vita- és érvelés</u> PPT készítése, tabló készítése: A világ energiaigénye! Az energiaigény a történelemben és napjainkban! (

Várt eredmények: csoportonkénti produktumok és azok létrehozásának megindoklása (Az 1. nap végén töltjük ki.)

Produktumok	Következmények, várt eredmények

Ütemezés

Ütem	Időtartam	Tevékenység
1ütem	1nap	Tanári instrukciók: a heti program ismertetése Csoportalakítások Ötletbörze csoportonként A csoport céljának és produktumának meghatározása Feladatok kiosztása a csoportokon belül Ütemterv (időterv) készítése Adatgyűjtés
2.ütem	1–4. nap	Megvalósítás A 4. nap végén a produktumok kiállítása a tornateremben **Tanári napló írása** **Fotók készítése**
3ütem	5.nap 1. óra	Ön- és csoportértékelés
4ütem	5.nap 2-4. óra	A produktumok bemutatása a tornateremben
5ütem	5.nap 5. óra	Osztályon belüli értékelést végeznek a pedagógusok, csoportokra lebontva
6ütem	a projekt utáni héten	A pedagógusok nagyon rövid beszámolója a projektmunkákról az ön- és csoportértékelések alapján

Monitoring és értékelés

Értékelés tárgya	Értékelés formája
Ön- és csoportértékelés	Az utolsó projektnapon meghatározott kérdőívek segítségével
Pedagógusértékelés saját részre	Napló vezetése napi szinten
Pedagógusértékelés a projekt	Szóbeli, csoportonkénti

lezárásaként	
RÖVID összegzés, beszámoló	írásbeli

3. MELLÉKLETEK

3. MELLÉKLETEK

3.1. MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

A magyar nemzeti kultúra alapja a magyar nyelv. Nyelvünk és kultúránk, benne irodalmunk a nemzeti identitásunk megteremtői, őrzői és alakítói. Az oktatásban a magyar nyelv és irodalom tantárgynak ezért kulcsszerepe van: ismereteket ad, készségeket, képességeket, gondolkodást fejleszt, szellemi, erkölcsi örökséget hagyományoz. Az érzelmi nevelés egyik fontos eszköze. Az irodalmi alkotások nemcsak esztétikai teljesítmények, hanem közösséget és személyiséget formálnak, tehát jövőt alakító képességük is van. Nyelvünk és irodalmunk nemzeti identitásunk alapját képezik a maguk sajátos eszközeivel.

Kultúránk a Kárpát-medencei magyarság kultúrája. A magyar irodalom a Kárpát-medencei magyarság irodalma. Nemcsak a magyar nyelv köti össze a magyar alkotókat és műveiket, hanem közös történelmünk, kulturális hagyományaink is, egy nemzet vagyunk. Ezért a magyar nyelv és irodalom tantárgy a Kárpát-medencei magyarság irodalmát, szellemi örökségét egységesen és egységben kezeli.

A nevelés-oktatás cél- és feladatrendszere az alapfokú képzés első szakaszában, az 1-4. évfolyamon:

- Cél, hogy a diákok megértsék a nemzet, a szűkebb közösség és az egyes ember kapcsolatát, viszonyulásait az élő és élettelen világhoz. Megismerjék kultúrájukat, annak gondolati, erkölcsi tartalmait, esztétikai értékeit. Ennek révén szellemileg és érzelmileg is kötődjenek ahhoz. Korosztályuknak megfelelően tudják értelmezni múltjukat, jelen környezetüket, önmagukat. A tanulókat fel kell készíteni arra, hogy ennek a kulturális hagyománynak követői és később gyarapítói legyenek.
- Elengedhetetlen, hogy ebben a képzési szakaszban a tanulók életkoruknak megfelelő, biztos szövegértésre tegyenek szert.
- Őrizzék meg kíváncsiságukat, nyitottságukat, érdeklődésüket, olyan olvasó emberekké neveljük őket, akik a képzési szakasz végére többféle olvasási és értelmezési stratégiával rendelkeznek, az általuk olvasott szövegeket képesek mérlegelve végiggondolni. Össze tudják kapcsolni a már meglévő ismereteiket az olvasott, hallott vagy a digitális szövegek tartalmával, képesek meglátni és kiemelni az összefüggéseket.
- Művelt emberekké neveljük a diákokat, akik korosztályuknak, érettségüknek megfelelő értékrendszerrel, ismeretekkel rendelkeznek, s ezeket értelmezni tudják.

- Fejlődjék szókincsük, kifejezőkészségük. Az egyéni képességeikhez mérten tagolt, rendezett, áttekinthető írásképpel, egyértelmű javításokkal alkossanak megfelelő tartalmú és szerkezetű, hagyományos és digitális szövegeket.
- Cél, hogy a diákok különböző kommunikációs helyzeteket megértsék, és ki tudják fejezni önmagukat. Az anyanyelvi ismeretek mindenekelőtt a nyelvhasználat fejlesztését szolgálják.
- Ismerjék a tananyag által előírt memoritereket, azokat elő tudják adni.
- Az irodalmi művek sokfélesége biztosítja kíváncsiságuk felkeltését és érdeklődésük megtartását, önmaguk megértésének lehetőségét.
- Segíteni kell a diákokat a tanulás tanulásában, az önképzés igényének kialakításában.

A magyar nyelv és irodalom tanítása nemcsak műveltségátadást, kompetenciafejlesztést jelent, érzelmi nevelést is. A diákok személyes boldogulásának, együttműködési képességeinek, társadalmi beilleszkedésének, kulturált viselkedésének az érzelmi fejlődésük az alapja.

A magyar nyelv és irodalom más tantárgyakhoz, műveltségterületekhez is kötődik. A tantárgyi koncentráció kialakítása a tantárgyi struktúra egyik elve.

Az egyes témakörök óraszáma minimum és maximum értékeket tartalmaz. A minimum óraszámot a törzsanyagra kell fordítani. Ha az osztály vagy csoport ezt az egységet hamarabb fel tudja dolgozni – tehát a megadott minimum órakeretben (órakeret 80%-a) –, akkor a pedagógus felhasználhatja a maradék órákat (órakeret 20%-a) a megadott tananyagok mélyebb, sokszínűbb tanítására, ismétlésre, gyakorlásra vagy a tanórán kívüli tudásszerzésre, kompetenciafejlesztésre, projektmunkák megalkotására. Amennyiben a 80% nem elegendő a törzsanyag teljesítésére, akkor az órakeret 100%-át kell erre fordítani.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy az alapfokú képzés első nevelési-oktatási szakaszában komplex egységet alkot. Az olvasás és írás jelrendszerének tanítása párhuzamosan folyik a többi nyelvi készség és képesség, a szóbeli és írásbeli nyelvhasználati területek (beszéd, olvasás, hallott és olvasott szöveg értése, írás, helyesírás, szóbeli és írásbeli szövegalkotás) folyamatos fejlesztésével.

A kompetencia-fejlesztés alapja a beszéd, az olvasás és az írás készségszintű elsajátítása, mely a pedagógus által is közvetített ismeretekre épülve játékokkal, játékos gyakorlatokkal valósul meg a leghatékonyabban.

A gyermek beszéde ezen oktatási szakaszban folyamatosan fejlődik. Napjainkban a megváltozott társadalmi körülmények következtében a beszédfejlődés lényegesen lelassult, ezért annak tudatos és folyamatos fejlesztése szükséges.

Az óvoda és az iskola közötti átmenet segítésére az előkészítő időszak hosszát rugalmasan kell kezelni, figyelembe véve az iskolába kerülő gyerekek eltérő adottságait, meglévő ismereteit. Ebben az időszakban kell a pedagógusnak megfigyelnie a tanulókat, és ezekre a megfigyelésekre építve kezdheti meg a differenciált fejlesztést. A fejlesztési cél az, hogy a betűtanítás és -tanulás – lehetőség szerint – az első tanév végéig befejeződjék. Az írott nagybetűk írásának tanítása második osztályra tevődik.

A készségfejlesztés sajátosságainak megfelelően a tananyag egymásra épülően bővül. Az első két évfolyam témakörei újabb ismeretekkel egészülnek ki és megkezdődik a nyelvi-irodalmi fogalmak megalkotásának előkészítése. Az első két évfolyam témakörei megjelennek a harmadik-negyedik évfolyamon is.

A változatos műfajú és típusú szövegek a tanulók világról szerzett ismereteit bővítik, szó- és kifejezéskészletüket gazdagítják, ezáltal segítik az önismeretük fejlődését, valamint a közösségekben (család, osztály, iskola, település) való eligazodásukat. A tanulók ebben a fejlesztési szakaszban magyar népköltészeti alkotásokkal (népmese, mondóka, szólás, közmondás, találós kérdés, népdal), és magyar szerzők műveivel (műmese, vers, versrészlet) találkoznak.

Ez az időszak alkalmas arra is, hogy a tanuló felfedezze a körülötte lévő közösségi értékeket: otthon, család, iskola, haza. Itt alapozzuk meg az önálló ismeretszerzést. A különböző típusú szövegek feldolgozása a későbbi szaktárgyi tanulást készítik elő. A pedagógus kiemelt feladata és lehetősége, hogy a gyermek a tanulást pozitív élményként élje meg.

Az olvasástanuláshoz hasonlóan az írástanulás előkészítésére és jelrendszerének elsajátítására is elegendő időt kell biztosítani, differenciáltan kezelve a tanulók képességbeli eltéréseit.

Az írás és a helyesírás szerves egységet alkot. Az anyanyelvi ismeretek átadása a gyakorlati nyelvhasználaton keresztül történik, a fejlesztésre összpontosít. Középpontba kerül a helyesírási készség fejlesztése és a rendezett kézírás kialakítása.

Ez teszi lehetővé, hogy a tanuló írásban is képes legyen gondolatait kifejezni, azt megfelelően formába önteni.

3.1.1. 1–2. ÉVFOLYAM

Az iskolába kerülő gyermekek nyelvhasználata nagyon eltérő. Ennek a két évfolyamnak az egyik fő feladata az ösztönös nyelvhasználat tudatosítása. A nyelvi tudatosság fejlesztésének eredményeként fejlődik a tanuló fonémahallása, szótagolási, valamint analizáló - szintetizáló képessége, mindeközben elsajátítja az olvasás-írás jelrendszerét.

Az olvasás és írás készségének kialakítása alapvetően meghatározhatja a tanuló későbbi tanulási képességeinek fejlődését, iskolai sikerességét. Ezért szükséges az egyéni képességeket figyelembe vevő differenciált alapozás.

Az első tanév első féléve előkészítő időszak, melynek célja a tanulók megfigyelése, valamint a megfigyelések alapján a részképességek koncentrált és differenciált fejlesztése. Bár ebben az időszakban már megkezdődik a betűtanítás, a fő hangsúly a képességfejlesztésen van.

Az első félévben az írás előkészítése történik, melynek során kialakulnak a helyes írásszokások, és megtörténik a tanulók tájékozódási és finommotorikus képességének a fejlesztése. Megtörténik továbbá a betűelemek megismerése, vázolása, s a betűolvasás tanításával párhuzamosan elkezdődik a kisbetűk írásának tanítása.

Az olvasás jelrendszerének megtanítása párhuzamosan folyik az olvasástechnika és a szövegértés fejlesztésével az egyes témakörök mentén. Az olvasástechnika elsajátításától folyamatosan a szövegértésre tevődik a hangsúly.

Az első két évfolyamon megkezdődik a rendezett íráshasználat kialakítása. Ez lendületes vázolással, vonalvezetés gyakorlásával, rendezett írásképre, önellenőrzésre és javításra való szoktatással történik.

Az írás, helyesírás tevékenységi kör kapcsán az elsődleges cél a nyelvi tapasztalatszerzésre épülő helyesírás kialakítása és fejlesztése.

Az oktatási szakasz kimeneti méréssel zárul.

Az 1–2. évfolyamon a magyar nyelv és irodalom tantárgyak óraszáma: 476 óra

BESZÉD ÉS OLVASÁS
1. Beszéd és kommunikáció
2. Betűtanítás kezdete. Olvasási készséget megalapozó képességek fejlesztése
A témakör sajátossága a képességfejlesztés. Az időkeret tartalmazza az előkészítő szakasz képességfejlesztését és minden hang és betű tanításának előkészítését.
3. Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó képességek fejlesztése

A témakör sajátossága a képességfejlesztés. Az időkeret tartalmazza minden hang- és betű- tanítás ismereteit, fejlesztési feladatait.

4. Népmesék, műmesék

TÖRZSANYAG

Magyar népmesék: A vadgalamb és a szarka; Miért haragszik a disznó a kutyára, a kutya a macskára, a macska az egérre?; A sajtot osztó róka; Két kecske találkozott a pallón; A varga, a szikra és a bab; A róka és a kácsák; Jakab meg az apja; Az okos leány; Az öreg halász és a nagyravágyó felesége (Illyés Gyula); A hiú király; Csalimese (Benedek Elek); Lázár Ervin: Mese reggelre; Zelk Zoltán: A három nyúl (verses mese); A pap meg a tojások (cigány népmese); Csukás István: Sün Balázs; Kormos István: Vackor az első bében (részletek)

A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak: Csukás István: A téli tücsök meséi /részlet/; A galamb, a réce meg a lúd; Az állatok vitája; Ki a legelébbvaló?; A szegényember káposztája; A kiskakas gyémánt félkrajcárja (Arany László); Kinek köszönt a vándor?; Az állatok nyelvén tudó juhász; Tréfás mese (Benedek Elek gyűjtése); Móra Ferenc: Levelek hullása; Osváth Erzsébet: A fecskerepülőtéren**;** Lázár Ervin: Kék meg a sárga; Lázár Ervin: A fába szorult hernyó /részlet/; Kányádi Sándor: A néma tulipán; Kányádi Sándor: Mogyoró király meséje; Csukás István: Egy különös idegen; Csukás István: Süsü /részlet/; Kányádi Sándor: A mindennapi kenyér; Fazekas Anna: Öreg néne őzikéje (verses mese); Jékely Zoltán: A három pillangó; Janikovszky Éva: Ha én felnőtt volnék; Móricz Zsigmond: Iciri-piciri; Kutya-macska barátság; Kányádi Sándor: Mesemorzsa; Hárs Ernő: Vége a vakációnak; A kisgömböc; A kismalac és a farkasok (Arany László); Lázár Ervin: A lyukas zokni

5. Versek

TÖRZSANYAG

Nemes Nagy Ágnes: Nyári rajz; Kányádi Sándor: Ha a napnak; József Attila: Hangya; Weöres Sándor: Galagonya; Zelk Zoltán: Este jó, este jó…; Romhányi József: A bűnbánó elefánt; Csoóri Sándor: Esti párbeszéd; Csoóri Sándor: Csodakutya; Kiss Anna: A nappal és az éjszaka; Móra Ferenc: A cinege cipője; József Attila: Altató; Petőfi Sándor: Anyám tyúkja; Petőfi Sándor: Arany Lacinak; Gazdag Erzsébet: Álmomban; Móricz Zsigmond: A török és a tehenek (A vastag betűs művek memoritek.)

A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

Kányádi Sándor: Ballag már; Móra Ferenc: Csókai csóka; Nemes Nagy Ágnes: A titkos út; Kányádi Sándor: Szarvasitató; Nemes Nagy Ágnes: Névnapra; Romhányi József: A pék pókja; Weöres Sándor: Nyári este; Móra Ferenc: Zengő ABC; Kányádi Sándor: Aki fázik; Tarbay Ede:

Mit beszélt a vízimalom a patakkal?; Nemes Nagy Ágnes: Lila fecske; Zelk Zoltán: Kóc, kóc; Weöres Sándor: Nyári este; Tamkó Sirató Károly: Pinty és ponty

6. Helyem a közösségben – család, iskola

TÖRZSANYAG

Janikovszky Éva: Már iskolás vagyok (részletek); Hervay Gizella: Elfelejtő mese; Zelk Zoltán: Kicsi vagyok én; Nemes Nagy Ágnes: Gesztenyefalevél valamint ismerettartalmú szövegek a Helyem a közösségben – család, iskola témakörben

A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

Fésűs Éva: Csupafül huszonkét meséje (részlet); Janikovszky Éva: Velem mindig történik valami

7. Évszakok, ünnepkörök, hagyományok

TÖRZSANYAG

Magyar népköltés: Hónapsoroló; Zelk Zoltán: Négy vándor; Kányádi Sándor: Jön az ősz; Petőfi Sándor: Itt van az ősz, itt van újra /részlet/; Lázár Ervin: Mit ugrálsz, hideg?; Weöres Sándor: Száncsengő; Betlehemes játék; Weöres Sándor: Újévi mese; Gazdag Erzsébet: Itt a farsang; Devecsery László: Húsvét; A virágok vetélkedése (népköltészet – húsvét); Szabó Lőrinc: Tavasz; Szilágyi Domokos: Két nyári mondóka; Ágh István: Virágosat álmodtam; valamint ismerettartalmú szövegek az Évszakok, ünnepkörök, hagyományok témakörben (A vastag betűs művek memoritek.)

A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak:

Hónapmondóka; Csanádi Imre: Négy testvér; Zelk Zoltán: Őszi mese; Csanádi Imre: Doromboló; Csanádi Imre: Farkas üvölt; Zelk Zoltán: Téli fák; Móra Ferenc: A kíváncsi hópelyhek; Zelk Zoltán: Téli mese; Nemes Nagy Ágnes: Hóesésben; Kányádi Sándor: Betemetett a nagy hó; Szabó Lőrinc: Esik a hó; Devecsery László: Karácsonyi éjben, Kányádi

Sándor: Szeptember; Kányádi Sándor: Fenyőmese; Szilágyi Domokos: Ősz; Kányádi Sándor: Szeptember; Kányádi Sándor: Fenyőmese; Kodály Zoltán: Pünkösdölő (részlet); Elindult Mária – magyar népének; Kányádi Sándor: Aki fázik; Zelk Zoltán: Csilingel a gyöngyvirág

8. Állatok, növények, emberek

TÖRZSANYAG

Ismerettartalmú szövegek az Állatok, növények, emberek témakörben.

A TANTERV 34 HÉTRE, HETI 7 ÓRÁRA KÉSZÜLT

NORMÁL ÉS KÉTTANNYELVŰ 1., 2. OSZTÁLYBAN

A témakörök és tevékenységek áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám	
		1.- 2. évf.
BESZÉD ÉS OLVASÁS		
Beszéd és kommunikáció	26	11 - 15
Betűtanítás kezdete. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	50	50 – 0
Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	75	60- 15
Népmesék, műmesék	36	3 - 33
Versek, népköltészeti alkotások	26	3 - 23
Helyem a közösségben – család, iskola	15	3 - 12
Évszakok, ünnepkörök, hagyományok	22	3- 19
Állatok, növények, emberek	20	2 - 18
ÍRÁS ÉS HELYESÍRÁS		
Óvodából iskolába – írás-előkészítés, íráskészséget megalapozó képességek fejlesztése	28	28 - 0
Írás jelrendszere	76	55 - 21
A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó	22	7 - 15
A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg	21	2 – 19
Kisbetű – nagybetű	14	3 - 11
A magyar ábécé – a betűrend	14	2 - 12
Hangok időtartamának jelentésmegkülönböztető szerepe	31	6 - 25
Összes óraszám:	**476**	**238 - 238**

3.1.2. 1. ÉVFOLYAM

BESZÉD ÉS OLVASÁS

TÉMAKÖR: BESZÉD ÉS KOMMUNIKÁCIÓ

ÓRASZÁM: 11 óra

A témakör sajátossága a készségfejlesztés. Az óraszám nem egymást követő tanítási órákra vonatkozik, hanem a rendelkezésre álló minimum időre. Megvalósítása akkor a leghatékonyabb, ha a tanítási órák majdnem mindegyikén előtérbe kerül; az órák tervezésekor figyelembe kell venni az ehhez szükséges időt.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- kifejezően, érthetően, az élethelyzethez igazodva kommunikál;
- megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően reagál;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;
- a megismert szavakat, kifejezéseket a nyelvi fejlettségi szintjén alkalmazza;
- részt vesz a kortársakkal és felnőttekkel való kommunikációban, beszélgetésben,
- használja a kapcsolatfelvételi formákat: köszönés, kérés, megszólítás, kérdezés,
- élményeiről, segítséggel vagy önállóan beszámol.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- beszédlégzése és artikulációja megfelelő;
- figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd ritmusára, hangsúlyára, tempójára, a beszédhelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra;
- a szavakat hangokra, szótagokra bontja;
- a hangokból, szótagokból szavakat épít;
- a tanult verseket, mondókákat, rövidebb szövegeket szöveghűen, érthetően tolmácsolja;
- részt vesz ismert szövegek (mondókák, kiszámolók, nyelvtörők, versek, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében;
- bekapcsolódik párbeszédek, dramatikus helyzetgyakorlatok, szituációs játékok megalkotásába.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- érzelmi fejlesztés;
- hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés;
- beszédfejlesztés: beszédlégzés, artikuláció fejlesztése, beszédritmus, beszédtempó;
- ritmusérzék-fejlesztés;
- hangok, szótagok analízise, szintézise;
- szókincsfejlesztés, szókincsbővítés;
- beszédészlelés, beszédértés;
- kifejező, érthető beszéd;
- helyesejtés kialakítása;
- nem nyelvi jelek használata;
- kapcsolatfelvételi formák, társalgási fordulatok;
- párbeszédek, szituációs játékok.

Fogalmak

helyesejtés, beszédlégzés, artikuláció, bemutatkozás, köszönés, megszólítás, kérés, köszönet, időtartam, hangerő, beszédtempó, ritmus, testtartás, mimika, párbeszéd, szituáció, drámajáték

TÉMAKÖR: BETŰTANÍTÁS KEZDETE. OLVASÁSI KÉSZSÉGET MEGALAPOZÓ RÉSZKÉPESSÉGEK FEJLESZTÉSE

ÓRASZÁM: 50 óra

A témakör sajátossága a képességfejlesztés. Az óraszám nem egymást követő tanítási órákra vonatkozik, hanem a rendelkezésre álló minimum időre. Megvalósítása akkor a leghatékonyabb, ha a tanítási órák majdnem mindegyikén előtérbe kerül; az órák tervezésekor figyelembe kell venni az ehhez szükséges időt. A teljes témakörhöz szükséges idő minimum egy félév.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- megérti a szóbeli utasításokat, kérdéseket és a szöveg tartalmát;
- érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;
- a történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;
- képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért
- ismer és alkalmaz néhány digitális olvasási technikát.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- észleli és/vagy megérti a nyelv alkotóelemeit, hangot/betűt, szótagot, szót, mondatot, szöveget, és azokra válaszokat fogalmaz meg;
- részt vesz a testséma-tudatosságot fejlesztő tevékenységekben (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek tudatosítása) és érzékelő játékokban;
- megérti és használja a tér- és időbeli relációs szókincset;
- szavakat hangokra, szótagokra bont;
- hangokból, szótagokból szavakat épít.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- érzelmi fejlesztés;
- hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés;
- beszédfejlesztés: beszédészlelés, beszédértés fejlesztése;
- szókincs gyarapítása;
- szókincs aktivizálása;
- téri-időbeli tájékozódás fejlesztése;
- beszédmotorika, helyesejtés fejlesztése;
- nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése;
- szerialitás (sorrendiség, szabályszerűség, ismétlődés) fejlesztése;
- analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése;
- betű-hang azonosítás;
- szótagolás;
- olvasástechnika fejlesztése;
- megértett szavak, kifejezések integrálása a meglévő szókincsbe;
- a szóbeli ~~é~~s kifejezőkészség fejlesztése.

Fogalmak

hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, hosszú hang, rövid hang, szótag, szó, mondat; viszonyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, közötte, mellette; utána, közben, miközben stb.

TÉMAKÖR: BETŰTANÍTÁS. OLVASÁSI KÉSZSÉGET MEGALAPOZÓ RÉSZKÉPESSÉGEK FEJLESZTÉSE

ÓRASZÁM: 60 óra

A témakör sajátossága a képességfejlesztés. Az óraszám nem egymást követő tanítási órákra vonatkozik, hanem a rendelkezésre álló minimum időre. Megvalósítása akkor a leghatékonyabb, ha a tanítási órák majdnem mindegyikén előtérbe kerül; az órák tervezésekor figyelembe kell venni az ehhez szükséges időt. A teljes témakörhöz szükséges legrövidebb idő egy tanév.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- megérti a szóbeli utasításokat, kérdéseket és a szöveg tartalmát;
- érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;
- szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- ismer és alkalmaz néhány digitális olvasási technikát.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz a testséma-tudatosságot (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek) fejlesztő tevékenységekben és érzékelő játékokban;
- megérti és használja a tér- és időbeli relációs szókincset;
- szavakat hangokra, szótagokra bont;
- hangokból, szótagokból szavakat épít;
- biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- érzelmi nevelés;
- hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztése;
- beszédfejlesztés: beszédészlelés, beszédértés fejlesztése;
- szókincs gyarapítása;
- szókincs aktivizálása;
- téri-időbeli tájékozódás fejlesztése;
- beszédmotorika, helyesejtés fejlesztése;
- nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése;

- szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése;
- analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése;
- betű-hang azonosítás;
- összeolvasási képesség fejlesztése;
- szótagolás;
- nyelvi tudatosság fejlesztése: szótag és szó megkülönböztetése, hangok képzési sajátosságainak megfigyelése, szó kezdő hangjának azonosítása tanult betűvel, ismert betűvel szógyűjtés;
- olvasástechnika fejlesztése;
- szótagolvasás, szóolvasás, mondatolvasás, két-három mondatból álló szöveg olvasása és megértése;
- megértett szavak, kifejezések integrálása a meglévő szókincsbe;
- a szóbeli kifejezőkészség fejlesztése;
- teljes magyar ábécé nyomtatott kis- és nagybetűi

Fogalmak

hang, betű, kisbetű, nagybetű, magánhangzó, egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzó, hosszú hang, rövid hang, szótag, szó, mondat; viszonyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, közötte, mellette; utána, közben, miközben stb.

TÉMAKÖR: NÉPMESÉK, MŰMESÉK

ÓRASZÁM: 3 óra

A témakör sajátossága, hogy értékközvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;
- részt vesz az adott közösség kultúrájának megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;
- biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét;
- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket.

- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;
- a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;
- részt vesz különböző műfajú és megjelenésű szövegek olvasásában és feldolgozásában;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- önállóan, képek vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja azt;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismer néhány mesét és történetet a magyar – és rokon kultúrájú népek irodalmából;
- részt vesz népmesék és műmesék, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;
- megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában;
- a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről véleményt alkot;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- közös olvasás, szövegfeldolgozás során megismer néhány mesét, elbeszélést

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- érzelmi nevelés;
- szókincsfejlesztés, szókincsbővítés;
- szótagoló olvasás;
- összeolvasás a szótagoktól a mondatokig;
- olvasástechnika fejlesztése;
- szövegértő olvasás fejlesztése;
- események helyszíne, ideje, sorrendje.

Fogalmak

szótag, szó, mondat, szöveg, mese, népmese, műmese, cím, szerző, szereplő, helyszín, időrend, tartalom,

Kiegészítő tevékenységek

- bábszínház, színházlátogatás;
- élő meseíró meghívása, író-olvasó–találkozó szervezése.

TÉMAKÖR: VERSEK, NÉPKÖLTÉSZETI ALKOTÁSOK

ÓRASZÁM: 3 óra

A témakör sajátossága, hogy értékrendszerre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A témakör tanulói tevékenységeinek egy része kapcsolódik a „Beszéd és kommunikáció” témakör tevékenységeihez.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;
- ismer és megért rövidebb nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket;
- élményt és tapasztalatot szerez különböző ritmikájú lírai művek megismerésével a kortárs és a klasszikus gyermeklírából és a népköltészeti alkotásokból;
- érzékeli és átéli a vers ritmusát és hangulatát.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus és kortárs magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;
- megtapasztalja a vershallgatás, a versmondás, a versolvasás örömét és élményét;
- segítséggel vagy önállóan előad verseket ritmuskísérettel;
- a tanító vagy társai segítségével, együttműködésével verssorokat, versrészleteket memorizál;
- segítséggel, majd önállóan szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, prózai vagy dramatikus szöveget, szövegrészletet;
- különböző ritmikájú lírai művek megismerésével élményt és tapasztalatot szerez;
- megismer alkotásokat a népköltészetből, a kortárs és klasszikus gyermeklírából;
- megismer néhány klasszikus, életkorának megfelelő verset a magyar irodalomból.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- érzelmi fejlesztés;
- hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés;
- ritmusérzék fejlesztése;
- szókincsfejlesztés, szókincsbővítés;
- verbális memória fejlesztése;
- népköltészeti alkotások, mondókák, népdalok, sorolók, kiszámolók stb.;
- belső képalkotás;
- ritmusélmény;
- kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával.

Fogalmak

vers, verses mese, mondóka, kiszámoló, soroló, népdal, verssor, versszak, rím, ritmus, refrén, költő, cím

Kiegészítő tevékenységek:

- bábszínház-, színházlátogatás;
- élő költő meghívása, író-olvasó találkozó szervezése.

TÉMAKÖR: HELYEM A KÖZÖSSÉGBEN – CSALÁD, ISKOLA

ÓRASZÁM: 3 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Itt kerül sor a társadalmi értékek (család, iskola) tudatosítására. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- képes családjából származó közösségi élményeit megfogalmazni, összevetni az iskolai élet adottságaival, a témakört érintő beszélgetésekben aktívan részt venni;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képes, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;

- meghallgatja társai véleményét, együttműködik velük;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét;
- mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;
- élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével;
- képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszédek, dramatikus szituációs játékok megalkotásába;
- könyvet kölcsönöz a könyvtárból;
- részt vesz konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- érzelmi fejlesztés;
- beszédkészség fejlesztése;
- szókincsfejlesztés, szókincsbővítés;
- verbális memória fejlesztése;
- időben való tájékozódás fejlesztése;
- olvasástechnika fejlesztése;
- szótagoló olvasás;
- empatikus képesség fejlesztése;
- szépirodalmi és ismeretközlő szövegek.

Fogalmak

iskola, osztály, közösség, könyvtár, tanítási idő, szünet, vakáció, házi feladat, család, családtag, rokon, testvér, nagyszülő, dédszülő, unoka, dédunoka, unokatestvér, otthon, barát, társ, munka, házimunka, történet, mese, vers

Kiegészítő tevékenységek

- részvétel családi napon, idősek napján, hasonló események szervezése

TÉMAKÖR: ÉVSZAKOK, ÜNNEPKÖRÖK, HAGYOMÁNYOK

ÓRASZÁM: 3

A témakör sajátossága, az ünnepkörök megismerésére, az évszakok ritmikusságának tapasztalására és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;
- életkorának megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- felismeri a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;
- felismeri, a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;
- a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;
- megismer az évszakokhoz, jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat, és ismeri ezek éves körforgását;
- felismer és ért néhány egyszerű, gyakori közmondást és szólást,
- megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét;
- részt vesz gyerekeknek szóló kiállítások megismerésében, alkotásaival hozzájárul létrehozásukhoz;
- feladatok megoldása során társaival együttműködik.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- érzelmi fejlesztés;
- szótagoló olvasás;
- az olvasástechnika fejlesztése;

- szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése;
- szókincsfejlesztés, szókincsbővítés;
- verbális memória fejlesztése;
- nemzeti ünnepeink, családi ünnepeink;
- magyar hagyományok tisztelete;
- az évszakok és ünnepek, jeles napok, népszokások (betlehemezés, március 15., húsvéti locsolkodás) jellemzői, körforgásuk;
- keresztény/keresztyén ünnepkör: karácsony, húsvét, pünkösd;
- nemzeti ünnepen elhangzó költemények figyelmes hallgatása;
- szólások, közmondások, találós kérdések, nyelvtörők, kiszámolók, mondókák.

Fogalmak

keresztény/keresztyén ünnepkörhöz kapcsolódó jelképek (betlehemi csillag, bárány), családi ünnep, nemzeti ünnep, népszokás, népi hagyomány, jeles napok, népi gyermekjáték, közösség, szólás, közmondás, évszak, körforgás

Javasolt tevékenységek:

- részvétel hagyományokhoz, ünnepkörökhöz kapcsolódó programokon.

TÉMAKÖR: ÁLLATOK, NÖVÉNYEK, EMBEREK

ÓRASZÁM: 2 óra

A témakör sajátossága, hogy az élő és az élettelen világhoz való emberi viszonyulási rendszerre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- felismeri, a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a feladatvégzéshez szükséges személyes élményeit, előzetes tudását felidézi;
- képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- olvasástechnika fejlesztése;
- szövegértés fejlesztése;
- beszédfejlesztés;
- érzelmi fejlesztés;
- kedvenc állat vagy növény néhány mondatos bemutatása;
- egyéni beszámoló a természeti környezetben végzett megfigyelésről;
- környezet iránti felelősségtudat alakítása, fejlesztése;
- állatok csoportosítása különféle szempontok szerint (élőhely, táplálék;
- szókincsfejlesztés, szókincsbővítés;
- belső képalkotás;
- kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával.

Fogalmak

ismeretközlő szöveg, adat, információ, időrend, cím, illusztráció

Kiegészítő tevékenységek

- településen, település közelében található állat-, növény-, botanikus kert meglátogatása;
- részvétel természetvédelmi projektben.

ÍRÁS ÉS HELYESÍRÁS

TÉMAKÖR: ÓVODÁBÓL ISKOLÁBA – ÍRÁS-ELŐKÉSZÍTÉS, ÍRÁSKÉSZSÉGET MEGALAPOZÓ KÉPESSÉGEK FEJLESZTÉSE

ÓRASZÁM: 28 óra

Ez a tematikus egység szoros egységet képez, az óraszám iránymutatást ad a szükséges időre vonatkozóan is.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;
- törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz nagymozgást és finommotorikát fejlesztő tevékenységekben, érzékelő játékokban;
- tér- és síkbeli tájékozódást fejlesztő feladatokat megold.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése;
- hallásfejlesztés-beszédhallás fejlesztése;
- testséma, nagymozgások fejlesztése;
- tapintás, érzékelés fejlesztése;
- finommotorika fejlesztése;
- síkbeli tájékozódás fejlesztése;
- tájékozódás a hármas osztatú vonalrendszerben;
- helyes ceruzafogás kialakítása;
- írástevékenységhez szükséges helyes testtartás kialakítása;
- írástechnika fejlesztése;
- lendületes vonalvezetés;
- betűelemek.

Fogalmak

betűelem, számelem, vonalrendszer, kapcsolás; viszonyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, közötte, mellette stb.

TÉMAKÖR: ÍRÁS JELRENDSZERE

ÓRASZÁM: 55 óra

A tematikus egység szoros egységet képez, az óraszám iránymutatást ad a szükséges időre vonatkozóan is.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál
- egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír. Törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;
- törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz nagymozgást és finommotorikát fejlesztő tevékenységekben és érzékelő játékokban;
- tér- és síkbeli tájékozódást fejlesztő feladatokat megold;
- saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét;
- a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szószerkezeteket, mondatokat önállóan leírja;
- írásbeli munkáját segítséggel, vagy önállóan ellenőrzi és javítja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése;
- hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés;
- testséma, (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek) nagymozgások fejlesztése;
- tapintás, érzékelés fejlesztése;
- finommotorika fejlesztése;
- síkbeli tájékozódás fejlesztése;
- helyes ceruzafogás kialakítása;
- írástevékenységhez szükséges helyes testtartás kialakítása;
- írástechnika fejlesztése;
- írott kisbetűk kapcsolása;
- nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése;
- betű- és hangazonosítás;
- analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése.

Fogalmak

hang, betű, betűelem, hosszú hang, rövid hang, kisbetű, nagybetű, vonalrendszer, írásjel, ékezet, magánhangzó, mássalhangzó, szótag, szó, mondat; viszonyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, közötte, mellette stb.

TÉMAKÖR: A NYELV ÉPÍTŐ KÖVEI: HANG/BETŰ, SZÓTAG, SZÓ

ÓRASZÁM: 7 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- saját tempójában elsajátítsa az anyanyelvi írás jelrendszerét;
- az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan írjon, és törekedjék a rendezett írásképre;
- törekedjék a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;
- a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, önállóan leírja;
- érthetően, a kommunikációs helyzetnek megfelelően kommunikáljon;
- feladatvégzés során társaival együtt működjék;
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrizze, javítsa.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;
- különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése;
- fonémahallás fejlesztése;
- vizuális memória fejlesztése;
- ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz);
- beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése;
- helyesírási készség fejlesztése;
- egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzók írása a szavakban;
- a kiejtéssel megegyező rövid (2-3 szótagból álló) szavak helyes leírása;;
- aktív szókincs fejlesztése;
- szótagolás, elválasztás.

Fogalmak

hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű (háromjegyű) mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, „j” hang kétféle jelölése

TÉMAKÖR: A NYELV ÉPÍTŐ KÖVEI: SZÓ, SZÓKAPCSOLAT, MONDAT, SZÖVEG

ÓRASZÁM: 2 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;
- észleli és/vagy megérti a nyelv alkotóelemeit, hangot/betűt, szótagot, szót, mondatot, szöveget, és azokra válaszokat fogalmaz meg;
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi, javítja;
- a szövegalkotás során törekszik meglévő szókincsének aktivizálására;
- megadott szempontok alapján szóban mondatokat és 3-4 mondatos szöveget alkot.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint az időtartamukat;
- a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- szavakat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- ösztönös nyelvtudás formálása;
- nyelvi tudatosság fejlesztése;
- önellenőrzés, hibajavítás képessége;
- hibajavítás szövegminta alapján;
- helyesírási készség alapozása, differenciált fejlesztése;
- megfigyelt és gyakran használt szavakban a „j” hang helyes jelölése.

Fogalmak

betű, hang, szó, szókapcsolat, mondat, szöveg, j-ly, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kisbetű, nagybetű

TÉMAKÖR: KISBETŰ – NAGYBETŰ

ÓRASZÁM: 3 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;
- biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét,
- felismeri, jelentésük alapján csoportosítja, és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a több hasonló élőlény, tárgy nevét kis kezdőbetűvel írja;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- szókincsfejlesztés, szókincs-aktivizálás;
- helyesírási készség fejlesztése funkcionális másolással, tollbamondással;
- hibajavítás és önellenőrzési képesség fejlesztése;
- szavak csoportosítása és válogatása jelentésük alapján.

Fogalmak

kisbetűs és nagybetűs ábécé, élőlények neve, tárgyak neve, önellenőrzés, hibajavítás

TÉMAKÖR: A MAGYAR ÁBÉCÉ – A BETŰREND

ÓRASZÁM: 2 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét;

- az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;
- törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;
- a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szószerkezeteket, egyszerű mondatokat önállóan leírja;
- érthetően, a kommunikációs helyzetnek megfelelően kommunikál;
- biztosan ismeri és használja a kisbetűs ábécét;
- feladatvégzés során társaival együttműködik;
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;
- különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése;
- fonémahallás fejlesztése;
- vizuális memória fejlesztése…
- ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz);
- beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése;
- helyesírási készség fejlesztése;
- aktív szókincs fejlesztése.

Fogalmak

hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, ábécé, „j” hang kétféle jelölése

Kiegészítő tevékenységek

- könyvtárlátogatás

TÉMAKÖR: HANGOK IDŐTARTAMÁNAK JELENTÉS-MEGKÜLÖNBÖZTETŐ SZEREPE

ÓRASZÁM: 6 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;
- saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét;
- az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;
- törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;
- írásbeli munkáját önállóan vagy segítséggel ellenőrzi, javítja.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeli és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- fonémahallás fejlesztése;
- ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetése);
- szókincsfejlesztés;
- artikuláció fejlesztése;
- beszédfejlesztés;
- helyesírási készség fejlesztése;
- jellegzetes, csak magánhangzók vagy mássalhangzók időtartamában eltérő szavak helyesírása.

Fogalmak

mondat, szó, rövid/hosszú magánhangzó/mássalhangzó, jelentés, időtartam

3.1.3. 2. ÉVFOLYAM

BESZÉD ÉS OLVASÁS

TÉMAKÖR: BESZÉD ÉS KOMMUNIKÁCIÓ

ÓRASZÁM: 15 óra

A témakör sajátossága a készségfejlesztés. Az óraszám nem egymást követő tanítási órákra vonatkozik, hanem a rendelkezésre álló minimum időre. Megvalósítása akkor a leghatékonyabb, ha a tanítási órák majdnem mindegyikén előtérbe kerül; az órák tervezésekor figyelembe kell venni az ehhez szükséges időt.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- kifejezően, érthetően, az élethelyzethez igazodva kommunikál;
- megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően reagál;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;
- a megismert szavakat, kifejezéseket a nyelvi fejlettségi szintjén alkalmazza;
- részt vesz a kortársakkal és felnőttekkel való kommunikációban, beszélgetésben, vitában, és alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;
- használja a kapcsolatfelvételi formákat: köszönés, kérés, megszólítás, kérdezés,
- élményeiről, segítséggel vagy önállóan beszámol.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- beszédlégzése és artikulációja megfelelő;
- figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd ritmusára, hangsúlyára, tempójára, a beszédhelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra;
- a szavakat hangokra, szótagokra bontja;
- a hangokból, szótagokból szavakat épít;
- a tanult verseket, mondókákat, rövidebb szövegeket szöveghűen, érthetően tolmácsolja;
- részt vesz ismert szövegek (mondókák, kiszámolók, nyelvtörők, versek, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében;

- bekapcsolódik párbeszédek, dramatikus helyzetgyakorlatok, szituációs játékok megalkotásába.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- érzelmi fejlesztés;
- hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés;
- beszédfejlesztés: beszédlégzés, artikuláció fejlesztése, beszédritmus, beszédtempó, ;
- ritmusérzék-fejlesztés;
- hangok, szótagok analízise, szintézise;
- szókincsfejlesztés, szókincsbővítés;
- beszédészlelés, beszédértés;
- kifejező, érthető beszéd;
- helyes ejtés kialakítása;
- nem nyelvi jelek használata;
- kapcsolatfelvételi formák, társalgási fordulatok;
- párbeszédek, szituációs játékok.

Fogalmak

helyes ejtés, beszédlégzés, artikuláció, időtartam, hangerő, beszédtempó, ritmus, testtartás, mimika, párbeszéd, szituáció, drámajáték

TÉMAKÖR: BETŰTANÍTÁS. OLVASÁSI KÉSZSÉGET MEGALAPOZÓ RÉSZKÉPESSÉGEK FEJLESZTÉSE

ÓRASZÁM: 15 óra

A témakör sajátossága a képességfejlesztés. Az óraszám nem egymást követő tanítási órákra vonatkozik, hanem a rendelkezésre álló minimum időre. Megvalósítása akkor a leghatékonyabb, ha a tanítási órák majdnem mindegyikén előtérbe kerül; az órák tervezésekor figyelembe kell venni az ehhez szükséges időt.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- megérti a szóbeli utasításokat, kérdéseket és a szöveg tartalmát;
- szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- ismer és alkalmaz néhány digitális olvasási technikát.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz a testséma-tudatosságot (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek) fejlesztő tevékenységekben és érzékelő játékokban;
- megérti és használja a tér- és időbeli relációs szókincset;
- szavakat hangokra, szótagokra bont;
- hangokból, szótagokból szavakat épít;
- biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- érzelmi nevelés;
- hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztése;
- beszédfejlesztés: beszédészlelés, beszédértés fejlesztése;
- szókincs gyarapítása;
- szókincs aktivizálása;
- téri-időbeli tájékozódás fejlesztése;
- beszédmotorika, helyes ejtés fejlesztése;
- nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése;
- szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése;
- analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése;
- betű-hang azonosítás;
- összeolvasási képesség fejlesztése;
- szótagolás;
- nyelvi tudatosság fejlesztése: szótag és szó megkülönböztetése, hangok képzési sajátosságainak megfigyelése, szó kezdő hangjának azonosítása tanult betűvel, ismert betűvel szógyűjtés;
- olvasástechnika fejlesztése;
- szótagolvasás, szóolvasás, mondatolvasás, két-három mondatból álló szöveg olvasása és megértése;
- megértett szavak, kifejezések integrálása a meglévő szókincsbe;
- a szóbeli kifejezőkészség fejlesztése;
- a teljes magyar ábécé nyomtatott kis- és nagybetűi.

Fogalmak

hang, betű, kisbetű, nagybetű, magánhangzó, egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzó, hosszú hang, rövid hang, szótag, szó, mondat; viszonyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, közötte, mellette; utána, közben, miközben stb.

TÉMAKÖR: NÉPMESÉK, MŰMESÉK

ÓRASZÁM: 33 óra

A témakör sajátossága, hogy értékközvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;
- részt vesz az adott közösség kultúrájának megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;
- biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét;
- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;
- a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;
- részt vesz különböző műfajú és megjelenésű szövegek olvasásában és feldolgozásában;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- önállóan, képek vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja azt;
- alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismer néhány mesét és történetet a magyar – és rokon kultúrájú népek irodalmából;
- részt vesz népmesék és műmesék, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;

- megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában;
- a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- közös olvasás, szövegfeldolgozás során megismer néhány mesét, elbeszélést

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- érzelmi nevelés;
- szókincsfejlesztés, szókincsbővítés…
- szótagoló olvasás;
- összeolvasás a szótagoktól a mondatokig;
- olvasástechnika fejlesztése;
- szövegértő olvasás fejlesztése;
- események helyszíne, ideje, sorrendje;
- mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása;
- olvasási stratégiák: jóslás, keresés…
- önállóan, képek vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően a lényeges elemek kiemelése és összefoglalása;
- népmesék jellemző jegyeinek megfigyelése: meseszámok, kezdő és záró fordulatok, szóismétlések, szereplőtípusok;
- a nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi.

Fogalmak

szótag, szó, mondat, szöveg, mese, népmese, műmese, cím, szerző, szereplő, helyszín, időrend, tartalom, állandósult szókapcsolat, kezdő és záró fordulat, meseszám

Kiegészítő tevékenységek

- bábszínház, színházlátogatás;
- élő meseíró meghívása, író-olvasó–találkozó szervezése.

TÉMAKÖR: VERSEK, NÉPKÖLTÉSZETI ALKOTÁSOK

ÓRASZÁM: 23 óra

A témakör sajátossága, hogy értékrendszerre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A témakör tanulói tevékenységeinek egy része kapcsolódik a „Beszéd és kommunikáció” témakör tevékenységeihez.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;
- biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét;
- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;
- a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;
- ismer és megért rövidebb nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket;
- részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;
- élményt és tapasztalatot szerez különböző ritmikájú lírai művek megismerésével a kortárs és a klasszikus gyermeklírából és a népköltészeti alkotásokból;
- érzékeli és átéli a vers ritmusát és hangulatát;
- felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést, elbeszélő költemények esetén a helyszínt, a szereplőket, az esetleges konfliktust és annak megoldását.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus és kortárs magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;
- megtapasztalja a vershallgatás, a versmondás, a versolvasás örömét és élményét;
- segítséggel vagy önállóan előad verseket ritmuskísérettel;
- a versek hangulatát kifejezi a különféle érzékszervi tapasztalatok segítségével (színek, hangok, illatok, tapintási élmények stb.);

- a tanító vagy társai segítségével, együttműködésével verssorokat, versrészleteket memorizál;
- segítséggel, majd önállóan szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, prózai vagy dramatikus szöveget, szövegrészletet;
- különböző ritmikájú lírai művek megismerésével élményt és tapasztalatot szerez. Megismer alkotásokat a népköltészetből, a kortárs és klasszikus gyermeklírából;
- megismer néhány klasszikus, életkorának megfelelő verset a magyar irodalomból.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- érzelmi fejlesztés;
- hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés;
- ritmusérzék fejlesztése;
- olvasástechnika fejlesztése;
- szótagoló olvasás;
- összeolvasás a szótagoktól a mondatokig;
- szókincsfejlesztés, szókincsbővítés;
- verbális memória fejlesztése;
- népköltészeti alkotások, mondókák, népdalok, sorolók, kiszámolók stb.;
- belső képalkotás;
- ritmusélmény;
- kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával;
- egyéni olvasat megteremtése tanítói segítséggel;
- a nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi;
- a vers formai jellemzői: ritmus, rím, refrén;
- magánhangzók, mássalhangzók

Fogalmak

vers, verses mese, mondóka, kiszámoló, soroló, népdal, verssor, versszak, rím, ritmus, refrén, költő, cím, népköltészet, műköltészet

Kiegészítő tevékenységek:

- bábszínház-, színházlátogatás;
- élő költő meghívása, író-olvasó találkozó szervezése.

TÉMAKÖR: HELYEM A KÖZÖSSÉGBEN – CSALÁD, ISKOLA

ÓRASZÁM: 12 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Itt kerül sor a társadalmi értékek (család, iskola) tudatosítására. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét;
- képes családjából származó közösségi élményeit megfogalmazni, összevetni az iskolai élet adottságaival, a témakört érintő beszélgetésekben aktívan részt venni;
- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képes, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;
- a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;
- felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását, részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- képes önállóan vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően a lényeges elemek kiemelésére és összefoglalására;
- alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat;
- megfogalmazza, néhány érvvel alátámasztja saját álláspontját. Meghallgatja társai véleményét, együttműködik velük;
- részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban, és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;
- önállóan vagy segítséggel szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, prózai és dramatikus szöveget, szövegrészletet.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- rövid meséket közösen olvas, megért, feldolgoz;
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét;
- mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;
- élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével;
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet;
- felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;
- képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszédek, dramatikus szituációs játékok megalkotásába;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- önállóan vagy tanítói segítséggel összefoglalja az olvasott történet tartalmát;
- könyvet kölcsönöz a könyvtárból, és azt el is olvassa, élményeit, gondolatait az általa választott módon megosztja;
- részt vesz konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban;
- megéli és az általa választott formában megjeleníti a kisebb közösséghez (család, osztály) tartozás élményét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- érzelmi fejlesztés;
- beszédkészség fejlesztése;
- szókincsfejlesztés, szókincsbővítés;
- verbális memória fejlesztése;
- időben való tájékozódás fejlesztése;
- olvasástechnika fejlesztése;
- szótagoló olvasás;
- összeolvasás a szótagoktól a mondatokig;
- szövegértő olvasás fejlesztése;
- mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása;
- empatikus képesség fejlesztése;

- a nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi;
- olvasási stratégiák: jóslás, keresés;
- szépirodalmi és ismeretközlő szövegek

Fogalmak

iskola, osztály, közösség, könyvtár, tanítási idő, szünet, vakáció, házi feladat, család, családtag, rokon, testvér, nagyszülő, dédszülő, unoka, dédunoka, unokatestvér, otthon, barát, társ, összetartozás, felelősség, hűség, becsületesség, igazságosság, munka, házimunka, történet, mese, vers, bekezdés, párbeszéd, cím, szerző, helyszín, szereplők és tulajdonságaik, probléma és megoldás

Javasolt tevékenységek:

- szociális otthon, idősek otthona stb. látogatása;
- részvétel családi napon, idősek napján, hasonló események szervezése.

TÉMAKÖR: ÉVSZAKOK, ÜNNEPKÖRÖK, HAGYOMÁNYOK

ÓRASZÁM: 19

A témakör sajátossága, az ünnepkörök megismerésére, az évszakok ritmikusságának tapasztalására és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;
- biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét;
- életkorának megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;
- a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;
- megismer az évszakokhoz, jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat, és ismeri ezek éves körforgását;

- jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi;
- felismer és ért néhány egyszerű, gyakori közmondást és szólást;
- megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét;
- részt vesz gyerekeknek szóló kiállítások megismerésében, alkotásaival hozzájárul létrehozásukhoz;
- élményeket és tapasztalatokat szerez saját lakóhelyének irodalmi és kulturális értékeiről;
- feladatok megoldása során társaival együttműködik.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- érzelmi fejlesztés;
- szótagoló olvasás;
- az olvasástechnika fejlesztése;
- szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése;
- szókincsfejlesztés, szókincsbővítés;
- verbális memória fejlesztése;
- nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi;
- nemzeti ünnepeink, családi ünnepeink;
- magyar hagyományok tisztelete;
- az évszakok és ünnepek, jeles napok, népszokások (betlehemezés, március 15., húsvéti locsolkodás) jellemzői, körforgásuk;
- keresztény/keresztyén ünnepkör: karácsony, húsvét, pünkösd;
- nemzeti ünnepen elhangzó költemények figyelmes hallgatása, ismeretek szerzése jeles történelmi személyekről;
- lakóhely hagyományainak megismerése;
- szólások, közmondások, találós kérdések, nyelvtörők, kiszámolók, mondókák.

Fogalmak

keresztény/keresztyén ünnepkörhöz kapcsolódó jelképek (betlehemi csillag, bárány), családi ünnep, nemzeti ünnep, népszokás, népi hagyomány, jeles napok, népi gyermekjáték, hazaszeretet, magyarságtudat, közösség, szólás, közmondás, évszak, körforgás

Kiegészítő tevékenységek

- részvétel hagyományokhoz, ünnepkörökhöz kapcsolódó programokon ;
- települési helytörténeti gyűjtemény meglátogatása;
- ünnepekhez kapcsolódó emlékhelyek meglátogatása.

TÉMAKÖR: ÁLLATOK, NÖVÉNYEK, EMBEREK

ÓRASZÁM: 18 óra

A témakör sajátossága, hogy az élő és az élettelen világhoz való emberi viszonyulási rendszerre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;
- a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;
- egyszerű, játékos formában megismerkedik a szövegek különböző modalitásával, médiumok szövegalkotó sajátosságainak alapjaival;
- tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól;
- gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit;
- ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát;
- különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen;
- felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést,
- biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a feladatvégzéshez szükséges személyes élményeit, előzetes tudását felidézi;
- képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;
- érti az írott utasításokat, közléseket, kérdéseket, azokra adekvát módon reflektál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- olvasástechnika fejlesztése;
- szövegértés fejlesztése;
- olvasási stratégiák: cím és/vagy kép alapján következtetés a szöveg témájára;
- beszédfejlesztés;
- érzelmi fejlesztés;
- kedvenc állat vagy növény néhány mondatos bemutatása…
- egyéni beszámoló a természeti környezetben végzett megfigyelésről;
- környezet iránti felelősségtudat alakítása, fejlesztése;
- állatok csoportosítása különféle szempontok szerint (élőhely, táplálék);
- lényegkiemelés képessége;
- szövegben való tájékozódás fejlesztése;
- ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel;
- egyszerű grafikus szervezők megismerése;
- szókincsfejlesztés, szókincsbővítés;
- belső képalkotás;
- válogató olvasás;
- kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával;
- tanulás tanulása.

Fogalmak

ismeretközlő szöveg, adat, információ, időrend, cím, illusztráció

Kiegészítő tevékenységek

- településen, település közelében található állat-, növény-, botanikus kert meglátogatása;
- részvétel természetvédelmi projektben.

TÉMAKÖR: ÍRÁS JELRENDSZERE

ÓRASZÁM: 21 óra

A tematikus egység szoros egységet képez, az óraszám iránymutatást ad a szükséges időre vonatkozóan is.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír. Törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;
- törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz nagymozgást és finommotorikát fejlesztő tevékenységekben és érzékelő játékokban;
- tér- és síkbeli tájékozódást fejlesztő feladatokat megold;
- saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét;
- a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szószerkezeteket, mondatokat önállóan leírja;
- írásbeli munkáját segítséggel, vagy önállóan ellenőrzi és javítja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése;
- hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés…
- testséma, (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek) nagymozgások fejlesztése;
- tapintás, érzékelés fejlesztése;
- finommotorika fejlesztése;
- síkbeli tájékozódás fejlesztése;
- helyes ceruzafogás kialakítása;
- írástevékenységhez szükséges helyes testtartás kialakítása;
- írástechnika fejlesztése;
- írott kis- és nagybetűk alakítása, kapcsolása;
- nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése;
- betű- és hangazonosítás;
- analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése;
- magyar ábécé írott kis- és nagybetűi és kapcsolásaik;
- 3-4 szóból álló mondatok írása

Fogalmak

hang, betű, betűelem, hosszú hang, rövid hang, kisbetű, nagybetű, vonalrendszer, írásjel, ékezet, magánhangzó, mássalhangzó, szótag, szó, mondat; viszonyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, közötte, mellette stb.

TÉMAKÖR: A NYELV ÉPÍTŐ KÖVEI: HANG/BETŰ, SZÓTAG, SZÓ

ÓRASZÁM: 15 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- saját tempójában elsajátítsa az anyanyelvi írás jelrendszerét;
- az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan írjon, és törekedjék a rendezett írásképre;
- törekedjék a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;
- a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szószerkezeteket, mondatokat önállóan leírja;
- érthetően, a kommunikációs helyzetnek megfelelően kommunikáljon;
- feladatvégzés során társaival együtt működjék;
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrizze, javítsa.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;
- különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között;
- a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése;
- fonémahallás fejlesztése;
- vizuális memória fejlesztése;

- ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz);
- beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése;
- helyesírási készség fejlesztése;
- egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzók írása a szavakban;
- a kiejtéssel megegyező rövid (2-3 szótagból álló) szavak helyes leírása;
- aktív szókincs fejlesztése;
- szótagolás, elválasztás;
- legalább 20-20 (összesen 40) gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó szó (egy- vagy kéttagú szavak) helyes leírása ;
- 20 „tj”, „lj”, „dj”, „nj”, „dt”, „ts” betűkapcsolatból származó összeolvadást vagy hasonulást tartalmazó szó;
- 4-5 szóból álló mondat leírása.

Fogalmak

hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű (háromjegyű) mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, „j” hang kétféle jelölése

TÉMAKÖR: A NYELV ÉPÍTŐ KÖVEI: SZÓ, SZÓKAPCSOLAT, MONDAT, SZÖVEG

ÓRASZÁM: 19 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;
- észleli és/vagy megérti a nyelv alkotóelemeit, hangot/betűt, szótagot, szót, mondatot, szöveget, és azokra válaszokat fogalmaz meg;
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi, javítja;
- a szövegalkotás során törekszik meglévő szókincsének aktivizálására;
- megadott szempontok alapján szóban mondatokat és 3-4 mondatos szöveget alkot.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint az időtartamukat;
- a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat hanglejtésének, a beszélő szándékának megfelelő mondatvégi írásjeleket a kijelentő és kérdő mondatoknál;
- szavakat, szószerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- ösztönös nyelvtudás formálása;
- nyelvi tudatosság fejlesztése;
- önellenőrzés, hibajavítás képessége;
- hibajavítás szövegminta alapján;
- helyesírási készség alapozása, differenciált fejlesztése;
- mondatkezdő nagybetű, mondatzáró írásjelek;
- a kijelentő és kérdő mondatok;
- megfigyelt és gyakran használt szavakban a „j” hang helyes jelölése.

Fogalmak

betű, hang, szó, szókapcsolat, mondat, szöveg, j-ly, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kisbetű, nagybetű

TÉMAKÖR: KISBETŰ – NAGYBETŰ

ÓRASZÁM: 11 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;

- biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol. A megismert szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is;
- felismeri, jelentésük alapján csoportosítja, és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét;
- a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat hanglejtésének, a beszélő szándékának megfelelő mondatvégi írásjeleket a kijelentő és kérdő mondatoknál.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a több hasonló élőlény, tárgy nevét kis kezdőbetűvel írja;
- a személynevek, állatnevek és a lakóhelyhez kötődő egyszerű egyelemű helyneveket nagy kezdőbetűvel írja le.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- szókincsfejlesztés, szókincs-aktivizálás;
- helyesírási készség fejlesztése funkcionális másolással, tollbamondással;
- hibajavítás és önellenőrzési képesség fejlesztése;
- szavak csoportosítása és válogatása jelentésük alapján;
- élőlény, tárgy neve;
- saját nevek helyesírása (egyszerű személynevek, állatnevek, helynevek);
- mondatkezdő nagybetű.

Fogalmak

kisbetűs és nagybetűs ábécé, élőlények neve, tárgyak neve, több hasonló név, saját név, önellenőrzés, hibajavítás, személynév, állatnév, helynév

TÉMAKÖR: A MAGYAR ÁBÉCÉ – A BETŰREND

ÓRASZÁM: 12 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét;

- az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;
- törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;
- a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szószerkezeteket, egyszerű mondatokat önállóan leírja;
- érthetően, a kommunikációs helyzetnek megfelelően kommunikál;
- ismer és használ nyomtatott és digitális forrásokat az ismeretei bővítéséhez, rendszerezéséhez;
- biztosan ismeri és használja a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol. Az erre vonatkozó szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is;
- feladatvégzés során társaival együttműködik;
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol;
- segítséggel használ életkorának megfelelő szótárakat;
- megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;
- különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között, és írásban pontosan jelöli ezeket a tanult szavakban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése;
- fonémahallás fejlesztése;
- vizuális memória fejlesztése;
- ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz);
- beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése;
- helyesírási készség fejlesztése;
- aktív szókincs fejlesztése;
- a nyomtatott és írott magyar ábécé kis- és nagybetűi;
- a betűrend, a különböző betűvel kezdődő szavak betűrendbe sorolása.

Fogalmak

hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, ábécé, betűrend, szótár, „j” hang kétféle jelölése

Kiegészítő tevékenységek

- könyvtárlátogatás.

TÉMAKÖR: HANGOK IDŐTARTAMÁNAK JELENTÉS-MEGKÜLÖNBÖZTETŐ SZEREPE

ÓRASZÁM: 25 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;
- saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét;
- az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;
- törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;
- írásbeli munkáját önállóan vagy segítséggel ellenőrzi, javítja.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeli és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;
- a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- fonémahallás fejlesztése;
- ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetése);
- szókincsfejlesztés;
- artikuláció fejlesztése;
- beszédfejlesztés;

- helyesírási készség fejlesztése;
- jellegzetes, csak magánhangzók vagy mássalhangzók időtartamában eltérő szavak helyesírása.

Fogalmak

mondat, szó, rövid/hosszú magánhangzó/mássalhangzó, jelentés, időtartam

3.1.4. 3–4. ÉVFOLYAM

A harmadik-negyedik évfolyamon továbbra is kiemelt feladat az ösztönös nyelvhasználat tudatossá tétele és annak fejlesztése. Figyelembe kell venni, hogy a tanulók nyelvi képességei különbözőek. Ezért folyamatosan szükséges az egyéni képességeket figyelembe vevő differenciált fejlesztés.

A beszédfejlesztés, az olvasástechnika és a szövegértés fejlesztése párhuzamosan folyik. Változatos műfajú és típusú szövegek segítik az egyéni szövegértelmezés kialakulását, és alapozzák a szövegfeldolgozás és a szövegből való tanulás technikáit. A kronologikus gondolkodás fejlesztése ebben az időszakban kezdődik meg történelmi témájú szövegek segítségével. Ezekkel a szövegekkel nem a történelmi ismeretek átadása, évszámok megtanítása a cél, hanem a fejlesztés mellett a nemzeti identitástudat kialakítása és a hazaszeretetre nevelés. Az első-második évfolyamon megjelenő témaköröket a harmadik-negyedik évfolyamon kibővítjük a világról szerzett ismeretekkel, a közösségi értékekkel és a környezettudatossággal. A feldolgozott szövegek mellett ezeken az évfolyamokon hosszabb epikus művekkel is találkoznak a tanulók, melynek célja az olvasóvá nevelés.

Törekedni kell arra, hogy az irodalmi alkotás kiválasztása az osztályközösséggel együtt történjen, és olyan, igényes művet olvassanak a gyerekek, amely az adott gyerekcsoport érdeklődésének és sajátosságainak megfelel. Fontos, hogy a kiválasztott művet tanítási óra keretében, folyamatolvasással dolgozzuk fel. Ez azt jelenti, hogy a tanító bemutatja a mű egyes részeit, majd néma (ha regényről van szó, otthoni) olvasásra és/vagy csoportos feldolgozásra jelöli ki.

Az írástechnika fejlesztése és az eszközszintű íráshasználat ezen a két évfolyamon is folytatódik. Nem nyelvi ismereteket tanítunk, hanem játékos, élményszerű tapasztalatokon alapuló fejlesztés folyik. A szófaji fogalmak helyett a szavak jelentésével és helyesírásával foglalkozunk.

A szóbeli és az írásbeli kifejezőkészség fejlesztése párhuzamosan zajlik. Az írásbeli szövegalkotásban az a cél, hogy élményalapú szövegek készüljenek akár közös alkotásként is. Ezek érdemjeggyel történő értékelése – az értékelés szubjektív jellege miatt – nem javasolt.

Az oktatási szakasz kimeneti méréssel zárul.

A 3–4. évfolyamon a magyar nyelv és irodalom tantárgyak óraszáma: 408 óra

OLVASÁS, SZÖVEGÉRTÉS
1. Beszéd és kommunikáció
2. Mesék, történetek

TÖRZSANYAG

Magyar népmesék: A furfangos királykisasszony és az okos molnárlegény; A molnár, a fia meg a szamár; Világszép Ilonka; Hazugságmese; Füllentő mese; Kőleves; A só; Szécsi Magda: A cigányasszony meg az ördög; Benedek Elek: A szamár meg az oroszlán; A holló és a róka - Aesopus, La Fontaine; Romhányi József: Interjú a farkassal, aki állítólag megette Piroskát; Rákos Sándor: A két kis vadkörtefa; Tordon Ákos: Pilleruha; Lázár Ervin: Csodapatika; Csukás István: A téli tücsök meséi (részlet)

A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak:

Magyar népmesék: A szamárrá változott barát; Az öszvércsikó, a róka meg a farkas; A megszámlálhatatlan sok juh; A csillagszemű juhász; Mese a dohányról; A legfinomabb falat;

Benedek Elek: Kígyós Jancsi; Lázár Ervin: A szökevény szeplők; Pilinszky János: A nap születése; Szilvát adok szemétért! (bolgár népmese); Berze Nagy János: A fekete madár; Arany László: A macska és az egér; A farkas és a bárány – Aesopus és La Fontaine; Benedek Elek: Az öregek; Lázár Ervin: Vacskamati; Kányádi Sándor: Kenyérmadár; Kányádi Sándor: Farkasűző furulya

3. Mondák, regék

TÖRZSANYAG

Gaál Mózes: Mese a csodaszarvasról; Móra Ferenc: A hunok hazát keresnek; Móra Ferenc: Az Isten kardja; Gárdonyi Géza: Attila temetése; Gaál Mózes: Emese álma**;** Lázár Ervin: Szent István koronája *(*részletek); A sapkatöltés – Szent István-legenda – somogyi népmonda nyomán; Mátyást királlyá választják – Benczédi Székely István és Thuróczi János krónikája nyomán; Mátyás király és az öregember – (Illyés Gyula: Hetvenhét magyar népmese); Móra Ferenc: Furfangos Támadi; Móra Ferenc: Kevély Kereki valamint ismerettartalmú szövegek

A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

Gaál Mózes: Fiamnak; A magyarok eredete – Kézai Simon és Anonymus krónikája nyomán; Garay János: Álmos (részlet); A fehér ló mondája (A Képes Krónika nyomán); Koltay Gergely:

Honfoglalás; A vérszerződés - Anonymus krónikája nyomán; Kányádi Sándor: Az elveszett követ; Móra Ferenc: Harmatos zöld fűben... ; Gergő juhász kanala – magyar népmese; Mesék Mátyás királyról; Tatay Sándor: Kinizsi Pál – könyvismertetés; Tatay Sándor: Kinizsi Pál (Két fenevad – részlet); Móra Ferenc: Bem apó kisdobosa; Mikszáth Kálmán: A nagy nap; Galamboskő – népmonda nyomán (Lengyel Dénes: Régi magyar mondák című könyvéből); Hegedűs Géza: Egy külföldi követ levele Mátyás király könyvtárából valamint ismerettartalmú szövegek: a Vérszerződés, honfoglalás, honfoglalók élete a Kárpát-medencében, honfoglalás-kori mesterségek, Szent Korona története, Államalapítás, királyok kora, tatárjárás, török hódoltság kora, kuruc-labanc korszak (Rákóczi), forradalom és szabadságharc

4. Versek

TÖRZSANYAG

Nemes Nagy Ágnes: Fekete hattyú; Nemes Nagy Ágnes: Bodzavirág; Kányádi Sándor: Valami készül; Radnóti Miklós: Éjszaka; Verbőczy Antal: Ősz (képvers); Áprily Lajos: Március; József Attila: Mama; Tóth Árpád: Láng; József Attila: Kertész leszek; Weöres Sándor: Hold és felhő; Nagy László: Dióverés; Kányádi Sándor: Ballada; Tamkó Sirató Károly: Tengerecki hazaszáll; Kölcsey Ferenc: Himnusz (első két versszak); Vörösmarty Mihály: Szózat (keretversszakok); Petőfi Sándor: Nemzeti dal; Leksa Manush: Cigány bölcsődal (A vastag betűs művek memoritek.)

A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

Radnóti Miklós: A mécsvirág kinyílik; Ratkó József: Tavasz; Weöres Sándor: Kánikula; József Attila: Csendes, kévébe…; Kányádi Sándor: Csukástó; Weöres Sándor: Fülemüle; Weöres Sándor: A tündér; Weöres Sándor: Robogó szekerek – prózaköltemény; Kányádi Sándor: Sóhajtás; Magyar népdalok: Elindultam szép hazámbul; Tavaszi szél vizet áraszt; Ej-haj, gyöngyvirág; Nem szoktam; Serkenj fel, kegyes nép

5. Helyem a világban

TÖRZSANYAG

Kiss Anna: Hol van a világ vége? – prózaköltemény; Fekete István: A tölgyfa (részlet); Csukás István: Kurta mese Lázár Ervinről (Lázár Ervin ötvenedik születésnapjára) valamint Ismeret-tartalmú szövegek a Helyem a világban témakörben

A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

Janikovszky Éva: Ha én felnőtt volnék; Janikovszky Éva: Velem mindig történik valami (részlet)

6. Ünnepkörök, hagyományok, mesterségek

TÖRZSANYAG

Nagy László: Adjon az Isten; Nagy László: Csodafiú – szarvas; Nagyváradi János: Csendes éj; Dsida Jenő: Itt van a szép karácsony; Ady Endre: Kis, karácsonyi ének; Szabó Lőrinc: Lóci verset ír; Locsolóvers; Kodály Zoltán: Pünkösdölő (részlet) továbbá ismerettartalmú szövegek az Ünnepkörök, hagyományok, mesterségek témakörben

7. Növények, állatok, emberek (találmányok, felfedezések)

TÖRZSANYAG

Buda Ferenc: Kőből rakott mese; Lázár Ervin: Bab Berci köve - dramatizált változat valamint ismerettartalmú szövegek: A föld élőlényei: növények, állatok – az életkori sajátosságoknak megfelelő érdekességek; Különleges tájak bemutatása (Magyarország); Magyar találmányok felfedezések; Nobel-díjasok valamint ismerettartalmú szövegek

A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

Fekete István: Csí és más mesék; valamint ismerettartalmú szövegek: A világegyetemtől haladva a Földig – a bolygónk megismerése (pl: nyughatatlan bolygónk; háborgó Föld – vulkánkitörések, földrengések keletkezése; barlangok: cseppkő, jég; a felszín vizei; a légkör; a szivárvány; villámok keletkezése

8. Olvassunk együtt! Közös olvasmányok

TÖRZSANYAG

Lázár Ervin: Bab Berci; Tatay Sándor: Kinizsi Pál; Fekete István: Vuk

A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

Berg Judit: Rumini; Janikovszky Éva: A nagy zuhé; Csukás István: Pom-pom meséi

A TANTERV 34 HÉTRE, HETI 6 ÓRÁRA KÉSZÜLT

NORMÁL ÉS KÉTTANNYELVŰ 3., KÉTTANNYELVŰ 4.

OSZTÁLYBAN

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám	
	Összes	3.-4.évf.
OLVASÁS, SZÖVEGÉRTÉS		
Beszéd és kommunikáció	22	11 - 11

Mesék, történetek	38	17 - 21

Mondák, regék	41	15 - 25
Versek, népköltészeti alkotások	24	12 - 12
Helyem a világban	24	12 - 12
Ünnepkörök, hagyományok, mesterségek	24	12 - 12
Állatok, növények, tájak, találmányok	33	15 - 18
Olvassunk együtt! Közös olvasmányok	13	7 - 7
NYELVTAN, HELYESÍRÁS ÉS SZÖVEGALKOTÁS		
A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó, elválasztás, betű-rendbe sorolás	20	13 - 7
A nyelv építőkövei: Az írásbeli szövegalkotás lépései (mondat-grammatikai eszközök alkalmazása- kapcsolás, szűkítés, bővítés, névmásítás, névelőhasználat, helyettesítés)	22	15 - 7
A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg (rövid szövegek alkotása - hír, hirdetés, meghívó, felhívás, tudósítás, elbeszélő szöveg, elektronikus levél)	29	15 - 14
Szótő és toldalék, szóelemzés	18	10 - 8
Hangalak és jelentés kapcsolata, állandósult szókapcsolatok	18	10 - 8
1. Élőlények, tárgyak, gondolati dolgok neve - kisbetű – nagybetű	24	12 - 12
2. Tulajdonságokat kifejező szavak	17	10 - 7
3. Mennyiségeket kifejező szavak	15	6- 9
4. Cselekvés, történés a múltban, jelenben, jövőben	26	12 - 14
Összes óraszám:	**408**	**204- 204**

Magyar nyelv és irodalom NORMÁL 4.

OSZTÁLY 2024/2025. tanévtől

A TANTERV 34 HÉTRE, HETI 5 ÓRÁRA KÉSZÜLT

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	
OLVASÁS, SZÖVEGÉRTÉS	4. évf.

Beszéd és kommunikáció	9
Mesék, történetek	19
Mondák, regék	21
Versek, népköltészeti alkotások	10
Helyem a világban	10
Ünnepkörök, hagyományok, mesterségek	10
Állatok, növények, tájak, találmányok	16
Olvassunk együtt! Közös olvasmányok	7
NYELVTAN, HELYESÍRÁS ÉS SZÖVEGALKOTÁS	
A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó, elválasztás, betűrendbe sorolás	5
A nyelv építőkövei: Az írásbeli szövegalkotás lépései (mondat- grammatikai eszközök alkalmazása- kapcsolás, szűkítés, bővítés, névmásítás, névelőhasználat, helyettesítés)	5
A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg (rövid szövegek alkotása - hír, hirdetés, meghívó, felhívás, tudósítás, elbeszélő szöveg, elektronikus levél)	12
Szótő és toldalék, szóelemzés	6
Hangalak és jelentés kapcsolata, állandósult szókapcsolatok	6
1. Élőlények, tárgyak, gondolati dolgok neve - kisbetű – nagy- betű	10
2. Tulajdonságokat kifejező szavak	5
3. Mennyiségeket kifejező szavak	7
4. Cselekvés, történés a múltban, jelenben, jövőben	12
Összes óraszám:	**170**

3. ÉVFOLYAM OLVASÁS, SZÖVEGÉRTÉS

TÉMAKÖR: BESZÉD ÉS KOMMUNIKÁCIÓ

ÓRASZÁM: 11 óra

A témakör sajátossága a készségfejlesztés. A témakör feldolgozása akkor a leghatékonyabb, ha a tanítási órák majdnem mindegyikén előtérbe kerül; a tervezéskor figyelembe vesszük az eh-

hez szükséges időt.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;
- megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően reagál;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;
- részt vesz a kortársakkal és felnőttekkel való kommunikációban, és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;
- használja a kapcsolatfelvételi, kapcsolattartási, kapcsolatlezárási formákat: köszönés, kérés, megszólítás, kérdezés; testtartás, testtávolság, tekintettartás, hangsúly, hanglejtés, hangerő, hangszín, megköszönés, elköszönés;
- élményeiről, olvasmányairól segítséggel vagy önállóan beszámol.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- beszédlégzése és artikulációja megfelelő, figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd helyes ritmusára, hangsúlyára, tempójára, az élethelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra;
- a tanult verseket, mondókákat, rövidebb szövegeket szöveghűen, érthetően tolmácsolja;
- részt vesz ismert szövegek (versek, nyelvtörők, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében;
- képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszédek, dramatikus szituációs játékok, improvizációk megalkotásába.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- érzelmi fejlesztés;
- hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés;
- ritmusérzék-fejlesztés;
- szókincsfejlesztés, szókincsbővítés;
- beszédészlelés, beszédértés;
- kifejező, érthető beszéd;
- helyes ejtés tanítása;
- nem nyelvi jelek használata;

- kapcsolatfelvételi formák, társalgási fordulatok;
- párbeszédek, szituációs játékok, improvizáció

Fogalmak

helyesejtés, beszédlégzés, artikuláció, időtartam, hangerő, beszédtempó, ritmus, hanglejtés, hangsúly, szünet, testtartás, mimika, térközszabályozás, párbeszéd, szituáció, improvizáció

Kiegészítő tevékenységek

- részvétel prezentáció készítésében és előadásában

TÉMAKÖR: MESÉK, TÖRTÉNETEK

ÓRASZÁM: 17

A témakör sajátossága, hogy értékközvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- felkészülés után tagolt szöveget érthetően olvas hangosan;
- részt vesz az adott közösség kultúrájának megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;
- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;
- mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;
- önállóan, képek, grafikai szervezők (kerettörténet, történettérkép, mesetáblázat, karakter-térkép, történetpiramis stb.) segítségével vagy tanítói segédlettel a szöveg terjedelmétől függően összefoglalja a történetet;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést;
- azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;

- képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- ismer és alkalmaz néhány digitális olvasási technikát;
- megfogalmazza, néhány érvvel alátámasztja saját álláspontját. Meghallgatja társai véleményét és együttműködik velük;
- részt vesz a konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban;
- részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban, az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat, alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat;
- megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál;
- a szöveg megértését igazoló feladatokat végez.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismer néhány mesét és történetet a magyar és más népek irodalmából;
- élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével;
- olvas és megért nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket;
- részt vesz népmesék és műmesék, regék, mondák, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- saját gondolkodási és nyelvi szintjén megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet;
- a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;
- képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek lényeges mozzanatait és a saját vagy társai élethelyzetét;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- önállóan, képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja azt;
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet, médiatermékét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- érzelmi fejlesztés;
- hallott szöveg megértésének fejlesztése;
- olvasástechnika fejlesztése;
- szövegértő olvasás fejlesztése;
- szövegben való tájékozódás fejlesztése;
- vázlatírás, hiányos vázlat kiegészítése a szöveghez;
- illusztráció készítése, kiegészítése, a meglévő társítása;
- kulcsszavak azonosítása;
- főbb szerkezeti egységek elkülönítése;
- beszédfejlesztés;
- szókincsfejlesztés, szókincsbővítés;
- verbális memória fejlesztése;
- érzelmi intelligencia fejlesztése;
- mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása;
- lényegkiemelő képesség fejlesztése;
- olvasási stratégiák: jóslás, áttekintés, keresés, összefoglalás;
- mesék jellemzői: jellegzetes szereplők, kifejezések, fordulatok és meseszámok

Fogalmak

mese, népmese, történet, valóság, cím, szerző, szereplő, helyszín, probléma, megoldás, bekezdés, időrend, vázlat, összefoglalás

Kiegészítő tevékenységek

- bábszínház-, színházlátogatás;
- élő meseíró meghívása, író-olvasó találkozó szervezése;
- interjú készítése.

TÉMAKÖR: MONDÁK, REGÉK

ÓRASZÁM: 15 óra

A témakör sajátossága, hogy értékközvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- az élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;
- képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;
- részt vesz regék, mondák, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;
- saját gondolkodási és nyelvi szintjén megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- önállóan képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja tartalmát;
- a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- bővíti a témáról szerzett ismereteit egyéb források feltárásával, gyűjtőmunkával, könyvtárhasználattal, filmek, médiatermékek megismerésével.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában;
- nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete;
- részt vesz rövid történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- részt vesz gyerekeknek szóló kiállítások megismerésében. Alkotásaival hozzájárul létrehozásukhoz;
- megismer a szűkebb környezetéhez kötődő irodalmi és kulturális emlékeket, emlékhelyeket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- érzelmi fejlesztés;
- olvasástechnika fejlesztése;
- szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése;
- szókincsfejlesztés, szókincsbővítés;
- térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése;
- kronologikus gondolkodás fejlesztése;
- mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása;
- múltbéli események, élethelyzetek és szokások felismerése, elkülönítés;
- olvasási stratégiák: jóslás, keresés, áttekintés, összefoglalás;
- mondák-regék valós és mesei elemei;
- híres történelmi személyek és események.

Fogalmak

monda, rege, mesei elem, valós elem, cím, szerző, helyszín, időrend, tartalom, múlt, jelen, jövő

Kiegészítő tevékenységek

- mondákban előforduló történelmi helyszínek megtekintése.

TÉMAKÖR: VERSEK, NÉPKÖLTÉSZETI ALKOTÁSOK

ÓRASZÁM: 12 óra

A témakör sajátossága, hogy értékközvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;
- életkorának megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;

- megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál;
- a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;
- ismer és megért rövidebb nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket;
- részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;
- élményt és tapasztalatot szerez változatos ritmikájú lírai művek megismerésével a kortárs és a klasszikus gyermeklírából és a népköltészeti alkotásokból;
- felismeri és indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;
- a versek hangulatát kifejezi a különféle érzékszervi tapasztalatok segítségével (színek, hangok, illatok, tapintási élmények stb.);
- önállóan vagy segítséggel szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, népköltészeti alkotást, prózai és dramatikus szöveget, szövegrészletet;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- érzelmi fejlesztés;
- hallásfejlesztés - beszédhallás fejlesztése;
- ritmusérzék fejlesztése;
- olvasástechnika fejlesztése;
- szókincsfejlesztés, szókincsbővítés;
- verbális memória fejlesztése;
- belső képalkotás;
- kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával;
- egyéni szövegértelmezés kialakítása tanítói segítséggel;
- ritmus, rím, refrén;
- népköltészeti alkotások: mondókát, népdalt, sorolót.

Fogalmak

vers, himnusz, dal, mondóka, kiszámoló, soroló, népdal, verssor, versszak, rím, ritmus, refrén, költő, cím, népköltészet, műköltészet

Kiegészítő tevékenységek

- bábszínház-, színházlátogatás;
- élő költő meghívása, író-olvasó találkozó szervezése;
- interjú készítése.

TÉMAKÖR: HELYEM A VILÁGBAN

ÓRASZÁM: 12 óra

A témakör sajátossága, hogy értékközvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- képes családjából származó közösségi élményeit megfogalmazni, összevetni az iskolai élet adottságaival, a témakört érintő beszélgetésekben aktívan részt venn;
- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket;
- digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képes, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;
- a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;
- képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- szöveg terjedelmétől függően összefoglalja a szöveg tartalmát;
- alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat;
- megfogalmazza, néhány érvvel alátámasztja saját álláspontját. Meghallgatja társai véleményét és együttműködik velük;
- részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket;

- digitális forrásokat is használ;
- törekszik a világ tapasztalati úton történő megismerésére, értékeinek tudatos megóvására;
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét; mozgósítja a hallott vagy olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;
- élményeket és tapasztalatokat szerez néhány szövegtípusról és műfajról, szépirodalmi és ismeretközlő szövegről;
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet;
- azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet;
- megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét;
- tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól;
- gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit;
- ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát;
- különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen;
- felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést;
- feladatvégzés során társaival együttműködik.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- szókincsfejlesztés, szókincsbővítés;
- olvasástechnika fejlesztése;
- szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése;
- élő és élettelen környezet;
- kulturális értékek megismerése és tisztelete;
- természeti értékek tisztelete;
- környezettudatosság;
- együttműködés, közösségformálás;
- önismeret, társismeret;

- kulturált véleménynyilvánítás;
- mások véleményének elfogadása;
- fenntartható fejlődés

Fogalmak

világ, földrész, ország, haza, környezet, közösség, család

Kiegészítő tevékenységek

- részvétel családi napon, idősek napján, hasonló események szervezése;
- részvétel természetvédelmi projektben;
- nemzeti emlékhelyek meglátogatása;
- múzeumlátogatás.

TÉMAKÖR: ÜNNEPKÖRÖK, HAGYOMÁNYOK, MESTERSÉGEK

ÓRASZÁM: 12 óra

A témakör sajátossága, hogy értékközvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;
- olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket;
- digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;
- megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál, a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;
- ismer és ért néhány egyszerű és gyakori szólást, szóláshasonlatot, közmondást, találós kérdést, nyelvtörőt, kiszámolót, mondókát;
- megéli a közösséghez tartozás élményét;
- megismeri saját lakóhelyének irodalmi és kulturális értékeit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megérti a rövid szövegeket, részt azok olvasásában, közös feldolgozásában;
- ismeri a keresztény/keresztén ünnepköröket (karácsony, húsvét, pünkösd), nemzeti és állami ünnepeket (március 15., augusztus 20., október 23.), népszokást (Márton-nap, Luca-nap, betlehemezés, húsvéti locsolkodás, pünkösdölés);
- megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében;
- részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;
- megismeri a jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz, népi mesterségekhez kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat;
- részt vesz a témában neki szóló kiállítások megismerésében;
- megfigyeli az ünnepek, hagyományok éves körforgását;
- jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi;
- ismerkedik régi magyar mesterségekkel, irodalmi művek olvasásával és gyűjtőmunkával.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- olvasástechnika fejlesztése;
- szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése;
- szókincsfejlesztés, szókincsbővítés;
- nemzeti ünnepeink, családi ünnepeink;
- magyar hagyományok tisztelete;
- az ünnepek jellemzői, körforgásuk;
- lakóhely hagyományainak megismerése;
- szólások, szóláshasonlatok, közmondások;
- találós kérdések;
- régi magyar mesterségek

Fogalmak

családi ünnep, nemzeti ünnep, állami ünnep, népszokás, népi hagyomány, jeles napok, népi gyermekjáték, hazaszeretet, magyarságtudat, közösség, szólás, szóláshasonlat, közmondás, körforgás, mesterség, foglalkozás

Kiegészítő tevékenységek

- részvétel hagyományokhoz, ünnepkörökhöz kapcsolódó programokon;
- települési helytörténeti gyűjtemény meglátogatása;
- ünnepekhez kapcsolódó emlékhelyek meglátogatása;
- találkozás, ismerkedés népi mesterségek művelőivel;
- részvétel népi mesterségekhez kapcsolódó tevékenységekben.

TÉMAKÖR: NÖVÉNYEK, ÁLLATOK, EMBEREK, TALÁLMÁNYOK

ÓRASZÁM: 15 óra

A témakör sajátossága, hogy értékközvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- az élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;
- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;
- olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól;
- gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit;
- ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát;
- különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen;
- felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést;
- feladatvégzés során társaival együttműködik.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a szövegekhez kapcsolódó személyes élményeit, ismereteit felidézi és megosztja;
- röviden indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést;
- kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;
- önállóan vagy tanítói segítséggel használja az alapvető olvasási stratégiákat;
- információkat, adatokat gyűjt a szövegből, kiemeli a bekezdések lényegét; tanítói segítséggel, vagy önállóan megfogalmazza azt;
- megismeri és alkalmazza az adott témákhoz kapcsolódó lexikonokat;
- néma olvasás útján megérti a rövid, életkorának megfelelő tankönyvi szöveg tartalmát és az utasításokat;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- olvasástechnika fejlesztése;
- szövegértés fejlesztése;
- beszédfejlesztés;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés alapján új szó vagy kifejezés jelentésének megértése;
- a megismert szavak, kifejezések alkalmazása a különböző nyelvi szinteken;
- egyéni beszámoló a természeti környezetben végzett megfigyelésekről;
- növények, állatok csoportosítása különféle szempontok szerint ;
- egyszerű grafikus szervezők alkalmazása (fürtábra, t-táblázat, gondolattérkép);
- lényegkiemelés képessége;
- szövegben való tájékozódás fejlesztése;
- ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel;
- szókincsfejlesztés, szókincsbővítés;
- verbális memória fejlesztése;
- belső képalkotás;
- kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával;
- tanulás tanulása.

Fogalmak

ismeretközlő szöveg, adat, információ, cím, illusztráció, szöveg, bekezdés

Kiegészítő tevékenységek

- településen, település közelében található állat-, növény-, botanikus kert meglátogatása;

- részvétel természetvédelmi projektben;
- múzeumlátogatás.

TÉMAKÖR: OLVASSUNK EGYÜTT! KÖZÖS OLVASMÁNYOK

ÓRASZÁM: 7 óra

A témakör sajátossága, hogy értékközvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;
- megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál;
- nyitott az irodalmi művek befogadására;
- értő figyelemmel követi a tanító/társai felolvasását;
- verbális és vizuális módon vagy dramatikus eszközökkel reflektál a szövegre, megfogalmazza a szöveg alapján benne kialakult képet;
- röviden indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést;
- mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és megfogalmazza a köztük lévő kapcsolatokat;
- saját gondolkodási és nyelvi szintjén megalkotja a szöveg jelentését önmaga számára, megfogalmazza, néhány érvvel alátámasztja saját álláspontját; meghallgatja társai véleményét, azokra reflektál;
- részt vesz a konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban;
- részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban;
- az adott helyzetnek megfelelően tudatosan alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;
- alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat;

- az olvasott szöveghez illusztrációt készít, a hiányos illusztrációt kiegészíti, vagy a meglévőt társítja a szöveggel.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ajánlással és/vagy egyéni érdeklődésének és az életkori sajátosságainak megfelelően választott irodalmi alkotást ismer meg;
- részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő, gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;
- élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegek: klasszikus, kortárs magyar alkotások megismerésével;
- olvas és megért nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket;
- megtapasztalja az életkorának, érdeklődésének megfelelő szövegek befogadásának és előadásának élményét és örömét;
- részt vesz legalább két hosszabb terjedelmű, magyar és gyermekirodalmi alkotás feldolgozásában;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- a megismert irodalmi szövegekhez, iskolai eseményekhez plakátot, meghívót, saját programjaihoz meghívót készít hagyományosan és digitálisan;
- azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a problémahelyzetet és annak megoldását;
- az olvasott szövegekben kulcsszavakat azonosít, a főbb szerkezeti egységeket önállóan vagy segítséggel elkülöníti;
- megfogalmazza saját véleményét a szereplők cselekedeteiről;
- képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét;
- mozgósítja a hallott vagy olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;
- részt vesz a közösen feldolgozott történet dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- önállóan képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítséglettel a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja tartalmát;
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet, médiaterméket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- érzelmi nevelés;
- irodalmi műveltség alapozása;
- hallott és olvasott szöveg megértésének fejlesztése;
- bemutató olvasás követése;
- olvasásra nevelés;
- olvasási kedv felkeltése, olvasás megszerettetése;
- kreatív befogadás;
- kreatív írás;
- szövegértő olvasás fejlesztése;
- szövegben való tájékozódás fejlesztése;
- kulcsszavak azonosítása, főbb szerkezeti részek elkülönítése;
- beszédfejlesztés;
- szókincsfejlesztés, szókincsbővítés;
- verbális memória fejlesztése;
- érzelmi intelligencia fejlesztése;
- mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása;
- lényegkiemelő képesség fejlesztése;
- olvasási stratégiák: jóslás, áttekintés, keresés, összefoglalás;
- illusztráció készítése, kiegészítése, a meglévő társítása;
- lapbook, plakát, könyvajánló, képregény;
- kérdésfeltevés.

Fogalmak

regény, meseregény, szerző, cím, kiadó, tartalomjegyzék, fülszöveg, történet, valóság, fejezet, időrend, szereplő, helyszín, probléma, megoldás, illusztráció

Kiegészítő tevékenységek

- könyvtárlátogatás;
- színház, bábszínház látogatása;
- részvétel olvasmánnyal kapcsolatos prezentáció készítésében;
- közös olvasmány dramatikus feldolgozása;
- közös olvasmányt feldolgozó film megtekintése.

TÉMAKÖR: A NYELV ÉPÍTŐ KÖVEI: HANG/BETŰ, SZÓTAG, SZÓ ELVÁLASZTÁS, BETŰRENDBE SOROLÁS

ÓRASZÁM: 13 óra

A témakör sajátossága, hogy értékközvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- feladatok megoldása során társaival együttműködik;
- az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír és törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;
- kérdésre adott válaszában helyesen toldalékolja a szavakat;
- a kiejtéssel megegyező, rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait;
- a kiejtéstől eltérő szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;
- írásbeli munkáját önállóan vagy segítséggel ellenőrzi, hibáit javítja.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol, a megismert szabályokat alkalmazza digitális felületen való keresőskor is;
- életkorának megfelelő, digitális és hagyományos szótárakat használ;
- megfigyeli és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;
- különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű mássalhangzók között;
- a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- biztosan szótagol, alkalmazza az elválasztás szabályait.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése;
- fonémahallás fejlesztése;
- vizuális memória fejlesztése;
- ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz);

- beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése;
- helyesírási készség fejlesztése;
- aktív szókincs fejlesztése;
- a nyomtatott és írott magyar ábécé kis- és nagybetűi;
- szótagolás, elválasztás, egytagú és összetett szavak;
- 20-40 gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó szó (egy- vagy kéttagú szavak) helyes leírása.

Fogalmak

hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, összetett szó, ábécé, betűrend, szótár, „j” hang kétféle jelölése

TÉMAKÖR: A NYELV ÉPÍTŐ KÖVEI: AZ ÍRÁSBELI SZÖVEGALKOTÁS LÉPÉSEI (MONDATGRAMMATIKAI ESZKÖZÖK ALKALMAZÁSA- KAPCSOLÁS, SZŰKÍTÉS, BŐVÍTÉS, NÉVMÁSÍTÁS, NÉVELŐHASZNÁLAT, HELYETTESÍTÉS)

ÓRASZÁM: 15 óra

A témakör sajátossága, hogy értékközvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- a megismert szavakat, kifejezéseket helyesen alkalmazza;
- az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír;
- törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;
- gondolatait, érzelmeit, véleményét életkorának, egyéni képességeinek és a kommunikációs helyzetnek megfelelően néhány mondatban írásban is megfogalmazza;
- egyéni képességeinek megfelelően alkot szövegeket írásban;
- a szövegalkotás során törekszik a megismert helyesírási szabályok alkalmazására és meglévő szókincsének aktivizálására;
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;

- képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszédek, dramatikus szituációs játékok megalkotásába.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri, indokolja a cím és szöveg közti összefüggést;
- azonosítja a történetekben a helyszínt, szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- megadott szempontok alapján rövid mesét ír, kiegészít vagy átalakít, vázlatot készít;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése;
- mondatok és összekapcsolásuk;
- történetalkotás szóban;
- szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése;
- íráskészség fejlesztése;
- írásbeli szövegalkotó képesség fejlesztése;
- anyaggyűjtés módjai;
- szó- és kifejezéskészlet gyűjtése;
- vázlatkészítés, vázlat kiegészítése;
- szerkezeti egységek elkülönítése;
- kulcsszavak, kulcsmondatok kiemelése;
- szövegalkotás főbb lépései;
- mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása.

Fogalmak

mondat, szöveg, helyszín, szereplő, cselekmény, időrend, címadás, téma, anyaggyűjtés, vázlat, előzmény, esemény, következmény, levél, SMS, e-mail, címzett, feladó, válasz, továbbítás, megszólítás, önellenőrzés, hibajavítás

TÉMAKÖR: A NYELV ÉPÍTŐ KÖVEI: SZÓ, SZÓKAPCSOLAT, MONDAT, SZÖVEG (RÖVID SZÖVEGEK ALKOTÁSA - HÍR, HIRDETÉS, MEGHÍVÓ, FELHÍVÁS, TUDÓSÍTÁS, ELBESZÉLŐ SZÖVEG ELEKTRONIKUS LEVÉL)

ÓRASZÁM: 15 óra

A témakör sajátossága, hogy többnyire képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;
- írásbeli munkáit segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;
- törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;
- a szövegalkotás során törekszik a megismert helyesírási szabályok alkalmazására és meglévő szókincsének aktivizálására;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a hangjelölés megismert szabályait helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés és szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat a mondatvégi írásjeleket;
- szavakat, szószerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés alapján.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- ösztönös nyelvhasználat formálása;
- nyelvi tudatosság fejlesztése;
- önellenőrzés, hibajavítás képessége;
- helyesírási készség differenciált fejlesztése.

Fogalmak

betű, hang, szó, szókapcsolat, mondat, szöveg, j-ly, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kisbetű, nagybetű

Kiegészítő tevékenységek

- részvétel osztályújság, napló, iskolaújság készítésében hagyományos és digitális formában.

TÉMAKÖR: SZÓTŐ ÉS TOLDALÉK, SZÓELEMZÉS

ÓRASZÁM: 10 óra

A témakör sajátossága, hogy többnyire képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi, javítja.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- kérdésre adott válaszában helyesen toldalékolja a szavakat;
- önállóan felismeri és elkülöníti az ismert szavakban a szótövet és a toldalékot.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- hallásfejlesztés, fonémahallás fejlesztése;
- hang- és betűanalízis képességének fejlesztése;
- szótő és toldalék fogalma felismerés szintjén;
- nyelvi elemzőkészség fejlesztése;
- szóalak felbontása;
- toldalékos szavak helyes használata;
- toldalékos szavak funkcionális másolása, tollbamondása, emlékezetből írása;
- helyesejtés-fejlesztés hangkapcsolat-gyakorlatokkal;
- hibajavítás és önellenőrzés képességének fejlesztése.

Fogalmak

hang-betű, betűkapcsolat, hangkapcsolat, szótagolás, szótő, toldalék, szóelemző írásmód, önellenőrzés

TÉMAKÖR: HANGALAK ÉS JELENTÉS KAPCSOLATA, ÁLLANDÓSULT SZÓKAPCSOLATOK

ÓRASZÁM: 10 óra

A témakör sajátossága, hogy többnyire képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja az írásbeli és szóbeli szövegalkotásban.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismer és ért néhány egyszerű szólást, közmondást;
- megérti és használja az ismert állandósult szókapcsolatokat;
- különféle módokon megjeleníti az ismert szólások, közmondások jelentését.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése;
- szókincs fejlesztése, szókincs aktivizálása;
- árnyalt nyelvhasználat fejlesztése;
- hangalak – jelentés;
- ellentétes jelentésű szavak, rokon értelmű szavak;
- szólások, közmondások, szóláshasonlatok;
- népmesék kezdő és záró formulái, szókapcsolatok, ismétlődő motívumok;
- szó szerinti és átvitt jelentés.

Fogalmak

szólás, közmondás, szókapcsolat, hangalak, jelentés, egyjelentésű szavak, rokon értelmű szavak, ellentétes jelentésű szavak

TÉMAKÖR: ÉLŐLÉNYEK, TÁRGYAK, GONDOLATI DOLGOK NEVE

ÓRASZÁM: 12 óra

A témakör sajátossága, hogy többnyire képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;
- szavakat, szószerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján;
- megérti és használja az életkorának megfelelő (térbeli, időbeli) relációs szókincset;
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;

- feladatok megoldása során társaival együttműködik.
- felismeri, jelentésük alapján csoportosítja és önállóan vagy segítséggel leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét kifejező szavakat;
- megkülönbözteti a szavak egyes és többes számát;
- hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- kérdésre adott válaszában megfelelően toldalékolja a szavakat;
- felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert szavakat;
- ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban;
- a több hasonló élőlény, tárgy vagy gondolati dolog nevét kis kezdőbetűvel írja;
- a személynevek, állatnevek és a lakóhelyhez kötődő egyszerű egyelemű helyneveket nagy kezdőbetűvel írja le.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- helyesírási készség differenciált fejlesztése;
- aktív szókincs fejlesztése;
- tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer;
- együttműködési képesség;
- élőlény, tárgy, gondolati dolog neve;
- kis- és nagy kezdőbetűs szavak másolása, tollbamondása, emlékezetből írása;
- több hasonló élőlény, tárgy, gondolati dolog neve és helyesírása;
- saját nevek helyesírása (egyszerű személynevek, állatnevek, helynevek).

Fogalmak

élőlények neve, tárgyak neve, gondolati dolgok neve, több hasonló név, saját név, önellenőrzés, hibajavítás, személynév, állatnév, helynév,

TÉMAKÖR: TULAJDONSÁGOKAT KIFEJEZŐ SZAVAK

ÓRASZÁM: 10 óra

A témakör sajátossága, hogy többnyire képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;
- szavakat, szószerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján;
- hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait;
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;
- feladatok megoldása során társaival együttműködik.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja a tulajdonságot kifejező szavakat;
- ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- helyesírási készség differenciált fejlesztése;
- aktív szókincs fejlesztése;
- tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer;
- együttműködési képesség.

Fogalmak

ellentétes jelentésű kifejezések, rokon értelmű szavak, egybeírás, különírás, szótő, toldalék, tulajdonságot kifejező szó

TÉMAKÖR: MENNYISÉGEKET KIFEJEZŐ SZAVAK

ÓRASZÁM: 6 óra

A témakör sajátossága, hogy többnyire képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;
- szavakat, szószerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján;
- hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;
- feladatok megoldása során társaival együttműködik.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja a mennyiségeket kifejező szavakat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- helyesírási készség differenciált fejlesztése;
- aktív szókincs fejlesztése;
- tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer;
- a megfigyelt és értelmezett fokozott számnevek helyes írásmódja;
- együttműködési képesség.

Fogalmak

különírás, szótő, toldalék, mennyiségeket kifejező szó

TÉMAKÖR: CSELEKVÉS, TÖRTÉNÉS A MÚLTBAN, JELENBEN, JÖVŐBEN

ÓRASZÁM: 12 óra

A témakör sajátossága, hogy többnyire képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;
- szavakat, szószerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján;
- megérti és használja az életkorának megfelelő (térbeli, időbeli) relációs szókincset;
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;
- feladatok megoldása során társaival együttműködik.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- kérdésre adott válaszában megfelelően toldalékolja a szavakat;
- megkülönbözteti a múltban, jelenben és jövőben zajló cselekvéseket, történéseket;
- helyesen alkalmazza a szóbeli és írásbeli szövegalkotásában az idő kifejezésének nyelvi eszközeit;
- felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert cselekvést, történést kifejező szavakat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- helyesírási készség differenciált fejlesztése, aktív szókincs fejlesztése;
- tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer;
- a megfigyelt és értelmezett igekötős igék helyes írásmódja;
- együttműködési képesség.

Fogalmak

múlt, jelen, jövő, egybeírás, különírás, szótő, toldalék, cselekvést, történést, létezést jelentő szó

i.4. ÉVFOLYAM OLVASÁS, SZÖVEGÉRTÉS

TÉMAKÖR: BESZÉD ÉS KOMMUNIKÁCIÓ

ÓRASZÁM: 11 óra

A témakör sajátossága a készségfejlesztés. A témakör feldolgozása akkor a leghatékonyabb, ha a tanítási órák majdnem mindegyikén előtérbe kerül; a tervezéskor figyelembe vesszük az ehhez szükséges időt.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;
- megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően reagál;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;
- részt vesz a kortársakkal és felnőttekkel való kommunikációban, és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;
- használja a kapcsolatfelvételi, kapcsolattartási, kapcsolatlezárási formákat: köszönés, kérés, megszólítás, kérdezés; testtartás, testtávolság, tekintettartás, hangsúly, hanglejtés, hangerő, hangszín, megköszönés, elköszönés;
- élményeiről, olvasmányairól segítséggel vagy önállóan beszámol.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- beszédlégzése és artikulációja megfelelő, figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd helyes ritmusára, hangsúlyára, tempójára, az élethelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra;
- a tanult verseket, mondókákat, rövidebb szövegeket szöveghűen, érthetően tolmácsolja;
- részt vesz ismert szövegek (versek, nyelvtörők, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében;
- képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszédek, dramatikus szituációs játékok, improvizációk megalkotásába.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- érzelmi fejlesztés;
- hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés;
- ritmusérzék-fejlesztés;
- szókincsfejlesztés, szókincsbővítés;
- beszédészlelés, beszédértés;
- kifejező, érthető beszéd;
- helyes ejtés tanítása;
- nem nyelvi jelek használata;
- kapcsolatfelvételi formák, társalgási fordulatok;
- párbeszédek, szituációs játékok, improvizáció

Fogalmak

helyesejtés, beszédlégzés, artikuláció, időtartam, hangerő, beszédtempó, ritmus, hanglejtés, hangsúly, szünet, testtartás, mimika, térközszabályozás, párbeszéd, szituáció, improvizáció

Kiegészítő tevékenységek:

- részvétel prezentáció készítésében és előadásában.

TÉMAKÖR: MESÉK, TÖRTÉNETEK

ÓRASZÁM: 21

A témakör sajátossága, hogy értékközvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- felkészülés után tagolt szöveget érthetően olvas hangosan;
- részt vesz az adott közösség kultúrájának megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;
- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;

- mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;
- önállóan, képek, grafikai szervezők (kerettörténet, történettérkép, mesetáblázat, karakter-térkép, történetpiramis stb.) segítségével vagy tanítói segédlettel a szöveg terjedelmétől függően összefoglalja a történetet;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést;
- azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- ismer és alkalmaz néhány digitális olvasási technikát;
- megfogalmazza, néhány érvvel alátámasztja saját álláspontját. Meghallgatja társai véleményét és együttműködik velük;
- részt vesz a konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban;
- részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban, az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat, alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat;
- megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál;
- a szöveg megértését igazoló feladatokat végez.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismer néhány mesét és történetet a magyar és más népek irodalmából;
- élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével;
- olvas és megért nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket;
- részt vesz népmesék és műmesék, regék, mondák, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- saját gondolkodási és nyelvi szintjén megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet;

- a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;
- képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek lényeges mozzanatait és a saját vagy társai élethelyzetét;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- önállóan, képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja azt;
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet, médiaterméket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- érzelmi fejlesztés;
- hallott szöveg megértésének fejlesztése;
- olvasástechnika fejlesztése;
- szövegértő olvasás fejlesztése;
- szövegben való tájékozódás fejlesztése;
- vázlatírás, hiányos vázlat kiegészítése a szöveghez;
- illusztráció készítése, kiegészítése, a meglévő társítása;
- kulcsszavak azonosítása;
- főbb szerkezeti egységek elkülönítése;
- beszédfejlesztés;
- szókincsfejlesztés, szókincsbővítés;
- verbális memória fejlesztése;
- érzelmi intelligencia fejlesztése;
- mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása;
- lényegkiemelő képesség fejlesztése;
- olvasási stratégiák: jóslás, áttekintés, keresés, összefoglalás;
- grafikus szervezők: fürtábra, T-táblázat, Venn-diagram, fogalomtáblázat, kerettörténet, történettérkép, mesetáblázat, karakter-térkép, történetpiramis…;
- mesék jellemzői: jellegzetes szereplők, kifejezések, fordulatok és meseszámok.

Fogalmak

mese, népmese, történet, valóság, cím, szerző, szereplő, helyszín, probléma, megoldás, bekezdés, időrend, vázlat, összefoglalás

Kiegészítő tevékenységek

- bábszínház-, színházlátogatás;
- élő meseíró meghívása, író-olvasó találkozó szervezése;
- interjú készítése.

TÉMAKÖR: MONDÁK, REGÉK

ÓRASZÁM: 25 óra

A témakör sajátossága, hogy értékközvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- az élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;
- képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;
- részt vesz regék, mondák, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;
- saját gondolkodási és nyelvi szintjén megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- önállóan képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja tartalmát;
- a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;

- bővíti a témáról szerzett ismereteit egyéb források feltárásával, gyűjtőmunkával, könyvtárhasználattal, filmek, médiatermékek megismerésével.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában;
- nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete;
- részt vesz rövid történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- részt vesz gyerekeknek szóló kiállítások megismerésében. Alkotásaival hozzájárul létrehozásukhoz;
- megismer a szűkebb környezetéhez kötődő irodalmi és kulturális emlékeket, emlékhelyeket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- érzelmi fejlesztés;
- olvasástechnika fejlesztése;
- szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése;
- szókincsfejlesztés, szókincsbővítés;
- térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése;
- kronologikus gondolkodás fejlesztése;
- mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása;
- múltbéli események, élethelyzetek és szokások felismerése, elkülönítése;
- olvasási stratégiák: jóslás, keresés, áttekintés, összefoglalás;
- mondák-regék valós és mesei elemei;
- híres történelmi személyek és események

Fogalmak

monda, rege, mesei elem, valós elem, cím, szerző, helyszín, időrend, tartalom, múlt, jelen, jövő

Kiegészítő tevékenységek

- mondákban előforduló történelmi helyszínek megtekintése

TÉMAKÖR: VERSEK, NÉPKÖLTÉSZETI ALKOTÁSOK

ÓRASZÁM: 12 óra

A témakör sajátossága, hogy értékközvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;
- életkorának megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;
- megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál;
- a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;
- ismer és megért rövidebb nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket;
- részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;
- élményt és tapasztalatot szerez változatos ritmikájú lírai művek megismerésével a kortárs és a klasszikus gyermeklírából és a népköltészeti alkotásokból;
- felismeri és indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;
- a versek hangulatát kifejezi a különféle érzékszervi tapasztalatok segítségével (színek, hangok, illatok, tapintási élmények stb.);
- önállóan vagy segítséggel szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, népköltészeti alkotást, prózai és dramatikus szöveget, szövegrészletet;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- érzelmi fejlesztés;
- hallásfejlesztés - beszédhallás fejlesztése;
- ritmusérzék fejlesztése;
- olvasástechnika fejlesztése;
- szókincsfejlesztés, szókincsbővítés;
- verbális memória fejlesztése;
- belső képalkotás;
- kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával;
- egyéni szövegértelmezés kialakítása tanítói segítséggel;
- ritmus, rím, refrén;
- népköltészeti alkotások: mondókát, népdalt, sorolót.

Fogalmak

vers, himnusz, dal, mondóka, kiszámoló, soroló, népdal, verssor, versszak, rím, ritmus, refrén, költő, cím, népköltészet, műköltészet

Kiegészítő tevékenységek

- bábszínház-, színházlátogatás;
- élő költő meghívása, író-olvasó találkozó szervezése;
- interjú készítése.

TÉMAKÖR: HELYEM A VILÁGBAN

ÓRASZÁM: 12 óra

A témakör sajátossága, hogy értékközvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- képes családjából származó közösségi élményeit megfogalmazni, összevetni az iskolai élet adottságaival, a témakört érintő beszélgetésekben aktívan részt venni
- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket;

- digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képes, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;
- a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;
- képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- szöveg terjedelmétől függően összefoglalja a szöveg tartalmát;
- alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat;
- megfogalmazza, néhány érvvel alátámasztja saját álláspontját;
- meghallgatja társai véleményét és együttműködik velük;
- részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket;
- digitális forrásokat is használ;
- törekszik a világ tapasztalati úton történő megismerésére, értékeinek tudatos megóvására;
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét; mozgósítja a hallott vagy olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;
- élményeket és tapasztalatokat szerez néhány szövegtípusról és műfajról, szépirodalmi és ismeretközlő szövegről;
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet;
- azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet;
- megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét;
- tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól;
- gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit;
- ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát;

- különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen;
- felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést;
- feladatvégzés során társaival együttműködik.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- szókincsfejlesztés, szókincsbővítés;
- olvasástechnika fejlesztése;
- szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése;
- élő és élettelen környezet;
- kulturális értékek megismerése és tisztelete;
- természeti értékek tisztelete;
- környezettudatosság;
- együttműködés, közösségformálás;
- önismeret, társismeret;
- kulturált véleménynyilvánítás;
- mások véleményének elfogadása;
- fenntartható fejlődés

Fogalmak

világ, földrész, ország, haza, környezet, közösség, család

Kiegészítő tevékenységek

- részvétel családi napon, idősek napján, hasonló események szervezése;
- részvétel természetvédelmi projektben;
- nemzeti emlékhelyek meglátogatása;
- múzeumlátogatás.

TÉMAKÖR: ÜNNEPKÖRÖK, HAGYOMÁNYOK, MESTERSÉGEK

ÓRASZÁM: 12 óra

A témakör sajátossága, hogy értékközvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;
- megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál, a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;
- ismer és ért néhány egyszerű és gyakori szólást, szóláshasonlatot, közmondást, találós kérdést, nyelvtörőt, kiszámolót, mondókát;
- megéli a közösséghez tartozás élményét;
- megismeri saját lakóhelyének irodalmi és kulturális értékeit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megérti a rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, közös feldolgozásában;
- ismeri a keresztény/keresztén ünnepköröket (karácsony, húsvét, pünkösd), nemzeti és állami ünnepeket (március 15., augusztus 20., október 23.), népszokást (Márton-nap, Luca-nap, betlehemezés, húsvéti locsolkodás, pünkösdölés);
- megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében;
- részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;
- megismeri a jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz, népi mesterségekhez kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat;
- részt vesz a témában neki szóló kiállítások megismerésében;
- megfigyeli az ünnepek, hagyományok éves körforgását;
- jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi;
- ismerkedik régi magyar mesterségekkel, irodalmi művek olvasásával és gyűjtőmunkával.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- olvasástechnika fejlesztése;
- szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése…
- szókincsfejlesztés, szókincsbővítés;
- nemzeti ünnepeink, családi ünnepeink;
- magyar hagyományok tisztelete;
- az ünnepek jellemzői, körforgásuk;
- lakóhely hagyományainak megismerése;
- szólások, szóláshasonlatok, közmondások;
- találós kérdések;
- régi magyar mesterségek

Fogalmak

családi ünnep, nemzeti ünnep, állami ünnep, népszokás, népi hagyomány, jeles napok, népi gyermekjáték, hazaszeretet, magyarságtudat, közösség, szólás, szóláshasonlat, közmondás, körforgás, mesterség, foglalkozás

Kiegészítő tevékenységek

- részvétel hagyományokhoz, ünnepkörökhöz kapcsolódó programokon ;
- települési helytörténeti gyűjtemény meglátogatása;
- ünnepekhez kapcsolódó emlékhelyek meglátogatása;
- találkozás, ismerkedés népi mesterségek művelőivel;
- részvétel népi mesterségekhez kapcsolódó tevékenységekben.

TÉMAKÖR: NÖVÉNYEK, ÁLLATOK, EMBEREK, TALÁLMÁNYOK

ÓRASZÁM: 18 óra

A témakör sajátossága, hogy értékközvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- elismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;

- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;
- olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól;
- gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit;
- ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát;
- különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen;
- felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést;
- feladatvégzés során társaival együttműködik.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a szövegekhez kapcsolódó személyes élményeit, ismereteit felidézi és megosztja;
- röviden indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést;
- kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;
- önállóan vagy tanítói segítséggel használja az alapvető olvasási stratégiákat;
- információkat, adatokat gyűjt a szövegből, kiemeli a bekezdések lényegét; tanítói segítséggel, vagy önállóan megfogalmazza azt;
- megismeri és alkalmazza az adott témákhoz kapcsolódó lexikonokat;
- néma olvasás útján megérti a rövid, életkorának megfelelő tankönyvi szöveg tartalmát és az utasításokat;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- olvasástechnika fejlesztése;
- szövegértés fejlesztése;
- beszédfejlesztés;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés alapján új szó vagy kifejezés jelentésének megértése;
- a megismert szavak, kifejezések alkalmazása a különböző nyelvi szinteken;
- kedvenc növény, állat, híres magyar ember és találmányai néhány mondatos bemutatása (Jedlik Ányos, Puskás Tivadar, Szentgyörgyi Albert, Bíró László, Gábor Dénes, Neumann János, Rubik Ernő);
- egyéni beszámoló a természeti környezetben végzett megfigyelésekről;
- növények, állatok csoportosítása különféle szempontok szerint ;
- egyszerű grafikus szervezők alkalmazása (fürtábra, t-táblázat, gondolattérkép);

- lényegkiemelés képessége;
- szövegben való tájékozódás fejlesztése;
- ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel;
- szókincsfejlesztés, szókincsbővítés;
- verbális memória fejlesztése;
- belső képalkotás;
- kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával;
- tanulás tanulása.

Fogalmak

ismeretközlő szöveg, adat, információ, cím, illusztráció, szöveg, bekezdés

Kiegészítő tevékenységek

- településen, település közelében található állat-, növény-, botanikus kert meglátogatása;
- részvétel természetvédelmi projektben ;
- múzeumlátogatás

TÉMAKÖR: OLVASSUNK EGYÜTT! KÖZÖS OLVASMÁNYOK

ÓRASZÁM: 7 óra

A témakör sajátossága, hogy értékközvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket;
- digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;
- megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál;
- nyitott az irodalmi művek befogadására;
- értő figyelemmel követi a tanító/társai felolvasását;

- verbális és vizuális módon vagy dramatikus eszközökkel reflektál a szövegre, megfogalmazza a szöveg alapján benne kialakult képet;
- röviden indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést;
- mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és megfogalmazza a köztük lévő kapcsolatokat;
- saját gondolkodási és nyelvi szintjén megalkotja a szöveg jelentését önmaga számára, megfogalmazza, néhány érvvel alátámasztja saját álláspontját; meghallgatja társai véleményét, azokra reflektál;
- részt vesz a konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban;
- részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban;
- az adott helyzetnek megfelelően tudatosan alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;
- alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat;
- az olvasott szöveghez illusztrációt készít, a hiányos illusztrációt kiegészíti, vagy a meglévőt társítja a szöveggel.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ajánlással és/vagy egyéni érdeklődésének és az életkori sajátosságainak megfelelően választott irodalmi alkotást ismer meg;
- részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő, gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;
- élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegek: klasszikus, kortárs magyar alkotások megismerésével;
- olvas és megért nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket;
- megtapasztalja az életkorának, érdeklődésének megfelelő szövegek befogadásának és előadásának élményét és örömét;
- részt vesz legalább két hosszabb terjedelmű, magyar és gyermekirodalmi alkotás feldolgozásában;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- a megismert irodalmi szövegekhez, iskolai eseményekhez plakátot, meghívót, saját programjaihoz meghívót készít hagyományosan és digitálisan;
- azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a problémahelyzetet és annak megoldását;

- az olvasott szövegekben kulcsszavakat azonosít, a főbb szerkezeti egységeket önállóan vagy segítséggel elkülöníti;
- megfogalmazza saját véleményét a szereplők cselekedeteiről;
- képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét;
- mozgósítja a hallott vagy olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;
- részt vesz a közösen feldolgozott történet dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- önállóan képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítséglettel a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja tartalmát;
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet, médiatermékét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- érzelmi nevelés;
- irodalmi műveltség alapozása;
- hallott és olvasott szöveg megértésének fejlesztése;
- bemutató olvasás követése;
- olvasásra nevelés;
- olvasási kedv felkeltése, olvasás megszerettetése;
- kreatív befogadás;
- kreatív írás;
- szövegértő olvasás fejlesztése;
- szövegben való tájékozódás fejlesztése;
- kulcsszavak azonosítása, főbb szerkezeti részek elkülönítése;
- beszédfejlesztés;
- szókincsfejlesztés, szókincsbővítés;
- verbális memória fejlesztése;
- érzelmi intelligencia fejlesztése;
- mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása;
- lényegkiemelő képesség fejlesztése;
- olvasási stratégiák: jóslás, áttekintés, keresés, összefoglalás;

- grafikus szervezők: pl. fürtábra, T-táblázat, Venn-diagram, fogalomtáblázat kerettörténet, történettérkép, mesetáblázat, karakter-térkép, történetpiramis stb.;
- illusztráció készítése, kiegészítése, a meglévő társítása;
- lapbook, plakát, könyvajánló, képregény;
- kérdésfeltevés.

Fogalmak

regény, meseregény, szerző, cím, kiadó, tartalomjegyzék, fülszöveg, történet, valóság, fejezet, időrend, szereplő, helyszín, probléma, megoldás, illusztráció

Kiegészítő tevékenységek

- könyvtárlátogatás;
- színház, bábszínház látogatása;
- részvétel olvasmánnyal kapcsolatos prezentáció készítésében;
- közös olvasmány dramatikus feldolgozása;
- közös olvasmányt feldolgozó film megtekintése.

NYELVTAN, HELYESÍRÁS ÉS SZÖVEGALKOTÁS

TÉMAKÖR: A NYELV ÉPÍTŐ KÖVEI: HANG/BETŰ, SZÓTAG, SZÓ ELVÁLASZTÁS, BETŰRENDBE SOROLÁS

ÓRASZÁM: **7 óra**

A témakör sajátossága, hogy értékközvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- feladatok megoldása során társaival együttműködik;
- az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír és törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;
- kérdésre adott válaszában helyesen toldalékolja a szavakat;
- a kiejtéssel megegyező, rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait
- a kiejtéstől eltérő szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;

- írásbeli munkáját önállóan vagy segítséggel ellenőrzi, hibáit javítja.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol, a megismert szabályokat alkalmazza digitális felületen való keréskor is;
- életkorának megfelelő, digitális és hagyományos szótárakat használ;
- megfigyeli és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;
- különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű mássalhangzók között;
- a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- biztosan szótagol, alkalmazza az elválasztás szabályait.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése;
- fonémahallás fejlesztése;
- vizuális memória fejlesztése;
- ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz);
- beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése;
- helyesírási készség fejlesztése;
- aktív szókincs fejlesztése;
- a nyomtatott és írott magyar ábécé kis- és nagybetűi;
- szótagolás, elválasztás, egytagú és összetett szavak;
- 20-40 gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó szó (egy- vagy kéttagú szavak) helyes leírása.

Fogalmak

hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, összetett szó, ábécé, betűrend, szótár, „j” hang kétféle jelölése

TÉMAKÖR: A NYELV ÉPÍTŐ KÖVEI: AZ ÍRÁSBELI SZÖVEGALKOTÁS LÉPÉSEI (MONDATGRAMMATIKAI ESZKÖZÖK ALKALMAZÁSA- KAPCSOLÁS, SZŰKÍTÉS, BŐVÍTÉS, NÉVMÁSÍTÁS, NÉVELŐHASZNÁLAT, HELYETTESÍTÉS)

ÓRASZÁM: 7 óra

A témakör sajátossága, hogy értékközvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;
- megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően válaszol;
- a megismert szavakat, kifejezéseket helyesen alkalmazza;
- az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír;
- törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;
- gondolatait, érzelmeit, véleményét életkorának, egyéni képességeinek és a kommunikációs helyzetnek megfelelően néhány mondatban írásban is megfogalmazza;
- egyéni képességeinek megfelelően alkot szövegeket írásban;
- a szövegalkotás során törekszik a megismert helyesírási szabályok alkalmazására és meglévő szókincsének aktivizálására;
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;
- képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszédek, dramatikus szituációs játékok megalkotásába.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri, indokolja a cím és szöveg közti összefüggést;
- azonosítja a történetekben a helyszínt, szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- megadott szempontok alapján rövid mesét ír, kiegészít vagy átalakít, vázlatot készít;
- tanítói segítséggel megadott rímpárokból különböző témákban 2-4 soros verset alkot.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése;

- mondatok és összekapcsolásuk;
- történetalkotás szóban;
- szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése;
- íráskészség fejlesztése;
- írásbeli szövegalkotó képesség fejlesztése;
- anyaggyűjtés módjai;
- szó- és kifejezéskészlet gyűjtése;
- vázlatkészítés, vázlat kiegészítése;
- szerkezeti egységek elkülönítése;
- kulcsszavak, kulcsmondatok kiemelése;
- szövegalkotás főbb lépései;
- mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása.

Fogalmak

mondat, szöveg, helyszín, szereplő, cselekmény, időrend, címadás, téma, anyaggyűjtés, vázlat, előzmény, esemény, következmény, levél, SMS, e-mail, címzett, feladó, válasz, továbbítás, megszólítás, önellenőrzés, hibajavítás

TÉMAKÖR: A NYELV ÉPÍTŐ KÖVEI: SZÓ, SZÓKAPCSOLAT, MONDAT, SZÖVEG (RÖVID SZÖVEGEK ALKOTÁSA - HÍR, HIRDETÉS, MEGHÍVÓ, FELHÍVÁS, TUDÓSÍTÁS, ELBESZÉLŐ SZÖVEG ELEKTRONIKUS LEVÉL)

ÓRASZÁM: 14 óra

A témakör sajátossága, hogy többnyire képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;
- egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;
- írásbeli munkáit segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;
- törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;

- a szövegalkotás során törekszik a megismert helyesírási szabályok alkalmazására és meglévő szókincsének aktivizálására.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a hangjelölés megismert szabályait helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés és szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat a mondatvégi írásjeleket;
- szavakat, szószerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés alapján.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- ösztönös nyelvhasználat formálása;
- nyelvi tudatosság fejlesztése;
- önellenőrzés, hibajavítás képessége;
- helyesírási készség differenciált fejlesztése;
- 20-40 gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó szó (egy- vagy kéttagú szavak) helyes leírása.

Fogalmak

betű, hang, szó, szókapcsolat, mondat, szöveg, j-ly, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kisbetű, nagybetű

Kiegészítő tevékenységek

- részvétel osztályújság, napló, iskolaújság készítésében hagyományos és digitális formában.

TÉMAKÖR: SZÓTŐ ÉS TOLDALÉK, SZÓELEMZÉS

ÓRASZÁM: 8 óra

A témakör sajátossága, hogy többnyire képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;

- törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi, javítja.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- kérdésre adott válaszában helyesen toldalékolja a szavakat;
- önállóan felismeri és elkülöníti az ismert szavakban a szótövet és a toldalékot.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- hallásfejlesztés, fonémahallás fejlesztése;
- hang- és betűanalízis képességének fejlesztése;
- szótő és toldalék fogalma felismerés szintjén;
- nyelvi elemzőkészség fejlesztése;
- szóalak felbontása;
- toldalékos szavak helyes használata;
- toldalékos szavak funkcionális másolása, tollbamondása, emlékezetből írása;
- helyesejtés-fejlesztés hangkapcsolat-gyakorlatokkal;
- hibajavítás és önellenőrzés képességének fejlesztése.

Fogalmak

hang-betű, betűkapcsolat, hangkapcsolat, szótagolás, szótő, toldalék, szóelemző írásmód, önellenőrzés

TÉMAKÖR: HANGALAK ÉS JELENTÉS KAPCSOLATA, ÁLLANDÓSULT SZÓKAPCSOLATOK

ÓRASZÁM: 8 óra

A témakör sajátossága, hogy többnyire képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;
- ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja az írásbeli és szóbeli szövegalkotásban.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismer és ért néhány egyszerű szólást, közmondást;
- megérti és használja az ismert állandósult szókapcsolatokat;

- különféle módokon megjeleníti az ismert szólások, közmondások jelentését.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése;
- szókincs fejlesztése, szókincs aktivizálása;
- árnyalt nyelvhasználat fejlesztése;
- hangalak – jelentés;
- ellentétes jelentésű szavak, rokon értelmű szavak;
- szólások, közmondások, szóláshasonlatok;
- népmesék kezdő és záró formulái, szókapcsolatok, ismétlődő motívumok;
- szó szerinti és átvitt jelentés;
- szólások, közmondások hagyományőrző szerepe, néhány ismert szólás, közmondás eredete.

Fogalmak

szólás, közmondás, szókapcsolat, hangalak, jelentés, egyjelentésű szavak, rokon értelmű szavak, ellentétes jelentésű szavak

TÉMAKÖR: ÉLŐLÉNYEK, TÁRGYAK, GONDOLATI DOLGOK NEVE

ÓRASZÁM: 12 óra

A témakör sajátossága, hogy többnyire képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;
- szavakat, szószerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján;
- megérti és használja az életkorának megfelelő (térbeli, időbeli) relációs szókincset;
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;
- feladatok megoldása során társaival együttműködik;
- felismeri, jelentésük alapján csoportosítja és önállóan vagy segítséggel leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét kifejező szavakat;
- megkülönbözteti a szavak egyes és többes számát;
- hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- kérdésre adott válaszában megfelelően toldalékolja a szavakat;
- felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert szavakat;
- ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban;
- a több hasonló élőlény, tárgy vagy gondolati dolog nevét kis kezdőbetűvel írja;
- a személynevek, állatnevek és a lakóhelyhez kötődő egyszerű egyelemű helyneveket nagy kezdőbetűvel írja le.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- helyesírási készség differenciált fejlesztése;
- aktív szókincs fejlesztése;
- tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer;
- együttműködési képesség;
- élőlény, tárgy, gondolati dolog neve;
- kis- és nagy kezdőbetűs szavak másolása, tollbamondása, emlékezetből írása;
- több hasonló élőlény, tárgy, gondolati dolog neve és helyesírása;
- saját nevek helyesírása (egyszerű személynevek, állatnevek, helynevek, intézménynevek, címek).

Fogalmak

élőlények neve, tárgyak neve, gondolati dolgok neve, több hasonló név, saját név, önellenőrzés, hibajavítás, személynév, állatnév, helynév, intézménynév, címek neve

TÉMAKÖR: TULAJDONSÁGOKAT KIFEJEZŐ SZAVAK

ÓRASZÁM: 7 óra

A témakör sajátossága, hogy többnyire képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;
- szavakat, szószerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján;
- hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;
- feladatok megoldása során társaival együttműködik.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja a tulajdonságot kifejező szavakat és azok fokozott alakjait;
- ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- helyesírási készség differenciált fejlesztése;
- aktív szókincs fejlesztése;
- tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer;
- a megfigyelt és értelmezett fokozott melléknevek helyes írásmódja;
- együttműködési képesség.

Fogalmak

ellentétes jelentésű kifejezések, rokon értelmű szavak, egybeírás, különírás, szótő, toldalék, tulajdonságot kifejező szó

TÉMAKÖR: MENNYISÉGEKET KIFEJEZŐ SZAVAK

ÓRASZÁM: 9 óra

A témakör sajátossága, hogy többnyire képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;
- szavakat, szószerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján;
- hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;
- feladatok megoldása során társaival együttműködik.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja a mennyiségeket kifejező szavakat és azok fokozott alakjait;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- helyesírási készség differenciált fejlesztése;
- aktív szókincs fejlesztése…
- tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer;
- a megfigyelt és értelmezett fokozott számnevek helyes írásmódja;
- együttműködési képesség.

Fogalmak

különírás, szótő, toldalék, mennyiségeket kifejező szó

TÉMAKÖR: CSELEKVÉS, TÖRTÉNÉS A MÚLTBAN, JELENBEN, JÖVŐBEN

ÓRASZÁM: 14 óra

A témakör sajátossága, hogy többnyire képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;
- szavakat, szószerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján;
- megérti és használja az életkorának megfelelő (térbeli, időbeli) relációs szókincset;
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;
- feladatok megoldása során társaival együttműködik.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- kérdésre adott válaszában megfelelően toldalékolja a szavakat;
- megkülönbözteti a múltban, jelenben és jövőben zajló cselekvéseket, történéseket;
- helyesen alkalmazza a szóbeli és írásbeli szövegalkotásában az idő kifejezésének nyelvi eszközeit;
- felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert cselekvést, történést kifejező szavakat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- helyesírási készség differenciált fejlesztése, aktív szókincs fejlesztése;
- tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer;
- a megfigyelt és értelmezett igekötős igék helyes írásmódja;
- együttműködési képesség.

Fogalmak

múlt, jelen, jövő, egybeírás, különírás, szótő, toldalék, cselekvést, történést, létezést jelentő szó

3.1.7. 5-8. ÉVFOLYAM

Az alapfokú képzés második szakaszában, az 5–8. évfolyamon, a nevelésnek-oktatásnak többszörös feladata és célja van:

- Cél, hogy a diákok megértsék a nemzet, a szűkebb közösség és az egyes ember kapcsolatát. Megismerjék kultúrájukat, annak gondolati, erkölcsi tartalmait, esztétikai értékeit. Ennek révén szellemileg és érzelmileg is kötődjenek ahhoz. Korosztályuknak megfelelően tudják értelmezni múltjukat, jelen környezetüket, önmagukat. A tanulókat fel kell

készíteni arra, hogy ennek a kulturális hagyománynak értői és később formálói legyenek.

- Elengedhetetlen, hogy ebben a képzési szakaszban a tanulók biztos szövegértésre tegyenek szert.
- Őrizzék meg kíváncsiságukat, nyitottságukat, s váljanak olvasó emberekké. Olyan olvasó emberekké, akik a képzési szakasz végére már a művek elsődleges jelentése mögé látnak, azaz többféle olvasási és értelmezési stratégiával rendelkeznek, az általuk olvasott szövegeket képesek mérlegelve végiggondolni. Össze tudják kapcsolni a már meglévő ismereteiket az olvasott, hallott vagy a digitális szövegek tartalmával, képesek meglátni és kiemelni az összefüggéseket.
- Cél a gondolkodásra tanítás – a tanulók kíváncsiságának és alkotókedvének megtartásával.
- A tantárgy tanításának kiemelt célja a tanulók műveltségi szintjének folyamatos növelése, melynek révén korosztályuknak, érettségüknek megfelelő ismeretekkel rendelkeznek, s ezeket az ismereteket rendszerben látják, értelmezni tudják azokat.
- Kreativitásuk olyan szintű fejlesztése, hogy az általuk tanult műfajokban, szövegtípusokban – a magyar nyelv és helyesírás szabályait tudatosan alkalmazva – képesek legyenek rövid szövegeket alkotni. Fejlődjék szókincsük, kifejezőkészségük. Az egyéni képességeikhez mérten tagolt, rendezett, áttekinthető írásképpel, egyértelmű javításokkal alkossanak megfelelő tartalmú és szerkezetű, hagyományos és digitális fogalmazásokat. Fejlődjék digitális kompetenciájuk.
- Cél, hogy a diákok különböző kommunikációs helyzetekben, szóban és írásban is helyesen, szabatosan ki tudják fejezni önmagukat. Az anyanyelvi ismeretek mindenekelőtt a nyelvhasználat tudatosítását és fejlesztését szolgálják, ide értve a tudatos szövegértési stratégiák kialakítását és a kommunikációs helyzethez illő megnyilatkozást, a toleráns nyelvhasználatot.
- Ismerjék a tananyag által előírt memoritereket, azokat értőn elő tudják adni.
- Elérendő cél az önfejlesztés igényének kialakítása a tanulókban. Az irodalmi művek sokfélesége biztosítja kíváncsiságuk felkeltését és megtartását, önmaguk megértésének lehetőségét.
- Kiemelt feladat a tanulók segítése a tanulás tanulásában.

A magyar nyelv és az irodalom tantárgy fejlesztési céljai jórészt összehangolhatók: az alaptantervben meghatározott hat fő fejlesztési területből (anyanyelvi kultúra, anyanyelvi ismeretek;

irodalmi kultúra, irodalmi ismeretek szövegértés; szövegalkotás; olvasóvá nevelés; mérlegelő gondolkodás, véleményalkotás) négy mindkét tantárgy keretében fejleszthető.

A magyar nyelv és irodalom tanítása nemcsak műveltségátadást, kompetenciafejlesztést jelent, hanem érzelmi nevelést is. A diákok személyes boldogulásának, együttműködési képességeinek, társadalmi beilleszkedésének, kulturált viselkedésének érzelmi fejlődésük az alapja.

A tanulók irodalmi fogalomtárának folyamatos bővítésekor, figyelembe kell venni a korosztály általános kognitív, érzelmi, érdeklődési sajátosságait.

A magyar nyelv és irodalom más tantárgyakhoz, műveltségterületekhez is kötődik. A tantárgyi koncentráció kialakítása a tantárgyi struktúra egyik elve. Bizonyos irodalmi témakörök feldolgozásához ajánljuk a művek filmes vagy színházi adaptációjának beépítését az órai munkába vagy a házi feladatba.

Az órakeret minimum 80%-át a törzsanyagra kell fordítani. Az órakeret 20%-át a szaktanár választása alapján a tananyagok mélyebb, sokszínűbb tanítására, ismétlésre, gyakorlásra vagy a tanórán kívüli tudásszerzésre (múzeumlátogatás, színházi előadás megtekintése, előadó meghívása), kompetenciafejlesztésre, projektmunkák megalkotására lehet felhasználni. A választást segítő javaslatok a részletesen szabályozott kötelező törzsanyag mellett találhatók.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy kötelező törzsanyagában csak lezárt, biztosan értékelhető életművek szerepelnek. Ezen felül, a választható órakeret terhére a tanár szabadon beilleszthet kortárs alkotókat, műveket a tananyagba.

Ha a szaktanár úgy ítéli meg, hogy az órakeret 100%-át a törzsanyag tanítására kell fordítania, lemondhat a választás lehetőségéről.

A törzsanyag órai feldolgozása kötelező.

Az órakeret megoszlása a következőképpen alakul:

A Nat alapján álló törzsanyag és az azt kiegészítő tartalmak, választható, ajánlott témák, művek

I. A törzsanyag
   A témakörökben megadott művek a Nat-ban megfogalmazott tanulási eredmények elérését biztosítják.
II. A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak
   A törzsanyagon felüli ajánlott témák, művek elősegítik a pedagógus választását a helyi sajátosságoknak, az osztály érdeklődésének megfelelően.

A törzsanyagot jelentő témákra, művekre, tevékenységekre szánt órák nem vonhatók össze a szabadon választott témák, művek értelmezésére szánt órákkal. Az ajánlott, illetve választott témákra szánt órakeretet a pedagógus akkor használhatja fel, ha a törzsanyagot már feldolgozta a diákokkal.

A tananyag felépítésében is kettős szervező elv érvényesül. A képzési szakasz első felében (5–6. osztály) témák, motívumok uralják a tananyagot. Ezek biztosítják az egyes tanulási szakaszok közötti átmenetet, az alapkompetenciák és a gondolkodás fejlesztését.

Cél, hogy a tanulók megismerjék a magyar és a világirodalom nagy korszakait, művelődéstörténeti szakaszait, az irodalmat a történelmi-társadalmi folyamatok részeként is lássák, és ismereteiket össze tudják kötni más tantárgyak tananyagaival. Ebben a képzési szakaszban válik feladattá az irodalmi műfajok megismerése és a műfaji sajátosságok, elbeszélésmódok felismerése. Ekkor ismerkednek meg az alapvető verstani és stilisztikai jellegzetességekkel is.

3.1.8. 5–6. ÉVFOLYAM

Az 5–6. évfolyamon az anyanyelvi kultúra oktatásában alapvető cél és feladat az alsóbb évfolyamokon megalapozott szövegértés, szövegalkotás képességének továbbfejlesztése, újabb technikák, stratégiák megismerése és alkalmazása.

Kiemelt cél a tanulók szövegalkotási képességének fejlesztése: tudjanak fogalmazni különböző kommunikációs helyzeteknek megfelelő szóhasználatú és jelentésű szövegtípusokban, gyakorolják a szövegalkotást. Folyamatosan fejlődjék íráskészségük, helyesírásuk.

Fontos cél, hogy a tanítási szakasz két éve alatt megalapozó tudást szerezzenek anyanyelvükről, törekedjenek arra, hogy anyanyelvüket szóban és írásban színvonalasan, a szövegkörnyezetnek és korosztályuknak megfelelően használják. Továbbá fejlődjék ki az igényük a pontos és szabatos nyelvhasználatra.

A tudatos nyelvhasználat alapja az anyanyelv ismerete, a grammatikai ismeretek szövegközpontú elsajátítása. Ezek birtokában lehetséges a nyelvhasználattal kapcsolatos gyakorlati képességek fejlesztése. A hagyományos grammatikaoktatást szövegbe ágyazottan, a szövegek értelmezésében, a szövegalkotásban érdemes elsajátítaniuk.

Az 5-6. évfolyam nyelvtanoktatása elsősorban a helyesírás tudatosítására, a szövegértésre, a hagyományos és digitális kommunikáció-fejlesztésre összpontosít, illetve a nyelvi rendszer megismerésének kezdeti szakaszára (hangok, szavak, szóelemek). A nyelvi oktatás középpontjában a szövegértés és a szövegalkotás tanítása áll.

A nyelvi rendszer megismerése és tudatosítása tovább folytatódik. Kitüntetetett cél a magyar nyelv írásban és szóban történő helyes használatára való törekvés, továbbá a szövegértés és szövegalkotás gyakoroltatása.

Az 5–6. osztály irodalomoktatásának alapvető célja, hogy megőrizze és tovább szélesítse az alsó tagozaton megalapozott szépirodalmi érdeklődést és tudást. A tanulók olyan szövegekkel találkoznak, amelyek témáiknál fogva hozzájárulnak személyiségük kibontakozásához, fejlődéséhez, tudatosítják nemzetükhöz, kisebb közösségükhöz tartozásukat, továbbá, amelyek megőrzik kíváncsiságukat, játékosságukat s olvasó, gondolkodó, közösségük iránt elkötelezett emberekké teszik őket. Mindezekben a drámajátéknak mint anyagfeldolgozási módnak kitüntetett szerepe van.

Az 5–6. évfolyam tananyagai a következő nagy témák köré rendeződnek:

- Család, otthon, nemzet
- Petőfi Sándor: János vitéz
- Szülőföld, táj
- Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk
- Választható magyar ifjúsági vagy meseregény
- Hősök az irodalomban
- Arany János: Toldi
- Szeretet, hazaszeretet, szerelem
- Gárdonyi Géza: Egri csillagok
- Választható világirodalmi ifjúsági regény

A témakörök tanításának célja a közvetlen személyes otthon fogalmán túl a tágabb értelemben vett kultúra mint otthon felfedeztetése. A tanulónak meg kell értenie és élnie a nemzeti, illetve a tágabb, saját kultúrkör ünnepeit (pl. egyéni és családi ünnepek, anyák napja, regionális ünnepek, karácsony).

Fontos ismernie e kulturális hagyománynak alapvető műveit. A szövegek ilyen irányú megközelítése segíti a tanulót annak felismerésében is, hogy az irodalmi művek nem csupán távoli történetek, hanem ezek a szövegek saját élete kérdéseihez is kapcsolódnak.

Továbbra is fontos cél, hogy kultúránkat, annak alapvető alkotásait, bennük példateremtő hőseit megismerje, olvasó, a szöveg több rétegét megértő diákká váljon. A képzési szakasz végén már elvárt néhány szakirodalmi kifejezés (műfaj, szókép, alakzat, verselés) biztonságos ismerete. A

tanulónak – korosztályának megfelelő szinten – már értenie és értelmeznie kell ezeket a műveket. Véleményét írásban és szóban is meg kell tudnia fogalmazni. Az órákon feldolgozandó szövegek nemzeti kultúránk alapját képező művek, továbbá a kortárs gyermekirodalom alkotásai.

A képzésnek ebben a szakaszában az irodalomtudomány fogalmai csupán olyan mértékben játszanak szerepet, amennyire azok a szövegek megértéséhez, feldolgozásához szükségesek.

<table>
<tr><td colspan="2">Magyar nyelvtan</td></tr>
<tr><td>5. évfolyam tananyagtartalma</td><td></td></tr>
<tr><td>TÖRZSANYAG
(óraszám 80%-a)</td><td>AJÁNLOTT TANANYAG</td></tr>
<tr><td colspan="2">I. Kommunikáció alapjai</td></tr>
<tr><td>A jelek világa</td><td rowspan="6">Az országunk jelképeinek eredete
Történelmi jelképeink értelmezése
A kommunikációs illemszabályok tudatosítása (üdvözlési szokások, SMS, chat)</td></tr>
<tr><td>A kommunikáció fogalma, tényezői</td></tr>
<tr><td>A kommunikáció nem nyelvi jelei</td></tr>
<tr><td>A kommunikációs kapcsolat</td></tr>
<tr><td>A beszélgetés</td></tr>
<tr><td colspan="2">II. Helyesírás, nyelvhelyesség – játékosan</td></tr>
<tr><td>Hang és betű, az ábécé</td><td rowspan="7">Megelevenedett ABC (rajzok)
Beszédtechnika
Nyelvtörők
A magyar helyesírás értelemtükröző és értelem-megkülönböztető szerepe
Helyesírási szótárak és helyesírási tanácsadó portálak használata</td></tr>
<tr><td>Betűrend, elválasztás</td></tr>
<tr><td>Helyesírásunk alapelvei: a kiejtés elve</td></tr>
<tr><td>Helyesírásunk alapelvei: a szóelemzés elve</td></tr>
<tr><td>Helyesírásunk alapelvei: a hagyomány elve</td></tr>
<tr><td>Helyesírásunk alapelvei: az egyszerűsítés elve</td></tr>
<tr><td colspan="2">III. Állandósult szókapcsolatok</td></tr>
<tr><td>Szólások</td><td rowspan="5">A magyar szólások, szóláshasonlatok, közmondások eredete: O. Nagy Gábor: Mi fán terem?, Kiss Gábor (Szerk.): Magyar szókincstár
Az állandósult szókapcsolatok szerepe a szövegépítésben (jelentésbeli és stilisztikai többlet)</td></tr>
<tr><td>Szóláshasonlatok</td></tr>
<tr><td>Közmondások</td></tr>
<tr><td>Szállóigék</td></tr>
<tr><td>Köznyelvi metaforák</td></tr>
</table>

	A digitális kommunikáció állandósult szókapcsolatai és azok stilisztikai, jelentésbeli kifejezőereje
IV. A nyelvi szintek: beszédhang, fonéma, szóelemek, szavak, szóösszetételek	
Hangképzés, fonéma	A hangképzés biológiája – digitális anyagok Beszédtechnika Madarak népnyelvi megnevezésének és hangjuknak összehasonlítása A személynévadás esztétikája Az összetett szavak kialakulása, jelentésváltozása, nyelvhelyességi kérdések Idegen elemű összetett szavak és nyelvhelyességi kérdéseik A szótő és a toldalékok helyes használata Nyelvi játékok: szóalkotási módok
A magánhangzók csoportosítása	
Magánhangzótörvények: Hangrend Illeszkedés	
Mássalhangzótörvények: Részleges hasonulás Írásban jelöletlen és jelölt teljes hasonulás Összeolvadás Rövidülés Kiesés	
A szavak szerkezete: Egyszerű és összetett szavak Szótő és toldalékok A képző, a jel, a rag	
V. Hangalak és jelentés	
Egyjelentésű szavak	A hangalak és a jelentés szerepe az írásbeli és szóbeli megnyilatkozásban Nyelvi humor Hangutánzó szavak a tanult idegen nyelvben
Többjelentésű szavak	
Azonos alakú szavak	
Rokon értelmű szavak	
Ellentétes jelentésű és hasonló alakú szavak	
Hangutánzó, hangulatfestő szavak	
VI. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	
Felelet, szóbeli beszámoló, vázlat	Az írásbeli magnyilatkozások műfajai, műfaji jellegzetességei A szövegalkotás fázisai A szövegalkotás mint tanulási módszer Kreatív írás
A leírás	
Az elbeszélés	
A párbeszéd	
A levél (hagyományos, elektronikus)	
A plakát, a meghívó	

A jellemzés	
6. évfolyam tananyagtartalma:	
VII. Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	
A hagyományos és digitális könyv- és könyvtárhasználat	Elméleti tananyag helyett gyakorlati feladatokat javaslunk: könyvtárak, múzeumok, kiállítások felkeresése, megtekintése
Sajtótermékek jellemző jegyei	
VIII. Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók	
Szóelemek, szófajok	Tulajdonnevek köznevesülése
Az ige fogalma	Köznevek tulajdonnévvé válása
Az igeidők	Történelmi ragadványnevek
Az igemódok	Melléknevek főnevesülése
Az ige ragozása	Melléknevek metaforikus jelentése
A leggyakoribb igeképzők	Emberi tulajdonságok megjelenése az állandósult szókapcsolatokban
Az igék helyesírása	A számnevek megjelenése az állandósult szókapcsolatokban, mondókákban
A határozószó	Karinthy Frigyes: Tegeződés
A főnév	Többszófajúság
Személynevek és helyesírásuk	Szófajváltás
A földrajzi nevek és helyesírásuk	Az állandósult szókapcsolatok és a szófajok
Az állatnevek, égitestek, márkanevek és helyesírásuk	Az igenevek kapcsolata a többi szófajjal
Az intézménynevek, címek, díjak és helyesírásuk	A névmások szerepe a mondat- és szövegépítésben
A melléknév	Hagyományos és digitális helyesírási szótárak és portálok használata
A melléknevek helyesírása	A szófajok használatának nyelvhelyességi kérdései
A számnév	
A számnév helyesírása	
A névmások A személyes és birtokos névmás	
A kölcsönös és visszaható névmás	
A mutató és kérdő névmás	
A vonatkozó, határozatlan és általános névmás	

Az igenevek: A főnévi igenév A melléknévi igenév A határozói igenév	
Viszonyszók, mondatszók	

Irodalom	
TÖRZSANYAG (óraszám 80%-a)	**AJÁNLOTT MŰVEK**
5. évfolyam tananyagtartalma	
I. Család, otthon, nemzet	
Weöres Sándor: Ó, ha cinke volnék	Nemes Nagy Ágnes: Bors néni könyve - részletek
Petőfi Sándor: Egy estém otthon Füstbe ment terv Magyar vagyok	Móra: Csalóka Péter Petőfi Sándor: Arany Lacinak
Arany János: Családi kör	Ágh István: Virágosat álmodtam
Kányádi Sándor: Nagyanyó-kenyér	Kányádi Sándor: Befagyott a Nyárád
Fehérlófia	
Az égig érő fa (magyar népmese)	Tündérszép Ilona és Árgyélus
Arany János: Rege a csodaszarvasról	Attila földje (népmese)
Görög mítosz: Daidalosz és Ikarosz	
Bibliai történetek A világ teremtése Noé, Jézus születése, A betlehemi királyok	Az Édenkert története József Attila: Betlehemi királyok Jókai Mór: Melyiket a kilenc közül? Dávid és Góliát, további bibliai történetek
II. Petőfi Sándor: János vitéz	
III. Szülőföld, táj	
Petőfi Sándor: Szülőföldemen	Petőfi Sándor: Távolból Ady Endre: Föl-földobott kő
Petőfi Sándor: Az alföld	
Petőfi Sándor: Úti levelek (részlet)	
Nagy László: Balatonparton	

Weöres Sándor: Tájkép	
IV. Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk	
V. Választható magyar ifjúsági vagy meseregény	
Móra Ferenc: Csilicsali Csalavári Csalavér Szabó Magda: Tündér Lala Fekete István: A koppányi aga testamentuma Fekete István: Bogáncs (Egy kiválasztása kötelező.)	

A 6. évfolyam tananyagtartalma:

VI. Hősök az irodalomban	
V.1. Hagyomány és irodalom	
Arany János: Mátyás anyja	Szimónidész: A thermopülei hősök sírfelirata
Arany János: A walesi bárdok	
Hősök–mondák:	
- Beckó vára vagy Csörsz árka - Szent László legendája vagy Lehel kürtje A párok közül az egyik kötelező, a másik a választható művek közé kerül. - Kittenberger Kálmán: Oroszlánvadászataimból (részlet) vagy Széchenyi Zsigmond: Csui (részlet) (Választható) Torna vára (Felvidék) vagy Tordai hasadék (Erdély) vagy A Lendvai vár (Muravidék) vagy délvidéki Mátyás-mondák (A felsoroltak közül az egyik kötelező. Lehetőség van arra, hogy a tanárok a saját régiójuk mondáit válasszák.)	
V.2. Irodalom és mozgókép Fazekas Mihály: Lúdas Matyi	
VII. Arany János: Toldi	
VIII. Szeretet, hazaszeretet, szerelem	
Bibliai történetek Mária és József története Jézus tanítása a gyermekekről (karácsonyi ünnepkör)	Ady Endre: Karácsony Dsida Jenő: Itt van a szép karácsony Juhász Gyula: Karácsony felé Fekete István: Róráté

	Kányádi Sándor: Hattyúdal Reményik Sándor: A karácsonyfa énekel
Kölcsey Ferenc: Himnusz Vörösmarty Mihály: Szózat Petőfi Sándor: Honfidal	**Lázár Ervin: Az élet titka (Eredeti üzenet)** Radnóti Miklós: Nem tudhatom Szendrey Júlia: Magyar gyermek éneke
	Irodalom és mozgókép **Hollós László–Dala István: Szerelmes földrajz/ vagy** **Rockenbauer Pál: Másfélmillió lépés Magyarországon (részlet, lehetőleg a saját régióról)**
Csokonai Vitéz Mihály: Tartózkodó kérelem Petőfi Sándor: Reszket a bokor, mert… Radnóti Miklós: Bájoló	Kőmíves Kelemen Szerelem a népdalokban: Tavaszi szél vizet áraszt A csitári hegyek alatt
IX. Gárdonyi Géza: Egri csillagok	
X. Választható világirodalmi ifjúsági regény	
Daniel Defoe: Robinson Crusoe vagy Antoine de Saint-Exupéry: A kis herceg	

KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK:

Petőfi Sándor: János vitéz
Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk
Választható magyar ifjúsági vagy meseregény (a táblázatban felsorolt művek közül a szaktanár jelöli ki)
Arany János: Toldi
Gárdonyi Géza: Egri csillagok
Választható világirodalmi ifjúsági regény (a táblázatban felsorolt művek közül a szaktanár jelöli ki)

MEMORITEREK:

Weöres Sándor: Ó, ha cinke volnék
Petőfi Sándor: János vitéz (részletek)

Csokonai Vitéz Mihály: Tartózkodó kérelem
Arany János: Rege a csodaszarvasról (részlet)
Arany János: Családi kör (részlet)
Arany János: A walesi bárdok (részlet)
Arany János: Toldi (részletek)
Kölcsey Ferenc: Himnusz (1-2. vsz.)
Vörösmarty Mihály: Szózat (1. és 2. vsz.+13.,14. vsz.)

Az 5. és 6. évfolyamon a magyar nyelv és irodalom tantárgyak alapóraszáma: 272.

A Nemzeti alaptantervben előírt minimum 4-4 óra javasolt elosztása: 2 magyar nyelv, 2 irodalom, ez összesen évi 68 óra magyar nyelv, 68 óra magyar irodalom (az évi két tematikus hét óraszámait kivonva).

A nyelvtan óraszámai úgy értendők, hogy minden témakör kiemelt feladata az írásbeli és szóbeli szövegértés és szövegalkotás folyamatos fejlesztése.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	**Javasolt óraszám**
5. évfolyam Magyar Nyelv	
A kommunikáció alapjai	6
Helyesírás, nyelvhelyesség – játékosan	8
Állandósult szókapcsolatok	5
A nyelvi szintek: beszédhang, fonéma, szóelemek, szavak, szóösszetételek	25
Hangalak és jelentés	6
Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	13
Szabadon felhasznált órakeret – az ismeretek elmélyítésére, tehetséggondozásra, felzárkóztatásra	5
Éves óraszám összesen:	**68**

6. évfolyam Magyar Nyelv	
Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók	59

Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	4
Szabadon felhasználható órakeret – tehetséggondozásra, felzárkóztatásra, ismeretek elmélyítésére	5
Éves óraszám összesen:	**68**
5. évfolyam Irodalom	
Család, otthon, nemzet – kisepikai alkotások (mese, monda, mítosz) és lírai alkotások	18
Petőfi Sándor: János vitéz	20
Szülőföld, táj – lírai és kisepikai alkotások	10
Prózai nagyepika – ifjúsági regény 1. Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk	10
Egy szabadon választott meseregény elemzése	5
Szabadon felhasználható órakeret – az ismeretek elmélyítésére, tehetséggondozásra, felzárkóztatásra	5
Éves óraszám összesen:	**68**
6. évfolyam Irodalom	
Hősök az irodalomban	14
Arany János: Toldi	18
Szeretet, hazaszeretet, szerelem	14
Prózai nagyepika – ifjúsági regény 2. - Gárdonyi Géza: Egri csillagok	12
Szabadon választott világirodalmi ifjúsági regény	5
SZABADON FELHASZNÁLHATÓ ÓRAKERET – AZ ISMERETEK ELMÉLYÍTÉSÉRE, TEHETSÉGGONDOZÁSRA, FELZÁRKÓZTATÁSRA	5
Éves óraszám összesen:	**68**

5. ÉVFOLYAM MAGYAR NYELV

3.1.9 TÉMAKÖR: A KOMMUNIKÁCIÓ ALAPJAI

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése;
- kommunikáció nem nyelvi jeleinek megismerése, alkalmazása és üzenetének felismerése a mindennapi beszédhelyzetekben;
- a nyelv zenei kifejezőeszközeinek megismerése, alkalmazása;

- a hallás utáni szövegértési készség fejlesztése;
- a szóbeli kifejezőkészség fejlesztése;
- szerep- és drámajátékok gyakoroltatása;
- aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben;
- az önálló véleményalkotás készségének fejlesztése;
- a jelek felismerése, elkülönítése, csoportosítása;
- a kommunikáció tényezőinek megismerése;
- a kommunikáció nem nyelvi jeleinek felismerése, alkalmazása;
- a kommunikációs kapcsolat illemszabályainak tudatosítása, alkalmazása.

Fogalmak

természetes jelek, mesterséges jelek, jelrendszerek, feladó, címzett, üzenet, kód, csatorna, beszédhelyzet, arcjáték, gesztusok, testhelyzet, külső megjelenés, térköz; hangsúly, hanglejtés, tempó, hangerő, szünet, csend; megszólítás, bemutatkozás, bemutatás, kérdés, kérés

TÉMAKÖR: Helyesírás, nyelvhelyesség játékosan

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- az alapvető helyesírási szabályok megismerése (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve);
- a megismert helyesírási esetek felismerése írott szövegekben, és tudatos alkalmazása a szövegalkotásban.

Fogalmak

hang és betű, ábécé, helyesírási alapelv (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve) elválasztás, helyes kiejtés, nyelvi normáknak megfelelő mondatalkotás, határozóragok megfelelő használata

TÉMAKÖR: ÁLLANDÓSULT SZÓKAPCSOLATOK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a szókincsfejlesztése, a nyelvhelyességi szabályok alkalmazása;
- az állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások értelmezése, szerkezetének, használati körének megfigyelése;

- a leggyakoribb mindennapi metaforák jelentésszerkezetének megfigyelése a beszélt és írott szövegekben – játékos gyakorlatokkal.

Fogalmak

állandósult szókapcsolat, szólás, szóláshasonlat, közmondás, szállóige, köznyelvi metaforák

TÉMAKÖR: A NYELVI SZINTEK: A BESZÉDHANG, A FONÉMA, A SZÓELEMEK, A SZAVAK, AZ ÖSSZETETT SZAVAK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 25 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése;
- a nyelvi elemzőkészség fejlesztése;
- a beszédhangok képzésének megismerése, csoportosításának alapjai;
- a szavak szerkezetének felismerése;
- a főbb szóelemek és funkciójuk (képző, jel, rag) felismerése, elkülönítése;
- a szavak jelentésbeli és pragmatikai szerepének megfigyelése a kommunikációban;
- az alapszófajok (ige, főnév, melléknév, számnév, névmás) felismerése;
- ~~n~~yelvi játékok, szójátékok, szóalkotás különféle módjainak megismerése, digitális programok használatával is.

Fogalmak

beszédhang, fonéma, magánhangzó, mássalhangzó, hangkapcsolódási szabályszerűségek, szó, szóelem, egyszerű szó, összetett szó

TÉMAKÖR: HANGALAK ÉS JELENTÉS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a hangalak és a jelentés kapcsolatának, illetve a jelentésmezőnek a felismerése;
- az egyjelentésű, a többjelentésű, az azonos alakú, az ellentétes jelentésű szavak, a rokon értelmű szavak, a hasonló alakú szavak, a hangutánzó és a hangulatfestő szavak jelentése, felismerése;
- gyakorlatszerzés a szavak jelentésviszonyainak sokféleségében

Fogalmak

egyjelentésű, többjelentésű, hasonló alakú, ellentétes jelentésű, hangutánzó, hangulatfestő szavak, jelentésmező

TÉMAKÖR: SZÖVEGÉRTÉS ÉS SZÖVEGALKOTÁS A GYAKORLATBAN

JAVASOLT ÓRASZÁM: 13 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- szöveghű, értő szövegolvasás gyakorlása;
- különféle megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása;
- reflektálás a szöveg tartalmára;
- olvasási stratégiák alkalmazása;
- a szóbeli és írásbeli szövegalkotási készség fejlesztése;
- a kreatív írás gyakorlása;
- digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata;
- szövegtípusok I. (feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat) jellemzőinek felismerése, alkalmazása;
- szövegtípusok II. (elbeszélés, leírás, jellemzés, könyvismertetés, hagyományos levél, elektronikus levél: e-mail) jellemzőinek felismerése, alkalmazása;
- szövegtípusok III. (plakát, meghívó) jellemzőinek felismerése, alkalmazása;
- helyesírási és a szövegtípusoknak megfelelő alapvető szövegszerkesztési szabályok ismerete.

Fogalmak

elbeszélés, leírás, feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat, jellemzés, levél, elektronikus levél, plakát, meghívó, könyvismertető

3.1.10 6. ÉVFOLYAM MAGYAR NYELV

TÉMAKÖR: KÖNYV- ÉS KÖNYVTÁRHASZNÁLAT, A KULTÚRA HELYSZÍNEI

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a könyvtárak típusaival és jellemzőivel való ismerkedés;
- megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunka végzése a könyvtárban és digitális felületeken;

- az információ-keresés, –gyűjtés alapvető technikáinak gyakorlása;
- képzőművészeti gyűjtemények megismerése vezetéssel;
- készvétel múzeumpedagógiai és könyvtárismereti foglalkozáson, és az azt előkészítő osztálytermi órán;
- néhány sajtótermék szerkezetének, tartalmának áttekintése;
- megadott szempontok alapján reflexió megfogalmazása a múzeumban, színházban, könyvtárban szerzett tapasztalatokról.

Fogalmak

könyvtár, katalógus, digitális adattárak, múzeum, kiállítás, gyűjtemény, sajtó, folyóirat, rovat, célcsoport, könyvismertetés

TÉMAKÖR: SZÓFAJOK A NAGYOBB NYELVI EGYSÉGEKBEN: A MONDATOKBAN ÉS A SZÖVEGBEN. A SZÓFAJOKHOZ KAPCSOLÓDÓ HELYESÍRÁSI, NYELVHELYESSÉGI, SZÖVEGALKOTÁSI, SZÖVEGÉRTÉSI TUDNIVALÓK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 59 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- helyesírási készség fejlesztése;
- a szójelentés, a metaforikus jelentés, a több szófajúság megismerése;
- a szavak jelentésbeli szerepe és gyakorlati alkalmazása a szóbeli és írásbeli kommunikációban;
- a szófajok felismerése helyes leírása a mondatban és a szövegben: ige, főnév, számnév, határozószó, igenevek, névmások, viszonyszók, mondatszók;
- az iskolai helyesírási segédeszközök: szótár, szabályzat és helyesírási portálok önálló használata;
- különféle megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása;
- szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése;
- reflektálás a szöveg tartalmára;
- a szöveghű és értő szövegolvasás gyakorlása;
- a hagyományos és a digitális íráshasználat fejlesztése;
- a kreatív írás gyakorlása;
- a helyesírási készség fejlesztése;
- a mérlegelő gondolkodás fejlesztése;
- a nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése;

- a nyelvi elemzőkészség kialakítása.

Fogalmak

szó, szóelem, szófajok: ige, főnév, melléknév, számnév, határozószó, igenevek, névmások, viszonyszók, mondatszók

3.1.11 5. ÉVFOLYAM IRODALOM

TÉMAKÖR: CSALÁD, OTTHON, NEMZET – KISEPIKAI (MESE, MONDA, MÍTOSZ) ÉS LÍRAI ALKOTÁSOK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 18 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- családi és baráti kapcsolatok sokféleségének megismerése irodalmi szövegek által;
- különböző korokban keletkezett, különböző műfajú szövegek tematikus rokonságának, problémafelvetéseinek tanulmányozása;
- a korábban megismert műfajokhoz (pl. mese, monda) kapcsolódó elemzési szempontok alkalmazása hasonló témájú szövegekben;
- személyes vélemény megfogalmazása a szövegekben felvetett problémákról, azok személyes élethelyzethez kapcsolása.

Fogalmak

népmese, mese, mesealak, meseformálás, meseszám, kaland, motívum, monda, rege, mítosz, valamint a témakörhöz választott szövegek elemzéséhez kapcsolódó fogalmak: hagyomány, nemzeti hagyomány, nemzeti kultúra, hazaszeretet, eredetmonda, dal, életkép, idill, lírai én

TÉMAKÖR: PETŐFI SÁNDOR: JÁNOS VITÉZ

JAVASOLT ÓRASZÁM: 20 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a mű szövegének közös órai feldolgozása;
- a mű cselekményének megismerése, fő fordulópontjainak értelmezése;
- a költői szöveg részletének és más médiumbeli megjelenítésének (rajzfilm, színmű, illusztráció, stb.) összehasonlítása;
- a szöveg néhány részletében a poétikai eszközök felismerése, szerepük értelmezése: verselés, szóképek, alakzatok;
- alapvető verstani és műfaji fogalmak megismerése, alkalmazása a mű bemutatásakor.

Fogalmak

verses epika, elbeszélő költemény; ütemhangsúlyos verselés, verssor; felező tizenkettes, páros rím; hasonlat, metafora, megszemélyesítés; párhuzam, ellentét

TÉMAKÖR: SZÜLŐFÖLD, TÁJ

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek:

- a tájhoz, környezethez fűződő érzéseket, gondolatokat kifejező szövegek megértése, összehasonlítása;
- a táj- és környezetfestés eszközeiként szolgáló nyelvi formák megfigyelése lírai és prózai szövegekben;
- a nyelv változó természetének megfigyelése különböző példák alapján;
- a különböző korszakokban született szövegek nyelvi eltéréseinek összevetése ;
- az irodalmi szövegek keletkezéséhez, megértéséhez, tartalmához kapcsolódó földrajzi kérdések megbeszélése;
- a szövegek összevetése a keletkezésükhöz, megértésükhöz, tartalmukhoz kapcsolódó valós helyszínek különböző korokból származó képi ábrázolásaival;
- irodalmi atlasz vagy térkép használata;
- a szövegek vizuális értését erősítő ábrák, illusztrációk készítése különböző technikákkal;
- kisebb projektmunkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzése.

Fogalmak

hagyomány, napló, személyesség, tájleírás, téma, útleírás

TÉMAKÖR: PRÓZAI NAGYEPIKA – MOLNÁR FERENC: A PÁL UTCAI FIÚK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- itthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészletek részletes megfigyelése;
- a cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás;
- a cselekmény főbb fordulópontjainak felismerése;
- egyes szereplők jellemzése;

- főbb helyszínek, térbeli viszonyok azonosítása;
- a cselekmény és térszerkezet vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban

Fogalmak

Az epikai mű szerkezete: előkészítés, cselekmény, fordulat, bonyodalom, tetőpont, megoldás, végkifejlet, helyszín, főszereplő, mellékszereplő

TÉMAKÖR: EGY SZABADON VÁLASZTOTT MAGYAR MESE- VAGY IFJÚSÁGI REGÉNY ELEMZÉSE

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- itthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése, és egyes szövegrészletek részletes megfigyelése;
- a cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás;
- a cselekmény főbb fordulópontjainak felismerése;
- egyes szereplők jellemzése;
- főbb helyszínek, térbeli viszonyok azonosítása;
- a cselekmény és térszerkezet vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban.

3.1.12 6. ÉVFOLYAM IRODALOM

TÉMAKÖR: HŐSÖK AZ IRODALOMBAN

JAVASOLT ÓRASZÁM: 14 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- az olvasott szöveg szereplőiről, a megjelenített élethelyzetekről szóban és írásban véleményt fogalmaz meg;
- a hősiesség különböző példáit kifejező szövegek megértése és összehasonlítása;
- a különböző korokban és műfajokban megjelenő témák nyelvi formáinak elkülönítése;
- a különböző korszakokban született szövegek nyelvi eltéréseinek összevetése;
- az irodalmi szövegek keletkezéséhez, megértéséhez, tartalmához kapcsolódó történelmi, földrajzi kérdések megbeszélése;
- irodalmi atlasz vagy térkép használata;
- kisebb projektmunkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzése.

Fogalmak

próbatétel, ismétlődő motívum, időmértékes verselés, vándortéma; daktilus, spondeus, hexameter; epigramma, ballada, vígballada, népballada, műballada, balladai homály, kihagyás

TÉMAKÖR: ARANY JÁNOS: TOLDI

JAVASOLT ÓRASZÁM: 18 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a mű szövegének közös órai feldolgozása;
- az olvasás és megértés nyelvi nehézségeinek feltárása, szókincsbővítés és olvasási stratégiák fejlesztése;
- az elbeszélő költemény műfaji jellemzőinek felismerése, értelmezése a mű vonatkozásában;
- az alkotás néhány stíluselemének megfigyelése (pl. verselés, szóképek, alakzatok);
- a mű erkölcsi kérdésfelvetéseinek (bűn, bosszú, megtisztulás, testvérviszály stb.) megtárgyalása;
- az elbeszélői szerepek (narráció, költői kiszólások, rokonszenv) felismerése, értelmezése a jelentésteremtésben.

Fogalmak

verses epika, elbeszélő költemény; s, előhang, epizód, késleltetés; allegória; fokozás, túlzás, megszólítás

TÉMAKÖR: SZERETET, HAZASZERETET, SZERELEM

JAVASOLT ÓRASZÁM: 14 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- az olvasott szöveg szereplőinek érzelmeiről, gondolatairól, az élethelyzetekről vélemény megfogalmazása szóban és írásban;
- a szeretet, szerelem, hazaszeretet különböző példáit kifejező szövegek megértése és összehasonlítása;
- a téma megjelenítését különböző korokban és műfajokban szolgáló nyelvi formák elkülönítése lírai és prózai szövegekben;
- a különböző korokban és műfajokban megjelenő témák nyelvi formáinak elkülönítése;
- a szövegek összevetése a keletkezésükhöz, megértésükhöz, tartalmukhoz kapcsolódó valós helyszínek különböző korokból származó képi ábrázolásaival;

- kisebb projektmunkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzése

Fogalmak

líra, lírai alany, lírai én, téma, motívum; versforma, rímszerkezet, keresztrím, alliteráció; dal, népdal

TÉMAKÖR: PRÓZAI NAGYEPIKA – GÁRDONYI GÉZA: EGRI CSILLAGOK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészletek részletes megfigyelése;
- a cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás;
- a cselekmény fordulópontjainak összekapcsolása a műfaj jellegzetességeivel;
- a főbb szereplők kapcsolatának értelmezése;
- a szereplők közötti kapcsolatok vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban;
- szövegalkotás az egyes szereplők nézőpontjának megjelenítésével.

Fogalmak

történelmi regény, elbeszélő, időszerkezet, több szálon futó cselekmény, jellemek

TÉMAKÖR: EGY SZABADON VÁLASZTOTT VILÁGIRODALMI IFJÚSÁGI REGÉNY

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészletek részletes megfigyelése;
- cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás, a cselekmény fordulópontjainak összekapcsolása a műfaj jellegzetességeivel;
- a főbb szereplők kapcsolatának értelmezése;
- a szereplők közötti kapcsolatok vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban, szövegalkotás az egyes szereplők nézőpontjának megjelenítésével.

Fogalmak

a korábban tanult poétikai fogalmak alkalmazása a választott regénynek megfelelően

3.1.13 7–8. ÉVFOLYAM

A 7–8. évfolyamon tovább folytatódik az ismeretek bővítése, a kompetenciák fejlesztése (azaz megerősítése, finomítása, hatékonyságuk, változékonyságuk növelése), és az érzelmi nevelés.

Ennek a tanítási-tanulási szakasznak a végére a tanulók biztos szövegértési készséggel rendelkeznek, szövegalkotási képességeiket folyamatosan bővíteni kell. Cél, hogy a 8. évfolyam végére a tanulók értőn alkalmazzák a nyelvi ismereteiket: értsék anyanyelvük szerkezetét, grammatikáját, össze tudják vetni anyanyelvük sajátosságait az általuk tanult idegen nyelv sajátosságaival. Ismerjék fel az adott kommunikációs helyzetet, ennek megfelelően az általuk tanult műfajokban, írásban és szóban helyesen és pontosan, a magyar nyelv szabályai szerint fejezzék ki magukat.

Tudják alkalmazni a digitális szövegalkotás és -befogadás módjait. Képesek legyenek saját véleményüket logikusan kifejteni, érvelni, s tanulják meg a toleráns nyelvhasználatot. Ezek birtokában tudnak a tanulók egymással együttműködni, csapatban és párban dolgozni, így tudják megérteni egymás gondolatait, és saját gondolataikat a lehető legpontosabban elmondani, megértetni másokkal. Ez teremt lehetőséget a személyiségük fejlesztésére, érzelmi nevelésükre is.

A 7–8. évfolyamon a tanulók a magyar nyelv rendszerének további szintjeit ismerik meg. A nyelvi oktatás középpontjában továbbra is a szövegértés és a szövegalkotás tanítása áll. A tanult nyelvi szintek nyelvtani ismereteit a diákok a szövegek értelmezésében, a szövegalkotásban és az idegen nyelv tanulásában betöltött szerepük szerint vizsgálják. Ennek a tananyagnak a középpontjában az egyszerű és összetett mondatok, az állandósult szókapcsolatok állnak. A funkcionális nyelvhasználati ismeretek mellett a tanulók elhelyezik a magyar nyelvet a világ nyelvei között, tájékozódnak a magyar nyelv történetének főbb állomásairól, közben többféle szövegépítő eljárással, kommunikációs technikával találkoznak.

A nyelvoktatásban fontos szerepet kap az egyéni fejlesztés. A tanulás tanítása (elemző olvasás, kulcsszavak, lényegkiemelés, vázlatírás, gondolati váz elkészítése, szövegalkotás) a magyar nyelv és irodalom tanításának is lehetősége és feladata.

A 7–8. évfolyamon a tanulók – életkori sajátosságaik, illetve korábbi tanulmányaik alapján képessé válnak arra, hogy megismerjék az európai és a magyar kultúra nagy korszakait, ezeknek a stílus- és művelődéstörténeti koroknak kiemelkedő alkotásait, és egyre hangsúlyosabbá válik a poétikai-retorikai ismeretek bővítése is. A 13–15 éves gyerekek már képesek arra, hogy ne

csak fabuláris szinten értelmezzenek egy-egy szöveget, hanem tanári irányítással jelentésteremtésre is vállalkozzanak, és megértsék saját kultúrájuk történelmi adottságait, irodalmi törekvéseit.

A 7-8. évfolyam irodalomtanításának témakörei:

- korok és portrék;
- magyar vagy világirodalmi regény;
- Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében;
- Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében;
- A 20. századi történelem az irodalomunkban;
- szórakoztató irodalom.

A 8. osztályosokat a tanterv a középiskolai felkészülésben és a pályaválasztásban az eddig tanultak rendszerező ismétlésével segíti.

Az órakeret minimum 80%-át a törzsanyagra kell fordítani. Az órakeret 20%-át a szaktanár választása alapján a tananyagok mélyebb, sokszínűbb tanítására, ismétlésre, gyakorlásra vagy a tanórán kívüli tudásszerzésre (múzeumlátogatás, színházi előadás megtekintése, előadó meghívása), kompetenciafejlesztésre, projektmunkák megalkotására lehet felhasználni. A választást segítő javaslatok a részletesen szabályozott kötelező törzsanyag mellett találhatók.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy kötelező törzsanyagában csak lezárt, biztosan értékelhető életművek szerepelnek. Ezen felül, a választható órakeret terhére a tanár szabadon beilleszthet kortárs alkotókat, műveket a tananyagba.

Ha a szaktanár úgy ítéli meg, hogy az órakeret 100 %-át a törzsanyag tanítására kell fordítania, lemondhat a választás lehetőségéről.

A Nat alapján álló törzsanyag és az azt kiegészítő tartalmak, választható, ajánlott témák, művek

I. A törzsanyag

A témakörökben megadott művek a Nat-ban megfogalmazott tanulási eredmények elérését biztosítják.

II. A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

A törzsanyagon felüli ajánlott témák, művek elősegítik a pedagógus választását a helyi sajátosságoknak, az osztály érdeklődésének megfelelően.

A törzsanyagot jelentő témákra, művekre, tevékenységekre szánt órák nem vonhatók össze a szabadon választott témák, művek értelmezésére szánt órákkal. Az ajánlott, illetve választott

témákra szánt órakeretet a pedagógus akkor használhatja fel, ha a törzsanyagot már feldolgozta a diákokkal.

Cél, hogy a tanulók megismerjék a magyar és a világirodalom nagy korszakait, művelődéstörténeti szakaszait, az irodalmat a történelmi-társadalmi folyamatok részeként is lássák, és ismereteiket össze tudják kötni más tantárgyak tananyagaival. Ebben a képzési szakaszban válik feladattá az irodalmi műfajok megismerése és a műfaji sajátosságok, elbeszélésmódok felismerése. Ekkor ismerkednek meg az alapvető verstani és stilisztikai jellegzetességekkel is a tanulók.

Magyar nyelvből a 8. évfolyamon félévkor a tanulók anyanyelvi ismereteit záró felméréssel kell mérni.

A 7. ÉVFOLYAM TANANYAGTARTALMA:

<table>
<tr><td colspan="2">Magyar nyelvtan</td></tr>
<tr><td>TÖRZSANYAG
(óraszám 80%-a)</td><td>AJÁNLOTT TANANYAG</td></tr>
<tr><td colspan="2">I. Kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése</td></tr>
<tr><td>Hozzászólás, felszólalás, kiselőadás</td><td rowspan="4">Kommunikációs helyzetek paródiái, karikatú- rái
Hagyományos és digitális iskolaújság szerkesztése: műfajok, szerkesztők, szerkesztési elvek
A reklám médiumai, műfajai, hatásai
Nyelvhelyesség és kommunikációs zavar</td></tr>
<tr><td>Vita és érvelés</td></tr>
<tr><td>Kommunikációs zavar
Kommunikáció szóban és írásban</td></tr>
<tr><td>A tömegkommunikáció szerepe, feladatai, tájékoztató és véleményközlő műfajai</td></tr>
<tr><td colspan="2">II. Mondat a szövegben – egyszerű mondat részei, az alá- és mellérendelő szószerkezetek, a szóösszetételek</td></tr>
<tr><td>A mondat a szövegben, a mondatok csoportosítása</td><td rowspan="5">A mondatrészek és stilisztikai szerepük: nominális és verbális stílus
Vonzatok és mondatszerkezetek
A vonzatok vizsgálata a tanult idegen nyelvben, összevetése a magyar nyelv sajátosságaival</td></tr>
<tr><td>Az állítmány</td></tr>
<tr><td>Az alany</td></tr>
<tr><td>A tárgy</td></tr>
<tr><td>Határozók</td></tr>
<tr><td>Hely-, idő-, állapot- és módhatározó</td><td></td></tr>
</table>

Eszköz-, társ-, részes-, ok-, cél-és állandó határozó	A szószerkezetek jelentéstömörítő szerepe, különös tekintettel az állandósult szókapcsolatokra A szóösszetételek jelentéstömörítő szerepe, különös tekintettel az állandósult szókapcsolatokra
A jelzők Minőség-,mennyiség-, birtokos és értelmező jelző)	
A mellé- és alárendelő szószerkezet	
Az egyszerű mondat szerkezete	
Az egyszerű mondat helyesírása	
Szóképzés	
Alárendelő szóösszetételek	
Mellérendelő szóösszetételek	
III. Könyvtárhasználat	
IV. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	
A szöveg megszerkesztettsége, szerkezeti egységei Szövegtípusok és műfaji, retorikai, stilisztikai jellemzői Az érv és a cáfolat	Érvtípusok Egyenes érvelés, inverz érvelés

A 8. ÉVFOLYAM TANANYAGTARTALMA:

Magyar nyelvtan	
TÖRZSANYAG **(óraszám 80%-a)**	**AJÁNLOTT TANANYAG**
I. Kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	
Kommunikáció szóban és írásban	Kommunikációs helyzetek paródiái, karikatú- rái Hagyományos és digitális iskolaújság szerkesztése: műfajok, szerkesztők, szerkesztési elvek A reklám médiumai, műfajai, hatásai Nyelvhelyesség és kommunikációs zavar
Alkalmi beszéd, ünnepi beszéd, köszöntő	
Reklám, hirdetés, apróhirdetés	

II. A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, ritkább szóalkotási módok – játékos feladatokkal	
A köznyelv és csoportnyelvek	A nagy magyar nyelvjárások hangtani, szókészletbeli jellemzőinek összevetése digitális anyagok segítségével Torz mozaikszavak stílushatásai
Nyelvjárások	
Ritkább szóalkotási módok Mozaikszók, ikerszók és szórövidülések	
III. Készüljünk a felvételire!	
IV. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	
A szöveg megszerkesztettsége, szerkezeti egységei Szövegtípusok és műfaji, retorikai, stilisztikai jellemzői Az érv és a cáfolat	Érvtípusok Egyenes érvelés, inverz érvelés
V. Összetett mondat a szövegben	
A mellérendelő összetett mondat	A többszörösen összetett mondat Körmondatok az irodalmi művekben Az idézés fajtái
Az alárendelő összetett mondatok	
A sajátos jelentés tartalmú mellékmondat	
Az összetett mondat helyesírása	
Az idézés	

VI. Nyelvtörténet, a nyelvrokonság kérdései - játékosan	
A nyelvek osztályozása nyelvtípusok szerint	A rovásírás írásjegyei, fellelhető rovásírásos nyelvemlékeink A jövevényszavak jelentésváltozásai A nyelvújítás mulatságos túlkapásai
Nyelvünk eredete, rokonsága	
Nyelvtörténet, nyelvemlékek	
Nyelvújítás	

IRODALOM

A 7. ÉVFOLYAM TANANYAGTARTALMA

Irodalom	
TÖRZSANYAG **(óraszám 80%-a)**	**AJÁNLOTT MŰVEK**

I. Korok és portrék	
A) Középkor	
István király intelmei Imre herceghez (részletek)	Jókai Mór: A magyar nemzet története regényes rajzokban (részletek: Árpád, Szent László)
B) Reneszánsz, humanizmus, reformáció	
Mesék Mátyás királyról: Hogyan került holló Mátyás király címerébe? (Kóka Rozália gyűjtése alapján)	Mátyás királlyá koronázása; Mesék Mátyás királyról: A kolozsvári bíró
Janus Pannonius: Pannonia dicsérete	Janus Pannonius: Egy dunántúli mandulafáról
	Bornemisza Péter: Siralmas énnékem Tinódi Lantos Sebestyén: Eger vár viadaljáról való ének (részletek)
Balassi Bálint: Egy katonaének	Balassi Bálint: Borivóknak való
Balassi Bálint: Hogy Juliára találá, így köszöne néki	Balassi Bálint: Adj már csendességet
Irodalom és színház vagy film kapcsolata A reneszánsz dráma Shakespeare: Szentiványéji álom vagy Romeo és Júlia **vagy** később tárgyalva: Molière: A képzelt beteg	

C) **Irodalmunk a 17-18. században**	
Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem (részletek: I./1-21.versszak)	Rákóczi-nóta, Buga Jakab éneke, Zöld erdő harmatát
Mikes Kelemen: Törökországi levelek (részletek)	Lévay József: Mikes Jókai Mór: A magyar nemzet története regényes rajzokban (részletek: Rákóczy menekülése a börtönből)
D-E) Klasszicizmus és romantika	

Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez	Petőfi Sándor: Csokonai Áprily Lajos: Séta Debrecenben Csokonai Vitéz Mihály: Szegény Zsuzsi a táborozáskor Berzsenyi Dániel: A magyarokhoz (I.) Lengyel Dénes: Kossuth Lajos öröksége (történetek Széchenyi Istvánról: Az Akadémia alapítása; A hídvám) Lengyel Dénes: Kossuth Lajos öröksége (történetek Kossuth Lajosról: A sorsfordító kabát) Kossuth-nóta Jókai Mór: A magyar nemzet története regényes rajzokban (Kossuth Lajos – részlet) Vörösmarty Mihály: Petike Petőfi Sándor: Egy gondolat bánt engemet Petőfi Sándor: Reszket a bokor, mert… Petőfi és Arany levelezése – részletek Arany János: V. László Arany János: Szondi két apródja
Berzsenyi Dániel: Levéltöredék barátnémhoz	
Kölcsey Ferenc: Huszt	
Kölcsey Ferenc: Emléklapra	
Kölcsey Ferenc: Himnusz	
Kölcsey Ferenc: Parainesis (részletek)	
Vörösmarty Mihály: Szózat	
Vörösmarty Mihály: Ábránd	
Petőfi Sándor: Szabadság, szerelem	
Petőfi Sándor: Nemzeti dal	
Petőfi Sándor: Szeptember végén	
Arany János: A fülemile	
Arany János: A tölgyek alatt vagy Epilógus	
Jókai: A huszti beteglátogatók	Irodalom és film kapcsolata Jókai Mór: A kőszívű ember fiai
Jókai Mór: A nagyenyedi két fűzfa	Mikszáth Kálmán: A Balóthy-domínium Mikszáth Kálmán: A beszélő köntös
Mikszáth Kálmán: A néhai bárány	
Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője vagy A két koldusdiák	

II. Magyar vagy világirodalmi ifjúsági regény	
Jules Verne: Kétévi vakáció **vagy** Tonke Dragt: Levél a királynak **vagy** Mándy Iván: Az enyedi diák **vagy** Csukás István: Vakáció a halott utcában	

KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK:

Jókai Mór: A nagyenyedi két fűzfa
Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője **vagy** A két koldusdiák
Mikszáth Kálmán: A néhai bárány
William Shakespeare: Szentivánéji álom vagy Romeo és Júlia **vagy** Molière: A képzelt beteg

MEMORITEREK:

Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez
Kölcsey Ferenc: Himnusz – teljes szöveg
Kölcsey Ferenc: Huszt
Kölcsey Ferenc: Emléklapra
Vörösmarty Mihály: Szózat – teljes szöveg
Petőfi Sándor: Nemzeti dal
Petőfi Sándor: Szabadság, szerelem
Petőfi Sándor: Szeptember végén

A 8. ÉVFOLYAMTANANYAGTARTALMA

Irodalom	
TÖRZSANYAG **(óraszám 80%-a)**	**AJÁNLOTT MŰVEK**
I. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében	
A) Líra a 20. század első felének magyar irodalmában	

Ady Endre: Góg és Magóg fia vagyok én…	Ady Endre: Ember az embertelenségben Ady Endre: Krisztus-kereszt az erdőn Babits Mihály: A második ének (részlet)
Ady Endre: Őrizem a szemed	
Ady Endre: Üzenet egykori iskolámba	

Babits Mihály: Ádáz kutyám	Kosztolányi Dezső: Akarsz-e játszani?
Kosztolányi Dezső: Mostan színes tintákról álmodom	Kosztolányi Dezső: Ének a fiatalokról
Juhász Gyula: Milyen volt…	Juhász Gyula: Anna örök
Dsida Jenő: Hálaadás	Tóth Árpád: Esti sugárkoszorú
József Attila: Rejtelmek	Tóth Árpád: Láng
József Attila: Kertész leszek	Dsida Jenő: Kalendárium szonettekben (részlet)
József Attila: Születésnapomra	Dsida Jenő: Születésnapi köszöntő édesanyámnak
Reményik Sándor: Templom és iskola	József Attila: Szeretném, ha vadalmafa lennék
Áprily Lajos: Március	József Attila: Istenem
Radnóti Miklós: Nem tudhatom	Áprily Lajos: A rím
	Radnóti Miklós: Hetedik ecloga
B) Epika a 20. század első felének magyar irodalmában	
Kós Károly: Az országépítő (részlet)	Karinthy Frigyes: Tanár úr kérem (részletek)
Karinthy Frigyes: Röhög az egész osztály	Móricz Zsigmond: Hét krajcár
Móricz Zsigmond: Pillangó vagy Légy jó mindhalálig	Móricz Zsigmond: A fillentő
Herczeg Ferenc: Pro libertate (részlet)	
Tamási Áron: Ábel a rengetegben (részlet)	
Nyirő József: Uz Bence (részlet)	
C) „Vérző Magyarország” – Trianon a magyar irodalomban	
Reményik Sándor: Mi a magyar?	Babits Mihály: Hazám
	Babits Mihály: Áldás a magyarra
	Juhász Gyula: Trianon
	Juhász Gyula: Testamentum
	Karinthy Frigyes: Levél (részlet)
	Márai Sándor: Napló (részlet)
II. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében	
A) Líra a 20. század második felének magyar irodalmában	
Szabó Lőrinc: Tücsökzene (részletek)	Nagy László: Az én szívem
Nagy László: Ki viszi át a Szerelmet	Nemes Nagy Ágnes: Félelem

Weöres Sándor: A társ	Csoóri Sándor: Szomorúság
Kányádi Sándor: Két nyárfa	
Kányádi Sándor: Öreg iskola ünnepére	
Wass Albert: Üzenet haza (részlet)	
B) Epika a 20. század második felének magyar irodalmában	
Sütő András: Anyám könnyű álmot ígér (részlet)	Mándy Iván: Tájak, az én tájaim (részlet)
Tamási Áron: Bölcső és bagoly (részlet)	Illyés Gyula: Hősökről beszélek (részlet)
Örkény István: Egyperces novellák (részletek)	
C) Dráma a 20. század második felének magyar irodalmában	
Irodalom és színház vagy mozgókép Egy szabadon választott drámai alkotás	
III. A 20. századi történelem az irodalomban (világháborúk, holokauszt, romaholokauszt, a kommunista diktatúra áldozatai, 1956)	
Irodalom és mozgókép Szabó Magda: Abigél	
Pilinszky János: Francia fogoly (részlet)	Pilinszky János: Harbach, 1944 Anna Frank naplója
Choli Daróczi József: Dal	Lakatos Menyhért: Még mindig siratunk
Irodalom és mozgókép George Orwell: Állatfarm	
Illyés Gyula: Egy mondat a zsarnokságról (részlet)	Márai Sándor: Mennyből az angyal Tamási Lajos: Piros a vér a pesti utcán
IV. Szórakoztató irodalom	
Irodalom és mozgókép Agatha Christie egy Poirot-novellája	Agatha Christie: Tíz kicsi néger

KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK:

Móricz Zsigmond: Pillangó **vagy** a Légy jó mindhalálig
Szabó Magda: Abigél

MEMORITEREK:

Ady Endre: Őrizem a szemed (részlet)
Reményik Sándor: Templom és iskola (részlet)
József Attila: Születésnapomra (részlet)
József Attila: Mama
Radnóti Miklós: Nem tudhatom (részlet)
Kányádi Sándor: Két nyárfa (részlet)

A 7–8. évfolyamon a magyar nyelv és irodalom tantárgyak alapóraszáma: 204 óra.

A Nemzeti alaptantervben előírt minimum 3-3 óra javasolt elosztása: 1 magyar nyelv, 2 irodalom.

A nyelvtan óraszámai úgy értendők, hogy minden témakör kiemelt feladata az írásbeli és szóbeli szövegértés és szövegalkotás folyamatos fejlesztése.

Magyar nyelvből a 8. évfolyamon félévkor a tanulók anyanyelvi ismereteit záró felméréssel kell értékelni.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
7. évfolyam Magyar nyelv	
A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	3
Mondat a szövegben – egyszerű mondat részei (Á,A,T,H,J)	9
Szóalkotásmódok	8
Szószerkezetek: a mellérendelő és az alárendelő szószerkezetek	3
Könyvtárhasználat	2
Szövegértés, szövegalkotás	2
Szabadon felhasználható órák – az intézmény saját döntése alapján, felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra	7

Éves óraszám összesen:	**34**

Témakör neve	**Javasolt óraszám**
8. évfolyam Magyar nyelv	
A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	2
Szövegértés	1
A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, ritkább szóalkotási módok – játékos feladatokkal	2
Készüljünk a felvételire!	10
Összetett mondat a szövegben	8
Nyelvtörténet, nyelvrokonság	4
Szabadon felhasználható órák – az intézmény saját döntése alapján, felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra	7
Éves óraszám összesen:	**34**

Témakör neve	**Javasolt óraszám**
7. évfolyam Magyar irodalom	
I. Korok és portrék	
A, Középkor	3
B, Reneszánsz, humanizmus, reformáció	11
C, Irodalmunk a 17–18. században	4
D—E, Klasszicizmus és romantika	32
II. Magyar vagy világirodalmi ifjúságiregény	4

Szabadon felhasználható (az órakeret maximum 20%-a) az intézmény saját döntése alapján, felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra, illetve a tanár által választott alkotók, művek tanítására	14
Éves összes óraszám:	**68**

Témakör neve	**Javasolt óraszám**
8. évfolyam Magyar irodalom	

I. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében	
A) Líra a 20. század első felének magyar irodalmában	14
B) Epika a 20. század első felének magyar irodalmában	11
C) „Vérző Magyarország” - Trianon	2
II. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében	
A) Líra a 20. század második felének magyar irodalmában	12
B) Epika a 20. század második felének magyar irodalmában	4
C) Dráma a 20. század második felének magyar irodalmában	2
III. A 20. századi történelem az irodalomban (II. világháború, holokauszt, romaholokauszt, a kommunista diktatúra áldozatai, 1956)	6
IV. Szórakoztató irodalom	3
Szabadon felhasználható (az órakeret maximum 20%-a) az intézmény saját döntése alapján, felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra, illetve a tanár által választott alkotók, művek tanítására	14
Éves óraszám:	**68**

3.1.14 7. ÉVFOLYAM MAGYAR NYELV

TÉMAKÖR: A KOMMUNIKÁCIÓ, A DIGITÁLIS ÍRÁSBELISÉG FEJLESZTÉSE

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése;
- a nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése…;
- a kommunikáció nem nyelvi jeleinek alkalmazása mindennapi helyzetekben;
- a kommunikációs zavar felismerése, néhány megismert korrekciós lehetőség alkalmazása;
- a szövegértési készség fejlesztése;
- a szóbeli kifejezőkészség fejlesztése;
- szerep- és drámajátékok gyakoroltatása;
- aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben;
- a közéleti megnyilatkozás alapjainak elsajátítása;
- az önálló véleményalkotás készségének fejlesztése;
- az önálló tanulási és ismeretszerzési képesség fejlesztése hagyományos és digitális források, eszközök használatával;
- a tömeg- és digitális kommunikáció jellemzőinek megismerése;
- a kommunikációs zavar felismerése, javítása;
- vita- és érvelési kultúra elsajátítása;
- a közéleti beszédformák (felszólalás, hozzászólás, alkalmi beszéd) felismerése és alkalmazása.

Fogalmak

tömegkommunikáció, kommunikációs zavar, vélemény, vita, érv, cáfolat, hozzászólás, felszólalás,

TÉMAKÖR: MONDAT A SZÖVEGBEN – AZ EGYSZERŰ MONDAT RÉSZEI, AZ ALÁ- ÉS MELLÉRENDELŐ SZÓSZERKEZETEK, A SZÓÖSSZETÉTELEK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 9 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a nyelvszerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése;
- a nyelvi elemzőkészség fejlesztése;
- a nyelv változásainak megfigyelése;

- a helyesírási készség fejlesztése;
- a mondatfajták azonosítása a közlési szándék szerint a beszélt és az írott nyelvben;
- egyszerű mondat típusainak felismerése, elemzése;
- az egyszerű mondat központozása;
- az összetett szavak helyesírásának alapvető szabályai;
- a mellérendelő és az alárendelő szószerkezet fajtáinak megismerése, elemzése;
- a mondatrészek megtanulása (alany, állítmány, tárgy, határozók [időhatározó, helyhatározó, részeshatározó, mód- és állapothatározó, ok-és célhatározó, eszköz- és társhatározó, állandó határozó]), jelző [minőségjelző, birtokos jelző, mennyiségjelző, értelmező];
- a szórend és a mondatjelentés kapcsolatának vizsgálata;
- a szó elsődleges jelentésének, illetve a metaforikus jelentésnek elkülönítése, tudatos alkalmazása;
- a főbb szóalkotási módok (szóösszetétel, szóképzés) ismerete;
- az összetett szavak alapvető helyesírási szabályainak elsajátítása;
- digitális és papíralapú iskolai helyesírási segédeszközök: szótárak és szabályzatok és helyesírási portálok önálló használata.

Fogalmak

egyszerű szó, összetett szó, mondatrészek, szószerkezetek (alárendelő: alanyos, tárgyas, határozós, jelzős; mellérendelő: kapcsolatos, ellentétes, választó, magyarázó, következtető); szóösszetétel, szóképzés, szórend

TÉMAKÖR: KÖNYVTÁRHASZNÁLAT

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a szövegek sajátosságainak megfigyeltetése, főbb fajtáinak tudatosítása: lineáris és nem lineáris, hagyományos és digitális szövegek;
- digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata.

Fogalmak

szöveg, hagyományos szöveg, digitális szöveg, lineáris szöveg, nem lineáris szöveg

TÉMAKÖR: SZÖVEGÉRTÉS ÉS SZÖVEGALKOTÁS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- különféle megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása;
- a szövegtípusok műfaji, retorikai és stilisztikai jellemzőinek megismerése, áttekintése.

Fogalmak

elbeszélés, leírás, jellemzés, érvelés, cáfolat

7. ÉVFOLYAM MAGYAR IRODALOM

TÉMAKÖR: I. KOROK ÉS PORTRÉK

JAVASOLT ÓRASZÁM ÖSSZESEN: 50 óra

A) A középkor

Javasolt óraszám: 3 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- irodalmi szövegek olvasása, értelmezése;
- az európai kultúra kialakulásának megismerése.

Fogalom

középkor, román stílus, gótika, egyházi kultúra, lovagi kultúra, lovagi erények, trubadúrok, intelem (parainesis), kódex, iniciálé, miniatűr

B) Reneszánsz, humanizmus, reformáció

Javasolt óraszám: 11 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a korszakban keletkezett irodalmi szövegek olvasása, értelmezése;
- a reneszánsz világkép értelmezés;
- a reformáció és az anyanyelvi kultúra összefüggésének felismerése;
- a reneszánsz irodalom alkotóinak, műfajainak, jellegzetes motívumainak megismerése;
- a reneszánsz drámaváltozatok elkülönítése;
- egy adott mű különböző művészeti ágakban és médiumokban megjelenő adaptációjának összehasonlítása.

Fogalmak

reneszánsz, humanizmus, reformáció, könyvnyomtatás, vitézi élet, életkép, dal, epigramma, dráma, vígjáték (komédia)

C) Irodalmunk a 17–18. században

Javasolt óraszám: 4 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- a korszakban keletkezett irodalmi szövegek olvasása, értelmezése;
- a nemzeti hagyományunk szempontjából szimbolikus irodalmi szövegeink megismerése;
- a barokk jellegzetes műfajainak és stílusjegyeinek megismerése;
- a hazaszeretet megjelenése a korszak művészetében.

FOGALMAK

kuruc kor, toborzódal, bujdosóének, siratóének, levél, emlékirat

D-E) A klasszicizmus és a romantika irodalma

Javasolt óraszám: 32 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a nemzeti identitást meghatározó lírai szövegek olvasása, megértése, megbeszélése;
- a felvilágosodás és a romantika korának művelődéstörténeti és irodalmi programjának megismerése;
- az irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és egyéni erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása;
- a lírai szövegek poétikai – retorikai - stilisztikai elemzése;
- alapvető lírapoétikai szakterminusok bevezetése (lírai én, lírai én pozíciói; hangulati líra, gondolati líra, közösségi líra; helyzetdal, életkép, megszólító vers);
- alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerése: pl. vidám, könnyed, humoros, ironikus, emelkedett, fennkölt, meghitt, idilli;
- néhány alapvető lírai műfaj jellemző darabjának megismerése (pl.: dal, himnusz, epigramma, óda);
- alapvető szóképek felismerése: hasonlat, megszemélyesítés, metafora;
- a novella és a regény műfaji sajátosságai felismerése;
- novellákat és regények különböző szempontok szerinti (téma, műfaj, nyelvi kifejező-eszközök) értelmezése;
- a kisepikai és a nagyepikai alkotások különbségeinek felismerése (cselekmény, szereplők, helyszínek, tematikus fókusz, stb.).

Fogalmak

romantika; közösségi emlékezet, önazonosság; szállóige, szónoklat, humor, óda, elégia, dal, himnusz, epigramma, kisepika, anekdota, novella, elbeszélés

TÉMAKÖR: II. MAGYAR VAGY VILÁGIRODALMI IFJÚSÁGI REGÉNY

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészletek részletes megfigyelése;
- a cselekményben megjelenő élethelyzetek, konfliktusok azonosítása, véleményalkotás;
- a cselekmény ismertetése az elbeszélés időkezelésének megfigyelésével (pl. egyenes vagy fordított időrend, késleltetés, összefoglalás, időbeli ugrások, stb.);
- az elbeszélt világ főbb jellemzőinek összefoglalása (pl. realista, romantikus, varázslatos, egy- vagy többszintű világ).

Fogalmak

történet és elbeszélés, előre- és visszautalás, késleltetés, epizód, jelenet, leírás, kihagyás

8. ÉVFOLYAM MAGYAR NYELV

TÉMAKÖR: A KOMMUNIKÁCIÓ, A DIGITÁLIS ÍRÁSBELISÉG FEJLESZTÉSE

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése;
- a nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése…;
- a kommunikáció nem nyelvi jeleinek alkalmazása mindennapi helyzetekben;
- a kommunikációs zavar felismerése, néhány megismert korrekciós lehetőség alkalmazása;
- a szövegértési készség fejlesztése;
- a szóbeli kifejezőkészség fejlesztése;
- szerep- és drámajátékok gyakoroltatása;
- aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben;
- a közéleti megnyilatkozás alapjainak elsajátítása;
- az önálló véleményalkotás készségének fejlesztése;
- az önálló tanulási és ismeretszerzési képesség fejlesztése hagyományos és digitális források, eszközök használatával;
- a kommunikációs zavar felismerése, javítása;
- a közéleti beszédformák (alkalmi beszéd) felismerése és alkalmazása.

Fogalmak

kommunikációs zavar, vélemény, hozzászólás, felszólalás, alkalmi beszéd

TÉMAKÖR: SZÖVEGÉRTÉS ÉS SZÖVEGALKOTÁS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 1 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- különféle megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása;
- a szövegtípusok műfaji, retorikai és stilisztikai jellemzőinek megismerése, áttekintése.

Fogalmak (ismétlés)

elbeszélés, leírás, jellemzés, érvelés, cáfolat

TÉMAKÖR: A MAGYAR NYELV TÁRSADALMI ÉS FÖLDRAJZI VÁLTOZATAI, RITKÁBB SZÓALKOTÁSI MÓDOK – JÁTÉKOS FELADATOKKAL

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- az anyanyelv állandóságának és változásának tudatosítása;
- a nyelv főbb változatainak megismertetése (köznyelv, irodalmi nyelv, csoportnyelvek);
- a nyelvek megjelenési formáinak ismerete;
- a tanuló környezetében előforduló nyelvjárás néhány jellegzetességének megfigyelése;
- a nyelvi tolerancia kialakítása, fejlesztése;
- a tanuló környezetében előforduló nyelvváltozatok azonosítása;
- anyanyelv, idegen nyelv, nemzetiségi nyelv összevetése.

Fogalmak

irodalmi nyelv, köznyelv, nyelvjárás, csoportnyelv, ifjúsági nyelv, jelnyelv

TÉMAKÖR: KÉSZÜLJÜNK A FELVÉTELIRE!

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- tanult hangtani, alaktani ismeretek megfigyeltetése és felismerése a szavakban;
- a szófajok és mondatfajták megfigyeltetése és felismerése a szövegben;
- a szókincs fejlesztése;
- az állandósult szókapcsolatok, a szólások, a közmondások, a szállóigék értelmezése;
- a szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése;
- az olvasmány-feldolgozási stratégiák gyakoroltatása;
- reflektálás a szöveg tartalmára;
- a szöveghű, értő szövegolvasás gyakoroltatása;
- a hagyományos és a digitális írás fejlesztése;
- kreatív írásgyakorlatok alkalmazása;
- a helyesírási készség fejlesztése;
- a mérlegelő gondolkodás fejlesztése;
- a megtanult szövegtípusok jellemzőinek felismerése és alkalmazása;
- helyesírási, nyelvhelyességi szabályoknak és a szövegtípusoknak megfelelő hagyományos és digitális szövegszerkesztési szabályok átismétlése.

Fogalmak

Az eddig tanult fogalmak átismétlése

TÉMAKÖR: ÖSSZETETT MONDAT A SZÖVEGBEN

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a mondatfajták felismerése a közlési szándék és szerkezet szerint;
- az összetett mondatok típusainak megismerése;
- alárendelő és mellérendelő összetett mondatok elkülönítése;
- a központozás megtanulása az összetett mondatban;
- az idézés szabályainak elsajátítása.

Fogalmak

összetett mondat, alárendelés, mellérendelés, logikai viszonyok; idézet, idézés

TÉMAKÖR: NYELVTÖRTÉNET, NYELVROKONSÁG - JÁTÉKOSAN

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- nyelv állandóságának és változásának megfigyelése különböző korok szövegeiben;
- a szókincs változása, régi kifejezések, jövevényszavak gyűjtése irodalmi és beszélt nyelvi szövegekből;
- a nyelvújítás és a nyelvújítók néhány szóalkotási módjának megismerése;
- a magyar nyelv eredete, a nyelvrokonság hipotéziseinek megismerése.

Fogalmak

rovásírás, nyelvemlék, nyelvújítás, nyelvcsalád, nyelvrokonság, jövevényszó

8. ÉVFOLYAM MAGYAR IRODALOM

TÉMAKÖR: III. KÁRPÁT-MEDENCEI IRODALMUNK A 20. SZÁZAD ELSŐ FELÉBEN

JAVASOLT ÓRASZÁM ÖSSZESEN: 27 óra

A) Líra a 20. század első felének magyar irodalmában

Javasolt óraszám:13 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a nemzeti identitást meghatározó lírai szövegek olvasása, megértése, megbeszélése;
- a 20. század első felében megjelenő művelődéstörténeti és irodalmi programok bemutatása;
- az irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és egyéni erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása;
- lírai szövegek poétikai – retorikai - stilisztikai elemzése;
- alapvető lírapoétikai szakterminusok alkalmazása ;
- alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerése;
- szóképek felismerése: hasonlat, megszemélyesítés, metafora, metonímia, szinesztézia, szimbólum.

Fogalmak

metonímia, szimbólum; anafora

B) Epika a 20. század első felének magyar irodalmában

Javasolt óraszám: 12 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a történetmesélés egyszerűbb formáinak átismétlése;
- a 20. század elejének epikai sokszínűsége, pl.: történelmi regény, idill, iskolaregény, fejlődésregény; népies regény; paródia; lírai novella, realista novella;
- novellák és regényrészletek szövegközpontú elemzése;
- a novella és az elbeszélés műfaji sajátosságainak felismertetése…
- kisepikai és nagyepikai alkotások különbségei (cselekmény, szereplők, helyszínek, tematikus fókusz).

Fogalmak

kisepika, novella, elbeszélés, iskolaregény, fejlődésregény; népies regény; humor, paródia; lírai novella, realista novella, aforizma

C) „Vérző Magyarország”- Trianon

Javasolt óraszám: 2 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a nemzeti identitás meghatározó lírai szövegeinek olvasása, megértése, megbeszélése;
- a történelmi tragédia megjelenése irodalmi alkotásokban;
- egyes olvasott szövegek jellegzetes poétikai-retorikai alakzatainak megfigyelése

Fogalmak

békediktátum, elcsatolás, nemzeti trauma, nemzeti érzés, Kárpát-medencei magyarság, nacionalizmus, patriotizmus

TÉMAKÖR: IV. KÁRPÁT-MEDENCEI IRODALMUNK A 20. SZÁZAD MÁSODIK FELÉBEN

JAVASOLT ÓRASZÁM:18 ÓRA

A) Líra a 20. század második felének magyar irodalmában

Javasolt óraszám: 12 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a lírai nyelvhasználat sajátosságainak átismétlése;
- alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerése;

- néhány lírai műfaj jellemzőinek megismerése (lírai önéletrajz, népies dal);
- szóképek, alakzatok felismerése.

Fogalmak

lírai önéletrajz, népies dal

B) Epika a 20. század második felének magyar irodalmában

Javasolt óraszám: 4 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a történetmesélés egyszerűbb formáinak átismétlése…
- a 20. század második felének epikai sokszínűsége, pl.: lírai szociográfia, egypercesek;
- novellák és regényrészletek szövegközpontú elemzése;
- az egyperces novella műfaji sajátosságainak felismertetése;
- önéletrajzi ihletettség a 20. század második felének epikájában;
- a groteszk megjelenése a korszak irodalmában.

Fogalmak

egyperces, groteszk, humor

C) Dráma a 20. század második felének magyar irodalmában

Javasolt óraszám: 2 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a színpadi hatáskeltés eszközeinek vizsgálata;
- a drámai döntési helyzetek, motivációk, konfliktusok felismerése, vizsgálata, megvitatása;
- a dráma cselekményének megértése, rekonstruálása szerkezeti vázlat segítségével ;
- a komikum, a humor tartalmi és nyelvi jellemzőinek megismerése;
- a monológ és a dialógus szerepének megkülönböztetése;
- drámarészletekből drámaegész kibontása;
- részvétel egy drámai mű színreviteléhez kapcsolódó tevékenységben.

Fogalmak

dráma mint műnem, tragédia, komédia, színház; a drámai szerkezet, alapszituáció, bonyodalom, konfliktus, tetőpont, megoldás; monológ, dialógus, tér- és időviszonyok; drámai szerepkörök, szereplők rendszere, jellemtípus

TÉMAKÖR: V. A 20. SZÁZADI TÖRTÉNELEM AZ IRODALOMBAN

(II. világháború, holokauszt, romaholokauszt, a kommunista diktatúra áldozatai, 1956)

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a történelmi traumák megjelenése az irodalmi alkotásokban;
- diktatúrák és áldozatok, erkölcsi dilemmák és konfliktusok ábrázolása a hatalom és a kiszolgáltatott egyének között;
- az irodalmi művek alapján az egyes emberek erkölcsi felelősségének tudatosítása;
- egyes olvasott szövegek jellegzetes poétikai-retorikai alakzatainak megfigyelése.

Fogalmak

jellemfejlődés, szolidaritás, holokauszt, koncentrációs tábor, diktatúra, forradalom, szovjet megszállás, emigráció, emigráns irodalom

TÉMAKÖR: V. SZÓRAKOZTATÓ IRODALOM

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- az eddigi irodalmi ismeretek felelevenítése és alkalmazása a választott mű értelmezésében.

Fogalmak

szórakoztató irodalom, manipuláció és hitelesség, krimi, detektívregény

A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ.

A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív

struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét.

Tanítási-tanulási stratégiák

Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kitüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek.

A képzés 2. szakaszának 1–2. évében (5–6. évfolyam) döntően a gamifikáció és a kooperatív tanulási-tanítási technikák alkalmazása javasolt. A tematikus-motivikus tananyagszervezés lehetővé teszi, hogy a tanár-diák párbeszéd mellett kitüntetett szerepet kapjon a tanulócsoport tagjai között létrejövő párbeszéd, a csoportban kibontakozó kreatív alkotómunka, az önálló munkavégzés, tanulás kialakítása.

A képzés 2. szakaszának 3–4. (7–8. évfolyam) évében a játékosítás és a kooperatív tanulási-tanítási módszerek mellett az önálló tanulási módszerek kialakítása javasolt (önálló kutatómunka, beszámolók készítése, előadása, önálló jegyzetelés tanulása, tanulási módszerek tanítása).

Tanulásszervezési módok

Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projektmunkák, drámajátékok, újságszerkesztés, stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot.

Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események, stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenségalapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fürtábrával. Digitális projektek; gondolattérképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások, stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára, stb.).

Munkaformák

A munkaformák közül a frontális osztálymunka használata mellett elsősorban a páros munka, a csoportmunka, az egyénre szabott (individualizált) munkaforma és a differenciált tananyagfeldolgozás javasolt.

3.2. ANGOL

3.2.1. 1-2. ÉVFOLYAM KÉTTANNYELVŰ

Az 1–2. évfolyamon megismert témakörök a tanulók életkorának megfelelően új szempontból, magasabb nyelvi szinten újra feldolgozhatók és bővíthetők, ezért az új témák mellett ezek is szerepelnek a táblázatban.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	**Javasolt óraszám**
Personal topics and topics concerning immediate environment and nature	50
Topics concerning classroom activities	40
Cross-curricular topics and activities	20
English and language learning	10
Intercultural topics	10
Playful learning	20
Entertainment	10
Gaining and sharing knowledge	10
Összes óraszám:	**170**

Óraszám	**Témakörök**	**Kommunikációs szándékok**	**Fogalomkörök és azok nyelvi kifejezései**
Personal topics and topics concerning immediate environment and nature *Személyes témák és közvetlen környezeti szituációk*			
50	A társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök	- Köszönés/ Elköszönés - Érdeklődés hogylét iránt és arra reagálás - Köszönet és arra reagálás - Bocsánatkérés	Good morning. Good afternoon.Hello! Hi!/ Goodbye.Bye! How are you today?/ Fine thank you. I'm …. Thanks. Thank you very much./ You are welcome. Sorry./I am sorry.

	Bemutatkozás Személyi adatok	- Önmagunk és mások megnevezése - Életkor megnevezése	Present Simple :A létezés kifejezése: a *Be* ige jelen idejű alakjai :am, are,is What's your name? My name is.. How old are you? I'm…
	Család	- Családtagok megnevezése - Családi kapcsolatok bemutatása	This is my …. dad,mum,sister,brother,grandma,grandpa She is,He is… Who's that? It's,.. A birtoklás kifejezése :*have got*
	Otthon Otthonom, szűkebb környezet Lakóhelyem, tágabb környezet	- Ház lakás részei, berendezési tárgyak - Bútorok- szobák megnevezése, felszerelése - Térbeli viszonyok Irányok, helymeghatározás	kitchen, bedroom, bathroom, sitting room, hall, garden I'm in the bedroom. Is it a …? It's a television. Prepositions, Prepositional Phrases, Adverbs:It's in / on … It's upstairs /downstairs. It's on the left / right. Where's the…? Is it on /in …?,
	Öltözködés, ruházat	- Ruhadarabok megnevezése	a dress, sandals, shorts, a sunhat, a T-shirt, trainers

			I'm wearing… What are you wearing? Are you wearing…? Szórend :one red sock Egyszerű birtoklás kifejezése /my jacket, Polly's shirt/
	Ételek, étkezés	- Élelmiszer megnevezése - Kérés, kínálás	bread, cheese, fish, pasta, rice, yoghurt, coffee, lemonade, milk, orange juice, tea, water Here's some cheese. Do you like cheese? Yes. No. I like / don't like cheese.

	Állatok	- Természet - Állatok - Kisállatok - Állatok a ház körül - Vadállatok	a tiger, a monkey, a zebra, a snake, a crocodile, a lion
	Testrészek	- A fej részei - Végtagok	face, hair, eyes, nose, ears, mouth Look at my face. I've got a pink nose. big, small, brown, black, blond, red
Topics concerning classroom activities *Az osztálytermi nyelvhasználat*			
40	Iskolám osztálytermünk	- Osztálytermünk - Iskolaszerek megnevezése - Információkérés, -adás - Igenlés, tagadás - Nem tudás kifejezése	a chair, a table, a book, a pen, a teacher, a clock I can see a table. It's a red clock. It's an orange pen. I don't know.
	Utasítások	- Tanári utasítások a különböző tevékenységekhez	Listen! Open your book. Close your book. Write/Colour/Match/Count
	Számok, számlálás	- Mennyiségi viszonyok: tő-számnevek 1-10-ig	Numbers 1-10 How many pencils?
		- Információkérés (mennyiség)	
	Színek	- Színek megnevezése	What colour is it? red, orange, blue, pink, yellow, green
Cross-curricular topics and activities *Kereszttantervi témák és szituációk*			
20	Érzékszerveink, érzékelés		I see with my eyes. hear, taste, smell, touch, hands
	Szabadidő	- Szabadidős tevékenységek - Szabadtéri játékok - Mozgást jelentő igék	a ball, a bike, a boat, a scooter, a skipping rope, a trampoline I'm playing with my bike. I'm riding my bike.

	Nyaralás	- Szabadidővel kapcsolatos kifejezések	holiday,sunhat, sunglasses,swim
	Sport	- Különböző sportok - Mozgásformák - Tevékenységek	swimming, jumping, hopping, running
	Időjárás Idő meghatározása	- Évszakok és hónapok - Hét napjai és napszakok - Az óra - Időjárás	It's sunny. rainy, snowy, windy
English and language learning *Célnyelvi vonatkozások*			
10	Képesség kifejezése		Can you do this? Yes, I can. / No, I can't.
	Tetszés, nem tetszés		Do you like it? Do you like bananas?I like it. I don't like it. Yes, I do. / No, I don't.
	Cselekvés, történés, létezés kifejezése	- Jelenidejűség *be – present forms* - Imperative	I'm young. Are you tall? Yes, I am. I'm not short. There's a.… There are…

			Listen!
	Birtoklás kifejezése		Possessive adjectives Whose? Possessive …'s have got – present forms
	Irányok, helymeghatározás		Where? here, there, left, right in, on, under, … Where's the cake? It's on the table.

	Az angol ábécé és jelkészlet ismerete		Spell…
	Az angol nyelv hangkészletének felismerése		
Intercultural topics *Interkulturális,országismereti témák*			
10	Ünnepek és hagyo-mányok	- Az én ünnepeim - Ünnepek itthon és a célnyelvi kultúrában	Festivals,Special days: Birthday,Halloween, Thanksgiving day,Christmas,Easter,Pancake day,Valentine-'s day,Mother's day
Playful learning *Játékos tanulás*			
20	Fantázia és valóság	- Képzeletem világa. Kedvenc meséim, könyveim.	Tiny book stories
	Mondókák, dalok tanulása	- Autentikus dalok,móndókák	Nursery rhymes Children's songs
	Játékok	- Adott témakör szókincsének bővítése	Board games Picture dictionary
Entertainment *Szórakozás*			

	Dráma tevékenysé-gek	- Bábozás - Szerepek szerinti előadás	Plays Role plays Puppet show
	Online tananyagok	- Rövid videók/ mesék/ film részletek - Nyelvi gyakorló játékok	Weboldalak: Jeopardy,Kahoot, Live worksheets,LearningApps, WordWall, Agendaweb
Gaining and sharing knowledge *Ismeretszerzés,tudásmegosztás*			
	Otthonom	- Szobám	My dream house My bedroom

	Játékok,tárgyak	- Kedvenc játékaim	My favourite toy
	Állatok	- Kedvenc állataim	My favourite animal
	Ételek	- Egészséges és egészségtelen élelmiszerek	Healthy lifestlye

TÉMAKÖR: PERSONAL TOPICS AND TOPICS CONCERNING IMMEDIATE ENVIRONMENT AND NATURE

JAVASOLT ÓRASZÁM: 50 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- közöl alapvető személyes információkat magáról, egyszerű nyelvi elemek segítségével;
- érzéseit egy-két szóval vagy begyakorolt állandósult nyelvi fordulatok segítségével kifejezi, főként rákérdezés alapján, nonverbális eszközökkel kísérve a célnyelvi megnyilatkozást;
- kiemeli az ismert nyelvi elemeket tartalmazó, rövid, egyszerű, a nyelvtanításhoz készült, illetve eredeti szöveg lényegét, fő mondanivalóját;
- felismeri és alkalmazza a legegyszerűbb, üdvözlésre és elköszönésre használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- felismeri és alkalmazza a legegyszerűbb, bemutatkozásra használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;

- felismeri és használja a legegyszerűbb, megszólításra használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- felismeri és használja a legegyszerűbb, a köszönet és az arra történő reagálás kifejezésére használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- felismeri és használja a legegyszerűbb, a tudás és nem tudás kifejezésére használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a személyes és környezeti tématartományban megért rövid, nagyon egyszerű célnyelvi szöveget;
- a személyes és környezeti tématartományban létrehoz rövid, nagyon egyszerű célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;
- felismeri és használja a legegyszerűbb mindennapi nyelvi funkciókat életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: közvetlen, szűk család, barátok;
- a témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: az otthon, az utcám, a játszótér;
- a témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: bútorok és alapvető berendezési tárgyak;
- a témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: családi események, ünneplések;
- a témakörre jellemző alapvető tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: játszás, étkezés, öltözködés;
- a témakörre jellemző alapvető fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: az egészséges életmód;
- 2-3 főbb ünnephez (pl. Christmas, Easter) kapcsolódó alapszintű kifejezés, állandósult szókapcsolat ismerete…
- a témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: most állatnevek (háziállatok és vadállatok), növények;

- a témakörre jellemző alapvető helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a természet és az élőlények;
- a témakörre jellemző alapvető tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: „kis kedvencek” és azok tartása;
- személyes és közvetlen környezethez tartozó alapvető információk átadása egyszerű nyelvi elemekkel;
- alapvető érzések begyakorolt állandósult nyelvi fordulatok segítségével történő átadása;
- alapvető mindennapi nyelvi funkciók használata.

Javasolt tevékenységek

- projektmunka:
    - családfa készítése saját rajzok, fényképek segítségével
    - lakóhely bemutatása egyszerű térkép készítésével (alapvető címkék felhasználásával)
    - kiskedvenc bemutatása fénykép segítségével (képességek, szokások bemutatása)
    - legjobb barát/barátnő bemutatása rajz/fénykép alapján (külső-belső tulajdonságok, szokások bemutatása)
- társakkal készített interjú órai keretek között, vagy „Class survey” (véleménykutatás) – eredménnyel
    - bemutatkozás (What’s your name? Eredmény: Melyik névből van a legtöbb?)
    - lakóhely (Do you live in a house or in a flat? Eredmény: Hol lakik az osztály többsége?)
    - családtagok (Have you got any brothers or sisters? Eredmény: Hány „rokongyerek” van az osztályban összesen?)
- játékos szótanulás: képes szókártyák, pantomim, memóriajáték kártyával vagy interaktív táblával;
- képes „szótár” rajzolása (pl. a szobát, benne a bútorok nevét odaírni);
- projektmunka csoportban: város tervezése helyszínek megnevezésével;
- szituációs játékok: üdvözlés – bemutatkozás – elköszönés;
- közös játékos daltanulás (pl. There were 10 in a bed and the little one said: Roll over…);
- plakátkészítés: állatok / növények, ünnepek, lakóhelyem, ételek, ruhadarabok;
- hangutánzás: Which animal?;
- közvéleménykutatás: kinek milyen kisállata van?;

- ismerkedés az angol ünnepekkel, szokásokkal film segítségével;
- ismert mese/történet feldolgozása képekkel, képek sorba rakásával;
- színdarab előadása csoportban: pl. egy kiválasztott főbb ünnephez.

TÉMAKÖR: TOPICS CONCERNING CLASSROOM ACTIVITIES

JAVASOLT ÓRASZÁM: 40 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megismétli az élőszóban elhangzó egyszerű szavakat, kifejezéseket játékos, mozgást igénylő, kreatív nyelvórai tevékenységek során;
- lebetűzi a tanult szavakat társaival közösen játékos tevékenységek kapcsán, szükség esetén segítséggel;
- lemásol tanult szavakat játékos, alkotó nyelvórai tevékenységek során;
- megold játékos írásbeli feladatokat a szavak, szószerkezetek, rövid mondatok szintjén;
- részt vesz kooperatív munkaformában végzett kreatív tevékenységekben, projektmunkában szavak, szószerkezetek, rövid mondatok leírásával, esetleg képi kiegészítéssel;
- írásban megnevezi az ajánlott tématartományokban megjelölt, begyakorolt elemeket;
- támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szövegre az órai alkotó jellegű nyelvi, mozgásos nyelvi és játékos nyelvi tevékenységek során;
- értelmezi azokat az idegen nyelven szóban elhangzó nyelvórai szituációkat, melyeket anyanyelvén már ismer;
- támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott szövegre az órai játékos alkotó, mozgásos vagy nyelvi fejlesztő tevékenységek során, kooperatív munkaformákban;
- rövid, néhány mondatból álló párbeszédet folytat, felkészülést követően;
- a tanórán a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a játék céljainak megfelelően alkalmazza;
- új szavak, kifejezések tanulásakor ráismer a már korábban tanult szavakra, kifejezésekre;
- új szavak, kifejezések tanulásakor felismeri, ha új elemmel találkozik és rákérdez, vagy megfelelő tanulási stratégiával törekszik a megértésre;
- a célok eléréséhez társaival rövid feladatokban együttműködik;
- egy feladat megoldásának sikerességét segítséggel értékelni tudja;

- felismeri és alkalmazza a legegyszerűbb, üdvözlésre és elköszönésre használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- felismeri és használja a legegyszerűbb, megszólításra használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- felismeri és használja a legegyszerűbb, a köszönet és az arra történő reagálás kifejezésére használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- felismeri és használja a legegyszerűbb, a tudás és nem tudás kifejezésére használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz egyszerű szövegértést igénylő játékos nyelvórai tevékenységekben;
- részt vesz egyszerű szövegalkotást igénylő játékos nyelvórai tevékenységekben;
- a tanórán bekapcsolódik a már ismert játékos, interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a játék céljainak megfelelően alkalmazza.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: osztálytársak, tanárok (classmates, teachers);
- a témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a saját iskolám és termei;
- a témakörre jellemző alapvető tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a tanuláshoz szükséges alapvető eszközök;
- a témakörre alapvető jellemző tevékenységre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tanári utasítások a különböző tevékenységekhez (writing, reading, counting, physical and creative activities);
- a témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tantárgyak, fontosabb iskolai ünnepélyek (school subjects, major school festivals);
- részvétel tanórai játékos nyelvi tevékenységekben;
- begyakorolt, alapvető elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére;

- életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi tevékenységek során.

Javasolt tevékenységek

- játékos szótanulás: barkochba: (zsákban iskolai tárgyak) – „What have I got in my hand?”;
- mondókák, dalok tanulása;
- projektmunka csoportban: az ideális osztályterem tervezése berendezési tárgyak megnevezésével;
- egyszerűbb társasjátékok célnyelven, pl. memóriajáték a képeken szereplő tárgyak, tanulási tevékenységek megnevezésével;
- halk/hangos szóismétlés;
- betűzés játékosan – „akasztófa”;
- kiszámolós mondókák tanulása;
- csoportversenyek: pl. running dictation ;
- projektmunka készítése csoportban: kedvenc tantárgy (a tantárgyra jellemző rajz, kép, tárgy stb. segítségével);
- szituációs játék: „I am the teacher”;
- projektmunka (plakátkészítés) csoportban:
    - a saját iskola bemutatása
    - az álomiskola (kép, rajz, kulcsszavak stb. segítségével)
- órarend készítése célnyelven;
- társakkal készített interjú/felmérés, és annak egyszerű bemutatása órai keretek között:
    - tantárgyak (pl. Do you like Maths?)
    - az én iskolám (pl. What’s our school like? - melyik a leggyakoribb jelző?)
    - iskolai ünnepek (pl. Which school holiday is the best?)

TÉMAKÖR: CROSS-CURRICULAR TOPICS AND ACTIVITIES

JAVASOLT ÓRASZÁM: **20 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- részt vesz kooperatív munkaformában végzett kreatív tevékenységekben, projektmunkában szavak, szószerkezetek, rövid mondatok leírásával, esetleg képi kiegészítéssel;

- támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szövegre az órai alkotó jellegű nyelvi, mozgásos nyelvi és játékos nyelvi tevékenységek során;
- aktívan bekapcsolódik a közös meseolvasásba, a mese tartalmát követi;
- támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott szövegre az órai játékos alkotó, mozgásos vagy nyelvi fejlesztő tevékenységek során, kooperatív munkaformákban.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- összekapcsol a nyelvi tevékenységek során feldolgozott tartalmakat az anyanyelvén korábban megszerzett ismeretekkel;
- alkalmaz egyéb tanulásterületekre, különös tekintettel a művészeti és mozgásos tartalmakra jellemző tevékenységeket nyelvórán;
- felismer művészeti és mozgásos tevékenységekhez kapcsolódó alapvető célnyelvi kifejezéseket, utasításokat, eszközöket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- témakörre jellemző alapvető tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven;
- alapvető szavak, szókapcsolatok felismerése célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, leginkább művészeti és mozgásos tudásterületek során megcélzott tartalmakból.

Javasolt tevékenységek

- társakkal közösen készített plakát bemutatása:
    - öltözködés a különböző évszakokban
    - hétvégi tevékenységek a családban
    - időtöltés tanév közben, illetve nyaralás alatt
    - évszakok, hónapok, napszakok
- más tudományterületeken tanult szavak, fogalmak játékos tanulása;
- csoport projectek: egy-egy tantárgy bemutatása célnyelven;
- közös előadás: dal, vers, mese;
- projektmunka: emberi test részeinek megnevezésével;
- mozgásos daltanulás a célnyelven (pl. Head, shoulders, knees and toes..., If you’re happy..., One little finger...);
- mozgásos játékok:
    - pl. Charades, Fly swat, Simon says..., Board race

    - pl. memorizálás labdával, tornával,
    - pl. Lépj előre, ha tudod a választ! - játék
- kedvenc mese dramatizálása.

TÉMAKÖR: ENGLISH AND LANGUAGE LEARNING

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- felismeri az anyanyelve és a célnyelv közötti legalapvetőbb kiejtésbeli különbségeket;
- felfigyel a célnyelvre jellemző hangok kiejtésére;
- felismeri az anyanyelvén, illetve a tanult idegen nyelven történő írásmód és betűkészlet közötti különbségeket;
- ismeri az adott nyelv ábécéjét;
- lebetűzi a nevét;
- felismeri az anyanyelv és az idegen nyelv hangkészletét;
- megkülönbözteti az anyanyelvi és a célnyelvi írott szövegben a betű- és jelkészlet közti különbségeket;
- új szavak, kifejezések tanulásakor felismeri, ha új elemmel találkozik és rákérdez, vagy megfelelő tanulási stratégiával törekszik a megértésre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismerkedik a célnyelv főbb jellemzőivel;
- felismeri az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmakat a tanórán kívül is.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- az angol ábécé és jelkészlet ismerete;
- az angol nyelv hangkészletének felismerése.

Javasolt tevékenységek

- szavak lebetűzése, szavak diktálása betüzéssel;
- szituációs telefonos játék: Can you spell your name, please?";
- keresztrejtvény készítése, megoldása;
- verseny/játék csoportban:
    - ország-város (adott betűkkel szavak keresése)

    - spelling bee játék ismert szavakkal
    - csipeszes hangvadász játék, hangkereső kígyó társasjáték
    - szókígyó - csapatverseny
    - betűzőverseny
- daltanulás a célnyelven (pl. ABC-song);
- képes szótár készítése;
- rajzfilmek nézése célnyelven;
- szókártyák készítése az alapszókinccsel kapcsolatosan;
- közös zenehallgatás és mesenézés célnyelven.

TÉMAKÖR: INTERCULTURAL TOPICS

JAVASOLT ÓRASZÁM: **10 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megismeri a főbb, az adott célnyelvi kultúrákhoz tartozó országok nevét, földrajzi elhelyezkedését, főbb országismereti jellemzőit;
- ismeri a főbb célnyelvi kultúrához tartozó ünnepekhez kapcsolódó alapszintű kifejezéseket, állandósult szókapcsolatokat és szokásokat;
- megtapasztalja a közös célnyelvi olvasás élményét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- találkozik a célnyelvi kultúra legfőbb ünnepeivel, hagyományaival;
- találkozik a célnyelvi kultúra legfőbb szokásaival.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a főbb, az adott célnyelvi kultúrához tartozó ünnepek ismerete;
- a. célnyelvi kultúrához tartozó főbb szokások ismerete

Javasolt tevékenységek

- projektmunka:
    - születésnap ünneplése a célnyelvi kultúrában és hazánkban
    - egyszerű, saját térkép készítése a célnyelvi országról/országokról, saját hazánkról, valamint egy elképzelt álomországról
- plakát készítése: rajz vagy kivágott képekből montázs pl. egy ünnepről;

- Képek gyűjtése a különböző angolnyelvű országok karácsonyairól;
- ünnepekhez kötődő mondókák, dalok tanulása, közös és egyéni előadása;
- projektmunka: térkép rajzolása folyók, hegyek, városok megnevezésével;
- országismereti vetélkedő.

TÉMAKÖR: PLAYFUL LEARNING

JAVASOLT ÓRASZÁM: 20 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- lebetűzi a tanult szavakat társaival közösen játékos tevékenységek kapcsán, szükség esetén segítséggel;
- lemásol tanult szavakat játékos, alkotó nyelvórai tevékenységek során;
- támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szövegre az órai alkotó jellegű nyelvi, mozgásos nyelvi és játékos nyelvi tevékenységek során;
- támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott szövegre az órai játékos alkotó, mozgásos vagy nyelvi fejlesztő tevékenységek során, kooperatív munkaformákban.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a begyakorolt nyelvi elemeket, célnyelven megismert tartalmakat játékos tevékenységekben használja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- részvétel tanórai, szóbeli interakciót vagy alapvető íráskészséget igénylő angol nyelvi tevékenységekben.

Javasolt tevékenységek

- klasszikusan a célnyelvi kultúrában megjelenő mozgásos, az életkornak megfelelő körjátékok/táncok elsajátítása;
- játékos szótanulás: pl. minél előbb találd ki, mit rajzolok, mit mutatok (pantomim);
- mondókák, dalok tanulása, előadása (nursery rhyme competition);
- egyéni/csoportos versenyek: szókincs és helyesírás felmérése;
- Akasztófa játék, Barkochba, Activity;
- Bingó számokkal, szavakkal.

TÉMAKÖR: ENTERTAINMENT

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- csendes olvasás keretében feldolgozva megért ismert szavakat tartalmazó, pár szóból vagy mondatból álló, akár illusztrációval támogatott szöveget;
- megérti a nyelvi szintjének megfelelő, akár vizuális eszközökkel is támogatott írott utasításokat és kérdéseket, és ezekre adekvát válaszreakciókat ad;
- beazonosítja a célzott információt az életkorának megfelelő szituációkhoz kapcsolódó rövid, egyszerű, a nyelvtanításhoz készült, illetve eredeti szövegben.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felhasznál és létrehoz rövid, nagyon egyszerű célnyelvi szövegeket szabadidős tevékenységek során.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- életkornak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű írott szövegek felhasználása szórakozás céljára.

Javasolt tevékenységek

- páros és csoportos tevékenységek végzése kártyákon szereplő utasítások, valamint szerepkártyák segítségével;
- egyszerű mondatokból álló képregény olvasása, saját készítése;
- képregény kockák, vagy szöveg kártyák történet szerinti sorba rakása;
- online feladatok: játékok, játékos gyakorló feladatok, interaktív feladatok, dalok, mesék online;
- énekek, versek előadása;
- gyűjtőmunka: célnyelvi szövegek, feliratok keresése éttermekben, moziban, egyéb szabadidős tevékenységek során;
- keresztrejtvények megoldása, készítése (képek segítségével);
- számítógépes játékok a célnyelven;
- célnyelvi társasjáték, bábjátékok.

TÉMAKÖR: GAINING AND SHARING KNOWLEDGE

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- részt vesz kooperatív munkaformában végzett kreatív tevékenységekben, projektmunkában szavak, szószerkezetek, rövid mondatok leírásával, esetleg képi kiegészítéssel;
- törekszik arra, hogy a célnyelvet eszközként alkalmazza információszerzésre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- célnyelven megoszt egyedül, vagy társaival együttműködésben megszerzett, alapvető információkat szóban, akár vizuális elemekkel támogatva;
- alapvető célzott információt megszerez a tanult témákban tudásának bővítésére.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- alapvető információ megosztása egyszerű, begyakorolt elemekkel angol nyelven;
- alapvető, tanult témákhoz kötődő egyszerű, konkrét angol nyelvű információ megszerzése.

Javasolt tevékenységek

- saját érdeklődési köréhez tartozó, rajzokkal, fényképekkel támogatott plakát készítése egyedül vagy csoportban, és annak bemutatása a tanulócsoport számára;
- rajz, projektmunka alapján rövid, pár szavas/mondatos kiselőadást tart a tanult témakörökből;
- gyűjtőmunka és prezentációk választott témákból.

3.2.2. 4. ÉVFOLYAM NORMÁL

Célok és feladatok

Az idegen nyelvek tanítása eltér a többi tantárgyétól abból a szempontból, hogy nem a tartalmi ismeretek átadásán van a hangsúly, hanem azoknak a készségeknek a kialakításán és állandó fejlesztésén, melyek segítségével a tanuló saját gondolatait és elképzeléseit idegen nyelven is ki tudja fejezni.

Az idegennyelvi kerettanterv célja kettős: egyrészt megadni azokat a kimeneti kritériumokat melyek az iskolai nyelvoktatás lépcsőihez a nyelvi fejlődés érdekében elengedhetetlenek, másrészt irányelveket adni az iskoláknak a helyi tantervek elkészítéséhez és az eredményes nyelvtanári munkához.

A korszerű idegennyelv-tanítás elsődleges célja a nyelvtanuló nyelvi cselekvőképességének

fejlesztése. A diáknak képessé kell válnia arra, hogy egyéni kommunikációs céljait elérje és nyelvtudását valódi nyelvi helyzetekben, ismeretszerzésre, és ezek átadására, szórakozásra, személyes és szakmai céljainak megvalósítására valódi vagy digitális térben alkalmazni tudja. Az idegennyelv-tanítás tevékenység- és tanulóközpontú, vagyis a tanuló számára olyan életkorának, illetve érdeklődésének megfelelő szituációkat teremt, amelyekben személyisége fejlődik, és a nyelvet eszközként hatékonyan használja. Mindehhez elengedhetetlen a kommunikatív kompetencia tágabb összefüggésben értelmezett megközelítése, azaz a nyelvi elemek (a jel- és szabályrendszerek) valamint a szociolingvisztikai komponensek együttes fejlesztése.

Kiemelten fontos az interdiszciplináris szemlélet, mely épít a más tantárgyak keretében szerzett ismeretekre, az idegen nyelven megszerzett tudás pedig gazdagítja más tantárgyak tanulását. Projektfeladatok, információgyűjtés a szaktantárgyhoz, internetes kutatómunka, mind-mind történhet idegen nyelven is, felkészítve a tanulót a munka világában zajló információcserére. A hosszú távon is fenntartható nyelvi fejlődés érdekében elengedhetetlen a tanórán kívüli nyelvhasználati és nyelvtanulási tevékenységekre is építeni, és erre a tanulót a nyelvórán fel kell készíteni. Ezeknek a tevékenységeknek elsődleges célja az, hogy a tanuló szinte mindennap találkozzon az idegen nyelvvel lehetőleg olyan helyzetekben, melyek életkorának és érdeklődésének megfelelnek, a nyelvtanulást élővé és folytonossá teszik, és ezzel nyelvtanulási kedvét erősítik. Az iskolán kívüli nyelvhasználat lehetőségei nagyban segítik a nyelvi fejlődést az egyéni különbségek esetén is.

A nyelvtanulás kezdeti szakasza a ráhangolódás időszaka. A fő cél az, hogy a tanuló megszeresse a nyelvtanulást, megértse a nyelvtudás fontosságát és szerepét a tanórán és az iskolán kívül. Ez a kezdeti szakasz kötelezően az alsó tagozat negyedik osztályában indul, de ahol lehetőség és igény van erre, érdemes a tanulók nyelvi fejlesztését, az idegen nyelv iránti motiválását már előbb elkezdeni. Fontos, hogy felkeltsük a tanuló érdeklődését az idegen nyelvek, valamint a más nyelveket beszélő emberek, kultúrájuk megismerése és elfogadása iránt. A kisgyermeknek a világ iránti érdeklődése határtalan, fogékonysága a ritmus, a dalok, a kiejtés irányában természetesen fakad életkori sajátosságaiból, és a megfelelően történő nyelvi fejlesztés hatékonyan alapozza meg a későbbi, tudatosabb nyelvtanulást. Az ebben az életkorban jellemző műfajok (mesefilmek, mesekönyvek, dalok, mondókák) beépítése az órai munkába fogékonnyá tudják tenni a tanulókat a nyelvtanulás iránt, és segítenek elindulniuk az idegen nyelvi kommunikáció felé. Számukra a világ színessége, a nyelvi kifejezés változatossága érdekes és izgalmas, természetesen fordulnak idegen nyelvű ismerősök, barátok felé, és őszinte kíváncsisággal érdeklődnek más közösségek iránt. A cél ebben a szakaszban, hogy a tanuló Ismerkedjen meg a célnyelvi kultúrák főbb szokásaival, ünnepeivel és kommunikációs eszközeivel, valamint induljon el az önálló nyelvtanulóvá válás útján, sajátítson el olyan tanulási stratégiákat, amelyek segítségével képessé válik nyelvtudását fejleszteni és fenntartani. Szerezzen sikerélményeket a nyelvtanulásban, ezzel növekedjen önbizalma, fejlődjön önismerete és önértékelése.

Kapcsolódás a kompetenciákhoz

A tanulás kompetenciái: Az idegen nyelvek tanulása során fejlődik a tanuló memóriája, a korábban tanult elemek felidézését és rendszerezését igénylő tanulási teljesítménye. A tanuló megtanulja a hibákra történő visszajelzések elfogadását, a hibák kijavításának szükségességét,

valamint képessé válik saját és társai fejlődésének értékelésére. A tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségek felismerésével és kihasználásával is készül az egész életen át tartó tanulásra. Az önálló nyelvtanulásra való felkészülés a tanulási folyamat aktív résztvevőivé teszi.

A kommunikációs kompetenciák: A nyelvórai tevékenységek képessé teszik a tanulót arra, hogy az élő idegen nyelven árnyaltan fejezze ki, objektíven támassza alá, szemléltesse gondolatait, hallgassa meg társait, társaival közösen hozzon döntéseket, formáljon véleményt, információt és tudást osszon meg. Képekre, ábrákra, hanganyagokra, szövegekre idegen nyelven utal, azokra vonatkozóan véleményt fogalmaz meg és állást foglal, s ezeket felhasználva, párban vagy csoportban, további kommunikációs feladatokat old meg. Nyelvtudását személyes és online nyelvi érintkezésben kapcsolatépítésre használja fel.

A digitális kompetenciák: Az idegen nyelvek tanulása során a tanuló úgy használja a digitális eszközöket, forrásokat és mobiltelefonos applikációkat, hogy a célnyelv jellemző kifejezéseit és pragmatikáját megfelelően alkalmazza, valamint saját fejlődését és tanulását támogassa. Ezzel lehetővé válik az idegen nyelvű szövegalkotás, szövegértés és nyelvi interakciók fejlesztése digitális felületeken és eszközök használatával.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: Az idegen nyelv tanulása során a tanulónak több szempontból fejlődik a gondolkodása, mely során egyre több nyelvi elemet képes felismerni, felidézni, az egymásra épülő elemeket logikusan elrendezni és alkalmazni. A feldolgozott témák hatására mérlegelő gondolkodása és problémamegoldó készsége, a nyelvek közötti kódváltást lehetővé tevő kognitív képességei is fejlődnek. Nyelvtudása növeli az információszerzési és tudásmegosztási lehetőségeit.

A személyes és társas kompetenciák: Az idegen nyelvek tanulása során a tanuló nyitottá válik más kultúrák, más szokások iránt, mely a mindennapi életben növelheti toleranciáját. A társas kompetenciák fejlődéséhez hozzájárulnak a nyelvórákon gyakran párban vagy csoportban végzett feladatok, valamint egyéb, kooperáción alapuló tanulási tevékenységek is, melyek során fejlődik együttműködési készsége, kitartása, cél- és feladattudata. A nyelvtudás növeli a tanulók önbizalmát, önbecsülését, valamint fejleszti más nemzetek tagjaihoz, kultúrájához és az idegen, ismeretlen világokhoz való viszonyát.

A kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az idegen nyelv tanulása során a tanuló nyitottá válik a saját országa, nemzete és más népek történelmére, kultúrája közötti eltérésekre, elfogadja a különbségeket, magabiztosságát az anyanyelvi kötődés és az a mérlegelő, toleráns gondolkodásmód határozza meg, amely teret ad a kreatív, alkotó jellegű

önkifejezésnek. A korszerű nyelvtanítás szükségszerűen magában foglalja a tanuló életkorának megfelelő alkotó tevékenységeket és az alkotással kapcsolatos tartalmakat.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A kompetencia fejlesztése valós nyelvi célok és helyzetek idegen nyelven történő leképezésével valósul meg. Egy nyelvi feladat megoldása közben a tanuló együttműködik, hagyományos és digitális forrásokat használ, kommunikál, problémát vitat meg, döntéseket hoz, ezekről beszámol.

Módszerek

A szelíd nyelvi nevelés élményalapú, tevékenységközpontú és a nyelvelsajátítást helyezi a középpontba. A bevezető szakasz természetes velejárója lehet a csendes, vagy megfigyelő időszak. Az irányító, pozitív tanári attitűd, valamint a vidám, stresszmentes, motiváló tanulási környezet hozzájárul ennek az érzelmi szűrőnek a feloldásához, így a nyelvtudás aktiválásához. Az idegen nyelv tanulásának kezdeti szakaszában még inkább igaz, hogy a hangsúly a kommunikatív értéken kell, hogy legyen a nyelvi pontossággal szemben.

Ebben az életkorban a gyermekbarát, vizuális elemekben gazdag tanulási környezet alapfeltétele a tanulói érdeklődés felkeltésének. Az idegen nyelvi órákon a tanuló életkori sajátosságainak és fejlettségi szintjének megfelelő, érdekes, változatos, értelmes és kihívást jelentő tevékenységek által kerül közel a nyelv elsajátításához. A korosztály sajátosságainak megfelelően a beszédértés és a beszédkészség fejlesztésén van a hangsúly, mely segíti, megteremti a helyes kiejtés alapjait is. Minden esetben kontextusba ágyazva, konkrét beszédhelyzetek során javasolt feldolgozni a nyelvi tartalmakat. Fontos, hogy a nyelvtanuló a kooperatív tanulási folyamat aktív résztvevője legyen. Az órákat ebben a pedagógiai szakaszban a játékosság és a változatos munkaformák jellemzik. A tanulási folyamatban kiemelt szerepet kap a rendszeres ismétlés, valamint állandó kapcsolat építése az új és a már korábban megszerzett tudás között. A tanulás tartalmát, tananyagait a nyelvtanuló igényeinek és egyéni különbségeinek megfelelően kell folyamatosan újragondolni, minél inkább szem előtt tartva a 21. század elvárásait.

A nyelvtanulás ebben a képzési szakaszban is szorosan kapcsolódik egyéb tudásterületekhez, ezzel is tudatosítva a tanulóban azt, hogy a nyelvtudás nem önmagáért való cél, hanem eszköz a világ megismerésére és egyéni céljai elérésére. Az alsó tagozaton a nyelvi tartalmak és tevékenységek leginkább a művészeti, alkotást és mozgást igénylő tanulásterületekhez, illetve a nem tanórához köthető rendezvényekhez, ünnepekhez, szabadidős programokhoz kötődhetnek.

A diák aktív, önálló nyelvtanulóvá nevelése elengedhetetlen feltétele az élethosszig tartó tanulás megalapozásának. Fejlesztéséhez szükség van a tanulási stratégiák elsajátítására, az önálló

tanulás módszereinek megismerésére, valamint az önértékelés és a társértékelés alkalmainak megteremtésére. A tanulók együttműködése, a kooperatív munkaformák, valamint a projektmunkák fejlesztik a probléma- és folyamatközpontú gondolkodást, és általában a célnyelven folytatott kommunikációt. Feltétlenül szükséges ezen túl az is, hogy a tanulók a digitális tartalmak felhasználásához útbaigazítást kapjanak. Az egyéni tanulási különbségek kiegyenlítése miatt pedig elengedhetetlen, hogy az iskolai oktatásban a nyelvtanulás továbbra is csoportbontásban, minél kisebb létszámmal történjen.

Az adott nyelvet használó emberek és kultúrák megismerésével a nyelvtanuló nyitottabbá, érdeklődőbbé és tájékozottabbá válik, érzelemvilága és gondolkodása fejlődik. Az idegen nyelv tanulása során, valamint az iskolán kívüli tevékenységek által a nyelvtanuló részesévé válhat az adott kultúráknak, kapcsolatot teremthet a célnyelven beszélőkkel, összehasonlíthatja saját kulturális szokásait más kultúrákkal. Az ismeretszerzésben segíthetnek a célnyelvi országokról szóló olvasmányok vagy filmek, vagy a rendszeres idegen nyelvi projekt feladatok, melyet a tanuló akár egyénileg, akár csoportosan készíthet el.

A nyelvtanulás során a valódi kommunikációs szituációknak és a valós nyelvi cselekvéseknek az alapja az idegen nyelvű hiteles szöveg mely a nyelvtanuló számára tartalmi és nyelvi szempontból is illeszkedik életkorához és érdeklődéséhez. A jól megválasztott, autentikus tananyag nagy segítség tanárnak és tanulónak egyaránt, és a tanulási folyamat sikeressége szempontjából meghatározó. A nyelvtanulónak képessé kell válnia arra, hogy a szövegeket megértse, illetve az azokban szereplő nyelvi és egyéb információkat fel tudja használni saját tanulási céljainak megvalósítására támaszkodva az anyanyelvén vagy egyéb tanulásterületen megszerzett tudására. Hangsúlyos szerepe van emellett a nyelvi eszközök funkcionalitásának, melyek ezekben az autentikus tananyagokban nem különálló egységekként, hanem kontextusba ágyazva jelennek meg.

Tanulási eredmények

A nevelési-oktatási szakasz végére, a továbbhaladás érdekében a következő, témakörtől független tanulási eredményeket kell elérni: a tanuló minden témakörben:

- megérti az élőszóban elhangzó, ismert témákhoz kapcsolódó, verbális, vizuális vagy nonverbális eszközökkel segített rövid kijelentéseket, kérdéseket;
- beazonosítja az életkorának megfelelő szituációkhoz kapcsolódó, rövid, egyszerű hallott szövegben a tanult nyelvi elemeket;

- beazonosítja az életkorának megfelelő szituációkhoz kapcsolódó, rövid, egyszerű szövegben a tanult nyelvi elemeket;
- megérti az egyszerű, rövid, írásos, akár autentikus, ismert témákhoz kapcsolódó, vizuális eszközökkel segített rövid kijelentéseket, kérdéseket;
- beazonosítja az életkorának megfelelő szituációkhoz kapcsolódó, rövid, egyszerű, a nyelvtanításhoz készült, illetve eredeti írott szövegben a tanult nyelvi elemeket;
- a tanórán begyakorolt, nagyon egyszerű, egyértelmű kommunikációs helyzetekben a megtanult, állandósult beszédfordulatok alkalmazásával kérdez vagy reagál, mondanivalóját segítséggel vagy nonverbális eszközökkel kifejezi;
- ismeri a tanult szavak és állandósult szókapcsolatok célnyelvi normához közelítő kiejtését tanári minta követése által, vagy autentikus hangzó anyag, IKT-eszközök segítségével;
- felismeri a tanult nyelvi elemeket életkorának megfelelő digitális tartalmakban, digitális csatornákon olvasott vagy hallott nagyon egyszerű szövegekben is;
- megismeri a német nyelv alapvető helyesírási szabályait (betűk és hangtan).

Az egyes élő idegen nyelvi kerettantervek felépítése, szerkezete

Az egyes élő idegen nyelvi kerettantervekben az általános bevezetőt az adott nyelvben és évfolyamban a tantárgy tanítására jellemző specifikumok összefoglalása követi. Felsorolásra kerülnek azok a nyelvoktatási szakasz végére minimálisan elvárt nyelvi funkciók és nyelvi elemek, struktúrák, valamint általános tanulási eredmények, amelyeket a nyelvtanulónak témakörtől vagy a választott nyelvkönyvtől függetlenül el kell sajátítania.

A kerettantervek a nyelvi fejlesztési területeket témakörök szerint csoportosítják. A témakörökhöz rendelt óraszámok leginkább a súlyozásukra való javaslatok. A személyes, környezeti, közéleti és aktuális témák a valós nyelvhasználathoz kapcsolódnak, a továbbiak többnyire az iskolai, nyelvórai és iskolán kívül történő nyelvtanulási tevékenységeket jelölik. A tématartományokhoz megadott célnyelvi példák gyűjtőfogalmak, melyek a felsőbb évfolyamokon bővebb, gazdagabb szókincset jelölnek.

A kerettanterv minden egyes témakörhöz javasol tevékenységi formákat is, melyek segíthetik a témakörhöz tartozó szókincs, illetve nyelvi struktúrák bevéséődését. A motiváció állandó ébrentartása érdekében mindig érdemes az ilyen jellegű feladatokat a tanulók szemszögéből nézve négy szempont szerint megvizsgálni: fontosnak érzik-e (pl. fejleszti-e a kommunikációjukat), szeretik-e az ilyen típusú feladatot (pl. csoportfeladat, egyéni projekt), érdekesnek találják-e

(pl. ad-e, igényel-e új információt), illetve szórakoztatónak találják-e (pl. játékok, versenyek). Az itt javasolt tevékenységi formák csak gondolatébresztő példák és – ellentétben a szókincs és a nyelvi struktúrák, funkciók meghatározásával – nem kötelező érvényűek.

Kerettanterv az angol tantárgy számára 4. évfolyam

Az angol nyelv tantárgy kerettantervei az Élő idegen nyelv kerettanterveinek részeként íródtak, és az ott meghatározott céloknak, feladatoknak, módszereknek és kimeneti követelményeknek megvalósítását részletezik a különböző nevelési és oktatási szakaszokra vonatkozóan.

A korai nyelvfejlesztés egyik legalapvetőbb célja, hogy a tanuló életkorából ösztönösen adódó megismerési és tanulási vágyra alapozva pozitív attitűd alakuljon ki benne az idegen nyelvek és a nyelvtanulás iránt. A nyelvhasználat örömének tudatosítása által a nyelvtanulási motiváció egyre nő, ezért a pedagógiai munkában fontos szerepet kap, hogy a tanulóban kialakuljon és erősödjön az a pozitív érzés, hogy képes idegen nyelven az alapvető kommunikációs igényeit kielégíteni.

Gyermekkorban a nyelvtanulás a természetes nyelvelsajátítás folyamataira épül. A tanuló az idegen nyelv tanulása közben szervesen épít az anyanyelv elsajátítása során szerzett élményeire, tapasztalataira, s nem igényli a tudatos, rendszeres tanulást. Az elsődleges kommunikációs csatorna a hallás utáni értés és a beszéd, ezért a tanulók szövegértési és válaszadási készségének együttes fejlesztése kulcsfontosságú, ez alapozza meg a helyes kiejtés elsajátítását is. Ezen korai szakaszban kiemelt fontossága van a testbeszédnek is, mint a megértést és az eredményes kommunikációt elősegítő eszköznek. A tanuló tanórai beszédének természetes része még a magyar nyelvű kérdés és válasz is, amelyet visszajelzésként, megerősítésként használ a tanár következetes célnyelv-használatával párhuzamosan.

A nyelvórán a tanuló életkorának megfelelő, játékos és örömteli foglalkozásokon keresztül találkozik a célnyelvvel és a célnyelvi kultúrákkal, a legalapvetőbb kifejezéseket, kommunikációs fordulatokat élmény- és tevékenységközpontú feladatokon keresztül sajátítja el. A nyelvfejlesztés változatos munkaformák révén valósul meg, melyeknek alapját képezi a mozgással, dramatizálással összekapcsolt daltanulás, mondókázás, mesélés. Ebben az életkorban a gyermekbarát, vizuális elemekben gazdag tanulási környezet alapfeltétel a tanuló érdeklődésének felkeltéséhez. A tananyagban, a tanteremben a képek dominálnak, az új nyelvi elemek sokszor képekhez kötődnek. A tanulási folyamatban kiemelt szerepet kapnak a korosztály érdeklődését meghatározó mesék, dalok, gyerektörténetek, melyek alkalmat nyújtanak az állandó és rendszeres ismétlésre, valamint állandó kapcsolat építésére az új és a már korábban megszerzett

tudás között. A nyelvtanulás ebben a korai képzési szakaszban is kitekint egyéb tudásterületekre, hiszen a kisgyermek a világra még jobban egészként tekint, nem egyes tantárgyakra bontva, és szívesen ismerkedik a különböző, különösen a művészeti, alkotást és mozgást igénylő tudásterületek szókészletével célnyelven.

A nevelési-oktatási szakasz végére, a továbbhaladás érdekében a következő, témakörtől független tanulási eredményeket kell elérni: a tanuló minden témakörben

- megérti az élőszóban elhangzó, ismert témákhoz kapcsolódó, verbális, vizuális vagy nonverbális eszközökkel segített rövid kijelentéseket, kérdéseket;
- beazonosítja az életkorának megfelelő szituációkhoz kapcsolódó, rövid, egyszerű hallott szövegben a tanult nyelvi elemeket;
- beazonosítja a célzott információt az életkorának megfelelő szituációkhoz kapcsolódó rövid, egyszerű, a nyelvtanításhoz készült, illetve eredeti szövegben;
- megérti az egyszerű, rövid, írásos, akár autentikus, ismert témákhoz kapcsolódó, vizuális eszközökkel segített rövid kijelentéseket, kérdéseket;
- beazonosítja az életkorának megfelelő szituációkhoz kapcsolódó, rövid, egyszerű, a nyelvtanításhoz készült, illetve eredeti írott szövegben a tanult nyelvi elemeket;
- a tanórán begyakorolt, nagyon egyszerű, egyértelmű kommunikációs helyzetekben a megtanult, állandósult beszédfordulatok alkalmazásával kérdez vagy reagál, mondanivalóját segítséggel vagy nonverbális eszközökkel kifejezi;
- ismeri a tanult szavak és állandósult szókapcsolatok célnyelvi normához közelítő kiejtését tanári minta követése által, vagy autentikus hangzó anyag, IKT-eszközök segítségével;
- felismeri a tanult nyelvi elemeket életkorának megfelelő digitális tartalmakban, digitális csatornákon olvasott vagy hallott nagyon egyszerű szövegekben is;
- megismeri az angol nyelv alapvető helyesírási szabályait (betűk és hangtan).

A kerettantervek a kötelező tartalmat témakörökön keresztül közelítik meg, melyek közül a személyes és a környezeti téma a valós nyelvhasználathoz kapcsolódik, a továbbiak pedig többnyire az iskolai, nyelvórai és iskolán kívül történő nyelvtanulási tevékenységeket jelölik. Az egyes témaköröknél megtalálhatóak a részletes tanulási eredmények, a fejlesztési feladatok, illetve a javasolt tevékenységek. A kerettanterv, ugyanis, minden egyes témakörhöz javasol tevékenységi formákat, melyek segíthetik a témakörhöz tartozó szókincs, illetve nyelvi struktúrák bevéséődését. A motiváció állandó ébrentartása érdekében mindig érdemes az ilyen jellegű feladatokat a tanulók szemszögéből nézve négy szempont szerint megvizsgálni: fontosnak érzik-

e (pl. fejleszti-e a kommunikációjukat), szeretik-e az ilyen típusú feladatot (pl. csoportfeladat, egyéni projekt), érdekesnek találják-e (pl. ad-e, igényel-e új információt), illetve szórakoztatónak találják-e (pl. játékok, versenyek). Az itt javasolt tevékenységi formák csak gondolatébresztő példák, és ellentétben a szókincs és a nyelvi struktúrák, funkciók meghatározásával nem kötelező érvényűek.

A témakörök mellett az évfolyamra kötelező nyelvi funkciók és nyelvi elemek, struktúrák kerültek megfogalmazásra, melyek a következők:

Nyelvi funkciók a 4. évfolyamra (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- köszönési formák (üdvözlés és elköszönés) értelmezése és kifejezése (Hello. Hi. Good morning. Good afternoon. Good evening. Good night! Goodbye. Bye-bye! See you.);
- köszönet kifejezése (Thanks (a lot). Thank you.);
- köszönetre történő reakció megfogalmazása (You're welcome. No problem.);
- bemutatkozás megfogalmazása (My name is … I'm …. Nice to meet you.);
- személyre vonatkozó információkérés, információadás (What's your name? How old are you? I'm 9.);
- hogylét iránti érdeklődés (How are you?);
- hogylét iránti érdeklődésre történő reakció kifejezése (I'm fine, thanks. I'm OK.);
- bocsánatkérés értelmezése és annak kifejezése (I am sorry.);
- bocsánatkérésre történő reakció megfogalmazása (That's OK. No problem.);
- jókívánságok kifejezése (Happy birthday! Good luck! Have a nice day/weekend.);
- főbb ünnepekhez kapcsolódó szófordulatok (Merry Christmas! Happy New Year! Trick or treat.);
- véleménykérés és arra reagálás (Do you agree? Yes. No. Are you OK? Yes. No.);
- tetszés, illetve nem tetszés kifejezése (Do you like …? Yes, I do. No, I don't.);
- dolgok, személyek megnevezése, rövid/egyszerű jellemzése (What is this? What is it like? It's a/an…/ It's big. It's long and comfortable.);
- igenlő vagy nemleges válasz kifejezése (Yes. No.);
- tudás, illetve nem tudás kifejezése (I know. Where is she? I don't know.);
- nem értés megfogalmazása (Sorry, I don't understand.);
- visszakérdezés kifejezése nem értés esetén (Sorry, I don't understand. Pardon?);
- alapvető érzések kifejezése (I'm happy. I'm cold. I'm hungry.);
- utasítások értelmezése és azokra történő reakció kifejezése (Come here. Read the text.);
- kívánság kifejezése (I would like to ...);

- kérés és arra történő reakció kifejezése (Can you give me a pen? Yes. Sorry, I can't.);
- kínálás, illetve javaslat és arra történő reakció kifejezése (Would you like a ...? Yes, please. No, thanks. I would like …);
- meghívás és arra történő reakció kifejezése (Can you come to my party? Yes, thanks. Sorry, I can't.);
- javaslat és arra reagálás (Let's go to the cinema tonight. Good idea.)

Nyelvi elemek, struktúrák a 4. évfolyamra (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- létezés kifejezése jelen időben: 'to be' létige (I am … I am not ... Are you …? Is he…? Who is there? What is that?);
- szokásos cselekvés kifejezése jelen időben: Present Simple (I eat bread for breakfast. I don't like cheese. Do you play tennis?;
- beszéd pillanatában cselekvés, történés kifejezése jelen időben: Present Continuous (Why is she crying? I'm not listening. I'm leaving.);
- létezés kifejezése múlt időben: 'to be' létige (I was … I wasn't ... Were you …? Was he…? Who was there? What was that?);
- cselekvés, történés kifejezése múlt időben: Past Simple (I ate bread for breakfast. I didn't see the film. Did you visit Joe?) ;
- jövő idejűség kifejezése: 'be going to' (I'm going to be a doctor. It's going to rain.);
- jövő idejűség kifejezése: 'will' (He will travel around the world. It will be nice.);
- felszólító mód: felszólítások (Come here. Don't shout.);
- modalitás: 'can', 'must' segédige (I can/can't swim. I must go.);
- kérdőmondatok, kérdőszavak (who?, when?, where?, what?, how?);
- birtoklás: 'have got' (I have got two sisters.);
- névmások (I, he, they…, me, him, them…);
- birtoklás: birtokos névmások és 's genitive (my, your, his/her/its, our, their, Joe's brother …);
- mutató névmások (this, that, these, those);
- mennyiségi viszonyok: egyes és többes szám (dog-dogs, child-children);
- mennyiségi viszonyok: megszámlálható főnevek (book, carrot), megszámlálhatatlan főnevek (cheese, milk);
- mennyiségi viszonyok: számok (one, two, …, hundred), sorszámok (first, second, third…);

- mennyiségi viszonyok: how much (How much money have you got?), how many (How many cats have you got?);
- some/any (There are some pencils in the bag. Have you got any sisters? I haven't got any matchboxes. There's some water in the vase., There isn't any juice in my glass.);
- térbeli viszonyok: prepozíciók, helyhatározók (here, there, on the left, on the right, in, on, under, opposite, next to, between …);
- időbeli viszonyok: gyakoriság (How often? always, often, sometimes, never, once/twice a week, every day), időpontok/dátumok (in 1997, in July, at 5 o'clock, on Monday, It's eight. It's quarter to eight.);
- szövegösszetartó eszközök: névelők (a, an, the);
- kötőszavak (and, or, but, because);
- szövegkohéziós eszközök: egyszerű kötőszavak és személyes névmások (and, but, I, my, me mine)

A 4. évfolyamon az angol nyelv tantárgy alapóraszáma: 136 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Personal topics and topics concerning immediate environment and nature	56
Topics concerning classroom activities	16
Cross-curricular topics and activities	12
English and language learning	10
Intercultural topics	10
Playful learning	10
Entertainment	10
Gaining and sharing knowledge	12
Összes óraszám:	**136**

TÉMAKÖR: PERSONAL TOPICS AND TOPICS CONCERNING IMMEDIATE ENVIRONMENT AND NATURE

JAVASOLT ÓRASZÁM: 56 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- közöl alapvető személyes információkat magáról, egyszerű nyelvi elemek segítségével;
- érzéseit egy-két szóval vagy begyakorolt állandósult nyelvi fordulatok segítségével kifejezi, főként rákérdezés alapján, nonverbális eszközökkel kísérve a célnyelvi megnyilatkozást;
- kiemeli az ismert nyelvi elemeket tartalmazó, rövid, egyszerű, a nyelvtanításhoz készült, illetve eredeti szöveg lényegét, fő mondanivalóját;
- felismeri és alkalmazza a legegyszerűbb, üdvözlésre és elköszönésre használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- felismeri és alkalmazza a legegyszerűbb, bemutatkozásra használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- felismeri és használja a legegyszerűbb, megszólításra használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- felismeri és használja a legegyszerűbb, a köszönet és az arra történő reagálás kifejezésére használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- felismeri és használja a legegyszerűbb, a tudás és nem tudás kifejezésére használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a személyes és környezeti tématartományban megért rövid, nagyon egyszerű célnyelvi szöveget;
- a személyes és környezeti tématartományban létrehoz rövid, nagyon egyszerű célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;
- felismeri és használja a legegyszerűbb mindennapi nyelvi funkciókat életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: közvetlen, szűk család, barátok
- a témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: az otthon, az utcám, a játszótér

- a témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: bútorok és alapvető berendezési tárgyak
- a témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: családi események, ünneplések
- a témakörre jellemző alapvető tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: játszás, étkezés, öltözködés
- a témakörre jellemző alapvető fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: az egészséges életmód
- 2-3 főbb ünnephez (pl. Christmas, Easter) kapcsolódó alapszintű kifejezés, állandósult szókapcsolat ismerete
- a témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: most állatnevek (háziállatok és vadállatok), növények
- a témakörre jellemző alapvető helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a természet és az élőlények
- a témakörre jellemző alapvető tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: „kis kedvencek” és azok tartása
- személyes és közvetlen környezethez tartozó alapvető információk átadása egyszerű nyelvi elemekkel
- alapvető érzések begyakorolt állandósult nyelvi fordulatok segítségével történő átadása
- alapvető mindennapi nyelvi funkciók használata

Javasolt tevékenységek

- projektmunka:
    - családfa készítése saját rajzok, fényképek segítségével
    - lakóhely bemutatása egyszerű térkép készítésével (alapvető címkék felhasználásával)
    - kiskedvenc bemutatása fénykép segítségével (képességek, szokások bemutatása)
    - legjobb barát/barátnő bemutatása rajz/fénykép alapján (külső-belső tulajdonságok, szokások bemutatása)
- társakkal készített interjú órai keretek között, vagy „Class survey” (véleménykutatás) – eredménnyel
    - bemutatkozás (What’s your name? Eredmény: Melyik névből van a legtöbb?)

    - lakóhely (Do you live in a house or in a flat? Eredmény: Hol lakik az osztály többsége?)
    - családtagok (Have you got any brothers or sisters? Eredmény: Hány „rokongyerek” van az osztályban összesen?)
- játékos szótanulás: képes szókártyák, pantomim, memóriajáték kártyával vagy interaktív táblával
- képes „szótár” rajzolása (pl. a szobát, benne a bútorok nevét odaírni)
- projektmunka csoportban: város tervezése helyszínek megnevezésével
- szituációs játékok: üdvözlés – bemutatkozás – elköszönés
- közös játékos daltanulás (pl. There were 10 in a bed and the little one said: Roll over…)
- plakátkészítés: állatok / növények, ünnepek, lakóhelyem, ételek, ruhadarabok
- hangutánzás: Which animal?
- közvéleménykutatás: kinek milyen kisállata van?
- ismerkedés az angol ünnepekkel, szokásokkal film segítségével
- ismert mese/történet feldolgozása képekkel, képek sorba rakásával
- színdarab előadása csoportban: pl. egy kiválasztott főbb ünnephez.

TÉMAKÖR: TOPICS CONCERNING CLASSROOM ACTIVITIES

JAVASOLT ÓRASZÁM: **16 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megismétli az élőszóban elhangzó egyszerű szavakat, kifejezéseket játékos, mozgást igénylő, kreatív nyelvórai tevékenységek során;
- lebetűzi a tanult szavakat társaival közösen játékos tevékenységek kapcsán, szükség esetén segítséggel;
- lemásol tanult szavakat játékos, alkotó nyelvórai tevékenységek során;
- megold játékos írásbeli feladatokat a szavak, szószerkezetek, rövid mondatok szintjén;
- részt vesz kooperatív munkaformában végzett kreatív tevékenységekben, projektmunkában szavak, szószerkezetek, rövid mondatok leírásával, esetleg képi kiegészítéssel;
- írásban megnevezi az ajánlott tématartományokban megjelölt, begyakorolt elemeket;
- támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szövegre az órai alkotó jellegű nyelvi, mozgásos nyelvi és játékos nyelvi tevékenységek során;

- értelmezi azokat az idegen nyelven szóban elhangzó nyelvórai szituációkat, melyeket anyanyelvén már ismer;
- támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott szövegre az órai játékos alkotó, mozgásos vagy nyelvi fejlesztő tevékenységek során, kooperatív munkaformákban;
- rövid, néhány mondatból álló párbeszédet folytat, felkészülést követően;
- a tanórán a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a játék céljainak megfelelően alkalmazza;
- új szavak, kifejezések tanulásakor ráismer a már korábban tanult szavakra, kifejezésekre;
- új szavak, kifejezések tanulásakor felismeri, ha új elemmel találkozik és rákérdez, vagy megfelelő tanulási stratégiával törekszik a megértésre;
- a célok eléréséhez társaival rövid feladatokban együttműködik;
- egy feladat megoldásának sikerességét segítséggel értékelni tudja;
- felismeri és alkalmazza a legegyszerűbb, üdvözlésre és elköszönésre használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- felismeri és használja a legegyszerűbb, megszólításra használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- felismeri és használja a legegyszerűbb, a köszönet és az arra történő reagálás kifejezésére használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- felismeri és használja a legegyszerűbb, a tudás és nem tudás kifejezésére használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz egyszerű szövegértést igénylő játékos nyelvórai tevékenységekben;
- részt vesz egyszerű szövegalkotást igénylő játékos nyelvórai tevékenységekben;
- a tanórán bekapcsolódik a már ismert játékos, interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a játék céljainak megfelelően alkalmazza.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: osztálytársak, tanárok (classmates, teachers);
- a témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a saját iskolám és termei;
- a témakörre jellemző alapvető tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a tanuláshoz szükséges alapvető eszközök;
- a témakörre alapvető jellemző tevékenységre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tanári utasítások a különböző tevékenységekhez (writing, reading, counting, physical and creative activities);
- a témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tantárgyak, fontosabb iskolai ünnepélyek (school subjects, major school festivals);
- részvétel tanórai játékos nyelvi tevékenységekben;
- begyakorolt, alapvető elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére;
- életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi tevékenységek során.

Javasolt tevékenységek

- játékos szótanulás: barkochba: (zsákban iskolai tárgyak) – „What have I got in my hand?”;
- mondókák, dalok tanulása;
- projektmunka csoportban: az ideális osztályterem tervezése berendezési tárgyak megnevezésével;
- egyszerűbb társasjátékok célnyelven, pl. memóriajáték a képeken szereplő tárgyak, tanulási tevékenységek megnevezésével;
- halk/hangos szóismétlés;
- betűzés játékosan – „akasztófa”;
- kiszámolós mondókák tanulása;
- csoportversenyek: pl. running dictation;
- projektmunka készítése csoportban: kedvenc tantárgy (a tantárgyra jellemző rajz, kép, tárgy stb. segítségével);
- szituációs játék: „I am the teacher”;
- projektmunka (plakátkészítés) csoportban:
    - a saját iskola bemutatása

    - az álomiskola (kép, rajz, kulcsszavak stb. segítségével)
- órarend készítése célnyelven;
- társakkal készített interjú/felmérés, és annak egyszerű bemutatása órai keretek között
    - tantárgyak (pl. Do you like Maths?)
    - az én iskolám (pl. What's our school like? - melyik a leggyakoribb jelző?)
    - iskolai ünnepek (pl. Which school holiday is the best?)

TÉMAKÖR: CROSS-CURRICULAR TOPICS AND ACTIVITIES

JAVASOLT ÓRASZÁM: **12 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- részt vesz kooperatív munkaformában végzett kreatív tevékenységekben, projektmunkában szavak, szószerkezetek, rövid mondatok leírásával, esetleg képi kiegészítéssel;
- támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szövegre az órai alkotó jellegű nyelvi, mozgásos nyelvi és játékos nyelvi tevékenységek során;
- aktívan bekapcsolódik a közös meseolvasásba, a mese tartalmát követi;
- támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott szövegre az órai játékos alkotó, mozgásos vagy nyelvi fejlesztő tevékenységek során, kooperatív munkaformákban.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- összekapcsol a nyelvi tevékenységek során feldolgozott tartalmakat az anyanyelvén korábban megszerzett ismeretekkel;
- alkalmaz egyéb tanulásterületekre, különös tekintettel a művészeti és mozgásos tartalmakra jellemző tevékenységeket nyelvórán;
- felismer művészeti és mozgásos tevékenységekhez kapcsolódó alapvető célnyelvi kifejezéseket, utasításokat, eszközöket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a témakörre jellemző alapvető tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven;
- alapvető szavak, szókapcsolatok felismerése célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, leginkább művészeti és mozgásos tudásterületek során megcélzott tartalmakból.

Javasolt tevékenységek

- társakkal közösen készített plakát bemutatása;
    - öltözködés a különböző évszakokban
    - hétvégi tevékenységek a családban
    - időtöltés tanév közben, illetve nyaralás alatt
    - évszakok, hónapok, napszakok
- más tudományterületeken tanult szavak, fogalmak játékos tanulása;
- Csoport projectek: egy-egy tantárgy bemutatása célnyelven;
- közös előadás: dal, vers, mese;
- projektmunka: emberi test részeinek megnevezésével;
- mozgásos daltanulás a célnyelven (pl. Head, shoulders, knees and toes..., If you're happy..., One little finger...);
- mozgásos játékok:
    - pl. Charades, Fly swat, Simon says..., Board race
    - pl. memorizálás labdával, tornával,
    - pl. Lépj előre, ha tudod a választ! - játék
- kedvenc mese dramatizálása.

TÉMAKÖR: ENGLISH AND LANGUAGE LEARNING

JAVASOLT ÓRASZÁM: **10 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- felismeri az anyanyelve és a célnyelv közötti legalapvetőbb kiejtésbeli különbségeket;
- felfigyel a célnyelvre jellemző hangok kiejtésére;
- felismeri az anyanyelvén, illetve a tanult idegen nyelven történő írásmód és betűkészlet közötti különbségeket;
- ismeri az adott nyelv ábécéjét;
- lebetűzi a nevét;
- felismeri az anyanyelv és az idegen nyelv hangkészletét;
- megkülönbözteti az anyanyelvi és a célnyelvi írott szövegben a betű- és jelkészlet közti különbségeket;
- új szavak, kifejezések tanulásakor felismeri, ha új elemmel találkozik és rákérdez, vagy megfelelő tanulási stratégiával törekszik a megértésre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismerkedik a célnyelv főbb jellemzőivel;
- felismeri az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmakat a tanórán kívül is.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- az angol ábécé és jelkészlet ismerete;
- az angol nyelv hangkészletének felismerése.

Javasolt tevékenységek

- szavak lebetűzése, szavak diktálása betűzéssel;
- szituációs telefonos játék: Can you spell your name, please?";
- keresztrejtvény készítése, megoldása;
- verseny/játék csoportban:
  - ország-város (adott betűkkel szavak keresése)
  - spelling bee játék ismert szavakkal
  - csipeszes hangvadász játék, hangkereső kígyó társasjáték
  - szókígyó - csapatverseny
  - betűzőverseny
- daltanulás a célnyelven (pl. ABC-song);
- képes szótár készítése;
- rajzfilmek nézése célnyelven;
- szókártyák készítése az alapszókinccsel kapcsolatosan;
- közös zenehallgatás és mesenézés célnyelven

TÉMAKÖR: INTERCULTURAL TOPICS

JAVASOLT ÓRASZÁM: **10 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megismeri a főbb, az adott célnyelvi kultúrákhoz tartozó országok nevét, földrajzi elhelyezkedését, főbb országismereti jellemzőit;
- ismeri a főbb célnyelvi kultúrához tartozó ünnepekhez kapcsolódó alapszintű kifejezéseket, állandósult szókapcsolatokat és szokásokat;
- megtapasztalja a közös célnyelvi olvasás élményét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- találkozik a célnyelvi kultúra legfőbb ünnepeivel, hagyományaival;
- találkozik a célnyelvi kultúra legfőbb szokásaival.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a főbb, az adott célnyelvi kultúrához tartozó ünnepek ismerete;
- a célnyelvi kultúrához tartozó főbb szokások ismerete.

Javasolt tevékenységek

- projektmunka:
    - születésnap ünneplése a célnyelvi kultúrában és hazánkban
    - egyszerű, saját térkép készítése a célnyelvi országról/országokról, saját hazánkról, valamint egy elképzelt álomországról
- plakát készítése: rajz vagy kivágott képekből montázs pl. egy ünnepről;
- képek gyűjtése a különböző angolnyelvű országok karácsonyairól;
- ünnepekhez kötődő mondókák, dalok tanulása, közös és egyéni előadása;
- projektmunka: térkép rajzolása folyók, hegyek, városok megnevezésével;
- országismereti vetélkedő.

TÉMAKÖR: PLAYFUL LEARNING

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- lebetűzi a tanult szavakat társaival közösen játékos tevékenységek kapcsán, szükség esetén segítséggel;
- lemásol tanult szavakat játékos, alkotó nyelvórai tevékenységek során;
- támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szövegre az órai alkotó jellegű nyelvi, mozgásos nyelvi és játékos nyelvi tevékenységek során;
- támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott szövegre az órai játékos alkotó, mozgásos vagy nyelvi fejlesztő tevékenységek során, kooperatív munkaformákban.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a begyakorolt nyelvi elemeket, célnyelven megismert tartalmakat játékos tevékenységekben használja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- részvétel tanórai, szóbeli interakciót vagy alapvető íráskészséget igénylő angol nyelvi tevékenységekben.

Javasolt tevékenységek

- klasszikusan a célnyelvi kultúrában megjelenő mozgásos, az életkornak megfelelő körjátékok/táncok elsajátítása;
- játékos szótanulás: pl. minél előbb találd ki, mit rajzolok, mit mutatok (pantomim);
- mondókák, dalok tanulása, előadása (nursery rhyme competition);
- egyéni/csoportos versenyek: szókincs és helyesírás felmérése;
- Akasztófa játék;
- Barkochba;
- Activity;
- Bingó számokkal, szavakkal.

TÉMAKÖR: ENTERTAINMENT

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- csendes olvasás keretében feldolgozva megért ismert szavakat tartalmazó, pár szóból vagy mondatból álló, akár illusztrációval támogatott szöveget;
- megérti a nyelvi szintjének megfelelő, akár vizuális eszközökkel is támogatott írott utasításokat és kérdéseket, és ezekre adekvát válaszreakciókat ad;
- beazonosítja a célzott információt az életkorának megfelelő szituációkhoz kapcsolódó rövid, egyszerű, a nyelvtanításhoz készült, illetve eredeti szövegben.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felhasznál és létrehoz rövid, nagyon egyszerű célnyelvi szövegeket szabadidős tevékenységek során.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- életkornak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű írott szövegek felhasználása szórakozás céljára.

Javasolt tevékenységek

- páros és csoportos tevékenységek végzése kártyákon szereplő utasítások, valamint szerepkártyák segítségével;
- egyszerű mondatokból álló képregény olvasása, saját készítése;
- képregény kockák, vagy szöveg kártyák történet szerinti sorba rakása;
- online feladatok: játékok, játékos gyakorló feladatok, interaktív feladatok, dalok, mesék online;
- énekek, versek előadása;
- gyűjtőmunka: célnyelvi szövegek, feliratok keresése éttermekben, moziban, egyéb szabadidős tevékenységek során;
- keresztrejtvények megoldása, készítése (képek segítségével);
- számítógépes játékok a célnyelven;
- célnyelvi társasjáték, bábjátékok.

TÉMAKÖR: GAINING AND SHARING KNOWLEDGE

JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- részt vesz kooperatív munkaformában végzett kreatív tevékenységekben, projektmunkában szavak, szószerkezetek, rövid mondatok leírásával, esetleg képi kiegészítéssel;
- törekszik arra, hogy a célnyelvet eszközként alkalmazza információszerzésre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- célnyelven megoszt egyedül, vagy társaival együttműködésben megszerzett, alapvető információkat szóban, akár vizuális elemekkel támogatva;
- alapvető célzott információt megszerez a tanult témákban tudásának bővítésére.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- alapvető információ megosztása egyszerű, begyakorolt elemekkel angol nyelven;
- alapvető, tanult témákhoz kötődő egyszerű, konkrét angol nyelvű információ megszerzése.

Javasolt tevékenységek

- saját érdeklődési köréhez tartozó, rajzokkal, fényképekkel támogatott plakát készítése egyedül vagy csoportban, és annak bemutatása a tanulócsoport számára;
- rajz, projektmunka alapján rövid, pár szavas/mondatos kiselőadást tart a tanult témakörökből;
- gyűjtőmunka és prezentációk választott témákból.

3–4. ÉVFOLYAM

A 3. évfolyam megkezdésekor a tanulók már két év hallás utáni nyelvtanulási tapasztalattal rendelkeznek, felismerik, megértik a rövid szavak, egyszerű mondatok írott alakját. Hozzászoktak a célnyelvi óravezetéshez, követik a rövid, egyszerű utasításokat. Már ismernek hangzó szövegeket, megtették az első lépéseket a célnyelvi interakció területén, a pozitív tanári visszajelzések kialakították az egészséges nyelvhasználói önbizalmat.

A 3–4. évfolyam egyik legfontosabb célja, hogy fenntartsa a tanulók nyelvtanulás iránti pozitív attitűdjét, hogy továbbra is örömüket leljék a nyelvhasználatban.

A korábbiakhoz hasonlóan fontos cél a beszédértés és a kommunikációs készség fejlesztése, amelyben most már nagyobb szerepet játszik az összefüggő beszéd. Ezekhez a fejlesztési célokhoz társul az értő olvasás, illetve a célnyelvi írás bevezetése, fejlesztése. Az előző szakasz végén a tanulók már nyomtatott formában is megismerkedtek egyszerű szavakkal, rövid mondatokkal. Ezek leírása, nyomtatott szövegben való biztos felismerése, kiolvasása ennek a szakasznak a feladata. A készségek fejlesztése komplex módon, valós kommunikációs helyzeteken alapul. A motiváció fenntartása érdekében fontos, hogy a tanulók a fejlettségi szintjüknek megfelelő, változatos feladatokat kapjanak, az ismeretek rögzítése tevékenykedtetés útján történjen.

A témakörök részben ugyanazok, mint az előző fejlesztési szakaszban, de a tantárgyi tartalmak gazdagodásának megfelelően bővülnek is.

Ebben az időszakban jelentősen növekszik a tanulók szókincse, elkezd kialakulni tantárgyspecifikus szakszókincsük is a célnyelven tanult tantárgyak révén. A célnyelven tanult tantárgyak keretében megtanult szavak, kifejezések többségének használatára a célnyelvi órákon is van mód, ami kiváló lehetőséget teremt a kreativitás kibontakoztatására és az önálló nyelvhasználat fejlesztésére. A tantárgyi integráció kihasználásával a szókincsfejlesztés hatékonyabbá válik, több lehetőség adódik a szövegértő olvasás fejlesztésére is.

Az anyanyelvi lektor bevonásával megkezdődik az egyszerűsített szövegezésű, esetenként anyanyelven már ismert mesék, történetek feldolgozása. Ez a szövegértési feladatok megoldásán túl dramatizálásra, mesemondásra, mesék, történetek rajzos megjelenítésére is lehetőséget ad, teret enged a változatos munkaformáknak. Így az anyanyelvi kommunikációval kölcsönhatásban fejlődik a célnyelvi kommunikáció, hiszen ebben az életkorban ugyanazokat a játékos kommunikációs tevékenységeket végzik mind az anyanyelvi, mind a célnyelvi órákon. Az egyszerűsített formában leírt, feldolgozott alkotások révén kialakulhat a tanulók érdeklődése a célnyelvi kultúra irodalmi és művészeti alkotásai iránt.

A tanulók a célnyelv sajátos mondatszerkezeteivel kontextusba ágyazva ismerkednek meg, így épülnek be a nyelvhasználatukba. Már sor kerül az egyszerű szabályszerűségek tudatosítására, de mindig csak akkor, ha azok a nyelvtanulás során már többször előfordultak, ismertté váltak a tanulók számára. Fontos, hogy a szabályszerűségeket a tanulók fedezzék fel, és a pedagógus segítségével ők vonják le a következtetéseket.

Az előző szakaszhoz képest nagyobb hangsúlyt kap az önálló tanulásra való felkészítés, az egyéni nyelvtanulási stratégiák kialakítása.

A szakasz végére az elérendő cél a KER szerinti A1-es szint.

3.2.3. 3. ÉVFOLYAM KÉTTANNYELVŰ

Éves óraszám: 170

Heti óraszám: 5

	A	B
1	**Fejlesztési egység**	**Hallott szöveg értése**
2	**Előzetes tudás**	Aktív részvétel az órai tevékenységekben, a célnyelvi óravezetés követése, az egyszerű tanári utasítások és kérdések, valamint a korábban feldolgozott szövegek megértése, begyakorolt rövid párbeszédek követése.
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló követi a kissé komplexebb formában elhangzó és kevesebb nonverbális elemmel támogatott célnyelvi óravezetést; megérti az osztálytermi tevékenységekhez kapcsolódó, kevesebb nonverbális elemmel támogatott és bővülő szókinccsel

		megfogalmazott, de továbbra is rövid, egyszerű tanári utasításokat; megérti az ismert témákhoz kapcsolódó, egy-egy rövid mondatból álló kérdéseket, néhány rövid mondatból álló megnyilatkozásokat; felismeri a mindennapi témakörökben elhangzó rövid, egyszerű szövegekben az ismerős szavakat, fordulatokat, és tud ezekből következtetni a szövegek témájára; a megértést segítő feladatokra támaszkodva kiszűri a lényeget és néhány konkrét információt ismert témájú rövid, egyszerű szövegekből; egyre önállóbban alkalmaz néhányat a megértést segítő alapvető stratégiák közül.
	C	
1	**A fejlesztés tartalma** A kissé komplexebb formában elhangzó és kevesebb nonverbális elemmel támogatott célnyelvi óravezetés növekvő biztonsággal történő követése (pl. osztálytermi rutincselekvések; a közös munka megszervezése, eszközhasználat). Rövid, egyszerű tanári utasítások alaposabb és biztosabb megértése (pl. játékos feladatok; manuális tevékenységek; mozgásos, játékos tevékenységek). Rövid kérdések és néhány rövid mondatból álló szövegek megértése a tanulóhoz közel álló, ismert témákról. Az életkornak megfelelő, ismert témakörökhöz kapcsolódó, rövid, egyszerű autentikus szövegek bemutatásának, előadásának aktív követése; a szövegekben a tanult nyelvi elemek felismerése, következtetések levonása a témára, lehetséges tartalomra vonatkozóan; a szöveg lényegének kiszűrése a megértést segítő, változatos feladatok segítségével. A megértés során a hallott szövegeket kísérő nonverbális elemekre (pl. képek, képsorok, tárgyak, testbeszéd, hanglejtés) és a beszédhelyzetre való egyre tudatosabb támaszkodás. Tanári ösztönzésre a hallott szövegből kiszűrt információk egyre tudatosabb összekapcsolása a témával kapcsolatos egyéb ismeretekkel, és ezek alapján következtetések levonása a tartalomra vonatkozóan.	

	Különböző beszélők, köztük a célnyelvet anyanyelvként használók egyre nagyobb biztonsággal történő megértése, amennyiben azok a célnyelvi normának megfelelő vagy ahhoz közelítő kiejtéssel, a tanuló nyelvi szintjéhez igazított tempóban, szükség esetén szüneteket tartva és a lényegi információkat kihangsúlyozva, megismételve beszélnek. *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* dalok, versek, képekkel illusztrált mesék és történetek, kisfilmek, animációs filmek, a korosztálynak szóló egyéb hangzó anyagok, tanárral, tanulótársakkal, célnyelvi országokból érkező személyekkel folytatott rövid párbeszédek, tanári beszéd, interaktív feladatok.

	D	E
1	**Fejlesztési egység**	**Szóbeli interakció**
2	**Előzetes tudás**	Aktív részvétel az órai tevékenységekben, a célnyelvi óravezetés követése, az egyszerű tanári utasítások és kérdések, valamint a korábban feldolgozott szövegek megértése. Begyakorolt rövid párbeszédekben, interakciót igénylő tevékenységekben való részvétel egyszerű nyelvi eszközök alkalmazásával.
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló egyszerű nyelvi eszközökkel, bővülő szókinccsel és nonverbális elemekkel támogatva fejezi ki beszédszándékát; egyszerű kérdéseket tesz fel a számára ismert témákról, illetve egyszerű nyelvi eszközökkel válaszol a hozzá intézett kérdésekre; rövid beszélgetést folytat számára ismert témákról egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal; rövid beszélgetést folytat társaival a tanult témákról; képes rövid, egyszerű szövegek másokkal való közös előadására; képes az ismert szöveg célnyelvi normákhoz közelítő kiejtésére, helyes intonációval és megfelelő beszédtempóban.

	F
1	**A fejlesztés tartalma** A mondanivaló nonverbális elemekkel (pl. testbeszéddel, hanglejtéssel, vizuális eszközökkel) támogatott kifejezése bővülő szókinccsel, egyszerű nyelvi eszközökkel. Rövid válaszokkal, cselekvéssel való reagálás ismert témákhoz vagy osztálytermi szituációkhoz kapcsolódó, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre, kérésekre, felszólításokra. Egyszerű kérdések feltevése ismert témákhoz, osztálytermi szituációkhoz, egyéni szükségletekhez kapcsolódva. Egyszerű nyelvi eszközöket és nonverbális elemeket tartalmazó rövid párbeszéd eljátszása társakkal. Begyakorolt beszédfordulatokkal való kommunikálás (pl. bemutatkozás, bemutatás, üdvözlés, köszönés, alapvető információ kérése és adása saját magáról, társairól, közvetlen környezetéről, különböző dolgok kérése és adása, tetszés, nemtetszés kifejezése). Meg nem értés esetén nonverbális elemekkel, pl. testbeszéddel támogatott ismétlés, magyarázat kérése. Néhány egyszerű, a beszélgetés strukturálása szempontjából fontos elem megismerése és alkalmazása (pl. beszélgetés kezdeményezése, figyelemfelhívás). Hallott, látott jelenségekre (pl. váratlan osztálytermi történésekre, időjárással kapcsolatos megfigyelésekre) való reagálás egyszerű nyelvi eszközökkel. Dalok, mondókák, versek, mesék, történetek előadásában, szóbeli nyelvi játékokban való aktív részvétel. Nonverbális elemekkel támogatott történet elmondásába való bekapcsolódás az ismert szavak, kifejezések, beszédfordulatok szintjén. *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* dalok, mondókák, versek, mesék, illusztrált történetek, mozgással kísért rövid cselekvéssorok, kérdések, rövid párbeszédek, dramatizált jelenetek, néhány mondatos leírások, egyszerű felszólítások, kérések, információ hiányán illetve különbözőségén alapuló szövegek.

	G	H
1	**Fejlesztési egység**	**Összefüggő beszéd**
2	**Előzetes tudás**	Aktív részvétel az órai tevékenységekben, a célnyelvi óravezetés követése, az egyszerű tanári utasítások és

		kérdések, valamint a korábban feldolgozott szövegek megértése. Néhány összefüggő mondat elmondása önmagáról és a tanult témákról. A megismert versek, mondókák felidézése.
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló rövid, egyszerű szövegeket mond el, illetve párbeszédet ad elő társaival közösen, tanári segítséggel; egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott, összefüggő leírást ad saját magáról és a környezetében előforduló tárgyakról, élőlényekről, eseményekről; használ néhány egyszerű nyelvtani szerkezetet és mondatfajtát; kötőszavakkal kapcsol össze szavakat, szócsoportokat, egyszerű cselekvéseket, történéseket; munkáját egyszerű nyelvi eszközökkel mutatja be; képes kreatívan alkalmazni a célnyelven tanult tantárgyak szókincsét; képes elmondani egy-egy megtanult szöveget a célnyelvi normához közelítő kiejtéssel, intonációval és beszédtempóban.

	I
1	**A fejlesztés tartalma** Gyermekirodalmi mű (pl. vers, dal, mese), történet, cselekvéssor közös vagy önálló előadása társak, másik osztály, szülők vagy tanárok részére. Felkészülést követően nonverbális elemekkel támogatott egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal megfogalmazott szerepjáték előadása társakkal. Minta alapján, tanári segítséggel összefüggő szöveg alkotása; szavak, szócsoportok, cselekvéssorok összekapcsolása egyszerű kötőszavakkal (pl. és, de, azután). Egyénileg vagy csoportban létrehozott alkotás, tárgy rövid bemutatása és értékelése (pl. közös plakát készítése, kiállítása, szóbeli bemutatása és értékelése).

	Tanári példa vagy autentikus hangzóanyag hallgatása és együttes elmondása után közös vagy önálló ismétlés; a kiejtés, intonáció, hangsúly, ritmus játékos gyakorlása (pl. hangerő vagy hangszín változtatásával, érzelmek kifejezésével, ritmushangszerek vagy mozgás kíséretével). *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* dalok, versek, mesék, rövid történetek, cselekvéssorok, leírások (pl. tanulói munka bemutatása), rövid szerepek, interaktív feladatok.

	J	K
1	**Fejlesztési egység**	**Olvasott szöveg értése**
2	**Előzetes tudás**	A tanulónak minimális ismeretei vannak a célnyelv írott változatának sajátosságairól. Az egyszerű szavak, nagyon rövid mondatok nyomtatott képét felismeri, jelentésüket többnyire megérti.
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló képes felismerni az anyanyelven és a célnyelven történő olvasás közti különbséget; felismeri és megérti az egyszerű mondatokban, rövid szövegekben az ismert szavakat és kifejezéseket a megértést segítő elemekre támaszkodva; megérti a különböző műfajú, egyszerű, autentikus szövegek lényegét; egyszerű, autentikus szövegekből kiszűr néhány alapvető információt; az olvasott szövegre vonatkozó egyszerű feladatokat végez el; képes kreatívan használni készségeit, képességeit az olvasott szövegek értelmezéséhez; kialakul érdeklődése a célnyelvi kultúra irodalmi, művészeti alkotásai iránt.

	L
1	**A fejlesztés tartalma** Rövid, hétköznapi szövegekben ismerős nevek, szavak és egyszerű fordulatok felismerése. Írott szöveggel kapcsolatos tevékenységek végzése (pl. leírás alapján illusztráció készítése, képek sorba rendezése, szövegrészlettel való párosítása). Egyszerű, különböző műfajú szövegek olvasása, lényegük megértése, a szövegek feladatokon keresztül történő feldolgozása. Különböző műfajú szövegek (pl. versek, mesék, történetek, fabulák, viccek) közös olvasása. Egyszerű, informatív szövegből (pl. brosúrából, menetrendből, utcai táblákról, feliratokról) tárgyszerű információ szerzése. Rövid, egyszerű, írott utasítások követése képek segítségével (pl. játék összerakása, útbaigazítás). Egyszerűsített nyelvezetű irodalmi alkotások olvasása (pl. versek, mesék, dalszövegek, novellák). *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* történetek, hirdetések, plakátok, egyszerű katalógusok, egyszerű üzenetek, útleírások, képeslapok, feliratok, nyomtatványok hagyományos és online formában.

	M	N
1	**Fejlesztési egység**	**Íráskészség**
2	**Előzetes tudás**	A tanulónak kevés tapasztalata van a célnyelven való írás területén. Az egyszerű, rövid szavakat, mondatokat felismeri, megérti. A tanult, rövid szavakat le tudja másolni.
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló képes felismerni az anyanyelven és a tanult célnyelven történő írás közti különbséget; ismeri az adott nyelv ábécéjét; különböző nyelvi tevékenységek során rövid szavakat, mondatokat másol, illetve ír le;

		különböző műfajú és életkorának megfelelő témájú rövid szövegeket alkot, adott mintát követve; írásban személyes adatokra vonatkozó egyszerű kérdésekre válaszol; közösen feldolgozott olvasott szöveghez kapcsolódó írásbeli feladatokat végez el; bekapcsolódik írást igénylő játékos nyelvi tevékenységekbe; képes kreatívan alkalmazni a nyelvi órákon és a célnyelven tanult tantárgyak szókincsét, tudását az őt érdeklő témájú, egyszerű szövegek írása során.

	O
1	**A fejlesztés tartalma** Szavak és rövid szövegek másolása, illetve hallás utáni leírása. Rövid mondatok írása egyszerű nyelvi szerkezetek felhasználásával (pl. napirend bemutatása, emberek, állatok, tárgyak jellemzése, képfeliratok készítése). Különböző műfajú, egyszerű, rövid szövegek írása (pl. hagyományos vagy elektronikus képeslap, üdvözlőlap, meghívó, üzenet, SMS, e-mail). Egyszerű, autentikus kérdőívek, adatlapok kitöltése. Projektmunka készítése (pl. poszterek, hirdetések, faliújságok, tájékoztató táblák, ismertetők). Az életkornak megfelelő irodalmi művek (pl. mesék, történetek) bizonyos elemeinek megváltoztatása, átírása. Különböző típusú szövegek kreatív írása (pl. napló, dalszöveg, listaversek, szabadversek). *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* leírás, felirat, utasítás, képeslap, üdvözlőkártya, meghívó, üzenet, SMS, e-mail, levél, adatlap, dalszöveg, keresztrejtvény.

TÉMAKÖRÖK

	A		B
1	**Témakörök**	**Óra-szám**	**Kapcsolódási pontok**
2	**Család** Én és a családom. Családtagok bemutatása.	**14**	*Környezetismeret*: együttélés a családban.
3	**Otthon** Otthonom, szűkebb környezetem. Kedvenc játékaim. Lakóhelyem, tágabb környezetem.	**16**	*Környezetismeret*: lakóhelyi környezet. *Matematika*: tájékozódás a térben, halmazok.
4	**Étkezés** Napi étkezések. Kedvenc ételeim, italaim. Egészséges táplálkozás.	**12**	*Környezetismeret*: az ember megismerése és egészsége: tápanyag, élelmiszer, étrend. *Matematika*: halmazok, állítások igazságának eldöntése, tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rögzítése.
5	**Idő, időjárás** Évszakok és hónapok. A hét napjai és napszakok. Az óra. Időjárás.	**12**	*Környezetismeret*: az idő mérése, az idő kifejezése a mindennapi kommunikációban. A napszakok, az évszakok váltakozása. *Matematika*: számok írása, olvasása, állítások igazságának eldöntése, tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rögzítése.
6	**Öltözködés** Évszakok és ruhadarabok. Kedvenc ruháim.	**12**	*Környezetismeret*: egészséges életmód: öltözködés. *Matematika*: halmazok.
7	**Sport** Testrészek és mozgás. Kedvenc sportom.	**14**	*Környezetismeret*: testrészek, egészségvédelem. *Testnevelés és sport*: mozgásos játékok.
8	**Iskola, barátok** Iskolám, osztálytermünk. Tantárgyaim.	**16**	*Környezetismeret*: baráti kapcsolatok, iskolai közösségek. *Matematika*: tájékozódás a térben, halmazok.

	Osztálytársaim, barátaim.		
9	**Szabadidő** Szabadidős tevékenységek. Kedvenc időtöltésem.	**18**	*Ének-zene*: zenehallgatás. *Vizuális kultúra*: kreatív alkotások. *Környezetismeret*: napirend.
10	**Természet, állatok** Kisállatok. Kedvenc állataim. Állatok a ház körül. Vadon élő és állatkerti állatok.	**20**	*Környezetismeret*: élőlények csoportosítása élőhely, táplálkozási mód, egyéb tulajdonságok szerint; változatos élővilág; környezetvédelem. *Matematika*: halmazok, adatgyűjtés, adatok lejegyzése.
11	**Ünnepek és hagyományok** Az én ünnepeim. Ünnepek itthon és a célnyelvi kultúrában.	**16**	*Környezetismeret*: ünnepek, hagyományok. *Magyar nyelv és irodalom*: jeles napok.
12	**Fantázia és valóság** Kedvenc meséim, könyveim. Képzeletem világa. A cirkusz.	**20**	*Dráma és tánc*: dramatikus játékok. *Vizuális kultúra*: képzeletem világa. *Magyar nyelv és irodalom*: mesék, legendák, mítoszok.
	Összes óraszám:	**170**	

3.2.4. 4. ÉVFOLYAM KÉTTANNYELVŰ

Éves óraszám: 170

Heti óraszám: 5

	A	B
1	**Fejlesztési egység**	**Hallott szöveg értése**
2	**Előzetes tudás**	Aktív részvétel az órai tevékenységekben, a célnyelvi óravezetés követése, az egyszerű tanári utasítások és kérdések, valamint a korábban feldolgozott szövegek megértése, begyakorolt rövid párbeszédek követése.

3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló követi a kissé komplexebb formában elhangzó és kevesebb nonverbális elemmel támogatott célnyelvi óravezetést; megérti az osztálytermi tevékenységekhez kapcsolódó, kevesebb nonverbális elemmel támogatott és bővülő szókinccsel megfogalmazott, de továbbra is rövid, egyszerű tanári utasításokat; megérti az ismert témákhoz kapcsolódó, egy-egy rövid mondatból álló kérdéseket, néhány rövid mondatból álló megnyilatkozásokat; felismeri a mindennapi témakörökben elhangzó rövid, egyszerű szövegekben az ismerős szavakat, fordulatokat, és tud ezekből következtetni a szövegek témájára; a megértést segítő feladatokra támaszkodva kiszűri a lényeget és néhány konkrét információt ismert témájú rövid, egyszerű szövegekből; egyre önállóbban alkalmaz néhányat a megértést segítő alapvető stratégiák közül.

	C
1	**A fejlesztés tartalma** A kissé komplexebb formában elhangzó és kevesebb nonverbális elemmel támogatott célnyelvi óravezetés növekvő biztonsággal történő követése (pl. osztálytermi rutincselekvések; a közös munka megszervezése, eszközhasználat). Rövid, egyszerű tanári utasítások alaposabb és biztosabb megértése (pl. játékos feladatok; manuális tevékenységek; mozgásos, játékos tevékenységek). Rövid kérdések és néhány rövid mondatból álló szövegek megértése a tanulóhoz közel álló, ismert témákról. Az életkornak megfelelő, ismert témakörökhöz kapcsolódó, rövid, egyszerű autentikus szövegek bemutatásának, előadásának aktív követése; a szövegekben a tanult nyelvi elemek felismerése, következtetések levonása a témára, lehetséges tartalomra vonatkozóan; a szöveg lényegének kiszűrése a megértést segítő, változatos feladatok segítségével.

	A megértés során a hallott szövegeket kísérő nonverbális elemekre (pl. képek, képsorok, tárgyak, testbeszéd, hanglejtés) és a beszédhelyzetre való egyre tudatosabb támaszkodás. Tanári ösztönzésre a hallott szövegből kiszűrt információk egyre tudatosabb összekapcsolása a témával kapcsolatos egyéb ismeretekkel, és ezek alapján következtetések levonása a tartalomra vonatkozóan. Különböző beszélők, köztük a célnyelvet anyanyelvként használók egyre nagyobb biztonsággal történő megértése, amennyiben azok a célnyelvi normának megfelelő vagy ahhoz közelítő kiejtéssel, a tanuló nyelvi szintjéhez igazított tempóban, szükség esetén szüneteket tartva és a lényegi információkat kihangsúlyozva, megismételve beszélnek. *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* dalok, versek, képekkel illusztrált mesék és történetek, kisfilmek, animációs filmek, a korosztálynak szóló egyéb hangzó anyagok, tanárral, tanulótársakkal, célnyelvi országokból érkező személyekkel folytatott rövid párbeszédek, tanári beszéd, interaktív feladatok.

	D	E
1	**Fejlesztési egység**	**Szóbeli interakció**
2	**Előzetes tudás**	Aktív részvétel az órai tevékenységekben, a célnyelvi óravezetés követése, az egyszerű tanári utasítások és kérdések, valamint a korábban feldolgozott szövegek megértése. Begyakorolt rövid párbeszédekben, interakciót igénylő tevékenységekben való részvétel egyszerű nyelvi eszközök alkalmazásával.
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló egyszerű nyelvi eszközökkel, bővülő szókinccsel és nonverbális elemekkel támogatva fejezi ki beszédszándékát; egyszerű kérdéseket tesz fel a számára ismert témákról, illetve egyszerű nyelvi eszközökkel válaszol a hozzá intézett kérdésekre; rövid beszélgetést folytat számára ismert témákról egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal; rövid beszélgetést folytat társaival a tanult témákról;

		képes rövid, egyszerű szövegek másokkal való közös előadására; képes az ismert szöveg célnyelvi normákhoz közelítő kiejtésére, helyes intonációval és megfelelő beszédtempóban.

	F
1	**A fejlesztés tartalma** A mondanivaló nonverbális elemekkel (pl. testbeszéddel, hanglejtéssel, vizuális eszközökkel) támogatott kifejezése bővülő szókinccsel, egyszerű nyelvi eszközökkel. Rövid válaszokkal, cselekvéssel való reagálás ismert témákhoz vagy osztálytermi szituációkhoz kapcsolódó, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre, kérésekre, felszólításokra. Egyszerű kérdések feltevése ismert témákhoz, osztálytermi szituációkhoz, egyéni szükségletekhez kapcsolódva. Egyszerű nyelvi eszközöket és nonverbális elemeket tartalmazó rövid párbeszéd eljátszása társakkal. Begyakorolt beszédfordulatokkal való kommunikálás (pl. bemutatkozás, bemutatás, üdvözlés, köszönés, alapvető információ kérése és adása saját magáról, társairól, közvetlen környezetéről, különböző dolgok kérése és adása, tetszés, nemtetszés kifejezése). Meg nem értés esetén nonverbális elemekkel, pl. testbeszéddel támogatott ismétlés, magyarázat kérése. Néhány egyszerű, a beszélgetés strukturálása szempontjából fontos elem megismerése és alkalmazása (pl. beszélgetés kezdeményezése, figyelemfelhívás). Hallott, látott jelenségekre (pl. váratlan osztálytermi történésekre, időjárással kapcsolatos megfigyelésekre) való reagálás egyszerű nyelvi eszközökkel. Dalok, mondókák, versek, mesék, történetek előadásában, szóbeli nyelvi játékokban való aktív részvétel. Nonverbális elemekkel támogatott történet elmondásába való bekapcsolódás az ismert szavak, kifejezések, beszédfordulatok szintjén.

	A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások: dalok, mondókák, versek, mesék, illusztrált történetek, mozgással kísért rövid cselekvéssorok, kérdések, rövid párbeszédek, dramatizált jelenetek, néhány mondatos leírások, egyszerű felszólítások, kérések, információ hiányán illetve különbözőségén alapuló szövegek.

	G	H
1	**Fejlesztési egység**	**Összefüggő beszéd**
2	**Előzetes tudás**	Aktív részvétel az órai tevékenységekben, a célnyelvi óravezetés követése, az egyszerű tanári utasítások és kérdések, valamint a korábban feldolgozott szövegek megértése. Néhány összefüggő mondat elmondása önmagáról és a tanult témákról. A megismert versek, mondókák felidézése.
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló rövid, egyszerű szövegeket mond el, illetve párbeszédet ad elő társaival közösen, tanári segítséggel; egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott, összefüggő leírást ad saját magáról és a környezetében előforduló tárgyakról, élőlényekről, eseményekről; használ néhány egyszerű nyelvtani szerkezetet és mondatfajtát; kötőszavakkal kapcsol össze szavakat, szócsoportokat, egyszerű cselekvéseket, történéseket; munkáját egyszerű nyelvi eszközökkel mutatja be; képes kreatívan alkalmazni a célnyelven tanult tantárgyak szókincsét; képes elmondani egy-egy megtanult szöveget a célnyelvi normához közelítő kiejtéssel, intonációval és beszédtempóban.
	I	
1	**A fejlesztés tartalma** Gyermekirodalmi mű (pl. vers, dal, mese), történet, cselekvéssor közös vagy önálló előadása társak, másik osztály, szülők vagy tanárok részére.	

	Felkészülést követően nonverbális elemekkel támogatott egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal megfogalmazott szerepjáték előadása társakkal. Minta alapján, tanári segítséggel összefüggő szöveg alkotása; szavak, szócsoportok, cselekvéssorok összekapcsolása egyszerű kötőszavakkal (pl. és, de, azután). Egyénileg vagy csoportban létrehozott alkotás, tárgy rövid bemutatása és értékelése (pl. közös plakát készítése, kiállítása, szóbeli bemutatása és értékelése). Tanári példa vagy autentikus hangzóanyag hallgatása és együttes elmondása után közös vagy önálló ismétlés; a kiejtés, intonáció, hangsúly, ritmus játékos gyakorlása (pl. hangerő vagy hangszín változtatásával, érzelmek kifejezésével, ritmushangszerek vagy mozgás kíséretével). *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* dalok, versek, mesék, rövid történetek, cselekvéssorok, leírások (pl. tanulói munka bemutatása), rövid szerepek, interaktív feladatok.

	J	K
1	**Fejlesztési egység**	**Olvasott szöveg értése**
2	**Előzetes tudás**	A tanulónak minimális ismeretei vannak a célnyelv írott változatának sajátosságairól. Az egyszerű szavak, nagyon rövid mondatok nyomtatott képét felismeri, jelentésüket többnyire megérti.
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló képes felismerni az anyanyelven és a célnyelven történő olvasás közti különbséget; felismeri és megérti az egyszerű mondatokban, rövid szövegekben az ismert szavakat és kifejezéseket a megértést segítő elemekre támaszkodva; megérti a különböző műfajú, egyszerű, autentikus szövegek lényegét; egyszerű, autentikus szövegekből kiszűr néhány alapvető információt; az olvasott szövegre vonatkozó egyszerű feladatokat végez el; képes kreatívan használni készségeit, képességeit az olvasott szövegek értelmezéséhez;

		kialakul érdeklődése a célnyelvi kultúra irodalmi, művészeti alkotásai iránt.

	L
1	**A fejlesztés tartalma** Rövid, hétköznapi szövegekben ismerős nevek, szavak és egyszerű fordulatok felismerése. Írott szöveggel kapcsolatos tevékenységek végzése (pl. leírás alapján illusztráció készítése, képek sorba rendezése, szövegrészlettel való párosítása). Egyszerű, különböző műfajú szövegek olvasása, lényegük megértése, a szövegek feladatokon keresztül történő feldolgozása. Különböző műfajú szövegek (pl. versek, mesék, történetek, fabulák, viccek) közös olvasása. Egyszerű, informatív szövegből (pl. brosúrából, menetrendből, utcai táblákról, feliratokról) tárgyszerű információ szerzése. Rövid, egyszerű, írott utasítások követése képek segítségével (pl. játék összerakása, útbaigazítás). Egyszerűsített nyelvezetű irodalmi alkotások olvasása (pl. versek, mesék, dalszövegek, novellák). *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* történetek, hirdetések, plakátok, egyszerű katalógusok, egyszerű üzenetek, útleírások, képeslapok, feliratok, nyomtatványok hagyományos és online formában.

	M	N
1	**Fejlesztési egység**	**Íráskészség**
2	**Előzetes tudás**	A tanulónak kevés tapasztalata van a célnyelven való írás területén. Az egyszerű, rövid szavakat, mondatokat felismeri, megérti. A tanult, rövid szavakat le tudja másolni.
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló képes felismerni az anyanyelven és a tanult célnyelven történő írás közti különbséget; ismeri az adott nyelv ábécéjét;

		különböző nyelvi tevékenységek során rövid szavakat, mondatokat másol, illetve ír le; különböző műfajú és életkorának megfelelő témájú rövid szövegeket alkot, adott mintát követve; írásban személyes adatokra vonatkozó egyszerű kérdésekre válaszol; közösen feldolgozott olvasott szöveghez kapcsolódó írásbeli feladatokat végez el; bekapcsolódik írást igénylő játékos nyelvi tevékenységekbe; képes kreatívan alkalmazni a nyelvi órákon és a célnyelven tanult tantárgyak szókincsét, tudását az őt érdeklő témájú, egyszerű szövegek írása során.

	O
1	**A fejlesztés tartalma** Szavak és rövid szövegek másolása, illetve hallás utáni leírása. Rövid mondatok írása egyszerű nyelvi szerkezetek felhasználásával (pl. napirend bemutatása, emberek, állatok, tárgyak jellemzése, képfeliratok készítése). Különböző műfajú, egyszerű, rövid szövegek írása (pl. hagyományos vagy elektronikus képeslap, üdvözlőlap, meghívó, üzenet, SMS, e-mail). Egyszerű, autentikus kérdőívek, adatlapok kitöltése. Projektmunka készítése (pl. poszterek, hirdetések, faliújságok, tájékoztató táblák, ismertetők). Az életkornak megfelelő irodalmi művek (pl. mesék, történetek) bizonyos elemeinek megváltoztatása, átírása. Különböző típusú szövegek kreatív írása (pl. napló, dalszöveg, listaversek, szabadversek). *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* leírás, felirat, utasítás, képeslap, üdvözlőkártya, meghívó, üzenet, SMS, e-mail, levél, adatlap, dalszöveg, keresztrejtvény.

TÉMAKÖRÖK

	A		B
1	**Ajánlott témakörök**	**Óraszám**	**Kapcsolódási pontok**
2	**Család** Én és a családom. Családtagok bemutatása.	**14**	*Környezetismeret*: együttélés a családban.
3	**Otthon** Otthonom, szűkebb környezetem. Kedvenc játékaim. Lakóhelyem, tágabb környezetem.	**16**	*Környezetismeret*: lakóhelyi környezet. *Matematika*: tájékozódás a térben, halmazok.
4	**Étkezés** Napi étkezések. Kedvenc ételeim, italaim. Egészséges táplálkozás.	**22**	*Környezetismeret*: az ember megismerése és egészsége: tápanyag, élelmiszer, étrend. *Matematika*: halmazok, állítások igazságának eldöntése, tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rögzítése.
5	**Idő, időjárás** Évszakok és hónapok. A hét napjai és napszakok. Az óra. Időjárás.	**22**	*Környezetismeret*: az idő mérése, az idő kifejezése a mindennapi kommunikációban. A napszakok, az évszakok váltakozása. *Matematika*: számok írása, olvasása, állítások igazságának eldöntése, tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rögzítése.
6	**Öltözködés** Évszakok és ruhadarabok. Kedvenc ruháim.	**16**	*Környezetismeret*: egészséges életmód: öltözködés. *Matematika*: halmazok.
7	**Sport** Testrészek és mozgás. Kedvenc sportom.	**14**	*Környezetismeret*: testrészek, egészségvédelem. *Testnevelés és sport*: mozgásos játékok.
8	**Iskola, barátok** Iskolám, osztálytermünk. Tantárgyaim. Osztálytársaim, barátaim.	**14**	*Környezetismeret*: baráti kapcsolatok, iskolai közösségek. *Matematika*: tájékozódás a térben, halmazok.

9	**Szabadidő** Szabadidős tevékenységek. Kedvenc időtöltésem.	**16**	*Ének-zene*: zenehallgatás. *Vizuális kultúra*: kreatív alkotások. *Környezetismeret*: napirend.
10	**Természet, állatok** Kisállatok. Kedvenc állataim. Állatok a ház körül. Vadon élő és állatkerti állatok.	**14**	*Környezetismeret*: élőlények csoportosítása élőhely, táplálkozási mód, egyéb tulajdonságok szerint; változatos élővilág; környezetvédelem. *Matematika*: halmazok, adatgyűjtés, adatok lejegyzése.
11	**Ünnepek és hagyományok** Az én ünnepeim. Ünnepek itthon és a célnyelvi kultúrában.	**11**	*Környezetismeret*: ünnepek, hagyományok. *Magyar nyelv és irodalom*: jeles napok.
12	**Fantázia és valóság** Kedvenc meséim, könyveim. Képzeletem világa. A cirkusz.	**11**	*Dráma és tánc*: dramatikus játékok. *Vizuális kultúra*: képzeletem világa. *Magyar nyelv és irodalom*: mesék, legendák, mítoszok.
	Összes óraszám:	**170**	

1	**A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén**		A1 szintű nyelvtudás. A tanuló megérti a gazdagodó nyelvi eszközökkel megfogalmazott célnyelvi óravezetést, az ismert témákhoz kapcsolódó kérdéseket, rövid megnyilatkozásokat, szövegeket. Egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal kommunikál. Felkészülés után elmond rövid szövegeket. Közös feldolgozás után megérti az egyszerű olvasott szövegek lényegét, tartalmát. Ismert témákról rövid, egyszerű mondatokat ír, mintát követve önálló írott szövegeket alkot.

3.2.5. 5–6. ÉVFOLYAM NORMÁL

Célok és feladatok

Az idegen nyelvi kerettanterv célja kettős: egyrészt megadni azokat a kimeneti kritériumokat melyek az iskolai nyelvoktatás lépcsőihez a nyelvi fejlődés érdekében elengedhetetlenek, másrészt irányelveket adni az iskoláknak a helyi tantervek elkészítéséhez és az eredményes nyelvtanári munkához.

A korszerű idegennyelv-tanítás elsődleges célja a tanuló nyelvi cselekvőképességének fejlesztése. A tanuló legyen képes személyes és szakmai életében egyéni kommunikációs céljait elérni, saját gondolatait kifejezni, és mind valódi mind pedig digitális térben idegen nyelven ismereteket szerezni.

Az idegen nyelvek tanítása eltér a többi tantárgyétól abból a szempontból, hogy nem a tartalmi ismeretek átadásán van a hangsúly, hanem azoknak a készségeknek a kialakításán és állandó fejlesztésén, melyek segítségével a tanuló saját gondolatait és elképzeléseit idegen nyelven is ki tudja fejezni.

Az 5-8. évfolyamon az idegen nyelv tanítása szervesen épül a 4. évfolyamon megkezdett nyelvi fejlesztésre, illetve annak eredményeire. A hangsúly lassan áttevődik a nyelvelsajátításról a tudatos nyelvtanulás felé. Az életkornak, érdeklődésnek és a nyelvtanulás folyamatának megfelelő órai tevékenységek jellemezzék ezt a szakaszt is. Az 5. évfolyamtól változatlanul az idegen nyelvi kommunikációra történő felkészülés áll a középpontban, ezt tanórán kívüli feladatokkal, tevékenységekkel és az ezekben történő részvételre való biztatással kell segíteni.

A négyéves nevelési-oktatási szakasz egyik fő célja a megelőző szakaszban kialakított nyelvtanulási motiváció fenntartása és erősítése, ugyanakkor egyre hangsúlyosabbá válik, hogy a tanuló valós nyelvi helyzetekben tudja használni a nyelvet és egyre növekvő nyelvi tudatossággal rendelkezzen. Ekkor kell megalapozni azt a képességet, mellyel az idegen nyelvi ismereteket tudatosítja, és az idegen nyelvű szövegek világában eligazodik. A nyelvtanuló ebben a szakaszban egyre mélyebben és árnyaltabban ismeri meg az idegen nyelv felépítését és szerkezetét.

A diák aktív, önálló nyelvtanulóvá nevelése egyik feltétele az egész életen át tartó tanulás megalapozásának. Fejlesztéséhez szükség van a tanulási stratégiák elsajátítására, az önálló tanulás módszereinek megismerésére, valamint az önértékelés és a társértékelés alkalmainak megteremtésére. Fontosak a kooperatív módszerek, valamint a projektmunkák, amelyek fejlesztik a probléma- és folyamatközpontú gondolkodást. Szükséges, hogy a tanulók a digitális tartalmak felhasználásához útbaigazítást kapjanak. A nyelvórai és otthon elvégzendő tevékenységeken

keresztül a tanuló váljon képessé arra, hogy digitális eszközökön és csatornákon keresztül is megértse az ismert témához kapcsolódó írott vagy hallott szövegeket. Tudjon szöveget alkotni szóban és írásban, valamint célnyelven beszélgetni az ismert nyelvi eszközök segítségével. Az egyéni tanulási különbségek kiegyenlítése miatt pedig szakmai szempontból javasolt, hogy az iskolai oktatásban a nyelvtanulás továbbra is csoportbontásban történhessen.

Kapcsolódás a kompetenciákhoz

A tanulás kompetenciái: Az idegen nyelvek tanulása során fejlődik a tanuló memóriája, a korábban tanult elemek felidézését és rendszerezését igénylő tanulási teljesítménye. A tanuló képessé válik a nyelvtanulási stratégiák felismerésére és ezek alkalmazására, ez pedig hasznosul más tantárgyak esetében is. Megtanulja a hibákra történő visszajelzések elfogadását, a hibák kijavításának szükségességét, valamint képessé válik saját és társai fejlődésének értékelésére. A tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségek felismerésével és kihasználásával is készül az egész életen át tartó tanulásra. Az önálló nyelvtanulásra való felkészülés a tanulási folyamat aktív résztvevőivé teszi.

A kommunikációs kompetenciák: A nyelvórai tevékenységek képessé teszik a tanulót arra, hogy az élő idegen nyelven árnyaltan fejezze ki, objektíven támassza alá, szemléltesse gondolatait, hallgassa meg társait, társaival közösen hozzon döntéseket, formáljon véleményt, információt és tudást osszon meg. Képekre, ábrákra, hanganyagokra, szövegekre idegen nyelven utal, azokra vonatkozóan véleményt fogalmaz meg és állást foglal, s ezeket felhasználva, párban vagy csoportban, további kommunikációs feladatokat old meg. Nyelvtudását személyes és online nyelvi érintkezésben kapcsolatépítésre használja fel.

A digitális kompetenciák: Az idegen nyelvek tanulása során a tanuló úgy használja a digitális eszközöket, forrásokat és mobiltelefonos applikációkat, hogy a célnyelv jellemző kifejezéseit és pragmatikáját megfelelően alkalmazza, valamint saját fejlődését és tanulását támogassa. Ezzel lehetővé válik az idegen nyelvű szövegalkotás, szövegértés és nyelvi interakciók fejlesztése digitális felületeken és eszközök használatával.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: Az idegen nyelv tanulása során a tanulónak több szempontból fejlődik a gondolkodása, mely során egyre több nyelvi elemet képes felismerni, felidézni, az egymásra épülő elemeket logikusan elrendezni és alkalmazni. A feldolgozott témák hatására mérlegelő gondolkodása és problémamegoldó készsége, a nyelvek közötti kódváltást lehetővé tevő kognitív képességei is fejlődnek. Nyelvtudása növeli az információszerzési és tudásmegosztási lehetőségeit.

A személyes és társas kompetenciák: A társas kompetenciák fejlődéséhez hozzájárulnak a nyelvórákon gyakran párban vagy csoportban végzett feladatok, valamint egyéb, kooperáción alapuló tanulási tevékenységek is, melyek során fejlődik együttműködési készsége, kitartása, cél- és feladattudata. A nyelvtudás növeli a tanulók önbizalmát, önbecsülését, valamint fejleszti más nemzetek tagjaihoz, kultúrájához és az idegen, ismeretlen világokhoz való viszonyát.

A kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az idegen nyelv tanulása során a tanuló nyitottá válik a saját országa, nemzete és más népek történelmére, kultúrája közötti eltérésekre, elfogadja a különbségeket, magabiztosságát az anyanyelvi kötődés és az a kritikus, toleráns gondolkodásmód határozza meg, amely teret ad a kreatív, alkotó jellegű önkifejezésnek. A korszerű nyelvtanítás szükségszerűen magában foglalja a tanuló életkorának megfelelő alkotó tevékenységeket és az alkotással kapcsolatos tartalmakat.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A kompetencia fejlesztése valós nyelvi célok és helyzetek idegen nyelven történő leképezésével valósul meg. Egy nyelvi feladat megoldása közben a tanuló együttműködik, hagyományos és digitális forrásokat használ, kommunikál, problémát vitat meg, döntéseket hoz, ezekről beszámol és mindezek felkészítik a munkavállalásra.

Módszerek

Az idegennyelv-oktatás tevékenység- és tanulóközpontú, vagyis a tanuló számára olyan életkorának, illetve érdeklődésének megfelelő szituációkat teremt, amelyekben személyisége fejlődik, és a nyelvet eszközként, hatékonyan használja. A nyelvi tartalmak és eszközök átadása szövegösszefüggésbe ágyazottan, konkrét beszédhelyzetekben, akár képekkel vagy nonverbális elemekkel segítve történik.

Kiemelten fontos a nyelvoktatásban az interdiszciplináris, azaz a tantárgyak között átívelő szemlélet, mely épít a más tantárgyak keretében szerzett ismeretekre, és az idegen nyelven megszerzett tudással pedig gazdagítja más tantárgyak tanulását. Projektfeladatok, információgyűjtés a szaktantárgyhoz, internetes kutatómunka, mind-mind történhet idegen nyelven is, felkészítve a tanulót a munka világában zajló információcserére.

A használható nyelvtudás és a valós kommunikáció elsajátítása érdekében együttesen kell fejleszteni a nyelvi és nem nyelvi készségeket. A kezdeti szakasz döntő mértékben szóbeli nyelvhasználatával ellentétben, a 7-8. osztályban egyre hangsúlyosabbá válik az írásbeli kommunikáció is. Az olvasott szövegértés és az írásbeli szövegalkotás készségeinek ebben az időszakban elkezdett tudatos fejlesztése eredményeként a nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló szóban és írásban megold változatos kihívásokat igénylő feladatokat, társas tevékenységekben vesz részt, valamint életkorának és nyelvi szintjének megfelelően kommunikál az élő idegen nyelven.

A hosszú távon is fenntartható nyelvi fejlődés, valamint a motiváció fenntartása érdekében elengedhetetlen a tanórán kívüli nyelvhasználatra és nyelvtanulásra is építeni, melyekre a tanulót a nyelvórán egyre nagyobb mértékben fel kell készíteni. Ezeknek a tevékenységeknek elsődleges célja az, hogy a tanuló szinte mindennap találkozzon az idegen nyelvvel lehetőleg olyan helyzetekben, melyek életkorának és érdeklődésének megfelelnek, a nyelvtanulást élővé és folytonossá teszik, és ezzel nyelvtanulási kedvét erősítik. A nyelvórai és az iskolán kívüli nyelvhasználat lehetőségei nagyban segítik a nyelvi fejlődést az egyéni különbségek esetén is. A kerettantervben megfogalmazott, témákhoz kapcsolódó javasolt tevékenységek (idegen nyelvű filmek, könnyített olvasmányok, e-mail levelezés, idegen nyelvű színi előadások, internetes kutatási feladatok stb.) eredményesebbé teszik a nyelvtanítást.

Az adott nyelvet használó emberek és kultúrák megismerésével a nyelvtanuló nyitottabbá, érdeklődőbbé és tájékozottabbá válik, érzelemvilága és gondolkodása fejlődik. Az idegen nyelv tanulása során, valamint az iskolán kívüli tevékenységek által a nyelvtanuló részesévé válhat az adott kultúráknak, kapcsolatot teremthet anyanyelvi beszélőkkel, összehasonlíthatja saját kulturális szokásait más kultúrákkal. Az ismeretszerzésben segíthetnek a célnyelvi országokról szóló olvasmányok vagy filmek, vagy a rendszeres idegen nyelvi projekt feladatok, melyet a tanuló akár egyénileg, akár csoportosan készíthet el.

A motiváció fenntartása és erősítése érdekében a nyelvórát továbbra is a pozitív, jó hangulatú tanulási környezet jellemzi, amelyben a tanuló életkori sajátosságainak megfelelő, érdekes, kihívást jelentő, gyakran játékos feladatokat old meg. Ezeket a tankönyveknek is tartalmazniuk kell. A változatos munkaformák, például: projektmunkák, páros és csoportos feladatok, valamint az irányító tanár és a társak visszajelzései vagy a különféle értékelési formák segítik a tanulót abban, hogy továbbra is szívesen és örömmel vegyen részt a tanórán, önbizalma erősödjön, nyitott és motivált maradjon alapkészségeinek fejlesztésére és az újabb nyelvtanulási

stratégiák elsajátítására. A nevelési-oktatási szakasz végére magabiztossá válik, szívesen használja nyelvtudását, s egyúttal egyre inkább tudatos nyelvhasználó is lesz, aki képes saját hibáit észrevenni, és saját haladását értékelni.

A nyelvtanulásban a valódi kommunikációs szituációknak és a valós nyelvi cselekvéseknek az alapja az idegen nyelvű, autentikus szöveg mely a nyelvtanuló számára tartalmi és nyelvi szempontból is illeszkedik életkorához és érdeklődéséhez. A jól megválasztott, megbízható tananyag nagy segítség tanárnak és tanulónak egyaránt, és a tanulási folyamat sikeressége szempontjából meghatározó. A nyelvtanulónak képessé kell válnia arra, hogy a szövegeket megértse, illetve az azokban szereplő nyelvi és egyéb információkat fel tudja használni saját tanulási céljainak megvalósítására támaszkodva az anyanyelvén vagy egyéb tanulásterületen megszerzett tudására. Hangsúlyos szerepe van emellett a nyelvi eszközök funkcionalitásának, melyek a tananyagokban nem különálló egységekként, hanem mindig szövegösszefüggésbe ágyazva kell, hogy megjelenjenek.

Kimeneti szintek

Ebben a nevelési-oktatási szakaszban a 6. évfolyam végére a KER szerinti A1, a 8. évfolyam végére az A2 nyelvi szint a kimeneti elvárás. Ez időszak végére a tanuló ismeri és használja az alapszintű nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat, valamint ezeket más tanulási területeken is alkalmazza kompetenciáinak mélyítésére. Életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hagyományos és digitális nyelvtanulási forrásokat használ (pl. internet, mobilalkalmazások), kiaknázza a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket szórakozásra, főként ismerős, mindennapi helyzetekben történő kommunikációra, közvetítésre, ismeretszerzésre és tudásmegosztásra. Egyre inkább érti a nyelvtanulás, illetve a nyelvtudás fontosságát.

Az 5-8. évfolyamon a következő tanulási eredmények várhatók el, témakörtől függetlenül:

- változatos, kognitív kihívást jelentő írásbeli feladatokat old meg önállóan vagy kooperatív munkaformában, a tanult nyelvi eszközökkel, szükség szerint tanári segítséggel;
- nyomtatott és/vagy digitális alapú segédeszközt, szótárt használ;
- értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szituációkhoz kapcsolódó hangzószövegekben megjelenő információkat;
- kiemel, kiszűr konkrét információkat a nyelvi szintjének megfelelő írott szövegből, és azokat összekapcsolja más iskolai vagy iskolán kívül szerzett ismereteivel;
- a tanult nyelvi elemeket többnyire megfelelően használja, beszédszándékainak megfelelően, egyszerű spontán helyzetekben;

- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkot szöveget szóban és írásban;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is folytat célnyelvi interakciót az ismert nyelvi eszközök segítségével;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is megérti az ismert témához kapcsolódó írott vagy hallott szövegeket;
- alkalmazza idegen nyelven az életkorának és érdeklődésének megfelelő digitális műfajok főbb jellemzőit.

Az egyes élő idegen nyelvi kerettantervek felépítése, szerkezete

A kerettantervek a kötelező tartalmat témakörökön keresztül közelítik meg, és a tanulási eredmények, a fejlesztési feladatok, valamint a javasolt tevékenységek ezek köré csoportosítva jelennek meg. Az egyes témakörök mellett meghatározásra kerültek az adott évfolyamokra kötelező nyelvi funkciók, nyelvi elemek és struktúrák, melyeket az 5-6. évfolyamra, valamint a 7-8. évfolyamra vonatkozó specifikus bevezetők utolsó részei sorolnak fel. A megadott nyelvi funkciók, stratégiák és elemek mindig az adott nevelési-oktatási szakaszra vonatkoznak, az előzőeknél megfogalmazottakra épülnek, azokat bővítik, és a tanulónak témakörtől vagy a választott nyelvkönyvtől függetlenül el kell sajátítania őket.

A témakörök mindegyike szerepel ebben a szakaszban is, de elemeik tára szélesedik, feldolgozásuk egyre árnyaltabban történik. Hangsúlyosabbá válnak és mélyülnek a kereszttantervi, kultúrák közötti és célnyelvi tartalmak, valamint a tudásmegosztással és ismeretszerzéssel kapcsolatos vonatkozások. Új témakörként megjelennek a közéleti és aktuális témák, melyek az éppen időszerű közéleti tartalmak, hírek, témák feldolgozása révén az osztálytermi és a valós helyzetek közötti távolság csökkentését segítik elő. A személyes, környezeti, közéleti és aktuális témák a valós nyelvhasználathoz kapcsolódnak, a továbbiak többnyire az iskolai, nyelvórai és iskolán kívül történő nyelvtanulási tevékenységeket jelölik.

Az idegen nyelvi kerettanterv minden egyes témakörhöz javasol tevékenységi formákat is, melyek segíthetik a témakörhöz tartozó szókincs, illetve nyelvi struktúrák bevéséődését. A motiváció állandó ébrentartása érdekében mindig érdemes az ilyen jellegű feladatokat a tanulók szemszögéből nézve négy szempont szerint megvizsgálni: fontosnak érzik-e (pl. fejleszti-e a kommunikációjukat), szeretik-e az ilyen típusú feladatot (pl. csoportfeladat, egyéni projekt), érdekesnek találják-e (pl. ad-e, igényel-e új információt), illetve szórakoztatónak találják-e (pl. játékok, versenyek). A javasolt tevékenységi formák csak gondolatébresztő példák, és ellentétben a szókincs és a nyelvi struktúrák, funkciók meghatározásával nem kötelező érvényűek.

3.2.6. 5. ÉVFOLYAM - NORMÁL

Az 5. évfolyamon az angol nyelv tantárgy alapóraszáma: 136 óra

Az angol nyelv tantárgy kerettantervei az Élő idegen nyelv kerettanterveinek részeként íródtak, és az ott meghatározott céloknak, feladatoknak, módszereknek és kimeneti követelményeknek megvalósítását részletezik a különböző nevelési és oktatási szakaszokra vonatkozóan.

Az 5. évfolyamra az alsóbb évfolyamon kialakult pozitív hozzáállással és a további nyelvtanulásra motiváltan érkezik a tanuló Az 5. évfolyamon a nyelvtanítás elsődleges célja ezek fenntartása és erősítése, ugyanakkor egyre nagyobb szerephez jutnak azok a módszerek, melyek a tanuló írásbeli kommunikációját, illetve tudatos nyelvhasználatát fejlesztik mind a hagyományos, mind a digitális csatornákon. A célok elérése érdekében lényeges, hogy az előző és a jelen oktatási szakasz között az átmenet gördülékeny legyen - vagyis továbbra is fontos a stresszmentes nyelvóra, az oldott hangulatú tanulási környezet, amelyben a tanuló változatos munkaformákban, életkorának és érdeklődési körének megfelelő, tevékenységközpontú, sok esetben mozgásos és játékos feladatokat old meg.

Az egyre bővülő, összetettebb nyelvi tartalmakkal továbbra is szövegkörnyezetbe illeszkedve ismerkedik meg a tanuló. A Nat-ban megnevezett készségek továbbra is egymásba fonódva fejlődnek; ám a beszédkészség és a hallott szövegértés mellett előtérbe kerülnek az írásbeli szövegalkotás, valamint az olvasott szövegértés készségei is. A szövegekkel való munkát a tanuló érdeklődési körének megfelelő, autentikus szövegek, történetek teszik eredményessé. Ebben a tanulási szakaszban fokozatosan egyre nagyobb szerepet kap a digitális csatornákon keresztül történő kommunikáció és szövegértés is.

Az 5. évfolyamon a tanuló a 4-en már megismert témakörökkel és tartalmakkal találkozik, s az ott szerzett előzetes tudására építve bővíti tovább ismereteit. A témakörök egyre mélyebb és árnyaltabb feldolgozása, valamint a különböző szövegtípusok révén fejlődik a tanuló nyelvi cselekvőképessége: egyre bonyolultabb tartalmak megértésére és egyre összetettebb kommunikációs célok megvalósítására képes. Új témakörök is megjelennek: aktuális témák, melyek egyrészt a tanuló számára érdekes híreket, tartalmakat dolgozzák fel, másrészt lehetőséget biztosítanak arra, hogy a fiatalok életét is érintő aktualitásokat a nyelvórán megbeszéljék. A nyelvhasználat elsősorban osztálytermi keretek között valósul meg, de törekedni kell arra, hogy a tanulónak lehetősége legyen az osztálytermen kívül is valós nyelvhasználati helyzetek megélésére, illetve, hogy ezekre a tanórán kívül szerzett ismeretekre tudatosan építsünk.

Az országismereti témakörök bővülése és elmélyülése tovább erősíti a tanuló érdeklődését és nyitottságát a célnyelvet beszélő, eltérő kulturális háttérrel rendelkező emberek iránt.

Az oktatási szakasz végére a tanuló eléri a KER szerint meghatározott A1 szintet.

A kerettantervek a kötelező tartalmat témakörökön keresztül közelítik meg. Az egyes témakörök mellett az adott évfolyamokra kötelező nyelvi funkciók és nyelvi elemek, struktúrák kerültek meghatározásra, melyek az előző oktatási szakaszra megadottakat bővítik, azokra épülnek.

Angol nyelvi funkciók az 5. évfolyamra (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- köszönési formák (üdvözlés és elköszönés) értelmezése és kifejezése (Hello! Good morning! Good night! Goodbye! Bye-bye! Take care! How are you? Fine, thanks. I'm OK.);
- köszönet kifejezése (Thanks. Thanks a lot. Thank you very much.);
- köszönetre történő reakció megfogalmazása (You're welcome. No problem.);
- bemutatkozás megfogalmazása (My name is … Hello. Hi! Nice to meet you.);
- információkérés, információadás (What's your name? My name is Peter. How old are you? I'm 10. Where are you from? I'm from Budapest. When's your birthday? On 4th July. What's your favourite animal? My favourite animals are cats. Have you got a pet? Yes, a cat. No, I haven't. Have you got any brothers or sisters? Yes, a brother. No, I haven't.);
- hogylét iránti érdeklődés (How are you? What's wrong?);hogylét iránti érdeklődésre történő reakció kifejezése (I'm fine, thanks. I'm OK.);
- bocsánatkérés értelmezése és annak kifejezése (I am sorry. I'm very sorry.) ;
- bocsánatkérésre történő reakció megfogalmazása (That's OK. No problem.);
- jókívánságok kifejezése (Happy birthday! Good luck! Congratulations!);
- főbb ünnepekhez kapcsolódó szófordulatok (Merry Christmas! Happy New Year! Happy Easter!);
- megszólítás és elköszönés kifejezése írott, személyes szövegben, pl. baráti levélben és e-mailben (Dear Peter, Best wishes);
- véleménykérés és arra reagálás (Do you agree? Yes, I do. No, I don't. What do you think? I think …);
- tetszés, illetve nem tetszés kifejezése (Do you like ...? Yes, I do. No, I don't. What's your opinion about …? I think …);

- dolgok, személyek megnevezése, rövid/egyszerű jellemzése (What is this? What is it like? It's …/ It's big and comfortable. What's ... in English? What's ... in Hungarian?);
- igenlő vagy nemleges válasz kifejezése (Yes, I have. No, I haven't. Yes, I do. No, I don't.);
- tudás, illetve nem tudás kifejezése (I know. I don't know. I have no idea.);
- nem értés megfogalmazása (I don't understand.);
- visszakérdezés kifejezése nem értés esetén (Can you repeat it? Can you spell it for me?);
- alapvető érzések kifejezése (I'm cold. I'm hungry. I'm happy/sad/angry.) ;
- akarat, kívánság kifejezése (Would you like a ...? Yes, please. No, thanks. I would like…);
- kérés és arra reagálás (Can you give me a pen? Can I get a pen? Yes, here you are. Sorry, I can't.);
- javaslat és arra reagálás (Let's go to the cinema., Good idea. Would you like to come to the cinema? Yes, sure.);
- meghívás és arra reagálás (Can you come to my party? Yes, thanks. Sorry, I can't. I'd like to invite you to my party.);
- kínálás és arra reagálás (Would you like an orange? Here you are. Yes, please. No, thank you. Thank you.);
- betűzés kérésének kifejezése (Could you spell it, please?´;
- utasítások értelmezése és azokra történő reakció kifejezése (Come here, please. Read the text, please.).

Angol nyelvi elemek, struktúrák az 5.évfolyamra (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- szokásos cselekvés, történés kifejezése jelen időben: Present Simple (I eat bread for breakfast. I don't like cheese. Do you play tennis?);
- cselekvés, történés kifejezése jelen időben: Present Continuous (Why is she crying? I'm not listening. I'm leaving.);
- létezés kifejezése múlt időben: 'to be' létige (I was … I wasn't ... Were you …? Was he…? Who was there? What was that?);
- cselekvés, történés kifejezése múlt időben: Past Simple (I ate bread for breakfast. I didn't see the film. Did you visit Joe?);
- múlt idejű cselekvés kifejezése: Past Progressive;
- jövő idejűség kifejezése: 'going to' (I'm going to be a doctor. It's going to rain.);

- felszólító mód: felszólítások (Come here. Don’t shout.);
- kérdőmondatok, kérdőszavak (who?, when?, where?, what?, how?);
- birtoklás: birtokos névmások és ’s genitive (My, your, his/her/its, our, their, Joe’s brother …);
- mennyiségi viszonyok: egyes és többes szám (dog-dogs, child-children);
- mennyiségi viszonyok: számok (one, two, …, hundred), sorszámok (first, second, third…);
- mennyiségi viszonyok: megszámlálható főnevek (How many CDs have you got? I’ve got a lot of/few CDs.);
- mennyiségi viszonyok: megszámlálhatatlan főnevek (How much money have you got? I’ve got a lot of/little money.);
- térbeli viszonyok: prepozíciók, helyhatározók (here, there, on the left, on the right, in, on, under, opposite, next to, between …);
- időbeli viszonyok: gyakoriság (How often? always, often, sometimes, never, once/twice a week, every day), időpontok/dátumok (in 1997, in July, at 5 o’clock, on Monday, It’s eight. It’s quarter to eight.);
- minőségi viszonyok: melléknevek fokozása (Tom’s younger than Sue. Mary is the prettiest girl.);
- minőségi viszonyok: rendhagyó melléknevek fokozása (good/bad, better/worse);
- modalitás: ’can’, ’must’ . have to’ segédige (I can/can’t swim. I must go.);
- szövegösszetartó eszközök: névelők (a, an, the);
- mutató névmások (this, that, these, those);
- kötőszavak (and, or, but, because);
- névmások (I, he, they…, me, him, them…);
- some/any (There are some pencils in the bag. Have you got any sisters? I haven’t got any matchboxes. There’s some water in the vase., There isn’t any juice in my glass.);
- határozatlan névmások (somebody, anybody, nobody, everybody);
- Present Perfect Simple (Have you done your room? I haven’t finished it yet.);
- időtartam: How long? (How long were you in Spain? For one month.);
- időbeli viszonyok: ’already’, ’yet’, ’just’ (I have already read it. He has not finished it yet. She has just entered the room.);
- utókérdés kifejezése.

Az egyes témakörök tanulási eredményeként a tanuló:

- az adott tématartományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget;
- az adott tématartományban létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;
- az adott tématartományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Personal topics and topics concerning immediate environment and nature	40
Public matters	8
Topics concerning classroom activities	15
Cross-curricular topics and activities	10
English and language learning	9
Intercultural topics	17
Current topics	9
Entertainment	15
Gaining and sharing knowledge	13
Összes óraszám:	**136**

TÉMAKÖR: PERSONAL TOPICS AND TOPICS CONCERNING IMMEDIATE ENVIRONMENT AND NATURE

JAVASOLT ÓRASZÁM: 40 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- elmesél rövid, személyes történetet egyszerű nyelvi eszközökkel, önállóan;
- rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az ajánlott tématartományokban;
- értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;
- kommunikációt kezdeményez egyszerű hétköznapi témában, a beszélgetést követi, egyszerű nyelvi eszközökkel fenntartja és lezárja;

- az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;
- üzeneteket ír;
- megoszt alapvető személyes információkat magáról egyszerű nyelvi elemekkel;
- kifejez tetszést, nem tetszést, akaratot, kívánságot, tudást és nem tudást, szándékot;
- kifejez alapvető érzéseket, például örömöt, sajnálkozást, bánatot, elégedettséget, elégedetlenséget;
- ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a személyes és környezeti tématartományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget;
- a személyes és környezeti tématartományban létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;
- a személyes és környezeti tématartományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: ismerősök, rokonok (family relations);
- a témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: közvetlen környezet, otthon;
- a témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a ház/lakás részei, bútorok, háztartási eszközök;
- a témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: ünnepek;
- a témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbik;
- a témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: társadalmi kapcsolatok (social relations);
- a témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: animals, plants;
- a témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a természet, a város és a vidék;

- témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természetvédelem, állatvédelem;
- témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természeti jelenségek (natural phenomena);
- személyes és közvetlen környezethez tartozó egyszerű információk átadása egyszerű nyelvi elemekkel;
- életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata.

Javasolt tevékenységek:

- projektmunka egyénileg (PPT):
    - családfa készítése képekkel és annak szóbeli bemutatása
    - a lakóhely és környezetének bemutatása
- scrapbook/poszter készítése:
    - ’Ez vagyok én’ (kedvenc tárgyaim, együttesem, színészem stb.
    - ‘A családom’
    - ‘Háziállatom’, milyen állatot szeretnék, (fajta, kinézet, kor, táplálkozás, szokásaik stb.)
    - ‘Okosház’
- projektmunka csoportban:
    - Ezek vagyunk mi (kedvenc együtteseink, kedvenc tantárgyaink, kedvenc filmjeink, színészeink, olvasmányaink, játékaink stb.)
    - (plakát készítése): Mit teszünk környezetünk védelme érdekében?
    - (makett készítése): A mi házunk; Álomházam; Lakóhelyünk
- csoportos internetes kutató munka: ’Families around the world’ képek gyűjtése, azok bemutatása, összehasonlítása az órán;
- szóbeli mini-prezentációk: ‘Napirendem’+ családtag napirendje, szabadideje;
- internetes kutatás: meddig élnek a különböző állatok?;
- kérdőívek megalkotása, kitöltése, illetve írásbeli/szóbeli összegzése:
    - ‘Házi kedvencek a csoportunkban’,

- ‘Különóráink és hobbijaink’ (időpont, helyszín stb.)

- internetes kutatás: My hero’s/actor’s life and lifestyle;
- Szerepjátékok:
  - Interjú kedvenc hősöddel/színészeddel az életéről és családjáról
  - Ismerkedés egy új osztálytárssal – kérdések és feleletek

TÉMAKÖR: PUBLIC MATTERS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- találkozik az érdeklődésének megfelelő, akár autentikus szövegekkel elektronikus/digitális csatornákon, tanórán kívül is.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a közéleti tématartományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget;
- a közéleti tématartományban létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;
- a közéleti tématartományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a közéletben és a szolgáltatásokban résztvevő személyek, (pl. clerk, guide, waiter, ticket officer, tourist);
- a témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: cultural institutions, restaurants, national and international attractions/sights, city life/country life;
- a témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: entrance tickets, forms, brochures;
- a témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: cultural events, ways of entertainment;

- a témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: giving directions, giving information;
- a témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies, entertainment, culture, travelling, national and international tourism;
- a közéleti tématartományhoz tartozó egyszerű információk értelmezése.

Javasolt tevékenységek:

- poszter: térképkészítés a környékről, üzletekről, látványosságokról, majd ezt felhasználva páros feladat az útbaigazítás gyakorlására;
- prospektus, reklám készítése - csoportverseny - (étterem, mozi, színház, látványosság) - melyik a leghatásosabb reklám?;
- projektmunka csoportban (társasjáték készítése és játszása):
    - 'What do you know about…?' (The moon, The Pacific Ocean, Crocodiles, Tokio, Jazz music stb.) - egyszerű válasszal lehet továbblépni.
    - 'What can you find' (in London, in Budapest, in Paris, in New York, in your home town stb.) - egy nevezetességgel lehet továbblépni.
- kiselőadás, internetes kutatómunka: az Egyesült Királyság bemutatása;
- quiz játék a célnyelvi országokról és hazánkról;
- színi előadás: egy ismert mese közös elolvasása és dramatizálása ;
- kérdőív készítése, kitöltése, kiértékelése
    - leggyakoribb szórakozási formák a csoportban, (tv, olvasás, internet, sport stb.)

TÉMAKÖR: TOPICS CONCERNING CLASSROOM ACTIVITIES

JAVASOLT ÓRASZÁM: 15 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megérti a szintjének megfelelő, nonverbális vagy vizuális eszközökkel támogatott célnyelvi óravezetést és utasításokat, kérdéseket;
- felkészülést követően röviden, összefüggően beszél az ajánlott tématartományokhoz tartozó témákban;

- képet jellemez röviden, ismert nyelvi fordulatok segítségével, segítő tanári kérdések alapján;
- változatos, kognitív kihívást jelentő szóbeli és írásbeli feladatokat old meg önállóan vagy kooperatív munkaformában, a tanult nyelvi eszközökkel, szükség szerint tanári segítséggel;
- értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű hangzószövegben a tanult nyelvi elemeket;
- alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és a feladatmegoldás során;
- alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott, nyomtatott vagy digitális alapú szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és feladatmegoldás során;
- egyszerű mondatokat összekapcsolva mond el egymást követő eseményekből álló történetet, vagy leírást ad valamilyen témáról;
- nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak, vagy fordulatok ismétlését vagy betűzését kéri.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a játék céljainak megfelelően alkalmazza;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tantestület (school staff);
- a témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school;
- a témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used for studying;
- a témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: afternoon activities, school festivals, school traditions, events, extracurricular opportunities for language learning/use of language;
- a témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: learning, social events, hagyományőrzés (keeping traditions);
- a témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tudás (knowledge), nyelvtanulási célok (language learning targets);
- részvétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben;

- tanult elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére;
- életkornak és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során.

Javasolt tevékenységek:

- projektmunka: - egyéni vagy csoportos
    - iskolai szokások,
    - napirend,
    - órarend
    - iskolai szabályok
    - iskolai öltözködés Magyarországon és a célnyelvi országokban
    - tantárgyak összehasonlítása a két országban, iskolai időbeosztás összehasonlítása, tanórán kívüli tevékenységek összehasonlítása
- scrapbook/poszter: (’kiállítás’ az osztályterem falain)
    - iskolánk bemutatása
    - kedvenc tanárom bemutatása
    - kedvenc iskolai helyem bemutatása
- kérdőív készítése:
    - kedvenc tantárgyak, ki miben érzi jónak / kevésbé jónak magát – szóbeli összesítés
- kutatómunka: szótanulási stratégiák – a különböző módszerek bemutatása;
- csoportos feladat:
    - szókártyákból mondatalkotás – melyik csoport tudja az összes kártyáját felhasználni?
    - mi mindent csinál az ideális nyelvtanuló idegen nyelven?
- Iskolai versenyek:
    - olvasási verseny – Ki tud egy év alatt 10 000 szót a könnyített olvasmányok segítségével elolvasni?
    - verslánc– egyszerű célnyelvi gyerekversekből

- ’Use of English’ – Tanulmányi verseny korosztályi célnyelvi követelményekből

TÉMAKÖR: CROSS-CURRICULAR TOPICS AND ACTIVITIES

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformákban.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- alapvető szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő tartalmakból.

Javasolt tevékenységek:

- internetes kutató- és projektmunka:
  - településem történetének, földrajzának, élővilágának bemutatása
- kedvenc dal feldolgozása (pl. kérdésekkel, vizuális eszközökkel);
- egyéni projektmunka:
  - Melyik tantárgyban segített idegennyelv tudásom és hogyan?
- csoportos projekt: társasjáték készítése és játszása – fókuszban egy-egy tantárgy pl. földrajz – Nevezz meg hármat…’ (rivers in Hungary, hills near Budapest, towns in England, lakes in Hungary, cities in America stb…)

TÉMAKÖR: ENGLISH AND LANGUAGE LEARNING

JAVASOLT ÓRASZÁM: 9 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a célnyelv főbb jellemzőit;

- értelmezi és használja az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmakat a tanórán kívül is.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- követi a célnyelvi normához illeszkedő kiejtést és intonációt a tanult nyelvi elemekben;
- alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez;
- digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére;
- megold játékos és változatos írásbeli feladatokat rövid szövegek szintjén;
- nyelvtanulási céljainak eléréséhez társaival párban és csoportban együttműködik;
- nyelvi haladását többnyire fel tudja mérni.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: nyelvi készségek (language skills, language learning, languages);
- az anyanyelv és a célnyelv közötti legalapvetőbb kiejtési/helyesírási különbségek felismerése;
- az angol nyelv betű- és jelkészletének alkalmazása;
- a célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata;
- az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmak felismerése, akár a tanórán kívül is, digitális csatornákon is;
- alapszintű nyelvtanulási stratégiák használata.

Javasolt tevékenységek:

- tanulásmódszertan tudatosan:
    - memóriafogas
    - tanulókártyák
- nyelvtanulási típusok, stratégiák feltérképezése kérdőívvel;
- közös popzenehallgatás – pl. ’gapfill’ munkalappal;
- filmnézés a célnyelven;
- a fim egy-két jelenetének dramatizálása és eljátszása;
- könnyített olvasmányok otthoni elolvasása (évente 1-2), és rövid, kedvébresztő beszámoló készítése az osztálytársak számára;

- csoportos projekt:
    - társasjáték készítése pl. 'Use the word' (minden kockán egy szó, mondatot kell vele alkotni ahhoz, hogy tovább lépj)
    - betűzés játékosan (betűzd a szót, a többiek írják le)
- keresztrejtvény készítése – a megoldás a padtárs feladata;
- játékos diktálási feladatok
    - 'Running dictation'
    - 'Chinese whispers'
- egyszerű nyelvezetű szöveg feldolgozása (illusztráció, előadás).

TÉMAKÖR: INTERCULTURAL TOPICS

JAVASOLT ÓRASZÁM: **17 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- találkozik célnyelvi országismereti tartalmakkal.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismeri a célnyelvi országok jellemzőit és kulturális sajátosságait;
- a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- főbb célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete, összehasonlítása alapvető hazai szokásainkkal;
- célnyelvi országok főbb országismereti jellemzőinek ismerete;
- hazánk főbb országismereti jellemzőinek ismerete célnyelven;
- a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó alapvető tanult nyelvi elemek alkalmazása.

Javasolt tevékenységek:

- az Egyesült Királyság megismerése hagyományos és digitális kutatómunka majd órai kiselőadások formájában, az alábbi témakörök mentén:
    - az angol iskolák jellemzői, napirend
    - tipikus angol ház, lakás

    - mindennapi szokások
    - ünnepek a családban
    - kedvenc állatok
    - angol nyaralási szokások
    - angol időjárás
    - az Egyesült Királyság tájegységei, országrészei
    - angol étkezési szokások, tipikus ételek
- olvasott szövegértés fejlesztése: az Amerikai Egyesült Államok – jellemző adatok, alapvető tudnivalók;
- projektmunka csoportban (plakát készítése):
    - hazánk és az Egyesült Királyság összehasonlítása számokban, ill. képekkel illusztrálva –hasonlóságok, különbségek bemutatása- (kultúra, étkezés, hagyományok, időjárás, ruházat, történelem, ünnepek stb.)

TÉMAKÖR: CURRENT TOPICS

JAVASOLT ÓRASZÁM: **9 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- használja a célnyelvet életkorának és nyelvi szintjének megfelelő aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- találkozik a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírekkel, eseményekkel.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése célnyelven.

Javasolt tevékenységek:

- projektmunka:
    - aktuális hírek feldolgozása vizuális eszközökkel (rajz készítése, képek gyűjtése)

    - képaláírások megfogalmazása
    - időjárásjelentés
- egy izgalmas sportesemény megtekintése az angol nyelvű híradóban (pl. úszó VB)
    - szógyűjtés az esemény témájával kapcsolatban
    - lenémított film tanulói kommentárral
- szerepjáték:
    - interjú készítése egy híres emberrel

TÉMAKÖR: ENTERTAINMENT AND PLAYFUL LEARNING

JAVASOLT ÓRASZÁM: 15 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;
- a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmakkal;
- felhasználja a célnyelvet szórakozásra és játékos nyelvtanulásra.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése;
- életkornak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű szövegek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára;
- célnyelvi társasjátékok készítése és használata;
- részvétel játékos nyelvi tevékenységekben, drámajátékokban.

Javasolt tevékenységek:

- nyelvi és egyéb hagyományos játékok: Scrabble, Activity, Ország-város, 'Találd ki, ki vagyok', Barkochba, kártyajátékok…

- társasjáték készítése az aktuális tananyaghoz;
- projektmunka, prezentáció:
    - kedvenc dalom/együttesem/filmem/színészem/animációs filmszereplőm/játékom bemutatása
- egy kisfilm/rajzfilm megtekintése;
- közösen választott dal, képregény, film, órai feldolgozása

TÉMAKÖR: GAINING AND SHARING KNOWLEDGE

JAVASOLT ÓRASZÁM: 13 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformákban;
- találkozik az érdeklődésének megfelelő, akár autentikus szövegekkel elektronikus/digitális csatornákon, tanórán kívül is;
- néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi ismeretterjesztő tartalmakkal.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- egyszerű, releváns információ megosztása az ismert nyelvi eszközökkel angol nyelven;
- a tanult témákhoz kapcsolódó angol nyelvű, egyszerű információ megszerzése.

Javasolt tevékenységek:

- csoportchat: közös online csoport létrehozása, rendszeres használata rövid angol nyelvű véleményekkel hozzászólásokkal;
- projektmunka, kiselőadás, internetes kutatómunka: saját, választott témából ;
- scrapbook/poszter készítése az aktuális tananyaghoz;
- IKT eszközökkel elkészített és segített prezentáció

3.2.7. 6. ÉVFOLYAM – NORMÁL

E nevelési-oktatási szakasz fő célja, hogy a nyelvi készségek további fejlesztése révén a tanuló eljusson a KER szerinti A1 nyelvi szintre. A megvalósítás az életkori szakaszra megfogalmazott nevelési célokkal és más kulcskompetenciák fejlesztésével összhangban kell, hogy történjen, és lehetőség szerint vegye figyelembe a tantárgyak közötti kapcsolódási pontokat is. A 6. évfolyamon tovább folytatódik a nyelvi ismeretek és a szókincs bővítése, valamint a nyelvtani ismeretek funkcionális szemléletű elsajátítása. A szakasz végére a tanuló az ismert nyelvi eszközök segítségével többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is. Felhasználja a tanult nyelvi elemeket és kommunikációs stratégiákat egyéni írásbeli és szóbeli közléseiben, valamint közvetíteni is tud az élő idegen nyelven.

Az angol nyelv tanításának egy lényeges területe a 6. évfolyamon a szövegértés további fejlesztése, az autentikus szövegekkel való munka tudatosítása. A szókincs és a nyelvtani ismeretek közvetítése szövegek révén, szövegkörnyezetbe ágyazva történik. Nagy hangsúlyt kap a felfedező tanulás, melynek során a tanuló önállóan, a nyelvtanulási stratégiák egyre bővülő tárával és azok egyre tudatosabb használatával fedezi fel a szöveg tartalmát, valamint a nyelvi eszközök jelentését és szabályszerűségeiket. A szélesebb körű nyelvtanulási, illetve nyelvhasználati stratégiák és azok tudatos használata tovább segítik a nyelvtanulót az önálló nyelvtanulóvá válásban és képessé teszik őt arra, hogy mindezeket más tanulási területeken is alkalmazza kompetenciái további fejlesztésére. Ebben a nevelési-oktatási szakaszban a nyelvtanuló egyre több szövegtípussal ismerkedik meg, bővíti a szövegfajtákkal kapcsolatos ismereteit, és egyre inkább alkalmazza idegen nyelven az életkorának és érdeklődésének megfelelő digitális műfajok főbb jellemzőit is.

A nyelvtanulónak a motiváció fenntartása és erősítése érdekében továbbra is biztosítani kell a jó hangulatú, önbizalmat növelő és érzelmi biztonságot adó tanulási környezetet, amelyben lehetőség nyílik számára az önértékelés és a társas értékelés alkalmazására is. Motivációját erősítik továbbá a változatos munkaformák, a kihívást jelentő feladatok, a pozitív tanári visszajelzések és megerősítések, valamint a projektek.

Ebben a nevelési-oktatási szakaszban a témakörök a korábbi szakaszokhoz képest jelentősen bővülnek, mélyebben és összetettebben kerülnek feldolgozásra, igazodva a nyelvtanulót körülvevő világhoz, mindennapjaihoz, érdeklődéséhez és igényeihez. A feldolgozásra kerülő témák gyakran összhangban állnak más tanulási területek tartalmaival, és lehetővé teszik a nyelvtanuló számára, hogy a nyelv eszközével alaposabban és árnyaltabban ismerje meg szűkebb és

tágabb környezetét, bevonva a digitális eszközöket és mobilalkalmazásokat is. A témakörök feldolgozása során építeni kell a nyelvtanuló előzetes nyelvi tudására, a világról megszerzett ismereteire, valamint a más tantárgyakból megszerzett ismeretekre. Ezek elmélyítését segítik, ha a tanulók többször találkoznak angol nyelvű hírekkel, dokumentumfilmekkel, olyan beszámolókkal, melyek magyar híreket angol nyelven közvetítenek, vagy amelyek angol nyelven Magyarország országismereti jellemzőivel foglalkoznak. A tartalmak meghatározásánál, illetve a témakörök feldolgozásánál figyelembe kell venni a 7-8. évfolyamon idegen nyelvet tanulóknál egyre inkább megmutatkozó egyéni különbségeket is. Fokozott erőfeszítésre van szükség itt azért, hogy a nyelvtanulási motiváció a továbbtanulás, illetve pályaválasztás irányától függetlenül megmaradjon, és hogy a tanulók tudják, hogy bármilyen szakmai és személyes célt is állítanak maguk elé, a nyelvtudás segíti majd őket ezek elérésében. Mindez változatos és az egyéni különbségekhez illeszkedő nyelvórai tevékenységekkel és a tanulók érdeklődéséhez illeszkedő nyelvórán túli feladatokkal érhető el.

A kerettanterv minden egyes témakörhöz javasol tevékenységi formákat is, melyek segíthetik a témakörhöz tartozó szókincs, illetve nyelvi struktúrák bevéséődését. A motiváció állandó ébrentartása érdekében mindig érdemes az ilyen jellegű feladatokat a tanulók szemszögéből nézve négy szempont szerint megvizsgálni: fontosnak érzik-e (pl. fejleszti-e a kommunikációjukat), szeretik-e az ilyen típusú feladatot (pl. csoportfeladat, egyéni projekt), érdekesnek találják-e (pl. ad-e, igényel-e új információt), illetve szórakoztatónak találják-e (pl. játékok, versenyek). Az itt javasolt tevékenységi formák csak gondolatébresztő példák, és ellentétben a szókincs és a nyelvi struktúrák, funkciók meghatározásával nem kötelező érvényűek.

Mivel a kereszttantervi tartalmak igazodnak a 6. évfolyamon megjelenő új tudástartalmakhoz (pl. természettudományok, média), a nyelvtanulónak ezen területeken is lehetősége nyílik az ismeretszerzés, tudásmegosztás kiterjesztésére, illetve új kapcsolódási pontok kialakítására az újonnan megjelenő tantárgyakkal.

Ebben a szakaszban kevesebb hangsúly esik az osztálytermi helyzetek gyakorlására. A cél az, hogy segítsük a tanulót abban, hogy megtapasztalhassa, miként tudja a korábban megszerzett nyelvtudását művelődésre, információ -és ismeretszerzésre, tudásmegosztásra, kapcsolattartásra, kapcsolatok építésére, illetve szórakozásra használni. Osztálytermi helyzeteken kívüli, életszerű szituációk eljátszása (pl. közélet, szórakozás, interkulturális és országismereti témakörökben), valamint ismeretszerzés, tudásmegosztás céljából készített projektek segíthetik e cél megvalósítását. Ebben a szakaszban a nyelvtanulási stratégiák köre is bővül, így a nyelvtanuló

arra is képessé válik, hogy valós nyelvtudását egyre inkább önállóan is fejlessze mind hagyományos, mind digitális csatornákon keresztül.

A 6. évfolyamra megfogalmazott kötelező nyelvi funkciók, nyelvi elemek és struktúrák a következők:

Angol nyelvi funkciók (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- megszólítás kifejezése és arra reagálás (Excuse me. Can I help you?);
- bemutatkozás megfogalmazása (Let me introduce myself.);
- személyre vonatkozó információkérés, információadás (What's your favourite subject? It's maths.);
- hogylét iránti érdeklődés és reakció (What's the matter? I feel…);
- bocsánatkérésre történő reakció megfogalmazása (That's OK. Don't worry about it. It doesn't matter.);
- jókívánságok kifejezésekor a reakció megfogalmazása (Thank you, the same to you.);
- telefon felvétele, telefonon való bemutatkozás (XY speaking.);
- megszólítás, elbúcsúzás személyes levélben (Dear John, Best wishes, Love,;
- véleménykérés és arra reagálás (Do you agree? Yes, I do. No, I don't. What's your opinion? In my opinion…, What do you think about …? I think …);
- tetszés, illetve nem tetszés kifejezése (How do you like it? I think it's…);
- képesség kifejezése (Can you speak French? Are you able to ride a horse? I can understand French. I am unable to ride a horse.);
- szükségesség kifejezése (Do I have to ...? Do I need to …? You must … We have to …);
- lehetőség kifejezése (It may rain. She might visit us.);
- ígéret kifejezése (Will you help me? Don't worry, I will. I promise …);
- szándék, kívánság kifejezése (What would you like to do? Would you like to have a rest? I'd like to see that film.);
- dicséret, kritika kifejezése (It's great. It's a good idea. It's boring.);
- dolgok, személyek megnevezése, rövid/egyszerű jellemzése (What is this? What is it like? It's …, It's made of …, It's used for ...);
- visszakérdezés, ismétléskérés kifejezése nem értés esetén (Sorry, what did you say?);
- nem értés, magyarázatkérés, magyarázat értésének ellenőrzése (Could you understand me? Is it clear? Sorry, what does that mean?);

- felkérés hangosabb, lassúbb beszédre (Could you speak a little more slowly, please? Sorry, that was a bit too fast.);
- öröm, sajnálkozás, bánat kifejezése (Are you happy about it? What do you think of that? How do you feel about it? Great! I'm glad to hear that. I'm so pleased that…, Good for you. I feel so happy for … I'm sorry to hear that. What a pity. Oh, no! Oh, dear! I feel so sorry for …);
- elégedettség, elégedetlenség, bosszúság kifejezése (What do you think of…? Are you pleased with …? Are you happy with …? Are you satisfied with …? That's fine/nice/not bad. That was fine/good/ nice. I'm quite satisfied with … I'm quite happy with … I'm quite pleased with … It's not good enough. That wasn't very good.);
- csodálkozás kifejezése (How come? Is he? What a surprise!);
- remény kifejezése (I am looking forward to … I hope …);
- javaslat és arra reagálás (Would you like to come to the cinema? Yes, sure.);
- meghívás és arra reagálás (I'd like to invite you to my party. Thank you, I'm happy to come.);
- információkérés, -adás (When is the next train? What time does the train arrive? Is the boss here? Yes, he is.);
- egyetértés, egyet nem értés (Do you agree? What's your opinion? How do you feel about it? I agree. I don't agree. I don't think so.);
- valaki igazának az elismerése és el nem ismerése (You are right. You are wrong.);
- egymást követő események leírása (What happened? First … then … finally …);
- bizonyosság, bizonytalanság kifejezése (Do you think they will come? They will probably come.)

Angol nyelvi elemek, struktúrák a 6.évfolyamra (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- Present Simple / Present Progressive (stative verbs);
- múltbeli cselekvés, történés kifejezése: Past Simple;
- used to kifejezése;
- határozatlan névmások (somebody, anybody, nobody, everybody);
- relative pronouns: who / which / that / whose;
- relative adverb: where;
- Present Perfect Simple (Have you done your room? I haven't finished it yet.);

- cselekvés, történés kifejezése múlt időben: Past Simple (I ate bread for breakfast. I didn’t see the film. Did you visit Joe?);
- Past Simple / Past Progressive;
- Present Perfect Progressive;
- Present Perfect Progressive / Present Perfect Tense;
- feltétel kifejezése: Conditional Sentences Type 1;
- utókérdés kifejezése;
- Past Perfect Simple;
- Prepositions of time,place, movement;
- jövő idejűség kifejezése: ’will’ (When will you be fourteen? I’ll help you.);
- birtoklás: birtokos névmások (mine, yours, his, hers, its, ours, theirs);
- birtoklás kifejezése múlt időben: ’have’ (I didn’t have many friends at school.);
- birtoklás kifejezése jövő időben: ’have’ (At the age of 25 I will have a car.);
- időtartam: How long? (How long were you in Spain? For one month.);
- időbeli viszonyok: ’already’, ’yet’, ’just’ (I have already read it. He has not finished it yet. She has just entered the room.);
- minőségi viszonyok: melléknevek fokozása, összehasonlítás (She is the most intelligent of all. Tom’s younger than Sue. Mary is more beautiful than Sue.);
- modalitás: engedélykérés ’could’, ’may’ segédigékkel (Can/could/may I join you?);
- modalitás: tanácsadás ’should/shouldn’t’ segédigével (You should ask her.);
- modalitás: kötelezettség kifejezése ’have to’ segédigével (Did you have to be there?);
- modalitás: tiltás kifejezése ’mustn’t’ segédigével (You mustn’t smoke here.);
- szövegösszetartó eszközök: további kötőszavak (e.g. however);
- feltételesség kifejezése (We’ll stay at home if it rains.);
- full and bare infinitive;
- Passive Voice

Az egyes témakörök tanulási eredményeként a tanuló:

- az adott tématartományban megért egyszerű célnyelvi szöveget;
- az adott tématartományban létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget;
- az adott tématartományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

A 6. évfolyamon az angol nyelv tantárgy alapóraszáma: 136 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Personal topics and topics concerning immediate environment and nature	40
Public matters	8
Topics concerning classroom activities	15
Cross-curricular topics and activities	10
English and language learning	9
Intercultural topics	17
Current topics	9
Entertainment	15
Gaining and sharing knowledge	13
Összes óraszám:	**136**

TÉMAKÖR: PERSONAL TOPICS AND TOPICS CONCERNING IMMEDIATE ENVIRONMENT AND NATURE

JAVASOLT ÓRASZÁM: 40 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- elmesél rövid, személyes történetet egyszerű nyelvi eszközökkel,
- rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az ajánlott tématartományokban;
- értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;
- kommunikációt kezdeményez egyszerű hétköznapi témában, a beszélgetést követi,
- az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel, és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;
- véleményét, gondolatait, érzéseit egyre magabiztosabban fejezi ki a tanult nyelvi eszközökkel;
- a tanult nyelvi elemeket többnyire megfelelően használja, beszédszándékainak megfelelően, egyszerű spontán helyzetekben;
- váratlan, előre nem kiszámítható eseményekre, is reagál egyszerű célnyelvi eszközökkel,

- üzeneteket ír;
- egyszerűen megfogalmazza személyes véleményét, másoktól véleményük kifejtését kéri, és arra reagál,
- kifejez tetszést, nem tetszést, akaratot, kívánságot, tudást és nem tudást, szándékot;
- kifejez kérést, javaslatot, meghívást, kínálást és ezekre reagálást;
- kifejez alapvető érzéseket, például örömöt, sajnálkozást, bánatot, elégedettséget, elégedetlenséget;
- nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak vagy fordulatok magyarázatát kéri vagy visszakérdez;
- megoszt alapvető személyes információkat magáról egyszerű nyelvi elemekkel;
- többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével,.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a személyes és környezeti tématartományban megért egyszerű célnyelvi szöveget;
- a személyes és környezeti tématartományban létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget;
- a személyes és környezeti tématartományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: ismerősök (acquaintances), rokonok (family relations);
- a témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: közvetlen környezet (immediate environment);
- a témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: parts of the house/flat, furnishings, appliances;
- a témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: holidays;
- a témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies;
- a témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: social relations;
- a témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: animals, plants;
- a témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természet, települések (settlements);

- a témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természetvédelem (nature protection), állatvédelem (animal protection), keeping pets;
- a témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természeti jelenségek, környezetünk védelme, fenntarthatósága;
- személyes és környezethez tartozó információk átadása;
- életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata.

Javasolt tevékenységek:

- projektmunka egyénileg, (PPT készítése képekkel és annak szóbeli bemutatása
    - tágabb rokoni kapcsolatrendszer, családi ünnepek, szomszédi kapcsolatok
    - a lakóhely és környezetének bemutatása
- projektmunka csoportban: üres lakás berendezése és bemutatása ;
- csoportos projekt: (plakát készítése): Mit teszünk környezetünk védelme érdekében?
    - lakóhelyünkön, otthonunkban
    - az iskolában
    - városunkban
    - okos eszközökkel
- internetes kutatás:
    - környezetszennyezési problémák
    - időjárás okozta katasztrófák
- levél írása egy kellemes/kellemetlen élményről;
- kérdőívek elkészítése, kitöltése és írásbeli/szóbeli összegzése:
    - családi szokások, hagyományok
    - környezetvédelem a szűkebb környezetben
- szerepjáték:
    - interjú kedvenc hősöddel/színészeddel stb.

TÉMAKÖR: PUBLIC MATTERS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megérti az élőszóban vagy digitális felületen elhangzó rövid szöveg tartalmát;
- értelmezi az életkorának megfelelő, élőszóban vagy digitális felületen elhangzó szövegekben a beszélők gondolatmenetét;
- hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;
- értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szituációkhoz kapcsolódó, írott szövegekben megjelenő információkat;
- megérti a nem kizárólag ismert nyelvi elemeket tartalmazó rövid írott szöveg tartalmát;
- információt cserél, információt kér, információt ad.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a közéleti tématartományban megért egyszerű célnyelvi szöveget;
- a közéleti tématartományban létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget;
- a közéleti tématartományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: szolgáltatások résztvevői (members of the public sector and civil service), tourists, etc.;
- a témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: éttermek, szállodák, hazai és külföldi nevezetességek, valamint a városi és vidéki élet helyszínei)´;
- a témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: entrance tickets, forms, brochures;
- a témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturális események (cultural events), különböző szórakozások (ways of entertainment);
- a témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: közigazgatás, szolgáltatások, idegenvezetés giving directions, giving information;
- a témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies, entertainment, culture, services, travelling, national and international tourism;
- a közéleti tématartományhoz tartozó egyszerű információk értelmezése és átadása.

Javasolt tevékenységek:

- szerepjátékok – csapatversenyben: melyik a legjobb jelenet?
    - gyors étteremben
    - utazási irodában
    - utcán: útbaigazítás kérése és adása
    - 'I'm a Budapest/London tourist guide' – helyi látványosságok bemutatása stb.
- projektmunka csoportban: film/beszámoló/társasjáték készítése:
    - lakóhelyem
- kiselőadás: a célnyelvi országok rövid bemutatása;
- quiz játék a célnyelvi országokról és hazánkról;
- kérdőív készítése, kitöltése, kiértékelése:
    - a legkedveltebb szabadidős tevékenységek a csoportban, (tv, olvasás, internet, közösségi média, tánc, sport stb.), és miért?

TÉMAKÖR: TOPICS CONCERNING CLASSROOM ACTIVITIES

JAVASOLT ÓRASZÁM: 15 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megérti a szintjének megfelelő, nonverbális vagy vizuális eszközökkel támogatott cél-nyelvi óravezetést és utasításokat, kérdéseket;
- felkészülést követően röviden, összefüggően beszél az ajánlott tématartományokhoz tartozó témákban;
- képet jellemez röviden, ismert nyelvi fordulatok segítségével, segítő tanári kérdések alapján;
- változatos, kognitív kihívást jelentő szóbeli és írásbeli feladatokat old meg önállóan vagy kooperatív munkaformában, a tanult nyelvi eszközökkel, szükség szerint tanári segítséggel;
- egyénileg vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projekt-munkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani;
- a főbb szövegtípusok jellegzetességeit követi;

- értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű hangzószövegben a tanult nyelvi elemeket;
- alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és a feladatmegoldás során;
- felismeri a főbb, életkorának megfelelő hangzó szövegtípusokat;
- megkülönbözteti a főbb, életkorának megfelelő írott szövegtípusokat;
  írott instrukciókat értelmez;
- véleményét írásban, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazza, és arról írásban interakciót folytat;
- néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján;
- egyszerű mondatokat összekapcsolva mond el egymást követő eseményekből álló történetet,
- összekapcsolja az ismert nyelvi elemeket egyszerű kötőszavakkal (például: és/de/vagy);
- nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak vagy fordulatok magyarázatát kéri vagy visszakérdez;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a feladat céljainak megfelelően alkalmazza.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school staff;
- a témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: oktatási intézmények (educational institutions);
- a témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used for studying;
- a témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: délutáni foglalkozások (afternoon activities), tanórán kívüli foglalkozások (extracurricular activities), iskolán kívüli lehetőségek a nyelvtanulásra), (extracurricular opportunities for language learning/use of language), school festivals, school traditions, school events;

- a témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: social events, keeping traditions;
- a témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school subjects, language learning targets;
- életkornak és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során.

Javasolt tevékenységek:

- projektmunka: (egyéni vagy csoportos)
    - iskolánk, osztályunk
- projektmunka csoportban (fordított tanóra): egy tanóra megtervezése
- internetes kutatás:
    - iskolai szokások, időbeosztás és szabályok országonként
    - szótanulási stratégiák – a különböző módszerek bemutatása
- scrapbook/poszter készítése:
    - mit szerettem az iskolánkban legjobban
    - iskolai kirándulásaink
    - kedvenc iskolai tantermem bemutatása
- csoportos társasjáték készítése:
    - a különböző tantárgyakról
    - szókártyákból mondatalkotás – melyik csoport tudja az összes kártyáját felhasználni?
- órai feladatok
    - történetfeldolgozása (pl. igaz/hamis' mondatokkal)
    - történet átalakítás (pl. más személyben, más időben)
    - képleírás, hasonló képeknél a különbség keresése
- iskolai versenyek:
    - olvasási verseny – ki tud egy év alatt 15 000 szót a könnyített olvasmányok segítségével elolvasni?

TÉMAKÖR: CROSS-CURRICULAR TOPICS AND ACTIVITIES

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- egyénileg vagy társaival együttműködve, részben szóban vagy írásban projektmunkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformákban;
- aktívan részt vesz az életkorának és érdeklődésének megfelelő gyermek-, és ifjúsági irodalmi alkotások közös előadásában.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő tartalmakból;
- más tantárgyakból szerzett ismeretek és előzetes tudás felhasználása célnyelven.

Javasolt tevékenységek:

- egyéni projektmunka - témák, személyiségek bemutatása
    - egy híres tudós élete
    - egy angol király élete
    - Magyarország történelmének egy érdekes alakja
- csoportos projekt:
    - társasjáték készítése és játszása - fókuszban egy-egy tantárgy (pl. földrajz, történelem, biológia, művészeti tantárgyak)

TÉMAKÖR: ENGLISH AND LANGUAGE LEARNING

JAVASOLT ÓRASZÁM: 9 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- idegen nyelvi kommunikációjában használja a célnyelv főbb jellemzőit;
- értelmezi és használja az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmakat a tanórán kívül is;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- követi a célnyelvi normához illeszkedő beszédtempót a begyakorolt nyelvi elemekben;
- alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez;
- tanult nyelvi eszközökkel és nonverbális elemek segítségével tisztázza mondanivalójának lényegét;
- digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére;
- alkalmazza a célnyelvi betű- és jelkészletet;
- ismeretlen szavak valószínű jelentését a szöveg összefüggéseinek alapján kikövetkezteti az életkorának és érdeklődésének megfelelő, konkrét, rövid szövegekben;
- nyelvtanulási céljainak eléréséhez megtalálja és használja a megfelelő eszközöket;
- nyelvi haladását többnyire fel tudja mérni;
- hibáit többnyire észreveszi és javítja;
- társai haladásának értékelésében segítően részt vesz.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: language skills, language learning, languages;
- a célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata;
- a célnyelvi betű- és jelkészlet következetes alkalmazása;
- tanult nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák tudatos alkalmazása.

Javasolt tevékenységek:

- tanulásmódszertan tudatosan: szótanulási technikák;
- közös popzenehallgatás;
- filmnézés a célnyelven;
    - írásbeli feladat: rövid összefoglaló a filmről,
    - keresztrejtvény készítése a film kulcsszavaival

- kedvenc videóm;
- ’osztálykönyvtár’ könnyített olvasmányokból és táblázat a falon: ki, melyiket olvasta az év folyamán, és ajánlja-e a társainak. Ki olvasta el a legtöbb könyvet?;
- csoportos projekt:
    - társasjáték készítése: ’Use the expression’ (minden kockán egy szófordulat, mondatot kell vele alkotni ahhoz, hogy tovább lépj)
- betűzésverseny
    - Ki tudja leggyorsabban a lebetűzött szavakat helyesen leírni?

TÉMAKÖR: INTERCULTURAL TOPICS

JAVASOLT ÓRASZÁM: **17 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- találkozik célnyelvi országismereti tartalmakkal;
- megismerkedik hazánk legfőbb országismereti és történelmi eseményeivel a célnyelven.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismeri a célnyelvi országok jellemzőit és kulturális sajátosságait;
- a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete;
- célnyelvi országok országismereti jellemzőinek ismerete;
- hazai legfontosabb látnivalók, országismereti jellemzők bemutatása célnyelven;
- a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemek alkalmazása.

Javasolt tevékenységek:

- Projektmunka – egyéni vagy csoportos;
- az Egyesült Királyság és Magyarország összehasonlítása hagyományos és digitális kutatómunka majd órai kiselőadások formájában, az alábbi témakörök mentén:
    - az angol és magyar iskolák jellemzői, napirend

- tipikus angol ház, lakás – miért más itthon?
- mindennapi szokások Angliában és Magyarországon – van-e különbség?
- ünnepek a családban (Name day? Christmas Eve? Easter Monday? stb.)
- angol/magyar étkezési szokások, tipikus ételek
- híres helyek a két országban

- Csoportos játék:
  - Ki tud többet az Amerikai Egyesült Államokról – jellemző adatok, alapvető tudnivalók
- jellegzetes angolszász ünnepek megszervezése az osztályban/iskolában
  - pl. Christmas Party
  - pl. Valentines Day
  - pl. Easter

TÉMAKÖR: CURRENT TOPICS

JAVASOLT ÓRASZÁM: **9 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- használja a célnyelvet életkorának és nyelvi szintjének megfelelő aktuális témákban.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megért és használ szavakat, szókapcsolatokat az életkorának és érdeklődésének megfelelően.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése és használata célnyelven.

Javasolt tevékenységek:

- szalagcímek és újságcikkek összepárosítása a tanulók érdeklődésének megfelelő témákban;

- projektmunka:
    - időjárásjelentés készítése a célnyelven
- szerepjáték:
    - interjú készítése egy, a híres emberrel
    - talkshow aktuális témában

TÉMAKÖR: ENTERTAINMENT

JAVASOLT ÓRASZÁM: 15 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;
- kiemel, kiszűr konkrét információkat a nyelvi szintjének megfelelő, élőszóban vagy di
- gitális felületen elhangzó szövegből, és azokat összekapcsolja más iskolai vagy iskolán kívül szerzett ismereteivel;
- értelmez egyszerű, szórakoztató és ismeretterjesztő kisfilmeket;
- értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szituációkhoz kapcsolódó, írott szövegekben megjelenő információkat;
- összetett írott instrukciókat értelmez;
- érdeklődése erősödik a célnyelvi irodalmi alkotások iránt;
- rövid szövegek írását igénylő kreatív munkát hoz létre önállóan;
- üzeneteket ír;
- a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre;
- a tanórán kívüli játékos nyelvtanulási lehetőségeket felismeri, és azokat használja.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmakkal;
- felhasználja a célnyelvet szórakozásra és játékos nyelvtanulásra.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése (irodalom, film, társasjáték);

- életkornak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű szövegek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára.

Javasolt tevékenységek:

- egyéni projektmunka és bemutató:
    - saját szórakozási szokások
    - szórakozási szokások a tanulócsoporton belül
    - kedvenc kulturális élményem
- egyéni internetes kutatások angolul különböző témákban (filmek, színészek, együttesek stb.)
- dalszövegek feldolgozása, nyelvi érdekességek felfedezése
- olvasási verseny az osztályon belül
- egy választott könnyített olvasmány feldolgozása
- angol tinédzser naplóírási minták megismerése, kipróbálása
- e-mailezés angolul
- közösen választott dal/képregény/film/könyv órai feldolgozása
- 'csoportchat':
    - közös online csoport létrehozása, használata - vélemények, rövid blogok írása

TÉMAKÖR: GAINING AND SHARING KNOWLEDGE

JAVASOLT ÓRASZÁM: 13 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- egyénileg vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projektmunkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformákban;
- hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket, dalokat elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;
- a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre;

- rövid, egyszerű, ismert nyelvi eszközökből álló kiselőadást tart változatos feladatok kapcsán, hagyományos vagy digitális alapú vizuális eszközök támogatásával;
- néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján;
- a tanórán kívüli, akár játékos nyelvtanulási lehetőségeket felismeri, és azokat használja.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi ismeretterjesztő tartalmakkal;
- felhasználja a célnyelvet ismeretszerzésre;
- felhasználja a célnyelvet tudásmegosztásra.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- információ megosztása az ismert nyelvi eszközökkel angol nyelven;
- a tanult témákhoz kapcsolódó releváns angol nyelvű információ megszerzése, tudatos felhasználása.

Javasolt tevékenységek:

- projektmunka;
- kiselőadás;
- internetes kutatómunka;
- saját, választott témából scrapbook, poszter készítése, prezentáció.

3.2.8. 5–6. ÉVFOLYAM KÉTTANNYELVŰ

Az 5–6. évfolyamon a célnyelvet tanuló diákok A1 szintű nyelvtudással lépnek be a további nyelvtanulási folyamatba. Ez a KER megfogalmazásában azt jelenti, hogy „alapszintű” és ezen belül „minimumszintű” nyelvismerettel rendelkeznek. Az előző fejlesztési szakaszokban – elsősorban osztálytermi keretek között – már számos olyan helyzetben kipróbálták magukat, amelyekben bizonyos feladatok megoldásához elengedhetetlenül szükségük volt a nyelvismeretre. Tisztában vannak azzal, hogy személyes boldogulásuk egyik fontos feltétele a használható nyelvtudás. Megismerkedtek különféle hallott és olvasott célnyelvi szövegekkel, fejlődött a beszédkészségük. Megtanulták, hogy az írás a célnyelv tanulásának szolgálatába állítható, és egyszerű formában önkifejezésre is tudják használni. A feldolgozott tartalmak révén bepillantottak egy idegen kultúrába, és lehetőségük nyílt azt összevetni a magyarral. A célnyelven tanult tantárgyak szókincsét, speciális kifejezéseit kreatívan használhatták a célnyelvi órákon.

A nyelvtanulás során kapott pozitív visszajelzések önbizalmat adtak nekik, és néhány alapvető nyelvtanulási stratégia elsajátításával megtették az első lépéseket az önálló nyelvtanulóvá válás útján.

Az 5–6. évfolyamon folytatódó nyelvoktatás legfontosabb célja a tanulók célnyelvi kommunikatív kompetenciájának további fejlesztése. Ez továbbra is szoros kölcsönhatásban történik az adott életkori szakaszra megfogalmazott nevelési célokkal és más kulcskompetenciák fejlesztésével, elsősorban az anyanyelvi kommunikáció, a szociális kompetencia, az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség, valamint a hatékony, önálló tanulás területén. Egyre nagyobb szerepet kap a digitális kompetencia. A tanulás tartalmai révén további kapcsolódási pontok alakulnak ki a természettudományos és technikai kompetencia, valamint a munkaformák révén a kezdeményezőképesség kompetenciaterületével. A két tanítási nyelvű oktatás órakeretébe az 5–6. évfolyamon lép be a célnyelvi civilizáció tantárgy, melynek ismereteit felhasználva további lehetőség nyílik az interkulturális ismeretek fejlesztésére.

A tantárgyi integráció keretében a tanulók megtanulják célnyelven bemutatni hazánk ünnepeit, értékeit kortársaiknak. Így a szociális és állampolgári kompetencia árnyaltabban, bővebb tartalommal kerülhet fejlesztésre a célnyelvi órák során.

A nyelvi készségek fejlesztése komplex módon történik, úgy, ahogy azok a valós kommunikációs helyzetekben természetes módon összekapcsolódnak. A tanulók egyre több autentikus szövegfajtával ismerkednek meg, bővül a szókincsük, szélesedik nyelvtani ismereteik köre, egyre magabiztosabban tudják megvalósítani beszédszándékaikat.

Amellett, hogy az új nyelvtani szerkezetekkel a korábbi fejlesztési szakaszokhoz hasonlóan továbbra is kontextusba ágyazva ismerkednek meg, egyre jobban érdeklik őket a nyelvben előforduló szabályszerűségek és az anyanyelvükhöz hasonló vagy attól eltérő nyelvtani jelenségek. A helyes nyelvhasználatban segítik őket azok a nyelvtani szabályok, amelyeket maguk fedeznek fel és fogalmaznak meg. Ugyancsak hathatós segítséget jelent számukra, ha gyakorlatot szereznek az önértékelés és a társértékelés módszereinek alkalmazásában, sikeres próbálkozásaik tudatosításában és hibáik felismerésében, önálló javításában. A helyes nyelvhasználat elsajátításában változatlanul nagy szerepe van a nyelvi input minőségének és mennyiségének, valamint a tanulói megnyilatkozások esetében a pozitív tanári visszajelzésnek.

Az 5–6. évfolyamon az anyanyelvi lektor a szóbeliség mellett egyre nagyobb szerepet vállal az írásbeli kommunikáció fejlesztésében, a célnyelvre jellemző formák, kifejezések használatának bemutatásában, gyakorlásában. A tanulók különböző szövegfajtákkal találkoznak ebben

a szakaszban, olyanokkal is, melyeknek a formai követelményei eltérnek a hazaitól (pl.: levélírás).

A korábbi témakörök az 5–6. évfolyamon tovább bővülnek és mélyülnek azáltal, hogy a tanulók érdeklődése és igényei szerint új szempontokból kerülnek feldolgozásra. Ezek és az újonnan feldolgozásra kerülő témák is összhangban állnak a Nat-ban megadott más műveltségi területek tartalmaival, és lehetővé teszik, hogy a tanulók a nyelv eszközével alaposabban, árnyaltabban megismerjék szűkebb és tágabb környezetüket. A nyelvtanulás iránti motiváció fenntartása szempontjából meghatározó jelentősége van a témák gondos megválasztásának és annak, hogy a tanulók kívánságára időről-időre olyan témákkal is foglalkozzanak, amelyek aktuálisan érdeklik, foglalkoztatják őket. A tanulási kedvet fokozza, ha a tanulók változatos munkaformák, értelmes tevékenységek és érdekes, kihívást jelentő feladatok keretében fejleszthetik nyelvtudásukat.

Ebben a fejlesztési szakaszban tovább bővül a megismert és alkalmazott nyelvtanulási stratégiák köre. Ezek elsajátítása lehetővé teszi, hogy a tanulók egyre inkább az iskolán kívül is hasznosítsák, fejlesszék nyelvtudásukat. A célnyelv tanulása és a célnyelven történő tanulás révén egyre inkább megtapasztalják azt is, hogy a nyelvtanulás nem öncélú tevékenység, s azt, hogy a nyelvnek fontos szerepe van az információszerzésben.

A fejlesztési szakasz célja, hogy a tanulók a 6. évfolyam végére elérjék a KER szerinti A2 szintet.

3.2.9. 5. ÉVFOLYAM KÉTTANNYELVŰ

Éves óraszám: 170

Heti óraszám: 5

Nyelvi készségek

	A	B
1	**Fejlesztési egység**	**Hallott szöveg értése**
2	**Előzetes tudás**	A1 nyelvi szint, azaz a gazdagodó nyelvi eszközökkel megfogalmazott célnyelvi óravezetés megértése, egyszerű, rövid, hangzó szövegekhez kapcsolódó feladatok megoldása.

3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló megérti az osztálytermi tevékenységekhez kapcsolódó tanári utasításokat; megérti az ismert témákhoz kapcsolódó egyszerű kérdéseket és kijelentéseket; felismeri a tanult témakörökben elhangzó szövegekben a tanult szavakat, szó- és beszédfordulatokat, és tud ezekből következtetni a szövegek témájára, tartalmára; követi az ismert témakörökben elhangzó szövegekben a beszélők gondolatmenetét; képes kiszűrni a lényeget és néhány alapvető információt az ismert témakörökben elhangzó szövegekből, részben önállóan, részben a megértést segítő, változatos feladatokra támaszkodva; egyre önállóbban alkalmaz néhány, a megértést segítő alapvető stratégiát.

	C
1	**A fejlesztés tartalma** Az ismert nyelvi elemekre támaszkodó, szükség szerint nonverbális elemekkel támogatott célnyelvi óravezetés folyamatos követése (pl. osztálytermi rutincselekvések, a közös munka megszervezése, eszközhasználat) és a tanári utasítások megértése. Rövid kérések és kijelentések megértése ismert témákról. Az életkornak megfelelő, ismert témakörökhöz kapcsolódó, rövid, egyszerű autentikus szövegek előadásának, bemutatásának aktív követése; a tanult nyelvi elemek felismerése; következtetés levonása a szövegfajtára, a témára és a lehetséges tartalomra vonatkozóan; a megértést segítő, változatos feladatok segítségével a szöveg lényegének, néhány konkrét információnak a kiszűrése. Ismert témakörökben elhangzó rövid, egyszerű szövegekben a beszélő(k) gondolatmenetének követése a tanult nyelvi eszközökre támaszkodva, a beszédhelyzetet figyelembevételével. Különböző beszélők egyre nagyobb biztonsággal való megértése, amennyiben azok a célnyelvi normának megfelelő vagy ahhoz közelítő kiejtéssel, a tanuló nyelvi szintjéhez

	igazított tempóban, szükség esetén szüneteket tartva és a lényegi információkat megismételve beszélnek. *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* dalok, versek, képekkel illusztrált mesék és történetek, kisfilmek, a célnyelvi kultúrát bemutató multimédiás anyagok, a korosztálynak szóló egyéb hangzó anyagok; tanárral, tanulótársakkal, célnyelvi országokból érkező személyekkel folytatott rövid párbeszédek, tanári beszéd.

	D	E
1	**Fejlesztési egység**	**Szóbeli interakció**
2	**Előzetes tudás**	A1 nyelvi szint, azaz egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal folytatott kommunikáció.
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló képes kommunikálni egyszerű és közvetlen információcserét igénylő feladatokban számára ismert témákról, egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal; kérdéseket tesz fel kiszámítható, mindennapi helyzetekben, válaszol a hozzá intézett kérdésekre, illetve rövid párbeszédet folytat; megteszi az első lépéseket a célnyelv spontán használata útján; képes tudatosan alkalmazni egyre több kompenzációs stratégiát, hogy megértesse magát, illetve megértse beszédpartnerét; megnyilvánulásaiban törekszik a célnyelvi normához közelítő kiejtésre, intonációra és beszédtempóra.
	F	
1	**A fejlesztés tartalma** Tudatosan megválasztott nonverbális elemekkel támogatott mondanivaló kifejezése egyre bővülő szókinccsel, begyakorolt beszédfordulatokkal, egyszerű nyelvi eszközökkel. Egyszerű, tényszerű információk megszerzése és továbbadása.	

	Vélemény, gondolat, érzés kifejezése, illetve ezekre való rákérdezés egyszerű nyelvi eszközökkel. Ismert témákhoz, mindennapi helyzetekhez vagy osztálytermi szituációkhoz kapcsolódó, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdések feltevése, kérések, felszólítások megfogalmazása, illetve azokra történő válaszadás. Részvétel ismert témákhoz, mindennapi helyzetekhez kapcsolódó rövid párbeszédben, beszélgetésben. A célnyelv tudatos használata a tanórai tevékenységek során, spontán kommunikálás strukturált, előre látható szituációkban (pl. pár- vagy csoportmunka során társakkal). Lehetőség esetén kapcsolatfelvétel, rövid társalgásban való részvétel, spontán kommunikálás célnyelvi beszélőkkel. Beszélgetés során meg nem értés esetén ismétlés, magyarázat kérése, visszakérdezés alkalmazása, illetve szükség esetén a mondanivaló átfogalmazása, egyszerűsítése, pontosítása a kommunikáció fenntartása érdekében. Néhány egyszerű, a beszélgetés strukturálása szempontjából fontos elem megismerése és alkalmazása (pl. beszélgetés fenntartása, követése, lezárása). Észlelt (hallott/látott) jelenségekre (pl. váratlan osztálytermi történésekre, helyzetekre) való reagálás egyszerű nyelvi eszközökkel. *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* rövid párbeszédek, egyszerű társalgás, szerepjátékok, dramatizált jelenetek, kérdések, felszólítások, kérések, információ hiányán illetve különbözőségén, véleménykülönbségen alapuló szövegek, spontán megnyilvánulások.

	G	H
1	**Fejlesztési egység**	**Összefüggő beszéd**
2	**Előzetes tudás**	A1 nyelvi szint, azaz felkészülés után rövid szöveg elmondása a tanuló számára ismert témában.
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló egyre bővülő szókinccsel, egyszerű beszédfordulatokkal röviden, összefüggően beszél saját magáról és közvetlen környezetéről; saját munkáját egyszerű nyelvi eszközökkel mutatja be; rövid, egyszerű történetet mesél el;

		egyszerű állításokat, összehasonlításokat, magyarázatokat, indoklásokat fogalmaz meg; egyszerű nyelvtani szerkezeteket és mondatfajtákat használ; lineáris kötőszavakkal kapcsol össze szavakat, szócsoportokat, egyszerű cselekvéseket, történéseket és ok-okozati összefüggéseket fejez ki; képes alkalmazni a megértést segítő legfontosabb stratégiákat; beszédében alkalmazza a célnyelvi normához közelítő kiejtést, intonációt és beszédtempót.

	I
1	**A fejlesztés tartalma** Egyre bővülő szókinccsel, egyszerű nyelvi elemekkel megfogalmazott szöveg elmondása ismert témákról, felkészülés után. Történet elmesélése, élménybeszámoló, előre megírt szerep eljátszása egyszerű nyelvtani szerkezetekkel, mondatfajtákkal. Minta alapján összefüggő szöveg alkotása; szavak, szócsoportok, cselekvéssorok összekapcsolása egyszerű kötőszavakkal (pl. és, de, azután), illetve magyarázatok, indoklások, ok-okozati kapcsolatok kifejezése kötőszavakkal (pl. mert, ezért, tehát). A mondanivaló jelentésének pontosítása, tisztázása a testbeszéd tudatos alkalmazásával. Csoportos előadás vagy prezentáció jegyzetek alapján. Önálló vagy csoportban létrehozott alkotás rövid bemutatása és értékelése (pl. közös plakát készítése, kiállítása, szóbeli bemutatása és értékelése). Tanári példa vagy autentikus hangzóanyag meghallgatás utáni elismétlése, a célnyelvi normához közelítő kiejtés gyakorlása. *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* rövid történetek, élménybeszámolók, szerepek, leírások (pl. képleírás, tanulói munka bemutatása), előadás, prezentáció, témakifejtés.

	J	K
1	**Fejlesztési egység**	**Olvasott szöveg értése**

2	**Előzetes tudás**	A1 nyelvi szint, azaz közös feldolgozást követően egyszerű olvasott szövegek lényegének, tartalmának megértése.
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló megérti az ismerős témákról szóló rövid szövegeket; megtalál alapvető információkat egyszerű, hétköznapi szövegekben; megérti az életkorának megfelelő témájú autentikus szövegek lényegét, kiszűri a szövegekből az alapvető információkat; az olvasott szövegekre vonatkozó feladatokat végez el; képes meglevő készségeit kreatívan használni az olvasott szövegek megértéséhez, értelmezéséhez; növekszik tájékozottsága a célnyelvi kultúráról; fokozódik érdeklődése a célnyelvi kultúrába tartozó irodalmi, művészeti alkotások iránt.
	L	
1	**A fejlesztés tartalma** Rövid, egyszerű nyelvi eszközökkel, bővülő szókinccsel megfogalmazott szövegek megértése (pl. leírás, történet, párbeszéd a tanulóhoz közel álló témákról). Lényeges információk megtalálása egyszerű szövegekben (pl. hirdetésben, prospektusban, étlapon és menetrendben, rövid újságcikkben, programfüzetben). Egyszerű üzenetek, levelek, elektronikus üzenetek, SMS-ek, bejegyzések megértése. Egyszerű használati utasítások, instrukciók megértése, követése. Információszerzés hagyományos és elektronikus forrásokból. Egyszerű, rövid történetek, mesék, versek és egyszerűsített célnyelvi irodalmi művek olvasása. *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* ismeretterjesztő szövegek, egyszerűsített irodalmi szövegek, mesék, rövid történetek, versek, dalszövegek, cikkek a korosztálynak szóló újságokból és holnapokról, útleírások, hirdetések,	

	plakátok, hagyományos és elektronikus nyomtatványok, internetes fórumok hozzászólásai, képregények, egyszerű üzenetek, képeslapok, feliratok, étlap, menetrend, egyszerű biztonsági előírások, magánlevelek.

	M	N
1	**Fejlesztési egység**	**Íráskészség**
2	**Előzetes tudás**	A1 nyelvi szint, azaz rövid, egyszerű mondatok írása ismert témákról; különböző műfajú és a tanulók életkorának megfelelő témájú szövegek alkotása mintát követve.
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló összefüggő mondatokat ír a közvetlen környezetével kapcsolatos témákról; az írást a kommunikáció eszközeként használja egyszerű interakciókban; gondolatait egyszerű kötőszavakkal összekapcsolt mondatsorokban fejezi ki; kreatívan alkalmazza nyelvismeretét egyszerű szövegek írására az őt érdeklő, ismert témákról; felismeri és követi az alapvető írásbeli műfajok sajátos szerkezeti és stílusjegyeit.

	O
1	**A fejlesztés tartalma** Szavak és rövid szövegek másolása, diktálás utáni leírása. Egyszerű szerkezetű, összefüggő mondatok írása a tanuló közvetlen környezetével kapcsolatos témákról, különböző szövegtípusok létrehozása (pl. leírás, élménybeszámoló, párbeszéd). Egyszerű szövegek írása kommunikációs céllal (pl. levél, üzenet). Egyszerű írásos minták követése, kreatív átdolgozása, aktuális, konkrét és személyes tartalmakkal való megtöltése (pl. egyszerű, személyes témákról minta alapján vers, dalszöveg, rapszöveg írása). Gondolatok összekapcsolása egyszerű kötőszavakkal (pl. és, vagy, mert, de, ezért, azután).

	Gyakori írásbeli műfajok legalapvetőbb szerkezeti és stílusjegyeinek követése saját írásmű készítése során (pl. megszólítás levélben, e-mailben, záró formula). A mondanivaló közvetítése vizuális eszközökkel (pl. szövegkiemelés, internetes vagy SMS-ben használt emotikon, rajz, ábra, diasor). *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* leírás, ismertető, képaláírás, élménybeszámoló, párbeszéd, üzenet, levél, e-mail, SMS.

Angol nyelvi elemek, struktúrák az 5. évfolyamra

- létezés kifejezése jelen időben: 'to be' létige (I'm … I'm not … Are you …? Is he …? Who is he? What's that?);
- szokásos cselekvés, történés kifejezése jelen időben: Present Simple (I eat bread for breakfast. I don't like cheese. Do you play tennis?);
- cselekvés, történés kifejezése jelen időben: Present Continuous (Why is she crying? I'm not listening. I'm leaving.), stative verbs (think, know …);
- létezés kifejezése múlt időben: 'to be' létige (I was … I wasn't ... Were you …? Was he…? Who was there? What was that?);
- cselekvés, történés kifejezése múlt időben: Past Simple (I ate bread for breakfast. I didn't see the film. Did you visit Joe?) Past Progressive (I was reading, when I heard a noise) Used to (I used to play with dolls, but I don't do it any more);
- jövő idejűség kifejezése: 'going to' (I'm going to be a doctor. It's going to rain.), will (I will be 10 next month), Present Continuous (I'm having a party on Saturday);
- felszólító mód: felszólítások (Come here. Don't shout.);
- kérdőmondatok, kérdőszavak (who?, when?, where?, what?, how?);
- birtoklás: birtokos melléknevek és 's genitive (My, your, his/her/its, our, their, Joe's brother …);
- object pronouns (me, him, us…);
- mennyiségi viszonyok: egyes és többes szám (dog-dogs, child-children);
- mennyiségi viszonyok: számok (one, two, …, hundred), sorszámok (first, second, third…);
- mennyiségi viszonyok: megszámlálható főnevek (How many CDs have you got? I've got a lot of/few CDs.);
- mennyiségi viszonyok: megszámlálhatatlan főnevek (How much money have you got? I've got a lot of/little money.);

- térbeli viszonyok: prepozíciók, helyhatározók (here, there, on the left, on the right, in, on, under, opposite, next to, between, up, down, through, over …);
- időbeli viszonyok: gyakoriság (How often? always, often, sometimes, never, once/twice a week, every day), időpontok/dátumok (in 1997, in July, at 5 o'clock, on Monday, It's eight. It's quarter to eight.), prepositions of time (at, in, on …);
- minőségi viszonyok: rövid és hosszú melléknevek fokozása (Tom's younger than Sue. Mary is the prettiest girl.).
- minőségi viszonyok: rendhagyó melléknevek fokozása (good/bad, better/worse)
- modális segédigék: can, could, may, might, must, have to
- adverbs of manner (slowly, fast, quickly …)
- feltételes mód 1.
- szövegösszetartó eszközök: névelők (a, an, the), mutató névmások (this, that, these, those), kötőszavak (and, or, but, because), névmások (I, he, they…, me, him, them…), some/any (There are some pencils in the bag. Have you got any sisters? I haven't got any matchboxes. There's some water in the vase., There isn't any juice in my glass.), határozatlan névmások (somebody, anybody, nobody, everybody)

Angol nyelvi funkciók az 5. évfolyamra

- köszönési formák (üdvözlés és elköszönés) értelmezése és kifejezése (Hello! Good morning! Good night! Goodbye! Bye-bye! Take care! How are you? Fine, thanks. I'm OK.);
- köszönet kifejezése (Thanks. Thanks a lot. Thank you very much.);
- köszönetre történő reakció megfogalmazása (You're welcome. No problem.);
- bemutatkozás megfogalmazása (My name is … Hello. Hi! Nice to meet you.);
- információkérés, információadás (What's your name? My name is Peter. How old are you? I'm 10. Where are you from? I'm from Budapest. When's your birthday? On 4th July. What's your favourite animal? My favourite animals are cats. Have you got a pet? Yes, a cat. No, I haven't. Have you got any brothers or sisters? Yes, a brother. No, I haven't.)
- hogylét iránti érdeklődés (How are you? What's wrong?);
- hogylét iránti érdeklődésre történő reakció kifejezése (I'm fine, thanks. I'm OK.);
- bocsánatkérés értelmezése és annak kifejezése (I am sorry. I'm very sorry.);
- bocsánatkérésre történő reakció megfogalmazása (That's OK. No problem.);
- jókívánságok kifejezése (Happy birthday! Good luck! Congratulations!);

- főbb ünnepekhez kapcsolódó szófordulatok (Merry Christmas! Happy New Year! Happy Easter!);
- megszólítás és elköszönés kifejezése írott, személyes szövegben, pl. baráti levélben és e-mailben (Dear Peter, Best wishes);
- véleménykérés és arra reagálás (Do you agree? Yes, I do. No, I don't. What do you think? I think …);
- tetszés, illetve nem tetszés kifejezése (Do you like ...? Yes, I do. No, I don't. What's your opinion about …? I think …);
- dolgok, személyek megnevezése, rövid/egyszerű jellemzése (What is this? What is it like? It's …/ It's big and comfortable. What's ... in English? What's ... in Hungarian?);
- igenlő vagy nemleges válasz kifejezése (Yes, I have. No, I haven't. Yes, I do. No, I don't.);
- tudás, illetve nem tudás kifejezése (I know. I don't know. I have no idea.);
- nem értés megfogalmazása (I don't understand.);
- visszakérdezés kifejezése nem értés esetén (Can you repeat it? Can you spell it for me?);
- alapvető érzések kifejezése (I'm cold. I'm hungry. I'm happy/sad/angry.);
- akarat, kívánság kifejezése (Would you like a ...? Yes, please. No, thanks. I would like …);
- kérés és arra reagálás (Can you give me a pen? Can I get a pen? Yes, here you are. Sorry, I can't.);
- javaslat és arra reagálás (Let's go to the cinema., Good idea. Would you like to come to the cinema? Yes, sure.);
- meghívás és arra reagálás (Can you come to my party? Yes, thanks. Sorry, I can't. I'd like to invite you to my party.);
- kínálás és arra reagálás (Would you like an orange? Here you are. Yes, please. No, thank you. Thank you.);
- betűzés kérésének kifejezése (Could you spell it, please?);
- utasítások értelmezése és azokra történő reakció kifejezése (Come here, please. Read the text, please.);
- útbaigazítás (Turn right, Go down this street …);

Témakörök

	A	B	C
	Témakörök	**Óra-szám**	**Kapcsolódási pontok**
1	**Család** Én és a családom. Családtagok bemutatása. Családi események, közös programok. Családi ünnepek. Napirend.	15	*Magyar nyelv és irodalom*: család és lakóhely. *Erkölcstan*: társas kapcsolatok, szokások. *Technika, életvitel és gyakorlat*: időbeosztás, napirend.
2	**Otthon** Otthonom, szűkebb környezetem. Lakóhelyiségek, bútorok, berendezési tárgyak. Kedvenc játékaim. Lakóhelyem, tágabb környezetem.	15	*Természetismeret*: lakóhelyi környezet. *Matematika*: tájékozódás a térben, halmazok. *Hon- és népismeret*: az én városom, falum. *Célnyelvi civilizáció*: lakóhelyem jellegzetességei, összehasonlítása a célnyelvi országéval.
3	**Étkezés** Napi étkezések. Kedvenc ételeim, italaim. Egészséges táplálkozás. Receptek, főzés, sütés.	5	*Természetismeret*: az ember megismerése és egészsége: étrend. *Matematika*: halmazok, diagramok készítése, értelmezése, táblázatok olvasása. *Célnyelvi civilizáció*: jellegzetes ételek itthon és a célnyelvi országokban.
4	**Idő, időjárás** Az óra. Évszakok és hónapok. A hét napjai és napszakok. Időjárás, időjárási jelenségek megfigyelése.	5	*Természetismeret*: az időjárás tényezői, ciklusok a természetben. *Matematika*: számok írása, olvasása. Állítások igazságának eldöntése, tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rögzítése.
5	**Öltözködés** Évszakok és ruhadarabok.	5	*Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek*: öltözködés, divat.

	Kedvenc ruháim. Divat.		*Matematika*: halmazok.
6	**Sport** Testrészek és mozgás. Sportok, sportfelszerelések. Kedvenc sportom. Sportversenyek.	15	*Természetismeret*: az ember megismerése és egészsége: testrészek. *Testnevelés és sport*: mozgásos játékok, sportversenyek, szabályok.
7	**Iskola, barátok** Iskolám, osztálytermünk. Tantárgyaim, tanáraim. Osztálytársaim, barátaim. Tanórán kívüli közös programjaink. Iskolai élet más országokban.	15	*Erkölcstan*: társas kapcsolatok: barátság, szeretet, tisztelet, segítő kapcsolat. *Magyar nyelv és irodalom*: ajánlott és kötelező szépirodalmi művek. *Célnyelvi civilizáció*: iskolai élet a célnyelvi országokban.
8	**Szabadidő, szórakozás** Szabadidős tevékenységek, kedvenc időtöltésem. Internet, interaktív játékok. Közös időtöltés barátokkal.	15	*Testnevelés és sport*: sportok. *Ének-zene*: zenehallgatás. *Dráma és tánc*: színház, előadások. *Vizuális kultúra*: múzeumok, kiállítások.
9	**Természet, állatok** Kisállatok. Kedvenc állataim. Állatok a házkörül. Vadon élő és állatkerti állatok. Állatok a nagyvilágban. Növények az otthonomban, iskolámban. Kontinensek, tájegységek.	10	*Természetismeret*: élőlények a ház körül, az állatok életmódjának főbb jellemzői, szoba- vagy kerti növények gondozása, érdekes növények; a Föld szépsége, egyedisége: a Kárpát-medence és hazánk nagy tájai, növénytakarója és élővilága. *Matematika*: halmazok.
10	**Ünnepek és szokások** Az én ünnepeim. Ünnepek itthon és a nagyvilágban.	10	*Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek*: hétköznapok, ünnepek. *Célnyelvi civilizáció*: célnyelvi országok ünnepei.

11	**Város, bevásárlás** Városok, települések, falvak. Épületek, utcák. Tájékozódás, útbaigazítás. Üzletek, bevásárlóközpontok, piac. Vásárlás. Az én városom/falvam.	10	*Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek*: falvak és városok, közlekedés. *Matematika*: irányok, térbeli alakzatok. *Technika, életvitel és gyakorlat*: közlekedés, vásárlás. *Hon- és népismeret*: az én városom, falum.
12	**Utazás, pihenés** Vakáció, nyaralás. Táborok, osztálykirándulás. Közlekedési eszközök.	10	*Technika, életvitel és gyakorlat*: közlekedés. *Hon- és népismeret*: az én városom, falum, a hazai táj, a világörökség elemei. *Célnyelvi civilizáció*: hazánk, s a célnyelvi országok látnivalói, nevezetességei.
13	**Fantázia és valóság** Kedvenc olvasmányaim, könyveim. Képzeletem világa.	5	*Dráma és tánc*: dramatikus játékok. *Magyar nyelv és civilizáció*: olvasóvá nevelés. *Vizuális kultúra*: képzeletem világa, műalkotások.
14	**Zene, művészetek** Kedvenc zeném, együttesem. Film- és színházi élményeim, múzeumlátogatás.	5	*Ének-zene*: zenehallgatás. *Dráma és tánc*: színház, előadások. *Vizuális kultúra*: múzeumok, kiállítások.
15	**Környezetünk védelme** Veszélyeztetett állat- és növényvilág. Nevezetes napok: Fák és Madarak Napja, a Víz Világnapja, a Duna Napja. Szelektív hulladékgyűjtés.	15	*Természetismeret*: környezeti rendszerek állapota, védelme, fenntarthatósága. *Matematika*: diagramok készítése, értelmezése, táblázatok olvasása.
16	**Egészséges életmód** A rendszeres testedzés. A helyes táplálkozás.	15	*Természetismeret*: az ember megismerése és egészsége: étrend.

			Technika, életvitel és gyakorlat: egészséges életmód.

3.2.10. 6. ÉVFOLYAM KÉTTANNYEKVŰ

Éves óraszám: 170

Heti óraszám: 34

Nyelvi készségek

	A	B
1	**Fejlesztési egység**	**Hallott szöveg értése**
2	**Előzetes tudás**	A1 nyelvi szint, azaz a gazdagodó nyelvi eszközökkel megfogalmazott célnyelvi óravezetés megértése, egyszerű, rövid, hangzó szövegekhez kapcsolódó feladatok megoldása.
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló megérti az osztálytermi tevékenységekhez kapcsolódó tanári utasításokat; megérti az ismert témákhoz kapcsolódó egyszerű kérdéseket és kijelentéseket; felismeri a tanult témakörökben elhangzó szövegekben a tanult szavakat, szó- és beszédfordulatokat, és tud ezekből következtetni a szövegek témájára, tartalmára; követi az ismert témakörökben elhangzó szövegekben a beszélők gondolatmenetét; képes kiszűrni a lényeget és néhány alapvető információt az ismert témakörökben elhangzó szövegekből, részben önállóan, részben a megértést segítő, változatos feladatokra támaszkodva; egyre önállóbban alkalmaz néhány, a megértést segítő alapvető stratégiát.

	C
1	**A fejlesztés tartalma** Az ismert nyelvi elemekre támaszkodó, szükség szerint nonverbális elemekkel támogatott célnyelvi óravezetés folyamatos követése (pl. osztálytermi rutincselekvések, a közös munka megszervezése, eszközhasználat) és a tanári utasítások megértése. Rövid kérések és kijelentések megértése ismert témákról. Az életkornak megfelelő, ismert témakörökhöz kapcsolódó, rövid, egyszerű autentikus szövegek előadásának, bemutatásának aktív követése; a tanult nyelvi elemek felismerése; következtetés levonása a szövegfajtára, a témára és a lehetséges tartalomra vonatkozóan; a megértést segítő, változatos feladatok segítségével a szöveg lényegének, néhány konkrét információnak a kiszűrése. Ismert témakörökben elhangzó rövid, egyszerű szövegekben a beszélő(k) gondolatmenetének követése a tanult nyelvi eszközökre támaszkodva, a beszédhelyzetet figyelembevételével. Különböző beszélők egyre nagyobb biztonsággal való megértése, amennyiben azok a célnyelvi normának megfelelő vagy ahhoz közelítő kiejtéssel, a tanuló nyelvi szintjéhez igazított tempóban, szükség esetén szüneteket tartva és a lényegi információkat megismételve beszélnek. *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* dalok, versek, képekkel illusztrált mesék és történetek, kisfilmek, a célnyelvi kultúrát bemutató multimédiás anyagok, a korosztálynak szóló egyéb hangzó anyagok; tanárral, tanulótársakkal, célnyelvi országokból érkező személyekkel folytatott rövid párbeszédek, tanári beszéd.

	D	E
1	**Fejlesztési egység**	**Szóbeli interakció**
2	**Előzetes tudás**	A1 nyelvi szint, azaz egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal folytatott kommunikáció.
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló képes kommunikálni egyszerű és közvetlen információcserét igénylő feladatokban számára ismert témákról, egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal;

		kérdéseket tesz fel kiszámítható, mindennapi helyzetekben, válaszol a hozzá intézett kérdésekre, illetve rövid párbeszédet folytat; megteszi az első lépéseket a célnyelv spontán használata útján; képes tudatosan alkalmazni egyre több kompenzációs stratégiát, hogy megértesse magát, illetve megértse beszédpartnerét; megnyilvánulásaiban törekszik a célnyelvi normához közelítő kiejtésre, intonációra és beszédtempóra.

	F
1	**A fejlesztés tartalma** Tudatosan megválasztott nonverbális elemekkel támogatott mondanivaló kifejezése egyre bővülő szókinccsel, begyakorolt beszédfordulatokkal, egyszerű nyelvi eszközökkel. Egyszerű, tényszerű információk megszerzése és továbbadása. Vélemény, gondolat, érzés kifejezése, illetve ezekre való rákérdezés egyszerű nyelvi eszközökkel. Ismert témákhoz, mindennapi helyzetekhez vagy osztálytermi szituációkhoz kapcsolódó, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdések feltevése, kérések, felszólítások megfogalmazása, illetve azokra történő válaszadás. Részvétel ismert témákhoz, mindennapi helyzetekhez kapcsolódó rövid párbeszédben, beszélgetésben. A célnyelv tudatos használata a tanórai tevékenységek során, spontán kommunikálás strukturált, előre látható szituációkban (pl. pár- vagy csoportmunka során társakkal). Lehetőség esetén kapcsolatfelvétel, rövid társalgásban való részvétel, spontán kommunikálás célnyelvi beszélőkkel. Beszélgetés során meg nem értés esetén ismétlés, magyarázat kérése, visszakérdezés alkalmazása, illetve szükség esetén a mondanivaló átfogalmazása, egyszerűsítése, pontosítása a kommunikáció fenntartása érdekében. Néhány egyszerű, a beszélgetés strukturálása szempontjából fontos elem megismerése és alkalmazása (pl. beszélgetés fenntartása, követése, lezárása).

	Észlelt (hallott/látott) jelenségekre (pl. váratlan osztálytermi történésekre, helyzetekre) való reagálás egyszerű nyelvi eszközökkel. *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* rövid párbeszédek, egyszerű társalgás, szerepjátékok, dramatizált jelenetek, kérdések, felszólítások, kérések, információ hiányán illetve különbözőségén, véleménykülönbségen alapuló szövegek, spontán megnyilvánulások.

	G	H
1	**Fejlesztési egység**	**Összefüggő beszéd**
2	**Előzetes tudás**	A1 nyelvi szint, azaz felkészülés után rövid szöveg elmondása a tanuló számára ismert témában.
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló egyre bővülő szókinccsel, egyszerű beszédfordulatokkal röviden, összefüggően beszél saját magáról és közvetlen környezetéről; saját munkáját egyszerű nyelvi eszközökkel mutatja be; rövid, egyszerű történetet mesél el; egyszerű állításokat, összehasonlításokat, magyarázatokat, indoklásokat fogalmaz meg; egyszerű nyelvtani szerkezeteket és mondatfajtákat használ; lineáris kötőszavakkal kapcsol össze szavakat, szócsoportokat, egyszerű cselekvéseket, történéseket és ok-okozati összefüggéseket fejez ki; képes alkalmazni a megértést segítő legfontosabb stratégiákat; beszédében alkalmazza a célnyelvi normához közelítő kiejtést, intonációt és beszédtempót.
	I	
1	**A fejlesztés tartalma** Egyre bővülő szókinccsel, egyszerű nyelvi elemekkel megfogalmazott szöveg elmondása ismert témákról, felkészülés után.	

	Történet elmesélése, élménybeszámoló, előre megírt szerep eljátszása egyszerű nyelvtani szerkezetekkel, mondatfajtákkal. Minta alapján összefüggő szöveg alkotása; szavak, szócsoportok, cselekvéssorok összekapcsolása egyszerű kötőszavakkal (pl. és, de, azután), illetve magyarázatok, indoklások, ok-okozati kapcsolatok kifejezése kötőszavakkal (pl. mert, ezért, tehát). A mondanivaló jelentésének pontosítása, tisztázása a testbeszéd tudatos alkalmazásával. Csoportos előadás vagy prezentáció jegyzetek alapján. Önálló vagy csoportban létrehozott alkotás rövid bemutatása és értékelése (pl. közös plakát készítése, kiállítása, szóbeli bemutatása és értékelése). Tanári példa vagy autentikus hangzóanyag meghallgatás utáni elismétlése, a célnyelvi normához közelítő kiejtés gyakorlása. *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* rövid történetek, élménybeszámolók, szerepek, leírások (pl. képleírás, tanulói munka bemutatása), előadás, prezentáció, témakifejtés.

	J	K
1	**Fejlesztési egység**	**Olvasott szöveg értése**
2	**Előzetes tudás**	A1 nyelvi szint, azaz közös feldolgozást követően egyszerű olvasott szövegek lényegének, tartalmának megértése.
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló megérti az ismerős témákról szóló rövid szövegeket; megtalál alapvető információkat egyszerű, hétköznapi szövegekben; megérti az életkorának megfelelő témájú autentikus szövegek lényegét, kiszűri a szövegekből az alapvető információkat; az olvasott szövegekre vonatkozó feladatokat végez el;

		képes meglevő készségeit kreatívan használni az olvasott szövegek megértéséhez, értelmezéséhez; növekszik tájékozottsága a célnyelvi kultúráról; fokozódik érdeklődése a célnyelvi kultúrába tartozó irodalmi, művészeti alkotások iránt.
	L	
1	**A fejlesztés tartalma** Rövid, egyszerű nyelvi eszközökkel, bővülő szókinccsel megfogalmazott szövegek megértése (pl. leírás, történet, párbeszéd a tanulóhoz közel álló témákról). Lényeges információk megtalálása egyszerű szövegekben (pl. hirdetésben, prospektusban, étlapon és menetrendben, rövid újságcikkben, programfüzetben). Egyszerű üzenetek, levelek, elektronikus üzenetek, SMS-ek, bejegyzések megértése. Egyszerű használati utasítások, instrukciók megértése, követése. Információszerzés hagyományos és elektronikus forrásokból. Egyszerű, rövid történetek, mesék, versek és egyszerűsített célnyelvi irodalmi művek olvasása. *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* ismeretterjesztő szövegek, egyszerűsített irodalmi szövegek, mesék, rövid történetek, versek, dalszövegek, cikkek a korosztálynak szóló újságokból és holnapokról, útleírások, hirdetések, plakátok, hagyományos és elektronikus nyomtatványok, internetes fórumok hozzászólásai, képregények, egyszerű üzenetek, képeslapok, feliratok, étlap, menetrend, egyszerű biztonsági előírások, magánlevelek.	

	M	N
1	**Fejlesztési egység**	**Íráskészség**
2	**Előzetes tudás**	A1 nyelvi szint, azaz rövid, egyszerű mondatok írása ismert témákról; különböző műfajú és a tanulók életkorának megfelelő témájú szövegek alkotása mintát követve.
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló összefüggő mondatokat ír a közvetlen környezetével kapcsolatos témákról;

		az írást a kommunikáció eszközeként használja egyszerű interakciókban; gondolatait egyszerű kötőszavakkal összekapcsolt mondatsorokban fejezi ki; kreatívan alkalmazza nyelvismeretét egyszerű szövegek írására az őt érdeklő, ismert témákról; felismeri és követi az alapvető írásbeli műfajok sajátos szerkezeti és stílusjegyeit.

	O
1	**A fejlesztés tartalma** Szavak és rövid szövegek másolása, diktálás utáni leírása. Egyszerű szerkezetű, összefüggő mondatok írása a tanuló közvetlen környezetével kapcsolatos témákról, különböző szövegtípusok létrehozása (pl. leírás, élménybeszámoló, párbeszéd). Egyszerű szövegek írása kommunikációs céllal (pl. levél, üzenet). Egyszerű írásos minták követése, kreatív átdolgozása, aktuális, konkrét és személyes tartalmakkal való megtöltése (pl. egyszerű, személyes témákról minta alapján vers, dalszöveg, rapszöveg írása). Gondolatok összekapcsolása egyszerű kötőszavakkal (pl. és, vagy, mert, de, ezért, azután). Gyakori írásbeli műfajok legalapvetőbb szerkezeti és stílusjegyeinek követése saját írásmű készítése során (pl. megszólítás levélben, e-mailben, záró formula). A mondanivaló közvetítése vizuális eszközökkel (pl. szövegkiemelés, internetes vagy SMS-ben használt emotikon, rajz, ábra, diasor). *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* leírás, ismertető, képaláírás, élménybeszámoló, párbeszéd, üzenet, levél, e-mail, SMS.

Angol nyelvi elemek, struktúrák az 6. évfolyamra

- létezés kifejezése jelen időben: 'to be' létige (I'm … I'm not … Are you …? Is he …? Who is he? What's that?);
- szokásos cselekvés, történés kifejezése jelen időben: Present Simple (I eat bread for breakfast. I don't like cheese. Do you play tennis?);

- cselekvés, történés kifejezése jelen időben: Present Continuous (Why is she crying? I'm not listening. I'm leaving.), stative verbs (think, know …);
- létezés kifejezése múlt időben: 'to be' létige (I was … I wasn't ... Were you …? Was he…? Who was there? What was that?);
- cselekvés, történés kifejezése múlt időben: Past Simple (I ate bread for breakfast. I didn't see the film. Did you visit Joe?) Past Progressive (I was reading, when I heard a noise) Used to (I used to play with dolls, but I don't do it any more);
- Present Perfect Simple (I have done it);
- Question tags (You like it, don't you?);
- Present/Past Simple Passive (It is/was made in Italy);
- jövő idejűség kifejezése: 'going to' (I'm going to be a doctor. It's going to rain.), will (I will be 10 next month), Present Continuous (I'm having a party on Saturday);
- felszólító mód: felszólítások (Come here. Don't shout.);
- kérdőmondatok, kérdőszavak (who?, when?, where?, what?, how?);
- birtoklás: birtokos névmások és 's genitive (My, your, his/her/its, our, their, Joe's brother …), birtokos melléknevek (mine, yours …);
- relative pronouns (who, which, that);
- mennyiségi viszonyok: egyes és többes szám (dog-dogs, child-children);
- mennyiségi viszonyok: számok (one, two, …, hundred), sorszámok (first, second, third…);
- mennyiségi viszonyok: megszámlálható főnevek (How many CDs have you got? I've got a lot of/few CDs.);
- mennyiségi viszonyok: megszámlálhatatlan főnevek (How much money have you got? I've got a lot of/little money.);
- so/neither;
- too/enough;
- all, both, either, non, neither;
- clauses of result (The film was so boring that …/It was such a boring film that …);
- térbeli viszonyok: prepozíciók, helyhatározók (here, there, on the left, on the right, in, on, under, opposite, next to, between, up, down, through, over …);
- időbeli viszonyok: gyakoriság (How often? always, often, sometimes, never, once/twice a week, every day), időpontok/dátumok (in 1997, in July, at 5 o'clock, on Monday, It's eight. It's quarter to eight.), prepositions of time (at, in, on …);

- minőségi viszonyok: rövid és hosszú melléknevek, határozószavak fokozása (Tom's younger than Sue. Mary is the prettiest girl.);
- minőségi viszonyok: rendhagyó melléknevek, határozószavak fokozása (good/bad, better/worse);
- modális segédigék: can, could, may, might, must, have to, should;
- adverbs of manner (slowly, fast, quickly …);
- feltételes mód 1.;
- szövegösszetartó eszközök: névelők (a, an, the), mutató névmások (this, that, these, those), kötőszavak (and, or, but, because), névmások (I, he, they…, me, him, them…), some/any (There are some pencils in the bag. Have you got any sisters? I haven't got any matchboxes. There's some water in the vase., There isn't any juice in my glass.), határozatlan névmások (somebody, anybody, nobody, everybody).

Angol nyelvi funkciók az 6. évfolyamra

- köszönési formák (üdvözlés és elköszönés) értelmezése és kifejezése (Hello! Good morning! Good night! Goodbye! Bye-bye! Take care! How are you? Fine, thanks. I'm OK.);
- köszönet kifejezése (Thanks. Thanks a lot. Thank you very much.);
- köszönetre történő reakció megfogalmazása (You're welcome. No problem.);
- bemutatkozás megfogalmazása (My name is … Hello. Hi! Nice to meet you.);
- információkérés, információadás (What's your name? My name is Peter. How old are you? I'm 10. Where are you from? I'm from Budapest. When's your birthday? On 4th July. What's your favourite animal? My favourite animals are cats. Have you got a pet? Yes, a cat. No, I haven't. Have you got any brothers or sisters? Yes, a brother. No, I haven't.)
- hogylét iránti érdeklődés (How are you? What's wrong?);
- hogylét iránti érdeklődésre történő reakció kifejezése (I'm fine, thanks. I'm OK.);
- bocsánatkérés értelmezése és annak kifejezése (I am sorry. I'm very sorry.);
- bocsánatkérésre történő reakció megfogalmazása (That's OK. No problem.);
- jókívánságok kifejezése (Happy birthday! Good luck! Congratulations!);
- főbb ünnepekhez kapcsolódó szófordulatok (Merry Christmas! Happy New Year! Happy Easter!);
- megszólítás és elköszönés kifejezése írott, személyes szövegben, pl. baráti levélben és e-mailben (Dear Peter, Best wishes);

- véleménykérés és arra reagálás (Do you agree? Yes, I do. No, I don't. What do you think? I think …);
- tetszés, illetve nem tetszés kifejezése (Do you like ...? Yes, I do. No, I don't. What's your opinion about …? I think …);
- dolgok, személyek megnevezése, rövid/egyszerű jellemzése (What is this? What is it like? It's …/ It's big and comfortable. What's ... in English? What's ... in Hungarian?);
- igenlő vagy nemleges válasz kifejezése (Yes, I have. No, I haven't. Yes, I do. No, I don't.);
- tudás, illetve nem tudás kifejezése (I know. I don't know. I have no idea.);
- nem értés megfogalmazása (I don't understand.);
- visszakérdezés kifejezése nem értés esetén (Can you repeat it? Can you spell it for me?);
- alapvető érzések kifejezése (I'm cold. I'm hungry. I'm happy/sad/angry.);
- akarat, kívánság kifejezése (Would you like a ...? Yes, please. No, thanks. I would like …);
- kérés és arra reagálás (Can you give me a pen? Can I get a pen? Yes, here you are. Sorry, I can't.);
- javaslat és arra reagálás (Let's go to the cinema., Good idea. Would you like to come to the cinema? Yes, sure.);
- meghívás és arra reagálás (Can you come to my party? Yes, thanks. Sorry, I can't. I'd like to invite you to my party.);
- kínálás és arra reagálás (Would you like an orange? Here you are. Yes, please. No, thank you. Thank you.)
- betűzés kérésének kifejezése (Could you spell it, please?);
- utasítások értelmezése és azokra történő reakció kifejezése (Come here, please. Read the text, please.);
- útbaigazítás (Turn right, Go down this street …);
- tanács kérés/adás (You should …/What should I …?);
- meggyőzés/érvelés;
- interjú.

Témakörök

	A	B	C
	Témakörök	**Óra-szám**	**Kapcsolódási pontok**

1	**Család** Én és a családom. Családtagok bemutatása. Családi események, közös programok. Családi ünnepek. Napirend.	15	*Magyar nyelv és irodalom*: család és lakóhely. *Erkölcstan*: társas kapcsolatok, szokások. *Technika, életvitel és gyakorlat*: időbeosztás, napirend.
2	**Otthon** Otthonom, szűkebb környezetem. Lakóhelyiségek, bútorok, berendezési tárgyak. Kedvenc játékaim. Lakóhelyem, tágabb környezetem.	15	*Természetismeret*: lakóhelyi környezet. *Matematika*: tájékozódás a térben, halmazok. *Hon- és népismeret*: az én városom, falum. *Célnyelvi civilizáció*: lakóhelyem jellegzetességei, összehasonlítása a célnyelvi országéval.
3	**Étkezés** Napi étkezések. Kedvenc ételeim, italaim. Egészséges táplálkozás. Receptek, főzés, sütés.	5	*Természetismeret*: az ember megismerése és egészsége: étrend. *Matematika*: halmazok, diagramok készítése, értelmezése, táblázatok olvasása. *Célnyelvi civilizáció*: jellegzetes ételek itthon és a célnyelvi országokban.
4	**Idő, időjárás** Az óra. Évszakok és hónapok. A hét napjai és napszakok. Időjárás, időjárási jelenségek megfigyelése.	5	*Természetismeret*: az időjárás tényezői, ciklusok a természetben. *Matematika*: számok írása, olvasása. Állítások igazságának eldöntése, tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rögzítése.
5	**Öltözködés** Évszakok és ruhadarabok. Kedvenc ruháim. Divat.	5	*Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek*: öltözködés, divat. *Matematika*: halmazok.
6	**Sport** Testrészek és mozgás.	15	*Természetismeret*: az ember megismerése és egészsége: testrészek.

	Sportok, sportfelszerelések. Kedvenc sportom. Sportversenyek.		*Testnevelés és sport*: mozgásos játékok, sportversenyek, szabályok.
7	**Iskola, barátok** Iskolám, osztálytermünk. Tantárgyaim, tanáraim. Osztálytársaim, barátaim. Tanórán kívüli közös programjaink. Iskolai élet más országokban.	15	*Erkölcstan*: társas kapcsolatok: barátság, szeretet, tisztelet, segítő kapcsolat. *Magyar nyelv és irodalom*: ajánlott és kötelező szépirodalmi művek. *Célnyelvi civilizáció*: iskolai élet a célnyelvi országokban.
8	**Szabadidő, szórakozás** Szabadidős tevékenységek, kedvenc időtöltésem. Internet, interaktív játékok. Közös időtöltés barátokkal.	15	*Testnevelés és sport*: sportok. *Ének-zene*: zenehallgatás. *Dráma és tánc*: színház, előadások. *Vizuális kultúra*: múzeumok, kiállítások.
9	**Természet, állatok** Kisállatok. Kedvenc állataim. Állatok a házkörül. Vadon élő és állatkerti állatok. Állatok a nagyvilágban. Növények az otthonomban, iskolámban. Kontinensek, tájegységek.	10	*Természetismeret*: élőlények a ház körül, az állatok életmódjának főbb jellemzői, szoba- vagy kerti növények gondozása, érdekes növények; a Föld szépsége, egyedisége: a Kárpát-medence és hazánk nagy tájai, növénytakarója és élővilága. *Matematika*: halmazok.
10	**Ünnepek és szokások** Az én ünnepeim. Ünnepek itthon és a nagyvilágban.	10	*Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek*: hétköznapok, ünnepek. *Célnyelvi civilizáció*: célnyelvi országok ünnepei.
11	**Város, bevásárlás** Városok, települések, falvak. Épületek, utcák. Tájékozódás, útbaigazítás.	10	*Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek*: falvak és városok, közlekedés. *Matematika*: irányok, térbeli alakzatok. *Technika, életvitel és gyakorlat*: közlekedés, vásárlás.

	Üzletek, bevásárlóközpontok, piac. Vásárlás. Az én városom/falvam.		*Hon- és népismeret*: az én városom, falum.
12	**Utazás, pihenés** Vakáció, nyaralás. Táborok, osztálykirándulás. Közlekedési eszközök.	10	*Technika, életvitel és gyakorlat*: közlekedés. *Hon- és népismeret*: az én városom, falum, a hazai táj, a világörökség elemei. *Célnyelvi civilizáció*: hazánk, s a célnyelvi országok látnivalói, nevezetességei.
13	**Fantázia és valóság** Kedvenc olvasmányaim, könyveim. Képzeletem világa.	5	*Dráma és tánc*: dramatikus játékok. *Magyar nyelv és civilizáció*: olvasóvá nevelés. *Vizuális kultúra*: képzeletem világa, műalkotások.
14	**Zene, művészetek** Kedvenc zeném, együttesem. Film- és színházi élményeim, múzeumlátogatás.	5	*Ének-zene*: zenehallgatás. *Dráma és tánc*: színház, előadások. *Vizuális kultúra*: múzeumok, kiállítások.
15	**Környezetünk védelme** Veszélyeztetett állat- és növényvilág. Nevezetes napok: Fák és Madarak Napja, a Víz Világnapja, a Duna Napja. Szelektív hulladékgyűjtés.	15	*Természetismeret*: környezeti rendszerek állapota, védelme, fenntarthatósága. *Matematika*: diagramok készítése, értelmezése, táblázatok olvasása.
16	**Egészséges életmód** A rendszeres testedzés. A helyes táplálkozás.	15	*Természetismeret*: az ember megismerése és egészsége: étrend. *Technika, életvitel és gyakorlat*: egészséges életmód.
	A fejlesztés várt eredményei a ciklus végén	A2 szintű nyelvtudás. A tanuló egyszerű, hangzó szövegekből kiszűri a lényeget és néhány konkrét információt.	

		Válaszol a hozzá intézett kérdésekre, sikeresen vesz részt rövid beszélgetésekben. Egyre bővülő szókinccsel, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazva történetet mesél, valamint leírást ad saját magáról és közvetlen környezetéről. Megért ismerős témákról írt rövid szövegeket, különböző típusú egyszerű írott szövegekben megtalálja a fontos információkat. Összefüggő mondatokat, rövid szöveget ír hétköznapi, őt érintő témákról.

3.2.11. 7-8. ÉVFOLYAM EMELT ÓRASZÁMÚ

E nevelési-oktatási szakasz fő célja, hogy a nyelvi készségek további fejlesztése révén a tanuló eljusson a KER szerinti A2 nyelvi szintre. A megvalósítás az életkori szakaszra megfogalmazott nevelési célokkal és más kulcskompetenciák fejlesztésével összhangban kell, hogy történjen, és lehetőség szerint vegye figyelembe a tantárgyak közötti kapcsolódási pontokat is. A 7-8. évfolyamon tovább folytatódik a nyelvi ismeretek és a szókincs bővítése, valamint a nyelvtani ismeretek funkcionális szemléletű elsajátítása. A szakasz végére a tanuló az ismert nyelvi eszközök segítségével többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is. Felhasználja a tanult nyelvi elemeket és kommunikációs stratégiákat egyéni írásbeli és szóbeli közléseiben, valamint közvetíteni is tud az élő idegen nyelven.

Az angol nyelv tanításának egy lényeges területe a 7-8. évfolyamon a szövegértés további fejlesztése, az autentikus szövegekkel való munka tudatosítása. A szókincs és a nyelvtani ismeretek közvetítése szövegek révén, szövegkörnyezetbe ágyazva történik. Nagy hangsúlyt kap a felfedező tanulás, melynek során a tanuló önállóan, a nyelvtanulási stratégiák egyre bővülő tárával és azok egyre tudatosabb használatával fedezi fel a szöveg tartalmát, valamint a nyelvi eszközök jelentését és szabályszerűségeiket. A szélesebb körű nyelvtanulási, illetve nyelvhasználati stratégiák és azok tudatos használata tovább segítik a nyelvtanulót az önálló nyelvtanulóvá válásban és képessé teszik őt arra, hogy mindezeket más tanulási területeken is alkalmazza kompetenciái további fejlesztésére. Ebben a nevelési-oktatási szakaszban a nyelvtanuló egyre több szövegtípussal ismerkedik meg, bővíti a szövegfajtákkal kapcsolatos ismereteit, és egyre

inkább alkalmazza idegen nyelven az életkorának és érdeklődésének megfelelő digitális műfajok főbb jellemzőit is.

A nyelvtanulónak a motiváció fenntartása és erősítése érdekében továbbra is biztosítani kell a jó hangulatú, önbizalmat növelő és érzelmi biztonságot adó tanulási környezetet, amelyben lehetőség nyílik számára az önértékelés és a társas értékelés alkalmazására is. Motivációját erősítik továbbá a változatos munkaformák, a kihívást jelentő feladatok, a pozitív tanári visszajelzések és megerősítések, valamint a projektek.

Ebben a nevelési-oktatási szakaszban a témakörök a korábbi szakaszokhoz képest jelentősen bővülnek, mélyebben és összetettebben kerülnek feldolgozásra, igazodva a nyelvtanulót körülvevő világhoz, mindennapjaihoz, érdeklődéséhez és igényeihez. A feldolgozásra kerülő témák gyakran összhangban állnak más tanulási területek tartalmaival, és lehetővé teszik a nyelvtanuló számára, hogy a nyelv eszközével alaposabban és árnyaltabban ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét, bevonva a digitális eszközöket és mobilalkalmazásokat is. A témakörök feldolgozása során építeni kell a nyelvtanuló előzetes nyelvi tudására, a világról megszerzett ismereteire, valamint a más tantárgyakból megszerzett ismeretekre. Ezek elmélyítését segítik, ha a tanulók többször találkoznak angol nyelvű hírekkel, dokumentumfilmekkel, olyan beszámolókkal, melyek magyar híreket angol nyelven közvetítenek, vagy amelyek angol nyelven Magyarország országismereti jellemzőivel foglalkoznak. A tartalmak meghatározásánál, illetve a témakörök feldolgozásánál figyelembe kell venni a 7-8. évfolyamon idegen nyelvet tanulóknál egyre inkább megmutatkozó egyéni különbségeket is. Fokozott erőfeszítésre van szükség itt azért, hogy a nyelvtanulási motiváció a továbbtanulás, illetve pályaválasztás irányától függetlenül megmaradjon, és hogy a tanulók tudják, hogy bármilyen szakmai és személyes célt is állítanak maguk elé, a nyelvtudás segíti majd őket ezek elérésében. Mindez változatos és az egyéni különbségekhez illeszkedő nyelvórai tevékenységekkel és a tanulók érdeklődéséhez illeszkedő nyelvórán túli feladatokkal érhető el.

A kerettanterv minden egyes témakörhöz javasol tevékenységi formákat is, melyek segíthetik a témakörhöz tartozó szókincs, illetve nyelvi struktúrák bevéséődését. A motiváció állandó ébrentartása érdekében mindig érdemes az ilyen jellegű feladatokat a tanulók szemszögéből nézve négy szempont szerint megvizsgálni: fontosnak érzik-e (pl. fejleszti-e a kommunikációjukat), szeretik-e az ilyen típusú feladatot (pl. csoportfeladat, egyéni projekt), érdekesnek találják-e (pl. ad-e, igényel-e új információt), illetve szórakoztatónak találják-e (pl. játékok, versenyek). Az itt javasolt tevékenységi formák csak gondolatébresztő példák, és ellentétben a szókincs és a nyelvi struktúrák, funkciók meghatározásával nem kötelező érvényűek.

Mivel a kereszttantervi tartalmak igazodnak a 7-8. évfolyamon megjelenő új tudástartalmakhoz (pl. természettudományok, média), a nyelvtanulónak ezen területeken is lehetősége nyílik az ismeretszerzés, tudásmegosztás kiterjesztésére, illetve új kapcsolódási pontok kialakítására az újonnan megjelenő tantárgyakkal.

Ebben a szakaszban kevesebb hangsúly esik az osztálytermi helyzetek gyakorlására. A cél az, hogy segítsük a tanulót abban, hogy megtapasztalhassa, miként tudja a korábban megszerzett nyelvtudását művelődésre, információ-és ismeretszerzésre, tudásmegosztásra, kapcsolattartásra, kapcsolatok építésére, illetve szórakozásra használni. Osztálytermi helyzeteken kívüli, életszerű szituációk eljátszása (pl. közélet, szórakozás, interkulturális és országismereti témakörökben), valamint ismeretszerzés, tudásmegosztás céljából készített projektek segíthetik e cél megvalósítását. Ebben a szakaszban a nyelvtanulási stratégiák köre is bővül, így a nyelvtanuló arra is képessé válik, hogy valós nyelvtudását egyre inkább önállóan is fejlessze mind hagyományos, mind digitális csatornákon keresztül.

A nevelési-oktatási szakasz célja, tehát, hogy a tanuló a 8. évfolyam végére elérje a KER szerinti A2 nyelvi szintet.

3.2.12. 7. ÉVFOLYAM NORMÁL

Angol nyelvi funkciók az 7. évfolyamra

- köszönési formák (üdvözlés és elköszönés) értelmezése és kifejezése (Hello! Good morning! Good night! Goodbye! Bye-bye! Take care! How are you? Fine, thanks. I'm OK.);
- köszönet kifejezése (Thanks. Thanks a lot. Thank you very much.);
- köszönetre történő reakció megfogalmazása (You're welcome. No problem.);
- bemutatkozás megfogalmazása (My name is … Hello. Hi! Nice to meet you.);
- információkérés, információadás (What's your name? My name is Peter. How old are you? I'm 10. Where are you from? I'm from Budapest. When's your birthday? On 4th July. What's your favourite animal? My favourite animals are cats. Have you got a pet? Yes, a cat. No, I haven't. Have you got any brothers or sisters? Yes, a brother. No, I haven't.);
- hogylét iránti érdeklődés (How are you? What's wrong?);
- hogylét iránti érdeklődésre történő reakció kifejezése (I'm fine, thanks. I'm OK.);
- bocsánatkérés értelmezése és annak kifejezése (I am sorry. I'm very sorry.);
- bocsánatkérésre történő reakció megfogalmazása (That's OK. No problem.);
- jókívánságok kifejezése (Happy birthday! Good luck! Congratulations!);

- főbb ünnepekhez kapcsolódó szófordulatok (Merry Christmas! Happy New Year! Happy Easter!);
- megszólítás és elköszönés kifejezése írott, személyes szövegben, pl. baráti levélben és e-mailben (Dear Peter, Best wishes);
- véleménykérés és arra reagálás (Do you agree? Yes, I do. No, I don't. What do you think? I think …);
- tetszés, illetve nem tetszés kifejezése (Do you like ...? Yes, I do. No, I don't. What's your opinion about …? I think …);
- dolgok, személyek megnevezése, rövid/egyszerű jellemzése (What is this? What is it like? It's …/ It's big and comfortable. What's ... in English? What's ... in Hungarian?)
- igenlő vagy nemleges válasz kifejezése (Yes, I have. No, I haven't. Yes, I do. No, I don't.);
- tudás, illetve nem tudás kifejezése (I know. I don't know. I have no idea.);
- nem értés megfogalmazása (I don't understand.);
- visszakérdezés kifejezése nem értés esetén (Can you repeat it? Can you spell it for me?);
- alapvető érzések kifejezése (I'm cold. I'm hungry. I'm happy/sad/angry.);
- akarat, kívánság kifejezése (Would you like a ...? Yes, please. No, thanks. I would like …);
- kérés és arra reagálás (Can you give me a pen? Can I get a pen? Yes, here you are. Sorry, I can't.);
- javaslat és arra reagálás (Let's go to the cinema., Good idea. Would you like to come to the cinema? Yes, sure.);
- meghívás és arra reagálás (Can you come to my party? Yes, thanks. Sorry, I can't. I'd like to invite you to my party.);
- kínálás és arra reagálás (Would you like an orange? Here you are. Yes, please. No, thank you. Thank you.);
- betűzés kérésének kifejezése (Could you spell it, please?);
- utasítások értelmezése és azokra történő reakció kifejezése (Come here, please. Read the text, please.);
- útbaigazítás (Turn right, Go down this street …)
- tanács kérés/adás (You should …/What should I …?)
- meggyőzés/érvelés;
- interjú;
- mondandó összefoglalása;

- együttérzés kifejezése;
- szemrehányás kifejezése;
- ok-okozat kifejezése;
- bosszúság kifejezése;
- reklamálás;
- kétely/lehetőség/valószínűség kifejezése.

Angol nyelvi elemek, struktúrák a 7. évfolyamra

- létezés kifejezése jelen időben: 'to be' létige (I'm … I'm not … Are you …? Is he …? Who is he? What's that?);
- szokásos cselekvés, történés kifejezése jelen időben: Present Simple (I eat bread for breakfast. I don't like cheese. Do you play tennis?);
- cselekvés, történés kifejezése jelen időben: Present Continuous (Why is she crying? I'm not listening. I'm leaving.), stative verbs (think, know …);
- létezés kifejezése múlt időben: 'to be' létige (I was … I wasn't ... Were you …? Was he…? Who was there? What was that?);
- cselekvés, történés kifejezése múlt időben: Past Simple (I ate bread for breakfast. I didn't see the film. Did you visit Joe?) Past Progressive (I was reading, when I heard a noise) Used to (I used to play with dolls, but I don't do it any more);
- Present Perfect Simple (I have done it);
- Question tags (You like it, don't you?);
- Present/Past Simple Passive (It is/was made in Italy);
- jövő idejűség kifejezése: 'going to' (I'm going to be a doctor. It's going to rain.), will (I will be 10 next month), Present Continuous (I'm having a party on Saturday);
- Full infinitive/bare infinitive/-ing form;
- felszólító mód: felszólítások (Come here. Don't shout.);
- kérdőmondatok, kérdőszavak (who?, when?, where?, what?, how?);
- birtoklás: birtokos névmások és 's genitive (My, your, his/her/its, our, their, Joe's brother …), birtokos melléknevek (mine, yours …);
- relative pronouns (who, which, that);
- reflexive pronouns (myself, yourself …);
- mennyiségi viszonyok: egyes és többes szám (dog-dogs, child-children);
- mennyiségi viszonyok: számok (one, two, …, hundred), sorszámok (first, second, third…);

- mennyiségi viszonyok: megszámlálható főnevek (How many CDs have you got? I've got a lot of/few CDs.);
- mennyiségi viszonyok: megszámlálhatatlan főnevek (How much money have you got? I've got a lot of/little money.)
- so/neither;
- too/enough;
- all, both, either, non, neither;
- subject/object questions (Who stole the cookies?/Who did you see?);
- clauses of result (The film was so boring that …/It was such a boring film that …);
- térbeli viszonyok: prepozíciók, helyhatározók (here, there, on the left, on the right, in, on, under, opposite, next to, between, up, down, through, over …);
- időbeli viszonyok: gyakoriság (How often? always, often, sometimes, never, once/twice a week, every day), időpontok/dátumok (in 1997, in July, at 5 o'clock, on Monday, It's eight. It's quarter to eight.), prepositions of time (at, in, on …);
- minőségi viszonyok: rövid és hosszú melléknevek, határozószavak fokozása (Tom's younger than Sue. Mary is the prettiest girl.);
- minőségi viszonyok: rendhagyó melléknevek, határozószavak fokozása (good/bad, better/worse);
- modális segédigék: can, could, may, might, must, have to, should, be able to;
- adverbs of manner (slowly, fast, quickly …);
- feltételes mód ½ (If …will/If … would);
- szövegösszetartó eszközök: névelők (a, an, the), mutató névmások (this, that, these, those), kötőszavak (and, or, but, because), névmások (I, he, they…, me, him, them…), some/any (There are some pencils in the bag. Have you got any sisters? I haven't got any matchboxes. There's some water in the vase., There isn't any juice in my glass.), határozatlan névmások (somebody, anybody, nobody, everybody);
- határozott névelő 'the'.

Az egyes témakörök tanulási eredményeként a tanuló:

- az adott tématartományban megért egyszerű célnyelvi szöveget;
- az adott tématartományban létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget;
- az adott tématartományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

A 7. évfolyamon az angol nyelv tantárgy alapóraszáma: 136 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Personal topics and topics concerning immediate environment and nature	40
Public matters	8
Topics concerning classroom activities	15
Cross-curricular topics and activities	10
English and language learning	10
Intercultural topics	18
Current topics	10
Entertainment	15
Gaining and sharing knowledge	10
Összes óraszám:	**136**

TÉMAKÖR: PERSONAL TOPICS AND TOPICS CONCERNING IMMEDIATE ENVIRONMENT AND NATURE

JAVASOLT ÓRASZÁM: 40 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- elmesél rövid, személyes történetet egyszerű nyelvi eszközökkel, önállóan, a cselekményt lineárisan összefűzve;
- rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az ajánlott tématartományokban;
- értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;
- összetett írott instrukciókat értelmez;
- kommunikációt kezdeményez egyszerű hétköznapi témában, a beszélgetést követi, egyszerű, nyelvi eszközökkel fenntartja és lezárja;
- az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel, és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;
- véleményét, gondolatait, érzéseit egyre magabiztosabban fejezi ki a tanult nyelvi eszközökkel;

- a tanult nyelvi elemeket többnyire megfelelően használja, beszédszándékainak megfelelően, egyszerű spontán helyzetekben;
- váratlan, előre nem kiszámítható eseményekre, jelenségekre és történésekre is reagál egyszerű célnyelvi eszközökkel, személyes vagy online interakciókban;
- üzeneteket ír;
- egyszerűen megfogalmazza személyes véleményét, másoktól véleményük kifejtését kéri, és arra reagál, elismeri vagy cáfolja mások állítását, kifejezi egyetértését vagy egyet nem értését;
- kifejez tetszést, nem tetszést, akaratot, kívánságot, tudást és nem tudást, szándékot;
- kifejez kérést, javaslatot, meghívást, kínálást és ezekre reagálást;
- kifejez alapvető érzéseket, például örömöt, sajnálkozást, bánatot, elégedettséget, elégedetlenséget;
- nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak vagy fordulatok magyarázatát kéri vagy visszakérdez;
- megoszt alapvető személyes információkat magáról egyszerű nyelvi elemekkel;

ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a személyes és környezeti tématartományban megért egyszerű célnyelvi szöveget;
- a személyes és környezeti tématartományban létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget;
- a személyes és környezeti tématartományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: ismerősök (acquaintances), rokonok (family relations);
- a témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: közvetlen környezet (immediate environment);
- a témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: parts of the house/flat, furnishings, appliances;
- a témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: holidays;
- a témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies;

- a témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: social relations;
- a témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: animals, plants;
- a témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természet, települések (settlements);
- a témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természetvédelem (nature protection), állatvédelem (animal protection), keeping pets;
- a témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természeti jelenségek, környezetünk védelme, fenntarthatósága;
- személyes és környezethez tartozó információk átadása;
- életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata.

Javasolt tevékenységek:

- projektmunka egyénileg, (PPT készítése képekkel és annak szóbeli bemutatása
    - tágabb rokoni kapcsolatrendszer, családi ünnepek, szomszédi kapcsolatok
    - a lakóhely és környezetének bemutatása
- projektmunka csoportban: üres lakás berendezése és bemutatása
- csoportos projekt: (plakát készítése): Mit teszünk környezetünk védelme érdekében?
    - lakóhelyünkön, otthonunkban
    - az iskolában
    - városunkban
    - okos eszközökkel
- szóbeli mini-prezentáció:
    - a mai és a régmúlt mindennapi életének összehasonlítása
- internetes kutatás:
    - meddig élnek a különböző kis-kedvencek, illetve egyéb állatok?
    - környezetszennyezési problémák
    - időjárás okozta katasztrófák
- levél írása egy kellemes/kellemetlen élményről

- kérdőívek elkészítése, kitöltése és írásbeli/szóbeli összegzése:
    - családi szokások, hagyományok
    - környezetvédelem a szűkebb környezetben
- szerepjáték:
    - interjú kedvenc hősöddel/színészeddel stb.

TÉMAKÖR: PUBLIC MATTERS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megérti a nem kizárólag ismert nyelvi elemeket tartalmazó, élőszóban vagy digitális felületen elhangzó rövid szöveg tartalmát;
- értelmezi az életkorának megfelelő, élőszóban vagy digitális felületen elhangzó szövegekben a beszélők gondolatmenetét;
- hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;
- értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szituációkhoz kapcsolódó, írott szövegekben megjelenő információkat;
- megérti a nem kizárólag ismert nyelvi elemeket tartalmazó rövid írott szöveg tartalmát;
- információt cserél, információt kér, információt ad.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a közéleti tématartományban megért egyszerű célnyelvi szöveget;
- a közéleti tématartományban létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget;
- a közéleti tématartományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a közigazgatás és szolgáltatások résztvevői (members of the public sector and civil service), tourists, etc.;

- a témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturális és közintézmények, éttermek, szállodák, hazai és külföldi nevezetességek, valamint a városi és vidéki élet helyszínei);
- a témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: entrance tickets, forms, brochures;
- a témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturális események (cultural events), különböző szórakozások (ways of entertainment);
- a témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: közigazgatás, szolgáltatások, idegenvezetés giving directions, giving information;
- a témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies, entertainment, culture, services, travelling, national and international tourism;
- a közéleti tématartományhoz tartozó egyszerű információk értelmezése és átadása.

Javasolt tevékenységek:

- szerepjátékok – csapatversenyben: melyik a legjobb jelenet?;
    - gyors étteremben
    - utazási irodában
    - utcán: útbaigazítás kérése és adása
    - 'I'm a Budapest/London tourist guide' – helyi látványosságok bemutatása stb.
- prospektus, reklám készítése - (étterem, mozi, színház, látványosság);
- ismerkedés a reklámok világával: színek, logók, üzenetek;
- projektmunka csoportban:
    - rövid útikönyv készítése
- projektmunka csoportban: film/beszámoló/társasjáték készítése:
    - lakóhelyem
    - hazánk múltja
- kiselőadás, internetes kutatómunka: a célnyelvi országok rövid bemutatása
- Vitafórum:
    - városi és vidéki élet, ki hogyan érvel?
- quiz játék a célnyelvi országokról és hazánkról;

- kérdőív készítése, kitöltése, kiértékelése:
    - a legkedveltebb szabadidős tevékenységek a csoportban, (tv, olvasás, internet, közösségi média, tánc, sport stb.), és miért?

TÉMAKÖR: TOPICS CONCERNING CLASSROOM ACTIVITIES

JAVASOLT ÓRASZÁM: **15 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megérti a szintjének megfelelő, nonverbális vagy vizuális eszközökkel támogatott cél-nyelvi óravezetést és utasításokat, kérdéseket;
- aktívan részt vesz az életkorának és érdeklődésének megfelelő gyermek- és ifjúsági irodalmi alkotások közös előadásában;
- egyre magabiztosabban kapcsolódik be történetek kreatív alakításába, átfogalmazásába;
- felkészülést követően röviden, összefüggően beszél az ajánlott tématartományokhoz tartozó témákban;
- képet jellemez röviden, ismert nyelvi fordulatok segítségével, segítő tanári kérdések alapján;
- változatos, kognitív kihívást jelentő szóbeli és írásbeli feladatokat old meg önállóan vagy kooperatív munkaformában, a tanult nyelvi eszközökkel, szükség szerint tanári segítséggel;
- egyénileg vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projekt-munkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani;
- a főbb szövegtípusok jellegzetességeit követi;
- értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű hangzószövegben a tanult nyelvi elemeket;
- alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és a feladatmegoldás során;
- felismeri a főbb, életkorának megfelelő hangzó szövegtípusokat;
- megkülönbözteti a főbb, életkorának megfelelő írott szövegtípusokat;
- összetett írott instrukciókat értelmez;
- véleményét írásban, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazza, és arról írásban interakciót folytat;
- néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján;

- egyszerű mondatokat összekapcsolva mond el egymást követő eseményekből álló történetet, vagy leírást ad valamilyen témáról;
- összekapcsolja az ismert nyelvi elemeket egyszerű kötőszavakkal (például: és/de/vagy);
- nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak vagy fordulatok magyarázatát kéri vagy visszakérdez;
- alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott, nyomtatott vagy digitális alapú szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és feladatmegoldás során.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a feladat céljainak megfelelően alkalmazza.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school staff;
- a témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: oktatási intézmények (educational institutions);
- a témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used for studying;
- a témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: délutáni foglalkozások (afternoon activities), tanórán kívüli foglalkozások (extracurricular activities), iskolán kívüli lehetőségek a nyelvtanulásra), (extracurricular opportunities for language learning/use of language), school festivals, school traditions, school events;
- a témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: learning, extracurricular use of language, social events, keeping traditions;
- a témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school subjects, knowledge, language learning targets, professional orientation;
- részvétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben;
- tanult elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére;
- életkornak és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során.

Javasolt tevékenységek:

- projektmunka: (egyéni vagy csoportos)
    - a magyar és az angol iskolarendszer főbb különbségei
    - különleges iskolák Magyarországon és Angliában
    - iskolánk története, hagyományai, osztályunk
- projektmunka csoportban (fordított tanóra): egy tanóra megtervezése;
- internetes kutatás:
    - iskolai szokások, időbeosztás és szabályok országonként
    - szótanulási stratégiák – a különböző módszerek bemutatása
- scrapbook/poszter készítése:
    - mit szerettem az iskolánkban legjobban
    - iskolai kirándulásaink
    - kedvenc iskolai tantermem bemutatása
    - saját szerepem az osztályban
- kérdőív készítése:
    - Milyen az ideális nyelvtanár?
    - Milyen iskolában szeretnék továbbtanulni?
- csoportos társasjáték készítése:
    - a különböző tantárgyakról
    - szókártyákból mondatalkotás – melyik csoport tudja az összes kártyáját felhasználni?
- órai feladatok
    - történetfeldolgozása (pl. igaz/hamis' mondatokkal)
    - történet átalakítás (pl. más személyben, más időben)
    - képleírás, hasonló képeknél a különbség keresése
- évvégi színi előadás: pl. egy ismert musical közös megnézése, közös dramatizálása és előadása;

- iskolai versenyek:
    - olvasási verseny – ki tud egy év alatt 15 000 szót a könnyített olvasmányok segítségével elolvasni?
    - kiejtési verseny – megadott vers előadása
    - 'Use of English' – tanulmányi verseny korosztályi célnyelvi követelményekből

TÉMAKÖR: CROSS-CURRICULAR TOPICS AND ACTIVITIES

JAVASOLT ÓRASZÁM: **10 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- egyénileg vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projektmunkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformákban;
- aktívan részt vesz az életkorának és érdeklődésének megfelelő gyermek-, és ifjúsági irodalmi alkotások közös előadásában.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő tartalmakból;
- más tantárgyakból szerzett ismeretek és előzetes tudás felhasználása célnyelven.

Javasolt tevékenységek:

- egyéni projektmunka - témák, személyiségek bemutatása
    - Hogyan tudom alkalmazni nyelvtudásomat más tárgyak tanulásánál?
    - egy szabadon választott téma, mely más tárgy tanulása közben felkeltette az érdeklődésemet
    - egy híres tudós élete

    - egy angol király élete
    - Magyarország történelmének egy érdekes alakja
    - célnyelven rövid történet, mese, vers, dal írása
- vaktérképen országok, népek megjelölése, népnevek gyakorlása
- egy könnyített szövegű irodalmi mű elolvasása, értékelése (pl. Robinson Crusoe, David Copperfield)
- csoportos projekt:
    - társasjáték készítése és játszása - fókuszban egy-egy tantárgy (pl. földrajz, történelem, biológia, művészeti tantárgyak)

TÉMAKÖR: ENGLISH AND LANGUAGE LEARNING

JAVASOLT ÓRASZÁM: **10 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- idegen nyelvi kommunikációjában használja a célnyelv főbb jellemzőit;
- értelmezi és használja az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmakat a tanórán kívül is;
- tudatosan használ alapszintű nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat;
- a tanuló a szövegek létrehozásához nyomtatott és/vagy digitális alapú segédeszközt, szótárt használ.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- követi a célnyelvi normához illeszkedő beszédtempót a begyakorolt nyelvi elemekben;
- alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez;
- tanult nyelvi eszközökkel és nonverbális elemek segítségével tisztázza mondanivalójának lényegét;
- digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére;
- következetesen alkalmazza a célnyelvi betű- és jelkészletet;
- ismeretlen szavak valószínű jelentését a szöveg összefüggéseinek alapján kikövetkezteti az életkorának és érdeklődésének megfelelő, konkrét, rövid szövegekben;
- egy összetettebb nyelvi feladat, projekt végéig tartó célokat tűz ki magának;

- nyelvtanulási céljainak eléréséhez megtalálja és használja a megfelelő eszközöket;
- nyelvi haladását többnyire fel tudja mérni;
- hibáit többnyire észreveszi és javítja;
- társai haladásának értékelésében segítően részt vesz.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: language skills, language learning, languages;
- a célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata;
- a célnyelvi betű- és jelkészlet következetes alkalmazása;
- aanult nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák tudatos alkalmazása.

Javasolt tevékenységek:

- tanulásmódszertan tudatosan: szótanulási technikák
- közös popzenehallgatás
- filmnézés a célnyelven
    - írásbeli feladat: rövid összefoglaló a filmről, a cselekményt lineárisan összefűzve
    - a film egy-két jelenetéhez hangalámondás, feliratozás készítése
    - keresztrejtvény készítése a film kulcsszavaival
- kedvenc videóm
- 'osztálykönyvtár' könnyített olvasmányokból és táblázat a falon: ki, melyiket olvasta az év folyamán, és ajánlja-e a társainak. Ki olvasta el a legtöbb könyvet?
- csoportos
- projekt:
    - társasjáték készítése: 'Use the expression' (minden kockán egy szófordulat, mondatot kell vele alkotni ahhoz, hogy tovább lépj) pl: Something I really enjoy doing…/One way I am different from everyone else…/My friend knows how to…/I think English classes are…/One animal I wouldn't want to be…/stb.
- betűzésverseny
    - Ki tudja leggyorsabban a lebetűzött szavakat helyesen leírni?

- egyszerű nyelvezetű szöveg feldolgozása (illusztráció, előadás)
- egy irodalmi mű feldolgozása, bemutatása

TÉMAKÖR: INTERCULTURAL TOPICS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 18 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- célnyelvi kommunikációjába beépíti a tanult interkulturális ismereteket;
- találkozik célnyelvi országismereti tartalmakkal;
- megismerkedik hazánk legfőbb országismereti és történelmi eseményeivel a célnyelven.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismeri a célnyelvi országok jellemzőit és kulturális sajátosságait;
- a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete;
- célnyelvi országok országismereti jellemzőinek ismerete;
- hazai főbb országismereti jellemzők ismerete célnyelven;
- hazai legfontosabb látnivalók, országismereti jellemzők bemutatása célnyelven;
- a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemek alkalmazása.

Javasolt tevékenységek:

- Projektmunka – egyéni vagy csoportos
- az Egyesült Királyság és Magyarország összehasonlítása hagyományos és digitális kutatómunka majd órai kiselőadások formájában, az alábbi témakörök mentén:
    - az angol és magyar iskolák jellemzői, napirend
    - tipikus angol ház, lakás – miért más itthon?
    - mindennapi szokások Angliában és Magyarországon – van-e különbség?
    - ünnepek a családban (Name day? Christmas Eve? Easter Monday? stb.)
    - viselkedésbeli különbségek a két kultúrában (pl. üdvözlés)

    - állattartási szokások, kedvenc állatok (’cats’ vs ’dogs’?)
    - angol és magyar nyaralási szokások
    - angol időjárás – magyar időjárás
    - az Egyesült Királyság/Magyarország tájegységei, országrészei
    - angol/magyar étkezési szokások, tipikus ételek
    - híres helyek a két országban
- soportos játék:
    - Ki tud többet az Amerikai Egyesült Államokról – jellemző adatok, alapvető tudnivalók
- rövid dokumentumfilmek megtekintése, elemzése a célnyelvi országokról
- jellegzetes angolszász ünnepek megszervezése az osztályban/iskolában
    - pl. Christmas Party
    - pl. Valentines Day

TÉMAKÖR: CURRENT TOPICS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- használja a célnyelvet életkorának és nyelvi szintjének megfelelő aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megért és használ szavakat, szókapcsolatokat a célnyelvi, az életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírekkel, eseményekkel kapcsolatban;
- megérti és tájékozódásra használja a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírek, események lényegét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése és használata célnyelven;

- életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírek és események értelmezése és tájékozódásra való alkalmazása célnyelven.

Javasolt tevékenységek:

- ismert hírek angol nyelvű változatának olvasása, meghallgatása, megtekintése (TV híradó);
- szalagcímek és újságcikkek összepárosítása a tanulók érdeklődésének megfelelő témákban;
- projektmunka:
    - iskolai híradó, híradó, időjárásjelentés készítése a célnyelven
- szerepjáték:
    - interjú készítése egy, a hírekben aktuálisan szereplő híres emberrel
    - talkshow aktuális témában
- egy saját kulturális élmény bemutatása

TÉMAKÖR: ENTERTAINMENT

JAVASOLT ÓRASZÁM: **15 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;
- kiemel, kiszűr konkrét információkat a nyelvi szintjének megfelelő, élőszóban vagy digitális felületen elhangzó szövegből, és azokat összekapcsolja más iskolai vagy iskolán kívül szerzett ismereteivel;
- értelmez egyszerű, szórakoztató és ismeretterjesztő kisfilmeket;
- értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szituációkhoz kapcsolódó, írott szövegekben megjelenő információkat;
- összetett írott instrukciókat értelmez;
- érdeklődése erősödik a célnyelvi irodalmi alkotások iránt;
- rövid szövegek írását igénylő kreatív munkát hoz létre önállóan;
- üzeneteket ír;
- a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre;
- a tanórán kívüli játékos nyelvtanulási lehetőségeket felismeri, és azokat használja.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmakkal;
- felhasználja a célnyelvet szórakozásra és játékos nyelvtanulásra.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése (irodalom, film, társasjáték);
- letkornak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű szövegek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára.

Javasolt tevékenységek:

- egyéni projektmunka és bemutató:
    - saját szórakozási szokások
    - szórakozási szokások a tanulócsoporton belül
    - kedvenc kulturális élményem
- egyéni internetes kutatások angolul különböző témákban (filmek, színészek, együttesek stb.);
- dalszövegek feldolgozása, nyelvi érdekességek felfedezése;
- olvasási verseny az osztályon belül;
- egy választott könnyített olvasmány feldolgozása;
- angol tinédzser naplóírási minták megismerése, kipróbálása;
- e-mailezés angolul;
- közösen választott dal/képregény/film/könyv órai feldolgozása;
- 'csoportchat':
    - közös online csoport létrehozása, használata - vélemények, rövid blogok írása

TÉMAKÖR: GAINING AND SHARING KNOWLEDGE

JAVASOLT ÓRASZÁM: **10 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- egyénileg vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projektmunkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformákban;
- hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket, dalokat elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;
- a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre;
- rövid, egyszerű, ismert nyelvi eszközökből álló kiselőadást tart változatos feladatok kapcsán, hagyományos vagy digitális alapú vizuális eszközök támogatásával;
- néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján;
- a tanórán kívüli, akár játékos nyelvtanulási lehetőségeket felismeri, és azokat használja.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi ismeretterjesztő tartalmakkal;
- felhasználja a célnyelvet ismeretszerzésre;
- felhasználja a célnyelvet tudásmegosztásra.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- nformáció megosztása az ismert nyelvi eszközökkel angol nyelven;
- a tanult témákhoz kapcsolódó releváns angol nyelvű információ megszerzése, tudatos felhasználása.

Javasolt tevékenységek:

- projektmunka;
- kiselőadás;
- internetes kutatómunka;
- saját, választott témából scrapbook, poszter készítése, prezentáció.

3.2.13. 8. ÉVFOLYAM NORMÁL

Angol nyelvi funkciók az 8. évfolyamra

- köszönési formák (üdvözlés és elköszönés) értelmezése és kifejezése (Hello! Good morning! Good night! Goodbye! Bye-bye! Take care! How are you? Fine, thanks. I'm OK.);

- köszönet kifejezése (Thanks. Thanks a lot. Thank you very much.);
- köszönetre történő reakció megfogalmazása (You’re welcome. No problem.);
- bemutatkozás megfogalmazása (My name is … Hello. Hi! Nice to meet you.);
- információkérés, információadás (What’s your name? My name is Peter. How old are you? I’m 10. Where are you from? I’m from Budapest. When’s your birthday? On 4th July. What’s your favourite animal? My favourite animals are cats. Have you got a pet? Yes, a cat. No, I haven’t. Have you got any brothers or sisters? Yes, a brother. No, I haven’t.);
- hogylét iránti érdeklődés (How are you? What’s wrong?);
- hogylét iránti érdeklődésre történő reakció kifejezése (I’m fine, thanks. I’m OK.);
- bocsánatkérés értelmezése és annak kifejezése (I am sorry. I’m very sorry.);
- bocsánatkérésre történő reakció megfogalmazása (That’s OK. No problem.);
- jókívánságok kifejezése (Happy birthday! Good luck! Congratulations!);
- főbb ünnepekhez kapcsolódó szófordulatok (Merry Christmas! Happy New Year! Happy Easter!);
- megszólítás és elköszönés kifejezése írott, személyes szövegben, pl. baráti levélben és e-mailben (Dear Peter, Best wishes);
- véleménykérés és arra reagálás (Do you agree? Yes, I do. No, I don’t. What do you think? I think …);
- tetszés, illetve nem tetszés kifejezése (Do you like ...? Yes, I do. No, I don’t. What’s your opinion about …? I think …);
- dolgok, személyek megnevezése, rövid/egyszerű jellemzése (What is this? What is it like? It’s …/ It’s big and comfortable. What’s ... in English? What’s ... in Hungarian?)
- igenlő vagy nemleges válasz kifejezése (Yes, I have. No, I haven’t. Yes, I do. No, I don’t.);
- tudás, illetve nem tudás kifejezése (I know. I don’t know. I have no idea.)
- nem értés megfogalmazása (I don’t understand.);
- visszakérdezés kifejezése nem értés esetén (Can you repeat it? Can you spell it for me?);
- alapvető érzések kifejezése (I’m cold. I’m hungry. I’m happy/sad/angry.);
- akarat, kívánság kifejezése (Would you like a ...? Yes, please. No, thanks. I would like …);
- kérés és arra reagálás (Can you give me a pen? Can I get a pen? Yes, here you are. Sorry, I can’t.);

- javaslat és arra reagálás (Let’s go to the cinema., Good idea. Would you like to come to the cinema? Yes, sure.);
- meghívás és arra reagálás (Can you come to my party? Yes, thanks. Sorry, I can’t. I’d like to invite you to my party.);
- kínálás és arra reagálás (Would you like an orange? Here you are. Yes, please. No, thank you. Thank you.);
- betűzés kérésének kifejezése (Could you spell it, please?);
- utasítások értelmezése és azokra történő reakció kifejezése (Come here, please. Read the text, please.);
- útbaigazítás (Turn right, Go down this street …);
- tanács kérés/adás (You should …/What should I …?);
- meggyőzés/érvelés;
- interjú;
- mondandó összefoglalása;
- együttérzés kifejezése;
- szemrehányás kifejezése;
- ok-okozat kifejezése;
- bosszúság kifejezése;
- reklamálás;
- kétely/lehetőség/valószínűség kifejezése.

Angol nyelvi elemek, struktúrák az 8. évfolyamra

- létezés kifejezése jelen időben: ’to be’ létige (I’m … I’m not … Are you …? Is he …? Who is he? What’s that?);
- szokásos cselekvés, történés kifejezése jelen időben: Present Simple (I eat bread for breakfast. I don’t like cheese. Do you play tennis?);
- cselekvés, történés kifejezése jelen időben: Present Continuous (Why is she crying? I’m not listening. I’m leaving.), stative verbs (think, know …);
- létezés kifejezése múlt időben: ’to be’ létige (I was … I wasn’t ... Were you …? Was he…? Who was there? What was that?);
- cselekvés, történés kifejezése múlt időben: Past Simple (I ate bread for breakfast. I didn’t see the film. Did you visit Joe?) Past Progressive (I was reading, when I heard a noise) Past Perfect Progressive (I had been working for 2 hours when he came) Used to

(I used to play with dolls, but I don't do it any more) Be/Get used to (I am used to working hard) Past Perfect (I had done it by the time he arrived);

- Present Perfect Simple (I have done it)/Present Perfect Continuous (I have been studying for/since …);
- Question tags (You like it, don't you?);
- Present/Past Simple Passive (It is/was made in Italy), Present Perfect/Will/Going to Passive/modális segédigék – passive forms;
- jövő idejűség kifejezése: 'going to' (I'm going to be a doctor. It's going to rain.), will (I will be 10 next month), Present Continuous (I'm having a party on Saturday) Future Continuous, Future Perfect Simple;
- Full infinitive/bare infinitive/-ing form;
- felszólító mód: felszólítások (Come here. Don't shout.);
- kérdőmondatok, kérdőszavak (who?, when?, where?, what?, how?);
- birtoklás: birtokos névmások és 's genitive (My, your, his/her/its, our, their, Joe's brother …), birtokos melléknevek (mine, yours …);
- relative pronouns (who, which, that);
- reflexive pronouns (myself, yourself …);
- mennyiségi viszonyok: egyes és többes szám (dog-dogs, child-children);
- mennyiségi viszonyok: számok (one, two, …, hundred), sorszámok (first, second, third…);
- mennyiségi viszonyok: megszámlálható főnevek (How many CDs have you got? I've got a lot of/few CDs.);
- mennyiségi viszonyok: megszámlálhatatlan főnevek (How much money have you got? I've got a lot of/little money.);
- so/neither;
- too/enough;
- all, both, either, non, neither;
- subject/object questions (Who stole the cookies?/Who did you see?);
- clauses of result (The film was so boring that …/It was such a boring film that …), concession (although, even), purpose (so that, in order to);
- térbeli viszonyok: prepozíciók, helyhatározók (here, there, on the left, on the right, in, on, under, opposite, next to, between, up, down, through, over …);

- időbeli viszonyok: gyakoriság (How often? always, often, sometimes, never, once/twice a week, every day), időpontok/dátumok (in 1997, in July, at 5 o'clock, on Monday, It's eight. It's quarter to eight.), prepositions of time (at, in, on …);
- minőségi viszonyok: rövid és hosszú melléknevek, határozószavak fokozása (Tom's younger than Sue. Mary is the prettiest girl.);
- minőségi viszonyok: rendhagyó melléknevek, határozószavak fokozása (good/bad, better/worse);
- modális segédigék: can, could, may, might, must, have to, should, be able to, modális segédigék múlt ideje;
- would rather/had better/ought to;
- adverbs of manner (slowly, fast, quickly …);
- feltételes mód 1, 2, 3 (If …will/If … would, If .. had … would have);
- Wish + Past Simple (I wish I knew …);
- Reported speech (statement/command/request/question);
- Műveltető szerkezet;
- szövegösszetartó eszközök: névelők (a, an, the), mutató névmások (this, that, these, those), kötőszavak (and, or, but, because), névmások (I, he, they…, me, him, them…), some/any (There are some pencils in the bag. Have you got any sisters? I haven't got any matchboxes. There's some water in the vase., There isn't any juice in my glass.), határozatlan névmások (somebody, anybody, nobody, everybody);
- határozott névelő 'the'.

Az egyes témakörök tanulási eredményeként a tanuló:

- az adott tématartományban megért egyszerű célnyelvi szöveget;
- az adott tématartományban létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget;
- az adott tématartományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

Az 8. évfolyamon az angol nyelv tantárgy alapóraszáma: 136 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Personal topics and topics concerning immediate environment and nature	40
Public matters	8

Topics concerning classroom activities	15
Cross-curricular topics and activities	10
English and language learning	10
Intercultural topics	18
Current topics	10
Entertainment	15
Gaining and sharing knowledge	10
Összes óraszám:	**136**

TÉMAKÖR: PERSONAL TOPICS AND TOPICS CONCERNING IMMEDIATE ENVIRONMENT AND NATURE

JAVASOLT ÓRASZÁM: 40 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- elmesél rövid, személyes történetet egyszerű nyelvi eszközökkel, önállóan, a cselekményt lineárisan összefűzve;
- rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az ajánlott tématartományokban;
- értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;
- összetett írott instrukciókat értelmez;
- kommunikációt kezdeményez egyszerű hétköznapi témában, a beszélgetést követi, egyszerű, nyelvi eszközökkel fenntartja és lezárja;
- az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel, és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;
- véleményét, gondolatait, érzéseit egyre magabiztosabban fejezi ki a tanult nyelvi eszközökkel;
- a tanult nyelvi elemeket többnyire megfelelően használja, beszédszándékainak megfelelően, egyszerű spontán helyzetekben;
- váratlan, előre nem kiszámítható eseményekre, jelenségekre és történésekre is reagál egyszerű célnyelvi eszközökkel, személyes vagy online interakciókban;
- üzeneteket ír;

- egyszerűen megfogalmazza személyes véleményét, másoktól véleményük kifejtését kéri, és arra reagál, elismeri vagy cáfolja mások állítását, kifejezi egyetértését vagy egyet nem értését;
- kifejez tetszést, nem tetszést, akaratot, kívánságot, tudást és nem tudást, szándékot;
- kifejez kérést, javaslatot, meghívást, kínálást és ezekre reagálást;
- kifejez alapvető érzéseket, például örömöt, sajnálkozást, bánatot, elégedettséget, elégedetlenséget;
- nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak vagy fordulatok magyarázatát kéri vagy visszakérdez;
- megoszt alapvető személyes információkat magáról egyszerű nyelvi elemekkel;
- ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a személyes és környezeti tématartományban megért egyszerű célnyelvi szöveget;
- a személyes és környezeti tématartományban létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget;
- a személyes és környezeti tématartományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- atémakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: ismerősök (acquaintances), rokonok (family relations);
- a témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: közvetlen környezet (immediate environment);
- a témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: parts of the house/flat, furnishings, appliances;
- a témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: holidays;
- a témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies;
- a témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: social relations;
- a témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: animals, plants;

- a témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természet, települések (settlements);
- a témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természetvédelem (nature protection), állatvédelem (animal protection), keeping pets;
- a témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természeti jelenségek, környezetünk védelme, fenntarthatósága;
- személyes és környezethez tartozó információk átadása;
- életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata.

Javasolt tevékenységek:

- projektmunka egyénileg, (PPT készítése képekkel és annak szóbeli bemutatása
    - tágabb rokoni kapcsolatrendszer, családi ünnepek, szomszédi kapcsolatok
    - a lakóhely és környezetének bemutatása
- projektmunka csoportban: üres lakás berendezése és bemutatása
- csoportos projekt: (plakát készítése): Mit teszünk környezetünk védelme érdekében?
    - lakóhelyünkön, otthonunkban
    - az iskolában
    - városunkban
    - okos eszközökkel
- szóbeli mini-prezentáció:
    - a mai és a régmúlt mindennapi életének összehasonlítása
- internetes kutatás:
    - meddig élnek a különböző kis-kedvencek, illetve egyéb állatok?
    - környezetszennyezési problémák
    - időjárás okozta katasztrófák
- levél írása egy kellemes/kellemetlen élményről;
- kérdőívek elkészítése, kitöltése és írásbeli/szóbeli összegzése:
    - családi szokások, hagyományok
    - környezetvédelem a szűkebb környezetben

- szerepjáték:
    - interjú kedvenc hősöddel/színészeddel stb.

TÉMAKÖR: PUBLIC MATTERS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megérti a nem kizárólag ismert nyelvi elemeket tartalmazó, élőszóban vagy digitális felületen elhangzó rövid szöveg tartalmát;
- értelmezi az életkorának megfelelő, élőszóban vagy digitális felületen elhangzó szövegekben a beszélők gondolatmenetét;
- hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;
- értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szituációkhoz kapcsolódó, írott szövegekben megjelenő információkat;
- megérti a nem kizárólag ismert nyelvi elemeket tartalmazó rövid írott szöveg tartalmát;
- információt cserél, információt kér, információt ad.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a közéleti tématartományban megért egyszerű célnyelvi szöveget;
- a közéleti tématartományban létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget;
- a közéleti tématartományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a közigazgatás és szolgáltatások résztvevői (members of the public sector and civil service), tourists, etc.;
- a témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturális és közintézmények, éttermek, szállodák, hazai és külföldi nevezetességek, valamint a városi és vidéki élet helyszínei);
- a témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: entrance tickets, forms, brochures;

- a témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturális események (cultural events), különböző szórakozások (ways of entertainment);
- a témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: közigazgatás, szolgáltatások, idegenvezetés giving directions, giving information;
- a témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies, entertainment, culture, services, travelling, national and international tourism;
- közéleti tématartományhoz tartozó egyszerű információk értelmezése és átadása.

Javasolt tevékenységek:

- szerepjátékok – csapatversenyben: melyik a legjobb jelenet?
    - gyors étteremben
    - utazási irodában
    - utcán: útbaigazítás kérése és adása
    - 'I'm a Budapest/London tourist guide' – helyi látványosságok bemutatása stb.
- prospektus, reklám készítése - (étterem, mozi, színház, látványosság);
- ismerkedés a reklámok világával: színek, logók, üzenetek;
- projektmunka csoportban:
    - rövid útikönyv készítése
- projektmunka csoportban: film/beszámoló/társasjáték készítése:
    - lakóhelyem
    - hazánk múltja
- kiselőadás, internetes kutatómunka: a célnyelvi országok rövid bemutatása;
- vitafórum:
    - városi és vidéki élet, ki hogyan érvel?
- quiz játék a célnyelvi országokról és hazánkról
- kérdőív készítése, kitöltése, kiértékelése:
    - a legkedveltebb szabadidős tevékenységek a csoportban, (tv, olvasás, internet, közösségi média, tánc, sport stb.), és miért?

TÉMAKÖR: TOPICS CONCERNING CLASSROOM ACTIVITIES

JAVASOLT ÓRASZÁM: **15 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megérti a szintjének megfelelő, nonverbális vagy vizuális eszközökkel támogatott célnyelvi óravezetést és utasításokat, kérdéseket;
- aktívan részt vesz az életkorának és érdeklődésének megfelelő gyermek- és ifjúsági irodalmi alkotások közös előadásában;
- egyre magabiztosabban kapcsolódik be történetek kreatív alakításába, átfogalmazásába;
- felkészülést követően röviden, összefüggően beszél az ajánlott tématartományokhoz tartozó témákban;
- képet jellemez röviden, ismert nyelvi fordulatok segítségével, segítő tanári kérdések alapján;
- változatos, kognitív kihívást jelentő szóbeli és írásbeli feladatokat old meg önállóan vagy kooperatív munkaformában, a tanult nyelvi eszközökkel, szükség szerint tanári segítséggel;
- egyénileg vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projektmunkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani;
- a főbb szövegtípusok jellegzetességeit követi;
- értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű hangzószövegben a tanult nyelvi elemeket;
- alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és a feladatmegoldás során;
- felismeri a főbb, életkorának megfelelő hangzó szövegtípusokat;
- megkülönbözteti a főbb, életkorának megfelelő írott szövegtípusokat;
- összetett írott instrukciókat értelmez;
- véleményét írásban, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazza, és arról írásban interakciót folytat;
- néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján;
- egyszerű mondatokat összekapcsolva mond el egymást követő eseményekből álló történetet, vagy leírást ad valamilyen témáról;
- összekapcsolja az ismert nyelvi elemeket egyszerű kötőszavakkal (például: és/de/vagy);

- nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak vagy fordulatok magyarázatát kéri vagy visszakérdez;
- alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott, nyomtatott vagy digitális alapú szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és feladatmegoldás során.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a feladat céljainak megfelelően alkalmazza.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school staff;
- a témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: oktatási intézmények (educational institutions);
- a témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used for studying;
- a témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: délutáni foglalkozások (afternoon activities), tanórán kívüli foglalkozások (extracurricular activities), iskolán kívüli lehetőségek a nyelvtanulásra), (extracurricular opportunities for language learning/use of language), school festivals, school traditions, school events;
- a témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: learning, extracurricular use of language, social events, keeping traditions;
- a témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school subjects, knowledge, language learning targets, professional orientation;
- részvétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben;
- tanult elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére;
- letkornak és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során.

Javasolt tevékenységek:

- projektmunka: (egyéni vagy csoportos)
    - a magyar és az angol iskolarendszer főbb különbségei

    - különleges iskolák Magyarországon és Angliában
    - iskolánk története, hagyományai, osztályunk
- projektmunka csoportban (fordított tanóra): egy tanóra megtervezése;
- internetes kutatás:
    - iskolai szokások, időbeosztás és szabályok országonként
    - szótanulási stratégiák – a különböző módszerek bemutatása
- scrapbook/poszter készítése:
    - mit szerettem az iskolánkban legjobban
    - iskolai kirándulásaink
    - kedvenc iskolai tantermem bemutatása
    - saját szerepem az osztályban
- kérdőív készítése:
    - Milyen az ideális nyelvtanár?
    - Milyen iskolában szeretnék továbbtanulni?
- csoportos társasjáték készítése:
    - a különböző tantárgyakról
    - szókártyákból mondatalkotás – melyik csoport tudja az összes kártyáját felhasználni?
- órai feladatok
    - történetfeldolgozása (pl. igaz/hamis' mondatokkal)
    - történet átalakítás (pl. más személyben, más időben)
    - képleírás, hasonló képeknél a különbség keresése
- évvégi színi előadás: pl. egy ismert musical közös megnézése, közös dramatizálása és előadása;
- iskolai versenyek:
    - olvasási verseny – ki tud egy év alatt 15 000 szót a könnyített olvasmányok segítségével elolvasni?

- kiejtési verseny – megadott vers előadása
- 'Use of English' – tanulmányi verseny korosztályi célnyelvi követelményekből

TÉMAKÖR: CROSS-CURRICULAR TOPICS AND ACTIVITIES

JAVASOLT ÓRASZÁM: **10 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- egyénileg vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projektmunkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformákban;
- aktívan részt vesz az életkorának és érdeklődésének megfelelő gyermek-, és ifjúsági irodalmi alkotások közös előadásában.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő tartalmakból;
- más tantárgyakból szerzett ismeretek és előzetes tudás felhasználása célnyelven.

Javasolt tevékenységek:

- egyéni projektmunka - témák, személyiségek bemutatása
    - Hogyan tudom alkalmazni nyelvtudásomat más tárgyak tanulásánál?
    - egy szabadon választott téma, mely más tárgy tanulása közben felkeltette az érdeklődésemet
    - egy híres tudós élete
    - egy angol király élete
    - Magyarország történelmének egy érdekes alakja
    - célnyelven rövid történet, mese, vers, dal írása

- vaktérképen országok, népek megjelölése, népnevek gyakorlása
- egy könnyített szövegű irodalmi mű elolvasása, értékelése (pl. Robinson Crusoe, David Copperfield)
- csoportos projekt:
    - társasjáték készítése és játszása - fókuszban egy-egy tantárgy (pl. földrajz, történelem, biológia, művészeti tantárgyak)

TÉMAKÖR: ENGLISH AND LANGUAGE LEARNING

JAVASOLT ÓRASZÁM: **10 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- idegen nyelvi kommunikációjában használja a célnyelv főbb jellemzőit;
- értelmezi és használja az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmakat a tanórán kívül is;
- tudatosan használ alapszintű nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat;
- a tanuló a szövegek létrehozásához nyomtatott és/vagy digitális alapú segédeszközt, szótárt használ.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- követi a célnyelvi normához illeszkedő beszédtempót a begyakorolt nyelvi elemekben;
- alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez;
- tanult nyelvi eszközökkel és nonverbális elemek segítségével tisztázza mondanivalójának lényegét;
- digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére;
- következetesen alkalmazza a célnyelvi betű- és jelkészletet;
- ismeretlen szavak valószínű jelentését a szöveg összefüggéseinek alapján kikövetkezteti az életkorának és érdeklődésének megfelelő, konkrét, rövid szövegekben;
- egy összetettebb nyelvi feladat, projekt végéig tartó célokat tűz ki magának;
- nyelvtanulási céljainak eléréséhez megtalálja és használja a megfelelő eszközöket;
- nyelvi haladását többnyire fel tudja mérni;
- hibáit többnyire észreveszi és javítja;
- társai haladásának értékelésében segítően részt vesz.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: language skills, language learning, languages;
- a célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata;
- a célnyelvi betű- és jelkészlet következetes alkalmazása;
- tanult nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák tudatos alkalmazása.

Javasolt tevékenységek:

- tanulásmódszertan tudatosan: szótanulási technikák
- közös popzenehallgatás
- filmnézés a célnyelven
    - írásbeli feladat: rövid összefoglaló a filmről, a cselekményt lineárisan összefűzve
    - a film egy-két jelenetéhez hangalámondás, feliratozás készítése
    - keresztrejtvény készítése a film kulcsszavaival
- kedvenc videóm
- 'osztálykönyvtár' könnyített olvasmányokból és táblázat a falon: ki, melyiket olvasta az év folyamán, és ajánlja-e a társainak. Ki olvasta el a legtöbb könyvet?
- csoportos projekt:
    - társasjáték készítése: 'Use the expression' (minden kockán egy szófordulat, mondatot kell vele alkotni ahhoz, hogy tovább lépj) pl: Something I really enjoy doing…/One way I am different from everyone else…/My friend knows how to…/I think English classes are…/One animal I wouldn't want to be…/stb.
- betűzésverseny
    - Ki tudja leggyorsabban a lebetűzött szavakat helyesen leírni?
- egyszerű nyelvezetű szöveg feldolgozása (illusztráció, előadás)
- egy irodalmi mű feldolgozása, bemutatása

TÉMAKÖR: INTERCULTURAL TOPICS

JAVASOLT ÓRASZÁM: **18 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- célnyelvi kommunikációjába beépíti a tanult interkulturális ismereteket;
- találkozik célnyelvi országismereti tartalmakkal;
- megismerkedik hazánk legfőbb országismereti és történelmi eseményeivel a célnyelven.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismeri a célnyelvi országok jellemzőit és kulturális sajátosságait;
- a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete;
- célnyelvi országok országismereti jellemzőinek ismerete;
- hazai főbb országismereti jellemzők ismerete célnyelven;
- hazai legfontosabb látnivalók, országismereti jellemzők bemutatása célnyelven…
- a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemek alkalmazása.

Javasolt tevékenységek:

- Projektmunka – egyéni vagy csoportos;
- az Egyesült Királyság és Magyarország összehasonlítása hagyományos és digitális kutatómunka majd órai kiselőadások formájában, az alábbi témakörök mentén:
    - az angol és magyar iskolák jellemzői, napirend
    - tipikus angol ház, lakás – miért más itthon?
    - mindennapi szokások Angliában és Magyarországon – van-e különbség?
    - ünnepek a családban (Name day? Christmas Eve? Easter Monday? stb.)
    - viselkedésbeli különbségek a két kultúrában (pl. üdvözlés)
    - állattartási szokások, kedvenc állatok (’cats’ vs ’dogs’?)
    - angol és magyar nyaralási szokások
    - angol időjárás – magyar időjárás
    - az Egyesült Királyság/Magyarország tájegységei, országrészei
    - angol/magyar étkezési szokások, tipikus ételek

- híres helyek a két országban

- csoportos játék:
  - Ki tud többet az Amerikai Egyesült Államokról – jellemző adatok, alapvető tudnivalók
- rövid dokumentumfilmek megtekintése, elemzése a célnyelvi országokról;
- jellegzetes angolszász ünnepek megszervezése az osztályban/iskolában
  - pl. Christmas Party
  - pl. Valentines Day

TÉMAKÖR: CURRENT TOPICS

JAVASOLT ÓRASZÁM: **10 óra**

Tanulási eredmények

- a témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére;
- használja a célnyelvet életkorának és nyelvi szintjének megfelelő aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban;
- a témakör tanulása eredményeként a tanuló;
- megért és használ szavakat, szókapcsolatokat a célnyelvi, az életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírekkel, eseményekkel kapcsolatban;
- megérti és tájékozódásra használja a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírek, események lényegét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése és használata célnyelven;
- életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírek és események értelmezése és tájékozódásra való alkalmazása célnyelven.

Javasolt tevékenységek:

- ismert hírek angol nyelvű változatának olvasása, meghallgatása, megtekintése (TV híradó);
- szalagcímek és újságcikkek összepárosítása a tanulók érdeklődésének megfelelő témákban;
- projektmunka:

    - iskolai híradó, híradó, időjárásjelentés készítése a célnyelven
- szerepjáték:
    - interjú készítése egy, a hírekben aktuálisan szereplő híres emberrel
    - talkshow aktuális témában
- egy saját kulturális élmény bemutatása

TÉMAKÖR: ENTERTAINMENT

JAVASOLT ÓRASZÁM: 15 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;
- kiemel, kiszűr konkrét információkat a nyelvi szintjének megfelelő, élőszóban vagy digitális felületen elhangzó szövegből, és azokat összekapcsolja más iskolai vagy iskolán kívül szerzett ismereteivel;
- értelmez egyszerű, szórakoztató és ismeretterjesztő kisfilmeket;
- értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szituációkhoz kapcsolódó, írott szövegekben megjelenő információkat;
- összetett írott instrukciókat értelmez;
- érdeklődése erősödik a célnyelvi irodalmi alkotások iránt;
- rövid szövegek írását igénylő kreatív munkát hoz létre önállóan;
- üzeneteket ír;
- a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre;
- a tanórán kívüli játékos nyelvtanulási lehetőségeket felismeri, és azokat használja.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmakkal;
- felhasználja a célnyelvet szórakozásra és játékos nyelvtanulásra.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése (irodalom, film, társasjáték);

- életkornak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű szövegek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára.

Javasolt tevékenységek:

- egyéni projektmunka és bemutató:
    - saját szórakozási szokások
    - szórakozási szokások a tanulócsoporton belül
    - kedvenc kulturális élményem
- egyéni internetes kutatások angolul különböző témákban (filmek, színészek, együttesek stb.)
- dalszövegek feldolgozása, nyelvi érdekességek felfedezése
- olvasási verseny az osztályon belül
- egy választott könnyített olvasmány feldolgozása
- angol tinédzser naplóírási minták megismerése, kipróbálása
- e-mailezés angolul
- közösen választott dal/képregény/film/könyv órai feldolgozása
- 'csoportchat':
    - közös online csoport létrehozása, használata - vélemények, rövid blogok írása

TÉMAKÖR: GAINING AND SHARING KNOWLEDGE

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

Tanulási eredmények

- A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére;
- egyénileg vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projektmunkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformákban;
- hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket, dalokat elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;
- a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre;

- rövid, egyszerű, ismert nyelvi eszközökből álló kiselőadást tart változatos feladatok kapcsán, hagyományos vagy digitális alapú vizuális eszközök támogatásával;
- néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján;
- a tanórán kívüli, akár játékos nyelvtanulási lehetőségeket felismeri, és azokat használja.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi ismeretterjesztő tartalmakkal;
- felhasználja a célnyelvet ismeretszerzésre;
- felhasználja a célnyelvet tudásmegosztásra.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- információ megosztása az ismert nyelvi eszközökkel angol nyelven;
- a tanult témákhoz kapcsolódó releváns angol nyelvű információ megszerzése, tudatos felhasználása.

Javasolt tevékenységek:

- projektmunka;
- kiselőadás;
- internetes kutatómunka;
- saját, választott témából scrapbook, poszter készítése, prezentáció.

3.2.14. 7-8. ÉVFOLYAM KÉTTANNYELVŰ

A 7–8. évfolyamon a célnyelvet tanuló diákok A2 szintű nyelvtudással lépnek be a további nyelvtanulási folyamatba. Ez a KER megfogalmazásában azt jelenti, hogy „alapszintű” és ezen belül „minimumszintű” nyelvismerettel rendelkeznek. Ebben a szakaszban a megalapozott kompetenciák további fejlesztése a legfontosabb pedagógiai feladat.

A tanulók nyelvtudása lehetővé teszi, hogy célnyelven is szerezzenek információt a körülöttük lévő világról és ezzel a lehetőséggel tudatosan éljenek. Motivációjukat növeli, hogy a két tanítási nyelvű osztályokban a nyelvoktatás lehetőséget biztosít bizonyos tantárgyi tartalmak célnyelvi feldolgozására. Az ott szerzett speciális tudás, szókincs integrálható különböző munkaformákban (projektmunka, önálló előadások), bemutatható a nyelvórákon is.

A Nat fejlesztési területei és nevelési céljai ebben a képzési szakaszban is a tanulók életéhez és környezetéhez kapcsolódó témák feldolgozása során valósíthatók meg. Fontosak a korosztályi sajátosságok, építhet a tanár többek között az önkifejezés igényére és a nyelvi kreativitásra.

A nyelvoktatás sikerében meghatározóak a motivációt felkeltő és fenntartó órai tevékenységek, a változatos interakciós formák, a nyelvi órák elfogadó légköre, a pozitív visszajelzések, a konstruktív támogatás és a tanulók számára is átlátható értékelés.

A tanulók nyelvtudásuk, motivációjuk alapján már képesek célnyelven olvasni a korosztályuknak megfelelő regényeket, novellákat, s ez az egyik legjobb lehetőség a kontextuson alapuló szövegértés fejlesztésére. Egy-egy jól megválasztott irodalmi alkotás olvasása, feldolgozása során a tanulók sokkal többet tudnak meg a célnyelvről, mint amire a tanórai keretek lehetőséget adnak. Egy-egy irodalmi mű közös feldolgozása az anyanyelvi lektor kiemelt feladata lehet.

A fejlesztési szakasz célja, hogy a 8. évfolyam végére a tanulók elérjék a B1 szintet. Az eltelt időszak intenzív nyelvtanulása során kialakult a tanulók hatékony nyelvtanulási stratégiája. Ennek segítségével az általános iskolai tanulmányok befejezése után képesek lesznek önállóan is fejleszteni nyelvtudásukat.

3.1.15. 7. ÉVFOLYAM KÉTTANNYELVŰ

Éves óraszám: 170

Heti óraszám: 5

Nyelvi készségek

	A	B
1	**Fejlesztési egység**	**Hallott szöveg értése**
2	**Előzetes tudás**	A2 nyelvi szint, azaz a tanuló már megérti a leggyakrabban előforduló szókincset és bizonyos nyelvi fordulatokat, ha közvetlen, személyes témákról van szó. Megérti a rövid, világos és egyszerű közlések lényegét.
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló képes főbb vonalaiban megérteni a köznyelvi beszédet, ha az rendszeresen előforduló ismerős témákról folyik; képes megérteni egy beszélgetés során a résztvevők világosan megfogalmazott érveit két beszélő esetén; képes megérteni a legfontosabb információkat képekkel támogatott hangzó anyagokban, amelyek az

		érdeklődési köréhez kapcsolódó témákról szólnak, ha viszonylag lassan és érthetően beszélnek.

	C
1	**A fejlesztés tartalma** Az egyszerű, mindennapi társalgásban elhangzó álláspontok lényegének megértése. Az ismerős témájú, egyszerűen és világosan megfogalmazott, rövid köznyelvi stílusú beszéd vagy előadás főbb pontjainak megértése. Egyszerű műszaki információk megértése (pl. használati utasítások). Részletes, összetett útbaigazítás követése. Telefonbeszélgetésekben elhangzó alapvető információk megértése. Az ismerős témákról szóló rádiós és televíziós hírműsorok, egyszerű nyelvezetű hangfelvételek lényegének megértése. A hangzó szövegben az okot, magyarázatot, következményt vagy ellentétet előrejelző szavak felismerése. Szövegértési stratégiák alkalmazása, például ismerős beszédtéma esetén az ismeretlen szavak kikövetkeztetése a szövegösszefüggésből, a várható vagy megjósolt információk keresése, szükség esetén összefoglalás, visszakérdezés, ismétlés, magyarázat kérése. *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* információk, instrukciók, üzenetek, útbaigazítás, hírek a televízióban és a rádióban, rövid interjúk, reklámok, dalok, videók.

	D	E
1	**Fejlesztési egység**	**Szóbeli interakció**
2	**Előzetes tudás**	A2 nyelvi szint, azaz a tanuló egyszerű és begyakorolt feladatok során kommunikál az iskolával, otthonnal és szabadidővel kapcsolatos témákról; részt vesz rövid beszélgetésekben; kérdez és válaszol kiszámítható, mindennapi helyzetekben; egyszerű gondolatokat és információkat cserél ismerős témákról.

3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló képes a mindennapi élet legtöbb nyelvi helyzetében spontán módon boldogulni; képes gondolatokat cserélni, véleményt mondani, érzelmeit kifejezni érdeklődési körébe tartozó témákkal kapcsolatban; ismeri a leggyakoribb kommunikációs forgatókönyveket, és tudja alkalmazni ezeket; stílusában, regiszterhasználatában képes alkalmazkodni a kommunikációs helyzethez.

	F
1	**A fejlesztés tartalma** Társalgásban való részvétel ismerős témák esetén időnként szavak, fordulatok ismétlését vagy magyarázatát kérve. Érzelmek egyszerű kifejezése és reagálás mások érzelmeire (pl. tetszés, nemtetszés, meglepetés, boldogság, szomorúság, érdeklődés és közömbösség). Mindennapi problémák felvetése, megvitatása, választási lehetőségek összevetése (pl. mit csináljanak, hova menjenek, melyiket válasszam, stb.). Érdeklődési körhöz kapcsolódó beszélgetésben való részvétel, információcsere, véleménycsere. Történetek követése, véleménynyilvánítás és érdeklődés további részletekről. Úti előkészületek és utazás során felmerülő feladatok megoldása (pl. közlekedési információk beszerzése, szállásfoglalás, programegyeztetés, reakciók kifejezése). Szolgáltatásokkal kapcsolatos helyzetek kezelése kevésbé begyakorolt helyzetekben is (pl. boltban, postán, bankban). Egyszerű utasítások adása, követése és kérése, udvarias kérés. Egyszerű, tényszerű információ megszerzése és továbbadása. Felkészülésen alapuló interjú, az információk ellenőrzése, megerősítése időnként segítség igénybevételével. Előre elkészített kérdőív alapján strukturált interjú készítése. Órai interakciókban, pármunkában való magabiztos részvétel a célnyelven. Ismerős témáról beszélgetés kezdeményezése, fenntartása, a szó átvétele, átadása, mások bevonása, a beszélgetés lezárása.

	A beszélgetésben elhangzottak összefoglalása, a lényeg kiemelése, a megértés ellenőrzése, a félreérthető megfogalmazás javítása, körülírás, szinonimák használata. A kommunikációs eszközök széles körének rugalmas alkalmazása és reagálás azokra. A fontosabb udvariassági szabályok, szokások ismerete és alkalmazása. A mindennapi témák, család, érdeklődési kör, iskola, utazás és aktuális események megbeszéléséhez elegendő szókincs rugalmas alkalmazása, körülírás. Az elemi szókincs viszonylag magabiztos és általában helyes alkalmazása. A célnyelvi normának megfelelő, az anyanyelvi hatások kiküszöbölésére törekvő nyelvhasználat ismerős kontextusokban. A szövegszervezés eszközeinek egyre tudatosabb használata. A gondolatok, problémák viszonylag pontos kifejezése. Érthető, egyre kevesebb félreértésre okot adó kiejtés, intonáció. Részvétel a szóbeliség jegyeit viselő digitális kommunikációban: fórum, chat, Skype. *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* személyes és telefonos társalgás, megbeszélés; tranzakciós és informális párbeszédek, utasítások, interjúk, viták.

	G	H
1	**Fejlesztési egység**	**Összefüggő beszéd**
2	**Előzetes tudás**	A2 nyelvi szint, azaz a tanuló egyszerűen beszél önmagáról, a családjáról, más emberekről, lakóhelyéről, tanulmányairól, iskolájáról.
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló képes arra, hogy begyakorolt szerkezetekkel a szintnek megfelelő témakörökben ki tudja magát fejezni; érthetően tud a folyamatoshoz közelítően beszélni, képes mondanivalójának nyelvtani és szókincsbeli megtervezésére, szükség szerinti módosítására; képes valamely gondolat vagy probléma lényegét megközelítő tartalmi pontossággal kifejteni.

	I
1	**A fejlesztés tartalma** Az érdeklődési körnek megfelelő témák lényegének folyamatoshoz közelítő kifejtése a gondolatok többnyire lineáris összekapcsolásával. Elbeszélések vagy leírások lényegének folyamatoshoz közelítő összefoglalása a gondolatok többnyire lineáris összekapcsolásával. Egyszerű élménybeszámoló az érzések és reakciók vázlatos bemutatásával. Valóságos vagy elképzelt események részleteinek egyszerű bemutatása. Könyv vagy film cselekményének vázlatos összefoglalása. Történet elmondása. Vélemény, tervek és cselekedetek rövid és egyszerű magyarázata. Rövid, begyakorolt megnyilatkozás ismerős témáról. Részvétel előre elkészített, ismerős témájú csoportos előadásban. A begyakorolt nyelvi eszközök megbízható használata, ezek átrendezése, bővítése ismerős helyzetekben a mondanivalója kifejezésére. Önellenőrzés és önkorrekció, például a kommunikáció megszakadása esetén más stratégia alkalmazásával a mondanivaló újrakezdése. *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* leírások, képleírások, témakifejtés, elbeszélő szöveg, érveléssor, előadás, prezentáció (önállóan vagy segédanyagok, instrukciók alapján), projektek bemutatása, versek, mondókák, rapszövegek.

	J	K
1	**Fejlesztési egység**	**Olvasott szöveg értése**
2	**Előzetes tudás**	A2 nyelvi szint, azaz a tanuló képes többféle szövegfajtát olvasni, tudja, hogy a szövegfajták sajátosságainak ismerete segít a szöveg megértésében; megtalálja az adott helyzetben fontos konkrét információkat egyszerű, ismerős témákról szóló mindennapi szövegekben.
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló képes megérteni a hétköznapi nyelven írt, érdeklődési köréhez kapcsolódó, lényegre törő autentikus vagy kismértékben szerkesztett szövegeket;

		képes felismerni az érvelések fő gondolatmenetét.

	L
1	**A fejlesztés tartalma** Az adott helyzetben fontos általános vagy részinformációk megértése autentikus, esetleg kismértékben szerkesztett, világos tartalmú és szerkezetű, hétköznapi nyelven írott szövegekben. Az adott feladat megoldásához szükséges információk kiszűrése hosszabb szövegekből is. Az érvelés gondolatmenetének felismerése, a lényeges következtetések felismerése világosan írt érvelő szövegekben. Érzések, kérések és vágyak kifejezésének megértése a köznyelven írt szövegekben. Mindennapi témákkal összefüggő, köznyelven írt magánlevelek, e-mailek megértése. Különböző eszközök egyszerű, világosan megfogalmazott használati utasításának megértése. Az egyszerű szövegfajták szövegfelépítésének felismerése, ezen ismeret alkalmazása a szövegértés során. A mondat megértett részei és a szövegösszefüggés alapján az ismeretlen szavak jelentésének kikövetkeztetése. A nyelvi szintnek megfelelő, felhasználóbarát online és hagyományos szótárak használata. Az autentikus szövegek jellegéből fakadó ismeretlen fordulatok kezelése a szövegben. *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* utasítások (pl. feliratok, használati utasítások), tájékoztató szövegek (pl. hirdetés, reklám, menetrend, prospektus, műsorfüzet), játékszabályok, hagyományos és elektronikus levelek, újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport), internetes fórumok hozzászólásai, ismeretterjesztő szövegek, képregények, egyszerű irodalmi szövegek, dalszövegek.

	M	N
1	**Fejlesztési egység**	**Íráskészség**

2	**Előzetes tudás**	A2 nyelvi szint, azaz a tanuló összefüggő mondatokat ír olyan témákról, amelyek közvetlen szükségletekre, élményekre, eseményekre és konkrét információkra vonatkoznak; ismerős témákról gondolatait egyszerű kötőszavakkal összekapcsolt mondatsorokban írásban kifejezi; minta alapján néhány műfajban egyszerű és rövid, tényközlő szövegeket ír az őt érdeklő, ismert témákról.
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló képes egyszerű, rövid, összefüggő szövegeket fogalmazni ismert, hétköznapi témákról; tud írásban beszámolni eseményekről, élményeiről, és véleményéről; képes írásbeli interakciót elkezdeni, fenntartani és befejezni; tud jegyzetet készíteni olvasott köznyelvi szövegből, illetve saját ötletről; minták alapján képes több ismert műfajban is rövid, lényegre törő szövegeket létrehozni a műfaj főbb jellegzetességeinek és alapvető stílusjegyeinek követésével.

	O
1	**A fejlesztés tartalma** Egyszerű szöveg írása a tanuló érdeklődési köréhez tartozó, ismerős témákról, rövid, különálló elemek lineáris összekapcsolásával. Beszámoló írása élményekről, eseményekről (pl. utazás). Egyszerűbb cselekvéssor, történet leírása összefüggő szöveg formájában. Egyszerű információt közlő/kérő feljegyzések/üzenetek írása (pl. barátoknak, szolgáltatóknak, tanároknak). Véleményt kifejező üzenet, komment írása (pl. internetes fórumon, blogban). Formanyomtatvány, kérdőív kitöltése, online ügyintézés.

	Lényegre koncentráló leírás készítése. Tényszerű információk összefoglalása. Egyszerű, világos köznyelvet használó előadás fő pontjainak lejegyzése, saját ötletekről jegyzet készítése. Rövid olvasott vagy hallott szöveg átfogalmazása, összefoglalása, jegyzet készítése. Egyszerű, tagolt írásmű létrehozása: bevezetés, kifejtés, lezárás. Egyszerű írásbeli műfajok alapvető szerkezeti és stílusjegyeinek követése (pl. levélben/e-mailben megszólítás, záró formula); a formális és informális regiszterhez köthető néhány szókincsbeli és helyesírási sajátosság alkalmazása. Kreatív, önkifejező műfajokkal való kísérletezés (pl. vers, rapszöveg, rigmus, dalszöveg, rövid jelent, paródia írása illetve átírása). Írásos minták követése és aktuális tartalmakkal való megtöltése. Kész szövegekből hasznos fordulatok kiemelése és alkalmazása. A nyelvi szintnek megfelelő, felhasználóbarát online és hagyományos szótárak használata. Irányított fogalmazási feladat kötött tartalmainak megjelenítése a fogalmazásban. A mondanivaló közvetítése egyéb vizuális eszközökkel (pl. nyilazás, kiemelés, központozás, internetes/SMS rövidítés, emotikon, rajz, ábra, térkép, kép). *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* hagyományos és elektronikus nyomtatvány, kérdőív; listák; hagyományos és elektronikus képeslapok; poszterszövegek; képaláírások; üzenetek; SMS-ek/MMS-ek; személyes adatokat tartalmazó bemutatkozó levelek, e-mailek vagy internes profilok; tényszerű információt nyújtó illetve kérő levelek és e-mail-ek; személyes információt, tényt illetve tetszést/nemtetszést kifejező üzenetek, internetes bejegyzések; egyszerű cselekvéssort tartalmazó instrukciók; egyszerű ügyintéző levelek/e-mailek (pl. tudakozódás, megrendelés, foglalás, visszaigazolás); egyszerű, rövid történetek, elbeszélések, mesék; rövid jellemzések; rövid leírások; jegyzetek, versek; rapszövegek; rigmusok; dalszövegek, rövid jelenetek, paródiák.

Angol nyelvi elemek, struktúrák az 7. évfolyamra

- létezés kifejezése jelen időben: 'to be' létige (I'm … I'm not … Are you …? Is he …? Who is he? What's that?);
- szokásos cselekvés, történés kifejezése jelen időben: Present Simple (I eat bread for breakfast. I don't like cheese. Do you play tennis?);

- cselekvés, történés kifejezése jelen időben: Present Continuous (Why is she crying? I'm not listening. I'm leaving.), stative verbs (think, know …);
- létezés kifejezése múlt időben: 'to be' létige (I was … I wasn't ... Were you …? Was he…? Who was there? What was that?);
- cselekvés, történés kifejezése múlt időben: Past Simple (I ate bread for breakfast. I didn't see the film. Did you visit Joe?) Past Progressive (I was reading, when I heard a noise) Used to (I used to play with dolls, but I don't do it any more) Past Perfect (I had done it by the time he arrived);
- Present Perfect Simple (I have done it)/Present Perfect Continuous (I have been studying for/since …);
- Question tags (You like it, don't you?);
- Present/Past Simple Passive (It is/was made in Italy), Present Perfect/Will/Going to/modális segédigék – passive forms;
- jövő idejűség kifejezése: 'going to' (I'm going to be a doctor. It's going to rain.), will (I will be 10 next month), Present Continuous (I'm having a party on Saturday);
- Full infinitive/bare infinitive/-ing form;
- felszólító mód: felszólítások (Come here. Don't shout.);
- kérdőmondatok, kérdőszavak (who?, when?, where?, what?, how?);
- birtoklás: birtokos névmások és 's genitive (My, your, his/her/its, our, their, Joe's brother …), birtokos melléknevek (mine, yours …);
- relative pronouns (who, which, that);
- reflexive pronouns (myself, yourself …);
- mennyiségi viszonyok: egyes és többes szám (dog-dogs, child-children);
- mennyiségi viszonyok: számok (one, two, …, hundred), sorszámok (first, second, third…)
- mennyiségi viszonyok: megszámlálható főnevek (How many CDs have you got? I've got a lot of/few CDs.);
- mennyiségi viszonyok: megszámlálhatatlan főnevek (How much money have you got? I've got a lot of/little money.)
- so/neither;
- too/enough;
- all, both, either, non, neither;
- subject/object questions (Who stole the cookies?/Who did you see?);

- clauses of result (The film was so boring that …/It was such a boring film that …);
- térbeli viszonyok: prepozíciók, helyhatározók (here, there, on the left, on the right, in, on, under, opposite, next to, between, up, down, through, over …);
- időbeli viszonyok: gyakoriság (How often? always, often, sometimes, never, once/twice a week, every day), időpontok/dátumok (in 1997, in July, at 5 o'clock, on Monday, It's eight. It's quarter to eight.), prepositions of time (at, in, on …);
- minőségi viszonyok: rövid és hosszú melléknevek, határozószavak fokozása (Tom's younger than Sue. Mary is the prettiest girl.);
- minőségi viszonyok: rendhagyó melléknevek, határozószavak fokozása (good/bad, better/worse);
- modális segédigék: can, could, may, might, must, have to, should, be able to
- adverbs of manner (slowly, fast, quickly …);
- feltételes mód ½ (If …will/If … would);
- szövegösszetartó eszközök: névelők (a, an, the), mutató névmások (this, that, these, those), kötőszavak (and, or, but, because), névmások (I, he, they…, me, him, them…), some/any (There are some pencils in the bag. Have you got any sisters? I haven't got any matchboxes. There's some water in the vase., There isn't any juice in my glass.), határozatlan névmások (somebody, anybody, nobody, everybody);
- határozott névelő 'the'.

Angol nyelvi funkciók az 7. évfolyamra

- köszönési formák (üdvözlés és elköszönés) értelmezése és kifejezése (Hello! Good morning! Good night! Goodbye! Bye-bye! Take care! How are you? Fine, thanks. I'm OK.)
- köszönet kifejezése (Thanks. Thanks a lot. Thank you very much.);
- köszönetre történő reakció megfogalmazása (You're welcome. No problem.);
- bemutatkozás megfogalmazása (My name is … Hello. Hi! Nice to meet you.);
- információkérés, információadás (What's your name? My name is Peter. How old are you? I'm 10. Where are you from? I'm from Budapest. When's your birthday? On 4th July. What's your favourite animal? My favourite animals are cats. Have you got a pet? Yes, a cat. No, I haven't. Have you got any brothers or sisters? Yes, a brother. No, I haven't.);
- hogylét iránti érdeklődés (How are you? What's wrong?);
- hogylét iránti érdeklődésre történő reakció kifejezése (I'm fine, thanks. I'm OK.);

- bocsánatkérés értelmezése és annak kifejezése (I am sorry. I'm very sorry.);
- bocsánatkérésre történő reakció megfogalmazása (That's OK. No problem.);
- jókívánságok kifejezése (Happy birthday! Good luck! Congratulations!);
- főbb ünnepekhez kapcsolódó szófordulatok (Merry Christmas! Happy New Year! Happy Easter!);
- megszólítás és elköszönés kifejezése írott, személyes szövegben, pl. baráti levélben és e-mailben (Dear Peter, Best wishes);
- véleménykérés és arra reagálás (Do you agree? Yes, I do. No, I don't. What do you think? I think …);
- tetszés, illetve nem tetszés kifejezése (Do you like ...? Yes, I do. No, I don't. What's your opinion about …? I think …);
- dolgok, személyek megnevezése, rövid/egyszerű jellemzése (What is this? What is it like? It's …/ It's big and comfortable. What's ... in English? What's ... in Hungarian?);
- igenlő vagy nemleges válasz kifejezése (Yes, I have. No, I haven't. Yes, I do. No, I don't.);
- tudás, illetve nem tudás kifejezése (I know. I don't know. I have no idea.);
- nem értés megfogalmazása (I don't understand.);
- visszakérdezés kifejezése nem értés esetén (Can you repeat it? Can you spell it for me?);
- alapvető érzések kifejezése (I'm cold. I'm hungry. I'm happy/sad/angry.);
- akarat, kívánság kifejezése (Would you like a ...? Yes, please. No, thanks. I would like …);
- kérés és arra reagálás (Can you give me a pen? Can I get a pen? Yes, here you are. Sorry, I can't.);
- javaslat és arra reagálás (Let's go to the cinema., Good idea. Would you like to come to the cinema? Yes, sure.);
- meghívás és arra reagálás (Can you come to my party? Yes, thanks. Sorry, I can't. I'd like to invite you to my party.);
- kínálás és arra reagálás (Would you like an orange? Here you are. Yes, please. No, thank you. Thank you.);
- betűzés kérésének kifejezése (Could you spell it, please?);
- utasítások értelmezése és azokra történő reakció kifejezése (Come here, please. Read the text, please.);
- útbaigazítás (Turn right, Go down this street …);

- tanács kérés/adás (You should …/What should I …?);
- meggyőzés/érvelés;
- interjú;
- mondandó összefoglalása;
- együttérzés kifejezése;
- szemrehányás kifejezése;
- ok-okozat kifejezése;
- bosszúság kifejezése;
- reklamálás;
- kétely/lehetőség/valószínűség kifejezése;

Témakörök

	A	B	C
1	**Ajánlott témakörök**	**Óraszám**	**Kapcsolódási pontok**
2	**Család** Én és a családom. Családtagok bemutatása, családfa. Családi események, közös programok. Családi ünnepek. Nagyszüleim világa.	8	*Erkölcstan*: társas kapcsolatok; család, otthon; az ember az időben: gyermekkor, felnőttkor, öregkor. *Technika, életvitel és gyakorlat*: családi munkamegosztás.
3	**Otthon** Otthonom, szűkebb környezetem. Lakóhelyiségek, bútorok, berendezési tárgyak. Lakóhelyem, tágabb környezetem. Otthonok a célnyelvi országban és a nagyvilágban. Otthontalanok.	8	*Matematika*: tájékozódás a térben. *Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek*: család és lakóhely. *Célnyelvi civilizáció*: eltérő életmódbeli szokások a célnyelvi országokban. *Erkölcstan*: társadalmi felelősségvállalás.

4	**Étkezés** Napi étkezések. Kedvenc ételeim, italaim. Egészséges táplálkozás. Receptek, főzés, sütés, főző-műsorok. Étkezési szokások a célnyelvi kultúrában és a nagyvilágban.	6	*Biológia-egészségtan*: táplálkozás. *Kémia*: egészséges táplálkozás: a zsírok és cukrok szerepe. *Technika, életvitel és gyakorlat*: családi munkamegosztás. *Matematika*: halmazok, diagramok készítése, értelmezése, táblázatok olvasása. *Célnyelvi civilizáció*: célnyelvi országok jellegzetes ételei, táplálkozási szokásai.
5	**Idő, időjárás** Az óra. Évszakok és hónapok. A hét napjai és napszakok. Időjárás. Időjárási rekordok. Időjárási jelenségek. Természeti katasztrófák.	6	*Földrajz*: éghajlat és lakóhelyek; időjárási, éghajlati elemek. *Fizika*: természeti katasztrófák.
6	**Öltözködés** Ruhadarabok. Kedvenc ruháim. Divat világa.	6	*Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek*: öltözködés, divat. *Erkölcstan*: szokások, társadalmi szabályok.
7	**Sport** Testrészek és mozgás. Kedvenc sportom. Sportok, sportfelszerelések. Extrém sportok. Sportversenyek, olimpia.	10	*Biológia-egészségtan*: az ember megismerése és egészsége. *Testnevelés és sport*: mozgásos játékok, sportversenyek, szabályok. *Célnyelvi civilizáció*: célnyelvi országok jellegzetes spotjai.

8	**Iskola, barátok** Iskolám, osztálytermünk. Tantárgyaim, tanáraim. Osztálytársaim, barátaim. Tanórán kívüli közös programjaink. Iskolai élet más országokban.	10	*Erkölcstan*: társas kapcsolatok: barátság, szeretet, tisztelet, segítő kapcsolat.
9	**Szabadidő, szórakozás** Szabadidős tevékenységek, kedvenc időtöltésem. Internet, interaktív játékok, mozi, színház, zenehallgatás, kiállítások. Közös időtöltés barátokkal.	10	*Testnevelés és sport*: sportok. *Ének-zene*: zenehallgatás. *Dráma és tánc*: színház, előadások. *Vizuális kultúra*: múzeumok, kiállítások. *Informatika*: az információs technológián alapuló kommunikációs formák, médiainformatika.
10	**Természet, állatok** Kedvenc állataim. Kisállatok, felelős állattartás. Kontinensek, tájegységek. Hazánk és más országok, más kontinensek élővilága.	10	*Biológia-egészségtan*: a természetföldrajzi környezet és az élővilág összefüggései. *Földrajz*: földrészek és óceánok, felszínformák, hazánk természeti adottságai; Európán kívüli kontinensek, tájak, országok. *Technika, életvitel és gyakorlat*: hobbiállatok gondozása.
11	**Ünnepek és szokások** Az én ünnepeim. Ünnepek itthon és a nagyvilágban.	7	*Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek*: hétköznapok, ünnepek. Ünnepeinek eredete és szokásrendje

			Célnyelvi civilizáció: szokások, ünnepek összehasonlítása a célnyelvi országokéval.
12	**Város, bevásárlás** Városok, települések, falvak. Épületek, utcák. Tájékozódás, útbaigazítás. Üzletek, bevásárlóközpontok, piac. Vásárlás. Látnivalók, nevezetességek a lakóhelyemen. Híres városok és nevezetességeik.	8	*Matematika*: tájékozódás a térben, térbeli alakzatok. *Földrajz*: országok, városok, a hazai táj, a világörökség elemei. életvitel és gyakorlat: közlekedés, vásárlás. *Célnyelvi civilizáció*: hazánk nevezetességeinek bemutatása célnyelven.
13	**Utazás, pihenés** Vakáció, nyaralás. Táborok, osztálykirándulás. Közlekedési eszközök. Utazás belföldön és külföldön.	8	*Földrajz*: tájékozódás a földrajzi térben, Európa, Európán kívüli kontinensek, tájak, országok. *Biológia-egészségtan*: az erdők világa. A hazai táj, a világörökség elemei. *Célnyelvi civilizáció*: hazai nevezetességek bemutatása, célnyelvi országok nevezetességeinek megismerése.
14	**Fantázia és valóság** Kedvenc olvasmányaim, könyveim. Képzeletem világa. Utazás a jövőbe.	7	*Dráma és tánc*: dramatikus játékok. *Vizuális kultúra*: képzeletem világa. *Magyar nyelv és irodalom*: kötelező és ajánlott irodalmi válogatás.
15	**Zene, művészetek**	7	*Ének-zene*: zenehallgatás.

	Kedvenc zeném, együttesem. Film- és színházi élményeim. Kedvenc múzeumom. Kiállítások, rendezvények, koncertek. Zenei világnap.		*Dráma és tánc*: színház, előadások. *Vizuális kultúra:* múzeumok, kiállítások.
16	**Környezetünk védelme** Veszélyeztetett állat- és növényvilág. Nevezetes napok: Madarak és Fák Napja, a Víz Világnapja, a Duna Napja. Szelektív hulladékgyűjtés. Környezettudatos viselkedés.	10	*Biológia-egészségtan*: környezeti rendszerek állapota, védelme, fenntarthatósága. *Fizika*: energiatermelési eljárások. *Földrajz*: globális problémák, Fenntarthatóság, védett hazai és nemzetközi természeti értékek példái. *Technika, életvitel és gyakorlat*: tudatos vásárlás, egészséges életmód.
17	**Egészséges életmód** A rendszeres testedzés. A helyes táplálkozás. Betegségek és megelőzésük.	10	*Biológia-egészségtan*: betegségek megelőzése. *Technika, életvitel és gyakorlat*: egészséges életmód.
18	**Felfedezések** Nagy földrajzi felfedezések. Híres felfedezők és életútjuk.	7	*Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek*: felfedezők és feltalálók. a magyar tudomány és kultúra eredményei a világban.
19	**Tudomány, technika** Feltalálók és találmányok. Híres feltalálók és életútjuk. A jövő technikai vívmányai.	8	*Biológia-egészségtan*: tudománytörténet. *Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek*: a magyar tudomány és kultúra eredményei a világban.

20	**Múltunk és jövőnk** Családom múltja, gyökereim. Az én jövőm. Iskolám múltja, jelene. A jövő iskolája. Lakóhelyem régen és most. A jövő városa. Földünk jövője.	7	*Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:* különböző korszakok, globális problémák. *Földrajz*: településtípusok; környezettudatosság, környezetvédelem. *Erkölcstan*: a munka világa. *Technika. életvitel és gyakorlat*: pályaorientáció: szakmák, foglalkozások.
21	**Média, kommunikáció** Internet, interaktív játékok, közösségi oldalak. Infokommunikációs eszközök a mindennapokban. A média szerepe a hétköznapokban. Testbeszéd. Kommunikáció az állatvilágban.	10	*Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:* hírközlés. *Biológia-egészségtan*: kommunikáció az állatvilágban. *Társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek*: a média és a nyilvánosság szerepe. *Informatika*: az információs technológián alapuló kommunikációs formák, médiainformatika.
22	**Földünk és a világűr** A naprendszer és a bolygók. A Nap és a csillagok. Utazások az űrben.	7	*Földrajz*: égitestek. *Fizika*: a naprendszer objektumai, a világűr megismerésének eszközei. *Matematika*: tájékozódás a térben.

3.2.16. 8. ÉVFOLYAM KÉTTANNYELVŰ

Éves óraszám: 170

Heti óraszám: 5

Nyelvi készségek

	A	B
1	**Fejlesztési egység**	**Hallott szöveg értése**
2	**Előzetes tudás**	A2 nyelvi szint, azaz a tanuló már megérti a leggyakrabban előforduló szókincset és bizonyos nyelvi fordulatokat, ha közvetlen, személyes témákról van szó. Megérti a rövid, világos és egyszerű közlések lényegét.
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló képes főbb vonalaiban megérteni a köznyelvi beszédet, ha az rendszeresen előforduló ismerős témákról folyik; képes megérteni egy beszélgetés során a résztvevők világosan megfogalmazott érveit két beszélő esetén; képes megérteni a legfontosabb információkat képekkel támogatott hangzó anyagokban, amelyek az érdeklődési köréhez kapcsolódó témákról szólnak, ha viszonylag lassan és érthetően beszélnek.
	C	
1	**A fejlesztés tartalma** Az egyszerű, mindennapi társalgásban elhangzó álláspontok lényegének megértése. Az ismerős témájú, egyszerűen és világosan megfogalmazott, rövid köznyelvi stílusú beszéd vagy előadás főbb pontjainak megértése. Egyszerű műszaki információk megértése (pl. használati utasítások). Részletes, összetett útbaigazítás követése. Telefonbeszélgetésekben elhangzó alapvető információk megértése. Az ismerős témákról szóló rádiós és televíziós hírműsorok, egyszerű nyelvezetű hangfelvételek lényegének megértése. A hangzó szövegben az okot, magyarázatot, következményt vagy ellentétet előrejelző szavak felismerése.	

	Szövegértési stratégiák alkalmazása, például ismerős beszédtéma esetén az ismeretlen szavak kikövetkeztetése a szövegösszefüggésből, a várható vagy megjósolt információk keresése, szükség esetén összefoglalás, visszakérdezés, ismétlés, magyarázat kérése. *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* információk, instrukciók, üzenetek, útbaigazítás, hírek a televízióban és a rádióban, rövid interjúk, reklámok, dalok, videók.

	D	E
1	**Fejlesztési egység**	**Szóbeli interakció**
2	**Előzetes tudás**	A2 nyelvi szint, azaz a tanuló egyszerű és begyakorolt feladatok során kommunikál az iskolával, otthonnal és szabadidővel kapcsolatos témákról; részt vesz rövid beszélgetésekben; kérdez és válaszol kiszámítható, mindennapi helyzetekben; egyszerű gondolatokat és információkat cserél ismerős témákról.
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló képes a mindennapi élet legtöbb nyelvi helyzetében spontán módon boldogulni; képes gondolatokat cserélni, véleményt mondani, érzelmeit kifejezni érdeklődési körébe tartozó témákkal kapcsolatban; ismeri a leggyakoribb kommunikációs forgatókönyveket, és tudja alkalmazni ezeket; stílusában, regiszterhasználatában képes alkalmazkodni a kommunikációs helyzethez.

	F
1	**A fejlesztés tartalma** Társalgásban való részvétel ismerős témák esetén időnként szavak, fordulatok ismétlését vagy magyarázatát kérve.

	Érzelmek egyszerű kifejezése és reagálás mások érzelmeire (pl. tetszés, nemtetszés, meglepetés, boldogság, szomorúság, érdeklődés és közömbösség). Mindennapi problémák felvetése, megvitatása, választási lehetőségek összevetése (pl. mit csináljanak, hova menjenek, melyiket válasszam, stb.). Érdeklődési körhöz kapcsolódó beszélgetésben való részvétel, információcsere, véleménycsere. Történetek követése, véleménynyilvánítás és érdeklődés további részletekről. Úti előkészületek és utazás során felmerülő feladatok megoldása (pl. közlekedési információk beszerzése, szállásfoglalás, programegyeztetés, reakciók kifejezése). Szolgáltatásokkal kapcsolatos helyzetek kezelése kevésbé begyakorolt helyzetekben is (pl. boltban, postán, bankban). Egyszerű utasítások adása, követése és kérése, udvarias kérés. Egyszerű, tényszerű információ megszerzése és továbbadása. Felkészülésen alapuló interjú, az információk ellenőrzése, megerősítése időnként segítség igénybevételével. Előre elkészített kérdőív alapján strukturált interjú készítése. Órai interakciókban, pármunkában való magabiztos részvétel a célnyelven. Ismerős témáról beszélgetés kezdeményezése, fenntartása, a szó átvétele, átadása, mások bevonása, a beszélgetés lezárása. A beszélgetésben elhangzottak összefoglalása, a lényeg kiemelése, a megértés ellenőrzése, a félreérthető megfogalmazás javítása, körülírás, szinonimák használata. A kommunikációs eszközök széles körének rugalmas alkalmazása és reagálás azokra. A fontosabb udvariassági szabályok, szokások ismerete és alkalmazása. A mindennapi témák, család, érdeklődési kör, iskola, utazás és aktuális események megbeszéléséhez elegendő szókincs rugalmas alkalmazása, körülírás. Az elemi szókincs viszonylag magabiztos és általában helyes alkalmazása. A célnyelvi normának megfelelő, az anyanyelvi hatások kiküszöbölésére törekvő nyelvhasználat ismerős kontextusokban. A szövegszervezés eszközeinek egyre tudatosabb használata. A gondolatok, problémák viszonylag pontos kifejezése. Érthető, egyre kevesebb félreértésre okot adó kiejtés, intonáció. Részvétel a szóbeliség jegyeit viselő digitális kommunikációban: fórum, chat, Skype.

	A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások: személyes és telefonos társalgás, megbeszélés; tranzakciós és informális párbeszédek, utasítások, interjúk, viták.

	G	H
1	**Fejlesztési egység**	**Összefüggő beszéd**
2	**Előzetes tudás**	A2 nyelvi szint, azaz a tanuló egyszerűen beszél önmagáról, a családjáról, más emberekről, lakóhelyéről, tanulmányairól, iskolájáról.
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló képes arra, hogy begyakorolt szerkezetekkel a szintnek megfelelő témakörökben ki tudja magát fejezni; érthetően tud a folyamatoshoz közelítően beszélni, képes mondanivalójának nyelvtani és szókincsbeli megtervezésére, szükség szerinti módosítására; képes valamely gondolat vagy probléma lényegét megközelítő tartalmi pontossággal kifejteni.

	I
1	**A fejlesztés tartalma**Az érdeklődési körnek megfelelő témák lényegének folyamatoshoz közelítő kifejtése a gondolatok többnyire lineáris összekapcsolásával. Elbeszélések vagy leírások lényegének folyamatoshoz közelítő összefoglalása a gondolatok többnyire lineáris összekapcsolásával. Egyszerű élménybeszámoló az érzések és reakciók vázlatos bemutatásával. Valóságos vagy elképzelt események részleteinek egyszerű bemutatása. Könyv vagy film cselekményének vázlatos összefoglalása. Történet elmondása. Vélemény, tervek és cselekedetek rövid és egyszerű magyarázata. Rövid, begyakorolt megnyilatkozás ismerős témáról. Részvétel előre elkészített, ismerős témájú csoportos előadásban. A begyakorolt nyelvi eszközök megbízható használata, ezek átrendezése, bővítése ismerős helyzetekben a mondanivalója kifejezésére.

	Önellenőrzés és önkorrekció, például a kommunikáció megszakadása esetén más stratégia alkalmazásával a mondanivaló újrakezdése. *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* leírások, képleírások, témakifejtés, elbeszélő szöveg, érveléssor, előadás, prezentáció (önállóan vagy segédanyagok, instrukciók alapján), projektek bemutatása, versek, mondókák, rapszövegek.

	J	K
1	**Fejlesztési egység**	**Olvasott szöveg értése**
2	**Előzetes tudás**	A2 nyelvi szint, azaz a tanuló képes többféle szövegfajtát olvasni, tudja, hogy a szövegfajták sajátosságainak ismerete segít a szöveg megértésében; megtalálja az adott helyzetben fontos konkrét információkat egyszerű, ismerős témákról szóló mindennapi szövegekben.
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló képes megérteni a hétköznapi nyelven írt, érdeklődési köréhez kapcsolódó, lényegre törő autentikus vagy kismértékben szerkesztett szövegeket; képes felismerni az érvelések fő gondolatmenetét.

	L
1	**A fejlesztés tartalma** Az adott helyzetben fontos általános vagy részinformációk megértése autentikus, esetleg kismértékben szerkesztett, világos tartalmú és szerkezetű, hétköznapi nyelven írott szövegekben. Az adott feladat megoldásához szükséges információk kiszűrése hosszabb szövegekből is. Az érvelés gondolatmenetének felismerése, a lényeges következtetések felismerése világosan írt érvelő szövegekben. Érzések, kérések és vágyak kifejezésének megértése a köznyelven írt szövegekben. Mindennapi témákkal összefüggő, köznyelven írt magánlevelek, e-mailek megértése. Különböző eszközök egyszerű, világosan megfogalmazott használati utasításának megértése.

	Az egyszerű szövegfajták szövegfelépítésének felismerése, ezen ismeret alkalmazása a szövegértés során. A mondat megértett részei és a szövegösszefüggés alapján az ismeretlen szavak jelentésének kikövetkeztetése. A nyelvi szintnek megfelelő, felhasználóbarát online és hagyományos szótárak használata. Az autentikus szövegek jellegéből fakadó ismeretlen fordulatok kezelése a szövegben. *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* utasítások (pl. feliratok, használati utasítások), tájékoztató szövegek (pl. hirdetés, reklám, menetrend, prospektus, műsorfüzet), játékszabályok, hagyományos és elektronikus levelek, újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport), internetes fórumok hozzászólásai, ismeretterjesztő szövegek, képregények, egyszerű irodalmi szövegek, dalszövegek.

	M	N
1	**Fejlesztési egység**	**Íráskészség**
2	**Előzetes tudás**	A2 nyelvi szint, azaz a tanuló összefüggő mondatokat ír olyan témákról, amelyek közvetlen szükségletekre, élményekre, eseményekre és konkrét információkra vonatkoznak; ismerős témákról gondolatait egyszerű kötőszavakkal összekapcsolt mondatsorokban írásban kifejezi; minta alapján néhány műfajban egyszerű és rövid, tényközlő szövegeket ír az őt érdeklő, ismert témákról.
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló képes egyszerű, rövid, összefüggő szövegeket fogalmazni ismert, hétköznapi témákról; tud írásban beszámolni eseményekről, élményeiről, és véleményéről; képes írásbeli interakciót elkezdeni, fenntartani és befejezni; tud jegyzetet készíteni olvasott köznyelvi szövegből, illetve saját ötletről;

		minták alapján képes több ismert műfajban is rövid, lényegre törő szövegeket létrehozni a műfaj főbb jellegzetességeinek és alapvető stílusjegyeinek követésével.

	O
1	**A fejlesztés tartalma** Egyszerű szöveg írása a tanuló érdeklődési köréhez tartozó, ismerős témákról, rövid, különálló elemek lineáris összekapcsolásával. Beszámoló írása élményekről, eseményekről (pl. utazás). Egyszerűbb cselekvéssor, történet leírása összefüggő szöveg formájában. Egyszerű információt közlő/kérő feljegyzések/üzenetek írása (pl. barátoknak, szolgáltatóknak, tanároknak). Véleményt kifejező üzenet, komment írása (pl. internetes fórumon, blogban). Formanyomtatvány, kérdőív kitöltése, online ügyintézés. Lényegre koncentráló leírás készítése. Tényszerű információk összefoglalása. Egyszerű, világos köznyelvet használó előadás fő pontjainak lejegyzése, saját ötletekről jegyzet készítése. Rövid olvasott vagy hallott szöveg átfogalmazása, összefoglalása, jegyzet készítése. Egyszerű, tagolt írásmű létrehozása: bevezetés, kifejtés, lezárás. Egyszerű írásbeli műfajok alapvető szerkezeti és stílusjegyeinek követése (pl. levélben/e-mailben megszólítás, záró formula); a formális és informális regiszterhez köthető néhány szókincsbeli és helyesírási sajátosság alkalmazása. Kreatív, önkifejező műfajokkal való kísérletezés (pl. vers, rapszöveg, rigmus, dalszöveg, rövid jelent, paródia írása illetve átírása). Írásos minták követése és aktuális tartalmakkal való megtöltése. Kész szövegekből hasznos fordulatok kiemelése és alkalmazása. A nyelvi szintnek megfelelő, felhasználóbarát online és hagyományos szótárak használata. Irányított fogalmazási feladat kötött tartalmainak megjelenítése a fogalmazásban. A mondanivaló közvetítése egyéb vizuális eszközökkel (pl. nyilazás, kiemelés, központozás, internetes/SMS rövidítés, emotikon, rajz, ábra, térkép, kép).

	A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások: hagyományos és elektronikus nyomtatvány, kérdőív; listák; hagyományos és elektronikus képeslapok; poszterszövegek; képaláírások; üzenetek; SMS-ek/MMS-ek; személyes adatokat tartalmazó bemutatkozó levelek, e-mailek vagy internes profilok; tényszerű információt nyújtó illetve kérő levelek és e-mail-ek; személyes információt, tényt illetve tetszést/nemtetszést kifejező üzenetek, internetes bejegyzések; egyszerű cselekvéssort tartalmazó instrukciók; egyszerű ügyintéző levelek/e-mailek (pl. tudakozódás, megrendelés, foglalás, visszaigazolás); egyszerű, rövid történetek, elbeszélések, mesék; rövid jellemzések; rövid leírások; jegyzetek, versek; rapszövegek; rigmusok; dalszövegek, rövid jelenetek, paródiák.

Angol nyelvi elemek, struktúrák az 8. évfolyamra

- létezés kifejezése jelen időben: 'to be' létige (I'm … I'm not … Are you …? Is he …? Who is he? What's that?);
- szokásos cselekvés, történés kifejezése jelen időben: Present Simple (I eat bread for breakfast. I don't like cheese. Do you play tennis?);
- cselekvés, történés kifejezése jelen időben: Present Continuous (Why is she crying? I'm not listening. I'm leaving.), stative verbs (think, know …);
- létezés kifejezése múlt időben: 'to be' létige (I was … I wasn't ... Were you …? Was he…? Who was there? What was that?);
- cselekvés, történés kifejezése múlt időben: Past Simple (I ate bread for breakfast. I didn't see the film. Did you visit Joe?) Past Progressive (I was reading, when I heard a noise) Past Perfect Progressive (I had been working for 2 hours when he came) Used to (I used to play with dolls, but I don't do it any more) Be/Get used to (I am used to working hard) Past Perfect (I had done it by the time he arrived);
- Present Perfect Simple (I have done it)/Present Perfect Continuous (I have been studying for/since …);
- Question tags (You like it, don't you?);
- Present/Past Simple Passive (It is/was made in Italy), Present Perfect/Will/Going to Passive/modális segédigék – passive forms;
- jövő idejűség kifejezése: 'going to' (I'm going to be a doctor. It's going to rain.), will (I will be 10 next month), Present Continuous (I'm having a party on Saturday) Future Continuous, Future Perfect Simple;
- Full infinitive/bare infinitive/-ing form;
- felszólító mód: felszólítások (Come here. Don't shout.);

- kérdőmondatok, kérdőszavak (who?, when?, where?, what?, how?);
- birtoklás: birtokos névmások és ’s genitive (My, your, his/her/its, our, their, Joe’s brother …), birtokos melléknevek (mine, yours …);
- relative pronouns (who, which, that);
- reflexive pronouns (myself, yourself …);
- mennyiségi viszonyok: egyes és többes szám (dog-dogs, child-children);
- mennyiségi viszonyok: számok (one, two, …, hundred), sorszámok (first, second, third…);
- mennyiségi viszonyok: megszámlálható főnevek (How many CDs have you got? I’ve got a lot of/few CDs.);
- mennyiségi viszonyok: megszámlálhatatlan főnevek (How much money have you got? I’ve got a lot of/little money.);
- so/neither;
- too/enough;
- all, both, either, non, neither;
- subject/object questions (Who stole the cookies?/Who did you see?);
- clauses of result (The film was so boring that …/It was such a boring film that …);
- concession (although, even), purpose (so that, in order to);
- térbeli viszonyok: prepozíciók, helyhatározók (here, there, on the left, on the right, in, on, under, opposite, next to, between, up, down, through, over …);
- időbeli viszonyok: gyakoriság (How often? always, often, sometimes, never, once/twice a week, every day), időpontok/dátumok (in 1997, in July, at 5 o’clock, on Monday, It’s eight. It’s quarter to eight.), prepositions of time (at, in, on …);
- minőségi viszonyok: rövid és hosszú melléknevek, határozószavak fokozása (Tom’s younger than Sue. Mary is the prettiest girl.);
- minőségi viszonyok: rendhagyó melléknevek, határozószavak fokozása (good/bad, better/worse);
- modális segédigék: can, could, may, might, must, have to, should, be able to, modális segédigék múlt ideje;
- would rather/had better/ought to;
- adverbs of manner (slowly, fast, quickly …);
- feltételes mód 1, 2, 3 (If …will/If … would, If .. had … would have);
- Wish + Past Simple (I wish I knew …);
- Reported speech (statement/command/request/question);

- Műveltető szerkezet;
- szövegösszetartó eszközök: névelők (a, an, the), mutató névmások (this, that, these, those), kötőszavak (and, or, but, because), névmások (I, he, they…, me, him, them…), some/any (There are some pencils in the bag. Have you got any sisters? I haven't got any matchboxes. There's some water in the vase., There isn't any juice in my glass.), határozatlan névmások (somebody, anybody, nobody, everybody);
- határozott névelő 'the'.

Angol nyelvi funkciók az 8. évfolyamra

- köszönési formák (üdvözlés és elköszönés) értelmezése és kifejezése (Hello! Good morning! Good night! Goodbye! Bye-bye! Take care! How are you? Fine, thanks. I'm OK.);
- köszönet kifejezése (Thanks. Thanks a lot. Thank you very much.);
- köszönetre történő reakció megfogalmazása (You're welcome. No problem.);
- bemutatkozás megfogalmazása (My name is … Hello. Hi! Nice to meet you.);
- információkérés, információadás (What's your name? My name is Peter. How old are you? I'm 10. Where are you from? I'm from Budapest. When's your birthday? On 4th July. What's your favourite animal? My favourite animals are cats. Have you got a pet? Yes, a cat. No, I haven't. Have you got any brothers or sisters? Yes, a brother. No, I haven't.);
- hogylét iránti érdeklődés (How are you? What's wrong?);
- hogylét iránti érdeklődésre történő reakció kifejezése (I'm fine, thanks. I'm OK.);
- bocsánatkérés értelmezése és annak kifejezése (I am sorry. I'm very sorry.);
- bocsánatkérésre történő reakció megfogalmazása (That's OK. No problem.);
- jókívánságok kifejezése (Happy birthday! Good luck! Congratulations!);
- főbb ünnepekhez kapcsolódó szófordulatok (Merry Christmas! Happy New Year! Happy Easter!);
- megszólítás és elköszönés kifejezése írott, személyes szövegben, pl. baráti levélben és e-mailben (Dear Peter, Best wishes);
- véleménykérés és arra reagálás (Do you agree? Yes, I do. No, I don't. What do you think? I think …);
- tetszés, illetve nem tetszés kifejezése (Do you like ...? Yes, I do. No, I don't. What's your opinion about …? I think …);

- dolgok, személyek megnevezése, rövid/egyszerű jellemzése (What is this? What is it like? It's …/ It's big and comfortable. What's ... in English? What's ... in Hungarian?);
- igenlő vagy nemleges válasz kifejezése (Yes, I have. No, I haven't. Yes, I do. No, I don't.);
- tudás, illetve nem tudás kifejezése (I know. I don't know. I have no idea.);
- nem értés megfogalmazása (I don't understand.);
- visszakérdezés kifejezése nem értés esetén (Can you repeat it? Can you spell it for me?);
- alapvető érzések kifejezése (I'm cold. I'm hungry. I'm happy/sad/angry.);
- akarat, kívánság kifejezése (Would you like a ...? Yes, please. No, thanks. I would like …);
- kérés és arra reagálás (Can you give me a pen? Can I get a pen? Yes, here you are. Sorry, I can't.);
- javaslat és arra reagálás (Let's go to the cinema., Good idea. Would you like to come to the cinema? Yes, sure.);
- meghívás és arra reagálás (Can you come to my party? Yes, thanks. Sorry, I can't. I'd like to invite you to my party.);
- kínálás és arra reagálás (Would you like an orange? Here you are. Yes, please. No, thank you. Thank you.);
- betűzés kérésének kifejezése (Could you spell it, please?);
- utasítások értelmezése és azokra történő reakció kifejezése (Come here, please. Read the text, please.);
- útbaigazítás (Turn right, Go down this street …);
- tanács kérés/adás (You should …/What should I …?);
- meggyőzés/érvelés;
- interjú;
- mondandó összefoglalása;
- együttérzés kifejezése;
- szemrehányás kifejezése;
- ok-okozat kifejezése;
- bosszúság kifejezése;
- reklamálás;
- kétely/lehetőség/valószínűség kifejezése;
- fenyegetés/figyelmeztetés kifejezése;
- mások mondandójának közvetítése.

Témakörök

	A	B	C
1	**Ajánlott témakörök**	**Óraszám**	**Kapcsolódási pontok**
2	**Család** Én és a családom. Családtagok bemutatása, családfa. Családi események, közös programok. Családi ünnepek. Nagyszüleim világa.	8	*Erkölcstan*: társas kapcsolatok; család, otthon; az ember az időben: gyermekkor, felnőttkor, öregkor. *Technika, életvitel és gyakorlat*: családi munkamegosztás.
3	**Otthon** Otthonom, szűkebb környezetem. Lakóhelyiségek, bútorok, berendezési tárgyak. Lakóhelyem, tágabb környezetem. Otthonok a célnyelvi országban és a nagyvilágban. Otthontalanok.	8	*Matematika*: tájékozódás a térben. *Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek*: család és lakóhely. *Célnyelvi civilizáció*: eltérő életmódbeli szokások a célnyelvi országokban. *Erkölcstan*: társadalmi felelősségvállalás.
4	**Étkezés** Napi étkezések. Kedvenc ételeim, italaim. Egészséges táplálkozás. Receptek, főzés, sütés, főzőműsorok. Étkezési szokások a célnyelvi kultúrában és a nagyvilágban.	6	*Biológia-egészségtan*: táplálkozás. *Kémia*: egészséges táplálkozás: a zsírok és cukrok szerepe. *Technika, életvitel és gyakorlat*: családi munkamegosztás. *Matematika*: halmazok, diagramok készítése, értelmezése, táblázatok olvasása. *Célnyelvi civilizáció*: célnyelvi országok jellegzetes ételei, táplálkozási szokásai.

5	**Idő, időjárás** Az óra. Évszakok és hónapok. A hét napjai és napszakok. Időjárás. Időjárási rekordok. Időjárási jelenségek. Természeti katasztrófák.	6	*Földrajz*: éghajlat és lakóhelyek; időjárási, éghajlati elemek. *Fizika*: természeti katasztrófák.
6	**Öltözködés** Ruhadarabok. Kedvenc ruháim. Divat világa.	6	*Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek*: öltözködés, divat. *Erkölcstan*: szokások, társadalmi szabályok.
7	**Sport** Testrészek és mozgás. Kedvenc sportom. Sportok, sportfelszerelések. Extrém sportok. Sportversenyek, olimpia.	10	*Biológia-egészségtan*: az ember megismerése és egészsége. *Testnevelés és sport*: mozgásos játékok, sportversenyek, szabályok. *Célnyelvi civilizáció*: célnyelvi országok jellegzetes spotjai.
8	**Iskola, barátok** Iskolám, osztálytermünk. Tantárgyaim, tanáraim. Osztálytársaim, barátaim. Tanórán kívüli közös programjaink. Iskolai élet más országokban.	10	*Erkölcstan*: társas kapcsolatok: barátság, szeretet, tisztelet, segítő kapcsolat.
9	**Szabadidő, szórakozás** Szabadidős tevékenységek, kedvenc időtöltésem. Internet, interaktív játékok, mozi, színház, zenehallgatás, kiállítások.	10	*Testnevelés és sport*: sportok. *Ének-zene*: zenehallgatás. *Dráma és tánc*: színház, előadások. *Vizuális kultúra*: múzeumok, kiállítások.

	Közös időtöltés barátokkal.		*Informatika*: az információs technológián alapuló kommunikációs formák, médiainformatika.
10	**Természet, állatok** Kedvenc állataim. Kisállatok, felelős állattartás. Kontinensek, tájegységek. Hazánk és más országok, más kontinensek élővilága.	10	*Biológia-egészségtan*: a természetföldrajzi környezet és az élővilág összefüggései. *Földrajz*: földrészek és óceánok, felszínformák, hazánk természeti adottságai; Európán kívüli kontinensek, tájak, országok. *Technika, életvitel és gyakorlat*: hobbiállatok gondozása.
11	**Ünnepek és szokások** Az én ünnepeim. Ünnepek itthon és a nagyvilágban.	7	*Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek*: hétköznapok, ünnepek. Ünnepeinek eredete és szokásrendje *Célnyelvi civilizáció*: szokások, ünnepek összehasonlítása a célnyelvi országokéval.
12	**Város, bevásárlás** Városok, települések, falvak. Épületek, utcák. Tájékozódás, útbaigazítás. Üzletek, bevásárlóközpontok, piac. Vásárlás. Látnivalók, nevezetességek a lakóhelyemen. Híres városok és nevezetességeik.	8	*Matematika*: tájékozódás a térben, térbeli alakzatok. *Földrajz*: országok, városok, a hazai táj, a világörökség elemei. életvitel és gyakorlat: közlekedés, vásárlás. *Célnyelvi civilizáció*: hazánk nevezetességeinek bemutatása célnyelven.

13	**Utazás, pihenés** Vakáció, nyaralás. Táborok, osztálykirándulás. Közlekedési eszközök. Utazás belföldön és külföldön.	8	*Földrajz*: tájékozódás a földrajzi térben, Európa, Európán kívüli kontinensek, tájak, országok. *Biológia-egészségtan*: az erdők világa. A hazai táj, a világörökség elemei. *Célnyelvi civilizáció*: hazai nevezetességek bemutatása, célnyelvi országok nevezetességeinek megismerése.
14	**Fantázia és valóság** Kedvenc olvasmányaim, könyveim. Képzeletem világa. Utazás a jövőbe.	7	*Dráma és tánc*: dramatikus játékok. *Vizuális kultúra*: képzeletem világa. *Magyar nyelv és irodalom*: kötelező és ajánlott irodalmi válogatás.
15	**Zene, művészetek** Kedvenc zeném, együttesem. Film- és színházi élményeim. Kedvenc múzeumom. Kiállítások, rendezvények, koncertek. Zenei világnap.	7	*Ének-zene*: zenehallgatás. *Dráma és tánc*: színház, előadások. *Vizuális kultúra:* múzeumok, kiállítások.
16	**Környezetünk védelme** Veszélyeztetett állat- és növényvilág. Nevezetes napok: Madarak és Fák Napja, a Víz Világnapja, a Duna Napja. Szelektív hulladékgyűjtés. Környezettudatos viselkedés.	10	*Biológia-egészségtan*: környezeti rendszerek állapota, védelme, fenntarthatósága. *Fizika*: energiatermelési eljárások. *Földrajz*: globális problémák, Fenntarthatóság, védett hazai és

			nemzetközi természeti értékek példái. *Technika, életvitel és gyakorlat*: tudatos vásárlás, egészséges életmód.
17	**Egészséges életmód** A rendszeres testedzés. A helyes táplálkozás. Betegségek és megelőzésük.	10	*Biológia-egészségtan*: betegségek megelőzése. *Technika, életvitel és gyakorlat*: egészséges életmód.
18	**Felfedezések** Nagy földrajzi felfedezések. Híres felfedezők és életútjuk.	7	*Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek*: felfedezők és feltalálók. a magyar tudomány és kultúra eredményei a világban.
19	**Tudomány, technika** Feltalálók és találmányok. Híres feltalálók és életútjuk. A jövő technikai vívmányai.	8	*Biológia-egészségtan*: tudománytörténet. *Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek*: a magyar tudomány és kultúra eredményei a világban.
20	**Múltunk és jövőnk** Családom múltja, gyökereim. Az én jövőm. Iskolám múltja, jelene. A jövő iskolája. Lakóhelyem régen és most. A jövő városa. Földünk jövője.	7	*Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:* különböző korszakok, globális problémák. *Földrajz*: településtípusok; környezettudatosság, környezetvédelem. *Erkölcstan*: a munka világa. *Technika. életvitel és gyakorlat*: pályaorientáció: szakmák, foglalkozások.

21	**Média, kommunikáció** Internet, interaktív játékok, közösségi oldalak. Infokommunikációs eszközök a mindennapokban. A média szerepe a hétköznapokban. Testbeszéd. Kommunikáció az állatvilágban.	10	*Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:* hírközlés. *Biológia-egészségtan*: kommunikáció az állatvilágban. *Társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek*: a média és a nyilvánosság szerepe. *Informatika*: az információs technológián alapuló kommunikációs formák, médiainformatika.
22	**Földünk és a világűr** A naprendszer és a bolygók. A Nap és a csillagok. Utazások az űrben.	7	*Földrajz*: égitestek. *Fizika*: a naprendszer objektumai, a világűr megismerésének eszközei. *Matematika*: tájékozódás a térben.

1	**A fejlesztés várt eredményei a ciklus végén**	B1 szintű nyelvtudás. A tanuló képes főbb vonalaiban megérteni a köznyelvi beszédet, ha az rendszeresen előforduló, ismerős témákról folyik. A tanuló képes a mindennapi élet legtöbb helyzetében boldogulni, képes gondolatokat cserélni, véleményt mondani, érzelmeit kifejezni és stílusában a kommunikációs helyzethez alkalmazkodni. A tanuló képes begyakorolt szerkezetekkel érthetően, a folyamatoshoz közelítően beszélni. Az átadott információ lényegét a kapott információhoz képest megközelítő tartalmi pontossággal fejti ki. A tanuló képes megérteni a hétköznapi nyelven írt, az érdeklődési köréhez kapcsolódó, lényegre törő, autentikus

		vagy kismértékben szerkesztett szövegekben az általános vagy részinformációkat. A tanuló több műfajban is képes egyszerű, rövid, összefüggő szövegeket fogalmazni ismert, hétköznapi témákról. Írásbeli megnyilatkozásaiban már megjelennek a műfaji sajátosságok és különböző stílusjegyek.

3.3. CÉLNYELVI CIVILIZÁCIÓ

Bevezetés

Az önálló tematikával megjelenő, de a célnyelvek keretei között is oktatható célnyelvi civilizáció tantárgy tanításának az a célja, hogy a célnyelv használatával a tanulók tájékozottá váljanak a célnyelvi országok legtágabb értelemben vett kultúrájában. Ez felöleli a célországok földrajzát, gazdaságát, társadalmi viszonyait, történelmét, tudománytörténetét, tudományos-technikai vívmányait, irodalmát, művészetét, valamint a mindennapi élet kultúráját is. A tantárgy kiváló lehetőséget kínál a tantárgyközi integráció megvalósítására és a célnyelv iránti érdeklődés fenntartására.

A műveltségi tartalmak feldolgozása a kulcskompetenciák fejlesztésével együtt hozzájárul a tanulók személyiségfejlődéséhez; az önálló ismeretszerzés, a tájékozódás, a véleményformálás képessége mellett csiszolja a társas kompetenciákat; növeli az elfogadás, a tolerancia képességét; fejleszti a célnyelvi kommunikációs kompetenciát.

A célnyelvi civilizáció tantárgy − komplex jellegéből fakadóan – a tanulók életkorához igazítva szintetizálja a NAT nevelési célkitűzéseit.

A tanulók a tanulmányozott országok kultúrájának jellegzetességeit összehasonlítják a magyar kultúra értékeivel, így kiteljesedik az egyetemes és a magyar műveltségről alkotott képük, és el tudják helyezni a célnyelvi kultúrát a magyarság kultúrájával együtt az egyetemes értékrendben. Tanulmányaik segítségével felfedezik és megértik a célországokban honos etikai elveket, és összevetik ezeket a különböző kultúrák – köztük saját nemzetük – etikai elvárásaival, így gazdagodik erkölcsi világképük.

A tanulók értelmezik az anyanyelvi kultúrától eltérő társadalmi szokásokat és szabályokat (udvariassági szokások, megszólítások, nyelvi rituálék, testbeszéd, humor, stílusrétegek, dialektusok), ezáltal hatékonyabb kapcsolatteremtésre lesznek képesek magánemberként és munkájuk során is.

Tájékozódnak arról, hogyan valósul meg a demokrácia a célnyelvi országokban, ismereteket szereznek a más országokban folyó civil társadalmi tevékenységekről, az adott országok nemzetközi szervezetekhez és az Európai Unióhoz való viszonyáról, valamint arról, hogy a helyi közösségek milyen társadalmi problémákkal küzdenek. A célnyelvi országokban oly népszerű önkéntes mozgalmak, valamint a hátrányos helyzetűek és a fogyatékkal élők számára teremtett esélyek megismerésével a tanulók felelősségtudata is fejlődhet.

A tanulók képet kapnak a célországok gazdaságának globális és lokális problémáiról, a munka világáról, az életszínvonalról, foglalkoznak a fenntartható fejlődés kérdéseivel. Megismerik a célnyelvi országok munkaerőpiacának előnyös és kockázatos jellemzőit, így jobban el tudják dönteni, hogy vállalnának-e munkát külföldön, s ha igen, akkor hol, milyet és mennyi időre.

A célnyelvi civilizáció tantárgy tartalma megköveteli a folyamatos tájékozódást a célnyelvi országok hírforrásaiban. A tanulók nyomon követhetik a változásokat, megérthetik az egyes országok fejlődésének folyamatát, közben pedig gyakorolják a digitális és hagyományos médiumok használatát. Eleinte segítséggel, később önállóan értékelik a talált információk hitelességét. A hagyományos könyvtárhasználatot is gyakorolják, hogy magabiztosan tudjanak tájékozódni az idegen és a magyar nyelvű könyvtári gyűjtemények anyagaiban.

A célnyelvi civilizáció tanulása valós élethelyzetekre készíti fel a tanulókat, feladatok megoldása során fejleszti a problémamegoldó képességet. A tanulók információszerzés közben megtanulnak a célnyelven jegyzetelni, rendszeresen használják az önálló, áttekinthető, lényegkiemelő jegyzetelési technikákat a hangzó és az írott szövegek feldolgozásakor. Civilizációs tanulmányaik hozzájárulnak ahhoz, hogy gondolataikat, megállapításaikat kifejezzék és szabatosan indokolják a célnyelven. A tantárgy jó lehetőséget kínál a kooperatív tanulási technikák alkalmazására (mozaik módszer, projektmunka, szakértői csoport stb.).

A célnyelvi civilizáció tantárgy komplex jellegéből adódóan számos kulcskompetencia fejlesztését támogatja. A tanulók idegen nyelvű kommunikációja hitelesebbé válik azáltal, hogy szociokulturális ismereteik és interkulturális készségeik fokozatosan fejlődnek, gyakorlatot szereznek a kultúrák közötti párbeszédben. Ezek a készségek később is nagy segítséget jelentenek a kapcsolatteremtésben és a kapcsolatok fenntartásában, valamint a munkaerőpiacon való helytállásban.

Célnyelvi tanulmányaik során a tanulók megfigyelik, leírják, magyarázzák a szóban forgó területek természeti és mesterséges környezetét, azok jelenségeit és folyamatait, kutatják a környezettudatos életmód és fenntarthatóság legjobb gyakorlatát a célországokban, bővítik természettudományos műveltségüket a célországok tudományos-technikai vívmányainak megismerésével.

Megismerik a célnyelvi országok történelmének kulcsfontosságú eseményeit, az állam demokratikus felépítését, az állampolgári jogokat, az aktuális politikai és társadalmi törekvéseket. Megtanulják az emberi jogok tiszteletét, az egyenlőség, a demokrácia, a vallási és etnikai sokszínűség megbecsülését. Tájékozódnak más országok kulturális örökségéről az irodalomban, a zenében, a táncban, a drámában, a bábjátékban, a vizuális művészetekben, a tárgyak, épületek, terek kultúrájában, a modern művészeti kifejezőeszközök, a fotó és a mozgókép segítségével. A tantárgy tanulására jellemző produktív és interaktív tevékenységek támogatják a művészeti alkotások értő és beleérző értelmezését a népszerű kortárs kultúra és kifejezésmódok vonatkozásában is. A tantárgy hozzájárul ahhoz, hogy a tanulókban pozitív attitűd alakuljon ki a művészetek, a művészi kifejezés sokfélesége iránt, nyitottakká váljanak az esztétikai élmények befogadására.

Az önálló és csoportos problémamegoldó tevékenységek, a kooperatív módszerek alkalmazása felkészíti a tanulókat a csoportban folyó közös munkavégzésre. Megtanulják, hogyan alkalmazkodjanak társaikhoz, hogyan osszák meg ismereteiket, hogyan fogadják el, vagy hogyan vitassák mások véleményét. Kialakul reális önértékelésük, megtanulják elfogadni a kritikát, és mások értékelésének kulturált módját is gyakorolhatják. A folyamat eredményeképpen fejlődik személyiségük, erősödik belső motivációjuk, és kialakulnak önálló tanulási stratégiáik, ami az egész életen át tartó tanulás elengedhetetlen feltétele.

Az Irányelvek szerint a két tanítási nyelvű általános iskolai képzésben a célnyelvi civilizáció óraszáma az 5–8. évfolyamon heti 1 óra, míg a középiskolai képzésben a 9–10. évfolyamon heti 1 óra, a 11–12. évfolyamon heti 2 óra. A középiskolai célnyelvi civilizáció tantárgy nem építhet az általános iskolai célnyelvi civilizáció tantárgyra, így a készségeket és ismereteket a középiskolában is el kell sajátítani. Az éves óraszám témakörönkénti felosztása a helyi tantervben jelenik meg, amelynek elkészítése és az arányok kialakítása során figyelembe kell venni a célnyelven tanított tantárgyakhoz kapcsolódó, már meglévő és fejlesztendő célnyelvi készségeket, ismereteket.

A célnyelvi civilizáció tantárgy fejlesztési feladatai:

1. Ismeretszerzés célnyelven
2. Kritikai gondolkodás
3. Kommunikáció és problémamegoldás célnyelven
4. Tájékozódás időben és térben

1. Ismeretszerzés célnyelven

	A	B
1	**5–6. évfolyam**	**7–8. évfolyam**
2	Ismeretszerzés személyes beszélgetésekből, tárgyak, épületek, képek közvetlen megfigyeléséből, célnyelven hallott és olvasott elbeszélő szövegekből, különböző médiumok anyagából.	Ismeretszerzés célnyelven írt információs szövegekből, ezek rendszerezése és értelmezése. Vizuális rendezők (táblázatok, ábrák, vázlatok) készítése.
3	Információgyűjtés segítséggel. Kulcsszavak és kulcsmondatok keresése szövegekben, ezek felhasználásával, tanári segítséggel vázlat készítése célnyelven. Információgyűjtés könyvtárban. A megismert információk csoportosítása, a különbségek és hasonlóságok felismerése.	Önálló információgyűjtés célnyelven adott témához különböző szövegekből, médiumokból, ezekhez rövid szöveges tartalmi ismertető készítése célnyelven. A megismert információk csoportosítása, rendszerezése, összehasonlítása.
4	Autentikus szövegek, a célországokra jellemző dalok, mondókák felhasználása a célországban élők szokásainak megismeréséhez.	Filmek, képek, egyszerűsített szövegezésű szépirodalmi alkotások felhasználása a célországokban élők szokásainak, hagyományainak, életmódjának megismeréséhez.
5	Atlaszok, gyermeklexikonok használata.	Segédkönyvek, kézikönyvek, digitális és nyomtatott atlaszok, térképek, digitális és nyomtatott lexikonok használata.

		Az olvasmányok lényegét kiemelő vázlat készítése célnyelven.
6	Közös forráskeresés célnyelven az internet lehetőségeit felhasználva.	Az interneten található digitális források felhasználása, azok előnyeinek, korlátainak és kockázatainak ismeretével.

2. Kritikai gondolkodás

	A	B
1	**5–6. évfolyam**	**7–8. évfolyam**
2	A célnyelv országai hazánkétól eltérő sajátosságainak felismerése.	A célnyelvi országok társadalmi berendezkedéséről szerzett ismeretek alapján kérdések megfogalmazása.
3	Híres emberek, történelmi hősök külső és belső tulajdonságainak bemutatása, véleményezése.	Híres emberek, történelmi személyiségek jellemzése. Sorsdöntő események hatásainak elemzése.
4	Adott témával kapcsolatos eltérő vélemények értékelése.	Tények és vélemény megkülönböztetése újságcikkekben.
5	Kitalált személyek és történelmi szereplők megkülönböztetése.	Igaz történetek és legendák valóságtartalmának, összefüggéseinek vizsgálata.
6	Kérdések önálló megfogalmazása az adott témával kapcsolatban.	Feltevések megfogalmazása a célnyelvi országokról tanult ismeretek kapcsán.
7	Önálló vélemény megfogalmazása eseményekről és személyekről.	Önálló vélemény megfogalmazása történelmi eseményekről, szereplőkről.

3. Kommunikáció és problémamegoldás célnyelven

	A	B
1	**5–6. évfolyam**	**7–8. évfolyam**
2	Beszélgetés a célnyelvi országok szokásairól, hagyományairól.	Összefüggő szövegalkotás írásban és szóban a célnyelvi országokról kulcsszavak, kifejezések felhasználásával.

3	Önállóan gyűjtött képekből tabló készítése, ezekhez rövid magyarázat adása célnyelven.	Beszámoló, kiselőadás tartása célnyelven, ahol a cél a tanultak összefoglalása, önálló kiegészítése.
4	A téma előnyös és hátrányos jellemzőinek felsorolása. Egy-egy cselekvés mellett vagy ellen szóló érvek gyűjtése.	A tény és a vélemény megkülönböztetése.
5	Mások véleményének türelmes meghallgatása és figyelembevétele.	Saját vélemény érthető megfogalmazása, a tárgyilagos érvelés és a személyeskedés megkülönböztetése.
6	Tanultak kapcsán néhány mondatos összefüggő szöveg írása.	Fogalmazás írása valamely célnyelvi országban meglévő szokásról, hagyományról, összehasonlítás.

4. Tájékozódás időben és térben

	A	B
1	**5–6. évfolyam**	**7–8. évfolyam**
2	Célnyelvi országok és fontosabb városaik azonosítása térképen.	Célnyelvi országok és a legfontosabb történelmi helyszínek azonosítása térképen.
3	Kronológiai adatok rendezése segítséggel.	Eseménye csoportosítása korok szerint. Egyes korszakok jellegzetességeinek megragadása és összehasonlítása.
4	A földrajzi környezet életmódra, a szokások kialakulására gyakorolt hatásának felismerése.	A földrajzi elhelyezkedés és a történelmi, társadalmi események közötti összefüggések felismerése.
5	A megismert események időrendbe állítása.	Néhány kiemelt esemény, jelenség időpontjának ismerete. A tanultak elhelyezése egy kiemelt időponthoz képest.

6	Egyes események, szokások megkülönböztetése aszerint, hogy a jelenhez, a múlthoz vagy a régmúlthoz tartoznak-e.	A tanult helyek megkeresése a térképen. Események, jelenségek leolvasása történelmi térképekről, elhelyezésük a megfelelő történelmi korszakban.
7	Párhuzamok és különbözőségek keresése Magyarország és a célország(ok) szokásai, hagyományai között.	Párhuzamok és különbözőségek keresése Magyarország és a célország(ok) társadalmi eseményei között térben és időben.

3.3.1. 5-6. ÉVFOLYAM

Az 5. évfolyam megkezdésekor a tanulók már négy éve tanulják a célnyelvet, így rendelkeznek alapvető információkkal a célnyelvi országokról. Nyelvi szintjük eléri a KER szerinti A1-es szintet.

A célnyelvi civilizáció tantárgy kiemelkedő szerepet játszik a kulcskompetenciák fejlesztésében, a nevelési célok elérésében. A tanítás során kulturális, technikai, történelmi, művészeti és természettudományos ismeretekhez jutnak a tanulók. Nem az ismeretek egyszerű befogadása a cél, hanem az ok-okozati összefüggések felismerése, az egyes események, szokások, jelenségek összehasonlítása. Az ismeretek elsajátítása során kialakul a tanulókban az érdeklődés a célnyelvi országok kultúrája iránt. A saját és a célnyelvi kultúrák megismerése, összehasonlítása révén bővül műveltségük, szélesedik látókörük, így fokozatosan kialakul elfogadó magatartásuk, és megbecsüléssel tekintenek az eltérő kultúrákra.

A célnyelvi civilizáció tantárgy esetében a tanulás, az információszerzés eszköze a célnyelv, így annak készségszintű felhasználására, célorientált gyakorlására ad lehetőséget. A tantárgy tartalma szoros kölcsönhatásban van más közismereti tárgyakkal. A célnyelvi országok sokoldalú megismerése természetes kapcsolódási pontokat kínál a tanulók számára földrajzi, történelmi, képzőművészeti, irodalmi ismereteik kreatív és interaktív felhasználásához. A tanulók az infokommunikációs technológiai eszközökkel (IKT) támogatott információszerzést és -feldolgozást is gyakorolhatják, kezdetben segítséggel, majd képessé válnak az önálló kutatómunkára és a megszerzett információk produktív alkalmazására.

A tananyag feldolgozása közben lehetőséget kell biztosítani arra is, hogy a tanulók pár- és csoportmunkával, illetve a projektfeladatok során kibontakoztassák kreativitásukat, fontos a kreatív megnyilvánulások ösztönzése, elismerése.

A megjelölt témakörök nem választhatók mereven szét egymástól, közöttük tartalmi összefüggés, egymásra épülés, esetenként átfedés van. A tantárgy tanítása heti egy órában történik. Az éves óraszám témakörönkénti felosztása a helyi tantervben jelenik meg, amelynek elkészítése és az arányok kialakítása során figyelembe kell venni a célnyelven tanított tantárgyakhoz kapcsolódó, már meglévő és fejlesztendő célnyelvi készségeket, ismereteket.

3.3.2. 5. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 34 óra

Heti óraszám: 1 óra/hét

	A	B	Óraszám
1	**Tematikai egység / Fejlesztési cél**	**A célnyelvi országok természetföldrajza, gazdasága**	**6**
2	**Előzetes tudás**	A célnyelv tanulása során szerzett ismeretek a célnyelvi országok elhelyezkedéséről, legalapvetőbb földrajzi adottságairól.	
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló térképen azonosítja a célországokat, képes megmutatni azok nagyobb városait, folyóit, tavait, hegyeit; következtetni tud a földrajzi elhelyezkedésből az életmódra; információt tud szerezni az ország természeti adottságairól autentikus anyagok (prospektusok, útleírások) segítségével; ismeri a célnyelvi országok főbb közlekedési lehetőségeit, jellemzőit és a célnyelvi országok fizetőeszközeit, azok viszonyát a magyarországiéhoz.	
4	**Ismeretek / fejlesztési követelmények**	A célnyelvi országok főbb városainak, legfontosabb domborzati és vízrajzi jellemzőinek felismerése, értelmezése térképen. Ok-okozati összefüggések megállapítása az éghajlat és az időjárási viszonyok, valamint az életmód között. A célnyelvi országok fizetőeszközének megismerése. Nemzetközi viszonylatban is híres termékek, márkák megismerése.	

		A főbb szárazföldi, vasúti, vízi és légi közlekedés megismerése, az egyes közlekedési ágak főbb sajátosságai. Autentikus anyagok felhasználása ismeretszerzésre. Térkép, vázlat segítségével a tanuló bemutat egy-egy célországot, vagy annak egy-egy területét.	
5	**Kapcsolódási pontok**	*Természetismeret:* térképhasználat, felszínformák; időjárási, éghajlati elemek; az éghajlat társadalmi, gazdasági hatásai; a társadalmi, gazdasági élet szerveződése. *Technika, életvitel és gyakorlat:* fogyasztói termékek, közlekedés.	
6	**Kulcsfogalmak / fogalmak**	Topográfiai jelképek, felszíni formák, víztípusok, éghajlati és földrajzi övezetek, időjárási-éghajlati elemek, településtípusok, a pénz világa, közúti közlekedés.	

	C	D	Óraszám
1	**Tematikai egység / Fejlesztési cél**	**A célnyelvi országok történelme, társadalmi viszonyai**	**7**
2	**Előzetes tudás**	A célnyelv tanulása során szerzett ismeretek a célnyelvi országok jellegzetességeiről.	
3	**A tematikai egység nevelési - fejlesztési céljai**	A tanuló képes meghatározni a célnyelvi országok államformáját, időrendbe helyezi a legmeghatározóbb történelmi eseményeket, ismeri az azokhoz köthető legfontosabb személyeket; össze tudja hasonlítani az azonos történelmi időszakok hazai eseményeit a célnyelvi országokban történtekkel; össze tudja hasonlítani a célnyelvi és magyarországi iskolai élet főbb vonásait, felismeri az azonosságokat és különbségeket.	
4	**Ismeretek / fejlesztési követelmények**	A célnyelvi országok államformáinak, legfontosabb szimbólumainak (zászló, címer) megismerése. Legfontosabb történelmi események megismerése, kronológiai sorrendbe helyezése.	

		A magyar és a célnyelvi országok tanult történelmi eseményeinek összehasonlítása. Kiemelkedő történelmi személyiségek megismerése, hatásuk az ország életére. Diákélet, iskolai szokások a célnyelvi országokban és Magyarországon.	
5	**Kapcsolódási pontok**	*Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:* tanult történelmi korok főbb csomópontjai a célnyelvi országokban; események időrendbe állítása. *Erkölcstan:* ember az időben: gyermekkor, serdülőkor; társas kapcsolatok; egyén és közösség.	
6	**Kulcsfogalmak / fogalmak**	Társadalom, jelképek, a társadalmi együttélés szabályai, erkölcs, illem, jogok és kötelességek az iskolában.	

	E	F	Óraszám
1	**Tematikai egység / Fejlesztési cél**	**Mindennapi élet, hagyományok, szokások, ünnepek a célnyelvi országokban**	**7**
2	**Előzetes tudás**	A célnyelv tanulása során szerzett ismeretek a célnyelvi országok hagyományairól, szokásairól, ünnepeiről.	
3	**A tematikai egység nevelési – fejlesztési céljai**	A tanuló képes segítséggel információt gyűjteni a célországokban élő emberek hétköznapjairól, szokásairól, a mindennapi életről, jellemző életkörülményeikről; ismeri a legfontosabb nemzeti ünnepek eredetét, ünneplésük módját és szimbólumait; tud röviden ismertetni néhány, a célnyelvi országokra jellemző népszokást, kialakulásukkal és a hozzájuk kapcsolódó hiedelmekkel; röviden be tudja mutatni a legelterjedtebb családi ünnepeket, és ismer néhány hozzájuk kapcsolódó, a magyartól eltérő szokást; képes ismertetni néhány tipikus tájjellegű ételt és italt; tudja egy-egy tipikus étel elkészítési módját, receptjét.	

4	**Ismeretek / fejlesztési követelmények**	A célnyelvi országokban lakó emberek jellemző életmódjának, mindennapi életének megismerése. A vidéki és a városi életmód jellegzetességei. Szövegből, filmből információgyűjtés, szokások, hagyományok leírása. A célnyelvi országok családi ünnepeinek, népi hagyományainak, szokásainak megismerése. Népszokások, hiedelmek elmondása, kialakulásuk ismertetése vázlat segítségével. Vendégvárás, vendéglátás társadalmi szokásai nálunk és néhány célországban. Az adott tájegységre, országra jellemző ételek, étkezési szokások ismertetése, jellemző ünnepi menü összeállítása.	
5	**Kapcsolódási pontok**	*Technika, életvitel és gyakorlat:* család és háztartás; egészséges és káros ételek; lakókörnyezetek és életmódbeli jellemzők. *Magyar nyelv és irodalom:* népszokások kialakulása. *Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:* szokás, hagyomány, illem. *Erkölcstan:* családi élet. *Természetismeret:* egészséges életmód. *Informatika:* e-könyvek, médiatudatosság.	
6	**Kulcsfogalmak / fogalmak**	Városi és vidéki élet, család, állami és családi ünnepek, népszokás, hiedelem, életmód, étkezési szokások, kiegyensúlyozott táplálkozás, nemzeti ételek, gyorséttermek.	

	G	H	Óraszám
1	**Tematikai egység/ Fejlesztési cél**	**Szabadidő, sport a célnyelvi országokban**	**6**
2	**Előzetes tudás**	A célnyelv tanulása során a tanulóknak előzetes ismeretei vannak a célnyelvi országok jellemző, tradicionális sportágairól.	
3	**A tematikai**	A tanuló képes bemutatni a célnyelvi országok jellemző otthoni és házon kívüli szabadidős és hobbitevékenységeit;	

	egység nevelési-fejlesztési céljai	tud példát mondani kulturált szórakozási, szabadidős tevékenységekre; be tudja mutatni a célországokra jellemző nemzeti sportokat, ismeri a legjelentősebb sporteseményeket; képes összehasonlítani a célnyelvi országok és a hazai iskolai élet jellemző sporttevékenységeit.	
4	**Ismeretek / fejlesztési követelmények**	Jellemző szabadidős tevékenységek bemutatása, összehasonlítása a hazaiakkal. A kulturált szórakozás, nyaralási és pihenési szokások bemutatása. Nemzeti sportok, sportágak megismerése, a szabályok bemutatása, a sport szerepe a mindennapi életben. Iskolai sporttevékenységek bemutatása, a különböző országok iskolai lehetőségeinek összehasonlítása. Ismert és eredményes sportolók bemutatása.	
5	**Kapcsolódási pontok**	*Testnevelés és sport:* sportágak, szabályrendszerek; játékszabályok; életmódot, életstílust és életminőséget befolyásoló egyéni, társas és csoportos tevékenységek. *Erkölcstan:* sportszerűség.	
6	**Kulcsfogalmak / fogalmak**	Egészséges életmód, sportolás, fair play, szabadidő hasznos eltöltése, kulturált szórakozás, hobbi.	

	I	J	Óraszám
1	**Tematikai egység / Fejlesztési cél**	**A célnyelvi országok irodalma, művészete**	**6**
2	**Előzetes tudás**	A célnyelv tanulása során szerzett ismeretek a célnyelvi országok gyermekirodalmáról.	
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló ismer a célországokhoz köthető legendákat, történeteket, irodalmi alkotásokat, tudja ezeket valóságtartalmuk alapján csoportosítani (mondák, legendák vagy valós megtörtént események);	

		ismeri a legjelentősebb legendákban, történelmi leírásokban szereplő személyeket; ismer néhány, a célnyelvi országokhoz köthető írót, költőt, gyerekverset, irodalmi alkotást; ismeri a célnyelvi országok leghíresebb múzeumait, néhány, ezekben kiállított tárgyat; ismer néhány, a célnyelvi országokhoz köthető képzőművészt, zeneszerzőt és zenészt.	
4	**Ismeretek / fejlesztési követelmények**	Különböző műfajú irodalmi szövegek megismerése, azok tartalmának felhasználása a célnyelvi országok történelmének feldolgozásában. A valóságon és a legendákon alapuló történetek szétválasztása. Irodalmi alkotások (mondókák, versek, ifjúsági irodalmi alkotások) megismerése. A legjellemzőbb képzőművészeti műalkotások, múzeumi tárgyak felismerése. A célnyelvi ország leismertebb képzőművészeinek, íróinak, költőinek megismerése. Zenekari művek, dalok, népdalok, rigmusok megismerése, célnyelvi országok szerinti csoportosítása.	
5	**Kapcsolódási pontok**	*Magyar nyelv és irodalom:* rövid epikai, lírai, drámai művek olvasása, a reklám és a popzene új szóbeli költészete; gyermek és ifjúsági irodalom. *Informatika:* e-könyvek, médiatudatosság. *Ének–zene*: népzene, klasszikus zene, popzene.	

		Dráma és tánc: a szituáció alapelemei, beszédre késztetés, befogadás, értelmezés, különböző kultúrák mítoszai, mondái; *Vizuális kultúra:* művészi alkotások leírása, értelmezése.	
6	**Kulcsfogalmak / fogalmak**	Legenda, mítosz, történelmi szemelvény, irodalmi műalkotás, meghatározó képzőművészeti alkotás, klasszikus és popzene.	

	K	L	Óraszám
1	**Tematikai egység / Fejlesztési cél**	**Magyarország bemutatása külföldieknek**	**2**
2	**Előzetes tudás**	Az iskolai tanulmányok során és az iskolán kívül szerzett tapasztalatok a hazai ünnepek köréről. A tanuló ismeri szülőhelyét, azt el tudja helyezni az ország térképén. Ismeri az ország főbb hegy- és vízrajzi jellemzőit.	
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló rendelkezik alapvető célnyelvi szókinccsel a történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek és földrajz tantárgyak témakörében; képes bemutatni hazánk földrajzi jellemzőit; fel tudja sorolni, egy-két mondattal ismerteti hazánk legjelentősebb történelmi eseményeit a már megismert időszakokból; bemutatja nemzeti jelképeinket, ünnepeinket; legfontosabb hagyományainkat; tud leírást adni arról az iskoláról és településről, ahol tanulmányait folytatja; képes bemutatni kedvenc magyar íróját.	
4	**Ismeretek / fejlesztési követelmények**	Ismeri és használja a történelmi események, földrajzi adottságok, jellegzetességek bemutatásához szükséges célnyelvi szókincset. Hazánk földrajzi fekvésének, nagy tájegységeinek, hegyeinek, folyóinak megnevezése, bemutatása.	

		Történelmi csomópontok, azok hatásainak, következményeinek bemutatása. Idegenvezetői szerepjáték arról a városról, ahol tanul (elhelyezése az országban, főbb földrajzi, történelmi jellemzői, látnivalói). Hazánk összehasonlítása a tanult jellemzők alapján a célnyelvi országokkal. Hazai irodalmi mű, író, képzőművészeti alkotás bemutatása.	
5	**Kapcsolódási pontok**	*Természetismeret:* Magyarország és a Kárpát-medence földrajza; tudomány, technika, kultúra: Semmelweis Ignác, Kőrösi Csoma Sándor, Szent-Györgyi Albert, a magyar Nobel-díjasok. magyar találmányok. *Magyar nyelv és irodalom:* olvasmányélmények. *Vizuális kultúra:* a legjelentősebb múzeumok, műalkotások leírása. *Hon- és népismeret:* Magyarország néprajzi hagyományai.	
6	**Kulcsfogalmak / fogalmak**	Topográfiai, történelmi alapfogalmak, a város és a vidék természeti, kulturális értékei.	

	M	N
	A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló ismeri a célországok földrajzi elhelyezkedését, geográfiai jellemzőit. Időrendbe tudja helyezni a legmeghatározóbb történelmi eseményeket, személyeket, észreveszi az ok-okozati összefüggéseket. Ismeri a célnyelvi országok és hazánk nemzeti jelképeit, szimbólumait, a legfontosabb nemzeti és családi ünnepeket, szokásokat, ezeket összehasonlítja a magyarországiakkal. Össze tud hasonlítani célnyelvi országokhoz, illetve hazánkhoz köthető népszokásokat, hiedelmeket. Felismer célországokhoz köthető művészeti, zenei alkotásokat, ismer híres múzeumokat.

3.3.3. 6. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 34 óra

Heti óraszám: 1 óra/hét

	A	B	Óraszám
1	**Tematikai egység / Fejlesztési cél**	**A célnyelvi országok természetföldrajza, gazdasága**	**6**
2	**Előzetes tudás**	A célnyelv tanulása során szerzett ismeretek a célnyelvi országok elhelyezkedéséről, legalapvetőbb földrajzi adottságairól.	
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló térképen azonosítja a célországokat, képes megmutatni azok nagyobb városait, folyóit, tavait, hegyeit; következtetni tud a földrajzi elhelyezkedésből az életmódra; információt tud szerezni az ország természeti adottságairól autentikus anyagok (prospektusok, útleírások) segítségével; ismeri a célnyelvi országok főbb közlekedési lehetőségeit, jellemzőit és a célnyelvi országok fizetőeszközeit, azok viszonyát a magyarországiéhoz.	
4	**Ismeretek / fejlesztési követelmények**	A célnyelvi országok főbb városainak, legfontosabb domborzati és vízrajzi jellemzőinek felismerése, értelmezése térképen. Ok-okozati összefüggések megállapítása az éghajlat és az időjárási viszonyok, valamint az életmód között. A célnyelvi országok fizetőeszközének megismerése. Nemzetközi viszonylatban is híres termékek, márkák megismerése. A főbb szárazföldi, vasúti, vízi és légi közlekedés megismerése, az egyes közlekedési ágak főbb sajátosságai. Autentikus anyagok felhasználása ismeretszerzésre. Térkép, vázlat segítségével a tanuló bemutat egy-egy célországot, vagy annak egy-egy területét.	
5	**Kapcsolódási pontok**	*Természetismeret:* térképhasználat, felszínformák; időjárási, éghajlati elemek; az éghajlat társadalmi, gazdasági hatásai; a társadalmi, gazdasági élet szerveződése.	

		Technika, életvitel és gyakorlat: fogyasztói termékek, közlekedés.	
6	**Kulcsfogalmak / fogalmak**	Topográfiai jelképek, felszíni formák, víztípusok, éghajlati és földrajzi övezetek, időjárási-éghajlati elemek, településtípusok, a pénz világa, közúti közlekedés.	

	C	D	Óraszám
1	**Tematikai egység / Fejlesztési cél**	**A célnyelvi országok történelme, társadalmi viszonyai**	**7**
2	**Előzetes tudás**	A célnyelv tanulása során szerzett ismeretek a célnyelvi országok jellegzetességeiről.	
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló képes meghatározni a célnyelvi országok államformáját, időrendbe helyezi a legmeghatározóbb történelmi eseményeket, ismeri az azokhoz köthető legfontosabb személyeket; össze tudja hasonlítani az azonos történelmi időszakok hazai eseményeit a célnyelvi országokban történtekkel; össze tudja hasonlítani a célnyelvi és magyarországi iskolai élet főbb vonásait, felismeri az azonosságokat és különbségeket.	
4	**Ismeretek / fejlesztési követelmények**	A célnyelvi országok államformáinak, legfontosabb szimbólumainak (zászló, címer) megismerése. Legfontosabb történelmi események megismerése, kronológiai sorrendbe helyezése. A magyar és a célnyelvi országok tanult történelmi eseményeinek összehasonlítása. Kiemelkedő történelmi személyiségek megismerése, hatásuk az ország életére. Diákélet, iskolai szokások a célnyelvi országokban és Magyarországon.	

5	**Kapcsolódási pontok**	*Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:* tanult történelmi korok főbb csomópontjai a célnyelvi országokban; események időrendbe állítása. *Erkölcstan:* ember az időben: gyermekkor, serdülőkor; társas kapcsolatok; egyén és közösség.	
6	**Kulcsfogalmak / fogalmak**	Társadalom, jelképek, a társadalmi együttélés szabályai, erkölcs, illem, jogok és kötelességek az iskolában.	

	E	F	Óraszám
1	**Tematikai egység / Fejlesztési cél**	**Mindennapi élet, hagyományok, szokások, ünnepek a célnyelvi országokban**	**7**
2	**Előzetes tudás**	A célnyelv tanulása során szerzett ismeretek a célnyelvi országok hagyományairól, szokásairól, ünnepeiről.	
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló képes segítséggel információt gyűjteni a célországokban élő emberek hétköznapjairól, szokásairól, a mindennapi életről, jellemző életkörülményeikről; ismeri a legfontosabb nemzeti ünnepek eredetét, ünneplésük módját és szimbólumait; tud röviden ismertetni néhány, a célnyelvi országokra jellemző népszokást, kialakulásukkal és a hozzájuk kapcsolódó hiedelmekkel; röviden be tudja mutatni a legelterjedtebb családi ünnepeket, és ismer néhány hozzájuk kapcsolódó, a magyartól eltérő szokást; képes ismertetni néhány tipikus tájjellegű ételt és italt; tudja egy-egy tipikus étel elkészítési módját, receptjét.	
4	**Ismeretek / fejlesztési követelmények**	A célnyelvi országokban lakó emberek jellemző életmódjának, mindennapi életének megismerése. A vidéki és a városi életmód jellegzetességei. Szövegből, filmből információgyűjtés, szokások, hagyományok leírása.	

		A célnyelvi országok családi ünnepeinek, népi hagyományainak, szokásainak megismerése. Népszokások, hiedelmek elmondása, kialakulásuk ismertetése vázlat segítségével. Vendégvárás, vendéglátás társadalmi szokásai nálunk és néhány célországban. Az adott tájegységre, országra jellemző ételek, étkezési szokások ismertetése, jellemző ünnepi menü összeállítása.	
5	**Kapcsolódási pontok**	*Technika, életvitel és gyakorlat:* család és háztartás; egészséges és káros ételek; lakókörnyezetek és életmódbeli jellemzők. *Magyar nyelv és irodalom:* népszokások kialakulása. *Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:* szokás, hagyomány, illem. *Erkölcstan:* családi élet. *Természetismeret:* egészséges életmód. *Informatika:* e-könyvek, médiatudatosság.	
6	**Kulcsfogalmak / fogalmak**	Városi és vidéki élet, család, állami és családi ünnepek, népszokás, hiedelem, életmód, étkezési szokások, kiegyensúlyozott táplálkozás, nemzeti ételek, gyorséttermek.	

	G	H	Óraszám
1	**Tematikai egység/ Fejlesztési cél**	**Szabadidő, sport a célnyelvi országokban**	**6**
2	**Előzetes tudás**	A célnyelv tanulása során a tanulóknak előzetes ismeretei vannak a célnyelvi országok jellemző, tradicionális sportágairól.	
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló képes bemutatni a célnyelvi országok jellemző otthoni és házon kívüli szabadidős és hobbitevékenységeit; tud példát mondani kulturált szórakozási, szabadidős tevékenységekre; be tudja mutatni a célországokra jellemző nemzeti sportokat, ismeri a legjelentősebb sporteseményeket;	

		képes összehasonlítani a célnyelvi országok és a hazai iskolai élet jellemző sporttevékenységeit.	
4	**Ismeretek / fejlesztési követelmények**	Jellemző szabadidős tevékenységek bemutatása, összehasonlítása a hazaiakkal. A kulturált szórakozás, nyaralási és pihenési szokások bemutatása. Nemzeti sportok, sportágak megismerése, a szabályok bemutatása, a sport szerepe a mindennapi életben. Iskolai sporttevékenységek bemutatása, a különböző országok iskolai lehetőségeinek összehasonlítása. Ismert és eredményes sportolók bemutatása.	
5	**Kapcsolódási pontok**	*Testnevelés és sport:* sportágak, szabályrendszerek; játékszabályok; életmódot, életstílust és életminőséget befolyásoló egyéni, társas és csoportos tevékenységek. *Erkölcstan:* sportszerűség.	
6	**Kulcsfogalmak / fogalmak**	Egészséges életmód, sportolás, fair play, szabadidő hasznos eltöltése, kulturált szórakozás, hobbi.	

	I	J	Óraszám
1	**Tematikai egység / Fejlesztési cél**	**A célnyelvi országok irodalma, művészete**	**6**
2	**Előzetes tudás**	A célnyelv tanulása során szerzett ismeretek a célnyelvi országok gyermekirodalmáról.	
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló ismer a célországokhoz köthető legendákat, történeteket, irodalmi alkotásokat, tudja ezeket valóságtartalmuk alapján csoportosítani (mondák, legendák vagy valós megtörtént események); ismeri a legjelentősebb legendákban, történelmi leírásokban szereplő személyeket; ismer néhány, a célnyelvi országokhoz köthető írót, költőt, gyerekverset, irodalmi alkotást; ismeri a célnyelvi országok leghíresebb múzeumait, néhány, ezekben kiállított tárgyat;	

		ismer néhány, a célnyelvi országokhoz köthető képzőművészt, zeneszerzőt és zenészt.	
4	**Ismeretek / fejlesztési követelmények**	Különböző műfajú irodalmi szövegek megismerése, azok tartalmának felhasználása a célnyelvi országok történelmének feldolgozásában. A valóságon és a legendákon alapuló történetek szétválasztása. Irodalmi alkotások (mondókák, versek, ifjúsági irodalmi alkotások) megismerése. A legjellemzőbb képzőművészeti műalkotások, múzeumi tárgyak felismerése. A célnyelvi ország leismertebb képzőművészeinek, íróinak, költőinek megismerése. Zenekari művek, dalok, népdalok, rigmusok megismerése, célnyelvi országok szerinti csoportosítása.	
5	**Kapcsolódási pontok**	*Magyar nyelv és irodalom:* rövid epikai, lírai, drámai művek olvasása, a reklám és a popzene új szóbeli költészete; gyermek és ifjúsági irodalom. *Informatika:* e-könyvek, médiatudatosság. *Ének–zene*: népzene, klasszikus zene, popzene. *Dráma és tánc:* a szituáció alapelemei, beszédre késztetés, befogadás, értelmezés, különböző kultúrák mítoszai, mondái; *Vizuális kultúra:* művészi alkotások leírása, értelmezése.	
6	**Kulcsfogalmak / fogalmak**	Legenda, mítosz, történelmi szemelvény, irodalmi műalkotás, meghatározó képzőművészeti alkotás, klasszikus és popzene.	

	K	L	Óraszám
1	**Tematikai egység / Fejlesztési cél**	**Magyarország bemutatása külföldieknek**	**2**
2	**Előzetes tudás**	Az iskolai tanulmányok során és az iskolán kívül szerzett tapasztalatok a hazai ünnepek köréről.	

		A tanuló ismeri szülőhelyét, azt el tudja helyezni az ország térképén. Ismeri az ország főbb hegy- és vízrajzi jellemzőit.	
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló rendelkezik alapvető célnyelvi szókinccsel a történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek és földrajz tantárgyak témakörében; képes bemutatni hazánk földrajzi jellemzőit; fel tudja sorolni, egy-két mondattal ismerteti hazánk legjelentősebb történelmi eseményeit a már megismert időszakokból; bemutatja nemzeti jelképeinket, ünnepeinket; legfontosabb hagyományainkat; tud leírást adni arról az iskoláról és településről, ahol tanulmányait folytatja; képes bemutatni kedvenc magyar íróját.	
4	**Ismeretek / fejlesztési követelmények**	Ismeri és használja a történelmi események, földrajzi adottságok, jellegzetességek bemutatásához szükséges célnyelvi szókincset. Hazánk földrajzi fekvésének, nagy tájegységeinek, hegyeinek, folyóinak megnevezése, bemutatása. Történelmi csomópontok, azok hatásainak, következményeinek bemutatása. Idegenvezetői szerepjáték arról a városról, ahol tanul (elhelyezése az országban, főbb földrajzi, történelmi jellemzői, látnivalói). Hazánk összehasonlítása a tanult jellemzők alapján a célnyelvi országokkal. Hazai irodalmi mű, író, képzőművészeti alkotás bemutatása.	
5	**Kapcsolódási pontok**	*Természetismeret:* Magyarország és a Kárpát-medence földrajza; tudomány, technika, kultúra: Semmelweis Ignác, Kőrösi Csoma Sándor, Szent-Györgyi Albert, a magyar Nobel-díjasok. magyar találmányok. *Magyar nyelv és irodalom:* olvasmányélmények. *Vizuális kultúra:* a legjelentősebb múzeumok, műalkotások leírása. *Hon- és népismeret:* Magyarország néprajzi hagyományai.	
6	**Kulcsfogalmak / fogalmak**	Topográfiai, történelmi alapfogalmak, a város és a vidék természeti, kulturális értékei.	

	M	N
1	**A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén**	A tanuló ismeri a célországok földrajzi elhelyezkedését, geográfiai jellemzőit. Időrendbe tudja helyezni a legmeghatározóbb történelmi eseményeket, személyeket, észreveszi az ok-okozati összefüggéseket. Ismeri a célnyelvi országok és hazánk nemzeti jelképeit, szimbólumait, a legfontosabb nemzeti és családi ünnepeket, szokásokat, ezeket összehasonlítja a magyarországiakkal. Össze tud hasonlítani célnyelvi országokhoz, illetve hazánkhoz köthető népszokásokat, hiedelmeket. Felismer célországokhoz köthető művészeti, zenei alkotásokat, ismer híres múzeumokat.

3.3.4. 7-8. ÉVFOLYAM

Ebbe a szakaszba érve a diákok már két éve tanulják a célnyelvi civilizáció tantárgyat, nyelvtudásuk a KER szerinti A2 szinten van. Nyelvtudásuk lehetővé teszi, hogy idegen nyelven is szerezzenek információkat a körülöttük lévő világról, és ezzel a lehetőséggel tudatosan éljenek. Motivációjukat növeli, hogy a célnyelvi civilizáció tanulása során a már meglévő földrajzi, történelmi, irodalmi, zenei, képzőművészeti ismereteiket felhasználhatják, tovább fejleszthetik. Ez kreativitásra, elemző, analizáló gondolkodásmódra ad lehetőséget, s egyben segíti őket a megfelelő, egyéni tanulási stratégia kialakításában.

A tantárgy tanulása során mélyebben megismerik a célnyelvi országok történelmét, gazdaságát, hagyományait, kultúráját, művészetét. Párhuzamot vonnak ezek hazai vonatkozásaival, s megtanulják a célnyelvi és a magyarországi jellemzőket összehasonlítani, bemutatni. A tudományos életben elért magyar eredmények, világhírű tudósaink munkásságának megismerése, bemutatása hozzájárul a nemzet szellemi és tárgyi öröksége iránt érzett megbecsülés kialakulásához. Ezek a tevékenységek erősítik interkulturális készségeiket és a nemzeti öntudatot is.

A feladatok jellege, tartalma egyre több lehetőséget biztosít az önálló kutatómunkára, egyéni és csoportos előadásokra. A tanulók megfogalmazhatják feltevéseiket, következtetéseiket, gyakorolhatják a kulturált vitát, a tényeken alapuló érvelést.

A 7–8. évfolyamon az előző szakaszok témakörei életkoruknak, s a más tantárgyak tanulása során megszerzett ismereteknek megfelelően koncentrikusan bővülnek, egymásra épülnek.

A 8. évfolyam végére a tanulók képessé válnak arra, hogy a célnyelv használatával önállóan is megismerkedjenek más kultúrákkal, és összehasonlítsák ezeket, valamint be tudják mutatni Magyarország természeti, történelmi, szellemi értékeit. Nyitottabbá válnak a világra, interperszonális kapcsolataikban elfogadóbbak, toleránsabbak lesznek.

3.3.5. 7. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 34 óra

Heti óraszám: 1 óra/hét

	A	B	Óraszám
1	**Tematikai egység / Fejlesztési cél**	**A célnyelvi országok természetföldrajza**	**5**
2	**Előzetes tudás**	A célnyelv országaira vonatkozó általános ismeretek (fekvés, főváros, folyók, éghajlat). A tanuló ismeri a nemzeti jelképeket, szimbólumokat.	
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló képes tájékozódni, információt gyűjteni és következtetéseket levonni leírásokból, táblázatokból, grafikonokból, diagramokból, térképekből; tud következtetni a földrajzi fekvésből, a természeti és éghajlati viszonyokból az ország jellemzőire: az életmódra, a kulturális szokásokra, a mindennapi életre; tud információt szerezni az ország természeti adottságairól autentikus anyagok (prospektusok, útleírások, ismeretterjesztő filmek) segítségével.	
4	**Ismeretek / fejlesztési követelmények**	A célnyelvi országok földrajzi fekvésének, felszínének, felszínformáinak, tájegységeinek és legfontosabb vízrajzi jellemzőinek bemutatása, jelölése kontúrtérképen. Ok-okozati összefüggések megállapítása a földrajzi helyzet, az éghajlat és az időjárási viszonyok, valamint az életmód és a kulturális szokások között. Autentikus anyagok felhasználása, értelmezése, mint az ismeretszerzés egyik forrása. Egyéni vagy csoportos előadások készítése, információszerzés célnyelven egy-egy adott témáról.	

5	**Kapcsolódási pontok**	*Földrajz:* térképhasználat, felszínformák; időjárási, éghajlati elemek; éghajlat-módosító tényezők; az éghajlat társadalmi, gazdasági hatásai; a társadalmi, gazdasági élet szerveződése. *Célnyelv:* lényegkiemelés. *Matematika:* logikai következtetések, grafikonok, adatok értelmezése.	
6	**Kulcsfogalmak / fogalmak**	Topográfia, nemzeti jelképek, szimbólumok, felszíni formák, víztípusok, éghajlati és földrajzi övezetek, településtípusok, időjárási és éghajlati tényezők.	

	C	D	Óraszám
1	**Tematikai egység / Fejlesztési cél**	**A célnyelvi országok gazdasága**	**6**
2	**Előzetes tudás**	A tanuló már foglalkozott egyes célnyelvi országok gazdaságával a Földünk és környezetünk műveltségterület keretében.	
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló ismeri a célnyelvi országok alapvető gazdasági ágazatait, a főbb, idehaza is ismert márkákat; ismeri a jelentős ipari találmányokat, feltalálókat, ezeknek az ország gazdaságára gyakorolt hatását; képes információt gyűjteni aktuális és alapvető gazdasági kérdésekről; képes megérteni a célnyelv országainak célnyelven írott gazdasági híreit.	
4	**Ismeretek / fejlesztési követelmények**	A célnyelvi országok gazdasági adottságainak, jellemzőinek megismerése. Néhány ipari találmány, ezek hatása az ország gazdaságára. Nemzetközi viszonylatban is híres termékek, márkák, és a Magyarországon jelenlévő nagyvállalatok ismerete. A lakosság életszínvonalának megismerése, néhány összefüggés felismerése az életszínvonal és a gazdasági teljesítmény között.	

		Önálló ismeretszerzés nyomtatott termékek és a média segítségével. Hírek, információk megértése célnyelven.	
5	**Kapcsolódási pontok**	*Földrajz:* gazdaságföldrajz. *Technika, életvitel és gyakorlat:* találmányok, feltalálók. *Matematika:* grafikonok, adatok gyűjtése, következtetések.	
6	**Kulcsfogalmak / fogalmak**	Gazdasági ágak, ágazatok, szektorok, ipari találmány, globalizáció, nemzetközi szervezetek, multinacionális vállalatok.	

	E	F	Óraszámok
1	**Tematikai egység / Fejlesztési cél**	**A célnyelvi országok történelme, politikai, társadalmi viszonyai**	**6**
2	**Előzetes tudás**	A tanuló már ismeri a célnyelvi országok államformáját, meghatározó történelmi eseményeit. A médiumokban már sok tanuló figyelemmel kíséri a bel- és külföldi politikai híreket.	
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló képes időrendbe helyezni a történelmi eseményeket, ismeri azoknak az országra, világra gyakorolt hatásait; össze tudja hasonlítani az azonos történelmi időszakok meghatározó, hazai és célnyelvi országokhoz kötődő eseményeit, észreveszi az azok közötti összefüggéseket; ismeri a vallás és a legnagyobb működő egyházak szerepét egyes célnyelvi országokban.	
4	**Ismeretek / fejlesztési követelmények**	A célnyelvi országok elhelyezése, összehasonlítása a nemzetek közösségében (államforma, méret stb.) . Magyarország és a célnyelvi országok történelmi eseményeinek, politikai berendezkedésének összehasonlítása. A legfontosabb vallások, egyházak megismerése. Kulturális sajátosságok, különbségek felismerése. A társadalmat érintő alapvető globális problémák tudatosítása (bűnözés, droghelyzet), és a segítségnyújtás lehetőségeinek feltárása.	

		Kiemelkedő történelmi személyiségek megismerése, hatásuk a társadalmi folyamatokra.	
5	**Kapcsolódási pontok**	*Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:* történelmi korok főbb csomópontjai a célnyelvi országokban; események párhuzamba állítása; vallások kialakulása. *Erkölcstan:* történelmi egyházak.	
6	**Kulcsfogalmak / fogalmak**	Társadalom, államfő, politikai intézményrendszer, az emberi alapjogok, vallás, történelmi egyházak.	

	G	H	Óraszám
1	**Tematikai egység / Fejlesztési cél**	**Mindennapi élet, hagyományok, szokások, ünnepek a célnyelvi országokban**	**5**
2	**Előzetes tudás**	A tanulónak vannak ismeretei a célnyelvi országok mindennapjairól, a társas együttélés szokásairól, a hagyományokról, ünnepekről.	
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló képes információkat gyűjteni a célországokban élő emberek hétköznapjairól, szokásairól, a mindennapi életről, jellemző életkörülményeikről; tud a társadalmi érintkezés, az etikett legfontosabb szabályainak megfelelően viselkedni; ismeri a tipikus célnyelvi családmodellt; ismerteti a célnyelvi országokra jellemző népszokásokat, népzenei műveket, népművészeti jellegzetességeket, összehasonlítja ezeket a magyarországiakkal; tud példát mondani kiemelkedő jelentőségű kulturális eseményekre, fesztiválokra; ismeri az állami és családi ünnepeket, a hozzájuk kapcsolódó szokásokat.	
4	**Ismeretek / fejlesztési követelmények**	A célnyelvi országokban élő emberek jellemző életmódjának, mindennapi életének megismerése. Szövegből, filmből információgyűjtés, szokások, hagyományok leírása, összehasonlítása.	

		A célnyelvi országok társadalmi érintkezési formáinak megismerése, a reagálás gyakorlása. Jellemző népzenei, népművészeti alkotások ismerete. Kulturális események, fesztiválok jelentőségének megismerése, összekapcsolása különböző művészeti ágakkal. Gasztronómia, az adott tájegységre, országra jellemző ételek, étkezési szokások, tipikus étel elkészítési módjának ismertetése.	
5	**Kapcsolódási pontok**	*Technika, életvitel és gyakorlat:* család és háztartás; egészséges és káros ételek; lakókörnyezetek és életmódbeli jellemzők. *Magyar nyelv és irodalom:* népszokások, hiedelmek. *Hon- és népismeret*: szokás, hagyomány, illem. *Erkölcstan:* családi élet. *Ének-zene:* népzene. *Informatika:* e-könyvek, médiatudatosság.	
6	**Kulcsfogalmak / fogalmak**	Városi és vidéki élet, család, nagycsalád, életmód, népzene, népművészet, étkezési szokások, kiegyensúlyozott táplálkozás, tradicionális ételek.	

	I	J	Óraszám
1	**Tematikai egység / Fejlesztési cél**	**Szabadidő, sport a célnyelvi országokban**	**5**
2	**Előzetes tudás**	A tanuló saját tapasztalatainak és tanulmányainak megfelelően számos ismerettel rendelkezik a sport- és szabadidős tevékenységekről.	
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló ismeri és használja a tömegkommunikációs csatornákat a sportokkal, egészséges életmóddal kapcsolatos információk gyűjtésére; tud logikusan, a megfelelő szókincs használatával érvelni sportágakkal, sporteseményekkel, egészséges életmóddal kapcsolatos kérdésekben;	

		tisztában van a sport jelentőségével és szerepével a célnyelvi országban és hazánkban; képes bemutatni a célnyelvi országok jellemző szabadidős tevékenységeit, legfontosabb kulturális eseményeit, fesztiváljait; tud példát mondani a kulturált szórakozási, szabadidős lehetőségekre, helyszínekre.	
4	**Ismeretek / fejlesztési követelmények**	A sport jelentősége, szerepe a célnyelvi országok és hazánk lakosságának életében. Sporthoz kötődő fogalmak megismerése (pl. versenyszellem, csapatszellem, veszíteni tudás képessége). A fair play fogalmának ismerete és jelentőségének felismerése az élsportban és a tömegsportban. Az olimpiai eszme megismerése; a célnyelvi országok és hazánk legnagyobb sikerei az olimpiákon. A legjellegzetesebb, tradicionális sportesemények a célnyelvi országokban és hazánkban. Az egészséges életmód és a sportolás szerepe a mindennapi életben (szabadidősport, tömegsport) a célnyelvi országban és hazánkban.	
5	**Kapcsolódási pontok**	*Erkölcstan* fair play; dopping. *Biológia-egészségtan:* a sport élettani hatásai; sportsérülések, doppingszerek hatásai; egészséges életmód, helyes táplálkozás. *Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:* az olimpiai játékok története.	
6	**Kulcsfogalmak / fogalmak**	Szabadidősport, tömegsport, élsport, fair play, dopping, életvitel, egészséges életmód, helyes táplálkozás, élettani hatások, szabályok, felszerelések.	

	K	L	Óraszám
1	**Tematikai egység / Fejlesztési cél**	**A célnyelvi országok irodalma, művészete, tudományos élete**	**5**
2	**Előzetes tudás**	A tanulónak már vannak ismeretei a célnyelvi országok irodalmi alkotásairól (mondókák, versek, ifjúsági irodalmi alkotások). Megismerte a legjellemzőbb képzőművészeti műalkotásokat, múzeumi tárgyakat.	
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló ismeri a célnyelvi országok néhány kiemelkedő jelentőségű klasszikus és kortárs szerzőjét, képző- és előadóművészét; ismeri a célnyelvi országok legjelentősebb tudományos-technikai vívmányait és tudósait, képes bemutatásukra; be tudja mutatni a célnyelvi országok néhány kiemelkedő fontosságú épületét, a korszak és az épület jellemzőivel; ismeri a tömegkommunikációs eszközök (pl. rádió, televízió, internet) szerepét a kultúra közvetítésében és népszerűsítésében a célnyelvi országokban és hazánkban; ismer néhány humoros írást, viccet, melyek a célnyelvi országok jellemzőit mutatják be.	
4	**Ismeretek / fejlesztési követelmények**	A célnyelvi országok néhány kiemelkedő jelentőségű klasszikus és kortárs szerzőjének, képző- és előadóművészének megismerése. Tudományos-technikai felfedezések, tudósok megismerése, a felfedezések hatásainak bemutatása. A célnyelvi országok néhány kiemelkedő fontosságú épületének, a korszaknak és az épület jellemzőinek bemutatása. A célnyelvi országok néhány kiemelkedő fontosságú múzeumának, színházának megismerése.	

		A tömegkommunikációs eszközök (pl. rádió, televízió, internet) szerepe a kultúra közvetítésében és népszerűsítésében a célnyelvi országokban és hazánkban. Néhány humoros írás, vicc megismerése, mely a célnyelvi országok jellemzőit mutatja be.	
5	**Kapcsolódási pontok**	*Biológia-egészségtan, Fizika, Kémia:* tudományos, technikai felfedezések. *Rajz és vizuális kultúra:* művészi korszakok, építőművészet. *Mozgóképkultúra és médiaismeret:* tömegkommunikáció hatása, értékek kiválasztása. *Célnyelv:* humoros írások.	
6	**Kulcsfogalmak / fogalmak**	Klasszikus és kortárs irodalom, képzőművészeti korok, festészet, építészeti stílusok, tömegkommunikáció, tudomány, technika, találmányok, vívmányok, előadó-művészet: zene, filmművészet, színházművészet, klasszikus és kortárs művészek.	

	M	N	Óraszám
1	**Tematikai egység / Fejlesztési cél**	**Magyarország bemutatása más országokban élő embereknek**	**2**
2	**Előzetes tudás**	A tanuló az iskolai tanulmányok során megismerte Magyarország természetföldrajzát, történelmét, legfontosabb irodalmi és művészeti értékeit, a tudományos életben betöltött szerepét.	
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló rendelkezik az információgyűjtéshez szükséges célnyelvi szókinccsel a történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek és földrajz tantárgyak témakörében; képes hazánk földrajzi jellemzőit, tájegységeit bemutatni; összehasonlítani a célországok földrajzi adottságaival;	

		kronológiai sorrendbe tudja állítani, jellemezni hazánk legjelentősebb történelmi eseményeit, és azokat összehasonlítja a célnyelvi országok történelmi eseményeivel; ismeri és be tudja mutatni a hazai tudományos élet kiemelkedő szereplőit (pl.: Nobel-díjasok) és munkásságuk hatását a világra; képes bemutatni a legjelentősebb magyar városokat, a fővárost és annak nevezetességeit; képes bemutatni kedvenc magyar íróját, néhány irodalmi, képző- és filmművészeti alkotást.	
4	**Ismeretek / fejlesztési követelmények**	Hazánk földrajzi fekvésének, nagy tájainak, hegyeinek, folyóinak bemutatása. Történelmi események időrendbe állítása, azok hatásainak, következményeinek bemutatása. A főváros és nagyobb városok bemutatása (elhelyezése az országban, főbb földrajzi, történelmi jellemzői, látnivalói). Hazánk összehasonlítása a tanult jellemzők alapján a célnyelvi országokkal. Hazai irodalmi mű, író, képzőművészeti alkotás bemutatása. Tudományos eredmények, találmányok megismerése, tudósok bemutatása.	
5	**Kapcsolódási pontok**	*Földrajz:* Magyarország és a Kárpát-medence földrajza. *Történelem társadalmi és állampolgári ismeretek:* magyar történelem. *Matematika:* a Bolyaiak, Neumann János. *Biológia-egészségtan, Fizika, Kémia:* tudomány, technika, kultúra: Nobel-díjas atomtudósok, magyar találmányok, pl. villanymozdony. *Magyar nyelv és irodalom:* olvasmányélmények. *Vizuális kultúra:* múzeumok, műalkotások leírása. *Technika, életvitel és gyakorlat:* technikai vívmányok.	

6	**Kulcsfogalmak / fogalmak**	Topográfiai, történelmi alapfogalmak, a város természeti, kulturális értékei, tudomány és technika, Nobel-díj.	

	O	P
1	**A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén**	A tanuló be tudja mutatni a célnyelvi országok és Magyarország földrajzi fekvését, felszínformáit, tájegységeit és legfontosabb vízrajzi jellemzőit. Ismeri a célnyelvi országok gazdasági fejlődésének legfontosabb állomásait, ennek az életszínvonalra gyakorolt hatásait. Időrendbe helyezi és összehasonlítja az azonos történelmi időszakok hazai és célnyelvi országbeli meghatározó eseményeit, felfedezi az azok közötti összefüggéseket. Célnyelven végez önálló gyűjtőmunkát a hagyományos és a digitális médiumok segítségével. Ismeri a legfontosabb nemzeti ünnepek eredetét, ünneplésének módját és a megemlékezések szimbólumait. Ismeri a sport jelentőségét, szerepét a célnyelvi országok és hazánk lakosságának életében. Ismeri a célnyelvi országok és a hazai élet néhány kiemelkedő jelentőségű klasszikus és kortárs szerzőjét, képző- és előadóművészét. Ismeri és bemutatja a célnyelvi országok és Magyarország legjelentősebb tudományos-technikai vívmányait, tudósait. Nyitottá és elfogadóvá válik más kultúrákkal szemben, megérti azok sajátosságait.

3.3.6. 8. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 34 óra

Heti óraszám: 1 óra/hét

	A	B	Óraszám
1	**Tematikai egység / Fejlesztési cél**	**A célnyelvi országok természetföldrajza**	**5**

2	**Előzetes tudás**	A célnyelv országaira vonatkozó általános ismeretek (fekvés, főváros, folyók, éghajlat). A tanuló ismeri a nemzeti jelképeket, szimbólumokat.	
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló képes tájékozódni, információt gyűjteni és következtetéseket levonni leírásokból, táblázatokból, grafikonokból, diagramokból, térképekből; tud következtetni a földrajzi fekvésből, a természeti és éghajlati viszonyokból az ország jellemzőire: az életmódra, a kulturális szokásokra, a mindennapi életre; tud információt szerezni az ország természeti adottságairól autentikus anyagok (prospektusok, útleírások, ismeretterjesztő filmek) segítségével.	
4	**Ismeretek / fejlesztési követelmények**	A célnyelvi országok földrajzi fekvésének, felszínének, felszínformáinak, tájegységeinek és legfontosabb vízrajzi jellemzőinek bemutatása, jelölése kontúrtérképen. Ok-okozati összefüggések megállapítása a földrajzi helyzet, az éghajlat és az időjárási viszonyok, valamint az életmód és a kulturális szokások között. Autentikus anyagok felhasználása, értelmezése, mint az ismeretszerzés egyik forrása. Egyéni vagy csoportos előadások készítése, információszerzés célnyelven egy-egy adott témáról.	
5	**Kapcsolódási pontok**	*Földrajz:* térképhasználat, felszínformák; időjárási, éghajlati elemek; éghajlat-módosító tényezők; az éghajlat társadalmi, gazdasági hatásai; a társadalmi, gazdasági élet szerveződése. *Célnyelv:* lényegkiemelés. *Matematika:* logikai következtetések, grafikonok, adatok értelmezése.	
6	**Kulcsfogalmak / fogalmak**	Topográfia, nemzeti jelképek, szimbólumok, felszíni formák, víztípusok, éghajlati és földrajzi övezetek, településtípusok, időjárási és éghajlati tényezők.	

	C	D	Óraszám
1	**Tematikai egység / Fejlesztési cél**	**A célnyelvi országok gazdasága**	**6**
2	**Előzetes tudás**	A tanuló már foglalkozott egyes célnyelvi országok gazdaságával a Földünk és környezetünk műveltségterület keretében.	
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló ismeri a célnyelvi országok alapvető gazdasági ágazatait, a főbb, idehaza is ismert márkákat; ismeri a jelentős ipari találmányokat, feltalálókat, ezeknek az ország gazdaságára gyakorolt hatását; képes információt gyűjteni aktuális és alapvető gazdasági kérdésekről; képes megérteni a célnyelv országainak célnyelven írott gazdasági híreit.	
4	**Ismeretek / fejlesztési követelmények**	A célnyelvi országok gazdasági adottságainak, jellemzőinek megismerése. Néhány ipari találmány, ezek hatása az ország gazdaságára. Nemzetközi viszonylatban is híres termékek, márkák, és a Magyarországon jelenlévő nagyvállalatok ismerete. A lakosság életszínvonalának megismerése, néhány összefüggés felismerése az életszínvonal és a gazdasági teljesítmény között. Önálló ismeretszerzés nyomtatott termékek és a média segítségével. Hírek, információk megértése célnyelven.	
5	**Kapcsolódási pontok**	*Földrajz:* gazdaságföldrajz. *Technika, életvitel és gyakorlat:* találmányok, feltalálók. *Matematika:* grafikonok, adatok gyűjtése, következtetések.	
6	**Kulcsfogalmak / fogalmak**	Gazdasági ágak, ágazatok, szektorok, ipari találmány, globalizáció, nemzetközi szervezetek, multinacionális vállalatok.	

	E	F	Óraszámok
1	**Tematikai egység / Fejlesztési cél**	**A célnyelvi országok történelme, politikai, társadalmi viszonyai**	**6**
2	**Előzetes tudás**	A tanuló már ismeri a célnyelvi országok államformáját, meghatározó történelmi eseményeit. A médiumokban már sok tanuló figyelemmel kíséri a bel- és külföldi politikai híreket.	
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló képes időrendbe helyezni a történelmi eseményeket, ismeri azoknak az országra, világra gyakorolt hatásait; össze tudja hasonlítani az azonos történelmi időszakok meghatározó, hazai és célnyelvi országokhoz kötődő eseményeit, észreveszi az azok közötti összefüggéseket; ismeri a vallás és a legnagyobb működő egyházak szerepét egyes célnyelvi országokban.	
4	**Ismeretek / fejlesztési követelmények**	A célnyelvi országok elhelyezése, összehasonlítása a nemzetek közösségében (államforma, méret stb.) . Magyarország és a célnyelvi országok történelmi eseményeinek, politikai berendezkedésének összehasonlítása. A legfontosabb vallások, egyházak megismerése. Kulturális sajátosságok, különbségek felismerése. A társadalmat érintő alapvető globális problémák tudatosítása (bűnözés, droghelyzet), és a segítségnyújtás lehetőségeinek feltárása. Kiemelkedő történelmi személyiségek megismerése, hatásuk a társadalmi folyamatokra.	
5	**Kapcsolódási pontok**	*Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:* történelmi korok főbb csomópontjai a célnyelvi országokban; események párhuzamba állítása; vallások kialakulása. *Erkölcstan:* történelmi egyházak.	
6	**Kulcsfogalmak / fogalmak**	Társadalom, államfő, politikai intézményrendszer, az emberi alapjogok, vallás, történelmi egyházak.	

	G	H	Óraszám
1	**Tematikai egység / Fejlesztési cél**	**Mindennapi élet, hagyományok, szokások, ünnepek a célnyelvi országokban**	**5**
2	**Előzetes tudás**	A tanulónak vannak ismeretei a célnyelvi országok mindennapjairól, a társas együttélés szokásairól, a hagyományokról, ünnepekről.	
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló képes információkat gyűjteni a célországokban élő emberek hétköznapjairól, szokásairól, a mindennapi életről, jellemző életkörülményeikről; tud a társadalmi érintkezés, az etikett legfontosabb szabályainak megfelelően viselkedni; ismeri a tipikus célnyelvi családmodellt; ismerteti a célnyelvi országokra jellemző népszokásokat, népzenei műveket, népművészeti jellegzetességeket, összehasonlítja ezeket a magyarországiakkal; tud példát mondani kiemelkedő jelentőségű kulturális eseményekre, fesztiválokra; ismeri az állami és családi ünnepeket, a hozzájuk kapcsolódó szokásokat.	
4	**Ismeretek / fejlesztési követelmények**	A célnyelvi országokban élő emberek jellemző életmódjának, mindennapi életének megismerése. Szövegből, filmből információgyűjtés, szokások, hagyományok leírása, összehasonlítása. A célnyelvi országok társadalmi érintkezési formáinak megismerése, a reagálás gyakorlása. Jellemző népzenei, népművészeti alkotások ismerete. Kulturális események, fesztiválok jelentőségének megismerése, összekapcsolása különböző művészeti ágakkal. Gasztronómia, az adott tájegységre, országra jellemző ételek, étkezési szokások, tipikus étel elkészítési módjának ismertetése.	
5	**Kapcsolódási pontok**	*Technika, életvitel és gyakorlat:* család és háztartás; egészséges és káros ételek; lakókörnyezetek és életmódbeli jellemzők. *Magyar nyelv és irodalom:* népszokások, hiedelmek. *Hon- és népismeret*: szokás, hagyomány, illem. *Erkölcstan:* családi élet. *Ének-zene:* népzene.	

		Informatika: e-könyvek, médiatudatosság.	
6	**Kulcsfogalmak / fogalmak**	Városi és vidéki élet, család, nagycsalád, életmód, népzene, népművészet, étkezési szokások, kiegyensúlyozott táplálkozás, tradicionális ételek.	

	I	J	Óraszám
1	**Tematikai egység / Fejlesztési cél**	**Szabadidő, sport a célnyelvi országokban**	**5**
2	**Előzetes tudás**	A tanuló saját tapasztalatainak és tanulmányainak megfelelően számos ismerettel rendelkezik a sport- és szabadidős tevékenységekről.	
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló ismeri és használja a tömegkommunikációs csatornákat a sportokkal, egészséges életmóddal kapcsolatos információk gyűjtésére; tud logikusan, a megfelelő szókincs használatával érvelni sportágakkal, sporteseményekkel, egészséges életmóddal kapcsolatos kérdésekben; tisztában van a sport jelentőségével és szerepével a célnyelvi országban és hazánkban; képes bemutatni a célnyelvi országok jellemző szabadidős tevékenységeit, legfontosabb kulturális eseményeit, fesztiváljait; tud példát mondani a kulturált szórakozási, szabadidős lehetőségekre, helyszínekre.	
4	**Ismeretek / fejlesztési követelmények**	A sport jelentősége, szerepe a célnyelvi országok és hazánk lakosságának életében. Sporthoz kötődő fogalmak megismerése (pl. versenyszellem, csapatszellem, veszíteni tudás képessége). A fair play fogalmának ismerete és jelentőségének felismerése az élsportban és a tömegsportban. Az olimpiai eszme megismerése; a célnyelvi országok és hazánk legnagyobb sikerei az olimpiákon.	

		A legjellegzetesebb, tradicionális sportesemények a célnyelvi országokban és hazánkban. Az egészséges életmód és a sportolás szerepe a mindennapi életben (szabadidősport, tömegsport) a célnyelvi országban és hazánkban.	
5	**Kapcsolódási pontok**	*Erkölcstan* fair play; dopping. *Biológia-egészségtan:* a sport élettani hatásai; sportsérülések, doppingszerek hatásai; egészséges életmód, helyes táplálkozás. *Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:* az olimpiai játékok története.	
6	**Kulcsfogalmak / fogalmak**	Szabadidősport, tömegsport, élsport, fair play, dopping, életvitel, egészséges életmód, helyes táplálkozás, élettani hatások, szabályok, felszerelések.	

	K	L	Óraszám
1	**Tematikai egység / Fejlesztési cél**	**A célnyelvi országok irodalma, művészete, tudományos élete**	**5**
2	**Előzetes tudás**	A tanulónak már vannak ismeretei a célnyelvi országok irodalmi alkotásairól (mondókák, versek, ifjúsági irodalmi alkotások). Megismerte a legjellemzőbb képzőművészeti műalkotásokat, múzeumi tárgyakat.	
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló ismeri a célnyelvi országok néhány kiemelkedő jelentőségű klasszikus és kortárs szerzőjét, képző- és előadóművészét; ismeri a célnyelvi országok legjelentősebb tudományos-technikai vívmányait és tudósait, képes bemutatásukra; be tudja mutatni a célnyelvi országok néhány kiemelkedő fontosságú épületét, a korszak és az épület jellemzőivel;	

		ismeri a tömegkommunikációs eszközök (pl. rádió, televízió, internet) szerepét a kultúra közvetítésében és népszerűsítésében a célnyelvi országokban és hazánkban; ismer néhány humoros írást, viccet, melyek a célnyelvi országok jellemzőit mutatják be.	
4	**Ismeretek / fejlesztési követelmények**	A célnyelvi országok néhány kiemelkedő jelentőségű klasszikus és kortárs szerzőjének, képző- és előadóművészének megismerése. Tudományos-technikai felfedezések, tudósok megismerése, a felfedezések hatásainak bemutatása. A célnyelvi országok néhány kiemelkedő fontosságú épületének, a korszaknak és az épület jellemzőinek bemutatása. A célnyelvi országok néhány kiemelkedő fontosságú múzeumának, színházának megismerése. A tömegkommunikációs eszközök (pl. rádió, televízió, internet) szerepe a kultúra közvetítésében és népszerűsítésében a célnyelvi országokban és hazánkban. Néhány humoros írás, vicc megismerése, mely a célnyelvi országok jellemzőit mutatja be.	
5	**Kapcsolódási pontok**	*Biológia-egészségtan, Fizika, Kémia:* tudományos, technikai felfedezések. *Rajz és vizuális kultúra:* művészi korszakok, építőművészet. *Mozgóképkultúra és médiaismeret:* tömegkommunikáció hatása, értékek kiválasztása. *Célnyelv:* humoros írások.	
6	**Kulcsfogalmak / fogalmak**	Klasszikus és kortárs irodalom, képzőművészeti korok, festészet, építészeti stílusok, tömegkommunikáció, tudomány, technika, találmányok, vívmányok, előadó-művészet: zene, filmművészet, színházművészet, klasszikus és kortárs művészek.	

	M	N	Óraszám
1	**Tematikai egység / Fejlesztési cél**	**Magyarország bemutatása más országokban élő embereknek**	**2**
2	**Előzetes tudás**	A tanuló az iskolai tanulmányok során megismerte Magyarország természetföldrajzát, történelmét, legfontosabb irodalmi és művészeti értékeit, a tudományos életben betöltött szerepét.	
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló rendelkezik az információgyűjtéshez szükséges célnyelvi szókinccsel a történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek és földrajz tantárgyak témakörében; képes hazánk földrajzi jellemzőit, tájegységeit bemutatni; összehasonlítani a célországok földrajzi adottságaival; kronológiai sorrendbe tudja állítani, jellemezni hazánk legjelentősebb történelmi eseményeit, és azokat összehasonlítja a célnyelvi országok történelmi eseményeivel; ismeri és be tudja mutatni a hazai tudományos élet kiemelkedő szereplőit (pl.: Nobel-díjasok) és munkásságuk hatását a világra; képes bemutatni a legjelentősebb magyar városokat, a fővárost és annak nevezetességeit; képes bemutatni kedvenc magyar íróját, néhány irodalmi, képző- és filmművészeti alkotást.	
4	**Ismeretek / fejlesztési követelmények**	Hazánk földrajzi fekvésének, nagy tájainak, hegyeinek, folyóinak bemutatása. Történelmi események időrendbe állítása, azok hatásainak, következményeinek bemutatása. A főváros és nagyobb városok bemutatása (elhelyezése az országban, főbb földrajzi, történelmi jellemzői, látnivalói). Hazánk összehasonlítása a tanult jellemzők alapján a célnyelvi országokkal. Hazai irodalmi mű, író, képzőművészeti alkotás bemutatása.	

		Tudományos eredmények, találmányok megismerése, tudósok bemutatása.	
5	**Kapcsolódási pontok**	*Földrajz:* Magyarország és a Kárpát-medence földrajza. *Történelem társadalmi és állampolgári ismeretek:* magyar történelem. *Matematika:* a Bolyaiak, Neumann János. *Biológia-egészségtan, Fizika, Kémia:* tudomány, technika, kultúra: Nobel-díjas atomtudósok, magyar találmányok, pl. villanymozdony. *Magyar nyelv és irodalom:* olvasmányélmények. *Vizuális kultúra:* múzeumok, műalkotások leírása. *Technika, életvitel és gyakorlat:* technikai vívmányok.	
6	**Kulcsfogalmak / fogalmak**	Topográfiai, történelmi alapfogalmak, a város természeti, kulturális értékei, tudomány és technika, Nobel-díj.	

	O	P
1	**A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén**	A tanuló be tudja mutatni a célnyelvi országok és Magyarország földrajzi fekvését, felszínformáit, tájegységeit és legfontosabb vízrajzi jellemzőit. Ismeri a célnyelvi országok gazdasági fejlődésének legfontosabb állomásait, ennek az életszínvonalra gyakorolt hatásait. Időrendbe helyezi és összehasonlítja az azonos történelmi időszakok hazai és célnyelvi országbeli meghatározó eseményeit, felfedezi az azok közötti összefüggéseket. Célnyelven végez önálló gyűjtőmunkát a hagyományos és a digitális médiumok segítségével. Ismeri a legfontosabb nemzeti ünnepek eredetét, ünneplésének módját és a megemlékezések szimbólumait. Ismeri a sport jelentőségét, szerepét a célnyelvi országok és hazánk lakosságának életében. Ismeri a célnyelvi országok és a hazai élet néhány kiemelkedő jelentőségű klasszikus és kortárs szerzőjét, képző- és előadóművészét.

		Ismeri és bemutatja a célnyelvi országok és Magyarország legjelentősebb tudományos-technikai vívmányait, tudósait. Nyitottá és elfogadóvá válik más kultúrákkal szemben, megérti azok sajátosságait.

3.4. MATEMATIKA

Az alsó tagozatos matematikatanítás legfőbb célja a matematikai ismeretek és gondolati tevékenységek széles körű tapasztalati alapozása, valamint a kapcsolódó biztos matematikai készségek kialakítása, melyekre a későbbi évfolyamok építhetnek. Alapvető fontosságú, hogy a gyerekek valóságon alapuló saját cselekvő tapasztalataik és élményeik révén jussanak el jól megértett, sok szálon kapcsolódó ismeretekhez, mert ezek jelentik majd a hétköznapi életben hosszú távon használható tudásukat.

A matematika spirális felépítésének megfelelően alsó tagozaton széles körű tárgyi tevékenységek alapozzák meg a változatos képi ábrázolásokat, amelyek szükségesek a későbbi absztrakcióhoz, és alkalmassá teszik a tanulókat a felső tagozaton, középiskolában megjelenő szimbolikus gondolkodásra.

A matematika tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: Az alkalmazható matematikatudás megszerzését segíti a tanulók ösztönzése kérdések, problémák megfogalmazására. Emellett a tanulók szabadabb kommunikációja érdekében fontos, hogy merjenek segítséget kérni a tanítótól és társaiktól, ha nehézségekbe ütköznek munkájuk során. Fontos az is, hogy a tanulóközösség természetesnek vegye, a tanulási folyamat részének tekintse a tévedést, a vitákat. Ez akár az egész tanulócsoportot érintő, interaktív formája az egymástól való tanulásnak.

A kommunikációs kompetenciák: A tanulók kommunikációs képességeinek fejlesztését segítik a kooperatív munkaformák, amelyek lehetőséget adnak a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség gyakorlására. Kezdetben saját kifejezőeszközeikkel kommunikálhatnak, például megmutatással, rajzzal, mozgással, saját szavakkal. Ezeket később fokozatosan segítünk egyre pontosabbá, szakszerűbbé tenni. Ez támogatja a matematika nyelvének megértését, a matematikai szövegalkotást, ami elengedhetetlen a matematikai gondolkodáshoz, a valóságos problémákat leíró matematikai modellek megalkotásához. A matematika nyelvének megfelelő alkalmazása a matematikai szókincs ismeretét, valamint a nyelvtani kapcsolatok helyes értését és használatát jelenti, amiket szintén alsó tagozaton alapozunk.

A digitális kompetenciák: A tanuló a digitális eszközöket már ebben a nevelési-oktatási szakaszban is a tanulás, gyakorlás szolgálatába állítja, amikor egyszerű matematikai jelenségeket figyel meg számológépen, vagy számítógépes fejlesztő játékokat használ a műveletek, a problémamegoldás gyakorlására.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A matematikai gondolkodás fejlesztése szempontjából kiemelt szerepe van a logikai, a stratégiai és a véletlennel kapcsolatos játékoknak. Alsó tagozaton évfolyamonként spirálisan visszatérnek ugyanazok a témakörök, újabb elemekkel bővülve. Bizonyos tevékenységeket újra és újra elvégzünk, egyrészt azért, mert ez segíti az analógiák épülését, másrészt mert lehetőséget nyújt a kapcsolódási pontok keresésére, megértésére a matematika különböző területei és ismeretei között. Kiemelt szerepe van az alkotó gondolkodás fejlesztésének, ugyanis a gyermek azt érti meg, amit meg is alkot. Az alkotás segít, hogy a tanuló értve tudja megalkotni maga számára az új fogalmakat, beágyazva a formálódó fogalmi rendjébe.

Fontos, hogy egy-egy témakört, problémát, ismeretet több oldalról, sokrétűen és mind szemléletükben, mind matematikai tartalmukban egyaránt változatos eszközök használatával, tevékenységeken keresztül közelítsünk meg. Ez segíti, hogy a gondolkodás rugalmas maradjon, valamint a fogalmak és ezek egymás közti viszonyai, összefüggései igazán megértésre kerüljenek, elmélyüljenek.

Az ismeretek, fogalmak elmélyülését segíti az analógiás gondolkodás is, mely a felismert törvényszerűségeket alkalmazza hasonló vagy egészen más területeken. Ennek fejlesztése is fontos feladat az egyes témakörökben: a bővülő számkör fejben és írásban végzett műveletei során, a szabályjátékok kapcsán, a méréseknél, egyszerű és gondolkodtató szöveges feladatok különbözőképpen megfogalmazott problémáiban, térben és síkban végzett alkotásoknál, illetve mindezen területek összekapcsolásakor. A tanulók a sokféle formában megjelenő közös jegyek alapján alakítják ki a fogalmak belső reprezentációját. A konkrét tevékenységek csak lassan válnak belsővé, gondolativá. Ennek kialakulásához megfelelő időt kell biztosítani, ami egyénenként eltérő lehet, és ritkán zárul le alsó tagozatban. A tanulók a tanórán hallott kifejezéseket először megértik, majd később maguk is helyesen használják azokat. A kerettantervben azok a fogalmak szerepelnek, amelyek helyes alkalmazását elvárjuk a tanulóktól.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: Alsó tagozaton a matematikai fejlesztés fontos eszköze a játék, mely a személyiségfejlesztő és közösségépítő hatása mellett élvezetes módot kínál minden témakörnél a problémafelvetésre, problémaelemzésre, problémamegoldásra és a gyakorlásra.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A matematika olyan tudomány, amely összeköti a különböző kultúrákat. A tanuló megismeri a gondolkodás logikai felépítésének eleganciáját, a matematikának a természethez, a művészetekhez és az épített környezethez fűződő viszonyát.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A problémafelvetés és -megoldás során a tanuló maga fedezi fel a megoldáshoz vezető utat, megtapasztalja, hogy több lehetséges megoldási út is van. A különböző megoldási lehetőségek keresése fejleszti a gondolkodás rugalmasságát és az új ötletek megalkotásának képességét.

Az alsó tagozaton a témaköröket nem lehet élesen, órákra lebontva elkülöníteni. Az egyes témakörök egymást erősítik, kiegészítik, magyarázzák. A matematikatanítás így lesz igazán komplex. Minden órának szerves része a különféle problémák felvetése. A halmazok képzése, vizsgálata minden témakört áthat. Minden órán lehet számolást gyakorolni, szöveges feladatot megoldani, játékos formában, néhány percben. A gyerekek életkori sajátosságaihoz igazodik a gyakori tevékenységváltás, és ez egyszerre több témakört is érinthet. A javasolt minimális óraszám tehát nem jelenti azt, hogy a témakört egymás utáni órákon kell feldolgozni, és azt sem, hogy az adott óraszám alatt egy-egy témakör lezárásra kerül. Az egyes témaköröknél megjelenő javasolt minimális óraszám inkább csak a tananyagelosztás időbeli arányaira igyekszik rámutatni, ugyanakkor nem jelöli ki az egyes témakörök fontossági sorrendjét. Azonban azoknál a témaköröknél, ahol kifejezetten fontosnak tartottuk, hogy minden órának részét képezzék, ott a javasolt óraszám mellett külön is feltüntettük: „A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!”

3.4.1. 1-2. ÉVFOLYAM

Az 1. osztály első félévét a matematikatanulás területén is előkészítő időszaknak tekintjük. Így biztosítható az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése, így adódik lehetőség a más-más óvodából érkező tanulók alapos megfigyelésére, képességeik feltérképezésére. Az előkészítő szakasz megnyújtásával lehetőség nyílik a pszichikus és kognitív funkciók fejlesztésére, megerősítésére, ami által a hátrányokkal induló tanulók is sikeresen felzárkózhatnak.

A képességek fejlesztése, a fogalmak érlelődése hosszú folyamat, amihez gazdag és változatos tapasztalatokra van szüksége minden tanulónak. Ez azt jelenti, hogy tervezéskor egységes szemlélettel kell tekinteni az összes tanulási területre. Egyéni tempóban, sokféle érzékelésre támaszkodva, mozgásokkal és manuálisan összekapcsolható tevékenységekkel indulnak el a tanulók az ismeretszerzés útján.

A matematikai fejlesztés szoros kapcsolatban áll a zenei, művészeti, technológiai és mozgásos fejlesztéssel.

Az előkészítő időszak félévében is megjelenhetnek jelek és egyedi számok, számjelek, elkezdődhet a szám- és műveletfogalom előkészítése összehasonlításokkal, meg- és leszámlálásokkal, mondókázásokkal, változások megfigyelésével. A tanulók érettségéhez, képességeihez igazodó differenciált tanítási, értékelési módszerek megválasztásával valósul meg a tervezés, melyben a differenciált fejlesztés, a többség mellett a lemaradók és a tehetségesebbek gondozása egyaránt teret kap. A differenciálás egyik lehetséges módja a digitális eszközökön való játék és feladatmegoldás vagy a hosszabb ideig biztosított eszközhasználat.

Első osztályban az óvodából érkező gyermekek könnyebb, fokozatosabb beilleszkedését segíti a 45 perces órák, az előre megírt tanmenetek rugalmas kezelése, a tanulók igényeinek, fejlődési tempójának megfelelően alakított és alakítható napirend. A tanítók rövidebb időintervallumonként váltanak a különböző jellegű tevékenységek között, ami a tanulók figyelmének hatékonyabb kihasználását is lehetővé teszi.

A további teendőket, még a második osztály végére előirányzott tanulási eredmények elérésének útját és megvalósítását is, a cselekedtetés módszere vezérli. A kisgyerek a konkrét tárgyi tevékenységek során szerzett tapasztalatai alapján alakít ki belső reprezentációkat. A tevékenységekben szereplő tárgyi valóság képezi az absztrakt fogalmak tartalmát, és az ott átélt kapcsolatok alapozzák meg a fogalmak rendszerét. A saját testi mozgások, a hétköznapi életben előforduló tárgyak, dolgok és a már régóta rendelkezésre álló matematikai eszközök (például: logikai készlet, színes rudak) felhasználása megfelelő támaszt nyújtanak a cselekvő tapasztalatra épülő tanítás-tanulás megvalósításában.

Ebben az időszakban történik meg minden témakör alapozása. Fontos, hogy ezek az alapok nagyon szilárdak legyenek, ezért a fő hangsúly a megértésen, fejlesztésen van, nem pedig a számonkérésen. Nem baj, ha még lassúbb a számolás, ha a tanuló még nem ismeri fel az összefüggéseket, segítő jelenlétével a tanító biztosítani tudja az előrehaladást. A fejben számolás egyes lépéseinek megértéséhez alkalmazott eszközök használatát engedhetjük addig, ameddig az eljárások értő, automatikus használata ki nem alakul.

Az 1-2. évfolyamon a matematika tantárgy alapóraszáma 272 óra. A témaköröknél megadott óraszámokba szükség esetén bele kell építeni az ismeretszerzés mellé a differenciált fejlesztést (felzárkóztatást, tehetséggondozást), a játékos gyakorlást és az értékeléseket is.

Az 1–2. évfolyamon a matematika tantárgy alapóraszáma: 272 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	8
Rendszerezés, rendszerképzés	8
Állítások	8
Problémamegoldás	8
Szöveges feladatok megoldása	11
Szám és valóság kapcsolata	19
Számlálás, becslés	12
Számok rendezése	12
Számok tulajdonságai	18
Számok helyi értékes alakja	10
Mérőeszköz használata, mérési módszerek	20
Alapműveletek értelmezése	20
Alapműveletek tulajdonságai	16
Szóbeli számolási eljárások	20
Fejben számolás	18
Alkotás térben és síkon	8
Alakzatok geometriai tulajdonságai	12
Transzformációk	6
Tájékozódás térben és síkon	8
Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	18
Adatok megfigyelése	6
Valószínűségi gondolkodás	6
Összes óraszám:	**272**

3.4.2. 1. ÉVFOLYAM

	Heti óraszám	Éves óraszám
1. évfolyam	**4**	**136**

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	1.o.
Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	4
Rendszerezés, rendszerképzés	4
Állítások	4
Problémamegoldás	4
Szöveges feladatok megoldása	5
Szám és valóság kapcsolata	10
Számlálás, becslés	6
Számok rendezése	6
Számok tulajdonságai	9
Számok helyi értékes alakja	5
Mérőeszköz használata, mérési módszerek	10
Alapműveletek értelmezése	10
Alapműveletek tulajdonságai	8
Szóbeli számolási eljárások	10
Fejben számolás	9
Alkotás térben és síkon	4
Alakzatok geometriai tulajdonságai	6
Transzformációk	3
Tájékozódás térben és síkon	4
Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	9
Adatok megfigyelése	3
Valószínűségi gondolkodás	3
Összes óraszám:	**136**

TÉMAKÖR: VÁLOGATÁS, HALMAZOK ALKOTÁSA, VIZSGÁLATA

ÓRASZÁM: 4 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megkülönböztet, azonosít egyedi konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket;
- játékos feladatokban személyeket, tárgyakat, számokat, formákat néhány meghatározó tulajdonsággal jellemez;
- tudatosan emlékezetébe vési az észlelt tárgyakat, személyeket, dolgokat, és ezek jellemző tulajdonságait, elrendezését, helyzetét;
- válogatásokat végez saját szempont szerint személyek, tárgyak, dolgok, számok között;
- felismeri a mások válogatásában együvé kerülő dolgok közös és a különválogatottak eltérő tulajdonságát;
- folytatja a megkezdett válogatást felismert szempont szerint;
- személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet;
- azonosítja a közös tulajdonsággal rendelkező dolgok halmazába nem való elemeket;
- megnevezi egy adott tulajdonság szerint ki nem válogatott elemek közös tulajdonságát a tulajdonság tagadásával;
- barkochbázik valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- tárgyak, dolgok felismerése különféle érzékszervekkel, más érzékszervek kizárásával, például csak hallással, csak tapintással;
- tárgyak, dolgok tulajdonságainak felismerése különféle érzékszervekkel, mások kizárásával;
- két vagy több dolog különbözőségének és azonosságának felismerése egy vagy több szempont alapján;
- közös tulajdonságok megfigyelése személyeken, tárgyakon, képeken, alakzatokon, jeleken;
- a tulajdonságok változásának felismerése.

Fogalmak

tulajdonság, azonos, különböző

Javasolt tevékenységek

- „Mi változott?” játék tanulókon, tárgyakon, „Nézd csak! Mi változott?” kártyakészleten történő változtatások megfigyelése.

- „Varázszsákból” kívánt tulajdonságú plüssállat, forma, logikai lap, tapintható számjegy, betű kiválasztása.
- Activity-típusú játék különféle témakörökben mutogatással, rajzolással, körülírással.
- „Repül a…, repül a …” játék közös tulajdonság megfigyeléséhez.
- Játék tanító által készített 3, 4 ábrás kártyakészlettel, tananyaghoz igazított tartalommal.
- Tanulók, tárgyak válogatása hulahoppkarikán belülre és kívülre.

TÉMAKÖR: RENDSZEREZÉS, RENDSZERKÉPZÉS

ÓRASZÁM: 4 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- barkochbázik valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket;
- két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg;
- felsorol elemeket konkrét halmazok közös részéből;
- megfogalmazza a halmazábra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát;
- keresi az okát annak, ha a halmazábra valamelyik részébe nem kerülhet egyetlen elem sem;
- adott elemeket elrendez választott és megadott szempont szerint is.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- saját eszközök, felszerelések számbavétele és rendben tartása;
- barkochbázás konkrét dolgok kirakásával;
- barkochbázás során felesleges kérdések kerülése, felismerése;
- adott halmaz elemeinek rendszerezése a tanító irányításával;

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek:

- „Elvitte a szarka” játék: hiányzó elem megtalálása rendszerezés segítségével.

- Barkochba játék különféle logikai készleteken többféle szabály szerint, például egyszerű barkochba, fordított barkochba, barkochba két elem egyszerre történő kitalálására, kapcsolati barkochba; ezek mindegyikének kipróbálása hazudósan is.
- Öltöztethető papírbaba különböző öltözékeinek kirakása.
- Többgombócos fagylaltok összeállítása színes korongokkal.
- Különböző „vonatok” kirakása megadott színes rudakból.

TÉMAKÖR: ÁLLÍTÁSOK

ÓRASZÁM: 4 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis;
- megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük…”, „egyik sem…” és a velük rokon jelentésű szavakat;
- megfogalmazza a halmazábra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát;
- egy állításról ismeretei alapján eldönti, hogy igaz vagy hamis;
- ismeretei alapján megfogalmaz önállóan is egyszerű állításokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- konkrét tevékenységekhez kapcsolt köznyelvi és matematikai tartalmú kijelentések, állítások megfogalmazása adott helyzetről, személyekről, tárgyakról, dolgokról, képről, történésről, összességekről szabadon és irányított megfigyelések alapján;
- konkrét, megfigyeléssel ellenőrizhető állítások igazságának eldöntése;
- egyszerű, lezárt hiányos állítások igazságának megítélése.

Fogalmak

igaz-hamis

Javasolt tevékenységek

- „Telefonos” játék párban vagy csoportban: az egyik játékos elkészít egy alkotást (tárgyakból, színes rudakból, alakzatokból, számokból) úgy, hogy más ne láthassa; ezután az alkotásról mond mondatokat, ami alapján a többieknek is ugyanazt kell létrehozniuk; lehet kérdezni, ha nem elegendő a megadott információ; ha mindenki kész, ellenőrzik az alkotásokat.
- „Rontó” játék: logikai lapokból, számokból, formákból alkotott kiinduló halmaz elemeire igaz állítás megfogalmazása, ennek elrontása egy új elemmel, majd új igaz állítás megfogalmazása az új halmazra, és így tovább.

TÉMAKÖR: Problémamegoldás

ÓRASZÁM: 4 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a tevékenysége során felmerülő problémahelyzetben megoldást keres;
- kérésre, illetve problémahelyzetben felidézi a kívánt, szükséges emlékképet;
- megfogalmazott problémát tevékenységgel, megjelenítéssel, átfogalmazással értelmez;
- az értelmezett problémát megoldja;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- hétköznapi helyzetekben, tevékenységek során felmerülő problémahelyzetben megoldás keresése;
- egfogalmazott probléma értelmezése tevékenységgel, megjelenítéssel;
- tevékenységgel, megjelenítéssel értelmezett probléma megoldása.

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- „Boltos” játék frontálisan irányítva vagy párban vagy csoportban: a tanító egy bolt kirakatát rendezi be (valós tárgyakkal vagy képekkel), és megadja a termékek árait; a ta-

nulók a kirakatot nézve vizsgálják a termékeket és azok árait, boltost és vevőt választanak, vásárolnak játékpénzekkel, adott feltételnek megfelelő különféle kifizetéseket gyűjtenek.
- Útvonal keresése térbeli és síkbeli labirintusokban.
- Problémák lejátszása szerepjátékként, bábokkal, eszközökkel, például „kecske-farkas-káposzta”; „öntögetések”; „helycserélések”.
- Origamik készítése.

TÉMAKÖR: Szöveges feladatok megoldása

ÓRASZÁM: 5 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- értelmezi, elképzeli, megjeleníti a szöveges feladatban megfogalmazott hétköznapi szituációt;
- szöveges feladatokban megfogalmazott hétköznapi problémát megold matematikai ismeretei segítségével;
- tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű szöveges feladatokat;
- megkülönbözteti az ismert és a keresendő (ismeretlen) adatokat;
- választ fogalmaz meg a felvetett kérdésre.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- elmondott történés, helyzet értelmezése közösen eljátszással; megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal;
- rlmondott szöveges feladatok értelmezése közösen eljátszással, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal tanítói segítséggel;
- szöveges feladatok olvasása, értelmezése, eljátszása, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal tanítói segítséggel;
- adatok gyűjtése, lényeges adatok kiemelése tanítói segítséggel;
- kérdés értelmezése, a keresendő adatok azonosítása tanítói segítséggel;
- egy-, kétlépéses alapműveletekkel leírható szöveges feladatok megoldása tanítói segítséggel

Fogalmak

szöveges feladat, adat, ismeretlen adat, információ, ellenőrzés, szöveges válasz

Javasolt tevékenységek

- Beszélgetés, történetmesélés eseményképekről, ábrákról szabadon és egy-egy részletre fókuszálva is.Relációs szókincs fejlesztése konkrét megjelenítéssel, például: „Ki az idősebb?”, „Kinek van kettővel több ceruzája?”, „Hány gombóc fagyit tudunk megenni összesen?”.
- Adott szituációt leíró minél több mondat gyűjtése csoportban, például „A bal kezemben 2-vel több ceruza van, mint a jobb kezemben”, „A jobb kezemben 2-vel kevesebb ceruza van, mint a bal kezemben”, „Ha a jobb kezembe még 2 ceruzát veszek, akkor ugyanannyi lesz, mint a bal kezemben”, „Ha a bal kezemből leteszek 2 ceruzát, akkor ugyanannyi lesz, mint a jobb kezemben”

TÉMAKÖR: SZÁM ÉS VALÓSÁG KAPCSOLATA

ÓRASZÁM: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összehasonlít véges halmazokat az elemek száma szerint;
- ismeri két halmaz elemeinek kölcsönösen egyértelmű megfeleltetését (párosítását) az elemszámok szerinti összehasonlításra;
- helyesen alkalmazza a feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmakat 20-as számkörben;
- helyesen érti és alkalmazza a feladatokban a „valamennyivel” több, kevesebb fogalmakat;
- érti és helyesen használja a több, kevesebb, ugyanannyi relációkat halmazok elemszámával kapcsolatban, valamint a kisebb, nagyobb, ugyanakkora relációkat a megismert mennyiségekkel (hosszúság, tömeg, űrtartalom, idő, terület, pénz) kapcsolatban 20-számkörben;
- használja a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezéseket a természetes számok körében;
- helyesen használja a mennyiségi viszonyokat kifejező szavakat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- kis darabszámokat ránézésre felismer többféle rendezett alakban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- mennyiségek (hosszúság, tömeg, terület, űrtartalom, idő, pénz) összemérése, összehasonlítása: kisebb, kevesebb, nagyobb, több, ugyanakkora, ugyanannyi;
- a mennyiség, darabszám megmaradásának érzékszervi tapasztalatok során történő tudatosítása;
- halmazok elemszám szerinti összehasonlítása párosítással (egy-egy értelmű leképezéssel): több, kevesebb, ugyanannyi relációk felismerése, megnevezése 20-as számkörben;
- mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a <, >, = jelekkel;
- szám jelének hozzákapcsolása az ugyanannyi viszonyban lévő mennyiségekhez 20-as számkörben;
- számok tulajdonságainak vizsgálata cselekvő tapasztalatszerzés alapján;
- kis darabszámok felismerése összkép alapján ránézésre többféle rendezett alakban;
- számképek felismerése többfelé bontott alakban is 20-ig;
- számok többfelé bontása 20-ig.

Fogalmak

kisebb, nagyobb, ugyanakkora, több, kevesebb, ugyanannyi, párosítás, bontás

Javasolt tevékenységek

- Relációs szókincs fejlesztése konkrét megjelenítéssel, például „Ki a magasabb?”, „Melyik ceruza hosszabb?”, „Melyik színes rúd rövidebb a kisujjadnál?”
- Érzékszervi tapasztalatok gyűjtése mennyiségekről, darabszámokról, például „Bal kezedbe fogd a sötétkék rudat, csukott szemmel keress nála hosszabbat, rövidebbet, ugyanolyan hosszút!”, „Csukott szemmel döntsd el, melyik fonal hosszabb, melyik vastagabb!”, „Melyik zsákban van több gesztenye?”, „Csukott szemmel, hallás alapján döntsd el, hogy melyik zsákba ejtettem több gesztenyét!”
- „Pénzcsörgető”: a gyerekek csukott szemmel hallgatják, ahogy egy tálba pénzérméket ejtünk; „Mennyi a tálban lévő pénzérmék összege?”, „Milyen értékű pénzeket csörgettünk, ha összesen 15 Ft van a tálban?”
- Mennyiség megmaradásának vizsgálata, például különböző alakú üvegekbe öntögetéssel.
- Darabszám megmaradásának vizsgálata, például ugyanannyi korong sűrűn egymás mellett és széthúzva; ugyanannyi korong rendezetlen és rendezett alakzatban.

- Mennyiségekkel, darabszámokkal kapcsolatos megfigyelések párosítással, összemérésel a környezetünkben, például „Miből van több? Székből vagy gyerekből? Széklábból vagy asztallábból?”, „Jut-e mindenkinek lufi, pohár, szívószál, csákó?”, „Melyik sál hosszabb?”
- Párkereső (2-es, 3-as, 4-es pár) valahányasával előre becsomagolt apró tárgyakkal, az „ugyanannyik” elnevezése.
- „Keveredj! Állj meg! Csoportosulj!” játék.
- Játék dominókkal, például csapni kell arra, amelyiken összesen 7 pötty van.
- Gyorsolvasások tárgyképekkel, „pöttyöskártyákról”
- „Bontó gép” készítése sajtos és fogkrémes dobozból: a felső nyílásán bedobott apró tárgyakkal (például babszemekkel) megjelenített számot a belsejében lévő elválasztók segítségével felbontja kisebb számokra.
- „Korongforgatás”: belső kép kialakítása a számok kétfelé bontásáról, például 6 kék korong és 0 piros, jobb szélső korong megfordítása, 5 kék korong és 1 piros, és így tovább.
- Szőnyegezések színes rudakkal.

TÉMAKÖR: SZÁMLÁLÁS, BECSLÉS

ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megszámlál és leszámlál a 20-as számkörben; oda-vissza számlálás;
- ismeri a következő becslési módszereket: közelítő számlálás, közelítő mérés

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- meg- és leszámlálások egyesével;
- meg- és leszámlálások valahányasával, például kettesével, tízesével, ötösével, négyesével, hármasával oda-vissza 20-as számkörben eszközökkel (például: hétköznapi tárgyak, lego, pénz);
- tapasztalatszerzés darabszámok, mennyiségek becslésével kapcsolatban, 20-as számkörben;
- becslés szerepének megismerése.

Fogalmak

számlálás, becslés

Javasolt tevékenységek

- Hétköznapi helyzetekben történő becslések, mérés számlálással, például „Hány lépés a tanteremtől az ebédlő?”, „Hány evőkanál egy tányér leves?”, „Hány harapással lehet megenni egy almát?”
- Oda-vissza számlálás közben periodikus mozdulatok, például taps elöl, taps fent, taps hátul, ugrás, dobbantás.
- „Lépj hozzám!” játékos feladat: a játékvezető a kör közepén áll, és egyesével kéri a játékosokat, hogy lépjenek hozzá egyforma lépésekkel, és fogjanak vele kezet, például „Anna, lépj hozzám 5 egyforma lépéssel!”
- Tevékenységek madzagra fűzött színes gyöngyökkel, például „Húzz külön adott számú gyöngyöt minél gyorsabban!”, „Készíts négy egyforma csoportot!”; a felfűzés lehet összevissza vagy kettesével, ötösével, ... csoportosítva, 10-es, 20-as számkörben tetszőlegesen megválasztott számú gyönggyel.
- Gyufaskatulyákban apró dolgok (például csavarok) számának becslése rázogatással.

TÉMAKÖR: SZÁMOK RENDEZÉSE

ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- nagyság szerint sorba rendez számokat, mennyiségeket;
- megtalálja a számok helyét, közelítő helyét egyszerű számegyenesen, a számegyenesnek ugyanahhoz a pontjához rendeli a számokat különféle alakjukban, a 20-as számkörben;
- megnevezi a 20-as számkör számainak egyes, szomszédjait

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- számok nagyság szerinti összehasonlítása bontott alakban is: melyik nagyobb, mennyivel nagyobb;
- mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a <, >, = jelekkel;
- sorszámok ismerete, alkalmazása;
- számvonal, számegyenes alkotása, rajzolása, a számok helyének jelölésével 20-as számkörben;
- leolvasások a számegyenesről tanítói segítséggel;

- számok, műveletes alakban megadott számok (például: 2+3; 10-3) helyének megkeresése a számegyenesen 20-as számkörben;
- számok, mennyiségek nagyság szerinti sorba rendezése;
- számok egyes, tízes szomszédainak ismerete, megnevezése 20-as számkörben.

Fogalmak

sorszám, számegyenes, nagyobb, kisebb, növekedés, csökkenés, egyes számszomszéd, tízes számszomszéd

Javasolt tevékenységek

- Ugróiskolába tetszőleges számok írása, a számokon növekvő, majd csökkenő sorban végigugrálás.
- Számok szemléltetéséhez, összehasonlításához, sorba rendezéséhez „élő számegyenes” létrehozása: a tanulók egy, a hátukra ragasztott számot képviselnek, és az értéküknek megfelelően foglalják el a helyüket növekvő vagy csökkenő sorrendben.
- Számvonal alkotása, például különféle színű gyufaskatulyákból, gyöngyökből.
- Korongszámegyenes készítése (pirosak és kékek 5-ös vagy 10-es váltakozásban).
- Lépkedések különféle, változatosan alkotott számvonalakon.
- Sorszámok alkalmazása versenyek eredményhirdetésekor.
- Sorszámok húzása várakozáshoz, például ki hányadik sorát olvassa egy versnek.

TÉMAKÖR: SZÁMOK TULAJDONSÁGAI

ÓRASZÁM: 9 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- számokat jellemez tartalmi és formai tulajdonságokkal;
- számot jellemez más számokhoz való viszonyával;
- ismeri a római számjelek közül az I, V, X jeleket, hétköznapi helyzetekben felismeri az ezekkel képzett számokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- helyesen írja az arab számjeleket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- számok kifejezése művelettel megadott alakokban, például: 7+8, 21-6, 3·5;
- párosság és páratlanság fogalmának alapozása tevékenységgel: párosítással és két egyenlő részre osztással;
- hármasával, négyesével, ötösével… és 3, 4, 5… egyenlő darabszámú csoportból kirakható számok megfigyelése különféle eszközökkel végzett csoportosítások, építések során;
- számok közti viszonyok megfigyelése, például: adott számnál nagyobb, kisebb valamennyivel, adott számnak a többszöröse;
- számok formai tulajdonságainak megfigyelése: számjegyek száma, számjegyek egymáshoz való viszonya;
- számok tartalmi, formai jellemzése, egymáshoz való viszonyuk kifejezése kitalálós játékokban;
- számjelek olvasása, írása.

Fogalmak

számjegy; egyjegyű, kétjegyű számok; páros, páratlan

Javasolt tevékenységek

- „Bontó gép” készítése sajtos és fogkrémes dobozból.
- Gyorsolvasási gyakorlatok meglévő kártyákról vagy a gyerekek saját készítésű számképeiről, pöttyöskártyáiról.
- „Korongforgatás”.
- Szőnyegezések színes rudakkal.

TÉMAKÖR: SZÁMOK HELYI ÉRTÉKES ALAKJA

ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- érti a számok tízesekből és egyesekből való épülését, tízesek és egyesek összegére való bontását;
- érti a számok számjegyeinek helyi, alaki, valódi értékét;
- helyesen írja és olvassa a számokat a tízes számrendszerben 20-ig.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- csoportosítások, valahányasával különféle eszközökkel, például apró tárgyakkal, tojástartóval, színes rudakkal, pénzekkel, abakusszal;
- mérések különböző egységekkel;
- számok tízesekre és egyesekre bontott alakjainak előállítása és felismerése csak helyi érték szerint rendezett alakban;
- számok írása, olvasása számrendszeres, azaz helyi értékes alakjukban, 100-as számkörben.

Fogalmak

csoportosítás, beváltás, bontott alak, tízes, egyes

Javasolt tevékenységek

- Adott számosságú apró dolog csomagolása csoportmunkában.
- Adott számosságú apró dolog csomagolása csoportmunkában hármasával.
- Csomagolások átlátszatlan és átlátszó csomagolással.
- Csoportosítások rajzolt képeken.
- Játék logikai készlettel: csoportosítás.
- Ismerkedés a lego-készlettel.

TÉMAKÖR: MÉRŐESZKÖZ HASZNÁLATA, MÉRÉSI MÓDSZEREK

ÓRASZÁM: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megbecsül, mér alkalmi és szabványos mértékegységekkel hosszúságot, tömeget, űrtartalmat és időt;
- helyesen alkalmazza a mérési módszereket, használ skálázott mérőeszközöket, helyes képzete van a mértékegységek nagyságáról;
- helyesen használja a hosszúságmérés, az űrtartalommérés és a tömegmérés szabványegységei közül a következőket: m; l; kg;
- ismeri az időmérés szabványegységeit: az órát, a napot, a hetet, a hónapot, az évet;
- ismer hazai pénzcímleteket 20-as számkörben;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- változatos mennyiségek érzékszervi összehasonlítása;

- változatos mennyiségek közvetlen összemérése;
- mérési módszerek megismerése;
- mennyiségek becslése, megmérése, kimérése választott alkalmi egységekkel, például: arasz, lépés, pohárnyi, kanálnyi, tenyérnyi;
- mennyiségek becslése, megmérése, kimérése választott objektív egységekkel, például: pálcikák, színes rudak;
- tapasztalatszerzés a mennyiségről;
- mérőszám fogalmának megértése ;
- mennyiségek összehasonlítása; mennyivel nagyobb mennyiség, mennyivel kisebb mennyiség;
- mennyiségek becslése, megmérése, kimérése szabványmértékegységek közül a következőkkel: m; l; kg;
- hétköznapi tapasztalatok szerzése a szabványmértékegységek nagyságáról;
- szabványos mérőeszközök használata;
- időbeli tájékozódás, időbeli periódusok megismerése; időbeli relációt tartalmazó szavak értelmezése;
- az időmérés egységeinek megismerése: óra;
- egész órák leolvasása különféle analóg és digitális órákról;
- különböző hazai pénzek címleteinek megismerése 20-as számkörben, szituációs játékokban.

Fogalmak

összehasonlítás, mérés, mérőeszköz, mérőszám, mértékegység, hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő, m, l, kg, óra, nap, hét, hónap, év

Javasolt tevékenységek

- Különböző hangok összehasonlítása, például „Melyik hang hosszabb-rövidebb, magasabb-mélyebb, hangosabb-halkabb?”
- Különböző tömegű tárgyak, gyümölcsök, gesztenyék tömegének összehasonlítása érzésre két kézzel, majd ellenőrzése vállfamérleggel.
- Vállfamérleg és színes rudak segítségével különböző tömegek összemérése, a kettő közti különbség meghatározása.
- Hosszúság mérése arasszal, lépéssel, tyúklépéssel.
- Hosszúság mérése egyforma pálcikákkal, egyforma színes rudakkal.

TÉMAKÖR: ALAPMŰVELETEK ÉRTELMEZÉSE

ÓRASZÁM: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- helyesen értelmezi a 20-as számkörben az összeadást, a kivonást;
- hozzákapcsolja a megfelelő műveletet adott helyzethez, történéshez, egyszerű szöveges feladathoz;
- értelmezi a műveleteket megjelenítéssel;
- helyesen használja a műveletek jeleit;
- megérti a következő kifejezéseket: tagok, összeg, kisebbítendő, kivonandó, különbség;
- szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveleteket megérti;
- szöveget, ábrát alkot matematikai jelekhez, műveletekhez.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- helyesen használja a műveletek jeleit;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- összeadás és kivonás értelmezései darabszám és mérőszám tartalommal valóságos helyzetekben, tevékenységekkel, képpárokkal, képekkel, történetekkel;
- összeadás, kivonás értelmezése, mint hozzáadás és elvétel;
- összeadás, kivonás értelmezése, mint egyesítés, és mint az egészből az egyik rész meghatározása;
- összeadás, kivonás értelmezése, mint összehasonlítás: valamennyivel kevesebb, valamennyivel több;
- kivonás értelmezése, mint különbség kifejezése;
- egyenlővé tevés tevékenységekkel és számokkal;
- történésről, kirakásról, képről többféle művelet értelmezése, leolvasása, lejegyzése;
- műveletről kirakás, kép, szöveges feladat készítése; műveletek eljátszása, lerajzolása, szöveggel értelmezése;
- szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveletek megértése tanítói segítséggel.

Fogalmak

összeadás, kivonás, összeg, különbség, egyenlővé tevés, művelet

Javasolt tevékenységek

- Az összeadás, kivonás többféle értelmezésének lejátszása konkrét dolgokkal, például gyümölcsökkel, virágokkal, gesztenyékkel.
- Összeadás, kivonás kirakása univerzális modellekkel (például ujjakkal), korongokkal, színes rudakkal.
- Egyesítéses összeadás értelmezéséhez tárgyak mérése színes rudakkal, kupakokkal váll-famérlegen.
- Hozzátevéses összeadás lejátszása játéktáblán való lépegetéssel.
- Valós dolgok számának megállapítása, például azonos állatok lábainak száma.
- Összeadás, kivonás lego-készlettel.

TÉMAKÖR: ALAPMŰVELETEK TULAJDONSÁGAI

ÓRASZÁM: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- számolásaiban felhasználja a műveletek közti kapcsolatokat, számolásai során alkalmazza konkrét esetekben a legfontosabb műveleti tulajdonságokat;
- alkalmazza a műveletekben szereplő számok (kisebbítendő, kivonandó és különbség; tagok és összeg;) változtatásának következményeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- műveleti tulajdonságok megfigyelése változatos tevékenységek alapján: tagok, tényezők felcserélhetősége, csoportosíthatósága; összeg, különbség;
- a megértett műveleti tulajdonságok alkalmazása számolási eljárásokban, szöveges feladatokban, ellenőrzésnél;
- hiányos műveletek és műveletsorok megoldása az eredmény ismeretében 20-ig;
- műveletekben szereplő számok változtatása közben az eredmény változásának megfigyelése.

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- szőnyegezések színes rudakkal;
- „Babos” játék összeadások és kivonások közti kapcsolatok megértéséhez, például a tanuló bal kezében 5 babszem van, jobb kezében 6; bal és jobb kéz egymás mellé téve „5+6 az ugyanannyi, mint 11”, a két kéz keresztbe téve „6+5 az 11”, a bal kéz hátra téve „11-5 az 6”, bal kéz visszahozása után a jobb kéz hátra téve „11-6 az 5”.

TÉMAKÖR: SZÓBELI SZÁMOLÁSI ELJÁRÁSOK

ÓRASZÁM: 10 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- alkalmazza a számolást könnyítő eljárásokat;
- elvégzi a feladathoz szükséges észszerű becslést, mérlegeli a becslés során kapott eredményt;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- számolási eljárások a műveletek értelmezései alapján 20-as számkörben;
- számolási eljárások szám- és műveleti tulajdonságok felhasználásával 20-as számkörben;
- bontások és pótlások alkalmazása;
- tízesátlépéses összeadás, kivonás bontások és 10-re pótlások alkalmazásával;
- 10 és 20 közötti számok és egyjegyűek összeadása, kivonása a 10-nél kisebb számokra vonatkozó összeadással, kivonással való analógia alapján;
- 9 (8, 7) hozzáadása, elvétele 10-1 (10-2, 10-3) alakban;
- különféle számolási eljárások megismerése és a tanuló számára legkézenfekvőbb kiválasztása, begyakorlása.

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- Mérőszalagon számok hozzáadása és elvétele színes rudak tetszőleges számhoz való hozzáillesztésével, például sötétkék színes rúddal 9 hozzáadása és elvétele; az analógiák megfigyelése.
- Egyenlő tagok összeadása ujjak segítségével.
- „Hány ujjadat fogom? Hány ujjadat nem fogom?” játékos feladat párban.
- Számképek felidézése, számok különböző tagolásainak megválasztása számolási eljárások során.
- Tojástartóval a 10-re pótlás és tízesátlépés lejátszása.

TÉMAKÖR: FEJBEN SZÁMOLÁS

ÓRASZÁM: 10 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- fejben pontosan összead és kivon a 20-as számkörben;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- fejben számolás egyes lépéseinek megértése, begyakorlása eszközökkel; az eszközök szükség szerinti használata feladatok megoldása során;
- fejben számolás 20-as számkörben.

Fogalmak

kerek tízes

Javasolt tevékenységek

- „Boltos játék”.
- „Számfuttatás” játék.
- Láncszámolások.
- Egy képről többféle művelet olvasása.

TÉMAKÖR: ALKOTÁS TÉRBEN ÉS SÍKON

ÓRASZÁM: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- szabadon épít, kirak formát, mintát adott testekből, síklapokból;
- sormintát folytat;
- alkotásában követi az adott feltételeket;
- síkidomokat felismer;
- szimmetrikus alakzatokat hoz létre síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- építés térbeli építőelemekből, testekből szabadon, másolással, megadott feltétel szerint;
- síkbeli alkotások szabadon, másolással, megadott feltétel szerint: kirakások mozaiklapokkal, nyírás, tépés, hajtogatás, alakzatok határvonalainak elkészítése pálcákból, rajzolás (szabad kézzel, vonalzóval, alaklemezzel);
- sorminták, terülőminták kirakása és folytatása síkban, térben;
- szimmetrikus alakzatok létrehozása térben és síkban (például: építéssel, kirakással, nyírással, hajtogatással, festéssel), és szükség szerint a szimmetria meglétének ellenőrzése választott módszerrel (például: tükör, hajtogatás).

Fogalmak

Szimmetrikus

Javasolt tevékenységek

- Színes rudakból, legóból, építőkockákból, dobozokból, hengerekből (például vécépapír guriga) városépítés, várépítés.
- Kirakások mozaiklapokból, logikai készlet elemeiből.
- Rövid ideig látott képről másolat készítése a vizuális memória fejlesztésére.
- „Telefonos játék”.
- Terítő, hópehely készítése hajtogatott papírból való nyírással.
- Háromszögek, négyszögek nyírása egy egyenes vonal mentén, a keletkező síkidomok számának és alakjának vizsgálata.

TÉMAKÖR: ALAKZATOK GEOMETRIAI TULAJDONSÁGAI

ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megkülönböztet, azonosít egyedi konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket;
- személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet;
- két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat, személyeket, szavakat, számokat, alakzatokat;
- megkülönbözteti és szétválogatja szabadon választott vagy meghatározott geometriai tulajdonságok szerint a gyűjtött, megalkotott testeket, síkidomokat;
- megnevezi a sík és görbült felületeket, az egyenes és görbe vonalakat, szakaszokat tapasztalati ismeretei alapján;
- megnevezi a háromszögeket, négyszögeket, köröket;
- megkülönböztet tükrösen szimmetrikus és tükrösen nem szimmetrikus síkbeli alakzatokat;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- különbséget tesz testek és síkidomok között;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- válogatások előállított vagy megadott testek között szabadon;
- testek és síkidom modellek megkülönböztetése;
- testek jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: sík vagy görbe felületek, „lyukas – nem lyukas”, „tömör”, „bemélyedése van”, „tükrös”;
- válogatások előállított vagy megadott síkidomok között szabadon;
- síkbeli alakzatok jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: egyenes vagy görbe határvonalak, „lyukasság”, „tükrösség”;
- háromszögek, négyszögek, körlapok felismerése, kiválogatása, megnevezése.

Fogalmak

test, síkbeli alakzat; egyenes, görbe vonal; oldal, lap, körlap, háromszög, négyszög, téglalap, négyzet

Javasolt tevékenységek

- Olyan tárgycsoportban végzett válogatás, ami lehetőséget ad több szempont szerinti válogatásra (például: anyaguk szerint, színük szerint, alakjuk szerint); a figyelem ráirányítása a tárgyak alakja szerinti válogatásokra.
- Különféle hétköznapi tárgyak körülrajzolása, például plüssmackó, gumilabda, olló, dobókocka, kulcs; a körülrajzolások tapasztalatainak megbeszélése.
- Kakukktojásjátékok, felismerő játékok, párkereső játékok kézbe fogható tárgyakkal, testekkel; letakart tárgyakkal, testekkel „vakon” tapogatva; hétköznapi tárgyakról készült fotókkal.
- Kakukktojásjátékok, felismerő játékok, párkereső játékok kézbe fogható síkidomokkal.
- Négyszögek készítése szívószálból, annak megfigyelése, hogy az oldalak hosszúsága nem határozza meg az alakot.
- Szöges táblán alakzatok kifeszítése gumikarikával megadott minta alapján vagy megadott feltétel szerint.

TÉMAKÖR: TRANSZFORMÁCIÓK

ÓRASZÁM: 3 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tapasztalattal rendelkezik mozgással, kirakással a tükörkép előállításáról;
- szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon;
- ellenőrzi a tükrözés helyességét tükör vagy másolópapír segítségével;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- szimmetriák, tükörképek megfigyelése a természetes és az épített környezetben térben és síkban;
- tárgyak, építmények, képek tükörképének megfigyelése térben, síkban tükör segítségével;
- síkbeli alakzatok tükörtengelyeinek keresése tükörrel, hajtogatással.

Fogalmak

tükörkép, tükörtengely,

Javasolt tevékenységek

- „Tükörjáték” során a pár egyik tagja az eredeti, a másik pedig a tükörkép.
- Építések, mozgatások úgy, hogy a két kéz egyszerre ugyanazt csinálja egymás tükörképeként.
- Papírlap egyik oldalára festékpaca nyomása, a papír másik felének ráhajtása, a papír szétnyitása.
- Összehajtott papírból alakzat kivágása.

TÉMAKÖR: TÁJÉKOZÓDÁS TÉRBEN ÉS SÍKON

ÓRASZÁM: 4 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!

Tanulási EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- helyesen használja az irányokat és távolságokat jelölő kifejezéseket térben és síkon;
- tájékozódik lakóhelyén, bejárt terepen: bejárt útvonalon visszatalál adott helyre, adott utca és házszám alapján megtalál házat;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- irányokat, távolságokat jelölő szavak jelentésének megismerése térben és síkban tevékenységekkel és játékos szituációkkal;
- tájékozódást segítő játékok, tevékenységek nagymozgásokkal;
- útvonalak bejárása utánzással; az útvonal tudatosítása;
- bejárt útvonal újrajárása emlékezetből;
- téri tájékozódás mozgással, tárgyak mozgatásával;
- függőleges és vízszintes síkon való tájékozódás tárgyak elhelyezésével, mozgatásával, például „fölé”, „alá” többféle értelmezése;
- térbeli és síkbeli elhelyezkedést kifejező szavak jelentésének megismerése játékos tevékenységekkel
- irány és állás megfigyelése, követése az olvasáshoz, íráshoz kapcsolódva.

Fogalmak

jobb, bal, le, fel, előtte, mögötte, mellette, kint, bent, előre, hátra, távolabb, közelebb

Javasolt tevékenységek

- „Hideg-meleg” játék kincskeresésre.

- Irányokat jelölő szavak értelmezése térben és síkon, például tolltartó helyezése a szék mellé balra, jobbra, fölé, alá úgy, hogy a székhez nem nyúlunk; majd ceruza helyezése a füzet mellé balra, jobbra, fölé (!), alá (!) úgy, hogy a füzethez nem nyúlunk.
- Tájékozódás a babaházban: jobbra, balra, előre, hátra, fel, le; tájékozódás labirintusban és négyzethálós mintákon: jobbra, balra, előre, hátra, fel, le; tájékozódás vonalrendszerbe rajzolt házban és a ház „utcájában”: jobbra, balra, előre, hátra, fel, le.
- „Telefonos” játék logikai lapokkal, mozaiklapokkal, színes rudakkal.
- „Különbségkereső” játék párban: két tanuló hátára ragasztott egy-egy kép közötti különbségek megtalálása.

TÉMAKÖR: ÖSSZEFÜGGÉSEK, KAPCSOLATOK, SZABÁLYSZERŰSÉGEK FELISMERÉSE

ÓRASZÁM: 9 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- részt vesz memóriajátékokban különféle tulajdonságok szerinti párok keresésében;
- megfogalmazza a személyek, tárgyak, dolgok, időpontok, számok, testek, síklapok közötti egyszerű viszonyokat, kapcsolatokat;
- összefüggéseket keres sorozatok elemei között;
- megadott szabály szerint sorozatot alkot;
- tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatokat folytat;
- elsorolja az évszakokat, hónapokat, napokat, napszakokat egymás után, tetszőleges kezdőponttól is;
- felismer kapcsolatot elempárok, elemhármasok tagjai között;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- adott viszonyban lévő, adott összefüggésnek megfelelő párok keresése;
- személyek, tárgyak, dolgok, számok, testek, síklapok között megjelenő kapcsolatok megfigyelése, felfedezése;
- számpárok, számhármasok közötti kapcsolatok felfedezése, jellemzése;
- a problémákban szereplő adatok viszonyának felismerése, például: időrend, nagyságviszonyok, változások, egyenlőségek;
- megfigyelt kapcsolatok megfordítása, például Anna alacsonyabb, mint Berci, Berci magasabb, mint Anna;

- változó helyzetek megfigyelése, a változás jelölése nyíllal;
- sorozatok képzése tárgyakkal, mozgással, hanggal, valamilyen logikai készlet elemeivel, számokkal;
- összefüggések keresése egyszerű sorozatok elemei között;
- sorozat alkotása közösen értelmezett szabály szerint;
- tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott egyszerű periodikus sorozatok folytatása;
- a mindennapi életünkből jól ismert periódusok megfigyelése: évszakok, hónapok, hetek napjai, napszakok;
- elkezdett sorozatok, táblázatok egyszerű szabályának felismerése.

Fogalmak

szabály, sorozat, számsorozat, növekvő, csökkenő, kapcsolat, számpár, számhármas

Javasolt tevékenységek

- Kakukktojás-kereső játékok.
- „Mi változott?” játék,
- Ismétlődő mozgásos cselekvések, például tapsolás, dobolás, dobbantás, koppantás, ugrás, guggolás, tapsolás, dobolás, dobbantás, koppantás, ugrás, guggolás...
- Alakzatokkal kirakott periodikus sorozat lejátszása, például 2 háromszög, 1 kör ismétlődik; a háromszögre tapsolunk, a körre dobbantunk,
- Ismétlődő ritmusjelek letapsolása,
- Kapcsolatok megfigyelése oda-vissza, például: szülő-gyerek, testvér, osztálytárs; alacsonyabb, magasabb, egyforma magas; idősebb, fiatalabb, ugyanannyi idős,
- Több gyerek közötti kapcsolati háló megjelenítése rámutatással; a mutatás lejegyzése nyilakkal; például mindenki mutasson az idősebbre,

TÉMAKÖR: ADATOK MEGFIGYELÉSE

ÓRASZÁM: 3 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adatokat gyűjt a környezetében;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- minőségi és mennyiségi tulajdonsággal kapcsolatos adatok megfigyelése, gyűjtése, rögzítése.

Fogalmak

adat

Javasolt tevékenységek

- „Tornasor” játék: a tanulók oszlopokba rendeződnek valamilyen szempont szerint, például ki melyik hónapban, évszakban született; mekkora a lábmérete, kisujj mérete; hány betűből áll a neve.
- Versenyek eredményének feljegyzése, például „Ki tud több gyufaszálat egyesével felvenni a földről egy perc alatt?”; a versenyzők eredményének rögzítése négyzethálós papíron.

TÉMAKÖR: VALÓSZÍNŰSÉGI GONDOLKODÁS

ÓRASZÁM: 3 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- részt vesz olyan játékokban, kísérletekben, melyekben a véletlen szerepet játszik;
- tapasztalatai alapján különbséget tesz a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” események között;
- megítéli a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” eseményekkel kapcsolatos állítások igazságát;
- tapasztalatai alapján tippet fogalmaz meg arról, hogy két esemény közül melyik esemény valószínűbb olyan, véletlentől függő szituációk során, melyekben a két esemény valószínűsége között jól belátható a különbség;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- részvétel valószínűségi játékokban; intuitív esélylatolgatás, tippek megfogalmazása;
- valószínűségi kísérletek végzése, események megfigyelése;
- játékos tapasztalatszerzés a véletlenről, a biztosról és a lehetetlenről;
- „Biztos”, „lehetséges, de nem biztos” és „lehetetlen” események megfigyelése kísérletek során.

Fogalmak

véletlen; „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” esemény; tipp

Javasolt tevékenységek

- „Kukás” játékok.
- „Macska-egér harc” játék: 20 mezőből álló pályán haladnak a bábuk, az egér indul, 1-2-3-4-es dobásokra haladhat a dobott értéknek megfelelően, a macska pedig 5-6-os dobásra; utoléri-e a macska az egeret, mielőtt az egér a 20-as mezőn lévő egérlyukba ér?
- „Teknős és nyúl” játék: 20 mezőből álló pályán haladnak a „versenyzők”; teknős 1-2-3-4-es dobásra mozdul, nyúl 5-6-ra; az nyer, aki hamarabb ér célba.
- Tippelős feladat: a tanulók házi kedvencei nevének felírása cetlikre; fajonkénti csoportosításuk (kutya, macska, akvárium stb.); a csoportosítás alapján oszlopdiagram készítése; a cetlik kalapba gyűjtése, majd húzás a kalapból; húzás előtt az oszlopdiagram jellemzőinek figyelembevételével tippelés, hogy milyen állat nevét húzzuk majd ki a kalapból.

A fejlesztés várt eredményei az 1. évfolyam végén, tantárgyi minimum

1. Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	- válogatásokat végez saját szempont szerint személyek, tárgyak, dolgok, számok között - folytatja a megkezdett válogatást felismert szempont szerint - megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat - megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis
2. Rendszerezés, rendszerképzés	- adott elemeket elrendez választott és megadott szempont szerint is - sorba rendezett elemek közé elhelyez további elemeket a felismert szempont szerint
3. Állítások	- tudatosan emlékezetébe vés szavakat, számokat, utasítást, adott helyzetre - vonatkozó megfogalmazást

	- hiányos állításokat igazzá tevő elemeket válogat megadott alaphalmazból - példákat gyűjt konkrét tapasztalatai alapján matematikai állítások alátámasztására
4. Problémamegoldás	- a tevékenysége során felmerülő problémahelyzetben megoldást keres - az értelmezett problémát megoldja - megoldását értelmezi, ellenőrzi
5. Szöveges feladatok megoldása	- értelmezi, elképzeli, megjeleníti a szöveges feladatban megfogalmazott hétköznapi szituációt - szöveges feladatokban megfogalmazott hétköznapi problémát megold matematikai ismeretei segítségével - tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetéses szöveges feladatokat - az értelmezett szöveges feladathoz hozzákapcsol jól megismert matematikai modellt - választ fogalmaz meg a felvetett kérdésre
6. Szám és valóság kapcsolata	- helyesen alkalmazza a feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmakat 20-as számkörben - helyesen érti és alkalmazza a feladatokban a „valamennyivel” több, kevesebb fogalmakat
7. Számlálás, becslés	- megszámlál és leszámlál adott (alkalmilag választott vagy szabványos) egységgel meg- és kimér, oda-vissza számlál a 20-as számkörben

8. Számok rendezés	- nagyság szerint sorba rendez számokat, mennyiségeket - megadja és azonosítja számok sokféle műveletes alakját - megtalálja a számok helyét számegyenesen, a számegyenesnek ugyanahhoz a pontjához rendeli a számokat különféle alakjukban, a 20-as számkörben - megnevezi a 20-as számkör számainak egyes szomszédjait
9. Számok tulajdonságai	- számokat jellemez tartalmi és formai tulajdonságokkal - helyesen írja az arab számjeleket - ismeri a római számjelek közül az I, V, X jeleket
10. Számok helyi értékes alakja	- érti a számok tízesekből és egyesekből való épülését, tízesek és egyesek összegére való bontását - helyesen írja és olvassa a számokat a tízes számrendszerben 20-ig
11. Mérőeszköz használata, mérési módszerek	- helyesen használja a hosszúságmérés, az űrtartalommérés és a tömegmérés szabványegységei közül a következőket: m, l, kg, - ismeri az időmérés szabványegységeit: az órát, a napot, a hetet, a hónapot, az évet
12. Alapműveletek értelmezése	- helyesen értelmezi a 20-as számkörben az összeadást, a kivonást - hozzákapcsolja a megfelelő műveletet adott helyzethez, történéshez, egyszerű szöveges feladathoz - helyesen használja a műveletek jeleit

13. Alapműveletek tulajdonságai	- számolásaiban felhasználja a műveletek közti kapcsolatokat, számolásai során alkalmazza konkrét esetekben a legfontosabb műveleti tulajdonságokat - megold hiányos műveletet, műveletsort az eredmény ismeretében, a műveletek megfordításával is
14. Szóbeli számolási eljárások	- alkalmazza a számolást könnyítő eljárásokat
15. Fejben számolás	- fejben pontosan összead és kivon a 20-as számkörben
16. Alkotás térben és síkon	- szabadon épít, kirak formát, mintát adott testekből, síklapokból - minta alapján létrehoz térbeli, síkbeli alkotásokat - sormintát, síkmintát felismer, folytat
17. Alakzatok geometriai tulajdonságai	- megkülönböztet, azonosít egyedi konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket - megnevezi a sík és görbült felületeket, az egyenes és görbe vonalakat, szakaszokat tapasztalati ismeretei alapján - megnevezi a háromszögeket, négyszögeket, köröket
18. Transzformációk	- tapasztalattal rendelkezik mozgással, kirakással a tükörkép előállításáról
19. Tájékozódás térben és síkon	- helyesen használja az irányokat és távolságokat jelölő kifejezéseket térben és síkon - tájékozódik lakóhelyén, bejárt terepen: bejárt útvonalon visszatalál adott helyre

20. Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	- összefüggéseket keres sorozatok elemei között - tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatokat folytat - elsorolja az évszakokat, hónapokat, napokat, napszakokat egymás után, tetszőleges kezdőponttól is
21. Adatok megfigyelése	- adatokat gyűjt a környezetében
22. Valószínűségi gondolkodás	- tapasztalatai alapján tippet fogalmaz meg arról, hogy két esemény közül melyik esemény valószínűbb

A továbbhaladás feltételei az 1. évfolyam végén

A továbbhaladás feltételei az 1. évfolyam végén	A tanuló képes 20-as számkörben - halmazokat összehasonlítani az elemek száma szerint; - halmazt alkotni; - állítások igazságtartalmának eldöntése; - állítások megfogalmazására; - összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés megállapítására; - közös tulajdonság felismerésére, megnevezésére; - több, kevesebb, ugyannyi fogalmának helyes használatára; - néhány elem sorba rendezésére próbálgatással; - számokat ír, olvas; - megtalálja a számok helyét a számegyenesen; - meghatározni az egyes, tízes számszomszédokat; - természetes számok nagyság szerinti összehasonlítására; - matematikai jelek: +, –, =, <, > ismerete, használata; - képes összeadni, kivonni; - képes szöveges feladat értelmezésére, megjelenítésére rajz segítségével, leírása számokkal, segítséggel - megkülönbözethetni a páros és páratlan számokat; - növekvő és csökkenő számsorozatok folytatása;

	- számpárok közötti kapcsolatok felismerése. - ismeri az egyenes, görbe vonalakat; - képes a test és a síkidom megkülönböztetésére; - képes tájékozódni, ismeri az irányokat; - ismeri a hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő fogalmak jelentését; - a szabvány mértékegységeket ismer: m, l, kg, óra, nap, hét, hónap, év; - mennyiségek közötti összefüggések felismerése; - mérőeszközök használatára; - közös tevékenységekben, csoportokban dolgozni, gondolkodni, társait segíteni, együttműködni; - adatokról megállapításokat megfogalmazni.

3.4.3. 2. ÉVFOLYAM

A 2. évfolyamon a matematika tantárgy óraszáma: 136 óra.

	Heti óraszám	Éves óraszám
2. évfolyam	**4**	**136**

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	2.o.
Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	4
Rendszerezés, rendszerképzés	4
Állítások	4
Problémamegoldás	4
Szöveges feladatok megoldása	6
Szám és valóság kapcsolata	9
Számlálás, becslés	6
Számok rendezése	6
Számok tulajdonságai	9
Számok helyi értékes alakja	5

Mérőeszköz használata, mérési módszerek	10
Alapműveletek értelmezése	10
Alapműveletek tulajdonságai	8
Szóbeli számolási eljárások	10
Fejben számolás	9
Alkotás térben és síkon	4
Alakzatok geometriai tulajdonságai	6
Transzformációk	3
Tájékozódás térben és síkon	4
Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	9
Adatok megfigyelése	3
Valószínűségi gondolkodás	3
Összes óraszám:	**136**

TÉMAKÖR: VÁLOGATÁS, HALMAZOK ALKOTÁSA, VIZSGÁLATA

ÓRASZÁM: 4 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- halmazábrán elhelyez elemeket adott címkék szerint;
- adott, címkékkel ellátott halmazábrán elhelyezett elemekről eldönti, hogy a megfelelő helyre kerültek-e; a hibás elhelyezést javítja;
- talál megfelelő címkéket halmazokba rendezett elemekhez;
- megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük…”, „egyik sem…” és a velük rokon jelentésű szavakat;
- két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg;
- két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat, személyeket, szavakat, számokat, alakzatokat;

- megfogalmazza a halmazábra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- rész-egész viszonyának vizsgálata tevékenységekkel;
- adott elemek válogatása választott vagy megadott szempont szerint;
- elkezdett válogatás során létrejövő halmazelemek közös tulajdonságának felismerése, megnevezése; címkézés, a válogatás folytatása;
- megadott elemek egy tulajdonság szerinti kétfelé válogatása; a logikai „nem” használata a tulajdonság tagadására;
- halmazok képzése tagadó formában megfogalmazott tulajdonság szerint, például nem piros;
- konkrét tárgyak, készletek elemeinek halmazokba rendezése mozgásos tevékenységgel;
- elemek elhelyezése halmazábrában;
- tulajdonságok alapján igaz állítások megfogalmazása.

Fogalmak

tulajdonság, azonos, különböző, logikai „nem”

Javasolt tevékenységek

- Játék tanító által készített 3, 4 ábrás kártyakészlettel, tananyaghoz igazított tartalommal.
- Játék tanító által készített logikai kártyacsomaggal.
- „Kapuőr” útválasztó játék például: mozgással, logikai készletek elemeivel, számokkal, formákkal.
- Logikai lapokból „kígyó” készítése, a szomszédos elemek között 1-2-3-4 eltérő tulajdonsággal.
- Táblás stratégiai játék, logikai lapokkal.
- Tanulók, tárgyak válogatása hulahoppkarikán belülre és kívülre.
- Átlátszó dobozokba logikai készlet elemeinek válogatása; részhalmazra vezető válogatás esetén a dobozok egymásba helyezése tanulói ötlet alapján.

TÉMAKÖR: RENDSZEREZÉS, RENDSZERKÉPZÉS

ÓRASZÁM: 4 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- sorba rendezett elemek közé elhelyez további elemeket a felismert szempont szerint;
- két, három szempont szerint elrendez adott elemeket többféleképpen is; segédeszközként használja a táblázatos elrendezést és a fadiagramot;
- megkeresi egyszerű esetekben a két, három feltételnek megfelelő összes elemet, alkotást;
- megfogalmazza a rendezés felismert szempontjait;
- helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- megkeresi két, három szempont szerint teljes rendszert alkotó, legfeljebb 48 elemű készlet hiányzó elemeit, felismeri az elemek által meghatározott rendszert.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- különféle logikai készletek esetén (teljes rendszert alkotó legfeljebb 24 elemnél) a hiány felismerése a rendszerező tevékenység elvégzése után;
- feltételeknek megfelelő alkotások felsorolása egyszerű esetekben: két feltétel esetén, kis elemszámú problémánál.

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- „Királyos” játék logikai lapokkal párban: egy kiválasztott elem jelképezi a királyt; az egyik játékos olyan lapot választ, ami a királytól két tulajdonságban tér el, a másik játékosnak olyan lapot kell választania, ami a királytól és a társa által választott laptól is két-két tulajdonságban tér el; a következő körben szerepcsere; veszít, aki nem tud rakni.
- Két szempont szerint elemek táblázatba rendezése, hiányzó elem megtalálása.
- Piros-fehér-zöld csíkokból 3 sávos zászlók összeállítása.
- Táncospárok, kézfogások szituációs játékokkal.

TÉMAKÖR: ÁLLÍTÁSOK

ÓRASZÁM: 4 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tudatosan emlékezetébe vés szavakat, számokat, utasítást, adott helyzetre vonatkozó megfogalmazást;
- hiányos állításokat igazzá tevő elemeket válogat megadott alaphalmazból;
- helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- példákat gyűjt konkrét tapasztalatai alapján matematikai állítások alátámasztására.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- konkrét, megfigyeléssel ellenőrizhető állítások igazságának eldöntése;
- egyszerű hiányos állítások kiegészítése igazzá vagy tévessé konkrét elemek, elempárok nevének, jelének behelyettesítésével, például személyek, tárgyak, színes rudak, formák.

Fogalmak

igaz-hamis

Javasolt tevékenységek

- „Jancsi bohóc azt mondja, hogy…” játék: állítások értékelése tárcsával, például zöld (mosolygós fej), ha igaz, piros (szomorú fej), ha hamis.
- „Mi kerülhet a dobozba?” játék: egy hiányos állítás változója egy doboz, amibe tárgyakat helyezve egészítjük ki a mondatot, majd döntünk az állítás igazságáról.
- „Foltozós” feladat: lyukas papírcsíkon hiányos állítás, például „A hmm-hmm-nek négy lába van”; ha úgy helyezzük a papírcsíkot, hogy a lyukon keresztül egy kutya képe látszik, akkor igaz az állítás, ha egy rigó képe látszik, akkor hamis.

TÉMAKÖR: PROBLÉMAMEGOLDÁS

ÓRASZÁM: 4 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az értelmezett problémát megoldja;
- a problémamegoldás során a sorrendben végzett tevékenységeket szükség szerint visszafelé is elvégzi;

- megoldását értelmezi, ellenőrzi;
- kérdést tesz fel a megfogalmazott probléma kapcsán;
- tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetéses szöveges feladatokat;
- egy- és többszemélyes logikai játékban döntéseit mérlegelve előre gondolkodik.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- tevékenységgel, megjelenítéssel értelmezett probléma megoldása;
- egy- és kétlépéses cselekvéssor, műveletsor elvégzése visszafelé is;
- ismert problémák, feladatok megoldása változatos formákban;
- részvétel egy- és többszemélyes logikai játékban.

Fogalmak

nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- Visszaemlékezés korábbi történések egymásutániságára a tanulók saját élményeivel kapcsolatban, játékok során vagy például az „Én elmentem a vásárba” című dal éneklésével.
- Cselekvéssor visszafelé lejátszása, például: megfordítható napi tevékenységek végzése oda-vissza, útvonalak bejárása, visszatalálás.
- Láncmesék lejátszása.
- Mesékben valamely cselekvés, körülmény változtatása esetén a következmények átgondolása: „Mi lenne, ha …”; Kalandválasztós történetek, például: Varró Dániel: Leprikónok átka.
- Műveletsor lejátszása sorba állított dobozokba apró tárgyak pakolásával, majd a műveletsor lejátszása visszafelé.
- Egyszerűbb táblás logikai, stratégiai játékok; kártyajátékok.
- Logikai rejtvények egyszerűbb feladványai, például: sudoku (kisebb méretű, állatokkal, növényekkel...), Lakótelepi panoráma, futoshiki (több-kevesebb sudoku), binary sudoku.

TÉMAKÖR: SZÖVEGES FELADATOK MEGOLDÁSA

ÓRASZÁM: 6 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- értelmezi, elképzeli, megjeleníti a szöveges feladatban megfogalmazott hétköznapi problémát;
- szöveges feladatokban megfogalmazott hétköznapi problémát megold matematikai ismeretei segítségével;
- tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold következtetéses, szöveges feladatokat;
- megkülönbözteti az ismert és a keresendő (ismeretlen) adatokat;
- megkülönbözteti a lényeges és a lényegtelen adatokat;
- az értelmezett szöveges feladathoz hozzákapcsol jól megismert matematikai modellt;
- a megválasztott modellen belül meghatározza a keresett adatokat;
- a modellben kapott megoldást értelmezi az eredeti problémára; arra vonatkoztatva ellenőrzi a megoldást;
- választ fogalmaz meg a felvetett kérdésre;
- önállóan értelmezi a hallott, olvasott matematikai tartalmú szöveget;
- nyelvi szempontból megfelelő választ ad a feladatokban megjelenő kérdésekre.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- elmondott szöveges feladatok értelmezése megjelenítése kirakásokkal;
- szöveges feladatok olvasása, értelmezése, eljátszása, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal;
- adatok gyűjtése, lényeges adatok kiemelése;
- kérdés értelmezése, a keresendő adatok azonosítása;
- szöveges feladatok megoldása;
- adatok és azok kapcsolatainak megjelenítése valamilyen egyszerűsített rajz, matematikai modell segítségével, például művelet, nyíldiagram, halmazábra, sorozat tanítói segítséggel;
- ismeretlen adatok meghatározása a modellen belül;
- megoldás értelmezése az eredeti problémára, és ellenőrzés a szöveg szerinti szituációban;
- nyelvileg és matematikailag helyes válasz megfogalmazása;
- szöveges feladatok alkotása hétköznapi szituációkhoz, képekhez, képpárokhoz, adott matematikai modellhez, számfeladathoz.

Fogalmak

szöveges feladat, adat, ismeretlen adat, információ, ellenőrzés, szöveges válasz

Javasolt tevékenységek

- Szöveges feladatról készült ábrák, rajzok összehasonlítása, értékelése; praktikus, de az értelmezést segítő ábrák gyűjtése.
- „Feladatküldés”: csoportonként adott modellhez szöveges feladat alkotása, a feladat továbbadása másik csoportnak, akik visszaküldik a megoldást; a feladatírók ellenőrzik.

TÉMAKÖR: SZÁM ÉS VALÓSÁG KAPCSOLATA

ÓRASZÁM: 9 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összehasonlít véges halmazokat az elemek száma szerint;
- helyesen alkalmazza a feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmakat 100-as számkörben;
- helyesen érti és alkalmazza a feladatokban a „valamennyivel” több, kevesebb fogalmakat;
- érti és helyesen használja a több, kevesebb, ugyanannyi relációkat halmazok elemszámával kapcsolatban, valamint a kisebb, nagyobb, ugyanakkora relációkat a megismert mennyiségekkel (hosszúság, tömeg, űrtartalom, idő, terület, pénz) kapcsolatban 100-as számkörben;
- használja a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezéseket a természetes számok körében;
- helyesen használja a mennyiségi viszonyokat kifejező szavakat, nyelvtani szerkezeteket;
- megfelelő szókincset és jeleket használ mennyiségi viszonyok kifejezésére szóban és írásban.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- kis darabszámokat ránézésre felismer többféle rendezett alakban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- mennyiségek (hosszúság, tömeg, terület, űrtartalom, idő, pénz) összemérése, összehasonlítása: kisebb, kevesebb, nagyobb, több, ugyanakkora, ugyanannyi;

- halmazok elemszám szerinti összehasonlítása párosítással (egy-egy értelmű leképezéssel): több, kevesebb, ugyanannyi relációk felismerése, megnevezése 100-as számkörben;
- mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a <, >, = jelekkel;
- szám jelének hozzákapcsolása az ugyanannyi viszonyban lévő mennyiségekhez 100-as számkörben;
- a mennyiségi viszonyok kifejezésére szolgáló szavak, jelek értése és használata szóban és írásban;
- számok tulajdonságainak vizsgálata cselekvő tapasztalatszerzés alapján;
- tapasztalatszerzés a 100-as számkör számainak mérőszámként való megjelenéséről (például: 28, 28 dl, 28 l, 28 kg; 64 tízes számszomszédjai, 64 cm, 60 cm-nél nagyobb és 70 cm-nél kisebb mennyiség; tízes csoportosítás érzékeltetése kirakással: 64 cm az 6 narancssárga rúd és 4 fehér kis kocka hosszúságú).

Fogalmak

kisebb, nagyobb, ugyanakkora, több, kevesebb, ugyanannyi, párosítás, bontás

Javasolt tevékenységek

- „Pénzcsörgető”: a gyerekek csukott szemmel hallgatják, ahogy egy tálba pénzérméket ejtünk; „Mennyi a tálban lévő pénzérmék összege?”, „Milyen értékű pénzeket csörgettünk, ha összesen 15 Ft van a tálban?”
- „Helyi értékes pénzcsörgető”: különböző hangot adó tálakba ejtjük az érméket; az egyeseket az egyik tálba, a tízeseket a másikba, tetszőleges sorrendben.
- Mennyiség megmaradásának vizsgálata, például különböző alakú üvegekbe öntögetéssel.
- Darabszám megmaradásának vizsgálata, például ugyanannyi korong sűrűn egymás mellett és széthúzva; ugyanannyi korong rendezetlen és rendezett alakzatban.
- „Keveredj! Állj meg! Csoportosulj!” játék.
- Játék „pöttyöskártyával”, például memóriajáték többféle szabállyal (párt alkot az azonos számosságú, kettő különbségű, együtt 10-et adó).
- Lufik számának bontása két csapat között a lufik ütögetésével: két csapat a saját térfeléről lufikat ütöget a másik csapat térfelére; tapsra leállnak, megszámlálják, melyik térfélen hány lufi van.

TÉMAKÖR: SZÁMLÁLÁS, BECSLÉS

ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megszámlál és leszámlál; adott (alkalmilag választott vagy szabványos) egységgel meg- és kimér a 100-es számkörben; oda-vissza számlál kerek tízesekkel, százasokkal, ezresekkel;
- ismeri a következő becslési módszereket: közelítő számlálás, közelítő mérés, mérés az egység többszörösével; becslését finomítja újrabecsléssel.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- meg- és leszámlálások egyesével;
- számlálás során az utolsó számnév hozzákapcsolása az összességhez;
- meg- és leszámlálások valahányasával, például kettesével, tízesével, ötösével, négyesével, hármasával oda-vissza 100-as számkörben eszközökkel (például: hétköznapi tárgyak, abakusz, pénz) és eszközök nélkül;
- tapasztalatszerzés darabszámok, mennyiségek becslésével kapcsolatban 100-as számkörben;
- becslés szerepének, korlátainak megismerése;
- becslés során a korábbi tapasztalatok és a becsülendő mennyiség tulajdonságainak figyelembevétele;
- becslés ellenőrzése párosítással, összeméréssel;
- becslések értékelése.

Fogalmak

számlálás, becslés

Javasolt tevékenységek

- „Számfuttatás” játék oda-vissza, tetszőleges számról indítva, tetszőleges „lépéssel”, például 60-tól 6-osával visszafelé.
- Oda-vissza számlálás közben periodikus mozdulatok, például taps elöl, taps fent, taps hátul, ugrás, dobbantás.

- „Lépj hozzám!” játékos feladat: a játékvezető a kör közepén áll, és egyesével kéri a játékosokat, hogy lépjenek hozzá egyforma lépésekkel, és fogjanak vele kezet, például „Zsolt, lépj hozzám 24 egyforma lépéssel!”
- 12-es, 13-as… 16-os… 20-as gyűjtések; 30-nál nagyobb, de 100-nál kisebb darabszámú dolgok gyűjtése; 100-as gyűjtés apró tárgyakból leszámlálással és előrecsomagolt dolgok megszámlálásával.
- Tevékenységek madzagra fűzött színes gyöngyökkel, például „Húzz külön adott számú gyöngyöt minél gyorsabban!”, „Készíts négy egyforma csoportot!”; a felfűzés lehet összevissza vagy kettesével, ötösével, ... csoportosítva, 100-as számkörben tetszőlegesen megválasztott számú gyönggyel.
- Gyufaskatulyákban apró dolgok (például csavarok) számának becslése rázogatással.

TÉMAKÖR: SZÁMOK RENDEZÉSE

ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- nagyság szerint sorba rendez számokat, mennyiségeket;
- megadja és azonosítja számok sokféle műveletes alakját;
- megtalálja a számok helyét, közelítő helyét egyszerű számegyenesen, számtáblázatokban, a számegyenesnek ugyanahhoz a pontjához rendeli a számokat különféle alakjukban a 100-as számkörben;
- megnevezi a 100-es számkör számainak egyes, tízes szomszédjait, tízesekre kerekített értékét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- sorszámok ismerete, alkalmazása;
- számvonal, számegyenes alkotása, rajzolása, a számok helyének jelölésével 100-as számkörben;
- számegyenes irányának, egységének megadása két szám kijelölésével;
- leolvasások a számegyenesről;
- számok, műveletes alakban megadott számok (például: 20:2, 5·2) helyének megkeresése a számegyenesen 100-as számkörben;
- számok, mennyiségek nagyság szerinti sorba rendezése;
- számok helyének azonosítása számtáblázatokban;

- számok helyének azonosítása 10×10-es táblán (0–99-ig, valamint 1–100-ig);
- számok változásának követése 10×10-es táblán (0–99-ig, valamint 1–100-ig);
- számok egyes, tízes szomszédainak ismerete, megnevezése 100-as számkörben.

Fogalmak

sorszám, számegyenes, számtábla, nagyobb, kisebb, növekedés, csökkenés, egyes számszomszéd, tízes számszomszéd

Javasolt tevékenységek

- Sorszámok alkalmazása versenyek eredményhirdetésekor.
- Kukás játék: mindenki rajzol 5 négyzetet és egy kukát; számokat húznak például 1–20-ig számkártyákból; a húzott számot mindenki beírja valamelyik négyzetbe úgy, hogy a négyzetekben levő számok végül növekvő sorrendben legyenek; ha valaki nem tudja beírni a húzott számot, akkor az a szám megy a kukába; az győz, aki leghamarabb kitölti minden négyzetét.
- Gyufaskatulyákon számok 0–10-ig, mindben annyi csavar, amelyik szám rá van írva; a számokat lefordítjuk, a skatulyák tömege, rázogatása segítségével rendezzük növekvő, csökkenő sorrendbe a számokat.
- „Vigyázz6!” játék.
- Lépkedések 10×10-es táblán, nevezetes irányok megfigyelése.
- Üres 10×10-es táblán néhány megadott szám segítségével bizonyos helyek azonosítása.
- Számbarkochba „valaminél nagyobb”, „valaminél kisebb” kérdések segítségével.

TÉMAKÖR: SZÁMOK TULAJDONSÁGAI

ÓRASZÁM: 9 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!

Tanulási EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- számokat jellemez tartalmi és formai tulajdonságokkal;
- számot jellemez más számokhoz való viszonyával;
- ismeri a római számjelek közül az I – XX-ig jeleket, hétköznapi helyzetekben felismeri az ezekkel képzett számokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- helyesen írja az arab számjeleket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- számok kifejezése művelettel megadott alakokban, például: 21-6, 3·5;
- párosság és páratlanság ismerete ;
- hármasával, négyesével, ötösével… és 3, 4, 5… egyenlő darabszámú csoportból végzett csoportosítások;
- háromszögszámok, négyzetszámok megfigyelése különféle eszközökkel végzett alkotások során;
- számok közti viszonyok megfigyelése, például: adott számnál nagyobb, kisebb valamennyivel, adott számnak a többszöröse;
- számok formai tulajdonságainak megfigyelése: számjegyek száma, számjegyek egymáshoz való viszonya;
- számok tartalmi, formai jellemzése, egymáshoz való viszonyuk kifejezése kitalálós játékokban.

Fogalmak

számjegy; egyjegyű, kétjegyű számok; páros, páratlan

Javasolt tevékenységek

- Shut the box típusú játék két kockával.
- „Ország, város” játék: sorsolt számjegyekből az oszlopoknak megfelelő tulajdonságú számok előállítása.
- Számjelek megjelenítése nagymozgásokkal, például számjel alakúra formázott kötélen végiglépkedés, locsolókannával az iskolaudvaron, ujjal írás zsemlemorzsába.

TÉMAKÖR: SZÁMOK HELYI ÉRTÉKES ALAKJA

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- érti a számok tízesekből és egyesekből való épülését, százasok, tízesek és egyesek összegére való bontását;
- érti a számok számjegyeinek helyi, alaki, valódi értékét;
- helyesen írja és olvassa a számokat a tízes számrendszerben 100-ig.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- csoportosítások, beváltások valahányasával különféle eszközökkel, például apró tárgyakkal, tojástartóval, színes rudakkal, pénzekkel, legoval;
- mérések különböző egységekkel és többszöröseikkel;
- leltárak készítése az elvégzett tevékenységek alapján nem tízes számrendszerekben (főleg 3-asával, 4-esével, 2-esével való csoportosítást követően);
- csoportosítások, beváltások tízesével különféle eszközökkel, például: apró tárgyak, tojástartó, építőkockák, pénzek, lego-elemek;
- leltárak készítése 10-esével történő csoportosítások, beváltások után;
- számok tízesekre és egyesekre bontott alakjainak előállítása és felismerése nem csak helyi érték szerint rendezett alakban;
- számok írása, olvasása számrendszeres, azaz helyi értékes alakjukban, 100-as számkörben.

Fogalmak

csoportosítás, beváltás, leltár, bontott alak, tízes, egyes

Javasolt tevékenységek

- Adott számosságú apró dolog csomagolása csoportmunkában hármasával, majd ugyanannyi csomagolása négyesével; a csomagolások alapján készült leltárak összehasonlítása.
- Csomagolások leltárak alapján.
- Csomagolások átlátszatlan és átlátszó csomagolással.
- Csoportosítások rajzolt képeken.
- Leltárak kiolvasása különböző csoportosítások (köztük tízesével is) után.
- Játék logikai készlettel: csoportosítás, beváltás, gyűjtött vagyon összehasonlítása (6 háromszög ér 1 négyzetet, 2 négyzet 1 kört).
- Számországok pénzeinek csoportosítása, beváltása, leltározása, adott összeg kifizetése legkevesebb számú „érmével”, például petákokkal (1, 3, 9, 27), fityingekkel (1, 2, 4, 8, 16).
- Ismerkedés a lego-készlettel.

TÉMAKÖR: MÉRŐESZKÖZ HASZNÁLATA, MÉRÉSI MÓDSZEREK

ÓRASZÁM: 10 óra

Tanulási eredménye

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megbecsül, mér alkalmi és szabványos mértékegységekkel hosszúságot, tömeget, űrtartalmat és időt;
- helyesen alkalmazza a mérési módszereket, használ skálázott mérőeszközöket, helyes képzete van a mértékegységek nagyságáról;
- helyesen használja a hosszúságmérés, az űrtartalommérés és a tömegmérés szabványegységei közül a következőket: cm, dm, m; dl, l; dkg, kg;
- ismeri az időmérés szabványegységeit: az órát, a percet, a másodpercet, a napot, a hetet, a hónapot, az évet;
- ismer hazai pénzcímleteket 100-as számkörben;
- összeveti azonos egységgel mért mennyiség és mérőszáma nagyságát, összeveti ugyanannak a mennyiségnek a különböző egységekkel való méréskor kapott mérőszámait;
- területet mér különböző egységekkel lefedéssel vagy darabolással;
- alkalmazza a felváltást és beváltást különböző pénzcímletek között;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- változatos mennyiségek érzékszervi összehasonlítása;
- változatos mennyiségek közvetlen összemérése;
- változatos mennyiségek összemérése közvetítő segítségével;
- mérési módszerek megismerése;
- mennyiségek becslése, megmérése, kimérése választott alkalmi egységekkel, például: arasz, lépés, pohárnyi, kanálnyi, tenyérnyi;
- mennyiségek becslése, megmérése, kimérése választott objektív egységekkel, például: pálcikák, színes rudak;
- tapasztalatszerzés a mennyiségről, mint az egység többszöröséről;
- mérőszám fogalmának megértése;
- mennyiségek összehasonlítása; mennyivel nagyobb mennyiség, mennyivel kisebb mennyiség, hányszor akkora, hanyadrésze;

- különböző mennyiségek mérése ugyanazzal az egységgel; annak megfigyelése, tudatosítása, hogy a nagyobb mennyiséget több egység teszi ki, a kevesebb mennyiséget kevesebb egység teszi ki;
- azonos mennyiségek mérése különböző egységekkel; annak megtapasztalása, megfigyelése, hogy kisebb egységből több teszi ki ugyanazt a mennyiséget, nagyobb egységből kevesebb teszi ki ugyanazt a mennyiséget;
- mennyiségek becslése, megmérése, kimérése szabványmértékegységek közül a következőkkel: cm, dm, m; dl, l; dkg, kg;
- hétköznapi tapasztalatok szerzése a szabványmértékegységek nagyságáról;
- skálázott mérőeszközök készítése alkalmi egységekkel, használata tanítói segítséggel;
- szabványos mérőeszközök használata;
- időbeli tájékozódás, időbeli periódusok megismerése; időbeli relációt tartalmazó szavak értelmezése;
- az időmérés egységeinek megismerése: óra, perc, másodperc;
- egész órák és percek leolvasása különféle analóg és digitális órákról;
- különböző hazai és külföldi pénzek címleteinek megismerése 100-as számkörben szituációs játékokban.

Fogalmak

összehasonlítás, mérés, mérőeszköz, mérőszám, mértékegység, hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő, cm, dm, m, dl, l, kg, másodperc, perc, óra, nap, hét, hónap, év

Javasolt tevékenységek

- Mérőszalag készítése tenyér és ujj léptékekkel; színes rudak által meghatározott léptékekkel
- Skálázott mérőedény készítése pohárnyi víz és többszörösének kiméréséhez
- Mennyiségek becslése, majd a becslés ellenőrzése méréssel különböző objektív egységek esetén, például szakasz rajzolása, amelyik olyan hosszú, mint 2 világoskék rúd
- 1 perc becslése: mindenki becsukja a szemét, lehajtja a fejét, akkor nyitja ki a szemét, amikor úgy gondolja, hogy letelt az 1 perc
- Tapasztalatgyűjtés arról, hogy mire elég 1 perc, például hány szót vagy hány számot lehet leírni 1 perc alatt; mennyit ver a szívünk nyugalmi helyzetben, hányat lehet ugrani, mennyit ver a szívünk mozgás után 1 perc alatt

TÉMAKÖR: ALAPMŰVELETEK ÉRTELMEZÉSE

ÓRASZÁM: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- helyesen értelmezi a 100-as számkörben az összeadást, a kivonást, a szorzást, a bennfoglaló és az egyenlő részekre osztást;
- hozzákapcsolja a megfelelő műveletet adott helyzethez, történéshez, egyszerű szöveges feladathoz;
- értelmezi a műveleteket megjelenítéssel, modellezéssel, szöveges feladattal;
- helyesen használja a műveletek jeleit;
- megérti a következő kifejezéseket: tagok, összeg, kisebbítendő, kivonandó, különbség, tényezők, szorzandó, szorzó, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék;
- szöveghez, valós helyzethez kapcsolva zárójelet tartalmazó műveletsort értelmez, elvégez;
- szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveleteket megérti;
- szöveget, ábrát alkot matematikai jelekhez, műveletekhez.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- helyesen használja a műveletek jeleit;
- érti a szorzó- és bennfoglaló táblák kapcsolatát.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- összeadás, kivonás értelmezése, mint hozzáadás és elvétel…
- összeadás, kivonás értelmezése, mint egyesítés, és mint az egészből az egyik rész meghatározása;
- összeadás, kivonás értelmezése, mint összehasonlítás: valamennyivel kevesebb, valamennyivel több;
- kivonás értelmezése, mint különbség kifejezése;
- szorzás értelmezése tevékenységekkel egyenlő tagok összeadásaként;
- többszörösök közötti kapcsolatok megértése a szorzás értelmezése alapján (pl. adott szám 4-szerese a számmal nagyobb az adott szám 3-szorosánál, adott szám 2-szeresének és 3-szorosának az összege a szám 5-szöröse);

- a szorzó- és bennfoglaló táblák felépítése összefüggéseik szerint: 2-5-10, 2-4-8, 3-6-9, 7;
- osztás, mint bennfoglaló osztás és mint egyenlő részekre osztás értelmezése tevékenységekkel (például: szituációs játékok, különböző eszközökkel való kirakások);
- maradékos bennfoglaló osztás értelmezése tevékenységek során;
- szorzás és a kétféle osztás kapcsolatának értelmezése tevékenységek során előállított képek, majd megadott ábrák alapján;
- egyenlővé tevés tevékenységekkel és számokkal;
- történésről, kirakásról, képről többféle művelet értelmezése, leolvasása, lejegyzése;
- műveletről kirakás, kép, szöveges feladat készítése; műveletek eljátszása, lerajzolása, szöveggel értelmezése;
- szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveletek megértése tanítói segítséggel.

Fogalmak

összeadás, kivonás, összeg, különbség, szorzás, bennfoglalás, egyenlő részekre osztás, művelet, egyenlővé tevés, többszörös

Javasolt tevékenységek

- Egyesítéses összeadás értelmezéséhez tárgyak mérése színes rudakkal, kupakokkal vállfamérlegen.
- Hozzátevéses összeadás lejátszása játéktáblán való lépegetéssel.
- Valós dolgok számának megállapítása szorzással, például azonos állatok lábainak száma.
- Szorzat kirakása színes rudakkal, szorzat leolvasása mérőszalag segítségével.
- Bennfoglaló osztás kirakása tárgyakkal, például ceruzák dobozolása vagy lufik osztogatása.
- Egyenlő részekre osztás lejátszása, például süteményekkel, cukorkákkal, korongokkal.
- „Feladatküldés”: műveletről rajz, szöveg készítése.
- Összeadás, kivonás lego-elemekkel.

TÉMAKÖR: ALAPMŰVELETEK TULAJDONSÁGAI

ÓRASZÁM: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- számolásaiban felhasználja a műveletek közti kapcsolatokat, számolásai során alkalmazza konkrét esetekben a legfontosabb műveleti tulajdonságokat;
- megold hiányos műveletet, műveletsort az eredmény ismeretében, a műveletek megfordításával is;
- alkalmazza a műveletekben szereplő számok (kisebbítendő, kivonandó és különbség; tagok és összeg; tényezők és szorzat; osztandó, osztó és hányados) változtatásának következményeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- műveleti tulajdonságok megfigyelése változatos tevékenységek alapján: tagok, tényezők felcserélhetősége, csoportosíthatósága; összeg, különbség szorzása, szorzat széttagolása; például: 9+62 = 62+9; 25-17+5 = (25+5)-17; 3·9 = 3·5 + 3·4;
- a megértett műveleti tulajdonságok alkalmazása számolási eljárásokban, szöveges feladatokban, ellenőrzésnél;
- hiányos műveletek és műveletsorok megoldása az eredmény ismeretében a művelet megfordításával is 100-ig;
- műveletekben szereplő számok változtatása közben az eredmény változásának megfigyelése;
- műveletek közötti kapcsolatok megfigyelése és alkalmazása ellenőrzésnél.

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- „Hajtogató” segítségével a szorzótáblákon belüli és a szorzótáblák közti összefüggések felfedezése: 10×10-es négyzetrács hajtogatása a vonalak mentén, például 6×8-as téglalap hajtogatása után, félbehajtással 3×8 vagy 6×4, majd újabb félbehajtással 3×4, 6×2 vagy 3×4.
- Lépegetések számegyenesen, például 16-tól 35 lépés, 35-től 16 lépés.
- Színes rudak egymás mellé fektetésével a tényezők felcserélhetőségének tapasztalása, például 7 lila rúd = 6 fekete rúd: egymás után vonalba („hosszúságuk” érzékeltetése) és egymás mellé szőnyegezve („területük” érzékeltetése).
- Négyzetrácson kertek bekerítése.
- Műveletsor lejátszása egymás mellé állított dobozokba apró tárgyak pakolásával, majd a műveletsor visszafelé való lejátszása.

TÉMAKÖR: SZÓBELI SZÁMOLÁSI ELJÁRÁSOK

ÓRASZÁM: 10 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- alkalmazza a számolást könnyítő eljárásokat;
- fejben pontosan számol a 100-es számkörben a számok 10-zel, történő szorzásakor és maradék nélküli osztásakor.
- elvégzi a feladathoz szükséges ésszerű becslést, mérlegeli a becslés során kapott eredményt;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- számolási eljárások a műveletek értelmezései alapján 100-as számkörben;
- számolási eljárások szám- és műveleti tulajdonságok felhasználásával 100-as számkörben;
- sontások és pótlások alkalmazása;
- 100-as számkörben való összeadás, kivonás a 20-as számkörben tanultakkal való analógia alapján (tízesekre, egyesekre bontás felhasználásával);
- különféle számolási eljárások megismerése és a tanuló számára legkézenfekvőbb kiválasztása, begyakorlása;
- szorzó- és bennfoglaló táblák belső összefüggéseinek és egymás közti kapcsolatainak alkalmazása számolások során.

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- Mérőszalagon számok hozzáadása és elvétele színes rudak tetszőleges számhoz való hozzáillesztésével, hozzáadása és elvétele; az analógiák megfigyelése.
- Azonos művelet kapcsán a tanulók egyénileg alkalmazott számolási eljárásainak megfogalmazása, megosztása.
- „Boltos játék”: csak kerek tízesekkel lehet fizetni, a boltos visszaad.

TÉMAKÖR: FEJBEN SZÁMOLÁS

ÓRASZÁM: 9 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- fejben pontosan összead és kivon a 100-as számkörben;
- emlékezetből tudja a kisegyszeregy és a megfelelő bennfoglalások, egyenlő részekre osztások eseteit a számok tízszereséig;
- érti a szorzó- és bennfoglaló táblák kapcsolatát;
- fejben pontosan számol a 100-as számkörben egyjegyűvel való szorzás és maradék nélküli osztás során;
- fejben pontosan számol a 100-as számkörben végzett műveletekkel analóg esetekben.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- összeadás és kivonás kerek tízesekkel a 100-as számkörben;
- összeadás és kivonás kerek tízesekkel és egyjegyűekkel a 100-as számkörben;
- összeadás és kivonás teljes kétjegyűekkel és egyjegyűekkel a 100-as számkörben;
- teljes kétjegyű számok összeadása és kivonása 100-as számkörben eszközökkel, például tojástartókkal, számtáblázatokkal, abakusszal, pénzzel;
- teljes kétjegyű számok összeadása és kivonása 100-as számkörben, fejben;
- a szorzó- és bennfoglaló táblákon belüli kapcsolatok alapos megismerése, megértése tevékenységek, ábrák segítségével, és számolás a felfedezett összefüggések alkalmazásával;
- a szorzó- és bennfoglaló táblák közti kapcsolatok alapos megismerése, megértése tevékenységek, ábrák segítségével, és számolás a felfedezett összefüggések alkalmazásával;
- a 2-es, 5-ös, 10-es, 3-as, 4-es, 9-es szorzó- és bennfoglaló táblák eseteinek emlékezetből való felidézése;
- a 6-os, 7-es, 8-as szorzó- és bennfoglaló táblák eseteinek kiszámolása valamilyen számolási eljárás segítségével;
- 100-as számkörben szorzatok, hányadosok kiszámolása ismert szorzatokhoz való viszonyítással.

Fogalmak

kerek tízes

Javasolt tevékenységek

- „25 vagy semmi” játék párban.
- Szorzat alapján a társnál lévő szám kitalálása: a szorzatot a csoport mondja a két játékosnál lévő egy-egy szám összeszorzásával, a saját tényezőnket ismerjük.
- „Hajtogató”.
- Egy képről többféle művelet olvasása.
- 5-10, 2-4-8, 3-6 szorzótáblák közti kapcsolatok vizsgálata ujjak segítségével, például 4 gyerek bal kezén mutat 3 ujjat, majd 4 gyerek két kezén mutat 3-3 ujjat; az egyes mutatásokról olvasások „számtannyelven”.
- 5-10, 2-4-8, 3-6 szorzótáblák közti kapcsolatok vizsgálata korongok (vagy pénzek) kirakásával és azok tükrözésével különböző kiindulási helyzetekből, például két korong kirakása, tükörben látott korongok kirakása a tükör másik oldalára, az új kirakás tükrözése, és így tovább; az egyes helyzetekről olvasások „számtannyelven”.

TÉMAKÖR: ALKOTÁS TÉRBEN ÉS SÍKON

ÓRASZÁM: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- minta alapján létrehoz térbeli, síkbeli alkotásokat;
- sormintát, síkmintát felismer, folytat;
- testeket épít élekből, lapokból; testeket épít képek, alaprajzok alapján; elkészíti egyszerű testek alaprajzát;
- síkidomokat hoz létre különféle eszközök segítségével;
- alaklemezt, vonalzót használ alkotáskor;
- megtalálja az összes, több feltételnek megfelelő építményt, síkbeli kirakást;
- szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- építés egyszerűbb nézetek, egyszerűbb alaprajzok alapján;
- aokszögek előállítása nyírással, hajtogatással, pálcikákkal, gumikarika kifeszítésével, vonalzós rajzolással adott feltételek szerint;

- szimmetrikus alakzatok létrehozása térben és síkban (például: építéssel, kirakással, nyírással, hajtogatással, festéssel), és szükség szerint a szimmetria meglétének ellenőrzése választott módszerrel (például: tükör, hajtogatás);
- adott feltételeknek megfelelő többféle alakzat, minta előállítása.

Fogalmak

alaprajz

Javasolt tevékenységek

- „Szobasarok” cipősdobozból, belehelyezett játék megvilágítása 3 irányból, árnyékok megfigyelése.
- „Szobasarok” négyzethálós falaira rajzolt árnyékok alapján építés színes rudakból.
- Papírharmonika hajtása, a hajtások szélén nyírások, a papírlap szétnyitása után az ismétlődő minta megfigyelése, például egymás kezét fogó gyerekek.
- Geometriai fejtörők, például tangram, gyufarejtvények.
- Háromszögek, négyszögek nyírása egy egyenes vonal mentén, a keletkező síkidomok számának és alakjának vizsgálata.

TÉMAKÖR: ALAKZATOK GEOMETRIAI TULAJDONSÁGAI

ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megfigyeli az alakzatok közös tulajdonságát, megfelelő címkéket talál megadott és halmazokba rendezett alakzatokhoz;
- megtalálja a közös tulajdonsággal nem rendelkező alakzatokat;
- megnevezi a tevékenységei során előállított, válogatásai során előkerülő alakzatokon megfigyelt tulajdonságokat;
- megszámlálja az egyszerű szögletes test lapjait;
- megnevezi a téglatest lapjainak alakját, felismeri a téglatesten az egybevágó lapokat, megkülönbözteti a téglatesten az éleket, csúcsokat;
- tudja a téglalap oldalainak és csúcsainak számát, összehajtással megmutatja a téglalap szögeinek egyenlőségét;
- megmutatja a téglalap azonos hosszúságú oldalait és elhelyezkedésüket, megmutatja és megszámlálja a téglalap átlóit és szimmetriatengelyeit;

- megfigyeli a kocka, mint speciális téglatest és a négyzet mint speciális téglalap tulajdonságait;
- megnevezi megfigyelt tulajdonságai alapján a téglatestet, kockát, téglalapot, négyzetet;
- megfigyelt tulajdonságaival jellemzi a létrehozott síkbeli és térbeli alkotást, mintázatot.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- különbséget tesz testek és síkidomok között;
- kiválasztja megadott síkidomok közül a sokszögeket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- sokféle alakú testek közül a gömb és a szögletes testek kiemelése érzékszervi tapasztalatok alapján;
- sokszöglapokkal határolt testek lapjainak, éleinek, csúcsainak megfigyelése;
- egyszerű, sokszöglapokkal határolt test lapjainak megszámlálása;
- téglatest lapjainak megszámlálása;
- sokféle alakú síklapok közül a körlap és a sokszögek kiemelése;
- sokszögek előállítása során az oldal és csúcs szavak megismerése, használata;
- sokszögek oldalainak és csúcsainak megszámlálása;
- sokszögek elnevezése oldalak és csúcsok száma szerint;
- téglalap oldalainak és csúcsainak megszámlálása;
- téglalap átlóinak és tükör tengelyeinek megfigyelése;
- sokszögek közül a nem négyzet téglalapok és négyzetek kiválogatása.

Fogalmak

test, síkbeli alakzat; sík, görbe felület; egyenes, görbe vonal; oldal, csúcs, lap, sokszög, körlap, háromszög, négyszög, téglalap, négyzet

Javasolt tevékenységek

- Két téglatest összeragasztása „L” alakba, az „L” alakú test lapok szerinti borítása színes papírral, a keletkező lapok számlálása.
- Síkidomok, testek alkotása például szívószálakból és madzagból, hurkapálcából és gyurmából.
- Háromszögek készítése különféle hosszúságú szívószáldarabokból, például: 3 cm, 6 cm, 5 cm; 3 cm, 6 cm, 9 cm (!); 3 cm, 6 cm, 10 cm.

- Négyszögek készítése szívószálból úgy, hogy két-két szívószál hossza egyenlő (színe azonos); a felfűzés sorrendjének változtatásával többek között a szomszédos és szemközti oldalak fogalmának megértése.
- Különféle ponthálókon, rácsokon alakzatok másolása megadott minta alapján vagy rajzolás megadott feltétel szerint.

TÉMAKÖR: TRANSZFORMÁCIÓK

ÓRASZÁM: 3 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megépíti, kirakja, megrajzolja hálón, jelölés nélküli lapon sablonnal, másolópapír segítségével alakzat tükörképét, eltolt képét;
- ellenőrzi a tükrözés, eltolás helyességét tükör vagy másolópapír segítségével;
- követi a sormintában vagy a síkmintában lévő szimmetriát;
- térben, síkban az eredetihez hasonló testeket, síkidomokat alkot nagyított vagy kicsinyített elemekből; az eredetihez hasonló síkidomokat rajzol hálón.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- tárgyak, építmények, képek tükörképének kirakása, előállítása különböző tevékenységek során; a kapott alakzat ellenőrzése tükör segítségével;
- alakzatok eltolt képének előállítása térben és síkban mozgással, mozgatással, másolópapír segítségével;
- sor- és síkminták készítése eltolással és tükrözéssel.

Fogalmak

tükörkép, tükörtengely, eltolt kép, mozgatás

Javasolt tevékenységek

- Szimmetria tengelye szerint két különböző színnel színezett szív vizsgálata tükörrel; megadott ábrák vizsgálata, „Előállítható-e az adott szív és tükör segítségével az ábra? Ha igen, akkor hogyan?”
- Papírlap egyik oldalára festékpaca nyomása, a papír másik felének ráhajtása, a papír szétnyitása, a készült minta kiegészítése.
- Összehajtott papírra rajzolt alakzat határvonalainak átbökése gombostűvel.
- Néhány kirakott logikai lap (színes rúd) tükörképének megépítése függőleges tengelyre nézve, vízszintes tengelyre nézve (ahogy a tóban látszik).

TÉMAKÖR: TÁJÉKOZÓDÁS TÉRBEN ÉS SÍKON

ÓRASZÁM: 4 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- helyesen használja az irányokat és távolságokat jelölő kifejezéseket térben és síkon;
- térképen, négyzethálón megtalál pontot két adat segítségével.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- bejárt útvonal újrajárása emlékezetből;
- függőleges és vízszintes síkon való tájékozódás tárgyak elhelyezésével, mozgatásával, például „fölé”, „alá” többféle értelmezése;
- hely meghatározása sakktáblán;
- tájékozódás négyzethálón.

Fogalmak

jobb, bal, le, fel, előtte, mögötte, mellette, kint, bent, előre, hátra, távolabb, közelebb

Javasolt tevékenységek

- Bekötött szemű gyerek irányítása adott célhoz, a célban a kendő levétele után azonos úton visszatalálás a kiindulópontra.
- Szituációs játékban színházjegyek, mozijegyek alapján ülőhelyek megtalálása.
- „Vándorvezér” játék sakktáblán, például „f4-ről 2 mezőt felfele lépve hova jutunk?”
- „Vonalvezetős” játék irányok és távolságok megadásával, melynek során különböző formák rajzolódnak ki a négyzethálón, például 2 lépés fel, 3 lépés balra...
- Négyzethálóra rajzolt minta alapján a vonalvezetés diktálása társnak.

TÉMAKÖR: ÖSSZEFÜGGÉSEK, KAPCSOLATOK, SZABÁLYSZERŰSÉGEK FELISMERÉSE

ÓRASZÁM: 9 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megadott szabály szerint sorozatot alkot; megértett probléma értelmezéséhez, megoldásához sorozatot, táblázatot állít elő modellként;

- ismert műveletekkel alkotott sorozat, táblázat szabályát felismeri; ismert szabály szerint megkezdett sorozatot, táblázatot helyesen, önállóan folytat;
- tárgyakkal, számokkal kapcsolatos gépjátékhoz szabályt alkot; felismeri az egyszerű gép megfordításával nyert gép szabályát;
- szabályjátékok során létrehoz a felismert kapcsolat alapján további elempárokat, elemhármasokat;
- a sorozatban, táblázatban, gépjátékokban felismert összefüggést megfogalmazza saját szavaival, nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- megkezdett egyszerű szabályú sorozat folytatása mindkét irányban;
- gépjátékok különféle elemekkel (például: tárgyak, számok, alakzatok);
- gépjátékok szabályának felismerése;
- gépjátékokban több eset kipróbálása után elempárok, elemhármasok hiányzó elemének megtalálása;
- megfigyelt szabály alapján további elempárok, elemhármasok alkotása;
- sorozatban, gépjátékokban, táblázatban felismert összefüggés megfogalmazása saját szavakkal;
- felismert kapcsolatok, összefüggések, szabályszerűségek szóbeli kifejezése;
- sorozatok, szabályjátékok alkotása.

Fogalmak

szabály, sorozat, számsorozat, növekvő, csökkenő, kapcsolat, számpár, számhármas

Javasolt tevékenységek

- Ismétlődő ritmusjelek letapsolása.
- „Milyen nap lesz?” fejtörők: például egy hét múlva; holnapután, ha tegnapelőtt hétfő volt.
- „Gépes játékok” egyváltozós, kétváltozós, fordított gépekkel.

TÉMAKÖR: ADATOK MEGFIGYELÉSE

ÓRASZÁM: 3 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adatokat rögzít későbbi elemzés céljából;

- gyűjtött adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol;
- adatokat gyűjt ki táblázatból, adatokat olvas le diagramról;
- jellemzi az összességeket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- tevékenységek során kapott adatok lejegyzése;
- közös tevékenységek során szerzett adatok alapján egyszerű diagram készítése kirakással, rajzzal;
- egyszerű diagramról adatok, összefüggések leolvasása közösen;
- egyenlő adatok keresése, legkisebb, legnagyobb kiválasztása.

Fogalmak

adat, diagram

Javasolt tevékenységek

- Saját testméretek mérése, a kapott adatok elemzése, például fejkörfogat lemérése fejdísz készítéséhez papírcsíkkal, majd a papírcsíkok felragasztása függőlegesen egymás mellé; helyből távolugrás lemérése spárgával, spárgák felragasztása.
- Sajtos dobozokból oszlopdiagram építése, például „Kedvenc reggeli italod”.

TÉMAKÖR: VALÓSZÍNŰSÉGI GONDOLKODÁS

ÓRASZÁM: 3 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tetszőleges vagy megadott módszerrel összeszámlálja az egyes kimenetelek előfordulásait olyan egyszerű játékokban, kísérletekben, amelyekben a véletlen szerepet játszik;
- a valószínűségi játékokban, kísérletekben megfogalmazott előzetes sejtését, tippjét összeveti a megfigyelt előfordulásokkal.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- véletlen események bekövetkezéseinek összeszámlálása, ábrázolása különféle módokon, például: strigulázással, diagrammal, táblázatba rögzítéssel.
- a „biztos” és „lehetetlen” cáfolata ellenpélda mutatásával

Fogalmak

véletlen; „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” esemény; tipp

Javasolt tevékenységek

- Valószínűségi kísérletek, például: 3 piros, 3 kék golyó közül 3 golyó húzása, majd 1 piros és 5 kék golyó közül 3 golyó húzása; „Melyik esetben könnyebb 3 egyformát húzni?”, „Tippelj!”, „Végezz 20-20 kísérletet!”.

Kockákra számokat írunk a szabályostól eltérő módon, például 1; 2; 2; 3; 3; 4; játék ezekkel a kockákkal (Sárkányok erdeje játék).

A továbbhaladás feltételei az 2. évfolyam végén

A továbbhaladás feltételei az 2. évfolyam végén	A tanuló 100-as számkörben - képes halmazokat összehasonlítani az elemek száma szerint, halmazt alkotni; - képes állítások igazságtartalmának eldöntésére, állításokat megfogalmazni; - halmazok elemeit összehasonlítja, azonosítja, megkülönbözteti, a közös tulajdonságokat felismeri, megnevezi; - több, kevesebb, ugyannyi fogalmát helyesen használja; - néhány elemet sorba rendez; - helyi érték fogalmát; - számokat ír, olvas; - tud római számokat írni, olvasni (I, V, X,L,C) - megtalálja számok helyét a számegyenesen; - meghatározza az egyes, tízes számszomszédokat; - képes természetes számok nagyság szerinti összehasonlítására; - tud kétjegyű számokat képezni, helyi érték szerint bontani; - a matematikai jeleket +, –, •, :, =, <, >, ( ) helyesen használja; - képes összeadni, kivonni, szorozni, osztani; - ismeri a szorzótáblát; - ismeri és helyesen alkalmazza a műveletvégzés sorrendjét; - képes szöveges feladatot értelmezésére, megjelenítésére rajz segítségével, leírására művelettel;

	- megkülönbözteti a páros és páratlan számokat; - figyelme tudatosan irányítható; - ismerete az egyenes és görbe vonalakat; - képes a test és a síkidom megkülönböztetésére; - tud testeket építeni szabadon és megadott feltételek szerint; - képes tájékozódni, ismeri az irányokat; - képes a hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérésére; - ismeri a szabvány mértékegységeket: cm, dm, m, dl, l, dkg, kg, perc, óra, nap, hét, hónap, év. - képes átváltásokat végezni szomszédos mértékegységek között; - felismeri a mennyiségek közötti összefüggéseket; - mérés során helyesen használja a mérőeszközöket; - felismeri növekvő és csökkenő számsorozatok szabályát, tudja a sorozatot folytatni; - felismeri a számpárok közötti kapcsolatokat; - képes a változásokat észrevenni, szóban kifejezni; - tud adatokról megállapításokat megfogalmazni;

3.4.4. 3-4. ÉVFOLYAM

Az első két évet meghatározó alapozó tevékenységek folytatása mellett ebben az időszakban fokozatosan több szerepet kapnak a fogalmi gondolkodást előkészítő megfigyelések, az összefüggések felfedeztetése, a képi információk feldolgozása és az általánosítás. A tanulók egyre önállóbban értelmezik a hallott, olvasott matematikai tartalmú szövegeket, és maguk is alkotnak ilyeneket szóban és írásban.

A kapcsolatok, összefüggések, feltételezések és magyarázatok felismerése és értelmezése hozzátartozik a fogalmak építéséhez és egyben a kreatív, problémamegoldó és logikai gondolkodás fejlődéséhez. A tanulási folyamat szerves részeként nagy szerepet kap a vélemények megfogalmazása, meghallgatása, ütköztetése. A tanulók munkájának értékelésében hangsúlyt kap az önismeretet és önértékelést alakító szempontok tudatosítása. Mindezek segítik a tanulókat a felső tagozatba lépéskor az átmeneti nehézségek leküzdésében.

A kis számok körében – az első két évfolyamon – megkezdett számfogalom-alakítást tovább erősítjük a nagyobb számkör segítségével, és tapasztalatot szerzünk a nagyobb számokról. Emellett tevékenységeket végzünk a tört számok és a negatív számok fogalmának alapozására.

Fontos továbblépés, hogy a 4. évfolyam végére rutinszerűvé válik az alapműveletek végzése a 100-as számkörben.

A mérési tapasztalatok gazdagodnak, de még mindig a mennyiségek helyes képzetének kialakítása a fontos. Az eszköz nélküli átváltás nem követelmény.

A tanulók a geometriai feladatok során is egyre önállóbban és pontosabban meg tudják fogalmazni észrevételeiket, jellemezni tudják alkotásaikat. Negyedik évfolyam végére a sok tevékenység eredményeként bizonyos fogalmakról biztos tapasztalattal rendelkeznek, melyekre szükségük lesz a felső tagozaton.

A 3–4. évfolyamon a matematika tantárgy alapóraszáma 272 óra. A témaköröknél megadott óraszámokba szükség esetén bele kell építeni az ismeretszerzés mellé a differenciált fejlesztést (felzárkóztatást, tehetséggondozást), a játékos gyakorlást és a számonkérést is.

A matematika tanítás kiemelt területei harmadik osztályban:

- A gondolatok és megfigyelések minél többféle módon történő kifejezése;
- Megfigyelés kifejezése tevékenységgel, szóban majd írásban;
- Összefüggések felfedeztetése;
- Képi információk feldolgozása;
- Kreatív, problémamegoldó logikai gondolkodás fejlesztése;
- Megkezdett számfogalom további erősítése, majd kiépítése 1000-es számkörben;
- Számolási készségek, számolási eljárások alkalmazása;
- A tanult műveletek fogalmának elmélyítése 1000-es számkörben;
- Tevékenységek a törtszámok és a negatív számok fogalmának alapozására;
- Írásbeli összeadás, kivonás 1000-es számkörben;
- Írásbeli szorzás egyjegyű szorzóval 1000-es számkörben;
- Összefüggések felismerése, alkalmazása-szabályjátékok, sorozatok, nyitott mondatok;
- Szöveges feladatok megoldása;
- Geometriai feladatok, tulajdonságok bővítése, észrevételek megfogalmazása;
- Térbeli és síkbeli tájékozottság fejlesztése;
- Mérési tapasztalok gazdagítása, mennyiségek helyes képzetének kialakítása
- Kerület mérése, számítása;
- A területmérés alapozása-parkettázás;
- Kombinatorikai és valószínűségi játékok;
- A matematikai szaknyelv tudatos alapozása, és életkornak megfelelő használata;

- Önismeretet, önértékelést alakító szempontok tudatosítása.

A matematika tanítás kiemelt területei negyedik osztályban:

- A hallott és olvasott matematikai tartalmú szövegek önálló értelmezése;
- Matematikai tartalmú szövegek alkotása szóban és írásban;
- Vélemények megfogalmazása, ütköztetése;
- Képi információk feldolgozása, általánosítás;
- Kreatív, problémamegoldó logikai gondolkodás továbbfejlesztése;
- A megfigyelés kifejezése tevékenységgel, szóban majd írásban, először konkrétan, majd általánosan is;
- Alapműveletek rutinszerű végzése 100-as számkörben;
- Valóságtartalomra épülő számfogalom bővítése10 000-es számkörben;
- Számolási készségek, számolási eljárások alkalmazása;
- A tanult műveletek fogalmának elmélyítése 10 000-es számkörben;
- Tevékenységek a törtszámok és a negatív számok fogalmának elmélyítésére;
- Írásbeli szorzás kétjegyű szorzóval;
- Írásbeli osztás egy-és kétjegyű osztóval;
- Összefüggések felismerése, alkalmazása-szabályjátékok, sorozatok, nyitott mondatok;
- Szöveges feladatok megoldása;
- Geometriai fogalmak, tulajdonságok bővítése, alkotások jellemzése, biztos tapasztalat;
- Térbeli és síkbeli tájékozottság továbbfejlesztése;
- Kerület mérése, számítása;
- Területmérés parkettázással;
- Gyakorlottság kialakítása mérésekben;
- Mennyiségfogalmak kialakítása 10 000-es számkörben;
- Gyakorlottság fejlesztése konkrét mérésekben;
- Kombinatorikai és valószínűségi játékok;
- Adatok gyűjtése, rendezése táblázatban, jelölés grafikonon;
- A matematikai szaknyelv tudatos alapozása, és életkornak megfelelő használata;
- Önismeretet, önértékelést alakító szempontok fejlesztése.

A 3–4. évfolyamon a matematika tantárgy alapóraszáma: 272 óra

A témakörök áttekintő táblázata 3-4. évfolyam:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	6
Rendszerezés, rendszerképzés	10
Állítások	8
Problémamegoldás	10
Szöveges feladatok megoldása	16
Szám és valóság kapcsolata	8
Számlálás, becslés	10
Számok rendezése	6
Számok tulajdonságai	17
Számok helyi értékes alakja	12
Mérőeszköz használata, mérési módszerek	20
Alapműveletek értelmezése	6
Alapműveletek tulajdonságai	8
Szóbeli számolási eljárások	12
Fejben számolás	15
Írásbeli összeadás és kivonás	12
Írásbeli szorzás és osztás	12
Törtrészek	10
Negatív számok	6
Alkotás térben és síkon	12
Alakzatok geometriai tulajdonságai	12
Transzformációk	8
Tájékozódás térben és síkon	6
Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	18
Adatok megfigyelése	6
Valószínűségi gondolkodás	6
Összes óraszám:	**272**

3.4.5. 3. ÉVFOLYAM

	Heti óraszám	Éves óraszám
3. évfolyam	**4**	**136**

A témakörök áttekintő táblázata: 3. osztály

Témakör neve	Javasolt óraszám
Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	3
Rendszerezés, rendszerképzés	5
Állítások	4
Problémamegoldás	5
Szöveges feladatok megoldása	8
Szám és valóság kapcsolata	4
Számlálás, becslés	5
Számok rendezése	3
Számok tulajdonságai	8
Számok helyi értékes alakja	6
Mérőeszköz használata, mérési módszerek	10
Alapműveletek értelmezése	3
Alapműveletek tulajdonságai	4
Szóbeli számolási eljárások	6
Fejben számolás	8
Írásbeli összeadás és kivonás	6
Írásbeli szorzás és osztás	6
Törtrészek	5
Negatív számok	3
Alkotás térben és síkon	6
Alakzatok geometriai tulajdonságai	6
Transzformációk	4
Tájékozódás térben és síkon	3
Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	9
Adatok megfigyelése	3
Valószínűségi gondolkodás	3
Összes óraszám:	**136**

TÉMAKÖR: VÁLOGATÁS, HALMAZOK ALKOTÁSA, VIZSGÁLATA

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megkülönböztet, azonosít egyedi, konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket;
- játékos feladatokban személyeket, tárgyakat, számokat, formákat néhány meghatározó tulajdonsággal jellemez;
- tudatosan emlékezetébe vési az észlelt tárgyakat, személyeket, dolgokat, és ezek jellemző tulajdonságait, elrendezését, helyzetét;
- válogatásokat végez saját szempont szerint személyek, tárgyak, dolgok, számok között;
- felismeri a mások válogatásában együvé kerülő dolgok közös és a különválogatottak eltérő tulajdonságát;
- folytatja a megkezdett válogatást felismert szempont szerint;
- személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet;
- azonosítja a közös tulajdonsággal rendelkező dolgok halmazába nem való elemeket;
- megnevezi egy adott tulajdonság szerint ki nem válogatott elemek közös tulajdonságát a tulajdonság tagadásával;
- barkochbázik valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket;
- halmazábrán is elhelyez elemeket adott címkék szerint;
- adott, címkékkel ellátott halmazábrán elhelyezett elemekről eldönti, hogy a megfelelő helyre kerültek-e; a hibás elhelyezést javítja;
- talál megfelelő címkéket halmazokba rendezett elemekhez;
- megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük…”, „egyik sem…” és a velük rokon jelentésű szavakat;
- két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg;
- két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat, személyeket, szavakat, számokat, alakzatokat;

- megfogalmazza a halmazábra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- barkochbázás konkrét tárgyak kirakása nélkül;
- barkochba játékokban minél kevesebb kérdésre törekvés;
- személyek, tárgyak, képek, alakzatok, jelek, számok válogatása választott vagy adott szempont, tulajdonság szerint;
- elkezdett válogatások esetén az elemek közös tulajdonságának felismerése, a válogatás szempontjának megfogalmazása; címkézés, a felismert szempont alapján a válogatás folytatása;
- a halmazba nem való elemek esetén az elemek tulajdonságainak tagadása, a logikai „nem” használata;
- halmazok képzése tagadó formában megfogalmazott tulajdonság szerint, például nem kör;
- válogatások kétszer kétfelé (két szempont szerint) tárgyi tevékenységgel; az egy helyre kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságainak keresése, értése: a logikai „nem” és a logikai „és”;
- két halmaz közös részének jellemzése logikai „és”-sel;
- elemek elhelyezése halmazábrában, a halmazábra egyes részeinek jellemzése, például piros, de nem háromszög; se nem piros, se nem háromszög;
- a kétszer kétfelé (két szempont szerint) válogatás ábrázolása Venn-diagramon;
- konkrét halmazok közös részéből elemek felsorolása;
- két szempont egyidejű figyelembevétele, például: háromjegyű és számjegyeinek összege 8; tükrös és négy szöge van;
- a logikai „és” helyes használata két halmaz közös részének jellemzésére.

Fogalmak

logikai „nem”, logikai „és”

Javasolt tevékenységek

- Barkochba játék különféle logikai készleteken többféle szabály szerint, például egyszerű barkochba, fordított barkochba, barkochba két elem egyszerre történő kitalálására, kapcsolati barkochba; ezek mindegyikének kipróbálása hazudósan is.
- Játék tanulók által csoportban készített 3, 4 ábrás kártyakészlettel, tananyaghoz igazított tartalommal.
- Játék tanulók által csoportban készített logikai kártyacsomaggal.
- „Ország, város” játék számokkal: egy-egy oszlopnak egy-egy számtulajdonság felel meg; sorsolt számjegyekből az oszlopoknak megfelelő tulajdonságú számok előállítása.
- „Kapuőr” útválasztó játék két kapuőrrel.
- „Ki jut a várba?” játék.
- Játék logikai lapokkal.
- Tanulók, tárgyak válogatása két tulajdonság szerint két külön hulahoppkarikába, mindkét tulajdonsággal rendelkező elemek helyének keresése, tanulói ötlet alapján a hulahoppkarikák összehúzása (metszetképzés).
- Tárgyak, képek, alakzatok, számok válogatása két tulajdonság szerint papírlapra és madzagkarikába, mindkét tulajdonsággal rendelkező elemek helyének keresése, a papírlappal és a madzagkarikával metszetképzés.

TÉMAKÖR: RENDSZEREZÉS, RENDSZERKÉPZÉS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- barkochbázik valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket;
- két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg;
- felsorol elemeket konkrét halmazok közös részéből;
- megfogalmazza a halmazábra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- keresi az okát annak, ha a halmazábra valamelyik részébe nem kerülhet egyetlen elem sem;

- adott elemeket elrendez választott és megadott szempont szerint is;
- sorba rendezett elemek közé elhelyez további elemeket a felismert szempont szerint;
- két, három szempont szerint elrendez adott elemeket többféleképpen is; segédeszközként használja a táblázatos elrendezést és a fadiagramot;
- megkeresi egyszerű esetekben a két, három feltételnek megfelelő összes elemet, alkotást;
- megfogalmazza a rendezés felismert szempontjait;
- megkeresi két, három szempont szerint teljes rendszert alkotó, legfeljebb 48 elemű készlet hiányzó elemeit, felismeri az elemek által meghatározott rendszert.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- elemek sorozatba rendezése az egyező és eltérő tulajdonságok száma alapján (például: a szomszédos elemek pontosan egy tulajdonságban különbözzenek);
- a válogatás, osztályozás, rendszerezés alkalmazása más tantárgyak tanulásakor;
- alkalmilag összeállított készletek és különféle teljes logikai készletek elemeinek egy vagy több szempont szerinti válogatása, rendszerezése tevékenységgel, mozgással;
- adott halmaz elemeinek rendszerezése megadott szempont szerint, különböző módszerekkel, például: táblázat, fadiagram, ágrajz;
- teljes rendszert alkotó legfeljebb 48 elemnél a hiány felismerése a rendszerezés elvégzése után;
- az összes, a feltételeknek megfelelő alkotás felsorolása egyszerű esetekben: 2-3 feltétel esetén, kis elemszámú problémánál.

Javasolt tevékenységek

- Logikai lapokból „kígyó” vagy „háló” készítése, a szomszédos elemek között 1-2-3-4 eltérő tulajdonsággal.
- „Királyos játék” logikai lapokkal.
- Logikai készlet elemeinek körberakása egy különbséggel.
- Két elem között további elemek segítségével útvonal építése a szomszédos elemekre vonatkozó feltétel alapján.
- 3×3-as, 4×4-es táblázatba elemek rendezése feltételek alapján, például legyen közös tulajdonság soronként; lerakott elemek átrendezése; hiányzó elemek pótlása.
- Úthálózaton való végighaladás: az elágazásokba útjelző táblákat rakunk a logikai készlet elemeinek tulajdonságai szerint; az úthálózatot a gyerekek végigjárják kezükben egy

logikai elemmel; a megfelelő helyre kell érkezniük; az úthálózatot lerajzolják ágrajzként, a saját útvonalukat jelölik.

- „Elvitte a szarka” játék, hiányzó elemek megtalálása.
- Egyszerű logikai készlet készítése csoportmunkában, például tejfölös poharakból; faágakból; spárgákból.
- Logikai készlet elemeiből feltételeknek megfelelő összes elem kiválasztása, ágrajz kiegészítése, alkotása.
- Szendvicsek készítése – összes lehetőség kirakása.
- Sorba rendezős feladat: sorban mindenki rak egy új lehetőséget, például 2 piros, 2 kék gyöngyöt fűz fel fogpiszkálóra, úgy, hogy számít a sorrend; ha nem tud rakni, passzol, aki jót rakott, kap egy zsetont, aki olyat rak, ami már volt, visszaad egy zsetont; amikor már senki sem tud rakni, közösen megbeszélik, hogy miért nincs több a kirakott elemek rendszerezésével.
- Geometriai alkotások során az adott feltételeknek megfelelő alkotások gyűjtése, rendszerezési szempontok keresése tanítói segítséggel, például tetromino elemeinek megalkotása; 3×3-as pontrácson különböző háromszögek alkotása.

TÉMAKÖR: ÁLLÍTÁSOK

JAVASOLT ÓRASZÁM: **4 óra**

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis;
- megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük…”, „egyik sem…” és a velük rokon jelentésű szavakat;
- megfogalmazza a halmazábra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- tudatosan emlékezetébe vés szavakat, számokat, utasítást, adott helyzetre vonatkozó megfogalmazást;
- hiányos állításokat igazzá tevő elemeket válogat megadott alaphalmazból;
- egy állításról ismeretei alapján eldönti, hogy igaz vagy hamis;

- ismeretei alapján megfogalmaz önállóan is egyszerű állításokat;
- példákat gyűjt konkrét tapasztalatai alapján matematikai állítások alátámasztására.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- adott konkrét helyzetről köznyelvi és matematikai tartalmú állítások megfogalmazása szabadon és irányított megfigyelések alapján;
- konkrét, megfigyeléssel ellenőrizhető állítások igazságának és hamisságának eldöntése;
- adott halmazra és egyes részeire vonatkozó állítások megfogalmazása;
- halmazra és a halmaz részhalmazaira vonatkozó állítások igazságának eldöntése;
- igaz és hamis állítások alátámasztására példák és ellenpéldák keresése, felsorolása;
- személyekre, tárgyakra, formákra, számokra vonatkozó hiányos állítások kiegészítése igazzá, nem igazzá; kis elemszámú alaphalmazon az összes igazzá tevő elem, elempár megkeresése;
- lezárt hiányos állítások igazságának megítélése.

Javasolt tevékenységek

- „Telefonos” játék.
- „Rontó” játék.
- „Füllentős” játék csoportban: a csoportok mondanak 3 állítást, 1 hamisat, 2 igazat; a többieknek ki kell találni, melyik a hamis.
- Papírcsíkon egy olyan állítás szerepel, amely két helyen is hiányos, a hiányt konkrét dobozok jelzik; a mondat kiegészítése azzal, hogy a dobozokba elemeket választunk, például: „A … rúd hosszabb, mint a … rúd”, olyan rúdpárok keresése, amelyek igazzá teszik a mondatot, illetve amelyek hamissá.
- „Mastermind” játék színekkel és számokkal.

TÉMAKÖR: PROBLÉMAMEGOLDÁS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a tevékenysége során felmerülő problémahelyzetben megoldást keres;
- kérésre, illetve problémahelyzetben felidézi a kívánt, szükséges emlékképet;
- megfogalmazott problémát tevékenységgel, megjelenítéssel, átfogalmazással értelmez;

- az értelmezett problémát megoldja;
- a problémamegoldás során a sorrendben végzett tevékenységeket szükség szerint visszafelé is elvégzi;
- megoldását értelmezi, ellenőrzi;
- kérdést tesz fel a megfogalmazott probléma kapcsán;
- tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetéses szöveges feladatokat;
- egy- és többszemélyes logikai játékban döntéseit mérlegelve előre gondolkodik.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- hétköznapi helyzetekben, tevékenységek során felmerülő problémahelyzet felismerése, arra megoldás keresése;
- hiányzó információk pótlása méréssel, számlálással, információgyűjtéssel;
- megfogalmazott probléma értelmezése tevékenységgel, megjelenítéssel, átfogalmazással;
- tevékenységgel, megjelenítéssel értelmezett probléma megoldása;
- a kapott megoldás visszahelyezése a szituációba, a megoldás értelmezése;
- ellenőrzés: a kapott megoldás megfelel-e a megadott feltételeknek;
- kérdésfeltevés a problémahelyzet kapcsán;
- többlépéses cselekvéssor, műveletsor elvégzése visszafelé is;
- visszafelé gondolkodással következtetéses feladatok megoldása;
- egyszerű következtetéses szöveges feladatok megoldása, például: tevékenységgel, ábrarajzolással, szakaszos ábrázolással;
- egyszerű gondolkodtató, logikai feladatok megoldásának keresése;
- egy- és többszemélyes logikai játékban egy-két lépéssel előre tervezés;
- többféle megoldási mód keresése, a különböző megoldási módok értékelése.

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- A gyerekek hétköznapi életével kapcsolatos információk gyűjtése csoportokban, például menetrend, nyitvatartási idő, belépődíjak, árak, étteremben étlap, boltban árak.
- Adatok felhasználása csoportmunkában, például plakát tervezéséhez; képzelt interjú lejátszásához.

- Kirándulás, kulturális program (múzeum-, színházlátogatás) tervezése: útiterv, költségek, időbeosztás, ismertetők.
- Problémák lejátszása szerepjátékként, bábokkal, absztrakt eszközökkel (korong, pálcika, kupakok, színes rudak), például „fejek-lábak” feladat, „megevett gombócok” feladat.
- Logikai rejtvények, történetek.
- „Gondoltam egy számot”.
- Egyszerűbb táblás logikai, stratégiai játékok; kártyajátékok.
- Logikai rejtvények egyszerűbb feladványai, például: sudoku-variációk, Gokigen Naname (Labirintusépítés), Kakuro (Számkeresztrejtvény), Hashiwokakero (Hídépítés), Grafilogika.

TÉMAKÖR: SZÖVEGES FELADATOK MEGOLDÁSA

JAVASOLT ÓRASZÁM: **8 óra**

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- értelmezi, elképzeli, megjeleníti a szöveges feladatban megfogalmazott hétköznapi szituációt;
- szöveges feladatokban megfogalmazott hétköznapi problémát megold matematikai ismeretei segítségével;
- tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetéses, szöveges feladatokat;
- megkülönbözteti az ismert és a keresendő (ismeretlen) adatokat;
- megkülönbözteti a lényeges és a lényegtelen adatokat;
- az értelmezett szöveges feladathoz hozzákapcsol jól megismert matematikai modellt;
- a megválasztott modellen belül meghatározza a keresett adatokat;
- a modellben kapott megoldást értelmezi az eredeti problémára; arra vonatkoztatva ellenőrzi a megoldást;
- választ fogalmaz meg a felvetett kérdésre;
- önállóan értelmezi a hallott, olvasott matematikai tartalmú szöveget;
- nyelvi szempontból megfelelő választ ad a feladatokban megjelenő kérdésekre.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a hallott, olvasott matematikai tartalmú szöveg önálló értelmezése;
- hétköznapokban felmerülő matematikai tartalmú problémákkal kapcsolatos szöveges feladatok értelmezése, megoldása (például: bajnokság, időbeosztás, vásárlás, sütés-főzés);
- szöveges feladatok olvasása, értelmezése, eljátszása, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal önállóan;
- adatok gyűjtése, lényeges adatok kiemelése;
- kérdés értelmezése, keresendő adatok azonosítása;
- adatok különböző típusainak megkülönböztetése, például: felesleges, hiányos;
- adatok és azok kapcsolatainak megjelenítése valamilyen szimbolikus rajz, matematikai modell segítségével, például művelet, táblázat, szakaszos ábra, nyíldiagram, halmazábra, sorozat;
- ismeretlen adatok meghatározása a modellen belül;
- egy-, kétlépéses alapműveletekkel leírható szöveges feladatok megoldása;
- fordított szövegezésű feladatok értelmezése, megoldása;
- megoldás értelmezése az eredeti problémára, ellenőrzés;
- nyelvileg és matematikailag helyes válasz megfogalmazása;
- szöveges feladatok alkotása hétköznapi szituációkra, adott matematikai modellhez, számfeladathoz.

Fogalmak

felesleges adat

Javasolt tevékenységek

- Beszélgetés, történetmesélés eseményképekről, ábrákról szabadon és egy-egy részletre fókuszálva is.
- Hétköznapi helyzetekből matematikai tartalmú állítások megfogalmazása.
- Szétvágott szöveg egyes darabjainak értelmezése külön-külön, a darabok összerakása és értelmezése.
- „Mondd ugyanazt kicsit másképp, kicsit egyszerűbben”: szöveg átfogalmazása (egyre egyszerűbb alakra) láncban.
- „Mi változott?” játék mondatokkal: változtatunk egy szót, toldalékot vagy a szavak sorrendjét; „Változott-e a szöveg értelme?”.

- „Egynyelvű szótár” játék: szómagyarázat, esetleg a letakart (nem értett) szó jelentésének kitalálása a szövegkörnyezetből.
- Szöveges feladatban leírt szituáció kirakása különböző eszközökkel, színes rudakkal.
- Többféle modell közül a megfelelők kiválasztása adott szöveges feladathoz.
- „Feladatküldés” szöveges feladatokkal: csoportonként adott helyzethez, képhez, modellhez szöveges feladat alkotása; a feladat továbbadása másik csoportnak, ami visszaküldi a megoldást; a feladatírók ellenőrzik.

TÉMAKÖR: SZÁM ÉS VALÓSÁG KAPCSOLATA

JAVASOLT ÓRASZÁM: **4 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- összehasonlít véges halmazokat az elemek száma szerint;
- ismeri két halmaz elemeinek kölcsönösen egyértelmű megfeleltetését (párosítását) az elemszámok szerinti összehasonlításra;
- helyesen alkalmazza a feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmakat 10 000-es számkörben;
- helyesen érti és alkalmazza a feladatokban a „valamennyivel” több, kevesebb fogalmakat;
- érti és helyesen használja a több, kevesebb, ugyanannyi relációkat halmazok elemszámával kapcsolatban, valamint a kisebb, nagyobb, ugyanakkora relációkat a megismert mennyiségekkel (hosszúság, tömeg, űrtartalom, idő, terület, pénz) kapcsolatban 1000-es számkörben;
- használja a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezéseket a természetes számok körében;
- helyesen használja a mennyiségi viszonyokat kifejező szavakat, nyelvtani szerkezeteket;
- megfelelő szókincset és jeleket használ mennyiségi viszonyok kifejezésére szóban és írásban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- természetes szám darabszám, mérőszám és értékmérő tartalommal 1 000-es számkörben…

- számkörbővítések során valóságos tapasztalatszerzés a nagyobb számokról konkrét számlálással, egyénileg és csoportosan végzett tevékenységekkel (például: 415 kukoricaszem, 120 pálcika/gyerek, 1000 db papír zsebkendő 100-as csomagolású papír zsebkendő segítségével kirakva);
- tapasztalatszerzés nagy számok mérőszámként való megjelenéséről a valóságban (például: 1000cm, 100mm,1000 g, 180 másodperc);
- mennyiségek (hosszúság, tömeg, terület, űrtartalom, idő, pénz) összehasonlítása mérőszámaik alapján, kisebb, nagyobb, ugyanakkora relációk felismerése, megnevezése 1000-es számkörben;
- a természetes számok körében a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezések helyes használata
- mennyiségekre vonatkozó feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmak helyes használata 1000-es számkörben;
- a mennyiségi viszonyokat kifejező szavak, nyelvtani szerkezetek helyes használata;
- a mennyiségi viszonyokat kifejező szimbólumok helyes használata szóban és írásban.

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- Alakzatok rajzolása milliméterpapíron a vonalak mentén; „Hány kis négyzetből áll a bekerített rész?”
- Különböző számok kivágása négyzethálós füzetből és milliméterpapírból is, például 347 az 3 db 10×10-es négyzet, 4 db 10-es csík és 1 db 7-es csík (fektetve).
- Mérések különféle mértékegységekben, a mérés pontosságának korlátai, szükséges mértékegységek értő megválasztása, például „Mit mivel és miben mérjünk?”; iskolás gyerekek tömegét grammban mérni felesleges; füzet hosszát érdemes lehet milliméterben megadni, de egy futópálya hosszát nem.

TÉMAKÖR: SZÁMLÁLÁS, BECSLÉS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megszámlál és leszámlál; adott (alkalmilag választott vagy szabványos) egységgel meg- és kimér a 1000-es számkörben; oda-vissza számlál kerek tízesekkel, százasokkal, ezresekkel;
- ismeri a következő becslési módszereket: közelítő számlálás, közelítő mérés, mérés az egység többszörösével; becslését finomítja újrabecsléssel.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- számlálások egyesével, kerek tízesekkel, százasokkal, ezresekkel oda-vissza 10 000-es számkörben eszközökkel (például: hétköznapi tárgyak, abakusz, pénz) és eszközök nélkül
- tapasztalatszerzés darabszámok, mennyiségek becslésével kapcsolatban 10 000-es számkörben
- becslés szerepének, korlátainak tudatosítása
- becslési módszerek ismerete, közelítő számítás, kerekítés, közelítés pontosítása, becslés finomítása, újrabecslés valóságos dolgokkal, mennyiségekkel gyakorlati helyzetekben (például vásárlás), számítások ellenőrzésekor
- becslések értékelése.

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- Nagy számok előfordulása mérőszámként: „Hány darab 5 forintos szükséges egymás mellé rakva, egymásra rakva például 1 méterhez, 10 méterhez; 1 kg-hoz, 10 kg-hoz”; „1000 db, forintos milyen hosszú egymás mellé rakva, milyen magas egymásra rakva, milyen nehéz, miben lehetne tárolni, mennyi idő alatt lehetne leszámlálni ennyi darabot?”; „Mire elég 10, 100 másodperc? Mire elég 1000 perc?”

TÉMAKÖR: SZÁMOK RENDEZÉSE

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- nagyság szerint sorba rendez számokat, mennyiségeket;
- megadja és azonosítja számok sokféle műveletes alakját;

- megtalálja a számok helyét, közelítő helyét egyszerű számegyenesen, számtáblázatokban, a számegyenesnek ugyanahhoz a pontjához rendeli a számokat különféle alakjukban a 1000-es számkörben;
- megnevezi a 1 000-es számkör számainak egyes, tízes, százas, ezres szomszédjait, százasokra, ezresekre kerekített értékét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- számok nagyság szerinti összehasonlítása művelettel megadott alakokban is (például: 2000/2, 500·2, 1250–250): melyik nagyobb, mennyivel nagyobb, (körülbelül) hányszor akkora, hányada;
- mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a <, >, = jelekkel;
- számegyenes rajzolása a számok helyének jelölésével 1000-es számkörben;
- számegyenes irányának, egységének megadása két szám kijelölésével;
- leolvasások a számegyenesről; számok, műveletes alakban megadott számok (például: 300–160, 40·20) helyének megkeresése a számegyenesen 1000-es számkörben;
- számok, mennyiségek nagyság szerinti sorba rendezése, helyük megtalálása a számegyenesen;
- számok helyének azonosítása különböző tartományú és léptékű számtáblákon, például: 300-tól 400-ig egyesével; 1200-tól 2850-ig tízesével;
- számok egyes, tízes, százas, ezres szomszédainak ismerete 1000-es számkörben;
- számok tízesekre, százasokra, ezresekre kerekítése 1 000-es számkörben.

Fogalmak

százas számszomszéd, ezres számszomszéd, kerekítés

Javasolt tevékenységek

- „Kukás” játék három vagy négy dobókocka segítségével alkotott számokkal.
- Különféle módon megadott számok (például építőjáték-elemekkel, abakusszal, pénzzel) rendezése növekvő vagy csökkenő sorba.
- „Mi változott?” játék madzagra csipeszelt számokkal.
- Számok pontos helyének megtalálása egyre kisebb léptékű számegyenesek segítségével.
- Számegyenes léptékének meghatározása olyan számegyenesen, ahol ismert két szám, valamint a köztük lévő egységek száma.

TÉMAKÖR: SZÁMOK TULAJDONSÁGAI

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- számokat jellemez tartalmi és formai tulajdonságokkal;
- számot jellemez más számokhoz való viszonyával;
- ismeri a római számjelek közül az I, V, X jeleket, hétköznapi helyzetekben felismeri az ezekkel képzett számokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- számok kifejezése művelettel megadott alakokkal;
- párosság és páratlanság fogalmának értelmezése párosítással és két egyenlő részre osztással a 1 000-es számkörben;
- hármasával, négyesével, ötösével… és 3, 4, 5… egyenlő darabszámú csoportból kirakható számok megfigyelése és gyűjtése különféle eszközökkel végzett csoportosítások, építések, megfigyelések során;
- háromszögszámok, négyzetszámok gyűjtése különféle eszközökkel végzett alkotások során;
- számok jellemzése más számokhoz való viszonyukkal, például: adott számnál nagyobb, kisebb valamennyivel, adott számnak a többszöröse;
- számok formai tulajdonságainak megfigyelése: számjegyek száma, számjegyek egymáshoz való viszonya, számjegyeinek összege;
- számok tartalmi, formai jellemzése, egymáshoz való viszonyuk kifejezése kitalálós játékokban;
- a római számjelek közül az I, V, X, L, C jelek, valamint az ezekből képezhető számok írása, olvasása a hétköznapi helyzetekben, például: óra, keltezés, kerületek jelölése.

Fogalmak

három- és négyjegyű számok, római számok

Javasolt tevékenységek

- „Ország, város” játék számtulajdonságokkal.

- Számtulajdonságokra épülő bűvésztrükkök megismerése, megértése.
- Háromszögszámok, négyzetszámok kirakása például színes rudakkal, korongokkal, négyzethálón történő bekerítéssel, szöges táblán.
- „Hoci, nesze” játék.
- Felcsavart számegyenes: papírcsík felcsavarása szabályos három-, négyszög alapú hasáb alakú dobozra, majd a hajtások közé a számok felírása egyesével növekedve; annak megfigyelése, hogy mely számok kerültek azonos lapra; képzeletben további számok vizsgálata a felismert szabályosság szerint.
- Római számokhoz kapcsolódó gyufarejtvények megoldása.

TÉMAKÖR: SZÁMOK HELYI ÉRTÉKES ALAKJA

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- összekapcsolja a tízes számrendszerben a számok épülését a különféle számrendszerekben végzett tevékenységeivel;
- érti a számok ezresekből, százasokból, tízesekből és egyesekből való épülését, ezresek, százasok, tízesek és egyesek összegére való bontását;
- érti a számok számjegyeinek helyi, alaki, valódi értékét;
- helyesen írja és olvassa a számokat a tízes számrendszerben 1000-ig.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- csoportosítások, beváltások tízes számrendszerben különféle eszközökkel a 100-es és 1000-es számkörben, például előre csomagolt, illetve jól csomagolható tárgyakkal, pénzekkel, abakusszal;
- mérések különböző egységekkel és többszöröseikkel;
- leltárak készítése tízes számrendszerben az elvégzett tevékenységek alapján 100-as és 1000-es számkörben;
- számok ezresekre, százasokra, tízesekre és egyesekre bontott alakjainak előállítása, felismerése nem csak rendezett alakban eszközzel (például: pénz) és eszköz nélkül;
- számok írása, olvasása helyiérték-táblázat alapján;
- a helyi értékek egymáshoz való viszonyának megértése;
- számok számjegyeinek helyi, alaki és valódi értéke tapasztalatok alapján;

- helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalmának ismerete;
- számok írása, olvasása számrendszeres, azaz helyi értékes alakjukban, 1000-es számkörben;
- számok nagyság szerinti összehasonlítása hallás alapján és leírt jelük alapján 1000-es számkörben.

Fogalmak

helyi érték, alaki érték, valódi érték, százas, ezres, helyiérték-táblázat, tízes számrendszer

Javasolt tevékenységek

- Apró tárgyak csoportosítása, beváltása, leltározása tojásokkal, tojástartóval a számlálás megkönnyítésére.
- Apró tárgyak kifizetése legkevesebb érmével (1, 10, 100 és 1000 forintossal), például „Minden babszem 1 forint”.
- Leltározás alapján helyiérték-táblázat bevezetése.
- „Kukás” játék három vagy négy dobókockával alkotott számokkal.
- „Ki vagyok én?” játék számokkal, például a tízes helyi értéken 5, az egyes helyi értéken kettővel kisebb, a százasok helyén páratlan szám áll; a meghatározások fokozatosan vezessenek a megoldáshoz.
- Letakart számjegyek esetén számok összehasonlítása.
- Számok valódi értékének változtatása a számjegyek felcserélésével, a változás irányának és mértékének meghatározása.

TÉMAKÖR: MÉRŐESZKÖZ HASZNÁLATA, MÉRÉSI MÓDSZEREK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megbecsül, mér alkalmi és szabványos mértékegységekkel hosszúságot, tömeget, űrtartalmat és időt;
- helyesen alkalmazza a mérési módszereket, használ skálázott mérőeszközöket, helyes képzete van a mértékegységek nagyságáról;
- helyesen használja a hosszúságmérés, az űrtartalommérés és a tömegmérés szabványegységei közül a következőket: mm, cm, dm, m, km; ml, cl, dl, l; g, dkg, kg;

- ismeri az időmérés szabványegységeit: az órát, a percet, a másodpercet, a napot, a hetet, a hónapot, az évet;
- ismer hazai és külföldi pénzcímleteket 1000-es számkörben;
- alkalmazza a felváltást és beváltást különböző pénzcímletek között;
- összeveti azonos egységgel mért mennyiség és mérőszáma nagyságát, összeveti ugyanannak a mennyiségnek a különböző egységekkel való mérésekor kapott mérőszámait;
- megméri különböző sokszögek kerületét különböző egységekkel;
- területet mér különböző egységekkel lefedéssel vagy darabolással;
- alkalmazza a felváltást és beváltást különböző pénzcímletek között;
- ismer a terület és kerület mérésére irányuló tevékenységeket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- mennyiségek érzékszervi összehasonlítása;
- mennyiségek összemérése;
- mérési módszerek alkalmazása;
- mennyiségek becslése, kimérése, megmérése szabványmértékegységek közül a következőkkel: mm, cm, dm, m, km; ml, cl, dl, l; g, dkg, kg;
- hétköznapi tapasztalatok szerzése a szabványmértékegységek nagyságáról;
- szabványos mérőeszközök használata;
- időbeli tájékozódás, időbeli periódusok közti tájékozódás; időbeli relációt tartalmazó szavak értő használata;
- időpontok leolvasása különféle órákról, időtartamok meghatározása;
- időbeli tájékozódás, időbeli periódusok kapcsolatai; időbeli relációt tartalmazó szavak értelmezése;
- időpontok és időtartamok közötti összefüggés megértése;
- különböző hazai és külföldi pénzek címleteinek megismerése 1 000-es számkörben;
- összefüggések megtapasztalása a mennyiségek nagysága, az egység nagysága és a mérőszámok között;
- mértékváltás eszköz segítségével;
- nagyobb pénzek címleteinek felváltása, kisebb pénzek beváltása hazai és külföldi pénzegységekkel egyaránt;
- takarékosság fontosságának megértése elvégzett mérésekre alapozva (például: csöpögő csapból elpazarolt vízmennyiség; műanyag flakon térfoglalása a szelektív kukában eredeti méretben és összenyomva);

- síkbeli alakzatok kerületének becslése, mérése alkalmi és szabványegységekkel különféle eszközök segítségével (például: fonal, négyzetrács, vonalzó);
- síkbeli alakzatok területének becslése, mérése különféle alkalmi egységekkel való lefedéssel vagy darabolással (például: körlapokkal, mozaiklapokkal, négyzetlapokkal);
- a terület és kerület szavak értő használata.

Fogalmak

kerület, mm, km, ml, cl, g,

Javasolt tevékenységek

- Osztályterem kicsinyített makettjének elkészítése.
- Teli bevásárlószatyor tömegének becslése, mérése, kiszámolása.
- Süteménykészítés recept alapján, a hozzávalók kimérése.
- Iskolai vagy osztályelőadás időbeosztásának elkészítése.
- Kerület mérése, például az alakzat madzaggal való körbemérésével, az alakzat görgetésével félegyenesen.
- Szabálytalan és szabályos alakzatok lefedése például körlapokkal, mozaiklapokkal, négyzetlapokkal; lefedés után annak vizsgálata, hogy melyik fedi legpontosabban az alakzatot.
- Tenyér körberajzolása négyzethálón, a tenyér nagyságának becslése kis négyzetekben; kis négyzetek számlálása; a tenyér méretének meghatározása négyzetcentiméterben.
- Területfoglaló játékban a megszerzett területek „okos” számlálása.
- „Lefedő” játék: 10×10-es négyzetben felváltva téglalapokat fed le két játékos színes rudakkal; 2 kockával dobnak; a dobott számok szorzata a lefedhető téglalap négyzeteinek száma; a téglalapot tetszőlegesen lehet lefedni úgy, hogy még beleférjen a nagy négyzetbe, és illeszkedjen vagy egy korábbi téglalap oldalához, vagy a nagy négyzet oldalához.

TÉMAKÖR: ALAPMŰVELETEK ÉRTELMEZÉSE

JAVASOLT ÓRASZÁM: **3 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- helyesen értelmezi a 1 000-es számkörben az összeadást, a kivonást, a szorzást, a bennfoglaló és az egyenlő részekre osztást;

- hozzákapcsolja a megfelelő műveletet adott helyzethez, történéshez, egyszerű szöveges feladathoz;
- értelmezi a műveleteket megjelenítéssel, modellezéssel, szöveges feladattal;
- helyesen használja a műveletek jeleit;
- megérti a következő kifejezéseket: tagok, összeg, kisebbítendő, kivonandó, különbség, tényezők, szorzandó, szorzó, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék;
- szöveghez, valós helyzethez kapcsolva zárójelet tartalmazó műveletsort értelmez, elvégez;
- szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveleteket megérti;
- szöveget, ábrát alkot matematikai jelekhez, műveletekhez.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- összeadás és kivonás értelmezései és kapcsolatuk 100-as, 1 000-es számkörben;
- szorzás és osztás értelmezései és kapcsolatuk a 1000-es számkörben;
- maradékos osztásra vezető tevékenységek végzése, feladatok megoldása;
- műveletről szöveges feladat, ábra készítése; műveletek eljátszása, lerajzolása, szöveggel értelmezése;
- szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveletek megértése;
- a műveletekben szereplő számok megnevezésének ismerete, megértése: tényezők, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék;
- zárójel használata konkrét esetekben megfogalmazott problémák leírásához, megoldásához.

Fogalmak

tag, tényező, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék, maradékos osztás, zárójel

Javasolt tevékenységek

- Maradékos osztás lejátszása pénzekkel, részekre osztással.
- Adott kirakáshoz, ábrához többféle művelet keresése, leírása.
- Adott kirakás, ábra tagolása, majd a tagolás alapján zárójelet tartalmazó műveletsorok felírása, például szöges táblán kifeszített 8×7-es terület tagolása szívószállal, négyzethálón körülkerített 12×36-os terület tagolása vonalzóval húzott egyenesekkel.

- Összetett szöveges feladatok leírása egy műveletsorral; több műveletsor közül az adott szöveges feladathoz illő modell kiválasztása; műveletsorhoz szöveges feladat fogalmazása „feladatküldéssel”.

TÉMAKÖR: ALAPMŰVELETEK TULAJDONSÁGAI

JAVASOLT ÓRASZÁM: **4 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- számolásaiban felhasználja a műveletek közti kapcsolatokat, számolásai során alkalmazza konkrét esetekben a legfontosabb műveleti tulajdonságokat;
- megold hiányos műveletet, műveletsort az eredmény ismeretében, a műveletek megfordításával is;
- alkalmazza a műveletekben szereplő számok (kisebbítendő, kivonandó és különbség; tagok és összeg; tényezők és szorzat; osztandó, osztó és hányados) változtatásának következményeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- műveleti tulajdonságok megfigyelése tapasztalások során: tagok, tényezők felcserélhetősége, csoportosíthatósága; összeg, különbség szorzása, szorzat széttagolása;
- műveleti tulajdonságok alkalmazása számolási eljárásokban, szöveges feladatokban, ellenőrzésnél;
- hiányos művelet és műveletsorok megoldása az eredmény ismeretében a művelet megfordításával is 1 000-ig;
- műveletekben szereplő számok változtatása közben az eredmény változásának megfigyelése; a tapasztalatok alkalmazása számolásnál;
- műveletek közötti kapcsolatok megfigyelése; alkalmazása ellenőrzéshez és a számolási módok egyszerűsítésére.

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- „Babos” játék számokat képviselő papírlapokkal, színes rudakkal.

- Számépítések, például: célszám megközelítése adott számjegyekkel és műveleti jelekkel.
- Gondolt számmal való műveletvégzés: ha páros, el kell osztani 2-vel, ha páratlan, akkor meg kell szorozni 3-mal és hozzá kell adni 1-et; a műveletsort addig kell ismételni, amíg a végére nem érünk.

TÉMAKÖR: SZÓBELI SZÁMOLÁSI ELJÁRÁSOK

JAVASOLT ÓRASZÁM: **6 óra**

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- alkalmazza a számolást könnyítő eljárásokat;
- érti a 10-zel, 100-zal való szorzás, osztás kapcsolatát a helyiérték-táblázatban való jobbra, illetve balra tolódással, fejben pontosan számol a 1 000-es számkörben a számok 10-zel, 100-zal történő szorzásakor és maradék nélküli osztásakor;
- elvégzi a feladathoz szükséges észszerű becslést, mérlegeli a becslés során kapott eredményt;
- teljes négyjegyűek összegét, különbségét százasokra kerekített értékekkel megbecsüli, teljes kétjegyűek két- és egyjegyűvel való szorzatát megbecsüli.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- számolási eljárások a műveletek értelmezései alapján 1000-es számkörben;
- számolási eljárások szám- és műveleti tulajdonságok felhasználásával 1 000-es számkörben;
- a 100-as számkörben tanult számolási eljárások gyakorlása és analógiák alapján történő kiterjesztése a 1000-es számkörre kerek tízesekkel és kerek százasokkal való számolás során;
- a 10-zel, 100-zal való szorzás, osztás és a helyiérték-táblázatban való jobbra, illetve balra tolódás kapcsolatának megértése;
- műveletek eredményének észszerű becslése, a becslés során kapott eredmény értékelése, alkalmazása;
- teljes kétjegyűek egyjegyűvel való szorzatának becslése;

- hétköznapi helyzetekben alkalmazható észszerű becslés megválasztása, a becslés pontosságának ellenőrzése.

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- Adott pénzösszeg kirakása valódi pénzekkel; a kirakás érméinek leltározása táblázatban; minden pénzérmének a tízszeres értékű pénzre cserélése, majd leltározása táblázatban; a balra tolódás és a vagyon tízszereződésének megfigyelése.
- Teljes háromjegyű számok közelítő értékének helyettesítése színes rudakkal; az eredeti számok összegének és különbségének becslése színes rudak segítségével.
- Bevagdalt, hajtogatható kartonlappal az összeg közelítése az egyes helyi értékek fokozatos felfedésével.
- Szorzat kiszámítása az egyik tényező felezésével, a másik tényező kétszerezésével.

TÉMAKÖR: FEJBEN SZÁMOLÁS

JAVASOLT ÓRASZÁM: **8 óra**

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- fejben pontosan összead és kivon a 100-as számkörben;
- emlékezetből tudja a kisegyszeregy és a megfelelő bennfoglalások, egyenlő részekre osztások eseteit a számok tízszereséig;
- érti a szorzó- és bennfoglaló táblák kapcsolatát;
- fejben pontosan számol a 100-as számkörben egyjegyűvel való szorzás és maradék nélküli osztás során;
- fejben pontosan számol a 1 000-es számkörben a 100-as számkörben végzett műveletekkel analóg esetekben.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- fejben számolás egyes lépéseinek megértése, begyakorlása eszközökkel; az eszközök szükség szerinti használata feladatok során;
- teljes kétjegyűek összeadása, kivonása;

- a kisegyszeregy, annak megfelelő bennfoglalások és egyenlő részekre osztások emlékezetből való ismerete;
- fejszámolás gyakorlása 100–as számkörben;
- fejszámolás a 100-as számkörben egyjegyűvel való szorzás és maradék nélküli osztás során, például: szorzótáblák;
- fejszámolás a 1 000-es számkörben kerek tízesekkel, százasokkal, ezresekkel a 100-as számkörben végzett műveletekkel analóg esetekben.

Fogalmak

kerek százas, kerek ezres

Javasolt tevékenységek

- „Céltáblára” lövések, például 6 lövés összegével 100-at kell elérni; a 37-esre kell „dobni” annyiszor, hogy az eredmény 400 és 700 között legyen.
- „Számalkotó” játék írásbeli műveletekkel: írásbeli műveletekben szereplő számjegyek sorsolása dobókockával; a dobott értékek tetszőleges helyi értékre írhatók; az nyer, aki a legnagyobb, legkisebb vagy adott célszámhoz legközelebbi eredményt tudja kiszámolni a felírt számaiból.
- Tanulók által készített játékok a számolás gyakorlásához.
- „Darts” játék során a pontok számolása, kiszállás lehetősége.

TÉMAKÖR: ÍRÁSBELI ÖSSZEADÁS ÉS KIVONÁS

JAVASOLT ÓRASZÁM: **6 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- helyesen végzi el az írásbeli összeadást, kivonást.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- az írásbeli műveleti eljárások alapozása, megértése a számrendszeres gondolkodás továbbépítésével és különféle eszközökkel;
- az írásbeli összeadás algoritmusának fokozatos megismerése: továbbvitel az egyes, a tízes, a százas helyi értéken;
- hiányos összeadások gyakorlása az írásbeli kivonás előkészítésére;

- az írásbeli kivonás algoritmusának megismerése pótlással, elvétellel a különbség változása alapján;
- a kivonás pótlásos eljárásának begyakorlása;
- az írásbeli összeadás és kivonás eredményének becslése célszerűen kerekített értékekkel; az eredmény összevetése a becsléssel; szükség esetén ellenőrzés az ellentétes művelettel.

Fogalmak

írásbeli művelet, hiányos összeadás, pótlás, tagok, összeg, kisebbítendő, kivonandó , különbség

Javasolt tevékenységek

- Nyugták, blokkok gyűjtése, ellenőrzése („Jól számolt-e a gép?”).
- Összeadás, kivonás elvégzése abakusszal.
- Írásbeli összeadás lejátszása „Tökéletes pénztárgéppel”: a gép a tíz egyforma címletű pénzt kiveszi, és a következő fiókba beletesz egy tízszer akkora címletűt, majd kiírja a fiók tartalmát.
- „Betűrejtvények” írásbeli számoláshoz: betűkkel helyettesített számjegyek kitalálása írásbeli összeadás szabályainak segítségével, például RÉT + RÉT = KERT.
- „Számalkotó” játék írásbeli műveletekkel: írásbeli műveletekben szereplő számjegyek sorsolása dobókockával; a dobott értékek tetszőleges helyi értékre írhatók; az nyer, aki a legnagyobb, legkisebb vagy adott célszámhoz legközelebbi eredményt tudja kiszámolni a felírt számaiból.

TÉMAKÖR: ÍRÁSBELI SZORZÁS ÉS OSZTÁS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- helyesen végzi el az írásbeli szorzást egyjegyű szorzóval, az írásbeli osztást egyjegyű osztóval;
- elvégzi a feladathoz szükséges észszerű becslést, mérlegeli a becslés során kapott eredményt;
- megoldását értelmezi, ellenőrzi.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- több egyenlő tag írásbeli összeadása;
- az írásbeli szorzás algoritmusának begyakorlása egyjegyű szorzóval;
- írásbeli szorzás kerek tízesekkel;
- írásbeli szorzás egyjegyűvel;
- írásbeli osztás szemléltetése pénzekkel, részekre osztással;
- írásbeli osztás egyjegyű osztóval, visszaszorzással, kivonással;
- többféle módon való becslés és ellenőrzés megismerése a szorzat, hányados nagyságrendjének meghatározásához, a számolás ellenőrzéséhez.

Fogalmak

tényezők és szorzat; osztandó, osztó és hányados , maradék,

Javasolt tevékenységek

- Hiányos írásbeli szorzásban, osztásban a hiányzó számjegyek megtalálása.
- Írásbeli műveletekben szereplő számjegyek sorsolása dobókockával; a dobott értékek tetszőleges helyi értékre írhatók; az nyer, aki a legnagyobb, legkisebb vagy adott célszámhoz legközelebbi eredményt tudja kiszámolni a felírt számaiból.
- Érdekes számolások, például a 37 szorzása egyjegyű számokkal.

TÉMAKÖR: TÖRTRÉSZEK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tevékenységekkel megjelenít egységtörteket és azok többszöröseit különféle mennyiségek és többféle egységválasztás esetén;
- a kirakást, a mérést és a rajzot mint modellt használja a törtrészek összehasonlítására.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- tevékenységekkel megjelenít egységtörteket;
- a kirakást, a mérést és a rajzot mint modellt használja a törtrészek összehasonlítására

Fogalmak

egész, törtrész,

Javasolt tevékenységek

- „Lépj hozzám!” játékos feladat.
- 1 ketted, 1 negyed, 1 nyolcad előállítása felezésekkel papírhajtogatással.
- 1 harmad, 1 hatod, 1 tizenketted előállítása papírcsík hajtogatásával.
- Törtrészek kirakása színes rudakkal az egész változtatásával is.
- Törtrészek kirakása mozaiklapokkal (szabályos hatszög, trapéz, rombusz, háromszög).
- Alkotás törtrészeknek megfelelően, például „Alkoss úgy valamit, hogy a 2 harmad része sárga legyen!”.
- „Pizzarendelős” feladat: 2 különböző színű papírtányért sugara mentén bevágva összecsúsztatunk; az egyik tányéron beosztások vannak (például 12 egyenlő részre van osztva), így adott törtrészeket tudunk ábrázolni; különböző beosztású tányérokon csak bizonyos törteket lehet „kiforgatni”, például 1 negyedet kezdetben a 4-es, majd a 8-as, a 12-es beosztású tányéron tudják kiforgatni, viszont a 10-esen nem.
- Memóriajáték különféleképpen ábrázolt törtrészekkel.

TÉMAKÖR: NEGATÍV SZÁMOK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a negatív egész számokat irányított mennyiségként (hőmérséklet, tengerszint alatti magasság, idő) és hiányként (adósság) értelmezi;
- nagyság szerint összehasonlítja a természetes számokat és a negatív egész számokat a használt modellen belül.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- az „előtt” és „után” térbeli és időbeli értelmezése;
- tapasztalatszerzés irányított mennyiségekről a térben (például: emeletek, tengerszinthez viszonyított magassági szintek); az „alatta” és „felette” értelmezése a síkon és a térben;
- hőmérséklet mérése, hőmérő leolvasása (levegő, folyadék);
- hőmérőmodell használata;
- tapasztalatszerzés a vagyon, készpénz és adósság kapcsolatairól kirakásokkal, rajzos feladatokkal és diagramon való ábrázolással;
- a negatív szám megjelenítése különböző tevékenységek során;

- konkrét helyzetben a mennyiségek összehasonlítása, döntés a mennyiségek növekedéséről, csökkenéséről, megmaradásáról.

Fogalmak

pozitív, negatív, adósság

Javasolt tevékenységek

- Saját idővonal készítése: születésem vagy iskoláskorom előtt, után történt események, például szüleim születése, házassága, testvéreim születése, óvodáskor, iskoláskor.
- Világtérképről tengerszinthez mért magasságok és mélységek leolvasása.
- Fagypont alatti hőmérsékletek mérése, például télen, hűtőszekrényben, fag.ylalt, jégkocka segítségével.
- „Időjárás-jelentős" játék: a bemondó ismerteti a hőmérséklet változásait szóban vagy diagram alapján; a nézők saját hőmérőmodelljükön jelenítik meg a pillanatnyi hőmérsékletet.
- „Gazdálkodj okosan" játék rövidített változatban készpénzzel és adósságcédulákkal: a játékosok kölcsönt vehetnek fel a vásárláshoz, ekkor ugyanannyi készpénzt és adósságcédulát kapnak.

TÉMAKÖR: ALKOTÁS TÉRBEN ÉS SÍKON

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- szabadon épít, kirak formát, mintát adott testekből, síklapokból;
- minta alapján létrehoz térbeli, síkbeli alkotásokat;
- sormintát, síkmintát felismer, folytat;
- alkotásában követi az adott feltételeket;
- testeket épít élekből, lapokból; elkészíti a testek élvázát, hálóját; testeket épít képek, alaprajzok alapján; elkészíti egyszerű testek alaprajzát;
- síkidomokat hoz létre különféle eszközök segítségével;
- alaklemezt, vonalzót, körzőt használ alkotáskor;
- megtalálja az összes, több feltételnek megfelelő építményt, síkbeli kirakást;
- szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon;

- megfogalmazza az alkotásai közti különbözőséget.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- építések térbeli építőelemekből, testekből, lapokból, testhálókból, élvázépítőkből szabadon, másolással, megadott feltétel szerint;
- különböző téglatestek alkotása adott feltételek szerint;
- építések és alkotások, alaprajzok, nézetek, hálók alapján egyszerűbb esetekben;
- egyszerű testek alaprajzának, nézeteinek, hálójának azonosítása és annak ellenőrzése megalkotással;
- síkbeli alkotások szabadon, másolással, megadott feltétel szerint: kirakások mozaiklapokkal, nyírás, tépés, hajtogatás, alakzatok határvonalainak elkészítése pálcákból, szívószálból vagy gumival kifeszítve, rajzolás (szabad kézzel, vonalzóval, alaklemezzel, körzővel);
- alaklemez, vonalzó és körző helyes használatának gyakorlása játékos feladatok során;
- sokszögek előállítása nyírással, hajtogatással, pálcikákkal, gumikarika kifeszítésével, vonalzós rajzolással adott feltételek szerint;
- sorminták, terülőminták kirakása, folytatása, tervezése síkban, térben, a szimmetriák megfigyelése;
- szimmetrikus alakzatok létrehozása térben és síkban (például: építéssel, kirakással, nyírással, hajtogatással, festéssel), és a szimmetria meglétének ellenőrzése választott módszerrel (például: tükör, hajtogatás);
- adott feltételeknek megfelelő minél több alakzat, minta előállítása, az összes lehetséges alkotás keresése, az alakzatok megkülönböztetése, jellemző tulajdonságok kiemelése.

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- Építés színes rudakból, legóból, építőkockákból, dobozokból nézetek, alaprajzok alapján.
- „Szobasarok” cipősdobozból, belehelyezett játék megvilágítása 3 irányból; az árnyékok vizsgálata.
- „Szobasarok” négyzethálós falaira rajzolt árnyékok alapján építés színes rudakból.
- Feltételek, minták alapján kirakások mozaiklapokból, logikai készlet elemeiből.
- Rövid ideig látott képről másolat készítése a vizuális memória fejlesztésére.

- Adott síkidomokból téglatest építése.
- 3 különböző méretben adott szívószálakból testek fűzése úgy, hogy egy testhez 6 db szívószál használható; az összes különböző test megalkotása.
- A tanulók körben ülnek; mindenki egy nézőpontból látja a középre helyezett építményt; a szóban kérhető és adható információk alapján mindenki megépíti az építményt, vagy alaprajzot készít hozzá.
- Geometriai fejtörők, például tangram, gyufarejtvények.
- „Lakótelepi panoráma” rejtvény megfejtése színes rudak segítségével.

TÉMAKÖR: ALAKZATOK GEOMETRIAI TULAJDONSÁGAI

JAVASOLT ÓRASZÁM: **6 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megkülönböztet, azonosít egyedi, konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket;
- személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet;
- két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat, személyeket, szavakat, számokat, alakzatokat;
- megkülönbözteti és szétválogatja szabadon választott vagy meghatározott geometriai tulajdonságok szerint a gyűjtött, megalkotott testeket, síkidomokat;
- megfigyeli az alakzatok közös tulajdonságát, megfelelő címkéket talál megadott és halmazokba rendezett alakzatokhoz;
- megtalálja a közös tulajdonsággal nem rendelkező alakzatokat;
- megnevezi a tevékenységei során előállított, válogatásai során előkerülő alakzatokon megfigyelt tulajdonságokat;
- megnevezi a sík és görbült felületeket, az egyenes és görbe vonalakat, szakaszokat tapasztalati ismeretei alapján;
- megnevezi a háromszögeket, négyszögeket, köröket;
- megkülönböztet tükrösen szimmetrikus és tükrösen nem szimmetrikus síkbeli alakzatokat;
- megszámlálja az egyszerű szögletes test lapjait;

- megnevezi a téglatest lapjainak alakját, felismeri a téglatesten az egybevágó lapokat, megkülönbözteti a téglatesten az éleket, csúcsokat;
- tudja a téglalap oldalainak és csúcsainak számát, összehajtással megmutatja a téglalap szögeinek egyenlőségét;
- megmutatja a téglalap azonos hosszúságú oldalait és elhelyezkedésüket, megmutatja és megszámlálja a téglalap átlóit és szimmetriatengelyeit;
- megfigyeli a kocka mint speciális téglatest és a négyzet mint speciális téglalap tulajdonságait;
- megnevezi megfigyelt tulajdonságai alapján a téglatestet, kockát, téglalapot, négyzetet;
- megfigyelt tulajdonságaival jellemzi a létrehozott síkbeli és térbeli alkotást, mintázatot.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- válogatások előállított és gyűjtött testek között szabadon;
- halmazokba rendezett testek, síkbeli alakzatok közös tulajdonságainak megfigyelése, halmazok címkézése;
- testek, síkbeli alakzatok halmazokba rendezése közös tulajdonság alapján;
- halmazba nem tartozó alakzatok keresése;
- testek jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: sík vagy görbe felületek, „lyukas”, „tükrös”, „van-e bemélyedése”;
- sokszöglapokkal határolt egyszerű testek lapjainak, éleinek, csúcsainak megfigyelése;
- válogatások előállított és megadott síkidomok között szabadon;
- síkbeli alakzatok jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: egyenes vagy görbe határvonalak, szakaszok, „lyukasság”, „tükrösség”, „van-e bemélyedése”;
- a létrehozott síkbeli és térbeli alkotások, mintázatok jellemzése megfigyelt tulajdonságaikkal;
- egyszerű szögletes testek lapjainak, éleinek, csúcsainak megszámlálása;
- környezetükből gyűjtött testek közül a téglatestek kiválogatása;
- téglatest tulajdonságainak megfigyelése tevékenységek során: lapok alakja, egy csúcsból induló élek száma, élek hossza, az élek, lapok egymáshoz való viszonya, test tükörszimmetriája;
- téglatest egybevágó lapjainak felismerése;
- kocka kiemelése a téglatestek közül élek, lapok alapján;
- előállított vagy megadott sokszögek jellemzése felismert tulajdonságokkal;

- sokszögek oldalainak és csúcsainak megszámlálása, oldalak összemérése hajtogatással, szögek összemérése egymásra illesztéssel;
- téglalap tulajdonságainak megfigyelése: szögek, oldalak, szimmetria;
- téglalap szögei egyenlőségének megmutatása egymásra hajtással;
- téglalap egyenlő hosszúságú oldalainak keresése hajtogatással;
- négyzet kiemelése a téglalapok közül oldalai és szimmetriái alapján;
- testek, síkbeli alakzatok jellemzése megfigyelt tulajdonságok alapján.

Fogalmak

lap, él, téglatest, kocka,

Javasolt tevékenységek

- Barkochbázás a teremben lévő tárgyak geometriai tulajdonságai alapján.
- Egyszerű szögletes testek építése pálcikákból és gyurmagolyókból.
- Egyszerű szögletes testek élvázának építése szívószálakból.
- Dobozok szétvágása a test lapjainak és hálójának vizsgálatához.
- Dobozok lapjainak leragasztása különböző színű papírokkal.
- „Élőkép” alkotása csoportban, például kocka, téglatest, gúla megjelenítése.
- „Keveredj! Állj meg! Csoportosulj!” játék, sokszögek megjelenítése.
- Sokszögek építése szívószálakból.
- Sokszögek kifeszítése befőttes gumival szöges táblán; a kifeszített alakzatok vizsgálata.
- „Saját testen jeleníts meg derékszöget!”, például ujjak, kar, láb, mérlegállás.
- Derékszög hajtogatása szabálytalan alakú papírból.
- Gyurmából vagy agyagból készült téglatest szeletelése úgy, hogy téglatesteket kapjunk; úgy, hogy ne kapjunk téglatesteket; úgy, hogy kockát is kapjunk; kocka szeletelése úgy, hogy téglatesteket kapjunk.
- Párhuzamos szélű papírcsíkból négyszögek nyírása; a keletkező négyszögek csoportosítása; annak megfigyelése, hogy hogyan kell nyírni ahhoz, hogy téglalapot kapjunk; téglalapból négyzet nyírása, négyzetből téglalap nyírása.
- A4-es papírból hajtással és tépéssel négyzet készítése; a hulladék részből ismét négyzet készítése, ennek ismétlése egészen addig, amíg lehetséges.

TÉMAKÖR: TRANSZFORMÁCIÓK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tapasztalattal rendelkezik mozgással, kirakással a tükörkép előállításáról;
- szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon;
- megépíti, kirakja, megrajzolja hálón, jelölés nélküli lapon sablonnal, másolópapír segítségével alakzat tükörképét, eltolt képét;
- ellenőrzi a tükrözés, eltolás helyességét tükör vagy másolópapír segítségével;
- követi a sormintában vagy a síkmintában lévő szimmetriát;
- térben, síkban az eredetihez hasonló testeket, síkidomokat alkot nagyított vagy kicsinyített elemekből, az eredetihez hasonló síkidomokat rajzol hálón.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- szimmetriák, tükörképek megfigyelése a természetes és az épített környezetben térben és síkban
- tárgyak, építmények, képek tükörképének megfigyelése térben, síkban tükör segítségével
- tükörkép megépítése térben; tükrös és nem tükrös formák létrehozása, a kapott alakzat ellenőrzése tükör segítségével
- síkbeli alakzatok tükörtengelyeinek keresése tükörrel, hajtogatással
- tükörkép alkotása különböző eszközökkel síkban; tükrös és nem tükrös alakzatok létrehozása; ellenőrzés tükörrel, másolópapírral
- építmények eltolása, az eltolt kép összehasonlítása a tükörképpel
- formák eltolása a síkban; az eltolt alakzat összehasonlítása a tükrözéssel keletkező alakzattal; ellenőrzés másolópapírral
- testek és síkbeli alakzatok megkülönböztetése, azonosítása alak és méret szerint: a hasonlóság és az egybevágóság fogalmának előkészítése
- térben, síkban az eredetihez hasonló testek, síkidomok alkotása nagyított vagy kicsinyített elemekkel, hálón való rajzolással
- játékok, tevékenységek során alakzatok elforgatott, eltolt, tükrös képeinek felismerése a síkban és a térben

Fogalmak

eltolt kép, mozgatás, elforgatott kép

Javasolt tevékenységek

- Titkosírás tükörírással, a titkos üzenet megfejtése.
- Utcák építése színes rudakból: az utca két oldalán lévő házak egymás tükörképei.
- Kártyákon adott mintát kell megjeleníteni két kocka lapjain lévő ábrák segítségével úgy, hogy a két kockát egy tükör elé rakjuk; a kockák felső lapjain lévő ábrák és azok tükörképei együtt adják az adott mintát.
- Minta rajzolása, majd átmásolása zsírpapírra; a zsírpapír átfordítása, eltolása, elforgatása; összehasonlítás az eredeti mintával.
- Összehajtott, majd szétnyitott lap bal oldalára az egyik játékos tollal pöttyöket rajzol, a másik játékos a másik oldalra grafittal a tükörképét próbálja berajzolni, összehajtják a papírt, a hátulján a grafitpöttyöket erősen megrajzolják tollal, így szétnyitás után a bal oldalon látszik, hogy mennyi a tévedés.
- Tengelyesen szimmetrikus alakzat kiegészítése.
- Pálcikákból kirakott alakzat kétszeresére nagyítása.
- Pontrácsra, négyzetrácsra rajzolt ábra kétszeresére nagyítása, felére kicsinyítése.

TÉMAKÖR: TÁJÉKOZÓDÁS TÉRBEN ÉS SÍKON

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- helyesen használja az irányokat és távolságokat jelölő kifejezéseket térben és síkon;
- tájékozódik lakóhelyén, bejárt terepen: bejárt útvonalon visszatalál adott helyre, adott utca és házszám alapján megtalál házat;
- térképen, négyzethálón megtalál pontot két adat segítségével.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- irányokat, távolságokat jelölő szavak használata térben és síkban;
- irány és állás megfigyelése, követése síkbeli alakzatok és mozgatások során;
- téri tájékozódást segítő játékok, tevékenységek;

- útvonalak bejárása oda-vissza, térbeli viszonyokat kifejező szavak segítségével;
- útvonal bejárásának irányítása térbeli viszonyokat kifejező szavak segítségével;
- térbeli és síkbeli elhelyezkedést kifejező szavak használata tevékenységekben és játékos szituációkban;
- tájékozódás lakóhelyen, bejárt terepen: bejárt útvonalon visszatalálás adott helyre; adott utca és házszám alapján ház megtalálása;
- egyszerű térképek készítése;
- tájékozódás négyzethálón, térképen.

Fogalmak

négyzetháló, térkép

Javasolt tevékenységek

- Robot célhoz irányítása szerepjátékkal: bekötött szemű gyerek irányítása adott célhoz, a célban a kendő levétele után azonos úton visszatalálás a kiindulópontra.
- Útvonal bejárása síkbeli labirintusokban padlórobot irányításával.
- „Vonalvezetős” játék irányok és távolságok megadásával, melynek során különböző formák rajzolódnak ki a négyzethálón, például 2 lépés fel, 3 lépés balra…
- Kacskaringós utak bejárása, majd lerajzolása négyzethálón; például: 2 lépés, jobbra fordulás, 1 lépés, jobbra fordulás, 3 lépés, jobbra fordulás, folytatva az utat, ismétlés elölről sokszor.
- Négyzethálóra rajzolt minta alapján a vonalvezetés diktálása társnak.
- Kincskeresés utasítások alapján.
- Kincskeresés térkép alapján.
- „Torpedó” játék.
- „Telefonos” játék.
- Térkép készítése tanteremről, iskolaudvarról, útvonalakról.
- Térképen adott helység keresése páros munkában a térkép keresőhálójának segítségével.
- „Vándorvezér” játék sakktáblán égtájakkal, például „f4-ről 2 mezőt észak felé lépve hova jutunk?”

TÉMAKÖR: ÖSSZEFÜGGÉSEK, KAPCSOLATOK, SZABÁLYSZERŰSÉGEK FELISMERÉSE

JAVASOLT ÓRASZÁM: 9 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz memóriajátékokban különféle tulajdonságok szerinti párok keresésében;
- megfogalmazza a személyek, tárgyak, dolgok, időpontok, számok, testek, síklapok közötti egyszerű viszonyokat, kapcsolatokat;
- érti a problémákban szereplő adatok viszonyát;
- megfogalmazza a felismert összefüggéseket;
- összefüggéseket keres sorozatok elemei között;
- megadott szabály szerint sorozatot alkot; megértett probléma értelmezéséhez, megoldásához sorozatot, táblázatot állít elő modellként;
- tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatokat folytat;
- felsorolja az évszakokat, hónapokat, napokat, napszakokat egymás után, tetszőleges kezdőponttól is;
- ismert műveletekkel alkotott sorozat, táblázat szabályát felismeri; ismert szabály szerint megkezdett sorozatot, táblázatot helyesen, önállóan folytat;
- tárgyakkal, számokkal kapcsolatos gépjátékhoz szabályt alkot; felismeri az egyszerű gép megfordításával nyert gép szabályát;
- felismer kapcsolatot elempárok, elemhármasok tagjai között;
- szabályjátékok során létrehoz a felismert kapcsolat alapján további elempárokat, elemhármasokat;
- a sorozatban, táblázatban, gépjátékokban felismert összefüggést megfogalmazza saját szavaival, nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- személyek, tárgyak, dolgok, számok, testek, síklapok között megjelenő kapcsolatok megfigyelése, felfedezése, megnevezése;
- számpárok, számhármasok közötti kapcsolatok felfedezése, jellemzése;
- változó helyzetek megfigyelése, a változás jelölése nyíllal;
- tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatok folytatása;

- az évszakok, hónapok, napok elsorolása egymás után tetszőleges kezdőpontból;
- ismert műveletekkel alkotott sorozat szabályának felismerése;
- megkezdett sorozat folytatása a felismert szabály szerint mindkét irányba;
- sorozat szabályának megfogalmazása, egyszerűbb esetben jelekkel is (például: nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal);
- gépjátékok különféle elemekkel (például: tárgyak, számok, alakzatok);
- gépjátékhoz szabály alkotása; az egyszerű gép szabályának megfordításával nyert gép szabályának felismerése;
- szabályjátékokban az elempárok, elemhármasok megjelenítése táblázatban;
- szabályjátékok során a felismert kapcsolat alapján további elempárok, elemhármasok létrehozása;
- táblázatokban, gépjátékokban a felismert összefüggések megfogalmazása, egyszerűbb esetekben jelekkel is (például: nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal);
- sorozatok, szabályjátékok alkotása;
- megértett probléma értelmezéséhez, megoldásához sorozat, táblázat, esetleg nyíldiagram alkotása modellként.

Fogalmak

táblázat, nyitott mondat

Javasolt tevékenységek

- Sorminták keresése környezetünkben, például épületeken, népviseleten.
- Periodikusan ismétlődő tevékenységek, például ki mosogat 5 nap múlva.
- Kakukktojás játékok.
- „Milyen nap lesz?” fejtörők: például egy hét múlva; holnapután, ha tegnapelőtt hétfő volt.
- Sorozatok alkotása szöges táblán kifeszített alakzatokkal, a sorozat szabályának megfigyelése, például egyre nagyobb négyzeteknél a növekedés szabályának megfigyelése.
- Kapcsolatok megfigyelése oda-vissza, például szülő-gyerek, testvér, osztálytárs; alacsonyabb, magasabb, egyforma magas; idősebb, fiatalabb, ugyanannyi idős.
- A gyerekek kezében tartott számok, alakzatok közötti kapcsolatok megfigyelése rámutatással, például mindenki mutasson arra, akinek ugyanannyi tízese van; akinek nagyobb a kerülete; a mutatás lejegyzése nyilakkal; a lejegyzett ábra megfigyelése.

- „Gépes játékok” egyváltozós, kétváltozós, fordított gépekkel számokkal, formákkal, szavakkal.

TÉMAKÖR: ADATOK MEGFIGYELÉSE

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- adatokat gyűjt a környezetében;
- adatokat rögzít későbbi elemzés céljából;
- gyűjtött adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol;
- adatokat gyűjt ki táblázatból, adatokat olvas le diagramról;
- jellemzi az összességeket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- minőségi és mennyiségi tulajdonsággal kapcsolatos adatok megfigyelése, gyűjtése, rögzítése tanítói segítséggel;
- adatgyűjtés vásárlással kapcsolatban (például: árak megfigyelése boltokban, nyugtán)
- mért adatok lejegyzése;
- közös tevékenységek során szerzett adatok alapján egyszerű diagram készítése térben és síkban;
- egyszerű diagramról adatok, összefüggések leolvasása;
- az összes adat együttes jellemzőinek megfigyelése, például egyenlő adatok, legkisebb, legnagyobb kiválasztása.

Fogalmak

adat, diagram

Javasolt tevékenységek

- Mérések testnevelésórán, például időeredmények, kislabdadobás hossza, távolugrás hossza; eredmények rögzítése; ábrázolása közösen.
- Piacon több árusnál ugyanazon termék árának összehasonlítása, csoportonként más-más termék árának megfigyelése, lejegyzése.
- Csoportonként a csoport tagjaira jellemző egyszerű diagramok készítése úgy, hogy a többi csoport nem látja, mi készül; a kirakott vagy rajzolt diagramok alapján a csoport

felismerése, azonosítása, például hány fiú, hány lány, hány szemüveges, hány nem szemüveges...

TÉMAKÖR: VALÓSZÍNŰSÉGI GONDOLKODÁS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz olyan játékokban, kísérletekben, melyekben a véletlen szerepet játszik;
- tapasztalatai alapján különbséget tesz a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” események között;
- megítéli a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” eseményekkel kapcsolatos állítások igazságát;
- tapasztalatai alapján tippet fogalmaz meg arról, hogy két esemény közül melyik esemény valószínűbb olyan, véletlentől függő szituációk során, melyekben a két esemény valószínűsége között jól belátható a különbség;
- tetszőleges vagy megadott módszerrel összeszámlálja az egyes kimenetelek előfordulásait olyan egyszerű játékokban, kísérletekben, amelyekben a véletlen szerepet játszik;
- a valószínűségi játékokban, kísérletekben megfogalmazott előzetes sejtését, tippjét összeveti a megfigyelt előfordulásokkal.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- részvétel valószínűségi játékokban; intuitív esélylatolgatás, tippek megfogalmazása;
- események megfigyelése valószínűségi kísérletekben;
- valószínűségi játékok során stratégiák alakítása, kipróbálása, értékelése;
- „Biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” események megkülönböztetése;
- véletlen események gyakoriságának összeszámlálása, ábrázolása különféle módszerekkel: strigulázással, diagrammal, táblázatba rögzítéssel;
- véletlen események előfordulásainak vizsgálata, a kimenetelek számának összehasonlítása az előzetes tippekkel, magyarázatok keresése;
- a „biztos” és „lehetetlen” cáfolata ellenpélda mutatásával.

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- Játék eseménykártyákkal a „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” események megkülönböztetésére, események gyakoriságának megfigyelésére csoportmunkában: valószínűségi kísérlethez tartozó eseményeket írunk kártyákra; kiosztjuk; elvégezzük a kísérletet, mindenki rátesz egy zsetont arra a kártyájára, amelyikre írt esemény bekövetkezett; a kísérletek végén elemzés, például a kísérlet: 3 korongot feldobunk; események: mindhárom kék; több a kék, mint a piros; nincs piros; van kék; van két egyforma szín; egyik színből sincs legalább kettő; elemzés: „Melyik a jó kártya, melyik rossz, melyiket választanád?”
- Játék eseménykártyákkal gyakoriság becslésére: mindenki előtt ott van minden eseménykártya, amelyekre a játék elején a játékosok tetszés szerint kiraknak 10-10 zsetont; sorban végezzük a kísérleteket; amelyik kártyán lévő esemény bekövetkezett, arról a kártyáról levehet a játékos egy zsetont; az győz, akinek a kártyáiról leghamarabb elfogynak a zsetonok.
- Valószínűségi kísérlet nem kocka alakú doboz feldobásával: tippelés, 20 kísérletből melyik lapjára hányszor esik; ellenőrzés a kísérletek elvégzésével.
- 10 korongot feldobunk, számegyenesen a 0-ból indulva annyit lépünk pozitív irányba, ahány pirosat dobtunk, majd innen annyit negatív irányba, ahány kéket; tippeld meg, hova jutsz; válassz 4 számkártyát, nyersz, ha ezek egyikére jutsz.
- Játék számkorongokkal: 3 korong piros és kék oldalára is számokat írtunk; feldobjuk egyszerre a 3 korongot; kártyákra eseményeket írunk a számok tulajdonságai alapján, a dobott számok összegére, szorzatára vonatkozó tulajdonságokkal; figyeljük meg, van-e lehetetlen, van-e biztos esemény; tippeljünk az események gyakoriságára, például szorzatuk páros; nincs közte kétjegyű.
- Gyerekek alkotta gyakorisági diagram: két kockával dobunk, és nézzük a dobott számok összegét; a gyerekek sorban egymás mellett állnak, mindenkinek a kezében egy szám van 1 és 13 között; akinek a száma a két kockával dobott számok összege, előre lép egyet.
- Folyón átkelés gyakoriság becslésére: rakj ki 10 korongot az 1–13 számokhoz a folyó egyik partjára; két kockával dobunk, a dobott számok összegétől egy korong átkelhet a folyón; az győz, akinek először átmegy az összes korongja.

Továbbhaladás feltételei 3. osztály

I. Gondolkodás - követelmény

A tanuló:

- Tudjon elhelyezni elemeket egyszerű tulajdonságú halmazokba.
- Ismerje az alaphalmaz, részhalmaz fogalmát.
- Állapítsa meg egyszerű sorozatok szabályát, kis segítséggel tudja folytatni az elkezdett sorozatot.
- Tudjon megfogalmazni igaz, hamis állításokat, állítások igazságát eldönteni.
- Tudjon egyszerű nyitott mondatok igazsághalmazát megkeresni véges alaphalmazon.
- Értelmezzen egyszerű szöveges feladatokat, segítséggel tudja az adatokat lejegyezni, megoldási tervet készíteni.

II. Számtan, algebra - követelmények

A tanuló:

- Tudjon biztosan tájékozódni a tízes számrendszerben **1000-es** számkörön belül.
- Helyesen írja, olvassa a számokat, bontsa azokat helyi érték szerint.
- Tudjon számokat nagyság szerint összehasonlítani, sorba rendezni.
- Ismerje a számok egyes, tízes, százas szomszédjait, tízesekre, százasokra kerekített értékét.
- Tudja értelmezni, eszközzel elvégezni a szóbeli összeadást, kivonást, szorzást és osztást.
- Tudjon szorozni, osztani 10-zel, 100-zal.
- Legyen jártas az írásbeli műveletek végzésében 1000-es számkörben (összeadás, kivonás, szorzás egyjegyű szorzóval)..
- Ismerje a helyes műveleti sorrendet több művelet esetén.
- Tudjon megoldani egyszerű szöveges feladatot a megoldási algoritmus alkalmazásával.

III. Geometria, mérés - övetelmények

A tanuló:

- Ismerjen fel egyszerű geometriai alakzatokat, nevezze meg néhány tulajdonságukat.
- Tudjon előállítani síkidomokat tevékenységgel.
- Ismerje és használja a mérőeszközöket és mértékegységeket gyakorlati mérések során.

- Tudjon megoldani egyszerű szám és szöveges feladatokat a tanult mértékegységekkel (km, m, dm, cm, mm, kg, dkg, g, l, dl, cl, év, hónap, hét, nap, óra, perc, másodperc).

IV. Valószínűségi játékok, statisztika - követelmények

A tanuló legyen képes:

- Kísérletek, játékok alapján a lehetséges esetek keresésére.
- Biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos események eldöntésére egyszerűbb esetekben.
- Események bekövetkezésének megfigyelésére, lejegyzésére kis segítséggel.
- Igaz, hamis állítások felismerésére, szétválogatására.

3.4.6. 4. ÉVFOLYAM

	Heti óraszám	Éves óraszám
4. évfolyam	**4**	**136**

A témakörök áttekintő táblázata 4. évfolyam:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	3
Rendszerezés, rendszerképzés	5
Állítások	4
Problémamegoldás	5
Szöveges feladatok megoldása	8
Szám és valóság kapcsolata	4
Számlálás, becslés	5
Számok rendezése	3
Számok tulajdonságai	9
Számok helyi értékes alakja	6
Mérőeszköz használata, mérési módszerek	10
Alapműveletek értelmezése	3
Alapműveletek tulajdonságai	4
Szóbeli számolási eljárások	6
Fejben számolás	7
Írásbeli összeadás és kivonás	6
Írásbeli szorzás és osztás	6
Törtrészek	5

Negatív számok	3
Alkotás térben és síkon	6
Alakzatok geometriai tulajdonságai	6
Transzformációk	4
Tájékozódás térben és síkon	3
Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	9
Adatok megfigyelése	3
Valószínűségi gondolkodás	3
Összes óraszám:	**136**

TÉMAKÖR: VÁLOGATÁS, HALMAZOK ALKOTÁSA, VIZSGÁLATA

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megkülönböztet, azonosít egyedi, konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket;
- játékos feladatokban személyeket, tárgyakat, számokat, formákat néhány meghatározó tulajdonsággal jellemez;
- tudatosan emlékezetébe vési az észlelt tárgyakat, személyeket, dolgokat, és ezek jellemző tulajdonságait, elrendezését, helyzetét;
- válogatásokat végez saját szempont szerint személyek, tárgyak, dolgok, számok között;
- felismeri a mások válogatásában együvé kerülő dolgok közös és a különválogatottak eltérő tulajdonságát;
- folytatja a megkezdett válogatást felismert szempont szerint;
- személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet;
- azonosítja a közös tulajdonsággal rendelkező dolgok halmazába nem való elemeket;
- megnevezi egy adott tulajdonság szerint ki nem válogatott elemek közös tulajdonságát a tulajdonság tagadásával;
- barkochbázik valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket;
- halmazábrán is elhelyez elemeket adott címkék szerint;

- adott, címkékkel ellátott halmazábrán elhelyezett elemekről eldönti, hogy a megfelelő helyre kerültek-e; a hibás elhelyezést javítja;
- talál megfelelő címkéket halmazokba rendezett elemekhez;
- megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük…”, „egyik sem…” és a velük rokon jelentésű szavakat;
- két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg;
- két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat, személyeket, szavakat, számokat, alakzatokat;
- megfogalmazza a halmazábra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- barkochbázás konkrét tárgyak kirakása nélkül;
- barkochba játékokban minél kevesebb kérdésre törekvés;
- személyek, tárgyak, képek, alakzatok, jelek, számok válogatása választott vagy adott szempont, tulajdonság szerint;
- elkezdett válogatások esetén az elemek közös tulajdonságának felismerése, a válogatás szempontjának megfogalmazása; címkézés, a felismert szempont alapján a válogatás folytatása;
- a halmazba nem való elemek esetén az elemek tulajdonságainak tagadása, a logikai „nem” használata;
- halmazok képzése tagadó formában megfogalmazott tulajdonság szerint, például nem kör;
- válogatások kétszer kétfelé (két szempont szerint) tárgyi tevékenységgel; az egy helyre kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságainak keresése, értése: a logikai „nem” és a logikai „és”;
- két halmaz közös részének jellemzése logikai „és”-sel;
- elemek elhelyezése halmazábrában, a halmazábra egyes részeinek jellemzése, például piros, de nem háromszög; se nem piros, se nem háromszög;
- a kétszer kétfelé (két szempont szerint) válogatás ábrázolása Venn-diagramon
- konkrét halmazok közös részéből elemek felsorolása;

- két szempont egyidejű figyelembevétele, például: háromjegyű és számjegyeinek összege 8; tükrös és négy szöge van;
- a logikai „és” helyes használata két halmaz közös részének jellemzésére.

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- Barkochba játék különféle logikai készleteken többféle szabály szerint, például egyszerű barkochba, fordított barkochba, barkochba két elem egyszerre történő kitalálására, kapcsolati barkochba; ezek mindegyikének kipróbálása hazudósan is.
- Játék tanulók által csoportban készített 3, 4 ábrás kártyakészlettel, tananyaghoz igazított tartalommal.
- Játék tanulók által csoportban készített logikai kártyacsomaggal.
- „Ország, város” játék számokkal: egy-egy oszlopnak egy-egy számtulajdonság felel meg; sorsolt számjegyekből az oszlopoknak megfelelő tulajdonságú számok előállítása.
- „Kapuőr” útválasztó játék két kapuőrrel.
- „Ki jut a várba?” játék.
- Játék logikai lapokkal.
- Tanulók, tárgyak válogatása két tulajdonság szerint két külön hulahoppkarikába, mindkét tulajdonsággal rendelkező elemek helyének keresése, tanulói ötlet alapján a hulahoppkarikák összehúzása (metszetképzés).
- Tárgyak, képek, alakzatok, számok válogatása két tulajdonság szerint papírlapra és madzagkarikába, mindkét tulajdonsággal rendelkező elemek helyének keresése, a papírlappal és a madzagkarikával metszetképzés.

TÉMAKÖR: RENDSZEREZÉS, RENDSZERKÉPZÉS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- barkochbázik valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket;
- két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg;
- felsorol elemeket konkrét halmazok közös részéből;

- megfogalmazza a halmazábra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- keresi az okát annak, ha a halmazábra valamelyik részébe nem kerülhet egyetlen elem sem;
- adott elemeket elrendez választott és megadott szempont szerint is;
- sorba rendezett elemek közé elhelyez további elemeket a felismert szempont szerint;
- két, három szempont szerint elrendez adott elemeket többféleképpen is; segédeszközként használja a táblázatos elrendezést és a fadiagramot;
- megkeresi egyszerű esetekben a két, három feltételnek megfelelő összes elemet, alkotást;
- megfogalmazza a rendezés felismert szempontjait;
- megkeresi két, három szempont szerint teljes rendszert alkotó, legfeljebb 48 elemű készlet hiányzó elemeit, felismeri az elemek által meghatározott rendszert.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- elemek sorozatba rendezése az egyező és eltérő tulajdonságok száma alapján (például: a szomszédos elemek pontosan egy tulajdonságban különbözzenek);
- a válogatás, osztályozás, rendszerezés alkalmazása más tantárgyak tanulásakor
- alkalmilag összeállított készletek és különféle teljes logikai készletek elemeinek egy vagy több szempont szerinti válogatása, rendszerezése tevékenységgel, mozgással;
- adott halmaz elemeinek rendszerezése megadott szempont szerint, különböző módszerekkel, például: táblázat, fadiagram, ágrajz;
- teljes rendszert alkotó legfeljebb 48 elemnél a hiány felismerése a rendszerezés elvégzése után;
- az összes, a feltételeknek megfelelő alkotás felsorolása egyszerű esetekben: 2-3 feltétel esetén, kis elemszámú problémánál.

Javasolt tevékenységek

- Logikai lapokból „kígyó” vagy „háló” készítése, a szomszédos elemek között 1-2-3-4 eltérő tulajdonsággal.
- „Királyos játék” logikai lapokkal.
- Logikai készlet elemeinek körberakása egy különbséggel.

- Két elem között további elemek segítségével útvonal építése a szomszédos elemekre vonatkozó feltétel alapján.
- 3×3-as, 4×4-es táblázatba elemek rendezése feltételek alapján, például legyen közös tulajdonság soronként; lerakott elemek átrendezése; hiányzó elemek pótlása.
- Úthálózaton való végighaladás: az elágazásokba útjelző táblákat rakunk a logikai készlet elemeinek tulajdonságai szerint; az úthálózatot a gyerekek végigjárják kezükben egy logikai elemmel; a megfelelő helyre kell érkezniük; az úthálózatot lerajzolják ágrajzként, a saját útvonalukat jelölik.
- „Elvitte a szarka” játék, hiányzó elemek megtalálása.
- Egyszerű logikai készlet készítése csoportmunkában, például tejfölös poharakból; faágakból; spárgákból.
- Logikai készlet elemeiből feltételeknek megfelelő összes elem kiválasztása, ágrajz kiegészítése, alkotása.
- Szendvicsek készítése – összes lehetőség kirakása.
- Sorba rendezős feladat: sorban mindenki rak egy új lehetőséget, például 2 piros, 2 kék gyöngyöt fűz fel fogpiszkálóra, úgy, hogy számít a sorrend; ha nem tud rakni, passzol, aki jót rakott, kap egy zsetont, aki olyat rak, ami már volt, visszaad egy zsetont; amikor már senki sem tud rakni, közösen megbeszélik, hogy miért nincs több a kirakott elemek rendszerezésével.
- Geometriai alkotások során az adott feltételeknek megfelelő alkotások gyűjtése, rendszerezési szempontok keresése tanítói segítséggel; 3×3-as pontrácson különböző háromszögek alkotása.

TÉMAKÖR: ÁLLÍTÁSOK

JAVASOLT ÓRASZÁM: **4 óra**

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis;
- megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük…”, „egyik sem…” és a velük rokon jelentésű szavakat;

- megfogalmazza a halmazábra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- tudatosan emlékezetébe vés szavakat, számokat, utasítást, adott helyzetre vonatkozó megfogalmazást;
- hiányos állításokat igazzá tevő elemeket válogat megadott alaphalmazból;
- egy állításról ismeretei alapján eldönti, hogy igaz vagy hamis;
- ismeretei alapján megfogalmaz önállóan is egyszerű állításokat;
- példákat gyűjt konkrét tapasztalatai alapján matematikai állítások alátámasztására.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- adott konkrét helyzetről köznyelvi és matematikai tartalmú állítások megfogalmazása szabadon és irányított megfigyelések alapján;
- konkrét, megfigyeléssel ellenőrizhető állítások igazságának és hamisságának eldöntése
- adott halmazra és egyes részeire vonatkozó állítások megfogalmazása;
- halmazra és a halmaz részhalmazaira vonatkozó állítások igazságának eldöntése;
- igaz és hamis állítások alátámasztására példák és ellenpéldák keresése, felsorolása;
- személyekre, tárgyakra, formákra, számokra vonatkozó hiányos állítások kiegészítése igazzá, nem igazzá; kis elemszámú alaphalmazon az összes igazzá tevő elem, elempár megkeresése;
- lezárt hiányos állítások igazságának megítélése.

Javasolt tevékenységek

- „Telefonos” játék.
- „Rontó” játék.
- „Füllentős” játék csoportban: a csoportok mondanak 3 állítást, 1 hamisat, 2 igazat; a többieknek ki kell találni, melyik a hamis.
- Papírcsíkon egy olyan állítás szerepel, amely két helyen is hiányos, a hiányt konkrét dobozok jelzik; a mondat kiegészítése azzal, hogy a dobozokba elemeket választunk, például: „A … rúd hosszabb, mint a … rúd”, olyan rúdpárok keresése, amelyek igazzá teszik a mondatot, illetve amelyek hamissá.
- „Mastermind” játék színekkel és számokkal.

TÉMAKÖR: PROBLÉMAMEGOLDÁS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a tevékenysége során felmerülő problémahelyzetben megoldást keres;
- kérésre, illetve problémahelyzetben felidézi a kívánt, szükséges emlékképet;
- megfogalmazott problémát tevékenységgel, megjelenítéssel, átfogalmazással értelmez;
- az értelmezett problémát megoldja;
- a problémamegoldás során a sorrendben végzett tevékenységeket szükség szerint visszafelé is elvégzi;
- megoldását értelmezi, ellenőrzi;
- kérdést tesz fel a megfogalmazott probléma kapcsán;
- tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetéses szöveges feladatokat;
- egy- és többszemélyes logikai játékban döntéseit mérlegelve előre gondolkodik.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- hétköznapi helyzetekben, tevékenységek során felmerülő problémahelyzet felismerése, arra megoldás keresése;
- hiányzó információk pótlása méréssel, számlálással, információgyűjtéssel;
- megfogalmazott probléma értelmezése tevékenységgel, megjelenítéssel, átfogalmazással;
- tevékenységgel, megjelenítéssel értelmezett probléma megoldása;
- a kapott megoldás visszahelyezése a szituációba, a megoldás értelmezése;
- ellenőrzés: a kapott megoldás megfelel-e a megadott feltételeknek;
- kérdésfeltevés a problémahelyzet kapcsán;
- többlépéses cselekvéssor, műveletsor elvégzése visszafelé is;
- visszafelé gondolkodással következtetéses feladatok megoldása;
- egyszerű következtetéses szöveges feladatok megoldása, például: tevékenységgel, ábrarajzolással, szakaszos ábrázolással;
- egyszerű gondolkodtató, logikai feladatok megoldásának keresése;

- egy- és többszemélyes logikai játékban egy-két lépéssel előre tervezés;
- többféle megoldási mód keresése, a különböző megoldási módok értékelése.

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- A gyerekek hétköznapi életével kapcsolatos információk gyűjtése csoportokban, például menetrend, nyitvatartási idő, belépődíjak, árak, étteremben étlap, boltban árak.
- Adatok felhasználása csoportmunkában, például plakát tervezéséhez; képzelt interjú lejátszásához.
- Kirándulás, kulturális program (múzeum-, színházlátogatás) tervezése: útiterv, költségek, időbeosztás, ismertetők.
- Problémák lejátszása szerepjátékként, bábokkal, absztrakt eszközökkel (korong, pálcika, kupakok, színes rudak), például „fejek-lábak” feladat, „megevett gombócok” feladat.
- Logikai rejtvények, történetek.
- „Gondoltam egy számot”.
- Nim játékok.
- Egyszerűbb táblás logikai, stratégiai játékok; kártyajátékok.
- Logikai rejtvények egyszerűbb feladványai, például: sudoku-variációk, Gokigen Naname (Labirintusépítés), Kakuro (Számkeresztrejtvény), Hashiwokakero (Hídépítés), Grafilogika.

TÉMAKÖR: SZÖVEGES FELADATOK MEGOLDÁSA

JAVASOLT ÓRASZÁM: **8 óra**

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- értelmezi, elképzeli, megjeleníti a szöveges feladatban megfogalmazott hétköznapi szituációt;
- szöveges feladatokban megfogalmazott hétköznapi problémát megold matematikai ismeretei segítségével;

- tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetéses, szöveges feladatokat;
- megkülönbözteti az ismert és a keresendő (ismeretlen) adatokat;
- megkülönbözteti a lényeges és a lényegtelen adatokat;
- az értelmezett szöveges feladathoz hozzákapcsol jól megismert matematikai modellt;
- a megválasztott modellen belül meghatározza a keresett adatokat;
- a modellben kapott megoldást értelmezi az eredeti problémára; arra vonatkoztatva ellenőrzi a megoldást;
- választ fogalmaz meg a felvetett kérdésre;
- önállóan értelmezi a hallott, olvasott matematikai tartalmú szöveget;
- nyelvi szempontból megfelelő választ ad a feladatokban megjelenő kérdésekre.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a hallott, olvasott matematikai tartalmú szöveg önálló értelmezése;
- hétköznapokban felmerülő matematikai tartalmú problémákkal kapcsolatos szöveges feladatok értelmezése, megoldása (például: bajnokság, időbeosztás, vásárlás, sütés-főzés);
- szöveges feladatok olvasása, értelmezése, eljátszása, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal önállóan;
- adatok gyűjtése, lényeges adatok kiemelése;
- kérdés értelmezése, keresendő adatok azonosítása;
- adatok különböző típusainak megkülönböztetése, például: felesleges, hiányos;
- adatok és azok kapcsolatainak megjelenítése valamilyen szimbolikus rajz, matematikai modell segítségével, például művelet, táblázat, szakaszos ábra, nyíldiagram, halmazábra, sorozat;
- ismeretlen adatok meghatározása a modellen belül;
- egy-, kétlépéses alapműveletekkel leírható szöveges feladatok megoldása;
- fordított szövegezésű feladatok értelmezése, megoldása;
- megoldás értelmezése az eredeti problémára, ellenőrzés;
- nyelvileg és matematikailag helyes válasz megfogalmazása;
- szöveges feladatok alkotása hétköznapi szituációkra, adott matematikai modellhez, számfeladathoz.

Fogalmak

felesleges adat

Javasolt tevékenységek

- Beszélgetés, történetmesélés eseményképekről, ábrákról szabadon és egy-egy részletre fókuszálva is.
- Hétköznapi helyzetekből matematikai tartalmú állítások megfogalmazása.
- Szétvágott szöveg egyes darabjainak értelmezése külön-külön, a darabok összerakása és értelmezése.
- „Mondd ugyanazt kicsit másképp, kicsit egyszerűbben”: szöveg átfogalmazása (egyre egyszerűbb alakra) láncban.
- „Mi változott?” játék mondatokkal: változtatunk egy szót, toldalékot vagy a szavak sorrendjét; „Változott-e a szöveg értelme?”
- „Egynyelvű szótár” játék: szómagyarázat, esetleg a letakart (nem értett) szó jelentésének kitalálása a szövegkörnyezetből.
- Szöveges feladatban leírt szituáció kirakása különböző eszközökkel, színes rudakkal.
- Többféle modell közül a megfelelők kiválasztása adott szöveges feladathoz.
- „Feladatküldés” szöveges feladatokkal: csoportonként adott helyzethez, képhez, modellhez szöveges feladat alkotása; a feladat továbbadása másik csoportnak, ami visszaküldi a megoldást; a feladatírók ellenőrzik.

TÉMAKÖR: SZÁM ÉS VALÓSÁG KAPCSOLATA

JAVASOLT ÓRASZÁM: **4 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- összehasonlít véges halmazokat az elemek száma szerint;
- ismeri két halmaz elemeinek kölcsönösen egyértelmű megfeleltetését (párosítását) az elemszámok szerinti összehasonlításra;
- helyesen alkalmazza a feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmakat 10 000-es számkörben;
- helyesen érti és alkalmazza a feladatokban a „valamennyivel” több, kevesebb fogalmakat;

- érti és helyesen használja a több, kevesebb, ugyanannyi relációkat halmazok elemszámával kapcsolatban, valamint a kisebb, nagyobb, ugyanakkora relációkat a megismert mennyiségekkel (hosszúság, tömeg, űrtartalom, idő, terület, pénz) kapcsolatban 10 000-es számkörben;
- használja a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezéseket a természetes számok körében;
- helyesen használja a mennyiségi viszonyokat kifejező szavakat, nyelvtani szerkezeteket;
- megfelelő szókincset és jeleket használ mennyiségi viszonyok kifejezésére szóban és írásban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- természetes szám darabszám, mérőszám és értékmérő tartalommal 10 000-es számkörben;
- számkörbővítések során valóságos tapasztalatszerzés a nagyobb számokról konkrét számlálással, egyénileg és csoportosan végzett tevékenységekkel (például: 415 kukoricaszem, 120 pálcika/gyerek, 4512 db papír zsebkendő 100-as csomagolású papír zsebkendő segítségével kirakva);
- tapasztalatszerzés nagy számok mérőszámként való megjelenéséről a valóságban (például: 4512 cm, 4512 mm, 4512 g, 4512 másodperc);
- mennyiségek (hosszúság, tömeg, terület, űrtartalom, idő, pénz) összehasonlítása mérőszámaik alapján, kisebb, nagyobb, ugyanakkora relációk felismerése, megnevezése 10 000-es számkörben;
- a természetes számok körében a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezések helyes használata
- Mennyiségekre vonatkozó feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmak helyes használata 10 000-es számkörben;
- a mennyiségi viszonyokat kifejező szavak, nyelvtani szerkezetek helyes használata;
- a mennyiségi viszonyokat kifejező szimbólumok helyes használata szóban és írásban.

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- Alakzatok rajzolása milliméterpapíron a vonalak mentén; „Hány kis négyzetből áll a bekerített rész?”

- Különböző számok kivágása négyzethálós füzetből és milliméterpapírból is, például 347 az 3 db 10×10-es négyzet, 4 db 10-es csík és 1 db 7-es csík (fektetve).
- Mérések különféle mértékegységekben, a mérés pontosságának korlátai, szükséges mértékegységek értő megválasztása, például „Mit mivel és miben mérjünk?”; iskolás gyerekek tömegét grammban mérni felesleges; füzet hosszát érdemes lehet milliméterben megadni, de egy futópálya hosszát nem.

TÉMAKÖR: SZÁMLÁLÁS, BECSLÉS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megszámlál és leszámlál; adott (alkalmilag választott vagy szabványos) egységgel megés kimér a 10 000-es számkörben; oda-vissza számlál kerek tízesekkel, százasokkal, ezresekkel;
- ismeri a következő becslési módszereket: közelítő számlálás, közelítő mérés, mérés az egység többszörösével; becslését finomítja újrabecsléssel.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- számlálások egyesével, kerek tízesekkel, százasokkal, ezresekkel oda-vissza 10 000-es számkörben eszközökkel (például: hétköznapi tárgyak, abakusz, pénz) és eszközök nélkül;
- tapasztalatszerzés darabszámok, mennyiségek becslésével kapcsolatban 10 000-es számkörben;
- becslés szerepének, korlátainak tudatosítása;
- becslési módszerek ismerete, közelítő számítás, kerekítés, közelítés pontosítása, becslés finomítása, újrabecslés valóságos dolgokkal, mennyiségekkel gyakorlati helyzetekben (például vásárlás), számítások ellenőrzésekor;
- becslések értékelése.

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- Nagy számok előfordulása mérőszámként: „Hány darab 5 forintos szükséges egymás mellé rakva, egymásra rakva például 1 méterhez, 10 méterhez; 1 kg-hoz, 10 kg-hoz”; „1000 db, 10 000 db 5 forintos milyen hosszú egymás mellé rakva, milyen magas egymásra rakva, milyen nehéz, miben lehetne tárolni, mennyi idő alatt lehetne leszámlálni ennyi darabot?”; „Mire elég 1000, 10 000 másodperc? Mire elég 1000, 10 000 perc?”
- Abakuszon, szorobánon számlálás.

TÉMAKÖR: SZÁMOK RENDEZÉSE

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- nagyság szerint sorba rendez számokat, mennyiségeket;
- megadja és azonosítja számok sokféle műveletes alakját;
- megtalálja a számok helyét, közelítő helyét egyszerű számegyenesen, számtáblázatokban, a számegyenesnek ugyanahhoz a pontjához rendeli a számokat különféle alakjukban a 10 000-es számkörben;
- megnevezi a 10 000-es számkör számainak egyes, tízes, százas, ezres szomszédjait, tízesekre, százasokra, ezresekre kerekített értékét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- számok nagyság szerinti összehasonlítása művelettel megadott alakokban is (például: 2000/2, 500·2, 1250–250): melyik nagyobb, mennyivel nagyobb, (körülbelül) hányszor akkora, hányada;
- mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a <, >, = jelekkel;
- számegyenes rajzolása a számok helyének jelölésével 10 000-es számkörben;
- számegyenes irányának, egységének megadása két szám kijelölésével;
- leolvasások a számegyenesről; számok, műveletes alakban megadott számok (például: 300–160, 40·20) helyének megkeresése a számegyenesen 10 000-es számkörben;
- számok, mennyiségek nagyság szerinti sorba rendezése, helyük megtalálása a számegyenesen;
- számok helyének azonosítása különböző tartományú és léptékű számtáblákon, például: 300-tól 400-ig egyesével; 1200-tól 2850-ig tízesével;

- számok egyes, tízes, százas, ezres szomszédainak ismerete 10 000-es számkörben;
- számok tízesekre, százasokra, ezresekre kerekítése 10 000-es számkörben.

Fogalmak

százas számszomszéd, ezres számszomszéd, kerekítés

Javasolt tevékenységek

- „Kukás” játék három vagy négy dobókocka segítségével alkotott számokkal.
- Különféle módon megadott számok (például építőjáték-elemekkel, abakusszal, pénzzel) rendezése növekvő vagy csökkenő sorba.
- „Mi változott?” játék madzagra csipeszelt számokkal.
- Számok pontos helyének megtalálása egyre kisebb léptékű számegyenesek segítségével.
- Számegyenes léptékének meghatározása olyan számegyenesen, ahol ismert két szám, valamint a köztük lévő egységek száma.

TÉMAKÖR: SZÁMOK TULAJDONSÁGAI

JAVASOLT ÓRASZÁM: 9 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- számokat jellemez tartalmi és formai tulajdonságokkal;
- számot jellemez más számokhoz való viszonyával;
- ismeri a római számjelek közül az I, V, X, L, C, D, M jeleket, hétköznapi helyzetekben felismeri az ezekkel képzett számokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- számok kifejezése művelettel megadott alakokkal;
- párosság és páratlanság fogalmának értelmezése párosítással és két egyenlő részre osztással a 10 000-es számkörben;
- hármasával, négyesével, ötösével… és 3, 4, 5… egyenlő darabszámú csoportból kirakható számok megfigyelése és gyűjtése különféle eszközökkel végzett csoportosítások, építések, megfigyelések során;

- háromszögszámok, négyzetszámok gyűjtése különféle eszközökkel végzett alkotások során;
- számok jellemzése más számokhoz való viszonyukkal, például: adott számnál nagyobb, kisebb valamennyivel, adott számnak a többszöröse;
- számok formai tulajdonságainak megfigyelése: számjegyek száma, számjegyek egymáshoz való viszonya, számjegyeinek összege;
- számok tartalmi, formai jellemzése, egymáshoz való viszonyuk kifejezése kitalálós játékokban;
- a római számjelek közül az I, V, X, L, C, D, M jelek, valamint az ezekből képezhető számok írása, olvasása a hétköznapi helyzetekben, például: óra, keltezés, kerületek jelölése;

Fogalmak

három- és négyjegyű számok, római számok

Javasolt tevékenységek

- „Ország, város” játék számtulajdonságokkal.
- Számtulajdonságokra épülő bűvésztrükkök megismerése, megértése.
- Háromszögszámok, négyzetszámok kirakása például színes rudakkal, korongokkal, négyzethálón történő bekerítéssel, szöges táblán.
- „Hoci, nesze” játék.
- Felcsavart számegyenes: papírcsík felcsavarása szabályos három-, négyszög alapú hasáb alakú dobozra, majd a hajtások közé a számok felírása egyesével növekedve; annak megfigyelése, hogy mely számok kerültek azonos lapra; képzeletben további számok vizsgálata a felismert szabályosság szerint.
- Római számokhoz kapcsolódó gyufarejtvények megoldása.

TÉMAKÖR: SZÁMOK HELYI ÉRTÉKES ALAKJA

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- összekapcsolja a tízes számrendszerben a számok épülését a különféle számrendszerekben végzett tevékenységeivel;

- érti a számok ezresekből, százasokból, tízesekből és egyesekből való épülését, ezresek, százasok, tízesek és egyesek összegére való bontását;
- érti a számok számjegyeinek helyi, alaki, valódi értékét;
- helyesen írja és olvassa a számokat a tízes számrendszerben 10 000-ig.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- csoportosítások, beváltások tízes számrendszerben különféle eszközökkel a 1000-es és 10 000-es számkörben, például előre csomagolt, illetve jól csomagolható tárgyakkal, pénzekkel, abakusszal;
- mérések különböző egységekkel és többszöröseikkel;
- leltárak készítése tízes számrendszerben az elvégzett tevékenységek alapján 1000-es és 10 000-es számkörben;
- számok ezresekre, százasokra, tízesekre és egyesekre bontott alakjainak előállítása, felismerése nem csak rendezett alakban eszközzel (például: pénz) és eszköz nélkül;
- számok írása, olvasása helyiérték-táblázat alapján;
- a helyi értékek egymáshoz való viszonyának megértése;
- számok számjegyeinek helyi, alaki és valódi értéke tapasztalatok alapján;
- helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalmának ismerete;
- azámok írása, olvasása számrendszeres, azaz helyi értékes alakjukban, 10 000-es számkörben;
- számok nagyság szerinti összehasonlítása hallás alapján és leírt jelük alapján 10 000-es számkörben.

Fogalmak

helyi érték, alaki érték, valódi érték, százas, ezres, tízezres, helyiérték-táblázat, tízes számrendszer

Javasolt tevékenységek

- Apró tárgyak csoportosítása, beváltása, leltározása tojásokkal, tojástartóval a számlálás megkönnyítésére.
- Apró tárgyak kifizetése legkevesebb érmével (1, 10, 100 és 1000 forintossal), például „Minden babszem 1 forint”.
- Leltározás alapján helyiérték-táblázat bevezetése.
- Számok megjelenítése abakuszon, szorobánon.
- „Kukás” játék három vagy négy dobókockával alkotott számokkal.

- „Ki vagyok én?” játék számokkal, például a tízes helyi értéken 5, az egyes helyi értéken kettővel kisebb, a százasok helyén páratlan szám áll; a meghatározások fokozatosan vezessenek a megoldáshoz.
- Letakart számjegyek esetén számok összehasonlítása.
- Számok valódi értékének változtatása a számjegyek felcserélésével, a változás irányának és mértékének meghatározása.

TÉMAKÖR: MÉRŐESZKÖZ HASZNÁLATA, MÉRÉSI MÓDSZEREK

JAVASOLT ÓRASZÁM: **10 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megbecsül, mér alkalmi és szabványos mértékegységekkel hosszúságot, tömeget, űrtartalmat és időt;
- helyesen alkalmazza a mérési módszereket, használ skálázott mérőeszközöket, helyes képzete van a mértékegységek nagyságáról;
- helyesen használja a hosszúságmérés, az űrtartalommérés és a tömegmérés szabványegységei közül a következőket: mm, cm, dm, m, km; ml, cl, dl, l; g, dkg, kg, t;
- ismeri az időmérés szabványegységeit: az órát, a percet, a másodpercet, a napot, a hetet, a hónapot, az évet;
- ismer hazai és külföldi pénzcímleteket 10 000-es számkörben;
- alkalmazza a felváltást és beváltást különböző pénzcímletek között;
- összeveti azonos egységgel mért mennyiség és mérőszáma nagyságát, összeveti ugyanannak a mennyiségnek a különböző egységekkel való mérésekor kapott mérőszámait;
- megméri különböző sokszögek kerületét különböző egységekkel;
- területet mér különböző egységekkel lefedéssel vagy darabolással;
- alkalmazza a felváltást és beváltást különböző pénzcímletek között;
- ismer a terület és kerület mérésére irányuló tevékenységeket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- mennyiségek érzékszervi összehasonlítása;
- mennyiségek összemérése;
- mérési módszerek alkalmazása;

- mennyiségek becslése, kimérése, megmérése szabványmértékegységek közül a következőkkel: mm, cm, dm, m, km; ml, cl, dl, l, hl; g, dkg, kg, t;
- hétköznapi tapasztalatok szerzése a szabványmértékegységek nagyságáról;
- szabványos mérőeszközök használata;
- időbeli tájékozódás, időbeli periódusok közti tájékozódás; időbeli relációt tartalmazó szavak értő használata;
- időpontok leolvasása különféle órákról, időtartamok meghatározása;
- időbeli tájékozódás, időbeli periódusok kapcsolatai; időbeli relációt tartalmazó szavak értelmezése;
- időpontok és időtartamok közötti összefüggés megértése;
- különböző hazai és külföldi pénzek címleteinek megismerése 10 000-es számkörben;
- összefüggések megtapasztalása a mennyiségek nagysága, az egység nagysága és a mérőszámok között;
- mértékváltás eszköz segítségével;
- nagyobb pénzek címleteinek felváltása, kisebb pénzek beváltása hazai és külföldi pénzegységekkel egyaránt;
- takarékosság fontosságának megértése elvégzett mérésekre alapozva (például: csöpögő csapból elpazarolt vízmennyiség; műanyag flakon térfoglalása a szelektív kukában eredeti méretben és összenyomva);
- síkbeli alakzatok kerületének becslése, mérése alkalmi és szabványegységekkel különféle eszközök segítségével (például: fonal, négyzetrács, vonalzó);
- síkbeli alakzatok területének becslése, mérése különféle alkalmi egységekkel való lefedéssel vagy darabolással (például: körlapokkal, mozaiklapokkal, négyzetlapokkal);
- a terület és kerület szavak értő használata.

Fogalmak

kerület, km, ml, cl, hl, g, t

Javasolt tevékenységek

- Osztályterem kicsinyített makettjének elkészítése.
- Teli bevásárlószatyor tömegének becslése, mérése, kiszámolása.
- Süteménykészítés recept alapján, a hozzávalók kimérése.
- Iskolai vagy osztályelőadás időbeosztásának elkészítése.

- Kerület mérése, például az alakzat madzaggal való körbemérésével, az alakzat görgetésével félegyenesen.
- Szabálytalan és szabályos alakzatok lefedése például körlapokkal, mozaiklapokkal, négyzetlapokkal; lefedés után annak vizsgálata, hogy melyik fedi legpontosabban az alakzatot.
- Tenyér körberajzolása négyzethálón, a tenyér nagyságának becslése kis négyzetekben; kis négyzetek számlálása; a tenyér méretének meghatározása négyzetcentiméterben.
- Területfoglaló játékban a megszerzett területek „okos” számlálása.
- „Lefedő” játék: 10×10-es négyzetben felváltva téglalapokat fed le két játékos színes rudakkal; 2 kockával dobnak; a dobott számok szorzata a lefedhető téglalap négyzeteinek száma; a téglalapot tetszőlegesen lehet lefedni úgy, hogy még beleférjen a nagy négyzetbe, és illeszkedjen vagy egy korábbi téglalap oldalához, vagy a nagy négyzet oldalához.

TÉMAKÖR: ALAPMŰVELETEK ÉRTELMEZÉSE

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- helyesen értelmezi a 10 000-es számkörben az összeadást, a kivonást, a szorzást, a bennfoglaló és az egyenlő részekre osztást;
- hozzákapcsolja a megfelelő műveletet adott helyzethez, történéshez, egyszerű szöveges feladathoz;
- értelmezi a műveleteket megjelenítéssel, modellezéssel, szöveges feladattal;
- helyesen használja a műveletek jeleit;
- megérti a következő kifejezéseket: tagok, összeg, kisebbítendő, kivonandó, különbség, tényezők, szorzandó, szorzó, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék;
- szöveghez, valós helyzethez kapcsolva zárójelet tartalmazó műveletsort értelmez, elvégez;
- szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveleteket megérti;
- szöveget, ábrát alkot matematikai jelekhez, műveletekhez.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- összeadás és kivonás értelmezései és kapcsolatuk 1000-es, 10 000-es számkörben;
- szorzás és osztás értelmezései és kapcsolatuk a 10 000-es számkörben;
- maradékos osztásra vezető tevékenységek végzése, feladatok megoldása;
- műveletről szöveges feladat, ábra készítése; műveletek eljátszása, lerajzolása, szöveggel értelmezése;
- szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveletek megértése;
- a műveletekben szereplő számok megnevezésének ismerete, megértése: tényezők, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék;
- zárójel használata konkrét esetekben megfogalmazott problémák leírásához, megoldásához.

Fogalmak

tag, tényező, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék, maradékos osztás, zárójel

Javasolt tevékenységek

- Maradékos osztás lejátszása pénzekkel, részekre osztással.
- Adott kirakáshoz, ábrához többféle művelet keresése, leírása.
- Adott kirakás, ábra tagolása, majd a tagolás alapján zárójelet tartalmazó műveletsorok felírása, például szöges táblán kifeszített 8×7-es terület tagolása szívószállal, négyzethálón körülkerített 12×36-os terület tagolása vonalzóval húzott egyenesekkel.
- Összetett szöveges feladatok leírása egy műveletsorral; több műveletsor közül az adott szöveges feladathoz illő modell kiválasztása; műveletsorhoz szöveges feladat fogalmazása „feladatküldéssel”.

TÉMAKÖR: ALAPMŰVELETEK TULAJDONSÁGAI

JAVASOLT ÓRASZÁM: **4 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- számolásaiban felhasználja a műveletek közti kapcsolatokat, számolásai során alkalmazza konkrét esetekben a legfontosabb műveleti tulajdonságokat;
- megold hiányos műveletet, műveletsort az eredmény ismeretében, a műveletek megfordításával is;

- alkalmazza a műveletekben szereplő számok (kisebbítendő, kivonandó és különbség; tagok és összeg; tényezők és szorzat; osztandó, osztó és hányados) változtatásának következményeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- műveleti tulajdonságok megfigyelése tapasztalások során: tagok, tényezők felcserélhetősége, csoportosíthatósága; összeg, különbség szorzása, szorzat széttagolása;
- műveleti tulajdonságok alkalmazása számolási eljárásokban, szöveges feladatokban, ellenőrzésnél;
- hiányos művelet és műveletsorok megoldása az eredmény ismeretében a művelet megfordításával is 10 000-ig;
- műveletekben szereplő számok változtatása közben az eredmény változásának megfigyelése; a tapasztalatok alkalmazása számolásnál;
- műveletek közötti kapcsolatok megfigyelése; alkalmazása ellenőrzéshez és a számolási módok egyszerűsítésére.

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- „Babos” játék számokat képviselő papírlapokkal, színes rudakkal.
- Számépítések, például: célszám megközelítése adott számjegyekkel és műveleti jelekkel.
- Gondolt számmal való műveletvégzés: ha páros, el kell osztani 2-vel, ha páratlan, akkor meg kell szorozni 3-mal és hozzá kell adni 1-et; a műveletsort addig kell ismételni, amíg a végére nem érünk.

TÉMAKÖR: SZÓBELI SZÁMOLÁSI ELJÁRÁSOK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- alkalmazza a számolást könnyítő eljárásokat;

- érti a 10-zel, 100-zal, 1000-rel való szorzás, osztás kapcsolatát a helyiérték-táblázatban való jobbra, illetve balra tolódással, fejben pontosan számol a 10 000-es számkörben a számok 10-zel, 100-zal, 1000-rel történő szorzásakor és maradék nélküli osztásakor;
- elvégzi a feladathoz szükséges észszerű becslést, mérlegeli a becslés során kapott eredményt;
- teljes négyjegyűek összegét, különbségét százasokra kerekített értékekkel megbecsüli, teljes kétjegyűek két- és egyjegyűvel való szorzatát megbecsüli.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- számolási eljárások a műveletek értelmezései alapján 10 000-es számkörben;
- számolási eljárások szám- és műveleti tulajdonságok felhasználásával 10 000-es számkörben;
- a 100-as számkörben tanult számolási eljárások gyakorlása és analógiák alapján történő kiterjesztése a 10 000-es számkörre kerek tízesekkel és kerek százasokkal való számolás során;
- a 10-zel, 100-zal, 1000-rel való szorzás, osztás és a helyiérték-táblázatban való jobbra, illetve balra tolódás kapcsolatának megértése;
- műveletek eredményének észszerű becslése, a becslés során kapott eredmény értékelése, alkalmazása;
- teljes négyjegyűek összegének, különbségének százasokra kerekített értékekkel való becslése;
- teljes kétjegyűek két- és egyjegyűvel való szorzatának becslése;
- hétköznapi helyzetekben alkalmazható észszerű becslés megválasztása, a becslés pontosságának ellenőrzése.

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- Adott pénzösszeg kirakása valódi pénzekkel; a kirakás érméinek leltározása táblázatban; minden pénzérmének a tízszeres értékű pénzre cserélése, majd leltározása táblázatban; a balra tolódás és a vagyon tízszereződésének megfigyelése.
- Teljes három- vagy négyjegyű számok közelítő értékének helyettesítése színes rudakkal; az eredeti számok összegének és különbségének becslése színes rudak segítségével.

- Bevagdalt, hajtogatható kartonlappal az összeg közelítése az egyes helyi értékek fokozatos felfedésével.
- Szorzat kiszámítása az egyik tényező felezésével, a másik tényező kétszerezésével.

TÉMAKÖR: FEJBEN SZÁMOLÁS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- fejben pontosan összead és kivon a 100-as számkörben;
- emlékezetből tudja a kisegyszeregy és a megfelelő bennfoglalások, egyenlő részekre osztások eseteit a számok tízszereséig;
- érti a szorzó- és bennfoglaló táblák kapcsolatát;
- fejben pontosan számol a 100-as számkörben egyjegyűvel való szorzás és maradék nélküli osztás során;
- fejben pontosan számol a 10 000-es számkörben a 100-as számkörben végzett műveletekkel analóg esetekben.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- fejben számolás egyes lépéseinek megértése, begyakorlása eszközökkel; az eszközök szükség szerinti használata feladatok során;
- teljes kétjegyűek összeadása, kivonása;
- a kisegyszeregy, annak megfelelő bennfoglalások és egyenlő részekre osztások emlékezetből való ismerete;
- fejszámolás gyakorlása 100–as számkörben;
- fejszámolás a 100-as számkörben egyjegyűvel való szorzás és maradék nélküli osztás során, például: szorzótáblák;
- fejszámolás a 10 000-es számkörben kerek tízesekkel, százasokkal, ezresekkel a 100-as számkörben végzett műveletekkel analóg esetekben.

Fogalmak

kerek százas, kerek ezres

Javasolt tevékenységek

- „Céltáblára” lövések, például 6 lövés összegével 100-at kell elérni; a 37-esre kell „dobni” annyiszor, hogy az eredmény 400 és 700 között legyen.
- „Számalkotó” játék írásbeli műveletekkel: írásbeli műveletekben szereplő számjegyek sorsolása dobókockával; a dobott értékek tetszőleges helyi értékre írhatók; az nyer, aki a legnagyobb, legkisebb vagy adott célszámhoz legközelebbi eredményt tudja kiszámolni a felírt számaiból.
- Tanulók által készített játékok a számolás gyakorlásához.
- „Darts” játék során a pontok számolása, kiszállás lehetősége.

TÉMAKÖR: ÍRÁSBELI ÖSSZEADÁS ÉS KIVONÁS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- helyesen végzi el az írásbeli összeadást, kivonást.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- az írásbeli műveleti eljárások alapozása, megértése a számrendszeres gondolkodás továbbépítésével és különféle eszközökkel;
- az írásbeli összeadás algoritmusának fokozatos megismerése: továbbvitel az egyes, a tízes, a százas helyi értéken;
- hiányos összeadások gyakorlása az írásbeli kivonás előkészítésére;
- az írásbeli kivonás algoritmusának megismerése pótlással, elvétellel a különbség változása alapján;
- a kivonás pótlásos eljárásának begyakorlása;
- az írásbeli összeadás és kivonás eredményének becslése célszerűen kerekített értékekkel; az eredmény összevetése a becsléssel; szükség esetén ellenőrzés az ellentétes művelettel.

Fogalmak

írásbeli művelet, hiányos összeadás, pótlás

Javasolt tevékenységek

- Nyugták, blokkok gyűjtése, ellenőrzése („Jól számolt-e a gép?”).
- Összeadás, kivonás elvégzése abakusszal, szorobánnal.

- Írásbeli összeadás lejátszása „Tökéletes pénztárgéppel”: a gép a tíz egyforma címletű pénzt kiveszi, és a következő fiókba beletesz egy tízszer akkora címletűt, majd kiírja a fiók tartalmát.
- „Betűrejtvények” írásbeli számoláshoz: betűkkel helyettesített számjegyek kitalálása írásbeli összeadás szabályainak segítségével, például RÉT + RÉT = KERT.
- „Számalkotó” játék írásbeli műveletekkel: írásbeli műveletekben szereplő számjegyek sorsolása dobókockával; a dobott értékek tetszőleges helyi értékre írhatók; az nyer, aki a legnagyobb, legkisebb vagy adott célszámhoz legközelebbi eredményt tudja kiszámolni a felírt számaiból.

TÉMAKÖR: ÍRÁSBELI SZORZÁS ÉS OSZTÁS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- helyesen végzi el az írásbeli szorzást egy- és kétjegyű szorzóval, az írásbeli osztást egyjegyű osztóval;
- elvégzi a feladathoz szükséges észszerű becslést, mérlegeli a becslés során kapott eredményt;
- megoldását értelmezi, ellenőrzi.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- több egyenlő tag írásbeli összeadása;
- az írásbeli szorzás algoritmusának begyakorlása egyjegyű szorzóval;
- írásbeli szorzás kerek tízesekkel;
- írásbeli szorzás teljes kétjegyűekkel két lépésben;
- írásbeli osztás szemléltetése pénzekkel, részekre osztással;
- írásbeli osztás egyjegyű osztóval, visszaszorzással, kivonással;
- többféle módon való becslés és ellenőrzés megismerése a szorzat, hányados nagyságrendjének meghatározásához, a számolás ellenőrzéséhez.

Fogalmak

visszaszorzás

Javasolt tevékenységek

- Hiányos írásbeli szorzásban, osztásban a hiányzó számjegyek megtalálása.
- Írásbeli műveletekben szereplő számjegyek sorsolása dobókockával; a dobott értékek tetszőleges helyi értékre írhatók; az nyer, aki a legnagyobb, legkisebb vagy adott célszámhoz legközelebbi eredményt tudja kiszámolni a felírt számaiból.
- Érdekes számolások, például a 37 szorzása egyjegyű számokkal; kedvenc egyjegyű szám szorzása 777-tel, majd 143-mal; 2520 osztása egyjegyű számokkal.

TÉMAKÖR: TÖRTRÉSZEK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tevékenységekkel megjelenít egységtörteket és azok többszöröseit különféle mennyiségek és többféle egységválasztás esetén;
- a kirakást, a mérést és a rajzot mint modellt használja a törtrészek összehasonlítására.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- az egész egyenlő részekre osztása, az egységtörtek értelmezése, megnevezése (például: 1 ketted) különféle mennyiségeken (hosszúság, tömeg, űrtartalom, terület) különféle tevékenységekkel (például: méréssel, papírhajtogatással, színezéssel);
- az egységtörtek többszöröseinek előállítása, értelmezése, megnevezése (például: 2 harmad) különféle mennyiségeken különféle tevékenységekkel, többféle egységválasztással;
- egészek és törtrészek kirakása, megjelenítése más törtrészekkel;
- törtrészekkel ábrázolt törtek nagyság szerinti összehasonlítása, egyenlők keresése;

Fogalmak

egész, törtrész, egységtört

Javasolt tevékenységek

- „Lépj hozzám!” játékos feladat.
- 1 ketted, 1 negyed, 1 nyolcad előállítása felezésekkel papírhajtogatással.
- 1 harmad, 1 hatod, 1 tizenketted előállítása papírcsík hajtogatásával.
- Törtrészek kirakása színes rudakkal az egész változtatásával is.

- Törtrészek kirakása mozaiklapokkal (szabályos hatszög, trapéz, rombusz, háromszög).
- Alkotás törtrészeknek megfelelően, például „Alkoss úgy valamit, hogy a 2 harmad része sárga legyen!”.
- „Pizzarendelős” feladat: 2 különböző színű papírtányért sugara mentén bevágva összecsúsztatunk; az egyik tányéron beosztások vannak (például 12 egyenlő részre van osztva), így adott törtrészeket tudunk ábrázolni; különböző beosztású tányérokon csak bizonyos törteket lehet „kiforgatni”, például 1 negyedet kezdetben a 4-es, majd a 8-as, a 12-es beosztású tányéron tudják kiforgatni, viszont a 10-esen nem.
- Memóriajáték különféleképpen ábrázolt törtrészekkel.

TÉMAKÖR: NEGATÍV SZÁMOK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a negatív egész számokat irányított mennyiségként (hőmérséklet, tengerszint alatti magasság, idő) és hiányként (adósság) értelmezi;
- nagyság szerint összehasonlítja a természetes számokat és a negatív egész számokat a használt modellen belül.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- az „előtt” és „után” térbeli és időbeli értelmezése;
- tapasztalatszerzés irányított mennyiségekről a térben (például: emeletek, tengerszinthez viszonyított magassági szintek); az „alatta” és „felette” értelmezése a síkon és a térben;
- hőmérséklet mérése, hőmérő leolvasása (levegő, folyadék);
- hőmérőmodell használata;
- tapasztalatszerzés a vagyon, készpénz és adósság kapcsolatairól kirakásokkal, rajzos feladatokkal és diagramon való ábrázolással;
- a negatív szám megjelenítése különböző tevékenységek során;
- konkrét helyzetben a mennyiségek összehasonlítása, döntés a mennyiségek növekedéséről, csökkenéséről, megmaradásáról.

Fogalmak

pozitív, negatív

Javasolt tevékenységek

- Saját idővonal készítése: születésem vagy iskoláskorom előtt, után történt események, például szüleim születése, házassága, testvéreim születése, óvodáskor, iskoláskor.
- Világtérképről tengerszinthez mért magasságok és mélységek leolvasása.
- Fagypont alatti hőmérsékletek mérése, például télen, hűtőszekrényben, fagylalt, jégkocka segítségével.
- „Időjárás-jelentős" játék: a bemondó ismerteti a hőmérséklet változásait szóban vagy diagram alapján; a nézők saját hőmérőmodelljükön jelenítik meg a pillanatnyi hőmérsékletet.
- „Gazdálkodj okosan" játék rövidített változatban készpénzzel és adósságcédulákkal: a játékosok kölcsönt vehetnek fel a vásárláshoz, ekkor ugyanannyi készpénzt és adósságcédulát kapnak.

TÉMAKÖR: ALKOTÁS TÉRBEN ÉS SÍKON

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- szabadon épít, kirak formát, mintát adott testekből, síklapokból;
- minta alapján létrehoz térbeli, síkbeli alkotásokat;
- sormintát, síkmintát felismer, folytat;
- alkotásában követi az adott feltételeket;
- testeket épít élekből, lapokból; elkészíti a testek élvázát, hálóját; testeket épít képek, alaprajzok alapján; elkészíti egyszerű testek alaprajzát;
- síkidomokat hoz létre különféle eszközök segítségével;
- alaklemezt, vonalzót, körzőt használ alkotáskor;
- megtalálja az összes, több feltételnek megfelelő építményt, síkbeli kirakást;
- szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon;
- megfogalmazza az alkotásai közti különbözőséget.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- építések térbeli építőelemekből, testekből, lapokból, testhálókból, élvázépítőkből szabadon, másolással, megadott feltétel szerint;

- különböző téglatestek alkotása adott feltételek szerint;
- építések és alkotások, alaprajzok, nézetek, hálók alapján egyszerűbb esetekben;
- egyszerű testek alaprajzának, nézeteinek, hálójának azonosítása és annak ellenőrzése megalkotással;
- síkbeli alkotások szabadon, másolással, megadott feltétel szerint: kirakások mozaiklapokkal, nyírás, tépés, hajtogatás, alakzatok határvonalainak elkészítése pálcákból, szívószálból vagy gumival kifeszítve, rajzolás (szabad kézzel, vonalzóval, alaklemezzel, körzővel);
- alaklemez, vonalzó és körző helyes használatának gyakorlása játékos feladatok során;
- sokszögek előállítása nyírással, hajtogatással, pálcikákkal, gumikarika kifeszítésével, vonalzós rajzolással adott feltételek szerint;
- sorminták, terülőminták kirakása, folytatása, tervezése síkban, térben, a szimmetriák megfigyelése;
- szimmetrikus alakzatok létrehozása térben és síkban (például: építéssel, kirakással, nyírással, hajtogatással, festéssel), és a szimmetria meglétének ellenőrzése választott módszerrel (például: tükör, hajtogatás);
- adott feltételeknek megfelelő minél több alakzat, minta előállítása, az összes lehetséges alkotás keresése, az alakzatok megkülönböztetése, jellemző tulajdonságok kiemelése.

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- Építés színes rudakból, legóból, építőkockákból, dobozokból nézetek, alaprajzok alapján.
- „Szobasarok” cipősdobozból, belehelyezett játék megvilágítása 3 irányból; az árnyékok vizsgálata.
- „Szobasarok” négyzethálós falaira rajzolt árnyékok alapján építés színes rudakból.
- Feltételek, minták alapján kirakások mozaiklapokból, logikai készlet elemeiből.
- Rövid ideig látott képről másolat készítése a vizuális memória fejlesztésére.
- Adott síkidomokból téglatest építése.
- 3 különböző méretben adott szívószálakból testek fűzése úgy, hogy egy testhez 6 db szívószál használható; az összes különböző test megalkotása.

- A tanulók körben ülnek; mindenki egy nézőpontból látja a középre helyezett építményt; a szóban kérhető és adható információk alapján mindenki megépíti az építményt, vagy alaprajzot készít hozzá.
- Geometriai fejtörők, például tangram, gyufarejtvények.
- „Lakótelepi panoráma” rejtvény megfejtése színes rudak segítségével.

TÉMAKÖR: ALAKZATOK GEOMETRIAI TULAJDONSÁGAI

JAVASOLT ÓRASZÁM: **6 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megkülönböztet, azonosít egyedi, konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket;
- személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet;
- két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat, személyeket, szavakat, számokat, alakzatokat;
- megkülönbözteti és szétválogatja szabadon választott vagy meghatározott geometriai tulajdonságok szerint a gyűjtött, megalkotott testeket, síkidomokat;
- megfigyeli az alakzatok közös tulajdonságát, megfelelő címkéket talál megadott és halmazokba rendezett alakzatokhoz;
- megtalálja a közös tulajdonsággal nem rendelkező alakzatokat;
- megnevezi a tevékenységei során előállított, válogatásai során előkerülő alakzatokon megfigyelt tulajdonságokat;
- megnevezi a sík és görbült felületeket, az egyenes és görbe vonalakat, szakaszokat tapasztalati ismeretei alapján;
- megnevezi a háromszögeket, négyszögeket, köröket;
- megkülönböztet tükrösen szimmetrikus és tükrösen nem szimmetrikus síkbeli alakzatokat;
- megszámlálja az egyszerű szögletes test lapjait;
- megnevezi a téglatest lapjainak alakját, felismeri a téglatesten az egybevágó lapokat, megkülönbözteti a téglatesten az éleket, csúcsokat;
- tudja a téglalap oldalainak és csúcsainak számát, összehajtással megmutatja a téglalap szögeinek egyenlőségét;

- megmutatja a téglalap azonos hosszúságú oldalait és elhelyezkedésüket, megmutatja és megszámlálja a téglalap átlóit és szimmetriatengelyeit;
- megfigyeli a kocka mint speciális téglatest és a négyzet mint speciális téglalap tulajdonságait;
- megnevezi megfigyelt tulajdonságai alapján a téglatestet, kockát, téglalapot, négyzetet;
- megfigyelt tulajdonságaival jellemzi a létrehozott síkbeli és térbeli alkotást, mintázatot.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- válogatások előállított és gyűjtött testek között szabadon;
- halmazokba rendezett testek, síkbeli alakzatok közös tulajdonságainak megfigyelése, halmazok címkézése;
- testek, síkbeli alakzatok halmazokba rendezése közös tulajdonság alapján;
- halmazba nem tartozó alakzatok keresése;
- testek jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: sík vagy görbe felületek, „lyukas”, „tükrös”, „van-e bemélyedése”;
- sokszöglapokkal határolt egyszerű testek lapjainak, éleinek, csúcsainak megfigyelése;
- válogatások előállított és megadott síkidomok között szabadon;
- síkbeli alakzatok jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: egyenes vagy görbe határvonalak, szakaszok, „lyukasság”, „tükrösség”, „van-e bemélyedése”;
- a létrehozott síkbeli és térbeli alkotások, mintázatok jellemzése megfigyelt tulajdonságaikkal;
- egyszerű szögletes testek lapjainak, éleinek, csúcsainak megszámlálása;
- környezetükből gyűjtött testek közül a téglatestek kiválogatása;
- téglatest tulajdonságainak megfigyelése tevékenységek során: lapok alakja, egy csúcsból induló élek száma, élek hossza, az élek, lapok egymáshoz való viszonya, test tükörszimmetriája;
- téglatest egybevágó lapjainak felismerése;
- kocka kiemelése a téglatestek közül élek, lapok alapján;
- előállított vagy megadott sokszögek jellemzése felismert tulajdonságokkal;
- sokszögek oldalainak és csúcsainak megszámlálása, oldalak összemérése hajtogatással, szögek összemérése egymásra illesztéssel;
- derékszög előállítása elfordulással, hajtogatással;

- derékszögnél kisebb, nagyobb szögek előállítása elforduló mozgással; hozzámérés a hajtogatott derékszöghöz;
- téglalap tulajdonságainak megfigyelése: szögek, oldalak, szimmetria;
- téglalap szögei egyenlőségének megmutatása egymásra hajtással;
- téglalap egyenlő hosszúságú oldalainak keresése hajtogatással;
- négyzet kiemelése a téglalapok közül oldalai és szimmetriái alapján;
- testek, síkbeli alakzatok jellemzése megfigyelt tulajdonságok alapján.

Fogalmak

lap, él, téglatest, kocka, szög, derékszög

Javasolt tevékenységek

- Barkochbázás a teremben lévő tárgyak geometriai tulajdonságai alapján
- Egyszerű szögletes testek építése pálcikákból és gyurmagolyókból.
- Egyszerű szögletes testek élvázának építése szívószálakból.
- Dobozok szétvágása a test lapjainak és hálójának vizsgálatához.
- Dobozok lapjainak leragasztása különböző színű papírokkal.
- „Élőkép” alkotása csoportban, például kocka, téglatest, gúla megjelenítése.
- „Keveredj! Állj meg! Csoportosulj!” játék, sokszögek megjelenítése.
- Sokszögek építése szívószálakból.
- Sokszögek kifeszítése befőttes gumival szöges táblán; a kifeszített alakzatok vizsgálata.
- „Saját testen jeleníts meg derékszöget!”, például ujjak, kar, láb, mérlegállás.
- Derékszög hajtogatása szabálytalan alakú papírból.
- Gyurmából vagy agyagból készült téglatest szeletelése úgy, hogy téglatesteket kapjunk; úgy, hogy ne kapjunk téglatesteket; úgy, hogy kockát is kapjunk; kocka szeletelése úgy, hogy téglatesteket kapjunk.
- Párhuzamos szélű papírcsíkból négyszögek nyírása; a keletkező négyszögek csoportosítása; annak megfigyelése, hogy hogyan kell nyírni ahhoz, hogy téglalapot kapjunk; téglalapból négyzet nyírása, négyzetből téglalap nyírása.
- A4-es papírból hajtással és tépéssel négyzet készítése; a hulladék részből ismét négyzet készítése, ennek ismétlése egészen addig, amíg lehetséges.

TÉMAKÖR: TRANSZFORMÁCIÓK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tapasztalattal rendelkezik mozgással, kirakással a tükörkép előállításáról;
- szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon;
- megépíti, kirakja, megrajzolja hálón, jelölés nélküli lapon sablonnal, másolópapír segítségével alakzat tükörképét, eltolt képét;
- ellenőrzi a tükrözés, eltolás helyességét tükör vagy másolópapír segítségével;
- követi a sormintában vagy a síkmintában lévő szimmetriát;
- térben, síkban az eredetihez hasonló testeket, síkidomokat alkot nagyított vagy kicsinyített elemekből; az eredetihez hasonló síkidomokat rajzol hálón.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- szimmetriák, tükörképek megfigyelése a természetes és az épített környezetben térben és síkban;
- tárgyak, építmények, képek tükörképének megfigyelése térben, síkban tükör segítségével;
- tükörkép megépítése térben; tükrös és nem tükrös formák létrehozása, a kapott alakzat ellenőrzése tükör segítségével;
- síkbeli alakzatok tükörtengelyeinek keresése tükörrel, hajtogatással;
- tükörkép alkotása különböző eszközökkel síkban; tükrös és nem tükrös alakzatok létrehozása; ellenőrzés tükörrel, másolópapírral;
- építmények eltolása, az eltolt kép összehasonlítása a tükörképpel;
- formák eltolása a síkban; az eltolt alakzat összehasonlítása a tükrözéssel keletkező alakzattal; ellenőrzés másolópapírral;
- testek és síkbeli alakzatok megkülönböztetése, azonosítása alak és méret szerint: a hasonlóság és az egybevágóság fogalmának előkészítése;
- térben, síkban az eredetihez hasonló testek, síkidomok alkotása nagyított vagy kicsinyített elemekkel, hálón való rajzolással;
- játékok, tevékenységek során alakzatok elforgatott, eltolt, tükrös képeinek felismerése a síkban és a térben.

Fogalmak

eltolt kép, mozgatás, elforgatott kép

Javasolt tevékenységek

- Titkosírás tükörírással, a titkos üzenet megfejtése.
- Utcák építése színes rudakból: az utca két oldalán lévő házak egymás tükörképei.
- Kártyákon adott mintát kell megjeleníteni két kocka lapjain lévő ábrák segítségével úgy, hogy a két kockát egy tükör elé rakjuk; a kockák felső lapjain lévő ábrák és azok tükörképei együtt adják az adott mintát.
- Minta rajzolása, majd átmásolása zsírpapírra; a zsírpapír átfordítása, eltolása, elforgatása; összehasonlítás az eredeti mintával.
- Összehajtott, majd szétnyitott lap bal oldalára az egyik játékos tollal pöttyöket rajzol, a másik játékos a másik oldalra grafittal a tükörképét próbálja berajzolni, összehajtják a papírt, a hátulján a grafitpöttyöket erősen megrajzolják tollal, így szétnyitás után a bal oldalon látszik, hogy mennyi a tévedés.
- Tengelyesen szimmetrikus alakzat kiegészítése.
- Pálcikákból kirakott alakzat kétszeresére nagyítása.
- Pontrácsra, négyzetrácsra rajzolt ábra kétszeresére nagyítása, felére kicsinyítése.

TÉMAKÖR: TÁJÉKOZÓDÁS TÉRBEN ÉS SÍKON

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- helyesen használja az irányokat és távolságokat jelölő kifejezéseket térben és síkon;
- tájékozódik lakóhelyén, bejárt terepen: bejárt útvonalon visszatalál adott helyre, adott utca és házszám alapján megtalál házat;
- térképen, négyzethálón megtalál pontot két adat segítségével.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- irányokat, távolságokat jelölő szavak használata térben és síkban;
- irány és állás megfigyelése, követése síkbeli alakzatok és mozgatások során;
- téri tájékozódást segítő játékok, tevékenységek;

- útvonalak bejárása oda-vissza, térbeli viszonyokat kifejező szavak segítségével;
- útvonal bejárásának irányítása térbeli viszonyokat kifejező szavak segítségével;
- térbeli és síkbeli elhelyezkedést kifejező szavak használata tevékenységekben és játékos szituációkban;
- tájékozódás lakóhelyen, bejárt terepen: bejárt útvonalon visszatalálás adott helyre; adott utca és házszám alapján ház megtalálása;
- egyszerű térképek készítése;
- tájékozódás négyzethálón, térképen.

Fogalmak

négyzetháló, térkép

Javasolt tevékenységek

- Robot célhoz irányítása szerepjátékkal: bekötött szemű gyerek irányítása adott célhoz, a célban a kendő levétele után azonos úton visszatalálás a kiindulópontra.
- Útvonal bejárása síkbeli labirintusokban padlórobot irányításával.
- „Vonalvezetős” játék irányok és távolságok megadásával, melynek során különböző formák rajzolódnak ki a négyzethálón, például 2 lépés fel, 3 lépés balra…
- Kacskaringós utak bejárása, majd lerajzolása négyzethálón; például: 2 lépés, jobbra fordulás, 1 lépés, jobbra fordulás, 3 lépés, jobbra fordulás, folytatva az utat, ismétlés elölről sokszor.
- Négyzethálóra rajzolt minta alapján a vonalvezetés diktálása társnak.
- Kincskeresés utasítások alapján.
- Kincskeresés térkép alapján.
- „Torpedó” játék.
- „Telefonos” játék.
- Térkép készítése tanteremről, iskolaudvarról, útvonalakról.
- Térképen adott helység keresése páros munkában a térkép keresőhálójának segítségével.
- „Vándorvezér” játék sakktáblán égtájakkal, például „f4-ről 2 mezőt észak felé lépve hova jutunk?”

TÉMAKÖR: ÖSSZEFÜGGÉSEK, KAPCSOLATOK, SZABÁLYSZERŰSÉGEK FELISMERÉSE

JAVASOLT ÓRASZÁM: 9 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz memóriajátékokban különféle tulajdonságok szerinti párok keresésében;
- megfogalmazza a személyek, tárgyak, dolgok, időpontok, számok, testek, síklapok közötti egyszerű viszonyokat, kapcsolatokat;
- érti a problémákban szereplő adatok viszonyát;
- megfogalmazza a felismert összefüggéseket;
- összefüggéseket keres sorozatok elemei között;
- megadott szabály szerint sorozatot alkot; megértett probléma értelmezéséhez, megoldásához sorozatot, táblázatot állít elő modellként;
- tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatokat folytat;
- felsorolja az évszakokat, hónapokat, napokat, napszakokat egymás után, tetszőleges kezdőponttól is;
- ismert műveletekkel alkotott sorozat, táblázat szabályát felismeri; ismert szabály szerint megkezdett sorozatot, táblázatot helyesen, önállóan folytat;
- tárgyakkal, számokkal kapcsolatos gépjátékhoz szabályt alkot; felismeri az egyszerű gép megfordításával nyert gép szabályát;
- felismer kapcsolatot elempárok, elemhármasok tagjai között;
- szabályjátékok során létrehoz a felismert kapcsolat alapján további elempárokat, elemhármasokat;
- a sorozatban, táblázatban, gépjátékokban felismert összefüggést megfogalmazza saját szavaival, nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- személyek, tárgyak, dolgok, számok, testek, síklapok között megjelenő kapcsolatok megfigyelése, felfedezése, megnevezése;
- számpárok, számhármasok közötti kapcsolatok felfedezése, jellemzése;
- változó helyzetek megfigyelése, a változás jelölése nyíllal;
- tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatok folytatása;

- az évszakok, hónapok, napok elsorolása egymás után tetszőleges kezdőpontból;
- ismert műveletekkel alkotott sorozat szabályának felismerése;
- megkezdett sorozat folytatása a felismert szabály szerint mindkét irányba;
- sorozat szabályának megfogalmazása, egyszerűbb esetben jelekkel is (például: nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal);
- gépjátékok különféle elemekkel (például: tárgyak, számok, alakzatok);
- gépjátékhoz szabály alkotása; az egyszerű gép szabályának megfordításával nyert gép szabályának felismerése;
- szabályjátékokban az elempárok, elemhármasok megjelenítése táblázatban;
- szabályjátékok során a felismert kapcsolat alapján további elempárok, elemhármasok létrehozása;
- táblázatokban, gépjátékokban a felismert összefüggések megfogalmazása, egyszerűbb esetekben jelekkel is (például: nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal);
- sorozatok, szabályjátékok alkotása;
- megértett probléma értelmezéséhez, megoldásához sorozat, táblázat, esetleg nyíldiagram alkotása modellként.

Fogalmak

táblázat, nyitott mondat

Javasolt tevékenységek

- Sorminták keresése környezetünkben, például épületeken, népviseleten.
- Periodikusan ismétlődő tevékenységek, például ki mosogat 5 nap múlva.
- Kakukktojás játékok.
- „Milyen nap lesz?” fejtörők: például egy hét múlva; holnapután, ha tegnapelőtt hétfő volt.
- Sorozatok alkotása szöges táblán kifeszített alakzatokkal, a sorozat szabályának megfigyelése, például egyre nagyobb négyzeteknél a növekedés szabályának megfigyelése.
- Kapcsolatok megfigyelése oda-vissza, például szülő-gyerek, testvér, osztálytárs; alacsonyabb, magasabb, egyforma magas; idősebb, fiatalabb, ugyanannyi idős.
- A gyerekek kezében tartott számok, alakzatok közötti kapcsolatok megfigyelése rámutatással, például mindenki mutasson arra, akinek ugyanannyi tízese van; akinek nagyobb a kerülete; a mutatás lejegyzése nyilakkal; a lejegyzett ábra megfigyelése.

- „Gépes játékok” egyváltozós, kétváltozós, fordított gépekkel számokkal, formákkal, szavakkal.

TÉMAKÖR: ADATOK MEGFIGYELÉSE

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- adatokat gyűjt a környezetében;
- adatokat rögzít későbbi elemzés céljából;
- gyűjtött adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol;
- adatokat gyűjt ki táblázatból, adatokat olvas le diagramról;
- jellemzi az összességeket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- minőségi és mennyiségi tulajdonsággal kapcsolatos adatok megfigyelése, gyűjtése, rögzítése tanítói segítséggel;
- adatgyűjtés vásárlással kapcsolatban (például: árak megfigyelése boltokban, nyugtán);
- mért adatok lejegyzése;
- közös tevékenységek során szerzett adatok alapján egyszerű diagram készítése térben és síkban;
- egyszerű diagramról adatok, összefüggések leolvasása;
- az összes adat együttes jellemzőinek megfigyelése, például egyenlő adatok, legkisebb, legnagyobb kiválasztása.

Fogalmak

adat, diagram

Javasolt tevékenységek

- Mérések testnevelésórán, például időeredmények, kislabdadobás hossza, távolugrás hossza; eredmények rögzítése; ábrázolása közösen.
- Piacon több árusnál ugyanazon termék árának összehasonlítása, csoportonként más-más termék árának megfigyelése, lejegyzése.
- Csoportonként a csoport tagjaira jellemző egyszerű diagramok készítése úgy, hogy a többi csoport nem látja, mi készül; a kirakott vagy rajzolt diagramok alapján a csoport

felismerése, azonosítása, például hány fiú, hány lány, hány szemüveges, hány nem szemüveges...

TÉMAKÖR: VALÓSZÍNŰSÉGI GONDOLKODÁS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz olyan játékokban, kísérletekben, melyekben a véletlen szerepet játszik;
- tapasztalatai alapján különbséget tesz a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” események között;
- megítéli a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” eseményekkel kapcsolatos állítások igazságát;
- tapasztalatai alapján tippet fogalmaz meg arról, hogy két esemény közül melyik esemény valószínűbb olyan, véletlentől függő szituációk során, melyekben a két esemény valószínűsége között jól belátható a különbség;
- tetszőleges vagy megadott módszerrel összeszámlálja az egyes kimenetelek előfordulásait olyan egyszerű játékokban, kísérletekben, amelyekben a véletlen szerepet játszik;
- a valószínűségi játékokban, kísérletekben megfogalmazott előzetes sejtését, tippjét összeveti a megfigyelt előfordulásokkal.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- részvétel valószínűségi játékokban; intuitív esélylatolgatás, tippek megfogalmazása;
- események megfigyelése valószínűségi kísérletekben;
- valószínűségi játékok során stratégiák alakítása, kipróbálása, értékelése;
- „Biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” események megkülönböztetése;
- véletlen események gyakoriságának összeszámlálása, ábrázolása különféle módszerekkel: strigulázással, diagrammal, táblázatba rögzítéssel;
- véletlen események előfordulásainak vizsgálata, a kimenetelek számának összehasonlítása az előzetes tippekkel, magyarázatok keresése;
- a „biztos” és „lehetetlen” cáfolata ellenpélda mutatásával.

Fogalmak

Nincs új fogalom.

Javasolt tevékenységek

- Játék eseménykártyákkal a „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” események megkülönböztetésére, események gyakoriságának megfigyelésére csoportmunkában: valószínűségi kísérlethez tartozó eseményeket írunk kártyákra; kiosztjuk; elvégezzük a kísérletet, mindenki rátesz egy zsetont arra a kártyájára, amelyikre írt esemény bekövetkezett; a kísérletek végén elemzés, például a kísérlet: 3 korongot feldobunk; események: mindhárom kék; több a kék, mint a piros; nincs piros; van kék; van két egyforma szín; egyik színből sincs legalább kettő; elemzés: „Melyik a jó kártya, melyik rossz, melyiket választanád?”
- Játék eseménykártyákkal gyakoriság becslésére: mindenki előtt ott van minden eseménykártya, amelyekre a játék elején a játékosok tetszés szerint kiraknak 10-10 zsetont; sorban végezzük a kísérleteket; amelyik kártyán lévő esemény bekövetkezett, arról a kártyáról levehet a játékos egy zsetont; az győz, akinek a kártyáiról leghamarabb elfogynak a zsetonok.
- Valószínűségi kísérlet nem kocka alakú doboz feldobásával: tippelés, 20 kísérletből melyik lapjára hányszor esik; ellenőrzés a kísérletek elvégzésével.
- 10 korongot feldobunk, számegyenesen a 0-ból indulva annyit lépünk pozitív irányba, ahány pirosat dobtunk, majd innen annyit negatív irányba, ahány kéket; tippeld meg, hova jutsz; válassz 4 számkártyát, nyersz, ha ezek egyikére jutsz.
- Játék számkorongokkal: 3 korong piros és kék oldalára is számokat írtunk; feldobjuk egyszerre a 3 korongot; kártyákra eseményeket írunk a számok tulajdonságai alapján, a dobott számok összegére, szorzatára vonatkozó tulajdonságokkal; figyeljük meg, van-e lehetetlen, van-e biztos esemény; tippeljünk az események gyakoriságára, például szorzatuk páros; nincs közte kétjegyű.
- Gyerekek alkotta gyakorisági diagram: két kockával dobunk, és nézzük a dobott számok összegét; a gyerekek sorban egymás mellett állnak, mindenkinek a kezében egy szám van 1 és 13 között; akinek a száma a két kockával dobott számok összege, előre lép egyet.
- Folyón átkelés gyakoriság becslésére: rakj ki 10 korongot az 1–13 számokhoz a folyó egyik partjára; két kockával dobunk, a dobott számok összegétől egy korong átkelhet a folyón; az győz, akinek először átmegy az összes korongja.

A 4. évfolyam végén a tanuló:

I. Gondolkodás - követelmények

A tanuló:

- tudja halmazok számosságát megállapítani, összehasonlítani;
- tudja kiválogatott elemek közös tulajdonságát megnevezni;
- legyen képes összefüggések felismerésére;
- tudja eldönteni állítások igazságtartamát, egyszerű igaz, hamis állításokat fogalmazni;
- tudja megkeresni egyszerű nyitott mondatok igazsághalmazát;
- ismerje és segítséggel alkalmazza a szöveges feladatok megoldási algoritmusát;
- tudjon folytatni egyszerű számsorozatokat a felismert szabály alapján;

II. Számtan, algebra - követelmények

A tanuló:

- tudjon tájékozódni a tízes számrendszerben **10 000**-es számkörön belül;
- helyesen írja, olvassa a számokat, bontsa azokat helyi érték szerint;
- tudjon számokat nagyság szerint összehasonlítani, sorba rendezni;
- ismerje a számok egyes, tízes, százas, ezres szomszédjait, tízesekre, százasokra, ezresekre kerekített értékét;
- tudja értelmezni, megoldani a szóbeli összeadást, kivonást, szorzást és osztást;
- tudjon szorozni, osztani 10-zel, 100-zal, 1000-rel;
- ismerje a helyes műveleti sorrendet több művelet esetén;
- legyen jártas az írásbeli műveletek végzésében 10 000-es számkörben (összeadás, kivonás, szorzás kétjegyű szorzóval, osztás egyjegyű osztóval);
- tudjon megoldani egyszerű szöveges feladatot a megoldási algoritmus alkalmazásával.

III. Geometria, mérés - követelmények

A tanuló:

- ismerjen fel egyszerű geometriai alakzatokat;
- ismerje fel az alakzatok geometriai tulajdonságait, válassza ki a megadott tulajdonságú alakzatokat;
- ismerje a kocka és a téglatest tulajdonságait (lapok, csúcsok, élek száma);
- ismerje és segítséggel használja a mérőeszközöket és mértékegységeket gyakorlati mérések során;

- Kis segítséggel tudjon megoldani a tanult mértékegységekkel (km, m, dm, cm, mm, t, kg, dkg, g, hl, l, dl, cl, ml, év, hónap, hét, nap, óra, perc, másodperc) szám és szöveges feladatokat;
- tudja kiszámítani a téglalap és a négyzet kerületét.

IV. Valószínűségi játékok, statisztika - követelmények

A tanuló:

- tudja használni a biztos, lehetséges és lehetetlen fogalmakat;
- tudja egyszerű valószínűségi kísérletek lehetséges eseteit megkeresni;
- tudjon grafikonról, táblázatból néhány adatot leolvasni;

Kimeneti követelmények

A tanuló:

- legyen képes a halmazok számosságának megállapítására, összehasonlítására;
- tudjon tárgyakat, elemeket sorba rendezni, összehasonlítani, szétválogatni megnevezett vagy választott tulajdonság alapján;
- használja, értelmezze pontosan a relációs jeleket (<, >, =);
- legyen biztos számfogalma a tízes számrendszerben 10 000-es számkörön belül;
- helyesen írja, olvassa a számokat készségszinten;
- tudja értelmezni, elvégezni a szóbeli összeadást, kivonást, szorzást és osztást a 10 000-es számkörben;
- tudjon szorozni, osztani 10-zel, 100-zal szóban;
- legyen jártas az írásbeli műveletek végzésében 10 000-es számkörben (összeadás, kivonás, szorzás egyjegyű és kétjegyű szorzóval, osztás egyjegyű osztóval);
- tudja ellenőrizni a számítások helyességét;
- tudjon megoldani egyszerű szöveges feladatot a megoldási algoritmus alkalmazásával;
- ismerje fel, és nevezze meg az egyszerű geometriai alakzatokat: négyszöget, háromszöget, négyzetet, téglalapot és a kört;
- ismerje és használja a szabvány mértékegységeket gyakorlati mérések során, tudja elvégezni az egyszerű átváltásokat (km, m, dm, cm, mm, t, kg, dkg, g, hl, l, dl, cl, ml, év, hónap, hét, nap, óra, perc, másodperc);
- tudja megmérni, kiszámítani a téglalap és a négyzet kerületét konkrét esetekben.

3.4.7. 5-8. ÉVFOLYAM

Az alapfokú képzés első – a matematikai alapkészségek kialakítását legfőbb célként megjelölő – nevelési-oktatási szakaszát követően az 5–8. évfolyamon a matematika tanulása-tanítása során a tudástartalmak fokozatosan válnak egyre elvontabbá. A konkrét tárgyi tevékenységekből indulva a képi szemléltetések, ábrázolások mellett megjelennek a szimbolikus modellek. A tanuló a fogalmak, jelenségek elemzése útján eljut azok megértésen alapuló meghatározásához, a definíciók előkészítése során tulajdonságokat, sejtéseket fogalmaz meg, s kialakul a megoldást alátámasztó indoklás igénye, valamint felismeri a matematika kisebb egységeinek belső struktúráját.

A tanítás fő módszere továbbra is a felfedeztetés, a konkrét tevékenységből, játékból, hétköznapi szituációból fakadó indukció. A tanulási tevékenység és problémamegoldás során a tanulót ösztönözni kell egyszerű problémák felfedezésére, megfogalmazására és a mindennapi életből vett szöveges problémák matematikai szempontú értelmezésére. A tanuló konkrét helyzetek megoldására képi és szimbolikus modelleket, stratégiákat alkalmaz és alkot, ezáltal fejlődik problémamegoldó és problémaalkotó képessége.

A kombinatív képességek területén a lehetőségek strukturált felsorolásából fokozatosan kialakulnak a rendszerezést segítő konkrét eszközök, stratégiák alkalmazásának készségei.

Felső tagozaton az ismert számok köre bővül a törtekkel és a negatív számokkal úgy, hogy a tanuló ezekkel műveleteket tud végezni. A tanulás-tanítás egyik lényeges elvárása, hogy a különböző, szöveggel, számokkal megadott matematikai szituációk képi, majd szimbolikus modelljeinek bevezetése fokozatos legyen. A tanuló a megismert szimbólumokkal egyszerű műveleteket végez, ismeri ezek tulajdonságait.

Az 5–8. évfolyamon a természettudományi, a digitális technológiai és a gazdasági ismeretek tanulási-tanítási tartalmakban való megjelenése lehetővé teszi a matematika alkalmazhatóságának, hasznosságának bemutatását.

Fejlődnek a tanuló készségei a matematikai kommunikáció terén. A matematikai kifejezéseket helyesen használja, a fogalmakat értelmezi, megmagyarázza, gyakorlati helyzetekben jól alkalmazza. Ismereteit összefoglalva prezentálni tudja.

A tanuló a közös munkában tevékenyen részt vesz. Eseti feladatokban és projektekben mások véleményét elfogadja, és ha különbözik a véleményük, igyekszik érvekkel meggyőzni társait. Az új fogalmak, magasabb szintű absztrakciót igénylő tudástartalmak bevezetésekor az egyéni

adottságokhoz, ismeretekhez alkalmazkodó differenciálás biztosítja a megfelelő tempójú haladást annak a tanulónak, akinél ezek a lépések hosszabb időt, több szemléltetést igényelnek. Ezzel a lassabban haladó tanuló sem veszíti el érdeklődését és reményét a matematika megértése iránt.

A matematikai fejlesztő játékok és a számítógép, illetve más IKT-eszközök biztonságos alkalmazása mellett a tanuló megismerkedik olyan matematikai szoftverekkel, amelyek a matematikai tudást és a digitális kompetenciákat együtt fejlesztik.

Ebben a nevelési-oktatási szakaszban az ellenőrzés és az értékelés csak a tanult ismeretek alkalmazására terjed ki.

A matematika tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A matematika tanulása során elengedhetetlen a tananyag alapos és átfogó megértése. A szöveges feladatok megoldása fejleszti az értő olvasás és a releváns információk kiválasztásának készségét. Az általánosítás és az analógiák adekvát használata, több szempont egyidejű figyelembevétele, a rendszerezési képesség, a megszerzett tudás új helyzetekben való alkalmazása elősegítik az aktív, önirányított tanulás kompetenciáinak kialakítását, fenntartását, megerősítését. A matematika tantárgy a matematikai logika és az algoritmikus gondolkodás fejlesztésével, az ok-okozati összefüggések megláttatásával hozzájárul a többi tantárgy tanulásához szükséges rendszerező, összefüggéseket felismerő, ezáltal hatékony önálló tanulási módszerek elsajátításához és megfelelő alkalmazásához is.

A kommunikációs kompetenciák: A matematika fejleszti a tanuló azon képességét, hogy világosan, röviden és pontosan fejezze ki gondolatait. A matematika tanulása során fokozatosan alakul ki a tanuló érvelési és vitakészsége. A szöveges problémák megoldása javítja a szöveg megértésének készségét: a tanulónak meg kell keresnie az információkat és fel kell ismernie egy adott információ jelentőségét a probléma megoldása során. A matematika tanulási folyamatában kialakul a különböző módon (szöveg, grafikon, táblázat, diagram és képlet) bemutatott tartalmak megértésének és alkotásának készségrendszere.

A digitális kompetenciák: A matematika tanulása során hangsúlyos szerepet kap a problémamegoldás és az algoritmikus gondolkodás, melyek elősegítik a tanuló digitális kompetenciáinak fejlesztését. A különböző matematikai tárgyú szoftverek, alkalmazások, applikációk és játékok alkalmazásán keresztül a matematika tanulása hozzájárul a tanuló digitális kultúrájának kialakításához.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A matematika tanulása során a tanuló gondolkodásának fejlesztése elsősorban konkrét problémák megoldásán keresztül történik. A tanuló előzetes tudása és tapasztalata alapján azonosítja a problémákat, majd ismert matematikai fogalmakra támaszkodva stratégiát dolgoz ki ezek megoldására. Elfogadja, hogy a megoldás több különböző úton is elképzelhető, illetve találkozik olyan nyitott problémákkal is, amelyeknek több megoldása is lehetséges. Kellő kitartással próbál ki különböző matematikai módszereket, és felismeri azokat a problémákat is, amelyeknek nincs megoldása. A tanuló megtanul induktív úton példákat általánosítani és deduktív érvelést használni a matematikai állítások bizonyítására.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A matematika tanulása fejleszti a kitartás, a pontosság, a figyelem és a fegyelmezettség képességét. A matematika tanulásán keresztül erősödik a tanuló felelősségtudata, gazdagodik az önképe, fejlődik a kooperációs készsége. A tanuló matematikai ismereteit alkalmazni tudja az egyéni célok eléréséhez szükséges tervezésben, az életét befolyásoló döntései megalapozásában és meghozatalában, a várható következmények mérlegelésében. A matematika tanulása elősegíti annak belátását, hogy a személyes erősségekre építeni, a hibákból pedig tanulni lehet.

A tanuló a matematikai foglalkozások során megtanulja, hogyan oszthatja meg ötleteit másokkal, és hogyan segítheti társait a matematikai fogalmak megértése vagy azok alkalmazása során. Felelősséget vállal a közösen kitűzött feladatok elvégzéséért, s megtanulja tisztelni mások álláspontját, gondolkodásmódját.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A matematika olyan tudomány, amely összeköti a különböző kultúrákat. A tanuló megismeri a gondolkodás logikai felépítésének eleganciáját, a matematikának a természethez, a művészetekhez és az épített környezethez fűződő viszonyát.

A tanuló konkrét vagy képi reprezentációval vagy szimbolikus modellekkel végzi a matematikai gondolatok vagy kapcsolatok feltárását, majd új kapcsolatokat alakít ki a matematikai fogalmak között.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A kompetencia fejlesztése valódi adatok felhasználásával összeállított mindennapi problémák megoldásán keresztül történik. Ennek során a különböző megoldási lehetőségek keresése fejleszti a gondolkodás rugalmasságát és az új ötletek megalkotásának képességét. A tanuló megfelelő játékokon keresztül képessé válik a különböző kockázatok felmérésére, a számára kedvezőnek tűnő stratégia kidolgozására,

és megtapasztalja döntései következményét. A matematikai projektekben való részvétel segíti a későbbi munkavállalás szempontjából fontos készségek kialakulását (kreativitás, mérlegelő gondolkodás, problémamegoldás, kezdeményezőkészség, másokkal való együttműködés készsége).

Az 5–6. évfolyam tanulás módszertani szempontból átmenetet képez az alsó tagozat játékos, tevékenykedtető, felfedeztető módszerei és a matematika elméleti ismereteinek befogadását jelentő tanulási módszerek között. Továbbra is fontos szerepet játszik a szemléltetés, az eszközök használata. Elvárható a szerzett tapasztalatok értelmezése, rendszerezése, néhány területen az általánosítás lehetőségének felfedezése és megfogalmazása. A kezdeti, saját szavakkal történő megfogalmazásokat fokozatosan felváltja a matematikai fogalmakat megnevező szakkifejezések használata. Gyakorlati helyzetekben megjelenik a szakmai vita és az érvelés igénye.

3.4.8. 5-6. ÉVFOLYAM

Az 5–6. évfolyamon tematikus elrendezésben követik egymást az egyes fejezetek: Halmazok; Matematikai logika, kombinatorika; Természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek; Alapműveletek természetes számokkal; Egész számok, alapműveletek egész számokkal; Közönséges törtek, tizedes törtek, racionális számok; Alapműveletek közönséges törtekkel; Alapműveletek tizedes törtekkel; Arányosság, százalékszámítás; Egyszerű szöveges feladatok; A függvény fogalmának előkészítése; Sorozatok; Mérés és mértékegységek; Síkbeli alakzatok; Transzformációk, szerkesztések; Térgeometria; Leíró statisztika; Valószínűség-számítás. A témák egy része nemcsak az aktuális terület megalapozását jelenti a megadott óraszámban, hanem megjelenik más fejezetekben is, az eszközrendszer folyamatos gyarapodását biztosítva. Bővül a szöveggel megfogalmazott hétköznapi és matematikai problémák megoldása során alkalmazható modellek köre is.

A szemléltetést és a megértést a tanulók által használható digitális eszközök, szoftverek és online felületek is támogatják.

Az 5–6. évfolyamon a matematika tantárgy alapóraszáma: 272 óra.

A témahetek feladatait az éves munkaterv tartalmazza, szabadon tervezhető óraszáma évfolyamonként 8-8 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Halmazok	10

Matematikai logika, kombinatorika	10
Természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek	20
Alapműveletek természetes számokkal	16
Egész számok; alapműveletek egész számokkal	18
Közönséges törtek, tizedes törtek, racionális számok	18
Alapműveletek közönséges törtekkel	18
Alapműveletek tizedes törtekkel	14
Arányosság, százalékszámítás	20
Egyszerű szöveges feladatok	20
A függvény fogalmának előkészítése	10
Sorozatok	8
Mérés és mértékegységek	16
Síkbeli alakzatok	18
Transzformációk, szerkesztések	20
Térgeometria	16
Leíró statisztika	10
Valószínűség-számítás	10
Összes óraszám:	**272**

A felső tagozaton az eddig megszerzett tudást és kompetenciákat kell elmélyíteni és kiterjeszteni. A mindennapi élet problémamegoldásához szükséges képességek és ismeretek elsajátítása mellett legalább ugyanilyen fontos, hogy a matematikatanulás szolgálja egy jól működő gondolkodásmód, egy tanulási stratégia, ítélőképesség, megértés és sok általánosabb pozitív emberi tulajdonság formálását is.

Fontos feladat a tanulás tanítása, az elsajátítás képességének (emlékezet, figyelem, koncentráció, lényegkiemelés stb.) fejlesztése. Meg kell ismertetni a matematika bevált tanulási módszereit.

A matematikai gondolkodásmódot fel kell használni a problémamegoldások során. Ehhez szükséges megfelelő szemléltető ábrákat, diagramokat, grafikonokat készíteni, ilyeneket értelmezni, elemezni és felhasználni; halmazokat jellemezni, szabályszerűségeket észrevenni, általánosító sejtéseket, állításokat megfogalmazni.

Az érvelés, a cáfolás, a vitakészség, a helyes kommunikáció fejlesztése folyamatos feladatunk. Ehhez szükséges másokkal problémamegoldásban együttműködni, gondolatainkat, a

megismert fogalmakat rendszerezni. A modellalkotás fontos eszköz, amely segítséget nyújt a problémák megoldásában. Fontos, hogy a tanulók a modellalkotásaik során a megértett és megtanult fogalmakat és eljárásokat fel tudják használni, és a modellekbe szervesen be tudják építeni. Szükséges, hogy problémahelyzetet leíró szöveg alapján a probléma lényegét felismerjék, majd annak megfelelő, a probléma megoldását elősegítő modelleket alkossanak. Fokozatosan fejleszteni kell a matematikai szaknyelv és jelölésrendszer használatát, alkalmazását.

Ebben a két évfolyamban sajátítják el egyszerű szöveges feladatok megoldásának néhány stratégiáját: a hétköznapi és gyakorlati problémák megértését és megjelenítését matematikai alakban, az eredmény becslését és ellenőrzését. Tájékozódnak síkban és térben, ismerik az egyszerű síkbeli és térbeli alakzatokat. Tudják a tanult mértékegységeket átváltani. Készség szinten számolnak egész számokkal, és gyakorlottak a racionális számokkal való műveletek végzésében.

Az egyes tematikus egységekre javasolt óraszámokat a táblázatok tartalmazzák. Ezen kívül számonkérésre, ismétlésre 16 óra van tervezve.

Tematikai egység címe		Órakeret	
	kerettanterv alapján órakeret a 5-6.évfolyamra	helyi tanterv 5. évfolyam órakerete heti 4 órára	helyi tanterv 6. évfolyam órakerete heti 4 órára
I. Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok	**20**	**10**	**10**
1. Halmazok	10	5	5
2. Matematika logika, kombinatorika	10	5	5
II. Számtan, algebra	**144**	**72**	**72**
1. Természetes számok halmaza, számelméleti alapismeretek	20	7	13
2. Alapműveletek természetes számokkal	16	16	0
3. Egész számok, alapműveletek egész számokkal	18	12	6
4. Közönséges törtek, tizedes törtek, racionális számok	18	10	8
5. Alapműveletek közönséges törtekkel	18	9	9
6. Alapműveletek tizedes törtekkel	14	7	7
7. Arányosság, százalékszámítás	20	5	15
8. Egyszerű szöveges feladatok	20	6	14
III. Függvények, az analízis elemei	**18**	**10**	**8**

1. A függvények fogalmának előkészítése	10	6	4
2. Sorozatok	8	4	4
IV. Geometria	**70**	**35**	**35**
1. Mérések és mértékegységek	16	7	9
2. Síkbeli alakzatok	18	8	10
3. Transzformációk, szerkesztések	20	8	12
4. Térgeometria	16	12	4
V. Statisztika, valószínűség	**20**	**10**	**10**
1. Leíró statisztika	10	5	5
2. Valószínűség számítás	10	5	5
összesen:	**272**	**136**	**136**

3.4.9. 5. ÉVFOLYAM

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**I. Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok**	**Órakeret 10**
Előzetes tudás	Adott tulajdonságú elemek halmazba rendezése. Halmazba tartozó elemek közös tulajdonságainak felismerése, megnevezése. Annak eldöntése, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba. A változás értelmezése egyszerű matematikai tartalmú szövegben. Több, kevesebb, ugyanannyi fogalma. Állítások igazságtartalmának eldöntése. Néhány elem sorba rendezése, az összes eset megtalálása (próbálgatással).	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ismeretek tudatos memorizálása, felidézése. A megtanulást segítő eszközök és módszerek megismerése, értelmes, interaktív használatának fejlesztése. A rendszerezést segítő eszközök és algoritmusok megismerése. Valószínűségi és statisztikai szemlélet fejlesztése. Tervezés, ellenőrzés, önellenőrzés igényének kialakítása. Kommunikáció fejlesztése. A saját képességek és műveltség fejlesztésének igénye.	

1. Halmazok		5 óra
Ismeretek, tanulási eredmények	**Fejlesztési követelmények**	**Kapcsolódási pontok**
Elemek elrendezése, rendszerezése adott szempont(ok) szerint. Részhalmazokat konkrét esetekben felismer és ábrázol.	A kombinatorikus gondolkodás, a célirányos figyelem kialakítása, fejlesztése. Halmazokba rendezés egy-két szempont szerint Halmazábra készítése	
Véges halmaz kiegészítő halmazát (komplementerét), véges halmazok közös részét (metszetét), egyesítését (unióját) képezi és ábrázolja konkrét esetekben; Számokat, számhalmazokat, halmazműveleti eredményeket számegyenesen ábrázol.	Halmazok közös részének és egyesítésének megállapítása ábrázolás segítségével. Számhalmazok szemléltetése számegyenesen	*Digitális kultúra*: könyvtárszerkezet a számítógépen.
2. Matematikai logika, kombinatorika		**5 óra**
Igaz és hamis állításokat fogalmaz meg; Tanult minták alapján néhány lépésből álló bizonyítási gondolatsort megért és önállóan összeállít; A logikus érvelésben a matematikai szaknyelvet következetesen alkalmazza társai meggyőzésére; Összeszámlálási feladatok megoldása során alkalmazza az összes eset áttekintéséhez szükséges módszereket.	Egyszerű állítások logikai értékének (igaz vagy hamis) megállapítása Igaz és hamis állítások önálló megfogalmazása Nyitott mondatok igazsághalmazának megtalálása próbálgatással A matematikai logika egyszerű, a korosztály számára érthető szakkifejezéseinek ismerete és használata Egyszerű stratégiai, logikai és pénzügyi játékok, társasjátékok Kis elemszámú halmaz elemeinek sorba rendezése mindennapi életből vett példákkal Néhány számkártyát tartalmazó készlet elemeiből adott feltételeknek megfelelő számok alkotása Az összes eset előállítása során rendszerezési sémák használata: táblázat, ágrajz, szisztematikus felsorolás	*Magyar nyelv és irodalom*: szövegértés, szövegértelmezés, lényegkiemelés

A témakör tanulása eredményeként a tanuló: - konkrét esetekben halmazokat felismer és ábrázol - állítások logikai értékét (igaz vagy hamis) megállapítja.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Halmaz, elem, halmazábra, részhalmaz, egyesítés, közös rész, számegyenes, „igaz”, „hamis”; nyitott mondat, igazsághalmaz; „és”, „vagy”; „legalább”, „legfeljebb”; lehetőségek, összes lehetőség, rendszerező áttekintés, ágrajz	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**II. Számtan, algebra**	**Órakeret 72óra**
Előzetes tudás	Számok írása, olvasása (10 000-es számkör). Helyi érték, alaki érték, valódi érték. Római számok írása, olvasása. Negatív számok a mindennapi életben (hőmérséklet, adósság). Törtek a mindennapi életben: 2, 3, 4, 10, 100 nevezőjű törtek megnevezése. Számok helye a számegyenesen. Számszomszédok, kerekítés. Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása. A hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérése. Átváltások szomszédos mértékegységek között. Mérőeszközök használata. Matematikai jelek: +, –, •, :, =, <, >, ( ). A matematika különböző területein az ésszerű becslés és a kerekítés alkalmazása. Fejben számolás százas számkörben. A szorzó- és bennfoglaló tábla biztos tudása. Összeg, különbség, szorzat, hányados fogalma. Műveletek tulajdonságai, tagok, illetve tényezők felcserélhetősége. Műveleti sorrend. Négyjegyű számok összeadása, kivonása, szorzás egy- és kétjegyű, osztás egyjegyű számmal írásban. Műveletek ellenőrzése. Szöveges feladat: a szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv, becslés, ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata. Páros és páratlan számok, többszörös, osztó, maradék fogalma. Szimbólumok használata matematikai szöveg leírására, az ismeretlen szimbólum kiszámítása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Biztos számfogalom kialakítása. Számolási készség fejlesztése. A műveleti sorrend használatának fejlesztése, készségszintre emelése. Mértékegységek helyes használata és pontos átváltása.	

	Matematikai úton megoldható probléma megoldásának elképzelése, becslés, sejtés megfogalmazása; megoldás után a képzelt és tényleges megoldás összevetése. Egyszerűsített rajz készítése lényeges elemek megőrzésével. Fegyelmezettség, következetesség, szabálykövető magatartás fejlesztése. Pénzügyi ismeretek alapozása. Ellenőrzés, önellenőrzés, az eredményért való felelősségvállalás.

1. Természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek		**7 óra**
Ismeretek	**Fejlesztési követelmények**	**Kapcsolódási pontok**
Érti és alkalmazza a számok helyi értékes írásmódját nagy számok esetén; Ismeri a római számjelek közül az L, C, D, M jeleket, felismeri az ezekkel képzett számokat a hétköznapi helyzetekben;	Számok helyi értékes írásmódjának megértése különböző alapú számrendszerekben csoportosítást, leltározást, helyiérték-táblázatba rögzítést tartalmazó feladatokon keresztül Számok helyi értékes írásmódjának használata nagy számok esetében Római számok írása, olvasása a következő jelekkel: I, V, X, L, C, D, M	*Természetismeret*: Magyarország lakosainak száma.
2. Alapműveletek természetes számokkal		**13 óra**
Írásban összead, kivon és szoroz; Ismeri és helyesen alkalmazza a műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályokat fejben, írásban és géppel számolás esetén is a racionális számok körében; A műveleti szabályok ismeretében ellenőrzi számolását, a kapott eredményt ésszerűen kerekíti; A gyakorlati problémákban előforduló mennyiségeket becsülni	Számkörbővítés; fejben számolás százezres számkörben kerek ezresekkel; analógiák alkalmazása Természetes számok összeadása, kivonása és szorzása írásban Írásbeli osztás algoritmusa kétjegyű természetes számmal Írásbeli osztás legfeljebb kétjegyű természetes számmal gyakorlati feladatok megoldása során; a hányados becslése A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása fejben, írásban és géppel számolás esetén Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő műveletsor felírása	*Természetismeret*: összehasonlítás, számolás földrajzi adatokkal

tudja, feladatmegoldásához ennek megfelelő tervet készít; A fejszámoláson és az írásban végzendő műveleteken túlmutató számolási feladatokhoz és azok ellenőrzéséhez számológépet használ.	A gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése	
3. Egész számok. Alapműveletek egész számokkal		**14 óra**
Meghatározza konkrét számok ellentettjét, abszolút értékét; Ismeri az egész számokat.	Negatív számok a gyakorlatban: adósság, tengerszint alatti mélység, fagypont alatti hőmérséklet Egész számok ismerete, összehasonlítása, ábrázolása számegyenesen. Ellentett, abszolút érték fogalmának ismerete és alkalmazása Alapműveletek értelmezése tárgyi tevékenységek, ábrázolások alapján a számkörbővítés során Alapműveletek elvégzése az egész számok körében Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő műveletsor felírása Gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése Kapott eredmény ellenőrzése; ésszerű kerekítés	*Természetismeret; hon- és népismeret*: Földrajzi adatok vizsgálata. *Történelem*: időtartam számolása időszámítás előtti és időszámítás utáni történelmi eseményekkel.
4. Közönséges törtek, tizedes törtek, racionális számok		**10 óra**
Ábrázol törtrészeket, meghatároz törtrészeknek megfelelő törtszámokat; Érti és alkalmazza a számok helyi értékes írásmódját tizedes törtek esetén;	Törtrészek ábrázolása, törtrészeknek megfelelő törtszámok meghatározása Törtek összehasonlítása, egyszerűsítés, bővítés Különböző alakokban írt egyenlő törtek felismerése Számok helyi értékes írása tizedes törtek esetén Számok ábrázolása számegyenesen	*Ének-zene*: a törtszámok és a hangjegyek értékének kapcsolata.
5. Alapműveletek közönséges törtekkel		**9 óra**
Összeadás, kivonás az egészek és a törtek körében.	Alapműveletek értelmezése tárgyi tevékenységek, ábrázolások alapján Alapműveletek elvégzése a közönséges törtek körében	

Szorzás, osztás az egészek és a törtek körében (tört szorzása, osztása egész számmal, 0 szerepe a szorzásban, osztásban).	A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása Kapott eredmény ellenőrzése	
6. Alapműveletek tizedes törtekkel		**8 óra**
Összeadás, kivonás az egészek és a törtek körében. Szorzás, osztás az egészek és a törtek körében (tört szorzása, osztása egész számmal, 0 szerepe a szorzásban, osztásban).	Számolási készség fejlesztése. Tizedes törtek összeadása, kivonása és szorzása írásban Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő műveletsor felírása Gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése	
Szorzás, osztás 10-zel, 100-zal, 1000-rel.	A műveletfogalom mélyítése. A számolási készség fejlesztése gyakorlati feladatokon keresztül.	
Összeg, különbség, szorzat, hányados változásai.	Fegyelmezettség, következetesség, szabálykövető magatartás fejlesztése. Algoritmikus gondolkodás fejlesztése.	
Műveleti tulajdonságok, a helyes műveleti sorrend. Műveletek eredményeinek előzetes becslése, ellenőrzése, kerekítése.	Egyszerű feladatok esetén a műveleti sorrend helyes alkalmazási módjának felismerése, alkalmazása. Az egyértelműség és a következetesség fontossága. Az ellenőrzési és becslési igény fejlesztése.	
A racionális számok halmaza. Véges és végtelen szakaszos tizedes törtek.	A mennyiségi jellemzők kifejezése számokkal: természetes szám, racionális szám, pontos szám és közelítő szám.	
Szabványmértékegységek és átváltásuk: hosszúság, terület, térfogat, űrtartalom, idő, tömeg. Matematikatörténeti érdekességek: a hatvanas számrendszer kapcsolata idő mérésével.	Gyakorlati mérések, mértékegység-átváltások helyes elvégzésének fejlesztése (pl. napirend, vásárlás). Az arányosság felismerése mennyiség és mérőszám kapcsolata alapján. Kreatív gondolkodás fejlesztése. Mennyiségi következtetés, becslési készség fejlesztése.	*Technika és tervezés:* műszaki rajz készítésénél a mértékegységek használata,

		főzésnél a tömeg, az űrtartalom és az idő mérése.
7. Arányosság		**5 óra**
Arányos következtetések. A mindennapi életben felmerülő, egyszerű arányossági feladatok megoldása következtetéssel. Egyenes arányosság.	A következtetési képesség fejlesztése. Az egyenes arányosság és a mérés kapcsolatának felismerése Hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő szabványmértékegységeinek ismerete Az ismert szabványmértékegységek átváltása helyi értékes gondolkodás alapján Annak megfigyeltetése, hogy az egyik mennyiség változása milyen változást eredményez a hozzá tartozó mennyiségnél. Arányérzék fejlesztése, a valóságos viszonyok becslése települések térképe alapján.	*Hon- és népismeret; természetismeret*: Magyarország térképéről méretarányos távolságok meghatározása. A saját település, szűkebb lakókörnyezet térképének használata. *Vizuális kultúra*: valós tárgyak arányosan kicsinyített vagy nagyított rajza.
8. Egyszerű szöveges feladatok		**6 óra**
Szöveges feladatok megoldása. Egyszerű matematikai problémát tartalmazó rövidebb és hosszabb szövegek feldolgozása.	Szövegértés fejlesztése. Egyszerű matematikai problémát tartalmazó és a mindennapi élet köréből vett szövegek feldolgozása. Algoritmikus gondolkodás fejlesztése, gondolatmenet tagolása. Emlékezés elmondott, elolvasott történetekre, emlékezést segítő ábrák, vázlatok, rajzok készítése, visszaolvasása.	*Magyar nyelv és irodalom*: olvasási és megértési stratégiák kialakítása (szövegben megfogalmazott helyzet,

	Matematikai tartalmú egyszerű szöveges feladatok megoldása különféle módszerekkel, például szakaszos ábrázolással, visszafelé gondolkodással A mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása különféle módszerekkel, például szakaszos ábrázolással, visszafelé gondolkodással A megoldás ellenőrzése Gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése	történés megfigyelése, értelmezése, lényeges és lényegtelen információk szétválasztása). *Vizuális kultúra*: elképzelt történetek vizuális megjelenítése különböző eszközökkel.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

Természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek

- érti és alkalmazza a számok helyi értékes írásmódját nagy számok esetén;
- ismeri a római számjelek közül az L, C, D, M jeleket, felismeri az ezekkel képzett számokat a hétköznapi helyzetekben;

Alapműveletek természetes számokkal

- a gyakorlati problémákban előforduló mennyiségeket becsülni tudja, feladatmegoldásához ennek megfelelő tervet készít;

Egész számok; alapműveletek egész számokkal

- gyakorlati feladatok megoldása során legfeljebb kétjegyű egész számmal írásban oszt. A hányadost megbecsüli.
- meghatározza konkrét számok ellentettjét, abszolút értékét;
- ismeri az egész számokat.

Közönséges törtek, tizedes törtek, racionális számok

- ábrázol törtrészeket, meghatároz törtrészeknek megfelelő törtszámokat;
- érti és alkalmazza a számok helyi értékes írásmódját tizedes törtek esetén;
- megfelelteti egymásnak a racionális számok közönséges tört és tizedes tört alakját.
- ***Alapműveletek közönséges törtekkel***
- elvégzi az alapműveleteket a racionális számok körében,

- ismeri és helyesen alkalmazza a műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályokat - ***Alapműveletek tizedes törtekkel*** - gyakorlati feladatok megoldása során tizedes törtet legfeljebb kétjegyű egész számmal írásban oszt. A hányadost megbecsüli. - megoldását ellenőrzi. **Arányosság** - felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben; - ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén; - idő, tömeg, hosszúság, terület, térfogat és űrtartalom mértékegységeket átvált helyi értékes gondolkodás alapján, gyakorlati célszerűség szerint.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tízes számrendszer, helyi érték, alaki érték, számegyenes, összeadandók, az összeg tagjai, kisebbítendő, kivonandó, különbség, szorzandó, szorzó, szorzat, a szorzat tényezői, osztandó, osztó, hányados, maradék. Kerekítés, becslés, ellenőrzés. ellentett, Negatív szám, előjel, ellentett, abszolút érték. közönséges tört, számláló, nevező, törtvonal, vegyes szám, egyszerűsítés, bővítés, közös nevező, tizedes tört, tizedesvessző, helyi értékes írásmód, racionális szám, számegyenes véges és végtelen szakaszos tizedes tört, kerekítés, hosszúság, űrtartalom, idő szabványmértékegységei, becslés, ellenőrzés

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**3. A függvények, az analízis elemei**	**Órakeret 10 óra**
Előzetes tudás	Szabályfelismerés, szabálykövetés. A szabály megfogalmazása egyszerű formában, a hiányzó elemek pótlása. Tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rendezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Sorozat megadása szabállyal. A koordináta-rendszer biztonságos használata. Függvényszemlélet előkészítése. Probléma felismerése. Összefüggés-felismerő képesség fejlesztése. Szabálykövetés, szabályfelismerés képességének fejlesztése.	

1. A függvények fogalmának előkészítése		6 óra
Ismeretek	**Fejlesztési követelmények**	**Kapcsolódási pontok**
Helymeghatározás gyakorlati szituációkban, konkrét esetekben. A Descartes-féle derékszögű koordinátarendszer. *Matematikatörténet*: Descartes.	Megadott pont koordinátáinak leolvasása, illetve koordináták segítségével pont ábrázolása a Tájékozódás térképen, nézőtéren, sakktáblán és a koordináta-rendszerben	*Természetismeret:* tájékozódás a térképen, fokhálózat.
Táblázat hiányzó elemeinek pótlása ismert vagy felismert szabály alapján, ábrázolásuk grafikonon.	A matematikából és a mindennapi életből vett megfeleltetések legalább egy lehetséges szabályának megadása A matematikából és a mindennapi életből vett megfeleltetések tulajdonságainak megfigyelése, elemzése	
Egyszerű grafikonok értelmezése. Változó mennyiségek közötti kapcsolatok, ábrázolásuk derékszögű koordináta-rendszerben.	Sorozatok létrehozása számokból, jelekből, alakzatokból Szabálykövetés ritmusban, rajzban, számolásban Sorozatok adott szabály szerinti folytatása.	*Természetismeret:* időjárás grafikonok.
2. Sorozatok		**4 óra**
Sorozat megadása a képzés szabályával, illetve néhány elemével. Sorozatok folytatása adott szabály szerint.	Szabálykövetés, szabályfelismerés képességének fejlesztése.	*Testnevelés és sport; ének-zene; dráma és tánc*: ismétlődő ritmus, tánclépés, mozgás létrehozása, helymeghatározás a sportpályán.
A témakör tanulása eredményeként a tanuló: - tájékozódik a koordináta-rendszerben: koordinátáival adott pontot ábrázol, megadott pont koordinátáit leolvassa; - sorozatokat adott szabály alapján folytat; - néhány tagjával adott sorozat esetén felismer és megfogalmaz képzési szabályt.		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Sorozat, számsorozat, szabály, egyenes arányosság, koordináta-rendszer, táblázat, grafikon.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**IV. Geometria**	**Órakeret 35 óra**
Előzetes tudás	Vonalak (egyenes, görbe). Hosszúság és távolság mérése (egyszerű gyakorlati példák). Háromszög, négyzet, téglalap, jellemzői. Kör létrehozása, felismerése, jellemzői. Egyszerű tükrös alakzat, tengelyes szimmetria felismerése. A test és a síkidom megkülönböztetése. Kocka, téglatest, jellemzői. Négyzet, téglalap kerülete. Mérés, kerületszámítás, mértékegységek. Négyzet, téglalap területének mérése különféle egységekkel, területlefedéssel.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Térelemek fogalmának elmélyítése – környezetünk tárgyainak vizsgálata. Távolság szemléletes fogalma, meghatározása. A sík- és térszemlélet fejlesztése. A vizuális képzelet fejlesztése. Rendszerező-képesség, halmazszemlélet fejlesztése. A geomtriai problémamegoldás lépéseinek megismertetése (szerkesztésnél: adatfelvétel, vázlatrajz, megszerkeszthetőség vizsgálata, szerkesztés). Számolási készség fejlesztése. A szaknyelv helyes használatának fejlesztése. A geometriai jelölések pontos használata. Pontos munkavégzésre nevelés. Esztétikai érzék fejlesztése.	

1. Mérés és mértékegységek		**7 óra**
Ismeretek	**Fejlesztési követelmények**	**Kapcsolódási pontok**
Sokszögek kerülete.	Kerület meghatározása méréssel, számolással. A matematika és gyakorlati élet közötti kapcsolat felismerése.	
Téglalap, négyzet kerülete, területe.	Adott alakzatok kerületének, területének meghatározása méréssel,	*Technika és tervezés:*

	számolással. Számolási készség fejlesztése.	Udvarok, telkek kerülete. Az iskola és az otthon helyiségeinek alapterülete.
2. Síkbeli alakzatok		**8 óra**
Síkbeli tartományok közül kiválasztja a szögtartományokat, nagyság szerint összehasonlítja, méri, csoportosítja azokat.	Szögtartomány ismerete; összehasonlítás, csoportosítás; szögmérés	
3. Transzformációk, szerkesztések		**8 óra**
A tér elemei: pont, vonal, egyenes, félegyenes, szakasz, sík, szögtartomány.	A tanult térelemek felvétele és jelölése.	
Párhuzamosság, merőlegesség, konvexitás. Síkidomok, sokszögek (háromszögek, négyszögek) szemléletes fogalma.	Síkidomok, tulajdonságainak vizsgálata, közös tulajdonságok felismerése.	*Vizuális kultúra*: párhuzamos és merőleges egyenesek megfigyelése környezetünkben.
A távolság szemléletes fogalma, adott tulajdonságú pontok keresése. Két pont, pont és egyenes távolsága. Két egyenes távolsága. Adott feltételeknek megfelelő ponthalmazok.	Körző, vonalzók helyes használata, két vonalzóval párhuzamosok, merőlegesek rajzolása. Egyenes, félegyenes és szakasz megkülönböztetése Síkbeli alakzatok közül a sokszögek kiválasztása	*Vizuális kultúra***:** térbeli tárgyak síkbeli megjelenítése.
Kör, gömb szemléletes fogalma. Sugár, átmérő, húr, szelő, érintő.	Síkbeli görbék közül a kör kiválasztása Díszítőminták szerkesztése körzővel.	*Természetismeret*: földgömb. *Testnevelés és sport*: tornaszerek: labdák, karikák stb.
Két ponttól egyenlő távolságra levő pontok. Szakaszfelező merőleges.	A problémamegoldó képesség fejlesztése. Pontosság igényének fejlesztése.	

A szög fogalma, mérése. Szögfajták. A szög jelölése, betűzése. *Matematikatörténet*: görög betűk használata a szögek jelölésére, a hatvanas számrendszer kapcsolata a szög mérésével.	Szögmérő használata. Fogalomalkotás képességének kialakítása, fejlesztése. Törekvés a pontos munkavégzésre.	*Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek*: görög „abc” betűinek használata.
Adott egyenesre merőleges szerkesztése. Adott egyenessel párhuzamos szerkesztése. Téglalap, négyzet szerkesztése.	Gyakorlati példák a fogalmak mélyebb megértéséhez.	*Technika és tervezés:* *vizuális kultúra*: párhuzamos és merőleges egyenesek megfigyelése környezetünkben (sínpár, épületek, bútorok, képkeretek stb. élei).
4. Térgeometria		**12 óra**
Kocka, téglatest tulajdonságai, hálója.	Testek építése, tulajdonságaik vizsgálata. Rendszerező képesség, halmazszemlélet fejlesztése. Testek csoportosítása adott tulajdonságok alapján. Térszemlélet fejlesztése térbeli analógiák keresésével.	*Technika és tervezés:* téglatest készítése, tulajdonságainak vizsgálata. *Vizuális kultúra*: egyszerű tárgyak, geometriai alakzatok tervezése, makettek készítése.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén;
- síkbeli tartományok közül kiválasztja a szögtartományokat, nagyság szerint összehasonlítja, méri, csoportosítja azokat.
- csoportosítja a háromszögeket szögeik és oldalaik szerint;
- felismeri a síkban az egybevágó alakzatokat;
- a szerkesztéshez tervet, előzetes ábrát készít;
- ismeri az alapszerkesztéseket: szakaszfelező merőlegest, szögfelezőt, merőleges és párhuzamos egyeneseket szerkeszt, szöget másol.

- testeket épít képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján; - ismeri a kocka, a téglatest, a hasáb következő tulajdonságait: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Pont, egyenes, szakasz, félegyenes, sík, merőlegesség, párhuzamosság, szögfajták. Távolság, szakaszfelező merőleges, szögfelező. Síkidom, sokszög, kör, test, csúcs, él, lap, szög, gömb. Szögfajták, kerület, terület, űrtartalom és mértékegységei, Kerület, terület, felszín, testek hálója, térfogat.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**V. Leíró statisztika**	**Órakeret 10 óra**
Előzetes tudás	Adatgyűjtés, adatok lejegyzése, diagram leolvasása. Valószínűségi játékok, kísérletek, megfigyelések. Biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A statisztikai gondolkodás fejlesztése. Megfigyelőképesség, az összefüggés-felismerő képesség, elemzőképesség fejlesztése.	

1. Leíró statisztika		**5 óra**
Ismeretek	**Fejlesztési követelmények**	**Kapcsolódási pontok**
Adatok tervszerű gyűjtése, rendezése. Egyszerű diagramok, értelmezése, táblázatok olvasása, készítése. Megadott szempont szerint adatokat gyűjt ki táblázatból, olvas le hagyományos vagy digitális forrásból származó diagramról, majd rendszerezés után következtetéseket fogalmaz meg;	Adatokat, táblázatokat és diagramokat tartalmazó források felkutatása (például háztartás, sport, egészséges életmód, gazdálkodás) Táblázatból adatgyűjtés adott szempont szerint	*Technika és tervezés:* menetrend adatainak értelmezése; kalóriatáblázat vizsgálata. *Digitális kultúra*: adatkezelés, adatfeldolgozás, információmegjelenítés.
Átlagszámítás néhány adat esetén (számtani közép).	Az átlag lényegének megértése. Számolási készség fejlődése	

2. Valószínűség számítás		5 óra
Valószínűségi játékokat, kísérleteket végez, ennek során az adatokat tervszerűen gyűjti, rendezi és ábrázolja digitálisan is; Valószínűségi játékokban érti a lehetséges kimeneteleket, játékában stratégiát követ;	Egyszerű valószínűségi játékok és kísérletek Valószínűségi játékok és kísérletek adatainak tervszerű gyűjtése	
A témakör tanulása eredményeként a tanuló: - valószínűségi játékokat, kísérleteket végez, ennek során az adatokat tervszerűen gyűjti, rendezi valószínűségi játékokban érti a lehetséges kimeneteleket, játékában stratégiát követ;		
Kulcsfogalmak/fogalmak	Adat, diagram, átlag, valószínűségi kísérlet, biztos esemény, lehetetlen esemény.	

A fejlesztés várt eredményei 5. osztály végén	*Gondolkodási és megismerési módszerek* - Halmazba rendezés adott tulajdonság alapján, részhalmaz felírása, felismerése. - Két véges halmaz közös részének, illetve uniójának felírása, ábrázolása. - Néhány elem kiválasztása adott szempont szerint. - Néhány elem sorba rendezése különféle módszerekkel. - Állítások igazságának eldöntése, igaz és hamis állítások megfogalmazása. - Összehasonlításhoz szükséges kifejezések helyes használata. - Néhány elem összes sorrendjének felírása. *Számtan, algebra* - Racionális számok írása, olvasása, összehasonlítása, ábrázolása számegyenesen. - Ellentett, abszolút érték felírása. - Mérés, mértékegységek használata, átváltás egyszerű esetekben. - A mindennapi életben felmerülő egyszerű arányossági feladatok megoldása következtetéssel, az egyenes arányosság felismerése, használata. - Két-három műveletet tartalmazó műveletsor eredményének kiszámítása, a műveleti sorrendre vonatkozó szabályok ismerete, alkalmazása. Zárójelek alkalmazása. - Szöveges feladatok megoldása következtetéssel (az adatok közötti összefüggések felírása szimbólumokkal). - Becslés, ellenőrzés segítségével a kapott eredmények helyességének megítélése.

	- A hosszúság, terület, térfogat, űrtartalom, idő, tömeg szabványmértékegységeinek ismerete. Mértékegységek egyszerűbb átváltásai gyakorlati feladatokban. Algebrai kifejezések gyakorlati használata a terület, kerület, felszín és térfogat számítása során. *Összefüggések, függvények, sorozatok* - Tájékozódás a koordinátarendszerben: pont ábrázolása, adott pont koordinátáinak a leolvasása. - Egyszerűbb grafikonok, elemzése. - Egyszerű sorozatok folytatása adott szabály szerint, szabályok felismerése, megfogalmazása néhány tagjával elkezdett sorozat esetén. *Geometria* - Térelemek, félegyenes, szakasz, szögtartomány, sík, fogalmának ismerete. - A geometriai ismeretek segítségével a feltételeknek megfelelő ábrák pontos szerkesztése. A körző, vonalzó célszerű használata. - Alapszerkesztések: pont és egyenes távolsága, két párhuzamos egyenes távolsága, szakaszfelező merőleges, szögfelező, szögmásolás, merőleges és párhuzamos egyenesek. - A tanult síkbeli és térbeli alakzatok tulajdonságainak ismerete - Téglalap és a négyzet kerületének és területének kiszámítása. *Valószínűség, statisztika* - Egyszerű diagramok értelmezése, táblázatok olvasása. - Néhány szám számtani közepének kiszámítása. - Valószínűségi játékok, kísérletek során adatok tervszerű gyűjtése, rendezése, ábrázolása.

3.4.10. 6. ÉVFOLYAM

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**I. Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok**	**Órakeret 10**
Előzetes tudás	Adott tulajdonságú elemek halmazba rendezése. Halmazba tartozó elemek közös tulajdonságainak felismerése, megnevezése. Annak eldöntése, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba. A változás értelmezése egyszerű matematikai tartalmú szövegben. Több, kevesebb, ugyanannyi fogalma. Állítások igazságtartalmának eldöntése. Néhány elem sorba rendezése, az összes eset megtalálása (próbálgatással).	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ismeretek tudatos memorizálása, felidézése. A megtanulást segítő eszközök és módszerek megismerése, értelmes, interaktív használatának fejlesztése. A rendszerezést segítő eszközök és algoritmusok megismerése. Valószínűségi és statisztikai szemlélet fejlesztése. Tervezés, ellenőrzés, önellenőrzés igényének kialakítása. Kommunikáció fejlesztése. A saját képességek és műveltség fejlesztésének igénye.

1. Halmazok		**5 óra**
Ismeretek	**Fejlesztési követelmények**	**Kapcsolódási pontok**
Elemeket halmazba rendez több szempont alapján; Részhalmazokat konkrét esetekben felismer és ábrázol; Véges halmaz kiegészítő halmazát (komplementerét), véges halmazok közös részét (metszetét), egyesítését (unióját) képezi és ábrázolja konkrét esetekben; Számokat, számhalmazokat, halmazműveleti eredményeket számegyenesen ábrázol.	Halmazokba rendezés egy-két szempont szerint Halmazábra készítése Számhalmazok szemléltetése számegyenesen Részhalmazok felismerése ábráról Halmazok közös részének és egyesítésének megállapítása ábrázolás segítségével.	
Matematikai logika, kombinatorika		**5 óra**
Igaz és hamis állításokat fogalmaz meg; Tanult minták alapján néhány lépésből álló bizonyítási gondolatsort megért és önállóan összeállít; A logikus érvelésben a matematikai szaknyelvet következetesen alkalmazza társai meggyőzésére;	Egyszerű állítások logikai értékének (igaz vagy hamis) megállapítása Igaz és hamis állítások önálló megfogalmazása Nyitott mondatok igazsághalmazának megtalálása próbálgatással	*Magyar nyelv és irodalom*: szövegértés, szövegértelmezés, lényegkiemelés

Összeszámlálási feladatok megoldása során alkalmazza az összes eset áttekintéséhez szükséges módszereket. Változatos tartalmú szövegek értelmezése. Összehasonlításhoz szükséges kifejezések értelmezése, használata (pl. egyenlő; kisebb; nagyobb; több; kevesebb; nem; és; vagy; minden; van olyan, legalább, legfeljebb).	A matematikai logika egyszerű, a korosztály számára érthető szakkifejezéseinek ismerete és használata Egyszerű stratégiai, logikai és pénzügyi játékok, társasjátékok Kis elemszámú halmaz elemeinek sorba rendezése mindennapi életből vett példákkal Néhány számkártyát tartalmazó készlet elemeiből adott feltételeknek megfelelő számok alkotása Az összes eset előállítása során rendszerezési sémák használata: táblázat, ágrajz, szisztematikus felsorolás.	
A témakör tanulása eredményeként a tanuló: - konkrét esetekben halmazokat felismer és ábrázol - állítások logikai értékét (igaz vagy hamis) megállapítja.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Halmaz, elem, részhalmaz, egyesítés, közös rész, egyesítés, számegyenes „igaz”, „hamis”; nyitott mondat, igazsághalmaz; „és”, „vagy”; „legalább”, „legfeljebb”; lehetőségek, összes lehetőség, rendszerező áttekintés, ágrajz	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**II. Számtan, algebra**	**Órakeret 72 óra**
Előzetes tudás	Számok írása, olvasása (10 000-es számkör). Helyi érték, alaki érték, valódi érték. Római számok írása, olvasása. Negatív számok a mindennapi életben (hőmérséklet, adósság). Törtek a mindennapi életben: 2, 3, 4, 10, 100 nevezőjű törtek megnevezése. Számok helye a számegyenesen. Számszomszédok, kerekítés. Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása.	

	A hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérése. Átváltások szomszédos mértékegységek között. Mérőeszközök használata. Matematikai jelek: +, –, •, :, =, <, >, ( ). A matematika különböző területein az ésszerű becslés és a kerekítés alkalmazása. Fejben számolás százas számkörben. A szorzó- és bennfoglaló tábla biztos tudása. Összeg, különbség, szorzat, hányados fogalma. Műveletek tulajdonságai, tagok, illetve tényezők felcserélhetősége. Műveleti sorrend. Négyjegyű számok összeadása, kivonása, szorzás egy- és kétjegyű, osztás egyjegyű számmal írásban. Műveletek ellenőrzése. Szöveges feladat: a szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv, becslés, ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata. Páros és páratlan számok, többszörös, osztó, maradék fogalma. Szimbólumok használata matematikai szöveg leírására, az ismeretlen szimbólum kiszámítása.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Biztos számfogalom kialakítása. Számolási készség fejlesztése. A műveleti sorrend használatának fejlesztése, készségszintre emelése. Mértékegységek helyes használata és pontos átváltása. Matematikai úton megoldható probléma megoldásának elképzelése, becslés, sejtés megfogalmazása; megoldás után a képzelt és tényleges megoldás összevetése. Egyszerűsített rajz készítése lényeges elemek megőrzésével. Fegyelmezettség, következetesség, szabálykövető magatartás fejlesztése. Pénzügyi ismeretek alapozása. Ellenőrzés, önellenőrzés, az eredményért való felelősségvállalás.

1.		
2. Természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek		**13 óra**
Ismeretek	**Fejlesztési követelmények**	**Kapcsolódási pontok**
Ismeri a prímszám és az összetett szám fogalmakat; el tudja készíteni összetett számok prímtényezős felbontását 1000-es számkörben;	Osztók, többszörösök meghatározása; két szám közös osztóinak meghatározása; közös többszörösök meghatározása	*Természetismeret*: Magyarország lakosainak száma.

Meghatározza a természetes számok legnagyobb közös osztóját és legkisebb közös többszörösét.		
Egyszerű oszthatósági szabályok (2-vel, 3-mal, 5-tel, 9-cel, 10-zel, 100-zal). Két szám közös osztói, közös többszörösei.	Az osztó, többszörös fogalmának elmélyítése. Két szám közös osztóinak kiválasztása az összes osztóból. A legkisebb pozitív közös többszörös megkeresése. 2-vel, 3-mal, 4-gyel, 5-tel, 6-tal, 9-cel, 10-zel, 100-zal való oszthatósági szabályok ismerete és alkalmazása A természetes számok csoportosítása osztóik száma alapján és adott számmal való osztási maradékuk szerint	*Testnevelés:* csapatok összeállítása.
2. Alapműveletek természetes számokkal		**3 óra**
Írásban összead, kivon és szoroz; Ismeri és helyesen alkalmazza a műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályokat fejben, írásban és géppel számolás esetén is a racionális számok körében; A műveleti szabályok ismeretében ellenőrzi számolását, a kapott eredményt észszerűen kerekíti; A gyakorlati problémákban előforduló mennyiségeket becsülni tudja, feladatmegoldásához ennek megfelelő tervet készít;	- Számkörbővítés; fejben számolás százezres számkörben kerek ezresekkel; analógiák alkalmazása - Természetes számok összeadása, kivonása és szorzása írásban - Írásbeli osztás algoritmusa kétjegyű természetes számmal - Írásbeli osztás legfeljebb kétjegyű természetes számmal gyakorlati feladatok megoldása során; a hányados becslése	

A fejszámoláson és az írásban végzendő műveleteken túlmutató számolási feladatokhoz és azok ellenőrzéséhez számológépet használ.	- A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása fejben, írásban és géppel számolás esetén - Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő műveletsor felírása - A gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése - Az alapműveletek tulajdonságainak (felcserélhetőség, csoportosíthatóság, széttagolhatóság) ismerete és alkalmazása a gyakorlatban - Zárójeleket tartalmazó műveletsorok átalakítása, kiszámolása a természetes számok körében - Kapott eredmény ellenőrzése; észszerű kerekítés	
3. Egész számok, alapműveletek egész számokkal		**4 óra**
Ismeri és helyesen alkalmazza a műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályokat fejben, írásban és géppel számolás esetén is a racionális számok körében;	Készpénz, adósság fogalmának továbbfejlesztése. Mélységek és magasságok értelmezése matematikai szemlélettel.	*Természetismeret; hon- és népismeret*: földrajzi adatok vizsgálata. *Történelem,* időtartam számolása időszámítás előtti és időszámítás utáni történelmi eseményekkel.

A műveleti szabályok ismeretében ellenőrzi számolását, a kapott eredményt észszerűen kerekíti; A gyakorlati problémákban előforduló mennyiségeket becsülni tudja, feladatmegoldásához ennek megfelelő tervet készít; A fejszámoláson és az írásban végzendő műveleteken túlmutató számolási feladatokhoz és azok ellenőrzéséhez számológépet használ.		
4. Közönséges törtek, tizedes törtek, racionális számok		**8 óra**
Ismeri a racionális számokat, tud példát végtelen nem szakaszos tizedes törtre.	Törtrészek ábrázolása, törtrészeknek megfelelő törtszámok meghatározása Törtek összehasonlítása, egyszerűsítés, bővítés Különböző alakokban írt egyenlő törtek felismerése Számok helyi értékes írása tizedes törtek esetén Számok ábrázolása számegyenesen	*Ének-zene*: a törtszámok és a hangjegyek értékének kapcsolata.
5. Alapművelet közönséges törtekkel		**9 óra**
Elvégzi az alapműveleteket a racionális számok körében, eredményét összeveti előzetes becslésével;	Alapműveletek értelmezése tárgyi tevékenységek, ábrázolások alapján Reciprok fogalmának ismerete és alkalmazása	

Ismeri és helyesen alkalmazza a műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályokat fejben, írásban és géppel számolás esetén is a racionális számok körében; A műveleti szabályok ismeretében ellenőrzi számolását, a kapott eredményt ésszerűen kerekíti.	Alapműveletek elvégzése a közönséges törtek körében Az alapműveletek tulajdonságainak (felcserélhetőség, csoportosíthatóság, széttagolhatóság) ismerete és alkalmazása a gyakorlatban A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő műveletsor felírása Kapott eredmény ellenőrzése	
10 Alapművelet tizedes törtekkel		**6 óra**
Elvégzi az alapműveleteket a racionális számok körében, eredményét összeveti előzetes becslésével; Írásban összead, kivon és szoroz; Ismeri és helyesen alkalmazza a műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályokat fejben, írásban és géppel számolás esetén is a racionális számok körében; A műveleti szabályok ismeretében ellenőrzi számolását, a kapott eredményt észszerűen kerekíti; A gyakorlati problémákban előforduló mennyiségeket becsülni	Tizedes törtek összeadása, kivonása és szorzása írásban Tizedes törtek írásbeli osztása legfeljebb két tizedes jegyet tartalmazó számmal gyakorlati feladatok megoldása során; a hányados becslése Az alapműveletek tulajdonságainak (felcserélhetőség, csoportosíthatóság, széttagolhatóság) ismerete és alkalmazása a gyakorlatban A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása írásban és géppel számolás esetén	

tudja, feladatmegoldásához ennek megfelelő tervet készít; A fejszámoláson és az írásban végzendő műveleteken túlmutató számolási feladatokhoz és azok ellenőrzéséhez számológépet használ.	Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő műveletsor felírása Gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése Kapott eredmény ellenőrzése; észszerű kerekítés.	
11 Arányosság, százalékszámítás		**15 óra**
Felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben; Felismeri és megalkotja az egyenes arányosság grafikonját; Ismeri a százalék fogalmát, gazdasági, pénzügyi és mindennapi élethez kötődő százalékszámítási feladatokat megold; Ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén; Idő, tömeg, hosszúság, terület, térfogat és űrtartalom mértékegységeket átvált helyi értékes gondolkodás alapján, gyakorlati célszerűség szerint.	Egyenes arányosság felismerése hétköznapi helyzetekben Az egyenesen arányos mennyiségek felismert tulajdonságainak alkalmazása konkrét gyakorlati feladatok megoldásában Az egyenes arányosság és a mérés kapcsolatának felismerése Hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő szabványmértékegységeinek ismerete Az ismert szabványmértékegységek átváltása helyi értékes gondolkodás alapján Törtrészkiszámítási feladatok az egyenesen arányos mennyiségek kapcsolatainak alkalmazásával Századrész és százalék elnevezések párhuzamos használata gyakorlati helyzetekben	*Hon- és népismeret; természetismeret*: Magyarország térképéről méretarányos távolságok meghatározása. A saját település, szűkebb lakókörnyezet térképének használata. *Vizuális kultúra*: valós tárgyak arányosan kicsinyített vagy nagyított rajza.

14 Egyszerű szöveges feladatok		14 óra
Egyismeretlenes elsőfokú egyenletet lebontogatással és mérlegelvvel megold; Különböző szövegekhez megfelelő modelleket készít; Matematikából, más tantárgyakból és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold; Gazdasági, pénzügyi témájú egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold; Gyakorlati problémák megoldása során előforduló mennyiségeknél becslést végez.	Matematikai tartalmú egyszerű szöveges feladatok megoldása különféle módszerekkel, például szakaszos ábrázolással, visszafelé gondolkodással Gazdasági területekről vett egyszerű szöveges feladatok megoldása különféle módszerekkel, például szakaszos ábrázolással, visszafelé gondolkodással A mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása különféle módszerekkel, például szakaszos ábrázolással, visszafelé gondolkodással A megoldás ellenőrzése Gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése	*Magyar nyelv és irodalom*: olvasási és megértési stratégiák kialakítása (szövegben megfogalmazott helyzet, történés megfigyelése, értelmezése, lényeges és lényegtelen információk szétválasztása). *Vizuális kultúra*: elképzelt történetek vizuális megjelenítése különböző eszközökkel.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- érti és alkalmazza a számok helyi értékes írásmódját nagy számok esetén;
- ismeri a római számjelek közül az L, C, D, M jeleket, felismeri az ezekkel képzett számokat a hétköznapi helyzetekben;
- ismeri és alkalmazza a 2-vel, 3-mal, 4-gyel, 5-tel, 6-tal, 9-cel, 10-zel, 100-zal való oszthatóság szabályait;
- a természetes számokat osztóik száma alapján és adott számmal való osztási maradékuk szerint csoportosítja.
- gyakorlati feladatok megoldása során legfeljebb kétjegyű egész számmal írásban oszt. A hányadost megbecsüli.
- meghatározza konkrét számok ellentettjét, abszolút értékét;
- ismeri az egész számokat.
- ábrázol törtrészeket, meghatároz törtrészeknek megfelelő törtszámokat;
- érti és alkalmazza a számok helyi értékes írásmódját tizedes törtek esetén;
- megfelelteti egymásnak a racionális számok közönséges tört és tizedes tört alakját.

- meghatározza konkrét számok reciprokát. - gyakorlati feladatok megoldása során tizedes törtet legfeljebb kétjegyű egész számmal írásban oszt. A hányadost megbecsüli. - megoldását ellenőrzi.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	helyi érték, alaki érték, valódi érték, osztó, közös osztó, többszörös, közös többszörös, összeadandók, az összeg tagjai, kisebbítendő, kivonandó, különbség, szorzandó, szorzó, szorzat, a szorzat tényezői, felcserélhetőség, csoportosíthatóság,széttagolhatóság, osztandó, osztó, hányados, maradék, zárójel. Közös osztó, közös többszörös. Kerekítés, becslés, ellenőrzés. Arány, egyenes arányosság. Százalék, százalékérték, alap, százalékláb. Negatív szám, előjel, ellentett, abszolút érték. Közönséges tört, számláló, nevező, törtvonal, vegyes szám, egyszerűsítés, bővítés, közös nevező, reciprok, tizedestört, tizedesvessző, helyi értékes írásmód, racionális szám, számegyenes, kerekítés, arány, egyenes arányosság, hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő szabványmértékegységei, becslés , ellenőrzés

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**III. Függvények, az analízis elemei**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Szabályfelismerés, szabálykövetés. A szabály megfogalmazása egyszerű formában, a hiányzó elemek pótlása. Tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rendezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Sorozat megadása szabállyal. A koordináta-rendszer biztonságos használata. Függvényszemlélet előkészítése. Probléma felismerése. Összefüggés-felismerő képesség fejlesztése. Szabálykövetés, szabályfelismerés képességének fejlesztése.	

1. A függvény fogalmának előkészítése		**4 óra**
Ismeretek	**Fejlesztési követelmények**	**Kapcsolódási pontok**
Konkrét halmazok elemei között megfeleltetést hoz létre; Felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben;	A matematikából és a mindennapi életből vett megfeleltetések legalább egy lehetséges szabályának megadása	*Természetismeret:* tájékozódás a térképen, fokhálózat.

Felismeri és megalkotja az egyenes arányosság grafikonját.	A matematikából és a mindennapi életből vett megfeleltetések tulajdonságainak megfigyelése, elemzése Tájékozódás térképen, nézőtéren, sakktáblán és a koordináta-rendszerben Egyenes arányosság grafikonjának felismerése	
2. Sorozatok		**4 óra**
Sorozatokat adott szabály alapján folytat; Néhány tagjával adott sorozat esetén felismer és megfogalmaz képzési szabályt.	Sorozatok létrehozása számokból, jelekből, alakzatokból Szabálykövetés ritmusban, rajzban, számolásban Sorozatok adott szabály szerinti folytatása Adott sorozat esetén legalább egy szabály felismerése és megfogalmazása fejlesztése.	*Testnevelés és sport; ének-zene; dráma és tánc*: ismétlődő ritmus, tánclépés, mozgás létrehozása, helymeghatározás a sportpályán.
A témakör tanulása eredményeként a tanuló: - tájékozódik a koordináta-rendszerben: koordinátáival adott pontot ábrázol, megadott pont koordinátáit leolvassa. - sorozatokat adott szabály alapján folytat; - néhány tagjával adott sorozat esetén felismer és megfogalmaz képzési szabályt.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Sorozat, egyenes arányosság, koordináta-rendszer, táblázat, grafikon.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**IV. Geometria**	**Órakeret 35 óra**
Előzetes tudás	Vonalak (egyenes, görbe). Hosszúság és távolság mérése (egyszerű gyakorlati példák). Háromszög, négyzet, téglalap, jellemzői. Kör létrehozása, felismerése, jellemzői.	

	Egyszerű tükrös alakzat, tengelyes szimmetria felismerése. A test és a síkidom megkülönböztetése. Kocka, téglatest, jellemzői. Négyzet, téglalap kerülete. Mérés, kerületszámítás, mértékegységek. Négyzet, téglalap területének mérése különféle egységekkel, területlefedéssel.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Térelemek fogalmának elmélyítése – környezetünk tárgyainak vizsgálata. Távolság szemléletes fogalma, meghatározása. A sík- és térszemlélet fejlesztése. A vizuális képzelet fejlesztése. Rendszerező-képesség, halmazszemlélet fejlesztése. A geomtriai problémamegoldás lépéseinek megismertetése (szerkesztésnél: adatfelvétel, vázlatrajz, megszerkeszthetőség vizsgálata, szerkesztés). Számolási készség fejlesztése. A szaknyelv helyes használatának fejlesztése. A geometriai jelölések pontos használata. Pontos munkavégzésre nevelés. Esztétikai érzék fejlesztése.

1. Mérések és mértékegységek		**9 óra**
Ismeretek	**Fejlesztési követelmények**	**Kapcsolódási pontok**
Meghatározza háromszögek és speciális négyszögek kerületét, területét; Ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén; Egyenes hasáb, téglatest, kocka alakú tárgyak felszínét és térfogatát méréssel megadja, egyenes hasáb felszínét és térfogatát képlet segítségével kiszámolja; a képleteket megalapozó összefüggéseket érti.	Szögtartomány ismerete; összehasonlítás, csoportosítás; szögmérés Terület, térfogat és űrtartalom mérése gyakorlati helyzetekben alkalmi és szabványegységekkel a természetes és az épített környezetben Téglalap, négyzet és háromszög kerületének, területének mérése a természetes és az épített környezetben Téglalap, négyzet kerületének, területének kiszámítása Sokszögek területének meghatározása átdarabolással Téglatest, kocka alakú tárgyak felszínének és térfogatának mérése a	*Technika és tervezés:* Udvarok, telkek kerülete. Az iskola és az otthon helyiségeinek alapterülete.

	természetes és az épített környezetben Téglatest, kocka alakú tárgyak felszínének és térfogatának kiszámítása	
2. Síkbeli alakzatok		**10 óra**
Ismeri a tengelyesen szimmetrikus háromszöget; Ismeri a négyszögek tulajdonságait: belső és külső szögek összege, konvex és konkáv közti különbség, átló fogalma; Ismeri a speciális négyszögeket: trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, húrtrapéz, négyzet; Ismeri a speciális négyszögek legfontosabb tulajdonságait, ezek alapján elkészíti a halmazábrájukat; A háromszögek és a speciális négyszögek tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában; Ismeri a kör részeit; különbséget tesz egyenes, félegyenes és szakasz között; Ismeri a háromszögek tulajdonságait: belső és külső szögek összege, háromszög-egyenlőtlenség.	Környezetünk tárgyaiban a geometriai alakzatok felfedezése Síkbeli görbék közül a kör kiválasztása Egyenes, félegyenes és szakasz megkülönböztetése Síkbeli alakzatok közül a sokszögek kiválasztása Háromszögek tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: belső szögek összege, háromszög-egyenlőtlenség Tengelyesen szimmetrikus háromszögek ismerete Háromszögek csoportosítása szögeik és oldalaik szerint Téglalap és négyzet tulajdonságainak ismerete, alkalmazása	
11 Transzformációk, szerkesztések		**12 *óra***
Megszerkeszti alakzatok tengelyes és középpontos tükörképét;	Tapasztalatszerzés síkbeli mozgásokról gyakorlati helyzetekben	*Technika és tervezés:*

Geometriai ismereteinek felhasználásával pontosan szerkeszt több adott feltételnek megfelelő ábrát; Ismeri a tengelyesen szimmetrikus háromszöget; Felismeri a kicsinyítést és a nagyítást hétköznapi helyzetekben; Ismer és használ dinamikus geometriai szoftvereket, tisztában van alkalmazási lehetőségeikkel.	Egybevágó alakzatok felismerése a természetes és az épített környezetben Tengelyes tükrözés ismerete és alkalmazása Tengelyesen szimmetrikus alakzatok felismerése a természetes és az épített környezetben Alakzatok tengelyes tükörképének megszerkesztése Alapszerkesztések: szakaszfelező merőleges, merőleges és párhuzamos egyenesek szerkesztése; szögfelezés, szögmásolás Szerkesztéshez terv, előzetes ábra készítése Néhány adott feltételnek megfelelő ábra pontos szerkesztése	megfelelő eszközök segítségével figyelmes, pontos munkavégzés.
13 Térgeometria		**4 óra**
A kocka, a téglatest, a hasáb és a gúla hálóját elkészíti; Testeket épít képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján; Ismeri a kocka, a téglatest, a hasáb és a gúla következő tulajdonságait: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló; Ismeri a gömb tulajdonságait; A kocka, a téglatest, a hasáb, a gúla, a gömb tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában..	Környezetünk tárgyaiban a geometriai testek felfedezése Téglatest, kocka tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló Testek közül gömb kiválasztása Építmények készítése képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján Testekről, építményekről nézeti rajzok, alaprajzok, hálók készítése .	*Technika és tervezés:* téglatest készítése, tulajdonságainak vizsgálata. *Vizuális kultúra*: egyszerű tárgyak, geometriai alakzatok tervezése, makettek készítése.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló: - síkbeli tartományok közül kiválasztja a szögtartományokat, nagyság szerint összehasonlítja, méri, csoportosítja azokat. - csoportosítja a háromszögeket szögeik és oldalaik szerint; - felismeri a síkban az egybevágó alakzatokat. - tapasztalatot szerez a síkbeli mozgásokról gyakorlati helyzetekben; - felismeri a síkban az egybevágó alakzatokat; - a szerkesztéshez tervet, előzetes ábrát készít; - ismeri az alapszerkesztéseket: szakaszfelező merőlegest, szögfelezőt, merőleges és párhuzamos egyeneseket szerkeszt, szöget másol.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	szög és mértékegységei (fok, szögperc), szögfajták, kerület, terület, űrtartalom és mértékegységei, felszín, térfogat és mértékegységei, síkidom, sokszög, belső szög, külső szög; hegyesszögű, derékszögű, tompaszögű, egyenlő szárú és szabályos háromszög; téglalap, négyzet, szimmetriatengely, tengelyes szimmetria, merőlegesség, párhuzamosság, szakaszfelező merőleges, szögfelező félegyenes, test, kocka, téglatest, lap, él, csúcs, lapátló, testátló, alaprajz, háló, nézet .

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**V. Statisztika, valószínűség**	**Órakeret 10 óra**
Előzetes tudás	Adatgyűjtés, adatok lejegyzése, diagram leolvasása. Valószínűségi játékok, kísérletek, megfigyelések. Biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A statisztikai gondolkodás fejlesztése. A valószínűségi gondolkodás fejlesztése. Megfigyelőképesség, az összefüggés-felismerő képesség, elemzőképesség fejlesztése.	

1. Leíró statisztika		**5 óra**
Ismeretek	**Fejlesztési követelmények**	**Kapcsolódási pontok**
Értelmezi a táblázatok adatait, az adatoknak megfelelő ábrázolási módot kiválasztja, és az ábrát elkészíti;	Adatokat, táblázatokat és diagramokat tartalmazó források felkutatása (például háztartás, sport, egészséges életmód, gazdálkodás)	*Technika és tervezés:* menetrend adatainak értelmezése; kalóriatáblázat vizsgálata.

Adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol hagyományos és digitális eszközökkel is; Különböző típusú diagramokat megfeleltet egymásnak; Megadott szempont szerint adatokat gyűjt ki táblázatból, olvas le hagyományos vagy digitális forrásból származó diagramról, majd rendszerezés után következtetéseket fogalmaz meg; Konkrét adatsor esetén átlagot számol, megállapítja a leggyakoribb adatot (módusz), a középső adatot (medián), és ezeket összehasonlítja.	A táblázatok adatainak értelmezése és ábrázolása (oszlopdiagram, kördiagram, vonaldiagram, pontdiagram) kisméretű mintán A hétköznapi életből gyűjtött adatok táblázatba rendezése, ábrázolása hagyományos és digitális eszközökkel kisméretű minta esetén Azonos adathalmazon alapuló kördiagram és oszlopdiagram összehasonlítása becslés alapján kisméretű minta esetén Táblázatból adatgyűjtés adott szempont szerint Átlag fogalmának ismerete, alkalmazása.	*Digitális kultúra:* adatkezelés, adatfeldolgozás, információ-megjelenítés.
2. Valószínűség számítás		**5 óra**
Valószínűségi játékokat, kísérleteket végez, ennek során az adatokat tervszerűen gyűjti, rendezi és ábrázolja digitálisan is; Valószínűségi játékokban érti a lehetséges kimeneteleket, játékában stratégiát követ; Ismeri a gyakoriság és a relatív gyakoriság fogalmát. Ismereteit felhasználja a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” kijelentések megfogalmazásánál.	Egyszerű valószínűségi játékok és kísérletek Valószínűségi játékok és kísérletek adatainak tervszerű gyűjtése A „biztos”, a „lehetséges, de nem biztos” és a „lehetetlen” események felismerése	
A témakör tanulása eredményeként a tanuló:		

- valószínűségi játékokat, kísérleteket végez, ennek során az adatokat tervszerűen gyűjti, rendezi valószínűségi játékokban érti a lehetséges kimeneteleket, játékában stratégiát követ; - ismereteit felhasználja a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” kijelentések megfogalmazásánál.	
Kulcsfogalmak/fogalmak	Adat, diagram, átlag, valószínűségi kísérlet, „biztos” esemény; „lehetséges, de nem biztos ” esemény; „lehetetlen” esemény.

A fejlesztés várt eredményei a 6. osztály végén	*Gondolkodási és megismerési módszerek* - konkrét esetekben halmazokat felismer és ábrázol. - állítások logikai értékét (igaz vagy hamis) megállapítja.. *Számtan, algebra* - érti és alkalmazza a számok helyi értékes írásmódját nagy számok esetén; - ismeri a római számjelek közül az L, C, D, M jeleket, felismeri az ezekkel képzett számokat a hétköznapi helyzetekben; - ismeri és alkalmazza a 2-vel, 3-mal, 4-gyel, 5-tel, 6-tal, 9-cel, 10-zel, 100-zal való oszthatóság szabályait; - a természetes számokat osztóik száma alapján és adott számmal való osztási maradékuk szerint csoportosítja. - érti és alkalmazza a számok helyi értékes írásmódját nagy számok esetén; - ismeri a római számjelek közül az L, C, D, M jeleket, felismeri az ezekkel képzett számokat a hétköznapi helyzetekben; - ismeri és alkalmazza a 2-vel, 3-mal, 4-gyel, 5-tel, 6-tal, 9-cel, 10-zel, 100-zal való oszthatóság szabályait; - a természetes számokat osztóik száma alapján és adott számmal való osztási maradékuk szerint csoportosítja. - gyakorlati feladatok megoldása során legfeljebb kétjegyű egész számmal írásban oszt. A hányadost megbecsüli. - meghatározza konkrét számok ellentettjét, abszolút értékét; - ismeri az egész számokat. - ábrázol törtrészeket, meghatároz törtrészeknek megfelelő törtszámokat; - érti és alkalmazza a számok helyi értékes írásmódját tizedes törtek esetén; - megfelelteti egymásnak a racionális számok közönséges tört és tizedes tört alakját. - meghatározza konkrét számok reciprokát.

	- gyakorlati feladatok megoldása során tizedes törtet legfeljebb kétjegyű egész számmal írásban oszt. A hányadost megbecsüli. - megoldását ellenőrzi. ***Összefüggések, függvények, sorozatok*** - tájékozódik a koordináta-rendszerben: koordinátáival adott pontot ábrázol, megadott pont koordinátáit leolvassa. - sorozatokat adott szabály alapján folytat; - néhány tagjával adott sorozat esetén felismer és megfogalmaz képzési szabályt. *Geometria* - síkbeli tartományok közül kiválasztja a szögtartományokat, nagyság szerint összehasonlítja, méri, csoportosítja azokat. - csoportosítja a háromszögeket szögeik és oldalaik szerint; - felismeri a síkban az egybevágó alakzatokat. - tapasztalatot szerez a síkbeli mozgásokról gyakorlati helyzetekben; - felismeri a síkban az egybevágó alakzatokat; - a szerkesztéshez tervet, előzetes ábrát készít; - ismeri az alapszerkesztéseket: szakaszfelező merőlegest, szögfelezőt, merőleges és párhuzamos egyeneseket szerkeszt, szöget másol. *Valószínűség, statisztika* - Egyszerű diagramok készítése, értelmezése, táblázatok olvasása. - Valószínűségi játékok, kísérletek során adatok tervszerű gyűjtése, rendezése, ábrázolása.

3.4.11. 7-8. ÉVFOLYAM

A 7–8. évfolyamon nagyobb hangsúlyt kap az elvonatkoztatás és az absztrakció képességének fejlesztése, miközben továbbra is megmarad a szemléltetés és az eszközök használata. Elvárható a tapasztalatok általános megfogalmazása, a mindennapi életből vett szöveges problémák matematikai szempontú értelmezése, a megsejtett összefüggések indoklásának igénye és a tanult matematikai fogalmakat megnevező szakkifejezések helyes használata. Fejlődik a vitatkozás és az érvelés kultúrája az osztálytársakkal és a szaktanárral.

A 7–8. évfolyamon továbbra is tematikus elrendezésben követik egymást az egyes fejezetek: **Halmazok, számhalmazok***;* **Matematikai logika, kombinatorika, gráfok***;* **Számelméleti is-**

meretek, hatvány, négyzetgyök*;* Arányosság, százalékszámítás*;* Szöveges feladatok előkészítése*;* Szöveges feladatok*;* A függvény fogalmának előkészítése*;* Síkbeli alakzatok*;* Transzformációk, szerkesztések*;* Térgeometria; Leíró statisztika; Valószínűség-számítás. Az egyes területek ismeretanyaga jelen van más témakörökben is, folyamatosan gazdagítva a szakmai eszköztárat. A szöveggel megfogalmazott hétköznapi és matematikai problémák megoldása tervek, vázlatok alapján, általánosabb eljárási módokat, gyakran algoritmusokat alkalmazva történik.

Az ismeretek bővülésével lehetővé válik a más tantárgyakhoz való kapcsolódás, a kitekintés lehetősége, a témák rendszerezése, több területen való megjelenése. A nevelési-oktatási szakasz során egyre komplexebbé válik a szemléletmód.

A szemléltetést, a megértést, az órai vagy házi feladatok megoldását és a gondolatmenet bemutatását a tanulók által használható digitális eszközök, szoftverek és online felületek is támogatják.

A 7–8. évfolyamon a matematika tantárgy alapóraszáma: 204 óra.

A Kerettanterv a matematika tantárgy tanítására 7 - 8. évfolyamon heti 3- 3 órát, biztosít. Intézményünkben az 7-8. évfolyamon további heti 0,5-0,5 óra áll rendelkezésére a pedagógusnak. Ezt a heti 0,5-0,5órát a tematikai egységek között osztjuk el az adott tanulócsoporthoz igazítva, minden tanévben a tanmenetben tervezve. Így a rendelkezésre álló óraszám 119-119 óra.

A témahetek feladatait az éves munkaterv és a tanmenetek rögzítik, szabadon tervezhető óraszám évfolyamonként 7-7 óra.

Tematikai egység címe	Órakeret				
	kerettanterv alapján órakeret a 7-8. évfolyamra	helyi tanterv		helyi tanterv	
		7.évfolyam órakerete	7.évfolyam szabadon választható órakeret	8.évfolyam órakerete	8.évfolyam szabadon választható órakeret
		heti 3,5 órára		heti 3,5 órára	
I. Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok	30	**13**		**17**	
1. Halmazok, számhalmazok	12	5		7	
2. Matematikai logika, kombinatorika, gráfok	18	8		10	
II. Számtan, algebra	78	**39**		**39**	
1. Számelméleti ismeretek, hatvány, négyzetgyök	18	10	17óra	8	17óra
2. Arányosság, százalékszámítás	22	12		10	
3. Szöveges feladatok előkészítése	16	8		8	
4. Szöveges feladatok	22	9		13	
III. Függvények, az analízis elemei	12	**6**		**6**	
1. A függvények fogalmának előkészítése	12	6		6	
IV. Geometria	60	**32**		**28**	
1. Síkbeli alakzatok	20	12		8	

2. Transzformációk, szerkesztések	20	10		10	
3. Térgeometria	20	10		10	
V. Statisztika, valószínűség	24	**12**		**12**	
1. Leíró statisztika	12	6		6	
2. Valószínűség számítás	12	6		6	
összesen:	**204**	**102 óra**	**17 óra**	**102óra**	**17 óra**
		119 óra		**119 óra**	

3.4.12. 7. ÉVFOLYAM

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**I. Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok**	**Órakeret 13**
Előzetes tudás	Halmazba rendezés adott tulajdonság alapján. A részhalmaz fogalma. Két véges halmaz közös része. Egyszerű, matematikailag is értelmezhető hétköznapi szituációk megfogalmazása szóban és írásban. Állítások igazságának eldöntése. Igaz és hamis állítások megfogalmazása. Összehasonlításhoz szükséges kifejezések értelmezése, használata. Definíció megértése és alkalmazása. Néhány elem kiválasztása adott szempont szerint. Néhány elem sorba rendezése különféle módszerekkel.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önálló gondolkodás igényének kialakítása. Halmazok eszköz jellegű használata, halmazszemlélet fejlesztése. Szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése, a matematikai szaknyelv pontos használata. Saját gondolatok megértetésére való törekvés (szóbeli érvelés, szemléletes indoklás). Rendszerszemlélet, kombinatorikus gondolkodás fejlesztése. Fogalmak egymáshoz való viszonyának, összefüggéseknek a megértése. A rendszerezést segítő eszközök és algoritmusok használatának fejlesztése.	

	A bizonyítás, az érvelés iránti igény felkeltése, a kulturált vitatkozás gyakoroltatása.	
1. Halmazok, számhalmazok		**5 óra**
Ismeretek	**Fejlesztési követelmények**	**Kapcsolódási pontok**
Elemeket halmazba rendez több szempont alapján; Részhalmazokat konkrét esetekben felismer és ábrázol; Számokat, számhalmazokat, halmazműveleti eredményeket számegyenesen ábrázol; Véges halmaz kiegészítő halmazát (komplementerét), véges halmazok közös részét (metszetét), egyesítését (unióját) képezi és ábrázolja konkrét esetekben; Ismeri a racionális számokat, tud példát végtelen nem szakaszos tizedes törtre.	Halmazokba rendezés több szempont szerint Halmazábra k észítése Számok, számhalmazok, halmazműveleti eredmények szemléltetése számegyenesen Részhalmazok felismerése és ábrázolása konkrét esetekben Véges halmaz kiegészítő halmazának (komplementerének), véges halmazok metszetének és unijának megállapítása ábrázolás segítségével konkrét esetekben Természetes számok, egész számok, racionális számok halmazának ismerete, halmazábrájuk elkészítése Véges és végtelen szakaszos tizedes törtek ismerete Példa végtelen nem szakaszos tizedes törtre.	
2. Matematikai logika, kombinatorika, gráfok		**8 óra**
Igaz és hamis állításokat fogalmaz meg; Tanult minták alapján néhány lépésből álló bizonyítási gondolatsort megért és önállóan összeállít;	Igaz és hamis állítások felismerése, önálló megfogalmazása A matematikai logika egyszerű, a korosztály számára érthető szakkifejezéseinek ismerete és használata	*Magyar nyelv és irodalom*: a lényeges és lényegtelen megkülönböztetése.

A logikus érvelésben a matematikai szaknyelvet következetesen alkalmazza társai meggyőzésére; Összeszámlálási feladatok megoldása során alkalmazza az összes eset áttekintéséhez szükséges módszereket; .	Egyszerű stratégiai és logikai játékok Konkrét helyzethez kötött sorba rendezési problémák megoldása kör mentén is Konkrét helyzethez kötött kiválasztási problémák megoldása a sorrend figyelembevételével és anélkül Az összes eset összeszámlálása során rendszerezési sémák használata: táblázat, ágrajz, szisztematikus felsorolás	

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- elemeket halmazba rendez több szempont alapján;
- részhalmazokat konkrét esetekben felismer és ábrázol;
- számokat, számhalmazokat, halmazműveleti eredményeket számegyenesen ábrázol;
- véges halmaz kiegészítő halmazát (komplementerét), véges halmazok közös részét (metszetét), egyesítését (unióját) képezi és ábrázolja konkrét esetekben;
- ismeri a racionális számokat, tud példát végtelen nem szakaszos tizedes törtre.
- tanult minták alapján néhány lépésből álló bizonyítási gondolatsort megért és önállóan összeállít;
- a logikus érvelésben a matematikai szaknyelvet következetesen alkalmazza társai meggyőzésére;
- összeszámlálási feladatok megoldása során alkalmazza az összes eset áttekintéséhez szükséges módszereket;

Kulcsfogalmak/ fogalmak	kiegészítő halmaz (komplementer), metszet, unió, természetes szám, egész szám, racionális szám; véges, végtelen szakaszos és végtelen nem szakaszos tizedes tört„minden”, „van olyan”,

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	II. Számelmélet, algebra	Órakeret 39 óra
Előzetes tudás	Racionális számkör. Számok írása, olvasása, összehasonlítása, ábrázolása számegyenesen. Műveletek racionális számokkal. Ellentett, abszolút érték, reciprok. Mérés, mértékegységek használata, átváltás egyszerű esetekben. A mindennapi életben felmerülő egyszerű arányossági feladatok megoldása következtetéssel, egyenes arányosság. Alapműveletek racionális számokkal írásban. A zárójelek, a műveleti sorrend biztos alkalmazása. Helyes és értelmes kerekítés, az eredmények becslése, a becslés használata ellenőrzésre is. Szöveges feladatok megoldása. A százalékszámítás alapjai.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A matematikai ismeretek és a mindennapi élet történései közötti kapcsolat tudatosítása. Szavakban megfogalmazott helyzet, történés matematizálása; matematikai modellek választása, keresése, készítése, értelmezése adott szituációkhoz. Konkrét matematikai modellek értelmezése a modellnek megfelelő szöveges feladat alkotásával. A szabványos mértékegységekhez tartozó mennyiségek és többszöröseik, törtrészeik képzeletben való felidézése. Az együttműködéshez szükséges képességek fejlesztése páros és kiscsoportos tevékenykedtetés, feladatmegoldás során – a munka tervezése, szervezése, megosztása. Az ellenőrzés, önellenőrzés iránti igény, az eredményért való felelősségvállalás erősítése.	

1. Számelméleti ismeretek, hatvány, négyzetgyök		10 óra
Ismeretek	**Fejlesztési követelmények**	**Kapcsolódási pontok**
Műveletek racionális számkörben írásban és számológéppel. Az eredmény helyes és értelmes kerekítése. Eredmények becslése, ellenőrzése.	Prímszámok, összetett számok kiválasztása a természetes számok közül Összetett számok prímtényezős felbontásának ismerete és alkalmazása 1000-es számkörben	*Fizika; kémia; biológia-egészségtan; földrajz*: számításos feladatok.

	Legnagyobb közös osztó és legkisebb közös többszörös meghatározása és alkalmazása Pozitív egész számok pozitív egész kitevőjű hatványának alkalmazása: prímtényezős felbontás felírása hatványokkal, mértékegységek átváltása, számrendszerek helyi értékeinek felírása	
2. Arányosság, százalékszámítás		**12 óra**
Ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén; Felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben; Felismeri és megalkotja az egyenes arányosság grafikonját.	Egyenes és fordított arányosság felismerése és alkalmazása konkrét helyzetekben Egyenes arányosság grafikonjának megrajzolása Valóságos helyzetekhez kötődő százalékszámítás: áremelés, leárazás, egyszerű kamat, keverési feladatok megoldása, levegő összetétele, páratartalom Banki ajánlatok (ügyfélcsomagok, számlavezetési, megbízási és tranzakciós díjak) összehasonlításával kapcsolatos feladatok megoldása Megtakarítási és hitelfelvételi lehetőségekkel kapcsolatos egyszerű feladatok megoldása A fordított arányosság és a mérés kapcsolatának felismerése Terület, térfogat, űrtartalom szabványmértékegységeinek ismerete és átváltása.	*Magyar nyelv és irodalom*: szövegértés, szövegértelmezés. *Fizika; kémia; földrajz*: arányossági számítások felhasználása feladatmegoldásokban. *Technika és tervezés:* műszaki rajzok értelmezése.

13 Szöveges feladatok előkészítése		**8 óra**
Különböző szövegekhez megfelelő modelleket készít.	Hétköznapi problémák matematikai tartalmának formalizálása; betűk használata az ismeretlen mennyiségek jelölésére Egyszerű betűs kifejezések összeadása, kivonása Helyettesítési érték számolása Egytagú kifejezések számmal való szorzása Kéttagú betűs kifejezés számmal való szorzása Két tagból közös számtényező kiemelése Egyismeretlenes elsőfokú egyenlet megoldása lebontogatással	*Fizika*: összefüggések megfogalmazása, leírása a matematika nyelvén.
9 Szöveges feladatok		**9 óra**
Különböző szövegekhez megfelelő modelleket készít.	Különböző szövegekhez megfelelő modell készítése (például szakaszos ábrázolás, visszafelé gondolkodás, táblázat, szabadkézi vázlatrajz, betűs kifejezések felírása) Matematikából, más tantárgyakból, gazdasági területekről és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása következtetéssel vagy egyenlettel Ellenőrzés a szövegbe való visszahelyettesítéssel Pénzügyi tudatosság területét érintő feladatok megoldása	*Magyar nyelv és irodalom*: szövegértés, szövegértelmezés. A gondolatmenet tagolása.

	Gyakorlati problémák megoldása során előforduló mennyiségek becslése	

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a prímszám és az összetett szám fogalmakat; el tudja készíteni összetett számok prímtényezős felbontását 1000-es számkörben;
- meghatározza természetes számok legnagyobb közös osztóját és legkisebb közös többszörösét;
- pozitív egész számok pozitív egész kitevőjű hatványát kiszámolja;
- ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén;
- felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben;
- felismeri és megalkotja az egyenes arányosság grafikonját.
- ismeri a százalék fogalmát, gazdasági, pénzügyi és mindennapi élethez kötődő százalékszámítási feladatokat megold;
- idő, tömeg, hosszúság, terület, térfogat és űrtartalom mértékegységeket átvált helyi értékes gondolkodás alapján, gyakorlati célszerűség szerint
- különböző szövegekhez megfelelő modelleket készít.
- matematikából, más tantárgyakból és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold;
- gyakorlati problémák megoldása során előforduló mennyiségeknél becslést végez.
- egyszerű betűs kifejezésekkel összeadást, kivonást végez, és helyettesítési értéket számol;
- egy- vagy kéttagú betűs kifejezést számmal szoroz, két tagból közös számtényezőt kiemel;
- egyismeretlenes elsőfokú egyenletet lebontogatással és mérlegelvvel megold.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	prímszám, összetett szám, prímtényezős felbontás, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös, hatvány, hatványalap, hatványkitevő, hatványérték, négyzetszám, fordított arányosság, százalék, terület, térfogat, űrtartalom szabványmértékegységei, változó, együttható, helyettesítési érték, egytagú kifejezés, kéttagú kifejezés, egynemű kifejezés; kiemelés, egyenlet, lebontogatás, mérlegelv, ellenőrzés,

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	III. Függvények, az analízis elemei	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Egyszerű sorozatok folytatása adott szabály szerint. Biztos tájékozódás a derékszögű koordináta-rendszerben. Egyszerű grafikonok értelmezése. Egyszerű kapcsolatok ábrázolása derékszögű koordináta-rendszerben.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Függvényszemlélet fejlesztése. Grafikonok, táblázatok adatainak értelmezése, elemzése. Megoldás a matematikai modellen belül. Matematikai modellek ismerete, alkalmazásának módja, korlátai (sorozatok, függvények, függvényábrázolás).	

1. A függvény fogalmának előkészítése		**6 óra**
Ismeretek	**Fejlesztési követelmények**	**Kapcsolódási pontok**
Felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben; Felismeri és megalkotja az egyenes arányosság grafikonját.	Konkrét megfeleltetések legalább egy lehetséges szabályának megadása Egyszerű grafikonok jellemzése: növekedés-csökkenés, szélsőérték, tengelyekkel való metszéspont Konkrét halmazok elemei között megfeleltetés létrehozása Értéktáblázatok adatainak grafikus ábrázolása Az egyenes és a fordított arányosság felismerése konkrét helyzetekben Egyenes arányosság grafikonjának felismerése és megalkotása	*Fizika; biológia-egészségtan; kémia; földrajz*: függvényekkel leírható folyamatok.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben;
- felismeri és megalkotja az egyenes arányosság grafikonját.
- konkrét halmazok elemei között megfeleltetést hoz létre;

- értéktáblázatok adatait grafikusan ábrázolja; - egyszerű grafikonokat jellemez.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	megfeleltetés; egyenes és fordított arányosság; grafikon

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**IV. Geometria**	**Órakeret 32 óra**
Előzetes tudás	Pont, vonal, egyenes, félegyenes, szakasz, sík, szögtartomány. Háromszögek, csoportosításuk. Négyszögek, speciális négyszögek (trapéz, paralelogramma, deltoid). Kör és részei. Adott feltételeknek megfelelő ponthalmazok. Háromszög, négyszög belső és külső szögeinek összegére vonatkozó ismeretek. Téglatest tulajdonságai. Tengelyesen szimmetrikus alakzatok. Egyszerű alakzatok tengelyes tükörképének megszerkesztése. Két pont, pont és egyenes távolsága, két egyenes távolsága. Szakaszfelezés, szögfelezés, szögmásolás. Merőleges és párhuzamos egyenesek szerkesztése. Néhány nevezetes szög szerkesztése. Szerkesztési eszközök használata. Koordináta-rendszer megismerése, pont ábrázolása, adott pont koordinátáinak a leolvasása. A téglalap és a deltoid kerületének és területének kiszámítása. A téglatest felszínének és térfogatának a kiszámítása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Rendszerező készség fejlesztése. A mindennapi élethez kapcsolódó egyszerű geometriai számítások elvégzésének fejlesztése. A gyakorlatban előforduló geometriai ismereteket igénylő problémák megoldására való képesség fejlesztése. Statikus helyzetek, képek, tárgyak megfigyelése. Geometriai transzformációkban megmaradó és változó tulajdonságok megfigyelése. Az esztétikai-, művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztése. Képzeletben történő mozgatás: átdarabolás elképzelése, testháló összehajtásának, szétvágásának elképzelése. A pontos munkavégzés igényének fejlesztése.	

	A geometriai problémamegoldás lépéseinek megismertetése (szerkesztésnél: vázlatrajz, adatfelvétel, a szerkesztés menete, szerkesztés, diszkusszió). Az együttműködéshez szükséges képességek fejlesztése páros és kis csoportos tevékenykedtetés, feladatmegoldás során – a munka tervezése, szervezése, megosztása; kezdeményezőkészség, együttműködési készség, tolerancia.

1. Síkbeli alakzatok		**12 óra**
Ismeretek	**Fejlesztési követelmények**	**Kapcsolódási pontok**
Ismeri a négyszögek tulajdonságait: belső és külső szögek összege, konvex és konkáv közti különbség, átló fogalma; Ismeri a speciális négyszögeket: trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, húrtrapéz, négyzet; Ismeri a speciális négyszögek legfontosabb tulajdonságait, ezek alapján elkészíti a halmazábrájukat; A háromszögek és a speciális négyszögek tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában; Meghatározza háromszögek és speciális négyszögek kerületét, területét; Ismeri a kör részeit; különbséget tesz egyenes, félegyenes és szakasz között.	Háromszögek külső szögeinek összege Négyszögek tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: belső és külső szögek összege, konvex és konkáv közti különbség, átló fogalma A speciális négyszögek (trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, húrtrapéz, négyzet) felismerése és legfontosabb tulajdonságaik megállapítása ábra alapján; alkalmazásuk; halmazábra Háromszögek, speciális négyszögek kerületének, területének kiszámítása ábra alapján átdarabolással és tanult összefüggéssel; alkalmazások Körrel kapcsolatos fogalmak ismerete	

2. Transzformációk, szerkesztések		**10 óra**
Megszerkeszti alakzatok tengelyes és középpontos tükörképét; Geometriai ismereteinek felhasználásával pontosan szerkeszt több adott feltételnek megfelelő ábrát; Ismer és használ dinamikus geometriai szoftvereket, tisztában van alkalmazási lehetőségeikkel.	Középpontos tükrözés ismerete és alkalmazása Középpontosan szimmetrikus alakzatok felismerése a természetes és az épített környezetben Alakzatok középpontos tükörképének megszerkesztése Szerkesztéshez terv, előzetes ábra készítése Több adott feltételnek megfelelő ábra szerkesztése; diszkusszió Dinamikus geometriai szoftver használata	*Vizuális kultúra*: művészeti alkotások megfigyelése a tanult transzformációk segítségével.
11 Térgeometria		**10 óra**
A kocka, a téglatest, a hasáb és a hálóját elkészíti; Testeket épít képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján; Ismeri a kocka, a téglatest, a hasáb következő tulajdonságait: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló; Egyenes hasáb, téglatest, kocka alakú tárgyak felszínét és térfogatát méréssel megadja, egyenes hasáb felszínét és térfogatát képlet segítségével kiszámolja; a képleteket megalapozó összefüggéseket érti;	Környezetünk tárgyaiban a hasáb, alakú testek felfedezése Hasáb tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló Testek építése képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján Testek hálójának készítése Egyenes hasáb alakú tárgyak felszínének és térfogatának meghatározása méréssel és számolással	*Technika és tervezés:* modellek készítése, tulajdonságainak vizsgálata. *Történelem, társadalmi és állampolgári ismereteki*: történelmi épületek látszati képe és alaprajza közötti összefüggések megfigyelése. *Vizuális kultúra*: térbeli tárgyak síkbeli megjelenítése.

A kocka, a téglatest, a hasáb, tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában.		

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a négyszögek tulajdonságait: belső és külső szögek összege, konvex és konkáv közti különbség, átló fogalma;
- ismeri a speciális négyszögeket: trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, húrtrapéz, négyzet;
- ismeri a speciális négyszögek legfontosabb tulajdonságait, ezek alapján elkészíti a halmazábrájukat;
- a háromszögek és a speciális négyszögek tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában;
- meghatározza háromszögek és speciális négyszögek kerületét, területét;
- ismeri a kör részeit; különbséget tesz egyenes, félegyenes és szakasz között.
- megszerkeszti alakzatok tengelyes és középpontos tükörképét;
- geometriai ismereteinek felhasználásával pontosan szerkeszt több adott feltételnek megfelelő ábrát;
- ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén.
- a kocka, a téglatest, a hasáb hálóját elkészíti;
- testeket épít képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján;
- ismeri a kocka, a téglatest, a hasáb és a következő tulajdonságait: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma
- egyenes hasáb, téglatest, kocka alakú tárgyak felszínét és térfogatát méréssel megadja, egyenes hasáb felszínét és térfogatát képlet segítségével kiszámolja; a képleteket megalapozó összefüggéseket érti;
- a kocka, a téglatest, a hasáb, a tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	négyszög, konvex, konkáv, átló, trapéz, paralelogramma, deltoid, rombusz, húrtrapéz, körvonal, körlap, középpont, sugár, húr, átmérő, szelő, érintő, körcikk, szimmetria-középpont, középpontos szimmetria, hasáb, alaplap, alapél, oldallap, oldalél, testmagasság

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	V. Statisztika, valószínűség	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Egyszerű diagramok készítése, értelmezése, táblázatok olvasása. Néhány szám számtani közepének kiszámítása. Valószínűségi játékok és kísérletek az adatok tervszerű gyűjtése, rendezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A statisztikai gondolkodás fejlesztése. A valószínűségi gondolkodás fejlesztése. Gazdasági nevelés.	

1. Leíró statisztika		6 óra
Ismeretek	**Fejlesztési követelmények**	**Kapcsolódási pontok**
Értelmezi a táblázatok adatait, az adatoknak megfelelő ábrázolási módot kiválasztja, és az ábrát elkészíti; Adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol hagyományos és digitális eszközökkel is; Különböző típusú diagramokat megfeleltet egymásnak; Megadott szempont szerint adatokat gyűjt ki táblázatból, olvas le hagyományos vagy digitális forrásból származó diagramról, majd rendszerezés után következtetéseket fogalmaz meg; Konkrét adatsor esetén átlagot számol, megállapítja a leggyakoribb adatot (módusz), a középső adatot (medián), és ezeket összehasonlítja.	Adathalmazok, egyszerű diagramok, táblázatok adatainak elemzése Adatok táblázatba rendezése, ábrázolása diagramon Különböző típusú diagramok megfeleltetése egymásnak Adatok gyűjtése táblázatból, leolvasása hagyományos vagy digitális forrásból származó diagramról megadott szempont szerint Adatok rendszerezése, következtetések megfogalmazása Konkrét adatsor leggyakoribb adatának (módusz) megtalálása, gyakorlati alkalmazása Rendezhető adatsor középső adatának (medián) megállapítása, gyakorlati alkalmazása Konkrét adatsor esetén átlag, leggyakoribb adat (módusz), középső	*Testnevelés és sport*: teljesítmények adatainak, mérkőzések eredményeinek táblázatba rendezése.

	adat (medián) megfigyelése, összehasonlítása	
2. Valószínűség számítás		**6 óra**
Valószínűségi kísérletek. Valószínűség előzetes becslése, szemléletes fogalma. Valószínűségi kísérletek, eredmények lejegyzése. Gyakoriság, relatív gyakoriság fogalma. Matematikatörténet: érdekességek a valószínűség- számítás fejlődéséről.	Valószínűségi játékok, kísérletek; az adatok tervszerű gyűjtése, rendezése és ábrázolása digitálisan is Valószínűségi játékok lehetséges kimeneteleinek ismeretében stratégia követése Az esély intuitív fogalmának felhasználása a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” kijelentések megfogalmazásánál A gyakoriság és relatív gyakoriság ismerete és alkalmazása a kísérletezés során.	

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- értelmezi a táblázatok adatait, az adatoknak megfelelő ábrázolási módot kiválasztja, és az ábrát elkészíti;
- adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol hagyományos és digitális eszközökkel is;
- különböző típusú diagramokat megfeleltet egymásnak;
- megadott szempont szerint adatokat gyűjt ki táblázatból, olvas le hagyományos vagy digitális forrásból származó diagramról, majd rendszerezés után következtetéseket fogalmaz meg;
- konkrét adatsor esetén átlagot számol, megállapítja a leggyakoribb adatot (módusz), a középső adatot (medián), és ezeket összehasonlítja.
- valószínűségi játékokat, kísérleteket végez, ennek során az adatokat tervszerűen gyűjti, rendezi és ábrázolja digitálisan is;
- valószínűségi játékokban érti a lehetséges kimeneteleket, játékában stratégiát követ;
- ismeri a gyakoriság és a relatív gyakoriság fogalmát. Ismereteit felhasználja a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” kijelentések megfogalmazásánál.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	oszlopdiagram, kördiagram, vonaldiagram, pontdiagram, esély, gyakoriság, relatív gyakoriság

A fejlesztés várt eredményei a 7. osztály végén	*Gondolkodási és megismerési módszerek* - Elemek halmazba rendezése több szempont alapján. - Egyszerű állítások igaz vagy hamis voltának eldöntése, állítások tagadása. - Állítások, feltételezések, választások világos, érthető közlésének képessége, szövegek értelmezése egyszerűbb esetekben. - Kombinatorikai feladatok megoldása az összes eset szisztematikus összeszámlálásával. - Fagráfok használata feladatmegoldások során. *Számtan, algebra* - Biztos számolási ismeretek a racionális számkörben. A műveleti sorrendre, zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete, helyes alkalmazása. Az eredmény becslése, ellenőrzése., helyes és értelmes kerekítése. - Mérés, mértékegység használata, átváltás. Egyenes arányosság, fordított arányosság. - A százalékszámítás alapfogalmainak ismerete, a tanult összefüggések alkalmazása feladatmegoldás során. - A legnagyobb közös osztó kiválasztása az összes osztóból, a legkisebb pozitív közös többszörös kiválasztása a többszörösök közül. - Prímszám, összetett szám. Prímtényezős felbontás. - Egyszerű algebrai egész kifejezések helyettesítési értéke. Összevonás. Többtagú kifejezés szorzása egytagúval. - Négyzetre emelés, hatványozás pozitív egész kitevők esetén. - Elsőfokú egyismeretlenes egyenletek és egyenlőtlenségek. A matematikából és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása következtetéssel, egyenlettel. Ellenőrzés. A megoldás ábrázolása számegyenesen. - A betűkifejezések és az azokkal végzett műveletek alkalmazása ma-

	tematikai, természettudományos és hétköznapi feladatok megoldásában. - Számológép ésszerű használata a számolás megkönnyítésére. *Összefüggések, függvények, sorozatok* - Megadott sorozatok folytatása adott szabály szerint. - Az egyenes arányosság grafikonjának felismerése, a lineáris kapcsolatokról tanultak alkalmazása természettudományos feladatokban is. - Grafikonok elemzései a tanult szempontok szerint, grafikonok készítése, grafikonokról adatokat leolvasása. Táblázatok adatainak kiolvasása, értelmezése, ábrázolása különböző típusú grafikonon. *Geometria* - A tanuló a geometriai ismeretek segítségével jó ábrák készítése, pontos szerkesztések végzése. - A tanult geometriai alakzatok tulajdonságainak ismerete (háromszögek, négyszögek belső és külső szögeinek összege, nevezetes négyszögek szimmetriatulajdonságai), ezek alkalmazása a feladatok megoldásában. - Tengelyes és középpontos tükörkép, szerkesztése. - Háromszögek, speciális négyszögek és a kör kerületének, területének számítása feladatokban. - A tanult testek (háromszög és négyszög alapú egyenes hasáb, forgáshenger) térfogatképleteinek ismeretében a mindennapjainkban előforduló testek térfogatának, űrtartalmának kiszámítása. *Valószínűség, statisztika* - Valószínűségi kísérletek eredményeinek értelmes lejegyzése, relatív gyakoriságok kiszámítása. - Konkrét feladatokban az esély, illetve valószínűség fogalmának értése, a biztos és a lehetetlen esemény felismerése. - Zsebszámológép célszerű használata statisztikai számításokban. Néhány kiemelkedő magyar matematikus nevének ismerete, esetenként kutatási területének, eredményének megnevezés

3.4.13. 8. ÉVFOLYAM

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	I. Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok	Órakeret 17 óra
Előzetes tudás	Halmazba rendezés adott tulajdonság alapján. A részhalmaz fogalma. Két véges halmaz közös része. Egyszerű, matematikailag is értelmezhető hétköznapi szituációk megfogalmazása szóban és írásban. Állítások igazságának eldöntése. Igaz és hamis állítások megfogalmazása. Összehasonlításhoz szükséges kifejezések értelmezése, használata. Definíció megértése és alkalmazása. Néhány elem kiválasztása adott szempont szerint. Néhány elem sorba rendezése különféle módszerekkel.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önálló gondolkodás igényének kialakítása. Halmazok eszköz jellegű használata, halmazszemlélet fejlesztése. Szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése, a matematikai szaknyelv pontos használata. Saját gondolatok megértetésére való törekvés (szóbeli érvelés, szemléletes indoklás). Rendszerszemlélet, kombinatorikus gondolkodás fejlesztése. Fogalmak egymáshoz való viszonyának, összefüggéseknek a megértése. A rendszerezést segítő eszközök és algoritmusok használatának fejlesztése. A bizonyítás, az érvelés iránti igény felkeltése, a kulturált vitatkozás gyakoroltatása.	

1. Halmazok, számhalmazok		**7 óra**
Ismeretek	**Fejlesztési követelmények**	**Kapcsolódási pontok**
Elemeket halmazba rendez több szempont alapján; Részhalmazokat konkrét esetekben felismer és ábrázol; Számokat, számhalmazokat, halmazműveleti eredményeket számegyenesen ábrázol;	Halmazokba rendezés több szempont szerint Halmazábra készítése Számok, számhalmazok, halmazműveleti eredmények szemléltetése számegyenesen Részhalmazok felismerése és ábrázolása konkrét esetekben	

Véges halmaz kiegészítő halmazát (komplementerét), véges halmazok közös részét (metszetét), egyesítését (unióját) képezi és ábrázolja konkrét esetekben; Ismeri a racionális számokat, tud példát végtelen nem szakaszos tizedes törtre.	Véges halmaz kiegészítő halmazának (komplementerének), véges halmazok metszetének és unijának megállapítása ábrázolás segítségével konkrét esetekben Természetes számok, egész számok, racionális számok halmazának ismerete, halmazábrájuk elkészítése Véges és végtelen szakaszos tizedes törtek ismerete Példa végtelen nem szakaszos tizedes törtre.	
2. Matematikai logika, kombinatorika, gráfok		**10 óra**
Igaz és hamis állításokat fogalmaz meg; Tanult minták alapján néhány lépésből álló bizonyítási gondolatsort megért és önállóan összeállít; A logikus érvelésben a matematikai szaknyelvet következetesen alkalmazza társai meggyőzésére; Összeszámlálási feladatok megoldása során alkalmazza az összes eset áttekintéséhez szükséges módszereket; Konkrét szituációkat szemléltet gráfok segítségével.	Igaz és hamis állítások felismerése, önálló megfogalmazása A matematikai logika egyszerű, a korosztály számára érthető szakkifejezéseinek ismerete és használata Egyszerű stratégiai és logikai játékok Konkrét helyzethez kötött sorba rendezési problémák megoldása kör mentén is Konkrét helyzethez kötött kiválasztási problémák megoldása a sorrend figyelembevételével és anélkül Az összes eset összeszámlálása során rendszerezési sémák használata: táblázat, ágrajz, szisztematikus felsorolás.	*Magyar nyelv és irodalom*: a lényeges és lényegtelen megkülönböztetése.

	Gráfok alkalmazása konkrét szituációk szemléltetésére.	

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- elemeket halmazba rendez több szempont alapján;
- részhalmazokat konkrét esetekben felismer és ábrázol;
- számokat, számhalmazokat, halmazműveleti eredményeket számegyenesen ábrázol;
- véges halmaz kiegészítő halmazát (komplementerét), véges halmazok közös részét (metszetét), egyesítését (unióját) képezi és ábrázolja konkrét esetekben;
- ismeri a racionális számokat, tud példát végtelen nem szakaszos tizedes törtre.
- tanult minták alapján néhány lépésből álló bizonyítási gondolatsort megért és önállóan összeállít;
- a logikus érvelésben a matematikai szaknyelvet következetesen alkalmazza társai meggyőzésére;
- összeszámlálási feladatok megoldása során alkalmazza az összes eset áttekintéséhez szükséges módszereket;
- konkrét szituációkat szemléltet gráfok segítségével.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	kiegészítő halmaz (komplementer), metszet, unió, természetes szám, egész szám, racionális szám; véges, végtelen szakaszos és végtelen nem szakaszos tizedes tört, „minden”, „van olyan”, gráf, gráf csúcsa, gráf éle.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**II. Számelmélet, algebra**	**Órakeret 39 óra**
Előzetes tudás	Racionális számkör. Számok írása, olvasása, összehasonlítása, ábrázolása számegyenesen. Műveletek racionális számokkal. Ellentett, abszolút érték, reciprok. Mérés, mértékegységek használata, átváltás egyszerű esetekben. A mindennapi életben felmerülő egyszerű arányossági feladatok megoldása következtetéssel, egyenes arányosság. Alapműveletek racionális számokkal írásban. A zárójelek, a műveleti sorrend biztos alkalmazása. Helyes és értelmes kerekítés, az eredmények becslése, a becslés használata ellenőrzésre is. Szöveges feladatok megoldása. A százalékszámítás alapjai.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A matematikai ismeretek és a mindennapi élet történései közötti kapcsolat tudatosítása. Szavakban megfogalmazott helyzet, történés matematizálása; matematikai modellek választása, keresése, készítése, értelmezése adott szituációkhoz. Konkrét matematikai modellek értelmezése a modellnek megfelelő szöveges feladat alkotásával. A szabványos mértékegységekhez tartozó mennyiségek és többszöröseik, törtrészeik képzeletben való felidézése. Az együttműködéshez szükséges képességek fejlesztése páros és kiscsoportos tevékenykedtetés, feladatmegoldás során – a munka tervezése, szervezése, megosztása. Az ellenőrzés, önellenőrzés iránti igény, az eredményért való felelősségvállalás erősítése.

1. Számelméleti ismeretek, hatvány, négyzetgyök		**8 óra**
Ismeretek	**Fejlesztési követelmények**	**Kapcsolódási pontok**
Ismeri a prímszám és az összetett szám fogalmakat; el tudja készíteni összetett számok prímtényezős felbontását 1000-es számkörben; Meghatározza természetes számok legnagyobb közös osztóját és legkisebb közös többszörösét; Pozitív egész számok pozitív egész kitevőjű hatványát kiszámolja; Négyzetszámok négyzetgyökét meghatározza. Ismeri a Pitagorasz-tételt és alkalmazza számítási feladatokban.	Prímszámok, összetett számok kiválasztása a természetes számok közül Összetett számok prímtényezős felbontásának ismerete és alkalmazása 1000-es számkörben Legnagyobb közös osztó és legkisebb közös többszörös meghatározása és alkalmazása Pozitív egész számok pozitív egész kitevőjű hatványának alkalmazása: prímtényezős felbontás felírása hatványokkal, mértékegységek átváltása, számrendszerek helyi értékeinek felírása Négyzetszámok négyzetgyökének kiszámolása	*Fizika; kémia; biológia-egészségtan; földrajz*: számításos feladatok.

2. Arányosság, százalékszámítás		**10 óra**
Ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén; Felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben; Felismeri és megalkotja az egyenes arányosság grafikonját.	Egyenes és fordított arányosság felismerése és alkalmazása konkrét helyzetekben Egyenes arányosság grafikonjának megrajzolása Valóságos helyzetekhez kötődő százalékszámítás: áremelés, leárazás, egyszerű kamat, keverési feladatok megoldása, levegő összetétele, páratartalom Banki ajánlatok (ügyfélcsomagok, számlavezetési, megbízási és tranzakciós díjak) összehasonlításával kapcsolatos feladatok megoldása Megtakarítási és hitelfelvételi lehetőségekkel kapcsolatos egyszerű feladatok megoldása A fordított arányosság és a mérés kapcsolatának felismerése Terület, térfogat, űrtartalom szabványmértékegységeinek ismerete és átváltása.	*Magyar nyelv és irodalom*: szövegértés, szövegértelmezés. *Fizika; kémia; földrajz*: arányossági számítások felhasználása feladatmegoldásokban. *Technika és tervezés:* műszaki rajzok értelmezése.
3. Szöveges feladatok előkészítése		**8 óra**
Különböző szövegekhez megfelelő modelleket készít. Egyszerű betűs kifejezésekkel összeadást, kivonást végez, és helyettesítési értéket számol; Egy- vagy kéttagú betűs kifejezést számmal szoroz, két tagból közös számtényezőt kiemel;	Hétköznapi problémák matematikai tartalmának formalizálása; betűk használata az ismeretlen mennyiségek jelölésére Egyszerű betűs kifejezések összeadása, kivonása Helyettesítési érték számolása	*Fizika*: összefüggések megfogalmazása, leírása a matematika nyelvén.

Egyismeretlenes elsőfokú egyenletet lebontogatással és mérlegelvvel megold.	Egytagú kifejezések számmal való szorzása Kéttagú betűs kifejezés számmal való szorzása Két tagból közös számtényező kiemelése Egyismeretlenes elsőfokú egyenlet megoldása lebontogatással	
4. Szöveges feladatok		**13óra**
Különböző szövegekhez megfelelő modelleket készít. Matematikából, más tantárgyakból és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold; Gazdasági, pénzügyi témájú egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold; Gyakorlati problémák megoldása során előforduló mennyiségeknél becslést végez.	Különböző szövegekhez megfelelő modell készítése (például szakaszos ábrázolás, visszafelé gondolkodás, táblázat, szabadkézi vázlatrajz, betűs kifejezések felírása) Matematikából, más tantárgyakból, gazdasági területekről és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása következtetéssel vagy egyenlettel Ellenőrzés a szövegbe való visszahelyettesítéssel Pénzügyi tudatosság területét érintő feladatok megoldása Gyakorlati problémák megoldása során előforduló mennyiségek becslése	*Magyar nyelv és irodalom*: szövegértés, szövegértelmezés. A gondolatmenet tagolása.
A témakör tanulása eredményeként a tanuló: - ismeri a prímszám és az összetett szám fogalmakat; el tudja készíteni összetett számok prímtényezős felbontását 1000-es számkörben; - meghatározza természetes számok legnagyobb közös osztóját és legkisebb közös többszörösét; - pozitív egész számok pozitív egész kitevőjű hatványát kiszámolja;		

- négyzetszámok négyzetgyökét meghatározza. - ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmérték-egységeit, használja azokat mérések és számítások esetén; - felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben; - felismeri és megalkotja az egyenes arányosság grafikonját. - ismeri a százalék fogalmát, gazdasági, pénzügyi és mindennapi élethez kötődő százalékszámítási feladatokat megold; - idő, tömeg, hosszúság, terület, térfogat és űrtartalom mértékegységeket átvált helyi értékes gondolkodás alapján, gyakorlati célszerűség szerint - különböző szövegekhez megfelelő modelleket készít. - matematikából, más tantárgyakból és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold; - gazdasági, pénzügyi témájú egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold; - gyakorlati problémák megoldása során előforduló mennyiségeknél becslést végez. - egyszerű betűs kifejezésekkel összeadást, kivonást végez, és helyettesítési értéket számol; - egy- vagy kéttagú betűs kifejezést számmal szoroz, két tagból közös számtényezőt kiemel; - egyismeretlenes elsőfokú egyenletet lebontogatással és mérlegelvvel megold.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	prímszám, összetett szám, prímtényezős felbontás, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös, hatvány, hatványalap, hatványkitevő, hatványérték, négyzetszám négyzetszámok négyzetgyöke, fordított arányosság, százalék, terület, térfogat, űrtartalom szabványmértékegységei, változó, együttható, helyettesítési érték, egytagú kifejezés, kéttagú kifejezés, egynemű kifejezés; kiemelés, egyenlet, lebontogatás, mérlegelv, ellenőrzés

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**III. Függvények, az analízis elemei**	**Órakeret 6 óra**
Előzetes tudás	Egyszerű sorozatok folytatása adott szabály szerint. Biztos tájékozódás a derékszögű koordináta-rendszerben. Egyszerű grafikonok értelmezése. Egyszerű kapcsolatok ábrázolása derékszögű koordináta-rendszerben.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Függvényszemlélet fejlesztése. Grafikonok, táblázatok adatainak értelmezése, elemzése. Megoldás a matematikai modellen belül. Matematikai modellek ismerete, alkalmazásának módja, korlátai (sorozatok, függvények, függvényábrázolás).

1. A függvény fogalmának előkészítése		**6 óra**
Ismeretek	**Fejlesztési követelmények**	**Kapcsolódási pontok**
Felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben; Felismeri és megalkotja az egyenes arányosság grafikonját. Matematikából, más tantárgyakból és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold; Gazdasági, pénzügyi témájú egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold; Gyakorlati problémák megoldása során előforduló mennyiségeknél becslést végez.	Konkrét megfeleltetések legalább egy lehetséges szabályának megadása Egyszerű grafikonok jellemzése: növekedés-csökkenés, szélsőérték, tengelyekkel való metszéspont Konkrét halmazok elemei között megfeleltetés létrehozása Értéktáblázatok adatainak grafikus ábrázolása Az egyenes és a fordított arányosság felismerése konkrét helyzetekben Egyenes arányosság grafikonjának felismerése és megalkotása.	*Fizika; biológia-egészségtan; kémia; földrajz*: függvényekkel leírható folyamatok.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben;
- felismeri és megalkotja az egyenes arányosság grafikonját.
- konkrét halmazok elemei között megfeleltetést hoz létre;
- értéktáblázatok adatait grafikusan ábrázolja;
- egyszerű grafikonokat jellemez.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	megfeleltetés; egyenes és fordított arányosság; grafikon

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	IV. Geometria	Órakeret 28 óra
Előzetes tudás	Pont, vonal, egyenes, félegyenes, szakasz, sík, szögtartomány. Háromszögek, csoportosításuk. Négyszögek, speciális négyszögek (trapéz, paralelogramma, deltoid). Kör és részei. Adott feltételeknek megfelelő ponthalmazok. Háromszög, négyszög belső és külső szögeinek összegére vonatkozó ismeretek. Téglatest tulajdonságai. Tengelyesen szimmetrikus alakzatok. Egyszerű alakzatok tengelyes tükörképének megszerkesztése. Két pont, pont és egyenes távolsága, két egyenes távolsága. Szakaszfelezés, szögfelezés, szögmásolás. Merőleges és párhuzamos egyenesek szerkesztése. Néhány nevezetes szög szerkesztése. Szerkesztési eszközök használata. Koordináta-rendszer megismerése, pont ábrázolása, adott pont koordinátáinak a leolvasása. A téglalap és a deltoid kerületének és területének kiszámítása. A téglatest felszínének és térfogatának a kiszámítása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Rendszerező készség fejlesztése. A mindennapi élethez kapcsolódó egyszerű geometriai számítások elvégzésének fejlesztése. A gyakorlatban előforduló geometriai ismereteket igénylő problémák megoldására való képesség fejlesztése. Statikus helyzetek, képek, tárgyak megfigyelése. Geometriai transzformációkban megmaradó és változó tulajdonságok megfigyelése. Az esztétikai-, művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztése. Képzeletben történő mozgatás: átdarabolás elképzelése, testháló összehajtásának, szétvágásának elképzelése. A pontos munkavégzés igényének fejlesztése. A geometriai problémamegoldás lépéseinek megismertetése (szerkesztésnél: vázlatrajz, adatfelvétel, a szerkesztés menete, szerkesztés, diszkusszió). Az együttműködéshez szükséges képességek fejlesztése páros és kis csoportos tevékenykedtetés, feladatmegoldás során – a munka tervezése,	

	szervezése, megosztása; kezdeményezőkészség, együttműködési készség, tolerancia.

1. Síkbeli alakzatok		**8 óra**
Ismeretek	**Fejlesztési követelmények**	**Kapcsolódási pontok**
Ismeri a négyszögek tulajdonságait: belső és külső szögek összege, konvex és konkáv közti különbség, átló fogalma; Ismeri a speciális négyszögeket: trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, húrtrapéz, négyzet; Ismeri a speciális négyszögek legfontosabb tulajdonságait, ezek alapján elkészíti a halmazábrájukat; A háromszögek és a speciális négyszögek tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában; Meghatározza háromszögek és speciális négyszögek kerületét, területét;	Háromszögek külső szögeinek összege Négyszögek tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: belső és külső szögek összege, konvex és konkáv közti különbség, átló fogalma A speciális négyszögek (trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, húrtrapéz, négyzet) felismerése és legfontosabb tulajdonságaik megállapítása ábra alapján; alkalmazásuk; halmazábra Háromszögek, speciális négyszögek kerületének, területének kiszámítása ábra alapján átdarabolással és tanult összefüggéssel; alkalmazások Pitagorasz-tétel ismerete és alkalmazása Körrel kapcsolatos fogalmak ismerete	
2. Transzformációk, szerkesztések		**10 óra**
Megszerkeszti alakzatok tengelyes és középpontos tükörképét; Geometriai ismereteinek felhasználásával pontosan szerkeszt több adott feltételnek megfelelő ábrát;	Középpontos tükrözés ismerete és alkalmazása Középpontosan szimmetrikus alakzatok felismerése a természetes és az épített környezetben	*Technika és tervezés:* műszaki rajz készítése. *Földrajz*: szélességi körök és hosszúsági fokok.

Felismeri a kicsinyítést és a nagyítást hétköznapi helyzetekben; Ismer és használ dinamikus geometriai szoftvereket, tisztában van alkalmazási lehetőségeikkel.	Alakzatok középpontos tükörképének megszerkesztése Szerkesztéshez terv, előzetes ábra készítése Több adott feltételnek megfelelő ábra szerkesztése; diszkusszió Kicsinyítés és nagyítás felismerése hétköznapi helyzetekben Dinamikus geometriai szoftver használata.	
3. Térgeometria		**10 óra**
A kocka, a téglatest, a hasáb és a gúla hálóját elkészíti; Testeket épít képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján; Ismeri a kocka, a téglatest, a hasáb és a gúla következő tulajdonságait: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló; Egyenes hasáb, téglatest, kocka alakú tárgyak felszínét és térfogatát méréssel megadja, egyenes hasáb felszínét és térfogatát képlet segítségével kiszámolja; a képleteket megalapozó összefüggéseket érti; Ismeri a gömb tulajdonságait; A kocka, a téglatest, a hasáb, a gúla, a gömb tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában.	Környezetünk tárgyaiban a hasáb, a gúla és a gömb alakú testek felfedezése Hasáb és gúla tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló Testek építése képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján Testek hálójának készítése A gömb tanult testektől eltérő tulajdonságai A gömb mint a Föld modellje: hosszúsági körök, szélességi körök tulajdonságai, síkmetszetek Egyenes hasáb alakú tárgyak felszínének és térfogatának meghatározása méréssel és számolással	*Technika és tervezés:* modellek készítése, tulajdonságainak vizsgálata. *Történelem, társadalmi és állampolgári ismereteki*: történelmi épületek látszati képe és alaprajza közötti összefüggések megfigyelése. *Vizuális kultúra*: térbeli tárgyak síkbeli megjelenítése.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló: - ismeri a négyszögek tulajdonságait: belső és külső szögek összege, konvex és konkáv közti különbség, átló fogalma; - ismeri a speciális négyszögeket: trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, húrtrapéz, négyzet; - ismeri a speciális négyszögek legfontosabb tulajdonságait, ezek alapján elkészíti a halmazábrájukat; - a háromszögek és a speciális négyszögek tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában; - meghatározza háromszögek és speciális négyszögek kerületét, területét; - ismeri a Pitagorasz-tételt és alkalmazza számítási feladatokban; - ismeri a kör részeit; különbséget tesz egyenes, félegyenes és szakasz között. - megszerkeszti alakzatok tengelyes és középpontos tükörképét; - geometriai ismereteinek felhasználásával pontosan szerkeszt több adott feltételnek megfelelő ábrát; - felismeri a kicsinyítést és a nagyítást hétköznapi helyzetekben; - ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén. - a kocka, a téglatest, a hasáb hálóját elkészíti; - testeket épít képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján; - ismeri a kocka, a téglatest, a hasáb és a gúla következő tulajdonságait: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló; - egyenes hasáb, téglatest, kocka alakú tárgyak felszínét és térfogatát méréssel megadja, egyenes hasáb felszínét és térfogatát képlet segítségével kiszámolja; a képleteket megalapozó összefüggéseket érti; - ismeri a gömb tulajdonságait; - a kocka, a téglatest, a hasáb, a gömb tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	négyszög, konvex, konkáv, átló, trapéz, paralelogramma, deltoid, rombusz, húrtrapéz, körvonal, körlap, középpont, sugár, húr, átmérő, szelő, érintő, körcikk, szimmetria-középpont, középpontos szimmetria, kicsinyítés, nagyítás, hasáb, gúla, gömb, alaplap, alapél, oldallap, oldalél, testmagasság.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	V. Statisztika, valószínűség	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Egyszerű diagramok készítése, értelmezése, táblázatok olvasása. Néhány szám számtani közepének kiszámítása. Valószínűségi játékok és kísérletek az adatok tervszerű gyűjtése, rendezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A statisztikai gondolkodás fejlesztése. A valószínűségi gondolkodás fejlesztése. Gazdasági nevelés.	

1. Leíró statisztika		6 óra
Ismeretek	**Fejlesztési követelmények**	**Kapcsolódási pontok**
Értelmezi a táblázatok adatait, az adatoknak megfelelő ábrázolási módot kiválasztja, és az ábrát elkészíti; Adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol hagyományos és digitális eszközökkel is; Különböző típusú diagramokat megfeleltet egymásnak; Megadott szempont szerint adatokat gyűjt ki táblázatból, olvas le hagyományos vagy digitális forrásból származó diagramról, majd rendszerezés után következtetéseket fogalmaz meg; Konkrét adatsor esetén átlagot számol, megállapítja a leggyakoribb adatot (módusz), a középső adatot (medián), és ezeket összehasonlítja.	Adathalmazok, egyszerű diagramok, táblázatok adatainak elemzése Adatok táblázatba rendezése, ábrázolása diagramon Különböző típusú diagramok megfeleltetése egymásnak Adatok gyűjtése táblázatból, leolvasása hagyományos vagy digitális forrásból származó diagramról megadott szempont szerint Adatok rendszerezése, következtetések megfogalmazása Konkrét adatsor leggyakoribb adatának (módusz) megtalálása, gyakorlati alkalmazása Rendezhető adatsor középső adatának (medián) megállapítása, gyakorlati alkalmazása Konkrét adatsor esetén átlag, leggyakoribb adat (módusz), középső	*Testnevelés és sport*: teljesítmények adatainak, mérkőzések eredményeinek táblázatba rendezése.

	adat (medián) megfigyelése, összehasonlítása	
2. Valószínűség számítás		**6 óra**
Valószínűségi kísérletek. Valószínűség előzetes becslése, szemléletes fogalma. Valószínűségi kísérletek, eredmények lejegyzése. Gyakoriság, relatív gyakoriság fogalma. Matematikatörténet: érdekességek a valószínűség- számítás fejlődéséről.	Valószínűségi játékok, kísérletek; az adatok tervszerű gyűjtése, rendezése és ábrázolása digitálisan is Valószínűségi játékok lehetséges kimeneteleinek ismeretében stratégia követése Az esély intuitív fogalmának felhasználása a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” kijelentések megfogalmazásánál A gyakoriság és relatív gyakoriság ismerete és alkalmazása a kísérletezés során	

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- értelmezi a táblázatok adatait, az adatoknak megfelelő ábrázolási módot kiválasztja, és az ábrát elkészíti;
- adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol hagyományos és digitális eszközökkel is;
- különböző típusú diagramokat megfeleltet egymásnak;
- megadott szempont szerint adatokat gyűjt ki táblázatból, olvas le hagyományos vagy digitális forrásból származó diagramról, majd rendszerezés után következtetéseket fogalmaz meg;
- konkrét adatsor esetén átlagot számol, megállapítja a leggyakoribb adatot (módusz), a középső adatot (medián), és ezeket összehasonlítja.
- valószínűségi játékokat, kísérleteket végez, ennek során az adatokat tervszerűen gyűjti, rendezi és ábrázolja digitálisan is;
- valószínűségi játékokban érti a lehetséges kimeneteleket, játékában stratégiát követ;
- ismeri a gyakoriság és a relatív gyakoriság fogalmát. Ismereteit felhasználja a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” kijelentések megfogalmazásánál.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	oszlopdiagram, kördiagram, vonaldiagram, pontdiagram, esély, gyakoriság, relatív gyakoriság

A fejlesztés várt eredményei a 8. osztály végén	*Gondolkodási és megismerési módszerek* - Elemek halmazba rendezése több szempont alapján. - Egyszerű állítások igaz vagy hamis voltának eldöntése, állítások tagadása. - Állítások, feltételezések, választások világos, érthető közlésének képessége, szövegek értelmezése egyszerűbb esetekben. - Kombinatorikai feladatok megoldása az összes eset szisztematikus összeszámlálásával. - Fagráfok használata feladatmegoldások során. *Számtan, algebra* - Biztos számolási ismeretek a racionális számkörben. A műveleti sorrendre, zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete, helyes alkalmazása. Az eredmény becslése, ellenőrzése., helyes és értelmes kerekítése. - Mérés, mértékegység használata, átváltás. Egyenes arányosság, fordított arányosság. - A százalékszámítás alapfogalmainak ismerete, a tanult összefüggések alkalmazása feladatmegoldás során. - A legnagyobb közös osztó kiválasztása az összes osztóból, a legkisebb pozitív közös többszörös kiválasztása a többszörösök közül. - Prímszám, összetett szám. Prímtényezős felbontás. - Egyszerű algebrai egész kifejezések helyettesítési értéke. Összevonás. Többtagú kifejezés szorzása egytagúval. - Négyzetre emelés, négyzetgyökvonás, hatványozás pozitív egész kitevők esetén. - Elsőfokú egyismeretlenes egyenletek és egyenlőtlenségek. A matematikából és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok

	megoldása következtetéssel, egyenlettel. Ellenőrzés. A megoldás ábrázolása számegyenesen. - A betűkifejezések és az azokkal végzett műveletek alkalmazása matematikai, természettudományos és hétköznapi feladatok megoldásában. - Számológép ésszerű használata a számolás megkönnyítésére. *Összefüggések, függvények, sorozatok* - Megadott sorozatok folytatása adott szabály szerint. - Az egyenes arányosság grafikonjának felismerése, a lineáris kapcsolatokról tanultak alkalmazása természettudományos feladatokban is. - Grafikonok elemzései a tanult szempontok szerint, grafikonok készítése, grafikonokról adatokat leolvasása. Táblázatok adatainak kiolvasása, értelmezése, ábrázolása különböző típusú grafikonon. *Geometria* - A tanuló a geometriai ismeretek segítségével jó ábrák készítése, pontos szerkesztések végzése. - A tanult geometriai alakzatok tulajdonságainak ismerete (háromszögek, négyszögek belső és külső szögeinek összege, nevezetes négyszögek szimmetriatulajdonságai), ezek alkalmazása a feladatok megoldásában. - Tengelyes és középpontos tükörkép, eltolt alakzat képének szerkesztése. Kicsinyítés és nagyítás felismerése hétköznapi helyzetekben (szerkesztés nélkül). - A Pitagorasz-tételt kimondása és alkalmazása számítási feladatokban. - Háromszögek, speciális négyszögek és a kör kerületének, területének számítása feladatokban. - A tanult testek (háromszög és négyszög alapú egyenes hasáb, forgáshenger) térfogatképleteinek ismeretében a mindennapjainkban előforduló testek térfogatának, űrtartalmának kiszámítása. *Valószínűség, statisztika* - Valószínűségi kísérletek eredményeinek értelmes lejegyzése, relatív gyakoriságok kiszámítása.

	- Konkrét feladatokban az esély, illetve valószínűség fogalmának értése, a biztos és a lehetetlen esemény felismerése. - Zsebszámológép célszerű használata statisztikai számításokban. - Néhány kiemelkedő magyar matematikus nevének ismerete, esetenként kutatási területének, eredményének megnevezése

3.5. ETIKA

Az etika tantárgy alapvető célja az egyéni és közösségi identitás formálása, stabilizálása, az egyének és a csoportok közti együttműködés megteremtése. Ehhez járulnak hozzá a kulturális hagyományokban gyökerező erkölcsi elvek, társas szabályok megismertetése, az egyén gondolkodásában formálódó, a szocio-emocionális készségek fejlesztése.

A tantárgy magába foglalja az ember fontos viszonyulásait társaihoz, közösségeihez, környezetéhez és önmagához. Ezzel olyan szintézist kínál a tanulónak, amelyben eddigi személyes tapasztalatait és a más területeken megszerzett ismereteket reflektív módon vizsgálja. A tartalom szorosan kötődik más tantárgyak fejlesztési területeihez is.

Az erkölcsi nevelés fő célja a tanuló erkölcsi érzületének és erkölcsi gondolkodásának fejlesztése, a tanuló segítése a társas szabályok, a viselkedésminták azonosításában és saját alakuló értékrendjének tudatosításában. Az egyént és a közösségeket érintő etikai elvek és az ezekből következő kérdések felismerése az árnyalt, a másik ember vagy csoport szempontjait is megértő gondolkodást fejleszti.

Az etika tantárgy felkészíti a tanulót az egyéni életvezetésének és társas környezetének erkölcsi szempontból történő mérlegelésére, miközben saját tudását vizsgálja és fejleszti. Eszközei a kérdezés, a rejtett nézetek és a dilemmák feltárása, az érvelés, a meggyőzés, a meggyőződés, a társadalmi normák és közösségi értékek értelmezése.

A tananyag alapvető értékeket közvetít. Ezek a segítés, megértés, együttérzés, törődés, szabadság, felelősség igazságosság, becsületesség, méltányosság, tolerancia, önazonosság. Ezek a tanuló lelkiismeretének fejlődését szolgálják. A témák feldolgozása a tanulót megfontolt döntésre, kulturált véleményalkotásra és felelős tevékenységre készteti.

A tanulóközösség tevékenységei mintát nyújtanak arra, hogy milyen érzelmi-, érdekkonfliktusok ~~és~~ viselkedésmódok segítik vagy akadályozzák az együttműködést. Az ajánlott tantárgyi tartalmak és tanulói tevékenységek olyan képességeket is fejlesztenek, melyek a tanulót az életvezetésében sikeressé és tudatosabbá, társai és környezete problémái iránt érzékenyebbé tehetik, erősítik identitását, aktív társadalmi cselekvésre késztetik és segítik a nehéz helyzetek megoldásában.

Az etika tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A tantárgy keretében alkalmazott módszerek elősegítik az aktív tanulóvá válást, a tanulás tervezését, az egyéni tanulási stílus kialakítását és a tanulási útvonalak felfedezését, a mérlegelő gondolkodást, a belső motiváción nyugvó cselekvést, a célok elérése iránti elkötelezettséget, a metakognitív stratégiák alkalmazását.

A kommunikációs kompetenciák: A kommunikációs kompetenciák formálása során a tanuló gyakorolja az érzelmek kommunikálásának, az empátián nyugvó értő figyelemnek, az álláspontok asszertív megjelenésének, az erőszakmentes kommunikációnak, valamint a társas konfliktusok kezelésének kommunikációs technikákat igénylő változatait.

A digitális kompetenciák: A digitális kompetenciák fejlesztését támogatja a projektmunkák szervezése, megvalósítása, az elvégzett feladatok digitális eszközökkel történő bemutatása. A virtuális térben kialakult közösségek tagjainak viselkedését befolyásoló etikai szabályok felismerése. A digitális önkifejezés, a közösségi oldalakon történő önmegjelenítés, az információk kezelése. A tartalom digitális megosztásával kapcsolatos etikai kérdések köre számtalan fejlesztési lehetőséget rejt magában.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A gondolkodási készségeket fejlesztik azok a tanulási tevékenységek, amelyek különböző élethelyzetek, információforrások, médiatartalmak elemzését igénylik. A különböző esettanulmányi példákban és a valóságos élethelyzetekben felmerülő etikai problémák, konfliktusok és a szabályok felismerése közben a tanuló elemző, problémamegoldó, mérlegelő gondolkodás alkalmazásával vizsgálja az események bekövetkezésének feltételeit. Átalakítja a szerzett információt, következtetéseket von le, magyarázatot keres, rendszerezést végez.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tantárgy támogatja az önismereten alapuló önszabályozás és önfejlesztés megvalósítását, a lelkiismeretesség, az alkalmazkodóképesség, a kezdeményezőkészség, az elkötelezettség kialakulását, és a teljesítmény javítására való törekvést. A gyakorlatok során az érzelmek felismerésének és kifejezésének, az érzelmi állapotok szabályozásának, a társas helyzetek észlelésének, a konfliktusok kezelésének és a döntéshozatali készségeknek a fejlesztése válik hangsúlyossá.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanulók önállóan vagy csoportosan lehetőséget kapnak kreatív alkotások tervezésére, készítésére, projektfeladatok szervezésére, kivitelezésére. A szocio-emocionális készségek fejlesztése drá-

majátékkal, szerepjátékkal valósul meg, az érzelmek kifejeződése zenei produkciókban, vizuális alkotásokban ölt testet. A tudatosság erősítését segítik elő azok a feladatok, amelyekben kulturális hagyományok megismerésére kerül sor.

Az etika kerettanterv főbb pedagógiai alapelvei:

- A tanulók komplex személyiségfejlesztése, értelmi, érzelmi, társas-lelkületi formálás és a cselekvő magatartásra, viselkedésre buzdítás.
- A teljes személyiség aktivizálása a belső motiváció felkeltése és ébren tartása.
- Célrendszere és ajánlásai élményt adók, személyiséget, meggyőződést formálók.
- A tananyagok kiválasztása és annak megvalósítása során figyelembe veszi az egyes korosztályok tipikus életkori sajátosságait és lehetséges élethelyzeteit. Valamint lehetőséget kíván adni a tanulók és tanulócsoportok egyéni sajátosságai szerinti differenciálásra.
- Az aktív, cselekvő viselkedés, magatartás megélésére ösztönzi a diákokat a különböző élethelyzeteiben.
- Fontosnak tartja a nevelés három színterét (család, iskola, társadalom).
- Ebben a tantervben elsődleges az érzelmi, érzületi nevelés, a morálfejlesztés, amely során a gyermekek cselekedtetése, meggyőződésének formálása elengedhetetlenül szükséges a lelkiismeretes magatartás megszilárdulása érdekében.
- A nevelés mindig egy társadalmi közegben történik, így a nemzeti értékeink megismerése és megőrzése alapfeladat.

Korosztályi adottságaiknál fogva (alsó tagozatos) a gyermekek még nem képesek a tudatosan, teljes felelősséggel meghozott döntések felvállalására, ezért őket folyamatosan tanítani, nevelni, cselekedtetni kell, figyelembe véve a tanulók tipikus és egyéni életkori és fejlődési sajátosságait.

Az etika tanítása nagyfokú empátiát, sokirányú ismeretet, adaptivitási készséget és rugalmasságot igényel a pedagógustól, aki szakmailag is felkészült személy, fejlődés-lélektani, pedagógiai, szakdidaktikai és módszertani ismeretekkel rendelkezik. Tisztában van az alapelvekkel, melyeknek szellemiségében tanít. Együttműködik azokkal, akikkel munkatársi kapcsolatban van (szülők, osztályfőnök, igazgató, tanárok).

3.5.1. 1-2. ÉVFOLYAM

Az alsó tagozat első két évfolyamán az etika tantárgy elsődleges feladata az öntudatos erkölcsi-etikai gondolkodás kialakítása. Továbbá a tanuló önmagáról és közvetlen környezetéről szerzett

ismereteinek tudatossá tétele, a legalapvetőbb szocio-emocionális eszköztárának létrehozása és a szokásszintű viselkedések belsővé válása.

Az érzületi-lelkületi nevelés során figyelembe kell vennünk, hogy a korai iskoláskorban elcsitulnak a viharos ösztöntendenciák, és a tanuló érzelemvilágában is törekszik a felnőtt világ elvárásainak megfelelni. A család, mint az érzelmek legfontosabb biztosítója, továbbra is döntő jelentőségű a számára, de már képes elfogadni a pedagógusok és a kortársak érzelmi megnyilvánulásait. A megterhelő érzelmekkel nem tud egyedül megküzdeni. A gyermekkor meghatározó érzelmei: a szeretet, a biztonság, a bizalom, a félelem. Fontos e korosztály esetében a szülővel, a tanárokkal, a tekintélyszemélyekkel való kapcsolat.

Fontos szempont a tanító nyitott, válaszkész, az őszinte véleménynyilvánítást folyamatosan fenntartó, támogató és tiszteletben tartó pedagógiai attitűdje a tanulók életkori sajátosságainak figyelembevételével. A tanórákon a korosztály képességeihez alkalmazkodva nagyobb súllyal jelennek meg a rajzos, kreatív, mozgásos, dramatikus játékok, helyzetgyakorlatok. Új elem az önmagára figyelő magatartás fejlesztése, az érzések, gondolatok pontos megfogalmazása. Mind az életkor, mind a tantárgy sajátosságai miatt az 1–2. osztályos kerettantervben különös jelentősége van az egyéni különbségeket figyelembe vevő, tanulói sokszínűségre érzékenyen reagáló differenciált bánásmódnak.

Az 1–2. évfolyam kerettanterve a tanulók önmagukhoz való viszonyulására, alapvető önismeretére, valamint elemi környezetükre, a rokoni és kortárskapcsolatok közegére összpontosít. Az első két évfolyamon a társadalmunk kulturális életét alapvetően meghatározó zsidó-keresztény kultúra világképével és szokásrendszerével ismerkednek meg. Ezek az egyházi ünnepkörök és hagyományok közös feldolgozásával valósulnak meg. A tevékenységközpontú, tanulási tapasztalatokra épülő módszerek lehetőséget nyújtanak a személyes véleményalkotásra, a közösséghez tartozás élményének megélésére.

A kerettanterv szerint a tantárgy heti óraszáma: 1, ami 34 óra évi óraszámot jelent. Ebből a kerttanterv 31 órát tölt meg kötelezően előírt tananyagtartalommal**, a szabadon felhasználható (10%) órakeret 3 óra**. Ezt az osztály összetétele, a tanulók képessége alapján illesztheti a pedagógus egy-egy tematikai egységhez.

3.5.2. 1. ÉVFOLYAM

Témakör neve	Javasolt óraszám
1. Éntudat – Önismeret	5
2. Család – Helyem a családban	6

3. Helyem az osztály közösségében	6
4. A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban	5
5. A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében	6
6. Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére	6
Összes óraszám:	**34**

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	**1. Éntudat - Önismeret**	**Órakeret: 5 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- Önismeret o Saját jellemzők; o Külső és belső tulajdonságok azonosítása, azok megítélésformáló ereje; o Saját környezet bemutatása; o Saját szokások azonosítása; - Érzelmek megismerése o Saját alapérzelmek felismerése, szóbeli megfogalmazása; o Gondolatok és érzelmek kifejezése a helyzethez illően; o Kellemes és kellemetlen érzelmeket kiváltó helyzetek felismerése; o Gondolatok és érzelmek kifejezési módjainak gyakorlása; o A veszélyt jelentő helyzetek azonosítása; - Fejlődés o A változások felismerése o A testi és szellemi fejlődés lépéseinek azonosítása o Saját erősségek és fejlesztésre váró területek, a két oldal egyensúlyának megtalálása o Hatékony tanulási technikák és feltételek gyűjtése o Saját tanulási célok és jó szokások meghatározása	

	o Saját viselkedésre vonatkozó reflektálás gyakorlása
Ismeretek / fejlesztési követelmények	
- meggyőződik róla, hogy a hiányosságok javíthatók, a kitűzött célok teljesíthetők; - csoportos tevékenységek keretében felismeri és megjeleníti az alapérzelmeket, az alapérzelmeken kívül is megnevezi a saját érzelmi állapotait; - felismeri, milyen tevékenységeket, helyzeteket kedvel, vagy nem kedvel, azonosítja saját viselkedésének jellemző elemeit. **A témakör tanulása eredményeként a tanuló:** - célokat tűz ki maga elé, és azonosítja a saját céljai eléréséhez szükséges főbb lépéseket; - céljai megvalósítása közben önkontrollt végez.	
Kulcsfogalmak	én, viszonyulás a másik emberhez, érzelem, érzület, öröm, bánat, félelem, harag, otthon, védettség, bizalom, fejlődés, változás, cél, szokás

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	**2. Család – Helyem a családban**	**Órakeret: 6 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- Egészséges életmód o A testi és lelki állapotok néhány fő jellemzőinek azonosítása, az érzelmek hatása a fiziológiai állapotokra o Az egészséges életmód alapelemei, az egészségmegtartó stratégiák ismerete o A biztonság feltételeinek megérzése a mindennapokban o Kellemetlen, bántó, feszült helyzetek azonosítása (a jó és rossz stressz megkülönböztetése) o Helyzetek azonosítása, melyekben segítség nyújtására vagy kérésére van szükség o A tanács, segítség ajánlásának és kérésének módjainak gyakorlása - Családi és tágabb kapcsolatok o Családtagok, családi viszonyok jellemzése o A családtagok közös tevékenységeinek megismerése	

	o Szokások a családban, és azok szerepének felismerése o Ünnepek a családban, a családi ünnepekhez kapcsolódó szokások átélése o A család tágabb kapcsolatrendszerének azonosítása: barátok, szomszédok, távoli rokonok, ismerősök - Érzelmek kifejezése a családban, sorsfordító események o A pozitív, megtartó emberi kapcsolatokban megjelenő esetleges negatív érzelmek felismerése o Módszerek megismerése a negatív érzelmek kezelésére o A családon belüli lehetséges konfliktusok megérzése o Változások, események azonosítása a családban o A szeretet kifejezésének és elfogadásának módjainak gyakorlása
Ismeretek / fejlesztési követelmények	
- felismeri és megnevezi a szűkebb és a tágabb családtagjait, a rokonsági szinteket - azonosítja a családi szerep- és felelősségvállalást - átéli a különböző családi események fontosságát - megérti, elkülöníti a családi és az egyéb ünnepeket, és törekszik az ünnepek előkészületeinek aktív résztvevőjévé válni; - felismeri a családtagokkal és barátokkal kapcsolatos pozitív és negatív érzéseit, törekszik ezek okainak feltárására, kezelésük érdekében erőfeszítéseket tesz. **A témakör tanulása eredményeként a tanuló:** - felismeri a különböző élethelyzetek (pl. új családtag érkezése, egy családtag elvesztése, iskolai siker, kudarc, új barátság, kiközösítés) érzelmi megnyilvánulásait; - megérti a családi szokások jelentőségét a családi összetartozás megélésében és bizalmi kapcsolatainak alakulásában; - képes azonosítani a szeretet és elfogadás jelzéseit; - felismeri az őt ért bántalmazást, ismer néhány olyan segítő bizalmi személyt, akihez segítségért fordulhat.	

Kulcsfogalmak	biztonság, egészség, családtag, rokon, barát, ismerős, hétköznap, hétvége, ünnep, szeretet, tisztelet

Tematikai egység /Fejlesztési célok	**3. Helyem az osztály közösségében**	**Órakeret: 6 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- Kommunikáció o A társas érintkezés és a beszélgetés alapvető szabályainak ismerete o Alapvető testbeszéd-jelzések azonosítása és értelmezése o A verbális és-nonverbális kommunikációs elemek azonosítása, az együttérzés kifejezése o Egyenrangú és kölcsönös kommunikáció, kommunikációt és megértést segítő verbális és non-verbális elemek felismerése - Kortárs kapcsolatok o Kapcsolatok kialakítása, ápolása kortársakkal o A kapcsolatok kialakulását segítő és gátló viselkedési formák megkülönböztetése o A kortárs kapcsolatok minőségének meghatározása, a barátságok jellemzőinek felismerése o A barátság kezdeményezése és ápolása - Konfliktusok o Az elfogadás és az elutasítás jelzéseinek azonosítása o Vita, veszekedés, harag okainak feltárása, a kibékülés, megbeszélés módjai, a megbocsátás elfogadása o Az egyenlőtlen és bántó helyzetek felismerése, és a rájuk való megfelelő reakció tanulása	
Ismeretek / fejlesztési követelmények		
- felméri az osztályközösségben elfoglalt helyét és feladatait; érdeklődésének és tudásának megfelelő feladatot vállal a közös munkában;		

- megkülönbözteti a tiszteletteljes és sértő közlési módokat hagyományos és digitális környezetben egyaránt, véleményét másokat nem bántó módon fejezi ki; - felismeri az együttműködést segítő, vagy akadályozó tevékenységeket, és saját szerepét az együttműködésben; **A témakör tanulása eredményeként a tanuló:** - ismeri, és életkorának megfelelően alkalmazza a beszélgetés alapvető szabályait; - mások helyzetébe tudja képzelni magát, és megérti a másik személy nézőpontját és érzéseit; - különbséget tesz verbális és nem verbális jelzések között, és törekszik ezek értelmezésére; - megkülönbözteti a felnőttekkel és társakkal folytatott interakciós helyzeteket, és azonosítja azok sajátos szabályait; - rendelkezik megfelelő kommunikációs eszköztárral ahhoz, hogy barátsággá alakuló kapcsolatokat kezdeményezzen; - ismeri a testi és érzelmi biztonságra vonatkozó gyermekjogokat.	
Kulcsfogalmak	figyelem, testbeszéd, tisztelet, sértés, vita, harag, kibékülés, elfogadás, megbocsátás, lelkiismeret

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	**4. A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban**	**Órakeret: 5 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- A lakóhely jellemzői o Saját kedvelt helyszínek a lakókörnyezetben, a lakóhelyhez kötődés megfogalmazása o Saját lakóhely néhány nevezetességének, fontos helyeinek, személyeinek megismerése o Felismeri a lakókörnyezet közös gondozásának módjait és fontosságát - Közös ünnepek o Az egyes egyházak ünnepkörei o A nemzeti ünnepek hátterében álló történetek megismerése	

	o Családi, iskolai és nemzeti ünnepek jellegének megkülönböztetése o Az ünnepekhez való saját kapcsolódási pontok keresése (érzelmek, gondolatok, szokások) o Személyes részvétel a közös ünneplés előkészítésében, lebonyolításában - Az együttélés szabályai o A társas szabályok szerepének meghatározása az együttélésben o A szabályszegés következményeinek felismerése o Az osztály életének közös megszervezése, megbeszélési o technikák gyakorlása, kompromisszumos megoldások o felismerése
Ismeretek / fejlesztési követelmények	
- ismeri az állami, nemzeti és vallási ünnepek jelentését, a hozzájuk kapcsolódó jelképeket, valamint az ünnepek közösségmegtartó szerepét; - felismeri a közösségek működésének feltételeit, a kiközösítés jeleit, és erkölcsi érzékenységgel reagál ezekre; - ismer néhány, a közvetlen lakóhelyéhez kapcsolódó, alapvető kulturális és természeti értéket. **A témakör tanulása eredményeként a tanuló:** - érdeklődést mutat Magyarország történelmi emlékei iránt, felismer közülük néhányat; - különböző konkrét helyzetekben azonosítja, és társaival megvitatja a szabályok jelentőségét, megérti a szabályszegés lehetséges következményeit; - az igazságosság és igazságtalanság fogalmát fiktív vagy valós helyzetekhez kapcsolja, véleményt alakít ki ezekről; - felismeri a közösségek működésének feltételeit, és erkölcsi érzékenységgel viszonyul ezekhez.	
Kulcsfogalmak	lakóhely, szabály, alkalmazkodás, egyenlőség, igazságosság, együttműködés, érzelem, büszkeség

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	**5. A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében**	**Órakeret: 6 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- A természet védelme o Példák megfogalmazása ember és természet kapcsolódására o Állatok és növények felelős gondozásának gyakorlása o A saját környezetben található természeti értékek gyűjtése o A természetvédelem fontosságának a felismerése o Veszélyeztetett élőlények és veszélyeztetettségük okainak megismerése o Környezetkárosító cselekvések azonosítása, elkerülése - Környezetvédelem o A fenntarthatóság helye a mindennapi cselekvésben o A szelektív hulladékgyűjtés gyakorlása o A takarékosság elvének elfogadása, megfogalmazása o A környezetkárosító magatartások elkerülési módjainak megismerése o A saját, a természetben tanúsított viselkedésének kontrolálása o Stratégiák kialakítása a környezetkárosító magatartás elkerülésére	
Ismeretek / fejlesztési követelmények		
- felismeri a természet esztétikus rendjét, - megfogalmazza személyes felelősségét a természeti és tárgyi környezet iránt, megoldási javaslatot tesz környezetének fejlesztésére. **A témakör tanulása eredményeként a tanuló:** - felelősséggel gondoskodik háziállatokról vagy a környezetében előforduló állatokról, növényekről;		

- megismer néhány veszélyeztetett fajt, ezek veszélyeztetettségének okait, és megfogalmazza, miért szükséges az élővilág védelme; - fogyasztási szokásaiban példát hoz olyan elemekre, amelyek révén figyelembe vehetők a környezetvédelmi szempontok.	
Kulcsfogalmak	gondozás, gondoskodás, veszélyeztetett, természetvédelem, környezetkárosítás, hulladék, szelektív gyűjtés, környezetvédelem.

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	**6. Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére**	**Órakeret: 6 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- Kérdések a világról o Saját kérdések megfogalmazása az ismeretlenről o A környező világ megismerési módjainak összegyűjtése (megfigyelés, magyarázat, kérdések a tapasztaltabbakhoz, szöveges, filmes források) o Gondolatok megfogalmazása a tapasztalaton túli világról (a gondolkodás, gondviselés, megismerés, képzelet, világmindenség, idő fogalma) - Vallás, hit o Egyházi ünnepkörök és a hozzájuk kapcsolódó népszokások: Mikulás, karácsony, húsvét, pünkösd történetének megismerése (például Jézus születésének története a keresztény vallásokban; a hanuka ünnepe a zsidó vallásban) o A környezetben található egyházak, felekezetek néhány vallási szokásának megismerése - Erkölcs o Az együttélést befolyásoló főbb értékek azonosítása vallási vagy kulturálisan hagyományozott történetekben (bibliai történetek, mesék, mondák) o A szeretet, tisztelet, segítőkészség, türelem megjelenési módjainak felismerése a mindennapokban o Gondolatok megfogalmazása a jóról és a rosszról	

	○ Annak felismerése, hogy az emberek nem egyértelműen jók vagy rosszak, csak a cselekvéseik ítélhetők meg
Ismeretek / fejlesztési követelmények	
- felismeri az olvasott vagy a hallott bibliai tanításokban és más kulturálisan hagyományozott történetekben megjelenő együttélési szabályokat; - megismer többféle, a jelentősebb vallási ünnepekhez kapcsolódó egyházi és kulturális szokást. **A témakör tanulása eredményeként a tanuló:** - megismer néhány fontosabb ünnephez kapcsolódó vallási eseményt és a hozzá kapcsolódó zsidó és keresztény bibliai szövegekre támaszkodó történetet; - a zsidó és keresztény bibliai történetekben, a kulturálisan hagyományozott történetekben megnyilvánuló igazságos és megbocsátó magatartásra, saját életéből példákat hoz.	
Kulcsfogalmak	vallás, hit, egyházi ünnepkörök, népszokások, érték, szeretet, tisztelet, segítőkészség, türelem, jó és rossz.

3.5.3. 2. ÉVFOLYAM

Témakör neve	**Javasolt óraszám**
1. Éntudat – Önismeret	5
2. Család – Helyem a családban	6
3. Helyem az osztály közösségében	6
4. A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban	5
5. A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében	6
6. Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére	6
Összes óraszám:	**34**

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	**1. Éntudat - Önismeret**	**Órakeret: 5 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- Önismeret ○ Saját jellemzők	

	o Külső és belső tulajdonságok azonosítása, azok megítélésformáló ereje o Saját környezet bemutatása o Saját szokások azonosítása - Érzelmek megismerése o Saját alapérzelmek felismerése, szóbeli megfogalmazása o Gondolatok és érzelmek kifejezése a helyzethez illően o Kellemes és kellemetlen érzelmeket kiváltó helyzetek felismerése o Gondolatok és érzelmek kifejezési módjainak gyakorlása o A veszélyt jelentő helyzetek azonosítása - Fejlődés o A változások felismerése o A testi és szellemi fejlődés lépéseinek azonosítása o Saját erősségek és fejlesztésre váró területek, a két oldal egyensúlyának megtalálása o Hatékony tanulási technikák és feltételek gyűjtése o Saját tanulási célok és jó szokások meghatározása o Saját viselkedésre vonatkozó reflektálás gyakorlása
Ismeretek / fejlesztési követelmények	
- meggyőződik róla, hogy a hiányosságok javíthatók, a kitűzött célok teljesíthetők; - csoportos tevékenységek keretében felismeri és megjeleníti az alapérzelmeket, az alapérzelmeken kívül is megnevezi a saját érzelmi állapotait; - felismeri, milyen tevékenységeket, helyzeteket kedvel, vagy nem kedvel, azonosítja saját viselkedésének jellemző elemeit. **A témakör tanulása eredményeként a tanuló:** - célokat tűz ki maga elé, és azonosítja a saját céljai eléréséhez szükséges főbb lépéseket; - céljai megvalósítása közben önkontrollt végez.	
Kulcsfogalmak	én, viszonyulás a másik emberhez, érzelem, érzület, öröm, bánat, félelem, harag, otthon,

	védettség, bizalom, fejlődés, változás, cél, szokás

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	**2. Család – Helyem a családban**	**Órakeret: 6 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- Egészséges életmód o A testi és lelki állapotok néhány fő jellemzőinek azonosítása, az érzelmek hatása a fiziológiai állapotokra o Az egészséges életmód alapelemei, az egészségmegtartó stratégiák ismerete o A biztonság feltételeinek megérzése a mindennapokban o Kellemetlen, bántó, feszült helyzetek azonosítása (a jó és rossz stressz megkülönböztetése) o Helyzetek azonosítása, melyekben segítség nyújtására vagy kérésére van szükség o A tanács, segítség ajánlásának és kérésének módjainak gyakorlása - Családi és tágabb kapcsolatok o Családtagok, családi viszonyok jellemzése o A családtagok közös tevékenységeinek megismerése o Szokások a családban, és azok szerepének felismerése o Ünnepek a családban, a családi ünnepekhez kapcsolódó szokások átélése o A család tágabb kapcsolatrendszerének azonosítása: barátok, szomszédok, távoli rokonok, ismerősök - Érzelmek kifejezése a családban, sorsfordító események o A pozitív, megtartó emberi kapcsolatokban megjelenő esetleges negatív érzelmek felismerése o Módszerek megismerése a negatív érzelmek kezelésére o A családon belüli lehetséges konfliktusok megérzése	

	o Változások, események azonosítása a családban o A szeretet kifejezésének és elfogadásának módjainak gyakorlása
Ismeretek / fejlesztési követelmények	
- felismeri és megnevezi a szűkebb és a tágabb családtagjait, a rokonsági szinteket - azonosítja a családi szerep- és felelősségvállalást - átéli a különböző családi események fontosságát - megérti, elkülöníti a családi és az egyéb ünnepeket, és törekszik az ünnepek előkészületeinek aktív résztvevőjévé válni; - felismeri a családtagokkal és barátokkal kapcsolatos pozitív és negatív érzéseit, törekszik ezek okainak feltárására, kezelésük érdekében erőfeszítéseket tesz. **A témakör tanulása eredményeként a tanuló:** - felismeri a különböző élethelyzetek (pl. új családtag érkezése, egy családtag elvesztése, iskolai siker, kudarc, új barátság, kiközösítés) érzelmi megnyilvánulásait; - megérti a családi szokások jelentőségét a családi összetartozás megélésében és bizalmi kapcsolatainak alakulásában; - képes azonosítani a szeretet és elfogadás jelzéseit; - felismeri az őt ért bántalmazást, ismer néhány olyan segítő bizalmi személyt, akihez segítségért fordulhat.	
Kulcsfogalmak	biztonság, egészség, családtag, rokon, barát, ismerős, hétköznap, hétvége, ünnep, szeretet, tisztelet

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	**3. Helyem az osztály közösségében**	**Órakeret: 6 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- Kommunikáció o A társas érintkezés és a beszélgetés alapvető szabályainak ismerete o Alapvető testbeszéd-jelzések azonosítása és értelmezése o A verbális és ~~n~~onverbális kommunikációs elemek azonosítása, az együttérzés kifejezése	

	○ Egyenrangú és kölcsönös kommunikáció, kommunikációt és megértést segítő verbális és non-verbális elemek felismerése - Kortárs kapcsolatok ○ Kapcsolatok kialakítása, ápolása kortársakkal ○ A kapcsolatok kialakulását segítő és gátló viselkedési formák megkülönböztetése ○ A kortárs kapcsolatok minőségének meghatározása, a barátságok jellemzőinek felismerése ○ A barátság kezdeményezése és ápolása - Konfliktusok ○ Az elfogadás és az elutasítás jelzéseinek azonosítása ○ Vita, veszekedés, harag okainak feltárása, a kibékülés, megbeszélés módjai, a megbocsátás elfogadása ○ Az egyenlőtlen és bántó helyzetek felismerése, és a rájuk való megfelelő reakció tanulása
Ismeretek / fejlesztési követelmények	
- felméri az osztályközösségben elfoglalt helyét és feladatait; érdeklődésének és tudásának megfelelő feladatot vállal a közös munkában; - megkülönbözteti a tiszteletteljes és sértő közlési módokat hagyományos és digitális környezetben egyaránt, véleményét másokat nem bántó módon fejezi ki; - felismeri az együttműködést segítő, vagy akadályozó tevékenységeket, és saját szerepét az együttműködésben; **A témakör tanulása eredményeként a tanuló:** - ismeri, és életkorának megfelelően alkalmazza a beszélgetés alapvető szabályait; - mások helyzetébe tudja képzelni magát, és megérti a másik személy nézőpontját és érzéseit; - különbséget tesz verbális és nem verbális jelzések között, és törekszik ezek értelmezésére; - megkülönbözteti a felnőttekkel és társakkal folytatott interakciós helyzeteket, és azonosítja azok sajátos szabályait;	

- rendelkezik megfelelő kommunikációs eszköztárral ahhoz, hogy barátsággá alakuló kapcsolatokat kezdeményezzen; - ismeri a testi és érzelmi biztonságra vonatkozó gyermekjogokat.	
Kulcsfogalmak	figyelem, testbeszéd, tisztelet, sértés, vita, harag, kibékülés, elfogadás, megbocsátás, lelkiismeret

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	**4. A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban**	**Órakeret: 5 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- A lakóhely jellemzői o Saját kedvelt helyszínek a lakókörnyezetben, a lakóhelyhez kötődés megfogalmazása o Saját lakóhely néhány nevezetességének, fontos helyeinek, személyeinek megismerése o Felismeri a lakókörnyezet közös gondozásának módjait és fontosságát - Közös ünnepek o Az egyes egyházak ünnepkörei o A nemzeti ünnepek hátterében álló történetek megismerése o Családi, iskolai és nemzeti ünnepek jellegének megkülönböztetése o Az ünnepekhez való saját kapcsolódási pontok keresése (érzelmek, gondolatok, szokások) o Személyes részvétel a közös ünneplés előkészítésében, lebonyolításában - Az együttélés szabályai o A társas szabályok szerepének meghatározása az együttélésben o A szabályszegés következményeinek felismerése	

	○ Az osztály életének közös megszervezése, megbeszélési technikák gyakorlása, kompromisszumos megoldások felismerése
Ismeretek / fejlesztési követelmények	
- ismeri az állami, nemzeti és vallási ünnepek jelentését, a hozzájuk kapcsolódó jelképeket, valamint az ünnepek közösségmegtartó szerepét; - felismeri a közösségek működésének feltételeit, a kiközösítés jeleit, és erkölcsi érzékenységgel reagál ezekre; - ismer néhány, a közvetlen lakóhelyéhez kapcsolódó, alapvető kulturális és természeti értéket. **A témakör tanulása eredményeként a tanuló:** - érdeklődést mutat Magyarország történelmi emlékei iránt, felismer közülük néhányat; - különböző konkrét helyzetekben azonosítja, és társaival megvitatja a szabályok jelentőségét, megérti a szabályszegés lehetséges következményeit; - az igazságosság és igazságtalanság fogalmát fiktív vagy valós helyzetekhez kapcsolja, véleményt alakít ki ezekről; - felismeri a közösségek működésének feltételeit, és erkölcsi érzékenységgel viszonyul ezekhez.	
Kulcsfogalmak	lakóhely, szabály, alkalmazkodás, egyenlőség, igazságosság, együttműködés, érzelem, büszkeség

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	**5. A természet rendjének** megőrzése a **fenntarthatóság érdekében**	**Órakeret: 6 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- A természet védelme ○ Példák megfogalmazása ember és természet kapcsolódására ○ Állatok és növények felelős gondozásának gyakorlása ○ A saját környezetben található természeti értékek gyűjtése ○ A természetvédelem fontosságának a felismerése	

	o Veszélyeztetett élőlények és veszélyeztetettségük okainak megismerése o Környezetkárosító cselekvések azonosítása, elkerülése - Környezetvédelem o A fenntarthatóság helye a mindennapi cselekvésben o A szelektív hulladékgyűjtés gyakorlása o A takarékosság elvének elfogadása, megfogalmazása o A környezetkárosító magatartások elkerülési módjainak megismerése o A saját, a természetben tanúsított viselkedésének kontrolálása o Stratégiák kialakítása a környezetkárosító magatartás elkerülésére
Ismeretek / fejlesztési követelmények	
- felismeri a természet esztétikus rendjét, - megfogalmazza személyes felelősségét a természeti és tárgyi környezet iránt, megoldási javaslatot tesz környezetének fejlesztésére. **A témakör tanulása eredményeként a tanuló:** - felelősséggel gondoskodik háziállatokról vagy a környezetében előforduló állatokról, növényekről; - megismer néhány veszélyeztetett fajt, ezek veszélyeztetettségének okait, és megfogalmazza, miért szükséges az élővilág védelme; - fogyasztási szokásaiban példát hoz olyan elemekre, amelyek révén figyelembe vehetők a környezetvédelmi szempontok	
Kulcsfogalmak	gondozás, gondoskodás, veszélyeztetett, természetvédelem, környezetkárosítás, hulladék, szelektív gyűjtés, környezetvédelem
Tematikai egység/ Fejlesztési célok	**6. Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére** — **Órakeret: 6 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- Kérdések a világról o Saját kérdések megfogalmazása az ismeretlenről

	o A környező világ megismerési módjainak összegyűjtése (megfigyelés, magyarázat, kérdések a tapasztaltabbakhoz, szöveges, filmes források) o Gondolatok megfogalmazása a tapasztalaton túli világról (a gondolkodás, gondviselés, megismerés, képzelet, világmindenség, idő fogalma) - Vallás, hit o Egyházi ünnepkörök és a hozzájuk kapcsolódó népszokások: Mikulás, karácsony, húsvét, pünkösd történetének megismerése (például Jézus születésének története a keresztény vallásokban; a hanuka ünnepe a zsidó vallásban) o A környezetben található egyházak, felekezetek néhány vallási szokásának megismerése - Erkölcs o Az együttélést befolyásoló főbb értékek azonosítása vallási vagy kulturálisan hagyományozott történetekben (bibliai történetek, mesék, mondák) o A szeretet, tisztelet, segítőkészség, türelem megjelenési módjainak felismerése a mindennapokban o Gondolatok megfogalmazása a jóról és a rosszról o Annak felismerése, hogy az emberek nem egyértelműen jók vagy rosszak, csak a cselekvéseik ítélhetők meg
Ismeretek / fejlesztési követelmények	
- felismeri az olvasott vagy a hallott bibliai tanításokban és más kulturálisan hagyományozott történetekben megjelenő együttélési szabályokat; - megismer többféle, a jelentősebb vallási ünnepekhez kapcsolódó egyházi és kulturális szokást. **A témakör tanulása eredményeként a tanuló:** - megismer néhány fontosabb ünnephez kapcsolódó vallási eseményt és a hozzá kapcsolódó zsidó és keresztény bibliai szövegekre támaszkodó történetet;	

- a zsidó és keresztény bibliai történetekben, a kulturálisan hagyományozott történetekben megnyilvánuló igazságos és megbocsátó magatartásra, saját életéből példákat hoz.	
Kulcsfogalmak	vallás, hit, egyházi ünnepkörök, népszokások, érték, szeretet, tisztelet, segítőkészség, türelem, jó és rossz.

3.5.4. 3-4. ÉVFOLYAM

Az alsó tagozat 3–4. évfolyamán az etika tantárgy célkitűzése a korábbi években megalapozott ismeretek elmélyítése, a készségek továbbfejlesztése; a felvetett témákban való alaposabb elmélyülés. A reális énkép kialakítására építve megkezdődhet a személyes erősségek és hiányosságok feltérképezése és alakítása; a szocio-emocionális készségek tudatos fejlesztése és a tanulót közvetlenül körülvevő társadalmi közegek után a tágabb környezet etikai szempontú vizsgálata és megértése.

A 3–4. évfolyamon folytatódik a zsidó-keresztén-keresztyén erkölcsi értékrend alapozása, a tanulók által képviselt értékek személyre szabott mintázatának kialakulása. A lelki én, a lelkiismeret kialakulása révén a tanulók már képesek megérteni viszonylag ellentmondásos érzelmeket és tulajdonságokat is; empatikus képességük fejlődésével pedig egyre inkább képesek mások élethelyzetének megértésére. Felerősödik a kortársak hatása, de még a pedagógus által közvetített értékeket tekintik mérvadónak. A pedagógus feladata ebben az időszakban a csoportok értékrendbeli azonosítása a szélsőségek elkerülése, valamint a tanulókkal együtt a megismert közegek kereteinek kibővítése, az eddig alapszinten ismert és alkalmazott viselkedési minták szélesebb körben való alkalmazhatósága. A 3–4. évfolyamon fontos szerepet kapnak a tanulók önszerveződési folyamatai, saját kitűzött fejlődési céljai, valamint az azok megvalósításához vezető út megtervezése, és ennek pedagógusi nyomon követése. A pedagógus feladata ebben az életkorban az érzékenyítés, a tanulók személyes véleményére és tapasztalataira vonatkozó elfogadás és nyitottság, a társadalmi felelősségvállalás modellálása. Az alkalmazott pedagógiai módszerekben a szóbeli kifejezőkészség és az öntudatosság fejlődésével fokozatosan bővül a szóbeli, majd írásbeli feladatok köre, ugyanakkor fontos, hogy legyenek cselekedeteken alapuló, dramatikus és kreativitást igénylő, alkotó feladatok is a tanórákon.

A 3–4. évfolyamokon előtérbe kerül a hithez kapcsolódó alapvető erkölcsi értékrend megismerése, megértése és belsővé tétele is. Lényege, hogy a tanulók számára nyilvánvalóvá váljon: az alapvető értékek eredete, forrásai és ezek belsővé válása tovább formálhatja spirituális világké-

püket is. A pedagógiai munka fontos eleme a tanulók önálló kötelezettségtudatának, akaratere-jének és öntevékenységének fejlesztése; a szorgalom, kitartás és felelősségvállalás autonóm erkölcsi értékrendbe való beépülésének előmozdítása. Az alsó tagozat 3–4. évfolyamán a korábbi években megalapozott normatív erkölcsi gondolkodás, önismeret, érzelmi intellektus, spirituális világkép és társas felelősségvállalás tovább fejlődik, elmélyül, az értékrend stabilizálódik, ennek következtében a tanulók egyre határozottabban nyilvánítják ki saját véleményüket, egyre megalapozottabban hoznak döntéseket.

A kerettanterv szerint a tantárgy heti óraszáma: 1, ami 34 óra évi óraszámot jelent. Ebből a kerttanterv 31 órát tölt meg kötelezően előírt tananyagtartalommal**, a szabadon felhasználható (10%) órakeret 3 óra**. Ezt az osztály összetétele, a tanulók képessége alapján illeszthető a pedagógus egy-egy tematikai egységhez.

3.5.5. 3. ÉVFOLYAM

Témakör neve	Javasolt óraszám
1. Éntudat – Önismeret	5
2. Család – Helyem a családban	6
3. Helyem az osztály közösségében	6
4. A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban	5
5. A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében	6
6. Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére	6
Összes óraszám:	**34**

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	**1. Éntudat – Önismeret**	**Órakeret: 5 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- Önismeret o Saját főbb testi tulajdonságok és személyiségjegyek azonosítása, az önészlelés és a környezettől érkező jelzések értelmezése o Annak felismerése, hogy minden embernek vannak erősségei és fejleszthető területei o Saját fejlődési folyamatok észlelése, jellemzése	

	o Önfegyelem gyakorlása - Érzelmek kezelése o Az alapérzelmeken túlmutató kellemes és kellemetlen érzelmeket kiváltó helyzetek felismerése, az ezekre adott társadalmilag elfogadható reakciók gyakorlása o Az önuralom fejlesztése, és cselekvési készletének megismerése o Az érzelmek konstruktív kifejezési módjai és egyénspecifikus érzelemszabályozási stratégiák kialakítása. - Célok és tervek o Saját vágyak és célok megfogalmazása és ezek elkülönítése o Terv kialakítása egy saját cél elérése érdekében: cselekvéses feladatok, tervszerű lépések meghatározása, a haladás ellenőrzése és értékelése o Önmotiváló és önjutalmazási stratégiák megismerése, a kitűzött cél és a valósan elért eredmény összehasonlítása - Siker és kudarc értelmezése o A kitartás és a pozitív viszonyulás megtartása kudarc esetén is, annak felismerése, hogy a kudarcból levont következtetések is az egyén fejlődését szolgálják o Reális és irreális célok felismerése, a vágyak és célok összefüggéseinek feltárása o Személyes példaképek kiválasztása
Ismeretek / fejlesztési követelmények	
- meggyőződik róla, hogy a hiányosságok javíthatók, a gyengeségek fejleszthetők, és teljesíthető rövid távú célokat tűz maga elé saját tudásának és képességeinek fejlesztése céljából. **A témakör tanulása eredményeként a tanuló:**	

- csoportos tevékenységek keretében felismeri és megjeleníti az alapérzelmeket, az alapérzelmeken kívül is felismeri és megnevezi a saját érzelmi állapotait; - felismeri, milyen tevékenységeket, helyzeteket kedvel, vagy nem kedvel, azonosítja saját viselkedésének jellemző elemeit; - célokat tűz ki maga elé, és azonosítja a saját céljai eléréséhez szükséges főbb lépéseket; - céljai megvalósítása közben önkontrollt végez, siker esetén önjutalmazást gyakorol.	
Kulcsfogalmak	tulajdonság, érzelem, önuralom, vágy, terv, siker, eredmény, meggyőződés, példakép

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	**2. Család – Helyem a családban**	**Órakeret: 6 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- Egészség-biztonság o A testi és lelki egészség jellemzőinek megismerése, az egészségmegőrzés főbb lehetőségeinek feltárása o Stresszhelyzetek azonosítása saját példákon keresztül, jó és rossz stressz megkülönböztetése, a stressz- és indulatkezelés tudatos alkalmazása az azt megkívánó helyzetekben o A bántalmazás felismerése, megelőzése, az elérhető segítő személyek és szervezetek azonosítása o A kiközösítés azonosítása, elhárításának és megelőzésének lehetőségei o Annak megértése, hogy mindenkinek joga van a biztonsághoz és az emberi méltósághoz - Családok o Ismerkedés a saját család múltjával, az idősebb generációk életével o Családi hagyományok azonosítása, családi ünnepek megtartása o Érzelmi kötelékek a családon belül, az összetartozás jeleinek felismerése o Saját szerep vállalása az ünnepek előkészítésében és megtartásában	

	- Családi élet o Saját szerepvállalás azonosítása a család mindennapjaiban o A gyermekek és felnőttek feladatai o Saját tettekért való felelősségvállalás, a következmények elfogadása o A „szabad”, „lehet” és „kell” értelmezése o Az együttérzés, empátia, a kommunikáció módjainak gyakorlása o A családtagok egymásrautaltsága, közös feladatok azonosítása, a részvállalás szükségszerűségének felismerése

Ismeretek / fejlesztési követelmények

- ismeri a család testi, lelki -védelemmel kapcsolatos feladatait
- motivált az őt érintő problémák megoldáskeresésében;
- saját maga is keres módszereket a stresszhelyzetben keletkezett negatív érzelmek, gondolatok és tettek kezeléséhez;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a családi biztonság kereteit az őt ért bántalmazást, ismer néhány olyan segítő bizalmi személyt, akihez segítségért fordulhat;
- felismeri a különböző élethelyzetek (pl.: új családtag érkezése, egy családtag elvesztése, iskolai siker, kudarc, új barátság, kiközösítés) érzelmi megnyilvánulásait
- megérti az ünneplés jelentőségét, elkülöníti a családi és az egyéb ünnepeket, és törekszik az ünnepek előkészületeinek aktív résztvevőjévé válni;
- megérti a családi szokások jelentőségét a családi összetartozás megélésében és bizalmi kapcsolatainak alakulásában, természetesnek tartja ezek különbözőségét;
- felismeri a családtagokkal és barátokkal kapcsolatos pozitív és negatív érzéseit, törekszik ezek okainak feltárására, kezelésük érdekében erőfeszítéseket tesz;
- képes azonosítani a szeretet és elfogadás jelzéseit.

Kulcsfogalmak	együttérzés, bizalom, közösség, felelősség, következmény, feladatmegosztás, joga van

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	**3. Helyem az osztály közösségében**	**Órakeret: 6 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- Kommunikáció o A kommunikációban részt vevő partnerek nézőpontjának megismerése, a megértésre törekvés eszközeinek használata o Az indulatszabályozás, a türelem, a másik fél érzelmeinek és véleményének tiszteletben tartása o A többszereplős kommunikációban fellépő félreértés felismerése, tisztázó kérdések megfogalmazása o Ismerkedés az erőszakmentes kommunikációval: az értő figyelem és az én-közlés o Verbális és non-verbális jelzések közötti ellentmondás felismerése o Az érvelés szabályainak megismerése - Kortárs kapcsolatok o Kölcsönös és megtartó kortárs kapcsolatok kezdeményezése és fenntartása o A barátság kialakulásához szükséges személyes preferenciák azonosítása, a visszautasítás feldolgozása o Az előítélet felismerése és a bizalom feltételei o A társak megismerésének módjai o Saját kapcsolatok véleményezése, a kapcsolatok jobbításának lehetőségei - Jogok, szabályok o Néhány alapvető gyermeki jog megismerése o A gyermekek joggyakorlásában részt vevő felnőttek, az alapjogok elérésének különböző módjai o Az alapvető gyermeki jogok sérülésének felismerése, a segítségkérés lehetőségei o Megérti, hogy a tanulás jog és kötelesség	

Ismeretek / fejlesztési követelmények	
- felméri az osztályközösségben elfoglalt helyét és feladatait; érdeklődésének és tudásának megfelelő feladatot vállal a közös munkában - megkülönbözteti a sértő és tiszteletteljes közlési módokat hagyományos és digitális környezetben egyaránt; saját érdekeit és véleményét másokat nem bántó módon fejezi ki; - felismeri az együttműködést segítő vagy akadályozó tevékenységeket és saját szerepét az együttműködésben. **A témakör tanulása eredményeként a tanuló:** - ismeri, és életkorának megfelelően alkalmazza a beszélgetés alapvető szabályait; - mások helyzetébe tudja képzelni magát, és megérti a másik személy nézőpontját és érzéseit; - különbséget tesz verbális és nem verbális jelzések között, és törekszik ezek értelmezésére; - megkülönbözteti a felnőttekkel és társakkal folytatott interakciós helyzeteket, és azonosítja azok sajátos szabályait; - rendelkezik megfelelő kommunikációs eszköztárral ahhoz, hogy barátsággá alakuló kapcsolatokat kezdeményezzen; - társas kapcsolatait a bizalom, szeretet, együttműködés és felelősség szempontjából vizsgálja és értelmezi;	
Kulcsfogalmak	megértés, ismerős, barát, kortárs, vélemény, türelem, jog és kötelesség

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	**4. A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban**	**Órakeret: 5 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- Teremtett értékek o A lakóhely, a nemzet legfőbb természeti, épített, művészeti értékei és történelmi helyei o Főbb nemzetiségek és hagyományaik a lakókörnyezetben o Ismerkedés más népek életmódjával, szokásaival o A tárgyak és technológiák szerepe az életmódban	

	o Az újítás és a kreativitás, mint a teremtett értékek megőrzésének, fejlesztésének alapja - Közösség o A társas szabályok értelme, célja, értelmezése o Közösségi szabályalkotási és -értékelési technikák alkalmazása o A befogadó és együttműködő közösség jellemzőinek feltárása o Az együttműködés, felelősségvállalás, feladatvállalás alapelveinek átélése o Az ünneplés közösségformáló ereje o A másokért és a közösségért végzett tevékenységek formái o A nehéz helyzetben lévők közös segítése - Jog és biztonság o A tárgyi és szellemi tulajdon és az ahhoz való jog fogalmai o A személyiségi jogok érvényesülése és sérelme a virtuális és valós térben o A virtuális térben való viselkedés biztonsági szabályai
Ismeretek / fejlesztési követelmények	
- ismeri az állami, nemzeti és egyházi ünnepkörök jelentőségét, a hozzájuk kapcsolódó jelképeket, valamint az ünnepek közösségmegtartó szerepét; - felismeri a közösségek működésének feltételeit, a kiközösítés jeleit, és erkölcsi érzékenységgel reagál ezekre. **A témakör tanulása eredményeként a tanuló:** - ismeri a közvetlen lakóhelyéhez kapcsolódó legfontosabb kulturális és természeti értékeket, ezekről képes ismereteket rendszerezni; - érdeklődést mutat a nemzet történelmi emlékei iránt, ismer közülük néhányat; - ismereteket szerez a Kárpát-medencében élő magyarokról, Magyarországon élő nemzetiségekről, népcsoportokról, valamint az európai népek közös alapkultúrájáról;	

- különböző kontextusokban azonosítja és társaival megvitatja az együttélési alapszabályok jelentőségét, megfogalmazza a szabályszegés következményeit; - ismeri a testi és érzelmi biztonságra vonatkozó gyermeki szükségleteket; - tájékozott a gyermeki jogokról, ennek családi, iskolai és iskolán kívüli következményeiről, a gyermekek és felnőttek ezzel kapcsolatos kötelességeiről; - mérlegeli az igazságosság és igazságtalanság fogalmát, a valós helyzetekben véleményt alakít ki ezekről.		
Kulcsfogalmak	hagyomány, tulajdon, ünnep, egyházi ünnep, természeti érték, történelmi érték, szabályalkotás, együttműködés, befogadás, felelősségvállalás	
Tematikai egység/ Fejlesztési célok	**5. A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében**	**Órakeret: 6 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- Környezetszennyezés o A környezetszennyezés jelensége, fő területei, hatása a Föld, az élőlények, köztük az ember életére o Az élet védelmének és a felelősségvállalás etikai elvének megismerése o A környezetszennyezés és a fajok pusztulása közötti összefüggés felismerése - Környezetvédelem o A környezetvédelem főbb szempontjai o A fenntartható életvitel néhány alapelve és azok figyelembevétele a saját döntések és választások során o Pazarlás és annak mérséklése, felesleges tárgyak és a mértékletes fogyasztási szokások o A hulladék és a szemét fogalma, a hulladék-újrahasznosítás o Cselekvési minták és újítások megismerése a környezet megújítása, szépítése, élhetőbbé tétele érdekében o Személyes és közös lista készítése a megőrzendő kulturális és természeti értékekről	

Ismeretek / fejlesztési követelmények	
- megfogalmazza személyes felelősségét a természeti és tárgyi környezet iránt, megoldási javaslatot tesz környezetének megőrzésére, esztétikus fejlesztésére. - felismeri az ökológiai, ökonómiai egyensúly hétköznapi szükségességét **A témakör tanulása eredményeként a tanuló:** - felismeri, hogy miért szükséges az élővilág védelme; minderről képes információt gyűjteni fizikai és digitális környezetben is; - fogyasztási szokásaiban példát hoz olyan elemekre, amelyek révén figyelembe vehetők a környezetvédelmi szempontok, és felhívja társai figyelmét is ezekre.	
Kulcsfogalmak	környezetszennyezés, környezettudatosság, újrahasznosítás, fejlődés, mértékletesség, környezetvédelem, teremtett rend, természeti érték

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	**6. Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére**	**Órakeret: 6 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- Kérdések a világról o A környező világ megismerésének lehetőségei o A hitbeli, és az erkölcsi tartalmú ítéletek értelmezése o A lelkiismeret működésének jelei, erkölcsi értékek a mindennapokban: a tisztelet, a becsületesség, a mértéktartás, a felelősség, az akaraterő, az önbecsülés erényei - Vallás o A zsidó-keresztény kultúrkör teremtéstörténete, és világképe o Alapvető egyházi ünnepkörök és a hozzájuk kapcsolódó vallási szokások, események: a karácsonyi, a húsvéti és pünkösdi ünnepkör (például halál, az élet és az újjászületés értelmezése a keresztény vallásokban, ünnepek a zsidó vallásban) o Személyes meggyőződés és hit jelentése o Az azonos hittel rendelkezők közössége	

	- Értékek a vallási történetekben o A hit, a vallás által közvetített alapvető emberi értékek értelmezése (önzetlenség, igazságosság, megbocsátás, jótékonykodás), az életünket vezérlő aranyszabályok, példázatok megismerése (a tékozló fiú története, a magvető példázata, a talentumokról szóló példabeszéd) o A vallási történetekben gyökerező erkölcsi értékek és tanítás megfogalmazása
Ismeretek / fejlesztési követelmények	
- azonosítja az olvasott vagy a hallott zsidó és keresztény bibliai tanításokban vagy más kulturálisan hagyományozott történetekben megjelenő együttélési szabályokat; - megérti, értelmei az európai, a nemzeti kultúra eredetét, forrását. **A témakör tanulása eredményeként a tanuló:** - értelmezi a „jó” és a „rossz”, helyes és helytelen közötti különbségeket, azokat konkrét példákon keresztül alkalmazza, és megoldási javaslatokat fogalmaz meg a helytelen viszonyulásokkal kapcsolatban; - megismer az egyes egyházak ünnepköreihez kapcsolódó alapvető vallási, kulturális eseményeket és a hozzá kapcsolódó zsidó és keresztény bibliai szövegekre támaszkodó történeteteket; - megismer az egyes egyházi ünnepkörökhöz (karácsony, húsvét, pünkösd, hanuka, pészah) kapcsolódó tartalmakat, jelképeket, szokásokat, néphagyományokat - a zsidó és keresztény bibliai történetekben, kulturálisan hagyományozott történetekben megnyilvánuló igazságos és megbocsátó magatartásra saját életéből példákat hoz.	
Kulcsfogalmak	érték, önzetlenség, mértékletesség, igazságosság, megbocsátás, lelkiismeret, világkép, Isten, élet, halál

3.5.6. 4. ÉVFOLYAM

Témakör neve	Javasolt óraszám
1. Éntudat – Önismeret	5
2. Család – Helyem a családban	6
3. Helyem az osztály közösségében	6

4. A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban	5
5. A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében	6
6. Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére	6
Összes óraszám:	**34**

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	**1. Éntudat – Önismeret**	**Órakeret: 5 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- Önismeret o Saját főbb testi tulajdonságok és személyiségjegyek azonosítása, az önészlelés és a környezettől érkező jelzések értelmezése o Annak felismerése, hogy minden embernek vannak erősségei és fejleszthető területei o Saját fejlődési folyamatok észlelése, jellemzése o Önfegyelem gyakorlása - Érzelmek kezelése o Az alapérzelmeken túlmutató kellemes és kellemetlen érzelmeket kiváltó helyzetek felismerése, az ezekre adott társadalmilag elfogadható reakciók gyakorlása o Az önuralom fejlesztése, és cselekvési készletének megismerése o Az érzelmek konstruktív kifejezési módjai és egyénspecifikus érzelemszabályozási stratégiák kialakítása. - Célok és tervek o Saját vágyak és célok megfogalmazása és ezek elkülönítése o Terv kialakítása egy saját cél elérése érdekében: cselekvéses feladatok, tervszerű lépések meghatározása, a haladás ellenőrzése és értékelése	

	o Önmotiváló és önjutalmazási stratégiák megismerése, a kitűzött cél és a valósan elért eredmény összehasonlítása - Siker és kudarc értelmezése o A kitartás és a pozitív viszonyulás megtartása kudarc esetén is, annak felismerése, hogy a kudarcból levont következtetések is az egyén fejlődését szolgálják o Reális és irreális célok felismerése, a vágyak és célok összefüggéseinek feltárása o Személyes példaképek kiválasztása
Ismeretek / fejlesztési követelmények	
- meggyőződik róla, hogy a hiányosságok javíthatók, a gyengeségek fejleszthetők, és teljesíthető rövid távú célokat tűz maga elé saját tudásának és képességeinek fejlesztése céljából. **A témakör tanulása eredményeként a tanuló:** - csoportos tevékenységek keretében felismeri és megjeleníti az alapérzelmeket, az alapérzelmeken kívül is felismeri és megnevezi a saját érzelmi állapotait; - felismeri, milyen tevékenységeket, helyzeteket kedvel, vagy nem kedvel, azonosítja saját viselkedésének jellemző elemeit; - célokat tűz ki maga elé, és azonosítja a saját céljai eléréséhez szükséges főbb lépéseket; - céljai megvalósítása közben önkontrollt végez, siker esetén önjutalmazást gyakorol.	
Kulcsfogalmak	tulajdonság, érzelem, önuralom, vágy, terv, siker, eredmény, meggyőződés, példakép

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	**2. Család – Helyem a családban**	**Órakeret: 6 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- Egészség-biztonság o A testi és lelki egészség jellemzőinek megismerése, az egészségmegőrzés főbb lehetőségeinek feltárása o Stresszhelyzetek azonosítása saját példákon keresztül, jó és rossz stressz megkülönböztetése, a stressz-	

	és indulatkezelés tudatos alkalmazása az azt megkívánó helyzetekben o A bántalmazás felismerése, megelőzése, az elérhető segítő személyek és szervezetek azonosítása o A kiközösítés azonosítása, elhárításának és megelőzésének lehetőségei o Annak megértése, hogy mindenkinek joga van a biztonsághoz és az emberi méltósághoz - Családok o Ismerkedés a saját család múltjával, az idősebb generációk életével o Családi hagyományok azonosítása, családi ünnepek megtartása o Érzelmi kötelékek a családon belül, az összetartozás jeleinek felismerése o Saját szerep vállalása az ünnepek előkészítésében és megtartásában - Családi élet o Saját szerepvállalás azonosítása a család mindennapjaiban o A gyermekek és felnőttek feladatai o Saját tettekért való felelősségvállalás, a következmények elfogadása o A „szabad”, „lehet” és „kell” értelmezése o Az együttérzés, empátia, a kommunikáció módjainak gyakorlása o A családtagok egymásrautaltsága, közös feladatok azonosítása, a részvállalás szükségszerűségének felismerése
Ismeretek / fejlesztési követelmények	
- ismeri a család testi, lelki -védelemmel kapcsolatos feladatait - motivált az őt érintő problémák megoldáskeresésében;	

- saját maga is keres módszereket a stresszhelyzetben keletkezett negatív érzelmek, gondolatok és tettek kezeléséhez; **A témakör tanulása eredményeként a tanuló:** - ismeri a családi biztonság kereteit az őt ért bántalmazást, ismer néhány olyan segítő bizalmi személyt, akihez segítségért fordulhat; - felismeri a különböző élethelyzetek (pl.: új családtag érkezése, egy családtag elvesztése, iskolai siker, kudarc, új barátság, kiközösítés) érzelmi megnyilvánulásait - megérti az ünneplés jelentőségét, elkülöníti a családi és az egyéb ünnepeket, és törekszik az ünnepek előkészületeinek aktív résztvevőjévé válni; - megérti a családi szokások jelentőségét a családi összetartozás megélésében és bizalmi kapcsolatainak alakulásában, természetesnek tartja ezek különbözőségét; - felismeri a családtagokkal és barátokkal kapcsolatos pozitív és negatív érzéseit, törekszik ezek okainak feltárására, kezelésük érdekében erőfeszítéseket tesz; - képes azonosítani a szeretet és elfogadás jelzéseit.	
Kulcsfogalmak	együttérzés, bizalom, közösség, felelősség, következmény, feladatmegosztás, joga van

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	**3. Helyem az osztály közösségében**	**Órakeret: 6 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- Kommunikáció o A kommunikációban részt vevő partnerek nézőpontjának megismerése, a megértésre törekvés eszközeinek használata o Az indulatszabályozás, a türelem, a másik fél érzelmeinek és véleményének tiszteletben tartása o A többszereplős kommunikációban fellépő félreértés felismerése, tisztázó kérdések megfogalmazása o Ismerkedés az erőszakmentes kommunikációval: az értő figyelem és az én-közlés o Verbális és non-verbális jelzések közötti ellentmondás felismerése o Az érvelés szabályainak megismerése - Kortárs kapcsolatok	

	o Kölcsönös és megtartó kortárs kapcsolatok kezdeményezése és fenntartása o A barátság kialakulásához szükséges személyes preferenciák azonosítása, a visszautasítás feldolgozása o Az előítélet felismerése és a bizalom feltételei o A társak megismerésének módjai o Saját véleményezése, a kapcsolatok jobbításának lehetőségei - Jogok, szabályok o Néhány alapvető gyermeki jog megismerése o A gyermekek joggyakorlásában részt vevő felnőttek, az alapjogok elérésének különböző módjai o Az alapvető gyermeki jogok sérülésének felismerése, a segítségkérés lehetőségei o Megérti, hogy a tanulás jog és kötelesség

Ismeretek / fejlesztési követelmények

- felméri az osztályközösségben elfoglalt helyét és feladatait; érdeklődésének és tudásának megfelelő feladatot vállal a közös munkában
- megkülönbözteti a sértő és tiszteletteljes közlési módokat hagyományos és digitális környezetben egyaránt; saját érdekeit és véleményét másokat nem bántó módon fejezi ki;
- felismeri az együttműködést segítő vagy akadályozó tevékenységeket és saját szerepét az együttműködésben.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri, és életkorának megfelelően alkalmazza a beszélgetés alapvető szabályait;
- mások helyzetébe tudja képzelni magát, és megérti a másik személy nézőpontját és érzéseit;
- különbséget tesz verbális és nem verbális jelzések között, és törekszik ezek értelmezésére;
- megkülönbözteti a felnőttekkel és társakkal folytatott interakciós helyzeteket, és azonosítja azok sajátos szabályait;
- rendelkezik megfelelő kommunikációs eszköztárral ahhoz, hogy barátsággá alakuló kapcsolatokat kezdeményezzen;

- társas kapcsolatait a bizalom, szeretet, együttműködés és felelősség szempontjából vizsgálja és értelmezi;	
Kulcsfogalmak	megértés, ismerős, barát, kortárs, vélemény, türelem, jog és kötelesség

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	**4. A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban**	**Órakeret: 5 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- Teremtett értékek o A lakóhely, a nemzet legfőbb természeti, épített, művészeti értékei és történelmi helyei o Főbb nemzetiségek és hagyományaik a lakókörnyezetben o Ismerkedés más népek életmódjával, szokásaival o A tárgyak és technológiák szerepe az életmódban o Az újítás és a kreativitás, mint a teremtett értékek megőrzésének, fejlesztésének alapja - Közösség o A társas szabályok értelme, célja, értelmezése o Közösségi szabályalkotási és -értékelési technikák alkalmazása o A befogadó és együttműködő közösség jellemzőinek feltárása o Az együttműködés, felelősségvállalás, feladatvállalás alapelveinek átélése o Az ünneplés közösségformáló ereje o A másokért és a közösségért végzett tevékenységek formái o A nehéz helyzetben lévők közös segítése - Jog és biztonság o A tárgyi és szellemi tulajdon és az ahhoz való jog fogalmai	

	o A személyiségi jogok érvényesülése és sérelme a virtuális és valós térben o A virtuális térben való viselkedés biztonsági szabályai
Ismeretek / fejlesztési követelmények	
- ismeri az állami, nemzeti és egyházi ünnepkörök jelentőségét, a hozzájuk kapcsolódó jelképeket, valamint az ünnepek közösségmegtartó szerepét; - felismeri a közösségek működésének feltételeit, a kiközösítés jeleit, és erkölcsi érzékenységgel reagál ezekre. **A témakör tanulása eredményeként a tanuló:** - ismeri a közvetlen lakóhelyéhez kapcsolódó legfontosabb kulturális és természeti értékeket, ezekről képes ismereteket rendszerezni, - érdeklődést mutat a nemzet történelmi emlékei iránt, ismer közülük néhányat; - ismereteket szerez a Kárpát-medencében élő magyarokról, Magyarországon élő nemzetiségekről, népcsoportokról, valamint az európai népek közös alapkultúrájáról; - különböző kontextusokban azonosítja és társaival megvitatja az együttélési alapszabályok jelentőségét, megfogalmazza a szabályszegés következményeit; - ismeri a testi és érzelmi biztonságra vonatkozó gyermeki szükségleteket; - tájékozott a gyermeki jogokról, ennek családi, iskolai és iskolán kívüli következményeiről, a gyermekek és felnőttek ezzel kapcsolatos kötelességeiről; - mérlegeli az igazságosság és igazságtalanság fogalmát, a valós helyzetekben véleményt alakít ki ezekről.	
Kulcsfogalmak	hagyomány, tulajdon, ünnep, egyházi ünnep, természeti érték, történelmi érték, szabályalkotás, együttműködés, befogadás, felelősségvállalás

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	**5. A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében**	**Órakeret: 6 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- Környezetszennyezés o A környezetszennyezés jelensége, fő területei, hatása a Föld, az élőlények, köztük az ember életére	

	o Az élet védelmének és a felelősségvállalás etikai elvének megismerése o A környezetszennyezés és a fajok pusztulása közötti összefüggés felismerése - Környezetvédelem o A környezetvédelem főbb szempontjai o A fenntartható életvitel néhány alapelve és azok figyelembevétele a saját döntések és választások során o Pazarlás és annak mérséklése, felesleges tárgyak és a mértékletes fogyasztási szokások o A hulladék és a szemét fogalma, a hulladék-újrahasznosítás o Cselekvési minták és újítások megismerése a környezet megújítása, szépítése, élhetőbbé tétele érdekében o Személyes és közös lista készítése a megőrzendő kulturális és természeti értékekről
Ismeretek / fejlesztési követelmények	
- megfogalmazza személyes felelősségét a természeti és tárgyi környezet iránt, megoldási javaslatot tesz környezetének megőrzésére, esztétikus fejlesztésére. - felismeri az ökológiai, ökonómiai egyensúly hétköznapi szükségességét **A témakör tanulása eredményeként a tanuló:** - felismeri, hogy miért szükséges az élővilág védelme; minderről képes információt gyűjteni fizikai és digitális környezetben is; - fogyasztási szokásaiban példát hoz olyan elemekre, amelyek révén figyelembe vehetők a környezetvédelmi szempontok, és felhívja társai figyelmét is ezekre.	
Kulcsfogalmak	környezetszennyezés, környezettudatosság, újrahasznosítás, fejlődés, mértékletesség, környezetvédelem, teremtett rend, természeti érték

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	**6. Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére**	**Órakeret: 6 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- Kérdések a világról o A környező világ megismerésének lehetőségei o A hitbeli, és az erkölcsi tartalmú ítéletek értelmezése o A lelkiismeret működésének jelei, erkölcsi értékek a mindennapokban: a tisztelet, a becsületesség, a mértéktartás, a felelősség, az akaraterő, az önbecsülés erényei - Vallás o A zsidó-keresztény kultúrkör teremtéstörténete, és világképe o Alapvető egyházi ünnepkörök és a hozzájuk kapcsolódó vallási szokások, események: a karácsonyi, a húsvéti és pünkösdi ünnepkör (például halál, az élet és az újjászületés értelmezése a keresztény vallásokban, ünnepek a zsidó vallásban) o Személyes meggyőződés és hit jelentése o Az azonos hittel rendelkezők közössége - Értékek a vallási történetekben o A hit, a vallás által közvetített alapvető emberi értékek értelmezése (önzetlenség, igazságosság, megbocsátás, jótékonykodás), az életünket vezérlő aranyszabályok, példázatok megismerése (a tékozló fiú története, a magvető példázata, a talentumokról szóló példabeszéd) o A vallási történetekben gyökerező erkölcsi értékek és tanítás megfogalmazása	
Ismeretek / fejlesztési követelmények		
- azonosítja az olvasott vagy a hallott zsidó és keresztény bibliai tanításokban vagy más kulturálisan hagyományozott történetekben megjelenő együttélési szabályokat; - megérti, értelmei az európai, a nemzeti kultúra eredetét, forrását.		

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:	
- értelmezi a „jó” és a „rossz”, helyes és helytelen közötti különbségeket, azokat konkrét példákon keresztül alkalmazza, és megoldási javaslatokat fogalmaz meg a helytelen viszonyulásokkal kapcsolatban; - megismer az egyes egyházak ünnepköreihez kapcsolódó alapvető vallási, kulturális eseményeket és a hozzá kapcsolódó zsidó és keresztény bibliai szövegekre támaszkodó történeteteket; - megismer az egyes egyházi ünnepkörökhöz (karácsony, húsvét, pünkösd, hanuka, pészah) kapcsolódó tartalmakat, jelképeket, szokásokat, néphagyományokat - a zsidó és keresztény bibliai történetekben, kulturálisan hagyományozott történetekben megnyilvánuló igazságos és megbocsátó magatartásra saját életéből példákat hoz.	
Kulcsfogalmak	érték, önzetlenség, mértékletesség, igazságosság, megbocsátás, lelkiismeret, világkép, Isten, élet, halál

3.5.7. 5-6. ÉVFOLYAM

Az etika tantárgy alapvető célja az egyéni és közösségi identitás formálása, stabilizálása, az egyének és a csoportok közti együttműködés megteremtése. Ehhez járulnak hozzá a kulturális hagyományokban gyökerező erkölcsi elvek, a társas szabályok megismertetése, az egyén gondolkodásában formálódó, szocio-emocionális készségek fejlesztése.

A tantárgy magába foglalja az ember fontos viszonyulásait társaihoz, közösségeihez, környezetéhez és önmagához. Ezzel olyan szintézist kínál a tanulónak, amelyben eddigi személyes tapasztalatait és a más területeken megszerzett ismereteket reflektív módon vizsgálja. A tartalom szorosan kötődik más tantárgyak fejlesztési területeihez is.

Az erkölcsi nevelés fő célja a tanuló erkölcsi érzületének és erkölcsi gondolkodásának fejlesztése, a tanuló segítése a társas szabályok, a viselkedésminták azonosításában és saját alakuló értékrendjének tudatosításában.

Az etika tantárgy felkészíti a tanulót az egyéni életvezetésének és társas környezetének erkölcsi szempontból történő mérlegelésére, miközben saját tudását vizsgálja és fejleszti. Eszközei a kérdezés, a rejtett nézetek és a dilemmák feltárása, az érvelés, a meggyőzés, a meggyőződés, a társadalmi normák és a közösségi értékek értelmezése.

A tanulóközösség tevékenységei mintát nyújtanak arra, hogy milyen értékek és viselkedésmódok segítik vagy akadályozzák az együttműködést, milyen érzelmi-, érték- vagy érdekkonfliktusok jelenhetnek meg, milyen megoldási módok a legmegfelelőbbek.

Az ajánlott tantárgyi tartalmak és tanulói tevékenységek olyan képességeket is fejlesztenek, melyek a tanulót az életvezetésében tudatosabbá, társai és környezete problémái iránt érzékenyebbé tehetik, erősítik identitását, aktív társadalmi cselekvésre késztetik és segítik a nehéz helyzetek megoldásában.

Az etika tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A tantárgy keretében alkalmazott módszerek elősegítik az aktív tanulóvá válást, a tanulás tervezését, az egyéni tanulási stílus kialakítását és a tanulási útvonalak felfedezését, a mérlegelő gondolkodást, a belső motiváción nyugvó cselekvést, a célok elérése iránti elkötelezettséget, a metakognitív stratégiák alkalmazását.

A Kommunikációs kompetenciák: A kommunikációs kompetenciák formálása során a tanuló gyakorolja az érzelmek kommunikálásának, az empátián nyugvó értő figyelemnek, az álláspontok asszertív megjelenésének, az erőszakmentes kommunikációnak, az adatokra támaszkodó érvelésnek és a megfelelő vitakultúrának, valamint a társas konfliktusok kezelésének kommunikációs technikákat igénylő változatait.

A digitális kompetenciák: A digitális kompetenciák fejlesztését támogatja a hiteles forrásokon alapuló kutatómunka végzése, a projektmunkák szervezése, megvalósítása, az elvégzett feladatok digitális eszközökkel történő bemutatása. A virtuális térben kialakult közösségek tagjainak viselkedését befolyásoló etikai szabályok felismerése és elemzése. A digitális önkifejezés, a közösségi oldalakon történő önmegjelenítés, az információk kezelése. A tartalom digitális megosztásával kapcsolatos etikai kérdések köre számtalan fejlesztési lehetőséget rejt magában.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A gondolkodási készségeket fejlesztik azok a tanulási tevékenységek, amelyek különböző élethelyzetek, információforrások, médiatartalmak elemzését igénylik. A különböző esettanulmányi példákban és a valóságos élethelyzetekben felmerülő etikai problémák, konfliktusok és a szabályok felismerése közben a tanuló elemző, problémamegoldó, mérlegelő gondolkodás alkalmazásával vizsgálja az események bekövetkezésének feltételeit. Átalakítja a szerzett információt, következtetéseket von le, magyarázatot keres, rendszerezést végez.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tantárgy támogatja az önismereten alapuló önszabályozás és önfejlesztés megvalósítását, a lelkiismeretesség, az alkalmazkodóképesség, a kezdeményezőkészség, az elkötelezettség kialakulását, és a teljesítmény javítására való törekvést. A gyakorlatok során az érzelmek felismerésének és kifejezésének, az érzelmi állapotok szabályozásának, a társas helyzetek észlelésének, a konfliktusok kezelésének és a döntéshozatali készségeknek a fejlesztése válik hangsúlyossá.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanulók önállóan vagy csoportosan lehetőséget kapnak a kreatív alkotások tervezésére, készítésére, projektfeladatok szervezésére, kivitelezésére. A szocio-emocionális készségek fejlesztése drámajátékkal, szerepjátékkal valósul meg, az érzelmek kifejeződése zenei produkciókban, vizuális alkotásokban ölt testet. A tudatosság erősítését segítik elő azok a feladatok, amelyekben kulturális hagyományok megismerésére kerül sor.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A tantárgy az önismeret fejlesztése révén segíti a tanulók jövőképének kialakítását, felkészíti őket a munka világára. Ugyanakkor erősíti a hosszú távú célkitűzéseket, a személyes jövőtervezést, az életpálya-építést, a döntéshozatalt, az életvezetést, a pénzügyi tudatosságot, és a tudatos önfejlesztést.

Az etika kerettanterv főbb pedagógiai alapelvei:

- A tanulók komplex személyiségfejlesztése, értelmi, érzelmi formálás és a cselekvésre buzdítás.
- A teljes személyiség aktivizálása a belső motiváció felkeltése és ébren tartása.
- Célrendszere és ajánlásai élményt adók, személyiséget, meggyőződést formálók.
- A tananyagok kiválasztása és annak megvalósítása során figyelembe veszi az egyes korosztályok tipikus életkori sajátosságait és lehetséges élethelyzeteit. Valamint lehetőséget kíván adni a tanulók és tanulócsoportok egyéni sajátosságai szerinti differenciálásra.
- Az aktív, cselekvő viselkedés, magatartás megélésére ösztönzi a diákokat a különböző élethelyzeteiben.
- Fontosnak tartja a nevelés három színterét (család, iskola, társadalom).
- Ebben a tantervben elsődleges az érzelmi, érzületi nevelés, a morális fejlesztés, amely során a gyermekek cselekedtetése, meggyőződésének formálása elengedhetetlenül szükséges a lelkiismeretes magatartás megszilárdulása érdekében.
- A nevelés mindig egy társadalmi közegben történik, így a nemzeti értékeink megismerése és megőrzése alapfeladat.

- A munkaformák között fontos szerepet tölt be a kooperatív csoportmunka, az egyéni és csoportos projektfeladatok szervezése, az egész csoportot bevonó beszélgetések. A hatékony munkavégzés érdekében közös szabályok felállítása javasolt. A tanuló munkáiból összeállított portfólió is az értékelés alapja lehet. A feladatok megtervezésénél és kivitelezésénél a tanulók igénybe vehetik a digitális eszközöket is.

A tanulási tevékenység értékelése alapvetően a fejlesztő értékelésre épül. A kooperatív tanulási tevékenység alkalmával az önértékelésről a társértékelésre, illetve a csoport együttműködésének az értékelésére kerülhet a hangsúly.

Az etika tanítása nagyfokú empátiát, sokirányú ismeretet, adaptivitási készséget és rugalmasságot igényel a pedagógustól, aki szakmailag kompetens személy, fejlődés-lélektani, pedagógiai, szakdidaktikai és módszertani felkészültséggel rendelkezik. Tisztában van az alapelvekkel, melyeknek szellemiségében tanít. Együttműködik azokkal, akikkel munkatársi kapcsolatban van (szülők, osztályfőnök, igazgató, tanárok, stb.)

3.5.8. 5. ÉVFOLYAM

Az 5. évfolyamon tanuló tanulók fejlesztése során, az erkölcsi szabályok értelmezésében, a többféle megközelítés mellett megjelenik az autonóm gondolkodás képessége is. A jó és a rossz cselekedetek elbírálásában teret nyer a tettek, szándékok alapján történő vizsgálat. A tevékenység motivációjában felerősödik a kortárs csoportban való megfelelés igénye és annak a tekintélyszemélynek –szülő, pedagógus -befolyása, akihez a tanuló érzelmileg kötődik. Az éntudat és önismeret fejlődésében elkezdődik az én kibontakozásának folyamata, kialakul a saját gondolatok feletti kontroll érzése. Kialakul a személyes véleményformálás a saját érzelmeiről, szükségleteiről és gondolatairól. A szükségletek szabályozása tekintetében a tanulók énfejlődését már a kapcsolatok által szerzett tapasztalatok is uralják

Az 5. évfolyamon az etika tantárgy alapóraszáma: 34 óra

Évfolyam	Heti órakeret	Évi órakeret	Kerettantervi órakeret	Helyi tervezésű órakeret
5.	**1**	**36**	**34**	**2**

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
1. Éntudat – Önismeret	5
2. Család – Helyem a családban	6

3. Társas tudatosság és társas kapcsolatok – Helyem a társas-lelkületi közösségekben	6
4. A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – helyem a társadalomban	5
5. A természet rendjének megőrzése, a fenntartható jövő	6
6. Az európai kultúra emberképe, hatása az egyén értékrendjére	6
Összes óraszám:	**34**

TÉMAKÖR: ÉNTUDAT – ÖNISMERET

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- reálisan értékeli helyzetét, fejlődési célokat fogalmaz meg és a célok megvalósítását szolgáló terveket készít;
- felismeri a tudásszerzés módjait, különös tekintettel a forrás hitelességére;
- felismeri a helyzethez illeszkedő érzelmeket és kifejezésmódjukat, és ennek megfelelően viselkedik/cselekszik;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismeri az önazonosság fogalmát és jellemzőit, azonosítja saját személyiségének néhány elemét;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Testi és lelki változások

- a testi, lelki egészség egységének felismerése a saját egészségi állapot nyomon követése;
- az életkorra jellemző testi és szellemi fejlődés megfigyelése,

Én és mások

- a saját viszonyulás néhány elemének feltárása;
- az emberek közötti hasonlóságok és különbségek felismerése;

- az alapvető emberi viselkedésformák értékelése;

Harmonikus jövő

- az egészséges és harmonikus életmód feltételei megfogalmazása;
- a pozitív és negatív hatások felismerése saját élethelyzetekben;
- megoldási modellek kialakítása nehéz helyzetek kezelésére;
- az egyéni sikerek értelmezése;

Fogalmak

önismeret, fejlődés, önállóság, felelősség, egészség, harmónia, elfogadás

TÉMAKÖR: CSALÁD – HELYEM A CSALÁDBAN

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- megfigyeli, hogy saját érzelmi állapota és viselkedése milyen következményekkel járhat, és milyen hatást gyakorolhat a társas kapcsolatai alakítására;
- képes a helyzetnek megfelelő érzelmek kifejezésére;
- a családjában és ismeretségi körében talál olyan mintákat, amelyek példaként szolgálnak számára;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismer olyan mintákat és lehetőségeket, amelyek segítségével a különböző helyzetek megoldhatók, illetve tudja, hogy hová fordulhat segítségért;
- azonosítja a családban betöltött szerepeket és feladatokat;
- azonosítja saját szerepét és feladatait;
- azonosít néhány, a családban előforduló konfliktust;
- felismeri a család életében bekövetkező nehéz helyzeteket, megfogalmaznéhány megoldási módot;
- felismeri saját családjának viszonyrendszerét, a családot összetartó érzelmeket ésközös értékeket;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A kapcsolatok hálója

- saját viszonyrendszerek vizsgálata, a szűkebb és a tágabb közösségek hatása a tanuló életére;
- az alapvető emberi érintkezések formáinak (viselkedés, verbális és non verbális kommunikáció, gondolatok kifejezése, alkotások) megismerése valós és virtuális terepen is;
- a különböző érzelmeket kiváltó okok feltárása;
- az érzelem vezérelte cselekvések következményeinek vizsgálata;
- a bizalom és a szeretet a kapcsolatokban;
- kapcsolatok elemzése a támogatás, bizalom, szeretet, tisztelet, segítség szempontjából;
- a tartós, bizalomra épülő kapcsolatok jellemzői és fenntartásuk feltételeinek átélése;
- az érzelmeket is kifejező figyelmes kommunikáció gyakorlása;
- segítségkérés, segítség felajánlása.

Családi erőforrások

- a család, rokonság egyedi viszonyrendszereinek feltárása;
- saját helyzet felismerése, feladatok a családban;
- a legértékesebb családi szokások azonosítása;
- a családok sokszínű kulturális hátterének értelmezése;
- tipikus családi szerepek, helyzetek és ezek értékelése;
- az érték- és érdekütköztetések, az igények kifejezésének gyakorlása.

Fogalmak

támogatás, bizalom, szeretet, tisztelet, segítség, figyelem, probléma, kapcsolat, családi szokás

TÉMAKÖR: TÁRSAS TUDATOSSÁG ÉS TÁRSAS KAPCSOLATOK - HELYEM A TÁRSAS-LELKÜLETI KÖZÖSSÉGEKBEN

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- helyesen feltérképezi, hogy saját érzelmi állapota és viselkedése milyen következményekkel járhat, és milyen hatást gyakorolhat a társas kapcsolatai alakítására;
- képes a helyzetnek megfelelő érzelmek kifejezésére;

- a családjában és ismeretségi körében talál olyan mintákat, amelyek példaként szolgálnak számára;
- megfogalmazza, hogy a szeretetnek, az elkötelezettségnek, bizalomnak, tiszteletnek milyen szerepe van a barátságokban, a páros kapcsolatokban,és az iskolai közösségekben.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- képes a saját véleményétől eltérő véleményekhez tisztelettel viszonyulni, a saját álláspontja mellett érvelni;
- felismeri a konfliktus kialakulására utaló jelzéseket;
- rendelkezik érzelmi kifejezőképességekkel a konfliktusok megelőzésére és megoldási javaslatokkal a konfliktusok megoldására;
- azonosítja a csoportban elfoglalt helyét és szerepét, törekszik a személyiségének legjobban megfelelő feladatok vállalására;
- törekszik mások helyzetének megértésére, felismeri a mások érzelmi állapotára és igényeire utaló jelzéseket;
- nyitott és segítőkész a nehéz helyzetben levő személyek iránt;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Szükségünk van társakra

- a társas kapcsolatok fontosságának hangsúlyozása;
- az elhagyatottság, a kirekesztettség állapotának elképzelése;
- a hagyományos és a modern technológia nyújtotta kapcsolattartási lehetőségek gyakorlása;

A kapcsolat kezdete

- a rokonszenv, ellenszenv azonosítása;
- az ismeretlenek iránti bizalom vagy bizalmatlanság okai feltárása;
- a virtuális kapcsolatteremtési formák véleményezése, a virtuális identitások lehetséges megismerési módjai;

A kapcsolat ápolása

- a kortárs, baráti kapcsolatokat összetartó szokások, a jó működés feltételeinek feltárása, a jó problémamegoldási minták megismerése;
- a bizalom, támogatás, törődés, őszinteség és a bántás megjelenési formáinak azonosítása;

- a megértésre törekvő, egyenrangú kommunikáció gyakorlása;
- a kapcsolatokat gyengítő okok feltárása, a kialakuló konfliktusok elemzése;
- konfliktuskezelési lehetőségek felismerése és gyakorlása;

Fogalmak

rokonszenv, ellenszenv, barátság, kapcsolat, bizalom, bizalmatlanság, támogatás, törődés, őszinteség, bántás, megértés, konfliktus

TÉMAKÖR: A TÁRSAS EGYÜTTÉLÉS KULTURÁLIS GYÖKEREI: NEMZET – HELYEM A TÁRSADALOMBAN

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- azonosítja a nemzet, a kulturális közösség számára fontos értékeket, indokolja, hogy ezek milyen szerepet játszanak a saját életében;
- érzelmileg azonosul az állami, nemzeti és egyházi ünnepkörök jelentőségével, értelmezi a hozzájuk kapcsolódó jelképeket, valamint az ünnepek közösségmegtartó szerepét;
- azonosítja azokat a kulturális különbségeket, helyzeteket, amelyek etikai dilemmákat vetnek fel, és véleményt alkot róluk;
- értékeli az etikus és nem etikus cselekvések következményeit;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- értelmezi a szabadság és az önkorlátozás, a tolerancia és a szeretet megjelenését és határait egyéni élethelyzeteiben;
- azonosítja a valós és a virtuális térben történő zaklatások különböző fokozatait és módjait, van terve a zaklatások elkerülésére és kivédésére; tudja, hogy hová fordulhat segítségért;
- fizikai vagy digitális környezetben információt gyűjt és megosztja tudását a sport, tudomány, technika, művészetek vagy a közélet területén a magyar nemzet vagy Európa kultúráját meghatározó kiemelkedő személyiségekről és tevékenységükről;
- ismeri a nemzeti identitást meghatározó kulturális értékeket, és indokolja, hogy miért fontos ezek megőrzése;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A közösségek összetartó ereje

- saját identitást képező néhány közösség mélyebb megismerése: nemzet, nemzetiség, nyelvi-kulturális közösség;
- olyan közösségek megismerése, melyeknek a tanuló nem tagja;

A közösségek értékei

- a segítség, együttérzés, tolerancia, egyenlőség, igazságosság, méltányosság, önzetlenség, felelősségvállalás jelentőségének vizsgálata a társas együttműködésben, és ezek hiányának a következményei;
- önkéntes, másokat segítő tevékenységek. Saját csoport kritikus szemléletű értékelése a befogadás-elfogadás valamint az értékteremtés szempontjából;
- a köztulajdon megbecsülése és a magántulajdon védelme;

A közösségek működése

- a hatékony együttműködés feltételei számbavétele;
- a közös szabályalkotás, a jó munkamegosztás, a vezető szerepének elemzése;
- egyéni és közösségi érdekek összevetése;
- a társas élet lehetséges konfliktusainak okai, a konfliktusok kezelése;

Fogalmak

csoport, közösség, nemzet, nemzetiség, beilleszkedés, kirekesztés, érdek, egyenlőség, igazságosság, méltányosság, önzetlenség, felelősségvállalás, vezető, példakép

TÉMAKÖR: A TERMÉSZET RENDJÉNEK MEGŐRZÉSE ÉS A FENNTARTHATÓ JÖVŐ

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- megfogalmazza személyes felelősségét a természeti és tárgyi környezet iránt, megoldási javaslatot tesz környezetének megőrzésére, esztétikus fejlesztésére;
- felismeri az ökológiai, ökonómiai egyensúly hétköznapi szükségességét;

- döntéseket hoz arról, hogy milyen szokások kialakulásával járul hozzá a fenntarthatóság megvalósításához, milyen cselekvéseket tehet a természeti, társadalmi problémák kezelése érdekében;
- megfogalmazza, hogy a pozitív egyéni és társadalmi jövőkép elérését milyen feltételek támogatják.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- folyamatosan frissíti az emberi tevékenység környezetre gyakorolt hatásaival kapcsolatos ismereteit fizikai és digitális környezetben,felelősségteljes szemlélettel vizsgálja a technikai fejlődés lehetőségeit;
- megismeri a természeti erőforrások felhasználására, a környezetszennyezésre, a globális és társadalmi egyenlőtlenségek problémájára vonatkozó etikai felvetéseket;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Létezésünk feltételei

- saját szükségletek, érdekek és értékek feltárása, ezek motiváló hatása a cselekvésekre;
- a testi és szellemi egészség forrásainak megismerése– egyéni, társadalmi és környezeti szinten;
- a különböző életkörülményű emberek életmódjának összehasonlítása;

Fejlődés: értékek és veszélyek

- ember és környezete viszonyának értelmezése;
- a környezetszennyezés jelenségének meghatározása, fő területei, hatása a Föld, az élőlények, köztük az ember életére;

Felelősség és cselekvés a jövő érdekében

- a közvetlen környezet állapotának kritikus szemléletű vizsgálata;
- a világ jelenéért és jövőjéért vállalható emberi felelősség néhány elemének megfogalmazása;
- saját és közösségi cselekvési lehetőségek tervezése a környezetvédelem érdekében;

Fogalmak

természet védelem, környezetvédelem, média, virtuális tér, tudatos fogyasztó, létszükséglet, takarékosság, mértékletesség, felelősségvállalás

TÉMAKÖR: AZ EURÓPAI KULTÚRA HATÁSA AZ EGYÉN ÉRTÉKRENDJÉRE

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- egyéni cselekvési lehetőségeket fogalmaz meg a közös erkölcsi értékek érvényesítésére;
- képes az európai, a nemzeti kultúra közös eredetének, forrásainak értelmezésére;
- reflektíven értékeli a tudásszerzés módjait, különös tekintettel a forrás hitelességére;
- képes a helyzetnek megfelelő érzelmek kifejezésére.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- feltárja, hogy az Európa vallási arculatát meghatározó egyházak tevékenysége, szokás- vagy értékrendje milyen módon jelenik meg a társadalomban;
- feltárja, hogyan jelennek meg a hétköznapok során a tárgyalt világvallásoknak az emberi életre vonatkozó erkölcsi tanításai;
- értelmezi a szeretetnek, az élet tisztelete elvének a kultúrára gyakorolt hatását;
- értelmezi az egyes egyházak ünnepköréhez kapcsolódó alapvető vallási, kulturális eseményeket és a hozzájuk kapcsolódó bibliai (Ó és Új Szövetségbeli) szövegekre támaszkodó történeteteket;
- összekapcsolja az egyes egyházak, vallások ünnepköreit és a hozzájuk tartozó jelképeket, szokásokat, néphagyományokat;
- a zsidó és keresztény bibliai történetekben, kulturálisan hagyományozott történetekben megnyilvánuló igazságos és megbocsátó magatartásra saját életéből példákat hoz;
- saját életét meghatározó világnézeti elkötelezettség birtokában alkalmazza a kölcsönös tolerancia elveit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Kérdések és válaszok a világról

- a világra vonatkozó személyes kérdések megfogalmazása, a megismerés lehetőségei;
- az információk elemzése a hitelesség alapján;
- a logikai érvelések gyakorlása;
- a tény, a vélemény, a tudás, a hit, az értékítélet fogalmak értelmezése;
- az érték- és világnézeti különbségek azonosítása;

A helyes és a helytelen dilemmái

- különböző és hasonló, azonos helyzetről alkotott értékítéletek elemzése;
- néhány kulturális szabályozórendszer megismerése, ezek eredete és hatásai;
- a lelkiismeret működésének megérzése, átérzése a döntésekben;
- személyes erkölcsi elvek feltárása;
- dilemmahelyzet elemzése erkölcsi szempontból;

A vallási és a kulturális hagyományok tanításai

- az istenhívő világnézet sajátosságainak vizsgálata;
- a környezetben fellelhető vallások néhány szokásának, ünnepének megismerése, ezen keresztül a világnézeti-kulturális sokszínűség tudatosítása;

Fogalmak

világkép, világnézet, tudás, tény, vélemény, információ, hitelesség, együttélés, hit, istenhit, vallás, egyház, vallási tanítás, jó, rossz, lelkiismeret

3.5.9. 6. ÉVFOLYAM

A 6. évfolyamon tanuló tanulók fejlesztése során, az erkölcsi szabályok értelmezésében, a többféle megközelítés mellett megjelenik az autonóm gondolkodás képessége is. A jó és a rossz cselekedetek elbírálásában teret nyer a tettek, szándékok alapján történő vizsgálat. A tevékenység motivációjában felerősödik a kortárs csoportban való megfelelés igénye és annak a tekintélyszemélynek –szülő, pedagógus befolyása, akihez a tanuló érzelmileg kötődik. Az éntudat és önismeret fejlődésében elkezdődik az én kibontakozásának folyamata, kialakul a saját gondolatok feletti kontroll érzése. Kialakul a személyes véleményformálás a saját érzelmeiről, szükségleteiről és gondolatairól. A szükségletek szabályozása tekintetében a tanulók énfejlődését már a kapcsolatok által szerzett tapasztalatok is uralják. A serdülőkorba lépő viselkedése az aktuális társas környezet szerint változik, hitét a csoporttagok többségének értékrendjéhez igazodó gondolkodás uralja, de már megjelennek az önálló identitás kialakítása felé tett első lépések is, a serdülő fogékonnyá válik a közösségi életben megnyilvánuló igazságtalanságokra. **Az 6. évfolyamon az etika tantárgy alapóraszáma 34 óra.**

Évfolyam	Heti órakeret	Évi órakeret	Kerettantervi órakeret	Helyi tervezésű órakeret
6.	**1**	**36**	**34**	**2**

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
1. Éntudat – Önismeret	5
2. Család – Helyem a családban	6
3. Társas tudatosság és társas kapcsolatok – Helyem a társas-lelkületi közösségekben	6
4. A társas együttélés kulturális gyökerei:Nemzet – helyem a társadalomban	5
5. A természet rendjének megőrzése, a fenntartható jövő	6
6. Az európai kultúra emberképe, hatása az egyén érték-rendjére	6
Összes óraszám:	**34**

TÉMAKÖR: ÉNTUDAT – ÖNISMERET

JAVASOLT ÓRASZÁM: **5 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- reálisan értékeli helyzetét, fejlődési célokat fogalmaz meg és a célok megvalósítását szolgáló terveket készít;
- felismeri a tudásszerzés módjait, különös tekintettel a forrás hitelességére;
- felismeri a helyzethez illeszkedő érzelmeket és kifejezésmódjukat, és ennek megfelelően viselkedik/cselekszik;
- a családjában és ismeretségi körében talál olyan mintákat, amelyek példaként szolgálnak számára;
- képes a problémák elemzésére és a megoldási alternatívák alkotására, a probléma megoldása érdekében, önmaga motiválására;
- döntései meghozatalakor figyelembe veszi a saját értékeit is.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismeri az önazonosság fogalmát és jellemzőit, azonosítja saját személyiségének néhány elemét;

- ismer testi-lelki egészséget őrző tevékenységeket és felismeri a saját egészségét veszélyeztető hatásokat. Megfogalmazza a saját intim terének határait.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Testi és lelki változások

- a testi, lelki egészség egységének felismerése a saját egészségi állapot nyomon követése;
- az életkorra jellemző testi és szellemi fejlődés megfigyelése;
- az önállósodás és növekvő felelősség elemzése;
- a saját és társak belső értékeinek és egyediségének tudatosítása;

Én és mások

- a saját viszonyulás néhány elemének feltárása;
- az emberek közötti hasonlóságok és különbségek felismerése,
- az alapvető emberi viselkedésformák értékelése;
- különböző emberi élethelyzetek megismerése;
- az önértékelés módjainak tudatosítása;

Harmonikus jövő

- az egészséges és harmonikus életmód feltételei megfogalmazása;
- a pozitív és negatív hatások felismerése saját élethelyzetekben;
- megoldási modellek kialakítása nehéz helyzetek kezelésére;
- az egyéni sikerek értelmezése;
- saját tanulási célok megfogalmazása;
- valós és virtuális környezetben példaként szolgáló személyek keresése;

Fogalmak

önismeret, fejlődés, önállóság, felelősség, egészség, harmónia, elfogadás, tervezés, tanulás, tudás, példakép, jövőkép

TÉMAKÖR: CSALÁD – HELYEM A CSALÁDBAN

JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- megfigyeli, hogy saját érzelmi állapota és viselkedése milyen következményekkel járhat, és milyen hatást gyakorolhat a társas kapcsolatai alakítására;
- képes a helyzetnek megfelelő érzelmek kifejezésére;
- a családjában és ismeretségi körében talál olyan mintákat, amelyek példaként szolgálnak számára;
- megfogalmazza, hogy a szeretetnek, a bizalomnak, tiszteletnek milyen szerepe van a családban, a barátságokban és a párkapcsolatokban;
- megfelelő döntéseket hoz arról, hogy az online térben, milyen információkat oszthat meg önmagáról.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismer olyan mintákat és lehetőségeket, amelyek segítségével a különböző helyzetek megoldhatók, illetve tudja, hogy hová fordulhat segítségért;
- azonosítja a családban betöltött szerepeket és feladatokat;
- azonosítja saját szerepét és feladatait;
- azonosít néhány, a családban előforduló konfliktust,
- felismeri a család életében bekövetkező nehéz helyzeteket, megfogalmaz néhány megoldási módot;
- felismeri saját családjának viszonyrendszerét, a családot összetartó érzelmeket é sközös értékeket;
- azonosítja az egyéni, családi és társadalmi boldogulás feltételeit;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A kapcsolatok hálója

- saját viszonyrendszerek vizsgálata, a szűkebb és a tágabb közösségek hatása a tanuló életére;
- az alapvető emberi érintkezések formáinak (viselkedés, verbális és non verbális kommunikáció, gondolatok kifejezése, alkotások) megismerése valós és virtuális terepen is;
- a különböző érzelmeket kiváltó okok feltárása;
- az érzelem vezérelte cselekvések következményeinek vizsgálata;

A bizalom és a szeretet a kapcsolatokban

- kapcsolatok elemzése a támogatás, bizalom, szeretet, tisztelet, segítség szempontjából;
- a tartós, bizalomra épülő kapcsolatok jellemzői és fenntartásuk feltételeinek átélése;
- az érzelmeket is kifejező figyelmes kommunikáció gyakorlása;

- segítségkérés, segítség felajánlása;

Családi erőforrások

- a család, rokonság egyedi viszonyrendszereinek feltárása;
- saját helyzet felismerése, feladatok a családban;
- a legértékesebb családi szokások azonosítása;
- a családok sokszínű kulturális hátterének értelmezése;
- tipikus családi szerepek, helyzetek és ezek értékelése;
- az érték- és érdekütköztetések, az igények kifejezésének gyakorlása;

Fogalmak

támogatás, bizalom, szeretet, tisztelet, segítség, figyelem, probléma, kapcsolat, családi szokás

TÉMAKÖR: TÁRSAS TUDATOSSÁG ÉS TÁRSAS KAPCSOLATOK - HELYEM A TÁRSAS-LELKÜLETI KÖZÖSSÉGEKBEN

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- helyesen feltérképezi, hogy saját érzelmi állapota és viselkedése milyen következményekkel járhat, és milyen hatást gyakorolhat a társas kapcsolatai alakítására;
- képes a helyzetnek megfelelő érzelmek kifejezésére;
- a családjában és ismeretségi körében talál olyan mintákat, amelyek példaként szolgálnak számára;
- megfogalmazza, hogy a szeretetnek, az elkötelezettségnek, bizalomnak, tiszteletnek milyen szerepe van a barátságokban, a páros kapcsolatokban,és az iskolai közösségekben;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- képes a saját véleményétől eltérő véleményekhez tisztelettel viszonyulni, a saját álláspontja mellett érvelni;
- felismeri a konfliktus kialakulására utaló jelzéseket;
- rendelkezik érzelmi kifejezőképességekkel a konfliktusok megelőzésére és megoldási javaslatokkal a konfliktusok megoldására;

- azonosítja a csoportban elfoglalt helyét és szerepét, törekszik a személyiségének legjobban megfelelő feladatok vállalására;
- törekszik mások helyzetének megértésére, felismeri a mások érzelmi állapotára és igényeire utaló jelzéseket;
- nyitott és segítőkész a nehéz helyzetben levő személyek iránt;
- különbséget tesz a valóságos és a virtuális identitás között, felismeri a virtuális identitás jellemzőit;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Szükségünk van társakra

- a társas kapcsolatok fontosságának hangsúlyozása;
- az elhagyatottság, a kirekesztettség állapotának elképzelése;
- a hagyományos és a modern technológia nyújtotta kapcsolattartási lehetőségek gyakorlása;

A kapcsolat kezdete

- a rokonszenv, ellenszenv azonosítása;
- az ismeretlenek iránti bizalom vagy bizalmatlanság okai feltárása;
- a virtuális kapcsolatteremtési formák véleményezése, a virtuális identitások lehetséges megismerési módjai;

A kapcsolat ápolása

- a kortárs, baráti kapcsolatokat összetartó szokások, a jó működés feltételeinek feltárása, a jó problémamegoldási minták megismerése;
- a bizalom, támogatás, törődés, őszinteség és a bántás megjelenési formáinak azonosítása;
- a megértésre törekvő, egyenrangú kommunikáció gyakorlása;
- a kapcsolatokat gyengítő okok feltárása, a kialakuló konfliktusok elemzése;
- konfliktuskezelési lehetőségek felismerése és gyakorlása;

Fogalmak

rokonszenv, ellenszenv, barátság, kapcsolat, bizalom, bizalmatlanság, támogatás, törődés, őszinteség, bántás, megértés, konfliktus

TÉMAKÖR: A TÁRSAS EGYÜTTÉLÉS KULTURÁLIS GYÖKEREI: NEMZET – HELYEM A TÁRSADALOMBAN

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- azonosítja a nemzet, a kulturális közösség számára fontos értékeket, indokolja, hogy ezek milyen szerepet játszanak a saját életében;
- érzelmileg azonosul az állami, nemzeti és egyházi ünnepkörök jelentőségével, értelmezi a hozzájuk kapcsolódó jelképeket, valamint az ünnepek közösségmegtartó szerepét;
- azonosítja azokat a kulturális különbségeket, helyzeteket, amelyek etikai dilemmákat vetnek fel, és véleményt alkot róluk;
- értékeli az etikus és nem etikus cselekvések következményeit;
- a csoporthoz való csatlakozás, vagy az onnan való kiválás esetén összeveti a csoportnormákat és a saját értékrendjét;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- értelmezi a szabadság és az önkorlátozás, a tolerancia és a szeretet megjelenését és határait egyéni élethelyzeteiben;
- azonosítja a valós és a virtuális térben történő zaklatások különböző fokozatait és módjait, van terve a zaklatások elkerülésére és kivédésére; tudja, hogy hová fordulhat segítségért;
- fizikai vagy digitális környezetben információt gyűjt és megosztja tudását a sport, tudomány, technika, művészetek vagy a közélet területén a magyar nemzet vagy Európa kultúráját meghatározó kiemelkedő személyiségekről és tevékenységükről;
- ismeri a nemzeti identitást meghatározó kulturális értékeket, és indokolja, hogy miért fontos ezek megőrzése;
- azonosítja a nemzeti és európai értékek közös jellemzőit, az európai kulturális szemlélet meghatározó elemeit;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A közösségek összetartó ereje

- saját identitást képező néhány közösség mélyebb megismerése: nemzet, nemzetiség, nyelvi-kulturális közösség;
- olyan közösségek megismerése, melyeknek a tanuló nem tagja;
- a csoportba kerülés lehetőségei. Saját csoporton belüli helyzet, tevékenység értékelése;

A közösségek értékei

- a segítség, együttérzés, tolerancia, egyenlőség, igazságosság, méltányosság, önzetlenség, felelősségvállalás jelentőségének vizsgálata a társas együttműködésben, és ezek hiányának a következményei;
- önkéntes, másokat segítő tevékenységek. Saját csoport kritikus szemléletű értékelése a befogadás-elfogadás valamint az értékteremtés szempontjából;
- az alapvető gyermekjogok megismerése;
- a köztulajdon megbecsülése és a magántulajdon védelme;

A közösségek működése

- valós és virtuális közösségek írott szabályainak és íratlan szokásrendjének feltárása;
- a hatékony együttműködés feltételei számbavétele;
- a közös szabályalkotás, a jó munkamegosztás, a vezető szerepének elemzése;
- egyéni és közösségi érdekek összevetése;
- a társas élet lehetséges konfliktusainak okai, a konfliktusok kezelése;

Fogalmak

csoport, közösség, nemzet, nemzetiség, beilleszkedés, kirekesztés, érdek, egyenlőség, igazságosság, méltányosság, önzetlenség, felelősségvállalás, vezető, példakép

TÉMAKÖR: A TERMÉSZET RENDJÉNEK MEGŐRZÉSE ÉS A FENNTARTHATÓ JÖVŐ

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- megfogalmazza személyes felelősségét a természeti és tárgyi környezet iránt, megoldási javaslatot tesz környezetének megőrzésére, esztétikus fejlesztésére;
- felismeri az ökológiai, ökonómiai egyensúly hétköznapi szükségességét;

- döntéseket hoz arról, hogy milyen szokások kialakulásával járul hozzá a fenntarthatóság megvalósításához, milyen cselekvéseket tehet a természeti, társadalmi problémák kezelése érdekében;
- megfogalmazza, hogy a pozitív egyéni és társadalmi jövőkép elérését milyen feltételek támogatják;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- folyamatosan frissíti az emberi tevékenység környezetre gyakorolt hatásaival kapcsolatos ismereteit fizikai és digitális környezetben, felelősségteljes szemlélettel vizsgálja a technikai fejlődés lehetőségeit;
- megismeri a természeti erőforrások felhasználására, a környezetszennyezésre, a globális és társadalmi egyenlőtlenségek problémájára vonatkozó etikai felvetéseket;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Létezésünk feltételei

- saját szükségletek, érdekek és értékek feltárása, ezek motiváló hatása a cselekvésekre;
- a testi és szellemi egészség forrásainak megismerése– egyéni, társadalmi és környezeti szinten;
- a különböző életkörülményű emberek életmódjának összehasonlítása;

Fejlődés: értékek és veszélyek

- ember és környezete viszonyának értelmezése;
- a környezetszennyezés jelenségének meghatározása, fő területei, hatása a Föld, az élőlények, köztük az ember életére;
- a technikai fejlődés néhány területének feltárása, az ember életmódjára és - minőségére ható jellegzetessége;
- etikai kérdések felvetése a virtuális tevékenységgel, a médiatartalmakkal, a technikai eszközök alkalmazási módjaival kapcsolatban, saját ilyen jellegű tevékenységek reflektív vizsgálata;

Felelősség és cselekvés a jövő érdekében

- a közvetlen környezet állapotának kritikus szemléletű vizsgálata;
- a világ jelenéért és jövőjéért vállalható emberi felelősség néhány elemének megfogalmazása;
- saját és közösségi cselekvési lehetőségek tervezése a környezetvédelem érdekében;

Fogalmak

természetvédelem, környezetvédelem, média, virtuális tér, tudatos fogyasztó, létszükséglet, takarékosság, mértékletesség, felelősségvállalás

TÉMAKÖR: AZ EURÓPAI KULTÚRA HATÁSA AZ EGYÉN ÉRTÉKRENDJÉRE

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- egyéni cselekvési lehetőségeket fogalmaz meg a közös erkölcsi értékek érvényesítésére;
- képes az európai, a nemzeti kultúra közös eredetének, forrásainak értelmezésére;
- reflektíven értékeli a tudásszerzés módjait, különös tekintettel a forrás hitelességére;
- képes a helyzetnek megfelelő érzelmek kifejezésére;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- feltárja, hogy az Európa vallási arculatát meghatározó egyházak tevékenysége, szokás- vagy értékrendje milyen módon jelenik meg a társadalomban;
- feltárja, hogyan jelennek meg a hétköznapok során a tárgyalt világvallásoknak az emberi életre vonatkozó erkölcsi tanításai;
- értelmezi a szeretetnek, az élet tisztelete elvének a kultúrára gyakorolt hatását;
- értelmezi az egyes egyházak ünnepköréhez kapcsolódó alapvető vallási, kulturális eseményeket és a hozzájuk kapcsolódó bibliai (Ó és Új Szövetségbeli) szövegekre támaszkodó történeteteket;
- összekapcsolja az egyes egyházak, vallások ünnepköreit és a hozzájuk tartozó jelképeket, szokásokat, néphagyományokat;
- a zsidó és keresztény bibliai történetekben, kulturálisan hagyományozott történetekben megnyilvánuló igazságos és megbocsátó magatartásra saját életéből példákat hoz;
- saját életét meghatározó világnézeti elkötelezettség birtokában alkalmazza a kölcsönös tolerancia elveit;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Kérdések és válaszok a világról

- a világra vonatkozó személyes kérdések megfogalmazása, a megismerés lehetőségei;

- az információk elemzése a hitelesség alapján;
- a logikai érvelések gyakorlása;
- a tény, a vélemény, a tudás, a hit, az értékítélet fogalmak értelmezése;
- az érték- és világnézeti különbségek azonosítása;

A helyes és a helytelen dilemmái

- különböző és hasonló, azonos helyzetről alkotott értékítéletek elemzése;
- néhány kulturális szabályozórendszer megismerése, ezek eredete és hatásai;
- a lelkiismeret működésének megérzése, átérzése a döntésekben;
- személyes erkölcsi elvek feltárása;
- dilemmahelyzet elemzése erkölcsi szempontból;

A vallási és a kulturális hagyományok tanításai

- az istenhívő világnézet sajátosságainak vizsgálata;
- a környezetben fellelhető vallások néhány szokásának, ünnepének megismerése, ezen keresztül a világnézeti-kulturális sokszínűség tudatosítása;

Fogalmak

világkép, világnézet, tudás, tény, vélemény, információ, hitelesség, együttélés, hit, istenhit, vallás, egyház, vallási tanítás, jó, rossz, lelkiismeret

3.5.10. 7. ÉVFOLYAM

Ebben az életkori szakaszban az erkölcsi szabályok értelmezésében egyre jobban a mérlegelő gondolkodás dominál. A tevékenység motivációjában felerősödik a kortárs csoportban való megfelelés igénye, az elfogadottság jutalmazó szerepének motiváló hatása, s annak a tekintélyszemélynek a befolyása, akihez a tanuló érzelmileg kötődik. Az éntudat és az önismeret kibontakozásával kialakul a saját érzelmek és gondolatok megfigyelése és ellenőrzése feletti mérlegelés. Gyakorlattá válik a belülről vezérelt személyes véleményformálás a saját érzelmekről, szükségletekről és gondolatokról. A serdülőkorba lépő fiatal számára ezt az időszakot a társas önazonosság, társas identitás próbálgatása jellemez. Ezen kapcsolatokban különféle viselkedéseket tapasztalhat, különböző élmények megosztására van lehetősége, így viselkedése az aktuális társas környezet szerint változik. Hitét a csoporttagok többségének értékrendjéhez igazodó gondolkodás uralja. Az erkölcs és etika tantárgynak külön figyelemmel kell lennie arra, hogy előtérbe kerülhet a kortársak viselkedésének szerepszerű átvétele. A fiúk társas-lelkületi fejlődésében egyre jelentősebb szerepet kap a félelem és a szomorúság elrejtésének igénye, mely az

erőtlenség kifejezéseként is értelmezhető. Ebben az időszakban az empatikus viszonyulás határai jelentősen kitágulnak, mert a serdülő fogékonnyá válik a társadalmi életben megnyilvánuló igazságtalanságok észlelésére. Az órai beszélgetések valamennyi formája elősegítheti a lelkiismeret közösségben történő erősödését. Ebben az életkorban megkezdődik a személyes világkép és világnézet kialakulása, ezért ezekben az években az oktatás fontos feladata, hogy ezt a folyamatot támogassa. A formálódó világképben testet öltő értékekre támaszkodva a fiatalok fokozatosan elkezdik elhelyezni magukat a létezés tágabb összefüggésrendszerében.

A 7. évfolyamon az etika tantárgy alapóraszáma: 34 óra

Évfolyam	Heti órakeret	Évi órakeret	Kerettantervi órakeret	Helyi tervezésű órakeret
7.	**1**	**36**	**34**	**2**

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
1. Éntudat – Önismeret	5
2. Család – Helyem a családban	6
3. Társas tudatosság és társas kapcsolatok – Helyem a társas-lelkületi közösségekben	6
4. A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – helyem a társadalomban	5
5. A természet rendjének megőrzése, a fenntartható jövő	6
6. Az európai kultúra emberképe, hatása az egyén értékrendjére	6
Összes óraszám:	**34**

TÉMAKÖR: ÉNTUDAT – ÖNISMERET

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- reálisan feltérképezi, hogy saját érzelmi állapota és viselkedése milyen következményekkel járhat, és milyen hatást gyakorolhat a társas kapcsolatai alakítására; képes a helyzetnek megfelelő érzelmek kifejezésére;
- megfelelő döntéseket hoz arról, hogy az online térben milyen információkat oszthat meg önmagáról;
- reálisan értékeli helyzetét, fejlődési célokat fogalmaz meg és a célok megvalósítását szolgáló terveket készít;
- reflektíven értékeli tudásszerzési módjait, különös tekintettel a forrás hitelességére;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismeri az identitás fogalmát és jellemzőit, azonosítja saját identitásának néhány elemét;
- ismer testi és mentális egészséget őrző tevékenységeket és felismeri a saját egészségét veszélyeztető hatásokat. Megfogalmazza a saját intim terének határait;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Önismeret

- saját főbb személyiségjegyek vizsgálata;
- ismerkedés a társadalmi szerepekkel, elvárásokkal;
- saját identitás fogalmának bővítése;
- az emberi gondolkodásmód sokszínűsége megértése;

Szükségletek és igények

- a tanulás és fejlődés összefüggéseinek megértése a tanuló életében;
- információforrások kritikus elemzése;

Célok és tervek

- a felelősség, önismeret, munka, együttműködés, kreativitás, vállalkozó szellem, munkamegosztás, pénzügyi tudatosság megjelenése a mindennapi cselekvésekben;
- a siker, a boldogság, boldogulás átérzése, azonosítása az egyén életében;

Fogalmak

önismeret, önazonosság, boldogulás, boldogság, jólét, jóllét, stressz

TÉMAKÖR: CSALÁD – HELYEM A CSALÁDBAN

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- a családjában és ismeretségi körében talál olyan mintákat, amelyek példaként szolgálnak számára;
- megfogalmazza, hogy a szeretetnek, az elkötelezettségnek, bizalomnak, tiszteletnek milyen szerepe van a családban, a barátságokban és a párkapcsolatokban.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismer olyan mintákat és lehetőségeket, amelyek segítségével a problémás helyzetek megoldhatók, illetve tudja, hogy hová fordulhat segítségért;
- azonosítja a családban betöltött szerepeket és feladatokat; egyre reálisabban a saját szerepét és feladatait;
- azonosít néhány, a családban előforduló konfliktust, felismeri a család életében bekövetkező nehéz helyzeteket, és megfogalmazza, hogy milyen módon kezelhetők ezek;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Érzelmek és cselekvések hatása

- külső és belső tényezők összehangolása, amelyek az érzelmi-mentális állapotra hatással lehetnek;

Kölcsönösség és egyenlőség a kapcsolatokban;

- a bizalom, szeretet, tisztelet, segítség és intimitás megérzése, megjelenése a kapcsolatokban;
- pozitív minták a harmonikusan működő párkapcsolatokra;

Változások a családban

- a család társadalmi funkciói értelmezése, a családszerkezet sokfélesége;
- a harmonikus családi életet meghatározó értékek összegyűjtése;

Fogalmak

érzelem, szerelem, párkapcsolat, vonzódás, intimitás, bizalom, hűség, igény, nemzedék, értékrend

TÉMAKÖR: TÁRSAS TUDATOSSÁG ÉS TÁRSAS KAPCSOLATOK – HELYEM A TÁRSAS-LELKÜLETI KÖZÖSSÉGEKBEN

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- reálisan feltérképezi, hogy saját érzelmi állapota és viselkedése milyen következményekkel járhat, és milyen hatást gyakorolhat a társas kapcsolatai alakítására; képes a helyzetnek megfelelő érzelmek kifejezésére;
- a csoporthoz való csatlakozás vagy az onnan való kiválás esetén összeveti a csoportnormákat és a saját értékrendjét;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- képes a saját véleményétől eltérő véleményekhez tisztelettel viszonyulni, a saját álláspontja mellett érvelni;
- kölcsönös megértésre törekszik;
- felismeri a konfliktus kialakulására utaló jelzéseket;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Felelősség egymásért

A kapcsolatrendszerekben elfoglalt különböző helyzetek, szerepek elemzése

- az egyén felelősségének megfogalmazása különböző szerepekben: cselekvőként vagy szemlélőként, aktív segítőként vagy érzelmi támogatóként a valós és a virtuális térben is;

A kapcsolatok minősége

- egymás jobb megismerésének és a társas kapcsolatrendszer gazdagításának módjai;
- a másokat megítélő vélemények elemzése a lehetséges sztereotípiák, az előítéletek, elfogadás, tolerancia alapján;

A kapcsolatok megóvása

- kapcsolati konfliktusok elemzése eltérő igények, kommunikáció és érzelmek szempontjából, megoldási stratégiák kidolgozása;

Fogalmak

kapcsolatrendszer, viszonyulás, konfliktuskezelés, jóvátétel, alkalmazkodás, önállóság

TÉMAKÖR: A TÁRSAS EGYÜTTÉLÉS KULTURÁLIS GYÖKEREI: NEMZET – HELYEM A TÁRSADALOMBAN

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- azonosítja, értelmezi a nemzet, a kulturális közösség számára fontos közösségi értékeket, indokolja, hogy ezek milyen szerepet játszanak a saját életében;
- érzelmileg, társas-lelkületileg azonosul az állami, nemzeti és egyházi ünnepkörök jelentőségével, értelmezi a hozzájuk kapcsolódó jelképeket, valamint az ünnepek közösségmegtartó szerepét;
- azonosítja azokat a kulturális különbségeket, helyzeteket, amelyek etikai dilemmákat vetnek fel, és véleményt alkot róluk;
- a csoporthoz való csatlakozás vagy az onnan való kiválás esetén összeveti a csoportnormákat és a saját értékrendjét;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- azonosítja a valós és virtuális térben történő zaklatások különböző fokozatait és módjait, van terve a zaklatások elkerülésére és kivédésére; tudja, hogy hová fordulhat segítségért;
- értelmezi a szabadság és az önkorlátozás, a tolerancia és a szeretet megjelenését és határait egyéni élethelyzeteiben;
- fizikai vagy digitális környezetben információt gyűjt és megosztja tudását a sport, tudomány, technika, művészetek vagy a közélet területén a magyar nemzet és Európa kultúráját meghatározó kiemelkedő személyiségekről és tevékenységükről;
- ismeri a nemzeti identitást meghatározó kulturális értékeket, és indokolja, hogy miért fontos ezek megőrzése;

- azonosítja a nemzeti és európai értékek közös jellemzőit, az európai kulturális szemlélet meghatározó elemeit; ismereteket szerez a Kárpát-medencében élő magyarokról, Magyarországon élő nemzetiségekről, népcsoportokról, kettős kötődésű személyekről;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A közösségek és identitás

- a kulturális-társadalmi identitás alapjai, a nemzeti identitás megőrzése;
- Európa szerepének felismerése, mint a nemzeti kulturális identitás egyik meghatározója;
- a különböző közösségekhez tartozás lehetséges ellentmondásai feltárása;

Értékek a társas együttműködésben;

- a kölcsönös bizalom, becsületesség és felelősségvállalás, mint fő közösségszervező értékek azonosítása;
- az elesettek segítése, a szolidaritás fogalmának értelmezése;
- véleményalkotás a szabálysértés, csalás, jogsértés, bűnelkövetés eseteiről egyéni és társadalmi kár szempontjából, egyben a társadalmi elfogadottságáról;
- kérdések megfogalmazása a büntetés néhány formájáról;
- az együttműködés, felelősségvállalás, feladatvállalás alapelveinek átélése;

Fogalmak

nemzet, nemzetiség, kultúra, identitás, tolerancia, szolidaritás, szabályszegés, jogsértés, bűn, büntetés

TÉMAKÖR: A TERMÉSZET RENDJÉNEK MEGŐRZÉSE, A FENNTARTHATÓ JÖVŐ

JAVASOLT ÓRASZÁM: **6 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- megfogalmazza személyes felelősségét a természeti és tárgyi környezet iránt, megoldási javaslatot tesz környezetének megőrzésére, esztétikus fejlesztésére;
- értékeli, értelmezi az ökológiai, ökonómiai egyensúly hétköznapi szükségességét;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- folyamatosan frissíti az emberi tevékenység környezetre gyakorolt hatásaival kapcsolatos ismereteit fizikai és digitális környezetben, kritikus szemlélettel vizsgálja a technikai fejlődés lehetőségeit, korlátait;
- megismeri és véleményezi a természeti erőforrások felhasználására, a környezetszennyezésre, a globális és társadalmi egyenlőtlenségek problémájára vonatkozó etikai felvetéseket;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Lehetőségek és egyenlőtlenségek

- megismeri az általános emberi szükségleteket az egyén, a helyi közösségek és az emberiség szintjén is;
- az egyén és közösség rövid és hosszú távú érdekei közötti ellentmondások feltárja;

Az ember és környezetének kölcsönhatása

- az emberiség életét és gondolkodását leginkább befolyásoló technológiák hatásainak; elemzése a személyes kapcsolatok és az életminőség szempontjából, megoldási javaslatok, etikai szabályok megfogalmazása a problémákra;
- károsító és építő, környezetszépítő tevékenységek megkülönböztetése;

Az emberiség jövője

- a fogyasztói és pénzügyi tudatosság fő elveinek rendszerezése;
- környezetbarát technológiai megoldások, kreatív újra hasznosítási lehetőségek feltárása;

Fogalmak

erőforrás, globális hatás, újrahasznosítás, környezetbarát technológia, egyéni felelősség, fenntartható fejlődés

TÉMAKÖR: AZ EURÓPAI KULTÚRA EMBERKÉPE, HATÁSA AZ EGYÉN ÉRTÉKRENDJÉRE

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- értelmezi az európai, a nemzeti kultúra közös eredetét, forrását azonosítja a számára fontos közösségi értékeket, indokolja, hogy ezek milyen szerepet játszanak a saját életében;
- azonosítja azokat a helyzeteket, amelyek etikai dilemmákat vetnek fel, és véleményt alkot róluk;
- értékeli az etikus, a nem etikus cselekvések lehetséges következményeit;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- értelmezi a szeretetnek, az élet tisztelete elvének a kultúrára gyakorolt hatását;
- feltárja, hogy az Európa vallási arculatát meghatározó egyházak tevékenysége, szokás- vagy értékrendje milyen módon jelenik meg a társadalomban;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Világnézet és erkölcs

- különböző világnézeten alapuló gondolkodások összehasonlítása;
- az erkölcs, mint viselkedést szabályozó értékrendszer, az erkölcsi fogalmak egyéni értelmezése;

A vallások tanításai

- a tízparancsolat megismerése;
- a felebaráti szeretet, felelősségvállalás gyakorlása a másik ember iránt;

Fogalmak

vallás, hit, erkölcs, kereszténység, iszlám, judaizmus, hinduizmus, buddhizmus, felebaráti szeretet, tízparancsolat

3.5.11. 8. ÉVFOLYAM

A 8. évfolyamos tanulók életében egyre többször jelenik meg a döntéshozatal, a felelősségvállalás önmagukkal, társaikkal és környezetükkel szemben. A különböző élethelyzetek felhívják a tanulók figyelmét az önismeret fontosságára, a társakkal való kommunikáció és együttműködés jelentőségére, az egészségmegőrző tevékenységek végzésének és a pénzügyi tudatosság fejlesztésének a nélkülözhetetlenségére. Erre az életkorra új dimenziókkal bővül a fiúk és a lányok kapcsolata, s az ezzel összefüggő témák tanórai feldolgozása szerepet vállalhat a testi és lelki egészségre, illetve a családi életre való nevelés általános céljainak megvalósításában. 13-14 évesen a tanulók már önálló használói a legkülönbözőbb technikai eszközöknek, így az erkölcstan órák keretében is kitüntetett helyet kell kapnia a médiatudatosságra nevelésnek –

hangsúlyozva, hogy ez egyúttal fontos szelete az állampolgárságra és demokráciára nevelésnek, valamint az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztésének is.

A 8. évfolyamon az etika tantárgy alapóraszáma: 34 óra

Évfolyam	Heti órakeret	Évi órakeret	Kerettantervi órakeret	Helyi tervezésű órakeret
8.	**1**	**36**	**34**	**2**

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
1. Éntudat – Önismeret	5
2. Család – Helyem a családban	6
3. Társas tudatosság és társas kapcsolatok – Helyem a társas-lelkületi közösségekben	6
4. A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – helyem a társadalomban	5
5. A természet rendjének megőrzése, a fenntartható jövő	6
6. Az európai kultúra emberképe, hatása az egyén értékrendjére	6
Összes óraszám:	**34**

TÉMAKÖR: ÉNTUDAT – ÖNISMERET

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- feltárja pályaérdeklődését és továbbtanulási céljait;
- képes a problémák elemzésére és a megoldási alternatívák alkotására, a probléma megoldása érdekében képes önmaga motiválására;
- célok és döntések meghozatalakor figyelembe veszi a személyes értékeit;
- egyéni cselekvési lehetőségeket fogalmaz meg az erkölcsi értékek érvényesítésére.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- különbséget tesz a valóságos és a virtuális identitás között, felismeri a virtuális identitás jellemzőit;
- célokat tűz ki maga elé, és azonosítja a saját céljai eléréséhez szükséges főbb lépéseket; céljai megvalósítása közben önkontrollt végez, siker esetén önjutalmazást gyakorol;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Önismeret

- azonos helyzetekre adott eltérő reakciók, vélemények elemzése;
- az egyének és az emberiség néhány cselekvésének etikai szempontú értékelése, a saját értékrenddel való összevetése;
- önkifejezési módok gyakorlása;

Szükségletek és igények

- saját szokások, életvezetési mód, életszemlélet értékelése a testi és mentális egészség, a lehetséges káros tényezők feltárása, ezek elkerülésére javaslatok az önazonosság és a fejlődés szempontjából;
- saját igények és szükségletek feltárása;

Célok és tervek

- a siker, a boldogság, boldogulás átérzése, azonosítása az egyén életében;
- a pozitív életszemlélet tudatosítása;
- néhány személyes életcél megfogalmazása;

Fogalmak

stressz, káros szenvedély, függés, alkotás, munka, pénzügyi tudatosság

TÉMAKÖR: CSALÁD – HELYEM A CSALÁDBAN

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- reálisan feltérképezi, hogy saját érzelmi állapota és viselkedése milyen következményeket okozhat, és milyen hatást gyakorolhat a társas kapcsolatai alakítására; képes a helyzetnek megfelelő érzelmek kifejezésére;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- azonosít néhány, a családban előforduló konfliktust, felismeri a család életében bekövetkező nehéz helyzeteket, és megfogalmazza, hogy milyen módon kezelhetők ezek;
- felismeri saját családjának viszonyrendszerét, a családot összetartó érzelmeket és közösségi értékeket;
- azonosítja az egyéni, családi és társadalmi boldogulás feltételeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Érzelmek és cselekvések hatása

- stratégiák kidolgozása a negatív hatások kivédésére;
- valós és virtuális térben zajló cselekvések elemzése a másokra tett hatás és etikai értékek szempontjából;

Kölcsönösség és egyenlőség a kapcsolatokban;

- a másik igényeit és szükségleteit figyelembe vevő és a saját igényeket megfogalmazó kommunikáció gyakorlása;
- az egyenlőtlen, kihasználó vagy bántalmazó kapcsolat jellemzőinek azonosítása, az erre vonatkozó jogok és a védelem lehetőségeinek megismerése;

Változások a családban

- a támogatás, megértés, tanulás, együttérzés és egyenlőség vizsgálata családi kapcsolatokban;
- a serdülőkor önállósági igényéből vagy az életkori különbségekből eredő vélemény- és érdekkonfliktusok azonosítása;

Fogalmak

értékrend, önvédelem, zaklatás, emberi jogok.

TÉMAKÖR: TÁRSAS TUDATOSSÁG ÉS TÁRSAS KAPCSOLATOK – HELYEM A TÁRSAS-LELKÜLETI KÖZÖSSÉGEKBEN

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- a családjában és ismeretségi körében talál olyan mintákat, amelyek példaként szolgálnak számára;
- megfogalmazza, hogy a szeretetnek, az elkötelezettségnek, bizalomnak, tiszteletnek milyen szerepe van a barátságokban, a páros kapcsolatokban, az iskolai közösségekben.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- rendelkezik tapasztalatokkal, érvekkel a konfliktusok megelőzésére és megoldási javaslatokkal a konfliktusok megoldására;
- azonosítja a csoportban elfoglalt helyét és szerepét, törekszik a személyiségének legjobban megfelelő feladatok vállalására;
- törekszik mások helyzetének megértésére, felismeri a mások érzelmi állapotára és igényeire utaló jelzéseket;
- nyitott és segítőkész a nehéz helyzetben levő személyek iránt;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- rendelkezik érzelmi kifejezőképességekkel a konfliktusok megelőzésére és megoldási javaslatokkal a konfliktusok megoldására;
- az egyén felelősségének megfogalmazása különböző szerepekben: cselekvőként vagy szemlélőként, aktív segítőként vagy érzelmi támogatóként a valós és a virtuális térben is;

A kapcsolatok minősége

- a figyelmesség, közös tervezés és az együttműködés példáinak érvényesítése;
- a tartós kapcsolatok és párkapcsolatok alapvető feltételeinek megismerése;

A kapcsolatok megóvása

- a felelősségvállalás, bocsánatkérés és a jóvátétel szerepének felismerése a kapcsolatok helyreállításában;

Fogalmak

konfliktuskezelés, jóvátétel, alkalmazkodás, önállóság, cselekvés, átélés, előítélet, elfogadás

TÉMAKÖR: A TÁRSAS EGYÜTTÉLÉS KULTURÁLIS GYÖKEREI: NEMZET – HELYEM A TÁRSADALOMBAN

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- képes a problémák elemzésére és a megoldási alternatívák alkotására, a probléma megoldása érdekében képes önmaga motiválására;
- azonosítja a számára fontos közösségi értékeket, indokolja, hogy ezek milyen szerepet játszanak a saját életében;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- azonosítja a nemzeti és európai értékek közös jellemzőit, az európai kulturális szemlélet meghatározó elemeit; ismereteket szerez a Kárpát-medencében élő magyarokról, Magyarországon élő nemzetiségekről, népcsoportokról, kettős kötődésű személyekről;
- ismeri a rá vonatkozó gyermekjogokat, ezek fő szabályozó dokumentumait, értelmezi kötelezettségeit, részt vesz szabályalkotásban;
- ismeri az alapvető emberi jogokat és vizsgálja ezek érvényesülését különböző embercsoportok esetében;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A közösségek és identitás

- a különböző közösségekhez tartozás lehetséges ellentmondásai feltárása;
- különböző közösségek viszonyainak elemzése;

Értékek a társas együttműködésben;

- kérdések megfogalmazása a büntetés néhány formájáról;
- az együttműködés, felelősségvállalás, feladatvállalás alapelveinek átélése;
- fontos társadalmi értékek megvalósításának érdekében végzett tevékenységek megismerése;

Fogalmak

bűn, büntetés, érdekérvényesítés, társadalmi cél, média

TÉMAKÖR: A TERMÉSZET RENDJÉNEK MEGŐRZÉSE, A FENNTARTHATÓ JÖVŐ

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére**,** adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- döntéseket hoz arról, hogy milyen szokások kialakulásával járul hozzá a fenntartható fejlődés megvalósításához, milyen cselekvéseket tehet a társadalmi problémák kezelése érdekében;
- megfogalmazza, hogy a pozitív egyéni és társadalmi jövőkép elérését milyen feltételek támogatják;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismeri és véleményezi a természeti erőforrások felhasználására, a környezetszennyezésre, a globális és társadalmi egyenlőtlenségek problémájára vonatkozó etikai felvetéseket;
- értelmezi a fenntartható fejlődés és a legfontosabb társadalmi problémák megoldása érdekében javasolt stratégiákat, cselekvési lehetőségeket;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Lehetőségek és egyenlőtlenségek

- az emberiség létezésének alapvető feltételeit veszélyeztető folyamatok azonosítja;
- társadalmi-gazdasági egyenlőtlenségek okainak megismerése;

Az ember és környezetének kölcsönhatása

- károsító és építő, környezetszépítő tevékenységek megkülönböztetése;
- néhány környezeti etikai és bioetikai kérdés megismerése;

Az emberiség jövője

- saját célok megfogalmazása a fenntartható fejlődés érdekében;

Fogalmak

egyéni felelősség, fenntartható fejlődés, egyenlőtlenség

TÉMAKÖR: AZ EURÓPAI KULTÚRA EMBERKÉPE, HATÁSA AZ EGYÉN ÉRTÉKRENDJÉRE

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- értékeli az etikus, a nem etikus cselekvések lehetséges következményeit;
- reflektíven értékeli tudásszerzési módjait, különös tekintettel a forrás hitelességére;
- képes a helyzetnek megfelelő érzelmek kifejezésére;
- egyéni cselekvési lehetőségeket fogalmaz meg az erkölcsi értékek érvényesítésére;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- feltárja, hogyan jelenik meg a hétköznapok során a tárgyalt világvallásoknak az emberi életre vonatkozó erkölcsi tanításai;
- a megismert vallások erkölcsi tanításait összeveti személyes véleményével;
- saját életét meghatározó világnézeti elkötelezettség birtokában a kölcsönös tolerancia elveit gyakorolja;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Világnézet és erkölcs

- a saját értékrendnek megfelelő és ellentmondó viselkedés gyakorlása;
- a zsidóság és a kereszténység, világképeinek fő vonásai, fő tanításaik megismerése;
- a vallás szerepének jelentőségének azonosítása az emberek életében;
- a zsidó és keresztény vallások álláspontjainak értelmezése néhány általános etikai kérdésben;
- az egyházak társadalmi tevékenységének megismerése, együttműködés közös célok érdekében;

A vallások tanításai

- olyan értékek keresése, melyek azonosak a vallásos és nem vallásos emberek számára;

Fogalmak

vallás, hit, karitász, aranyszabály, az élet tiszteletének elve, tízparancsolat

3.6. TÖRTÉNELEM

A történelemtanítás és - tanulás célja, hogy a tanuló megismerkedjen a történettudomány, valamint a hagyomány által legfontosabbnak elismert történelmi tényekkel, szereplőkkel, eseményekkel, történetekkel és folyamatokkal, valamint tudatosodjon benne nemzeti hovatartozása. Ismerkedjen meg a kulturális kódrendszer legalapvetőbb elemeivel, amelyek lehetővé teszik, hogy azonosuljon kultúránk alapértékeivel. A történelem tantárgy tantervének középpontjában a magyar nemzet és Magyarország története áll.

A tantervi szabályozás irányítóelve, hogy a magyar történelmet általában kontinuitásában, az európai, illetve egyetemes történelmet szigetszerűen tárgyalja. A kerettanterv több általános európai jelenséget is konkrét magyar példákon keresztül mutat be. Ennek révén a tanuló a magyar történelmi jelenségeket elsősorban nem általános modellek alapján, hanem a konkrét történelmi helyzet jellegzetességeit figyelembe véve tanulmányozhatja. Ez a megközelítés hozzásegíti a tanulót, hogy megértse és méltányolja a magyarság, a magyar nemzet, illetve Magyarország sajátos helyzetéből adódó jelenségeket és folyamatokat, így alakulhat ki benne a tényeken alapuló reális és pozitív nemzettudat, és ezáltal erősödhet benne a hazaszeretet érzése.

A történelem tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A tanuló a történelemtanulás során különféle jellegű tudástartalmakkal és különböző típusú feladatokkal találkozik, amelyek megtanulásához, illetve elvégzéséhez különféle módszereket kell választania. A történelmi információk keresése és feldolgozása, a forráskritika, a következtetések levonása és egyéb gondolkodási műveletek közvetítő hatásuk révén általában fejlesztik a tanulási kompetenciákat. A történelmi értelmező kulcsfogalmak megértésén és állandó használatán keresztül a tanuló fejleszti a lényeges és kevésbé lényeges elemek megkülönböztetésének és rendszerezésének a tanulás során elengedhetetlenül fontos képességét.

A tanuló a történelemtanulás során megtapasztalja, hogy a történelemtudása az iskolán kívül, más élethelyzetekben, illetve a jelen társadalmi, gazdasági és politikai jelenségeinek megértéséhez és megítéléséhez is segítséget nyújt. Ez a tapasztalat – az iskolai történelemtanulás élményszerűsége mellett – erős ösztönzést adhat az élethosszig tartó tanulásra vagy legalábbis a történelmi és társadalmi kérdések iránti érdeklődésre.

Kommunikációs kompetenciák: A történelmi források feldolgozása a szövegértés fejlesztésének egyik hatékony módja. A tanuló a felmerülő történelmi problémákról beszélgetéseket

folytat, érveket gyűjt, azokat írásban és szóban összefoglalja, digitális kommunikációs eszközök segítségével mutatja be. A különböző típusú, más-más korokból és eltérő társadalmi közegekből származó források feldolgozása pedig nagyban segíti a különféle kommunikációs környezetek (kontextusok) közötti magabiztos eligazodást.

Digitális kompetenciák: A történelem tanulása során a digitális eszközök etikus, felelősségteljes használatával a tanuló információkezelési és -feldolgozási készségei fejlődnek, ami elősegíti elemző és mérlegelő gondolkodása kialakulását és elmélyítését is, aminek része a megszerzett információk ellenőrzése, hitelességének vizsgálata. A történelmi forrásokat tartalmazó internetes portálok, hang- és filmarchívumok és adatbázisok megismerése és használata, az itt talált források feldolgozása elengedhetetlen feltétele a korszerű történelemtanulásnak. A digitális információfeldolgozás, illetve a digitális kommunikáció fejlesztésének nagy szerepe van a közéleti tájékozódási készségek kialakításában, így a felelős és aktív állampolgárrá nevelésben.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A tanuló az információk, illetve a források feldolgozása során problémákat azonosít, magyarázatokat fogalmaz meg, kiemeli a lényeget, következtetéseket von le. A történelmi ismeretek, fogalmak elsajátításával, valamint a történelmi források és interpretációk mérlegelésével, hipotézisek alkotásával fejlődik az elemző, problémamegoldó gondolkodása. Mindezek együttesen segítik a differenciált történelmi gondolkodás kialakulását, melynek következtében a tanuló képessé válik események, folyamatok és jelenségek különböző szempontú megközelítésére, valamint bizonyos történések okainak és következményeinek több szempontú feltárására.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló a különböző történelmi korok mindennapi életének vizsgálatával, az életmód változatos formáinak, valamint történelmi életutaknak és cselekedeteknek a megismerésével viszonyítási pontokat találhat, illetve követhető modelleket adaptálhat saját életútjának tervezéséhez és szervezéséhez. A tanulóban tudatosul, hogy nehéz élethelyzetekben is kialakíthatók cselekvési tervek, lehetőségek. Értékeli a válságos történelmi helyzetekben megnyilvánuló bátorság, kitartás, önfeláldozás, segítségnyújtás és szolidaritás követésre méltó példáit. A tanuló arra törekszik, hogy az emberi cselekedeteket, életutakat, élethelyzeteket, társadalmi folyamatokat és jelenségeket árnyaltan értelmezze. A társadalmakra, közösségekre jellemző magatartási és kommunikációs szabályok felismerése a tanuló alkalmazkodóképességét fejleszti.

A kreativitás a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A történelem tanulása során a tanuló megismeri az emberiség, a magyarság kulturális örökségének

fő elemeit. Értékeli a kiemelkedő emberi alkotásokat és értelmezi azok technológiai, tudományos és művészeti szerepét. Az egyes történelmi korszakok áttekintése során felismeri az értékteremtő alkotások jelentőségét, és elemző gondolkodással feltárja azoknak az életmódra, a mindennapokra gyakorolt hatását.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A tanuló megismeri és értékeli az alkotó emberi tevékenységek változatos formáit. Értelmezi és elismeri a tudósok, kutatók és művészek teljesítményét. Büszke a magyar tudósok, művészek, sportolók és más értékteremtő, alkotó emberek kiemelkedő eredményeire, teljesítményeire. Az életmódtörténeti témakörök feldolgozása révén a tanuló felismeri, hogy a munkavégzés az egyén, a család és a társadalom létfenntartását biztosítja; belátja, hogy a munka sokszor küzdelmekkel jár, ugyanakkor személyiségépítő, társadalmi összetartozást is erősítő tevékenység. A történelmi korszakok jellegzetes, egyedi vagy kiemelkedő példái kiindulópontként szolgálnak a saját életút tervezésekor, akár a pályaválasztás során is. A kerettanterv témakörönként határozza meg a javasolt óraszámot. Ezek összege megfelel az évi teljes óraszámnak, amely elegendő a témák ismeretanyagának feldolgozásához és a tanulási eredményekhez kapcsolódó kompetenciák elsajátításához. A kerettantervben meghatározott tanulási tartalmak azonban átlagos esetben a javasolt órakeret kb. 80%-ában feldolgozhatók.

A helyi tanterv alapján a tanár a kerettantervből évente két témát mélységelvű feldolgozásra jelöl ki, amelyre több idő, a javasolt időkereten felül összesen további 6–10 óra tervezhető**.** Ezeknek legalább 70%-a magyar történelmi témájú legyen. A mélységelvű tanítás lehetőséget ad az adott téma részletesebb ismeretekkel, többféle megközelítési móddal és tevékenységgel történő feldolgozására. A mélységelvű témák esetében nagyobb lehetőség nyílik a projektmunkára, illetve a múzeumi órák és a témával kapcsolatos tanulmányi kirándulások szervezésére.

A Témakörönként megjelenő tantervi táblázatok magukba foglalják a hozzájuk tartozó Témákat, a konkrétabb tartalmakat feltüntető Altémákat, valamint az egyes témakörökhöz kapcsolódó Fogalmak és adatok/Lexikák címszó alatt a kötelezően elsajátítandó fogalmakat, személyeket, kronológiai és topográfiai adatokat. Minden fogalmi elem csak egyszer fordul elő, annál a témakörnél, ahol kötelező elemként először szerepel a tantervben. A táblázat utolsó oszlopában feltüntetett Fejlesztési feladatok teljesítésével valósulnak meg az előírt tanulási eredmények.

A táblázat alatt témakörönként felsorolt Javasolt tevékenységek nem kötelező elemei a tantervnek, de eredményessé tehetik a tananyag feldolgozását és a szaktanári munkát. Ezek köre természetesen bővíthető különféle tanulási eljárásokkal, módszerekkel.

3.6.1. 5-8. ÉVFOLYAM

Az általános iskolai történelemtanítás és –tanulás célja, hogy a tanuló megismerkedjen a magyar és egyetemes történelem legalapvetőbb történeteivel, tényeivel, jelenségeivel, eseményeivel és szereplőivel. A magyar történelem eseményeiről és hőseiről kialakított kép, a büszkeségre okot adó történelmi cselekedetek, eredmények és emberi teljesítmények megismerése megalapozza a hazaszeretet érzését.

A tantárgy tanulása során bővülő ismeretei és a különböző tevékenységek által alakuljanak ki a tanulóban a történelemről és társadalmi kérdésekről való tájékozódás és gondolkodás legalapvetőbb kompetenciái, amelyek segítik, hogy megértse a múlt és jelen társadalmi, politikai, gazdasági és kulturális jelenségeit. Az általános iskolai történelemtanulás megalapozza a tanulóban az aktív állampolgári léthez szükséges kompetenciákat.

Az általános iskolai történelemtanításnak egyszerre célja és feltétele a tanuló kíváncsiságának és tudásvágyának felkeltése és ébren tartása a történelem, illetve a közéleti kérdések iránt. Az egyes témák, tanítási módszerek és tanulói tevékenységek kiválasztása során mindig szem előtt kell tartani a tanulás élményszerűségének követelményét. A tanuló képzeletét, fantáziáját és érzelmeit megragadó témák, történetek és tevékenységek révén válhat eredményessé a történelem tanulása. A különböző korok életmódját tárgyaló témakörök és a történelmi portrék jó alkalmat adnak a szemléletes és élményszerű megjelenítésre (pl. képek, filmek, modellek, zenék, hangdokumentumok), a tanuló életéhez, érdeklődéséhez köthető témák tárgyalására, valamint érdekes, megrázó vagy éppen tréfás, de mindenképpen elgondolkodtató történetek elbeszélésére, illetve megjelenítésére.

A történelemtanulás ugyan az ötödik évfolyamon kezdődik, de iskolai előzményekre is támaszkodik; az 1–4. évfolyamon elsajátított kompetenciákra éppúgy, mint az alsó tagozat történelmi tárgyú olvasmányaira, illetve a tanulónak a nemzeti ünnepek iskolai megünneplése és az emléknapok nyomán keletkező tudására.

A kerettanterv évenként 5–8 *témakör* feldolgozását írja elő. Az egyes témakörök 2–7 témát tartalmaznak, ami tanévenként összesen 18–20 témát jelent.

Miközben az éves időkeret a korábbi tantervekhez képest nem változott, a minimálisan kötelező témák, fogalmak és egyéb adatok/lexikai egységek száma a korábbiaknál kevesebb lett. A meghatározott tananyagrészek feldolgozása átlagos esetekben a javasolt idő mintegy 80 %-át veszi igénybe. Mindez időt és alkalmat ad a tevékenységalapú tanulásra, az ismeretek alkalmazására, a tanulási eredményekben megfogalmazott kompetenciák fejlesztésére a tanár által leghatékonyabbnak tartott (pl. egyéni, kooperatív) tanulási technikák alkalmazására. Továbbá ez által lehetőség nyílik a helyi tantervben megfogalmazott helytörténeti vagy egyéb témák beemelésére, speciális foglalkozások szervezésére (pl. múzeumi, könyvtári órák, közös filmnézés), illetve tantárgyközi projektek megvalósítására.

3.6.2. 5-6. ÉVFOLYAM

Az általános iskola 5–6. évfolyamán a történelemtanítás bevezeti a tanulót a történelmi múlt megismerésébe. A tantárgy iránti érdeklődés felkeltése, a pozitív hozzáállás megteremtése és a legfontosabb ismeretek elsajátítása mellett ekkor kezdődik a történelemtanuláshoz szükséges alapvető tanulásmódszertani jártasságok, készségek kialakítása. A tanuló egyfelől megismerkedik az ókor, középkor, kora újkor és az újkor történelmének néhány jellemző vonásával, jelenségével, a magyar történelem legfontosabb fordulópontjaival, hőseivel és szereplőivel a 19. század közepéig. Elsajátítja, és alkalmazni kezdi a kulcsfogalmakat, gyakorolja a változatos tevékenységformákat – információszerzés és - feldolgozás; tájékozódás időben és térben; történetek megértése, elbeszélése, megvitatása stb. –, amelyek megalapozzák történelemtanulási készségeinek fejlődését, történelmi gondolkodásának kialakulását.

Ebben a szakaszban elsősorban konkrét történelmi események és élethelyzetek, szokások képszerű bemutatása, történetek elmesélése a jellemző. A tantervi témakörök egy jelentős részét történeti korok szerint beágyazott életmódtörténeti és portré témák adják. Előbbiek a régmúlt korok embereinek életét mutatják be egy-egy konkrét település és nép mikrovilágán, illetve az ezekhez kapcsolódó történeteken keresztül. A kerettanterv a települések esetében ajánlásokat fogalmaz meg, amelyektől a helyi tantervek összeállítása során a pedagógusok régiójuknak megfelelően eltérhetnek. További fontos alapelv a jelenségalapú megközelítés, vagyis a tanuló nem általános modelleken, hanem egyes települések/népek életén keresztül ismerkedik meg az ókor, a középkor, a kora újkor és az újkor világával. A portré típusú témakörök a magyar történelem néhány kiemelkedő személyiségének, hősének életét, cselekedeteit és történelmi jelentőségét dolgozzák fel, miközben megismertetik a tanulót a hozzájuk fűződő történeti hagyománnyal. Az általános iskolában a történettanításon alapuló történelemtanítás, vagyis a történetmesélés, a szemléletesség és a tevékenységközpontú megközelítés a témák kiválasztásának,

illetve feldolgozásának egyaránt fontos vezérelve. Az egyes korszakok életmódját bemutató témakörök, témák, a kiemelkedő személyiségeket bemutató portrék eredményes bemutatásához a tanuló képzeletét megragadó történeteken, a személyes életéhez kapcsolódó élményeken keresztül vezet a sikeres történelemtanítás útja. Ugyanakkor a történetek feldolgozásán keresztül fejlődik a tanulónak a történelemtanuláshoz elengedhetetlen narratív kompetenciája is.

Fejlesztési területekhez kapcsolódó tanulási eredmények (általános követelmények)

Történelmi ismeretek

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

- ismeri és fel tudja idézni a magyar és az európai történelmi hagyományhoz kapcsolódó legfontosabb mítoszokat, mondákat, történeteket, elbeszéléseket;
- be tudja mutatni a különböző korok életmódjának és kultúrájának főbb vonásait és az egyes történelmi korszakokban élt emberek életét befolyásoló tényezőket;
- tisztában van a zsidó-keresztény kultúra kialakulásának főbb állomásaival, ismeri a legfontosabb tanításait és hatását az európai civilizációra és Magyarországra;
- ismeri a középkori és újkori magyar történelem kiemelkedő alakjait, cselekedeteiket, illetve szerepüket a magyar nemzet történetében;
- fel tudja idézni a középkori és újkori magyar történelem legfontosabb eseményeit, jelenségeit, folyamatait, és fordulópontjait a honfoglalástól napjainkig;
- képes felidézi a magyar nemzet honvédő és szabadságharcait, példákat hoz a hazaszeretet, önfeláldozás és hősiesség megnyilvánulásaira;
- tisztában van a középkor és újkor világképének fő vonásaival;
- ismeri és be tudja mutatni a 19. századi modernizáció gazdasági társadalmi és kulturális hatásait Magyarországon és a világban;
- ismeri a különböző korok hadviselési szokásait, jellemzőit;
- példákat tud felhozni arra, hogy a történelem során miként járultak hozzá a magyarok Európa és a világ kulturális, tudományos és politikai fejlődéséhez;
- ismeri a magyarság, illetve a Kárpát-medence népei együttélésének jellemzőit a középkorban és újkorban, példákat hoz a magyar nemzet és a közép-európai régió népeinek kapcsolatára és együttműködésére;
- valós képet alkotva képes elhelyezni Magyarországot a középkori és újkori európai történelmi folyamatokban.

ISMERETSZERZÉS ÉS FORRÁSHASZNÁLAT

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képes ismereteket szerezni személyes beszélgetésekből, olvasott és hallott, valamint a különböző médiumok által felkínált szöveges és képi anyagokból;
- kiemel lényeges információkat (kulcsszavakat) elbeszélő vagy leíró szövegekből, illetve rövidebb magyarázó szövegekből, és az ezek alapján megfogalmazott kérdésekre egyszerű válaszokat képes adni;
- megadott szempontok alapján, tanári útmutatás segítségével történelmi információkat gyűjt különböző médiumokból és forrásokból (könyvek, atlaszok, kronológiák, könyvtárak, múzeumok anyagai, filmek; nyomtatott és digitális, vizuális források);
- képes magatartásformák megfigyelésére és jellemzésére;
- megadott szempontok alapján rendszerezi a történelmi információkat;
- felismeri, hogy melyik szöveg, kép, egyszerű ábra kapcsolódik az adott történelmi témához;
- képen, egyszerű ábrán ábrázolt folyamatot, jelenséget saját szavaival le tud írni;
- képes különbséget tenni források között típus és kontextus alapján;
- össze tudja vetni a forrásokban található információkat az ismereteivel;
- meg tudja vizsgálni, hogy a történet szerzője résztvevője vagy kortársa volt-e az eseményeknek;
- egyszerű következtetéseket von le, és véleményt tud alkotni.

TÁJÉKOZÓDÁS IDŐBEN ÉS TÉRBEN

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a nagy történelmi korszakok elnevezését és időhatárait, néhány kiemelten fontos esemény és jelenség időpontját;
- használja az idő tagolására szolgáló kifejezéseket, történelmi eseményre, jelenségre, korszakra való utalással végez időmeghatározást;
- időrendbe tud állítani történelmi eseményeket, képes az idő ábrázolására pl. időszalag segítségével;
- a tanult történelmi eseményeket, jelenségeket, személyeket, képeket hozzá tudja rendelni egy adott történelmi korhoz, régióhoz, államhoz;
- használ különböző történelmi térképeket a fontosabb történelmi események helyszíneinek azonosítására, egyszerű jelenségek leolvasására, vaktérképen való elhelyezésére;

- egyszerű alaprajzokat, modelleket, térképvázlatokat (pl. települések, épületek, csaták) tervez és készít.

SZAKTÁRGYI KOMMUNIKÁCIÓ

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan képes eseményeket, történeteket elmondani, történelmi személyeket bemutatni, saját véleményt megfogalmazni;
- össze tudja foglalni saját szavaival hosszabb elbeszélő vagy leíró szövegek tartalmát;
- az általa gyűjtött történelmi adatokból, szövegekből rövid tartalmi ismertetőt tud készíteni;
- képes önálló kérdések megfogalmazására a tárgyalt történelmi témával, eseményekkel kapcsolatban;
- képes rövid fogalmazások készítésére egy-egy történetről, történelmi témáról;
- különböző történelmi korszakok, történelmi kérdések tárgyalása során alkalmazza az értelmező és tartalmi kulcsfogalmakat, továbbá használja a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat;
- tud egyszerű vizuális rendezőket kiegészíteni hagyományos vagy digitális módon (táblázatok, ábrák, tablók, rajzok, vázlatok) egy történelmi témáról;
- egyszerű történelmi témáról tanári útmutatás segítségével kiselőadást állít össze és mutat be;
- egyszerű történelmi kérdésekről véleményt tud megfogalmazni, állításait alátámasztja;
- meghallgatja mások véleményét, érveit;
- tanári segítséggel dramatikusan, szerepjáték formájában tud megjeleníteni történelmi eseményeket, jelenségeket, személyiségeket.

TÖRTÉNELMI GONDOLKODÁS

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott történetben különbséget tud tenni fiktív és valós, irreális és reális elemek között;
- képes megfigyelni és összehasonlítani a történelemben előforduló különböző emberi magatartásformákat és élethelyzeteket;
- a történelmi eseményekkel és személyekkel kapcsolatban önálló kérdéseket fogalmaz meg;
- feltételezéseket fogalmaz meg történelmi személyek cselekedeteinek mozgatórugóiról, és alátámasztja azokat;

- a történelmi szereplők megnyilvánulásainak szándékot tulajdonít;
- önálló véleményt képes megfogalmazni történelmi szereplőkről, eseményekről;
- felismeri a különböző korokra és régiókra jellemző tárgyakat, alkotásokat, életmódokat, szokásokat, változásokat, képes azokat összehasonlítani egymással, illetve a mai korral;
- példákat hoz a történelmi jelenségekre;
- felismeri, hogy az emberi cselekedet és annak következménye között szoros kapcsolat van.

A tanuló az 5–6. évfolyamon a következő kulcsfogalmakat használja:

Értelmező kulcsfogalmak: történelmi idő, történelmi forrás, ok és következmény, változás és folyamatosság, tény és bizonyíték, történelmi jelentőség.

Tartalmi kulcsfogalmak:

- politikai: politika, állam, államszervezet, államforma, monarchia, köztársaság, egyeduralom, demokrácia, önkormányzat, jog, törvény, birodalom;
- társadalmi: társadalom, társadalmi csoport, nemzet, népcsoport, életmód;
- gazdasági: gazdaság, pénz, piac, mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, adó, önellátás, árutermelés, falu, város;
- eszme- és vallástörténeti: kultúra, művészet, hit, vallás, egyház, világkép.

Az 5–6. évfolyamon a történelem tantárgy alapóraszáma: 136 óra.

Két mélységelvű téma javasolt óraszáma: 6–10 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör	Javasolt óraszám
5. évfolyam:	
Első témahét: Tanulásmódszertan, beszoktatás a felső tagozatba	*2*
Személyes történelem	7 (+1)
Fejezetek az ókor történetéből	13 (+3)
A kereszténység	5 (+2)
A középkor világai	13 (+2)
Képek és portrék az Árpád-kor történetéből	20 (+ 2)
Második témahét: Környezettudatosság	*2*
6. évfolyam:	
Első témahét: Tanulásmódszertan	*2*

Képek és portrék a középkori magyar állam virágkorából	10 (+2)
Új látóhatárok	11 (+2)
Portrék és történetek Magyarország kora újkori történetéből	14
Élet a kora újkori Magyarországon	6 (+ 1)
Forradalmak kora	5 (+ 2)
A magyar nemzeti ébredés és polgárosodás kora	15
Második témahét: Környezettudatosság	*2*
Évente két mélységelvű téma	(17 *óra szétosztva fent)*
Összes óraszám:	**136**

Megjegyzés: A szaggatott vonal az évfolyamok közötti határokat jelzi

5. ÉVFOLYAM ÉVES ÓRAKERETE: 34X2= 68 ÓRA + *2X2 ÓRA A TÉMAHETEK* = 72 ÓRA

6. ÉVFOLYAM ÉVES ÓRAKERETE: 34 X 2= 68 ÓRA + *2X2 ÓRA A TÉMAHETEK*= 72 ÓRA

3.6.3. 5. ÉVFOLYAM

TÉMAKÖR: SZEMÉLYES TÖRTÉNELEM

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra + 1 *(ellenőrzés, korrekció)*

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/ Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
Körülöttem a történelem	- Családi fotóalbum és személyes tárgyak. - Személyes történetek dokumentálása, elbeszélése. - Egy nap dokumentálása. - Kódexkészítés (valamely magyar kódex mintájára pl. Képes krónika).	*Fogalmak*: kódex. *Kronológia*: Kr. e. és Kr. u., évszázad, őskor, ókor, középkor, újkor, jelenkor/modern kor.	- Egyszerű, személyes történetek elmesélése. - Családi fotók, tárgyak, történetek gyűjtése és rendszerezése.

Címer, zászló, pecsét, az idő mérése	- Címerek és zászlók alkotóelemei saját település és Magyarország címere és zászlaja példáján. - A hitelesítés eszköze, a pecsét (pl. az Aranybulla pecsétje). - Személyes címer-, zászló- és pecsétkészítés. - Az időszámítás.		- Címer, zászló, pecsét készítése önállóan vagy társakkal. - Információk gyűjtése képi és tárgyi forrásokból megadott szempontok szerint. - A történelmi idő ábrázolása vizuális eszközökkel.

Javasolt tevékenységek:

- Képpel illusztrált, írott összefoglaló készítése egy meghatározó személyes élményről.
- Kódexlap készítése, pl. a Képes krónika alapján.
- Időszalag készítése.
- Ország, település, iskola, sportegyesület és egyéb címerek gyűjtése.
- Címerek értelmezése tanári irányítással.

TÉMAKÖR: FEJEZETEK AZ ÓKOR TÖRTÉNETÉBŐL

JAVASOLT ÓRASZÁM: 13 óra + 3 óra *(1 óra Hellász + 1 óra összefoglalás + 1 óra ellenőrzés, korrekció)*

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/ Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
Az ókori Egyiptom világa	- Földművelés a Nílus mentén. - Hitvilág és halottkultusz a piramisok és a Királyok Völgye	*Fogalmak*: öntözéses földművelés, fáraó, piramis, hieroglifa, városállam, jósda, többistenhit,	- Az ókori egyiptomi, görög és római életmód főbb vonásainak felidézése.

	példáján: Memphis és Théba. - A legjelentősebb találmány: az írás.	olümpiai játékok, monda, provincia, rabszolga, gladiátor, amfiteátrum, falanx, légió, népvándorlás. *Személyek*: Kheopsz, Zeusz, Pallasz Athéné, Nagy Sándor, Romulus, Hannibál, Julius Caesar, Augustus, Attila. *Kronológia*: Kr. e. 776 az első feljegyzett olümpiai játékok, Kr. e. 753 Róma alapítása a hagyomány szerint, Kr. e. 490 a marathóni csata, Kr. u. 476 a Nyugatrómai Birodalom bukása. *Topográfia*: Egyiptom, Nílus, Athén, Olümpia, Spárta, Itália, Róma, Pannónia, Aquincum, Marathón, Római Birodalom.	- Információk gyűjtése az ókori és a modern olimpiai játékokról, és összehasonlításuk. - Az ókori hadviselés legalapvetőbb jellemzőinek bemutatása. - Görög hoplita felismerése, fegyverzetének azonosítása képen, rekonstrukciós ábrán. - A tanult háborúk okainak és következményeinek bemutatása; illetve a tanult hősökhöz kapcsolódó történetek felidézése. - Mai magyar településnevek azonosítása az ókori Pannónia térképén. - A Hun Birodalom földrajzi kiterjedésének nyomon követése a térképen. - A nomád életmód, gazdálkodás és hadviselés alapvető jellegzetességeinek felidézése. - Történelmi mozgások (pl. hadmozdulatok,
Az ókori Hellász öröksége	- Mindennapok egy görög városban: Athén és lakói. - Görög istenek, az olümpiai játékok. - Az athéni és spártai nevelés.		
Az ókori Róma öröksége	- Róma alapítása a mondákban. - Egy római polgár mindennapjai. - A gladiátorviadalok és a kocsiversenyek. - Római emlékek Pannóniában.		
A görög-római hadviselés	- Görög hadviselés a marathóni csata példáján. - Nagy Sándor hadserege és hódításai. - Az ókor „tankjai”: Hannibál elefántjai. - Caesar légiói.		
Képek a népvándorlás korából	- A Római Birodalom szétesése. - A Hun Birodalom.		

	- Attila és hadjáratai: az ókor egyik legnagyobb csatája (a catalaunumi csata).		hadjáratok, népmozgások) nyomon követése történelmi térképen.

Javasolt tevékenységek:

- Képek gyűjtése és rendszerezése ókori épületekről.
- Térképvázlat készítése egy ókori város jellegzetes épületeinek és közterületeinek (pl. piac, kikötő) feltüntetésével.
- Egy szabadon választott pannóniai település megtekintése.
- Tabló készítése az ókori civilizációk kulturális örökségéről.
- Egy ókori ütközet rekonstruálása (film, kép, ábra, térképvázlat segítségével).
- A Szépművészeti Múzeum egyiptomi kiállítása néhány darabjának megtekintése és feldolgozása.
- Helyi ókori tárgyú gyűjtemény néhány darabjának megtekintése és feldolgozása.
- Ókori témájú film vagy filmrészlet megtekintése és megbeszélése.

TÉMAKÖR: A KERESZTÉNYSÉG

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra + 2 óra *(1 óra összefoglalás + 1 óra ellenőrzés, korrekció)*

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/ Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
Az Ószövetség népe	- Az Ószövetség/Héber Biblia: Ábrahám és Mózes. - Az önálló zsidó állam alapítói: Dávid és Salamon története.	*Fogalmak*: egyistenhit, Biblia, Ószövetség/Héber Biblia, Újszövetség, zsidó vallás, keresztény vallás, kereszтség és úrvacsora. *Személyek*: Mózes, Dávid, Salamon, Jézus, Mária, József, Szent	- Jézus élete legfontosabb eseményeinek bemutatása. - Jézus erkölcsi tanításainak értelmezése. - A kereszténység fő jellemzőinek
Jézus élete, tanításai és a kereszténység	- Történetek az Újszövetségből. - A kereszténység főbb tanításai.		

	- A kereszténység elterjedése. - A keresztény hitélet színterei és szertartásai. - A kereszténység jelképei.	Péter és Szent Pál apostolok. *Topográfia:* Jeruzsálem, Betlehem.	és elterjedésének bemutatása. - A Héber Biblia máig ható innovációi: egyistenhit, tízparancsolat, heti pihenőnap

Javasolt tevékenységek:

- A bibliai történeteket ábrázoló képek, művészeti alkotások gyűjtése.
- Tematikus képgaléria összeállítása a zsidó és keresztény vallásról megadott szempontok alapján.
- Képek gyűjtése bibliai helyszínekről.
- Pál apostol missziós útjainak követése tematikus térképen.

TÉMAKÖR: A KÖZÉPKOR VILÁGAI

JAVASOLT ÓRASZÁM: 13 óra + 2 óra *(1 óra összefoglalás + 1 óra ellenőrzés, korrekció)*

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
Élet a várban – egy magyar vár (pl. Visegrád) és uradalom bemutatásával	- Királyok és nemesek - Várépítészet – híres magyar középkori várak. - Egy uradalom működése, a falvak világa (a jobbágyok élete).	*Fogalmak*: földesúr, lovag, nemes, uradalom, jobbágy, robot, pápa, szerzetes, bencés rend, pálos rend, kolostor, katolikus, román stí-	- A középkori és a mai életforma néhány jellegzetességének összehasonlítása. - A középkori kultúra főbb vonásainak felidézése. - Az egyes középkori társadalmi rétegek
Élet a kolostorban – egy magyar kolostor (pl.	- A középkori egyházszervezet. - A szerzetesség és a kolostor.		

Pannonhalma) bemutatásával	- Román és gótikus templomépítészet – híres magyar középkori egyházi emlékek. - Oktatás a középkorban.	lus, gótikus stílus, polgár, céh, iszlám vallás. *Személyek*: Szent Benedek, Gutenberg, Mohamed. *Topográfia*: Visegrád, Pannonhalma, Szentföld, Anglia, Franciaország.	életformája közti eltérések összehasonlítása. - A középkori város és a falu összehasonlítása megadott szempontok alapján (pl. jellegzetes foglalkozások, életmód). - A középkori hadviselés legalapvetőbb jellemzőinek bemutatása. - A középkori páncélos lovag felismerése, fegyverzetének azonosítása képen, rekonstrukciós ábrán.
Élet a középkori városban – egy magyar város (pl. Buda) bemutatásával	- A céhek. - A városi polgárok. - Városépítészet – híres magyar középkori városok. - Könyvnyomtatás és reneszánsz.		
A keresztes lovagok világa	- Az iszlám–arab kihívás. - A nehézlovas harcmodor. - Keresztesek a Szentföldön. - A lovagi életforma és kultúra.		

Javasolt tevékenységek

- Alaprajz készítése vagy értelmezése egy középkori városról, uradalomról, várról vagy kolostorról.
- Tablókészítés a középkori magyar templomokról.
- Céhszabályzat vagy cégér készítése önállóan vagy társakkal.
- Egy középkori ütközet rekonstruálása (film, kép, ábra, térképvázlat segítségével).
- Beszámoló készítése egy lovagi tornáról és/vagy a lovagi erényekről.
- Egy lehetséges karriertörténet bemutatása a középkorból (inasból céhmester, apródból lovag, jobbágyból püspök).
- Montázs összeállítása a középkort idéző képekből megadott szempontok alapján (pl. foglalkozás, viselet, jelentős események stb.).

TÉMAKÖR: KÉPEK ÉS PORTRÉK AZ ÁRPÁD-KOR TÖRTÉNETÉBŐL

JAVASOLT ÓRASZÁM: 20 + 2 óra *(1 óra összefoglalás + 1 óra ellenőrzés, korrekció)*

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/ Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
Történetek a magyarok eredetéről	- A hun-magyar eredettörténet a krónikákban: Hunor, Magor; Csaba királyfi. - Az Árpád-ház eredettörténete: Emese álma, vérszerződés.	*Fogalmak*: hunok, finnugor, törzs, vérszerződés, fejedelem, honfoglalás, székelyek, kalandozások, vármegye, tized, ispán, Szent Korona, tatárok/mongolok, kunok. *Személyek*: Álmos, Árpád, Géza, I. (Szent) István, I. (Szent) László, Könyves Kálmán, III. Béla, IV. Béla, Szent Gellért, Szent Erzsébet, Szent Margit. *Kronológia*: 895 a honfoglalás, 907 a pozsonyi csata, 997/1000–1038 István uralkodása, 1222 az Aranybulla kiadása,	- A mondák és a valóság közötti kapcsolatok és ellentmondások felismerése. - A tanult mondai történetek felidézése, a mondai hősök szándékainak azonosítása. - Mondai szereplők felismerése képek, művészeti alkotások alapján. - Rekonstrukciós rajzok, ábrák elemzése és/vagy készítése a honfoglaló magyarok viseletéről, lakóhelyéről, fegyverzetéről.
Honfoglalás és kalandozások	- Álmos és Árpád alakja a krónikákban. - A honfoglalás: Etelközből a Kárpát-medencébe. - Történetek a kalandozó magyarokról.		
Szent István és a magyar állam	- Géza és István alakja a krónikákban. - István harca Koppánnyal és a koronázás. - Államalapítás: egyházszervezés, vármegyék és törvények.		
Árpád-házi királyportrék	- Szent László, a lovagkirály. - Könyves Kálmán, a művelt király. - III. Béla, a nagyhatalmú király.		

	- II. András és az Aranybulla - IV. Béla és a tatárjárás.	1241–1242 a tatárjárás, 1301 az Árpád-ház kihalása. *Topográfia*: Etelköz, Vereckei-hágó, Kárpát-medence, Esztergom, Buda, Székesfehérvár, Horvátország, Muhi, Német-római Császárság.	- Történetek felidézése az Árpád-kori magyar történelemből. - A tanult történelmi személyek jelentőségének felismerése. - A tanult uralkodók elhelyezése az időszalagon.
Árpád-kori szentek	- Szent Gellért. - Szent Erzsébet. - Szent Margit.		
Árpád-kori győztes harcok és csaták	- A pozsonyi csata. - Német támadások nyugatról: felperzselt föld és a vértesi csata. Nomád támadások keletről: a kerlési csata.		
Magyarország koronázási jelvényei	- Szent Korona. - Palást, jogar, országalma.		

Javasolt tevékenységek

- Az Árpád-kori magyar történelem kiemelkedő alakjait ábrázoló képek gyűjtése.
- Képösszeállítás készítése a Szent Lászlót megörökítő freskókból a Kárpát-medencében.
- A történelmi alakok megjelenítése szerepjátékkal egy konkrét történelmi helyzetben.
- Információk gyűjtése és megbeszélése az Árpád-kor uralkodóiról, szentjeiről.
- A Szent Korona és a koronázási jelvények megtekintése.

3.6.4. 6. ÉVFOLYAM

TÉMAKÖR: KÉPEK ÉS PORTRÉK A MAGYAR ÁLLAM VIRÁGKORÁBÓL

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra + 2 óra *(1 óra összefoglalás + 1 óra ellenőrzés, korrekció)*

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/ Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
Magyar királyportrék a 14–15. századból	- Károly és az aranyforint. - Nagy Lajos, a hódító. - Luxemburgi Zsigmond, a császár.	*Fogalmak*: aranyforint, kormányzó, végvár, szekérvár, zsoldos. *Személyek:* I. (Anjou) Károly, I. (Nagy) Lajos, Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János, I. (Hunyadi) Mátyás. *Kronológia*: 1335 a visegrádi királytalálkozó, 1456 a nándorfehérvári diadal, 1458–1490 Mátyás uralkodása. *Topográfia*: Lengyelország, Oszmán Birodalom, Csehország, Nándorfehérvár.	- A mondák és a valóság közötti kapcsolatok és ellentmondások felismerése. - Tematikus térkép értelmezése és/vagy térképvázlat készítése Nagy Lajos hódításairól/Hunyadi János hadjáratairól. - A tanult történelmi személyek jelentőségének felismerése.
Hunyadi János, a törökverő	- Hunyadi János, a sokoldalú hadvezér. - A nándorfehérvári diadal.		
Hunyadi Mátyás, a reneszánsz uralkodó	- Mondák és történetek Mátyás királyról. - A fekete sereg. - Mátyás reneszánsz udvara.		

Javasolt tevékenységek

- A korszak kiemelkedő alakjait ábrázoló képek gyűjtése, rendszerezése az egyes uralkodócsaládok szerint.
- A nándorfehérvári csata rekonstruálása (ábra, térképvázlat, kép, film, animáció segítségével).

- Mátyás, a reneszánsz uralkodó – beszámoló készítése a királyi udvarban tett képzeletbeli látogatásról.
- A Nemzeti Múzeum középkori magyar gyűjteménye néhány darabjának megtekintése és feldolgozása.
- Látogatás a visegrádi várban és/vagy királyi palotában.

TÉMAKÖR: ÚJ LÁTÓHATÁROK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 11 óra + 2 óra *(1 óra összefoglalás + 1 óra ellenőrzés, korrekció)*

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/ Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
A földrajzi felfedezések	- A felfedezők útjai. - A világkereskedelem kialakulása. - Gyarmatosítás Amerikában: az őslakosság sorsa, ültetvények és rabszolgák.	*Fogalmak*: gyarmat, manufaktúra, tőkés, bérmunkás, kapitalizmus, bank, tőzsde, részvény, reformáció, református, evangélikus, ellenreformáció és katolikus megújulás, jezsuiták, vallási türelem, felvilágosodás. *Személyek*: Kolumbusz Kristóf, Magellán, Luther Márton, Kálvin János, Károli Gáspár, Pázmány Péter, Kopernikusz.	- A nagy felfedezők útjainak bemutatása térképen. - A céhek és a manufaktúrák összehasonlítása. - A világkereskedelem útvonalainak bemutatása térkép segítségével. - A reformáció és katolikus megújulás hatásának feltárása az anyanyelvi kultúra és oktatás területén.
Korai kapitalizmus	- A tőkés gazdálkodás kibontakozása és a polgárosodó életmód. - A manufaktúrák, a világkereskedelem kialakulása. - Az első bankok és tőzsdék.		
A vallási megújulás	- Egyházi reformtörekvések a kora újkorban. - Reformáció és katolikus megújulás.		

	- Az anyanyelvi kultúra és oktatás felvirágzása magyar példák alapján. - Vallási türelem Erdélyben.	*Kronológia*: 1492 Amerika felfedezése, 1517 a reformáció kezdete. *Topográfia*: Spanyolország, India, Kína, London, Sárospatak.	- Érvelés a vallási türelem mellett.
Az új világkép kialakulása	- A természettudományok fejlődése: a kopernikuszi fordulat. - A középkorit felváltó világkép: a felvilágosodás.		

Javasolt tevékenységek

- Olyan termékek gyűjtése, amelyek a földrajzi felfedezéseknek köszönhetően kerültek a világkereskedelembe.
- Hasonlóságok és különbözőségek megállapítása a megismert felekezetek templomairól készült fotók alapján.
- A saját településen (vagy környékén) található különböző felekezetekhez tartozó templomok megtekintése.
- Információk gyűjtése a magyar reformáció néhány képviselőjéről.
- Egy természettudós (pl. Kopernikusz, Newton) életének és munkásságának bemutatása: plakáton, prezentációval, kiselőadáson.
- Táblázat készítése a középkor és az újkor világképének összehasonlításához megadott szempontok alapján.

TÉMAKÖR: PORTRÉK ÉS TÖRTÉNETEK MAGYARORSZÁG KORA ÚJKORI TÖRTÉNETÉBŐL

JAVASOLT ÓRASZÁM: 14 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/ Lexikák**	**Fejlesztés feladatok**
A török háborúk hősei	- II. Lajos és a mohácsi csata. - Buda eleste és az ország három részre szakadása. - A várháborúk hősei (pl. Dobó; Zrínyi, a szigetvári hős).	*Fogalmak*: szultán, janicsár, török hódoltság, kuruc, labanc, szabadságharc, trónfosztás. *Személyek*: I. Szulejmán, II. Lajos, Dobó István, Bocskai István, Bethlen Gábor, Zrínyi Miklós (a költő és hadvezér), II. Rákóczi Ferenc, Mária Terézia. *Kronológia*: 1526 a mohácsi csata, 1541 Buda eleste, 1552 Eger védelme, 1686 Buda visszafoglalása, 1703–1711 a Rákóczi-szabadságharc.	- A mohácsi csata eseményeinek rekonstruálása animációs film és térkép alapján. - A három részre szakadt ország és a fontosabb török hadjáratok bemutatása tematikus térképen. - A török- és Habsburg-ellenes harcok hőseiről szóló történetek elbeszélése, irodalmi szövegek felidézése. - Képek, ábrázolások gyűjtése és azonosítása, filmrészletek értelmezése a törökellenes háborúk hőseiről és eseményeiről. - A három részre szakadt ország térképének értelmezése. - Annak a bemutatása, hogy milyen hatással
Bocskai, Bethlen és Zrínyi	- Bocskai István fejedelem, a hajdúk vezére. - Bethlen Gábor, Erdély fejedelme. - Zrínyi Miklós, a költő és hadvezér. - Buda visszavétele: a török kiűzése.		
II. Rákóczi Ferenc és szabadságharca	- Rákóczi fordulatos életpályája Munkácstól Rodostóig. - Történetek a Rákóczi-szabadságharc idejéből. - A szatmári béke: függetlenség helyett		

	megbékélés a birodalommal.	*Topográfia*: Mohács, Eger, Erdélyi Fejedelemség, Pozsony, Bécs.	volt a török uralom Magyarország fejlődésére. - II. Rákóczi Ferenc életútjának és személyiségének bemutatása.
Mária Terézia	- Mária Terézia, a családanya és uralkodó. - Intézkedései Magyarországon. - A magyar huszárok és a berlini huszárcsíny. - Főúri kastélyok a művelődés szolgálatában (pl. Eszterháza, Gödöllő).		

Javasolt tevékenységek

- Képek, ábrázolások gyűjtése magyar végvárakról, kiállítás rendezése.
- Egy játékfilm megnézése és megbeszélése a törökellenes háborúk hőseiről és eseményeiről.
- Egy a Rákóczi-szabadságharcot bemutató műalkotás (pl. festmény, népdal, regény) feldolgozása.
- Vélemény megfogalmazása, vita a szatmári békéről.
- A magyar huszárokról szóló történetek gyűjtése, elbeszélése.
- A huszárok fegyverzetének és öltözetének bemutatása.
- Képek gyűjtése főúri kastélyokról.

TÉMAKÖR: ÉLET A KORA ÚJKORI MAGYARORSZÁGON

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra + 1 óra *(rendszerezés, ismétlés)*

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Javasolt tevékenységek**
Élet a török hódoltság kori Magyarországon – egy konkrét település (pl. Debrecen vagy Kecskemét) bemutatásával	- A török uralom. - A mező-város-élete. - Szarvasmarha-kereskedelem.	*Fogalmak:* nemzetiség, ortodox, barokk. *Topográfia*: Debrecen, Temesvár.	- A kora újkori életmód összehasonlítása a mai-val. - A török kori mezővárosok mindennapjainak bemutatása különböző gyűjtött források alapján. - A 15. századi és a 18. század végi magyarországi etnikai viszonyok összehasonlítása térképen, illetve táblázatban vagy diagramon szereplő adatok segítségével.
Élet a 18. századi Magyarországon – egy konkrét település (pl. Temesvár) bemutatásával	- Magyarország újranépesülése és újranépesítése. - Népek és vallások együttélése. - Barokk városépítészet.		

Javasolt tevékenységek

- A török kori magyar kereskedelem fő irányainak és árucikkeinek nyomon követése tematikus térkép segítségével.
- Prezentáció vagy plakát készítése ősi magyar állatfajtákról.
- Térképvázlat rajzolása vagy makett készítése egy mezővárosról.
- Képek gyűjtése a magyarországi barokk építészetről.
- Egy barokk templom megtekintése a saját településen.

TÉMAKÖR: FORRADALMAK KORA

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra + 2 óra *(1 óra összefoglalás + 1 óra ellenőrzés, korrekció)*

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/ Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
Ipari forradalom	- Gyapotból pamut. - A textilipar fejlődése. - A gőzgép. Bányászat, gyáripar, vasútépítés. - Gyerekek és felnőttek mindennapjai egy iparvárosban.	*Fogalmak*: ipari forradalom, gyár, szabad verseny, tömegtermelés, munkanélküliség, forradalom, diktatúra. *Személyek*: James Watt, Edison, Bonaparte Napóleon. *Kronológia*: 1789 a francia forradalom, 1815 a waterlooi csata. *Topográfia*: Párizs, Habsburg Birodalom, Oroszország, Nagy-Britannia.	- Vélemény megfogalmazása a technikai fejlődés előnyeiről és hátrányairól. - A francia forradalom értékelése; pozitívumok és negatívumok azonosítása. - Napóleon alakjának, történelmi szerepének megítélése különböző források alapján.
Társadalmi-politikai forradalom	- A köztársaság kísérlete Franciaországban. - A forradalmi terror. - Napóleon a császár és hadvezér.		

Javasolt tevékenységek

- A manufaktúrák és a gyárak működésének összehasonlítása megadott szempontok alapján.
- Beszélgetés a gyermekmunkáról.

- Napóleon oroszországi hadjáratának követése térképen.
- Napóleon-ábrázolások gyűjtése.

TÉMAKÖR: A MAGYAR NEMZETI ÉBREDÉS ÉS POLGÁROSODÁS KORA

JAVASOLT ÓRASZÁM: 15 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/ Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
A reformkor	- Széchenyi István alkotásai. - A jobbágyfelszabadítás kérdése. - A magyar nyelv és a nemzeti kultúra ügye.	*Fogalmak*: országgyűlés, közteherviselés, jobbágyfelszabadítás, sajtószabadság, cenzúra, miniszterelnök, honvédség, kiegyezés. *Személyek*: Széchenyi István, Kossuth Lajos, Batthyány Lajos, Bem József, Görgei Artúr, Klapka György, Ferenc József, Deák Ferenc. *Kronológia*: 1830–1848 a reformkor, 1848. március 15. a pesti forradalom, 1849. október 6. az aradi kivégzések, 1867 a kiegyezés.	- A reformkor legfontosabb problémáinak bemutatása. - 1848. március 15-e eseményeinek felidézése képek, dokumentumok, visszaemlékezések, filmrészletek és/vagy dramatikus jelenetek segítségével. - A kor történelmi szereplőinek jellemzése; tevékenységük bemutatása. - A zsidóság pozitív szerepe a szabadságharcban.
A forradalom	- A március 15-i események és a 12 pont. - Kossuth Lajos szerepe. - Az áprilisi törvények. - A Batthyány-kormány.		
Képek a szabadságharc történetéből	- Történetek a szabadságharc idejéből. - Görgei Artúr, a hadvezér. - A tavaszi hadjárat. - A Függetlenségi nyilatkozat. - A fegyverletétel és megtorlás – Arad.		

A kiegyezés	- Az ellenállás formái. - Deák Ferenc szerepe. - A kiegyezés megkötése. - Az Osztrák-Magyar Monarchia megszületése.	*Topográfia*: Pest, Pákozd, Isaszeg, Világos, Komárom, Arad, Osztrák-Magyar Monarchia.	- A tavaszi hadjárat hadmozdulatainak végigkövetése térképen. - A szabadságharcot követő megtorlás néhány konkrét esetének bemutatása (aradi vértanúk, a zsidóságot sújtó közösségi büntetés) - A kiegyezés értékelése.

Javasolt tevékenységek

- Tablókészítés a kor legfontosabb szereplőiről.
- Képek gyűjtése Széchenyi gyakorlati tevékenységéről.
- Folyamatábra készítése az európai és a magyar forradalmak események összefüggéseiről.
- Térképvázlat készítése a március 15-i eseményekről.
- Kvíz készítése a március 15-i eseményekről és szereplőikről.
- Poszter, kiselőadás, prezentáció készítése a szabadságharc egy híres csatájáról.
- 1848–49-es emlékhelyek felkeresése a környéken.
- Képek gyűjtése a szabadságharc honvédeinek egyenruháiról és fegyvereiről.
- Történelmi portré készítése Széchenyi Istvánról és/vagy Kossuth Lajosról és/vagy Deák Ferencről.
- Mikrotörténeti kutatás: egyéni sorsok feltérképezése, a szabadságharc pozitív szerepet betöltő nemzetiségi vagy zsidó származású résztvevőinek bemutatása.

3.6.5. 7-8. ÉVFOLYAM

Az általános iskola 7–8. évfolyamának történelemtanításánál az életkori sajátosságok figyelembevételével már törekedni kell az események és folyamatok összetettebb bemutatására. A tanuló ekkor már a magasabb szintű, elvontabb fogalmi gondolkodásra is képessé válik, ezért a

képszerűség és a történettanításon alapuló történelemtanítás elvének alkalmazása mellett megkezdődik az elemző jellegű feldolgozás: összetett okok és következmények feltárása, az egyes történelmi jelenségek és folyamatok több szempontú értelmezése. A tevékenységalapú tanulásnak továbbra is meghatározó szerepe van, ezért a kerettantervi beosztás időt hagy és lehetőséget teremt a műveltető történelemtanulásra, az ismeretek szélesebb körű alkalmazására, a kooperatív technikák előtérbe helyezésére, a sokoldalú kompetenciafejlesztésre, amelyek már a középiskolai történelem tanulmányokra, követelményekre való felkészítést is kell, hogy szolgálják.

Mivel a 7–8. évfolyamra a tanuló formálódó absztrakt gondolkodása a jellemző, ez megengedi, hogy a tananyag alapvetően kronologikus elrendezésű legyen, ami a legalkalmasabb a mai világot meghatározó 19–20. századi folyamatok értelmezésére. Az egyetemes és a magyar történeti témák vegyesen, korszakokhoz köthető témakörökbe rendezve jelennek meg. Kisebb mértékben, de továbbra is jellemző, hogy a tanterv az általános jelenségeket a magyar történelem példáin keresztül dolgozza fel. Az eseménytörténetet két tematikus és négy szintetizáló témakör egészíti ki. Utóbbiak hosszmetszeti jellegűek: a demográfia, a demokrácia, az egyes kiemelt régiók történetét, valamint a nemzeti kultúránk és történelmünk eredményeit tekintik át a kezdetektől napjainkig. Legfőbb céljuk a négy év alatt tanultak áttekintése, illetve ezeknek a témáknak magasabb szintű, integráló, szintetizáló értelmezése.

Fejlesztési területekhez kapcsolódó tanulási eredmények (általános követelmények)

Történelmi ismeretek

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

- be tudja mutatni a különböző korok életmódjának és kultúrájának főbb vonásait és az egyes történelmi korszakokban élt emberek életét befolyásoló tényezőket;
- ismeri az újkori és jelenkori magyar történelem kiemelkedő alakjait, cselekedeteiket, illetve szerepüket a magyar nemzet történetében;
- fel tudja idézni az újkori és jelenkori magyar történelem legfontosabb eseményeit, jelenségeit, folyamatait, és fordulópontjait a 1849-től napjainkig;
- képes felidézi a magyar nemzet honvédő és szabadságharcait, példákat hoz a hazaszeretet, önfeláldozás és hősiesség megnyilvánulásaira;
- tisztában van a 19. és 20. század fontosabb politikai eszméivel és azok hatásaival;
- ismeri és be tudja mutatni a 19. és 20. századi modernizáció gazdasági társadalmi és kulturális hatásait Magyarországon és a világban;

- ismeri az első és a második világháború legfontosabb eseményeit, jellemzőit, valamint napjainkra is hatással bíró következményeit;
- fel tudja idézni az első és második világháború borzalmait, érveket tud felsorakoztatni a békére való törekvés mellett;
- ismeri a nemzetiszocialista és a kommunista diktatúrák főbb jellemzőit, az emberiség ellen elkövetett bűneiket, ellentmondásaikat és ezek következményeit, továbbá a velük szembeni ellenállás példáit;
- felismeri a különbségeket a demokratikus és a diktatórikus berendezkedések között, érvel a demokrácia értékei mellett;
- példákat tud felhozni arra, hogy a történelem során miként járultak hozzá a magyarok Európa és a világ kulturális, tudományos és politikai fejlődéséhez;
- ismeri a magyarság, illetve a Kárpát-medence népei együttélésének jellemzőit néhány történelmi korszakban, beleértve a határon kívüli magyarság sorsát, megmaradásáért folytatott küzdelmét, példákat hoz a magyar nemzet és a közép-európai régió népeinek kapcsolatára és együttműködésére;
- valós képet alkotva képes elhelyezni Magyarországot az újkorban és jelenkorban az európai történelmi folyamatokban, valamint napjaink globális folyamataiban;
- ismeri hazája államszervezetét.

ISMERETSZERZÉS ÉS FORRÁSHASZNÁLAT

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képes ismereteket szerezni személyes beszélgetésekből, tárgyak, épületek megfigyeléséből, olvasott és hallott, valamint a különböző médiumok által felkínált szöveges és képi anyagokból;
- kiemel lényeges információkat (kulcsszavakat, tételmondatokat) elbeszélő vagy leíró, illetve rövidebb magyarázó írott és hallott szövegekből és az ezek alapján megfogalmazott kérdésekre egyszerű válaszokat adni;
- megadott szempontok alapján, tanári útmutatás segítségével történelmi információkat gyűjt különböző médiumokból és forrásokból (könyvek, atlaszok, kronológiák, könyvtárak, múzeumok, médiatárak, filmek; nyomtatott és digitális, szöveges és vizuális források);
- képes élethelyzetek, magatartásformák megfigyelésére és értelmezésére;
- megadott szempontok alapján tudja értelmezni és rendszerezni a történelmi információkat;

- felismeri, hogy melyik szöveg, kép, egyszerű ábra, grafikon vagy diagram kapcsolódik az adott történelmi témához;
- képen, egyszerű ábrán, grafikonon, diagramon ábrázolt folyamatot, jelenséget saját szavaival le tud írni;
- képes egyszerű esetekben forráskritikát végezni, valamint különbséget tenni források között típus és szövegösszefüggés alapján;
- össze tudja vetni a forrásokban található információkat az ismereteivel, párhuzamot tud vonni különböző típusú (pl. szöveges és képi) történelmi források tartalma között;
- meg tudja vizsgálni, hogy a történet szerzője résztvevője vagy kortársa volt-e az eseményeknek;
- egyszerű következtetéseket von le, és véleményt tud alkotni különböző források hitelességéről és releváns voltáról;

TÁJÉKOZÓDÁS IDŐBEN ÉS TÉRBEN

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a nagy történelmi korszakok elnevezését és időhatárait, néhány kiemelten fontos esemény, jelenség és történelmi folyamat időpontját;
- biztonsággal használja az idő tagolására szolgáló kifejezéseket, történelmi eseményre, jelenségre, folyamatra, korszakra való utalással végez időmeghatározást;
- ismeretei segítségével időrendbe tud állítani történelmi eseményeket, képes az idő ábrázolására pl. időszalag segítségével;
- a tanult történelmi eseményeket, jelenségeket, személyeket, ikonikus szimbólumokat, tárgyakat, képeket hozzá tudja rendelni egy adott történelmi korhoz, régióhoz, államhoz;
- biztonsággal használ különböző történelmi térképeket a fontosabb történelmi események helyszíneinek azonosítására, egyszerű jelenségek, folyamatok leolvasására, értelmezésére, vaktérképen való elhelyezésére;
- egyszerű alaprajzokat, modelleket, térképvázlatokat (pl. települések, épületek, csaták) tervez és készít.

SZAKTÁRGYI KOMMUNIKÁCIÓ

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan, folyamatos beszéddel képes eseményeket, történeteket elmondani, történelmi személyeket bemutatni, saját véleményt megfogalmazni;

- össze tudja foglalni saját szavaival hosszabb elbeszélő vagy leíró, valamint rövidebb magyarázó szövegek tartalmát;
- az általa gyűjtött történelmi adatokból, szövegekből rövid tartalmi ismertetőt tud készíteni;
- képes önálló kérdések megfogalmazására a tárgyalt történelmi témával, eseményekkel, folyamatokkal, kapcsolatban;
- képes rövid fogalmazások készítésére egy-egy történetről, történelmi témáról;
- különböző történelmi korszakok, történelmi és társadalmi kérdések tárgyalása során szakszerűen alkalmazza az értelmező és tartalmi kulcsfogalmakat, továbbá használja a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat;
- tud egyszerű vizuális rendezőket készíteni és kiegészíteni hagyományos vagy digitális módon (táblázatok, ábrák, tablók, rajzok, vázlatok) egy történelmi témáról;
- egyszerű történelmi témáról tanári útmutatás segítségével kiselőadást és digitális prezentációt állít össze és mutat be önállóan;
- egyszerű történelmi kérdésekről önálló, tárgyilagos véleményt tud megfogalmazni, állításait alátámasztja;
- meghallgatja és megérti - adott esetben elfogadja - mások véleményét, érveit;
- tanári segítséggel dramatikusan, szerepjáték formájában tud megjeleníteni történelmi eseményeket, jelenségeket, személyiségeket.

TÖRTÉNELMI GONDOLKODÁS

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott történetben különbséget tud tenni fiktív és valós, irreális és reális elemek között;
- képes megfigyelni, értelmezni és összehasonlítani a történelemben előforduló különböző emberi magatartásformákat és élethelyzeteket;
- a történelmi eseményekkel, folyamatokkal és személyekkel kapcsolatban önálló kérdéseket fogalmaz meg;
- feltételezéseket fogalmaz meg történelmi személyek cselekedeteinek mozgatórugóiról, és adatokkal, érvekkel alátámasztja azokat;
- a történelmi szereplők megnyilvánulásainak szándékot tulajdonít, álláspontjukat azonosítja;
- önálló véleményt képes megfogalmazni történelmi szereplőkről, eseményekről, folyamatokról;

- felismeri és értékeli a különböző korokra és régiókra jellemző tárgyakat, alkotásokat, életmódokat, szokásokat, változásokat, képes azokat összehasonlítani egymással, illetve a mai korral;
- társadalmi és erkölcsi problémákat azonosít adott történetek, történelmi események, különböző korok szokásai alapján;
- példákat hoz a történelmi jelenségekre, folyamatokra;
- feltételezéseket fogalmaz meg néhány fontos történelmi esemény és folyamat feltételeiről, okairól és következményeiről, és tényekkel alátámasztja azokat;
- több szempontból képes megkülönböztetni a történelmi jelenségek és események okait és következményeit (pl. hosszú vagy rövid távú, gazdasági, társadalmi vagy politikai);
- felismeri, hogy az emberi cselekedet és annak következménye között szoros kapcsolat van.

A tanuló az 7–8. évfolyamon a következő kulcsfogalmakat használja:

Értelmező kulcsfogalmak: történelmi idő, történelmi forrás, ok és következmény, változás és folyamatosság, tény és bizonyíték, történelmi jelentőség, értelmezés, történelmi nézőpont.

Tartalmi kulcsfogalmak:

- politikai: politika, állam, államszervezet, államforma, monarchia, köztársaság, egyeduralom, demokrácia, önkormányzat, jog, törvény, birodalom;
- társadalmi: társadalom, társadalmi csoport/réteg, nemzet, népcsoport, életmód;
- gazdasági: gazdaság, pénz, piac, mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, adó, önellátás, árutermelés, falu, város;
- eszme- és vallástörténeti: kultúra, művészet, hit, vallás, egyház, világkép.

A 7–8. évfolyamon a történelem tantárgy alapóraszáma: 136 óra.

Két mélységelvű téma javasolt óraszáma: 6–10 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör	**Javasolt óraszám**
7. évfolyam:	
Első témahét: Tanulásmódszertan	*2*
A modern kor születése	5 *(+1)*
A dualizmus kora: felzárkózás Európához	7 *(+ 1)*

Az első világháború és következményei	11
Totális diktatúrák	5 *(+2)*
A Horthy-korszak	9
A második világháború	10
A megosztott világ	5 *(+2)*
Magyarország szovjetizálása	10
Második témahét: Környezettudatosság	*2*
8. évfolyam:	
Első témahét: Tanulásmódszertan	*2*
A forradalomtól az ezredfordulóig	20
Együttélés a Kárpát-medencében	8
Népesedés és társadalom	5 *(+2 óra)*
A demokratikus állam	7 *(+1 óra)*
Régiók története	14 *(+ 2 óra)*
Mérlegen a magyar történelem	8 *(+ 1 óra)*
Második témahét: Környezettudatosság	*2*
Két mélységelvű téma	*(12) -> zárójelben szétosztva a fenti témakörök-höz.*
Összes óraszám:	**136**

Megjegyzés: A szaggatott vonal az évfolyamok közötti határokat jelzi.

7. évfolyam éves óraszáma: 2x34= 68 óra -> Megadott témakörök javasolt óraszáma: 62 + 6 óra (Két mélységelvű témából ide) =68 óra + 2x2 óra témahét = 72 óra

8. évfolyam éves óraszáma: 2 x34 = 68 óra -> Megadott témakörök javasolt óraszáma: 62 + 6 óra (Két mélységelvű témából ide) =68 óra + 2x2 óra témahét = 72 óra

3.6.6. 7. ÉVFOLYAM

TÉMAKÖR: A MODERN KOR SZÜLETÉSE

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra (+ 1 óra)

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/ Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
A nemzeti eszme és a birodalmak kora	- A nemzeti eszme és a nemzetállamok Európája. - A világ nagyhatalmai és ellentéteik a 20. század kezdetén. - Gyarmatbirodalmak a világ térképén.	*Fogalmak*: nacionalizmus, liberalizmus, konzervativizmus, demokrácia, szocializmus, kommunizmus, keresztényszocializmus. *Személyek*: Bismarck, Marx. *Kronológia*: 1871 Németország egyesítése. *Topográfia*: Németország, Olaszország, Brit Birodalom, Amerikai Egyesült Államok, Japán.	- A 20. század eleji nagyhatalmak azonosítása, és a korabeli világra gyakorolt hatásuk feltárása térképek és egyszerű ábrák segítségével. - A politikai eszmék legjellemzőbb gondolatait megjelenítő néhány egyszerű és rövid forrás értelmezése és azonosítása. - A 19. századi politikai eszmék céljainak és jellemzőinek rendszerezése.
Politikai eszmék: liberalizmus, konzervativizmus, szocializmus	- A liberalizmus. - A konzervativizmus. - A szocializmus és kommunizmus eszméje. - A keresztényszocializmus.		

Javasolt tevékenységek

- Németország területi egyesítés előtt és utáni térképének összehasonlítása, értékelése.
- Magyarázatok keresése és azok megvitatása egyes államok létrejöttének és megerősödésének okaira (pl. Amerikai Egyesült Államok).
- Ismerkedés nemzeti jelképekkel (zászlók, himnuszok).

- Összehasonlító táblázat készítése a korszak politikai eszméiről.

TÉMAKÖR: A DUALIZMUS KORA: FELZÁRKÓZÁS EURÓPÁHOZ

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra (+1 óra)

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
A modernizálódó Magyarország	- Magyar feltalálók és találmányok, az ipar fejlődése. - Vasútépítés, folyószabályozás. - Egy világváros kiépülése – az urbanizáció Budapest példáján.	*Fogalmak*: közös ügyek, dualizmus, MÁV, Millennium, emancipáció, urbanizáció. *Személyek*: Andrássy Gyula. *Kronológia*: 1896 a Millennium. *Topográfia*: Budapest.	- A millenniumi Budapest bemutatása. - A dualizmus kori vidék és város lakóinak és életmódjának bemutatása. - A 20. század eleji és korunk életmódja közötti különbségek azonosítása. - A korszak gazdasági és technikai fejlődésének bemutatása. - A korszak ipari fejlődésének nyomon követése diagramok, táblázatok segítségével.
A millenniumi Magyarország	- A soknemzetiségű ország. - A zsidó emancipáció, a hazai zsidóság szerepe a magyarországi modernizációban. - A cigányság helyzete, hagyományos mesterségek. - A millenniumi ünnepségek. - A legjelentősebb kulturális alkotások.		

Javasolt tevékenységek

- Képes beszámoló (prezentáció) készítése a korszak valamely jeles magyar tudósáról, feltalálójáról.

- Képek gyűjtése a dualizmus kori társadalmi csoportok és nemzetiségek életéről.
- Képgyűjtemény (tabló) összeállítása a millenniumi Budapestről internetes források alapján.

TÉMAKÖR: AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚ ÉS KÖVETKEZMÉNYEI

JAVASOLT ÓRASZÁM: 11 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/ Lexikák**	**Fejlesztő feladatok**
Az első világháború, Magyarország a háborúban	- A halálos lövés: a világháború kirobbanása. - A hadviselő felek: az antant és a központi hatalmak. - Az állóháború. - Magyarok a világháborúban. - A hátország megpróbáltatásai. - Lenin és a bolsevik hatalomátvétel.	*Fogalmak*: antant, központi hatalmak, front, állóháború, hátország, bolsevik, tanácsköztársaság, vörösterror, fehér különítményes megtorlások, kisantant. *Személyek*: Tisza István, Lenin, Károlyi Mihály, Horthy Miklós. *Kronológia*: 1914–1918 az első világháború, 1917 a bolsevik hatalomátvétel, 1920. június 4. a trianoni békediktátum.	- A fontosabb hadviselő országok csoportosítása a szövetségi rendszerek szerint. - Az első világháborús hadviselés összehasonlítása a korábbi háborúkéval. - A háborús körülményeket bemutató különböző típusú források gyűjtése, feldolgozása. - Európa háború előtti és utáni térképének összehasonlítása, a változások értelmezése. - A történelmi Magyarország szétesésének bemutatása térképen az elcsatolt területek történelmi megnevezésével.
Magyarország 1918–1919-ben	- A forradalmi kísérlet – elhibázott kül- és katonapolitika. - Magyarország megszállásának folyamata. - A tanácsköztársaság hatalomra kerülése és bukása. - Az ellenforradalom.		

A trianoni békediktátum	- A Párizs környéki békék alapelvei, a vesztesek büntetése. - A trianoni békediktátum – a megcsonkított Magyarország. - Magyarország területi, népességi és gazdasági veszteségei. - A kisantant.	*Topográfia*: Szarajevó, Szerbia, Doberdó, Kárpátalja, Felvidék, Délvidék, Burgenland, Erdély, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Románia, Ausztria.	- Vélemény megfogalmazása a történelmi Magyarország felbomlásának okairól. - A trianoni békediktátum területi és demográfiai következményeinek értékelése.

Javasolt tevékenységek

- Vita a háború okairól.
- Grafikonok, táblázatok elemzése a háború legfontosabb adatairól (pl. résztvevők száma, veszteségek, háborús kiadások, fegyverek száma stb.).
- Első világháborús emlékhelyek és emlékművek, sírhelyek feltérképezése és felkeresése a lakóhelyen és környékén.
- Első világháborús kiállítás megtekintése.
- Első világháborús katonadalok gyűjtése és éneklése.
- Trianon a gyermek szemével – kortárs visszaemlékezések felkutatása és megbeszélése.

TÉMAKÖR: TOTÁLIS DIKTATÚRÁK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra (+2 óra)

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/ Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
A kommunista Szovjetunió	- Lenin és Sztálin diktatúrája. - Az államosítás. - A terror és a munkatáborok.	*Fogalmak*: személyi kultusz, GULAG, totális állam, nemzetiszocializmus, antiszemitizmus, fasizmus.	- A kommunista Szovjetunió és a nemzetiszocialista Németor-

A nemzetiszocialista Németország	- A nemzetiszocializmus: fajelmélet és antiszemitizmus. - A náci hatalomátvétel, a hitleri diktatúra és terror. - A hitleri Németország terjeszkedése: Ausztria és Csehszlovákia.	*Személyek*: Sztálin, Hitler. *Kronológia*: 1933 a náci hatalomátvétel. *Topográfia*: Szovjetunió, Szibéria (munkatáborok).	ság jellemzőinek azonosítása képi és szöveges forrásokban. - A totális diktatúrák összehasonlítása (pl. jelképek, ideológiák, hatalmi eszközök). - Érvelés a 20. század kirekesztő ideológiáival szemben.

Javasolt tevékenységek

- GULÁG táborok és a náci koncentrációs táborok helyszíneinek térképen való azonosítása.
- Film vagy filmrészletek megtekintése a nemzetiszocialista és/vagy a kommunista diktatúráról.

TÉMAKÖR: A HORTHY-KORSZAK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 9 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
A politika irányai	- Horthy, a kormányzó. - Antikommunizmus és revíziós törekvések. - A politikai antiszemitizmus. - Bethlen István miniszterelnöksége.	*Fogalmak*: revízió, numerus clausus, pengő. *Személyek:* Bethlen István, Klebelsberg	- A Horthy-korszak gazdasági, kulturális, politikai és társadalmi eredményeinek és problémáinak felidézése.

	- Külpolitikai kényszerpályák.	Kuno, Szent-Györgyi Albert. *Kronológia*: 1920–1944 a Horthy-korszak.	- Az antiszemitizmus megnyilvánulásainak azonosítása források alapján. - Magyarország külpolitikai céljainak és lehetőségeinek bemutatása. - A társadalmi változások bemutatása szöveges és képi források alapján. - A korszak egy kiemelkedő személyiségének bemutatása.
Gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődés	- Gazdasági eredmények. - Az oktatás, a kultúra és a tudomány néhány kiemelkedő képviselője. - Társadalmi rétegződés és érintkezési formák Magyarországon. - Életmód, szabadidő, sport.		

Javasolt tevékenységek

- Vázlatkészítés idézetek és képi források felhasználásával a Horthy-korszak társadalmáról.
- Képes beszámoló (prezentáció) készítése a korszak jeles személyiségeinek egyikéről.
- Plakátok, korabeli történetek, versek, dalok gyűjtése a revíziós törekvésekről.
- Fotók, illusztrációk gyűjtése az ipar (közlekedés) modernizációjáról.
- Képek gyűjtése az oktatás, a tudomány, a sportélet új intézményeiről.

TÉMAKÖR: A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚ

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/ Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
Háború földön, tengeren és levegőben.	- A hadviselő felek: a tengelyhatalmak és a szövetségesek. - Sztálin-Hitler paktum, kezdeti német sikerek.	*Fogalmak*: tengelyhatalmak, szövetségesek, bécsi döntések, nyilasok, totális	- A nemzetiszocialista Németország és a kommunista Szovjet-

	- A háború európai frontjai és a csendes-óceáni hadszíntér. - Fordulatok a háborúban: Sztálingrád és Normandia, Berlin, az atombomba. - Európa felosztása.	háború, holokauszt, gettó, deportálás, koncentrációs tábor, zsidótörvények. *Személyek*: Franklin D. Roosevelt, Churchill, Teleki Pál, Szálasi Ferenc, Salkaházi Sára. *Kronológia*: 1939–1945 a második világháború, 1941. június a Szovjetunió megtámadása, 1944. március 19. Magyarország német megszállása, 1945. április a háború vége Magyarországon. *Topográfia*: Sztálingrád, Normandia, Hirosima, Don-kanyar, Auschwitz.	unió szerepének feltárása a háború kirobbantásában. - A második világháború fordulópontjainak felidézése. - A háború fegyvereinek és borzalmainak bemutatása különböző források alapján. - Magyarország területi változásait és világháborús részvételét, valamint a második világháború főbb eseményeit bemutató térképek értelmezése. - A magyar külpolitika háború előtti és alatti törekvéseinek és mozgásterének bemutatása. - Ítélet megfogalmazása a második világháborús népirtásokról és háborús bűnökről. - A magyar honvéd helytállásának felidézése források alapján.
Magyarország a világháború idején	- A revíziós eredmények - A Szovjetunió elleni háború – a 2. magyar hadsereg a Donnál. - Német megszállás. - A kiugrási kísérlet és a nyilas hatalomátvétel. - A hadszíntérré vált Magyarország.		
A háború borzalmai	- A totális háború. - A világháború fegyverei. - A hátország szenvedései. - Az ellenállás formái. - A bombázások és városi harcok – Budapest példáján.		
A holokauszt	- A náci koncentrációs és megsemmisítő táborok. - Az európai és magyarországi zsidótörvények. - Kísérlet az európai és a magyar zsidóság és cigányság elpusztítására.		

	- Áldozatok és bűnösök, felelősség és embermentés: néhány kiemelkedő példa.		- Példák gyűjtése az ellenállás és embermentés formáira.

Javasolt tevékenységek

- Képek gyűjtése a német haderő és a szövetségesek magyarországi pusztításának eszközeiről és helyszíneiről.
- Ismeretek szerzése és megvitatása a holokauszt történetét feldolgozó gyűjtemények, online adatbázisok segítségével (pl. látogatás a Holokauszt Emlékközpontban).
- A holokausztról szóló visszaemlékezések, irodalmi és filmfeldolgozások egy-egy részletének megbeszélése.
- Példák gyűjtése az ellenállás és embermentés formáira.
- Egy magyarországi embermentő (pl. Boldog Salkaházi Sára) tevékenységének megismerése és értékelése.
- Második világháborús emlékhelyek, emlékművek és sírhelyek feltérképezése és felkeresése a lakóhelyen és környékén.

TÉMAKÖR: A MEGOSZTOTT VILÁG

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra (+ 2 óra)

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/ Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
A hidegháború	- A kétpólusú világ – a vasfüggöny leereszkedése. - Németország kettéosztása. - Fegyverkezési verseny	*Fogalmak*: Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ), hidegháború, vasfüggöny, berlini fal, szuperhatalom, Észak-atlanti Szerződés Szervezete (NATO), Varsói Szerződés, piacgazdaság, jóléti állam.	- A második világháború után kialakult világrendet bemutató térkép áttekintése és értelmezése. - A nyugati demokrácia és a szovjet diktatúra összehasonlítása.

	a Szovjetunió és az Amerikai Egyesült Államok között. - Hidegháborús konfliktusok: Korea, Kuba.	*Személyek*: Hruscsov, Kennedy. *Kronológia*: 1947 a párizsi béke, a hidegháború kezdete, 1948 Izrael Állam megalapítása. *Topográfia*: Berlin, Németországi Szövetségi Köztársaság (NSZK), Német Demokratikus Köztársaság (NDK), Észak- és Dél-Korea, Kuba.	- A nyugati világ és a keleti blokk életkörülményeinek összehasonlítása. - A hidegháború korabeli és a mai világhatalmi viszonyok összehasonlítása. - A hidegháborús korszak alapvető jellemzőinek, történelmi szereplőinek azonosítása képek, szöveges források alapján. - Gyűjtött információk értelmezése a hidegháború korának néhány világpolitikai válságáról (pl. Korea, Kuba, Berlin). - Információk szerzése, rendszerezése és értelmezése a két szuperhatalom fegyverkezési versenyéről diagramok, táblázatok, képek és térképek segítségével.
A Nyugat	- A nyugati demokrácia és piacgazdaság. - A jóléti társadalom. - Az új tömegkultúra kialakulása.		

Javasolt tevékenységek:

- A jóléti állam jellemzőinek összegyűjtése és értékelése.
- Internetes és egyéb források alapján képes gyűjtemény összeállítása az új tömegkultúra jellemző tárgyairól, eseményeiről.
- Poszterek készítése a nyugati és keleti blokk országainak életmódjáról.
- Kiselőadás tartása egy hidegháborús konfliktusról.

TÉMAKÖR: MAGYARORSZÁG SZOVJETIZÁLÁSA

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/ Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
A kommunista diktatúra kiépítése Magyarországon	- Háborús pusztítás és szovjet megszállás, deportálások a szovjet munkatáborokba. - Bűnbakká tett németek és magyarok – kitelepítések, lakosságcsere. - Az 1945-ös és 1947-es választások. - Egypártrendszer, államosítás, diktatúra.	*Fogalmak*: malenkij robot, államosítás, tervgazdaság, Államvédelmi Hatóság (ÁVH). *Személyek*: Kovács Béla, Rákosi Mátyás, Mindszenty József. *Kronológia*: 1945 szovjet megszállás, választás Magyarországon, 1948–1956 a Rákosi-diktatúra. *Topográfia*: Recsk, Hortobágy, Duna-delta.	- Magyarország szovjet megszállása következményeinek felidézése. - A tömeges deportálások jellemzőinek azonosítása visszaemlékezések és egyéb források alapján. - A Rákosi-rendszer jellemzőinek, bűneinek azonosítása források, képek, filmrészletek alapján. - A határon túli magyarok megpróbáltatása-inak bemutatása különböző források alapján.
A Rákosi-diktatúra	- Az ÁVH működése. - A személyi kultusz. - Az egyházüldözés. - A tervgazdaság működése.		
Deportálások „békeidőben”	- A deportálások és üldözések okai. - A határon túli magyarok megpróbáltatásai: deportálások Csehszlovákiában; szovjet, román és jugoszláv munkatáborok. - Magyarországi kitelepítések és munkatáborok.		

Javasolt tevékenységek:

- Jelszavak, csasztuskák, viccek gyűjtése a Rákosi-diktatúra idejéből.
- Új iparvárosok azonosítása térképen.
- Egy játékfilm vagy filmrészlet megtekintése a korszakból vagy a korszakról.

- Saját vélemény megfogalmazása a Rákosi-diktatúráról.
- Kitelepítésekről, deportálásokról szóló visszaemlékezések részleteinek közös feldolgozása.

3.6.7. 8. ÉVFOLYAM

TÉMAKÖR: A FORRADALOMTÓL AZ EZREDFORDULÓIG

JAVASOLT ÓRASZÁM: 20 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/ Lexikák**	**Fejlesztő feladatok**
Az 1956-os forradalom és szabadságharc	- Október 23., a forradalom kirobbanása. - A pesti srácok és szabadsághősök. - A forradalom lakóhelyünkön és környékén. - Szovjet tankokkal a népakarat ellen. - A forradalom jelképei. - A magyar forradalom a világtörténelem színpadán.	*Fogalmak*: Molotov-koktél, sortüzek, munkásőrség, Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP), Kommunista Ifjúsági Szövetség (KISZ), úttörő, termelőszövetkezet, háztáji, maszek, gulyáskommunizmus, rendszerváltoztatás, privatizáció, jogállam, többpártrendszer. *Személyek*: Nagy Imre, Kádár János, Gorbacsov, Reagan, II. János Pál,	- Beszámolók készítése az 1956-os forradalom és szabadságharc hőseiről. - Az 1956-os forradalom és szabadságharc utáni megtorlások kegyetlenségének bemutatása példákon keresztül. - Érvek gyűjtése a Kádár-rendszer diktatórikus jellegének alátámasztására. - A Kádár-rendszerről szóló különböző jellegű források elemzése, értelmezése.
A kádári diktatúra	- A kádári megtorlás. - A pártállam működése: az elnyomás változó formái. - Ellenőrzött társadalom, tömegszervezetek.		

Élet a Kádár-rendszerben	- A paraszti gazdaságok felszámolása, téeszesítés. - A szocialista modernizáció – „a legvidámabb barakk”. - A hiánygazdaság. - A második gazdaság kiépülése. - Életszínvonal-politika és eladósodás.	Antall József, Göncz Árpád, Horn Gyula, Orbán Viktor. *Kronológia*: 1956. október 23. a forradalom kitörése, 1956. november 4. a szovjet támadás, 1956–1989 a Kádár-rendszer, 1989–1990 a rendszerváltoztatás, 1990 az első szabad választások, 1991 a Szovjetunió felbomlása, 1999 Magyarország belép a NATO-ba. *Topográfia:* Corvin köz, Mosonmagyaróvár.	- A Kádár-rendszer és napjaink életkörülményeinek összehasonlítása. - A rendszerváltoztatás jelentőségének, következményeinek bemutatása. - A magyar történelem legfontosabb politikai eseményeinek időrendbe állítása a rendszerváltoztatástól napjainkig.
A kétpólusú világ megszűnése és a rendszerváltoztatás Magyarországon	- A Szovjetunió és a szocialista rendszer országainak válsága. - Az ellenzék megszerveződése Magyarországon. - A tárgyalásos rendszerváltoztatás. - A kétpólusú világ megszűnése. - Az első szabad országgyűlési és önkormányzati választás. - Antall József kormánya.		
Magyarország a rendszerváltoztatás után	- A demokrácia és a piacgazdaság kiépítése. - A többpártrendszer működése. - Gazdasági válság és felzárkózás – vesztesek és nyertesek.		

	- A társadalom átalakulása. - Magyarország NATO-tagsága.		

Javasolt tevékenységek:

- Információgyűjtés a „pesti srácokról”.
- Térképvázlat készítése az 1956-os események budapesti helyszíneiről.
- Interjú készítése egy 1956-os visszaemlékezővel.
- 1956-os emlékhelyek és emlékművek, sírok feltérképezése a lakóhelyen és környékén.
- Az 1956-os forradalom és a Kádár-rendszer korszakával kapcsolatos játékfilm/ filmrészlet megtekintése és értelmezése.
- Tablókészítés az úttörő mozgalom jellemzőiről a világnézeti nevelésben betöltött szerepéről.
- Gazdasági és társadalmi diagramok, grafikonok elemzése a szocializmus válságának időszakából.
- Retró-kiállítás rendezése.
- Családi emlékek bemutatása, visszaemlékezések gyűjtése, interjú készítése tanári útmutatás alapján a Kádár-rendszerről és a rendszerváltoztatás időszakából.

TÉMAKÖR: EGYÜTTÉLÉS A KÁRPÁT-MEDENCÉBEN

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
A határon túli magyarok	- Határon túli magyarlakta területek. - Fordulópontok a határon túli magyarok történetében: a történelmi Magyarország felosztása, a revízió,	*Fogalmak*: kitelepítés, asszimiláció. *Személyek*: Esterházy János, Márton Áron.	- A határon túli magyar- ság története főbb fordulópontjainak áttekintése 1920-tól napjainkig.

	magyarellenes megtorlások, rendszerváltoztatás. - A kisebbségi lét nehézségei egykor és ma: adminisztratív intézkedések és mindennapok. - Kivándorlás és asszimiláció.	*Kronológia*: 1944–1945 magyarellenes atrocitások. *Topográfia*: Szlovákia, Ukrajna.	- Példák gyűjtése a határon túli magyarság életéből a hűségre és helytállásra. - A határon túli magyar kisebbségi lét nehézségeinek bemutatása. - A Kárpát-medence 1910-es és 1990 utáni etnikai térképének összehasonlítása a magyarság és a nemzetiségek elhelyezkedése szempontjából. - Példák gyűjtése a nemzeti összetartozás megnyilvánulásairól az anyaországi és a határon túli magyarság kapcsolatában. - Példák gyűjtése a Kárpát-medence népeinek együttműködésére és konfliktusaira a történelem során. - A magyarországi nemzetiségek 19-20. századi története főbb jellemzőinek, fordulópontjainak felidézése.
A magyarországi nemzetiségek a 19. századtól napjainkig	- Magyarország nemzetiségi arányainak változása. - Az asszimiláció folyamata. - Fordulópontok a nemzetiségek történetében: 1848–49-es szabadságharc, a történelmi Magyarország felosztása, a magyarországi németek kitelepítése. - A hazai cigány/roma népesség története. - A nemzetiségi jogok a mai Magyarországon.		

Javasolt tevékenységek:

- Kiselőadás készítése egy példamutató életút (pl. Esterházy János, Márton Áron) fordulópontjairól.
- Beszámoló készítése az erdélyi falurombolási tervről (pl. Bözödújfalu).
- Határon túli területek meglátogatása tanulmányi kirándulás kereteiben (pl. Határtalanul program).
- Az erdélyi, kárpátaljai, felvidéki és délvidéki magyarok életviszonyainak összehasonlítása egymással és a hazai viszonyokkal.
- Tabló vagy prezentáció készítése a hazai cigányság korabeli életmódjáról.

TÉMAKÖR: NÉPESEDÉS ÉS TÁRSADALOM

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra (+2 óra)

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztő feladatok**
A hagyományos/ agrártársadalmak	- Letelepedés és élelemtermelés: növénytermesztés és állattenyésztés. - Önellátás, árutermelés, kereskedelem. - A népességnövekedés korlátai. - A hagyományos társadalom (hierarchia és család).	*Fogalmak*: háziasítás, nagy pestisjárvány, népességrobbanás, migráció, multikulturalizmus, terrorizmus, globalizáció. *Személyek*: Semmelweis Ignác.	- A népesedés nagy korszakainak és azok jellemzőinek felidézése. - Információk gyűjtése az élelemtermelés fejlődéséről (például régészeti leletek alapján). - A népességváltozás okainak és következményeinek bemutatása. - Hasonlóságok és különbségek megállapítása az egyes népesedési korszakok
A modern/ipari társadalmak	- Az ipari forradalmak hatásai: népességrobbanás és városiasodás. - Népességnövekedés a fejlődő és népességfogyás a fejlett világban.		

	- A migráció. - A modern/ipari társadalom (egyenjogúság és individualizmus). - A női szerepek változásának áttekintése a történelem során.		és folyamatok között. - Vita a modern kori demográfiai folyamatokról és azok várható hatásairól.

Javasolt tevékenységek:

- A népesedéstörténet statisztikai adatainak értelmezése, csoportosítása és felhasználása állítások alátámasztására vagy cáfolására.
- Fiktív napló készítése különböző korban és társadalmi helyzetben élő nők életéről, mindennapjairól.
- Beszélgetés a népességnövekedés és csökkenés okairól és hatásairól.
- A migráció okainak és hatásainak megvitatása.

TÉMAKÖR: A DEMOKRATIKUS ÁLLAM

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra (1 óra)

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/ Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
A modern demokrácia gyökerei	- Az athéni demokrácia működése. - A parlamentáris rendszer működése Nagy-Britanniában. - Az elnöki rendszer működése az Amerikai Egyesült Államokban.	*Fogalmak*: népgyűlés, hatalmi ágak, alkotmány, elnök, általános választójog. *Személyek*: Periklész, George Washington.	- A demokrácia kialakulása, állomásainak felidézése és működésének jellemzése a különböző történelmi korszakokban. - Csoportos szerepjáték demokratikus döntéshozatalról (pl. az athéni demokráciában).

A modern magyar állam	- Az Alaptörvény. - Az Országgyűlés, a kormány és az igazságszolgáltatás. - Az országgyűlési és önkormányzati választási rendszer.	*Kronológia*: Kr. e. 5. sz. az athéni demokrácia fénykora, 1776 az amerikai Függetlenségi nyilatkozat, 2012 Magyarország Alaptörvénye.	- Demokratikus döntéshozatal ábrázolása egy folyamatábrán. - A brit parlamentáris és az amerikai elnöki rendszer összehasonlítása. - Áttekintő ábra értelmezése a magyarországi államszervezetről és a választási rendszerről.

Javasolt tevékenységek:

- Csoportos szerepjáték demokratikus döntéshozatalról (pl. az athéni demokráciában).
- Demokratikus döntéshozatal ábrázolása egy folyamatábrán.

TÉMAKÖR: RÉGIÓK TÖRTÉNETE

JAVASOLT ÓRASZÁM: 14 óra (+ 2 óra)

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
Magyarország és az Európa Unió	- Az Európai Unió születése és bővülése. - Az európai integráció céljai, eredményei és gondjai. - Magyarország európai uniós tagsága.	*Fogalmak*: integráció, euró, Európai Unió, visegrádi együttműködés, polgárháború, nagy fal, hinduizmus, buddhizmus, kasztrendszer, Korán.	- Az Európai Unió céljainak felidézése. - Az európai integráció eredményeinek és problémáinak áttekintése. - A közép-európai régió középkori, újkori és mai térképeinek összehasonlítása.
Közép-Európa	- A régió sajátosságai (jellemzően kontinentális helyzet, birodalmi függés és nemzeti sokszínűség). - A második világháború hadszíntere.		

	- A szovjet megszállás. - A visegrádi együttműködés.	*Személyek*: Lincoln, Gandhi, Mao Ce-tung. *Kronológia*: 1957 a római szerződés, 1992 a maastrichti szerződés, 2004 Magyarország belép az Európai Unióba. *Topográfia*: Brüsszel, Lengyelország, Csehország, Közel-Kelet, Izrael.	- A közép-európai népek helyzetének összehasonlítása a középkortól napjainkig. - Az Amerikai Egyesült Államok szuperhatalmi helyzetének elemzése és értékelése katonai, politikai, gazdasági és kulturális téren. - Kína világgazdasági és világpolitikai szerepének megvitatása. - A közel-keleti konfliktusról megfogalmazott álláspontok és érvek azonosítása, beszélgetés a békés megoldási módokról.
Az Amerikai Egyesült Államok	- Az Amerikai Egyesült Államok létrejötte. - Az amerikai polgárháború okai és eredményei. - Az Amerikai Egyesült Államok világhatalommá válása.		
India	- Az indiai civilizáció vallási és kulturális alapjai. - A brit gyarmati uralom. - Gandhi és a függetlenségi mozgalom. - A jelenkori India ellentmondásai.		
Kína	- A kínai civilizáció vallási és kulturális alapjai. - Kína félgyarmati sorban. - A japán megszállás. - Mao Ce-tung és a kommunista diktatúra. - A gazdasági óriás.		
A Közel-Kelet	- Az Oszmán Birodalom felbomlása. - Izrael állam létrejötte. - Az olaj szerepe a régió történetében. - Az iszlám és az iszlamizmus. - Etnikai, vallási és gazdasági törésvonalak.		

Javasolt tevékenységek:

- Információk gyűjtése a visegrádi együttműködés előzményeiről és jelenlegi tartalmáról.
- Az Amerikai Egyesült Államok világhatalmi szerepének elemzése gazdasági adatsorok segítségével.
- Különböző források gyűjtése az indiai és kínai civilizáció történetéből, ezek alapján ismertetők, prezentációk készítése.
- Az Oszmán Birodalom, valamint a Közel-Kelet területi változásainak nyomon követése történelmi térképeken.
- Beszámolók, prezentációk készítése az arab-izraeli konfliktusról (pl. az izraeli határ változásai, az olajválság).

TÉMAKÖR: MÉRLEGEN A MAGYAR TÖRTÉNELEM

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra (1 óra)

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
Lábnyomaink a nagyvilágban	- Világjáró magyarok (utazók, felfedezők). - Tudósok és feltalálók (pl. informatika, autóipar, űrkutatás). - Világraszóló sportsikerek – magyarok az olimpiákon. - Magyar művészek a világban.	*Javasolt személyek (altémánként 1-2)*: Julianus barát, Kőrösi Csoma Sándor, Magyar László; Neumann János, Csonka János, Galamb József, Kármán Tódor; Papp László, Puskás Ferenc, Egerszegi Krisztina, Balczó András; Liszt Ferenc,	- Valamely területen kiemelkedő eredményt elérő magyarok tevékenységének felidézése, bemutatása. - A Magyar Királyság középkori sikeressége okainak felidézése. - Érvek gyűjtése a Habsburg Birodalomhoz tartozásunk előnyei és hátrányai
A magyar megmaradás kérdései	- Magyarország mint szuverén európai hatalom a középkorban. - A török kor: a középkori örökség pusztulása és az etnikai arányok romlása.		

	- Az Osztrák-Magyar Monarchia, a Közép-Európát sikeresen egyesítő birodalom. - Trianon máig tartó hatásai: a kisállami lét kényszerpályái a nagyhatalmak árnyékában. - Új típusú kapcsolatépítés a rendszerváltoztatás után a kisebbségbe került magyarsággal. - A magyar megmaradás titkai: szabadságharcok, békés építkezés.	Munkácsy Mihály, Kodály Zoltán, Bartók Béla, Korda Sándor.	mellett a 18. században és a 19. század első felében. - Levert szabadságharcaink értékelése az utóbb elért eredmények alapján.

Javasolt tevékenységek:

- Világjáró magyar utazókról szóló beszámolók készítése.
- Kiselőadások, bemutatók készítése magyar tudósokról, feltalálókról, találmányokról, olimpikonokról, művészekről.
- Referátum készítése egy magyar Nobel-díjas tudósról (pl. Szent-Györgyi Albert, Gábor Dénes stb.).
- Prezentáció készítése egy sikeres magyar sportolóról.
- Példák gyűjtése kisebbségben élő magyarság megmaradásáért folytatott küzdelem formáira és képviselőire.

3.6.8. 7-8. ÉVFOLYAM KÉTTANNYELVŰ

Az általános iskola 7–8. évfolyamának történelemtanításánál az életkori sajátosságok figyelembevételével már törekedni kell az események és folyamatok összetettebb bemutatására. A tanuló ekkor már a magasabb szintű, elvontabb fogalmi gondolkodásra is képessé válik, ezért a képszerűség és a történettanításon alapuló történelemtanítás elvének alkalmazása mellett megkezdődik az elemző jellegű feldolgozás: összetett okok és következmények feltárása, az egyes történelmi jelenségek és folyamatok több szempontú értelmezése. A tevékenységalapú tanulásnak továbbra is meghatározó szerepe van, ezért a kerettantervi beosztás időt hagy és lehetőséget

teremt a műveltető történelemtanulásra, az ismeretek szélesebb körű alkalmazására, a kooperatív technikák előtérbe helyezésére, a sokoldalú kompetenciafejlesztésre, amelyek már a középiskolai történelem tanulmányokra, követelményekre való felkészítést is kell, hogy szolgálják.

Mivel a 7–8. évfolyamra a tanuló formálódó absztrakt gondolkodása a jellemző, ez megengedi, hogy a tananyag alapvetően kronologikus elrendezésű legyen, ami a legalkalmasabb a mai világot meghatározó 19–20. századi folyamatok értelmezésére. Az egyetemes és a magyar történeti témák vegyesen, korszakokhoz köthető témakörökbe rendezve jelennek meg. Kisebb mértékben, de továbbra is jellemző, hogy a tanterv az általános jelenségeket a magyar történelem példáin keresztül dolgozza fel. Az eseménytörténetet két tematikus és négy szintetizáló témakör egészíti ki. Utóbbiak hosszmetszeti jellegűek: a demográfia, a demokrácia, az egyes kiemelt régiók történetét, valamint a nemzeti kultúránk és történelmünk eredményeit tekintik át a kezdetektől napjainkig. Legfőbb céljuk a négy év alatt tanultak áttekintése, illetve ezeknek a témáknak magasabb szintű, integráló, szintetizáló értelmezése.

Fejlesztési területekhez kapcsolódó tanulási eredmények (általános követelmények)

Történelmi ismeretek

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

- be tudja mutatni a különböző korok életmódjának és kultúrájának főbb vonásait és az egyes történelmi korszakokban élt emberek életét befolyásoló tényezőket;
- ismeri az újkori és jelenkori magyar történelem kiemelkedő alakjait, cselekedeteiket, illetve szerepüket a magyar nemzet történetében;
- fel tudja idézni az újkori és jelenkori magyar történelem legfontosabb eseményeit, jelenségeit, folyamatait, és fordulópontjait a 1849-től napjainkig;
- képes felidézi a magyar nemzet honvédő és szabadságharcait, példákat hoz a hazaszeretet, önfeláldozás és hősiesség megnyilvánulásaira;
- tisztában van a 19. és 20. század fontosabb politikai eszméivel és azok hatásaival;
- ismeri és be tudja mutatni a 19. és 20. századi modernizáció gazdasági társadalmi és kulturális hatásait Magyarországon és a világban;
- ismeri az első és a második világháború legfontosabb eseményeit, jellemzőit, valamint napjainkra is hatással bíró következményeit;
- fel tudja idézni az első és második világháború borzalmait, érveket tud felsorakoztatni a békére való törekvés mellett;

- ismeri a nemzetiszocialista és a kommunista diktatúrák főbb jellemzőit, az emberiség ellen elkövetett bűneiket, ellentmondásaikat és ezek következményeit, továbbá a velük szembeni ellenállás példáit;
- felismeri a különbségeket a demokratikus és a diktatórikus berendezkedések között, érvel a demokrácia értékei mellett;
- példákat tud felhozni arra, hogy a történelem során miként járultak hozzá a magyarok Európa és a világ kulturális, tudományos és politikai fejlődéséhez;
- ismeri a magyarság, illetve a Kárpát-medence népei együttélésének jellemzőit néhány történelmi korszakban, beleértve a határon kívüli magyarság sorsát, megmaradásáért folytatott küzdelmét, példákat hoz a magyar nemzet és a közép-európai régió népeinek kapcsolatára és együttműködésére;
- valós képet alkotva képes elhelyezni Magyarországot az újkorban és jelenkorban az európai történelmi folyamatokban, valamint napjaink globális folyamataiban;
- ismeri hazája államszervezetét.

ISMERETSZERZÉS ÉS FORRÁSHASZNÁLAT

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képes ismereteket szerezni személyes beszélgetésekből, tárgyak, épületek megfigyeléséből, olvasott és hallott, valamint a különböző médiumok által felkínált szöveges és képi anyagokból;
- kiemel lényeges információkat (kulcsszavakat, tételmondatokat) elbeszélő vagy leíró, illetve rövidebb magyarázó írott és hallott szövegekből és az ezek alapján megfogalmazott kérdésekre egyszerű válaszokat adni;
- megadott szempontok alapján, tanári útmutatás segítségével történelmi információkat gyűjt különböző médiumokból és forrásokból (könyvek, atlaszok, kronológiák, könyvtárak, múzeumok, médiatárak, filmek; nyomtatott és digitális, szöveges és vizuális források);
- képes élethelyzetek, magatartásformák megfigyelésére és értelmezésére;
- megadott szempontok alapján tudja értelmezni és rendszerezni a történelmi információkat;
- felismeri, hogy melyik szöveg, kép, egyszerű ábra, grafikon vagy diagram kapcsolódik az adott történelmi témához;
- képen, egyszerű ábrán, grafikonon, diagramon ábrázolt folyamatot, jelenséget saját szavaival le tud írni;

- képes egyszerű esetekben forráskritikát végezni, valamint különbséget tenni források között típus és szövegösszefüggés alapján;
- össze tudja vetni a forrásokban található információkat az ismereteivel, párhuzamot tud vonni különböző típusú (pl. szöveges és képi) történelmi források tartalma között;
- meg tudja vizsgálni, hogy a történet szerzője résztvevője vagy kortársa volt-e az eseményeknek;
- egyszerű következtetéseket von le, és véleményt tud alkotni különböző források hitelességéről és releváns voltáról;

TÁJÉKOZÓDÁS IDŐBEN ÉS TÉRBEN

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a nagy történelmi korszakok elnevezését és időhatárait, néhány kiemelten fontos esemény, jelenség és történelmi folyamat időpontját;
- biztonsággal használja az idő tagolására szolgáló kifejezéseket, történelmi eseményre, jelenségre, folyamatra, korszakra való utalással végez időmeghatározást;
- ismeretei segítségével időrendbe tud állítani történelmi eseményeket, képes az idő ábrázolására pl. időszalag segítségével;
- a tanult történelmi eseményeket, jelenségeket, személyeket, ikonikus szimbólumokat, tárgyakat, képeket hozzá tudja rendelni egy adott történelmi korhoz, régióhoz, államhoz;
- biztonsággal használ különböző történelmi térképeket a fontosabb történelmi események helyszíneinek azonosítására, egyszerű jelenségek, folyamatok leolvasására, értelmezésére, vaktérképen való elhelyezésére;
- egyszerű alaprajzokat, modelleket, térképvázlatokat (pl. települések, épületek, csaták) tervez és készít.

SZAKTÁRGYI KOMMUNIKÁCIÓ

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan, folyamatos beszéddel képes eseményeket, történeteket elmondani, történelmi személyeket bemutatni, saját véleményt megfogalmazni;
- össze tudja foglalni saját szavaival hosszabb elbeszélő vagy leíró, valamint rövidebb magyarázó szövegek tartalmát;
- az általa gyűjtött történelmi adatokból, szövegekből rövid tartalmi ismertetőt tud készíteni;

- képes önálló kérdések megfogalmazására a tárgyalt történelmi témával, eseményekkel, folyamatokkal, kapcsolatban;
- képes rövid fogalmazások készítésére egy-egy történetről, történelmi témáról;
- különböző történelmi korszakok, történelmi és társadalmi kérdések tárgyalása során szakszerűen alkalmazza az értelmező és tartalmi kulcsfogalmakat, továbbá használja a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat;
- tud egyszerű vizuális rendezőket készíteni és kiegészíteni hagyományos vagy digitális módon (táblázatok, ábrák, tablók, rajzok, vázlatok) egy történelmi témáról;
- egyszerű történelmi témáról tanári útmutatás segítségével kiselőadást és digitális prezentációt állít össze és mutat be önállóan;
- egyszerű történelmi kérdésekről önálló, tárgyilagos véleményt tud megfogalmazni, állításait alátámasztja;
- meghallgatja és megérti - adott esetben elfogadja - mások véleményét, érveit;
- tanári segítséggel dramatikusan, szerepjáték formájában tud megjeleníteni történelmi eseményeket, jelenségeket, személyiségeket.

TÖRTÉNELMI GONDOLKODÁS

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott történetben különbséget tud tenni fiktív és valós, irreális és reális elemek között;
- képes megfigyelni, értelmezni és összehasonlítani a történelemben előforduló különböző emberi magatartásformákat és élethelyzeteket;
- a történelmi eseményekkel, folyamatokkal és személyekkel kapcsolatban önálló kérdéseket fogalmaz meg;
- feltételezéseket fogalmaz meg történelmi személyek cselekedeteinek mozgatórugóiról, és adatokkal, érvekkel alátámasztja azokat;
- a történelmi szereplők megnyilvánulásainak szándékot tulajdonít, álláspontjukat azonosítja;
- önálló véleményt képes megfogalmazni történelmi szereplőkről, eseményekről, folyamatokról;
- felismeri és értékeli a különböző korokra és régiókra jellemző tárgyakat, alkotásokat, életmódokat, szokásokat, változásokat, képes azokat összehasonlítani egymással, illetve a mai korral;
- társadalmi és erkölcsi problémákat azonosít adott történetek, történelmi események, különböző korok szokásai alapján;

- példákat hoz a történelmi jelenségekre, folyamatokra;
- feltételezéseket fogalmaz meg néhány fontos történelmi esemény és folyamat feltételeiről, okairól és következményeiről, és tényekkel alátámasztja azokat;
- több szempontból képes megkülönböztetni a történelmi jelenségek és események okait és következményeit (pl. hosszú vagy rövid távú, gazdasági, társadalmi vagy politikai);
- felismeri, hogy az emberi cselekedet és annak következménye között szoros kapcsolat van.

A tanuló az 7–8. évfolyamon a következő kulcsfogalmakat használja:

Értelmező kulcsfogalmak: történelmi idő, történelmi forrás, ok és következmény, változás és folyamatosság, tény és bizonyíték, történelmi jelentőség, értelmezés, történelmi nézőpont.

Tartalmi kulcsfogalmak:

- politikai: politika, állam, államszervezet, államforma, monarchia, köztársaság, egyeduralom, demokrácia, önkormányzat, jog, törvény, birodalom;
- társadalmi: társadalom, társadalmi csoport/réteg, nemzet, népcsoport, életmód;
- gazdasági: gazdaság, pénz, piac, mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, adó, önellátás, árutermelés, falu, város;
- eszme- és vallástörténeti: kultúra, művészet, hit, vallás, egyház, világkép.

A 7–8. évfolyamon a történelem tantárgy alapóraszáma: 136 óra. Ebből angol nyelvű óra 68.

Két mélységelvű téma javasolt óraszáma: 6–10 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör	**Javasolt óraszám**
7. évfolyam:	
Első témahét: Tanulásmódszertan	*2*
A modern kor születése	5 *(+1)* – **angolul 5**
A dualizmus kora: felzárkózás Európához	7 *(+ 1)*
Az első világháború és következményei	11 – **angolul 9**
Totális diktatúrák	5 *(+2)* – **angolul 5**
A Horthy-korszak	9
A második világháború	10 – **angolul 10**

A megosztott világ	5 *(+2)* – **angolul 5**
Magyarország szovjetizálása	10
Második témahét: Környezettudatosság	*2*
7. évfolyam:	
Első témahét: Tanulásmódszertan	*2*
A forradalomtól az ezredfordulóig	20 – **angolul 10**
Együttélés a Kárpát-medencében	8 – **angolul 4**
Népesedés és társadalom	5 *(+2 óra)* – **angolul 5**
A demokratikus állam	7 *(+1 óra)* – **angolul 4**
Régiók története	14 *(+ 2 óra)* – **angolul 7**
Mérlegen a magyar történelem	8 *(+ 1 óra)* – **angolul 4**
Második témahét: Környezettudatosság	*2*
Két mélységelvű téma	*(12) -> zárójelben szétosztva a fenti témakörökhöz.*
Összes óraszám:	**136**

Megjegyzés: A szaggatott vonal az évfolyamok közötti határokat jelzi.

7. évfolyam éves óraszáma: 2x34= 68 óra -> Megadott témakörök javasolt óraszáma: 62 + 6 óra (Két mélységelvű témából ide) =68 óra + 2x2 óra témahét = 72 óra

8. évfolyam éves óraszáma: 2x34 = 68 óra -> Megadott témakörök javasolt óraszáma: 62 + 6 óra (Két mélységelvű témából ide) =68 óra + 2x2 óra témahét = 72 óra

3.6.9. 7. ÉVFOLYAM

TÉMAKÖR: A MODERN KOR SZÜLETÉSE

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra (+ 1 óra)

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
A nemzeti eszme és a birodalmak kora	- A nemzeti eszme és a nemzetállamok Európája.	*Fogalmak*: nacionalizmus, liberalizmus,	- A 20. század eleji nagyhatal-

	- A világ nagyhatalmai és ellentéteik a 20. század kezdetén. - Gyarmatbirodalmak a világ térképén.	konzervativizmus, demokrácia, szocializmus, kommunizmus, kereszténységszocializmus. *Személyek*: Bismarck, Marx. *Kronológia*: 1871 Németország egyesítése. *Topográfia*: Németország, Olaszország, Brit Birodalom, Amerikai Egyesült Államok, Japán.	mak azonosítása, és a korabeli világra gyakorolt hatásuk feltárása térképek és egyszerű ábrák segítségével. - A politikai eszmék legjellemzőbb gondolatait megjelenítő néhány egyszerű és rövid forrás értelmezése és azonosítása. - A 19. századi politikai eszmék céljainak és jellemzőinek rendszerezése.
Politikai eszmék: liberalizmus, konzervativizmus, szocializmus	- A liberalizmus. - A konzervativizmus. - A szocializmus és kommunizmus eszméje. - A kereszténységszocializmus.		

Javasolt tevékenységek

- Németország területi egyesítés előtt és utáni térképének összehasonlítása, értékelése.
- Magyarázatok keresése és azok megvitatása egyes államok létrejöttének és megerősödésének okaira (pl. Amerikai Egyesült Államok).
- Ismerkedés nemzeti jelképekkel (zászlók, himnuszok).
- Összehasonlító táblázat készítése a korszak politikai eszméiről.

TÉMAKÖR: A DUALIZMUS KORA: FELZÁRKÓZÁS EURÓPÁHOZ

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra (+1 óra)

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
A modernizálódó Magyarország	- Magyar feltalálók és találmányok, az ipar fejlődése. - Vasútépítés, folyószabályozás. - Egy világváros kiépülése – az urbanizáció Budapest példáján.	*Fogalmak*: közös ügyek, dualizmus, MÁV, Millennium, emancipáció, urbanizáció. *Személyek*: Andrássy Gyula. *Kronológia*: 1896 a Millennium. *Topográfia*: Budapest.	- A millenniumi Budapest bemutatása. - A dualizmus kori vidék és város lakóinak és életmódjának bemutatása. - A 20. század eleji és korunk életmódja közötti különbségek azonosítása. - A korszak gazdasági és technikai fejlődésének bemutatása. - A korszak ipari fejlődésének nyomon követése diagramok, táblázatok segítségével.
A millenniumi Magyarország	- A soknemzetiségű ország. - A zsidó emancipáció, a hazai zsidóság szerepe a magyarországi modernizációban. - A cigányság helyzete, hagyományos mesterségek. - A millenniumi ünnepségek. - A legjelentősebb kulturális alkotások.		

Javasolt tevékenységek

- Képes beszámoló (prezentáció) készítése a korszak valamely jeles magyar tudósáról, feltalálójáról.
- Képek gyűjtése a dualizmus kori társadalmi csoportok és nemzetiségek életéről.
- Képgyűjtemény (tabló) összeállítása a millenniumi Budapestről internetes források alapján.

TÉMAKÖR: AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚ ÉS KÖVETKEZMÉNYEI

JAVASOLT ÓRASZÁM: 11 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztő feladatok**
Az első világháború, Magyarország a háborúban	- A halálos lövés: a világháború kirobbanása. - A hadviselő felek: az antant és a központi hatalmak. - Az állóháború. - Magyarok a világháborúban. - A hátország megpróbáltatásai. - Lenin és a bolsevik hatalomátvétel.	*Fogalmak*: antant, központi hatalmak, front, állóháború, hátország, bolsevik, tanácsköztársaság, vörösterror, fehér különítményes megtorlások, kisantant. *Személyek*: Tisza István, Lenin, Károlyi Mihály, Horthy Miklós. *Kronológia*: 1914–1918 az első világháború, 1917 a bolsevik hatalomátvétel, 1920. június 4. a trianoni békediktátum. *Topográfia*: Szarajevó, Szerbia, Doberdó, Kárpátalja,	- A fontosabb hadviselő országok csoportosítása a szövetségi rendszerek szerint. - Az első világháborús hadviselés összehasonlítása a korábbi háborúkéval. - A háborús körülményeket bemutató különböző típusú források gyűjtése, feldolgozása. - Európa háború előtti és utáni térképének összehasonlítása, a változások értelmezése. - A történelmi Magyarország szétesésének bemutatása térképen az elcsatolt területek történelmi megnevezésével. - Vélemény megfogalmazása a történelmi
Magyarország 1918–1919-ben	- A forradalmi kísérlet – elhibázott kül- és katonapolitika. - Magyarország megszállásának folyamata. - A tanácsköztársaság hatalomra kerülése és bukása. - Az ellenforradalom.		
A trianoni békediktátum	- A Párizs környéki békék alapelvei, a vesztesek büntetése.		

	- A trianoni békediktátum – a megcsonkított Magyarország. - Magyarország területi, népességi és gazdasági veszteségei. - A kisantant.	Felvidék, Délvidék, Burgenland, Erdély, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Románia, Ausztria.	Magyarország felbomlásának okairól. - A trianoni békediktátum területi és demográfiai következményeinek értékelése.

Javasolt tevékenységek

- Vita a háború okairól.
- Grafikonok, táblázatok elemzése a háború legfontosabb adatairól (pl. résztvevők száma, veszteségek, háborús kiadások, fegyverek száma stb.).
- Első világháborús emlékhelyek és emlékművek, sírhelyek feltérképezése és felkeresése a lakóhelyen és környékén.
- Első világháborús kiállítás megtekintése.
- Első világháborús katonadalok gyűjtése és eléneklése.
- Trianon a gyermek szemével – kortárs visszaemlékezések felkutatása és megbeszélése.

TÉMAKÖR: TOTÁLIS DIKTATÚRÁK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra (+2 óra)

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
A kommunista Szovjetunió	- Lenin és Sztálin diktatúrája. - Az államosítás. - A terror és a munkatáborok.	*Fogalmak*: személyi kultusz, GULAG, totális állam, nemzetiszocializmus, antiszemitizmus, fasizmus.	- A kommunista Szovjetunió és a nemzetiszocialista Németor-

A nemzetiszocialista Németország	- A nemzetiszocializmus: fajelmélet és antiszemitizmus. - A náci hatalomátvétel, a hitleri diktatúra és terror. - A hitleri Németország terjeszkedése: Ausztria és Csehszlovákia.	*Személyek*: Sztálin, Hitler. *Kronológia*: 1933 a náci hatalomátvétel. *Topográfia*: Szovjetunió, Szibéria (munkatáborok).	ság jellemzőinek azonosítása képi és szöveges forrásokban. - A totális diktatúrák összehasonlítása (pl. jelképek, ideológiák, hatalmi eszközök). - Érvelés a 20. század kirekesztő ideológiáival szemben.

Javasolt tevékenységek

- GULÁG táborok és a náci koncentrációs táborok helyszíneinek térképen való azonosítása.
- Film vagy filmrészletek megtekintése a nemzetiszocialista és/vagy a kommunista diktatúráról.

TÉMAKÖR: A HORTHY-KORSZAK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 9 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
A politika irányai	- Horthy, a kormányzó. - Antikommunizmus és revíziós törekvések. - A politikai antiszemitizmus. - Bethlen István miniszterelnöksége.	*Fogalmak*: revízió, numerus clausus, pengő. *Személyek:* Bethlen István, Klebelsberg	- A Horthy-korszak gazdasági, kulturális, politikai és társadalmi eredményeinek és problémáinak felidézése.

	- Külpolitikai kényszerpályák.	Kuno, Szent-Györgyi Albert. *Kronológia*: 1920–1944 a Horthy-korszak.	- Az antiszemitizmus megnyilvánulásainak azonosítása források alapján. - Magyarország külpolitikai céljainak és lehetőségeinek bemutatása. - A társadalmi változások bemutatása szöveges és képi források alapján. - A korszak egy kiemelkedő személyiségének bemutatása.
Gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődés	- Gazdasági eredmények. - Az oktatás, a kultúra és a tudomány néhány kiemelkedő képviselője. - Társadalmi rétegződés és érintkezési formák Magyarországon. - Életmód, szabadidő, sport.		

Javasolt tevékenységek

- Vázlatkészítés idézetek és képi források felhasználásával a Horthy-korszak társadalmáról.
- Képes beszámoló (prezentáció) készítése a korszak jeles személyiségeinek egyikéről.
- Plakátok, korabeli történetek, versek, dalok gyűjtése a revíziós törekvésekről.
- Fotók, illusztrációk gyűjtése az ipar (közlekedés) modernizációjáról.
- Képek gyűjtése az oktatás, a tudomány, a sportélet új intézményeiről.

TÉMAKÖR: A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚ

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
Háború földön, tengeren és levegőben.	- A hadviselő felek: a tengelyhatalmak és a szövetségesek. - Sztálin-Hitler paktum, kezdeti német sikerek.	*Fogalmak*: tengelyhatalmak, szövetségesek, bécsi döntések, nyilasok, totális	- A nemzetiszocialista Németország és a kommunista Szovjet-

	- A háború európai frontjai és a csendes-óceáni hadszíntér. - Fordulatok a háborúban: Sztálingrád és Normandia, Berlin, az atombomba. - Európa felosztása.	háború, holokauszt, gettó, deportálás, koncentrációs tábor, zsidótörvények. *Személyek*: Franklin D. Roosevelt, Churchill, Teleki Pál, Szálasi Ferenc, Salkaházi Sára. *Kronológia*: 1939–1945 a második világháború, 1941. június a Szovjetunió megtámadása, 1944. március 19. Magyarország német megszállása, 1945. április a háború vége Magyarországon. *Topográfia*: Sztálingrád, Normandia, Hirosima, Don-kanyar, Auschwitz.	unió szerepének feltárása a háború kirobbantásában. - A második világháború fordulópontjainak felidézése. - A háború fegyvereinek és borzalmainak bemutatása különböző források alapján. - Magyarország területi változásait és világháborús részvételét, valamint a második világháború főbb eseményeit bemutató térképek értelmezése. - A magyar külpolitika háború előtti és alatti törekvéseinek és mozgásterének bemutatása. - Ítélet megfogalmazása a második világháborús népirtásokról és háborús bűnökről. - A magyar honvéd helytállásának felidézése források alapján.
Magyarország a világháború idején	- A revíziós eredmények - A Szovjetunió elleni háború – a 2. magyar hadsereg a Donnál. - Német megszállás. - A kiugrási kísérlet és a nyilas hatalomátvétel. - A hadszíntérré vált Magyarország.		
A háború borzalmai	- A totális háború. - A világháború fegyverei. - A hátország szenvedései. - Az ellenállás formái. - A bombázások és városi harcok – Budapest példáján.		
A holokauszt	- A náci koncentrációs és megsemmisítő táborok. - Az európai és magyarországi zsidótörvények. - Kísérlet az európai és a magyar zsidóság és cigányság elpusztítására.		

	- Áldozatok és bűnösök, felelősség és embermentés: néhány kiemelkedő példa.		- Példák gyűjtése az ellenállás és embermentés formáira.

Javasolt tevékenységek

- Képek gyűjtése a német haderő és a szövetségesek magyarországi pusztításának eszközeiről és helyszíneiről.
- Ismeretek szerzése és megvitatása a holokauszt történetét feldolgozó gyűjtemények, online adatbázisok segítségével (pl. látogatás a Holokauszt Emlékközpontban).
- A holokausztról szóló visszaemlékezések, irodalmi és filmfeldolgozások egy-egy részletének megbeszélése.
- Példák gyűjtése az ellenállás és embermentés formáira.
- Egy magyarországi embermentő (pl. Boldog Salkaházi Sára) tevékenységének megismerése és értékelése.
- Második világháborús emlékhelyek, emlékművek és sírhelyek feltérképezése és felkeresése a lakóhelyen és környékén.

TÉMAKÖR: A MEGOSZTOTT VILÁG

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra (+ 2 óra)

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
A hidegháború	- A kétpólusú világ – a vasfüggöny leereszkedése. - Németország kettéosztása.	*Fogalmak*: Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ), hidegháború, vasfüggöny, berlini fal, szuperhatalom, Észak-atlanti Szerződés Szervezete (NATO), Varsói	- A második világháború után kialakult világrendet bemutató térkép áttekintése és értelmezése. - A nyugati demokrácia és a szovjet diktatúra összehasonlítása.

	- Fegyverkezési verseny a Szovjetunió és az Amerikai Egyesült Államok között. - Hidegháborús konfliktusok: Korea, Kuba.	Szerződés, piacgazdaság, jóléti állam. *Személye*k: Hruscsov, Kennedy. *Kronológia*: 1947 a párizsi béke, a hidegháború kezdete, 1948 Izrael Állam megalapítása. *Topográfia*: Berlin, Németországi Szövetségi Köztársaság (NSZK), Német Demokratikus Köztársaság (NDK), Észak- és Dél-Korea, Kuba.	- A nyugati világ és a keleti blokk életkörülményeinek összehasonlítása. - A hidegháború korabeli és a mai világhatalmi viszonyok összehasonlítása. - A hidegháborús korszak alapvető jellemzőinek, történelmi szereplőinek azonosítása képek, szöveges források alapján. - Gyűjtött információk értelmezése a hidegháború korának néhány világpolitikai válságáról (pl. Korea, Kuba, Berlin). - Információk szerzése, rendszerezése és értelmezése a két szuperhatalom fegyverkezési versenyéről diagramok, táblázatok, képek és térképek segítségével.
A Nyugat	- A nyugati demokrácia és piacgazdaság. - A jóléti társadalom. - Az új tömegkultúra kialakulása.		

Javasolt tevékenységek:

- A jóléti állam jellemzőinek összegyűjtése és értékelése.
- Internetes és egyéb források alapján képes gyűjtemény összeállítása az új tömegkultúra jellemző tárgyairól, eseményeiről.
- Poszterek készítése a nyugati és keleti blokk országainak életmódjáról.
- Kiselőadás tartása egy hidegháborús konfliktusról.

TÉMAKÖR: MAGYARORSZÁG SZOVJETIZÁLÁSA

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
A kommunista diktatúra kiépítése Magyarországon	- Háborús pusztítás és szovjet megszállás, deportálások a szovjet munkatáborokba. - Bűnbakká tett németek és magyarok – kitelepítések, lakosságcsere. - Az 1945-ös és 1947-es választások. - Egypártrendszer, államosítás, diktatúra.	*Fogalmak*: malenkij robot, államosítás, tervgazdaság, Államvédelmi Hatóság (ÁVH). *Személyek*: Kovács Béla, Rákosi Mátyás, Mindszenty József. *Kronológia*: 1945 szovjet megszállás, választás Magyarországon, 1948–1956 a Rákosi-diktatúra. *Topográfia*: Recsk, Hortobágy, Duna-delta.	- Magyarország szovjet megszállása következményeinek felidézése. - A tömeges deportálások jellemzőinek azonosítása visszaemlékezések és egyéb források alapján. - A Rákosi-rendszer jellemzőinek, bűneinek azonosítása források, képek, filmrészletek alapján. - A határon túli magyarok megpróbáltatása-inak bemutatása különböző források alapján.
A Rákosi-diktatúra	- Az ÁVH működése. - A személyi kultusz. - Az egyházüldözés. - A tervgazdaság működése.		
Deportálások „békeidőben”	- A deportálások és üldözések okai. - A határon túli magyarok megpróbáltatásai: deportálások Csehszlovákiában; szovjet, román és jugoszláv munkatáborok. - Magyarországi kitelepítések és munkatáborok.		

Javasolt tevékenységek:

- Jelszavak, csasztuskák, viccek gyűjtése a Rákosi-diktatúra idejéből.
- Új iparvárosok azonosítása térképen.
- Egy játékfilm vagy filmrészlet megtekintése a korszakból vagy a korszakról.

- Saját vélemény megfogalmazása a Rákosi-diktatúráról.
- Kitelepítésekről, deportálásokról szóló visszaemlékezések részleteinek közös feldolgozása.

3.6.10. 8. ÉVFOLYAM

TÉMAKÖR: A FORRADALOMTÓL AZ EZREDFORDULÓIG

JAVASOLT ÓRASZÁM: 20 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztő feladatok**
Az 1956-os forradalom és szabadságharc	- Október 23., a forradalom kirobbanása. - A pesti srácok és szabadsághősök. - A forradalom lakóhelyünkön és környékén. - Szovjet tankokkal a népakarat ellen. - A forradalom jelképei. - A magyar forradalom a világtörténelem színpadán.	*Fogalmak*: Molotov-koktél, sortüzek, munkásőrség, Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP), Kommunista Ifjúsági Szövetség (KISZ), úttörő, termelőszövetkezet, háztáji, maszek, gulyáskommunizmus, rendszerváltoztatás, privatizáció, jogállam, többpártrendszer. *Személyek*: Nagy Imre, Kádár János, Gorbacsov, Reagan, II. János Pál, Antall József,	- Beszámolók készítése az 1956-os forradalom és szabadságharc hőseiről. - Az 1956-os forradalom és szabadságharc utáni megtorlások kegyetlenségének bemutatása példákon keresztül. - Érvek gyűjtése a Kádár-rendszer diktatórikus jellegének alátámasztására. - A Kádár-rendszerről szóló különböző jellegű források elemzése, értelmezése.
A kádári diktatúra	- A kádári megtorlás. - A pártállam működése: az elnyomás változó formái. - Ellenőrzött társadalom, tömegszervezetek.		

Élet a Kádár-rendszerben	- A paraszti gazdaságok felszámolása, téeszesítés. - A szocialista modernizáció – „a legvidámabb barakk”. - A hiánygazdaság. - A második gazdaság kiépülése. - Életszínvonal-politika és eladósodás.	Göncz Árpád, Horn Gyula, Orbán Viktor. *Kronológia*: 1956. október 23. a forradalom kitörése, 1956. november 4. a szovjet támadás, 1956–1989 a Kádár-rendszer, 1989–1990 a rendszerváltoztatás, 1990 az első szabad választások, 1991 a Szovjetunió felbomlása, 1999 Magyarország belép a NATO-ba. *Topográfia:* Corvin köz, Mosonmagyaróvár.	- A Kádár-rendszer és napjaink életkörülményeinek összehasonlítása. - A rendszerváltoztatás jelentőségének, következményeinek bemutatása. - A magyar történelem legfontosabb politikai eseményeinek időrendbe állítása a rendszerváltoztatástól napjainkig.
A kétpólusú világ megszűnése és a rendszerváltoztatás Magyarországon	- A Szovjetunió és a szocialista rendszer országainak válsága. - Az ellenzék megszerveződése Magyarországon. - A tárgyalásos rendszerváltoztatás. - A kétpólusú világ megszűnése. - Az első szabad országgyűlési és önkormányzati választás. - Antall József kormánya.		
Magyarország a rendszerváltoztatás után	- A demokrácia és a piacgazdaság kiépítése. - A többpártrendszer működése. - Gazdasági válság és felzárkózás – vesztesek és nyertesek.		

	- A társadalom átalakulása. - Magyarország NATO-tagsága.		

Javasolt tevékenységek:

- Információgyűjtés a „pesti srácokról”.
- Térképvázlat készítése az 1956-os események budapesti helyszíneiről.
- Interjú készítése egy 1956-os visszaemlékezővel.
- 1956-os emlékhelyek és emlékművek, sírok feltérképezése a lakóhelyen és környékén.
- Az 1956-os forradalom és a Kádár-rendszer korszakával kapcsolatos játékfilm/ filmrészlet megtekintése és értelmezése.
- Tablókészítés az úttörő mozgalom jellemzőiről a világnézeti nevelésben betöltött szerepéről.
- Gazdasági és társadalmi diagramok, grafikonok elemzése a szocializmus válságának időszakából.
- Retró-kiállítás rendezése.
- Családi emlékek bemutatása, visszaemlékezések gyűjtése, interjú készítése tanári útmutatás alapján a Kádár-rendszerről és a rendszerváltoztatás időszakából.

TÉMAKÖR: EGYÜTTÉLÉS A KÁRPÁT-MEDENCÉBEN

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
A határon túli magyarok	- Határon túli magyarlakta területek. - Fordulópontok a határon túli magyarok történetében: a történelmi Magyarország felosztása, a	*Fogalmak*: kitelepítés, asszimiláció. *Személyek*: Esterházy János, Márton Áron.	- A határon túli magyarság története főbb fordulópontjainak áttekintése 1920-tól napjainkig.

	revízió, magyarellenes megtorlások, rendszerváltoztatás. - A kisebbségi lét nehézségei egykor és ma: adminisztratív intézkedések és mindennapok. - Kivándorlás és asszimiláció.	*Kronológia*: 1944–1945 magyarellenes atrocitások. *Topográfia*: Szlovákia, Ukrajna.	- Példák gyűjtése a határon túli magyarság életéből a hűségre és helytállásra. - A határon túli magyar kisebbségi lét nehézségeinek bemutatása. - A Kárpát-medence 1910-es és 1990 utáni etnikai térképének összehasonlítása a magyarság és a nemzetiségek elhelyezkedése szempontjából. - Példák gyűjtése a nemzeti összetartozás megnyilvánulásairól az anyaországi és a határon túli magyarság kapcsolatában. - Példák gyűjtése a Kárpát-medence népeinek együttműködésére és konfliktusaira a történelem során. - A magyarországi nemzetiségek 19-20. századi története főbb jellemzőinek, fordulópontjainak felidézése.
A magyarországi nemzetiségek a 19. századtól napjainkig	- Magyarország nemzetiségi arányainak változása. - Az asszimiláció folyamata. - Fordulópontok a nemzetiségek történetében: 1848–49-es szabadságharc, a történelmi Magyarország felosztása, a magyarországi németek kitelepítése. - A hazai cigány/roma népesség története. - A nemzetiségi jogok a mai Magyarországon.		

Javasolt tevékenységek:

- Kiselőadás készítése egy példamutató életút (pl. Esterházy János, Márton Áron) fordulópontjairól.

- Beszámoló készítése az erdélyi falurombolási tervről (pl. Bözödújfalu).
- Határon túli területek meglátogatása tanulmányi kirándulás kereteiben (pl. Határtalanul program).
- Az erdélyi, kárpátaljai, felvidéki és délvidéki magyarok életviszonyainak összehasonlítása egymással és a hazai viszonyokkal.
- Tabló vagy prezentáció készítése a hazai cigányság korabeli életmódjáról.

TÉMAKÖR: NÉPESEDÉS ÉS TÁRSADALOM

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra (+2 óra)

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztő feladatok**
A hagyományos/ agrártársadalmak	- Letelepedés és élelemtermelés: növénytermesztés és állattenyésztés. - Önellátás, árutermelés, kereskedelem. - A népességnövekedés korlátai. - A hagyományos társadalom (hierarchia és család).	*Fogalmak*: háziasítás, nagy pestisjárvány, népességrobbanás, migráció, multikulturalizmus, terrorizmus, globalizáció. *Személyek*: Semmelweis Ignác.	- A népesedés nagy korszakainak és azok jellemzőinek felidézése. - Információk gyűjtése az élelemtermelés fejlődéséről (például régészeti leletek alapján). - A népességváltozás okainak és következményeinek bemutatása. - Hasonlóságok és különbségek megállapítása az egyes népesedési korszakok és folyamatok között.
A modern/ipari társadalmak	- Az ipari forradalmak hatásai: népességrobbanás és városiasodás. - Népességnövekedés a fejlődő és népességfogyás a fejlett világban. - A migráció.		

	- A modern/ipari társadalom (egyenjogúság és individualizmus). - A női szerepek változásának áttekintése a történelem során.		- Vita a modern kori demográfiai folyamatokról és azok várható hatásairól.

Javasolt tevékenységek:

- A népesedéstörténet statisztikai adatainak értelmezése, csoportosítása és felhasználása állítások alátámasztására vagy cáfolására.
- Fiktív napló készítése különböző korban és társadalmi helyzetben élő nők életéről, mindennapjairól.
- Beszélgetés a népességnövekedés és csökkenés okairól és hatásairól.
- A migráció okainak és hatásainak megvitatása.

TÉMAKÖR: A DEMOKRATIKUS ÁLLAM

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra (1 óra)

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
A modern demokrácia gyökerei	- Az athéni demokrácia működése. - A parlamentáris rendszer működése Nagy-Britanniában. - Az elnöki rendszer működése az Amerikai Egyesült Államokban.	*Fogalmak*: népgyűlés, hatalmi ágak, alkotmány, elnök, általános választójog. *Személyek*: Periklész, George Washington. *Kronológia*: Kr. e. 5. sz. az athéni demokrácia fénykora, 1776	- A demokrácia kialakulása, állomásainak felidézése és működésének jellemzése a különböző történelmi korszakokban. - Csoportos szerepjáték demokratikus döntéshozatalról (pl. az athéni demokráciában). - Demokratikus döntéshozatal ábrázolása egy folyamatábrán.
A modern magyar állam	- Az Alaptörvény.		

	- Az Országgyűlés, a kormány és az igazságszolgáltatás. - Az országgyűlési és önkormányzati választási rendszer.	az amerikai Függetlenségi nyilatkozat, 2012 Magyarország Alaptörvénye.	- A brit parlamentáris és az amerikai elnöki rendszer összehasonlítása. - Áttekintő ábra értelmezése a magyarországi államszervezetről és a választási rendszerről.

Javasolt tevékenységek:

- Csoportos szerepjáték demokratikus döntéshozatalról (pl. az athéni demokráciában).
- Demokratikus döntéshozatal ábrázolása egy folyamatábrán.

TÉMAKÖR: RÉGIÓK TÖRTÉNETE

JAVASOLT ÓRASZÁM: 14 óra (+ 2 óra)

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
Magyarország és az Európa Unió	- Az Európai Unió születése és bővülése. - Az európai integráció céljai, eredményei és gondjai. - Magyarország európai uniós tagsága.	*Fogalmak*: integráció, euró, Európai Unió, visegrádi együttműködés, polgárháború, nagy fal, hinduizmus, buddhizmus, kasztrendszer, Korán.	- Az Európai Unió céljainak felidézése. - Az európai integráció eredményeinek és problémáinak áttekintése. - A közép-európai régió középkori, újkori és mai térképeinek összehasonlítása.
Közép-Európa	- A régió sajátosságai (jellemzően kontinentális helyzet, birodalmi függés és nemzeti sokszínűség). - A második világháború hadszíntere. - A szovjet megszállás.		

	- A visegrádi együttműködés.	*Személyek*: Lincoln, Gandhi, Mao Ce-tung. *Kronológia*: 1957 a római szerződés, 1992 a maastrichti szerződés, 2004 Magyarország belép az Európai Unióba. *Topográfia*: Brüsszel, Lengyelország, Csehország, Közel-Kelet, Izrael.	- A közép-európai népek helyzetének összehasonlítása a középkortól napjainkig. - Az Amerikai Egyesült Államok szuperhatalmi helyzetének elemzése és értékelése katonai, politikai, gazdasági és kulturális téren. - Kína világgazdasági és világpolitikai szerepének megvitatása. - A közel-keleti konfliktusról megfogalmazott álláspontok és érvek azonosítása, beszélgetés a békés megoldási módokról.
Az Amerikai Egyesült Államok	- Az Amerikai Egyesült Államok létrejötte. - Az amerikai polgárháború okai és eredményei. - Az Amerikai Egyesült Államok világhatalommá válása.		
India	- Az indiai civilizáció vallási és kulturális alapjai. - A brit gyarmati uralom. - Gandhi és a függetlenségi mozgalom. - A jelenkori India ellentmondásai.		
Kína	- A kínai civilizáció vallási és kulturális alapjai. - Kína félgyarmati sorban. - A japán megszállás. - Mao Ce-tung és a kommunista diktatúra. - A gazdasági óriás.		
A Közel-Kelet	- Az Oszmán Birodalom felbomlása. - Izrael állam létrejötte. - Az olaj szerepe a régió történetében. - Az iszlám és az iszlamizmus. - Etnikai, vallási és gazdasági törésvonalak.		

Javasolt tevékenységek:

- Információk gyűjtése a visegrádi együttműködés előzményeiről és jelenlegi tartalmáról.
- Az Amerikai Egyesült Államok világhatalmi szerepének elemzése gazdasági adatsorok segítségével.
- Különböző források gyűjtése az indiai és kínai civilizáció történetéből, ezek alapján ismertetők, prezentációk készítése.
- Az Oszmán Birodalom, valamint a Közel-Kelet területi változásainak nyomon követése történelmi térképeken.
- Beszámolók, prezentációk készítése az arab-izraeli konfliktusról (pl. az izraeli határ változásai, az olajválság).

TÉMAKÖR: MÉRLEGEN A MAGYAR TÖRTÉNELEM

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra (1 óra)

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
Lábnyomaink a nagyvilágban	- Világjáró magyarok (utazók, felfedezők). - Tudósok és feltalálók (pl. informatika, autóipar, űrkutatás). - Világraszóló sportsikerek – magyarok az olimpiákon. - Magyar művészek a világban.	*Javasolt személyek (altémánként 1-2)*: Julianus barát, Kőrösi Csoma Sándor, Magyar László; Neumann János, Csonka János, Galamb József, Kármán Tódor; Papp László, Puskás Ferenc, Egerszegi Krisztina, Balczó András; Liszt Ferenc,	- Valamely területen kiemelkedő eredményt elérő magyarok tevékenységének felidézése, bemutatása. - A Magyar Királyság középkori sikeressége okainak felidézése. - Érvek gyűjtése a Habsburg Birodalomhoz tartozásunk előnyei és hátrányai
A magyar megmaradás kérdései	- Magyarország mint szuverén európai hatalom a középkorban. - A török kor: a középkori örökség pusztulása és az etnikai arányok romlása.		

	- Az Osztrák-Magyar Monarchia, a Közép-Európát sikeresen egyesítő birodalom. - Trianon máig tartó hatásai: a kisállami lét kényszerpályái a nagyhatalmak árnyékában. - Új típusú kapcsolatépítés a rendszerváltoztatás után a kisebbségbe került magyarsággal. - A magyar megmaradás titkai: szabadságharcok, békés építkezés.	Munkácsy Mihály, Kodály Zoltán, Bartók Béla, Korda Sándor.	mellett a 18. században és a 19. század első felében. - Levert szabadságharcaink értékelése az utóbb elért eredmények alapján.

Javasolt tevékenységek:

- Világjáró magyar utazókról szóló beszámolók készítése.
- Kiselőadások, bemutatók készítése magyar tudósokról, feltalálókról, találmányokról, olimpikonokról, művészekről.
- Referátum készítése egy magyar Nobel-díjas tudósról (pl. Szent-Györgyi Albert, Gábor Dénes stb.).
- Prezentáció készítése egy sikeres magyar sportolóról.
- Példák gyűjtése kisebbségben élő magyarság megmaradásáért folytatott küzdelem formáira és képviselőire.

3.7. KÖRNYEZETISMERET

A környezetismeret tantárgy a Természettudomány és földrajz tanulási terület bevezető tantárgya, mely az alsó tagozat 3–4. évfolyamán jelenik meg.

A tantárgy épít az 1–2. osztályos irodalom, a matematika valamint a technika tantárgy keretein belül történő fejlesztésre. Ezen kívül feltétlenül szükséges kihasználnunk iskolánk témaheteinek lehetőségeit.

A tantárgy legfontosabb célja, hogy a gyermekek életkori sajátosságaira, kognitív fejlődésére, valamint kíváncsiságára építve képessé tegye őket szűkebb és tágabb környezetük, valamint saját testük megismerésére, a változások megértésére, alapvető ok-okozati összefüggések meglátására.

A tanulók a természettudományos ismeretszerzés és -feldolgozás módszereire épülő tevékenységek révén, cselekvő úton szereznek tapasztalatokat, aktívan vesznek részt a fejlesztés folyamatában. A megismerési módszerek (megfigyelés, leírás, összehasonlítás, csoportosítás, mérés és kísérlet) elsajátításán és alkalmazásán keresztül fejlődnek azon alapvető képességeik (megfigyelő, leíró, azonosító, megkülönböztető képesség, mérési technika, kísérletezéshez szükséges képességek), melyek a természettudományos megismeréshez szükségesek, valamint kialakulnak az ezekhez nélkülözhetetlen alapvető szokásaik is.

Kiemelt jelentőségű, hogy a gyermekek saját tapasztalataikon keresztül olyan természettudományos tapasztalatok birtokába jussanak, melyek segítik eligazodásukat az őket körülvevő természeti, társadalmi és gazdasági környezetben, valamint képessé teszi őket arra, hogy környezetükkel harmonikusan együtt éljenek. A tantárgy tanulása során tehát erősíthető a környezet iránti érdeklődés, felelősségvállalás.

Alapvető fontossággal jelenik meg a tantárgy céljai között az egészség megőrzése és az egészséges életvitel összetevői közötti összefüggés felismerése, az egészséges életmód szokásainak alakítása, valamint az egészséget károsító hatások tudatos kerülésére való nevelés.

A tantárgy céljaiból következik, hogy szükségszerűen szervesen kötődik a hétköznapi élethez, s így erősen gyakorlatorientált. Nem ismereteket tanít meg a gyermekek számára, hanem a gyermekek saját tevékenységeinek tapasztalatai által készíti elő a fogalomalkotást.

A tevékenységek végzése során szerzett élmények biztosítják a megismerés és felfedezés örömét, ezáltal hozzájárulnak ahhoz, hogy folyamatos legyen a tanulók motivációja arra, hogy a

természettudományok és a földrajz tárgykörébe tartozó problémákat minél mélyebben megismerhessék, megérthessék.

Eközben a tanulók a mindenki által elérhető és alkalmazható természettudományos műveltség alapjainak birtokába jutnak.

A környezetismeret tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A megfigyelések algoritmusának követésével, összehasonlítások, csoportosítások végzésével, valamint a mérés és a kísérletezés algoritmusának megvalósításával a tanuló aktív tanulási utat jár be, eközben fejlődnek megismerési képességei. Vizsgálatainak eredményeit összeveti hipotéziseivel, ezzel fejlődik problémamegoldó, valamint mérlegelő gondolkodása. Tanulási stratégiákat használ fel: tapasztalatai rögzítéséhez egyszerű ábrákat, grafikus szervezőket használ, készít.

A kommunikációs kompetenciák: A tanuló a megismerő tevékenységek során tapasztalatait lejegyzi vagy szóban megfogalmazza, így fejlődik azon készsége, hogy érthetően és pontosan fejezze ki gondolatait. Eközben törekszik a természettudományos szaknyelv pontos használatára. A vizsgálatok végzésekor információkat gyűjt, rendszerez. A megfigyelés, összehasonlítás, csoportosítás, mérés és kísérletezés során fejlődik a szöveges módon, a táblázattal és a grafikonokkal megadott információk megértésének képessége.

A digitális kompetenciák: A környezetismeret tanulása során a tanuló kiegészítő információkat gyűjt digitális forrásokból, illetve tapasztalati úton szerzett ismeretei rögzítésére online feladatokat, alkalmazásokat használ.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: Az ismeretszerző módszerek elsajátítása közben fejlődik a tanuló problémamegoldó gondolkodása. A vizsgálatok, kísérletek végzése ösztönzi őt, hogy kérdéseket tegyen fel, ok-okozati összefüggésekre jöjjön rá, következtetéseket vonjon le. Mivel a képességfejlesztés az egyes témák komplex feldolgozása közben valósul meg, fejlődik rendszerszemlélete. Kezdeti perceptuális tanulása mellett képessé válik a verbális tanulásra.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A környezetismeret tanulása cselekvő tapasztalatszerzésre épül, melynek során a tanuló csoporttagként, társaival együtt végzi tevékenységét. A gyakorlati feladatok végzésekor döntéseket hoz, időbeosztást készít.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A környezetismeret tanulása során a tanuló megismeri hazánk kulturális örökségének egyes elemeit.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A környezetismeret tanulása során végzett tevékenységekkel a tanuló képessé válik arra, hogy társaival együttműködjön. Megtanul a csoporton belül különböző szerepekben feladatot végezni és munkájáért felelősséget vállalni.

A megismerés képessége (folyamatosan bővül az egyes évfolyamoknál leírtakkal!)

	Amire építünk: **1-2. évfolyam (irodalom, technika, matematika tárgyakban és témaheteken)**		**3. évfolyam**	**4. évfolyam**
Ismeretszerzés	Megfigyelés, összehasonlítás, csoportosítás.	Leíró jellemzés, vizsgálódás szempontok alapján.	Egyszerű kísérletek végzése,a folyamatok nyomon követése, egyszerű természeti jelenségek felismerése, oksági összefüggések keresése.	Következtetések, egyszerű összefüggések felismerése.

Mérés	Viszonyítás, becslés	Becslések, egyszerű mérések alkalmilag választott és szabvány egységekkel (m, dm, cm; kg, dkg; l, dl; óra, perc, nap, hét, hónap, év; ^{o}C) tanítói segítséggel	Becslések, egyszerű mérések szabvány egységekkel (mm; t, g; hl, cl, ml; másodperc) tanítói segítséggel.	Önálló mérés a gyakori szabvány mértékegységek alkalmazásával.
Ismeretek feldolgozása	A tapasztalatok kifejezése élőszóban, rajzban tanítói segítséggel.	A tapasztalatok kifejezése írásban is, tanítói segítséggel.	A tapasztalatok általánosítása, tanítói segítséggel.	A tapasztalatok önálló általánosítása (rendezése, lejegyzése, elemzése, okok keresése, következtetések levonása). Önálló beszámoló, összefüggő felelet.
Ismerethordozók használata	Közvetlen, érzéki tapasztalás.	Képek és szövegek értelmezése.	Ismerkedés a közvetlen tapasztalással nem megszerezhető ismeretek forrásaival.	Az ismeretforrások felhasználása a megismeréshez tanítói segítséggel, később anélkül.

legkonkrétabb ⟶ elvontabb

érzékszervek maximális használata ⟶ érzékszervek csökkenő mértékű használata

„Semmi sincs az értelemben, ami nem volt meg előbb az érzékszervekben.” /Comenius/

A vizsgálódások irányultsága

1-2. évfolyam		3. évfolyam	4. évfolyam
Elemi környezeti képzetek kialakítása	Tulajdonságok vizsgálata	Változások vizsgálata	Ember és környezete kapcsolatának vizsgálata

3.7.1. 3-4. ÉVFOLYAM

A kisiskolás korú gyerekek többnyire érdeklődéssel fordulnak az élő és élettelen környezet felé. Erre az érdeklődésre alapozva kell biztosítani számukra a megismerés, felfedezés örömét, így formálhatjuk a gyerekek természethez való viszonyát, a természetről való gondolkodását.

A környezetismeret tanításának legfontosabb célja a 3–4. évfolyamon azoknak a képességeknek a fejlesztése, valamint azoknak a szokásoknak az alakítása, melyek szűkebb és tágabb környezetük megismeréséhez és a felsőbb évfolyamokon a természettudományos tárgyak tanulásához szükségesek.

Az életkorból és a fejlesztési feladatokból következően biztosítani kell, hogy a tanulók cselekvő tapasztalatszerzés útján elemi szinten sajátítsák el a természettudományos ismeretszerzés alapvető módszereit, nem pedig biológiai, földrajzi, kémiai, fizikai ismeretek tanítására van szükség. A tanulási folyamat során az ismeretszerző módszerek elsajátításán keresztül a megismerési képességek fejlesztése a fő cél, az ismeretanyag pedig a célok elérését szolgáló eszköz.

A megfigyelés, leírás, összehasonlítás, csoportosítás, mérés, valamint a kísérletezés módszereit gyakorolva fejlődik a tanulók megfigyelő, leíró, azonosító, megkülönböztető képessége, mérési technikája, valamint a kísérletezéshez szükséges képességeik.

A megértéshez, fogalomalkotáshoz szükség van a célzott és folyamatos megfigyelésre. Fontos kiemelni, hogy a puszta érzékelés nem azonos a megfigyeléssel. A megfigyelés során az érzékelt jelenség lényeges jellemzőit kell kiemelni a lényegtelenek közül.

A tanulók a leírás alkalmazásával szóban, rajzban, írásban rögzítik tapasztalataikat.

Az összehasonlítás vezet el a lényeges jegyek kiemelésén túl az összefüggések meglátásához, az ugyanabba a fogalmi csoportba tartozó jellemzők megismeréséhez. Ha a tanulók felismerik az azonos és különböző tulajdonságokat, képessé válnak a megfigyelt jellemzők rendezésére, csoportosítására.

Fontos az alapvető mennyiségi tulajdonságok megismerése, mérésük megbízható szinten történő elsajátítása, mert a mérés módszerét mindegyik természettudományos tantárgy alkalmazza.

Egyszerű kísérletek végzésével készítjük elő a későbbi természettudományos kísérletezést, mely a legmagasabb szintű természettudományos megismerési módszer.

Az ismeretszerző módszerek alkalmazása közben, tapasztalati úton kezdődik el a fogalmak kialakításának folyamata, de ez nem zárul le a 4. évfolyam végén, ekkorra még nem alakulnak ki kész fogalmak.

A környezetismeret tantárgy tanítása a 3. évfolyamon kezdődik, és az -irodalom valamint a technika tantárgyak kereteiben- az 1–2. évfolyamon megvalósult fejlesztésekre és tevékenységekre épül. A mérések metodikájának megtanítása a matematika tantárgyra, 2. osztályra helyeződik át.

Az összehasonlítás, csoportosítás, rendezés, mérés a matematikai készségfejlesztést is segíti, a leírás módszerével fejleszthetők a kommunikációs képességek is. A környezetismeret-órán végzett tevékenységek többsége társak közötti kooperációt igényel.

A 3–4. évfolyamon a környezetismeret tantárgy alapóraszáma: 68 óra. Iskolánkban lehetőség nyílt az alap megnövelésére, összesen 84 órára..

3. évfolyamon: 34 óra (heti 1 óra)

4. évfolyamon: normál osztályban 34 (heti 1 óra), kéttannyelvű osztályban 51 óra (heti 1,5 óra)

A Nat fő témakörei

1. Megismerési módszerek
2. Tájékozódás az időben
3. Tájékozódás a térben
4. Élő környezet
5. Anyagok és folyamatok

A kerettantervi témakörök áttekintő táblázata (illeszkedés a Nat témaköreihez):

Javasolt órakeret

Témakör neve	Javasolt óraszám	
	3. évfolyam	4. évfolyam
Megfigyelés, mérés (1., 2.)	6	8
Az élettelen környezet kölcsönhatásai (1., 2.)	6	4
Tájékozódás az időben (3.)	6	2
Tájékozódás a térben (4.)	4	4
Hazánk, Magyarország (3., 4.)	-	14
Életközösségek lakóhelyünk környezetében (5.)	8	15
Testünk, egészségünk (5.)	4	4
Összes óraszám:	**34**	**51**
Az egyes témaköröknél feltüntetett óraszámok magukban foglalják a gyakorló és összefoglaló órákat, a felmérésekre, tanulmányi sétákra szánt időt. A hatékonyság érdekében érdemes a gyakorlati megfigyelésekre szánt órákat összekötni az iskolai szabadidős és tanulási tevékenységekkel, valamint a témaheteken rendelkezésre álló lehetőségekkel **(beilleszkedés hete, fenntarthatósági és környezettudatossági vmint digitális témahét).**		
A javasolt óraszámok a körülményeknek, az osztály összetételének, értelmi szintjének megfelelően rugalmasan változtathatók a megadott évfolyami órakereteken belül.		

Környezetismeret normál osztály 2024/2025. tanévtől

A 3–4. évfolyamon a normál osztályban a környezetismeret tantárgy alapóraszáma: 68 óra.

3.évfolyamon: 34 óra (heti 1 óra) 4.évfolyamon: 34 óra (heti 1 óra)

Témakör neve	Javasolt óraszám	
	3. évfolyam	4. évfolyam
Megfigyelés, mérés (1., 2.)	6	6
Az élettelen környezet kölcsönhatásai (1., 2.)	6	2
Tájékozódás az időben (3.)	6	2
Tájékozódás a térben (4.)	4	4
Hazánk, Magyarország (3., 4.)	-	6
Életközösségek lakóhelyünk környezetében (5.)	8	12
Testünk, egészségünk (5.)	4	2
Összes óraszám:	**34**	**34**

Az egyes témaköröknél feltüntetett óraszámok magukban foglalják a gyakorló és összefoglaló órákat, a felmérésekre, tanulmányi sétákra szánt időt. A hatékonyság érdekében érdemes a gyakorlati megfigyelésekre szánt órákat összekötni az iskolai szabadidős és tanulási tevékenységekkel, valamint a témaheteken rendelkezésre álló lehetőségekkel **(beilleszkedés hete, fenntarthatósági és környezettudatossági vmint digitális témahét).**
A javasolt óraszámok a körülményeknek, az osztály összetételének, értelmi szintjének megfelelően rugalmasan változtathatók a megadott évfolyami órakereteken belül.

Ezen javaslatot még felülírhatják az elkövetkező években megjelenő tankönyvi tartalmak is!

Dőlt betűkkel jelölés: *azok a részek, amelyek azon témában főképp a 4. évfolyamra vonatkoznak.*

TÉMAKÖR: MEGFIGYELÉS, MÉRÉS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 14 óra (6+8)

A témakör feldolgozását a fejlesztési szakasz elejére javasolt tenni, hiszen az 1–2. évfolyamon a megfigyelés, összehasonlítás, csoportosítás és mérés módszereinek alkalmazása más tantárgyak keretében valósult meg. A témakör az eddigi tapasztalatok rendszerezése és bővítése közben a megismerési módszerek gyakorlásán keresztül a természettudományos megismerési képességek fejlesztését célzottan teszi lehetővé. A további témakörök megkívánják ezen módsze-

rek alkalmazását. Az ismeretszerző módszerek végzése közben a tanulók tapasztalati úton szereznek ismereteket, de a fogalomalkotás nem zárul le, így nem alakulnak ki kész fogalmak, csupán azok tapasztalati előkészítése történik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- felismeri az élőlényeken, élettelen anyagokon az érzékelhető és mérhető tulajdonságokat;
- felismeri, megnevezi és megfigyeli az életfeltételeket, életjelenségeket;
- adott szempontok alapján algoritmus szerint élettelen anyagokon és élőlényeken megfigyeléseket végez;
- adott szempontok alapján élettelen anyagokat és élőlényeket összehasonlít, csoportosít;
- időjárási megfigyeléseket tesz, méréseket végez;
- megfigyeléseinek, összehasonlításainak és csoportosításainak tapasztalatait szóban, rajzban, írásban rögzíti, megfogalmazza;
- figyelemmel kísér rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat;
- növényt ültet és gondoz, megfigyeli a fejlődését, tapasztalatait rajzos formában rögzíti;
- méréshez megválasztja az alkalmi vagy szabvány mérőeszközt, mértékegységeket;
- algoritmus szerint, előzetes viszonyítás, majd becslés után méréseket végez, becsült és mért eredményeit összehasonlítja;
- az adott alkalmi vagy szabvány mérőeszközt megfelelően használja;
- a méréseket és azok tapasztalatait a mindennapi életben alkalmazza.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- azonosítja az anyagok halmazállapotát, megnevezi és összehasonlítja azok alapvető jellemzőit;
- felismeri, megnevezi és megfigyeli egy konkrét növény választott részeit, algoritmus alapján a részek tulajdonságait. *Megfogalmazza, mi a növényi részek szerepe a növény életében;*
- megnevezi az időjárás fő elemeit;
- felismeri, megnevezi és megfigyeli egy konkrét állat választott részeit, algoritmus alapján a részek tulajdonságait. *Megfogalmazza, mi a megismert rész szerepe az állat életében;*
- felismeri az élettelen anyagokon és az élőlényeken a mérhető tulajdonságokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- megfigyelőképesség fejlesztése;
- leíró képesség fejlesztése;
- azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése;
- rendszerező képesség fejlesztése;
- analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése;
- mérési technika fejlesztése;
- ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel;
- a közvetlen környezet élettelen anyagai, környezeti tényezői (levegő, víz, talaj), élőlényei;
- az élettelen anyagok jellemző érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang);
- az élettelen környezeti tényezők jellemző érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang);
- a növény részeinek felismerése, megnevezése: gyökérzet, szár, levél, virág, termés;
- az élőlények és részeik jellemző érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang);
- a megfigyelt növényi részek szerepe a növény életében;
- a közvetlen környezetben élő növények és állatok megfigyelése, összehasonlítása;
- megfigyelt jellemzőik alapján a növények és állatok szétválogatása, csoportokba rendezése;
- az állatok testrészeinek felismerése, azok szerepe az állatok mozgásában, táplálkozásában, életmódjában;
- az élettelen anyagok és élőlények azonos és különböző tulajdonságai, csoportosításuk szempontjai (például tárgyak: anyaguk, halmazállapotuk, felhasználásuk; növények: lágy szárú – fás szárú, élőhely; állatok: emlősök – madarak – halak – rovarok – kétéltűek – hüllők; életmód: ragadozók – növényevők – mindenevők; élőhely: háziállatok – vadon élő állatok);
- mérési módszerek, a hőmérséklet, a hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérésére használt alkalmi (önkényesen választott, természetes, régi korokban használt) és szabvány mérőeszközök, mértékegységek és használatuk;

- a közvetlen környezet élettelen környezeti tényezőinek, tárgyainak, élőlényeinek (növények, állatok, ember: saját test, társak, felnőttek) mérhető tulajdonságai (hosszúság, tömeg, űrtartalom, hőmérséklet, idő), mérésük;
- mennyiségek viszonyítása, becslése és mérése, választott alkalmi és szabvány egységekkel;
- hétköznapi tapasztalatok a szabvány mértékegységek nagyságáról.

Fogalmak

élő, élettelen, növény, állat, ember, érzékszerv, érzékeléstípus, érzékelhető tulajdonság, halmazállapot, mérés, mérőeszköz, mérőszám, mértékegység, hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő

Javasolt tevékenységek

- Az élettelen anyagok, tárgyak érzékelhető tulajdonságainak megfigyelése algoritmus alapján (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang), a tapasztalatok rögzítése.
- Az élettelen anyagok azonos és különböző tulajdonságainak megfigyelése, csoportosításuk különböző szempontok szerint: érzékelhető tulajdonságaik, anyaguk, halmazállapotuk, felhasználásuk.
- Élőlények és élettelen dolgok összehasonlítása, azonosságaik és különbségeik megfigyelése, különös tekintettel az életjelenségekre, életfeltételekre. A tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése.
- Az időjárási elemek megfigyelése.
- Az egyes halmazállapotok jellemzőinek megfigyelése, különböző hétköznapi anyagok csoportosítása halmazállapotuk szerint. Példák keresése a közvetlen környezetből (iskola, otthon).
- A víz megjelenésének, tulajdonságainak megfigyelése a különböző halmazállapotokban. Példák keresése a víz halmazállapot-változásaira a természetben.
- A lágy és fás szárú növények részeinek megfigyelése (gyökérzet, szár, levél, virág, termés). A növények részeinek megfigyelése algoritmus alapján.
- A növényi részek összehasonlítása, csoportosítása érzékelhető tulajdonságaik alapján. A haszonnövények fogyasztható részeinek megnevezése.
- Az állatok (emlősök – madarak – halak – rovarok – kétéltűek – hüllők) testrészeinek felismerése, megfigyelése a megfelelő algoritmus alapján. A testrészek szerepének megfigyelése az állat mozgásában, táplálkozásában, életmódjában.

- A növények és állatok többféle szempontú csoportosítása.
    - növények: lágy szárú – fás szárú; lombhullató – örökzöld
    - állatok: emlősök – madarak – halak – rovarok – kétéltűek – hüllők; élőhely: hobbiállatok, a házban és a ház körül élő állatok, háziállatok, haszonállatok, hazai vadon élő állatok; életmód: ragadozók – növényevők – mindenevők
- A növények és állatok állapotának, a tulajdonság környezeti hatásokra történő változásainak megfigyelése tanulmányi séták során:
    - növények: ősszel lombhullás/örökzöldek folyamatosan; tavasszal rügyek, levelek vizsgálata; nyáron a kifejlett növény és a termés vizsgálata
    - állatok: ősszel és tavasszal bundaváltás; télen hangok, lábnyomok figyelése; tavasszal új fajok megjelenésének megfigyelése, nyáron a mozgás, táplálkozás, utódok nevelésének, utódok mennyiségének, egyéb változatosságok megfigyelése
- A közvetlen környezetben található élettelen anyagok és élőlények hosszúság jellegű tulajdonságainak (hosszúság, magasság, szélesség) mérése.
- Űrtartalom mérése a közvetlen környezetben található élettelen anyagokon (és élőlényeken).
- A közvetlen környezetben található élettelen anyagok és élőlények tömegének mérése.
- A víz térfogatának, hőmérsékletének mérése, az ezekhez szükséges eszközök, mértékegységek (deciliter, liter, Celsius-fok) megismerése.
- A levegő hőmérsékletének mérése a különböző évszakokban, a csapadék hőmérsékletének mérése. Időjárási napló készítése a különböző hónapokban, a mért adatok lejegyzése, rajz készítése.
- Az ember testhőmérsékletének mérése.
- A mérésekhez alkalmi és szabvány mérőeszközök, mértékegységek választása, használata.

TÉMAKÖR: AZ ÉLETTELEN KÖRNYEZET KÖLCSÖNHATÁSAI

JAVASOLT ÓRASZÁM: **10 óra (4+6)**

A témakör a természettudományos megismerési képességek fejlesztését célzottan teszi lehetővé. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége. A tevékenységek végzése közben nem alakulnak ki kész fogalmak, hanem azok tapasztalati előkészítése történik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tanítói segítséggel egyszerű kísérleteket végez;
- a vizsgálatok tapasztalatait megfogalmazza, rajzban, írásban rögzíti;
- a kísérletek tapasztalatait a mindennapi életben alkalmazza;
- feladatvégzés során társaival együttműködik.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a kísérletezés elemi lépéseit annak algoritmusa szerint megvalósítja;
- a tanító által felvetett problémával kapcsolatosan hipotézist fogalmaz meg, a vizsgálatok eredményét összeveti hipotézisével;
- az adott kísérlethez választott eszközöket megfelelően használja;
- figyelemmel kísér rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat (például olvadás, forrás, fagyás, párolgás, lecsapódás, égés, ütközés);
- megfigyeli a mozgások sokféleségét, csoportosítja a mozgásformákat: hely- és helyzetváltoztató mozgás;
- egyszerű kísérletek során megfigyeli a halmazállapot-változásokat: fagyás, olvadás, forrás, párolgás, lecsapódás;
- tanítói segítséggel égéssel kapcsolatos egyszerű kísérleteket végez. Csoportosítja a megvizsgált éghető és éghetetlen anyagokat;
- megfogalmazza a tűz és az égés szerepét az ember életében.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- megfigyelőképesség fejlesztése;
- leíró képesség fejlesztése;
- azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése;
- rendszerező képesség fejlesztése;
- analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése;
- mérési technika fejlesztése;
- kísérletezéshez szükséges képességek fejlesztése;
- ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel;
- a kísérletek során a kiinduló és keletkező anyagok lényeges érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang);

- a kísérletekhez szükséges mennyiségű anyagok mérése;
- a víz halmazállapot-változásai (olvadás, forrás, fagyás, párolgás, lecsapódás);
- a víz körforgása a természetben;
- hely- és helyzetváltoztató mozgás;
- rugalmas és rugalmatlan ütközések megfigyelése, hétköznapi megjelenése;
- az égés feltételei, éghető és nem éghető anyagok csoportosítása, égéssel kapcsolatos vészhelyzetek kezelése. A tűz és az égés szerepe az ember életében.

Fogalmak

szilárd – folyékony – légnemű halmazállapot; halmazállapot-változás; olvadás, fagyás, párolgás, forrás, lecsapódás, mozgás, ütközés, *égés*

Javasolt tevékenységek

- A víz különféle halmazállapotainak tantermi körülmények között történő modellezése (jég, víz, gőz). A gőz és a pára közti különbségek megfogalmazása, tapasztalati úton történő ismeretszerzés (vízforralás után a forró gőz fölé hideg tányért teszünk, és a párát lecsapatjuk).
- A víz halmazállapot-változásaival kapcsolatos kísérletek elvégzése (olvadás, fagyás, párolgás, lecsapódás, forrás), a közben végbemenő kölcsönhatások, változások megfigyelése. Ok-okozati összefüggések keresése a halmazállapot-változások és az egyes hétköznapi jelenségek között.
- Kapcsolat keresése a víz halmazállapot-változásai és köznapi alkalmazásai között (pl.: hűtés jégkockával, melegítés gőzzel). Példák keresése a víz halmazállapot-változásaira a természetben.
- Folyamatos megfigyelések és kísérletek a víz tisztaságával kapcsolatban. Környezetünkből vett vízminták egyszerű vizsgálata. Egyszerű eljárás a víz tisztítására, szűrésére.
- A víz körforgásának megfigyelése a természetben. A körforgás egyes lépésein keresztül a már ismert fizikai változások megfigyelése.
- Mozgások megfigyelése, csoportosítása (hely- és helyzetváltoztató mozgás). Példák keresése.
- Mozgásállapot-változások: ütközések (rugalmas és rugalmatlan) végzése, a változások megfigyelése.
- Az égést modellező kísérletek során a kiinduló és keletkező anyagok, a változás megfigyelése, az égés feltételeinek megismerése, éghető és nem éghető anyagok keresése és

csoportosítása. Égéssel kapcsolatos vészhelyzetek felismerésének és kezelésének megismerése. A tűz és az égés szerepére példák keresése az ember életében.

TÉMAKÖR: TÁJÉKOZÓDÁS AZ IDŐBEN

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra (6+2)

A témakör feldolgozása a képességek fejlesztésére épül. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör feldolgozásának javasolt ideje a harmadik tanév, de a 4.évfolyamon ismét előkerül ismétlő jelleggel. A tevékenységek végzése közben nem alakulnak ki kész fogalmak, hanem azok tapasztalati előkészítése történik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- életkorának megfelelően eligazodik az időbeli relációkban, ismeri és használja az életkorának megfelelő időbeli relációs szókincset;
- naptárt használ, időintervallumokat számol, adott eseményeket időrend szerint sorba rendez;
- napirendet tervez a napszakok változásaihoz kapcsolva.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri a napszakok, évszakok változásai, valamint a Föld mozgásai közötti összefüggéseket;
- megfelelő sorrendben sorolja fel a napszakokat, a hét napjait, a hónapokat, az évszakokat, ismeri ezek időtartamát, relációit;
- figyelemmel kísér rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat (például víz körforgása, emberi élet szakaszai, növények csírázása, növekedése);
- az évszakokra vonatkozó megfigyeléseket végez, tapasztalatait rögzíti, és az adatokból következtetéseket von le;
- megismeri és modellezi a víz természetben megtett útját, felismeri a folyamat ciklikus jellegét;
- megnevezi az ember életszakaszait;
- megfigyeli a növények csírázásának és növekedésének feltételeit, ezekre vonatkozóan egyszerű kísérleteket végez;
- analóg és digitális óráról leolvassa a pontos időt.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- megfigyelőképesség fejlesztése;
- leíró képesség fejlesztése;
- azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése;
- rendszerező képesség fejlesztése;
- analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése;
- mérési technika fejlesztése;
- ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel;
- időbeli tájékozódó képesség fejlesztése;
- a Föld mozgásainak (forgás, Nap körüli keringés) hatásai az évszakok, napszakok váltakozására, jellemzőikre;
- évszakokra vonatkozó megfigyelések, tapasztalatok megfogalmazása, rajzban, írásban vagy táblázatban való rögzítése. Az adatokból következtetések levonása;
- a környezetben zajló ciklikus változások felismerése, megfigyelése, sorba rendezése;
- napi és éves ritmus a növény- és állatvilágban;
- a napszakok, a naptár (a hét napjai, hetek, hónapok). Időtartamuk, egymáshoz való viszonyuk;
- jeles napok, dátumok elhelyezése a naptárban;
- napirend készítése;
- ismétlődő jelenségek (ritmusok) az ember életében, a test működésében. Ismétlődő, ciklikus jelenségek a környezetben (például víz körforgása);
- az emberi életszakaszok, jellemzőik;
- a növények fejlődése: életszakaszok, csírázás, fejlődés, növekedés, öregedés;
- a csírázás és a növekedés külső feltételei;
- az állatok szaporodása (pete, tojás, elevenszülő), fejlődési szakaszai.

Fogalmak

évszak, életkor, életszakasz, körforgás, Föld forgása, Föld keringése, naptár, hónap, nap, napszak, szaporodás, fejlődés

Javasolt tevékenységek

- Napszakok, évszakok váltakozása, jellemzői, valamint a Föld mozgásai és a napszakok, évszakok változásai közötti összefüggések megfigyelése.

- Az egyes évszakok jellemző időjárásának, az időjárás tényezőinek megfigyelése, hőmérsékletének mérése. A csapadék formái (eső, köd, hó). Időjárási napló készítése.
- Az évszaknak megfelelő helyes öltözködés megbeszélése. Öltözködési tanácsok adása időjárás-előrejelzés értelmezése alapján.
- Az évszakokhoz kötődő étrendek összeállítása. A nyári megnövekedett folyadékigény magyarázata.
- Ismétlődő, ciklikus jelenségek megfigyelése a környezetben (pl. víz körforgása).
- Az időjárás élőlényekre gyakorolt hatásának megfigyelése, konkrét példák gyűjtése.
- Napi és éves ritmus megfigyelése a növény- és állatvilágban.
- A növények egyes életszakaszainak megfigyelése (csírázás, fejlődés, növekedés, öregedés).
- Növények csíráztatása, hajtatása során az ezekhez szükséges feltételek megfigyelése.
- Az állatok szaporodásának megfigyelése (pete, tojás, elevenszülő).
- Ismétlődő jelenségek megfigyelése az emberi test működésében.
- Ismétlődő jelenségek (ritmusok) megfigyelése az ember életében (napirend, hetirend, kalendárium, jeles napok, ünnepek). A dátumok elhelyezése a naptárban. Napirend és hetirend tervezése.
- Az emberi életszakaszok jellemzőinek megfigyelése és összehasonlítása (szerepjáték).
- Osztálytárs, fiatalabb és idősebb testvér, szülő, illetve más felnőtt testméreteinek becslése, mérése, az adatok összehasonlítása, tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése.

TÉMAKÖR: TÁJÉKOZÓDÁS A TÉRBEN

JAVASOLT ÓRASZÁM: **8 óra (4+4)**

A témakör feldolgozása a képességek fejlesztésére épül. A teljes témakör feldolgozásának javasolt ideje a harmadik tanév, de a 4. évfolyamon is előkerül alapozó és ismétlő jelleggel..

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri és használja az életkorának megfelelő relációs szókincset;
- iránytű segítségével megállapítja és megnevezi a fő- és mellékvilágtájakat;
- irányokat ad meg viszonyítással;
- megkülönböztet néhány térképfajtát: domborzati, közigazgatási, turista-, autós;
- felismeri és használja az alapvető térképjeleket: felszínformák, vizek, települések, útvonalak, államhatárok.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a tanteremről, otthona valamely helyiségéről egyszerű alaprajzot készít és leolvas;
- az iskola környezetéről egyszerű térképvázlatot készít;
- tájékozódik az iskola környékéről és településéről készített térképvázlattal és térképpel. Az iskola környezetéről egyszerű térképvázlatot készít;
- felismeri a különböző domborzati formákat, felszíni vizeket, ismeri jellemzőiket. Ezeket terepasztalon vagy saját készítésű modellen előállítja;
- felismeri lakóhelyének jellegzetes felszínformáit;
- domborzati térképen felismeri a felszínformák és vizek jelölését.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- megfigyelőképesség fejlesztése;
- leíró képesség fejlesztése;
- azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése;
- rendszerező képesség fejlesztése;
- analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése;
- ok - okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel;
- téri tájékozódó képesség fejlesztése;
- a fő- és mellékvilágtájak megnevezése, elhelyezése a térképen. Iránytű használata. Az égtájak azonosítása a közvetlen környezetben;
- az alaprajz, a térképvázlat és a térkép. Tájékozódás az alaprajz és a térképvázlat segítségével;
- a felszínformák: hegy, hegység, domb, dombság, völgy, medence, síkság. Jelölésük a domborzati térképen;
- a felszíni vizek fajtái (ér, csermely, patak, folyó, *folyam,* tó, tenger, óceán), jellemzőik, ábrázolásuk a domborzati térképen;
- a külső erők (szél, víz) felszínformáló munkája.

Fogalmak

fő- és mellékvilágtáj, alaprajz, térképvázlat, térkép, domborzati térkép, közigazgatási térkép, autóstérkép, turistatérkép, felszínforma

Javasolt tevékenységek

- Iránytű készítése, használatának gyakorlása, tájékozódási gyakorlatok a fő- és mellékvilágtájak helyzetének gyakorlására: a fő- és mellékvilágtájak megnevezése, elhelyezése térképen, az égtájak azonosítása a közvetlen környezetben.
- Az alaprajz, vázlatrajz, térképvázlat és a térkép jellemzőinek megfigyelése, egy-egy konkrét példa összehasonlítása.
- Alaprajz készítése az osztályteremről, a tanulók otthonáról, szobájáról.
- Tájékozódási gyakorlatok alaprajz, vázlatrajz és térképvázlat alapján.
- Az iskola elhelyezése a településen belül és annak térképén.
- A felszínformák elemei, jellemzőik megfigyelése (hegy, hegység, medence, völgy, domb, dombság, síkság). A jellemzőknek megfelelően homokból az egyes felszínformák kialakítása. Jelölésük megfigyelése domborzati térképen, példák keresése hazánk domborzati térképén, valamint a lakóhelyen és annak környezetében.
- A szél és a víz munkájának modellezése homokasztalon.
- A felszíni vizek fajtáinak (ér, csermely, patak, folyó, tó, *tenger, óceán*), jellemzőik megfigyelése. A jellemzőknek megfelelően homokasztalon az egyes vizek kialakítása. Jelölésük megfigyelése domborzati térképen, példák keresése hazánk domborzati térképén, valamint a lakóhelyen és annak környezetében.

TÉMAKÖR: HAZÁNK, MAGYARORSZÁG

JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 óra (0+12)

A témakör feldolgozása a képességek fejlesztésére épül. A teljes témakör feldolgozásának javasolt ideje a negyedik évfolyam.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri és használja az életkorának megfelelő térbeli relációs szókincset;
- megnevezi és iránytű segítségével megállapítja a fő- és mellékvilágtájakat, irányokat ad meg viszonyítással;
- felismeri és használja az alapvető térképjeleket: felszínformák, vizek, települések, útvonalak, államhatárok;
- megkülönböztet néhány térképfajtát: domborzati, közigazgatási, turista-, autós.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- iránytű segítségével megállapítja és megnevezi a fő- és mellékvilágtájakat;
- irányokat ad meg viszonyítással;
- térkép segítségével megnevezi Magyarország jellemző felszínformáit (síkság, hegy, hegység, domb, dombság, mélyföld), vizeit (ér, csermely, patak, folyó, tó, tenger, óceán), ezeket terepasztalon vagy saját készítésű modellen előállítja;
- térkép segítségével megmutatja hazánk nagytájait, felismeri azok jellemző felszínformáit;
- térkép segítségével megnevezi hazánk szomszédos országait, megyéit, saját megyéjét, megyeszékhelyét, környezetének nagyobb településeit, hazánk fővárosát, és ezeket megtalálja a térképen is.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- megfigyelőképesség fejlesztése;
- leíró képesség fejlesztése;
- azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése;
- rendszerező képesség fejlesztése;
- analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése;
- mérési technika fejlesztése;
- ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel;
- téri tájékozódó képesség fejlesztése;
- Magyarország helyzete, államhatárok, szomszédos országaink;
- tájékozódás Magyarország domborzati térképén: az alapvető térképjelek, felszínformák, vizek. Irányok, távolságok a térképen;
- hazánk nagytájainak elhelyezkedése, felszínformáik;
- tájékozódás hazánk közigazgatási térképén: megyék, saját lakóhely megyéje, megyeszékhelye, települések, saját település és a főváros helye hazánk térképén;
- fővárosunk, Budapest: híres épületek, főbb nevezetességek, hidak, közlekedés;
- nemzeti parkok, világörökségek hazánkban.

Fogalmak

térkép, domborzati térkép, közigazgatási térkép, felszínforma, megye, megyeszékhely, település, főváros

Javasolt tevékenységek

Térképészeti gyakorlatok:

- Magyarország elhelyezkedésének megfigyelése földgömb, Európa-térkép segítségével (Föld bolygó, Európa kontinens, Közép-Európa, Kárpát-medence).
- Magyarország domborzati térképén az alapvető térképjelek megfigyelése, megnevezése.
- Magyarország államhatárainak, szomszédos országainak megkeresése, megnevezése domborzati, illetve közigazgatási térképen.
- Hazánk felszínformáinak, vizeinek azonosítása domborzati térképen.
- Irányok, távolságok, magassági számok leolvasása hazánk domborzati térképéről.
- Magyarország nagy tájegységeinek felismerése, megkeresése Magyarország domborzati térképén.
- Magyarország megyéinek, ezen belül a tanulók saját megyéjének, megyeszékhelyének, valamint Budapest megkeresése Magyarország közigazgatási térképén.
- Lakóhelyhez közeli települések keresése, megnevezése térkép segítségével.
- Fővárosunk néhány jellegzetes nevezetességének, épületeinek, hídjainak, közlekedésének megismerése tanulmányi kirándulás alkalmával, vagy képeken, multimédián keresztül.
- Saját lakóhely, a lakóhely kulturális és természeti értékeinek bemutatása tablón vagy bemutató formájában.
- Nemzeti parkok és világörökségek megkeresése hazánk különböző tájainak térképén. Jellemzőik megfigyelése digitális eszközök segítségével.

TÉMAKÖR: ÉLETKÖZÖSSÉGEK LAKÓHELYÜNK KÖRNYEZETÉBEN

JAVASOLT ÓRASZÁM: 25 óra (10+15)

A témakör feldolgozása a képességek fejlesztésére épül. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör feldolgozásának javasolt befejezése a negyedik tanév. Minden életközösség megismerését valós tapasztalatszerzési lehetőséghez – életközösségenként egy-egy tanulmányi sétához – szükséges kapcsolni. A tevékenységek végzése közben nem alakulnak ki kész fogalmak, hanem azok tapasztalati előkészítése történik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a lakóhelyéhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) főbb jellemzőit;
- felelősségtudattal rendelkezik a szűkebb, illetve tágabb környezete iránt;
- tevékenységeinek tapasztalatait szóban, rajzban, írásban rögzíti.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri a lakóhelyéhez közeli életközösségek és az ott élő élőlények közötti különbségeket (pl. természetes – mesterséges életközösség, erdő – mező, rét – víz, vízpart – park, díszkert – zöldséges, gyümölcsöskert esetében);
- megnevezi a megismert életközösségekre jellemző élőlényeket, használja az életközösségekhez kapcsolódó kifejezéseket;
- algoritmus alapján megfigyeli és összehasonlítja a saját lakókörnyezetében fellelhető növények és állatok jellemzőit. A megfigyelt tulajdonságok alapján csoportokba rendezi azokat;
- algoritmus alapján megfigyeli és összehasonlítja hazánk természetes és mesterséges élőhelyein, életközösségeiben élő növények és állatok jellemzőit. A megfigyelt jellemzőik alapján csoportokba rendezi azokat;
- konkrét példán keresztül megfigyeli és felismeri az élőhely, életmód és testfelépítés kapcsolatát;
- megfigyeléseit mérésekkel (például időjárási elemek, testméret), modellezéssel, egyszerű kísérletek végzésével (például láb- és csőrtípusok) egészíti ki;
- felismeri, hogy az egyes fajok környezeti igényei eltérőek;
- felismeri a megismert életközösségek növényei és állatai közötti jellegzetes kapcsolatokat;
- példákkal mutatja be az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatását;
- felismeri a természetvédelem jelentőségét;
- felismeri, mely anyagok szennyezhetik környezetünket a mindennapi életben, mely szokások vezetnek környezetünk károsításához. Egyéni és közösségi környezetvédelmi cselekvési formákat ismer meg és gyakorol közvetlen környezetében (pl. madárbarát kert, iskolakert kiépítésében, fenntartásában való részvétel, iskolai környezet kialakításában, rendben tartásában való részvétel, települési természet- és környezetvédelmi tevékenységben való részvétel);

- elsajátít olyan szokásokat és viselkedésformákat, amelyek a károsítások megelőzésére irányulnak (pl. hulladékminimalizálás – anyagtakarékosság, újrahasználat és -felhasználás, tömegközlekedés, gyalogos vagy kerékpáros közlekedés előnyben részesítése, energiatakarékosság).

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- megfigyelőképesség fejlesztése;
- leíró képesség fejlesztése;
- azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése;
- mérési technika fejlesztése;
- kísérletezéshez szükséges képességek fejlesztése;
- rendszerező képesség fejlesztése;
- analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése;
- ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel;
- környezettudatos magatartás fejlesztése;
- a lakóhelyhez közeli életközösségek jellemzői: erdő, mező-rét, víz-vízpart;
- az egyes életközösségekben élő növények és állatok tulajdonságai;
- a lakóhelyhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) élőlényeinek környezeti igényei, alkalmazkodása az élettelen környezeti tényezőkhöz (életmód, testfelépítés, viselkedés);
- a lakóhelyhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) növényei és állatai közötti jellegzetes kapcsolatok (például táplálkozási kölcsönhatások, búvóhely; élőhely);
- a megismert növények és állatok csoportosítási lehetőségei (pl. lágy szárú – fás szárú, fa – cserje, lombhullató – örökzöld; állatok: emlősök – madarak – rovarok – kétéltűek – hüllők – halak; életmód: ragadozók – növényevők – mindenevők; élőhely: háziállatok – vadon élő állatok, erdei – mezei – vízparton élő – az ember környezetében élő állatok);
- az adott életközösség megismert növényeiből és állataiból egyszerű táplálékláncok és azokból táplálékhálózatok összeállítása;
- a természetes és mesterséges életközösségek;
- az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatása. Környezetvédelem.

Fogalmak

természetes és mesterséges életközösség, erdő, mező-rét, víz-vízpart, élőhely, életmód, környezeti igény, alkalmazkodás, testfelépítés, tápláléklánc, táplálékhálózat

Javasolt tevékenységek

- A tanulók lakóhelyéhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) jellemzőinek megfigyelése, mérése (időjárás) tanulmányi séták során. A megfigyelések alapján az életközösségek összehasonlítása.
- A természetes és mesterséges életközösségek összehasonlításához tanulmányi séta a közeli parkba, látogatás zöldséges-gyümölcsöskertbe. A hasonlóságok és különbözőségek összehasonlítása, megbeszélése, az ember hatásának megfigyelése.
- Az életközösségek jellegzetes élőlényeinek csoportosítása élőhely szerint.
- Az egyes életközösségek jellegzetes állatainak és növényeinek testfelépítése, algoritmus alapján történő megfigyelése, mérése (testméret mérése pl. életnagyságú rajzon).
- A tapasztalatok alapján a növények és állatok igényeinek, élőhelyhez, életfeltételekhez való alkalmazkodásának (testfelépítés, életmód) megfigyelése, megbeszélése, modellezése (pl. csőr- és lábtípusok).
- Az életközösségek összetettségének megfigyelése, az ott élő növények és állatok közötti jellegzetes kapcsolatok megfigyelése, felismerése (táplálkozás, búvóhely).
- Táplálkozási kölcsönhatások alapján az állatok csoportosítása (ragadozó, növényevő, mindenevő). Az egyes életközösségekre jellemző táplálékláncok, táplálékhálózatok összeállítása.
- Az iskolához legközelebb eső nemzeti park vagy tájvédelmi körzet megismerése, értékmentő munkájának megértése tanulmányi séta vagy osztálykirándulás alkalmával
- Az egyes életközösségekben élő élőlények testfelépítés, illetve életmód alapján történő összehasonlítása.
- Osztálykert/iskolakert/madárbarát kert kialakítása során az ember felelősségének, szerepének megfigyelése.

TÉMAKÖR: TESTÜNK, EGÉSZSÉGÜNK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra (4+4)

A témakör feldolgozása a képességek fejlesztésére épül. Az egészségtudatos életmód szokásainak kialakítása nem korlátozódhat csupán ennek a témakörnek a feldolgozására, hanem átfogóan kell megjelennie az iskolai nevelés egészében. Ez a témakör alapvetően a szomatikus neveléssel foglalkozik.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri az emberi szervezet fő életfolyamatait;
- tisztában van az egészséges életmód alapelveivel, összetevőivel, az emberi szervezet egészséges testi és lelki fejlődéséhez szükséges szokásokkal, azokat igyekszik betartani;
- felismeri az egészséges, gondozott környezet jellemzőit. Megfogalmazza, milyen hatással van a környezet az egészségére.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és megnevezi az emberi test részeit, fő szerveit, ismeri ezek működését, szerepét;
- megnevezi az érzékszerveket és azok szerepét a megismerési folyamatokban;
- belátja az érzékszervek védelmének fontosságát, és ismeri ezek eszközeit, módjait;
- ismer betegségeket, felismeri a legjellemzőbb betegségtüneteket, a betegségek megelőzésének alapvető módjait.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- megfigyelőképesség fejlesztése;
- leíró képesség fejlesztése;
- azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése;
- rendszerező képesség fejlesztése;
- analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése;
- ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel;
- egészségtudatos magatartás fejlesztése;
- az emberi test fő testrészei, szervei;
- a környezet és az ember egészsége közötti kapcsolat;
- legfontosabb érzékszerveink és szerepük a környezet megismerésében;
- az érzékszervek védelmét biztosító módszerek és eszközök, szabályok, helyes szokások;
- a tanuláshoz szükséges helyes megvilágítás fontossága;

- az egészséges életmód alapvető elemei (testápolás, öltözködés, pihenés, mozgás, testtartás, táplálkozás, fertőző betegségek és balesetek megelőzése), alkalmazásuk a napi gyakorlatban;
- a táplálkozás, az életmód és az ideális testsúly elérése/megtartása közötti kapcsolat. A helyes és helytelen étrend, az egészséges és egészségtelen ételek, italok. A folyadékfogyasztás szerepe;
- a helyes étkezési szokások;
- az egészséges fejlődéshez szükséges élelmiszerek kiválasztása;
- a megfelelő öltözködés;
- a személyes higiéné;
- a rendszeres testmozgás;
- aktív és passzív pihenés;
- a lelki egészség;
- a leggyakoribb betegségtünetek;
- a testhőmérséklet, láz mérése;
- a betegségek megelőzése;
- a védőoltások szerepe;
- balesetek, megelőzésük.

Fogalmak

szerv, érzékszerv, testrész, szervezet, túlsúly, alultápláltság, egészség, betegség, egészségvédelem, egészségvédő szokások

Javasolt tevékenységek

- Az ember testrészeivel való megismerkedés mondóka segítségével, elmutogatásuk saját vagy osztálytárs testén.
- Az egyes érzékszerveken keresztül történő érzékeléstípusokhoz kötődő érzékelhető tulajdonságok megfigyelésének gyakorlása (szem – látás: szín, alak, nagyság, felületi minőség; bőr – tapintás: alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet; nyelv – ízlelés: íz; orr – szaglás: szag; fül – hallás: hang).
- Az érzékszervek védelmét biztosító szabályok, helyes szokások megismerése, gyakorlása és alkalmazása plakát készítésével, beszélgetéssel, szituációs játékkal. Személyes tapasztalat szerzése az érzékszervi és a mozgásszervi fogyatékkal élők életéről.
- A legfontosabb szervek, szervrendszerek szerepének megfigyelése, felépítésük megbeszélése (keringési rendszer, váz- és izomrendszer, emésztő szervrendszer, a légzés

szervrendszere), beszélgetés az egészséges fejlődésének feltételeiről. A testmozgás jelentőségének megbeszélése. A mozgás hatásának megfigyelése a pulzusra és a légzésszámra (méréssel).

- Az iskolás élettel kapcsolatos életmódbeli szokások tudatosítása és gyakorlása, az iskolában való helyes viselkedés és megfelelő öltözet megbeszélése (tanórán, különböző szabadidős foglalkozáson, szünetben), az iskolában dolgozók foglalkozásának összehasonlítása. Megszólítások, köszönés, udvariassági formulák használatának gyakorlása. A helyes öltözködési szokások szerepének megbeszélése, öltözködési tanácsok adásával egy-egy évszakhoz kapcsolódóan időjárás-előrejelzés értelmezése alapján.
- Helyes tanulási szokások megfigyelése, megbeszélése.
- A helyes táplálkozási szokások kialakítása: miből mennyit együnk? – mérések elvégzése, rögzítése a füzetbe rajzban, írásban. Az egészséges és egészségtelen ételek csoportosítása.
- Az egyes évszakokhoz kötődő táplálkozási szokások megbeszélése, egy-egy évszakhoz kapcsolódó napi étrend tervezése. A nyári megnövekedett folyadékigény magyarázata.
- Élelmiszerfajták megismerése, csoportosításuk tápanyagtartalmuk alapján.
- Egy napi egészséges menü összeállítása. Egészségtelen italok cukortartalmának becslése, mérése kockacukor segítségével.
- Helyes étkezési, viselkedési szokások alakítása szituációs játékokkal.
- Ételek tárolásával kapcsolatos információk megbeszélése.
- A helyes higiénés szokások és a szükséges eszközök megfigyelése, megismerése, a helyes és rendszeres testápolási szokások gyakorlása.
- Pihenés fontosságáról való beszélgetés, példák gyűjtése az aktív és passzív pihenésre.
- Az emberek hasonló és különböző külső és belső tulajdonságai, az emberi hangulatok, magatartásformák megismerése megfigyelésekkel (egymáson, képen, szituációs játék során).
- Fogyatékossággal és megváltozott munkaképességgel rendelkezők elfogadásának ösztönzése szituációs játékokkal/beszélgetőkör kialakításával.
- Az egészségünket károsító és védő szokások csoportosítása. A leggyakoribb betegségtünetek (pl. láz, hányás, hasmenés, gyengeség, levertség) felismerésének gyakorlása konkrét példákon, szituációkon keresztül. A betegségek okainak, megelőzésének megismerése, a fertőző betegségek megelőzési módjainak gyakorlása. A testhőmérséklet, láz mérése.

- A balesetek okainak megfigyelése képek, videók segítségével, beszélgetés a megelőzés fontosságáról. A segítségkérés módjainak megismerése baleset esetén szituációs játékkal.

A következő tanévi fejlesztés feltételei a 3. évfolyam végén

A tanuló rögzítse írásban tapasztalatait, megfigyeléseit, méréseit az előzetesen megbeszélteknek megfelelő módon. Tapasztalatai alapján döntsön mondatok, rövid szövegek igazságtartalmáról. Olvassa le helyesen a hőmérőt. Használja helyesen a tanult mértékegységeket.

Nevezze meg az anyag halmazállapotait, azok néhány jellemzőjét. Közvetlen környezetéből nevezzen meg példákat a halmazállapot-változásra. Használja helyesen az oldódás, olvadás, mágneses vonzás, taszítás szavakat. Ismerje a mentők, tűzoltók, rendőrség telefonszámát, értesítésük módját.

Nevezzen meg a környezetéből néhány fontosabb jellemző élőlényfajt. Tudjon egy-egy növényt és állatot bemutatni szóban, algoritmus segítségével. Tudja felsorolni a lágy- és fás szárú növények illetve a virág részeit. Sorolja fel az élőlények életfeltételeit, ismerje az életjelenségeket.

Ismerje, hogyan kerülhetők el a betegségek. Tudja megkülönböztetni az egészséges és a beteg állapotot.

Tájékozódjon az iskola környékéről készített térképvázlaton. Állapítsa meg helyesen iránytű segítségével a fővilágtájakat. Nevezze nevén a település jellemző felszíni formáit, felszíni vizeit, nevezetes épületeit, közlekedési eszközeit. Ismertessen egyet a település hagyományai közül. Tudja útba igazítani az idegent lakóhelyén. Ismerje a mentők, tűzoltók, rendőrség telefonszámát, értesítésük módját.

Ismerje a térkép színeit. Használja helyesen a következő kifejezéseket: felszíni formák, hegység, dombság, síkság, állóvíz, folyóvíz, sziget, félsziget. Ismerje fel ezeket a formákat a természetben, képen, rajzon, filmen, a térképen is. Ismerjen és tudjon felsorolni természetvédő illetve károsító tevékenységeket. Aktívan vegyen részt a szervezett természetvédelmi akciókban.

A fejlesztés várt eredményei a	Az egészséges életmód alapvető elemeinek alkalmazása az egészségmegőrzés és az egészséges fejlődés érdekében, a betegségek elkerülésére.

két évfolyamos ciklus végén	Az életkornak megfelelően a helyzethez illő felelős viselkedés segítségnyújtást igénylő helyzetekben. A hosszúság és idő mérése, a mindennapi életben előforduló távolságok és időtartamok becslése. Képesség adott szempontú megfigyelések végzésére a természetben, természeti jelenségek egyszerű kísérleti tanulmányozására. A fenntartható életmód jelentőségének magyarázata konkrét példán keresztül, a hagyományok szerepének értelmezése a természeti környezettel való harmonikus kapcsolat kialakításában, illetve felépítésében. Az élőlények szerveződési szintjeinek és az életközösségek kapcsolatainak a bemutatása, az élőlények csoportosítása tetszőleges és adott szempontsor szerint. Egy természetes életközösség bemutatása. Egy konkrét gyártási folyamat kapcsán a technológiai folyamat értelmezése, az ezzel kapcsolatos felelős fogyasztói magatartás ismerete. Magyarország elhelyezése a földrajzi térben, néhány fő kulturális és természeti értékének ismerete. Informatikai és kommunikációs eszközök irányított használata az információkeresésben és a problémák megoldásában.

A továbbhaladás feltételei a 4. évfolyam végén

A tanuló keressen a tankönyvön kívül más ismerethordozókból a tananyaghoz kapcsolódó információkat. Tanítói kérdésre néhány mondatos összefüggő felelettel válaszoljon. Mutasson be egy-egy ismert növényt, emlőst, madarat és gerinctelen állatot a tanultak közül, és tudja felsorolni az életükhöz szükséges környezeti feltételeket.

Nevezzen meg a környezetéből környezetszennyező forrásokat, ismerje azok egészségkárosító hatásait. Legyen képes méréseket végezni a tanult körben az emberi testen, nevezze meg a tanult élettani jellemzőket. Tudja, hogyan őrizheti meg egészségét, és mi veszélyezteti azt leginkább.

Ismerje a domborzat jelölését a térképen. Találja meg lakóhelyét, nagytájainkat, folyóinkat, tavainkat, néhány nagyvárosunkat Magyarország domborzati illetve közigazgatási tér-

képén. Ismerje lakóhelyének természetföldrajzi jellemzőit, védett természeti és kulturális értékeit. Mutassa be a lakóhelyéhez közeli kirándulóhelyek egyikét. Nevezze meg a különbségeket az eltérő településtípusok között. Tudja, hogyan lehet megközelíteni a szomszédos településeket. Nevezzen meg veszélyhelyzeteket járművel való közlekedés, kerékpározás közben. Nevezze meg a lakóhelyén élő népcsoportokat, tudja a Magyarországot határoló országok nevét. Tudja és alkalmazza a fő- és mellékvilágtájakat, találja meg hazánkat a földgömbön.

Ellenőrzés, értékelés

- Rövid, szóbeli beszámoló kérdések, képek segítségével, majd önállóan. 4. osztályban már 4-5 perces összefüggő - egyes esetekben a tanult szempontok illetve vázlatpontok alapján történő - szóbeli felelet.
- A tanulók ismereteikről többféle módon beszámolnak, 3. osztálytól kezdve rövidebb-hosszabb tudáspróbákat ill. a témakörök végén témazáró felméréseket is írnak.
- Az értékelés módjaként folyamatos szóbeli, ill. negyedévenként írásos szöveges minősítés is javasolt.
- Minden tanév elején szükséges egy diagnosztizáló mérés és értékelés.
- A tanulók teljesítményét havonta érdemjeggyel, év végén osztályzattal zárjuk.
- Az értékelés további szempontjai:
- az önálló megismerő tevékenység, tapasztalatok lejegyzése, aktivitás, szorgalmi feladatok megoldása, gyűjtőmunka, összefüggések felfedezése (az életkornak megfelelő szinten),
- kutatómunka, beszámoló, kiegészítő tanulmány előadása, s minden olyan tevékenység, amelyet a tanuló a természet ill. környezetének megóvása érdekében tesz (pl.: elem-, papírgyűjtés, udvarrendezés. növényültetés és –ápolás, állatgondozás, stb.). Beszámítandó a környezetismerethez kapcsolódó kiránduláson vagy az erdei iskolában végzett tevékenység is!
- **Értékelésnél vegyük figyelembe az életkori sajátosságokat, a tanuló személyiségét, érzelmeit, indítékait, otthoni körülményeit!**

Taneszközök

A tankönyveket, tanulmányi segédleteket és taneszközöket a helyi tantervben meghatározott elvek szerint a reál munkaközösség tagjai határozzák meg.

A leghasznosabbnak tartjuk az olyan könyvet, amelyben megfelelő mennyiségű és minőségű színes fénykép kelti fel a gyermekek kíváncsiságát, magyarázó rajzokkal, szemléltető ábrákkal

gazdagon ellátott, a 8-9 éveseknek inkább munkáltató jellegű, a 9-10 éveseknek már egybefüggő ismeretnyújtó szövegrészeket és könyvajánlást is tartalmaz. Fontos szempont, hogy a lényeg valamilyen módon kiemelve szerepeljen a tankönyvben! Jó, ha a könyvhöz feladat-gyűjtemény vagy munkafüzet is társul, amelyben hagynak helyet egyéni megfigyelések feljegyzésére is. Hasznos, ha a könyv kísérletezésekre, további kutatásokra (könyvek, internet stb.) ösztönöz.

3.8. TERMÉSZETTUDOMÁNY

A természettudomány tantárgy alapvető szerepet játszik a tudományos és technológiai műveltség kialakításában a természettudományokkal való ismerkedés korai szakaszában. Összekötő szerepet tölt be az alsó tagozatos környezetismeret és a 7. osztálytól diszciplináris keretek között oktatott természettudományos tárgyak (biológia, fizika, földrajz, kémia) között. Ugyanakkor a tantárgynak van egy horizontális vetülete is, hiszen a természettudományi tanulmányok sok esetben építenek a más tantárgyak (főleg a magyar, a matematika és a történelem) keretében megszerzett tudásra, készségekre, kompetenciákra.

A fenti megállapításokból kiindulva a természettudomány tárgy négy olyan alapdiszciplína (biológia, fizika, földrajz és kémia) köré szerveződik, amelyek a természeti törvényszerűségek, rendszerek és folyamatok megismerésével foglalkoznak. Ennek megfelelően a természettudomány tárgy célja e komplex tudásanyag integrálása az egyes természeti rendszerek közötti alapvető összefüggésekre való rávilágítás révén.

A természettudomány tanulási-tanítási folyamatában alapvető szerepe van a tanulók számára releváns problémák, életszerű helyzetek megismerésének, amit a felvetett probléma integrált szemléletű tárgyalásával, a tanulók aktív közreműködésével, egyszerű – akár otthon is elvégezhető – kísérletek tervezésével, végrehajtásával, megfigyelésével és elemzésével érhetünk el. Mindezeket nagyon fontos kiegészíteni terepi tevékenységekkel is, ami nem csupán a természetben történő vizsgálódást jelenti, hanem akár városi környezetben (pl. múzeum, állatkert, park stb.) is megvalósulhat. Az élményszerű, a tanulók gondolkodásához, problémáihoz közel álló, gyakorlatorientált, ún. kontextusalapú tananyag-feldolgozás jóval több sikerrel kecsegtet, mint a hagyományos, eddig megszokott tananyagszervezés, amennyiben az előbbi az ismeretek rendszerezésével zárul.

A természettudomány tananyaga tehát mindenkihez szól, nem csak azokhoz, akik a későbbiekben komolyabban szeretnének természettudományokkal foglalkozni. Szervesen kell, hogy kötődjön a hétköznapi élethez, és erősen gyakorlatorientált. Feltárja a természettudományok társadalmunkban és az egyén életében betöltött szerepét. Nem tartalmaz sok ismeretet és fogalmat, viszont annál több gyakorlati jellegű tevékenységet, megfigyelést, tapasztalást épít be. Hagy időt az elmélyült feldolgozásra, az esetleges megértési problémák megbeszélésére, tekintettel van az információfeldolgozás memóriakapacitására, a kognitív terhelésre. Kerüli a sok új információt tartalmazó témákat. Figyel a megfelelő, már részben szakmai nyelvhasználatra és kom-

munikációra. A tárgy célja inkább a fogalmi megértés, és nem az információk szigorú megtanítása; valódi problémamegoldást kínál. Előnyben részesíti az életszerű természettudományos problémák csoportmunkában (projektmódszerrel, kutatásalapú tanítással) történő feldolgozását. Megfelelően használja a kísérleteket, a terepi foglalkozásokat, megfigyeléseket, melyeknek mindig világos a célja, és a manuális készségek mellett a fogalmi megértést is fejlesztik. Hangsúlyozza a kísérleti problémamegoldás lépéseit, különös tekintettel a várható eredmény becslésére (hipotézisalkotásra). Az ellenőrzés során döntően a megértést, a logikus gondolkodást, és nem a magolás eredményét méri.

A természettudomány tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A természettudomány tanulásának belső motivációs bázisa a természet, az élő és élettelen környezeti jelenségek iránti gyermeki érdeklődés, amelyet a tantárgy tudatos ismeretszerzéssé alakít át. A kezdetben több támogatással, később egyre önállóbban végzett természettudományos megfigyelések és kísérletek alapján a tanuló átéli a tudásszerzés aktív folyamatát. A természettudomány vizsgálati témáit és módszereit a tanuló össze tudja kapcsolni a mindennapi élet kontextusaival, a tudás alkalmazhatósága az önirányító tanulás képességét is erősíti.

A kommunikációs kompetenciák: A természettudomány tantárgy és általában a természettudományok azon képességeket fejlesztik, amelyek révén a tanuló megtanulja világosan, röviden és pontosan kifejezni saját gondolatait, megfigyeléseit és tapasztalatait.

A digitális kompetenciák: A gyermekek számára természetes a digitális technológia jelenléte és aktív részesei a digitális kultúrának, ez azonban nem jelenti azt, hogy ne lenne szükséges és fontos a digitális kompetenciáik fejlesztése. A tantárgy által felölelt tudományterületek számos lehetőséget kínálnak a digitális kompetenciák fejlesztésére, hiszen a technológia jól alkalmazható a megismerés, az együttműködés, az információk kritikus értelmezése, az értékelés és alkotás során, illetve a természettudományos gondolkodás tanításakor.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A természettudományok alapvetően gyakorlatorientált, tapasztalatokon alapuló tudományok, ahol a minőségi tulajdonságok mellett a mennyiségi viszonyok vizsgálata is elengedhetetlen. Sok esetben ez csak statisztikus gondolkodással lehetséges. Ugyancsak fontos cél az elemző gondolkodás kialakítása is. Mivel a természettudomány tantárgy alapvetően integráló jellegű, ezért szinte minden témakör fejleszti a tanuló

rendszerszintű, komplex gondolkodását. Ez az olyan problémakörök tárgyalásánál a leghangsúlyosabb, amelyeknek több diszciplínát is érintő vetülete van. Ilyen például a víz vagy a levegő témaköre, vagy akár a globális éghajlatváltozás. A kísérletek, terepi megfigyelések számos egyedi jelenséget tárnak fel, ezek tanulságainak levonásához az induktív gondolkodás képességét is fejleszteni kell.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: Mivel a természettudomány alapvetően gyakorlatorientált tantárgy, a tudás elsajátításához alkalmazott módszerek között nagyon gyakran szerepel a társakkal együttműködést igénylő csoportmunka, amely során a tanuló felismeri feladatát, szerepét a csoportban, csoporttagként a társakkal együtt végez különböző tevékenységeket, illetve megfelelő készségek birtokában igény szerint csoportvezetői szerepet vállalhat.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A természeti/környezeti nevelési célok eléréséhez az ismeretszerzés mellett 10–12 éves korosztályban kiemelt fontosságú a természetből érkező érzelmi hatások befogadása, amelyek akár egy életre is meghatározhatják a gyerekek természettudományokhoz történő hozzáállását, attitűdjét. Gyakran ez az érzelmi hatás kreatív alkotásokban kerül kifejezésre, amit felerősíthetünk a természetben történő vizsgálódás, tapasztalás élményével.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A természettudományos diszciplínák közül szinte mindegyikre jellemző, hogy a nagyon komoly elméleti tudás mögött a társadalmi hasznosulást nagyban segítő, gyakorlati alkalmazásuk is van. Ezt az adottságot remekül ki lehet használni a gazdasági élet szereplőivel, gyárakkal, cégekkel történő együttműködés kialakítására, amelynek a természettudomány tantárgy keretein belül még elsősorban gyakorlati ismeretszerző, közvetlen tapasztalást segítő szerepe lehet. A jövőbeni pályaorientáció, életpálya-tervezés és munkavállalás szempontjából az ilyen tapasztalatok kulcsfontosságú szerepet tölthetnek be.

3.8.1. 5-6. ÉVFOLYAM

Az 5–6. osztályos korcsoport sajátosságaiból adódóan a gyerekek többnyire érdeklődéssel fordulnak az élő és élettelen környezet, a természet felé. Erre az érdeklődésre alapozva kell biztosítani számukra azoknak a készségeknek és képességeknek a fejlesztését, amelyek alkalmassá teszik majd őket a felsőbb évfolyamokon a magasabb szintű természettudományok világában történő eligazodásra. A természettudomány tanításának legfontosabb célja tehát azoknak a ké-

pességeknek, készségeknek, szokásoknak a fejlesztése, amelyeket alsó tagozaton a környezetismeret tantárgy alapozott meg, és amelyek a felsőbb évfolyamokon a természettudományos tárgyak tanulásához szükségesek.

Az életkorból és a fejlesztési feladatokból következően biztosítani kell, hogy a tanulók cselekvő tapasztalatszerzés útján már haladó szinten és integrált módon sajátítsák el a természettudományos ismeretszerzés módszereit, és ne diszciplináris természettudományos tárgyakat tanuljanak egymás mellett az összefüggések nélkülözésével. A tanulási folyamat során a későbbi diszciplináris tárgyakat megalapozó ismeretanyag megtanulása mellett az ismeretszerző módszerek elsajátítása, begyakorlása a fő cél.

A megfigyelés, leírás, összehasonlítás, csoportosítás, rendezés, mérés, kísérletezés módszereit önállóan gyakorolva fejlődik a tanulók megfigyelő-, leíró, azonosító és megkülönböztető képessége, mérési technikája, amelyet az alsó tagozattal ellentétben már tanári segítség nélkül is képesek megvalósítani. A megfigyelt jelenségeket ezután leírják valamilyen formában, ami ebben az életkorban nem csak írás lehet, hanem gyakran rajz vagy más manuális, illetve verbális készségeket igénylő forma. Az alapvető mennyiségek mérését a tanulók már alsó tagozaton megbízhatóan elsajátították, 5–6. osztályban ennek elmélyítése és begyakorlása, a mérendő mennyiségek körének kibővítése történik, hiszen a mérés módszerét a későbbiekben minden természettudományos tárgy alkalmazza. A tanulók egyszerű kísérletek megtervezésével, kivitelezésével és a következtetések levonásával készülnek fel a felsőbb évfolyamokon is jellemző természettudományos kísérletezésekre.

Az időben és térben történő tájékozódás képességének elsajátítása is alapvetően gyakorlati feladatok megoldásával történik. A tanulóknak fejlődik a szemléleti térképolvasási képessége, amit több, terepen töltött tanóra alkalmával tudnak begyakorolni. Az időbeli tájékozódás fejlesztése során a tanulók megismerik az időbeli dimenziókat a földtörténeti időskálától a másodperc tört része alatt lejátszódó kémiai reakciókig.

A kétéves ciklus során a tanulók megismerik a növények és állatok testfelépítését, jellemző tulajdonságait, a természetben és az ember szempontjából betöltött szerepüket. Tágítva a kört, az életközösségek vizsgálata során megértik az élő és élettelen környezet kölcsönhatásait, a szervezet és az életmód összefüggéseit. Részletesen foglalkoznak az élő és élettelen környezeti elemeket érintő környezet- és természetvédelmi problémákkal, valamint a fenntartható fejlődés témakörével is. Külön témakör foglalkozik az emberi szervezet felépítésével és működésének

megismerésével, amelyen belül nagy hangsúlyt kap a testi és lelki egészség megőrzésének és az egészséges életmódnak a kérdésköre.

Külön témakör foglalkozik az élettelen környezet elemeivel, ezek állandóságával és változásaival. Hangsúlyosan jelenik meg a rendszerek törvényszerűségeinek vizsgálata, a felépítés és az alkalmazhatóság összefüggései, az anyag és az energia témaköre. A témakör a természettudományos elgondolások mellett számos esetben a folyamatok olyan társadalmi vetületeire is rávilágít, mint például az energiatakarékosság, ezzel is hangsúlyozva az emberi felelősséget az egészség és a természeti-környezeti rendszerek védelmében.

3.8.2. 5. ÉVFOLYAM

Az 5.évfolyamon a természettudomány tantárgy alapóraszáma: 68 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	**Javasolt óraszám**
1. Anyagok és tulajdonságaik	12
2. Mérések, mértékegységek, mérőeszközök	7
3. Tájékozódás az időben	6
6. Alapvető térképészeti ismeretek	7
7. Topográfiai alapismeretek	7
9. Gyakorlati jellegű térképészeti ismeretek (Az iskola környékének megismerése során, terepi munkában)	7
4. Az energia	6
5. A Föld külső és belső erői, folyamatai	10
8. Alapvető légköri jelenségek és folyamatok	6
Összes óraszám:	**68**

5.b – 2 óra / hét →68 óra / tanév

1. Anyagok és tulajdonságaik	12
2. Mérések, mértékegységek, mérőszámok	7
3. Tájékozódás az időben	6
4. Az energia	6
5. A Föld külső és belső erői, folyamatai	10
6. Alapvető térképészeti ismeretek	7
7. Topográfiai alapismeretek	7

8. Alapvető légköri jelenségek és folyamatok	6
9. Gyakorlati jellegű térképészeti ismeretek	7
(Az iskola környékének megismerése során, terepi munkában)	
5.a – 2 óra / hét Angol nyelven tanítjuk a kéttannyelvű osztályban	

TÉMAKÖR: ANYAGOK ÉS TULAJDONSÁGAIK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- felismeri és megfigyeli a környezetben előforduló élő és élettelen anyagokat, megadott vagy önállóan kitalált szempontok alapján csoportosítja azokat;
- felismer és megfigyel különböző természetes és mesterséges anyagokat, ismeri azok tulajdonságait, felhasználhatóságukat, ismeri a természetes és mesterséges környezetre gyakorolt hatásukat;
- önállóan végez becsléseket, méréseket és használ mérőeszközöket különféle fizikai paraméterek meghatározására;
- önállóan végez egyszerű kísérleteket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- korábbi tapasztalatai és megfigyelései révén felismeri a víz különböző tulajdonságait, különböző szempontok alapján rendszerezi a vizek fajtáit;
- megfigyeli a különböző halmazállapot-változásokhoz (olvadás, fagyás, párolgás, forrás, lecsapódás) kapcsolódó folyamatokat, példákat gyűjt hozzájuk a természetben, a háztartásban és az iparban;
- bizonyítja és hétköznapi példákkal alátámasztja a víz fagyásakor történő térfogat-növekedést;
- kísérletek során megfigyeli a különböző halmazállapotú anyagok vízben való oldódásának folyamatát;
- felismeri az olvadás és az oldódás közötti különbséget kísérleti tapasztalatok alapján;
- elsajátítja a tűzveszélyes anyagokkal való bánásmódot, tűz esetén ismeri a szükséges teendőket;

- megfigyeli a talaj élő és élettelen alkotóelemeit, tulajdonságait, összehasonlít különböző típusú talajféleségeket, valamint következtetések révén felismeri a talajnak mint rendszernek a komplexitását;
- korábbi tapasztalatai és megfigyelései révén felismeri a levegő egyes tulajdonságait;
- vizsgálat révén azonosítja a tipikus lágy szárú és fás szárú növények részeit;
- megkülönbözteti a hely- és helyzetváltoztatást, és példákat keres ezekre megadott szempontok alapján.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a közvetlen környezet anyagai;
- az élő és élettelen anyag minőségi tulajdonságai;
- természetes és mesterséges anyagok tulajdonságai;
- természetes és mesterséges anyagok felhasználhatósága;
- természetes és mesterséges anyagok környezetre gyakorolt hatásai;
- a közvetlen környezet anyagainak csoportosítási lehetőségei;
- az anyagok különböző halmazállapotai;
- halmazállapot-változások;
- a halmazállapot-változás összefüggése a hőmérséklettel;
- a víz fagyásakor történő térfogat-növekedés;
- halmazállapot-változások a természetben, a háztartásban és az iparban
- az oldódás;
- az olvadás és oldódás közti különbség;
- tűzveszélyes anyagok;
- a talaj tulajdonságai, szerepe az élővilág és az ember életében;
- a talaj szerkezete, fő alkotóelemei;
- a talaj szennyeződése, pusztulása és védelme;
- a víz tulajdonságai, megjelenési formái, szerepe az élővilág és az ember életében;
- a levegő tulajdonságai, összetétele, szerepe az élővilág és az ember életében;
- hely- és helyzetváltoztatás.

Fogalmak

anyag, halmazállapot, halmazállapot-változás, olvadás, fagyás, párolgás, forrás, lecsapódás, oldódás, éghető, éghetetlen, talaj, humusz, talajnedvesség, légnyomás, hőmérséklet, mozgás, helyváltoztatás, helyzetváltoztatás

Javasolt tevékenységek

- Vizsgálatok elvégzése a víz különböző halmazállapotú formáival, a tapasztalatok rögzítése rajzban és írásban.
- Különböző halmazállapotú anyagok tulajdonságainak vizsgálata, a tapasztalatok rögzítése rajzban és írásban.
- Poszter vagy kiselőadás készítése a természetben és/vagy a háztartásban könnyen megfigyelhető halmazállapot-változásokról.
- Egyszerű kísérletek elvégzése vízzel és különböző oldandó anyagokkal az oldódás és az oldhatatlanság megfigyelésére.
- Egyszerű kísérletek elvégezése a talaj tulajdonságainak (szín, szerkezet, mésztartalom, szervesanyag-tartalom) meghatározására, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése.
- Vizsgálódás a talajréteg felszínének lepusztulásával kapcsolatban.
- A levegő jelenlétének kimutatása egyszerű kísérletekkel.
- Tipikus lágy szárú és fás szárú növényi részek vizsgálata nagyítóval, esetleg mikroszkóppal, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése.

TÉMAKÖR: MÉRÉSEK, MÉRTÉKEGYSÉGEK, MÉRŐESZKÖZÖK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- felismeri és megfigyeli a környezetben előforduló élő és élettelen anyagokat, megadott vagy önállóan kitalált szempontok alapján csoportosítja azokat;
- felismer és megfigyel különböző természetes és mesterséges anyagokat, ismeri azok tulajdonságait, felhasználhatóságukat, ismeri a természetes és mesterséges környezetre gyakorolt hatásukat;
- önállóan végez becsléseket, méréseket és használ mérőeszközöket különféle fizikai paraméterek meghatározására;
- önállóan végez egyszerű kísérleteket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- önállóan végez becsléseket, méréseket és használ mérőeszközöket a hőmérséklet, a hosszúság, a tömeg, az űrtartalom és az idő meghatározására;
- észleli, méri az időjárási elemeket, a mért adatokat rögzíti, ábrázolja;

- Magyarországra vonatkozó adatok alapján kiszámítja a napi középhőmérsékletet, a napi és évi közepes hőingást;
- leolvassa és értékeli a Magyarországra vonatkozó éghajlati diagramok és éghajlati térképek adatait.

Fe jlesztési feladatok és ismeretek

- az élő és élettelen anyag mérhető jellemzői;
- mérési eljárások, mérőeszközök használata;
- az időjárási elemek mérése, a mért adatok rögzítése, ábrázolása;
- a napi középhőmérséklet számítása;
- a napi és az évi hőingás számítása;
- hazánkra vonatkozó éghajlati diagramok és éghajlati térképek leolvasása és értékelése.

Fogalmak

becslés, időjárás, éghajlat, középhőmérséklet, hőmérséklet-változás, éghajlati diagram, éghajlati térkép, hőmérséklet, csapadék

Javasolt tevékenységek

- Az iskola vagy a közeli park területén becslések elvégzése a hőmérséklet, a hosszúság, a tömeg, az űrtartalom és az idő meghatározására.
- Természeti rekordok, legek mérhető tulajdonságainak gyűjtése.
- Az iskola vagy a közeli park területén mérések elvégzése releváns mérőeszközökkel a hőmérséklet, a hosszúság, a tömeg, az űrtartalom és az idő meghatározására.
- Valós adatsorok alapján középhőmérséklet és hőingás számítása.

TÉMAKÖR: MEGFIGYELÉS, KÍSÉRLETEZÉS, TAPASZTALÁS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- felismeri és megfigyeli a környezetben előforduló élő és élettelen anyagokat, megadott vagy önállóan kitalált szempontok alapján csoportosítja azokat;
- felismer és megfigyel különböző természetes és mesterséges anyagokat, ismeri azok tulajdonságait, felhasználhatóságukat, ismeri a természetes és mesterséges környezetre gyakorolt hatásukat;

- önállóan végez becsléseket, méréseket és használ mérőeszközöket különféle fizikai paraméterek meghatározására;
- önállóan végez egyszerű kísérleteket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeli a mágneses kölcsönhatásokat, kísérlettel igazolja a vonzás és a taszítás jelenségét, példákat ismer a mágnesesség gyakorlati életben való felhasználására;
- megfigyeli a testek elektromos állapotát és a köztük lévő kölcsönhatásokat, ismeri ennek gyakorlati életben való megjelenését;
- megfigyeléseken és kísérleten keresztül megismeri az energiatermelésben szerepet játszó anyagokat és az energiatermelés folyamatát;
- kísérletekkel igazolja a növények életfeltételeit;
- kísérleti úton megfigyeli az időjárás alapvető folyamatait, magyarázza ezek okait és következményeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a mágneses tulajdonságok megfigyelése
- testek elektromos állapotának létrehozása
- elektromos állapotban lévő testek kölcsönhatásai
- a villám keletkezése
- energiahordozók fajtái
- energiatakarékosság
- a növények életfeltételei
- a csapadékképződés folyamata

Fogalmak

mágnes, energia, energiaforrás, energiahordozó, energiatakarékosság

Javasolt tevékenységek

- Egyszerű kísérletek elvégzése a mágnesesség jelenségének megtapasztalására, a tapasztalatok rögzítése rajzban és/vagy írásban.
- Poszter és/vagy kiselőadás készítése a mágnesesség hétköznapi hasznosításáról.
- Az elektromosság egyszerű kísérletekkel történő bizonyítása.
- Egyszerű eszközök (pl. szélkerék, vízimalom) építése a megújuló energiahordozók megértéséhez.

- Tanári kísérlet elvégzése a széntüzelés által bekövetkező légszennyezés élőlényekre és épített környezetre gyakorolt hatásáról, a tapasztalatok rögzítése rajzban és/vagy írásban.
- Egyszerű kísérletek elvégzése a növények életfeltételeinek kimutatására, a tapasztalatok rögzítése rajzban és/vagy írásban.
- Egyszerű kísérletek elvégzése az alapvető időjárási folyamatok bemutatására, a tapasztalatok rögzítése rajzban és/vagy írásban.

TÉMAKÖR: TÁJÉKOZÓDÁS AZ IDŐBEN

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- felismeri az idő múlásával bekövetkező változásokat és ezek összefüggéseit az élő és élettelen környezet elemein;
- tudja értelmezni az időt különböző dimenziójú skálákon.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tervet készít saját időbeosztására vonatkozóan;
- megfigyeli a természet ciklikus változásait;
- megérti a Föld mozgásai és a napi, évi időszámítás közötti összefüggéseket;
- modellezi a Nap és a Föld helyzetét a különböző napszakokban és évszakokban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- idő és időtartam mérése különböző dimenziójú skálákon;
- az idő mértékegységei;
- napirend, hetirend tervezése;
- a Föld mozgásai és a napi, évi időszámítás összefüggései;
- a napszakok váltakozása;
- az évszakok váltakozása.

Fogalmak

idő, napszak, évszak, a Föld forgása, a Föld keringése, tengelyferdeség

Javasolt tevékenységek

- Napirend és hetirend készítése.

- A Föld és a Hold mozgásainak modellezése.
- A földi időszámítással kapcsolatos egyszerű feladatok megoldása (helyi idő, zónaidő).
- Időszalag készítése a földtörténetre, az emberi történelemre, egy ember életére.
- Poszter készítése az évszakok jellemzőiről hazánkban és Föld más tájain.

TÉMAKÖR: ALAPVETŐ TÉRKÉPÉSZETI ISMERETEK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- meghatározza az irányt a valós térben;
- érti a térkép és a valóság közötti viszonyt;
- tájékozódik a térképen és a földgömbön.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- mágneses kölcsönhatásként értelmezi az iránytű működését;
- felismeri a felszínformák ábrázolását a térképen;
- megérti a méretarány és az ábrázolás részletessége közötti összefüggéseket;
- fő- és mellékégtájak segítségével meghatározza különböző földrajzi objektumok egymáshoz viszonyított helyzetét;
- felismeri és használja a térképi jelrendszert és a térképfajtákat (domborzati térkép, közigazgatási térkép, autós térkép, turistatérkép).

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- térbeli tájékozódás fejlesztése valós környezetben és térképen;
- irány meghatározása térképen;
- a valóság és a térképi ábrázolás összefüggései;
- a térábrázolás különböző formái;
- felszínformák ábrázolása;
- a térkép jelrendszere;
- a méretarány és az ábrázolás részletessége közti összefüggés;
- térképek ábrázolási és tartalmi különbségei;
- a térképek fajtái.

Fogalmak

fő- és mellékvilágtáj, térkép, térképi jelrendszer, méretarány, vonalas aránymérték, domborzati térkép, közigazgatási térkép, turistatérkép, autós térkép

Javasolt tevékenységek

- Terepi vagy iskolai környezetben végzett gyakorlatok megoldása iránytűvel.
- Iránytű készítése.
- Tájékozódási gyakorlatok iránytű nélkül a természetben.
- Magyarország nagytájainak bemutatása.
- Távolságmérési feladatok elvégzése különböző méretarányú térképeken.
- Különböző objektumok egymáshoz viszonyított helyzetének meghatározása a térképen az égtájak megjelölésével.
- Kirándulás, túraútvonal tervezése.

TÉMAKÖR: TOPOGRÁFIAI ALAPISMERETEK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- meghatározza az irányt a valós térben;
- érti a térkép és a valóság közötti viszonyt;
- tájékozódik a térképen és a földgömbön.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri a földrészeket és az óceánokat a különböző méretarányú és ábrázolásmódú térképeken;
- felismeri a nevezetes szélességi köröket a térképen;
- megfogalmazza Európa és Magyarország tényleges és viszonylagos földrajzi fekvését;
- ismeri a főfolyó, a mellékfolyó és a torkolat térképi ábrázolását;
- felismeri és megnevezi a legjelentősebb hazai álló- és folyóvizeket;
- bejelöli a térképen Budapestet és a saját lakóhelyéhez közeli fontosabb nagyvárosokat és a szomszédos országokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- tájékozódás hazánk domborzati és közigazgatási térképén;

tájékozódás a földgömbön;
- földrészek, óceánok;
- nevezetes szélességi körök;
- tényleges és viszonylagos földrajzi helyzet;
- főfolyó, mellékfolyó, torkolat;
- legfontosabb hazai álló- és folyóvizek;
- Budapest, a tanuló lakóhelye és a szomszédos országok bejelölése a térképen.

Fogalmak

földgömb, Egyenlítő, Ráktérítő, Baktérítő, északi sarkkör, déli sarkkör, Északi-sark, Déli-sark, tényleges földrajzi helyzet, viszonylagos földrajzi helyzet, főfolyó, mellékfolyó, torkolat

Javasolt tevékenységek

- Kontinensek ábrázolása: gömbfelületen, síkban, kontinens puzzle készítése
- Földrajzi legek gyűjtése: kontinensek, magasságok, mélységek, folyók, tavak…
- Települések és egyéb térképi objektumok helymeghatározása a fokhálózat segítségével
- Kiselőadás, poszter készítése a nagy földrajzi felfedezésekről

TÉMAKÖR: GYAKORLATI JELLEGŰ TÉRKÉPÉSZETI ISMERETEK (AZ ISKOLA KÖRNYÉKÉNEK MEGISMERÉSE SORÁN, TEREPI MUNKÁBAN)

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- meghatározza az irányt a valós térben;
- érti a térkép és a valóság közötti viszonyt;
- tájékozódik a térképen és a földgömbön.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a valóságban megismert területről egyszerű, jelrendszerrel ellátott útvonaltervet, térképet készít;
- tájékozódik a terepen térképvázlat, iránytű és GPS segítségével;
- meghatározott szempontok alapján útvonalat tervez a térképen;
- használni tud néhány egyszerű térinformatikai alkalmazást.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- térképvázlat készítése ismert területről;
- terepi tájékozódás;
- útvonalterv készítése;
- tájékozódás térinformatikai alkalmazásokkal.

Fogalmak

térképvázlat, alaprajz, iránytű, GPS

Javasolt tevékenységek

- Valós területről (iskola vagy lakóhely környezete) térképvázlat készítése.
- Terepi tájékozódási feladat, vetélkedő megoldása térkép, iránytű és/vagy GPS segítségével.

Témakör címe:	Óraszám
A növények testfelépítése	10
Az állatok testfelépítése	10
Az erdők életközössége és természeti-környezeti problémái	11
A mezők és a szántóföldek életközössége, természeti-környezeti problémái	9
Vízi és vízparti életközösségek és természeti-környezeti problémái	10
Az emberi szervezet felépítése, működése, a testi-lelki egészség	10
Megfigyelés, kísérletezés, tapasztalás (az egyes témakörök végén)	1+1+2+2+2=8
Összesen:	**68 óra**

- Útvonalterv készítése különböző távolságokra és közlekedési eszközökre térképi és/vagy térinformatikai alkalmazásokkal.

3.8.3. 6 ÉVFOLYAM

6. évfolyamon a természettudomány tantárgy alapóraszáma: 68 óra.

A kéttannyelvű osztályban angol nyelven tanítjuk.

A témakörök áttekintő táblázata:

TÉMAKÖR: A NÖVÉNYEK TESTFELÉPÍTÉSE

JAVASOLT ÓRASZÁM: **10 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- komplex rendszerként értelmezi az élő szervezeteket és az ezekből felépülő élőlénytársulásokat;
- tisztában van az életfeltételek és a testfelépítés közti kapcsolattal;
- tisztában van azzal, hogy az élő rendszerekbe történő beavatkozás káros hatásokkal járhat.
- felismeri és megnevezi a növények életfeltételeit, életjelenségeit;
- összehasonlít ismert hazai termesztett vagy vadon élő növényeket adott szempontok (testfelépítés, életfeltételek, szaporodás) alapján;
- felismeri és megnevezi a növények részeit, megfigyeli jellemzőiket, megfogalmazza ezek funkcióit;
- összehasonlítja ismert hazai termesztett vagy vadon élő növények részeit megadott szempontok alapján;
- ismert hazai termesztett vagy vadon élő növényeket különböző szempontok szerint csoportosít;
- azonosítja a lágy szárú és a fás szárú növények testfelépítése közötti különbségeket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a növények életfeltételeinek igazolása;
- ismert növények összehasonlítása és csoportosítása megadott szempontok alapján;
- növényi részek (gyökér, szár, levél, virágzat, termés) és funkcióik megnevezése;
- lágyszárúak és fásszárúak testfelépítése;
- növények életciklusainak vizsgálata jellegzetes zöldségeink, gyümölcsféléink példáján;
- biológiai védekezés formái a kertekben.

Fogalmak

életfeltétel, életjelenség, lágy szárú, fás szárú, zöldség, gyümölcs, kultúrnövény

Javasolt tevékenységek

- Egynyári növények egyedfejlődésének megfigyelése.
- Növények életfeltételeinek vizsgálata.
- Növényi szervek (gyökér, szár, levél, virág, termés) megfigyelése nagyítóval, esetleg mikroszkóppal, a tapasztalatok rögzítése rajzban vagy írásban.
- Terepi körülmények között növények meghatározása növényhatározó, esetleg online alkalmazás segítségével.
- Kiselőadás tartása a híres magyar zöldség- és gyümölcsfajtákról.

- Kerti kártevő rovarok testfelépítésének vizsgálata nagyítóval, esetleg sztereómikroszkóppal, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése.
- Madárodú, madáretető, madárkalács készítése.
- Kerti kalendárium, kerti vetésforgó összeállítása.

TÉMAKÖR: AZ ÁLLATOK TESTFELÉPÍTÉSE

JAVASOLT ÓRASZÁM: **10 óra**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- komplex rendszerként értelmezi az élő szervezeteket és az ezekből felépülő élőlénytársulásokat;
- tisztában van az életfeltételek és a testfelépítés közti kapcsolattal;
- tisztában van azzal, hogy az élő rendszerekbe történő beavatkozás káros hatásokkal járhat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és megnevezi az állatok életfeltételeit és életjelenségeit;
- összehasonlít ismert hazai házi vagy vadon élő állatokat adott szempontok (testfelépítés, életfeltételek, szaporodás) alapján;
- felismeri és megnevezi az állatok testrészeit, megfigyeli jellemzőiket, megfogalmazza ezek funkcióit;
- az állatokat különböző szempontok szerint csoportosítja;
- azonosítja a gerinctelen és a gerinces állatok testfelépítése közötti különbségeket;
- mikroszkóp segítségével megfigyel egysejtű élőlényeket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- az állatok életfeltételeinek igazolása;
- ismert hazai házi vagy vadon élő állatok összehasonlítása és csoportosítása megadott szempontok alapján;
- állati testrészek és funkcióik megnevezése;
- gerinctelenek és gerincesek testfelépítése;
- egysejtű élőlények vizsgálata;
- házi és ház körüli vagy vadon élő állatok testfelépítése és mozgásuk kapcsolatának vizsgálata;

- házi, ház körüli vagy vadon élő gerincesek és gerinctelen állatok életciklusának vizsgálata.

Fogalmak

gerinctelen, gerinces, egysejtű, ragadozó, mindenevő, növényevő, háziállat, vadon élő állat

Javasolt tevékenységek

- Állati szervek (pl. csigaház, rovarláb, rovarszárny, madártoll, szőr, köröm stb.) megfigyelése nagyítóval, esetleg mikroszkóppal, a tapasztalatok rögzítése rajzban és írásban.
- Terepi körülmények között állatok meghatározása állathatározó, esetleg online alkalmazás segítségével.
- Állati eredetű anyagok vizsgálata, pl. fehérje, zsírszerű anyagok, szaru, csont.
- Kiselőadás tartása háziállat választásáról, gondozásáról, neveléséről.
- Látogatás magyar állatfajtákat bemutató majorban, állatparkban.

TÉMAKÖR: AZ ERDŐK ÉLETKÖZÖSSÉGE ÉS TERMÉSZETI-KÖRNYEZETI PROBLÉMÁI

JAVASOLT ÓRASZÁM: 11 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- komplex rendszerként értelmezi az élő szervezeteket és az ezekből felépülő élőlénytársulásokat;
- tisztában van az életfeltételek és a testfelépítés közti kapcsolattal;
- tisztában van azzal, hogy az élő rendszerekbe történő beavatkozás káros hatásokkal járhat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeli hazánk erdei élőlénytársulásainak főbb jellemzőit;
- életközösségként értelmezi az erdőt;
- felismeri és magyarázza az élőhely-életmód-testfelépítés összefüggéseit az erdők életközössége esetén;
- példákkal bizonyítja, rendszerezi és következtetéseket von le az erdei élőlények környezethez történő alkalmazkodására vonatkozóan;
- táplálékláncokat és azokból táplálékhálózatot állít össze a megismert erdei növény- és állatfajokból;

- példákon keresztül bemutatja az erdőgazdálkodási tevékenységek életközösségre gyakorolt hatásait;
- tisztában van az erdő természetvédelmi értékével, fontosnak tartja annak védelmét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- az élő és élettelen környezeti tényezők szerepének bemutatása az erdők kialakulásában;
- a növényzet környezeti igénye és előfordulása közti összefüggés;
- tölgy-, bükk- és fenyőerdők összehasonlítása;
- az erdő növényeinek különböző szempontú csoportosítása;
- erdei táplálkozási láncok és hálózatok;
- a környezetszennyezés és élőhelypusztulás következményei;
- erdei életközösség megfigyelése terepen.

Fogalmak

erdő, zárvatermő, nyitvatermő, élőhely, alkalmazkodás, életközösség, tápláléklánc, táplálékhálózat, élőhelypusztulás, erdőgazdálkodás

Javasolt tevékenységek

- Egy lakóhelyhez közeli, erdei társulásokat (is) tartalmazó védett terület (nemzeti park, tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület) felkeresése, ott feladatlapok megoldása.
- Erdei társulásokhoz, azok környezeti problémáihoz kötődő kiselőadások, poszterek készítése.
- Hazai erdőink jellegzetes fafajainak vizsgálata: habitus, kéreg, levél, virág, termés.
- Növényfelismerési gyakorlat erdeink lágyszárú növényeiből, cserjéiből.
- Bemutató készítése erdeink termőtestes gombáiról.
- Erdeinkben élő ízeltlábú fajok testfelépítésének vizsgálata nagyítóval, esetleg mikroszkóppal, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése.
- Bemutató készítése erdeink madarairól: megjelenésük, hangjuk, életmódjuk.
- Kisfilmek megtekintése erdeink emlősállatairól.

TÉMAKÖR: A MEZŐK ÉS A SZÁNTÓFÖLDEK ÉLETKÖZÖSSÉGE, TERMÉSZETI-KÖRNYEZETI PROBLÉMÁI

JAVASOLT ÓRASZÁM: 9 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- komplex rendszerként értelmezi az élő szervezeteket és az ezekből felépülő élőlénytársulásokat;
- tisztában van az életfeltételek és a testfelépítés közti kapcsolattal;
- tisztában van azzal, hogy az élő rendszerekbe történő beavatkozás káros hatásokkal járhat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeli hazánk fátlan élőlénytársulásainak főbb jellemzőit;
- megadott szempontok alapján összehasonlítja a rétek és a szántóföldek életközösségeit;
- életközösségként értelmezi a mezőt;
- felismeri és magyarázza az élőhely-életmód-testfelépítés összefüggéseit a rétek életközössége esetén;
- példákkal bizonyítja, rendszerezi és következtetéseket von le a mezei élőlények környezethez történő alkalmazkodására vonatkozóan;
- táplálékláncokat és azokból táplálékhálózatot állít össze a megismert mezei növény- és állatfajokból;
- példákon keresztül mutatja be a mezőgazdasági tevékenységek életközösségre gyakorolt hatásait;
- tisztában van a fátlan társulások természetvédelmi értékével, fontosnak tartja azok védelmét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- az élő és élettelen környezeti tényezők szerepének bemutatása a mezők kialakulásában;
- a növényzet környezeti igénye és előfordulása közti összefüggés bemutatása a rétek esetén;
- a mező növényeinek különböző szempontú csoportosítása;
- mezei táplálkozási láncok és hálózatok;
- a természeti és a kultúrtáj;
- a mezőgazdasági tevékenység életközösségre gyakorolt hatása;
- mezei és szántóföldi életközösség megfigyelése terepen.

Fogalmak

síkság, alföld, rét, legelő, mezőgazdaság, kultúrtáj, növénytermesztés, állattenyésztés, szántóföld, fűfélék, rágcsáló, élőhely, alkalmazkodás, életközösség, tápláléklánc, táplálékhálózat

Javasolt tevékenységek

- Egy lakóhelyhez közeli, fátlan társulásokat (is) tartalmazó védett terület (nemzeti park, tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület) felkeresése, ott feladatlapok megoldása.
- Fátlan társulásokhoz, azok környezeti problémáihoz kötődő kiselőadások, poszterek készítése.
- Növényfelismerési gyakorlat mezők lágyszárú növényeiből, cserjéiből.
- A mező legismertebb gyógynövényeinek és felhasználási lehetőségeinek megismerése.
- Fűfélék testfelépítésének vizsgálata, tapasztalatok összegzése több természettudományos terület ismeretanyagának felhasználásával.
- Gabonamagvak anyagainak kimutatása, tapasztalatok összegzése több természettudományos terület ismeretanyagának felhasználásával.
- A mezőn élő ízeltlábú fajok testfelépítésének vizsgálata nagyítóval, esetleg sztereómikroszkóppal, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése.
- Bemutató készítése, kisfilmek megtekintése a mező madarairól, emlősállatairól.

TÉMAKÖR: VÍZI ÉS VÍZPARTI ÉLETKÖZÖSSÉGEK ÉS TERMÉSZETI-KÖRNYEZETI PROBLÉMÁI

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- komplex rendszerként értelmezi az élő szervezeteket és az ezekből felépülő élőlénytársulásokat;
- tisztában van az életfeltételek és a testfelépítés közti kapcsolattal;
- tisztában van azzal, hogy az élő rendszerekbe történő beavatkozás káros hatásokkal járhat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeli hazánk vízi és vízparti élőlénytársulásainak főbb jellemzőit;
- életközösségként értelmezi a vizes élőhelyeket;
- összehasonlítja a vízi és szárazföldi élőhelyek környezeti tényezőit;
- felismeri és magyarázza az élőhely-életmód-testfelépítés összefüggéseit a vízi és vízparti életközösségek esetén;
- példákkal bizonyítja, rendszerezi és következtetéseket von le a vízi élőlények környezethez történő alkalmazkodására vonatkozóan;

- táplálékláncokat és ezekből táplálékhálózatot állít össze a megismert vízi és vízparti növény- és állatfajokból;
- példákon keresztül bemutatja a vízhasznosítás és a vízszennyezés életközösségre gyakorolt hatásait;
- tisztában van a vízi társulások természetvédelmi értékével, fontosnak tartja azok védelmét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a vízi és a szárazföldi élőhely környezeti tényezői;
- a vízi növények környezeti igényei és térbeli elhelyezkedésük közti összefüggés;
- a vízi növények és állatok szerveinek alkalmazkodása a vízi és vízparti környezethez;
- vízi táplálékláncok és – hálózatok;
- a vízparti növények környezetvédelmi és gazdasági jelentősége;
- a vízszennyezés hatása a vízi életközösségekre;
- egy vizes élőhely életközösségének megfigyelése terepen.

Fogalmak

hínárnövényzet, ligeterdő, légzőgyökérzet, kopoltyú, úszóláb, gázlóláb, lemezes csőr, költöző madár, élőhely, alkalmazkodás, életközösség, tápláléklánc, táplálékhálózat, vízgazdálkodás, vízszennyezés, folyószabályozás, ártér, mocsárlecsapolás

Javasolt tevékenységek

- Egy lakóhelyhez közeli, vízi társulásokat (is) tartalmazó védett terület (nemzeti park, tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület) felkeresése, ott feladatlapok megoldása.
- Vízi társulásokhoz, azok környezeti problémáihoz kötődő kiselőadások, poszterek készítése.
- Egy szennyvíztisztító telep felkeresése.
- Papucsállatka-tenyészet készítése, planktonikus élőlények testfelépítésének vizsgálata nagyítóval, esetleg sztereómikroszkóppal, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése.
- Moszatok, lágy szárú vízi és vízparti növények testfelépítésének vizsgálata, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése.
- Vízparti fák összehasonlító vizsgálata: sűrűségük, keménységük, virágzatuk, levelük, kérgük, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése.

- Vízi és vízparti állatok testalakjának megfigyelése, kültakarójuk vizsgálata, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése
- Vízi puhatestűek és halak légzésvizsgálata, valamint az úszóhólyag működésének modellezése, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése.
- Vízi és vízparti gerinces állatokról szóló kisfilmek megtekintése.

TÉMAKÖR: AZ EMBERI SZERVEZET FELÉPÍTÉSE, MŰKÖDÉSE, A TESTI-LELKI EGÉSZSÉG

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- érti, hogy a szervezet rendszerként működik;
- tisztában van a testi és lelki egészség védelmének fontosságával;
- tisztában van az egészséges környezet és az egészségmegőrzés közti összefüggéssel.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és megnevezi az emberi test fő részeit, szerveit;
- látja az összefüggéseket az egyes szervek működése között;
- érti a kamaszkori testi és lelki változások folyamatát, élettani hátterét;
- tisztában van az egészséges életmód alapelveivel, azokat igyekszik betartani.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- az emberi test fő részeinek és szerveinek felismerése;
- az egyes életszakaszok legfontosabb jellemzői;
- a kamaszkori érés, testi és lelki változások;
- adatok elemzése különböző korcsoportú emberek egészségi állapotáról;
- a mozgás és a fizikai, szellemi teljesítőképesség összefüggései;
- táplálékpiramis;
- elhízás és kóros soványság;
- az érzékszervek védelmét biztosító módszerek és eszközök;
- a környezet és az ember egészsége közötti kapcsolat.

Fogalmak

szerv, érzékszerv, szervrendszer, szervezet, túlsúly, alultápláltság, táplálékpiramis, egészség, betegség, járvány, egészséges életmód, szenvedélybetegség, serdülés

Javasolt tevékenységek

- Az emberi egészséghez kötődő adatok (testsúly, testmagasság, vércukorszint, koleszterinszint) elemzése.
- Emberi egészséggel kapcsolatos szövegek elemzése.
- Mozgásos feladatok, játékok megvalósítása.
- Kiselőadás készítése a kiskamaszkori bőrápolással kapcsolatban.
- Tartásjavító gyakorlatsor összeállítása, bemutatása.
- Fogorvos/dentálhigiénikus közreműködésével szájápolási preventív foglalkozás tartása.
- Egészséges étkezési napirend összeállítása.
- A látás és hallás védelméről szóló szövegek feldolgozása.
- Az elsősegélynyújtás alapvető lépéseinek megismerése gyakorlati foglalkozás/kisfilm segítségével.
- A dohányzás káros hatásait bemutató modell készítése.

TÉMAKÖR: AZ ENERGIA

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összetett rendszerként értelmezi az egyes földi szférák működését;
- ismeri a természeti erőforrások energiatermelésben betöltött szerepét;
- tisztában van a természeti erők szerepével a felszínalakításban.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- csoportosítja az energiahordozókat különböző szempontok alapján;
- példákat hoz a megújuló és a nem megújuló energiaforrások felhasználására;
- megismeri az energiatermelés hatását a természetes és a mesterséges környezetre.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- energiahordozók csoportosítása;
- megújuló és nem megújuló energiaforrások összehasonlítása;
- a bányászat környezeti hatásai;
- légszennyező anyagok és hatásaik.

Fogalmak

megújuló energiaforrás, nem megújuló energiaforrás, bánya, bányászat, szénféleségek, kőolaj, földgáz, napenergia, vízenergia, szélenergia, szmog, savas eső, üvegházhatás, globális éghajlatváltozás

Javasolt tevékenységek

- Az energiatermelés környezeti hatásaihoz kötődő szövegrészek elemzése.
- Esettanulmányok gyűjtése a fosszilis és a megújuló energiaforrások környezeti hatásaira.
- Egy egykori bányaterület felkeresése (pl. Gánti Geológiai Tanösvény).
- Megújuló energiákat bemutató szélkerékmodellek készítése.

TÉMAKÖR: A FÖLD KÜLSŐ ÉS BELSŐ ERŐI, FOLYAMATAI

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összetett rendszerként értelmezi az egyes földi szférák működését;
- ismeri a természeti erőforrások energiatermelésben betöltött szerepét;
- tisztában van a természeti erők szerepével a felszínalakításban.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megállapítja, összehasonlítja és csoportosítja néhány jellegzetes hazai kőzet egyszerűen vizsgálható tulajdonságait;
- példákat hoz a kőzetek tulajdonságai és a felhasználásuk közötti összefüggésekre;
- tisztában van azzal, hogy a talajpusztulás világméretű probléma;
- ismer olyan módszereket, melyek a talajpusztulás ellen hatnak (tápanyag-visszapótlás, komposztkészítés, ökológiai kertművelés);
- felismeri és összehasonlítja a gyűrődés, a vetődés, a földrengés és a vulkáni tevékenység hatásait;
- magyarázza a felszín lejtése, a folyó vízhozama, munkavégző képessége és a felszínformálás közti összefüggéseket;
- magyarázza az éghajlat és a folyók vízjárása közötti összefüggéseket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a gyűrődés és a vetődés folyamata;
- a gyűrt és a röghegységek alapvető formakincse;
- néhány jellegzetes hazai kőzet;
- talajképződés folyamata;
- talajpusztulás problémája;
- talajpusztulás ellen ható módszerek (tápanyag-visszapótlás, komposztkészítés, ökológiai kertművelés);
- belső és külső erők hatásai;
- a vízhozam, a munkavégző-képesség és a felszínformálás összefüggései;
- az éghajlat és a vízjárás közti összefüggés.

Fogalmak

gyűrődés, vetődés, földrengés, vulkáni tevékenység, kőzet, talaj, talajpusztulás, tápanyag, komposztálás, ökológiai kertművelés, lepusztulás, vízjárás, vízhozam, munkavégző-képesség

Javasolt tevékenységek

- Jellegzetes gyűrt és vetődéses formák terepi megfigyelése a lakóhelyhez közeli hegységben.
- Néhány jellegzetes hazai kőzet vizsgálata (nagyítóval, HCl-cseppentéssel, karcpróbával stb.).
- Talajvizsgálatok (szín meghatározása, gyúrópróba, mésztartalom, szervesanyag-tartalom).
- A talajpusztulással mint globális problémával kapcsolatos kiselőadás és/vagy poszter készítése.
- A gyűrődés folyamatának modellezése textíliák, gyurma… felhasználásával.
- „Minicseppkövek” készítése szódabikarbóna- vagy mosószódaoldat segítségével.
- „Minivulkán” készítése.
- A magma áramlásának megfigyelése megfestett hideg és meleg vizet tartalmazó edények segítségével.
- A külső erők felszínformáló folyamatainak modellezése kísérletekkel (jég, víz, szél).
- Túrázó „minilexikon” összeállítása.
- „Zsebkomposzt” készítése.
- Ökológiai kertművelés gyakorlása iskolakertben.

- Vízhozammal kapcsolatos vizsgálatok elvégzése egy, az iskolához közeli természetes vízfolyáson vagy iskolai homokasztalon.

TÉMAKÖR: ALAPVETŐ LÉGKÖRI JELENSÉGEK ÉS FOLYAMATOK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összetett rendszerként értelmezi az egyes földi szférák működését;
- ismeri a természeti erőforrások energiatermelésben betöltött szerepét;
- tisztában van a természeti erők szerepével a felszínalakításban.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megnevezi az éghajlat fő elemeit;
- jellemzi és összehasonlítja az egyes éghajlati övezeteket (forró, mérsékelt, hideg);
- értelmezi az évszakok változását;
- értelmezi az időjárás-jelentést;
- piktogramok alapján megfogalmazza a várható időjárást.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- az éghajlat elemei;
- a forró, a mérsékelt és a hideg éghajlati övezet jellemzése;
- időjárás-jelentés;
- várható időjárás;
- időjárási piktogramok.

Fogalmak

időjárás, éghajlat, éghajlati övezet, időjárás-jelentés

Javasolt tevékenységek

- Kiselőadás, poszter készítése az egyes éghajlati övek jellegzetességeiről.
- Időjárás-jelentés készítése piktogramokkal.
- Számítási feladatok elvégzése valós időjárási, éghajlati adatokkal.
- Időjárási mérőállomás készítése az iskola udvarán vagy a tanterem ablakában.

- Időjárás-megfigyelési projekt: mérési feladatok (hőmérséklet, napsütés, szélerősség jellemzése, csapadékmennyiség, csapadékfajta), összevetés az előrejelzéssel, állatok viselkedésének megfigyelése időjárás-változást megelőzően, tapasztalatok rögzítése írásban, grafikonok, rajzok segítségével.

3.9 Fizika

A Nat preambulumában megfogalmazottakat követve a fizika oktatásának célja egyfelől, hogy a tanuló aktív problémamegoldóként a legkorszerűbb fizikai, tudományos ismereteket és készségeket sajátítsa el, egyúttal megismerje és pozitívan értékelje saját hazája, nemzete kultúráját és hagyományait, valamint az egyetemes emberi kultúra legjelentősebb eredményeit. Fontos feladat továbbá a tanuláshoz és a munkához szükséges képességek, ismeretek és készségek együttes fejlesztése, az egyéni és a csoportos teljesítmény ösztönzése. A fentieken kívül kiemelkedően fontos feladat a fizika esetében, minden oktatási szakaszban a pozitív attitűd és a megfelelő motiváltság kialakítása.

Erre jó lehetőséget biztosít, hogy a tantárgy a szűken értelmezett szakmai ismeretanyag és a mindennapokban könnyen hasznosítható praktikus ismeretek átadásán túl olyan természettudományos módszerekkel vizsgálható kérdésekkel is foglalkozik, amelyek befolyásolják az egyén és a közösség életét, illetve kihatással vannak a jövő alakulására. Ilyenek például az egészségmegőrzéssel, a globális környezeti problémákkal, a természeti erőforrások felelős felhasználásával összefüggő problémák vagy a világűr kutatása. A témaválasztás fontos szempontja a mindennapokban hasznosítható, releváns ismeretek nyújtása, valamint olyan készségek és képességek fejlesztése, mely a jövő ma még ismeretlen ismeretrendszereiben való eligazodást segítik.

A fizika tantárgy fontos feladata a diákok természettudományos szemléletének kialakítása, mely alapvetően a fizika tudományában alakult ki, és amelyet később a többi természettudománnyal foglalkozó tudomány átvett. Azt az attitűdöt kell a diákokban kialakítani, hogy a természet megismerhető, működése a természeti törvények segítségével leírható.

Világunk megismerésének vannak módszerei, szabályai, algoritmusai. Egyre több jelenséget tudunk megmagyarázni úgy, hogy alapvetőbb jelenségekre vezetjük azokat vissza. Ennek elengedhetetlen feltétele az, hogy különböző fogalmakat konstruáljunk meg, melyekkel jellemezni tudjuk az adott dolgot, jelenséget. Ezek minél nagyobb részéhez számértékeket is rendelünk az összehasonlíthatóság miatt.

7–8. évfolyam

A fizika tantárgy oktatására az általános iskola 3–4. osztályában tanult környezetismeret, illetve az 5–6. osztályban tanult természettudomány oktatását követően kerül sor. A fizika oktatható önálló tantárgyként is a 7–8. osztályban, illetve az ebben a nevelési szakaszban folytatódó természettudomány tantárgy moduljaként.

A kerettanterv témakörei, a megtanítandó ismeretek és fejlesztési feladatok egyfelől lehetővé teszik a Nat által az adott nevelési szakaszra előírt tanulási eredmények megvalósulását, másrészt a fizika oktatására vonatkozó általános alapelvek érvényesülését. Ennek megfelelően a témák szorosan kapcsolódnak a hétköznapi problémákhoz, természeti jelenségekhez és technikai alkalmazásokhoz. A kerettanterv alkalmazásával tervezett oktatási, tanulási folyamat mélyíti a szükséges szakmai ismereteket, támogatja a tudásalkalmazást, összekapcsolja a tantárgyon belüli és a tantárgyak közötti releváns információkat és szervesen épít a jelenség és tevékenység alapú tudásszervezés alapelveire. Ezeknek a céloknak a megvalósulását szolgálják a fizika tudományával, annak munkamódszerével valamit a globális környezeti problémákkal foglalkozó témakörök.

Az internethasználattal és prezentációk készítésével kapcsolatos tanulási eredmények megvalósulása megfelelő óraszervezéssel, a digitális technológia tanári irányítás melletti önálló használatával biztosítható. Ezeket az alábbiakban soroljuk fel:

- A tanuló fizikai szövegben, videóban el tudja különíteni a számára világos és nem érthető, további magyarázatra szoruló részeket;
- az internet segítségével adatokat gyűjt a legfontosabb fizikai jelenségekről;
- tanári útmutatás felhasználásával magabiztosan használ magyar nyelvű mobiltelefonos/táblagépes applikációkat fizikai tárgyú információk keresésére;
- ismer megbízható fizikai tárgyú magyar nyelvű internetes forrásokat;
- egyszerű számítógépes prezentációkat készít egy adott témakör bemutatására;
- projektfeladatok megoldása során önállóan, illetve a csoporttagokkal közösen különböző prezentációkat hoz létre a tapasztalatok és eredmények bemutatására;
- értelmezi a sportolást segítő kisalkalmazások által mért fizikai adatokat. Méréseket végez a mobiltelefon szenzorainak segítségével.

A tananyag kijelöli a témaköröket és iránymutató a lehetséges sorrendre nézve, de a feldolgozás nagyon sokféle lehet. Részben azért is, mert a tananyag csak a mindenki számára kötelező minimumot adja meg, de elsősorban azért, mert a tanítás során - ebben az életkori szakaszban különösen - alkalmazkodnia kell a tanulócsoport egyedi sajátosságaihoz, az oktató-nevelőmunka helyi céljaihoz és körülményeihez. Lényegében bármelyik téma lehetőséget nyújt az elmélyülésre, izgalmas részkérdéseket bonthatunk ki a gyerekek együttműködése révén megvalósuló projektek során vagy a világhálón található információk felhasználásával. A tanulás sikerességének kritériuma lehet az értelmes és motiváló közös munka, olyan csoportmunka, melyben mindenki megtalálhatja a saját szerepét, s ezáltal sikerélményhez, pozitív természettudományos

attitűdhöz juthat.

A tanulók értékelésének módszerei ennek megfelelően nem korlátozódnak a hagyományos definíciók, törvények kimondásán és számítási feladatok elvégzésén alapuló számonkérésre. Az értékelés során megjelenhet a prezentációra alapuló szóbeli felelet, a teszt, az esszé, az önálló munka, az aktív tanulás közbeni tevékenység, illetve a csoportmunka csoportos értékelése is. A cél az, hogy a tanulók képesek legyenek megérteni a megismert jelenségek lényegét, az alapvető technikai eszközök működésének elvét, az időszerű társadalmi-gazdasági kérdések, problémák jelentőségét, s a fizika hozzájárulását a megoldási törekvésekhez.

A témakörök áttekintő táblázatában a témakör neve után zárójelbe tett számok azt jelölik, hogy a témakör a Nat-ban felsorolt melyik fő témakörökhöz tartozik.

A 7–8. évfolyamon a fizika tantárgy alapóraszáma: 102 óra.

A Nemzeti alaptanterv fő témakörei

A javasolt kontextusalapú tananyag-felépítés nagyfokú rugalmasságot tesz lehetővé. Így a fizikai ismeretek feldolgozása mind diszciplináris, mind integrált oktatás formájában megvalósítható.

1. Fizikai jelenségek megfigyelése, egyszerű értelmezése
2. Mozgások a környezetünkben, a közlekedés
3. A levegő, a víz, a szilárd anyagok
4. Fontosabb mechanikai, hőtani, elektromos és optikai eszközeink működésének alapjai, fűtés és világítás a háztartásban
5. Az energia megjelenési formái, megmaradása, energiatermelés és felhasználás
6. A Föld, a Naprendszer és a Világegyetem, a Föld jövője, megóvása

Kapcsolódás a Nat témaköreihez

Témakör neve	**Javasolt óraszám**
Bevezetés a fizikába (1)	8
Az energia (5)	8
Mozgás közlekedés és sportolás közben (2)	10
Lendület és egyensúly (2, 4)	10
Víz, levegő és szilárd anyagok a háztartásban és a környezetünkben (3, 4)	14
Elektromosság a háztartásban (4)	14

Világítás, fény, optikai eszközök (4)	12
Hullámok (3, 4)	10
Környezetünk globális problémái (6)	6
Égi jelenségek megfigyelése és magyarázata (6)	10
Összes óraszám:	102

7. OSZTÁLY

Témakör neve	**Javasolt óraszám**
Bevezetés a fizikába (1)	7
Az energia (5)	6
Mozgás közlekedés és sportolás közben (2)	9
Lendület és egyensúly (2, 4)	9
Víz, levegő és szilárd anyagok a háztartásban és a környezetünkben (3, 4)	1
Elektromosság a háztartásban (4)	1
Környezetünk globális problémái (6)	1
Összes óraszám:	34

8. OSZTÁLY

Témakör neve	**Javasolt óraszám**
Bevezetés a fizikába (1) ismétlés	1
Az energia (5) ismétlés	2
Mozgás közlekedés és sportolás közben (2) ismétlés	1
Lendület és egyensúly (2, 4) ismétlés	1
Víz, levegő és szilárd anyagok a háztartásban és a környezetünkben (3, 4)	13
Elektromosság a háztartásban (4)	13
Világítás, fény, optikai eszközök (4)	12
Hullámok (3, 4)	10
Környezetünk globális problémái (6)	5
Égi jelenségek megfigyelése és magyarázata (6)	10

Összes óraszám:	68
Kiegészítés szabadon felhasználható – heti 2 óra fizikához 8. osztályban	+4
Összes óraszám:	72

TÉMAKÖR: Bevezetés a fizikába

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- jó becsléseket tud adni egyszerű számítás, következtetés segítségével;
- értelmezi a sportolást segítő kisalkalmazások által mért fizikai adatokat. Méréseket végez a mobiltelefon szenzorainak segítségével;
- értelmezni tud egy jelenséget, megfigyelést valamilyen korábban megismert vagy saját maga által alkotott egyszerű elképzelés segítségével.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeléseket és kísérleteket végez a környezetében, az abból származó tapasztalatokat rögzíti;
- felismeri a tudomány által vizsgálható jelenségeket, azonosítani tudja a tudományos érvelést, kritikusan vizsgálja egy elképzelés tudományos megalapozottságát;
- hétköznapi eszközökkel méréseket végez, rögzíti a mérések eredményeit, leírja a méréssorozatokban megfigyelhető tendenciákat, ennek során helyesen használja a közismert mértékegységeket;
- ismeri a fizika fontosabb szakterületeit;
- tájékozott a fizika néhány új eredményével kapcsolatban.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A fizika tudománya által vizsgálható jelenségek felismerése, a tudományos megismerés ismérvei
- A testek mérhető tulajdonságai: a hosszúság, térfogat, tömeg jele, mértékegységei és mérőeszközei, a mértékegységek átváltása
- Az alapvető fizikai mennyiségek jellemző értékeinek tapasztalati becslése
- Az eltelt idő és a hőmérséklet jele, mértékegységei. A Celsius-skála
- A távolság, a térfogat, az eltelt idő, a tömeg, a hőmérséklet közvetlen mérése a rendelkezésre állóeszközökkel (beleértve a mobiltelefon óráját vagy a digitális konyhai mérleget, más konyhai mérőeszközt)
- A mérés pontosságának becslése ismételt mérések, illetve az eszköz jellemző adatainak ismeretében. A mérési eredmények összehasonlítása
- Azonos anyagból készült különböző tömegű testek tömegének és térfogatának kapcsolata. Az anyagra jellemző sűrűség megállapítása
- Sűrűségadatok használata a tömeg vagy térfogat kiszámolására
- A fizika szakterületei, néhány újabb eredmény egyszerű bemutatása, egy állítás tudományos megalapozottságának kritikus vizsgálata

Fogalmak

mérés, hosszúság, térfogat, tömeg, sűrűség, idő, hőmérséklet, a mérés pontossága, a mért adatok átlaga, becslés, tudományos eredmény

Javasolt tevékenységek

- Adott idejű folyamatok létrehozása (pl. 1 perc alatt leguruló golyó)
- Szilárd, folyékony és légnemű anyagok térfogatának értelmezése, mérése
- Az emberi test méreteihez kötött távolságok vizsgálata
- Időtartam becslése (pl. 1 perc elteltének becslése számolással)

- Távolságok mérése digitális térképeken
- Külső hőmérséklet vizsgálata egy adott időszakban, az eredmények ábrázolása, átlagérték kiszámítása
- A Föld éghajlatának globális változásával kapcsolatos hőmérsékleti adatsorok elemzése
- Szilárd és folyékony anyagok sűrűségének összehasonlítása, illetve becslése csoportos kísérletezés során
- Bemutató készítése a fizika egyik nevezetes felismeréséről. Milyen előzményei voltak, milyen bizonyítékok támasztják alá, milyen viták kísérték a felismerés megfogalmazását?

TÉMAKÖR: Az energia

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tudja azonosítani a széles körben használt technológiák környezetkárosító hatásait, és fizikai ismeretei alapján javaslatot tesz a károsító hatások csökkentésének módjára;
- tudatában van az emberi tevékenység természetre gyakorolt lehetséges negatív hatásainak és az ezek elkerülésére használható fizikai eszközöknek és eljárásoknak (pl. porszűrés, szennyezők távolról való érzékelése alapján elrendelt forgalomkorlátozás).

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tisztában van azzal, hogy az energiának ára van, gyakorlati példákon keresztül ismerteti az energiatakarékosság fontosságát, ismeri az energiatermelés környezeti hatásait, az energiabiztonság fogalmát;
- ismeri a jövő tervezett energiaforrásaira vonatkozó legfontosabb elképzeléseket;
- előidéz egyszerű energiaátalakulással járó folyamatokat (melegítés, szabadesés), megnevezi az abban szereplő energiákat;
- ismeri a zöldenergia és fosszilis energia fogalmát, az erőművek energiaátalakításban betöltött szerepét, az energiafelhasználás módjait és a háztartásokra jellemző fogyasztási adatokat;
- átlátja a táplálékok energiatartalmának szerepét a szervezet energiaháztartásában és az ideális testsúly megtartásában;
- kvalitatív ismeretekkel rendelkezik az energia szerepéről, az energiaforrásokról, az energiaátalakulásokról.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A teljesítmény használata az energiafogyasztás meghatározására
- A lakásban található legnagyobb fogyasztók kiválasztása, jellemző adataik (teljesítmény, energiafogyasztás) áttekintése
- A háztartásban használt energiahordozók megismerése: elektromos áram, földgáz, szén, fa
- Az energiahordozók jellemzése, csoportosítása: fosszilis energia, zöldenergia
- Az energia árának becslése néhány fűtési-melegítési módszer (például gázkonvektor, elektromos vízmelegítő) esetében a háztartás számláinak segítségével
- A rugalmas energia mozgási energiává alakulásának (rugós eszközzel kilőtt golyó), a helyzeti energia mozgási energiává alakulásának (zuhanó test) megfigyelése. A mozgási energia belső energiává alakulásának (összedörzsölt tenyér) megfigyelése
- Az erőművekben bekövetkező energiaátalakulások vizsgálata, az energia megmaradása
- A szélerőmű, napelemek, napkollektor működésének értelmezése
- Néhány energiatakarékossági lehetőség gyakorlatban való közvetlen megfigyelése, működési elve: termosztátos fűtőeszköz, hőszigetelés
- A táplálkozási problémák fizikai hátterének megismerése: az energiafogyasztás és bevitel egyensúlyának vizsgálata az élelmiszerek energiatartalmát megadó adatok segítségével

Fogalmak

energiafogyasztás, teljesítmény, energiahordozók, zöldenergia, fosszilis energia,

energiabiztonság, energiatakarékosság, energiamegmaradás, rugalmas energia, helyzeti energia, mozgási energia, belső energia

Javasolt tevékenységek

- Az emberiség energiafogyasztásának és a rendelkezésre álló energiaforrások mennyiségének áttekintése, az energiabiztonság fogalma
- A jövő lehetséges energiaforrásaival kapcsolatos ismeretek gyűjtése, bemutatása
- A háztartásban használatos izzók gazdaságosságának összehasonlítása
- Az emberi szervezet energiafelhasználásának elemzése
- Az energiatakarékosság lehetséges módszereinek vizsgálata a közvetlen környezetben
- A diák egy átlagos napjának végiggondolása energiafogyasztás szempontjából. Milyen energiahordozókat használt, milyen energiaszükségletet elégített ki, a felhasznált energiamennyiség becslése

TÉMAKÖR: Mozgás közlekedés és sportolás közben

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a saját maga által használt eszközök (például közlekedési eszközök, elektromos háztartási eszközök, szerszámok) működési elvének lényegét;
- felismeri a fizikai kutatás által megalapozott technikai fejlődés egyes fejezeteinek a társadalomra, illetve a történelemre gyakorolt hatását, meg tudja fogalmazni a természettudomány fejlődésével kapcsolatos alapvető etikai kérdéseket;
- tisztában van az önvezérelt járművek működésének elvével, illetve néhány járműbiztonsági rendszer működésének fizikai hátterével.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfelelően tudja összekapcsolni a hely- és időadatokat. Különbséget tesz az út és elmozdulás fogalma között. Ismeri, és ki tudja számítani az átlagsebességet, a mértékegységeket megfelelően használja. Tudja, hogy lehetnek egyenletes és nem egyenletes mozgások. Ismeri a testek sebességének nagyságrendjét;
- meghatározza az egyenes vonalú egyenletes mozgást végző test sebességét, a megtett utat, az út megtételéhez szükséges időt;
- tisztában van a mozgások kialakulásának okával, ismeri az erő szerepét egy mozgó test megállításában, elindításában, valamilyen külső hatás kompenzálásában;
- megismeri jelentős fizikusok életének és tevékenységének legfontosabb részleteit, azok társadalmi összefüggéseit (pl. Isaac Newton, Arkhimédész, Galileo Galilei, Jedlik Ányos).

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A hely megadása, a környezetben tapasztalható mozgások megfigyelése, csoportosítása a pálya és a helyváltozatás gyorsasága alapján
- A sebesség nagysága, iránya, mértékegysége
- A közel állandó sebességű mozgások (mozgólépcső, autó, korcsolya) megfigyelése, kialakulásuk körülményei, Newton első törvénye
- A megtett út, az utazásból hátralévő idő kiszámolása a sebesség nagyságának segítségével
- Az elejtett test mozgásának vizsgálata. A nehézségi erő és a nehézségi gyorsulás. Newton 2. törvénye
- A gyorsuló és kanyarodó autó sebesség változását okozó külső hatás (súrlódás, súrlódási erő) azonosítása
- A sebességváltozást okozó erő nagyságának és a tömeg szerepének megfigyelése fékezés során
- Az önvezérelt autó működési elve
- A légzsák és a biztonsági öv működésének fizikai magyarázata

Fogalmak

hely, pálya, elmozdulás, út, átlagsebesség, kölcsönhatás, gyorsulás, nehézségi gyorsulás, erő, Newton első

és második törvénye

Javasolt tevékenységek

- Anyaggyűjtés és beszélgetés Newton vagy Galilei életéről, sokoldalú kutatásairól
- Sebességrekordok gyűjtése, vizsgálata
- Közlekedéstervezés pl. valamilyen applikáció segítségével, az átlagsebességek vizsgálata
- Sebesség mérésére szolgáló eljárás kidolgozása
- Mozgás elemzése valamilyen telefonos applikáció segítségével

TÉMAKÖR: Lendület és egyensúly

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a saját maga által használt eszközök (például közlekedési eszközök, elektromos háztartási eszközök, szerszámok) működési elvének lényegét;
- felismeri a fizikai kutatás által megalapozott technikai fejlődés egyes fejezeteinek a társadalomra, illetve a történelemre gyakorolt hatását, meg tudja fogalmazni a természettudomány fejlődésével kapcsolatos alapvető etikai kérdéseket;
- megismeri jelentős fizikusok életének és tevékenységének legfontosabb részleteit, azok társadalmi összefüggéseit (pl. Isaac Newton, Arkhimédész, Galileo Galilei, Jedlik Ányos).

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- egyszerű eszközökkel létrehoz periodikus mozgásokat, méri a periódusidőt, fizikai kísérleteket végez azzal kapcsolatban, hogy mitől függ a periódusidő;
- tisztában van a mozgások kialakulásának okával, ismeri az erő szerepét egy mozgó test megállításában, elindításában, valamilyen külső hatás kompenzálásában;
- tisztában van a rugalmasság és rugalmatlanság fogalmával, az erő és az általa okozott deformáció közötti kapcsolat jellegével. Be tudja mutatni az anyag belső szerkezetére vonatkozó legegyszerűbb modelleket, kvalitatív jellemzőket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A lendület kiszámítása, a lendület megmaradásának vizsgálata néhány hétköznapi helyzetben
- A rakéta mozgásának kísérleti vizsgálata (léggömb-rakéta), fizikai magyarázata. Newton harmadik törvénye
- Körmozgások és lengések (például a hinta lengései) megfigyelése, a periódusidő mérése. A periódusidőt befolyásoló tényezők azonosítása.
- A környezetünkben megfigyelhető nyugvó testek egyensúlyának vizsgálata. Annak magyarázata, hogy miért nem esik le, miért nem fordul el a test
- Rugalmas és rugalmatlan alakváltozások megfigyelése, a kétféle viselkedés összehasonlítása
- Szemléletes kép kialakítása a szilárd anyagok belső szerkezetéről

Fogalmak

lendület, a lendület megmaradása, periódusidő, fordulatszám, egyensúly, amplitúdó rezgésszám, rugalmas alakváltozás, Newton harmadik törvénye

Javasolt tevékenységek

- Egyszerű ütközések kísérleti vizsgálata a lendületmegmaradás szemléltetésére
- Egyes háztartási eszközök, mint egyszerű gépek erőátvitelének vizsgálata
- A Föld mozgási periódusainak vizsgálata az időszámítás szempontjából
- Anyaggyűjtés és beszélgetés: Arkhimédész és gépei
- Néhány gép (például: emelők, gőzgép, elektromos motor, benzinmotor) működésének megfigyelése, gazdaságot, társadalmat megváltoztató hatásának bemutatása
- A szilárd anyagok belső szerkezetét ábrázoló rajz vagy demonstrációs eszköz készítése

TÉMAKÖR: Víz és levegő a háztartásban és a környezetünkben

JAVASOLT ÓRASZÁM: 14 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a környezetében előforduló legfontosabb természeti jelenségek (például időjárási jelenségek, fényviszonyok változásai, égi jelenségek) fizikai magyarázatát;
- ismeri a saját maga által használt eszközök (például közlekedési eszközök, elektromos háztartási eszközök, szerszámok) működési elvének lényegét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- jellemzi az anyag egyes halmazállapotait, annak sajátságait, ismeri a halmazállapot-változások jellemzőit, a halmazállapot-változások és a hőmérséklet alakulásának kapcsolatát;
- tudja magyarázni a folyadékokban való úszás, lebegés és elmerülés jelenségét, az erre vonatkozó sűrűségfeltételt;
- tudja, miben nyilvánulnak meg a kapilláris jelenségek, ismer ezekre példákat a gyakorlatból (pl. növények tápanyagfelvétele a talajból);
- kísérletezés közben, illetve a háztartásban megfigyeli a folyadékok és szilárd anyagok melegítésének folyamatát, és szemléletes képet alkot a melegedést kísérő változásokról, a melegedési folyamatot befolyásoló tényezőkről.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A jég olvadásának és a víz fagyásának kísérleti vizsgálata, a hőmérséklet időbeli változásának megfigyelése. Az olvadáspont
- A környezetben lezajló termikus kölcsönhatások felismerése, összegyűjtése
- A leves, a tea melegítésének megfigyelése. A melegítés gyorsaságát meghatározó fizikai körülmények kísérleti vizsgálata, egyszerű magyarázata
- A víz forrásának kísérleti megfigyelése, a hőmérséklet mérése: forráspont, vízgőz
- A halmazállapotok és halmazállapot-változások értelmezése az anyagot alkotó részecskék (apró golyók) egyszerű modelljének felhasználásával
- A téli fagy romboló erejének fizikai magyarázata, a fagyás megfigyelése jégkocka készítés során
- A víz tapasztalati tulajdonságainak kísérleti vizsgálata és értelmezése: összenyomhatatlanság, sűrűség, folyékonyság
- A nyomás jele, mértékegysége. Alkalmazása a felületre ható erő kiszámolására
- A hidrosztatikai nyomás kísérleti vizsgálata, a mélységtől való függés és az iránytól való függetlenség felismerése. A hidrosztatikai nyomás kiszámolása
- Az acélból készült hajók úszásának fizikai magyarázata, a sűrűségfeltétellel és Arkhimédész-törvényének segítségével
- Kapilláris jelenségek megfigyelése a háztartásban (felmosás, szivacs)
- Szilárd anyagok melegítésének kísérleti megfigyelése, a tapasztalt hőtágulás, hővezetés kvalitatív fizikai magyarázata
- A levegő fizikai tulajdonságai: nyomás, hőmérséklet, páratartalom
- A szél, az eső, a harmat, a dér, a hó, a jégeső és a felhők kialakulásának egyszerű fizikai magyarázata

Fogalmak

légnemű, folyékony, szilárd, fagyás, olvadás, párolgás, lecsapódás, forrás; kapilláris csövek, nyomás, hidrosztatikai nyomás, felhajtóerő, úszás, lebegés, sűrűségfeltétel, termikus kölcsönhatás, melegítés, felvett és leadott hő, nyomáskülönbség

Javasolt tevékenységek

- Hőmérő készítése
- A nyomás időjárástól és magasságtól való függésének kísérleti vizsgálata

- A páratartalom változásának kísérleti vizsgálata egyszerű mérőeszközzel, a páratartalom hatása a lakókörnyezetre, az emberi szervezetre
- Úszó sűrűségmérő működésének vizsgálata, értelmezése
- Cartesius-búvár készítése
- A kapilláris jelenségek szerepe a természetben, anyaggyűjtés
- Az álló, ülő, fekvő ember által a talajra kifejtett nyomás becslése
- Beszélgetés az alábbi kérdésekről: Hogyan érzékeljük a levegő nyomását, miért pattog a fülünk, ha gyorsan emelkedünk vagy süllyedünk?

TÉMAKÖR: Elektromosság a háztartásban

JAVASOLT ÓRASZÁM: 14 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a legfontosabb saját maga által használt eszközök (például közlekedési eszközök, elektromos háztartási eszközök, szerszámok) működésének fizikai lényegét;
- ismeri a villamos energia felhasználását a háztartásban, az energiatakarékosság módozatait, az érintésvédelmi és biztonsági rendszereket és szabályokat;
- felismeri a fizikai kutatás által megalapozott technikai fejlődés egyes fejezeteinek a társadalomra, illetve a történelemre gyakorolt hatását, meg tudja fogalmazni a természettudomány fejlődésével kapcsolatos alapvető etikai kérdéseket;
- megismeri jelentős fizikusok életének és tevékenységének legfontosabb részleteit, azok társadalmi összefüggéseit (pl. Isaac Newton, Arkhimédész, Galileo Galilei, Jedlik Ányos).

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri az elektromos állapot fogalmát, kialakulását, és megmagyarázza azt az anyagban lévő töltött részecskék és a közöttük fellépő erőhatások segítségével;
- szemléletes képe van az elektromos áramról, ismeri az elektromos vezetők és szigetelők fogalmát;
- használja a feszültség, áramerősség, ellenállás mennyiségeket egyszerű áramkörök jellemzésére;
- tudja, hogy a Földnek mágneses tere van, ismeri ennek legegyszerűbb dipól közelítését. Ismeri az állandó mágnes sajátságait, az iránytűt.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az elektromos állapot kialakulásának megfigyelése kísérletezés közben, magyarázata a töltött részecskék és atomról alkotott egyszerű elképzelés (elektron, proton, atommag) segítségével
- A villámok kialakulásának fizikai magyarázata
- Szemléletes kép alkotása az elektromos – egyen és váltakozó – áramról. Egyen és váltakozó-áramú eszközök azonosítása a környezetünkben
- A feszültség és áramerősség jele, mértékegysége, feltüntetése az elektromos eszközökön
- Az áramerősség várható értékének meghatározása az ellenállás ismeretében. A technikai alkalmazásokban gyakori szigetelő és vezető anyagok ellenállásának mérése
- Az egyszerű áramkör részei: áramforrás, kapcsoló, fogyasztók, vezeték
- Elemek és akkumulátorok jellemző adatainak összehasonlítása
- Az emberre veszélyes feszültség és áramerősség értékek. Az áramütés hatása
- A Joule-hő meghatározása. A vasaló, a hajszárító, a vízmelegítő működési elve: a fűtőszál kialakítása és szerepe
- Áramütés-veszélyes helyzetek a lakásban: A rövidzár, a biztosíték és a földelés szerepe az elektromos eszközök biztonságos használata során
- Az iránytű használatának fizikai alapja
- Jedlik Ányos munkássága és az elektromos motor. A transzformátor működésének megfigyelése

Fogalmak

atom, elektromos állapot, elektromos áram, feszültség, áramerősség, ellenállás, Ohm törvénye, áramforrás, fogyasztó, Joule-hő, áramütés, elektromos energia, teljesítmény, dipólus, transzformátor

Javasolt tevékenységek

- A dörzselektromos jelenség kísérleti vizsgálata például léggömbök felhasználásával
- Háztartási eszközök elektromos tulajdonságainak vizsgálata
- Az elektromos biztosíték szerepe és működése a háztartásban
- Elemek és akkumulátorok környezeti hatásának elemzése
- Adatok gyűjtése a Föld mágneses teréről
- LED-et tartalmazó egyszerű áramkör készítése, az áramkörbe illesztett változó ellenállású elem (változó hosszúságú grafitbél, termiszor, fotoellenállás, potenciométer) hatásának megfigyelése, lehetőség szerint a feszültség és áramerősség mérése az áramkörben.

TÉMAKÖR: Világítás, fény, optikai eszközök

JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a saját maga által használt eszközök (például közlekedési eszközök, elektromos háztartási eszközök, szerszámok) működési elvének lényegét;
- felismeri a fizikai kutatás által megalapozott technikai fejlődés egyes fejezeteinek a társadalomra, illetve a történelemre gyakorolt hatását, meg tudja fogalmazni a természettudomány fejlődésével kapcsolatos alapvető etikai kérdéseket;
- gyakorlati példákon keresztül ismeri a fény és anyag legelemibb kölcsönhatásait (fénytörés, fényvisszaverődés, elnyelés, sugárzás), az árnyékjelenségeket, mint a fény egyenes vonalú terjedésének következményeit, a fehér fény felbonthatóságát.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri az aktuálisan használt elektromos fényforrásokat, azok fogyasztását és fényerejét meghatározó mennyiségeket, a háztartásban gyakran használt áramforrásokat;
- ismeri a látás folyamatát, a szem hibáit és a szemüveg szerepét ezek kijavításában, a szem megerőltetésének (például számítógép) következményeit;
- ismeri néhány gyakran használt optikai eszköz részeit, átlátja működési elvüket;
- tisztában van a fény egyenes vonalú terjedésével, szabályos visszaverődésének törvényével, erre hétköznapi példákat hoz.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A fény egyenes vonalú terjedésének megfigyelése, kísérleti vizsgálata, demonstrálása párhuzamos nyaláb vagy kis teljesítményű (az egészségre veszélytelen) lézer segítségével
- A síktükörben látható tükörkép kialakulásának magyarázata a fény szabályos visszaverődésével, a fénysugár útjának megrajzolásával
- A háztartásban használt fényforrások és azok tulajdonságainak (a fény színe, a fényerősség, a kibocsátott fény térbeli eloszlása, az energiahatékonyság, ár, élettartam) megismerése, a működésükhöz szükséges áramforrás kiválasztása
- A fénytörés jelenségének megfigyelése
- A gyűjtőlencse optikai tulajdonságainak kísérleti vizsgálata. A nagyító képalkotásának fizikai magyarázata
- A látás folyamatának fizikai magyarázata. Jellegzetes lencsehibák: rövidlátás, távollátás, ezek korrekciója szemüveggel, kontaktlencsével, lézeres beavatkozással. A szem egészségvédelme
- Megfigyelések nagyítóval vagy mikroszkóppal illetve távcsővel vagy látcsővel
- A távcső és mikroszkóp részeinek vizsgálata, működésének fizikai magyarázata

Fogalmak

fényforrás, szabályos visszaverődés, tükör, fénytörés, gyűjtő és szórólencse, fókusztávolság, fókuszpont

Javasolt tevékenységek

- A környezetben található fényforrások megfigyelése, néhány fényforrás (kerékpáros lámpák) szétszerelése, az alkatrészek szerepének megvizsgálása
- A környezetben létrejövő árnyékok megfigyelése, fényképezése, kialakulásának magyarázata a fény egyenes vonalú terjedésével
- A Hold árnyéka a Földön: a napfogyatkozás, a Föld árnyéka a Holdon: holdfogyatkozás
- Optikai illúziók vizsgálata
- A különböző élőlények látórendszere, látástartománya: anyaggyűjtés, projektmunka
- Camera obscura készítése
- Az iskola világítási rendszerének megismerése közvetlen megfigyelés segítségével. Hány darab és milyen világítótest van használatban, mennyi ideig működnek, milyen rendszerességgel, mennyit fizet az iskola ezért az energiáért?

TÉMAKÖR: Hullámok

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tudja azonosítani a széles körben használt technológiák környezetkárosító hatásait, és fizikai ismeretei alapján javaslatot tesz a károsító hatások csökkentésének módjára;
- gyakorlati példákon keresztül ismeri a fény és anyag legelemibb kölcsönhatásait (fénytörés, fényvisszaverődés, elnyelés, sugárzás), az árnyékjelenségeket, mint a fény egyenes vonalú terjedésének következményeit, a fehér fény felbonthatóságát;
- érti a színek kialakulásának elemi fizikai hátterét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- érti a hullámmozgás lényegét és a jellemző legfontosabb mennyiségeket: frekvencia, amplitúdó, hullámhossz, terjedési sebesség;
- megfigyeli az elterjedt hangszereket használat közben, felismeri azok működési elvét;
- ismeri a hallás folyamatát, a levegő hullámzásának szerepét a hang továbbításában. Meg tudja nevezni a halláskárosodáshoz vezető főbb tényezőket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Rugalmas kötélen, rugón kialakított állóhullámok megfigyelése, jellemzése
- A vízhullámok kísérleti vizsgálata, a mozgás leírása
- A haladó hullámok kialakulásának elvi magyarázata. Az amplitúdó, a frekvencia, a hullámhossz
- A levegőben terjedő lökéshullám megfigyelése egyszerű kísérleti eszközökkel. A terjedési sebesség becslése
- A hang tulajdonságainak (hangmagasság, hangerő) fizikai magyarázata
- Egyes hangszerek hangképzésének elve, a hangszerek megfigyelése működés közben
- A hallás mechanizmusának fizikai lényege, a hallást károsító tényezők ismerete
- A fény hullámtermészetének ismerete
- A színek észlelésének magyarázata, a kiegészítő színek

- Kísérleti vizsgálata és magyarázata annak, miért függ a tárgyak színe a megvilágító fény színétől
- A felhők, az ég, a növényzet, a tenger, a folyók színének egyszerű magyarázata

Fogalmak

állóhullám, hullámhossz, frekvencia, hullám terjedési sebessége, hangmagasság, hangerő, szivárvány színei, kiegészítő színek

Javasolt tevékenységek

- A cunami jelenségének megismerése, magyarázata
- Hangok keltése, elemzése egyszerű esetekben pl. audacity programmal
- Szivárvány létrehozása, megfigyelése a természetben
- Fényfestés, játékok, kísérletek színekkel
- Színek kikeverése festékekkel

TÉMAKÖR: Környezetünk globális problémái

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tudja azonosítani a széles körben használt technológiák környezetkárosító hatásait, és fizikai ismeretei alapján javaslatot tesz a károsító hatások csökkentésének módjára;
- ismeri az éghajlatváltozás problémájának összetevőit, lehetséges okait. Tisztában van a hagyományos ipari nyersanyagok földi készleteinek végességével és e tény lehetséges következményeivel.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- környezetében zajszintméréseket végez számítógépes mérőeszközzel, értelmezi a kapott eredményt;
- ismeri az ózonpajzs elvékonyodásának és az ultraibolya sugárzás erősödésének tényét és lehetséges okait.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az ózonpajzs elvékonyodásának hatása, a Földet ért ultraibolya sugárzás erősödése, az ózonpajzs védelmében hozott intézkedések
- Az éghajlatváltozás okai és következményei. Az éghajlat változására utaló fizikai mennyiségek értékeinek vizsgálata
- A tengerszint emelkedésének fizikai okai
- A tüzelőanyagok elégetésének szerepe az üvegházhatás kialakulásában
- Az emberi tevékenység természetre gyakorolt hatása: az ökológiai lábnyom
- A fényszennyezés megfigyelése
- A zajszennyezés fogalma

- Innovatív technológiák a környezet és az ember védelmében: porszűrők működési elve, hangszigetelés, energiatakarékos eszközök használata, a levegőben található szennyezők távolról történő mérése alapján elrendelt forgalomkorlátozás

Fogalmak

éghajlatváltozás, üvegházhatás, ökológiai lábnyom, környezettudatosság, fényszennyezés, zajszennyezés

Javasolt tevékenységek

- Sötét és világos felületek fényelnyelési tulajdonságainak kísérleti vizsgálata (természeti megfigyelése)
- A globális éghajlatváltozás bizonyítékainak gyűjtése, vizsgálata, a lehetséges következmények elemzése, az emberi cselekvés lehetőségeinek megvitatása, a tudomány szerepének mérlegelése
- A zajszint mérése mobiltelefonnal vagy más alkalmas eszközzel
- Saját ökológiai lábnyom csökkentését eredményező tevékenységek tervezése
- Üvegházhatás megfigyelése, értelmezése (pl. üvegház, napon álló autó)

TÉMAKÖR: Égi jelenségek megfigyelése és magyarázata

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- felismeri a fizikai kutatás által megalapozott technikai fejlődés egyes fejezeteinek a társadalomra, illetve a történelemre gyakorolt hatását, meg tudja fogalmazni a természettudomány fejlődésével kapcsolatos alapvető etikai kérdéseket;
- ismeri a környezetében előforduló legfontosabb természeti jelenségek (például időjárási jelenségek, fényviszonyok változásai, égi jelenségek) fizikai magyarázatát;
- megismeri jelentős fizikusok életének és tevékenységének legfontosabb részleteit, azok társadalmi összefüggéseit (pl. Isaac Newton, Arkhimédész, Galileo Galilei, Jedlik Ányos).

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- érti a nappalok és éjszakák változásának fizikai okát, megfigyelésekkel feltárja a holdfázisok változásának fizikai hátterét. Látja a Nap szerepét a Naprendszerben mint gravitációs centrum és mint energiaforrás;
- ismeri a csillagok fogalmát, számuk és méretük nagyságrendjét. Ismeri a világűr fogalmát, a csillagászati időegységeket (nap, hónap, év) és azok kapcsolatát a Föld és Hold forgásával és keringésével;
- ismeri a csillagképek, a Sarkcsillag, valamint a Nap égi helyzetének szerepét a tájékozódásban;
- tisztában van a galaxisok mibenlétével, számuk és méretük nagyságrendjével. Ismeri a Naprendszer bolygóinak fontosabb fizikai jellemzőit;
- tisztában van az űrkutatás aktuális céljaival, legérdekesebb eredményeivel.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A Nap fizikai jellemzői. A Nap energiájának forrása
- A Föld Nap körüli mozgásának, a Hold Föld körüli mozgásának fizikai jellemzői
- Anyaggyűjtés arról, hogyan változtatták meg Kopernikusz és Kepler felismerései a korábbi világképet
- A Nap járásának megfigyelése egy bot árnyékának segítségével, az égtájak meghatározása
- A Hold megfigyelése, felszíni formáinak magyarázata: meteorok
- Anyaggyűjtés arról, hogyan figyelte meg Galilei a Holdat és hogyan értelmezték a látottakat
- A Hold fázisainak megfigyelése, fizikai magyarázata a Nap, Föld, Hold helyzete alapján
- Föld típusú bolygók és óriásbolygók, a bolygók jellegzetességeinek egyszerű fizikai magyarázata
- A csillagok sajátosságai, megkülönböztetésük a bolygóktól, látszólagos mozgásuk fizikai értelmezése, a legfontosabb csillagképek megfigyelése
- Ismerkedés az égbolt egyéb égi objektumaival: a Tejútrendszer, galaxisok, fekete lyukak. Az objektumok legfontosabb fizikai jellemzőinek feltérképezése.
- Az űrkutatás aktuális céljai, legfontosabb irányai: az űrszondák, a nemzetközi űrállomás, az űrtávcsövek, a műholdak tevékenységének bemutatása
- A világűr kutatásának kérdései: élet a Világegyetemben, a Világegyetem keletkezése és fejlődése

Fogalmak

napközéppontú világkép, földtípusú bolygó, óriásbolygó, holdfázis, fogyatkozások, csillag, galaxis, fekete lyuk, fényév

Javasolt tevékenységek

- A Hold megfigyelése szabad szemmel és távcsővel
- Az aktuális csillagászati hírek elemzése
- Beszélgetés a világűr méreteiről s az értelmes élet lehetőségeiről a világűrben
- Beszélgetés a fény véges sebességéről, s a csillagos ég ebből következő látványáról
- Útikalauz űrturistáknak: a Naprendszer égitestjeinek érdekességei az odalátogató szempontjából
- Olyan jelenségek és megfigyelések összegyűjtése, amik azt támasztják alá, hogy a Föld gömbölyű, nem pedig lapos

-

3.10 KÉMIA

A kémiaoktatás során bemutatjuk a kémiának az életminőség javításában betöltött szerepét, új anyagok előállításmódjait és hasznosságát. Ki kell használni azt a lehetőséget, amit a kémia tárgyalásmódja (makro-, szimbólum- és részecskeszint) nyújt a tanulók absztrakciós készségének fejlesztésében. Törekedni kell az élményszerűségre, érdekes problémák kémiai vonatkozásainak bemutatására, a gyakorlati életben használható tudás elsajátíttatására. A tanulók tudatába épüljön be, hogy a kémiai ismeretek szükségesek az élőlényekben zajló folyamatok megértéséhez, használati tárgyaink előállításához, a tudatos vásárlási és anyagfelhasználási szokásaik kialakításához, az egészségvédelemhez és az élhető környezet megóvásához.

Tisztában kell lennünk a nehezítő tényezőkkel, pl. a kémiai fogalmak néhány sajátossága, az anyagok, jelenségek többszintű (makro-, részecske- és szimbólumszintű) értelmezése, számos kémiai fogalom elnevezésének és korszerű jelentésének ellentmondásossága, bizonyos fogalmak definiálatlansága, kontextustól függő jelentése, a tudományos és a köznyelvi jelentések különbözősége, és a kémiához viszonyuló negatív attitűddel (pl. kemofóbia, áltudományos nézetek). Előfordul a tudományos ismeretek és a tapasztalatokon alapuló naiv elméletek ütköztetése. Fontos a tanulók gondolkodásának megismerése, a fogalomértési problémák feltárása, a metafogalmi tudás kialakítása. A kémia ismeretanyagát a diákok érdeklődési körének megfelelően kell megfogalmazni.

A Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciák fejlesztése:

A tanulás kompetenciái: a tanuló felismeri, összegyűjti, csoportosítja, rendszerezi, értékeli a hétköznapi életben, a kísérletek során, illetve a szaknyelvi környezetben megjelenő, a kémiához kapcsolódó információkat. Ezeket a természettudományos információkat társaival megosztja;

A kommunikációs kompetenciák: a tanuló magabiztosan kommunikál írásban és szóban az anyanyelvén. Ismeri és alkalmazza a legfontosabb természettudományos, főként kémiai szaknyelvi kifejezéseket. Fizikai és kémiai tulajdonságokkal, környezetvédelemmel, vegyipari tevékenységgel kapcsolatos médiatartalmakat, prezentációkat hoz létre. Szöveges feladatot old meg önállóan vagy csoportban dolgozva, mellyel üzeneteket közvetít társai és korosztálya számára;

A digitális kompetenciák: a tanuló magabiztosan használja a digitális technológiát kémiai tárgyú tartalmak keresésére, értelmezésére, elemzésére, a vizsgálatai során meghatározott adatok kiértékelésére. Ismeri azokat a szempontokat, amelyek alapján kiszűrhetők és helyesen értel-

mezhetők az áltudományos tartalmak a világhálón. A technológia felhasználásával médiatartalmakat, prezentációkat, esetleg modelleket, animációkat készít. A tanulás része az együttműködés és a kommunikáció, korszerű eszközökkel, felelős és etikus módon;

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: a tanuló gyakorlatot szerez a bizonyítékokon alapuló következtetések levonásában, az ezekre alapozott döntések meghozatalában. A kémiai tárgyú problémák megoldása során hipotézist alkot, az elvégzendő kísérleteket megtervezi, miközben fejlődik absztrakciós készsége. A kritikai elemzések során összefüggéseket vesz észre, ok-okozati viszonyokra jön rá, ami alapján egyszerűbb általánosításokat fogalmaz meg;

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: a tanulás alapja az egyéni és a csoportos tevékenység. A csoportmunka során a tanuló felismeri feladatát, szerepét a csoportban, a társakkal együtt végez különböző tevékenységeket, megfelelő készségek birtokában, igény szerint csoportvezetői szerepet vállal;

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: a tanuló a projektfeladatok megoldása során önállóan, illetve a csoporttagokkal közösen különböző médiatartalmakat, prezentációkat, szöveges produktumokat hoz létre a tapasztalatok, eredmények, elemzések, illetve következtetések bemutatására;

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: a tanuló a kémiaórai tevékenysége során elsajátít olyan készségeket, melyek alkalmassá teszik arra, hogy képes legyen a feladatkörét érintő változó szerepekhez újító módon és rugalmasan alkalmazkodni. Felismeri a hétköznapi életben előforduló, kémiai tárgyú problémákban rejlő lehetőségeket, hozzájárul a problémák megoldásához, az esélyeket és alternatívákat mérlegeli. Hatékonyan kommunikál másokkal, a többség álláspontját elfogadva vagy saját álláspontját megvédve érvel, mások érveit meghallgatja, azokat elfogadja vagy cáfolja.

3.10.1 7-8. ÉVFOLYAM

Az általános iskolai kémia tanítás célja a természettudományok iránti érdeklődés felkeltése, a természettudományos szemléletmód kialakítása, valamint a kémia a társadalom és az egyén életében betöltött szerepének bemutatása. Ezeket a célokat a tanulók számára releváns problémák, életszerű helyzetek kémiai vonatkozásainak tárgyalásával, a tanulók aktív közreműködésével, egyszerű – akár otthon is elvégezhető – kísérletek tervezésével, végrehajtásával, megfigyelésével és elemzésével érhetjük el. A kémiával való ismerkedés közben a tanulók olyan tapasztalatokon, kísérleteken nyugvó, biztos anyagismereten alapuló tudást szerezhetnek meg,

amely nemcsak segíti őket (például a háztartási teendőkben), hanem életmentő is lehet számukra (például a benzingőz robbanásveszélye, a szén-monoxid és a klórgáz végzetes hatása). Az elsajátított ismeretek és a természettudományos szemlélet birtokában a tanulók – majd felnőttként is – egyre tudatosabban ügyelhetnek az egészségükre, szűkebb és tágabb környezetükre.

A kémiatanítás általános iskolai szakaszának elsődleges célja az elemek, a vegyületek, a keverékek jellemzőinek megismerése, az atomok, a molekulák és az ionok megkülönböztetése, valamint a periódusos rendszer jelentőségének és használhatóságának megismerése. A kémiai szimbólumok (vegyjelek, képletek, reakcióegyenletek) és azok jelentésének tanítása háttérbe szorul az anyagok és folyamatok makroszintű és részecskeszintű értelmezésével szemben.

Elkezdődik a részecskeszemlélet kialakítása, a tudományos ismeretek és a hétköznapi tapasztalatokon alapuló naiv elméletek ütköztetése is. Ez jól megválasztott, egyszerű kísérletekkel, különböző modellek használatával történik. Figyelmet kell szentelni a tanulók gondolkodásának megismerésére, a fogalmi megértési problémák (tévképzetek, primitív axiómák) feltárására.

A 7–8. évfolyamon a kémia ismeretanyagának megközelítése elsősorban a tanulók előzetes tudására építve, jellemzően kísérleti tapasztalatok útján, illetve a mindennapi élet problémái felől történik. Pontosítjuk a tanulók által korábban megismert és gyakran pontatlanul használt fogalmakat. Kezdetben a tanulók megfigyeléseire, kísérleti tapasztalataira adunk választ, folyamatosan bővítve ezzel a természettudományos ismereteket és készségeket. Később az addig megszerzett ismeretek birtokában lehetőség nyílik a mindennapi élet – gyakran bonyolult – problémáinak egyszerűsített magyarázatára is.

Az egyes témakörök tárgyalása érdekes, a tanulók számára is izgalmas kérdések, problémák felvetésével, kísérletek bemutatásával történik.

A kémia életszerűségét erősíthetjük, a tanulók kémiai problémák iránti érzékenységét növelhetjük, ha a kémiaórákon állandó figyelmet és időt szentelünk a médiában felbukkanó kémiai jellegű hírek (pl. szén-monoxid-, mustgáz-, metil-alkohol-mérgezés, kémiai Nobel-díj-átadás, környezetkárosítások stb.) megbeszélésére.

A 7–8. évfolyamon a kémia tantárgy alapóraszáma: 102 óra.

3.10.2 7. ÉVFOLYAM

Témakör neve	óraszáma
A kísérleti megfigyeléstől a modellalkotásig	10
Az anyagi halmazok	10
Atomok, molekulák és ionok	14
Összes óraszám:	**34**

TÉMAKÖR: A KÍSÉRLETI MEGFIGYELÉSTŐL A MODELLALKOTÁSIG

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a természettudományos vizsgálatok során alkalmazott legfontosabb mennyiségeket és azok kapcsolatát;
- tudja és érti, hogy a közkeletű hiedelmeket nem szabad tényeknek tekinteni;
- tudja és érti, hogy a hétköznapi módon, a mindennapi tapasztalatokon alapuló gondolkodás nem elégséges a tudományos problémák megoldásához.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismeri egy egyszerű laboratórium felépítését, anyagait és eszközeit;
- megkülönbözteti a kísérletet, a tapasztalatot és a magyarázatot;
- ismeri a halmazállapot-változásokat, konkrét példát tud mondani a természetből (légköri jelenségek) és a mindennapokból;
- tudja, hogy a keverékek alkotórészeit az alkotórészek egyedi tulajdonságai alapján választhatjuk szét egymástól, ismer konkrét példákat az elválasztási műveletekre (pl. bepárlás, szűrés, ülepítés).

Fejlesztési feladatok és ismeretek:

- megfigyelési és manuális készség fejlesztése;
- kísérletek értelmezése és biztonságos megvalósítása;
- a biztonságos eszköz- és vegyszerhasználat elsajátítása;
- hipotézisalkotás alapvető szinten;
- elválasztási műveletek.

Fogalmak:

modell, kísérlet, tapasztalat, magyarázat, balesetvédelmi szabály, veszélyességi jelölés, gáz, folyadék, szilárd halmazállapot, olvadás, párolgás, forrás, lecsapódás, fagyás, vegyszer, tömeg, térfogat, sűrűség, elválasztási eljárások, kísérleti eszközök

Javasolt tevékenységek:

- Filmek megtekintése, majd a látottak alapján a biztonságos, egészséget nem veszélyeztető kísérletezés körülményeinek meghatározása.
- Beszélgetés a veszélyességi jelek bevezetésének és egységesítésének szükségességéről.
- Néhány háztartási vegyszer (pl. sósav, hypo stb.) címkéjének megismerése, a eszélyességi jelek értelmezése.
- Tömegmérés táramérleggel, pl. egy kockacukor, vasgolyó, radír, kulcs tömegének mérése, a mérési pontosság megbeszélése, a tapasztalatok értelmezése.
- Térfogatmérés mérőhengerrel: víz térfogatának mérése, egyéb eszközök (pl. kémcső, főzőpohár, gyógyszer-, illetve mosószer-adagoló) térfogatának meghatározása, a mérési pontosság megbeszélése, becslés kis mennyiségű folyadékok térfogatára.
- A víz körforgásának értelmezése a víz halmazállapot-változásainak tükrében.
- Szilárd keverékek (pl. só és homok) elválasztása oldással, szűréssel, bepárlással.
- Homok és víz keverékének elválasztása ülepítéssel, dekantálással, illetve szűréssel.
- Alkoholos filctollak festékanyagainak elválasztása papírkromatográfiával.

TÉMAKÖR: AZ ANYAGI HALMAZOK

JAVASOLT ÓRASZÁM: **10 óra**

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az anyagcsoportok jellemzőinek ismerete;
- az elemek csoportosítása;
- természetes és mesterséges eredetű vegyületekre, keverékekre, oldatokra példa.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a természettudományos vizsgálatok során alkalmazott legfontosabb mennyiségeket és azok kapcsolatát;
- képes egyszerű kísérletek elvégzésére és elemzésére az elemekkel, vegyületekkel és keverékekkel kapcsolatban;
- különbséget tesz elem, vegyület és keverék között;

- tudja, hogy melyek az anyag fizikai tulajdonságai;

Fejlesztési feladatok és ismeretek:

- egyszerűbb következtetések kialakításának támogatása;
- a kémiailag tiszta anyagok: elemek és vegyületek összetétele és tulajdonságai példákkal;
- keverékek;
- az oldatok és összetételük;
- az oldódás.

Fogalmak:

kémiailag tiszta anyag, kémiai elem, fém, nemfém, vegyület, keverék, fizikai tulajdonság, fizikai változás, oldat, oldott anyag, oldószer, oldódás

Javasolt tevékenységek:

- Példák bemutatása a köznapi életből elemre (pl. grafit, vörösréz, kén), vegyületre (pl. víz, nátrium-klorid, szőlőcukor) és keverékre (pl. benzin, levegő, sárgaréz).
- Köznapi anyagok (pl. alufólia, mészkő, kockacukor) fizikai tulajdonságainak (szín, szag, halmazállapot, oldhatóság, sűrűség, megmunkálhatóság, elektromos vezetés) összehasonlítása, táblázat és/vagy anyagismereti kártyák készítése.
- Egyszerű oldási kísérletek a „Mi miben oldódik?” kérdés eldöntésére, pl. vas, konyhasó, répacukor és jód oldódásának vizsgálata vízben, alkoholban és benzinben, kísérleti jegyzőkönyv elkészítése.

TÉMAKÖR: ATOMOK, MOLEKULÁK ÉS IONOK

JAVASOLT ÓRASZÁM: **14 óra**

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tudja és érti, hogy a hétköznapi módon, a mindennapi tapasztalatokon alapuló gondolkodás nem elégséges a tudományos problémák megoldásához; a közkeletű hiedelmeket nem szabad tényeknek tekinteni;
- ismeri a természettudományos vizsgálatok során alkalmazott legfontosabb mennyiségeket és azok kapcsolatát.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- különbséget tesz elemi részecske és kémiai részecske, megkülönbözteti az atomokat, molekulákat és ionokat;
- ismeri a legfontosabb elemek vegyjelét, illetve vegyületek képletét;
- tudja, hogy az atom atommagból és elektronburokból épül fel;
- fel tudja írni a kisebb atomok elektronszerkezetét a héjakon lévő elektronok számával (Bohr-féle atommodell);
- tudja, hogy az atom külső elektronjainak fontos szerep jut a molekula- és ionképzés során;
- érti egyszerű molekulák kialakulását (H_2, Cl_2, O_2, N_2, H_2O, HCl, CH_4, CO_2), és fel tudja írni a képletüket;
- érti az egyszerű ionok kialakulását (Na^+, K^+, Mg^{2+}, Ca^{2+}, Al^{3+}, Cl^-, O^{2-}), és analógiás gondolkodással következtet az egy oszlopban található elemekből képződő ionok képletére;
- érti az ionvegyületek képletének megállapítását;
- ismeri a köznapi anyagok molekula- és halmazszerkezetét (hidrogén, oxigén, nitrogén, víz, metán, szén-dioxid, gyémánt, grafit, vas, réz, nátrium-klorid);
- érti, hogy az atomok és ionok között jellemzően erősebb, a molekulák között gyengébb kémiai kötések alakulhatnak ki.

Fejlesztési feladatok és ismeretek:

- vitakészség fejlesztése;
- a társakkal való együttműködés képességének fejlesztése;
- a biztonságos eszköz- és vegyszerhasználat elsajátítása;
- internetes források használatának fejlesztése;
- számítógépes bemutató készítésének gyakorlása;
- az analógiás gondolkodás fejlesztése;
- alkotás digitális eszközzel;
- az atom felépítése és fontosabb jellemzői;
- az atomok periódusos rendszere;
- a molekulák felépítése és fontosabb jellemzői;
- az ion képződése és fontosabb jellemzői, csoportosítás töltés alapján;
- az anyagok halmazszerkezete és fizikai tulajdonságai.

Fogalmak:

elemi részecske, proton, elektron, neutron, kémiai részecske, atom, molekula, ion, elemmolekula, vegyületmolekula, atommag, elektronburok, rendszám, periódusos rendszer, nemesgázszerkezet, kémiai kötés, vegyjel, képlet, alkálifémek, alkáliföldfémek, földfémek, halogének, nemesgázok

Javasolt tevékenységek:

- Atomszerkezeti modellező játékok keresése az interneten.
- A lángfestés jelenségének elvégzése vagy bemutatása, kapcsolat keresése a tűzijátékokkal.
- Atomok és molekulák modellezése, golyómodellek készítése gyurmából, hungarocell golyókból vagy papírkorongokból, az atomok méretviszonyainak megfigyelése.
- Az atomok, az ionok és a molekulák összehasonlítása táblázatos formában (pl. az oxigén példáján).
- Információgyűjtés a periódusos rendszerről, poszter vagy prezentáció készítése a témával kapcsolatban.
- A molekulák és ionok keletkezésével kapcsolatos animációk értelmezése.
- Kiselőadások a periódusos rendszer fontosabb, gyakoribb, érdekesebb elemeiről szakkönyvek és internetes források felhasználásával, a források megnevezésével.
- Projekt: a periódusos rendszer (művészi/vicces/informatív) elkészítése csoportokban kartonlapokból, kerámiacsempékből stb..
- Magyar és idegen nyelvű, ingyen letölthető, periódusos rendszert megjelenítő mobiltelefonos/táblagépes applikációk feltérképezése, az alkalmazhatóságuk korlátjainak megállapítása.
- „Milyen a periódusos rendszer mint társasjáték?” – kreatív ötletek gyűjtése a periódusos rendszer társasjátékká való alakítására.
- Játék a vegyjelekkel: nevek kirakása vegyjelekből, a kedvenc vers egy szakaszának átírása vegyjelekkel, egyszerű szöveges vagy rajzos rejtvények készítése a vegyjelekkel, elemek nevével kapcsolatban.
- Információgyűjtés a fontosabb atomok vegyjelének eredetével kapcsolatban.
- Vita kezdeményezése a kémia jelrendszerének szükségessége kapcsán.
- Memóriakártyák készítése a fontosabb elemek és vegyületek nevének és kémiai jelének (vegyjelének, képletének) megjegyzéséhez.
- Tankockűk megoldása, készítése.

3.10.3 8. ÉVFOLYAM

Témakör neve	óraszáma
A kísérleti megfigyeléstől a modellalkotásig	7
Az anyagi halmazok	7
Kémiai reakciók	20
Kémia a természetben	15
Kémia a mindennapokban	19
Összes óraszám:	**68**

TÉMAKÖR: A KÍSÉRLETI MEGFIGYELÉSTŐL A MODELLALKOTÁSIG

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a természettudományos vizsgálatok során alkalmazott legfontosabb mennyiségeket és azok kapcsolatát;
- tudja és érti, hogy a közkeletű hiedelmeket nem szabad tényeknek tekinteni;
- tudja és érti, hogy a hétköznapi módon, a mindennapi tapasztalatokon alapuló gondolkodás nem elégséges a tudományos problémák megoldásához.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- egyszerű modelleket (golyómodell, pálcikamodell) használ az anyagot felépítő kémiai részecskék modellezésére;
- megismeri néhány köznapi anyag legfontosabb tulajdonságait és az anyagok vizsgálatának egyszerű módszereit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek:

- a hipotézis kísérleti megerősítése vagy cáfolata;
- a tudományos gondolkodás kialakulásának támogatása;
- alkotás digitális eszközzel;
- információkeresés digitális eszközzel;
- az anyagi halmazok modellezése;
- a részecskeszint és a makroszint megkülönböztetése.

Fogalmak:

anyagi halmaz, halmazállapot-változások, szublimáció, endoterm és exoterm változások, egyszerű mérési módszerek, elválasztási eljárások, kísérleti eszközök, desztilláció

Javasolt tevékenységek:

- Poszter vagy digitális bemutató készítése a leggyakrabban használt laboratóriumi eszközök jellemzésére (anyaguk, melegíthetőségük, felhasználási területük).
- Egyszerű tárgyak, testek (pl. kulcs, radír, dobókocka) tömegének és térfogatának megmérése táramérleggel, illetve vízkiszorítással, majd a sűrűségük kiszámítása, a mérési pontosságok alapján a sűrűségadat pontosságának megadása.
- Egyszerű becslések anyagok (pl. kakaópor, kristálycukor, porcukor) tömegére, térfogatára és sűrűségére, majd a mérésekkel és számolással kapott eredményekkel való összevetés.
- Gáz, folyékony és szilárd halmazállapotú anyagok fizikai tulajdonságainak vizsgálata és táblázatos összehasonlítása, a levegő vizsgálata műanyag fecskendős kísérletben, a víz mint folyadék tulajdonságainak vizsgálata, a vas tulajdonságainak vizsgálata.
- Endoterm és exoterm folyamatok (pl. az alkohol és a víz elegyedésének) követése hőmérsékletméréssel/termoszkóppal.
- A víz halmazállapot-változásainak vizsgálata, a kámfor és a mentol szublimációjának vizsgálata.
- A halmazállapot-változással kapcsolatos videofilmek megtekintése és értelmezése a részecskeszemlélet alapjáN.
- A víz vagy vörösbor desztillációjának bemutatása, a desztilláció folyamatának értelmezése.
- Egyszerű magyar (esetleg idegen) nyelvű animációk keresése az interneten a víz körforgásával kapcsolatban, szövegkönyv (és narráció) készítése a filmhez.
- A pálinkafőzés tanulmányozása videofilm segítségével, a folyamat értelmezése.
- Rózsavíz előállítása lepárlással vagy extrahálással.
- Háromkomponensű (konyhasó, homok, vaspor) keverék szétválasztásának megtervezése, a várható tapasztalatok megbecsülése, a vizsgálat csoportokban történő megvalósítása, a tapasztalatok összevetése az előzetes elképzeléssel, a következtetések levonása.
- Egyszerű fényképgaléria készítése az elvégzett kísérletekről, szövegaláírás a képekhez.
- Hasonló kísérletek keresése és gyűjtése videómegosztó portálok segítségével.

TÉMAKÖR: AZ ANYAGI HALMAZOK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tudja és érti, hogyha egy elem vagy vegyület mesterségesen került előállításra vagy természetes úton került kinyerésre, ugyanolyan tulajdonságokkal rendelkezik, ugyananynyira lehet veszélyes vagy veszélytelen, mérgező vagy egészséges.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a részecskemodell alapján értelmezi az oldódást;
- részecskeszemlélettel értelmezi az oldódás folyamatát és az oldatok összetételét;
- példát mond a valódi oldatra és a kolloid oldatra.

Fejlesztési feladatok és ismeretek:

- az érvelési készség fejlesztése;
- többkomponensű oldat készítése;
- az oldhatóság függőségi tényezőinek értelmezése;
- az oldatok összetételével kapcsolatos számítási feladatok;
- egyszerű kolloidok.

Fogalmak:

szervetlen vegyület, szerves vegyület, oldhatóság, tömegszázalék, térfogatszázalék, telítetlen oldat, telített oldat, fiziológiás sóoldat, rendszer, valódi oldat, kolloid oldat, komponens, levegő, ötvözetek

Javasolt tevékenységek:

- Információgyűjtés néhány elem (pl. oxigén, nitrogén, bróm, hidrogén stb.) nyelvújításkori elnevezésével kapcsolatban.
- Konyhasó oldhatóságának meghatározása kísérleti úton, az oldhatóság megadása x gramm só / 100 gramm víz értékben a vizsgálat hőmérsékletén.
- Grafikonok és táblázatok adatainak elemzése a különböző anyagok oldhatóságával, valamint egy anyag különböző hőmérsékleten való oldhatóságával kapcsolatban.
- A diffúziót szemléltető tanulókísérletek elvégzése.
- A diffúziót részecskeszemlélet alapján bemutató magyar (vagy idegen) nyelvű animáció, illetve kisfilm keresése az internet segítségével, szövegkönyv (és narráció) készítése a filmhez.

- Az oldás sebességét befolyásoló tényezők kísérleti úton történő vizsgálata.
- Kristályok növesztése otthon (pl. konyhasó, timsó, kandiscukor).
- Érvelés az otthon végezhető/végzendő kísérletek mellett és ellen.
- Oldatkészítési gyakorlat, adott tömegű és tömegszázalékos oldat elkészítése a laboratóriumi eszközök (mérleg, főzőpohár, mérőhenger, vegyszeres kanál, üvegbot) felhasználásával.
- Oldatkészítési gyakorlat, adott térfogatú és térfogatszázalékos oldat elkészítése laboratóriumi eszközök (pl. mérőhengerek, főzőpoharak, üvegbot, esetleg mérőlombik) felhasználásával.
- Példák gyűjtése a köznapi életből tömeg- és térfogatszázalékos adatok megadására.
- Szövegkeresés és - értelmezés a fiziológiás sóoldat összetételéről és szerepéről az orvosi gyakorlatban.
- Nagyon egyszerű számítási feladatok elvégzése a tömegszázalék köréből.
- Híg szappanoldat, szörpök és limonádé készítése és tanulmányozása, összehasonlítása valódi oldatokkal.
- Gyümölcszselé és majonéz készítése és tanulmányozása.
- A tej, tejföl, mosógél, tusfürdő, kézkrém, köd, füst tanulmányozása.
- Kiselőadás, poszter vagy digitális bemutató készítése „Ismert folyók, tavak, tengerek vizének összetétele” címmel.
- Kiselőadás, poszter vagy digitális bemutató készítése „Az emberiség történetének legfontosabb fémjei, ötvözetei” címmel.
- Kiselőadás, poszter vagy digitális bemutató készítése „Ötvözetek a mindennapjainkban (acél/könnyűfém felni/lágyforrasz stb.)” címmel.
- Egyszerű fényképgaléria vagy kollázs készítése az iskolában és otthon végzett kísérletekről, szövegaláírás hozzáadása a képekhez.

TÉMAKÖR: KÉMIAI REAKCIÓK

JAVASOLT ÓRASZÁM: **20 óra**

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a természettudományos vizsgálatok során alkalmazott legfontosabb mennyiségeket és azok kapcsolatát.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- meg tudja különböztetni egymástól a fizikai és változásokat;

- a részecskemodell alapján értelmezi az egyszerű kémiai reakciókat;
- ismeri a kémiai reakciók végbemenetelének legalapvetőbb feltételeit (ütközés, energia);
- ismeri a köznapi élet szempontjából legalapvetőbb kémiai reakciókat (pl. égési reakciók, egyesülések, bomlások, exoterm- és endoterm folyamatok, savak és bázisok reakciói, fotoszintézis);
- le tudja írni egyszerű kémiai reakciók egyenleteit;
- ismer sav-bázis indikátorokat, érti felhasználásuk jelentőségét;
- ismeri az amfoter anyagok fogalmát;
- ismeri a katalizátor fogalmát, érti a katalizátorok működési elvének lényegét;
- ismeri a korrózió fogalmát és a fémek csoportokba sorolását korrózióállóságuk alapján, érti a vas korróziójának lényegét, valamint a korrózióvédelem módjait;
- el tud végezni egyszerű kémiai számításokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek:

- a biztonságos eszköz- és vegyszerhasználat elsajátítása;
- a csoportmunkában való részvétel készségének fejlesztése;
- az analógiás gondolkodás fejlesztése;
- alkotás digitális eszközzel;
- a kémiai információk keresése és értelmezése;
- a korábbi ismeretek alkalmazása az új információk feldolgozása során;
- a fizikai és a kémiai változások megkülönböztetése;
- a reakciók egyenletének leírása szavakkal, a folyamat értelmezése;
- a reakciók energiaviszonyai;
- a kémiai változások típusai;
- a köznapi életben jelentős kémiai reakciók.

Fogalmak:

kémiai reakció, reakcióegyenlet, katalizátor, csapadék, gázfejlődés, exoterm reakció, endoterm reakció, egyesülés, bomlás, égés, gyors égés, lassú égés, sav, bázis, só, savas kémhatás, semleges kémhatás, lúgos kémhatás, közömbösítés, pH-érték, indikátor, korrózió, rozsda, amfoter, oxidáció, redukció, redoxi-reakció

Javasolt tevékenységek:

- Egyszerű kémiai reakciók végrehajtása, a kémiai változás értelmezése (pl. a hurkapálca égése, a csillagszóró égése, a szódabikarbóna reakciója ételecettel, a vörösbor színének

megváltozása szódabikarbóna hatására, a cukor karamellizációja, a meszes víz reakciója szén-dioxiddal stb.), a megfigyelések leírásának gyakorlása.

- Érdekes, akár bonyolultabb kémiai kísérletek megfigyelése videofilmeken, a kémiai változás értelmezése.
- A katalizátor hatásának bemutatása érdekes kísérleteken, pl. a hidrogén-peroxid bontása barnakőporral (vagy apróra vágott májdarabkákkal), a fejlődő oxigén kimutatása parázsló gyújtópálcával, kockacukor meggyújtása fahamu vagy teafű jelenlétében, keményítőemésztés hasnyálkivonat segítségével.
- A melegítőpárna működésének bemutatása.
- Az égés tanulmányozása, a gyors (gyufa égése, földgáz égése, borszesz égése, csillagszóró égése, magnézium égése) és lassú égés (rozsdásodás, korhadás) tanulmányozása egyszerű kísérletekkel.
- Néhány egyszerűbb égési folyamat szóegyenlettel történő felírása.
- Az égés feltételeinek vizsgálata, az éghetetlen zsebkendő kísérlet elvégzése.
- Információk gyűjtése a tűzesetekkel és a tűzoltással kapcsolatban.
- Kiselőadás a lakástüzek, erdőtüzek megelőzésével és a tűzoltással kapcsolatban.
- Videofilm megtekintése a hivatásos tűzoltók munkájával kapcsolatosan.
- Kiselőadás vagy poszter készítése „A korrózióvédelem” címmel.
- Endoterm reakciók keresése és gyűjtése az internet segítségével.
- Közismert savak (háztartási sósav, ecetsav, citromsav) tulajdonságainak vizsgálata egyszerű tanulókísérlettel.
- A háztartásban megtalálható semleges, savas és lúgos oldatok kémhatásának vizsgálata egyszerű tanulókísérlettel.
- Laboratóriumi és növényi indikátorok színváltozásának vizsgálata (lakmusz, fenolftalein, pH-papír, antociánok).
- A laboratóriumi indikátorok színváltozását bemutató poszterek készítése.
- Antociánok kivonása vöröskáposztából otthoni körülmények között, saját indikátorpapír készítése, a kivonás fényképes és/vagy mozgóképes dokumentálása.
- Háztartási tisztítószerek, oldatok, élelmiszerek kémhatásának vizsgálata saját indikátorpapírral, a vizsgálatok fényképes és/vagy mozgóképes dokumentálása.
- Egyéb, akár otthoni körülmények között is elkészíthető növényi indikátorok színváltozását bemutató poszterek készítése.

- A közömbösítés vizsgálata egyszerű laboratóriumi kísérletekkel, pl. az ecetsav reakciója szódával vagy szódabikarbónával, a háztartási sósav reakciója nátrium-hidroxid-oldattal.
- Néhány egyszerűbb közömbösítési folyamat szóegyenlettel történő felírása.
- A szúnyogcsípés fájdalmas érzésének csökkentése szódabikarbónás bedörzsöléssel – beszélgetés, vita, eszmecsere a módszer kémiai-biológiai hátteréről és hatékonyságáról.
- „A fény és a fotoszintézis folyamata” – biológiai□fizikai□kémiai témájú egyesített projekt, információgyűjtés szakkönyvekből, illetve az internetről, a téma bemutatása IKT - eszközökkel, kiselőadás vagy poszter formájában.
- Egyszerű fényképgaléria, kollázs vagy narrált kisvideó készítése az elvégzett kísérletekről, szövegaláírás a képekhez, az elkészült digitális alkotás megosztása egymás között.

TÉMAKÖR: KÉMIA A TERMÉSZETBEN

JAVASOLT ÓRASZÁM: 15 óra

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- nem elégséges a tudományos problémák megoldásához.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megérti és példákkal szemlélteti az emberi tevékenység és a természeti környezet kölcsönös kapcsolatát kémiai szempontok alapján;
- ismeri természeti környezetének, azon belül a légkörnek, a kőzetburoknak, a természetes vizeknek és az élővilágnak a legalapvetőbb anyagait;
- érti a globális klímaváltozás, a savas esők, az ózonréteg károsodásának, valamint a szmogoknak, az üvegházhatásnak a kialakulását és emberiségre gyakorolt hatását;
- kiselőadás keretében beszámol egy, a saját települését érintő környezetvédelmi kérdés kémiai vonatkozásairól;
- azonosítja és példát hoz fel a környezetében előforduló leggyakoribb, levegőt, vizet és talajt szennyező forrásokra;
- kiselőadás vagy projektmunka keretében ismerteti a háztartási hulladék összetételét, felhasználásának és csökkentésének lehetőségeit, különös figyelemmel a veszélyes hulladékokra;
- konkrét lépéseket tesz annak érdekében, hogy mérsékelje a környezetszennyezést (pl. energiatakarékosság, szelektív hulladékgyűjtés, tudatos vásárlás).

Fejlesztési feladatok és ismeretek:

- az értékelési és érvelési készség fejlesztése;
- a prezentációs készség fejlesztése;
- különböző, egyszerű médiatartalmak létrehozása;
- a véleményformálás támogatása;
- a levegő, a víz, a kőzetburok és az élővilág anyagai;
- a levegő szennyező forrásai és következményei;
- a természetes vizek összetétele, szennyezői, víztisztítás, ivóvízgyártás;
- a hulladékok, a hulladékkezelés, az újrahasznosítás;
- a fosszilis energiahordozók;
- megújuló energiaforrások.

Fogalmak:

üvegházhatás, globális klímaváltozás, ózonpajzs, ózonlyuk, savas eső, szmog, édes víz, sós víz, ásványvíz, ásvány, trágya, hulladék, veszélyes hulladék, újrahasznosítás, szelektív hulladékgyűjtés, szerves vegyület, fosszilis tüzelőanyag, természetes szenek, megújuló energiaforrások, ökológiai lábnyom, fenntartható fejlődés

Javasolt tevékenységek:

- Egyszerű tanulókísérletek a levegő összetételének vizsgálatára, pl. az oxigén mennyiségének meghatározása a levegőben.
- Információgyűjtés és bemutató készítése „A légkör összetételének változása” címmel.
- Cikkek keresése a digitális és nyomtatott sajtóban a klímaváltozással kapcsolatban, tendenciák megfigyelése.
- Információgyűjtés és prezentáció vagy poszter készítése a levegőszennyezés következményeiről (a globális klímaváltozásról, a savas esőkről, az ózonpajzs sérüléséről, a szmogról).
- Az esővíz kémhatásának vizsgálata.
- A savas esők hatásának modellezése egy levélen, a változások mikroszkópos megfigyelése.
- A savas esők épületekre, illetve műemlékekre, fémekre gyakorolt hatásának modellezése egy mészkő- vagy márványdarabon, vasdarabon.
- A fólia alatti növénytermesztés kérdésének érvekkel alátámasztott megvitatása.
- Eszmecsere az erős UV-sugárzás hatásairól.

- A napvédő krémek összetétele, a faktorszám függése az összetételtől.
- Porszennyezés egyszerű kísérleti vizsgálata a lakóhelyünkön, jegyzőkönyv-dokumentáció készítése, összehasonlítás az interneten talált adatokkal.
- Természetes vizek mintáinak vizsgálata bepárlással.
- Vízminták vizsgálata laboratóriumi vízvizsgáló készletek segítségével.
- A természetes vizek, folyók, tavak, tengerek szennyezéséről szóló filmek megtekintése, eszmecsere.
- Figyelemfelkeltő plakátok készítése a környezetvédelem fontosságával kapcsolatban, pl. a víztakarékosság, az energiafelhasználás csökkentése, a tudatos vásárlás, a műanyag hulladékok mennyiségének csökkentése, a szelektív hulladékgyűjtés fontossága, a vegyszertakarékos életmód kialakítása.
- Komposztáló készítése az iskolaudvaron.
- Ásvány- és kőzetgyűjtemény készítése, bemutatása.
- Látogatás egy, a lakóhelyhez közeli ásványtárban, ásvány- vagy kőzetlelőhelyen, múzeumban.
- Üzemlátogatás a helyi vagy egy regionális szennyvíztisztítóban, egy hulladéklerakóban vagy egy hulladékégetőben.
- Aktív tréning a szelektív hulladéktárolók szakszerű használatához („Mit hova dobjunk?”).
- Iskolai papírgyűjtés szervezése.
- A fosszilis energiahordozókkal kapcsolatos kisfilm megtekintése, eszmecsere a felhasználás mértékének csökkentéséről.
- Információgyűjtés a megújuló energiaforrások kémiai hátteréről, poszter vagy digitális bemutató készítése.
- Bemutató vagy 3-4 oldalas „mini” tanulmány készítése a lakóhely, település környezetvédelmi kérdéseiről – akár általánosan, akár egy konkrét téma kiemelésével.
- Komplex környezetvédelmi projekt: információgyűjtés a nyomtatott és digitális sajtóból, filmelemzések, üzemlátogatás, majd bemutató készítés, vagy akadályverseny szervezése a témában.

TÉMAKÖR: KÉMIA A MINDENNAPOKBAN

JAVASOLT ÓRASZÁM: 19 óra

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tudja és érti, hogy a közkeletű hiedelmeket nem szabad tényeknek tekinteni;

- tudja és érti, hogy a hétköznapi módon, a mindennapi tapasztalatokon alapuló gondolkodás nem elégséges a tudományos problémák megoldásához;
- tudja és érti, hogy attól még, hogy egy elem vagy vegyület mesterségesen került előállításra vagy természetes úton került kinyerésre, még ugyanolyan tulajdonságai vannak, ugyanannyira lehet veszélyes vagy veszélytelen, mérgező vagy egészséges.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tisztában van azzal, hogy a bennünket körülvevő anyagokat a természetben található anyagokból állítjuk elő;
- tisztában van vele, hogy az életfolyamatainkhoz szükséges anyagokat a táplálékunkból vesszük fel zsírok, fehérjék, szénhidrátok, ásványi sók és vitaminok formájában;
- tud érvelni a változatos táplálkozás és az egészséges életmód mellett;
- képes a forgalomban lévő kemikáliák (növényvédő szerek, háztartási mosó- és tisztítószerek) címkéjén feltüntetett használati útmutató értelmezésére, azok felelősségteljes használatára;
- tudja, hogy a különféle ásványokból, kőzetekből építőanyagokat (pl. meszet, betont, üveget) és fémeket (pl. vasat és alumíniumot) gyártanak;
- ismeri a kőolaj feldolgozásának módját, fő alkotóit, a szénhidrogéneket, tudja, hogy ezekből számos termék (motorhajtóanyag, kenőanyag, műanyag, textília, mosószer) készül.

Fejlesztési feladatok és ismeretek:

- a logikus gondolkodás készségének fejlesztése;
- a megbízható internetes információk keresésének és megosztásának támogatása;
- az áltudományos információk felismerésének támogatása;
- élelmiszerek összetevői;
- káros szenvedélyek;
- a vízkeménység;
- mosószerek, tisztítószerek;
- fertőtlenítőszerek;
- építőanyagok;
- a legismertebb fémek;
- a legismertebb nemfémek;
- műanyagok.

Fogalmak:

gyógyszer, dohánytermék, drog, alkohol, tápanyag, élelmiszer-adalék, táplálékkiegészítő, mesterséges édesítőszerek, tartósítószerek, E-számok, kemény víz, vízlágyítás, vízkőoldás, mosószer, szappan, fertőtlenítőszer, érc, műanyag, festékanyagok, növényvédő szerek, műtrágya, mikro- és makrotápanyagok, mesterséges szenek

Javasolt tevékenységek:

- Tudományos és áltudományos cikkek keresése a médiában, a szövegek elemzése, az áltudományosságra, megtévesztésre utaló jelek megfigyelése.
- A tudomany.hu honlap felkeresése, egy kémiai tárgyú cikk elemzése.
- Előadás felvételének megtekintése, eszmecsere.
- Egyszerű laboratóriumi vizsgálatok élelmiszerekkel, pl. keményítő kimutatása jóddal, zsírtartalom kioldása benzinnel, fehérje kimutatása xantoprotein-próbával, a szerves tápanyagokat felépítő atomok kimutatása, a fehérjéket maradandóan károsító tényezők.
- Gyakran fogyasztott élelmiszereink címkéinek elemzése: összetétel, élelmiszer-adalékok.
- Játék: „Hány E-számot ismersz?” – ismert anyagok (nitrogén, aszkorbinsav, citromsav stb.) E-számainak kikeresése, összepárosítása.
- Természetes színezékek az élelmiszerekben: cékla, csalán, bodza, hagymahéj, indigó stb. alkalmazása, a színanyagok kivonása növényekből, színük kémhatástól függő változásának vizsgálata.
- Az élelmiszerek tápanyag-összetételével és energiatartalmával kapcsolatos egyszerű számítások leírás alapján.
- Kémia – biológia - testnevelés közös projekt: „Az egészséges táplálkozás és életmód”.
- Cigarettadohány száraz lepárlása egyszerű kísérlettel, a lepárlás termékeinek (mérgező gázok, kátrány) megfigyelése.
- Információgyűjtés az elektromos cigarettáról, a füstben található anyagokról.
- Az alkoholizmussal és a metanol-mérgezéssel kapcsolatos cikkek keresése az elektronikus médiában, az etil-alkohol és a metil-alkohol tulajdonságainak és egészségkárosító hatásainak táblázatos összehasonlítása.
- Drogprevenciós előadás meghívott előadóval vagy kiselőadások a drogokról és azok hatásairól.
- Érvelő vita a legális és illegális drogok használatáról.

- Gyógyszercímke elemzése a tanórán, az információk értelmezése, a hatóanyag és a kísérőanyagok azonosítása, a gyógyszer hatásai, mellékhatásai, a gyógyszer szedésével kapcsolatos javaslatok értelmezése.
- A kemény és lágy víz összehasonlítása egyszerű tanulókísérlettel (pl. szappan habzása különböző keménységű vizekben).
- Szappanok, mosószerek, samponok, fogkrémek vizsgálata egyszerű kísérletekkel.
- A hypo vizsgálata, színtelenítő hatásának megfigyelése egyszerű kémcsőkísérletekkel, a hypo és a háztartási sósav egymásra hatásának veszélyei.
- Fertőtlenítőszerek a háztartásban (pl. alkohol, jód, ezüstkolloid, hidrogén-peroxid) – biztonságos felhasználásuk átbeszélése.
- Mosószer, szappan, hajsampon, tusfürdő, fogkrém, háztartási vízkőoldó, fertőtlenítő címkéjének elemzése, különös tekintettel az összetételükre és a használatukkal kapcsolatos óvintézkedésekre.
- Növényvédő szerek és festékek címkéjének elemzése, a használatukkal kapcsolatos óvintézkedések áttekintése.
- „Mennyire lehet »bio« az ilyen címkével ellátott termék?" címmel érvelő vita kezdeményezése.
- Kisfilm megtekintése bio termelési helyről.
- Építőanyagok (mészkő, égetett mész, oltott mész, cement, beton, üveg, polisztirolhab, poliuretánhab, kőzetgyapot) tanulmányozása egyszerű megfigyeléssel és kísérletekkel.
- Prezentáció készítése „Építőanyagok a múltban és napjainkban" címmel.
- Kőolajpárlatok (pl. benzin, petróleum, szilárd paraffin) egyszerű laboratóriumi vizsgálata (oldási és oldódási kísérletek, sűrűség megfigyelése).
- Kiselőadás vagy bemutató készítése „A gépjárművek motorhajtó anyagai" címmel.
- Prezentáció készítése a műanyagokkal, a műanyag hulladékokkal kapcsolatban.
- Ismertebb műanyagok égéstermékeinek vizsgálata.
- „Áldás vagy átok a műanyag?" – érvelő vita a műanyagok használata mellett és ellen.
- Textilminták összehasonlítása: gyapjú, pamut, selyem, műszál vizsgálata, ruhacímke elemzése, a mosási és tisztítási javaslatok elemzése.
- A koksz, faszén, aktív szén otthoni felhasználási lehetőségeinek feltérképezése.
- Az aktív szén adszorpciós képességének vizsgálata.
- Gyakran használt fémek tulajdonságainak vizsgálata laboratóriumban, kapcsolat keresése a fém felhasználása és a tulajdonságai között.

3.11 BIOLÓGIA

A biológia helye a természettudományos nevelésben

A biológia tanulása-tanítása tovább viszi a korábbi években elkezdett fogalmi fejlődés folyamatát, elmélyíti és rendszerezi a kulcsfogalmak köré szervezett elméleti tudást. Eszközöket ad a tanulók kezébe, amelyekkel a körülöttük lévő élővilágot tanulmányozhatják, meggyőzi őket az így szerzett tudás megbízhatóságáról. A tanulók önmagukat mint biológiai lényt is vizsgálják, a sejtektől a szervrendszereken át a szervezet egészéig felépítve az emberi testről és szellemi, lélektani működéséről alkotott képüket. A tanulók képet kapnak a biológia kulcsfogalmairól, alapvető elméleteiről, de lehetőségük van az érdeklődésüknek megfelelő, elmélyültebb vizsgálódásra is, ami utat nyit az élettudományok és a hozzájuk kapcsolódó életpályák felé. Ezt szolgálhatja egy-egy részterület pl. projektalapú vizsgálata az iskolai laboratórium eszközeivel, a tanulók lakóhelyi és természeti környezetének felfedezésével.

Fogalmi fejlődés, elmélet-gyakorlat viszonya

A kulcsfogalmak és elméletek fejlesztése a tapasztalati alapoktól a tudományos igényű értelmezésekig fokozatosan és differenciáltan történhet. Egy-egy bonyolultnak tűnő fogalom bevezethető az említés, ismerkedés szintjén, de a következő tanulási kör lehetőséget ad a tanulóknak az újabb elemek beépítésére vagy akár a fogalmi váltásra is. A műveltségi jellegű tudás esetében a tanulók a saját szavaikkal is hűen visszaadhatják a fogalmak jelentését, de a szakértői jellegű, továbbtanulást előkészítő tudás megkívánja a definíciók és tudományos elnevezések használatát. Az aktív tanulási módszerek alkalmazása több időt igényel, de a tanulók így azokat a vizsgálati és gondolkodási műveleteket is gyakorolhatják, amelyeknek az iskolán kívül a mindennapi életben is hasznát vehetik.

A tanulás-tanítás fejlesztési céljai és módszerei

A tanult ismereteket a tanulók olyan gondolkodási sémákba illeszthetik, mint pl. a törzsfejlődés, az egyedfejlődés, a felépítés és működés, az alkalmazkodás vagy az egyensúly. A gondolkodás fejlesztése magában foglalja a biológiai szerveződési szintek elemzését, a részekre bontás és egységben látás képességét, a változások és folyamatok azonosítását, a rendszer és környezete közötti kapcsolatok feltárását. A biológia jó lehetőséget ad a problémamegoldó gondolkodás fejlesztésére is, amiben egyszerre lehet jelen az elemzés, az alkalmazás és az alkotás készsége. A kutatási készségeket a tudományosan vizsgálható problémák felismerése, a kutatási kérdés megfogalmazása, a hipotézisalkotás, a kísérlettervezés és -kivitelezés, az eredmények rögzítése és értelmezése fejlesztheti. Ezek a készségek a mindennapi életben is alkalmazhatóak, így a

természettudományos műveltség részét is képezik. Az értékek és attitűdök formálásának fontos eszköze a kritikai gondolkodás, a több szempontú megközelítések alkalmazása. A természeti környezet védelme számos ponton kerül ellentétbe a rövid távon nyereséges, de önpusztító gazdálkodás haszonélvezőinek igényeivel. Természet és gazdálkodás összhangja vezethet a fenntartható életminőséghez. Az egészségnevelés sem hatékony csupán az elméleti megfontolásokra építve, szükség van az egészség értékként való kezelésére és az ennek megfelelő életvezetés kialakítására.

A hatékony tanulás interakciókra épül, ezért a kommunikáció és együttműködés fejlesztését is be kell illeszteni a tanulás-tanítás folyamatába. Ezt a rendszeres tanuló-tanuló, tanuló-tanár interakciók biztosíthatják. A meglévő tudás felszínre hozása és megosztása a tanórákon kívül a virtuális közösségekben, osztálytermi alkalmazásokban is történhet. A csoportos tanulási helyzetek fejleszthetik az együttműködési készségeket, erősíthetik a felelősség vállalásának képességét. A digitális készségek fejlesztését a biológiai vizsgálatokban alkalmazható mérő és adatbázis jellegű alkalmazások segíthetik, de a mobiltelefonnal történő fotózás vagy videózás is hasznos lehet. Ebben a tanulási környezetben a tanár szerepe is megváltozik; kiemelt célja a tanulók önszabályozó tanulási képességének erősítése és az ehhez szükséges megfelelő támogatás személyre szabott biztosítása.

A biológia tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A biológiai megfigyelések és kísérletek alapján a tanuló átéli a tudásszerzés aktív folyamatát, míg a tudás alkalmazhatóságának tapasztalata az önirányító tanulás képességét erősíti. Tantárgyhoz kapcsolódó, napról napra frissülő információk keresése, az ezekre a forrásokra épített tanulás fejleszti az önálló tanulás képességét.

A kommunikációs kompetenciák: A természet megfigyelése és a tapasztalatok megfogalmazása fejleszti a tanuló szókincsét, anyanyelvi kifejezőkészségét. Az élő rendszerek és életjelenségek ábrák, képek, mozgóképek formájában is vizsgálhatók, ez fejleszti a képzeletet, a képek és a nyelvi kifejezésmódok közötti átalakítás képességét. A csoportos, interaktív tanulási helyzetek a vélemények felszínre hozását, a tudás közös építését és megosztását segítik.

A digitális kompetenciák: A közvetlen tapasztalatszerzés mellett a tanuló digitális forrásokból szerezhet információkat a természeti környezetéről. A könyvtári és egyéb adatbázisokban végzett célzott keresése kiegészül a tárolás, rendezés és átalakítás műveleteivel. Megfelelő tanári

támogatással a tanuló maga is alkotóvá válhat, személyre szabott tananyagokat hozhat létre, eredményeit megoszthatja társaival.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A biológiai vizsgálatok során a tanuló alkalmazza az analitikus és a szintetizáló gondolkodás műveleteit, összehasonlítja a különféle állapotokat és következtet a változások, folyamatok és egyensúlyok kialakulására. Az elvégzett megfigyelések és kísérletek számos egyedi jelenséget tárnak fel, ezek tanulságainak levonásához az induktív gondolkodás képességét is fejleszteni kell. A megismert biológiai elméletek alkalmazása többféle kontextusban, pl. a fenntarthatóság, a biotechnológia vagy az egészség összefüggésében, deduktív gondolkodás útján történhet. A biológiai jelenségek leírása gyakran csak statisztikai szemlélettel lehetséges, a sokféleségben rejlő azonosságok és különbségek összehasonlítása az analógiás gondolkodást fejleszti. Az élet egymásra épülő szerveződési szintjeinek megértése rendszerszintű, komplex gondolkodást igényel.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: Az ember biológiai és társadalmi lény, a biológia tanulása hozzásegít e kettősség tudatos szemléletéhez. A tanuló felismeri az öröklött és a szerzett tulajdonságaiban rejlő lehetőségeit, a testi és szellemi képességek kibontakoztatásának személyes felelősségét. Az önismeret fejlesztését szolgálják az interaktív tanulási formák, a fejlesztő szemléletű ön- és társértékelés. A tanuláshoz nyújtott megfelelő tanári támogatás, az egymástól tanulás növeli a közösségi összetartozás érzését, a segítség adásának és elfogadásának képességét.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az élő természeti környezetből érkező érzelmi hatások befogadása, ezek kreatív alkotásokban történő kifejezése segíti a biológia nevelési céljainak elérését.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A mezőgazdaság, az élelmiszeripar, az orvostudomány és a gyógyszeripar a folyamatos innovációra épül, az erre való felkészítés a biológia tanulásának is feladata.

7-8. ÉVFOLYAM

A környezetismeret tantárgy a gyerekek mindennapi tapasztalatára, élményeire építve vizsgálja a növény- és állatvilágot, az emberi szervezetet és a környezeti folyamatokat. Ebben a tanulási szakaszban is végeznek a tanulók megfigyeléseket, egyszerűbb méréseket és kísérleteket, de ez még inkább a gyermeki kíváncsiság által irányított, kevésbé tudatos tevékenység. A természettudomány tantárgy keretében növények és állatok, az ember szervezete és egészsége, valamint az életközösségek megismerése részletesebben és elmélyültebben történik. A biológia önálló

és mindenki számára kötelező tantárgyként a 7. évfolyamon jelenik meg. A további tanévekben az iskolatípusoktól függően nem mindenki folytatja a tanulását, ezért fontos, hogy a tanulók a két év során teljes képet kapjanak az élet biológiai értelmezéséről, az élővilágról és az ember szervezetéről és egészségéről. Az elméleti ismeretek a természettudományok általános és a biológia sajátos kulcsfogalmai köré szerveződnek, céljuk a biológiai alapműveltség megszerzése. A jelenségeket bemutató, élményalapú, aktív tanulási módszerek alkalmazásával jobban megőrizhető a gyermeki kíváncsiság, ennek feltétele a vizsgálatokra alkalmas tanulási környezet és a természetben való tanulás lehetőségének biztosítása. Alkalmat kell adni a tanulóknak a természeti környezet megfigyelésére, a rendszerek és folyamatok feltárására, következtetések levonására és élmények szerzésére, kihasználva az értelmi és érzelmi nevelés egymást erősítő hatását. Az elméleti jellegű, illetve az egészségműveltséggel, környezeti fenntarthatósággal kapcsolatos témakörök a kerettantervben ajánlott tagozódásban és időkeretben vagy egymással összekapcsolva, pl. projektalapú módszerekkel, kutatásalapú tanulással is taníthatók.

A 7–8. évfolyamon a biológia tantárgy alapóraszáma: 102 óra.

A kéttannyelvű osztályban 7. évfolyamon részben angolul, 8. évfolyamon pedig kizárólag angolul tanítjuk.

A témakörök áttekintő táblázata:

Nat témakörök	Témakör neve	Javasolt óraszám
7. évfolyam		
1. A biológia tudományának céljai és vizsgálati módszerei	A biológia tudománya	3
2. Az élet kialakulása és szerveződése	Az élet kialakulása és szerveződése	6
3. Az élet formái, működése és fejlődése	Az élővilág fejlődése	4
	Az élővilág országai	18
6. A fenntarthatóság fogalma, biológiai összefüggései	Bolygónk élővilága	15
4. Életközösségek vizsgálata	Életközösségek vizsgálata	10
6. A fenntarthatóság fogalma, biológiai összefüggései	A természeti értékek védelme, az ember szerepe, fenntartható fejlődés	12

8. évfolyam		
5. Az élővilág és az ember kapcsolata 6. A fenntarthatóság fogalma, biológiai összefüggései	Az élővilág és az ember kapcsolata, fenntarthatóság Az ember evolúciója	2 2
7. Az emberi szervezet felépítése, működése	Az emberi szervezet I. – Testkép, testalkat, mozgásképesség	5
	Az emberi szervezet II. – Anyagforgalom	8
	Az emberi szervezet III. – Érzékelés, szabályozás	6
	Szaporodás, öröklődés, életmód	9
8. Életmód és egészség	Egészségmegőrzés, elsősegély	2
	Összes óraszám:	**68+34=102**

TÉMAKÖR: A BIOLÓGIA TUDOMÁNYÁNAK CÉLJAI ÉS VIZSGÁLATI MÓDSZEREI

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- útmutató alapján, másokkal együttműködve kísérleteket hajt végre, azonosítja és beállítja a kísérleti változókat, a kapott adatok alapján következtetéseket fogalmaz meg;
- a vizsgált biológiai jelenségekkel kapcsolatos megfigyeléseit, következtetéseit és érveit érthetően és pontosan fogalmazza meg, ezeket szükség esetén rajzokkal, fotókkal, videókkal egészíti ki.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a biológia tudományának kutatási céljait, elismeri a tudósok munkáját és felelősségét, képet alkot a biológia fejlődéséről, érti a jelenkori kutatások jelentőségét;
- érti és példákkal igazolja, hogy a tudományos elképzelések az adott kor tudásán és világképén nyugszanak, fejlődésük és cseréjük a megismerési folyamat természetes jellemzője;

- a biológiai jelenségekkel kapcsolatban kérdéseket, előfeltevéseket fogalmaz meg, tudja, hogy ezek akkor vizsgálhatók tudományosan, ha lehetőség van a bizonyításra vagy cáfolatra;
- tisztában van a mérhetőség jelentőségével, törekszik az elérhető legnagyobb pontosságra, de tisztában van ennek korlátaival is;
- megkülönbözteti a bulvár, a népszerűsítő és a tudományos típusú közléseket, médiatermékeket, törekszik a megtévesztés, az áltudományosság leleplezésére.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a Föld élővilágának teljességét magában foglaló bioszféra fogalmának értelmezése, megismerésének és védelmének a biológia kutatási céljaként való azonosítása;
- a biológia kutatási céljainak megismerése, néhány jelentős felismerés és felfedezés történeti bemutatása, értékelése;
- a biológiai ismeretek gyarapodásának a technológiai és gazdasági fejlődéssel való összefüggésének felismerése, az emberi életmódra gyakorolt hatásának értékelése;
- a természettudományos vizsgálatok feltételeinek és alapvető módszereinek elvi ismerete, gyakorlati alkalmazásuk megalapozása;
- a tényekre alapozottsággal kapcsolatos igény megszilárdítása, az áltudományos, manipulatív közlések és a tudományos források közötti különbségtétel.

Fogalmak

bioszféra, élettudományok, tudományos probléma, hipotézis, kísérlet, kísérleti változó, rendszer, környezet, szerveződési szint, tudományos közlemény, áltudomány

Javasolt tevékenységek

- Kiselőadások, poszterek készítése az élettudományok és az orvoslás történetének egy-egy nevezetes személyiségéről, az ókortól napjainkig (Pl. Arisztotelész, Galenus, Linné, Darwin, Watson és Crick).
- Rövid beszámolók készítése az utóbbi évtizedekben orvosi Nobel-díjjal elismert, biológiai kutatásokkal megalapozott felfedezésekről (témák, kutatók, alkalmazások), beszélgetés a jelentőségükről.
- A modern biológiai kutatások és a biotechnológia területeit és alkalmazási lehetőségeit bemutató kiselőadások, poszterek készítése, ezekkel kapcsolatos vélemények gyűjtése, megfogalmazása és megvitatása.

- A tudományos és a hétköznapi megfigyelés különbségeinek bemutatása konkrét példákon keresztül.
- Áltudományos hírek gyűjtése a médiából és azok tudományos tényekre alapozott cáfolata.
- Kisfilmek megtekintése a biológia tudomány részterületeiről, a modern biológiáról.

TÉMAKÖR: AZ ÉLET KIALAKULÁSA ÉS SZERVEZŐDÉSE

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- alapfokon alkalmazza a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, azonosítani tudja egy biológiai rendszer részeit, kapcsolatait és funkcióit, érti a csoportképzés jelentőségét, a tanult csoportokba besorolást végez;
- biológiai rendszerekkel, jelenségekkel kapcsolatos képi információkat szóban vagy írásban értelmez, alkalmazza a vizualizálás, az ábrákban való összefoglalás módszerét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tényekre alapozott érveket fogalmaz meg a baktériumok jelentőségével kapcsolatban, értékeli egészségügyi, környezeti és biotechnológiai jelentőségüket;
- vázlatrajz, fotó vagy mikroszkópos megfigyelés alapján felismeri és megnevezi a sejtmagvas sejttípus legfontosabb alkotórészeit, megfogalmazza a sejtekben zajló életfolyamatok lényegi jellemzőit;
- képek, videók és mikroszkópos megfigyelések alapján összehasonlítja a növényi és az állati sejtek felépítését és működését, példák alapján értelmezi az egysejtű életmód jellegzetességeit;
- érti a többsejtűek szerveződési típusainak különbségét, szerepét a fajok elterjedésében és a köztük kialakult munkamegosztásban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a mikroszkópok működési elvének megismerése, a használat készségének fejlesztése;
- a mikroorganizmusok és a földi élet kialakulása közötti kapcsolat felismerése, a földi anyagforgalmi ciklusokban játszott szerepük értelmezése;
- a biológiai energiaforrás szerepének megértése, típusainak megkülönböztetése;

- a növényi és az állati sejttípusok összehasonlítása, anyagcseretípusok megkülönböztetése az energia- és a szénforrás alapján.

Fogalmak

fénymikroszkóp, sejt, sejtalkotó, baktérium, biológiai információ, gén, anyagcsere, szénforrás, energiaforrás, fotoszintézis, légzés, egysejtű, telep, szövet

Javasolt tevékenységek

- Fénymikroszkóp beállítása, egysejtűek megfigyelése természetes vízmintában vagy tenyészetben, növényi szövetpreparátumok készítése, állati szövetmetszetek vizsgálata, a látottak rögzítése rajzban, mobiltelefonnal és rövid szöveges leírással.
- Fénymikroszkópos sejtalkotók ábrázolása állati és/vagy növényi sejt rajzán.
- A sejtek felépítését és működését bemutató animációk, videók keresése, a látottak megbeszélése, összefoglalása.
- A sejt felépítését és működését értelmező, a tanulók meglévő tudására épülő analógiák keresése és megbeszélése (pl. vár, város, gyár), rajzos vázlat készítése.
- A baktériumok sokféle biológiai szerepének bemutatása konkrét példákon keresztül.
- Papucsállatka-tenyészet készítése és vizsgálata.
- Növényi és állati sejtmodell készítése néhány alapvető különbség hangsúlyozásával.

TÉMAKÖR: AZ ÉLŐVILÁG FEJLŐDÉSE

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- alapfokon alkalmazza a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, azonosítani tudja egy biológiai rendszer részeit, kapcsolatait és funkcióit, érti a csoportképzés jelentőségét, a tanult csoportokba besorolást végez;
- digitális eszközökkel képeket, videókat, adatokat rögzít, keres és értelmez, kritikus és etikus módon használ fel, alkotásokat készít;
- önállóan vagy másokkal együttműködve kivitelez tanulási projekteket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a biológiai problémák vizsgálatában figyelembe veszi az evolúciós fejlődés szempontjait, a földtörténeti időskálán el tudja helyezni ennek mérföldköveit, érti, hogy a mai emberi faj is az evolúció során alakult ki;
- értelmezi a rátermettség és a természetes szelekció fogalmát, tudja, hogy azt a véletlenszerű események és az önszerveződés is befolyásolhatják;
- elfogadja, hogy minden ember egy fajhoz tartozik és a nagyrasszok értékükben nem különböznek, a biológiai és kulturális örökségük az emberiség közös kincse.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- az evolúciós idődimenziók felmérése, élőlények sokféleségét kialakító mechanizmusok megértése, a természetes szelekció, valamint a semleges folyamatok jelentőségének felismerése;
- az élővilág sokféleségének értékelése;
- az élővilág fejlődését befolyásoló tényezők elemzése, az alkalmazkodással összefüggő változások azonosítása néhány példán keresztül;
- az állatvilág fejlődése és az emberi evolúció közötti kapcsolat felismerése, a kutatás és bizonyítás módszereinek áttekintése;
- az emberi evolúció főbb lépéseinek (agytérfogat, testtartás, tűz- és eszközhasználat, viselkedés, kommunikáció) azonosítása;
- rendszerelemzési képesség megalapozása, a felépítés és működés, valamint a rendszer és környezet kapcsolatok biológiai vizsgálatokkal összefüggő jelentőségének megértése.

Fogalmak

evolúció, természetes kiválasztódás, alkalmazkodás, rátermettség, fajok sokfélesége, emberi evolúció, ősemberek, nagyrasszok, Homo sapiens

Javasolt tevékenységek

- Az élővilág fejlődését bemutató időszalag készítése, a fontosabb mérföldkövek megjelenítése.
- A környezet és az élőlények testfelépítése, életmódja közötti összefüggést bemutató példák elemzése, az alkalmazkodás tényezőinek és konkrét módjainak megfogalmazása.
- A nagyrasszok képviselőinek testfelépítése és a környezethez való alkalmazkodás közötti összefüggések bemutatása.

- Emberelődök testfelépítését (csontváz, testalkat, végtagok, koponya) bemutató rajzok, rekonstrukciók összehasonlítása, a különbségek azonosítása, a fejlődési folyamat néhány jellemzőjének megfogalmazása.
- Az emberré válás folyamatát bemutató videó elemzése.

TÉMAKÖR: SZAPORODÁS, ÖRÖKLŐDÉS, ÉLETMÓD

JAVASOLT ÓRASZÁM: 9 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- biológiai rendszerekkel, jelenségekkel kapcsolatos képi információkat szóban vagy írásban értelmez, alkalmazza a vizualizálás, az ábrákban való összefoglalás módszerét;
- az egészséggel, életmóddal foglalkozó weboldalak, tematikus médiaforrások információit kritikusan elemzi, igyekszik tudományos bizonyítékokra alapozott híreket, érveket és tanácsokat elfogadni;
- tényekkel igazolja a testi és lelki egészség közötti kapcsolatot, tud ennek egyéni és társadalmi összefüggéseiről, érvel az egészségkárosító szokások és függőségek ellen.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- azonosítja az emberi egyedfejlődés főbb szakaszait, bemutatja az emberi nemek testi különbözőségének kialakulását, tisztában van a felelős szexuális magatartás ismérveivel, értékeli a szexualitás egyéni életviteli és párkapcsolati jelentőségét;
- értékeli a személyi és környezeti higiénia egészségmegőrzéssel kapcsolatos jelentőségét, ennek alapelveit személyes környezetében is igyekszik alkalmazni, egyéni képességeihez mérten tisztán, rendben tartja környezetét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a női és a férfi nemiszervrendszer külső és belső felépítésének elemzése képek, ábrák alapján, a női és férfi másodlagos nemi jellegek kialakulásának bemutatása;
- a másodlagos nemi jellegek kialakulását bemutató ábrák, animációk tanulmányozása, a fejlődési folyamat időbeli jellegzetességeinek és egyéni eltéréseinek megbeszélése;
- az ivarsejtek képződési helyének azonosítása, a tulajdonságok átörökítésében és a változékonyság biztosításában játszott szerepük magyarázása;
- a megtermékenyítés feltételeinek ismerete, a fogamzásgátló módszerek működésének megértése;

- a fogamzástól a születésig tartó magzati fejlődés főbb jellemzőinek és feltételeinek ismerete, a szülés fő szakaszainak és körülményeinek megbeszélése;
- a gének szerepének felismerése, az utódnemzedékek kialakulására vezető genetikai folyamatok egyszerű öröklésmenetek példáján történő elemzése;
- a testi és a nemi kromoszómák megkülönböztetése, a nem meghatározásában játszott szerepük ismerete, a nemhez kapcsolt öröklődés néhány példájának áttekintése;
- annak felismerése, hogy az ember öröklött hajlamainak kifejeződését a környezet is befolyásolja, ezért a tudatosabb életmóddal magunk is tehetünk egészségünkért;
- a felelős szexuális magatartás jellemzőinek ismerete, a szexualitás egyéni életviteli és párkapcsolati jelentőségének értékelése.

Fogalmak

női és férfi ivarszervek, nemi jellegek, hímivarsejt és petesejt, gén, kromoszóma, minőségi és mennyiségi tulajdonság, öröklésmenet, megtermékenyítés, embrió, magzati fejlődés, szülés

Javasolt tevékenységek

- Az emberi nemek anatómiai különbségeit (elsődleges és másodlagos nemi jellegek) bemutató képek, animációk, mobiltelefonos applikációk tanulmányozása, a különbségek megfogalmazása.
- A nemi érés folyamatáról, egyéni eltéréseiről szóló információk keresése, vélemények megvitatása.
- A megtermékenyítést és a magzati fejlődést bemutató fotósorozatok, animációk és videók tanulmányozása, ezek alapján folyamatvázlat készítése, rajzolása.
- Ábrák elemzése a szülés folyamatáról.
- Családi öröklésmeneteket bemutató ábrák, képek, családfák elemzése, a hasonlóságok és különbségek megfogalmazása egy-egy példán.
- Genetikai betegségeket bemutató esettanulmányok megbeszélése, az esetek közötti hasonlóságok és különbségek megfogalmazása.

TÉMAKÖR: EGÉSZSÉGMEGŐRZÉS, ELSŐSEGÉLY

JAVASOLT ÓRASZÁM: **2 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az egészséget személyes és közösségi értékként értelmezi, érdeklődik az egészségmegőrzéssel kapcsolatos információk iránt, mérlegeli azok tudományos hitelességét, kritikusan kezeli a gyógyszerekkel, gyógyászattal kapcsolatos reklámokat;
- tényekkel igazolja a testi és lelki egészség közötti kapcsolatot, tud ennek egyéni és társadalmi összefüggéseiről, érvel az egészségkárosító szokások és függőségek ellen;
- az egészséggel, életmóddal foglalkozó weboldalak, tematikus médiaforrások információit kritikusan elemzi, igyekszik tudományos bizonyítékokra alapozott híreket, érveket és tanácsokat elfogadni;
- értékeli a személyi és környezeti higiénia egészségmegőrzéssel kapcsolatos jelentőségét, ennek alapelveit személyes környezetében is igyekszik alkalmazni, egyéni képességeihez mérten tisztán, rendben tartja környezetét;
- természetvédelmi, bioetikai, egészségműveltségi témákban tényekre alapozottan érvel, vitákban többféle nézőpontot is figyelembe vesz.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a szív- és érrendszeri betegségek kockázati tényezőit, igyekszik tudatosan alakítani étkezési szokásait, törekszik az életmódjának megfelelő energia- és tápanyagbevitelre, a normál testsúly megőrzésére;
- ismeri a kórokozó, a fertőzés és a járvány fogalmait, megkülönbözteti a vírusos és bakteriális fertőző betegségeket, felismeri az antibiotikumok helyes használatának fontosságát;
- tudja, hogy a daganatos betegségek kialakulását az életmód és a környezet is befolyásolja, és hogy gyógyításuk esélyét a korai felismerés nagymértékben növeli;
- érti az orvosi diagnosztikai eljárások célját, ismeri azok alapelvét és néhány főbb módszerét, értékeli a megfelelő diagnózis felállításának jelentőségét;
- felméri a baleseti sérülések kockázatait, igyekszik ezeket elkerülni, a bekövetkezett balesetek esetében felismeri a sérülés, vérzés vagy mérgezés jeleit, ezekről megfelelő beszámolót tud adni;
- a bekövetkezett balesetet, rosszullétet felismeri, segítséget (szükség esetén mentőt) tud hívni, valamint a tőle elvárható módon (életkori sajátosságainak megfelelően) elsősegélyt tud nyújtani: a sérült vagy beteg személy ellátását a rendelkezésre álló eszközökkel vagy eszköz nélkül megkezdeni (sebellátás, vérzéscsillapítás, eszméletlen beteg ellátása, szabad légút biztosítása);

- tudja alkalmazni az alapszintű újraélesztést mellkaskompressziók és lélegeztetés (CPR) kivitelezésével, felismeri ennek szükségességét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a szív- és érrendszeri betegségek kockázati tényezőinek azonosítása, megelőzési lehetőségeinek megvitatása;
- az életkor, az életmód és a táplálkozás közötti összefüggések felismerése, az egészséges és kiegyensúlyozott táplálkozás alapvető elveinek ismerete;
- a rendszeres testmozgás és az egészség megőrzése közötti összefüggés, a mozgásszegény életmód okozta egészségügyi kockázatok felismerése;
- a kórokozó, a fertőzés, a járvány és higiénia fogalmai közötti összefüggések feltárása esettanulmányok alapján, a megelőzés érdekében megtehető lépések biológiai alapjainak értelmezése;
- a higiénia és a fertőző betegségek megelőzése közötti összefüggés felismerése, a rendszeres és helyes tisztálkodással, valamint a lakó- és munkakörnyezet tisztántartásával kapcsolatos elvek és módszerek elsajátítása;
- az antibiotikumok betegségek elleni hatásosságának elmagyarázása, annak megértése, hogy a helytelen antibiotikum-használat felgyorsítja az ellenálló baktériumok kialakulását;
- a daganatos betegségek környezeti és életmódbeli kockázati tényezőinek áttekintése, a megelőzés lehetőségeinek megvitatása, a személyre szabott terápia jelentőségének felismerése;
- az orvosi szűrővizsgálatok és diagnosztikai eljárások céljainak azonosítása egy-egy példán keresztül, annak értékelése, hogy a diagnózis az orvos egészségügyi-jogi érvényű felelős nyilatkozata a személy egészségi állapotáról;
- az elsősegélynyújtás lépéseinek elvi ismerete, szimulációkkal történő gyakorlása, szükség esetén alkalmazása, a sérült vagy beteg személy ellátásának (sebellátás, vérzéscsillapítás, eszméletlen beteg ellátása, szabad légút biztosítása) megkezdése a rendelkezésre álló eszközökkel vagy eszköz nélkül;
- az alapszintű újraélesztést szükségessé tevő helyzet felismerése, mellkaskompressziókkal történő alkalmazása.

Fogalmak

fertőzés, járvány, stressz, rákkeltő anyag/hatás, személyi higiénia, élelmiszer-összetétel és -minőség, lelki egészség, függőség, szűrővizsgálat, diagnosztikai eljárások, elsősegélynyújtás, alapszintű újraélesztés

Javasolt tevékenységek

- Népegészségügyi adatsorok, grafikonok értelmezése (pl. szív- és érrendszeri betegségek, rákstatisztikák, fertőző betegségek), a bemutatott helyzettel összefüggő értékelések megfogalmazása.
- Egészségnap szervezése, egészségmegőrzési tanácsadó szakértők meghívása, videóinterjúk készítése.
- Különböző élelmiszerek összetételét felsoroló információs anyagok összegyűjtése, összehasonlítása.
- Életkornak megfelelő étrendek összeállítása, iskolai kóstoló és/vagy vásár rendezése egyszerűen elkészíthető, egészséges ételekből (büféáruk, sütemények).
- Járványok, egyes fertőző betegségek történetéről szóló kiselőadások, házi dolgozatok készítése.
- Napjaink egyes nagyobb járványairól szóló esettanulmányok, filmek elemzése, a tanulságok megbeszélése.
- Alapvető elsősegélynyújtási ismeretek alkalmazásának gyakorlati bemutatása (pl. vérzések, gyakori rosszullétek, égési sérülések, sportbalesetek esetén).
- Az egészséges életmód betegségmegelőzésben játszott szerepének bemutatása konkrét betegségcsoportok példái alapján.

TÉMAKÖR: AZ ÉLŐVILÁG ORSZÁGAI

JAVASOLT ÓRASZÁM: 18 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- alapfokon alkalmazza a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, azonosítani tudja egy biológiai rendszer részeit, kapcsolatait és funkcióit, érti a csoportképzés jelentőségét, a tanult csoportokba besorolást végez;
- biológiai rendszerekkel, jelenségekkel kapcsolatos képi információkat szóban vagy írásban értelmez, alkalmazza a vizualizálás, az ábrákban való összefoglalás módszerét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- alaktani jellemzők összehasonlítása alapján felismer néhány fontosabb növény- és állatcsoportot, ezekbe besorolást végez;
- konkrét példák vizsgálata alapján összehasonlítja a gombák, a növények és az állatok testfelépítését, életműködéseit és életmódját, ennek alapján érvel az önálló rendszertani csoportba sorolásuk mellett.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- az élőlények sokféleségében való eligazodás szükségességének és módszereinek azonosítása, a hierarchia és a leszármazási rokonság elvének felismerése;
- a gombák, a növények és az állatok külön országba sorolása melletti érvek megfogalmazása, fontosabb rendszertani csoportjaik alaktani és szervezettani jellemzése, néhány példafaj bemutatása;
- kirándulások, természetben végzett megfigyelések során élőlénycsoportok, fajok azonosítása határozókönyvek és mobilapplikációk segítségével.

Fogalmak

fejlődéstörténeti rendszer, rendszertani kategóriák, faj, kettős nevezéktan, virágtalan növények, virágos növények, férgek, ízeltlábúak, puhatestűek, és a gerincesek osztályai

Javasolt tevékenységek

- Növény- és állatismeret segédkönyv (vagy hasonló kézikönyvek), mobiltelefon-applikációk és weboldalak keresése, használati módjuk tanulmányozása.
- Növény és/vagy állatfajok rendszertani besorolását ábrázoló diagramok rajzolása (pl. halmazábra, fogalomtérkép, táblázat).
- Az élővilág országait bemutató törzsfa rajzolása, rövid jellemzések készítése az egyes országokról.
- Kiselőadás Darwin és Linné munkásságáról.
- A természetes és mesterséges rendszerezés összehasonlítása különböző feladatokkal, élőlények elnevezése játékos feladatokkal.
- Mikroorganizmusok (planktonikus élőlények) és telepes élőlények mikroszkópos vizsgálata, a tapasztalatok rajzos rögzítése.
- Fajok felismerése terepgyakorlaton, fajlista készítése a közvetlen környezetben.
- Kiselőadás a gombaszedéssel és - fogyasztással kapcsolatos tudnivalókról.

- Virágtalan, valamint egy- és kétszikű növények vizsgálata, a tapasztalatok rajzos rögzítése.
- Gyűrűsférgek, puhatestűek, ízeltlábúak vizsgálata, tapasztalatok rajzos rögzítése.
- Kiselőadás összeállítása az állatvilág „legjeiről”.

TÉMAKÖR: BOLYGÓNK ÉLŐVILÁGA

JAVASOLT ÓRASZÁM: 15 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- leírások, fotók, ábrák, filmek alapján értelmezi és bemutatja az élőlények környezethez való alkalmazkodásának jellegzetes módjait és példáit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- alapfokon ismeri a földrészek, óceánok legjellegzetesebb növény- és állatfajait;
- a földrészek természetes növényzetét ábrázoló tematikus térképek, fényképek, ábrák segítségével azonosítja bolygónk biomjait;
- néhány jellegzetes faj példáján keresztül felismeri a kontinensek éghajlati övezetei, kialakult talajtípusai és az ott élő növényvilág közötti kapcsolatokat;
- néhány jellegzetes faj példáján keresztül felismeri a kontinensek jellegzetes növényei és az ott élő állatvilág közötti kapcsolatot;
- néhány tengeri növény- és állatfaj megismerése során felismeri, hogy bolygónk legnagyobb életközössége a világtengerekben él.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- bolygónk nagy életközösségeinek azonosítása tematikus térképen, a kontinensek néhány jellegzetes növény- és állatfajának megismerése;
- az élőlények testfelépítése, életmódja, életciklusa és a biom ökológiai feltételei közti kapcsolat elemzése;
- az európai magashegységekben kialakuló függőleges zonalitás okainak megértése, néhány jellegzetes életközösség, faj azonosítása;
- óceánok, tengerek és édesvízi életközösségek néhány jellegzetes élőlényének megismerése;
- táplálkozási láncok és hálózatok összeállítása a biomok élőlényeiből;

- a fajok elterjedését, annak változását befolyásoló tényezők konkrét példák alapján történő elemzése;
- rendszerelemzési képesség megalapozása, a felépítés és működés, valamint a rendszer és környezet kapcsolatok biológiai vizsgálatokkal összefüggő jelentőségének megértése.

Fogalmak

tápláléklánc, táplálékhálózat, elterjedési terület, éghajlati övezet, biomok, vízi életközösségek, függőleges zonalitás

Javasolt tevékenységek

- A kontinensek élővilágát bemutató természetfilmek feladatlapos elemzése, a látottak megbeszélése.
- A kontinensek, éghajlati övek jellemző életközösségeit bemutató tematikus térképek rajzolása, poszterek készítése.
- Adatok gyűjtése a környezeti tényezők és az élőlények testfelépítése, életmódja közötti összefüggésről, ezek alapján néhány jellegzetes példa bemutatása.
- Tűrőképességi görbék elemzése, az elterjedés és a környezeti igények közötti kapcsolat vizsgálata.
- Táplálkozási piramis/hálózat rajzolása a biomokra jellemző élőlényekről kapott vagy gyűjtött információk alapján.
- Növényföldrajzi és állattani elterjedési térképek értelmezése, összehasonlítása, a változások okainak és lehetséges következményeinek megbeszélése.
- A bioszférát, a biomokat kutató természettudósok (pl. Balogh János, Jacques-Yves Cousteau, Yann Arthus-Bertrand, Sir David Attenborough) filmrészleteinek megtekintése, megbeszélése.

TÉMAKÖR: ÉLETKÖZÖSSÉGEK VIZSGÁLATA

JAVASOLT ÓRASZÁM: **10 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- leírások, fotók, ábrák, filmek alapján értelmezi és bemutatja az élőlények környezethez való alkalmazkodásának jellegzetes módjait és példáit;

- a vizsgált biológiai jelenségekkel kapcsolatos megfigyeléseit, következtetéseit és érveit érthetően és pontosan fogalmazza meg, ezeket szükség esetén rajzokkal, fotókkal, videókkal egészíti ki;
- önállóan vagy másokkal együttműködve kivitelez tanulási projekteket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- másokkal együttműködve vizsgál környezetében található életközösségeket, az elkészített rajzok, fotók, videók és adatok alapján elemzi az élettelen környezeti tényezők és az élőlények közötti kapcsolatokat;
- életközösségek vizsgálata, valamint ábrák, animációk alapján magyarázza az életközösségekben zajló anyagforgalom folyamatát, felismeri az élőlények közötti táplálkozási kapcsolatokat, táplálkozási piramist szerkeszt;
- leírások, filmek és saját megfigyelései alapján elemzi az állatok viselkedésének alaptípusait, ezek lényegi jellemzőit konkrét példák alapján bemutatja;
- esetleírások, filmek és saját megfigyelései alapján felismeri az adott életközösségek biológiai értékeit, értékeli a lakókörnyezetében található életközösségek környezeti állapotot és életminőséget javító hatását.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- az élettelen környezeti tényezők és az élőlények közötti kölcsönhatások azonosítása, környezeti igény és tűrőképesség vizsgálata;
- a levegő, a víz és a talaj minőségi jellemzőinek vizsgálata, főbb típusainak megkülönböztetése, természetes összetevők és szennyezők azonosítása, mérési adatok értelmezése;
- az élőhely fogalmának ismerete, jellemzőinek és típusainak vizsgálatokban történő azonosítása, az élőhelyi környezethez való alkalmazkodás módjainak és példáinak elemzése;
- az életközösségek rendszerként való értelmezése, a kölcsönhatások és hálózatok vizsgálatokban történő felismerése, ciklikus és előrehaladó változási folyamatok azonosítása;
- az indikátorszervezetek jelentőségének megértése, felismerésük és alkalmazásuk a konkrét vizsgálatokban.

Fogalmak

életközösség, élőhely, környezeti igény, tűrőképesség, indikátorszervezet, populációs kölcsönhatás, évszakos és napi változási ciklus, társulások fejlődése, szukcesszió

Javasolt tevékenységek

- Egyszerű levegőminőség- (pl. ülepedő por), vízminőség- (pl. gyorstesztek, algák és egysejtűek megfigyelése) és talajvizsgálatok (pl. szemcseméret, víztartalom, pH) elvégzése, mintavétel és elemzés.
- Az intézmény közelében lévő természetes vagy természetközeli életközösség rendszeres megfigyelése, adatok gyűjtése, elemzése. Természetes életközösségek vizsgálata kirándulás, erdei iskola keretében, természettudományos, természetvédelmi és művészeti tevékenységek (fotózás, rajzolás, tárgykészítés) ötvözése.
- Kiállítás, bemutatónap szervezése, a terepen végzett vizsgálatok és az alkotómunka eredményeinek megosztása az intézményen belül és (lehetőség szerint) a helyi közösségben.
- Kiselőadás készítése idegenhonos inváziós növény- és állatfajokról.
- Zuzmók elterjedésének vizsgálata az iskola környezetében, autóforgalommal terhelt és kevésbé forgalmas területen.

TÉMAKÖR: A TERMÉSZETI ÉRTÉKEK VÉDELME

JAVASOLT ÓRASZÁM: **12 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- természetvédelmi, bioetikai, egészségműveltségi témákban tényekre alapozottan érvel, vitákban többféle nézőpontot is figyelembe vesz;
- a vizsgált biológiai jelenségekkel kapcsolatos megfigyeléseit, következtetéseit és érveit érthetően és pontosan fogalmazza meg, ezeket szükség esetén rajzokkal, fotókkal, videókkal egészíti ki;
- önállóan vagy másokkal együttműködve kivitelez tanulási projekteket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- érti és elfogadja, hogy az élő természet rendelkezik olyan értékekkel, amelyeket törvényi eszközökkel is védeni kell, ismeri ennek formáit, felhívja a figyelmet az általa észlelt természetkárosításra;

- az életformák sokféleségét megőrzendő értékként kezeli, felismeri a benne rejlő esztétikai szépséget, érvel a biológiai sokféleség veszélyeztetése ellen;
- tájékozódik a környezetében található védett fajokról, életközösségekről, ezek eszmei értékéről és biológiai jelentőségéről, ismeri a hazai nemzeti parkok számát, területi elhelyezkedését, bemutatja védendő életközösségeik alapvető jellemzőit;
- egységben látja az életközösségek múltbeli, jelenkori és várható jövőbeli állapotát, azok jövőbeli állapotára valószínűségi előrejelzést fogalmaz meg, felismeri és vállalja a jövőjük iránti egyéni és közösségi felelősséget.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a természetvédelem szükségessége melletti érvelés, az alkalmazható egyedi és rendszerszintű módszerek és szabályozási elvek ismerete;
- a gazdálkodás, a települések és az infrastruktúra fejlődése által előidézett, a természeti környezetre gyakorolt hatások azonosítása, konkrét példák adatokra alapozott, több szempontú értékelése;
- az ökológiai elvek érvényesítési lehetőségeinek felismerése a gazdálkodás, az építészet, a tájmegőrzés vagy a turizmus esetében;
- nemzeti parkjaink elnevezésének, területi elhelyezkedésének és sajátos biológiai értékeinek ismerete;
- a lakóhely közelében lévő védett területről önálló információ- és adatgyűjtés, a természetvédelemben való önkéntes szerepvállalásra való indíttatás erősítése;
- a védett faj, az eszmei érték fogalmának értelmezése konkrét példák alapján.

Fogalmak

tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület, nemzeti park, védett faj, eszmei érték, ökoturizmus, ökogazdálkodás, urbanizáció, környezettudatosság

Javasolt tevékenységek

- A környezet- és természetvédelem jeles napjaihoz (pl. Föld napja, víz napja, madarak és fák napja, környezetvédelmi világnap stb.) kapcsolódó iskolai programok szervezése, bekapcsolódás a helyi rendezvényekbe.
- Szerepjáték, storyline (kerettörténet) feladat, strukturált vita valamely természetvédelemmel összefüggő probléma (pl. veszélyeztetett élőhelyek, fajok védelme) több szempontú elemzésére, a megoldási lehetőségek keresése.

- Az iskola vagy a lakóhely közelében vállalható környezetvédelmi önkétes tevékenység megismerése.
- A lakóhely természetvédelmi értékeinek és környezeti problémáinak bemutatása projektmunka keretében.
- A hazai nemzeti parkok életközösségeit, jellegzetes élőlényeit bemutató kiselőadások, virtuális séták összeállítása.
- Kirándulás valamely hazai nemzeti parkba, részvétel vezetett túrán, megfigyelés, fotózás, rajzolás, az eredményekből kiállítás rendezése.

TÉMAKÖR: AZ ÉLŐVILÁG ÉS AZ EMBER KAPCSOLATA, FENNTARTHATÓSÁG

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- alapfokon alkalmazza a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, azonosítani tudja egy biológiai rendszer részeit, kapcsolatait és funkcióit, érti a csoportképzés jelentőségét, a tanult csoportokba besorolást végez;
- természetvédelmi, bioetikai, egészségműveltségi témákban tényekre alapozottan érvel, vitákban többféle nézőpontot is figyelembe vesz;
- önállóan vagy másokkal együttműködve kivitelez tanulási projekteket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- kritikusan és önkritikusan értékeli az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatását, életvitelében tudatosan követi a természet- és környezetvédelem szempontjait;
- ismeri a növények gondozásának biológiai alapjait, több szempontot is figyelembe véve értékeli a növények, a növénytermesztés élelmezési, ipari és környezeti jelentőségét;
- kritikusan vizsgálja a haszonállatok tartási módjai és a fajra jellemző igények közötti ellentmondásokat, ismeri és érti a nagyüzemi technológiák és a humánus állattartási módok közötti különbségeket;
- példák alapján elemzi a globális környezeti problémák gazdasági és társadalmi összefüggéseit, a megelőzés, a kárcsökkentés és az alkalmazkodás stratégiáit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a biológiai sokféleség beszűkülését előidéző okok és a lehetséges veszélyek felismerése, az ellenük megtehető intézkedések példáinak elemzése;
- az emberi populáció növekedésével, a települések és a gazdálkodás átalakulásával járó hatások konkrét példák alapján való elemzése, az élővilág változásával való összefüggésének vizsgálata;
- a fogyasztói létforma és a Föld véges erőforrásai közötti ellentmondás felismerése, a fenntarthatóság problémájának több szempontú elemzése;
- az ökológiai gazdálkodás, a génmegőrzés biológiai alapjainak megteremtését és megőrzését szolgáló eljárások elvi ismerete, példákon alapuló bemutatása;
- az éghajlatváltozási modellek által a bioszféra jövőjére adott előrejelzések értékelése, a megelőzés, hatáscsökkentés és alkalmazkodás módjainak áttekintése.

Fogalmak

biológiai sokféleség, fajgazdagság, fajtanemesítés, génmegőrzés, globális probléma, éghajlatváltozás, monokultúra, biogazdálkodás, tájgazdálkodás, fenntarthatóság

Javasolt tevékenységek

- Információgyűjtés, rajzos vázlat szerkesztése az intézménynek helyet adó település, az iskola környezetének jellegzetes gazdálkodási és településformáló tevékenységeiről.
- A helyi szinttől a régión, a kontinensen át a globális szintig átívelő, a természetvédelemmel összefüggő esetek, példák keresése, az összefüggések feltárása.

TÉMAKÖR: AZ EMBERI SZERVEZET I. – TESTKÉP, TESTALKAT, MOZGÁSKÉPESSÉG

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- alapfokon alkalmazza a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, azonosítani tudja egy biológiai rendszer részeit, kapcsolatait és funkcióit, érti a csoportképzés jelentőségét, a tanult csoportokba besorolást végez;
- biológiai rendszerekkel, jelenségekkel kapcsolatos képi információkat szóban vagy írásban értelmez, alkalmazza a vizualizálás, az ábrákban való összefoglalás módszerét;

- a vizsgált biológiai jelenségekkel kapcsolatos megfigyeléseit, következtetéseit és érveit érthetően és pontosan fogalmazza meg, ezeket szükség esetén rajzokkal, fotókkal, videókkal egészíti ki;
- kiegyensúlyozott saját testképpel rendelkezik, figyelembe véve az egyéni adottságokat, a nem és a korosztály fejlődési jellegzetességeit, valamint ezek sokféleségét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- az emberi test megfigyelése alapján azonosítja a főbb testtájakat és testrészeket, elemzi ezek arányait és szimmetriaviszonyait;
- felismeri az emberi bőr, a csontváz és a vázizomzat főbb elemeit, ezek kapcsolódási módjait, értelmezi a mozgási szervrendszer felépítése és az ember mozgásképessége közötti összefüggéseket;
- alapvető mozgástípusok és egyes sportok esetében elemzi a mozgásszervrendszer működésének jellemzőit, igyekszik ezeket fizikai fogalmakkal és elvekkel magyarázni;
- tudja, hogy a testünk alapfelépítése az evolúciós fejlődés eredménye, de az öröklött adottságaink az egyedfejlődés során formálódnak egyénivé, ebben nagy szerepet játszik az életmódunk is;
- felismeri a gyakorolt sportok testi és lelki fejlesztő hatását és a velük járó terheléseket, baleseti veszélyeket, tanácsokat fogalmaz meg ezek elkerülésére.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- tájékozódás az emberi testen, a testtájak és szervek elhelyezkedésének anatómiai irányok használatával történő bemutatása maketten vagy ábrán és a saját testen;
- az emberi kültakaró szövettani rétegeinek azonosítása ábrákon, az egyes rétegek, szervek funkciójának ismertetése;
- a gerincoszlop tájékainak és részeinek megnevezése, a végtagok és függesztőöveik, a mellkas csontjainak megmutatása csontvázon vagy képeken és saját testen;
- a mozgásszervrendszerre jellemző főbb kötő-, támasztó- és izomszövet csoportok vizsgálata, a szerkezet és működés kapcsolatának értelmezése;
- a végtagok hajlító- és feszítőizmai elhelyezkedésének megmutatása, az arc izmainak összefüggésbe hozása a mimika és az artikuláció képességével;
- sportok mozgásformáiról saját fotók és videók készítése, ezek elemzése a tanult anatómiai és biomechanikai elvek alapján.

Fogalmak

kültakaró, bőr(szövet), csont(szövet), koponyacsontok, gerincoszlop, csigolyák, bordák, a végtagok alapfelépítése, függesztőövek, izom(szövet), hajlító- és feszítőizmok, mimikai izmok

Javasolt tevékenységek

- Az emberi test (férfi és női) anatómiáját bemutató videók, animációk, mobiltelefonos applikációk keresése, használata a testkép fejlesztésében.
- Mikroszkópi metszetek (és/vagy mikrofotók) vizsgálata, rajzos vázlat készítése (pl. bőr, csont, izomszövet).
- A bőr rétegeinek megfigyelése állati szöveteken (pl. sertésszalonna), a bőr-, köröm- és hajápolással kapcsolatos kiselőadások tartása.
- A mozgásszervrendszer egyes részeinek felépítését és működését bemutató mozgatható makettek készítése (pl. kéz, kar).
- Csontok szöveti felépítésének és összetételének vizsgálata: mészkőtartalom savval történő, a fehérjetartalom égetéssel történő igazolása, a tapasztalatok rajzos rögzítése.
- A gerincoszlop és a talpboltozat hajlatai jelentőségének vizsgálata, a tapasztalatok rajzos rögzítése.
- Egyszerű biometriai mérések elvégzése saját testen és/vagy társakon, arányok, szimmetriaviszonyok, méreteloszlás (min., max., átlag) számítása, ábrázolása (bilaterális szimmetria, aranymetszés aránya).
- Vita a testképzavarok kialakulásának okairól, a kortársak, a média és a család szerepének elemzéseEgyszerűbb biomechanikai elemzések elvégzése (pl. emelő elv szemléltetése, erők összegződése, gyorsulás stb.).

TÉMAKÖR: AZ EMBERI SZERVEZET II. – ANYAGFORGALOM

JAVASOLT ÓRASZÁM: **8 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- alapfokon alkalmazza a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, azonosítani tudja egy biológiai rendszer részeit, kapcsolatait és funkcióit, érti a csoportképzés jelentőségét, a tanult csoportokba besorolást végez;
- útmutató alapján, másokkal együttműködve kísérleteket hajt végre, azonosítja és beállítja a kísérleti változókat, a kapott adatok alapján következtetéseket fogalmaz meg;

- biológiai rendszerekkel, jelenségekkel kapcsolatos képi információkat szóban vagy írásban értelmez, alkalmazza a vizualizálás, az ábrákban való összefoglalás módszerét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ábrák, makettek alapján felismeri az ember anyagforgalmi szervrendszereinek fontosabb szerveit, a megismert külső és belső testkép alapján felidézi azok elhelyezkedését;
- szövegek, ábrák, folyamatvázlatok, videók és szimulációk alapján azonosítja a táplálkozási, keringési, légzési, kiválasztási szervrendszerek alapvető biológiai funkcióit, az életfolyamatok lépéseit;
- ismeri és megfelelő szempontok szerint értékeli az emberi szervezet állapotát, folyamatait jellemző fontosabb adatokat, azokat összefüggésbe hozza a testi és lelki állapotával, egészségével.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a belső szervek elhelyezkedésének anatómiai irányok használatával történő bemutatása maketten vagy ábrán és a saját testen;
- a táplálkozási szervrendszer főbb részeinek, a tápcsatornaszakaszok funkcióinak, a szakaszok szövettani és szervi felépítésének és működésének értelmezése, az emésztés és felszívódás folyamatának megértése;
- a tápanyagok élettani szerepének megértése, az energiatartalom és összetétel adatainak értelmezése;
- a légzőszervrendszer szövettani és szervi felépítésének, a légcsere- és a gázcserefolyamatok helyének és funkcióinak azonosítása, biológiai hátterének megértése;
- a szervezet folyadéktereinek és a keringési szervrendszer szerveinek azonosítása, biológiai funkciójának a felépítés és működés alapján való megértése;
- a vérkép, a vér összetételének jellemzése, a főbb alakos elemek és vérplazma funkcióinak azonosítása, a véralvadási folyamat kiváltó okainak és jelentőségének felismerése;
- a kiválasztó szervrendszer főbb feladatainak, szerveinek azonosítása, működési elvének megértése.

Fogalmak

tápcsatorna, tápanyag, emésztőnedv, felszívódás, máj, hasnyálmirigy, felső és alsó légutak, tüdő, légcsere és gázcsere, szív, szívciklus, értípusok, véralvadás, vérkép, vese, só- és vízháztartás, kiválasztás

Javasolt tevékenységek

- Az emberi test belső szerveit bemutató makettek, torzók tanulmányozása.
- Szövettani ábrák, fotók elemzése, humán szövettani metszetek mikroszkópos vizsgálata.
- A táplálkozási szervrendszer működését bemutató folyamatvázlat rajzolása, az emésztés és felszívódás legfontosabb részfolyamatainak ábrázolása.
- Élelmiszerek összetételi adatainak (címkéinek) gyűjtése, az adattípusok (tápanyagfajták, energiatartalom) értelmezése.
- Étrendtervezéssel összefüggő társas feladatok tervezése, elvégzése (pl. rajzolt, fotózott alapanyagokból tányérok, menük összeállítása).
- A nyál és az epe emésztő szerepének vizsgálata, a tapasztalatok rajzban történő rögzítése.
- Információk keresése a dohányzás káros hatásairól, a lehetséges egészségügyi kockázatok bemutatása, érvelés a saját és mások egészségmegőrzése mellett.
- Donders-féle tüdőmodell és dohányzógép PET palackból való elkészítése.
- A szívciklust és az érrendszer működését bemutató animációk keresése, értelmezése.
- Sertésszív boncolása, a tapasztalatok rajzban történő rögzítése.
- A keringési és a légzési szervrendszer működésével összefüggő megfigyelések és egyszerűbb mérések, kísérletek elvégzése (pl. pulzusmérés, légzésszám, vitálkapacitás, kilélegzett levegő CO_2-tartalma).
- Sertésvese boncolása, a tapasztalatok rajzban történő rögzítése.
- Dializáló készülék működési elvének megismerése, a művesekezelés lényegének közös értelmezése videó segítségével.

TÉMAKÖR: AZ EMBERI SZERVEZET III. – ÉRZÉKELÉS, SZABÁLYOZÁS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- alapfokon alkalmazza a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, azonosítani tudja egy biológiai rendszer részeit, kapcsolatait és funkcióit, érti a csoportképzés jelentőségét, a tanult csoportokba besorolást végez;
- biológiai rendszerekkel, jelenségekkel kapcsolatos képi információkat szóban vagy írásban értelmez, alkalmazza a vizualizálás, az ábrákban való összefoglalás módszerét;

- a vizsgált biológiai jelenségekkel kapcsolatos megfigyeléseit, következtetéseit és érveit érthetően és pontosan fogalmazza meg, ezeket szükség esetén rajzokkal, fotókkal, videókkal egészíti ki.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ábrák, makettek alapján felismeri az ember ideg- és hormonrendszerének fontosabb szerveit, a megismert külső és belső testkép alapján felidézi azok elhelyezkedését;
- szövegek, ábrák, folyamatvázlatok, videók és szimulációk alapján azonosítja az ideg- és hormonrendszer alapvető biológiai funkcióit, értelmezi a szabályozás elvét;
- felismeri, hogy az immunrendszer is információkat dolgoz fel, azonosítja a rendszer főbb szerveit, sejtes elemeit és kémiai összetevőit;
- ismeri és megfelelő szempontok szerint értékeli az emberi szervezet állapotát, folyamatait jellemző fontosabb adatokat, azokat összefüggésbe hozza a testi és lelki állapotával, egészségével.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- az idegrendszer feladatának, működési módjának megértése, a központi és környéki idegrendszer, a gerincvelő és az agyvelő felépítésének vázlatos ismerete, az akaratlagos és a vegetatív szabályozási módok megkülönböztetése;
- az érzékelési képességek (látás, hallás, kémiai és mechanikai érzékelés) és az ezeknek megfelelő érzékszervek felépítésének és működésének megértése;
- a hormonrendszer feladatának, működési módjának megértése, a főbb hormontermelő szervek azonosítása, a termelt hormonok hatásainak bemutatása, az idegi és a hormonális szabályozás kapcsolatának megértése;
- az immunrendszer és a keringési szervrendszer közötti kapcsolat felismerése, a védekezésben szerepet játszó fontosabb sejttípusok és kémiai anyagok azonosítása, a veleszületett és szerzett immunitás megkülönböztetése;
- a védőoltások működési módjának megértése, az egyéni és a közösségi egészség megőrzésében játszott szerepük értékelése.

Fogalmak

központi és környéki idegrendszer, gerincvelő, érző- és mozgatópálya, reflex, belső elválasztású mirigy, hormon és receptor, agyalapi mirigy, pajzsmirigy, mellékvese, nemi mirigyek és hormonjaik, immunrendszer, veleszületett és szerzett immunitás, védőoltás

Javasolt tevékenységek

- Az agy és a gerincvelő szöveti felépítését, elhelyezkedését, felépítését bemutató ábrák, fotók, makettek, animációk, mobiltelefonos applikációk elemzése, a főbb részek azonosítása.
- Gerincvelői reflexet bemutató animációk keresése, a részek azonosítása, a működés megbeszélése.
- A szem és a fül felépítését és működését (látás, hallás, helyzet- és mozgásérzékelés) bemutató animációk keresése, megbeszélése.
- A látáshibák típusait bemutató ábrák, animációk összehasonlítása, a javítási lehetőségek (pl. szemüvegek) megbeszélése.
- Halláskárosodást okozó hatásokat, veszélyeket bemutató információk keresése, érvelés a halláskárosodás megelőzése mellett.
- A szem működésével kapcsolatos egyszerű vizsgálatok: pupilla – szemlencse működése, térlátás – színtévesztés vizsgálata.
- A hallással kapcsolatos egyszerű vizsgálatok: hallásküszöb, frekvenciatartomány, térbeliség.
- Kémiai ingerek érzékelésével kapcsolatos egyszerű vizsgálatok: a négy alapíz érzékelése, szaglásvizsgálat.
- Bőrérzékeléssel kapcsolatos egyszerű vizsgálatok: testrészek tapintópont sűrűség vizsgálata, hideg- és melegpontok vizsgálata.
- Összefoglaló táblázat szerkesztése a belső elválasztású mirigyekről, fontosabb hormonjaikról és azok hatásairól, a működési zavarok tüneteiről.
- Az immunrendszer működését bemutató rajzfilm megnézése, válaszolás feladatlapos kérdésekre.
- Információk keresése a Magyarországon kötelező védőoltásokról, az egyéni és a közösségi védettség fogalmának, kapcsolatának megbeszélése.

3.11.1 Biológia angolul

Class 7

Topic	Sub-topic	Lesson	New vocabulary Key terms	Objectives	Resources Suggestions for pre-prepared teaching materials that will be useful
1. **Biomes in the Tropical Climate Zone**	*1.1* *Interactions among living things*	Lesson 1.	biotic, abiotic Species Population Community Ecosystem Biome	Elements of an ecosystem. Definitions of species, population, community, ecosystem and biome. Identifying the relationships that make up the living and non-living environment. Selecting and visiting an ecosystem.	wordcards pictures videos internet I-board
1. **Biomes in the Tropical Climate Zone**	*1.2* *Food and energy in the environment*	Lesson 2.	producers consumers decomposers food chain	Energy roles Explanation of food chain Definition of the terms: producers, consumers and decomposers. Giving examples for each of the energy roles. Certifying the importance of scavengers and decomposers in the food web.	wordcards pictures videos internet I-board
Topic	**Sub-topic**	**Lesson**	**New vocabulary Key terms**	**Objectives**	**Resources Suggestions for pre-prepared teaching materials that will be useful**

1. **Biomes in the Tropical Climate Zone**	*1.3* *The Tropical Climate Zone*	Lesson 3.	drip tip buttress creepers epiphytes emergent canopy understory undergrowth forest floor	Location of the Tropical Climate Zone. Examining the Tropical Climate Zone with the help of a climate graph. Levels of the rainforest. Definitions of: creepers, epiphytes, drip tip and buttresses. Identifying some ways human change their environment.	wordcards pictures videos internet I-board
1. **Biomes in the Tropical Climate Zone**	*1.4* *Animals of Amazon rainforest*	Lesson 4.	Hummingbirds Toucan Howler monkey Sloth Jaguar	Identifying special adaptations help animals in rainforests survive. Definitions of perching, hovering, opposable thumb, grasping tail and padded feet. Identifying the special features of animals living in Amazon rainforests.	wordcards pictures videos internet I-board
Topic	**Sub-topic**	**Lesson**	**New vocabulary Key terms**	**Objectives**	**Resources Suggestions for pre-prepared teaching materials that will be useful**
1. **Biomes in the Tropical Climate Zone**	*1.5* *Tropical deciduous forests and grasslands*	Lesson 5.	savanna fire resistant	Location of Tropical deciduous forests and grasslands. Identifying typical features of Tropical deciduous forests and grasslands. Analysing climatographs. Comparing tropical rainforests and tropical deciduous forests.	wordcards pictures videos internet I-board

1. **Biomes in the Tropical Climate Zone**	*1.6* *Animals of tropical deciduous forests*	Lesson 5.	primates apes DNA	Describing some adaptations that enable monkeys to live in trees. Proving that Chimpanzees are social animals. Comparing Howler monkeys and Chimpanzees. Identifying the similarities and differences between pumas and domestic cats.	wordcards pictures videos internet I-board
Topic	**Sub-topic**	**Lesson**	**New vocabulary Key terms**	**Objectives**	**Resources Suggestions for pre-prepared teaching materials that will be useful**
1. **Biomes in the Tropical Climate Zone**	*1.7* *Animals on the savannas I. Herbivores*	Lesson 6.	beard mane herbivores ruminants migration	Revision of rumination. Identifying the differences and similarities between zebras and horses. Listing the memebers of the zebra family. Explanation of migration and tusk. Comparing horns and antlers.	wordcards pictures videos internet I-board
1. **Biomes in the Tropical Climate Zone**	*1.8* *Animals on t he savannas II. Omnivores and carnivores*	Lesson 7.	polygamous diurnal clan pride gizzard	Identifying the features of Ostriches, Lions, Cheetahs and Hyenas. Comparing the differences and similarities between the claws of lions and dogs. Listing the bodyparts that help lions in succesful hunting.	wordcards pictures videos internet I-board
Topic	**Sub-topic**	**Lesson**	**New vocabulary Key terms**	**Objectives**	**Resources Suggestions for pre-prepared teaching materials that can be useful**

1. **Biomes in the Tropical Climate Zone**	*1.9* *Tropical desert*	Lesson 8.	biome lack of rainfall thick, fleshy stem waxy layer large ears - cooling system	Examining the climate graph of tropical deserts. Describing the main characteristics of tropical deserts. Listing the adaptations cacti have to survive in deserts. Identifying some of the adaptations Fennec foxes and Camels have for surviving in the desert.	wordcards pictures videos internet I-board
1. **Biomes in the Tropical Climate Zone**	*Revision* *Test*	Lesson 9. Lesson 10.		Reviewing vocabulary. Making food chains. Identifying each of the energy roles. Creating a short composition about an animal from this chapter.	wordcards pictures videos internet I-board
Topic	**Sub-topic**	**Lesson**	**New vocabulary Key terms**	**Objectives**	**Resources Suggestions for pre-prepared teaching materials that will be useful**
2. **Biomes in the Temperate Climate Zone**	*2.1* *The Temperate Climate Zone*	Lesson 11.	mediterranean marine continental taiga coastal	Identifying the different climates of the Temperate Climate Zone. Location of mediterranean, marine, continental and taiga climates. Explaining the moderating effect of seas and oceans on the temperature of lands. Listing the main characteristics of different climates.	wordcards pictures videos internet I-board

2. **Biomes in the Temperate Climate Zone**	*2.2* *The Mediterranean Climate*	Lesson 12.	leathery aromatic Thyme Bay laurel Olive tree Fig tree Cedar of Lebanon Chameleon Mouflon	Analysing climategraphs. Giving examples of the ways that Mediterranean plants are adapted to this climate. Using creative skills to design a new Mediterranean plant. Supporting by pictures for help let the pupils explain the idea of adaptation. Using the notes pupils need to explain why the plants and animals have these adaptations.	wordcards pictures videos internet I-board
Topic	**Sub-topic**	**Lesson**	**New vocabulary Key terms**	**Objectives**	**Resources Suggestions for pre-prepared teaching materials that will be useful**
2. **Biomes in the Temperate Climate Zone**	*2.3* *Temperate deciduous forests*	Lesson 13.	average annual rainfall monoecious	Analysing a climategraph. Location of Temperate deciduous forests. Comparing tropical rainforests and temperate deciduous forests. Comparing the beech and the oak forests. Explaining the term „monoecious”.	wordcards pictures videos internet I-board
2. **Biomes in the Temperate Climate Zone**	*2.4* *Animals of beech forests*	Lesson 14.	rodent hibernation	Comparing the red fox and the polar bear. Definitions of nocturnal, hibernation and omnivore. Comparing the hibernation of dormice and bears.	wordcards pictures videos internet I-board
Topic	**Sub-topic**	**Lesson**	**New vocabulary Key terms**	**Objectives**	**Resources Suggestions for pre-prepared teaching materials that will be useful**

2. **Biomes in the Temperate Climate Zone**	*2.5* *Temperate Grasslands*	Lesson 15.	burrow counterbalance plain hidden	Identifying the different features of temperate grasslands. Listing the main characteristics of mammals. Comparing the animals living on temperate grasslands. Definitions of the terms ruminant, even-toed ungulate, prairie and rodent.	wordcards pictures videos internet I-board
2. **Biomes in the Temperate Climate Zone**	*2.6* *The taiga*	Lesson 16.	Norway spruce European larch Silver birch fir flake off	Describing the main characteristics of taiga. Identifying adaptations coniferous trees have for surviving in the cold weather. Listing the reasons of slow decomposition in taiga. Comparing and contrasting the main characteristicsof Norway sprouce and European larch.	wordcards pictures videos internet I-board
Topic	**Sub-topic**	**Lesson**	**New vocabulary Key terms**	**Objectives**	**Resources Suggestions for pre-prepared teaching materials that will be useful**
2. **Biomes in the Temperate Climate Zone**	*2.7* *Animals of the taiga zone*	Lesson 16.	fringe lynx wood grouse	Listing the characteristics and adaptations of animals living in the taiga. Comparing and contrasting the adaptations of Red squirrels and Lynx, Ostrich and Bald eagle. Definitions of collar, hibernate, scratching leg and claw.	wordcards pictures videos internet I-board

2. **Biomes in the Temperate Climate Zone**	*Revision* *Test*	Lesson 17. Lesson 18.		Studying and analysing climategraphs. Making webs of some of the ecosystems. Describing the climate and vegetation of the different ecosytems. Reviewing vocabulary. Making food chains. Making projects about the temperate climate zone.	wordcards pictures videos internet I-board
Topic	**Sub-topic**	**Lesson**	**New vocabulary Key terms**	**Objectives**	**Resources Suggestions for pre-prepared teaching materials that will be useful**
3. **Biomes in the Polar Climate Zone**	*3.1* *The Polar Climate Zone*	Lesson 19.	conserve liverwort swamp permafrost	Analysing climategraphs. Describing the characteristics of the tundra biome. Listing and describing some of the plants and animals you can fin din the tundra. Explanations of the words migration and permafrost.	wordcards pictures videos internet I-board
3. **Biomes in the Polar Climate Zone**	*3.2* *The Arctic and the Antarctic*	Lesson 20.	squid seal walrus flipper-like guard hair brood pouch wedge-shaped	Analising the climategraph. Listing the plants and animals you can find on the arctic areas. Identifying special adaptations help animals living int he Arctic and Antarctic survive.	wordcards pictures videos internet I-board
Topic	**Sub-topic**	**Lesson**	**New vocabulary Key terms**	**Objectives**	**Resources Suggestions for pre-prepared teaching materials that will be useful**

3. **Biomes in the Polar Climate Zone**	*3.3* *Life zones on mountains*	Lesson 21.	timberline Moss campion Edelweiss alpine Chamois Golden eagle	Analysing climategraphs. Listing the plants and animals you can find on high mountains. Identifying the adaptations help plants and animals living on high mountains. Explanations of the words precocial and altricial.	wordcards pictures videos internet I-board
3. **Biomes in the Polar Climate Zone**	*3.4* *Life in seas and oceans*	Lesson 22.	stinging cell plankton rim jellyfish octopus expel	Identifying the different zones of the oceans. Describing the terms zooplankton, phytoplankton and stinging cell.	wordcards pictures videos internet I-board
Topic	**Sub-topic**	**Lesson**	**New vocabulary Key terms**	**Objectives**	**Resources Suggestions for pre-prepared teaching materials that will be useful**
3. **Biomes in the Polar Climate Zone**	*3.5* *Giants of the oceans*	Lesson 23.	streamlined vertical horizontal blow-hole sift out krill blubber ballen plates	Describing why sharks and whales live in water not on land. Identifying some of the adaptations that allow whales to live in the ocean. Listing the main differences between herrings and whales.	wordcards pictures videos internet I-board

3. **Biomes in the Polar Climate Zone**	*Revision* *Test*	Lesson 24. Lesson 25.		Studying climategraphs. Describing animals. Making webs of different ecosystems. Describing the climate and vegetation of ecosystems. Making food chains. Making projects and portfolio.	wordcards pictures videos internet I-board
Topic	**Sub-topic**	**Lesson**	**New vocabulary Key terms**	**Objectives**	**Resources Suggestions for pre-prepared teaching materials that will be useful**
4. **Classification of Living Things**	*4.1* *Classification of Living Things*	Lesson 26.	classification taxonomy Kingdom Phylum Class Order Family Genus Species trait	Classification of living organisms. The use of Latin. Defining and describing the binominal system of naming species. Studying how taxonomy works. Listing the features used in the classification of viruses and bacteria. Listing the levels of classification. Describing the differences between procaryotic and eucaryotic cells.	wordcards pictures videos internet I-board
4. **Classification of Living Things**	*4.2* *Kingdom: Protists*	Lesson 26.	paramecium flagellum Euglena viridis ingest food vacuole row pseudopod	Explaining why euglenas may be classified as plants or animals. Comparing Euglena and Paramecium. Describing the structure and feeding habits of euglenas and amoebas. Comparing and contrasting locomation in flagellates, ciliates and pseudopods.	wordcards pictures videos internet I-board

Topic	Sub-topic	Lesson	New vocabulary Key terms	Objectives	Resources Suggestions for pre-prepared teaching materials that will be useful
4. **Classification of Living Things**	*4.3* *Kingdom: Fungi*	Lesson 27.	micorrhizae Ascomycota Basidiomycota indicator toadstool enzyme	Listing the features in the classification of fungi. Naming the parts of mushrooms. Listing the differences between mushrooms and toadstools. Definition of the terms hyphae, saprophyte, lichen, parasite and indicator.	wordcards pictures videos internet I-board
4. **Classification of Living Things**	*4.4* *Kingdom: Plants* *Non-flowering plants*	Lesson 28.	pigment colony fertilizer spore-bearing leaves filament	Classification of algae. Describing the structure of colonial green algae. Describing the differences between vascular and non-vascular plants. Expectations of the terms rhizome, pigment, colony and fertilizer.	wordcards pictures videos internet I-board
Topic	**Sub-topic**	**Lesson**	**New vocabulary Key terms**	**Objectives**	**Resources Suggestions for pre-prepared teaching materials that will be useful**
4. **Classification of Living Things**	*4.5* *Kingdom: Plants* *Flowering seed plants*	Lesson 29.	cotyledon vein	Listing the differences between annuals, biennials and perennials. Comparing and contrasting gymnosperms and angiosperms. Describing monocots and dicots.	wordcards pictures videos internet I-board

4. **Classification of Living Things**	*4.6* *Kingdom: Animals- Sponges, Cnidarians and Segmented worms*	Lesson 30.	filter osculum sessile trap digestive cavity circular muscle	Describing the body structure of sponges. Defining of the words collar cells, pore cells and stinging cells. Describing the bodystructure of segmented worms, cnidarians and sponges.	wordcards pictures videos internet I-board
Topic	**Sub-topic**	**Lesson**	**New vocabulary Key terms**	**Objectives**	**Resources Suggestions for pre-prepared teaching materials that will be useful**
4. **Classification of Living Things**	*4.7* *Kingdom: Animals-Molluscs (Phylum)*	Lesson 31.	fluid squid ink gland nautilus organ cephalopoda muscular hinge oyster octopus	Describing the characteristic features of snails, oysters and octopuses. Definition of the words suction discs, muscular hinge, radula and ink gland.	wordcards pictures videos internet I-board
4. **Classification of Living Things**	*4.8* *Kingdom: Animals- Arthropods (Phylum)*	Lesson 32.	inhabit carapace lime pincer vital trachea Arachnids	Describing the characteristic features of Crustaceans, Insects and Arachnids. Naming the bodyparts of crayfish, insects and spiders. Comparing and contrasting the body structures of insects and spiders.	wordcards pictures videos internet I-board
Topic	**Sub-topic**	**Lesson**	**New vocabulary Key terms**	**Objectives**	**Resources Suggestions for pre-prepared teaching materials that will be useful**

4. **Classification of Living Things**	*4.9* *Kingdom: Animals- Vertebrates I.*	Lesson 33.	spinal cord denticle amphibians reptiles spindle shaped	Listing the differences and similarities between arthropods and vertebrates. Identifying the differences between bony fish and cartilage fish. Explaining the function of swim bladder and lateral line.	wordcards pictures videos internet I-board
4. **Classification of Living Things**	*4.10* *Kingdom: Animals- Vertebrates II.*	Lesson 34.	air sac womb	Listing the distinguishing features of birds. Comparing altricial and precocial birds. Listing the main distinguishing features of mammals. Comparing the teeth of carnivores and ungulates.	wordcards pictures videos internet I-board

Class 8

Topic	**Sub-topic**	**Lesson**	**New vocabulary**	**Objectives**	**Resources Suggestion for prepared**

			Key terms		**teaching materials that will be useful**
1.	*1.1* *Levels of organisation*	Lesson 1.	cell membrane nuclear membrane cardiac muscle nucleus connective tissue organ system cytoplasm organelles DNA regulate epithelial tissue skeletal/stripped muscle nerve tissue smooth muscle neuron tissue	Explaining the term „cell” Describing tissue, organ and organ system Listing the systems of the Human Body	wordcards pictures videos internet I-board workbook
Topic	**Sub-topic**	**Lesson**	**New vocabulary** **Key terms**	**Objectives**	**Resources** **Suggestion for prepared teaching materials that will be useful**
1.	*1.2* *The Microscope*	Lesson 2.	coarse focus adjustment fine focus adjustment arm stage clip base eyepiece advancement lens slide body tube revolving nosepiece objective stage diaphragm mirror drapery specimen	Learn the parts of the microscope General use and handling of a microscope Learning about the history of the microscope	wordcards pictures videos internet I-board workbook

Topic	**Sub-topic**	**Lesson**	**New vocabulary Key terms**	**Objectives**	**Resources Suggestion for prepared teaching materials that will be useful**
2.	*2.1* *The skin*	Lesson 3.	barrier beneath bind blood vessel dermis excrete excretory system fatty layer nerve ending pigment regulate sebaceous gland shock absorber sweat gland subcutaneous layer	Determine what skin is. Understanding the function of the skin. Appendages of the skin. Comparing sebaceous gland and sweat gland. Listing the different skin colours	wordcards pictures videos internet I-board workbook
Topic	**Sub-topic**	**Lesson**	**New vocabulary Key terms**	**Objectives**	**Resources Suggestion for prepared teaching materials that will be useful**
2.	*2.2* *Tips for taking care of your skin*	Lesson 3.		Facial treatments Suggestions of taking care of your skin	wordcards pictures videos internet I-board workbook

2.	*2.3 Skeletal System*	Lesson 4.	attachment cord-like compact bone immovable joint ligament movable joint periosteum red marrow spongy bone tendon	Structure and function of bone and the skeletal system Describing the structure of a typical long bone Explaining joint classification with examples	wordcards pictures videos internet I-board workbook
Topic	**Sub-topic**	**Lesson**	**New vocabulary Key terms**	**Objectives**	**Resources Suggestion for prepared teaching materials that will be useful**
2.	*2.4 Muscular System*	Lesson 5.	bend contract extensor flexor intestine involuntary muscle limb relax striped muscle upper arm voluntary muscle	Listing the functions of muscle tissue Comparing and contrasting skeletal, smooth and cardiac muscle tissue with respect to structure, function and location	wordcards pictures videos internet I-board workbook
2.	*Revision*	Lesson 6.			wordcards pictures videos internet I-board workbook
2.	*Test*	Lesson 7.			
Topic	**Sub-topic**	**Lesson**	**New vocabulary Key terms**	**Objectives**	**Resources Suggestion for prepared**

					teaching materials that will be useful
3.	*3.1 Nutrition*	Lesson 8.	Carbohydrates Fats Proteins Vitamins Minerals	Identifying the main functions of the organic and inorganic types of food. Listing good and practical food sources of the nutrients. Vitamin deficiency diseases. Comparing and contrasting fat and water soluble vitamins.	wordcards pictures videos internet I-board workbook
3.	*3.2 Digestive system I*	Lesson 9.	alimentary canal cementum chyme dentin diaphragm enamel esophagus gastric juice peristaltic pharynx pulp small intestine epiglottis	Explaining the main role of the digestive system. Listing the major organs of the digestive system. Describing the stucture of the tooth. Describing the process of peristaltis and its role in digestion. Mechanical and chemical digestion.	wordcards pictures videos internet I-board workbook
Topic	**Sub-topic**	**Lesson**	**New vocabulary Key terms**	**Objectives**	**Resources Suggestion for prepared teaching materials that will be useful**
2.	*3.3 Digestive system II*	Lesson 10.	bile feces gall bladder large intestine liver pancreas pancreatic juice reabsorb villi rectum	Listing the enzymes produced by the pancreas and the liver. Describing the main functions of the large intestine. Identifying the pathway of food as it travels through the digestive system.	wordcards pictures videos internet I-board workbook

Topic	Sub-topic	Lesson	New vocabulary Key terms	Objectives	Resources Suggestion for prepared teaching materials that will be useful
4.	*4.1* *Respiratory system*	Lesson 11-12.	alveolus/alveoli nasal cavity breathing muscles bronchus/bronci bronchiole/bronchioles dome shape flatten out larynx split trachea vibrate vocal cord	Identifying the location of the lung Explaining the main role of the respiratory system. Identifying the organs forming the respiratory passageways. Understanding and explaining respiration.	wordcards pictures videos internet I-board workbook

Topic	Sub-topic	Lesson	New vocabulary Key terms	Objectives	Resources Suggestion for prepared teaching materials that will be useful
4.	*4.4* *Excretory system*	Lesson 13-14.	excretion kidney renal cortex renal medula renal pelvis urea ureter urethra urinary bladder	Describing the main job of the excretory system. Identifying the organs of the excretory system. Describing how the excretory system works.	wordcards pictures videos internet I-board workbook

4.	*Revision*	Lesson 15.			wordcards pictures videos internet I-board workbook
4.	*Test*	16.			
Topic	**Sub-topic**	**Lesson**	**New vocabulary Key terms**	**Objectives**	**Resources Suggestion for prepared teaching materials that will be useful**
5.	*5.1 Circulatory system I*	Lesson 17.	vein artery capillary cavity chamber pulmonary circulation right/left atrium right/left ventricle septum systemic circulation	explaining the main role of the circulatory system. Listing the main parts of the heart. Comparing and contrasting the two types of circulation in the human body. Describing the different types of blood vessels.	wordcards pictures videos internet I-board workbook
5.	*5.2 Circulatory systemII Immune system*	Lesson 18.	agglutination adenoid antibody clumping fight off pathogen platalet pulse rate thymus tonsil	Identifying the main parts and functions of the blood. Comparing and contrasting human blood types. Definition of immunity. Explaining the main job of the immune system.	wordcards pictures videos internet I-board workbook

5.	Revision	Lesson 19.			wordcards pictures videos internet I-board workbook
5.	Test	Lesson 20.			
6.	*6.1* *The Nervous system*	Lesson 21.	axon brain stem cell body cerebellum cerebrum dendrite fibre nerve peripheral nervous system transmit	Describing the main job of the nervous system. Identifying the organs of the nervous system. Identifying and describing the neuron.	wordcards pictures videos internet I-board workbook
6.	*6.2* *The Endocryne system*	Lesson 22-23.	adrenal gland diabetes endocrine gland immunity infect infection infectious disease influence invader ovary pituary gland sexual gland, gonad thyroid gland	Identifying the main parts of the endocryne system. Describing the functions of the most important endocryne glands. Importance of insulin. Problems of the endocryne system.	wordcards pictures videos internet I-board workbook
6.	*6.3* *The senses*	Lesson 24.	anvil auditory (ear) canal cochlea coiled ear flap eardrum Eustachian tube hammer inner ear, outer ear	Listing the five senses. Describing the receptors of the skin. Listing the chemical senses. Dividing the three main parts of the ear.	wordcards pictures videos internet I-board workbook

				Explainingf balancing.	
6.	*6.4* *The sense of sight and hearing*	Lesson 25-26.	blink choroid adjustment dim extraocular muscles eye socket eyeball eyelid tear gland visual cortex	Identifying the main parts of the eye. Relating the internal structures of the eye to their functions. Describing how the eye works. Explaining accomodation in eye. Explaining how images formed in the eye.	wordcards pictures videos internet I-board workbook
6.	*Revision*	Lesson 27.			
6.	*Test*	Lesson 28.			

Topic	**Sub-topic**	**Lesson**	**New vocabulary Key terms**	**Objectives**	**Resources Suggestion for prepared teaching materials that will be useful**
7.	*7.1* *The male and female reproductive system*	Lesson 29.	semen fallopian tube fertilise genitals gonad menstruation nourish ovulation sperm uterus vagina zygote	Describing the structure and function of the reproductive system. Describing the menstrual cycle.	wordcards pictures videos internet I-board workbook

7.	*7.2 Fertilization and pregnancy*	Lesson 30.	embryo fertilisation fetus implantation nourishment placenta umbilical cord	Describing ovulation and fertlisation. Describing the birth process. Talking about abortion.	wordcards pictures videos internet I-board workbook
Topic	**Sub-topic**	**Lesson**	**New vocabulary Key terms**	**Objectives**	**Resources Suggestion for prepared teaching materials that will be useful**
7.	*Revision*	Lesson 31.			wordcards pictures videos internet I-board workbook
7.	*Test*	Lesson 32.			
7.	*Revision of the year, practical lesson*	Lesson 33-36.			wordcards pictures videos internet I-board workbook

3.12 FÖLDRAJZ

A földrajztudomány a természeti és társadalmi-gazdasági környezet jelenségeit, folyamatait – a természet- és társadalomtudományok vizsgálati módszereire egyaránt építve – mutatja be,

ezáltal sajátos helyet foglal el, és összekapcsolja a természet- és társadalomtudományokat. Ezen interdiszciplináris sajátosság alapján válik a földrajz szintetizáló, a természeti és társadalmi-gazdasági jelenségeket és folyamatokat összefüggéseiben, kölcsönhatásaiban feldolgozó tantárggyá. A tanítás során különös hangsúlyt kap, hogy a tanulók megértsék Földünk mint egységes rendszer sérülékenységét, ahol az ember természeti és társadalmi lényként él, létezése és tevékenysége növekvő mértékben átalakítja, és ezzel veszélyezteti ennek a rendszernek az egyensúlyát, amelynek következményei az emberiség jelene és jövője szempontjából igen súlyosak is lehetnek. A földrajz tantárgy komplex természet- és társadalomtudományi szemléletének köszönhetően feltárja az egyensúly megbomlásának természeti és társadalmi okait, megoldást keres az egyensúly helyreállítására. Szemléletformálásra képes, ezért kiemelkedően fontos szerepet tölt be a környezettudatosság kialakításában.

A földrajz az a tantárgy, amelyből a tanulók megismerhetik szűkebb és tágabb természeti, társadalmi-gazdasági környezetünk jellemzőit, a körülöttük zajló folyamatokat – melyeknek önmaguk is részesei – és ezek összefüggéseit, kölcsönhatásait, a környezetben való tájékozódást, a benne történő eligazodást segítő alapvető eszközöket és módszereket. A földrajz a természet- és társadalomföldrajz, valamint a regionális tudomány mellett számos földtudományágat képvisel a közoktatásban, integrálja a földtani, a légkörtani, a hidrológiai, a talajtani és a planetológiai-csillagászati tudást, valamint megjelenít gazdaságtudományi, szociológiai, demográfiai, etikai, néprajzi, politológiai ismereteket is.

Bolygónkról és annak természeti és társadalmi-gazdasági folyamatairól összegyűjtött, mind pontosabb és sokrétűbb ismereteink, egyre összetettebbé váló világunk komplex problémáinak megértetésére csak a megújult szemléletű földrajzoktatás képes. Az oktatási hagyományok újragondolását teszi szükségessé az információforrások, illetve az általuk közvetített adatmennyiség rohamos növekedése is. Ezért napjaink földrajzoktatása szakít a leíró jellegű, szigorúan ismeretközlő hagyományokkal, és a hangsúlyt az információk tudatos keresésére, értelmezésére, az összefüggések feltárására, a megszerzett információk alkalmazását lehetővé tevő képességek kialakítására helyezi. Az élményszerű, a hétköznapi megfigyeléseken, tapasztalatokon és információgyűjtésen alapuló földrajztanítás nem pusztán leírja a jelenséget, hanem an-

nak okait és következményeit is feltárja. Mindez a természeti-környezeti és a társadalmi-gazdasági folyamatokat szintetizálva, a jelen eseményein túlmutatva értékelésre, problémamegoldásra, jövőképalkotásra ösztönöz.

A földrajzoktatás a különböző geoszférákban zajló jelenségek, folyamatok természet- és társadalomtudományi szempontú vizsgálatával a komplexitást szem előtt tartó, szintetizáló gondolkodás kialakítására törekszik. Az önálló földrajzi ismeretszerzés és -feldolgozás, valamint a problémaorientált, elemző és értékelő gondolkodás fejlesztésével hozzájárul az információs társadalomra jellemző hír- és információáradatban történő eligazodáshoz, a felelős és tudatos állampolgári szerepvállalás kialakításához.

A földrajztanítás fontos feladata annak felismertetése és tudatosítása, hogy a környezettudatos, a fenntarthatóságot szem előtt tartó gondolkodás és cselekvés az élhető jövő, a fenntartható környezet záloga. A Föld tűrőképességét veszélyeztető problémák felismertetése, a már észlelhető és várható következmények beláttatása, a lehetséges megoldások keresése és bemutatása döntő szerepet játszik a cselekvőképes, a környezetért felelősséggel tenni akaró magatartás kialakításában.

A korszerű, a tanulók érdeklődését felkelteni képes földrajzoktatás alig képzelhető el a térinformatikai, illetve infokommunikációs eszközök használata nélkül, ez pedig hozzájárul a tanulók digitális kompetenciájának fejlődéséhez, tudatos eszközhasználóvá válásukhoz.

Mindennapjainkat, életvitelünket, szokásainkat jelentősen átalakította és folyamatosan formálja a globalizáció. Ezért is fontos feladat, hogy a tanulók megértsék, hogyan válnak globális folyamatokká, jelenségekké az egyes regionális történések, és ez a folyamat hogyan befolyásolja mindennapi életünket. A globális világ nyújtotta lehetőségek mellett fontos a nemzeti és az európai önazonosság felvállalása és ezek értékeinek megőrzése. Hazánk nemzeti értékeinek és a globális világban betöltött szerepének megismertetésével a földrajzoktatás hozzájárul a szülőföldhöz és a magyarsághoz való kötődés kialakításához és elmélyítéséhez.

A térbeli társadalmi egyenlőtlenségek által kiváltott folyamatok földrajzi okainak és lehetséges természeti és társadalmi-gazdasági következményeinek bemutatása révén a földrajzoktatás hozzájárul az empatikus, problémamegoldó gondolkodás, illetve az érvek ütköztetésére épülő vitakultúra kialakulásához.

A földrajzoktatás a jelen folyamataira, történéseire és azok jövőbeli következményeire fókuszál, így hozzájárul az érdeklődés felkeltéséhez az aktuális, körülöttünk zajló társadalmi-gaz-

dasági és környezeti folyamatok megismerése, megértése, megvitatása, továbbá a logikus érveken alapuló véleménynyilvánítás iránt. Napjaink társadalomföldrajzi, vallásföldrajzi és etnikai földrajzi folyamatainak bemutatása révén a tantárgy hozzájárul a toleráns és etikus, egymás tiszteletét szem előtt tartó magatartás kialakulásához is.

A földrajz a helyi, regionális és globális gazdasági-pénzügyi folyamatok megismertetésével elősegíti a gazdasági élet eseményeiben eligazodó aktív, kreatív, rugalmas és vállalkozóképes állampolgári gondolkodás és viszonyulás kialakulását. Fontos feladatának tartja, hogy a mindennapi életben hasznosítható gazdasági és pénzügyi ismeretek bemutatásával hozzájáruljon az értő és felelős pénzügyi döntési képesség kialakításához. A tantárgy komplexitására, szintetizáló jellegére, a tantárgy által közvetített földrajzi-földtani, környezeti, gazdasági ismeretekre, gondolkodás- és szemléletmódra építve a tanulók ilyen irányú pályaorientációját is jelentősen támogatja.

A földrajz tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: Szüntelenül változó és globalizálódó világunk megismeréséhez, megértéséhez elengedhetetlen a folyamatos tájékozódás, információszerzés és a nyitott gondolkodás, amely elképzelhetetlen a tanuló kezdetben még irányított, majd egyre önállóbbá váló információszerző tevékenysége nélkül. Így a tanulás-tanítási folyamatnak hozzá kell járulnia az információszerzés és -feldolgozás készségének fejlesztéséhez, különös tekintettel a digitális világ nyújtotta lehetőségek kritikus felhasználására. A földrajztanulás célja, hogy elősegítse a megszerzett ismeretek alkalmazását a mindennapi élet különböző területein, támogassa az egyéni igényekkel összhangban lévő önirányító és önfejlesztő tanulás képességének fejlődését. Cél, hogy a tanuló képes legyen a földrajzi-földtudományi, gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi jellegű információk felismerésére és összegyűjtésére a valós térben (például terepen) csakúgy, mint különböző információhordozókból (például újságcikkek, grafikonok, térképek, híradások, forrásszövegek, karikatúrák, képek, ábrák elemzése révén).

A kommunikációs kompetenciák: A különféle szóbeli és írásbeli ismeretközvetítő, illetve értékelési módszerek alkalmazásával a földrajztanítás segíti az anyanyelvi kommunikáció fejlődését. A földrajzi információk értelmezése során fejlődik a tanuló érvelésen alapuló egészséges vitakészsége. A kommunikációs kompetenciák fejlesztését segítik a földrajzi tartalmú információk értelmezését elváró írásbeli és szóbeli – közöttük a prezentációhoz kapcsolódó – feladatok

megoldása. A különböző forrásokból gyűjtött információk, leírások értelmezése és feldolgozása hozzájárul a szövegértési kompetencia fejlesztéséhez.

A digitális kompetenciák: A korszerű földrajzoktatás elképzelhetetlen a digitális világ nyújtotta aktuális információk tanításba való beépítése nélkül. Ehhez szükség van a tanuló digitális kompetenciáinak alkalmazására. A tanulási-tanítási folyamat tudatosan épít a digitális térképek, térinformatikai szoftverek alkalmazására, elemzések elvégzésére, földrajzi összefüggések felismerésére és megértésére. Az adatok összegyűjtése és felhasználása mellett fontos feladatnak tartja az adatbázisok, információforrások értő szemléletének kialakítását, a tudatos felhasználóvá válás támogatását. A projektfeladatok, önálló vagy csoportban végzett kutatások fejlesztik a tudatos közösségi információáramlást, a tudás hálózatos megosztásának képességét. A földrajztanítás tudatosan épít a tanuló prezentációs képességére, ösztönzi a földrajzi folyamatok digitális eszközökkel történő bemutatását.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A földrajztanítás során a földrajzi problémák kezdetben közös, majd csoportos vagy önálló megoldásán keresztül lehetőség nyílik a gondolkodási készségek, elsősorban az elemzés, a rendszerezés, a valós vagy modellkísérleteken alapuló tapasztalást követő következtetés és problémamegoldás fejlesztésére. A földrajztanítás fontos célja az analógiás gondolkodás, a sokféleségben rejlő azonosságok és különbségek összehasonlítási készségének fejlesztése. A különböző földrajzi folyamatok vizsgálata során szükség van az analitikus és a szintetizáló gondolkodásra. Előtérbe kerül az új megoldási ötletek megfogalmazása, azaz a kreatív gondolkodás fejlesztése, ezzel párhuzamosan pedig nagy hangsúlyt kap a tanulói döntéshozatal, az alternatívák végiggondolása, a kockázatvállalás, az értékelés, az érvelés és a legjobb megoldási lehetőségek kiválasztása. Fontos feladat a mérlegelő gondolkodás megerősítése.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A földrajz elsősorban a társadalomföldrajzi témák feldolgozásával hozzájárul a világ társadalmi-kulturális sokszínűségének megismertetéséhez, ehhez társul a más kultúrák, szokások iránti érdeklődés és tisztelet kialakulásának támogatása. A csoportos és interaktív munkamódszerek alkalmazása során lehetőség nyílik az egyéni és a kollektív felelősség tudatosítására. A kooperatív módszerek alkalmazása lehetővé teszi a tanuló szociális kompetenciáinak fejlesztését, amelyek elengedhetetlenek ahhoz, hogy későbbi élete során képes legyen hatékony és konstruktív módon részt venni a társadalmi élet- ben, és szükség esetén kezelni tudja a felmerülő konfliktusokat.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A világ társadalmi, kulturális sokszínűségének bemutatásával a földrajzoktatás segíti a kulturális értékek megismerését, emellett hozzájárul a kulturális identitás tudatosításához, a kulturális értékeink és hagyományaink megőrzése iránti igény kialakításához. Az önállóan vagy csoportosan létrehozott produktumot (például modell, prezentáció) elváró feladatok hozzájárulnak a kreatív alkotás és önkifejezés képességének fejlődéséhez.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: Modern földrajzoktatásunk révén napjaink társadalmi-gazdasági és környezeti folyamatainak megismerése nagymértékben hozzájárul a társadalmi-gazdasági élet eseményeiben történő eligazodáshoz, az aktív, kreatív, a körülményekhez rugalmasan alkalmazkodó állampolgárrá váláshoz. Az oktatás a modern gazdasági élet sikeres szereplőinek bemutatásával hozzájárul az innováció szerepének, a munkaerőpiac igényeinek megismeréséhez, ez pedig hatással van a munkavállalói és a vállalkozói kompetencia fejlődésére.

3.12.1 7-8. ÉVFOLYAM

Az önálló földrajztanítás az általános iskola 7. évfolyamán kezdődik, de földrajzi tartalmakkal már korábban, az alsó tagozatos környezetismeret keretében és 5–6. évfolyamon a természettudomány tantárgy anyagában is találkoznak a tanulók. Ezért fontos, hogy az önálló földrajztanítás tudatosan építsen a korábban már megszerzett ismeretekre és a már meglévő kompetenciákra.

A 7–8. osztályos tananyag a földrajzi tartalmakat a földrajzi tér fokozatos kitágításával, a közelitől a távoli felé, azaz a közvetlen lakóhely (település) felől Magyarország földrajzán keresztül a kontinentális, majd végül a globális folyamatok felé haladva mutatja be, de mindvégig szem előtt tartja az életkori sajátosságoknak megfelelő, a tapasztalatokra, a konkrét jelenségekre, folyamatokra építő tananyag-felépítést. Az ismereteket a földrajzi szempontból tipikus természet- és társadalomföldrajzi folyamatokra, összefüggésekre fűzi fel, és középpontba állítja a földrajzi eredetű problémák komplex bemutatását.

A földrajzoktatás a jelen folyamataira, jelenségeire és azok lehetséges következményeire helyezi a hangsúlyt, tudatosan épít a különböző digitális és hagyományos térképi, vizuális és szöveges adatforrásokból megszerezhető információkra. Ezáltal a tanulókat felkészíti az önálló információszerzésre és az információk mérlegelő értelmezésére, továbbá hozzájárul az önálló véleménynyilvánítás és a felelős döntéshozatal képességének kialakításához.

A földrajzoktatás ebben a képzési szakaszban kiemelten fontosnak tartja a személyes érdeklődés felkeltését a szűkebb, majd a tágabb környezetünk, illetve az alapfokú nevelési-oktatási szakasz végére a bolygónk egészét érintő földrajzi jelenségek, folyamatok, problémák megismerése és megértése iránt. További célja, hogy kialakítsa az önálló földrajzi tudásbővítés igényét és képességét, mert a tanulók egy jelentős részének nincs lehetősége a földrajzi ismeretek intézményi keretek között történő további bővítésére. Az egyes témák feldolgozásánál fontos szempont, hogy gyakorlati, a mindennapi életben hasznosítható ismeretek elsajátításával és képességek kialakításával történjen.

A földrajz szemléletformáló, szintetizáló tantárgyként olyan, a hétköznapokban használható ismereteket, eszközöket, módszereket ad a tanulók kezébe, amelyek segítik a tájékozódást mind összetettebbé váló világunkban, és hozzájárulnak ahhoz, hogy felnőtt életükben felelős, környezettudatos, aktív állampolgárrá váljanak.

A 7–8. évfolyamon kiemelt feladat a Föld megismertetésén keresztül a földrajzi gondolkodás tudatos fejlesztése. Ehhez kapcsolódóan a témakörök feldolgozása során a tanuló:

- megismeri hazánk és Európa, majd a távoli kontinensek legalapvetőbb természet- és társadalomföldrajzi jellemzőit, melynek során kialakul a Földről alkotott, a valóságot visszatükröző kognitív térképe;
- földrajzi tartalmú adatok, adatsorok alapján következtetéseket von le, következményeket fogalmaz meg;
- megadott szempontok alapján rendszerezi földrajzi ismereteit, rendszerbeli viszonyokat állapít meg;
- összehasonlít tipikus tájakat, megfogalmazza azok közös és eltérő földrajzi vonásait;
- megkülönbözteti a tényeket a véleményektől.

Ugyanígy minden témakör feldolgozásakor kiemelt figyelmet kell hogy kapjon a földrajzi tartalmú információszerzés és -feldolgozás, a digitáliseszköz-használat. Ennek megfelelően a tanuló:

- megadott szempontok alapján információkat gyűjt hagyományos és digitális információforrásokból;
- adatokat rendszerez és ábrázol digitális eszközök segítségével;
- digitális eszközök segítségével bemutatja szűkebb és tágabb környezetének földrajzi jellemzőit;
- megadott szempontok alapján tájakkal, országokkal kapcsolatos földrajzi tartalmú szövegeket, képi információhordozókat dolgoz fel;

- közvetlen környezetének földrajzi megismerésére terepvizsgálódást tervez és kivitelez.

A 7–8. évfolyamon a földrajz tantárgy alapóraszáma: 102 óra

<table>
<tr><th colspan="2">Témakör neve</th><th>javasolt óraszám</th></tr>
<tr><td colspan="2">7. ÉVFOLYAM</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Első témahét: Tanulásmódszertan</td><td>2</td></tr>
<tr><td colspan="2">Tájékozódás a földrajzi térben</td><td>4</td></tr>
<tr><td colspan="2">Közvetlen lakókörnyezetünk földrajza</td><td>5</td></tr>
<tr><td colspan="2">Magyarország földrajza</td><td>24</td></tr>
<tr><td colspan="2">A Kárpát-medence térsége</td><td>8</td></tr>
<tr><td colspan="2">A földrajzi övezetesség rendszere</td><td>7</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Európa és a távoli kontinensek eltérő fejlettségű térségei, tipikus tájai</td><td>Európa földrajza</td><td rowspan="2">20</td></tr>
<tr><td>Az Európán kívüli kontinensek földrajza -> 8. évfolyamban tanítjuk meg!</td></tr>
<tr><td colspan="2">Második témahét: Környezettudatosság</td><td>2</td></tr>
<tr><td colspan="2">7. évfolyam összes óraszáma:</td><td>68 (+ 2 x 2 óra témahetek)</td></tr>
<tr><td colspan="2">8. ÉVFOLYAM</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Első témahét: Tanulásmódszertan</td><td>2</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Európa és a távoli kontinensek eltérő fejlettségű térségei, tipikus tájai</td><td>Európa földrajzát 7. évfolyamban tanulják meg!</td><td rowspan="2">22</td></tr>
<tr><td>Az Európán kívüli kontinensek földrajza</td></tr>
<tr><td colspan="2">Életünk és a gazdaság: a pénz és a munka világa</td><td>12</td></tr>
<tr><td colspan="2">Második témahét: Környezettudatosság</td><td>2</td></tr>
<tr><td colspan="2">8. évfolyam összes óraszáma:</td><td>34 (2x1 óra témahét)</td></tr>
</table>

1. Évfolyamon éves órakeret (heti 2 órával számolva): 34 X2 = 68 óra (+ 2x2 óra témahét)

2. évfolyamon éves órakeret (heti 1 órával számolva): 34 óra (+ 2x1 óra témahét)

3.12.2 7. ÉVFOLYAM

TÉMAKÖR: TÁJÉKOZÓDÁS A FÖLDRAJZI TÉRBEN

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- használja a földrajzi térben való tájékozódást segítő hagyományos és digitális eszközöket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tájékozódik különböző típusú és tartalmú térképeken, biztonsággal leolvassa azok információtartalmát, a térképen elhelyez földrajzi elemeket;
- gyakorlati feladatokat (pl. távolság- és helymeghatározás, utazástervezés) old meg nyomtatott és digitális térkép segítségével;
- el tud készíteni egyszerű térképvázlatokat, útvonalterveket;
- azonosítja a jelenségek időbeli jellemzőit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a különböző léptékű, típusú és tartalmú térképek használatával, elemzésével és összehasonlításával a rendszerben és összefüggésekben történő gondolkodás fejlesztése;
- a terepi tájékozódási, valamint a térképalapú távolság- és helymeghatározási feladatok megoldása kapcsán a matematikai és logikai gondolkodás fejlesztése;
- hagyományos és digitális térképen történő távolság- és helymeghatározás segítségével a térbeli tájékozódás és a logikai gondolkodás fejlesztése;
- különböző időpontban készült űr- vagy légifelvételek és térképek párhuzamos használatával a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése;
- gyakorlati feladatok megoldása (pl. távolság- és helymeghatározás, utazástervezés) terepen, valamint nyomtatott és digitális térképek és online felületek segítségével;
- különböző típusú és tartalmú térképek tudatos használata a tanuláshoz;
- a földrajzi térben való tájékozódást segítő hagyományos és egyes digitális eszközök ismerete;

- a különböző léptékű, típusú és tartalmú térképek, műholdképek, légifelvételek sajátosságainak felismerése, a mindennapi életben való felhasználásuk lehetőségeinek ismerete;
- különböző időpontban készült űr- vagy légifelvételek és térképek párhuzamos használatával földrajzi megfigyelések elvégzése, problémák megoldása;
- a térkép fogalma és jelrendszere;
- a hagyományos és digitális térképek fajtái;
- távérzékelés és földrajzi alkalmazásai (műholdképek, légifelvételek);
- a földrajzi helymeghatározás módszerei.

Fogalmak

földrajzi fokhálózat, keresőhálózat, fő- és mellékvilágtájak, méretarány, aránymérték, szintvonal

Javasolt tevékenységek

- Egy adott útvonal (pl. osztálykirándulás) útvonalának tervezése nyomtatott és digitális térképek, online felületek segítségével.
- Iránytű, térkép, GPS használatának gyakorlása terepi tájékozódási feladatok, kereső játékok során.
- Távolság és hely meghatározása térképen, illetve terepen.
- Játékos feladatok a földrajzi helyek meghatározására megadott földrajzi koordináták segítségével.
- Alaprajzkészítés, térképvázlat-készítés szöveg, leírás alapján.
- Geocaching játék.
- Tematikus térképek megadott szempontok szerinti elemzése.
- Különböző időpontokban készült űr- vagy légifelvételek és térképek párhuzamos használatával földrajzi megfigyelések elvégzése.

TÉMAKÖR: KÖZVETLEN LAKÓKÖRNYEZETÜNK FÖLDRAJZA

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- bemutatja és értékeli lakókörnyezetének földrajzi jellemzőit, ismeri annak természeti és társadalmi erőforrásait;

- szűkebb és tágabb környezetében földrajzi eredetű problémákat azonosít, magyarázza kialakulásuk okait.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- elkötelezett szűkebb és tágabb környezete természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése és megőrzése iránt;
- összehasonlít, illetve komplex módon, problémaközpontú megközelítéssel vizsgál pl. hazai nagytájakat, tájakat, régiókat, településeket;
- javaslatot fogalmaz meg lakókörnyezete jövőbeli, környezeti szempontokat szem előtt tartó, fenntartható fejlesztésére;
- érveket fogalmaz meg a tudatos fogyasztói magatartás, a környezettudatos döntések fontossága mellett.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a tanuló szűkebb lakókörnyezetének társadalmi és gazdasági problémáinak felismerésével és ezekre vonatkozó megoldási javaslatok elkészítésével a döntési képesség, valamint a szociális és vállalkozói kompetenciák fejlesztése;
- az adott terület komplex földrajzi elemzése során a rendszerben és összefüggésekben való gondolkodás fejlesztése;
- a lakóhely jelenét, illetve annak jövőbeli fejlődését segítő és nehezítő természet- és társadalomföldrajzi folyamatok felismerése, valamint feldolgozása eredményeként a fenntartható fejlődés és környezettudatosság fejlesztése;
- a lakókörnyezet környezeti problémáinak bemutatása;
- véleményalkotás a lakóhely jelenét, illetve annak jövőbeli fejlődését segítő és nehezítő természet- és társadalomföldrajzi folyamatokról;
- nyitottság a lakóhellyel és annak környezetével kapcsolatos információk megismerése iránt, információk gyűjtése írott és elektronikus forrásokból, azok értelmezése és rendszerezése;
- a földrajzi tudás alkalmazása a mindennapi életben a következmények tudatában meghozott környezettudatos döntésekben;
- a szűkebb lakókörnyezet (település és környezete) földrajzi helyzetének, természeti és kulturális értékeinek bemutatása;
- a lakókörnyezet földrajzi jellemzőiből fakadó előnyeinek és hátrányainak mérlegelése, a lakókörnyezet környezettudatos és fenntartható fejlesztése.

Fogalmak

kulturális érték, természeti érték

Javasolt tevékenységek

- A Föld háromdimenziós megjelenítését lehetővé tevőprogram segítségével a közvetlen környezet virtuális felfedezése.
- Szituációs játék – önkormányzati ülés, melynek témája a lakókörnyezet környezettudatos és fenntartható fejlesztése.
- Irányított beszélgetés a helyi írott és elektronikus médiából gyűjtött földrajzi tartalmú információkról.
- Helyzetgyakorlat: idegenvezetés a településen.
- Ötletbörze a szűkebb lakókörnyezet társadalmi és gazdasági problémáinak feltárására, és az ezekre vonatkozó megoldási javaslatok megfogalmazása.
- Projektfeladat: poszter, prezentáció vagy rövid videofilm készítése a szűkebb lakóhely természeti és kulturális értékeiről.
- Projektfeladat: tanösvény és térkép tervezése a szűkebb lakóterület természeti és kulturális értékeihez kapcsolódóan.
- Projektfeladat: helyismereti vetélkedő szervezése a közvetlen környezet természeti és kulturális értékeinek megismerésére.

TÉMAKÖR: MAGYARORSZÁG FÖLDRAJZA

JAVASOLT ÓRASZÁM: 24 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- rendszerezi, csoportosítja és értékeli Magyarország és a Kárpát-medence térségének természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásait, illetve bemutatja a természeti és társadalmi adottságok szerepének, jelentőségének időbeli változásait, a területi fejlettség különbségeit;
- összehasonlít, illetve komplex módon, problémaközpontú megközelítéssel vizsgál pl. hazai nagytájakat, tájakat, régiókat, településeket;
- ismeri a környezet- és a természetvédelem alapvető feladatait és lehetőségeit a földrajzi, környezeti eredetű problémák mérséklésében, megoldásában.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- népesség- és településföldrajzi információk alapján jellemzőket fogalmaz meg, következtetéseket von le;
- következtet Magyarország és a Kárpát-medence térségében előforduló természeti és környezeti veszélyek kialakulásának okaira, várható következményeire, térbeli jellemzőire;
- elkötelezett szűkebb és tágabb környezete természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése és megőrzése iránt;
- híradásokban közölt regionális földrajzi információkra reflektál;
- reális alapokon nyugvó magyarság- és Európa-tudattal rendelkezik.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- hazánk és a Kárpát-medence tájainak és régióinak feldolgozása során a térszemlélet, valamint a hagyományos és digitális térképhasználat fejlesztése;
- egy-egy kis- és középtáj vagy település komplex módon, több szempontú megközelítéssel történő vizsgálata során a problémamegoldó, valamint a rendszerben és összefüggésekben történő gondolkodás fejlesztése;
- a Magyarországgal kapcsolatos földrajzi ismeretek feldolgozása során az önálló és hiteles információszerzés, valamint a felelős véleményalkotás fejlesztése;
- Magyarország természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásainak, valamint környezeti jellemzőinek Kárpát-medencei kitekintésben történő értelmezésével a Magyarországhoz és a magyarsághoz való kötődés elmélyítése;
- véleményalkotás, logikus érvelés és vitában való részvétel képességének fejlesztése földrajzi témájú szövegekben bemutatott hazai természeti, környezeti és társadalmi jelenségekhez, folyamatokhoz, információkhoz kapcsolódóan;
- a szociális és vállalkozói kompetencia fejlesztése Magyarországgal kapcsolatos feladatok társakkal együttműködésben való megoldása, tudásmegosztás során;
- a kommunikációs és esztétikai kompetenciák fejlesztése Magyarország témakörben önállóan készített prezentáció bemutatásával;
- következtetés a Magyarország területén előforduló környezeti és természeti veszélyek kialakulásának okaira, várható következményeire, térbeli jellemzőire;
- Kárpát-medencei kitekintésben Magyarország természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásai, környezeti jellemzői;

- Magyarország természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti jellemzőiből fakadó előnyei és hátrányai a fenntartható fejlődés jegyében;
- egy kistáj, középtáj vagy település komplex és problémaközpontú vizsgálata;
- Magyarország nemzetközi gazdasági szerepének igazolása példák alapján;
- Magyarország társadalmi-gazdasági jellemzőinek értékelő megközelítése és megoldási-fejlesztési javaslatok;
- Magyarország idegenforgalmi adottságai és a fenntarthatóság jegyében történő jövőbeli fejlesztése;
- a Magyarország területén előforduló környezeti és természeti veszélyek vizsgálata, továbbá a társadalmi-gazdasági jellemzők értékelő megközelítéssel történő feldolgozása során a fenntartható fejlődés és környezettudatosság szemléletének fejlesztése

Fogalmak

erőforrás, falu, folyószabályozás, folyó vízjárása, hungarikum, kontinentális éghajlat, közigazgatás, medencejelleg, nemzetiség, öregedő társadalom, táj, talaj, tanya, természetes szaporodás és fogyás, területi fejlettség-különbség, tranzitforgalom, város, világörökség

Topográfiai ismeretek

Nagytájak: Alföld, Dunántúli-dombvidék, Dunántúli-középhegység, Északi-középhegység, Kisalföld, Alpokalja

Egyéb földrajzi helyszínek: Aggteleki-karszt, Badacsony, Bakony, Balaton-felvidék, Baradla-barlang, Baranyai-dombság, Bodrogköz, Borsodi-medence, Börzsöny, Budai-hegység, Bükk, Bükk-fennsík, Csepel-sziget, Cserehát, Cserhát, Dráva menti síkság (Dráva-mellék), Duna–Tisza köze, Dunakanyar, Gerecse, Hajdúság, Tokaj-Hegyalja, Hortobágy, Írott-kő, Jászság, Kékes, Kiskunság, Körös–Maros köze, Kőszegi-hegység, Marcal-medence, Mátra, Mecsek, Mezőföld, Mohácsi-sziget, Móri-árok, Nagykunság, Nógrádi-medence, Nyírség, Őrség, Pesti-síkság, Pilis, Belső-Somogy, Külső-Somogy, Soproni-hegység, Szigetköz, Szekszárdi-dombság, Szentendrei-sziget, Tapolcai-medence, Tihanyi-félsziget, Tiszántúl, Tolnai-dombság, Velencei-hegység, Vértes, Villányi-hegység, Visegrádi-hegység, Zalai-dombság, Tokaji (Zempléni)-hegység;

Vízrajz: Balaton, Bodrog, Dráva, Duna, Fertő, Hernád, Hévízi-tó, Ipoly, Kis-Balaton, Körös, Maros, Mura, Rába, Sajó, Sió, Szamos, szegedi Fehér-tó, Szelidi-tó, Tisza, Tisza-tó, Velencei-tó, Zagyva, Zala;

Magyarország nemzeti parkjai, világörökségi helyszínei, régiói, megyéi, megyeszékhelyei

Javasolt tevékenységek

- Hazánk és a Kárpát-medence tájainak és régióinak megadott szempontok alapján történő feldolgozása hagyományos és digitális térképek, internetről gyűjtött adatok felhasználásával, kooperatív módszer alkalmazásával.
- A topográfiai ismeretek elmélyítése online topográfiai játékok segítségével.
- Projektfeladat: osztálykirándulás tervezése Magyarország egy kiválasztott középtájának megismerésére.
- Prezentáció készítése egy kiválasztott tájról vagy településről.
- Természetföldrajzi és társadalmi-gazdasági adatsorok rendszerezése, szemléletes ábrázolása és az adatok értelmezése.
- Disputa a híradásokban megjelent hazai, természeti, környezeti és társadalmi-gazdasági jelenségekről, folyamatokról.
- Nemzeti értékek, hungarikumok bemutatására iskolai kiállítás szervezése.
- Hazánk területén előforduló környezeti és természeti veszélyek kialakulását ábrázoló képekhez, rövidfilmekhez narráció készítése.
- Hazánk nemzetközi gazdasági szerepének igazolása a média és az internet segítségével.
- Interaktív termékbemutató összeállítása a magyar gazdaság nemzetközi jelentőségű termékeiből.
- Magyarország idegenforgalmi adottságainak és lehetőségeinek bemutatása képeslapok, tájfotók segítségével.
- Projektfeladat: akcióterv készítése természeti és társadalmi-gazdasági értékeink megőrzésére.
- Magyarország szerepvállalásának ismertetése a nemzetközi környezetvédelmi programokban, internetes források felhasználásával.
- Projektfeladat: plakát, szórólap készítése Magyarország idegenforgalmi értékeiről
- Gondolattérkép készítése Magyarország és az Európai Unió kapcsolatáról.
- Turisztikai kiadványok, pl. szórólapok, tájékoztatók alapján Magyarország idegenforgalmi adottságainak feldolgozása kooperatív módszerek alkalmazásával.
- Projektfeladat: beszámoló készítése a saját település (vagy egy választott kistáj, középtáj) hagyományos és megújuló energiaforrásairól, az adott térségben a fenntarthatóságot szem előtt tartó törekvésekről.

TÉMAKÖR: A KÁRPÁT-MEDENCE TÉRSÉGE

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- rendszerezi, csoportosítja és értékeli Magyarország és a Kárpát-medence térségének természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásait, illetve bemutatja a természeti és társadalmi adottságok szerepének, jelentőségének időbeli változásait, a területi fejlettség különbségeit;
- példák alapján megfogalmazza a helyi környezetkárosítás tágabb környezetre kiterjedő következményeit, megnevezi és ok-okozati összefüggéseiben bemutatja a globálissá váló környezeti problémákat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- elkötelezett szűkebb és tágabb környezete természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése és megőrzése iránt;
- bemutatja a nemzetközi szintű munkamegosztás és a fejlettségbeli különbségek kialakulásának okait és következményeit;
- következtet Magyarország és a Kárpát-medence térségében előforduló természeti és környezeti veszélyek kialakulásának okaira, várható következményeire, térbeli jellemzőire;
- híradásokban közölt regionális földrajzi információkra reflektál;
- nyitott más országok, nemzetiségek szokásainak, kultúrájának megismerése iránt.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a térszemlélet fejlesztése Magyarország területének a Kárpát-medence egészében való földrajzi értelmezésével;
- a felelős, tényeken alapuló véleményalkotás képességének támogatása a Kárpát-medence térségében előforduló környezeti és természeti veszélyek kialakulásának példáján;
- az összefüggésekben való gondolkodás fejlesztése a medencejelleg közvetlen és közvetett földrajzi következményeinek felismerésével;

- a szociális kompetencia fejlesztése a Kárpát-medence népeinek, országainak együttműködésében rejlő lehetőségek és korlátok felismerésével;
- a Kárpát-medence és környezete természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásainak rendszerezése, értékelése;
- az egyes nagytájak, illetve régiók természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti jellemzőinek felismerése és összehasonlítása;
- a Kárpát-medence térségében előforduló környezeti és természeti veszélyek kialakulásához vezető okok, összefüggések és következmények értelmezése;
- a Kárpát-medence idegenforgalmi adottságainak, az idegenforgalom jelentőségének értékelése;
- a Kárpát-medence térségében meglévő területi fejlettségbeli különbségek okainak és következményeinek feltárása;
- a medence mint társadalmi-gazdasági egység;
- medencejelleg és következményei a Kárpát-medencében;
- a Kárpát-medence térségének nagytájai;
- természeti erőforrások, táji és kulturális értékek a Kárpát-medence térségében.

Fogalmak

autonómia, éghajlatváltozás, erdőgazdálkodás, gazdasági átalakulás, húzóágazat, idegenforgalom, nemzeti kisebbség, népességvándorlási folyamatok, néprajzi csoport, néprajzi táj, tájhasználat, talajpusztulás

Topográfiai fogalmak

Tájak, történelmi és néprajzi tájnevek: Bécsi-medence, Burgenland (Őrvidék), Csallóköz, Délvidék, Déli-Kárpátok, Erdély, Erdélyi-középhegység, Erdélyi-medence, Északkeleti-Kárpátok, Északnyugati-Kárpátok, Felvidék, Hargita, Kárpátalja, Kárpát-medence, Keleti-Kárpátok, Magas-Tátra, Székelyföld, Vajdaság, Vereckei-hágó;

Városok: Arad, Beregszász, Csíkszereda, Eszék, Kassa, Kolozsvár, Marosvásárhely, Munkács, Nagyvárad, Pozsony, Révkomárom, Szabadka, Székelyudvarhely, Temesvár, Újvidék, Ungvár

Javasolt tevékenységek

- Élménybeszámoló készítése egy Kárpát-medencében tett kirándulásról.
- Tértágítás és térszűkítés, tájrendszerezés képek és térképrészletek alapján Magyarország és a Kárpát-medence viszonylatában.

- Fotógaléria összeállítása a Kárpát-medence tájainak és országainak bemutatására, narráció elkészítése pármunkában.
- A térségben előforduló környezeti és természeti veszélyek bemutatása irányított esetelemzéssel.
- A medencejelleg következményeinek feltárása logikai lánc alkotásával.
- A térség erőforrásainak rendszerezése táblázatban, időbeli változásának bemutatása diagramon.
- Az egyes nagytájak természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti jellemzőinek felismerése játékos formában képek, fotómontázs, irodalmi részlet, lényegkiemelő tanulói rajz stb. alapján.
- Projektfeladat: utazási kiállítás tervezése a Kárpát-medence természeti és kulturális értékeinek bemutatására.
- Kooperatív módszerek alkalmazásával adatgyűjtés, -rendszerezés és -bemutatás a Kárpát-medence térségének társadalmi-gazdasági folyamatiról, a területi fejlettség különbségeiről.
- Projektfeladat: Kárpát-medence modelljének elkészítése pl. homokasztalon.
- Projektfeladat: egy Kárpát-medencei osztálykirándulás útvonalának és programtervének kidolgozása.

TÉMAKÖR: A FÖLDRAJZI ÖVEZETESSÉG RENDSZERE

JAVASOLT ÓRASZÁM: **7 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- bemutatja a földrajzi övezetesség rendszerét, ismerteti az övezetek, övek kialakulásának okait és elhelyezkedésének térbeli jellemzőit;
- összehasonlítja az egyes övezetek, övek főbb jellemzőit, törvényszerűségeket fogalmaz meg velük összefüggésben.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- példákat nevez meg a természeti adottságok gazdálkodást, életvitelt befolyásoló szerepére;
- helyi, regionális és a Föld egészére jellemző folyamatok közötti hasonlóságokat, összefüggéseket felismer;

- példák alapján megfogalmazza a helyi környezetkárosítás tágabb környezetre kiterjedő következményeit, ok-okozati összefüggéseket fogalmaz meg;
- ismeri a környezet- és a természetvédelem alapvető feladatait és lehetőségeit a földrajzi, környezeti eredetű problémák mérséklésében, megoldásában;
- az egyes térségek kapcsán földrajzi és környezeti veszélyeket és problémákat fogalmaz meg, valamint reflektál azokra;
- a környezeti kérdésekkel, globális problémákkal kapcsolatos álláspontját logikus érvekkel támasztja alá, javaslatot fogalmaz meg a környezeti problémák mérséklésére.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a földrajzi övezetesség (vízszintes, függőleges) elrendeződésének megismerésével a rendszerben történő gondolkodás fejlesztése;
- az egyes övezetek, övek főbb természeti jellemzőinek megismerésével és rendszerezésével az összefüggésekben való gondolkodás fejlesztése;
- környezettudatosság fejlesztése az egyes övezeteket, öveket érintő környezeti problémák megismertetésével;
- a vízszintes és függőleges övezetesség összefüggéseinek bemutatásával a természettudományos szemlélet fejlesztése;
- a kontinensekről, tipikus tájakról tanult regionális földrajzi ismeretek és a földrajzi övezetesség során tanult ismeretek szintézise;
- az összefüggésekben történő földrajzi gondolkodás fejlesztése a földrajzi helyzet, a természeti adottságok és a társadalmi-gazdasági folyamatok közötti kölcsönhatás bemutatásával;
- az időjárás és az éghajlat kapcsolatának értelmezése;
- az egyedi földrajzi jellemzők alapján az egyes földrajzi övezetek, övek tipikus tájainak felismerése;
- a földrajzi övezetesség rendszerének kialakulása;
- a forró, a mérsékelt és a hideg övezet törvényszerűségei és jellemzői;
- a függőleges övezetesség kialakulásának összefüggései.

Fogalmak

éghajlat, éghajlati diagram, fenntarthatóság, forró övezet és övei, függőleges övezetesség, hideg **övezet és övei, környezetkárosítás, mérsékelt övezet és övei, tipikus táj**

Javasolt tevékenységek

- Montázs készítése egy éghajlati területre jellemző képekből.
- Az éghajlati övezetek bemutatása prezentáció/kiselőadás segítségével.
- Képzeletbeli riport készítése: Hogyan zajlik egy adott övben (pl. egy térítői öv) élő gyerek egy napja?
- A földrajzi övezetesség kialakulásának összefüggéseit mutató magyarázó ábrák, modellek közös értelmezése, ok-okozati összefüggések megfogalmazása.
- Éghajlati diagram alapján rövid ismertető leírás készítése az adott éghajlatról.
- Mit viszek a bőröndben? Egy adott éghajlati területre utazó bőröndjének összeállítása.
- Szerepjáték: élethelyzetek – pl. piaci vásárlás – egy adott éghajlatú területen.
- Éghajlattal kapcsolatos szövegek értelmezése grafikus rendező segítségével.
- Lényegkiemelés a témához illeszkedő szövegből pl. szójegyzékkészítéssel, páros szövegfeldolgozással, ablakmódszerrel.
- Az éghajlatok jellemzőinek megfogalmazása, összefüggések feltárása tematikus térképek segítségével.
- Összefogásra, cselekvésre felhívó plakát készítése az egész Földet érintő éghajlatváltozás megállításáért.
- Filmrészletek, képek, leírások alapján az egyes földrajzi övezetek, övek tipikus tájainak felismerése.

TÉMAKÖR: EURÓPA FÖLDRAJZA

JAVASOLT ÓRASZÁM: 20 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megnevez az egyes kontinensekre, országcsoportokra, meghatározó jelentőségű országokra jellemző társadalmi-gazdasági folyamatokat, ott előállított termékeket, szolgáltatásokat;
- probléma- és értékközpontú megközelítéssel jellemzi Európa és az Európán kívüli kontinensek tipikus tájait, településeit, térségeit;
- ismerteti az Európai Unió társadalmi-gazdasági jellemzőit, példákkal igazolja világgazdasági szerepét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és értelmezi a társadalmi-gazdasági fejlettségbeli különbségek leírására alkalmazott mutatókat;
- népesség- és településföldrajzi információk alapján jellemzőket fogalmaz meg, következtetéseket von le;
- foglalkoztatási adatokat értelmez és elemez, következtetéseket von le belőlük;
- bemutatja a nemzetközi szintű munkamegosztás és fejlettségbeli különbségek kialakulásának okait és következményeit;
- elkötelezett szűkebb és tágabb környezete természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése és megőrzése iránt;
- ismeri a környezet- és a természetvédelem alapvető feladatait és lehetőségeit a földrajzi, környezeti eredetű problémák mérséklésében, megoldásában;
- híradásokban közölt regionális földrajzi információkra reflektál;
- reális alapokon nyugvó magyarság- és Európa-tudattal rendelkezik;
- nyitott más országok, nemzetiségek szokásainak, kultúrájának megismerése iránt.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Európa főbb országainak, országcsoportjainak, jellemző tájainak és térségeinek megismerésével és elemzésével a térszemlélet fejlesztése;
- a problémamegoldó gondolkodás, valamint a rendszerben és összefüggésekben történő gondolkodás fejlesztése az Európát jellemző nemzetközi szintű munkamegosztás és fejlettségbeli különbségek okainak és következményeinek, jellemző társadalmi-gazdasági folyamatainak elemzése során;
- egyes országok, nemzetiségek szokásainak, kultúrájának megismerése által a szociális kompetenciák fejlesztése;
- Európa térségeinek természeti-környezeti, valamint társadalmi-gazdasági jellemzőinek és folyamatainak komplex, problémacentrikus látásmóddal történő feldolgozása során a fenntartható fejlődés és környezettudatosság szemléletének fejlesztése;
- a témába vágó aktualitásokra, híradásokban közölt regionális földrajzi információkra történő reflektálással a felelős önálló véleményformálás fejlesztése;
- Európa főbb országainak, országcsoportjainak, meghatározó jelentőségű társadalmi-gazdasági folyamatainak megnevezése;

- az Európai Unió társadalmi-gazdasági jellemzőinek ismertetése, világgazdasági szerepének igazolása példákkal;
- tipikus európai tájak, települések, térségek jellemzése, komplex és problémacentrikus vizsgálata;
- az Európai Unió és Európa jövője a fenntartható fejlődés jegyében;
- Európa sokszínű kulturális öröksége és jövője.

Fogalmak

agglomeráció, deltatorkolat, elöregedő társadalom, Európai Unió, fjord, gazdasági szerkezetváltás, gleccser, jégkorszak, K+F (innováció), karsztvidék, „kék banán”, munkanélküliség, „napfényövezet”, tagolatlan part, tagolt part, tölcsértorkolat, vendégmunkás

Topográfiai ismeretek

A földrész részei: Dél-Európa, Észak-Európa, Kelet-Európa, Kelet-Közép-Európa, Közép-Európa, Nyugat-Európa;

Egyéb földrajzi helyszínek: Alpok, Appenninek, Appennini-félsziget, Azori-szigetek, Balkán-félsziget, Balkán-hegység, Brit-szigetek, Cseh-medence, Ciprus, Dalmácia, Dinári-hegység, Duna-delta, Etna, Finn-tóvidék, Francia-középhegység, Genfi-tó, Germán-alföld, Holland-mélyföld, Izland, Kárpátok, Kelet-európai-síkság, Kréta, Lengyel-alföld, Lengyel-középhegység, Londoni-medence, Mont Blanc, Morva-medence, Német-középhegység, Párizsi-medence, Pennine-hegység (Pennine), Pireneusi (Ibériai)-félsziget, Pireneusok, Skandináv-félsziget, Skandináv-hegység, Szicília, Szilézia, Urál, Vezúv;

Vízrajz: Adriai-tenger, Balti-tenger, Boden-tó, Dnyeper, Duna, Duna–Majna–Rajna vízi út, Ebro, Elba, Északi-tenger, Fekete-tenger, Földközi-tenger, La Manche, Ladoga-tó, Odera, Olt, Pó, Rajna, Rhône, Szajna, Száva, Temze, Vág, Visztula, Volga

Európa országai, jelentős gazdasági és kulturális központjai

Javasolt tevékenységek

- Az én Európám – szubjektív térkép készítése Európáról.
- Európa tipikus tájainak bemutatása tanulócsoportok által készített modellek segítségével.
- Európával kapcsolatos kvízjáték készítése és megoldása pármunkában online felületen.
- A kontinens országainak, országcsoportjainak bemutatása pl. szakértői mozaik, kooperatív technika, helyszínépítés, prezentációkészítés, tanulói kiselőadás segítségével.

- Kapcsolati háló, logikai lánc felrajzolása a nemzetközi szintű munkamegosztás bemutatására.
- Európai népek, nemzetiségek jellegzetes szokásainak, kulturális sajátosságinak bemutatása helyzet-, szerep-, empátiagyakorlat vagy helyszínépítés módszerével.
- Különböző tartalmú tematikus térképek megadott szempontok alapján történő összevetése, komplex elemzése.
- Egy adott témához kapcsolódó adatok gyűjtése, rendszerezése, szemléletes megjelenítése és értelmezése.
- Helyzetgyakorlat a külföldön történő tanuláshoz, munkavállaláshoz kapcsolódóan.
- Virtuális séta összeállítása egy kiválasztott európai nemzeti parkban, geoparkban, világörökségi helyszínen.
- Beszélgetés, vita a híradásokban közölt aktuális információkról, önálló vélemény megfogalmazása.
- Élménybeszámoló egy átélt vagy elképzelt európai utazásról, irányított szempontok alapján.
- Gyűjtőmunka új európai nagyberuházásokról, az Európai Unióban található cégek magyarországi telephelyválasztásáról.
- A településen és környékén európai támogatásból megvalósult fejlesztések bemutatása önálló gyűjtőmunka alapján.
- Európa fejlettségbeli területi különbségeinek leírására alkalmas társadalmi-gazdasági mutatók elemzése, a felzárkózás lehetőségeinek megfogalmazása.
- Európa jövője – plakátkészítés.
- Ország, illetve táj névjegyének tervezése és elkészítése.
- Projektmódszer: tematikus (pl. kikötők, magashegységi tájak stb.) európai körutazás összeállítása és a tervek bemutatása.

3.12.3 8. ÉVOLYAM

TÉMAKÖR: AZ EURÓPÁN KÍVÜLI KONTINENSEK FÖLDRAJZA

JAVASOLT ÓRASZÁM: 22 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megnevez az egyes kontinensekre, országcsoportokra, meghatározó jelentőségű országokra jellemző társadalmi-gazdasági folyamatokat, ott előállított termékeket, szolgáltatásokat;
- probléma- és értékközpontú megközelítéssel jellemzi Európa és az Európán kívüli kontinensek tipikus tájait, településeit, térségeit;
- bemutatja a nemzetközi szintű munkamegosztás és fejlettségbeli különbségek kialakulásának okait és következményeit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és értelmezi a társadalmi-gazdasági fejlettségbeli különbségek leírására alkalmazott mutatókat;
- népesség- és településföldrajzi információk alapján jellemzőket fogalmaz meg, következtetéseket von le;
- foglalkoztatási adatokat értelmez és elemez, következtetéseket von le belőlük;
- híradásokban közölt regionális földrajzi információkra reflektál;
- nyitott más országok, nemzetiségek szokásainak, kultúrájának megismerése iránt;
- példák alapján megfogalmazza a helyi környezetkárosítás tágabb környezetre kiterjedő következményeit, megnevezi és ok-okozati összefüggéseiben bemutatja a globálissá váló környezeti problémákat;
- a környezeti kérdésekkel, globális problémákkal kapcsolatos álláspontját logikus érvekkel támasztja alá, javaslatot fogalmaz meg a környezeti problémák mérséklésére.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a kontinensek főbb országainak, országcsoportjainak, jellemző tájainak és térségeinek megismerésével és elemzésével a világtér-szemlélet fejlesztése;
- a földrajzi tényezők életmódot, gazdálkodást meghatározó szerepének bemutatása;
- a gazdasági fejlettség területi különbségeinek, annak okainak, illetve társadalmi és környezeti következményeinek feltárása;
- összefüggések felismerése példákon keresztül a társadalmi-gazdasági jellemzők és a természeti adottságok, a történelmi események, a világban zajló gazdasági folyamatok kapcsolataiban;
- tájékozódás az ábrázolt térben, a térbeli viszonyok felismerése térkép segítségével;

- a regionális társadalmi-gazdasági és környezeti problémák világméretűvé válásának igazolása példák alapján;
- az országok közötti különböző típusú együttműködések (környezeti, gazdasági stb.) szükségességének igazolása példák alapján;
- tipikus tájak, települések, térségek több szempont szerinti logikus bemutatása;
- a problémamegoldó és az értékelő gondolkodás fejlesztése Afrika, Ázsia és Amerika társadalmi jellemzőinek, ellentmondásainak példáján;
- az analógiás gondolkodás fejlesztése a tipikus tájak elemzésének példáján;
- a sokféleségben rejlő azonosságok és különbségek összehasonlítási képességének fejlesztése Afrika, Ázsia, Amerika társadalmi és gazdasági jellemzői példáján;
- a személyes és társas kompetenciák fejlesztése a különböző tanulási stratégiák alkalmazásával;
- a véleményalkotás és vitakészség fejlesztése a kontinensek kulturális sokszínűségének jellemzői alapján;
- a környezettudatosság fejlesztése az elsivatagosodás, a világtengert veszélyeztető folyamatok, az árvizek, a trópusi esőerdők irtásának és egyéb környezetszennyező tevékenységek példáján;
- Afrika társadalmi és gazdasági életét meghatározó természetföldrajzi jellemzők és problémák (elsivatagosodás, éhínség, aszály); Afrika társadalmi és gazdasági fejlődésének problémái, élet és gazdálkodás a tipikus tájakon; afrikai példák a természeti tényezők és a gazdasági, társadalmi viszonyok közötti kapcsolatokra;
- Ausztrália és Óceánia természeti, társadalmi és gazdasági jellemzői és problémái;
- a sarkvidékek és a világtenger jellemzői és problémái, a sarkvidékeket és a világtengert veszélyeztető folyamatok;
- Amerika társadalmi és gazdasági fejlődésének természeti és társadalmi-gazdasági tényezői, jellemzői és problémái, élet az óriásvárosokban; az Amerikai Egyesült Államok gazdasági fejlődése és világgazdasági szerepe, az amerikai kultúra a mindennapokban; Latin-Amerika társadalmi és gazdasági fejlődésének jellemzői és problémái, a környezet állapotát veszélyeztető folyamatok;
- Ázsia társadalmi és gazdasági életét meghatározó természetföldrajzi folyamatok és természeti veszélyek (árvizek, földrengések, tájfunok, tengerszint emelkedése); Ázsia társadalmi és gazdasági fejlődésének jellemzői és problémái, a környezet állapotát veszélyeztető folyamatok; kulturális sokszínűség Ázsiában; Japán, illetve a világgazdaság ke-

let- és délkelet-ázsiai szereplőinek társadalmi és gazdasági fejlődése, a környezet állapotát veszélyeztető folyamatok, élet és gazdálkodás a tipikus tájakon; Kína társadalmi és gazdasági fejlődésének folyamatai és problémái (népesedési problémák, a környezet állapotát veszélyeztető folyamatok; India társadalmi és gazdasági fejlődésének folyamatai és problémái (népesedési problémák, kétarcúság), a környezet állapotát veszélyeztető folyamatok.

Fogalmak

éhségövezet, eladósodás, élelmezési válság, elsivatagosodás, emberfajták, fenntarthatóság, gazdasági szerkezet, globalizáció, népességrobbanás, népességtömörülés, nyomornegyed, őslakos, perifériatérség, rezervátum, termelési módok (farmgazdaság, monokultúra, nagybirtok, nomád pásztorkodás, oázisgazdálkodás, parasztgazdaság, teraszos művelés, ültetvényes gazdálkodás, vándorló [nomád] állattenyésztés, vegyes gazdálkodás), tömegturizmus, túlhalászás, túllegeltetés, városfejlődés (városodás, városiasodás), világvallások, világgazdasági hatalom (centrumtérség)

Topográfiai ismeretek

Afrika

Szerkezeti egységek, tájak: Afrikai-árokrendszer, Atlasz, Kelet-afrikai-magasföld, Kilimandzsáró (Kilimandzsáró-csoport), Kongó-medence, Madagaszkár, Szahara, Teleki-vulkán; Szahel (öv)

Vízrajz: Csád-tó, Guineai-öböl, Kongó, Nílus, Szuezi-csatorna, Tanganyika-tó, Viktória-tó, Vörös-tenger

Országok: Dél-afrikai Köztársaság, Egyiptom, Kenya, Marokkó, Nigéria

Városok: Alexandria, Fokváros, Johannesburg, Kairó

Amerika

A földrész részei: Észak-Amerika, Közép-Amerika, Dél-Amerika

Tájak: Alaszka, Amazonas-medence, Andok, Antillák, Appalache-hegység (Appalache), Brazil-felföld, Floridai-félsziget (Florida), Grönland, Guyanai-hegyvidék, Hawaii-szigetek, Kaliforniai-félsziget, Kordillerák, Labrador-félsziget (Labrador), Mexikói-fennsík, Mississippi-alföld, Mount St. Helens, Paraná-alföld, préri, Sziklás-hegység, Szilícium-völgy

Vízrajz: Amazonas, Colorado, Karib (Antilla)-tenger, Mexikói-öböl, Mississippi, Nagy-tavak, Niagara-vízesés, Panama-csatorna, Szt. Lőrinc-folyó

Országok: Argentína, Amerikai Egyesült Államok, Brazília, Kanada, Mexikó

Városok: Brazíliaváros, Buenos Aires, Chicago, Houston, Los Angeles, Mexikóváros, Montréal, New Orleans, New York, Ottawa, Rio de Janeiro, San Francisco, Washington DC

Ausztrália és Óceánia

Tájak: Ausztráliai-alföld, Nagy-Artézi-medence, Nagy-korallzátony, Nagy-Vízválasztó-hegység, Új-Guinea

Országok: Ausztrália, Új-Zéland

Városok: Canberra, Melbourne, Sydney, Wellington

Ázsia

A földrész meghatározó egységei, jelentős földrajzi helyszínek: Arab-félsziget, Csomolungma (Mt. Everest), Dekkán-fennsík, Dél-kínai-hegyvidék, Fudzsi, Fülöp-szigetek, Góbi, Himalája, Indokínai-félsziget, Japán-szigetek, Kaszpi-mélyföld, Kaukázus, Kínai-alföld, Kis-Ázsia, Koreai-félsziget, Közép-szibériai-fennsík, Krakatau, Nyugat-szibériai-alföld, Szibéria, Takla-Makán, Tibet, Tien-san, Turáni-alföld

Vízrajz: Aral-tó, Bajkál-tó, Boszporusz, Eufrátesz, Holt-tenger, Indus, Jangce, Japán-tenger, Jeges-tenger, Jenyiszej, Gangesz, Kaszpi-tenger, Ob, Perzsa-öböl (Perzsa (Arab)-öböl), Sárga-folyó, Tigris

Országok: Egyesült Arab Emírségek, Dél-Korea (Koreai Köztársaság), India, Indonézia, Irak, Irán, Izrael, Japán, Kazahsztán, Kína, Kuvait, Malajzia, Szaúd-Arábia

Városok: Bagdad, Hongkong, Isztambul, Jakarta, Jeruzsálem, Mekka, Peking, Sanghaj, Szingapúr, Szöul, Teherán, Tel Aviv-Jaffa, Tokió, Újdelhi

Javasolt tevékenységek

- Kontinensekre, országokra jellemző képek keresése az interneten, azokból montázs készítése.
- Kontinensek földrajzi jellemzőit összehasonlító grafikus rendező készítése.
- Az én kontinensem – szubjektív térkép készítése egy adott kontinensről.
- Az egyes kontinensek tipikus tájainak bemutatása tanulócsoportok által készített modellek segítségével.

- Az egyes kontinensekkel kapcsolatos kvízjáték készítése és megoldása pármunkában online felületen.
- A kontinens országainak, országcsoportjainak bemutatása pl. szakértői mozaik, kooperatív technika, helyszínépítés, prezentációkészítés, tanulói kiselőadás segítségével.
- Kapcsolati háló, logikai lánc felrajzolása a nemzetközi szintű munkamegosztás bemutatására.
- Távoli népek, nemzetiségek jellegzetes szokásainak, kulturális sajátosságainak bemutatása helyzet-, szerep-, empátiagyakorlat vagy helyszínépítés módszerével.
- Különböző tartalmú tematikus térképek megadott szempontok alapján történő összevetése, következtetések megfogalmazása.
- Egy adott témához kapcsolódó adatok gyűjtése, rendszerezése, szemléletes megjelenítése és értelmezése.
- Virtuális séta, kirándulás összeállítása egy kiválasztott világörökségi helyszínen, illetve országban.
- Beszélgetés, vita a híradásokban közölt aktuális információkról, önálló vélemény megfogalmazása.
- Élménybeszámoló egy átélt vagy elképzelt távoli utazásról, irányított szempontok alapján.
- Fejlettségbeli területi különbségek leírására alkalmas társadalmi-gazdasági mutatók elemzése, a felzárkózás lehetőségeinek megfogalmazása.
- Ország, illetve táj névjegyeinek tervezése és elkészítése.
- Projektmódszer: tematikus (pl. sivatagok, világvárosok stb.) világkörüli út összeállítása és bemutatása.
- A regionális társadalmi-gazdasági és környezeti problémák világméretűvé válásának igazolása példák alapján. Környezeti problémák okozta élethelyzetek bemutatása szerep-, empátia- és helyzetgyakorlattal.
- Kommentek írása a híradásokban közölt regionális földrajzi információkra.
- Élet az óriásvárosokban az Amerikai Egyesült Államokban – képregénykészítés.
- Gyűjtőmunka: kulturális hatások mindennapjainkban, pl. az amerikai és a kínai kultúra hatásának példái a mindennapokban.
- Egy tipikus tájat bemutató képzeletbeli fotókiállítás ismertetőjének elkészítése pármunkában.
- Hajónapló készítése földrajzi jellemzők felhasználásával, pl. Dél-Amerika képzeletbeli körülhajózása alapján.

TÉMAKÖR: ÉLETÜNK ÉS A GAZDASÁG: A PÉNZ ÉS A MUNKA VILÁGA

JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri és értelmezi a társadalmi-gazdasági fejlettségbeli különbségek leírására alkalmazott mutatókat;
- népesség- és településföldrajzi információk alapján jellemzőket fogalmaz meg, következtetéseket von le;
- értelmezi a mindennapi életben jelen lévő pénzügyi tevékenységeket, szolgáltatásokat;
- megnevezi a vállalkozás működését befolyásoló tényezőket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- példákat sorol a globalizáció mindennapi életünket befolyásoló folyamataira;
- érveket fogalmaz meg a tudatos fogyasztói magatartás, a környezettudatos döntések fontossága mellett;
- életkori sajátosságainak megfelelő helyzetekben alkalmazza pénzügyi ismereteit (pl. egyszerű költségvetés készítése, valutaváltás, diákvállalkozás tervezése);
- foglalkoztatási adatokat értelmez és elemez, következtetéseket von le belőlük.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- adatok gyűjtése és értelmezése, különféle szemléletes formában történő megjelenítése a pénz és a munka világához kapcsolódóan;
- a felelős döntéshozatal, a következményekért vállalt felelősség az életkori sajátosságoknak megfelelő pénzügyi döntések meghozatalában. A pénzügyi, gazdasági tények és az egyéni vélemények közötti különbség felismerése;
- a hitelfelvétel és a fejlődés, illetve az eladósodás kapcsolatának megértése; a döntést és az értelmes kockázatvállalást befolyásoló érvek megfogalmazása egy esetleges hitelfelvétellel kapcsolatban;
- foglalkoztatási adatok értelmezése és elemzése, következtetések levonása; mindennapi életből vett példák alapján annak felismerése, hogy a munka világa folyamatosan változik;

- a fogyasztóvédelem szerepének, az egyszerű bolti vásárlással összefüggő fogyasztói jogok fontosságának felismerése mindennapi élethelyzetekben;
- az energiahatékony, energia- és nyersanyag-takarékos, illetve „zöld” gazdálkodás és életvitel szemléletének megismerésével a környezettudatos állampolgári magatartás megalapozása;
- a mindennapi élethelyzetekből adódó pénzügyi döntéshelyzetek megismertetésével, a tanuló saját életében is alkalmazható egyszerű költségvetés készítésével a probléma-megoldó gondolkodás fejlesztése;
- pénzügyi költségtervek készítése, egyszerű pénzügyhöz kapcsolódó logikai és számítási feladatok megoldása során a matematikai eszköztudás alkalmazása;
- a globalizációval, a munkavállalással, a személyes pénzügyi döntésekkel kapcsolatos témák, illetve különböző forrásokból gyűjtött pénzügyi adatok feldolgozása során a véleményalkotás és vitakészség fejlesztése;
- az élethelyzetekből vett példák, helyzetgyakorlatok során a döntési képesség fejlesztése; a tényeken alapuló véleményformálás képességének támogatása;
- a helyi, regionális és a Föld egészére jellemző folyamatok közötti hasonlóságok, összefüggések felismerése;
- a piacgazdaság működésének alapvető földrajzi vonatkozásai;
- a pénz és a pénzügyi szolgáltatások szerepe, valutaváltás;
- hitelfelvétel, a kockázatvállalás és a fejlődés, illetve az eladósodás összefüggései;
- a globalizáció és a mindennapi élet kapcsolata, a globalizáció és a globális problémák kialakulásának összefüggései;
- a fenntarthatóságot szem előtt tartó fogyasztói magatartás jellemzői;
- a munka világának résztvevői és jellemzőik.

Fogalmak

családi költségvetés, eladósodás, globalizáció, hitel, munkanélküli, munkavállaló, pénz, tőzsde, valuta, valutaváltás, világtermék

Javasolt tevékenységek

- Pénzügyi döntési helyzetek megoldása szerepjátékkal.
- A piac és a tőzsde működésének bemutatása szimulációs játékkal.
- Munkaerőpiaci döntési helyzetek megoldása szerepjátékkal.

- Bankok portáljáról összegyűjthető ajánlatok alapján a bankokban igénybe vehető szolgáltatások megismerése.
- Beszélgetés, pénzügyi kérdezz-felelek a tanítási órára meghívott pénzügyi szakemberrel.
- Helyzetgyakorlat: az energiatudatos fogyasztói döntés meghozatala a környezeti és pénzügyi szempontok együttes mérlegelésével (pl. energiatakarékos izzó, napelemes akkutöltő, háztartási gépek energiaosztálya).
- Adatgyűjtés internetről valutaárfolyamokkal kapcsolatosan, az adatok és a változások következményeinek közös értelmezése.
- Osztálykirándulás költségtervének elkészítése csoportmunkában.
- Foglalkoztatási adatok gyűjtése és közös értelmezése, az adatok szemléletes megjelenítése.
- Beszélgetés az internetes vásárlás, e-bankolás jellemzőiről, előnyökről, veszélyekről.

3.13 ÉNEK – ZENE

3.13.1 1-4. ÉVFOLYAM

Az ének- zenei nevelés a tanuló identitástudatának kialakítása és személyiségfejlődése szempontjából kiemelkedő fontosságú. A zenei nevelés akkor lesz eredményes, ha kialakul a tanuló zenei anyanyelve, mely által hazájához, nemzetéhez értelmileg és érzelmileg egyaránt kötődik. A pedagógus munkájának érdemi szerepe van a gyermek iskolai életében, ennek hatása életre szóló, túlmutat az iskola falain.

Az ének-zenei nevelés speciálisan olyan készségeket, képességeket, kompetenciákat is fejleszt, melyek hatással vannak egyéb, nem zenei képességekre is (transzferhatás).

Az ének-zene tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A tanár és a tanuló együttműködésének kiemelt szerepe van az aktív tanulás kompetenciáinak kialakításában és fenntartásában, megerősítésében és továbbfejlesztésében. Ebben az ének-zenére különösen fontos szerep hárul. Az ének-zene tanulását nem a hagyományosnak tekintett tanulási módok, hanem a ráérzés, a gyakorlás (ismétlés) és az önreflexivitás támogatja. Ebből adódik, hogy a tanulásból adódó sikeresség élményként jelenik meg. Ennek az élménynek a megtapasztalása más tárgyak tanulásához is pozitívan járul hozzá.

A kommunikációs kompetenciák: Az írott és a beszélt nyelvhez hasonlóan létezik zenei anyanyelv is, mely saját szintaktikával rendelkező, hierarchikus rendszer. Ezek feldolgozása azonos agyi struktúrák által történik, ezért a zene kiválóan alkalmas az anyanyelvi és az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztésére, illetve a beszédnehézségek enyhítésére, melyekre hatékony eszköz a ritmus és a hallásfejlesztés. Lényeges a szöveges éneklés mint verbális kommunikáció, valamint a saját, alkotó gondolatokat kifejező improvizáció. A tanuló megismeri a zene mindennapi funkcióját, és megtanulja értelmezni a zene médiában történő használatát is.

A digitális kompetenciák: A tanuló a digitális világban él és annak eszközeit használja mindennapjaihoz, ezért az oktatás hatékonyságát növeli, ha a pedagógus épít a tanuló ilyen irányú jártasságára. A tanuló kezében lévő mindennapos digitális eszközök alkalmasak arra is, hogy használójuk számára a zenei kommunikáció eszközei legyenek. A zenei szoftverek, alkalmazások játékosan fejlesztik az infokommunikációs kompetenciákat.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló megtapasztalja az együttműködés hatékonyságát a csoportos zenei tevékenységeken keresztül (pl. kórus), és lehetősége van véleményének, gondolatainak kinyilvánítására. Mások produkciójának tisztelettel való figyelése a különböző nézőpontok iránti toleranciáját formálja.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az önkifejezés, a kreativitás és a szépérzék fejlesztése keretében a tanuló a zenét sajátos nyelvként ismeri fel, mellyel képessé válik gondolatai, érzései tolmácsolására, használva az improvizáció adta lehetőségeket is.

A zenei nevelés Magyarországon a Kodály Zoltán által megalkotott filozófiát követve, tevékenység központú módszer alapján valósul meg.

A magyar zenekultúra évszázados hagyománya, hatalmas magyar dallamkincse, bőséges tartalmat kínál a zenei oktatás minden szintjéhez. Zenei anyanyelvünk, általános műveltségünk megalapozásának és nemzeti azonosságtudatunknak fontos tényezője.

„Mielőtt más népeket akarunk megérteni, magunkat kell megértenünk. Semmi sem alkalmasabb erre, mint a népdal. Erre az alapra épülhet olyan zenei műveltség, mely nemzeti, de lelket tár minden nép nagy alkotásainak. Értékmérőt is kap a népdallal, aki e századok csiszolta tökéletességhez méri, amit hall: nem tévesztik meg többé hamis bálványok..." (Kodály Zoltán)

Az első négy évfolyamon elsősorban alapképességek és készségek fejlesztése zajlik, ezért a témakörök nem alkotnak zárt egységet és nem időrendben követik egymást. Az egyes témaköröknél megjelölt minimum óraszámok, csak arányaiban segítik a tájékozódást. A témakörök és a fejlesztési feladatok átfedik egymást, egy-egy fejlesztési feladat több különböző témakörben is megjelenik,. ezáltal a tanórákon belül is érvényesül a komplexitás.

Az alsó tagozaton kiemelt nevelési-oktatási cél, az éneklés megszerettetése. A zenei anyanyelv megismerése, elsajátítása és használata segít megalapozni az értékőrzést, a tanulók nemzeti identitását. A népdalok tanítása számtalan élethelyzetre ad példát és kínál megoldást.

További cél, hogy az aktív éneklés és a zenehallgatás során a tanulók örömteli élményekhez jussanak. Fedezzék fel a zenei alkotás örömét, kifejező éneklésük, hangszeres játékuk, ritmikai alkotásaik, saját kis zenei kompozícióik által. Fejlődjön ritmikai készségük, zenei hallásuk, tanuljanak meg alapszinten kottát írni és olvasni. Ismerjenek meg zeneirodalmi alkotásokat, korosztályuknak megfelelő módon. Ehhez kapcsolódik a koncert-pedagógia. A tanulók számára

biztosítani kell, tanévenként legalább egy közös hangverseny látogatást, mely hozzásegíti őket az élő muzsikálás szépségének megbecsüléséhez.

3.13.2 1-2. ÉVFOLYAM

Az alapozás időszakát az első félévben sok játék és önfeledt éneklés jellemezze, mely megelőzi az ismeretek tanítását. A zenei elemek tudatosítása a második félévben kezdődik. Tanulják meg a gyermekjáték-dalokat és játsszanak a tanteremben, az udvaron, a folyosón – ahol csak hely és alkalom adódik rá. Alapvető fontosságú az egyenletes lüktetés érzetének kialakítása, és folya- matos gondozása. Ugyancsak folyamatos feladat az osztály hangzásának fejlesztése, egysé- gessé tétele, és a tiszta intonáció kialakítása. A zenei írás-olvasás elsajátíttatása fokozatosan és folyamatosan történjen. A tanulók a megismert zeneműveket, átélt élményeiket szavakkal, rajz- zal, tánccal és szabad mozgás improvizációval fejezzék ki.

A magyar zenepedagógiai hagyományoknak megfelelően a fejlesztés alapja a pedagógus és a tanulók közös alkotó munkája.

Ének-zene normál osztály a 2024/2025. tanévtől

Az 1–2. évfolyamon az ének-zene tantárgy alapóraszáma: 136 óra. A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Zeneművek/Énekes anyag	84
Zeneművek/Zenehallgatás	16
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	12
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	12
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	12
Összes óraszám:	**136**

	1. évfolyam	2. évfolyam
Heti óraszám	**2**	**2**
Éves óraszám	**68**	**68**

1. ÉVFOLYAM

Témakör neve	Javasolt óraszám
Zeneművek/Énekes anyag	42

Zeneművek/Zenehallgatás	8
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	6
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	6
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	6
Összes óraszám:	**68**

Tematikai egység/ **Fejlesztési célok**	**1. Zeneművek/** **Énekes anyag**	**Órakeret: 42 óra**
A tematikai egység **nevelési-fejlesztési céljai**	Magyar gyermekdalok és népdalok hallás utáni megtanulása és éneklése; A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció, szolmizációs kézjelről való éneklés; A befogadói készség fejlesztése hallás utáni daltanítás kapcsán; A gyermeki világ felfedezése a tanult dalokban; Egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció; A kézjel, mint jelrendszer ismerete.	

Ismeretek / fejlesztési követelmények

Jó testtartással, helyes légzéssel, megfelelő tempóban, artikulálva énekel;
Elsajátítja a jól intonált, kifejező éneklés alapjait;
A gyermek a dalokban felfedezi önmagát, s így azonosulni tud velük;
Egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció;
A kézjel, mint jelrendszer ismerete;
Szolmizációs kézjelről való éneklés.

Gyermekdalok, gyermekjátékdalok, mindennapi élethelyzeteket, életképeket kifejező dalok

Aki nem lép egyszerre; Budabuda bácsi; Bújj, bújj itt megyek; Bújj, bújj medve; Bújj, bújj zöld ág; Egyenlőre, két kettőre; Egyél libám; Erdő mellett nem jó lakni; Ess, eső, ess; Ég a gyertya, ég; Éliás, Tóbiás; Én kis kertet kerteltem; Fecskét látok; Fehér liliomszál; Gyertek haza ludaim; Gyertek lányok játszani, játszani; Gyertek lányok ligetre; Gyerünk, menjünk vendégségbe; Hej, a sályi piacon; Hess el, sas!; Hinta, palinta; Hód, hód, fényes lánc; Kering az orsó; Kicsi vagyok én; Körtéfa; Megy a kocsi; Nyisd ki Isten kiskapudat; Rece, rece pogácsa; Sírjunk, ríjunk; Szegény legény; Szólj síp, szólj; Ti csak esztek, isztok; Túrót ettem; Tücsök koma gyere ki; Zíbor, zábor; Zsipp-zsupp

Dalok alkalmakra, jeles napokra

Télapó itt van (Gyermekdal – Donászy M.); Kirje, kirje; Járdányi Pál – Szőnyi Zoltán: Brumm, brumm, Brúnó; Sárdó, gyűjj el; Esik eső karikára; Balázs Á. – Nádas Katalin: Fűzzünk, fűzzünk; Már megjöttünk estére (vers: Károlyi Amy); Hová mégy te kis nyulacska? *Mondókák, kiszámolók* Egy – megérett a meggy; Névcsúfolók – pl. Balázs, csípjen meg a darázs; Hüvelykujjam al-mafa; Lementem a pincébe; Gyerekek, gyerekek, szeretik a perecet

Kulcsfogalmak	Népdal; gyermekjátékdal; körjáték; néptánc; hangszerkíséret; szolmizáció; kézjel

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	**2. Zeneművek/ Zenehallgatás**	**Órakeret: 8 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Zenehallgatási élményekkel gazdagodik; Megismeri az énekelve megtanult dalt, feldolgozás formájában is.	

Ismeretek / fejlesztési követelmények

A hallgatott zenét adott szempontok alapján megfigyeli, és ezekről tanári kérdések segítségével szóban beszámol;

A zenei aktivitáson keresztül megtapasztalja a zenei befogadás örömét;

Felismeri a zongora hangját;

Képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik;

Képes az érzelmi azonosulásra;

Szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval – egyénileg, párban vagy csoportosan – kifejezi a zene által benne keltett érzéseket;

Az énekes anyaghoz kapcsolódó és az életkornak megfelelő, különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása;

Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben;

A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval;

Befogadói készség: ráhangolódás a hallgatott zeneművekre;

Emberi hangfajták (gyermek, női, férfihang) megfigyelése a tanult zenei anyagban;

A szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar megkülönböztetése, megnevezése a tanult zenei anyagban.

Zeneművek / Zenehallgatás / Kodály Zoltán: Gergely-járás, részlet a gyermekkarból; Nyulacska – gyermekkar; Katalinka – gyermekkar; Bartók Béla: Gyermekeknek I./3. Szegény legény; I./12. Lánc, lánc, eszterlánc; Bartók Béla: Mikrokozmosz – részletek; 44 hegedűduó – I. füzet – Párnástánc (Elvesztettem zsebkendőmet); Bárdos Lajos: Karácsonyi bölcsődal – vegyeskar; Adriano Banchieri: Állatok rögtönzött ellenpontja; Leopold Mozart: Gyermekszimfónia – részlet; W.A. Mozart: Esz-dúr kürtverseny III. tétel – részlet; Saint-Saëns: Az állatok farsangja – részletek; Csajkovszkij: Dió-törő - Játék katonák indulója; Szőnyi Erzsébet: 21 énekes játék – Sípkészítő (Szólj síp); Név-csúfolók- „Ádám kutya ül a hátán”

Kulcsfogalmak	énekhang; gyermekkar; vegyeskar; zongoramű; kíséret; népdal-feldolgozás; zenekar; duó

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	**4. Zenei ismeretek/ 5. Ritmikai fejlesztés**	**Órakeret: 6 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Érti a tempó és az egyenletes lüktetés fogalmát; Megkülönbözteti a mérőt és a ritmust;	

Ismeretek / fejlesztési követelmények

Érzékeli és hangoztatja az egyenletes mérőt a tanult dalokban, zenei szemelvényekben;

Érzékeli az ütemhangsúlyt;

Tapsolja a dalok, mondókák ritmusát;

Felismeri és hangoztatja a negyed, nyolcadpár, fél értékű ritmusokat, a negyed és a fél értékű szünetet, tájékozódik a 2/4-es ütemben, felismeri és használja az ütemvonalat, záróvonalat, az ismétlőjelet;

Mondókákat alkot, ritmusokat rögtönöz;

Egyenletes mérő hangoztatása éneklés és esetenként zenehallgatás közben;

Zenei hangsúly érzékeltetése és reprodukciója;

Alapritmusok gyakorlása 2/4-es ütemben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban:

- a zenei hangsúly érzékeltetésével,
- mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával,
- felelgetős ritmusjátékokkal,
- ritmussorok rögtönzésével pl. egy szó vagy érzelem kifejezésére.

Kulcsfogalmak	Mérő; ritmus; szünet; ütem; ütemvonal; záróvonal; ismétlőjel, ütemmutató; ritmushangszer; rögtönzés; ötvonalas rendszer; vonal-vonalköz

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	**4. Zeneiismeretek/ Hallásfejlesztés**	**Órakeret: 6 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Érzékeli a hangok egymásutánját, különböző hangszíneket, el- lentétes dinamikai szinteket, ezeket felismeri az őt körül- vevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; Érti a különbséget a hangerő, hangszín, hangmagasság fogalmai között.	
Ismeretek / fejlesztési követelmények Megismeri, énekli és alkalmazza a pentaton hangkészlet hangjait; A dalokat tanári segítséggel szolmizálva énekli, kézjelekkel mutatja; A fenti hangkészletben különböző gyakorlási formákban használja, belső hallása fejlődik; Megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét; A tanult dalok, zenei részletek éneklésekor tudja változtatni hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően; Különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket hallás után megfigyel és reprodukál A hangerő, hangszín, hangmagasság változásainak megfigyelése és megnevezése a környező világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben.		
Kulcsfogalmak	halk, hangos, hangmagasság, hangszín, hangerő, dallam	

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	**5. Zenei ismeretek/ Zenei írás, olvasás**	**Órakeret: 6 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok) a kottában;	
Ismeretek / fejlesztési követelmények A hallás után tanult dalok kottából való azonosításának előkészítése különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.); A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon;		

A kottakép alapvető funkcionális elemeinek felismerése: ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal – vonalköz, pótvonal, ütemvonal, kezdőhang-záróhang stb.; A figyelem, az összpontosítás fejlesztése egyszerű zenei írás – olvasási feladatok segítségével.	
Kulcsfogalmak	hangjegy

2. ÉVFOLYAM

Témakör neve	**Javasolt óraszám**
Zeneművek/Énekes anyag	42
Zeneművek/Zenehallgatás	8
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	6
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	6
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	6
Összes óraszám:	**68**

Tematikai egység/Fejlesztési célok	**1. Zeneművek/Énekes anyag**	**Órakeret: 42 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Magyar gyermekdalok és népdalok hallás utáni megtanulása és éneklése; A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció, szolmizációs kézjelről való éneklés; Az előadói készség fejlesztése tevékenységeken keresztül; A befogadói készség fejlesztése hallás utáni daltanítás kapcsán; A gyermeki világ felfedezése a tanult dalokban; A tanult dalokhoz kapcsolódó játékok elsajátítása.	
Ismeretek / fejlesztési követelmények Emlékezetből énekel legalább 20 gyermekdalt; Jó testtartással, helyes légzéssel, megfelelő tempóban, artikulálva énekel c’ – d” hangterjedelemben; Alkotóként vesz részt gyermekjátékdalok előadásában; A gyermek a dalokban felfedezi önmagát, s így azonosulni tud velük; Aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein.		

Szolmizációs kézjelről való éneklés; *Gyermekdalok, gyermekjátékdalok, mindennapi élethelyzetek, életképek* A gúnárom elveszett;A part alatt; Csillagoknak teremtője; Csömödéri; Egy kis malac; Egyszer egy királyfi; Elvesztettem zsebkendőmet; Ess, eső, ess; Este van már, nyolc óra; Harcsa van a vízbe'; Hatan vannak a mi ludaink; Három éjjel, Hej, tulipán; Hej, vára vára; Hess, légy, ne szállj rám; Hol jártál, báránykám?; Hopp, Juliska; Hová mégy?; Isten éltessen, Péter, Pál!; Járom az új várnak; Kapitány úr megizente; Keresd meg a tűt; Két krajcárom; Kis kece lányom; Kivirágzott a diófa; Kőketánc; Kodály – Weöres S.: Jön a kocsi; Láttál-e már valaha; Méz, méz, méz; Most viszik, most viszik; Nincs szebb állat, mint a lúd; Süssünk, süssünk valamit; Szélről legeljetek; Széles az én kedvem ma; Ti csak esztek; Tivi - tovi tács;Tüzet viszek; Úszik a kácsa; Virágéknál ég a világ *Dalok alkalmakra, jeles napokra* Hull a pelyhes; Betlehembe, jer, pajtás!; A kis Jézus; Regöljünk, regöljünk; Ma van húsvét napja (Húsvétoló); Állj be, Berci katonának!;Még azt mondják nem illik; Járdányi Pál - Weöres Sándor: Tavaszköszöntő (Sándor napján); Járdányi Pál – Szőnyi Zoltán: Orgona ága; Serkenj fel, kegyes nép

Kulcsfogalmak	Népdal; gyermekjátékdal; körjáték; néptánc; hangszerkíséret;

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	**2. Zeneművek/ Zenehallgatás**	**Órakeret: 8 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Érzékeli és megnevezi a hangerő, hangszín, hangmagasság változásait, az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; Képes asszociálni a hallott zenében megjelenített állatokra, életképekre; Megismer több, a mindennapokhoz, továbbá alkalmakhoz, ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő zenei részletet;	

Ismeretek / fejlesztési követelmények Felismeri és megkülönbözteti a gyermekkar és a vegyeskar hangzását; Meg tudja különböztetni a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól; Képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik; Egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni;

Képes megérteni az zenék üzenetét;

Az énekes anyaghoz kapcsolódó és az életkornak megfelelő, különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása;

Cselekményes zenékben az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése;

A hangszerek hangszínének megfigyelése a tanult zenei anyagban;

A szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar megkülönböztetése, megnevezése a tanult zenei anyagban.

Zeneművek / Zenehallgatás /

Erkel Ferenc: Himnusz; Kodály: Méz, méz, méz – gyermekkar; Hajnövesztő – gyermekkar; Csillagoknak teremtője – duett; Nagyszalontai köszöntő – gyermekkar; Bartók Béla: Cipósütés – gyermekkar; Gyermekeknek I./1. Játszó gyermekek (Süssünk, süssünk valamit); I./4. Párna-tánc (Elvesztettem zsebkendőmet); I./6. Balkéztanulmány (Hej, tulipán); I./7. Játékdal (Keresd meg a tűt); I./17. Körtánc (Kis kece lányom); II./23. Táncdal (Hopp, Juliska); II./27. Tréfa (A gúnárom elveszett); Bartók Béla: Mikrokozmosz – Mese a kis légyről; Antonio Scandelli: A tyúk; A. Vivaldi: Négy évszak – Tél II. tétel; W.A. Mozart: Német táncok – Utazás szánon;Saint-Saëns: Az állatok farsangja – részletek; Rimszkij–Korszakov: Dongó; Muszorgszkij: Egy kiállítás képei – Kiscsibék tánca a tojáshéjban; Állatos dalok; Betlehemes /A kis Jézus aranyalma

Kulcsfogalmak	gyermekkar; vegyeskar; kíséret; népdalfeldolgozás; zenekar; duó

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	**3. Zenei ismeretek/ Ritmikai fejlesztés**	**Órakeret**: 6 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A testét hangszerként is használja; Egyszerű ritmushangszereket használ.	

Ismeretek / fejlesztési követelmények

Érzékeli és hangoztatja az egyenletes mérőt a tanult dalokban, zenei szemelvényekben

Érzékeli az ütemhangsúlyt;

Tapsolja a dalok, mondókák ritmusát;

Felismeri és hangoztatja a negyed, nyolcadpár, fél értékű ritmusokat, a negyed és a fél értékű szünetet, tájékozódik a 2/4-es ütemben, felismeri és használja az ütemvonalat, záróvonalat, az ismétlőjelet;

Ritmuskánon és osztinátó gyakorlása egyszerű formában;

Alkotói készség: Rögtönzés dallammal, ritmussal, ritmussorok alkotása változatos hangszínek használatával, testhangszer és különböző hangkeltő eszközök és ritmushangszerek segítségével; Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása; Egyenletes lüktetés, mérő; Negyed, nyolcadpár, fél értékű kotta, a negyed és fél értékű szünet; 2/4-es ütem; Ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal-vonalköz, pótvonal, ütemvonal, kezdőhang – záróhang; Ritmikai kétszólamúság – osztinátó, ritmuskánon.	
Kulcsfogalmak	pótvonal; kezdőhang - záróhang; gyors; lassú; osztinátó, ritmuskánon

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	**4. Zenei ismeretek/ Hallásfejlesztés**	**Órakeret: 6 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Rövid dallamsorokat rögtönöz; Örömmel vesz részt az alkotói folyamatokban.	
Ismeretek / fejlesztési követelmények Magas és mély hangok megfigyelése a tanult dalokban; Hangszínek és ellentétes dinamikai szintek gyakorlása hangutánzással, felelgetős játékokkal; Belső hallás fejlesztése dallambújtatással; A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése; Kánon éneklése, gyakorlása egyszerű formában; Alkotói készség: Rövid dallamsorok rögtönzése pl. saját névre; A testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata egy szó vagy érzelem kifejezésére; A pentaton hangkészlet hangjainak ismerete kiegészülve az alsó „lá”-val; A pentaton hangkészlet kézjeleinek ismerete és kézjelről történő éneklése; Kánon éneklésmódjának elsajátítása.		
Kulcsfogalmak	halk, hangos, hangmagasság, hangszín, hangerő, dallam, dallamsor, kánon	

Tematikai egység/Fejlesztési célok	**5. Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás**	**Órakeret: 6 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Kottaképről azonosítja a hallás után tanult dalokat; Érzékeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható.	
Ismeretek / fejlesztési követelmények A finommotorikus mozgások gyakorlása egyszerű zenei írás feladatok segítségével; Negyed, nyolcadpár, fél értékű kotta, a negyed és fél értékű szünet grafikai képe és írása; Ütemvonal és záróvonal grafikai képe és írása; A lá - szó - mi - ré-dó- alsó lá szolmizációs hangok leírása fokozatos bevezetéssel, különböző hangmagasságokban.		
Kulcsfogalmak	hangjegy	

3.13.3 1-2. ÉVFOLYAM KÉTTANNYELVŰ

A nyelvtanulás az első két évfolyamon játékos ismerkedést jelent a célnyelvvel, megalapozva a későbbi tudatos nyelvhasználatot. Elsődleges célja, hogy felkeltse a tanulók érdeklődését az idegen nyelvek tanulása iránt a pozitív attitűd és a tartós motiváció kialakításával. Fontos cél továbbá, hogy a nyelvtanulás a kezdetektől élmény, érdekes tapasztalat legyen a tanulók számára.

Ebben a szakaszban elsősorban a beszédészlelés, beszédbátorság kialakításával és a hallás utáni szövegértés fejlesztésével történik a kommunikatív kompetenciák megalapozása. Az egyre bővülő feladatok, kommunikációs helyzetek révén megtanulják kifejezni magukat az adott szituációkban, megismétlik, utánozzák a hallottakat. A hallott szövegeket cselekvéshez, szituációhoz kötik, így azok megértése és felidézése is könnyebbé válik.

A korai nyelvtanulásban kiemelt szerepe van a hallás utáni szövegértésnek, a szókincsfejlesztésnek, a szóbeli interakciónak. A nonverbális eszközökkel támogatott hallott szöveg segíti

a tanulókat abban, hogy kikövetkeztessék és megértsék a mondanivaló lényegét. Az élő beszéd, kommunikáció egyúttal mintát nyújt a kifejezések használatára, amelyeket kellő ismétlés, gyakorlás után már egyedül is képesek alkalmazni. A kisgyermekkori, hallás utáni nyelvtanulás nagymértékben segíti a szókincs bővülését, a kiejtés, az intonáció, a beszédtempó célnyelvnek megfelelő fejlesztését.

Nagy szerepe van a megértést segítő eszközöknek, a célnyelvi kommunikáció nonverbális elemekkel való támogatásának: a testbeszédnek, képeknek, tárgyaknak, történetek eljátszásának. A saját tapasztalás, tevékenység útján rögzült kifejezések a későbbiekben könnyen előhívható ismeretekké válnak. Ezek a tevékenységek fejlesztik a gyermeki kreativitást, lehetőséget adnak arra is, hogy megtanuljanak élni a nonverbális kifejezőeszközökkel is. Ebben az életkorban az is fontos, hogy a tanulók minden érzékszervükkel részt vegyenek a nyelvi tevékenységekben, kapjanak vizuális megerősítést, és kézbe vehető tárgyakat is használjanak a nyelvtanulás során.

A tanulási folyamatban a tanuló egész személyisége formálódik, anyanyelvi és célnyelvi kompetenciái egymással kölcsönhatásban fejlődnek. Fontos a változatos tevékenységformákra lehetőséget nyújtó célnyelvi óravezetés. A vizuális elemekben gazdag tantermi környezet és eszközrendszer ösztönzi a tanulókat a nyelvi tevékenységekben való aktív részvételre. Az infokommunikációs eszközök bevonása már ebben az életkori szakaszban is segít a megértésben, és motiváló hatással bír.

A nyelvtanulás során a tanuló sokszor találkozik más tantárgy, műveltségi terület tartalmaival mint a nyelvtanulást segítő eszközzel vagy információforrással. Fejleszti a tanulói kreativitást, ha lehetőséget kapnak a különböző tanórákon elsajátított szókincs célnyelvi órán való alkalmazására.

A tanórai tevékenységek egy része csoport- vagy pármunkában történik. Ezek a feladatok a nyelvi fejlesztésen túl jó lehetőséget adnak a tanulók szociális kompetenciáinak fejlesztésére (együttműködés, tolerancia), illetve a közösségformálásra

„A zene az élet szépségét, s ami benne érték, azt mind meghatványozza."

Kodály Zoltán

Az ének- zenei nevelés a tanuló identitástudatának kialakítása és személyiségfejlődése szempontjából kiemelkedő fontosságú. A zenei nevelés akkor lesz eredményes, ha kialakul a tanuló zenei anyanyelve, mely által hazájához, nemzetéhez értelmileg és érzelmileg egyaránt kötődik.

A pedagógus munkájának érdemi szerepe van a gyermek iskolai életében, ennek hatása életre szóló, túlmutat az iskola falain.

Az ének-zenei nevelés speciálisan olyan készségeket, képességeket, kompetenciákat is fejleszt, melyek hatással vannak egyéb, nem zenei képességekre is (transzferhatás).

Az ének-zene tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A tanár és a tanuló együttműködésének kiemelt szerepe van az aktív tanulás kompetenciáinak kialakításában és fenntartásában, megerősítésében és továbbfejlesztésében. Ebben az ének-zenére különösen fontos szerep hárul. Az ének-zene tanulását nem a hagyományosnak tekintett tanulási módok, hanem a ráérzés, a gyakorlás (ismétlés) és az önreflexivitás támogatja. Ebből adódik, hogy a tanulásból adódó sikeresség élményként jelenik meg. Ennek az élménynek a megtapasztalása más tárgyak tanulásához is pozitívan járul hozzá.

A kommunikációs kompetenciák: Az írott és a beszélt nyelvhez hasonlóan létezik zenei anyanyelv is, mely saját szintaktikával rendelkező, hierarchikus rendszer. Ezek feldolgozása azonos agyi struktúrák által történik, ezért a zene kiválóan alkalmas az anyanyelvi és az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztésére, illetve a beszédnehézségek enyhítésére, melyekre hatékony eszköz a ritmus és a hallásfejlesztés. Lényeges a szöveges éneklés mint verbális kommunikáció, valamint a saját, alkotó gondolatokat kifejező improvizáció. A tanuló megismeri a zene mindennapi funkcióját, és megtanulja értelmezni a zene médiában történő használatát is.

A digitális kompetenciák: A tanuló a digitális világban él és annak eszközeit használja mindennapjaihoz, ezért az oktatás hatékonyságát növeli, ha a pedagógus épít a tanuló ilyen irányú jártasságára. A tanuló kezében lévő mindennapos digitális eszközök alkalmasak arra is, hogy használójuk számára a zenei kommunikáció eszközei legyenek. A zenei szoftverek, alkalmazások játékosan fejlesztik az infokommunikációs kompetenciákat.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló megtapasztalja az együttműködés hatékonyságát a csoportos zenei tevékenységeken keresztül (pl. kórus), és lehetősége van véleményének, gondolatainak kinyilvánítására. Mások produkciójának tisztelettel való figyelése a különböző nézőpontok iránti toleranciáját formálja.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az önkifejezés, a kreativitás és a szépérzék fejlesztése keretében a tanuló a zenét sajátos nyelvként ismeri fel, mellyel képessé válik gondolatai, érzései tolmácsolására, használva az improvizáció adta lehetőségeket is.

A zenei nevelés Magyarországon a Kodály Zoltán által megalkotott filozófiát követve, tevékenység központú módszer alapján valósul meg.

A magyar zenekultúra évszázados hagyománya, hatalmas magyar dallamkincse, bőséges tartalmat kínál a zenei oktatás minden szintjéhez. Zenei anyanyelvünk, általános műveltségünk megalapozásának és nemzeti azonosságtudatunknak fontos tényezője.

„Mielőtt más népeket akarunk megérteni, magunkat kell megértenünk. Semmi sem alkalmasabb erre, mint a népdal. *Erre az alapra épülhet olyan zenei műveltség, mely nemzeti, de lelket tár minden nép nagy alkotásainak. Értékmérőt is kap a népdallal, aki e századok csiszolta tökéletességhez méri, amit hall: nem tévesztik meg többé hamis bálványok..." (Kodály Zoltán)*

Az első négy évfolyamon elsősorban alapképességek és készségek fejlesztése zajlik, ezért a témakörök nem alkotnak zárt egységet és nem időrendben követik egymást. Az egyes témaköröknél megjelölt minimum óraszámok, csak arányaiban segítik a tájékozódást. A témakörök és a fejlesztési feladatok átfedik egymást, egy-egy fejlesztési feladat több különböző témakörben is megjelenik, ezáltal a tanórákon belül is érvényesül a komplexitás.

Az alsó tagozaton kiemelt nevelési-oktatási cél**, az éneklés megszerettetése**. A zenei anyanyelv megismerése, elsajátítása és használata segít megalapozni az értékőrzést, a tanulók nemzeti identitását. A népdalok tanítása számtalan élethelyzetre ad példát és kínál megoldást.

További cél, hogy az aktív éneklés és a zenehallgatás során a tanulók örömteli élményekhez jussanak. Fedezzék fel a zenei alkotás örömét, kifejező éneklésük, hangszeres játékuk, ritmikai alkotásaik, saját kis zenei kompozícióik által. Fejlődjön ritmikai készségük, zenei hallásuk, tanuljanak meg alapszinten kottát írni és olvasni. Ismerjenek meg zeneirodalmi alkotásokat, korosztályuknak megfelelő módon. Ehhez kapcsolódik a **koncert-pedagógia**. A tanulók számára biztosítani kell, tanévenként legalább egy közös hangverseny látogatást, mely hozzásegíti őket az élő muzsikálás szépségének megbecsüléséhez.

Az alapozás időszakát az első félévben **sok játék** és önfeledt **éneklés** jellemezze, mely megelőzi az ismeretek tanítását. A zenei elemek tudatosítása a második félévben kezdődik. Tanulják meg a gyermekjáték-dalokat és játsszanak a tanteremben, az udvaron, a folyosón – ahol csak hely és alkalom adódik rá. Alapvető fontosságú az **egyenletes lüktetés** érzetének kialakítása, és folyamatos gondozása. Ugyancsak folyamatos feladat az **osztály hangzásának fejlesztése,** egységessé tétele, és a tiszta intonáció kialakítása. A zenei írás-olvasás elsajátíttatása fokozatosan és folyamatosan történjen. A tanulók a megismert zeneműveket, átélt élményeiket szavakkal, rajzzal, tánccal és szabad mozgás improvizációval fejezzék ki.

A magyar zenepedagógiai hagyományoknak megfelelően a fejlesztés alapja a pedagógus és a tanulók közös alkotó munkája.

Témakör	**Kerettantervi ajánlás 1-2. évfolyamra**	**Helyi tanterv óraszámok 1-2. évfolyamra**
Zeneművek/Énekes anyag	70	52 (angolul: 18)
Zeneművek/Zenehallgatás	27	20 (angolul: 7)
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	13	10 (angolul: 3)
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	13	10 (angolul: 3)
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	13	10 (angolul: 3)
Összes óraszám:	136	**102 (angolul: 34)**

3.13.4 1. ÉVFOLYAM

Óraszám: 51/év

1,5/hét

Témakör sorszáma	**Témakör**	**Kerettantervi óraszám**	**Helyi óraszám**
1.	Zeneművek/Énekes anyag	34	26
2.	Zeneművek/Zenehallgatás	14	11
3.	Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	8	6
4.	Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	6	4
5.	Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	6	4
	Évfolyam összesen	**68**	**51**

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**1. Zeneművek/Énekes anyag**	**Órakeret 26 óra**
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
Fejlesztési feladatok	Magyar gyermekdalok és népdalok hallás utáni megtanulása és éneklése	

	A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció, szolmizációs kézjelről való éneklés. Az előadói készség fejlesztése tevékenységeken keresztül A befogadói készség fejlesztése hallás utáni daltanítás kapcsán A gyermeki világ felfedezése a tanult dalokban Évfolyamonként legalább 35 magyar gyermekdal és népdal hallás utáni ismerete A tanult dalokhoz kapcsolódó játékok elsajátítása ***Egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció*** A kézjel, mint jelrendszer ismerete, Szolmizációs kézjelről való éneklés

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Aki nem lép egyszerre; Budabuda bácsi; Bújj, bújj itt megyek; Bújj, bújj medve; Bújj, bújj zöld ág; Egyenlőre, két kettőre; Egyél libám; Erdő mellett nem jó lakni; Ess, eső, ess; Ég a gyertya, ég; Éliás, Tóbiás; Én kis kertet kerteltem; Fecskét látok; Fehér liliomszál; Gyertek haza ludaim; Gyertek lányok játszani, játszani; Gyertek lányok ligetre; Gyerünk, menjünk vendégségbe; Hej, a sályi piacon; Hess el, sas!; Hinta, palinta; Hód, hód, fényes lánc; Kering az orsó; Kicsi vagyok én; Körtéfa; Megy a kocsi; Nyisd ki Isten kiskapudat; Rece, rece pogácsa; Sírjunk, ríjunk; Szegény legény; Szólj síp, szólj; Ti csak esztek, isztok; Túrót ettem; Tücsök koma gyere ki; Zíbor, zábor; Zsipp-zsupp Angol gyerekdalok: Can You Make a Happy Face?, Eenie, Meenie, Minie, Mo, Five Little Ducks, Five Little Monkeys, Hickory Dickory Dock, I'm a Little Teapot, If You're Happy..., Incy Wincy Spider..., London Bridge is Falling Down... *Dalok alkalmakra, jeles napokra* Télapó itt van (Gyermekdal – Donászy M.); Kirje, kirje; Járdányi Pál – Szőnyi Zoltán: Brumm, brumm, Brúnó; Sárdó, gyűjj el; Esik eső	*Magyar nyelv és irodalom:* szókincsbővítés, érthető szövegejtés, kifejező artikuláció. Természeti képek, évszakok, állatok. *Matematika:* számfogalom erősítése. *Dráma és színház:* népi gyermekjátékok drámai történései, népdal és néptánc kapcsolata. *Vizuális kultúra:* a népi tárgykultúra. *Testnevelés és sport:* mozgás, helyes légzés, testtartás.

karikára; Balázs Á. – Nádas Katalin: Fűzzünk, fűzzünk; Már megjöttünk estére (vers: Károlyi Amy); Hová mégy te kis nyulacska? Frosty the Snowman, Little Snowflake, Easter Bunny *Mondókák, kiszámolók* Egy – megérett a meggy; Névcsúfolók – pl. Balázs, csípjen meg a darázs; Hüvelykujjam almafa; Lementem a pincébe; Gyerekek, gyerekek, szeretik a perecet	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Légzés, hangerő, egyenletes mérő, gyors, lassú, halk, hangos, magas, mély, kezdőhang, záróhang, dallamsor, mondóka, gyermekdal, népdal, népi játék, népszokás, népének, taizei ének staféta éneklés, kérdés-felelet.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**2. Zeneművek/zenehallgatás**	**Órakeret 11 óra**
Előzetes tudás	Befogadói kompetenciák a korosztálynak és az átélt zenei élményeknek megfelelően.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az énekes anyaghoz kapcsolódó és az életkornak megfelelő, különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása; Cselekményes zenékben az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése; Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben; A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval; Befogadói készség: ráhangolódás a hallgatott zeneművekre; Emberi hangfajták (gyermek, női, férfihang) megfigyelése a tanult zenei anyagban; A hangszerek hangszínének megfigyelése a tanult zenei anyagban; A szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar megkülönböztetése, megnevezése a tanult zenei anyagban.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		**Kapcsolódási pontok**
Népdalok feldolgozásai (ajánlott: Bartók Béla: Gyermekeknek, Kodály Zoltán gyermekkarai, Bicinia Hungarica, Járdányi Pál, Bárdos Lajos gyermekkarai).		*Erkölcstan:* szabálytudat erősítése.

Cselekményes zenék, programzene, mesék, mesebalett, mesebeli szereplők (ajánlott: Henry Purcell: A tündérkirálynő [The Fairy Queen], Pjotr Iljics Csajkovszkij: Diótörő [Scselkuncsik] op. 71 Georg Philipp Telemann: Békák (Les Rainettes), TWV 51: A4 Johann Sebastian Bach: 18 kis prelúdium zongorára: válogatás a Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach kötetekből Leopold Mozart: Gyermekszimfónia (Berchtesgadener Musik) Wolfgang Amadeus Mozart: C-dúr variáció (Ah, vous dirai-je, Maman), K. 265, Gioachino Rossini: A tolvaj szarka (La gazza ladra) – nyitány Georges Bizet: L'Arlesienne Suite (Az arles-i lány szvit) Nyikolaj Andrejevics Rimszkij-Korszakov: A dongó (részlet a Mese Szaltán cárról c. operából) Maurice Ravel: Lúdanyó meséi (Ma mère l'oye) – Tündérkert Bartók Béla: Mikrokosmos, BB 105 – részletek (pl. No. 142. Mese a kislégyről) Kodály Zoltán: Gyermekkarok (pl. Gólya-nóta, Katalinka, Karácsonyi pásztortánc)	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	énekhang; gyermekkar; vegyeskar; zongoramű; kíséret; népdalfeldolgozás zenekar; duó	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**3. Zenei ismeretek/ritmikai fejlesztés**	**Órakeret** **6 óra**
Előzetes tudás	Mondókák, gyermekdalok éneklése. Életkornak megfelelő ütem- és ritmusérzék, zenei hallás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hallás utáni daltanulás és a fejlődő zenei készségek és megszerzett zenei ismeretek alapján ismerkedés a zenei notáció alapjaival; a zene jelrendszerének felismerése kézjelről, betűkottáról és hangjegyről.	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szolmizációs név, kézjel, betűjel, kettes ütem, záróvonal, ismétlőjel, hangsúly jel, vonalrendszer, vonal, vonalköz, hangjegy, hangszár, hangközlépés, hang közugrás

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**4. Zenei ismeretek/hallásfejlesztés**	**Órakeret 4 óra**
Előzetes tudás	Éneklési készség, akusztikus tapasztalatok környezetünk zörejeiről, hangjairól, emberi hangokról. Hallás utáni tájékozódás a térben, irány és távolság megnevezése. Első zenehallgatási élmények kisgyermekkorból.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A zenehallgatásra irányuló teljes figyelem képességének kialakítása az éneklés, az örömteli zenei játékok, a tánc és szabad mozgás improvizációja során. Képességfejlesztés a különböző műfajú, stílusú és karakterű zeneművek befogadásához a rendszeres zenehallgatás által. A hangszínhallás, a többszólamú hallási készség és a formaérzék fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
A teljes figyelem kialakításának fejlesztése: tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval: leginkább rövid, gyors tempójú, táncos klasszikus zenei részletek meghallgatásával (ismétlődő lejátszásával); kezdés és befejezés megfigyeltetése, és kifejezése a szabad mozgás elkezdésével és befejezésével; - zenei eszközök megfigyeltetésével dinamikai ellentétpárok megkülönböztetése (halk-hangos), fokozatos dinamikai erősödés és halkítás megfigyeltetése és reprodukálása játékos feladatokkal, hirtelen hangerőváltás megfigyelése és reprodukciója; - alapvető tempókülönbségek és tempóváltások megfigyelése, összehasonlítása és reprodukciója. A hangszínhallás és a többszólamú hallás fejlesztése: - természetünk és környezetünk hangjai, - emberi hangszínek (magas, mély, gyerek, férfi és női hang), - a hangszerek hangszínének megtapasztalása gyakorlati úton, azok megkülönböztetése és azonosítása a hangszer kezelése szerint, - szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar, dalok felismerése különböző hangszerekről. Formaérzék fejlesztése a helyesen tagolt éneklésen és mozgáson keresztül.	*Erkölcstan*: türelem, tolerancia. *Magyar nyelv és irodalom:* természetünk és környezetünk hangjai, hangutánzás. *Dráma és színház:* dalszövegekhez kapcsolódó dramatizált előadás, szabad mozgásos improvizáció. *Vizuális kultúra:* zenével kapcsolatos élmények vizuális megjelenítése.

Absztrakció: a dalok szövegének értelmezése, a dalszövegekhez vagy zeneművekhez kapcsolódó dramatizált előadás (drámajáték, báb), valamint a zene keltette gondolatok vizuális megjelenítése (festés, formázás).	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kezdés, befejezés, hangerő, hangerő változás, tempó, tempóváltás, férfi és női hang, szóló, kórus, hangszer, zenekar, hangszín.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**5. Zenei ismeretek/ zenei írás, olvasás**	**Órakeret 4 óra**
Előzetes tudás	Mondókák, gyermekdalok éneklése. Életkornak megfelelő ütem- és ritmusérzék, zenei hallás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hallás utáni daltanulás és a fejlődő zenei készségek és megszerzett zenei ismeretek alapján ismerkedés a zenei notáció alapjaival; a zene jelrendszerének felismerése kézjelről, betűkottáról és hangjegyről. Hangjegyek kirakása koronggal, majd írásuk vonalrendszerben.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
A hallás után tanult dalok kottából való azonosításának előkészítése különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.); A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; A kottakép alapvető funkcionális elemeinek felismerése: ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal – vonalköz, pótvonal, ütemvonal, kezdőhang-záróhang stb. A figyelem, az összpontosítás fejlesztése egyszerű zenei írás – olvasási feladatok segítségével; A finommotorikus mozgások gyakorlása egyszerű zenei írás feladatok segítségével; Negyed, nyolcadpár, fél értékű kotta, a negyed és fél értékű szünet grafikai képe és írása	*Magyar nyelv és irodalom*: íráskészség fejlesztése. Matematika: hangok relációi.
Ütemvonal és záróvonal grafikai képe és írása; A lá - szó - mi - ré-dó- alsó lá szolmizációs hangok leírása fokozatos bevezetéssel, különböző hangmagasságokban.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hangjegy, vonalrendszer

3.13.5 2. ÉVFOLYAM

Óraszám: 51/év

1,5/hét

Témakör sorszáma	Témakör	Kerettantervi óraszám	Helyi óraszám
1.	Zeneművek/Énekes anyag	34	26
2.	Zeneművek/Zenehallgatás	14	11
3.	Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	8	6
4.	Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	6	4
5.	Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	6	4
	Évfolyam összesen	**68**	**51**

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**1. Zeneművek/énekes anyag**	**Órakeret 26 óra**
Előzetes tudás	Az előző évben tanult dalanyag.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Magyar gyermekdalok és népdalok hallás utáni megtanulása és éneklése A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció, szolmizációs kézjelről való éneklés. Az előadói készség fejlesztése tevékenységeken keresztül A befogadói készség fejlesztése hallás utáni daltanítás kapcsán A gyermeki világ felfedezése a tanult dalokban Évfolyamonként legalább 35 magyar gyermekdal és népdal hallás utáni ismerete A tanult dalokhoz kapcsolódó játékok elsajátítása *Egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció* A kézjel, mint jelrendszer ismerete Szolmizációs kézjelről való éneklés	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		**Kapcsolódási pontok**
Gyermekdalok, gyermekjátékdalok, mindennapi élethelyzetek, életképek		*Magyar nyelv és irodalom:* szókincsbővítés,

A gúnárom elveszett;A part alatt; Csillagoknak teremtője; Csömödéri; Egy kis malac; Egyszer egy királyfi; Elvesztettem zsebkendőmet; Ess, eső, ess; Este van már, nyolc óra; Harcsa van a vízbe'; Hatan vannak a mi ludaink; Három éjjel, Hej, tulipán; Hej, vára vára; Hess, légy, ne szállj rám; Hol jártál, báránykám?; Hopp, Juliska; Hová mégy?; Isten éltessen, Péter, Pál!; Járom az új várnak; Kapitány úr megizente; Keresd meg a tűt; Két krajcárom; Kis kece lányom; Kivirágzott a diófa; Kőketánc; Kodály – Weöres S.: Jön a kocsi; Láttál-e már valaha; Méz, méz, méz; Most viszik, most viszik; Nincs szebb állat, mint a lúd; Süssünk, süssünk valamit; Szélről legeljetek; Széles az én kedvem ma; Ti csak esztek; Tivi - tovi tács; Tüzet viszek; Úszik a kácsa; Virágéknál ég a világ Angol dalok: Alphabet Song, Head, Shoulders, Knees and Toes, I Have Two Eyes to See with, The Kids ABC's at the Zoo (Animal Alphabet), The Wheels on the Bus, I Can Sing a Rainbow, Old MacDonald Had a Farm, We're Going on a Bear Hunt (Michael Rosen), Where's the Monkey? *Dalok alkalmakra, jeles napokra* Hull a pelyhes; Regöljünk, regöljünk; Állj be, Berci katonának!;Még azt mondják nem illik; Járdányi Pál - Weöres Sándor: Tavaszköszöntő (Sándor napján); Járdányi Pál – Szőnyi Zoltán: Orgona ága; Serkenj fel, kegyes nép Halloween - A Haunted House on Halloween Night, Have You Seen the Easter Bunny?, Jingle Bells,	érthető szövegejtés, kifejező artikuláció. Természeti képek, évszakok, állatok. *Matematika:* számfogalom erősítése. *Erkölcstan:* szabálytudat erősítése. *Dráma és színház:* népi gyermekjátékok drámai történései, népdal és néptánc kapcsolata. *Vizuális kultúra:* a népi tárgykultúra. *Testnevelés és sport:* mozgás, helyes légzés, testtartás.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Légzés, hangerő, egyenletes mérő, gyors, lassú, halk, hangos, magas, mély, kezdőhang, záróhang, dallamsor, mondóka, gyermekdal, népdal, népi játék, népszokás, népének, taizei ének staféta éneklés, kérdés-felelet.,

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**2. Zeneművek/Zenehallgatás**	**Órakeret** **11 óra**
Előzetes tudás	Befogadói kompetenciák a korosztálynak és az átélt zenei élményeknek megfelelően.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hallgatott zenét adott szempontok alapján megfigyeli, és ezekről tanári kérdések segítségével szóban beszámol; A zenei aktivitáson keresztül megtapasztalja a zenei befogadás örömét; Felismeri a zongora hangját; Felismeri és megkülönbözteti a gyermekkar és a vegyeskar hangzását; Meg tudja különböztetni a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól; Képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik; Képes az érzelmi azonosulásra; Egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni; Képes megérteni az zenék üzenetét; Szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval – egyénileg, párban vagy csoportosan – kifejezi a zene által benne keltett érzéseket.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Erkel Ferenc: Himnusz; Kodály: Méz, méz, méz – gyermekkar; Hajnövesztő – gyermekkar; Nagyszalontai köszöntő – gyermekkar; Bartók Béla: Cipósütés – gyermekkar; Gyermekeknek I./1. Játszó gyermekek (Süssünk, süssünk valamit); I./4. Párnatánc (Elvesztettem zsebkendőmet); I./6. Balkéztanulmány (Hej, tulipán); I./7. Játékdal (Keresd meg a tűt); I./17. Körtánc (Kis kece lányom); II./23. Táncdal (Hopp, Juliska); II./27. Tréfa (A gúnárom elveszett); Bartók Béla: Mikrokozmosz – Mese a kis légyről; Antonio Scandelli: A tyúk; A. Vivaldi: Négy évszak – Tél II. tétel; W.A. Mozart: Német táncok – Utazás szánon;Saint-Saëns: Az állatok farsangja – részletek; Rimszkij–Korszakov: Dongó; Muszorgszkij: Egy kiállítás képei – Kiscsibék tánca a tojáshéjban; Állatos dalok	*Magyar nyelv és irodalom:* zeneművek tartalma, irodalmi kapcsolatok. *Dráma és színház:* cselekményes programzenék, mese, meseszereplők, dramatizált megjelenítés, pl. bábozás, pantomim. *Vizuális kultúra:* zenével kapcsolatos élmények vizuális megjelenítése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	énekhang; gyermekkar; vegyeskar; zongoramű; kíséret; népdalfeldolgozás; zenekar; duó

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**3. Zenei ismeretek/ritmikai fejlesztés**	**Órakeret 6 óra**

Előzetes tudás	Népi mondókák, gyermekjátékok, gyermekversek. Ehhez kapcsolódó nagytesti mozgások, hangutánzó dallam és ritmusmotívumok.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Koordinált ritmikus mozgás, térérzékelés, egyenletes mérő, tempó változások érzékelése és reprodukciója, metrikus egységek és kisebb formai egységek érzete, játékos feladatok megoldása alap ritmusokkal és hangokkal, a belső hallás fejlesztése.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Egyenletes mérő hangoztatása éneklés és esetenként zenehallgatás közben Zenei hangsúly érzékeltetése és reprodukciója Alapritmusok gyakorlása 2/4-es ütemben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban: - a zenei hangsúly érzékeltetésével, - mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával, - felelgetős ritmusjátékokkal, - ritmussorok rögtönzésével pl. egy szó vagy érzelem kifejezésére Ritmuskánon és osztinátó gyakorlása egyszerű formában; Alkotói készség: Rögtönzés dallammal, ritmussal, ritmussorok alkotása változatos hangszínek használatával, testhangszer és különböző hangkeltő eszközök és ritmushangszerek segítségével. Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása Egyenletes lüktetés, mérő Negyed, nyolcadpár, fél értékű kotta, a negyed és fél értékű szünet 2/4-es ütem Ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal-vonalköz, pótvonal, ütemvonal, kezdőhang – záróhang Ritmikai kétszólamúság – osztinátó, ritmuskánon	*Magyar nyelv és irodalom*: íráskészség fejlesztése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Mérő; ritmus; szünet; ütem; ütemvonal; záróvonal; ismétlőjel, ütemmutató; ritmushangszer; rögtönzés; ötvonalas rendszer; vonal-vonalköz; pótvonal; kezdőhang - záróhang; gyors; lassú; osztinátó, ritmuskánon	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**4. Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés**	**Órakeret 4 óra**
Előzetes tudás	Mondókák, gyermekdalok éneklése. Életkornak megfelelő ütem- és ritmusérzék, zenei hallás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hallás utáni daltanulás és a fejlődő zenei készségek és megszerzett zenei ismeretek alapján ismerkedés a zenei notáció alapjaival; a zene jelrendszerének felismerése kézjelről, betűkottáról és hangjegyről.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
A hangerő, hangszín, hangmagasság változásainak megfigyelése és megnevezése a környező világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; Magas és mély hangok megfigyelése a tanult dalokban; Hangszínek és ellentétes dinamikai szintek gyakorlása hangutánzással, felelgetős játékokkal; Belső hallás fejlesztése dallambújtatással; A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése; Kánon éneklése, gyakorlása egyszerű formában; Alkotói készség: Rövid dallamsorok rögtönzése pl. saját névre; A testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata egy szó vagy érzelem kifejezésére; A pentaton hangkészlet hangjainak ismerete kiegészülve az alsó „lá”-val; A pentaton hangkészlet kézjeleinek ismerete és kézjelről történő éneklése; kánon éneklésmódjának elsajátítása.	*Magyar nyelv és irodalom:* jelek és jelrendszerek ismerete. Tájékozódás térben, irányok. *Vizuális kultúra:* jelek, jelzések értelmezése. *Testnevelés és sport:* mozgáskultúra fejlesztése: nagytesti mozgásoktól az apró mozgásokig.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	halk, hangos, hangmagasság, hangszín, hangerő, dallam, dallamsor, kánon

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**5. Zenei ismeretek/ zenei írás, olvasás**	**Órakeret 4 óra**
Előzetes tudás	Népi mondókák, gyermekjátékok, gyermekversek. Ehhez kapcsolódó nagytesti mozgások, hangutánzó dallam és ritmusmotívumok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel; Tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal; Képes egyszerű kottában tájékozódni; Megtapasztalja a relatív szolmizáció jellemzőit, illetve előnyeit.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
A hallás után tanult dalok kottából való azonosításának előkészítése különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.); A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; A kottakép alapvető funkcionális elemeinek felismerése: ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal – vonalköz, pótvonal, ütemvonal, kezdőhang-záróhang stb.; A figyelem, az összpontosítás fejlesztése egyszerű zenei írás – olvasási feladatok segítségével; A finommotorikus mozgások gyakorlása egyszerű zenei írás feladatok segítségével; Negyed, nyolcadpár, fél értékű kotta, a negyed és fél értékű szünet grafikai képe és írása Ütemvonal és záróvonal grafikai képe és írása; A lá - szó - mi - ré-dó- alsó lá szolmizációs hangok leírása fokozatos bevezetéssel, különböző hangmagasságokban.	*Magyar nyelv és irodalom*: íráskészség fejlesztése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	hangjegy

3-4. ÉVFOLYAM

A harmadik és negyedik évfolyamokon fő feladat az előzőekben megszerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése, mélyítése elsősorban élményszerű és játékos módon.

A tanulók e nevelési – oktatási szakasz végére a dalokat tisztán, stílusosan, magabiztosan, örömmel énekelik.

A tanulók az énekelt dalok meghatározott zenei elemeit megfigyelik, tanári rávezetéssel tudatosítják, felismerik kottaképről, és tanári segítséggel reprodukálják. A zenei elemeket, a ritmikai, dallami, és hallási készségeket improvizációs és kreatív játékos feladatokkal gyakorolják (ritmusvaráció, osztinátó). A különböző karaktereket a tanult dalokban, zeneművekben megfigyelik, majd testhangszerekkel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás) és saját készítésű hangzó eszközökkel reprodukálják.

A tanulók a hangszerekkel lehetőség szerint többféle formában is találkoznak, elsősorban a hallgatott zenékben figyelik meg, de élőben is találkoznak velük zenei előadásokon, koncerteken. A maguk által készített hangkeltő eszközöket pedig improvizációs, játékos feladatokban használják.

A tantárgyi fejlesztés eredményeképpen magasabb szintre jut előadói, zenei befogadói és alkotói készségük.

A zenehallgatáskor átélt élményeiket szóval, rajzzal, tánccal és szabad mozgás improvizációval fejezik ki. A hallgatott zenékben felismerik a tanult zenei elemeket, karaktereket.

Megvalósítandó cél továbbá, hogy a tanár változatos motivációs technikákkal segítséget nyújtson a tanulónak abban, hogy a zeneműveken keresztül rátaláljon önmagára.

A 3. évfolyamon az ének-zene tantárgy alapóraszáma: 68 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	**Javasolt óraszám**
Zeneművek/Énekes anyag	34
Zeneművek/Zenehallgatás	12
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	7
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	7
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	8
Összes óraszám:	**68**

	3. évfolyam	4. évfolyam
Heti óraszám	**2**	**2**
Éves óraszám	**68**	**68**

3. ÉVFOLYAM

Témakör neve	**Javasolt óraszám**
Zeneművek/Énekes anyag	34
Zeneművek/Zenehallgatás	12
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	7
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	7
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	8
Összes óraszám:	**68**

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	**1. Zeneművek/ Énekes anyag**	**Órakeret: 34 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra; Különböző dinamikai szinteken tud énekelni;	

	Emlékezetből énekel legalább 40 magyar népdalt; Emlékezetből énekli a Himnuszt; Ismer a tanult magyar népdalokhoz tartozó népszokásokat; Előadói készsége tovább fejlődik.

Ismeretek / fejlesztési követelmények

Magyar népdalok hallás utáni megtanulása;

A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés és artikuláció;

A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, táncházi zenében és feldolgozott formában, melyek példája nyomán törekszik az autentikus előadásra;

Évfolyamonként legalább 40 gyermekjátékdal, népdal megismerése

A dalokhoz kapcsolódó játékok, a jeles napokhoz kapcsolódó hagyományok megismerése;

A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése.

Zeneművek / Énekes anyag / Harmadik osztály

Életképek

Anyám, édesanyám; Elmentem a piacra; Ettem szőlőt; Én elmentem; Gólya, gólya, gilice, Hej, Jancsika; Itt ül egy kis kosárba; Kis kertemben uborka; Szántottam gyöpöt; Úgy tetszik, hogy; Volt nekem egy kecském

Párosítók--- >Leányok, legények

Cickom, cickom; Csipkefa bimbója; Két szál pünkösdrózsa ; Kis kece lányom

Táncnóták-→Táncos dalok

Erdőjáróznak a lányok; Három éjjel; Ég a gyertya, ha meggyújtják

Tréfás dalok

A faragószék nótája; Egy kis kertet kerítek – D150; Fáj a kutyámnak a lába; Fut a kicsi kordé; Három szabó legények; Megfogtam egy szúnyogot; Összegyűltek, összegyűltek az újfalvi lányok; S a te fejed akkora; Szélről legeljetek; Télen nagyon hideg van; Ugyan édes komámaszszony

„Mesés" dalok

Elszaladt a kemence; Zöld erdőben a tücsök; Virágéknál ég a világ

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra

Erkel Ferenc – Himnusz; Kodály Zoltán-Gazdag Erzsi: Ezüst szánkót hajt a dér; Betlehem kis falucskába; Csordapásztorok; Adjon az Úristen; Gábor Áron rézágyúja; Kodály Zoltán– Weöres Sándor: Buba éneke; Már megjöttünk ez helyre (Népdal – Károlyi Amy); Elhozta az IsteN

Kulcsfogalmak	magyar népszokások, jeles napok, táncház

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	**2. Zeneművek/ Zenehallgatás**	**Órakeret: 12 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Zenehallgatási élményekkel gazdagodik; További zongoradarabokban ismer rá a tanult dalokra; Népdalfeldolgozásokat hall zenekari kísérettel; Megismerkedik a zenében alkalmazható humorral; Meg tudja különböztetni a népdalfeldolgozásokat az egyéb szimfonikus művektől; Megkülönbözteti a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól; Képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik.	

Ismeretek / fejlesztési követelmények

A hangszerek hangszínének megfigyeltetése a tanult zenei anyagban;

Különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása a gyermekvilág és mesék témájában;

Az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése a cselekményes zenében;

Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben;

A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval;

Zenei befogadói készség: a hallgatott zenék folyamatainak követése: hasonlóságok, különbözőségek, variációk megfigyelése a tanuló képzeletének aktív részvétele a zeneművek befogadásában; egy-egy zenemű befogadásának segítése motivációs zenei játékokkal; a zenei befogadás mikéntjének megtapasztalása a zenei aktivitáson keresztül.

Zeneművek / Zenehallgatás / Harmadik osztály

Kodály Zoltán: Bicinia Hungarica – Volt nekem egy kecském; Túrót eszik a cigány – gyermekkar, részlet (Csipkefa bimbója), Pünkösdölő – gyermekkar, részlet (Elhozta az Isten); Háry János – A császári udvar bevonulása; Napóleon csatája; Sej, Nagyabonyban; Székely fonó: Kitrákotty mese

Bartók Béla: Gyermekeknek I./5. Játék (Cickom, cickom); I./17. Körtánc (Kis kece lányom); II./ 29. Ötfokú dallam (Anyám, édesanyám)Bartók Béla: Mikrokozmosz – II./95. A kertemben uborka; 44 hegedűduó – II. füzet- Szúnyogtánc (Megfogtam egy szúnyogot); III. füzet Párosító (Ugyan édes komámasszony)

Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa – Itt ül egy kis kosárba'; Ugyan, édes komámasszony; Elszaladt a kemence; Egy boszorka van, Szegény Bodri! - gyermekkar (Fáj a kutyámnak a lába) Josquin: A tücsök Leopold Mozart: Gyermekszimfónia - részlet Decsényi János: Kati dalai – Virágéknál ég a világ Csajkovszkij: Diótörő- Kínai tánc, Orosz tánc Johann Strauss: Tik-Tak polka Ránki György: Pomádé király új ruhája I. szvit III. tétel; *„Munkában a szemfényvesztők, készül a csodaruha"* Leonard Bernstein: Divertimento – pulyka tánc Szokolay Sándor: Hüvelyk Matyi Decsényi János: Kati dalai – Virágéknál ég a világ – ide tenném, időrend Betlehemes / Csordapásztorok	
Kulcsfogalmak	Himnusz; visszatérés a zenében, vagy ABA forma;

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	**3. Zenei ismeretek/ Ritmikai fejlesztés**	**Órakeret: 7 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Felismeri a páros és a páratlan lüktetést; Az ütemhangsúlyokat mozgással érzékelteti; Ismeri a 4/4-es ütemet, valamint az egész értékű kottát és az egyedül álló nyolcadot azok szüneteivel; Ritmizálva szólaltat meg mondókákat, gyermekverseket; Egyszerű ritmussorokat rögtönöz; Felismeri és hangoztatja az összetett ritmust: szinkópa.	
Ismeretek / fejlesztési követelmények Egyenletes lüktetés hangoztatása éneklés közben; Ütemhangsúlyok mozgással történő érzékeltetése; Ritmikai többszólamúság alkalmazása ritmuskánonokkal; Összetett ritmusok gyakorlása páros és páratlan metrumú ütemekben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban: - a zenei hangsúly érzékeltetésével, - mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával,		

- felelgetős ritmusjátékokkal, Alkotói készség: Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása; Rögtönzés dallammal, ritmussal; Ritmussorok alkotása változatos hangszíneket használva, testhangok és különböző hangkeltő eszközök, és ritmushangszerek segítségével; Szinkópa; Egyedül álló nyolcad és szünete; Egész értékű kotta és szünete; 4/4 –es ütemfajta.

Kulcsfogalmak	szinkópa; zenei hangsúly;

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	**4.Zenei ismeretek/ Hallásfejlesztés**	**Órakeret: 7 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra; Énekel a pentaton hangsorban; A zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít; Megismeri, énekli és alkalmazza a felső dó , alsó lá és alsó szó hangokat.	
Ismeretek / fejlesztési követelmények A tudatosított zenei elemek gyakorlása minél több kontextusban; Belső hallás fejlesztése dallambújtatással; A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése; Kánonok éneklése, gyakorlása; A dallam és szöveghangsúly összefüggéseinek megfigyelése; Alkotói készség: különböző karakterű dallamválasz rögtönzése egyszerű dallamsorokhoz; testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás); A pentaton hangkészlet kiegészül az alsó szó és a felső dó hanggal.		
Kulcsfogalmak	forte; piano; halkítás-erősítés; dallam- és szöveghangsúly; pentaton hangsor;	

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	**5. Zenei ismeretek/ Zenei írás, olvasás**	**Órakeret: 8 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal,) a kottában; Kottaképről azonosítja a hallás után tanult dalokat; Tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel; Elmélyültebb lesz alapvető tájékozottsága a kottában; A hallás után tanult dalokat képes a kottakép alapján azonosítani és a kottában követni; Pentaton dalokat tanári segítséggel szolmizálva énekel, kézjelekkel mutatja; Helyesen használja a szolmizációs hangokat és neveket.	
Ismeretek / fejlesztési követelmények A hallás után tanult dalok kottából való azonosítása különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.); A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; A tanult új ritmikai elemek megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; A tanult dallamhangok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; Egyszerű, rövid írás – olvasási feladatok a tanult új ritmikai elemek és dallamhangok alkalmazásával; A figyelem, az összpontosítás fejlesztése a fenti feladatok segítségével; A finommotorikus mozgások fejlesztése az egyszerű, rövid írás feladatok segítségével; A leírt kottakép visszaéneklése a zenei olvasás fejlesztésére; Rövid dallamok éneklése a tanult hangok alkalmazásával, a zenei olvasás fejlesztésére; Felismerő kottaolvasás segítése a tanult dalok szolmizált, kézjelezett éneklése után; Szinkópa, ritmus grafikai képe és írása; Egyedül álló nyolcad és szünete grafikai képe és írása; Egész értékű kotta és szüneténk grafikai képe és írása; A 4/4 –es ütemfajta grafikai képe és írása; Dó’ – lá – szó – mi – ré – dó – lá, - szó, hangok a kottában.		

4. ÉVFOLYAM

Témakör neve	Javasolt óraszám
Zeneművek/Énekes anyag	34
Zeneművek/Zenehallgatás	12
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	7
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	7
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	8
Összes óraszám:	**68**

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	**1. Zeneművek/ Énekes anyag**	**Órakeret: 3 4 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít; A tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz; Hangszerkíséretes dalokat énekel tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével; Hangterjedelme túllép az oktávon; Aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein; A gyermek a dalokban megtalálja önmagát, s így azonosulni tud velük; Érzékeli a lineáris és a vertikális történéseket a zenében.	
Ismeretek / fejlesztési követelmények Az interpretáció élménnyé mélyítése a dalokhoz kapcsolódó játékok, táncok, dramatizált előadások és élő hangszerkíséretek segítségével; Az éneklés hangterjedelmének bővítése az oktávon túlra; Előadói készség: az éneklés örömének megtalálása előadóként; a tevékenységközpontúság elősegítése; Befogadói készség: új dalok megismerésével felfedezni a dalok megismerésének örömét; új dalok tanulásakor felfedezni a dalok megismerésének örömét; a képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben;		

Alkotói készség: aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozásának segítése ; Évfolyamonként legalább 40 gyermekjátékdal, népdal megismerése – ezt írtuk közös megegyezéssel; A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése. **Zeneművek / Énekes anyag / Negyedik osztály** *Életképek* A juhásznak; Badacsonyi szőlőhegyen; Béres legény; Bogojai legények; Ábécédé; Falu végén; Gyéren vettem kenderkémet; Kelj fel juhász; Kihajtottam; Molnárlegény voltam én, Pásztor-ember vígan él; Sárga csikó, Szánt a babám *Párosítók-→Leányok, legények* Azt hallottam; Csillag Boris; Elvesztettem páromat; Hej, Vargáné; Jaj, de szépen esik az eső; Kocsi, szekér; Komáromi kisleány; Széles a Duna; Szép szatmári lányok; Új a csizmám; Zörög a kocsi *Állatos dalok* A macskának négy a lába, Az árgyélus kismadár, Debrecenbe kéne menni; Egy nagyorrú bolha; Házasodik a tücsök; Kis kacsa fürdik *Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra* Erkel Ferenc: Himnusz; Luca, Luca; Karácsonyi pásztortánc; Mennyből az angyal; Üdvözlégy, kis Jézuska; Farsang három napjába; Ez ki háza, ki háza?, Huszárgyerek, huszárgyerek; Most szép lenni katonának; A pünkösdnek jeles napján
Kulcsfogalmak tempo giusto,

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	**2. Zeneművek/ Zenehallgatás**	**Órakeret: 12 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ismerete gazdagodik a különböző stílusban írott zeneművek meghallgatása által; Megismer több, a mindennapokhoz, továbbá alkalmakhoz, ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő zenei részletet; Megismerkedik a szimfonikus zenekar főbb hangszereivel (hegedű, cselló, fuvola, oboa, klarinét, kürt, trombita); Megismerkedik a zenében alkalmazott humorral; Képes az érzelmi azonosulásra;	

	Egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni; Kialakul a többirányú figyelem készsége, a lineáris és a vertikális történések érzékelése.

Ismeretek / fejlesztési követelmények

Zenei befogadói készség fejlődése;

Alkotói készség: aktív részvétel az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozása; a zeneművek eljátszása dramatizált előadással;

A gyermekkar, vegyeskar, szólóhangszer és a zenekar hangzásának azonosítása;

A zeneművekhez tartozó mesék, zenei programok megismerése;

A zenei kifejezés művészi megvalósítása változatainak megismerése;

Ismeretek szerzése hiteles előadóktól a dalok stílusos előadásához.

Zeneművek/ Zenehallgatás /Negyedik osztály

Erkel Ferenc: Himnusz

Népzenei felvételek eredeti előadásban (Magyar népzene sorozat)

Kodály Zoltán: Háry János – részletek – Ábécédé, A juhász – gyermekkar; Villő – gyermekkar, részlet (Ez ki háza); Pünkösdölő – gyermekkar, részlet (A pünkösdnek)

Bartók Béla: Gyermekeknek I./11. Elvesztettem páromat; II./ 22. Debrecenbe kéne menni; II./ 37. Kanásznóta (Házasodik a tücsök)

Bartók Béla: Mikrokozmosz - Dallam ködgomolyban

Bárdos Lajos: Kocsi, szekér - vegyeskar

Clément Janequin: A madarak éneke

W.A. Mozart: Gyermekjáték – dal

W.A. Mozart: Esz-dúr zongoraverseny K. 271 "Jeunehomme" III. tétel - részlet

Csajkovszkij: Diótörő – Csokoládé tündér tánca

Muszorgszkij: Egy kiállítás képei - Baba Yaga kunyhója

Bizet: Carmen – gyermekkar (Mi is jöttünk felvonulni)

Rossini: Macska – duett

Prokofjev: Péter és a farkas - részletek

Debussy: Gyermekkuckó - Néger baba tánca

Betlehemes / Üdvözlégy, kis Jézuska

Kulcsfogalmak	duett; szólóének (dal)

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	**3. Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés**	**Órakeret**: 7 **óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Aktívan részt vesz az alkotói folyamatokban; Ismeri a ¾-es ütemet, valamint a pontozott fél értékű kottát; Megkülönbözteti a páros és páratlan lüktetést; Felismeri és hangoztatja az összetett ritmusokat: nyújtott és éles ritmus.	
Ismeretek / fejlesztési követelmények Összetett ritmusok gyakorlása páros és páratlan metrumú ütemekben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban: - ritmusvariációval, - osztinátóval, - befejezés rögtönzésével egyszerű ritmussorokhoz Alkotói készség: Egyszerű ritmushangszerek (pl. húrok) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása; Rögtönzés dallammal, ritmussal; Ritmussorok alkotása változatos hangszíneket használva, testhangok és különböző hangkeltő eszközök, és ritmushangszerek segítségével; Nyújtott és éles ritmus; Pontozott fél értékű kotta és szünete; ¾ –es ütemfajta.		
Kulcsfogalmak	nyújtott és éles ritmus; páratlan lüktetés	

Tematikai egységFejlesztési célok	**4. Zenei ismeretek/ Hallásfejlesztés**	**Órakeret: 7 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Különböző dinamikai szinteken tud énekelni; Énekel a hétfokú hangsorban; A tanult énekelt zenei anyagot tanári vezetéssel el tudja énekelni kézjelezve és szolmizálva. Megfigyel és hallás után reprodukál különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket; A tanult dalok, zenei részletek éneklésekor hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően tudja változtatni.	

Ismeretek / fejlesztési követelmények	
Alkotói készség: a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata, eltérő karakterek kifejezésére; A fá és ti hangok - hétfokú hangsor; A fá és ti hangok kézjeleinek ismerete és kézjelről történő éneklése; Különböző karakterű hangszínek, dinamikai szintek megfigyelése és azonosítása a tanult dalokban, zeneművekben; A violinkulcs.	
Kulcsfogalmak	hétfokú hangsor; violinkulcs

Tematikai egység/ Fejlesztési célok	**5. Zenei ismeretek/ Zenei írás, olvasás**	**Órakeret: 8 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (pl. időbeli viszonyok) a kottában; Kottaképről azonosítja a hallás után tanult dalokat; Érzékeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható. Tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal; Megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét; A kottában felismeri a tanult új ritmusképleteket és dallamhangokat; Pentaton és hétfokú dalokat tanári segítséggel szolmizálva énekel, kézjelekkel mutatja; Helyesen használja a szolmizációs hangokat és neveket különböző intonációs és hangképző kifejezéseket gyakorlatoknál, hallásfejlesztésnél.	
Ismeretek / fejlesztési követelmények		
A hallás után tanult dalok kottából való azonosítása különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.);		

A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; A tanult új ritmikai elemek megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; A tanult dallamhangok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; Egyszerű, rövid írás – olvasási feladatok a tanult új ritmikai elemek és dallamhangok alkalmazásával; A figyelem, az összpontosítás fejlesztése a fenti feladatok segítségével; A finommotorikus mozgások fejlesztése az egyszerű, rövid írás feladatok segítségével; A leírt kottakép visszaéneklése a zenei olvasás fejlesztésére; Rövid dallamok éneklése a tanult hangok alkalmazásával, a zenei olvasás fejlesztésére; Felismerő kottaolvasás segítése a tanult dalok szolmizált, kézjelezett éneklése után; A mozgó dó hang szerepének megfigyelése az írás és az olvasás során; Violinkulcs írása; Nyújtott és éles ritmus grafikai képe és írása; Egyedül álló nyolcad és szünete grafikai képe és írása; Pontozott fél értékű kotta és szünetének grafikai képe és írása; A ¾–es ütemfajta grafikai képe és írása; A hétfokú hangsor relációi, kézjelük és elhelyezkedésük a vonalrendszerben.	
Kulcsfogalmak	A korábbiak elmélyítése

3-4. ÉVFOLYAM KÉTTANNYELVŰ

A harmadik és negyedik évfolyamokon fő feladat az előzőekben megszerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése, mélyítése elsősorban élményszerű és játékos módon.

A tanulók e nevelési – oktatási szakasz végére a dalokat tisztán, stílusosan, magabiztosan, örömmel énekelik.

A tanulók az énekelt dalok meghatározott zenei elemeit megfigyelik, tanári rávezetéssel tudatosítják, felismerik kottaképről, és tanári segítséggel reprodukálják. A zenei elemeket, a ritmikai, dallami, és hallási készségeket improvizációs és kreatív játékos feladatokkal gyakorolják (ritmusvaráció, osztinátó). A különböző karaktereket a tanult dalokban, zeneművekben megfigyelik, majd testhangszerekkel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás) és saját készítésű hangzó eszközökkel reprodukálják.

A tanulók a hangszerekkel lehetőség szerint többféle formában is találkoznak, elsősorban a hallgatott zenékben figyelik meg, de élőben is találkoznak velük zenei előadásokon, koncerteken. A maguk által készített hangkeltő eszközöket pedig improvizációs, játékos feladatokban használják.

A tantárgyi fejlesztés eredményeképpen magasabb szintre jut előadói, zenei befogadói és alkotói készségük.

A zenehallgatáskor átélt élményeiket szóval, rajzzal, tánccal és szabad mozgás improvizációval fejezik ki. A hallgatott zenékben felismerik a tanult zenei elemeket, karaktereket.

Megvalósítandó cél továbbá, hogy a tanár változatos motivációs technikákkal segítséget nyújtson a tanulónak abban, hogy a zeneműveken keresztül rátaláljon önmagára.

Témakör	**Kerettantervi ajánlás 3-4. évfolyamra**	**Helyi tanterv óraszámok 3-4. évfolyamra**
Zeneművek/Énekes anyag	70	50 (angolul: 18)
Zeneművek/Zenehallgatás	27	15 (angolul: 8)
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	13	7 (angolul: 3)
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	13	7 (angolul: 3)
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	13	6 (angolul: 2)
Összes óraszám:	136	**85 (angolul: 34)**

3. ÉVFOLYAM

Óraszám: 34/év
1/hét

Témakör sorszáma	**Témakör**	**Kerettantervi óraszám**	**Helyi óraszám**
1.	Zeneművek/Énekes anyag	34	17
2.	Zeneművek/Zenehallgatás	14	7
3.	Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	8	4
4.	Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	6	3
5.	Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	6	3
	Évfolyam összesen	**68**	**34**

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**1. Zeneművek/Énekes anyag**	**Órakeret 17 óra**
Előzetes tudás	Az előző évben tanult dalanyag.	
Fejlesztési feladatok	Magyar népdalok és angol dalok hallás utáni megtanulása; A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés és artikuláció; A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, táncházi zenében és feldolgozott formában, melyek példája nyomán törekszik az autentikus előadásra; Az interpretáció élménnyé mélyítése a dalokhoz kapcsolódó játékok, táncok, dramatizált előadások és élő hangszerkíséretek segítségével; Az éneklés hangterjedelmének bővítése az oktávon túlra; Előadói készség: az éneklés örömének megtalálása előadóként; a tevékenységközpontúság elősegítése; Befogadói készség: új dalok megismerésével felfedezni a dalok megismerésének örömét; új dalok tanulásakor felfedezni a dalok megismerésének örömét; a képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben; Alkotói készség: aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozásának segítése ; Évfolyamonként legalább 20 gyermekjátékdal, népdal megismerése A dalokhoz kapcsolódó játékok, a jeles napokhoz kapcsolódó hagyományok megismerése; A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése; A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**

Életképek Anyám, édesanyám; Elmentem a piacra; Ettem szőlőt; Én elmentem; Gólya, gólya, gilice, Hej, Jancsika; Itt ül egy kis kosárba; Kis kertemben uborka; Szántottam gyöpöt; Úgy tetszik, hogy; Volt nekem egy kecském *Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra* Erkel Ferenc – Himnusz; Kodály Zoltán-Gazdag Erzsi: Ezüst szánkót hajt a dér; Betlehem kis falucskába; Csordapásztorok; Adjon az Úristen; Gábor Áron rézágyúja; Kodály Zoltán– Weöres Sándor: Buba éneke *Angol gyerekdalok:* See Saw Mergery Daw, Fox is running with a sack…, Hot cross buns, Doggie, doggie, where's your bone?, How many miles to London town…, Autumn comes, Little Jack Horner (Christmas song), Litttle Snowflake	*Magyar nyelv és irodalom:* szókincsbővítés, érthető szövegejtés, kifejező artikuláció. Természeti képek, évszakok, állatok. *Matematika:* számfogalom erősítése. *Dráma és színház:* népi gyermekjátékok drámai történései, népdal és néptánc kapcsolata. *Vizuális kultúra:* a népi tárgykultúra. *Testnevelés és sport:* mozgás, helyes légzés, testtartás.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	tempo giusto, magyar népszokások, jeles napok, táncház

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**2. Zeneművek/Zenehallgatás**	**Órakeret 7 óra**
Előzetes tudás	Befogadói kompetenciák a korosztálynak és az átélt zenei élményeknek megfelelően.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hangszerek hangszínének megfigyeltetése a tanult zenei anyagban; Különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása a gyermekvilág és mesék témájában; Az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése a cselekményes zenében; Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben; A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval; Zenei befogadói készség: a hallgatott zenék folyamatainak követése: hasonlóságok, különbözőségek, variációk megfigyelése a tanuló képzeletének aktív részvétele a zeneművek befogadásában; egy-egy zenemű befogadásának segítése motivációs zenei játékokkal; a zenei befogadás mikéntjének megtapasztalása a zenei aktivitáson keresztül; Zenei befogadói készség fejlődése; Alkotói készség: aktív részvétel az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozása; a zeneművek eljátszása dramatizált előadással; A gyermekkar, vegyeskar, szólóhangszer és a zenekar hangzásának azonosítása; A zeneművekhez tartozó mesék, zenei programok megismerése; A zenei kifejezés művészi megvalósítása változatainak megismerése; Ismeretek szerzése hiteles előadóktól a dalok stílusos előadásához.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		**Kapcsolódási pontok**

Kodály Zoltán: Bicinia Hungarica – Volt nekem egy kecském; Túrót eszik a cigány – gyermekkar, részlet (Csipkefa bimbója), Pünkösdölő – gyermekkar, részlet (Elhozta az Isten); Háry János – A császári udvar bevonulása; Napóleon csatája; Sej, Nagyabonyban; Székely fonó: Kitrákotty mese Bartók Béla: Gyermekeknek I./5. Játék (Cickom, cickom); I./17. Körtánc (Kis kece lányom); II./ 29. Ötfokú dallam (Anyám, édesanyám)Bartók Béla: Mikrokozmosz – II./95. A kertemben uborka; 44 hegedűduó – II. füzet- Szúnyogtánc (Megfogtam egy szúnyogot); III. füzet Párosító (Ugyan édes komámasszony)	*Magyar nyelv és irodalom:* zeneművek tartalma, irodalmi kapcsolatok. *Dráma és színház:* cselekményes programzenék, mese, meseszereplők, dramatizált megjelenítés, pl. bábozás, pantomim. *Vizuális kultúra:* zenével kapcsolatos élmények vizuális megjelenítése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Himnusz; visszatérés a zenében, vagy ABA forma; duett; szólóének (dal)	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**3. Zenei ismeretek/ritmikai fejlesztés**	**Órakeret** **4 óra**
Előzetes tudás	Egyenletes lüktetés, mérő Negyed, nyolcadpár, fél értékű kotta, a negyed és fél értékű szünet 2/4-es ütem Ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal-vonalköz, pótvonal, ütemvo- nal, kezdőhang – záróhang	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyenletes lüktetés hangoztatása éneklés közben; Ütemhangsúlyok mozgással történő érzékeltetése; Ritmikai többszólamúság alkalmazása ritmuskánonokkal; Összetett ritmusok gyakorlása páros és páratlan metrumú ütemekben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban.	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szinkópa; zenei hangsúly; nyújtott és éles ritmus; páratlan lüktetés

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**4. Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés**	**Órakeret 3 óra**
Előzetes tudás	Dalok, népdalok éneklése. Életkornak megfelelő ütem- és ritmusérzék, zenei hallás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló megismeri, énekli és alkalmazza a felső dó , alsó lá és alsó szó hangokat; megfigyel és hallás után reprodukál különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket; a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően tudja változtatni.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
A tudatosított zenei elemek gyakorlása minél több kontextusban; Belső hallás fejlesztése dallambújtatással; A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése; Kánonok éneklése, gyakorlása; A dallam és szöveghangsúly összefüggéseinek megfigyelése.	*Magyar nyelv és irodalom:* jelek és jelrendszerek ismerete. Tájékozódás térben, irányok. *Vizuális kultúra:* jelek, jelzések értelmezése. *Testnevelés és sport:* mozgáskultúra fejlesztése: nagytesti mozgásoktól az apró mozgásokig.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Forte; piano; halkítás-erősítés; dallam- és szöveghangsúly; pentaton hangsor; hétfokú hangsor; violinkulcs.	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**5. Zenei ismeretek/ zenei írás, olvasás**	**Órakeret 3 óra**
Előzetes tudás	Képes egyszerű kottában tájékozódni; Megtapasztalja a relatív szolmizáció jellemzőit, illetve előnyeit.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok) a kottában; kottaképről azonosítja a hallás után tanult dalokat; érzékeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
A hallás után tanult dalok kottából való azonosításának előkészítése különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.); A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; A kottakép alapvető funkcionális elemeinek felismerése: ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal – vonalköz, pótvonal, ütemvonal, kezdőhang-záróhang stb.; A figyelem, az összpontosítás fejlesztése egyszerű zenei írás – olvasási feladatok segítségével; A finommotorikus mozgások gyakorlása egyszerű zenei írás feladatok segítségével; Negyed, nyolcadpár, fél értékű kotta, a negyed és fél értékű szünet grafikai képe és írása Ütemvonal és záróvonal grafikai képe és írása; A lá - szó - mi - ré-dó- alsó lá szolmizációs hangok leírása fokozatos bevezetéssel, különböző hangmagasságokban.	*Magyar nyelv és irodalom*: íráskészség fejlesztése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	A korábbiak elmélyítése

4. ÉVFOLYAM

Óraszám: 51/év
1,5/hét

Témakör sorszáma	Témakör	Kerettantervi óraszám	Helyi óraszám
1.	Zeneművek/Énekes anyag	34	26
2.	Zeneművek/Zenehallgatás	14	11
3.	Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	8	6
4.	Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	6	4
5.	Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	6	4
	Évfolyam összesen	**68**	**51**

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**1. Zeneművek/Énekes anyag**	**Órakeret 26 óra**
Előzetes tudás	Az előző évben tanult dalanyag.	
Fejlesztési feladatok	Magyar népdalok és angol dalok hallás utáni megtanulása; A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés és artikuláció; A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, táncházi zenében és feldolgozott formában, melyek példája nyomán törekszik az autentikus előadásra; Az interpretáció élménnyé mélyítése a dalokhoz kapcsolódó játékok, táncok, dramatizált előadások és élő hangszerkíséretek segítségével; Az éneklés hangterjedelmének bővítése az oktávon túlra; Előadói készség: az éneklés örömének megtalálása előadóként; a tevékenységközpontúság elősegítése; Befogadói készség: új dalok megismerésével felfedezni a dalok megismerésének örömét; új dalok tanulásakor felfedezni a dalok	

	megismerésének örömét; a képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben; Alkotói készség: aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozásának segítése ; Évfolyamonként legalább 20 gyermekjátékdal, népdal megismerése A dalokhoz kapcsolódó játékok, a jeles napokhoz kapcsolódó hagyományok megismerése; A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése; A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Életképek A juhásznak; Badacsonyi szőlőhegyen; Béres legény; Bogojai legények; Ábécédé; Falu végén; Gyéren vettem kenderkémet; Kelj fel juhász; Kihajtottam; Molnárlegény voltam én, Pásztorember vígan él; Sárga csikó, Szánt a babám *Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra* Erkel Ferenc: Himnusz; Luca, Luca; Karácsonyi pásztortánc; Mennyből az angyal; Üdvözlégy, kis Jézuska; Farsang három napjába; Ez ki háza, ki háza?, Huszárgyerek, huszárgyerek; Most szép lenni katonának; A pünkösdnek jeles napján *Angol gyerekdalok:* Good King, Rocky mountain…(La-Soh-Mi-Re-Do Song), Once a man fell into a well, What shall we do with the drunken sailor…	*Magyar nyelv és irodalom:* szókincsbővítés, érthető szövegejtés, kifejező artikuláció. Természeti képek, évszakok, állatok. *Matematika:* számfogalom erősítése. *Dráma és színház:* népi gyermekjátékok drámai történései, népdal és néptánc kapcsolata. *Vizuális kultúra:* a népi tárgykultúra. *Testnevelés és sport:* mozgás, helyes légzés, testtartás.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	tempo giusto, magyar népszokások, jeles napok, táncház

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**2. Zeneművek/Zenehallgatás**	**Órakeret 11 óra**
Előzetes tudás	Befogadói kompetenciák a korosztálynak és az átélt zenei élményeknek megfelelően.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hangszerek hangszínének megfigyeltetése a tanult zenei anyagban; Különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása a gyermekvilág és mesék témájában; Az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése a cselekményes zenében; Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben; A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval; Zenei befogadói készség: a hallgatott zenék folyamatainak követése: hasonlóságok, különbözőségek, variációk megfigyelése a tanuló képzeletének aktív részvétele a zeneművek befogadásában; egy-egy zenemű befogadásának segítése motivációs zenei játékokkal; a zenei befogadás mikéntjének megtapasztalása a zenei aktivitáson keresztül; Zenei befogadói készség fejlődése; Alkotói készség: aktív részvétel az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozása; a zeneművek eljátszása dramatizált előadással; A gyermekkar, vegyeskar, szólóhangszer és a zenekar hangzásának azonosítása; A zeneművekhez tartozó mesék, zenei programok megismerése; A zenei kifejezés művészi megvalósítása változatainak megismerése; Ismeretek szerzése hiteles előadóktól a dalok stílusos előadásához.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		**Kapcsolódási pontok**

Erkel Ferenc: Himnusz Népzenei felvételek eredeti előadásban (Magyar népzene sorozat) Kodály Zoltán: Háry János – részletek – Ábécédé, A juhász – gyermekkar; Villő – gyermekkar, részlet (Ez ki háza); Pünkösdölő – gyermekkar, részlet (A pünkösdnek) Bartók Béla: Gyermekeknek I./11. Elvesztettem páromat; II./ 22. Debrecenbe kéne menni; II./ 37. Kanásznóta (Házasodik a tücsök) Bartók Béla: Mikrokozmosz - Dallam ködgomolyban Bárdos Lajos: Kocsi, szekér - vegyeskar Clément Janequin: A madarak éneke W.A. Mozart: Gyermekjáték – dal	*Magyar nyelv és irodalom:* zeneművek tartalma, irodalmi kapcsolatok. *Dráma és színház:* cselekményes programzenék, mese, meseszereplők, dramatizált megjelenítés, pl. bábozás, pantomim. *Vizuális kultúra:* zenével kapcsolatos élmények vizuális megjelenítése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Himnusz; visszatérés a zenében, vagy ABA forma; duett; szólóének (dal)

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**3. Zenei ismeretek/ritmikai fejlesztés**	**Órakeret 6 óra**
Előzetes tudás	Egyenletes lüktetés, mérő Negyed, nyolcadpár, fél értékű kotta, a negyed és fél értékű szünet 2/4-es ütem Ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal-vonalköz, pótvonal, ütemvo- nal, kezdőhang – záróhang	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyenletes lüktetés hangoztatása éneklés közben; Ütemhangsúlyok mozgással történő érzékeltetése; Ritmikai többszólamúság alkalmazása ritmuskánonokkal; Összetett ritmusok gyakorlása páros és páratlan metrumú ütemekben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban.	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szinkópa; zenei hangsúly; nyújtott és éles ritmus; páratlan lüktetés

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**4. Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés**	**Órakeret 4 óra**
Előzetes tudás	Dalok, népdalok éneklése. Életkornak megfelelő ütem- és ritmusérzék, zenei hallás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló megismeri, énekli és alkalmazza a felső dó , alsó lá és alsó szó hangokat; megfigyel és hallás után reprodukál különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket; a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően tudja változtatni.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		**Kapcsolódási pontok**

A tudatosított zenei elemek gyakorlása minél több kontextusban; Belső hallás fejlesztése dallambújtatással; A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése; Kánonok éneklése, gyakorlása; A dallam és szöveghangsúly összefüggéseinek megfigyelése.	*Magyar nyelv és irodalom:* jelek és jelrendszerek ismerete. Tájékozódás térben, irányok. *Vizuális kultúra:* jelek, jelzések értelmezése. *Testnevelés és sport:* mozgáskultúra fejlesztése: nagytesti mozgásoktól az apró mozgásokig.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Forte; piano; halkítás-erősítés; dallam- és szöveghangsúly; pentaton hangsor; hétfokú hangsor; violinkulcs.	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**5. Zenei ismeretek/ zenei írás, olvasás**	**Órakeret 4 óra**
Előzetes tudás	Képes egyszerű kottában tájékozódni; Megtapasztalja a relatív szolmizáció jellemzőit, illetve előnyeit.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok) a kottában; kottaképről azonosítja a hallás után tanult dalokat; érzékeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
A hallás után tanult dalok kottából való azonosításának előkészítése különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.); A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; A kottakép alapvető funkcionális elemeinek felismerése: ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal – vonalköz, pótvonal, ütemvonal, kezdőhang-záróhang stb.; A figyelem, az összpontosítás fejlesztése egyszerű zenei írás – olvasási feladatok segítségével; A finommotorikus mozgások gyakorlása egyszerű zenei írás feladatok segítségével; Negyed, nyolcadpár, fél értékű kotta, a negyed és fél értékű szünet grafikai képe és írása Ütemvonal és záróvonal grafikai képe és írása; A lá - szó - mi - ré-dó- alsó lá szolmizációs hangok leírása fokozatos bevezetéssel, különböző hangmagasságokban.	*Magyar nyelv és irodalom*: íráskészség fejlesztése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	A korábbiak elmélyítése

3.13.6 5. ÉVFOLYAM

A fenti életszakaszban a fejlesztés fő célja a tanuló tovább vezetése a tevékenységközpontú zenei megismerés folyamatában. Cél továbbá, hogy minél több játékos és kreatív módszert használjanak képzeletük fejlesztésére. A közös éneklések, zenélések, mint a személyiség egészséges fejlődésének nélkülözhetetlen formái segítik a másokkal történő harmonikus együttmű-

ködést, a közösségi összetartozás érzését, az önkifejezés, az önismeret belső késztetésének kialakulását. Kodály útmutatása szerint, az így megszerzett tapasztalatok elvezetnek a remekművek befogadásához.

A tanulók tovább ismerkednek a klasszikus zenekar hangszereivel, valamint magyar népi hangszerekkel is.

A zenei készségfejlesztés célja ebben az életkorban a zenei anyagban megismert ritmus- és ütemfajták megismerése és gyakorlása. A ritmikai, dallami, és hallási készségek fejlesztésében és gyakorlásában egyre nagyobb szerepet kap az önkifejezés, a tanult zenei elemek és eszközök önálló alkalmazása.

A zenehallgatás célja a művek megismerésén túl a zenei kifejezőeszközök mélyrehatóbb elemzése és a zeneművek tágabb történelmi és társadalmi kontextusban való értelmezése. Az értelmezés része a zene keltette gondolatok, érzések, vélemények szóbeli kifejezése is, melyek az érzelmi nevelést segítik.

A témakörök és a fejlesztési feladatok átfedik egymást, egy-egy fejlesztési feladat több különböző témakörben is megjelenik, ezáltal a tanórákon belül is érvényesül a komplexitás.

Az 5.évfolyamon az ének-zene tantárgy alapóraszáma: 34 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Zeneművek/Énekes anyag	6
Zeneművek/Zenehallgatás	4
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	2
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	2
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	3
Összesen	**17**

Énekes anyag angolul, ritmikai fejlesztés (ismerkedés az angol nyelv hosszú-rövid szótagon alapuló ritmusával, a hanglejtés és hangsúlyok fejlesztésével)	3
Énekes anyag angolul, hallás utáni szövegértés fejlesztésére, versszakok, sorok sorrendbe rendezésével, szókincsfejlesztés	2

Énekes anyag angolul, hallott szövegértés fejlesztésére, szövegkipótlás, szókincsfejlesztés	8
Rímkeresés dalszövegbe, nyelvi kreativitás fejlesztése	3
Ismerkedés hangszerekkel, megnevezésük angolul	1
Összesen	**17**
Órák magyarul és angolul összesen	**34**

TÉMAKÖR: ZENEMŰVEK/ ÉNEKES ANYAG

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Dalok a mindennapi élet, munka, szerelem témaköreiből

A bundának nincs gallérja; A kapuban a szekér; A karádi faluvégen ; Aki dudás; Árpa is van; Az ürögi faluvégen, Csínom Palkó, Csínom Jankó ; Dudaszó hallatszik ; Erdő, erdő, de magos a teteje; Egy kis kertet kerítek ; Erdő, erdő, erdő; Érik a szőlő; Esik az eső, ázik a heveder; Hej, Dunáról fúj a szél; Hidló végén; Hol jártál az éjjel; Hull a szilva; Jaj, de beteg vagyok; Jó gazdasszony vagyok én; Kicsi vagyok, nagy az eszem; Kitrákotty – mese; Megyen már a hajnalcsillag lefelé; Még azt mondják, nem illik; Megismerni a kanászt; Összegyűltek, összegyűltek; Póda Péter, Póda Pál; R égi táncdal, Sej, Nagyabonyban; Száraz tónak nedves partján; Úgy tetszik, hogy jó helyen vagyunk itt

Műzenei szemelvények, más népek dalai

M. Praetorius: Viva la Musica (kánon); J.S. Bach: Üdv rád és házad népére; L. van Beethoven: A mormotás fiú dala; Johannes Brahms: Bölcsődal; Bárdos Lajos: Szép kis család; Szőnyi Erzsébet: Postaváró (amerikai dallam); A kis lányok (cseh népdal.); Édes fülmile (tatár népdal.); Pál, Kata, Péter (francia); Áll egy ifjú nyírfa (orosz népdal.)

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra

Báránkámon csengő szól; Bárcsak régen felébredtem volna; Föl, föl vitézek; Haj, ki, kisze, haj; Kossuth Lajos azt írta; Pásztorok, keljünk fel; Új esztendő; Regős ének, Talalaj, talalaj, Tóth Lőrinc

Dalok a mindennapi élet, munka, szerelem témaköreiből - 6. osztály

A Vargáék ablakja; De szeretnék páva lenni , Duna parton ; Elment a két lány ; Este van már ; A Mátrai Képek dalai: A Vidrócki híres nyája, Elmegyek, elmegyek, Madárka, madárka, Sej, a tari réten; Nem vagyok én senkinek sem adósa; Nézd meg lányom, nézd meg jól; Ősszel érik babám; Tavaszi szél; A jó lovas katonának

Műzenei szemelvények, más népek dalai

John Of Fornsete: Nyár-kánon; Te álomszuszék, ébredj! – angol kánon; Tinódi Lantos Sebestyén: Egri históriának summája; J. Haydn: Falusi jókedv; Fa fölött, fa alatt – szlovák népdal

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra

Egressy Béni: Szózat; Ki, s ki népei vagytok ; A kis Jézus megszületett ; Hayes – Kerényi György: Karácsony ünnepén – kánon; A, A, A, a farsangi napokban; Azért, hogy én huszár vagyok; Örvendetes napunk támadt

Ismeretek

- 5. osztályban 50 dal megismerése
- A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése
- A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése

Fejlesztési feladatok, készségek

- népdalok a magyar népzene régi és új rétegéből, más népek dalai és műdalok hallás utáni megtanulása, éneklése kottaképről és emlékezetből, szöveggel;
- a tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával és szolmizációs éneklésével;
- a tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, adatközlő által és feldolgozott formában is;
- a tanult dalok feldolgozása dramatizált előadással és tanár, hangszeren játszó osztálytárs, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkísérettel;
- különböző stílusú műdalok, kánonok, duettek, zenei szemelvények hallás utáni megtanulása és éneklése kottaképről és emlékezetből;
- megzenésített versek éneklése tanár, hangszeren játszó osztálytárs, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkísérettel;
- a tanult dalok feldolgozása a kapcsolódó tánccal, dramatizált előadással és hangszerkísérettel;

- előadói készség: éneklését tudja a dalok karakteréhez, hangulatához igazítani:
    - előadásában tud hangszerkísérethez és az éneklő közösséghez alkalmazkodni;
    - éneklése az alsóbb évfolyamokban kialakított helyes éneklési szokásokra épül;
- befogadói készség: az új dalok egyre értőbb meghallgatása:
    - képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben;
- alkotói készség: aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban:
    - a megélt élmények feldolgozásának segítése.

Fogalmak

Régi és új stílusú népdal; kvintváltás; ereszkedő és kupolás dallamvonal; adatközlő

a cappella; kamaraének – társasének; versmegzenésítés; tempo giusto, parlando, rubato, mezzoforte.

Javasolt tevékenységek

- A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés.
- A népdalokhoz kapcsolódó gyermekjátékok, táncok előadása.
- Népszokások eljátszása.
- Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó iskolai műsorok előadásában.
- Részvétel az iskolai kórus munkájában.
- Részvétel a Zenei Világnap alkalmából az iskolában megvalósuló rendezvényen.
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dalok kapcsán.

TÉMAKÖR: ZENEMŰVEK/ZENEHALLGATÁSI ANYAG

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

Zenehallgatási anyag

- Dunántúli ugrós táncok
- Kodály Zoltán: Háry János: Sej, Nagyabonyban; Székelyfonó: Kitrákotty mese; Karácsonyi pásztortánc: gyermekkar
- Bartók Béla: Magyar képek: Este a székelyeknél; Ürögi kanásztánc; Román népi táncok: 6., 7. tétel
- Bárdos Lajos: Régi táncdal - vegyeskar
- Zene Mátyás király udvarából
- J. S. Bach: Parasztkantáta: (Mer hahn en neue Oberkeet)

- W. A. Mozart: Egy kis éji zene; A- dúr zongoraszonáta - III. Török induló
- Liszt Ferenc: Manók tánca
- Johannes Brahms: V. magyar tánc
- Mogyeszt Muszorgszkij: Egy kiállítás képei –Ódon várkastély; Tüiléríák kertje
- Farkas Ferenc: Régi magyar táncok – Lapockás tánc, Ugrós
- Ligeti György: Síppal, dobbal, nádi hegedűvel - dalciklus Weöres Sándor verseire
- John Williams: Csillagok háborúja – induló

Ismeretek

- a legelterjedtebb magyar népi hangszerek (pl. tekerő, duda, cimbalom, citera, doromb, furulya, tárogató, síp) ismerete;
- a klasszikus zenekar hangszercsaládjainak felsorolása, és alapvető hangszereinek megnevezése (fafúvók rézfúvók, vonós, ütős).

Fejlesztési feladatok, készségek

- a zene keltette érzések, gondolatok, vélemények megfogalmazása tanári kérdések segítségével;
- párhuzamok felismerése a régmúlt, közelmúlt és a jelen zenei megnyilvánulásai között a hallgatott zenékben;
- jellegzetes hangszerek, hangszercsoportok kapcsolása a megismert népzenei és műzenei stílusokhoz/műfajokhoz;
- befogadói készség: kapcsolatot talál a dalokban, zeneművekben megjelenő élethelyzetek és saját élete között;
- azonosítani tudja a különböző zenei karaktereket;
- követni tudja a rövidebb zenei formahatárokat, tagolásokat akár énekes, akár hangszeres részletek tekintetében.

Fogalmak

Népi és klasszikus hangszercsaládok és hangszerek; karmester; karvezető, programzene; színpadi zene; alkalmazott zene; cselekmény, műfaj;

Javasolt tevékenységek

- Részvétel ifjúsági hangversenyeken.
- Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán.
- Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához.

- A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése.
- Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről.
- Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről.
- Kiselőadás a hangszerekről (megszólaltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával.
- Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata

TÉMAKÖR: ISMERETEK / - RITMIKAI FEJLESZTÉS

JAVASOLT ÓRASZÁM: **2 óra**

Ismeretek

- A tanult ritmusértékek bővítése a 16-od, kis éles és nyújtott ritmussal. Ismeri és használja gyakorló nevüket, grafikai jelüket és értéküket
- Érzékeli a páros, páratlan és a váltakozó ütemet

Fejlesztési feladatok, készségek

- páros és páratlan lüktetés felismerése hallás és kottakép alapján;
- az énekes és a zenehallgatási anyag metrikai és ritmikai jellemzőinek megfigyelése, reprodukciója;
- váltakozó ütemek megfigyelése az énekes- és zenehallgatási anyagban;
- alkotói készség: páros és páratlan lüktetésű ritmussorok alkotása a tanult ritmusokkal hiányos ritmussorok tud kiegészítése vagy teljes megalkotása a megadott formai kereteken belül tá-titi, szinkópa, nyújtott és éles ritmusokkal, tizenhatodokkal.

Fogalmak

Kis éles, kis nyújtott ritmus; tizenhatod; váltakozó ütem

Javasolt tevékenységek

- A dalok ritmusának hangoztatása.
- Ritmuskánon, felelgetős a tanárral, később az osztály csoportjai között.
- Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával.
- Egyszerűbb ritmushangszerek készítése.
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása.

TÉMAKÖR: Ismeretek - HALLÁSFEJLESZTÉS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

Ismeretek

- tiszta kvint, tiszta kvárt, tiszta oktáv;
- kis terc, nagy terc, kis szekund, nagy szekund;
- dúr és moll hangzás;
- módosított hangok: fi, szi, ta szolmizációs hangok felismerése, dallamalkotó szerepük értelmezése.

Fejlesztési feladatok, készségek

- a tiszta hangközök felismerése és megnevezése;
- az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése és megnevezése;
- ismerje a fi, szi, ta, módosított szolmizációs hangok dallamalkotásban betöltött szerepét;
- a tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából;
- az intonációs készség és a megosztott figyelem képességének fejlesztése a többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével;
- a tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése;
- alkotói készség: az 1. – 4. osztályban és az újonnan tanult zenei elemeket készség szinten, alkotó módon tudja használni (Rövidebb pentaton és hétfokú dallamokat tud kiegészíteni, befejezni és egyszerűbb formában megalkotni.).

Fogalmak

Hangköz; hangzat; hármashangzat;

Javasolt tevékenységek

- A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel.
- Zenei kérdés, válasz rögtönzése.
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával.
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközök és egyszerű harmóniák megfigyelésének és meghallásának gyakorlására.

TÉMAKÖR: Ismeretek – ZENEI ÍRÁS, OLVASÁS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

Ismeretek

- a tizenhatod – formációk grafikai képe és írása
- a kis éles és kis nyújtott ritmusok grafikai képe és írása
- a tiszta hangközök grafikai képe és írása

Fejlesztési feladatok, készségek

- ritmusgyakorlatok olvasása és hangoztatása tizenhatodos, kis éles és kis nyújtott ritmusok fordulataival;
- az új ritmikai elemek felismerése kottaképben;
- az új ritmikai elemek leírása rövid gyakorlatokban;
- a tanult hangközök éneklése tanári segítséggel;
- rövid dallamok írása betűkottáról hangjegybe, C-dóban.

Fogalmak

Tempójelzés; relatív szolmizáció;

Javasolt tevékenységek

- A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése.
- Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal.
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával.
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása.

AZ ANGOL ÉNEK FELADATAI ÉS JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEI ELSŐSORBAN A CÉLNYELV ELSAJÁTÍTÁSÁRA IRÁNYULNAK DALOKON KERESZTÜL:

- A célnyelv ritmusának, hangsúlyainak, intonációjának megismertetése (ritmusgyakorlatok, reppelés, dalok előadása ritmushangszerek használatával, dalok előadása mozgásos, táncos, dramatikus elemekkel).
- Hallott szövegértés fejlesztése (szövegkipótlással, sorok sorrendbe állításával).
- Szókincsbővítés (hangszerek nevei; dalszövegekben előforduló ismeretlen szavak; szleng és rövidítés szóbeli kifejezőszközei).

- Nyelvi kreativitás, kifejezőkészség fejlesztése (történetalkotás - a dalhoz történet alkotása, rímkeresés, rímfaragás; a zene keltette hangulatok nyelvi megfogalmazása, véleménynyilvánítás angolul, prezentációk kedvenc dalokról, énekesekről, együttesekről)
- Dalok és az angol nyelvtan (igeidők, modalitás az angol dalszövegekben).
- Ének készségfejlesztés.
- Hangszerek hangjainak felismerése, megnevezésük angolul.
- Angol énekek hangszeres kísérettel, ritmushangszerekkel történő előadása.
- Közösségben történő éneklés fejlesztése (kánon és felelgetős énekek).

A fenti életszakaszban a fejlesztés fő célja a tanuló tovább vezetése a tevékenységközpontú zenei megismerés folyamatában. Cél továbbá, hogy minél több játékos és kreatív módszert használjanak képzeletük fejlesztésére. A közös éneklések, zenélések, mint a személyiség egészséges fejlődésének nélkülözhetetlen formái segítik a másokkal történő harmonikus együttműködést, a közösségi összetartozás érzését, az önkifejezés, az önismeret belső késztetésének kialakulását. Kodály útmutatása szerint, az így megszerzett tapasztalatok elvezetnek a remekművek befogadásához.

A tanulók tovább ismerkednek a klasszikus zenekar hangszereivel, valamint magyar népi hangszerekkel is.

A zenei készségfejlesztés célja ebben az életkorban a zenei anyagban megismert ritmus- és ütemfajták megismerése és gyakorlása. A ritmikai, dallami, és hallási készségek fejlesztésében és gyakorlásában egyre nagyobb szerepet kap az önkifejezés, a tanult zenei elemek és eszközök önálló alkalmazása.

A zenehallgatás célja a művek megismerésén túl a zenei kifejezőeszközök mélyrehatóbb elemzése és a zeneművek tágabb történelmi és társadalmi kontextusban való értelmezése. Az értelmezés része a zene keltette gondolatok, érzések, vélemények szóbeli kifejezése is, melyek az érzelmi nevelést segítik.

A témakörök és a fejlesztési feladatok átfedik egymást, egy-egy fejlesztési feladat több különböző témakörben is megjelenik, ezáltal a tanórákon belül is érvényesül a komplexitás.

3.13.7 5. ÉVFOLYAM KÉTTANNYELVŰ

Az 5. évfolyamon az ének-zene tantárgy alapóraszáma: 34 óra, ebből 17 óra magyarul, 17 óra angolul.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör magyarul	Óraszám
Zeneművek/Énekes anyag	6
Zeneművek/Zenehallgatás	4
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	2
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	2
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	3
Összesen	**17**
Témakör angolul	**Óraszám**
Énekes anyag angolul, ritmikai fejlesztés (ismerkedés az angol nyelv hosszú-rövid szótagon alapuló ritmusával, a hanglejtés és hangsúlyok fejlesztésével)	3
Énekes anyag angolul, hallás utáni szövegértés fejlesztésére, versszakok, sorok sorrendbe rendezésével, szókincsfejlesztés	2
Énekes anyag angolul, hallott szövegértés fejlesztésére, szövegkipótlás, szókincsfejlesztés	8
Rímpótlás angol dalszövegbe, nyelvi kreativitás fejlesztése	3
Ismerkedés hangszerekkel, megnevezésük angolul	1
Összesen	**17**
Témakörök magyarul és angolul összesen	**34**

TÉMAKÖR: ZENEMŰVEK/ ÉNEKES ANYAG

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Dalok a mindennapi élet, munka, szerelem témaköreiből – 5. osztály

A bundának nincs gallérja; A kapuban a szekér; A karádi faluvégen ; Aki dudás; Árpa is van; Az ürögi faluvégen, Csínom Palkó, Csínom Jankó ; Dudaszó hallatszik ; Erdő, erdő, de magos a teteje; Egy kis kertet kerítek ; Erdő, erdő, erdő; Érik a szőlő; Esik az eső, ázik a heveder; Hej, Dunáról fúj a szél; Hidló végén; Hol jártál az éjjel; Hull a szilva; Jaj, de beteg vagyok; Jó gazdasszony vagyok én; Kicsi vagyok, nagy az eszem; Kitrákotty – mese; Megyen már a hajnalcsillag lefelé; Még azt mondják, nem illik; Megismerni a kanászt; Összegyűltek, összegyűltek; Póda Péter, Póda Pál; R égi táncdal, Sej, Nagyabonyban; Száraz tónak nedves partján; Úgy tetszik, hogy jó helyen vagyunk itt

Műzenei szemelvények, más népek dalai

M. Praetorius: Viva la Musica (kánon); J.S. Bach: Üdv rád és házad népére; L. van Beethoven: A mormotás fiú dala; Johannes Brahms: Bölcsődal; Bárdos Lajos: Szép kis család; Szőnyi Erzsébet: Postaváró (amerikai dallam); A kis lányok (cseh népdal.); Édes fülmile (tatár népdal.); Pál, Kata, Péter (francia); Áll egy ifjú nyírfa (orosz népdal.)

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra

Báránkámon csengő szól; Bárcsak régen felébredtem volna; Föl, föl vitézek; Haj, ki, kisze, haj; Kossuth Lajos azt írta; Pásztorok, keljünk fel; Új esztendő; Regős ének, Talalaj, talalaj, Tóth Lőrinc

Dalok a mindennapi élet, munka, szerelem témaköreiből - 6. osztály

A Vargáék ablakja; De szeretnék páva lenni , Duna parton ; Elment a két lány ; Este van már ; A Mátrai Képek dalai: A Vidrócki híres nyája, Elmegyek, elmegyek, Madárka, madárka, Sej, a tari réten; Nem vagyok én senkinek sem adósa; Nézd meg lányom, nézd meg jól; Ősszel érik babám; Tavaszi szél; A jó lovas katonának

Műzenei szemelvények, más népek dalai

John Of Fornsete: Nyár-kánon; Te álomszuszék, ébredj! – angol kánon; Tinódi Lantos Sebestyén: Egri históriának summája; J. Haydn: Falusi jókedv; Fa fölött, fa alatt – szlovák népdal

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra

Egressy Béni: Szózat; Ki, s ki népei vagytok ; A kis Jézus megszületett ; Hayes – Kerényi György: Karácsony ünnepén – kánon; A, A, A, a farsangi napokban; Azért, hogy én huszár vagyok; Örvendetes napunk támadt

Ismeretek

- 5. osztályban 50 dal megismerése
- A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése
- A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése

Fejlesztési feladatok, készségek

- népdalok a magyar népzene régi és új rétegéből, más népek dalai és műdalok hallás utáni megtanulása, éneklése kottaképről és emlékezetből, szöveggel;
- a tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával és szolmizációs éneklésével;

- a tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, adatközlő által és feldolgozott formában is;
- a tanult dalok feldolgozása dramatizált előadással és tanár, hangszeren játszó osztálytárs, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkísérettel;
- különböző stílusú műdalok, kánonok, duettek, zenei szemelvények hallás utáni megtanulása és éneklése kottaképről és emlékezetből;
- megzenésített versek éneklése tanár, hangszeren játszó osztálytárs, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkísérettel;
- a tanult dalok feldolgozása a kapcsolódó tánccal, dramatizált előadással és hangszerkísérettel;
- előadói készség: éneklését tudja a dalok karakteréhez, hangulatához igazítani:
    - előadásában tud hangszerkísérethez és az éneklő közösséghez alkalmazkodni;
    - éneklése az alsóbb évfolyamokban kialakított helyes éneklési szokásokra épül;
- befogadói készség: az új dalok egyre értőbb meghallgatása:
    - a képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben;
- alkotói készség: aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban:
    - megélt élmények feldolgozásának segítése.

Fogalmak

régi és új stílusú népdal; kvintváltás; ereszkedő és kupolás dallamvonal; adatközlő

a cappella; kamaraének – társasének; versmegzenésítés; tempo giusto, parlando, rubato, mezzoforte.

Javasolt tevékenységek

- A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés.
- A népdalokhoz kapcsolódó gyermekjátékok, táncok előadása.
- Népszokások eljátszása.
- Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó iskolai műsorok előadásában.
- Részvétel az iskolai kórus munkájában.
- Részvétel a Zenei Világnap alkalmából az iskolában megvalósuló rendezvényen.
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dalok kapcsán.

TÉMAKÖR: ZENEMŰVEK/ZENEHALLGATÁSI ANYAG

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

Zenehallgatási anyag

- Dunántúli ugrós táncok
- Kodály Zoltán: Háry János: Sej, Nagyabonyban; Székelyfonó: Kitrákotty mese; Karácsonyi pásztortánc: gyermekkar
- Bartók Béla: Magyar képek: Este a székelyeknél; Ürögi kanásztánc; Román népi táncok: 6., 7. tétel
- Bárdos Lajos: Régi táncdal - vegyeskar
- Zene Mátyás király udvarából
- J. S. Bach: Parasztkantáta: (Mer hahn en neue Oberkeet)
- W. A. Mozart: Egy kis éji zene; A- dúr zongoraszonáta - III. Török induló
- Liszt Ferenc: Manók tánca
- Johannes Brahms: V. magyar tánc
- Mogyeszt Muszorgszkij: Egy kiállítás képei –Ódon várkastély; Tüiléríák kertje
- Farkas Ferenc: Régi magyar táncok – Lapockás tánc, Ugrós
- Ligeti György: Síppal, dobbal, nádi hegedűvel - dalciklus Weöres Sándor verseire
- John Williams: Csillagok háborúja – induló

Ismeretek

- a legelterjedtebb magyar népi hangszerek (pl. tekerő, duda, cimbalom, citera, doromb, furulya, tárogató, síp) ismerete;
- a klasszikus zenekar hangszercsaládjainak felsorolása, és alapvető hangszereinek megnevezése (fafúvók rézfúvók, vonós, ütős).

Fejlesztési feladatok, készségek

- a zene keltette érzések, gondolatok, vélemények megfogalmazása tanári kérdések segítségével;
- párhuzamok felismerése a régmúlt, közelmúlt és a jelen zenei megnyilvánulásai között a hallgatott zenékben;
- jellegzetes hangszerek, hangszercsoportok kapcsolása a megismert népzenei és műzenei stílusokhoz/műfajokhoz;

- befogadói készség: kapcsolatot talál a dalokban, zeneművekben megjelenő élethelyzetek és saját élete között;
- azonosítani tudja a különböző zenei karaktereket;
- követni tudja a rövidebb zenei formahatárokat, tagolásokat akár énekes, akár hangszeres részletek tekintetében.

Fogalmak

népi és klasszikus hangszercsaládok és hangszerek; karmester; karvezető, programzene; színpadi zene; alkalmazott zene; cselekmény, műfaj;

Javasolt tevékenységek

- Részvétel ifjúsági hangversenyeken.
- Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán.
- Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához.
- A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése.
- Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről.
- Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről.
- Kiselőadás a hangszerekről (megszólaltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával.
- Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata.

TÉMAKÖR: ISMERETEK / - RITMIKAI FEJLESZTÉS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

Ismeretek

- a tanult ritmusértékek bővítése a 16-od, kis éles és nyújtott ritmussal. Ismeri és használja gyakorló nevüket, grafikai jelüket és értéküket;
- érzékeli a páros, páratlan és a váltakozó ütemet.

Fejlesztési feladatok, készségek

- páros és páratlan lüktetés felismerése hallás és kottakép alapján;
- az énekes és a zenehallgatási anyag metrikai és ritmikai jellemzőinek megfigyelése, reprodukciója;
- váltakozó ütemek megfigyelése az énekes- és zenehallgatási anyagban;

- alkotói készség: páros és páratlan lüktetésű ritmussorok alkotása a tanult ritmusokkal hiányos ritmussorok tud kiegészítése vagy teljes megalkotása a megadott formai kereteken belül tá-titi, szinkópa, nyújtott és éles ritmusokkal, tizenhatodokkal.

Fogalmak

kis éles, kis nyújtott ritmus; tizenhatod; váltakozó ütem

Javasolt tevékenységek

- A dalok ritmusának hangoztatása.
- Ritmuskánon, felelgetős a tanárral, később az osztály csoportjai között.
- Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával.
- Egyszerűbb ritmushangszerek készítése.
- A Fejlesztési feladatok, készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása.

TÉMAKÖR: ISMERETEK - HALLÁSFEJLESZTÉS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

Ismeretek

- tiszta kvint, tiszta kvárt, tiszta oktáv;
- kis terc, nagy terc, kis szekund, nagy szekund;
- dúr és moll hangzás;
- módosított hangok: fi, szi, ta szolmizációs hangok felismerése, dallamalkotó szerepük értelmezése.

Fejlesztési feladatok, készségek

- a tiszta hangközök felismerése és megnevezése;
- az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése és megnevezése;
- ismerje a fi, szi, ta, módosított szolmizációs hangok dallamalkotásban betöltött szerepét;
- a tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából;
- az intonációs készség és a megosztott figyelem képességének fejlesztése a többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével;
- a tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése;
- alkotói készség: az 1. – 4. osztályban és az újonnan tanult zenei elemeket készség szinten, alkotó módon tudja használni (Rövidebb pentaton és hétfokú dallamokat tud kiegészíteni, befejezni és egyszerűbb formában megalkotni.).

Fogalmak

Hangköz; hangzat; hármashangzat;

Javasolt tevékenységek

- A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel.
- Zenei kérdés, válasz rögtönzése.
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával.
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközök és egyszerű harmóniák megfigyelésének és meghallásának gyakorlására.

TÉMAKÖR: ISMERETEK – ZENEI ÍRÁS, OLVASÁS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

Ismeretek

- a tizenhatod – formációk grafikai képe és írása;
- a kis éles és kis nyújtott ritmusok grafikai képe és írása;
- a tiszta hangközök grafikai képe és írása.

Fejlesztési feladatok, készségek

- ritmusgyakorlatok olvasása és hangoztatása tizenhatodos, kis éles és kis nyújtott ritmusok fordulataival;
- az új ritmikai elemek felismerése kottaképben;
- az új ritmikai elemek leírása rövid gyakorlatokban;
- a tanult hangközök éneklése tanári segítséggel;
- rövid dallamok írása betűkottáról hangjegybe, C-dóban.

Fogalmak

Tempójelzés; relatív szolmizáció;

Javasolt tevékenységek

- A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése.
- Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal.
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával.
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása.

AZ ANGOL ÉNEK FELADATAI ÉS JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEI ELSŐSORBAN A CÉLNYELV ELSAJÁTÍTÁSÁRA IRÁNYULNAK DALOKON KERESZTÜl:

- A célnyelv ritmusának, hangsúlyainak, intonációjának megismertetése (ritmusgyakorlatok, rappelés, dalok előadása ritmushangszerek használatával, dalok előadása mozgásos, táncos, dramatikus elemekkel).
- Hallott szövegértés fejlesztése (szövegkipótlással, sorok sorrendbe állításával).
- Szókincsbővítés (hangszerek nevei; dalszövegekben előforduló ismeretlen szavak; szleng és rövidítés szóbeli kifejezőszközei).
- Nyelvi kreativitás, kifejezőkészség fejlesztése (történetalkotás - a dalhoz történet alkotása, rímkeresés, rímfaragás; a zene keltette hangulatok nyelvi megfogalmazása, véleménynyilvánítás angolul, prezentációk kedvenc dalokról, énekesekről, együttesekről).
- Dalok és az angol nyelvtan (igeidők, modalitás az angol dalszövegekben).
- Ének készségfejlesztés.
- Hangszerek hangjainak felismerése, megnevezésük angolul.
- Angol énekek hangszeres kísérettel, ritmushangszerekkel történő előadása.
- Közösségben történő éneklés fejlesztése (kánon és felelgetős énekek).

3.13.8 6. ÉVFOLYAM

A fenti életszakaszban a fejlesztés fő célja a tanuló továbbvezetése a tevékenységközpontú zenei megismerés folyamatában. Cél továbbá, hogy minél több játékos és kreatív módszert használjanak képzeletük fejlesztésére. A közös éneklések, zenélések, mint a személyiség egészséges fejlődésének nélkülözhetetlen formái segítik a másokkal történő harmonikus együttműködést, a közösségi összetartozás érzését, az önkifejezés, az önismeret belső késztetésének kialakulását. Kodály útmutatása szerint, az így megszerzett tapasztalatok elvezetnek a remekművek befogadásához.

A tanulók tovább ismerkednek a klasszikus zenekar hangszereivel, valamint magyar népi hangszerekkel is.

A zenei készségfejlesztés célja ebben az életkorban a zenei anyagban megismert ritmus- és ütemfajták megismerése és gyakorlása. A ritmikai, dallami, és hallási készségek fejlesztésében és gyakorlásában egyre nagyobb szerepet kap az önkifejezés, a tanult zenei elemek és eszközök önálló alkalmazása.

A zenehallgatás célja a művek megismerésén túl a zenei kifejezőeszközök mélyrehatóbb elemzése és a zeneművek tágabb történelmi és társadalmi kontextusban való értelmezése. Az értelmezés része a zene keltette gondolatok, érzések, vélemények szóbeli kifejezése is, melyek az érzelmi nevelést segítik.

A témakörök és a fejlesztési feladatok átfedik egymást, egy-egy fejlesztési feladat több különböző témakörben is megjelenik, ezáltal a tanórákon belül is érvényesül a komplexitás.

A 6. évfolyamon az ének-zene és az angol ének tantárgy alapóraszáma: 34 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Zeneművek/Énekes anyag	6
Zeneművek/Zenehallgatás	4
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	2
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	2
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	3
Összesen	**17**
Énekes anyag angolul, ritmikai fejlesztés (ismerkedés az angol nyelv hosszú-rövid szótagon alapuló ritmusával, a hanglejtés és hangsúlyok fejlesztésével)	2
Énekes anyag angolul hallás utáni szövegértés fejlesztésére, sorok sorrendbe rendezésével, szókincsfejlesztés	1
Énekes anyag angolul hallás utáni szövegértés fejlesztésére szókincsfejlesztés, nyelvi és zenei kifejezőkészség fejlesztése (szövegkipótlás, a dalban foglaltak elmesélése)	3
Nyelvi kifejezőkészség fejlesztése (történetalkotás - történet kitalálása, mely a dalszövegben foglaltakra épül, a dalokban foglaltak előzményeit, és következményeit mesélve el; tanácsadás/válaszadás a dalokban megfogalmazott vágyakra, érzésekre)	4
Dalok dramatizált eljátszása	2
Nyelvi kreativitás és kifejezőkészség fejlesztése (szavak kicserélésével megváltoztatni a dalszöveget, rímfaragás, rímelő szinonimák keresése dalszövegben)	2

Történet kitalálása célnyelven a zenei aláfestésként használva a gyerekek által tanult és előadott hangszeres zenedarabokat, esetleg improvizációt	1
Nyelvtani szerkezetek felismertetése a dalszövegekben	2
Összesen	**17**
Órák magyarul és angolul összesen	**34**

TÉMAKÖR: ZENEMŰVEK/ ÉNEKES ANYAG

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Dalok a mindennapi élet, munka, szerelem témaköreiből

A Vargáék ablakja; De szeretnék páva lenni , Duna parton ; Elment a két lány ; Este van már ; A Mátrai Képek dalai: A Vidrócki híres nyája, Elmegyek, elmegyek, Madárka, madárka, Sej, a tari réten; Nem vagyok én senkinek sem adósa; Nézd meg lányom, nézd meg jól; Ősszel érik babám; Tavaszi szél; A jó lovas katonának

Műzenei szemelvények, más népek dalai

John Of Fornsete: Nyár-kánon; Te álomszuszék, ébredj! – angol kánon; Tinódi Lantos Sebestyén: Egri históriának summája; J. Haydn: Falusi jókedv; Fa fölött, fa alatt – szlovák népdal

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra

Egressy Béni: Szózat; Ki, s ki népei vagytok ; A kis Jézus megszületett ; Hayes – Kerényi György: Karácsony ünnepén – kánon; A, A, A, a farsangi napokban; Azért, hogy én huszár vagyok; Örvendetes napunk támadt

Ismeretek

- 6. osztályban 26 dal megismerése;
- a dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése;
- a dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése;
- a Szózat hallás utáni megtanulása és éneklése.

Fejlesztési feladatok, készségek

- népdalok a magyar népzene régi és új rétegéből, más népek dalai és műdalok hallás utáni megtanulása, éneklése kottaképről és emlékezetből, szöveggel;
- a tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával és szolmizációs éneklésével;
- a tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, adatközlő által és feldolgozott formában is;

- a tanult dalok feldolgozása dramatizált előadással és tanár, hangszeren játszó osztálytárs, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkísérettel;
- különböző stílusú műdalok, kánonok, duettek, zenei szemelvények hallás utáni megtanulása és éneklése kottaképről és emlékezetből;
- megzenésített versek éneklése tanár, hangszeren játszó osztálytárs, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkísérettel;
- a tanult dalok feldolgozása a kapcsolódó tánccal, dramatizált előadással és hangszerkísérettel;
- előadói készség: Éneklését tudja a dalok karakteréhez, hangulatához igazítani:
    - előadásában tud hangszerkísérethez és az éneklő közösséghez alkalmazkodni;
    - éneklése az alsóbb évfolyamokban kialakított helyes éneklési szokásokra épül;
- befogadói készség: Az új dalok egyre értőbb meghallgatása:
    - a képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben
- alkotói készség: Aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban:
    - a megélt élmények feldolgozásának segítése.

Fogalmak

régi és új stílusú népdal; kvintváltás; ereszkedő és kupolás dallamvonal; adatközlő
a cappella; kamaraének – társasének; versmegzenésítés; tempo giusto, parlando, rubato, mezzoforte.

Javasolt tevékenységek

- A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés.
- A népdalokhoz kapcsolódó gyermekjátékok, táncok előadása.
- Népszokások eljátszása.
- Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó iskolai műsorok előadásában.
- Részvétel az iskolai kórus munkájában.
- Részvétel a Zenei Világnap alkalmából az iskolában megvalósuló rendezvényen.
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dalok kapcsán.

TÉMAKÖR: ZENEMŰVEK/ZENEHALLGATÁSI ANYAG

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

Zenehallgatási anyag

- Kapuvári verbunk (Magyar népzenei antológia)

- Kodály Zoltán: Lengyel László – gyermekkar; Gergely-járás – részlet - Jobb az árpa – gyermekkar; Kállai kettős – vegyeskar, népi zenekari kísérettel; Mátrai képek - vegyeskar
- Bartók Béla: Magyar képek – Medvetánc; Gyermekeknek – Fa fölött, fa alatt
- Hans Leo Hassler: Gagliarda - vegyeskar, olasz nyelven
- Georg Friedrich Handel: Vízizene – D- dúr szvit I. tétel
- Joseph Haydn: Üstdob szimfónia II. tétel
- W. A. Mozart: A varázsfuvola - részletek
- Erkel Ferenc: Hunyadi László – Palotás, Meghalt a cselszövő
- Liszt Ferenc: 2. magyar rapszódia - részlet
- Bedrich Smetana: Moldva – részlet
- Benjamin Britten: Variációk és fúga egy Purcell témára (szimfonikus zenekar bemutatása)

Ismeretek

- a klasszikus zenekar hangszercsaládjainak felsorolása, és alapvető hangszereinek megnevezése (fafúvók rézfúvók, vonós, ütős);
- a karmester és a karvezető különböző szerepének megértése;
- a madrigalizmus (szövegfestés) megfigyelése a különböző korokban, a szöveges és abszolút zenében.

Fejlesztési feladatok, készségek

- a zene keltette érzések, gondolatok, vélemények megfogalmazása tanári kérdések segítségével;
- párhuzamok felismerése a régmúlt, közelmúlt és a jelen zenei megnyilvánulásai között a hallgatott zenékben;
- jellegzetes hangszerek, hangszercsoportok kapcsolása a megismert népzenei és műzenei stílusokhoz/műfajokhoz;
- befogadói készség: kapcsolatot talál a dalokban, zeneművekben megjelenő élethelyzetek és saját élete között;
- azonosítani tudja a különböző zenei karaktereket;
- követni tudja a rövidebb zenei formahatárokat, tagolásokat akár énekes, akár hangszeres részletek tekintetében.

Fogalmak

klasszikus hangszercsaládok és hangszerek; karmester; karvezető, programzene; színpadi zene; alkalmazott zene; cselekmény, műfaj; funkció; zenei téma; komolyzene, könnyű zene; madrigál; a vegyeskar szólamai (szoprán, mezzo, alt, tenor, bariton, basszus)

Javasolt tevékenységek

- Részvétel ifjúsági hangversenyeken.
- Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán.
- Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához.
- A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése.
- Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről.
- Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről.
- Kiselőadás a hangszerekről (megszólaltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával.
- Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata.

TÉMAKÖR: ISMERETEK / - RITMIKAI FEJLESZTÉS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

Ismeretek

- a tanult ritmusértékek bővítése a 16-od, kis éles és nyújtott ritmussal. Ismeri és használja gyakorló nevüket, grafikai jelüket és értéküket;
- érzékeli a páros, páratlan és a váltakozó ütemet.

Fejlesztési feladatok, készségek

- Páros és páratlan lüktetés felismerése hallás és kottakép alapján.
- Az énekes és a zenehallgatási anyag metrikai és ritmikai jellemzőinek megfigyelése, reprodukciója.
- Váltakozó ütemek megfigyelése az énekes- és zenehallgatási anyagban.
- Alkotói készség: páros és páratlan lüktetésű ritmussorok alkotása a tanult ritmusokkal hiányos ritmussorok tud kiegészítése vagy teljes megalkotása a megadott formai kereteken belül tá-titi, szinkópa, nyújtott és éles ritmusokkal, tizenhatodokkal.

Fogalmak

kis éles, kis nyújtott ritmus; tizenhatod; váltakozó ütem

Javasolt tevékenységek

- A dalok ritmusának hangoztatása.
- Ritmuskánon, felelgetős a tanárral, később az osztály csoportjai között.
- Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával
- Egyszerűbb ritmushangszerek készítése.
- A Fejlesztési feladatok, készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása.

TÉMAKÖR: ISMERETEK - HALLÁSFEJLESZTÉS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

Ismeretek

- tiszta kvint, tiszta kvárt, tiszta oktáv;
- kis terc, nagy terc, kis szekund, nagy szekund;
- dúr és moll hangzás;
- módosított hangok: fi, szi, ta szolmizációs hangok felismerése, dallamalkotó szerepük értelmezése.

Fejlesztési feladatok, készségek

- a tiszta hangközök felismerése és megnevezése;
- a kis és nagy terc és szekund hangzatalkotó szerepének érzékelése és megértése;
- a dúr és moll jellegű hangzás megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan;
- az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése és megnevezése;
- ismerje a fi, szi, ta, módosított szolmizációs hangok dallamalkotásban betöltött szerepét;
- a tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából;
- az intonációs készség és a megosztott figyelem képességének fejlesztése a többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével;
- a tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése;
- alkotói készség: az 1. – 4. osztályban és az újonnan tanult zenei elemeket készség szinten, alkotó módon tudja használni (Rövidebb pentaton és hétfokú dallamokat tud kiegészíteni, befejezni és egyszerűbb formában megalkotni.).

Fogalmak

hangköz; hangzat; hármashangzat; dúr - moll jelleg; módosított hangok; módosító jelek

Javasolt tevékenységek

- A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel.
- Zenei kérdés, válasz rögtönzése.
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával.
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközök és egyszerű harmóniák megfigyelésének és meghallásának gyakorlására.

TÉMAKÖR: ISMERETEK – ZENEI ÍRÁS, OLVASÁS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

Ismeretek

- a tizenhatod – formációk grafikai képe és írása;
- a kis éles és kis nyújtott ritmusok grafikai képe és írása;
- a tiszta hangközök grafikai képe és írása;
- a módosított hangok grafikai képe és írása;
- az abszolút hangnevek;
- C-dúr, a-moll.

Fejlesztési feladatok, készségek

- ritmusgyakorlatok olvasása és hangoztatása tizenhatodos, kis éles és kis nyújtott ritmusok fordulataival;
- az új ritmikai elemek felismerése kottaképben;
- az új ritmikai elemek leírása rövid gyakorlatokban.
- a tiszta, kis- és nagy hangközök megfigyelése, megnevezése és írása az énekelt és a zene-hallgatási anyaghoz kapcsolódóan;
- a tanult hangközök éneklése tanári segítséggel;
- a tanult hangközök megszólaltatása egyidejűleg is, énekelve és hangszeren próbálva;
- rövid dallamok írása betűkottáról hangjegybe, C-dóban.

Fogalmak

tempójelzés; relatív szolmizáció; abszolút hangnevek; dúr; természetes moll; előjegyzés.

Javasolt tevékenységek

- A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése.
- Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal.

- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával.
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása.

AZ ANGOL ÉNEK FELADATAI ÉS JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEI ELSŐSORBAN A CÉLNYELV ELSAJÁTÍTÁSÁRA IRÁNYULNAK DALOKON KERESZTÜL:

- A célnyelv ritmusának, hangsúlyainak, intonációjának megismertetése (ritmusgyakorlatok, reppelés, dalok előadása ritmushangszerek használatával, dalok előadása mozgásos, táncos, dramatikus elemekkel).
- Hallott szövegértés fejlesztése (szövegkipótlással, sorok sorrendbe állításával).
- Szókincsbővítés (hangszerek nevei; dalszövegekben előforduló ismeretlen szavak; szleng és rövidítés szóbeli kifejezőszközei, szavak helyettesítése gyűjtött rímelő szinonimákkal).
- Nyelvi kreativitás, kifejezőkészség fejlesztése (történetalkotás - a dalbeli történet előzményei, következményei, befejezés máshogy, rímkeresés, rímfaragás; a zene keltette hangulatok nyelvi megfogalmazása, véleménynyilvánítás angolul, rövid prezentációk hangszerekről, kedvenc dalokról, énekesekről, együttesekről, zenei stílusokról).
- Dalok és az angol nyelvtan (igeidők, modalitás, nyelvtani szerkezetek felismertetése az angol dalszövegekben).
- Ének készségfejlesztés.
- Hangszerek hangjainak felismerése, megnevezésük angolul.
- Angol énekek hangszeres kísérettel, ritmushangszerekkel történő előadása.
- Közösségben történő éneklés fejlesztése (kánon és felelgetős énekek).

3.13.9 6. ÉVFOLYAM KÉTTANNYELVŰ

A fenti életszakaszban a fejlesztés fő célja a tanuló továbbvezetése a tevékenységközpontú zenei megismerés folyamatában. Cél továbbá, hogy minél több játékos és kreatív módszert használjanak képzeletük fejlesztésére. A közös éneklések, zenélések, mint a személyiség egészséges fejlődésének nélkülözhetetlen formái segítik a másokkal történő harmonikus együttműködést, a közösségi összetartozás érzését, az önkifejezés, az önismeret belső késztetésének kialakulását. Kodály útmutatása szerint, az így megszerzett tapasztalatok elvezetnek a remekművek befogadásához.

A tanulók tovább ismerkednek a klasszikus zenekar hangszereivel, valamint magyar népi hangszerekkel is.

A zenei készségfejlesztés célja ebben az életkorban a zenei anyagban megismert ritmus- és ütemfajták megismerése és gyakorlása. A ritmikai, dallami, és hallási készségek fejlesztésében és gyakorlásában egyre nagyobb szerepet kap az önkifejezés, a tanult zenei elemek és eszközök önálló alkalmazása.

A zenehallgatás célja a művek megismerésén túl a zenei kifejezőeszközök mélyrehatóbb elemzése és a zeneművek tágabb történelmi és társadalmi kontextusban való értelmezése. Az értelmezés része a zene keltette gondolatok, érzések, vélemények szóbeli kifejezése is, melyek az érzelmi nevelést segítik.

A témakörök és a fejlesztési feladatok átfedik egymást, egy-egy fejlesztési feladat több különböző témakörben is megjelenik, ezáltal a tanórákon belül is érvényesül a komplexitás.

A 6. évfolyamon az ének tantárgy alapóraszáma: 34 óra, ebből 17 óra magyarul és 17 óra angolul.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör magyarul	Óraszám
Zeneművek/Énekes anyag	6
Zeneművek/Zenehallgatás	4
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	2
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	2
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	3
Összesen	**17**
Témakör angolul	Óraszám
Énekes anyag angolul, ritmikai fejlesztés (ismerkedés az angol nyelv hosszú-rövid szótagon alapuló ritmusával, a hanglejtés és hangsúlyok fejlesztésével)	2
Énekes anyag angolul hallás utáni szövegértés fejlesztésére, sorok sorrendbe rendezésével, szókincsfejlesztés	1
Énekes anyag angolul hallás utáni szövegértés fejlesztésére szókincsfejlesztés, nyelvi és zenei kifejezőkészség fejlesztése (szövegkipótlás, a dalban foglaltak elmesélése)	3

Nyelvi kifejezőkészség fejlesztése angolul (történetalkotás - történet kitalálása, mely a dalszövegben foglaltakra épül, a dalokban foglaltak előzményeit, és következményeit mesélve el; tanácsadás/válaszadás a dalokban megfogalmazott vágyakra, érzésekre)	4
Dalok dramatizált eljátszása angolul	2
Nyelvi kreativitás és kifejezőkészség fejlesztése angolul (szavak kicserélésével megváltoztatni a dalszöveget, rímfaragás, rímelő szinonimák keresése dalszövegbe)	2
Történet kitalálása célnyelven a zenei aláfestésként használva a gyerekek által tanult és előadott hangszeres zenedarabokat, esetleg improvizációt	1
Angol nyelvtani szerkezetek felismertetése a dalszövegekben	2
Összesen	**17**
Témakörök magyarul és angolul összesen	**34**

TÉMAKÖR: ZENEMŰVEK/ ÉNEKES ANYAG

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Dalok a mindennapi élet, munka, szerelem témaköreiből

A Vargáék ablakja; De szeretnék páva lenni , Duna parton ; Elment a két lány ; Este van már ; A Mátrai Képek dalai: A Vidrócki híres nyája, Elmegyek, elmegyek, Madárka, madárka, Sej, a tari réten; Nem vagyok én senkinek sem adósa; Nézd meg lányom, nézd meg jól; Ősszel érik babám; Tavaszi szél; A jó lovas katonának

Műzenei szemelvények, más népek dalai

John Of Fornsete: Nyár-kánon; Te álomszuszék, ébredj! – angol kánon; Tinódi Lantos Sebestyén: Egri históriának summája; J. Haydn: Falusi jókedv; Fa fölött, fa alatt – szlovák népdal

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra

Egressy Béni: Szózat; Ki, s ki népei vagytok ; A kis Jézus megszületett ; Hayes – Kerényi György: Karácsony ünnepén – kánon; A, A, A, a farsangi napokban; Azért, hogy én huszár vagyok; Örvendetes napunk támadt

Ismeretek

- 6. osztályban 26 dal megismerése;
- a dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése;

- a dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése;
- a Szózat hallás utáni megtanulása és éneklése.

Fejlesztési feladatok, készségek

- népdalok a magyar népzene régi és új rétegéből, más népek dalai és műdalok hallás utáni megtanulása, éneklése kottaképről és emlékezetből, szöveggel;
- a tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával és szolmizációs éneklésével;
- a tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, adatközlő által és feldolgozott formában is;
- a tanult dalok feldolgozása dramatizált előadással és tanár, hangszeren játszó osztálytárs, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkísérettel;
- különböző stílusú műdalok, kánonok, duettek, zenei szemelvények hallás utáni megtanulása és éneklése kottaképről és emlékezetből;
- megzenésített versek éneklése tanár, hangszeren játszó osztálytárs, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkísérettel;
- a tanult dalok feldolgozása a kapcsolódó tánccal, dramatizált előadással és hangszerkísérettel;
- előadói készség: éneklését tudja a dalok karakteréhez, hangulatához igazítani;
    - előadásában tud hangszerkísérethez és az éneklő közösséghez alkalmazkodni;
    - éneklése az alsóbb évfolyamokban kialakított helyes éneklési szokásokra épül;
- befogadói készség: az új dalok egyre értőbb meghallgatása;
    - a képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben;
- alkotói készség: Aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban;
    - a megélt élmények feldolgozásának segítése.

Fogalmak

régi és új stílusú népdal; kvintváltás; ereszkedő és kupolás dallamvonal; adatközlő

a cappella; kamaraének – társasének; versmegzenésítés; tempo giusto, parlando, rubato, mezzoforte.

Javasolt tevékenységek

- A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés.
- A népdalokhoz kapcsolódó gyermekjátékok, táncok előadása.
- Népszokások eljátszása.

- Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó iskolai műsorok előadásában.
- Részvétel az iskolai kórus munkájában.
- Részvétel a Zenei Világnap alkalmából az iskolában megvalósuló rendezvényen.
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dalok kapcsán.

TÉMAKÖR: ZENEMŰVEK/ZENEHALLGATÁSI ANYAG

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

Zenehallgatási anyag

- Kapuvári verbunk (Magyar népzenei antológia)
- Kodály Zoltán: Lengyel László – gyermekkar; Gergely-járás – részlet - Jobb az árpa – gyermekkar; Kállai kettős – vegyeskar, népi zenekari kísérettel; Mátrai képek - vegyeskar
- Bartók Béla: Magyar képek – Medvetánc; Gyermekeknek – Fa fölött, fa alatt
- Hans Leo Hassler: Gagliarda - vegyeskar, olasz nyelven
- Georg Friedrich Handel: Vízizene – D- dúr szvit I. tétel
- Joseph Haydn: Üstdob szimfónia II. tétel
- W. A. Mozart: A varázsfuvola - részletek
- Erkel Ferenc: Hunyadi László – Palotás, Meghalt a cselszövő
- Liszt Ferenc: 2. magyar rapszódia - részlet
- Bedrich Smetana: Moldva – részlet
- Benjamin Britten: Variációk és fúga egy Purcell témára (szimfonikus zenekar bemutatása)

Ismeretek

- a klasszikus zenekar hangszercsaládjainak felsorolása, és alapvető hangszereinek megnevezése (fafúvók rézfúvók, vonós, ütős);
- a karmester és a karvezető különböző szerepének megértése;
- a madrigalizmus (szövegfestés) megfigyelése a különböző korokban, a szöveges és abszolút zenében.

Fejlesztési feladatok, készségek

- a zene keltette érzések, gondolatok, vélemények megfogalmazása tanári kérdések segítségével;

- párhuzamok felismerése a régmúlt, közelmúlt és a jelen zenei megnyilvánulásai között a hallgatott zenékben;
- jellegzetes hangszerek, hangszercsoportok kapcsolása a megismert népzenei és műzenei stílusokhoz/műfajokhoz;
- befogadói készség: kapcsolatot talál a dalokban, zeneművekben megjelenő élethelyzetek és saját élete között;
- azonosítani tudja a különböző zenei karaktereket;
- követni tudja a rövidebb zenei formahatárokat, tagolásokat akár énekes, akár hangszeres részletek tekintetében.

Fogalmak

klasszikus hangszercsaládok és hangszerek; karmester; karvezető, programzene; színpadi zene; alkalmazott zene; cselekmény, műfaj; funkció; zenei téma; komolyzene, könnyű zene; madrigál; a vegyeskar szólamai (szoprán, mezzo, alt, tenor, bariton, basszus)

Javasolt tevékenységek

- Részvétel ifjúsági hangversenyeken.
- Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán.
- Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához.
- A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése.
- Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről.
- Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről.
- Kiselőadás a hangszerekről (megszólaltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával.
- Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata.

TÉMAKÖR: ISMERETEK / - RITMIKAI FEJLESZTÉS

JAVASOLT ÓRASZÁM: **2 óra**

Ismeretek

- a tanult ritmusértékek bővítése a 16-od, kis éles és nyújtott ritmussal. Ismeri és használja gyakorló nevüket, grafikai jelüket és értéküket;
- érzékeli a páros, páratlan és a váltakozó ütemet.

Fejlesztési feladatok, készségek

- páros és páratlan lüktetés felismerése hallás és kottakép alapján;
- az énekes és a zenehallgatási anyag metrikai és ritmikai jellemzőinek megfigyelése, reprodukciója;
- váltakozó ütemek megfigyelése az énekes- és zenehallgatási anyagban;
- alkotói készség: páros és páratlan lüktetésű ritmussorok alkotása a tanult ritmusokkal hiányos ritmussorok tud kiegészítése vagy teljes megalkotása a megadott formai kereteken belül tá-titi, szinkópa, nyújtott és éles ritmusokkal, tizenhatodokkal.

Fogalmak

kis éles, kis nyújtott ritmus; tizenhatod; váltakozó ütem

Javasolt tevékenységek

- A dalok ritmusának hangoztatása.
- Ritmuskánon, felelgetős a tanárral, később az osztály csoportjai között.
- Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával.
- Egyszerűbb ritmushangszerek készítése.
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazás.

TÉMAKÖR: ISMERETEK - HALLÁSFEJLESZTÉS

JAVASOLT ÓRASZÁM: **2 óra**

Ismeretek

- tiszta kvint, tiszta kvárt, tiszta oktáv;
- kis terc, nagy terc, kis szekund, nagy szekund;
- dúr és moll hangzás;
- módosított hangok: fi, szi, ta szolmizációs hangok felismerése, dallamalkotó szerepük értelmezése.

Fejlesztési feladatok, készségek

- a tiszta hangközök felismerése és megnevezése;
- a kis és nagy terc és szekund hangzatalkotó szerepének érzékelése és megértése;
- a dúr és moll jellegű hangzás megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan;
- az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése és megnevezése;

- ismerje a fi, szi, ta, módosított szolmizációs hangok dallamalkotásban betöltött szerepét;
- a tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából;
- az intonációs készség és a megosztott figyelem képességének fejlesztése a többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével;
- a tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése
- alkotói készség: az 1. – 4. osztályban és az újonnan tanult zenei elemeket készség szinten, alkotó módon tudja használni (Rövidebb pentaton és hétfokú dallamokat tud kiegészíteni, befejezni és egyszerűbb formában megalkotni.).

Fogalmak

hangköz; hangzat; hármashangzat; dúr - moll jelleg; módosított hangok; módosító jelek

Javasolt tevékenységek

- A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel.
- Zenei kérdés, válasz rögtönzése.
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával.
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközök és egyszerű harmóniák megfigyelésének és meghallásának gyakorlására.

TÉMAKÖR: ISMERETEK – ZENEI ÍRÁS, OLVASÁS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

Ismeretek

- a tizenhatod – formációk grafikai képe és írása;
- a kis éles és kis nyújtott ritmusok grafikai képe és írása;
- a tiszta hangközök grafikai képe és írása;
- a módosított hangok grafikai képe és írása;
- az abszolút hangnevek;
- C-dúr, a-moll.

Fejlesztési feladatok, készségek

- ritmusgyakorlatok olvasása és hangoztatása tizenhatodos, kis éles és kis nyújtott ritmusok fordulataival;
- az új ritmikai elemek felismerése kottaképben;
- az új ritmikai elemek leírása rövid gyakorlatokban;

- a tiszta, kis- és nagy hangközök megfigyelése, megnevezése és írása az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan;
- a tanult hangközök éneklése tanári segítséggel;
- a tanult hangközök megszólaltatása egyidejűleg is, énekelve és hangszeren próbálva;
- rövid dallamok írása betűkottáról hangjegybe, C-dóban.

Fogalmak

tempójelzés; relatív szolmizáció; abszolút hangnevek; dúr; természetes moll; előjegyzés.

Javasolt tevékenységek

- A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése.
- Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal.
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával.
- A fejlesztési feladatok, készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása.

AZ ANGOL ÉNEK FELADATAI ÉS JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEI ELSŐSORBAN A CÉLNYELV ELSAJÁTÍTÁSÁRA IRÁNYULNAK DALOKON KERESZTÜL:

- A célnyelv ritmusának, hangsúlyainak, intonációjának megismertetése (ritmusgyakorlatok, reppelés, dalok előadása ritmushangszerek használatával, dalok előadása mozgásos, táncos, dramatikus elemekkel).
- Hallott szövegértés fejlesztése (szövegkipótlással, sorok sorrendbe állításával).
- Szókincsbővítés (hangszerek nevei; dalszövegekben előforduló ismeretlen szavak; szleng és rövidítés szóbeli kifejezőszközei, szavak helyettesítése gyűjtött rímelő szinonimákkal).
- Nyelvi kreativitás, kifejezőkészség fejlesztése (történetalkotás - a dalbeli történet előzményei, következményei, befejezés máshogy, rímkeresés, rímfaragás; a zene keltette hangulatok nyelvi megfogalmazása, véleménynyilvánítás angolul, rövid prezentációk hangszerekről, kedvenc dalokról, énekesekről, együttesekről, zenei stílusokról).
- Nyelvtani szerkezetek az angol dalokban (igeidők, modalitás, nyelvtani szerkezetek felismertetése az angol dalszövegekben).
- Ének készségfejlesztés.
- Hangszerek hangjainak felismerése, megnevezésük angolul.
- Angol énekek hangszeres kísérettel, ritmushangszerekkel történő előadása.
- Közösségben történő éneklés fejlesztése (kánon és felelgetős énekek).

3.13.10 7. ÉVFOLYAM

Az iskolai zenei nevelés elsődleges élményforrása a közös éneklés és a műalkotás optimális zenei befogadása.

A zenei befogadás aránya megnő, melyet változatos motivációs technikákkal és aktivitások gazdag tárházával lehet sikeressé tenni. Meg kell találni azokat a közös kreatív zenélési formákat, melyek segítenek a remekművek közelébe jutni.

Dalkincsük folyamatosan bővül a magyar és más népek dalaival, ez által fejlődik stílusos, kifejező éneklésük. A dalok és zeneművek válogatása igazodik életkori sajátosságaikhoz.

A közös éneklés legmagasabb szintje az iskolai kórus, mely nélkül nem teljesíthetők Kodály zenei nevelési elvei.

Ebben a tanulási szakaszban összegződnek a korábbi tanítási egységek zeneművei zenetörténeti szemléletmóddal. A tanulók minden egyes tanévben találkoztak a fontos zenetörténeti korszakokhoz tartozó, életkori sajátosságaiknak megfelelő zeneművekkel, melyeknek itt a rendszerezése történik.

Legfontosabb módszertani elv, hogy megfelelő motivációval a gyermek megtalálja a kapcsolatot a zeneművek által közvetített érzelmi – intellektuális élethelyzetek és a sajátja között!

A szabad órakeret lehetőséget ad a tanárnak az értékválasztásra kedvelt dalaiból, illetve a különböző médiumok által közvetített sokféle zenéből, napjaink szerteágazó rétegműfajaiból.

A 7. évfolyamon az ének-zene tantárgy alapóraszáma: 34 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Zeneművek/Énekes anyag	17
Zeneművek/Zenehallgatás	7
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	4
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	3
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	3
Összesen	**34**

TÉMAKÖR: ZENEMŰVEK/ ÉNEKES ANYAG

JAVASOLT ÓRASZÁM: 17 óra

Magyar népdalok

A szennai lipisen-laposon; Által mennék; Ej, haj, gyöngyvirág; Erdő, erdő, de magos a teteje; Fecském, fecském ; Hopp ide tisztán ; Kecskemét is kiállítja; Megkötöm lovamat; Megrakják a tüzet; Sej, felszállott a kakas; Te vagy a legény

Műzenei szemelvények

Gloria Patri et Filio (gregorián); Moniot D'Arras: Nyári ének (XIII sz.); Praetorius: Jubilate Deo – kánon; J. S. Bach: Már nyugosznak a völgyek (János Passió 15. sz); J. Haydn: Szerenád; W. A.Mozart: Vágyódás a tavasz után; L. van Beethoven: Urián földkörüli utazása, Örömóda; Franz Schubert: A pisztráng

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra

Pásztorok, pásztorok, örvendezve; Kossuth Lajos táborában; Amadé László – Arany János: Toborzó (A szép fényes katonának); Bocsásd meg Úristen (Cantus Catholici, 1651, Balassi B.) protestáns egyházi népének; Néktek emlékezem (Cantus Catholici, 1651)

Ismeretek

- népdalok és műdalok;
- a magyar népzene régi és új rétegeinek jellemzői;
- műzene és népzenei feldolgozások különbsége.

Fejlesztési feladatok, készségek

- az újonnan, hallás után tanult népdalok, műdalok énekelése kottaképről és emlékezetből;
- előadói készség: az adott dal karakterének árnyalt megszólaltatása (dinamika, tempó, zenei tagolás, frazeálás, stílus);
- minta adása a dalok hiteles megszólaltatásához, a tanári, adatközlő és művészi előadásokból;
- megzenésített versek előadása tanár, hangszeren játszó osztálytárs által megszólaltatott hangszerkísérettel;
- a helyes éneklési szokások és a tiszta intonáció fejlődése;
- felismeri a népdalok és a mai világ párhuzamait.

Fogalmak

korábban tanultak elmélyítése.

Javasolt tevékenységek

- A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés.
- A kreativitás támogatása az éneklésnél, táncolásnál.
- Éneklés az iskolai kórusban.
- Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó előadásokban, projektekben.
- Részvétel a Zenei Világnap alkalmából rendezett iskolai programokban.
- A Fejlesztési feladatok és Készségek elnevezésű részben javasoltak alkalmazása.

TÉMAKÖR: ZENEMŰVEK/ZENEHALLGATÁSI ANYAG

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra

Zenehallgatási anyag

- Magyar Gregoriánum (Schola Hungarica) - részletek
- Orlando di Lasso: Visszhang
- Bakfark Bálint: Fantázia lantra - részlet
- J. S. Bach: h-moll szvit – Badinerie; d-moll toccata és fúga;Parasztkantáta Nr.16 basszus ária; János Passió – Már nyugosznak a völgyek 15.sz.
- G. F. Handel: Messiás – Halleluja; F- dúr orgonaverseny I. tétel
- H. Purcell: Artúr király – Pásztor, pásztor
- Joseph Haydn: Óra – szimfónia II. tétel, fisz-moll (Búcsú) szimfónia IV. tétel
- W. A. Mozart: Falusi muzsikusok; Figaro házassága – nyitány részlet
- L. van Beethoven: G-dúr zongoraverseny 2. tétel; IX. szimfónia –Örömóda
- Franz Schubert: A pisztráng; A-dúr zongoraötös IV. tétel
- Kodály Zoltán: Jelenti magát Jézus
- Új Pátria sorozat – Utolsó Óra (válogatás)
- A népzenei revival legjobb felvételei

Ismeretek

- népdalok és műdalok;
- a magyar népzene régi és új rétegeinek jellemzői;
- műzene és népzenei feldolgozások különbsége;
- homofon és polifon (kánon) szerkesztés;

- a zenetörténeti stílusok vokális jellemzői;
- a dúr és moll szerepe a zenei kifejezésben.

Fejlesztési feladatok, készségek

- az újonnan, hallás után tanult népdalok, műdalok énekelése kottaképről és emlékezetből
- előadói készség: az adott dal karakterének árnyalt megszólaltatása (dinamika, tempó, zenei tagolás, frazeálás, stílus);
- a parlandot, rubato, giusto természetes módú használata;
- minta adása a dalok hiteles megszólaltatásához, a tanári, adatközlő és művészi előadásokból;
- megzenésített versek előadása tanár, hangszeren játszó osztálytárs által megszólaltatott hangszerkísérettel;
- dalok előadása a hozzájuk kapcsolódó tánccal, dramatizált előadással és hangszerkísérettel;
- a helyes éneklési szokások és a tiszta intonáció fejlődése;
- felismeri a népdalok és a mai világ párhuzamait.

Fogalmak

a korábban tanultak elmélyítése.

Javasolt tevékenységek

- A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés.
- A kreativitás támogatása az éneklésnél, táncolásnál.
- Éneklés az iskolai kórusban.
- Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó előadásokban, projektekben.
- Részvétel a Zenei Világnap alkalmából rendezett iskolai programokban.
- A Fejlesztési feladatok és Készségek elnevezésű részben javasoltak alkalmazása.

TÉMAKÖR: ZENEI ISMERETEK / - RITMIKAI FEJLESZTÉS

JAVASOLT ÓRASZÁM: **3 óra**

Ismeretek

- új ismeret: 3/8, 6/8 –os ütemmutató;
- lelütés- súlytalan indítás.

Fejlesztési feladatok, készségek

- ritmusgyakorlatok hangoztatása nyolcad-ütemmutatóval;
- minden, korábban tanult ritmikai ismeret gyakorlása, alkalmazása változatos formákban;
- alkotó készség: 3/8 és 6/8, valamint a felütés alkalmazása improvizáció során;
- részvétel közös kreatív zenélési formákban, a zeneművek befogadásának előkészítéséhez Felhasználja énekhangját, az akusztikus környezet hangjait, ütőhangszereket, egyszerűbb dallamhangszereket.

Fogalmak

3/8-os ütemmutató, 6/8-os ütemmutató, felütés/súlytalan kezdés

Javasolt tevékenységek

- A tanult új dalok ritmusának hangoztatása.
- Ritmuskánon az osztály csoportjai között.
- Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával.
- Egyszerűbb ritmushangszerek készítése.
- Kottaíráshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése.
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása.

TÉMAKÖR: ISMERETEK - HALLÁSFEJLESZTÉS

JAVASOLT ÓRASZÁM: **3 óra**

Ismeretek

- a korábban tanultak elmélyítése, értelmezése;
- kis és nagy szext, szeptim.

Fejlesztési feladatok, készségek

- a tanult hangközök éneklése, hangoztatása változatos formákban;
- az énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése, megnevezése és éneklése;
- a tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából;
- a dúr és moll jellegű hangzás további megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan;
- a többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével a többirányú figyelem, a hallás, az intonációs készség fejlődése;

- bevezetés a többszólamúságba: egy hallott szólamhoz saját szólam megszólaltatása tiszta intonációval.

Fogalmak

a korábban tanultak elmélyítése.

Javasolt tevékenységek

- A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel.
- Zenei kérdés, válasz rögtönzése.
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával.
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközök és egyszerű harmóniák megfigyelésének és meghallásának gyakorlására.

TÉMAKÖR: ISMERETEK – ZENEI ÍRÁS, OLVASÁS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

Ismeretek

- új ismeret: 1# 1 bé előjegyzés;
- a korábbi ismeretek mobilizálása;
    - módosított és módosítójel nélküli szolmizációs hangok és törzshangok ismerete;
    - a szolmizációs hangok és a zenei törzshangok közötti alapvető különbség értelmezése a tanult énekelt anyagokon;
    - tiszta, kis- és nagy hangközök (T1-T8) megfigyelése és megnevezése az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan;
    - fél és egész hangos építkezés fogalmi ismerete;
    - kis és nagy terc szerepének fogalmi ismerete a dúr és moll jelleg hangzásában.

Fejlesztési feladatok, készségek

- rövid dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre;
- gyakorlat szerzése a felismerő kottaolvasásban;
- a kottakép újonnan tanult elemeinek felismerése kottából a tanult énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan.

Fogalmak

minden korábbian szereplő fogalom. Továbbá: G-dúr, é-moll, F-dúr, d-moll

Javasolt tevékenységek

- A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése.
- Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal.
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával.
- Kottaíráshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése.
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása.

3.13.11 8. ÉVFOLYAM

Az iskolai zenei nevelés elsődleges élményforrása a közös éneklés és a műalkotás optimális zenei befogadása.

A zenei befogadás aránya megnő, melyet változatos motivációs technikákkal és aktivitások gazdag tárházával lehet sikeressé tenni. Meg kell találni azokat a közös kreatív zenélési formákat, melyek segítenek a remekművek közelébe jutni.

Dalkincsük folyamatosan bővül a magyar és más népek dalaival, ez által fejlődik stílusos, kifejező éneklésük. A dalok és zeneművek válogatása igazodik életkori sajátosságaikhoz.

A közös éneklés legmagasabb szintje az iskolai kórus, mely nélkül nem teljesíthetők Kodály zenei nevelési elvei.

Ebben a tanulási szakaszban összegződnek a korábbi tanítási egységek zeneművei zenetörténeti szemléletmóddal. A tanulók minden egyes tanévben találkoztak a fontos zenetörténeti korszakokhoz tartozó, életkori sajátosságaiknak megfelelő zeneművekkel, melyeknek itt a rendszerezése történik.

Legfontosabb módszertani elv, hogy megfelelő motivációval a gyermek megtalálja a kapcsolatot a zeneművek által közvetített érzelmi – intellektuális élethelyzetek és a sajátja között!

A szabad órakeret lehetőséget ad a tanárnak az értékválasztásra kedvelt dalaiból, illetve a különböző médiumok által közvetített sokféle zenéből, napjaink szerteágazó rétegműfajaiból.

A 8. évfolyamon az ének-zene tantárgy alapóraszáma: 34 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Zeneművek/Énekes anyag	17
Zeneművek/Zenehallgatás	7

Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	4
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	3
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	3
Összesen	**34**

TÉMAKÖR: ZENEMŰVEK/ ÉNEKES ANYAG

JAVASOLT ÓRASZÁM: 17 óra

Ismeretek

- népdalok és műdalok;
- a magyar népzene régi és új rétegeinek jellemzői;
- műzene és népzenei feldolgozások különbsége.

Fejlesztési feladatok, készségek

- az újonnan, hallás után tanult népdalok, műdalok énekelése kottaképről és emlékezetből;
- előadói készség: az adott dal karakterének árnyalt megszólaltatása (dinamika, tempó, zenei tagolás, frazeálás, stílus);
- minta adása a dalok hiteles megszólaltatásához, a tanári, adatközlő és művészi előadásokból;
- megzenésített versek előadása tanár, hangszeren játszó osztálytárs által megszólaltatott hangszerkísérettel;
- a helyes éneklési szokások és a tiszta intonáció fejlődése;
- Felismeri a népdalok és a mai világ párhuzamait.

Fogalmak

a korábban tanultak elmélyítése.

Javasolt tevékenységek

- A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés.
- A kreativitás támogatása az éneklésnél, táncolásnál.
- Éneklés az iskolai kórusban.
- Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó előadásokban, projektekben.
- Részvétel a Zenei Világnap alkalmából rendezett iskolai programokban.
- A Fejlesztési feladatok és Készségek elnevezésű részben javasoltak alkalmazása.

Magyar népdalok

A bolhási kertek alatt; A csitári hegyek alatt; Az igaz Messiás; Béreslegény; Bújdosik az árva madár; Elindultam szép hazámból; Elmegyek, elmegyek; Erdő mellett estvéledtem; Gerencséri utca; Hej, haj Boldizsár – cigány népdal; Kőmíves Kelemen balladája; Röpülj, páva

Műzenei szemelvények, más népek dalai

Aranyosom – lengyel népdal; Enni, inni van csak kedvem – szlovák népdal; Régi mesékre – ír népdal; Nyírfácska - orosz népdal; Ismeretlen szerző: Az erdőn már a rügy fakad – Tavaszköszöntő, a reneszánsz mű dallama; Bárdos Lajos: Csöndes kánon (Raics István); Gaudeamus igitur (két szólam); W. A. Mozart: Ó, felvirradt a szép óra; Gebhardi – Kerényi György: Glória szálljon – kánon; Nobody knows – spirituálé (két szólam)

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra

Ó, gyönyörű szép, titokzatos éj; Kossuth Lajos azt üzente; Fónagy József – Arany János: Süvegemen nemzetiszín rózsa; Ma van húsvét napja

TÉMAKÖR: ZENEMŰVEK/ZENEHALLGATÁSI ANYAG

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra

Zenehallgatási anyag

- W. A. Mozart: A-dúr klarinétkvintett lassú tétele
- Fréderic Chopin: g-moll mazurka
- Liszt Ferenc: Mazeppa – részletek; XV. Magyar rapszódia
- Felix Mendelssohn: e-moll hegedűverseny I. tétel - részlet
- Antonin Dvořak: IX. Új világ szimfónia – IV. tétel (részlet)
- Giuseppe Verdi: Aida – Bevonulási induló; Nabucco – Szabadság kórus
- Georges Bizet: Carmen – Torreádor dal
- Erkel Ferenc: Bánk bán – Keserű bordal; Hazám, hazám
- n Johannes Brahms: Akadémiai ünnepi nyitány – részlet
- Robert Schumann: Gyermekjelenetek – Álmodozás
- Richard Wagner: Tannhäuser - Nászinduló
- Pjotr Iljics Csajkovszkij: IV. szimfónia IV. tétel
- Claude Debussy: Gyermekkuckó - Néger baba tánca
- Igor Stravinsky: Petruska – Orosz tánc

- Bartók Béla: Négy szlovák népdal; Allegro Barbaro; Concerto: IV. tétel Intermezzo Interrotto
- Kodály Zoltán: Székelyfonó – Rossz feleség ballada, El kéne indulni Fölszállott a páva – részletek a variációkból
- Kodály Zoltán- Weöres Sándor: Öregek, Esti dal
- Carl Orff: Carmina Burana – Ó, Fortuna
- Krzysztof Penderecki: Hirosima emlékezete
- George Gerschwin: Porgy és Bess – Porgy dala (Az ínség nálam a vagyon...)
- Jazz standard-ek
- Új Pátria sorozat – Utolsó Óra (autentikus felvételek).
- Népzenei revival legjobb felvételei

Ismeretek

- népdalok és műdalok;
- a magyar népzene régi és új rétegeinek jellemzői;
- műzene és népzenei feldolgozások különbsége;
- homofon és polifon (kánon) szerkesztés;
- a zenetörténeti stílusok vokális jellemzői;
- a dúr és moll szerepe a zenei kifejezésben.

Fejlesztési feladatok, készségek

- az újonnan, hallás után tanult népdalok, műdalok énekelése kottaképről és emlékezetből;
- előadói készség: az adott dal karakterének árnyalt megszólaltatása (dinamika, tempó, zenei tagolás, frazeálás, stílus);
- a parlandot, rubato, giusto természetes módú használata;
- minta adása a dalok hiteles megszólaltatásához, a tanári, adatközlő és művészi előadásokból;
- megzenésített versek előadása tanár, hangszeren játszó osztálytárs által megszólaltatott hangszerkísérettel;
- dalok előadása a hozzájuk kapcsolódó tánccal, dramatizált előadással és hangszerkísérettel;
- a helyes éneklési szokások és a tiszta intonáció fejlődése;
- felismeri a népdalok és a mai világ párhuzamait.

Fogalmak

a korábban tanultak elmélyítése.

Javasolt tevékenységek

- A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés.
- A kreativitás támogatása az éneklésnél, táncolásnál.
- Éneklés az iskolai kórusban.
- Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó előadásokban, projektekben.
- Részvétel a Zenei Világnap alkalmából rendezett iskolai programokban.
- A Fejlesztési feladatok és Készségek elnevezésű részben javasoltak alkalmazása.

Ismeretek

- ismeri a zenetörténeti korszakok legfontosabb ismertetőjegyeit, történelmi és kulturális hátterüket;
- azonosítani tudja az egyes korszakokhoz tartozó zenei műfajokat, jellemzőiket, hangszerelési sajátosságaikat.

Fejlesztési feladatok, készségek

- a zenei befogadási készség fejlesztése a figyelem intenzitásának növelésével;
- élményszerűséget biztosító zenekövetés képességének kialakítása;
- a zenei ízlés és a zenei emlékezet fejlesztése a zenetörténet remekműveivel való találkozás során;
- a kultúrabefogadási szándék erősödése a remekművek elemzésén keresztül;
- a zene keltette érzések megfogalmazása tanári kérdések segítségével.

Fogalmak

Zenei korstílusok: középkor, reneszánsz, barokk, klasszika, romantika, zenei impresszionizmus, kortárs zene

Zenei műfajok: zsoltár, trubadúr ének, madrigál, mise, oratórium, kantáta, szvit, concerto, versenymű, szimfónia, szimfonikus költemény, műdal, rapszódia, opera, ária, kamarazene, jazz, spirituálé.

Hangfürt, homofónia, polifónia, hangszerelés

Javasolt tevékenységek

- részvétel ifjúsági hangversenyeken;

- élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán;
- adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához;
- zeneművek zenetörténeti rendszerezése;
- koncertfilm megtekintése;
- kiállítás megszervezése híres magyar zeneszerzőkről, zenekarokról, előadóművészekről, zeneművekről, koncerthelyszínekről;
- a lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése;
- kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről;
- kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről;
- kiselőadás a hangszerekről (megszólaltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával;
- az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata.

TÉMAKÖR: ZENEI ISMERETEK / - RITMIKAI FEJLESZTÉS

JAVASOLT ÓRASZÁM: **4 óra**

Ismeretek

- új ismeret: 3/8, 6/8 –os ütemmutató;
- felütés- súlytalan indítás.

Fejlesztési feladatok, készségek

- ritmusgyakorlatok hangoztatása nyolcad-ütemmutatóval;
- minden, korábban tanult ritmikai ismeret gyakorlása, alkalmazása változatos formákban;
- alkotó készség: 3/8 és 6/8, valamint a felütés alkalmazása improvizáció során;
- részvétel közös kreatív zenélési formákban, a zeneművek befogadásának előkészítéséhez Felhasználja énekhangját, az akusztikus környezet hangjait, ütőhangszereket, egyszerűbb dallamhangszereket.

Fogalmak

3/8-os ütemmutató, 6/8-os ütemmutató, felütés/súlytalan kezdés

Javasolt tevékenységek

- A tanult új dalok ritmusának hangoztatása.
- Ritmuskánon az osztály csoportjai között.

- Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával.
- Egyszerűbb ritmushangszerek készítése.
- Kottaíráshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése.
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása.

TÉMAKÖR: ISMERETEK - HALLÁSFEJLESZTÉS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

Ismeretek

- a korábban tanultak elmélyítése, értelmezése;
- kis és nagy szext, szeptim.

Fejlesztési feladatok, készségek

- a tanult hangközök éneklése, hangoztatása változatos formákban;
- az énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése, megnevezése és éneklése;
- a tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából;
- a dúr és moll jellegű hangzás további megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan;
- a többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével a többirányú figyelem, a hallás, az intonációs készség fejlődése;
- bevezetés a többszólamúságba: egy hallott szólamhoz saját szólam megszólaltatása tiszta intonációval.

Fogalmak

a korábban tanultak elmélyítése.

Javasolt tevékenységek

- A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel
- Zenei kérdés, válasz rögtönzése.
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával.
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközök és egyszerű harmóniák megfigyelésének és meghallásának gyakorlására.

TÉMAKÖR: ISMERETEK – ZENEI ÍRÁS, OLVASÁS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

Ismeretek

- új ismeret: 1# 1 bé előjegyzés;
- a korábbi ismeretek mobilizálása:
    - módosított és módosítójel nélküli szolmizációs hangok és törzshangok ismerete
    - a szolmizációs hangok és a zenei törzshangok közötti alapvető különbség értelmezése a tanult énekelt anyagokon
    - tiszta, kis- és nagy hangközök (T1-T8) megfigyelése és megnevezése az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan
    - fél és egész hangos építkezés fogalmi ismerete
    - kis és nagy terc szerepének fogalmi ismerete a dúr és moll jelleg hangzásában

Fejlesztési feladatok, készségek

- Rövid dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre.
- Gyakorlat szerzése a felismerő kottaolvasásban.
- A kottakép újonnan tanult elemeinek felismerése kottából a tanult énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan.

Fogalmak

minden korábbian szereplő fogalom. Továbbá: G-dúr, é-moll, F-dúr, d-moll

Javasolt tevékenységek

- A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése.
- Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal.
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával.
- Kottaíráshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése.
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása.

3. 14. DRÁMA ÉS SZÍNHÁZ

6. ÉVFOLYAM

A dráma és színház tanítása olyan művészeti és művészetpedagógiai tevékenység, amelynek célja az élményeken keresztül történő megértés, valamint a kommunikáció, a kooperáció, a kreativitás fejlesztése, az összetartozás érzésének erősítése. A dráma és színház kreatív folyamata szolgálja a tanulók ön- és társismeretének gazdagodását, segíti az oldottabb és könnyebb kapcsolatépítést és kapcsolatfenntartást.

. A dramatikus tevékenység gyakorlása és tanulása hozzájárul az önazonosság erősítéséhez és a nemzeti, helyi vagy nemzetiségi közösségi tudat kialakításához.

A dráma és színház tevékenységformáival való – a Nemzeti alaptanterv magyar nyelv és irodalom tantárgyra vonatkozó szemléletéhez igazodó – személyes találkozás révén a művészeti ág nyelve a tanulók sajátjává válik.

A dráma és színház tevékenységei által fejlesztett kompetenciák:

- Fejleszti a tanulás kompetenciáit, mert a tanuláshoz kapcsolódó sikeresség megélt élményként jelenik meg, mely más tárgyak tanulásához is pozitív megerősítést ad
- Fejleszti a kommunikációs kompetenciákat, mert a dráma és színház keretei között sokféle önkifejezési forma (verbális, vokális, nonverbális) alkalmazására és gyakorlására van lehetőség, ami a kommunikációs lehetőségek körét a megszokotthoz képest erőteljesen kitágítja. A kommunikáció folyamatában a tanulók nyitottan, érzékenyen és kritikusan viszonyulnak mások véleményéhez, illetve konstruktív párbeszéd folytatására törekednek.
- fejleszti a digitális kompetenciákat, hiszen a tanulók kezében lévő digitális eszközök a hétköznapi kommunikáció mindennapos eszközei. Emellett a dramatikus tevékenységek során a tanulók azonosítják a digitális környezet kínálta lehetőségeket és veszélyeket is, érvényesen foglalkozhatnak a magánszféra, a személyes adatok és a digitális identitás meglétével vagy hiányával, veszélyeztetésével vagy biztonságával.
- fejleszti a matematikai, gondolkodási kompetenciákat, hiszen a dramatikus tevékenységek folyamán és következtében a tanuló motivált a problémák azonosítására, a kérdések megfogalmazására, a bizonyítékok keresésére és értékelésére, a logikus érvelés alkalmazására, a következtetések levonására, és megalapozott információkra, tényekre és bizonyítékokra támaszkodó döntésekre törekszik.

- fejleszti a személyes és társas kapcsolati kompetenciákat, hiszen a tantárgy tanulásának jellemzője a gazdag önkifejezési formák támogatása, ami segíti az önismeret, a reális önértékelés kialakulását, ugyanakkor a csoportos együttműködésben, közös cél érdekében zajló munka erősíti az érdekérvényesítés és az alkalmazkodás dinamikus egyensúlyában zajló konfliktusmegoldások folyamatát.
- A tantárgy sajátosságai miatt nagyban fejleszti a kreativitás, kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciáit.

Értékelés:

a dráma és színház órákon való aktivitás, részvétel szövegesen értékelendő, minden tanuló önmagához, saját fejlődési útjához mérten. Az értékelésben meghatározó szerepet kap a tanulói önértékelés, a társak értékelése és a csoportos értékelési forma, fejlesztve ezzel a tanuló reflektivitását és érzelmi, szociális intelligenciáját.

6. évfolyam

A dráma és színház tanítása komplex művészeti és művészetpedagógiai tevékenység, amely interakciókon keresztül, játék, cselekvés és tapasztalat útján éri el célját, a dramatikus tevékenységben megvalósuló tanulást.

A dráma és színház eszközeinek megismerése és kreatív alkalmazása segíti a tanulók személyes megnyilvánulását, az önbizalom megteremtését, kapcsolatteremtő képességének kibontakoztatását. Szolgálja a tanulók beszédfejlesztését, mozgásfejlesztését, önkifejezését, ön- és társismeretének gazdagodását. Szerepet játszik a koncentráció, a figyelemösszpontosítás, a térbeli tájékozódás, az érzékelés fejlesztésében, az együttműködési készség kialakításában.

A dramatikus tevékenységekben, a játékokban, a problémaközpontú tematikus foglalkozásokban való cselekvő részvétel során megélt egyéni és közösségi élményeken keresztül fejlődnek a tanulók alkotó és befogadó, valamint kommunikációs és szocializációs készségei, képességei.

A tárgy fejlesztési feladatai és ismeretei elsősorban tevékenység-központú, komplex gyakorlati képzés során sajátíthatók el.

A mi iskolánkban erre meghatározott időkeret áll rendelkezésre: heti egy óra az hatodik osztályban-

A témakörök, a fejlesztési feladatok és ismeretek nem sorrendben követik egymást, hanem a korosztály és a csoport adottságainak, képzettségének megfelelően kapcsolódnak egymáshoz,

a szaktanár döntése alapján kapcsolódnak tematikailag az iskolai ünnepeinkhez, a Lázár Ervin-programban látott színi előadásokhoz és az irodalomi műalkotásokhoz.

A 6. évfolyamon a dráma és színház tantárgy alapóraszáma: 34 óra + 2 óra a két témahéten, melynek anyagát az éves munkaterv tartalmazza.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Szabályjátékok, népi játékok	7
Dramatikus játékok (szöveggel, hanggal, bábbal/maszkkal, zenével, mozgássa,l tánccal)	4
Rögtönzés	5
Saját történetek feldolgozása	2
Műalkotások feldolgozása	6
Dramaturgiai alapfogalmak	3
A színház kifejezőeszközei (szöveg, hang, báb, zene, mozgás, tánc)	2
Színházi műfajok, stílusok	2
Színházi előadás megtekintése	3
Összes óraszám:	**34**

TÉMAKÖR: SZABÁLYJÁTÉKOK, NÉPI JÁTÉKOK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felfedezi a tér, az idő, a tempó, a ritmus sajátosságait és összefüggéseit;
- megfigyeli, azonosítja és értelmezi a tárgyi világ jelenségeit;
- felidézi a látott, hallott, érzékelt verbális, vokális, vizuális, kinetikus hatásokat;
- kitalál és alkalmaz elképzelt verbális, vokális, vizuális, kinetikus hatásokat;
- tudatosan irányítja és összpontosítja figyelmét a környezete jelenségeire; koncentrált figyelemmel végzi a játékszabályok adta keretek között tevékenységeit;

- megfigyeli, azonosítja és értelmezi a környezetéből érkező hatásokra adott saját válaszait; értelmezi önmagát a csoport részeként, illetve a csoportos tevékenység alkotó közreműködőjeként.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- beszéd- és légzéstechnikai gyakorlatok (a hangsúly-, a beszédtempó- és a hangmagasságváltásra épülő gyakorlatok);
- a látott, hallott, érzékelt verbális, vokális, vizuális, kinetikus hatások felidézése;
- koncentrációs és lazítógyakorlatok az ismert gyakorlatok formai nehezítésével, illetve új gyakorlatok megismerésével, a figyelem összpontosítása és tudatos irányítása a környezet jelenségeire;
- térérzékelést, tájékozódást, koordinációt, egyensúlyérzéket fejlesztő gyakorlatok; a tér, az idő, a tempó, a ritmus sajátosságainak és összefüggéseinek felfedezése;
- csoportépítő játékok.

Fogalmak

beszédtechnika, légzéstechnika, hangerő, hangmagasság, hangterjedelem, hangszín, hanglejtés, beszédtempó, beszédritmus, szünettartás, testtartás, gesztus, mimika, tekintet, koncentráció, lazítás, egyensúly, koordináció, térhasználat, együttműködés

Javasolt tevékenységek

- A kifejező közlés technikai alapjainak elsajátítása – artikulációs gyakorlatok, tempó-, hangsúly- és hanglejtésgyakorlatok (pl. beszédre késztető játékok, hanggyakorlatok).
- Beszédgyakorlatok szavakkal, szókapcsolatokkal, mondatokkal; beszédgyakorlatok egyszerű, könnyen tanulható szövegekkel.
- Nem verbális kommunikációs játékok: beszéd nélküli gyakorlatok egész csoportban különféle kommunikációs helyzetekben, kis csoportokban és párosával.
- Koncentrációs gyakorlatok a figyelem irányítására, a mozgás koordinációjára, az együttműködésre, az egymáshoz igazodásra csoportos és páros formákban.
- A térérzékelést, a térbeli tájékozódást, a mozgáskoordinációt fejlesztő egyszerűbb gyakorlatok.
- Az egész csoport együttműködését igénylő játékok.

TÉMAKÖR: DRAMATIKUS JÁTÉKOK (SZÖVEGGEL, HANGGAL, BÁBBAL, ZENÉVEL, MOZGÁSSAL, TÁNCCAL)

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- fejleszti az együttműködésre és a konszenzus kialakítására irányuló gyakorlatát;
- adekvát módon alkalmazza a verbális és nonverbális kifejezés eszközeit;
- felfedezi a tárgyi világ kínálta eszközöket, ezek művészi formáit (pl. a bábot és a maszkot);
- használja a tér sajátosságaiban rejlő lehetőségeket;
- felfedezi a feszültség élményét és szerepét a dramatikus tevékenységekben;
- felismeri a helyzetek feldolgozása során a szerkesztésben rejlő lehetőségeket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- az együttműködésre és a konszenzus kialakítására irányuló gyakorlat fejlesztése
- a verbális és nonverbális kifejezés eszközeinek adekvát módon történő alkalmazása
- a tér sajátosságaiban rejlő lehetőségek figyelembevétele a dramatikus játékokban
- a tárgyi világ kínálta eszközök, és ezek művészi formáinak (pl. a báb és a maszk) alkalmazása a dramatikus játékok során
- a feszültség élményének és szerepének felfedezése a dramatikus tevékenységben
- kommunikációs játékok
- interakciós játékok

Fogalmak

drámajáték, kommunikáció, interakció

Javasolt tevékenységek

- Csoporton belüli kommunikációt és együttműködést erősítő játékok.
- Megadott témára, címre alkotott állóképek, képsorozatok.
- Egyszerű szituációk megjelenítése különféle eszközrendszerek használatával (pl. némajáték, számsorok, halandzsa).
- Bábos, maszkos formák használata a szerepbelépés elősegítésére, illetve a játéklehetőségek kitágítására.

TÉMAKÖR: RÖGTÖNZÉS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- az alkotótevékenység során használja a megismert kifejezési formákat;
- felfedezi a szerepbe lépésben és az együttjátszásban rejlő lehetőségeket;
- felismeri és alapszinten alkalmazza a kapcsolat létrehozásának és fenntartásának technikáit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a szerepbe lépésben és az együttjátszásban rejlő lehetőségek felfedezése;
- a kapcsolat létrehozási és fenntartási technikáinak alapszinten történő alkalmazása;
- rögtönzéses gyakorlatok közösen egyeztetett karakterek szerepeltetésével;
- rögtönzés közösen választott témára, a tanár által megadott szervezési formában;
- a rögtönzés értelmezése, megvitatása;
- a rögtönzésre épülő alkotótevékenység során a megismert kifejezési formák alkalmazása.

Fogalmak

szituációk alapelemei, szerep, szerepbe lépés, típusok ábrázolása

Javasolt tevékenységek

- Rögtönzés a tanár által megadott témák vagy fogalmak alapján.
- Rögtönzés a tanulók által közösen kidolgozott cselekményvázra (jelenetvázra) építve.
- Szituációs játékok a szereplők jellegzetes vonásainak megadásával, befejezetlen történetre.
- Nem verbális kifejezőeszközökre építő rögtönzések (pl. témára, fogalomra, mozdulatra, hangeffektusokra, tárgyakkal).
- Feszültségteli hétköznapi helyzetek megjelenítése és közös értelmezése; a szereplők cselekvési lehetőségeinek keresése (célok, szándékok, gátak vizsgálata).
- Rögtönzés a megismert kifejezési formák alkalmazásával.

TÉMAKÖR: SAJÁT TÖRTÉNETEK FELDOLGOZÁSA

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megkülönbözteti és alapszinten alkalmazza a dramaturgiai alapfogalmakat;
- értelmezi a megélt, a látott-hallott-olvasott, a kitalált történeteket a különböző dramatikus tevékenységek révén;
- felismeri és megvizsgálja a problémahelyzeteket és azok lehetséges megoldási alternatíváit;
- alkalmazza a tanult dramatikus technikákat a helyzetek megjelenítésében.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- történetek (látott, hallott, olvasott, a tanár által hozott, a tanulók élményeiből építkező) dramatikus feldolgozása;
- a kiscsoportos dramatikus tevékenységben a vizsgált tartalmakhoz a tanulók önálló döntései alapján formai megoldások társítása;
- történetek, élmények dramatikus feltárása során a tanár és a tanulók által közösen választott bábos, zenés vagy mozgásos elemek alkalmazása;
- történetek, döntési helyzetek értelmezése, megvitatása.

Fogalmak

forma és tartalom, feszültség, hatás, döntési helyzet

Javasolt tevékenységek

- Spontán beszédre késztető gyakorlatok (pl. közös mondandó, történetgazda).
- Feszültségteli jelenetek felidézése kiscsoportos rögtönzések formájában.
- Közös történetalkotás feszültségteli jelenetekre építve.
- Analóg történetek alkotása, analóg helyzetek dramatikus feldolgozása.
- A távolítás egyéb technikáinak alkalmazása (pl. a megfordítás vagy a szerepcsere lehetőségeinek alkalmazása).
- A szereplő sokszorozása adta lehetőségek kibontása, alkalmazása (pl. a szereplő és a belső hangok külön választása).
- Távolítás más művészeti területek formanyelvének alkalmazásával.

TÉMAKÖR: MŰALKOTÁSOK FELDOLGOZÁSA

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- értelmezi a megélt, a látott-hallott-olvasott, a kitalált történeteket a különböző dramatikus tevékenységek révén;
- felismeri és megvizsgálja a problémahelyzeteket és azok lehetséges megoldási alternatíváit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a látott – hallott - olvasott történetek különböző dramatikus tevékenységekkel történő értelmezése
- irodalmi művekben megjelenő döntési helyzetek elemzése, feldolgozása dramatikus tevékenységekkel (pl. balladák, mesék, elbeszélő költemények, mítoszok, mondák, kortárs irodalmi alkotások, a tanulókat érdeklő konfliktushelyzetek, emberi problémák alapján);
- az irodalmi művekben megjelenő döntési helyzetek lehetséges megoldási alternatíváinak felismerése és vizsgálata különféle dramatikus tevékenységekkel;
- dramatikus improvizációk irodalmi művek vagy (nép) hagyomány felhasználásával;
- különböző irodalmi vagy művészeti alkotások (pl. zene, képzőművészet, film, fotó, iparművészet) játékon, megjelenítésen keresztül történő megközelítése.

Fogalmak

fény-árnyék, hangsúlyos pontok, kontraszt, forma, méretarány, ritmus a művészetben, tempó, harmónia, diszharmónia

Javasolt tevékenységek

- Ritmusjátékok a műelemzésben.
- Különböző művészeti alkotások maszkos, bábos és/vagy mozgásos, táncos dramatikus tevékenységekkel történő megközelítése.
- Különböző karakterek kifejezése, jellemzése mozgással, tánccal.
- Művészi szövegrészletek, a (nép) hagyomány szövegeinek és/vagy más elemeinek felhasználása különböző dramatikus tevékenységekben.

TÉMAKÖR: DRAMATURGIAI ALAPFOGALMAK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megkülönbözteti és alapszinten alkalmazza a dramaturgiai alapfogalmakat;
- felismeri és azonosítja a dramatikus szituációk jellemzőit (szereplők, viszonyrendszer, cél, szándék, akarat, konfliktus, feloldás).

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a szerep alapelemeinek (funkció, karakter, viszonyok) felismerése és alkalmazása dramatikus játékok során;
- a cselekmény alapelemeinek (téma, történet, cselekmény, esemény) felismerése és alkalmazása dramatikus játékok során;
- a dramatikus szituációk alapelemeinek (szereplők, hely, idő, viszonyrendszer, probléma) felismerése és azonosítása.

Fogalmak

szerep, funkció, karakter, viszony, téma, történet, cselekmény, cselekménszál, esemény

Javasolt tevékenységek

- Szerepjátékok megadott dramaturgiai szerkezetekre.
- Közös történetépítés dramatikus eszközökkel.
- A felépített és megjelenített történetek dramaturgiai szempontú elemzése.

TÉMAKÖR: A SZÍNHÁZ KIFEJEZŐESZKÖZEI (SZÖVEG, HANG, BÁB, ZENE, MOZGÁS, TÁNC)

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felfedezi a kommunikációs jelek jelentéshordozó és jelentésteremtő erejét;
- felismeri és azonosítja a dráma és a színház formanyelvi sajátosságait a látott előadásokban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a szöveg megjelenési formái a színpadon;

- a kommunikációs jelek jelentéshordozó és jelentésteremtő erejének felismerése;
- a színház akusztikus kifejezőeszközei (élő zene, zörej stb.), a színházi vizualitás eszközei (díszlet, jelmez, fény stb.);
- bábhasználat, bábszínház/maszk készítése dramatikus játékhoz;
- mozgás és tánc a színpadon.

Fogalmak

dialógus, monológ, élő zene, hangeffekt, díszlet, jelmez, fényeffekt, báb, maszk, árnyjáték

Javasolt tevékenységek

- Hangra, zörejre, ritmusra, zenére épülő dramatikus tevékenységek.
- Kísérletezés a színházi vizualitás eszközeivel dramatikus tevékenységek során.
- Dramatikus tevékenységek berendezési tárgyakkal, kellék- és jelmezhasználattal.
- Kapcsolatfelvétel, dialógus, monológ szöveges, mozgásos, táncos, maszkos, bábos tevékenységekben.
- A színházi kifejezőeszközök használatának értelmezése – kis- és nagycsoportos formákban és/vagy dramatikus tevékenységekben.

TÉMAKÖR: SZÍNHÁZI MŰFAJOK, STÍLUSOK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és azonosítja a dráma és a színház formanyelvi sajátosságait a látott előadásokban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- alapvető színpadi műfajok felismerése és megkülönböztetése;
- alapvető színpadi műfajok jellemző jegyeinek elkülönítése és egyes elemeinek alkalmazása saját játékokban;
- a színházi előadások formanyelvi jellemzőinek felismerése és azonosítása a látott előadásokban;
- egyszerűbb stílusgyakorlatok.

Fogalmak

tragédia, komédia, vígjáték, bohózat, színmű, opera, táncjáték, stílus

Javasolt tevékenységek

- A komikus jelenetek jellemzőinek vizsgálata dramatikus tevékenységekkel.
- A zene, az ének színpadi alkalmazásának lehetőségei dramatikus tevékenységekben, és ennek megfigyelése színpadi munkában. Szöveges, mozgásos, bábos stílusgyakorlatok.
- Paródia-játékok a megismert műfajokhoz és stílusokhoz.
- A színházi műfajok, stílusok értelmezése – kis- és nagycsoportos formákban és/vagy dramatikus tevékenységekben.

TÉMAKÖR: SZÍNHÁZI ELŐADÁS MEGTEKINTÉSE

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felfedezi a színházi kommunikáció erejét; felismeri a színházi élmény fontosságát;
- a színházi előadást a dramatikus tevékenységek kiindulópontjául is használja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- előadástípusok és műfajok alapvető jellemzőinek felismerése;
- a tanár és a tanulók által közösen választott típusú és műfajú színházi előadás megtekintése, a színházi kommunikáció erejének felfedezése;
- a színházi élmény fontosságának felismerése;
- élmények megfogalmazása irányított beszélgetés keretében, feldolgozása dramatikus tevékenységformák segítségével;
- a színház közösségi feladatai, funkciói.

Fogalmak

színjáték, színpad, színész, néző, szervezési feladatok

Javasolt tevékenységek

- A közösen látott előadás megbeszélése, megvitatása, értelmezése – kis- és nagycsoportos formákban és/vagy dramatikus tevékenységekben.
- A színpad összetett hatásrendszerének vizsgálata.
- A szereplők és a történet színpadi ábrázolásának értelmezése.
- A színpadi térformáknak és használatuk következményeinek vizsgálata.
- A zene, a mozgás és a tánc színpadi szerepének, hatásának értelmezése.

3. 15. HON – és NÉPISMERET

5. ÉVFOLYAM

A hon- és népismeret tantárgy a régebbi korok – különös tekintettel a 19-20. század fordulójára – jellemző városi és falusi életet mutatja be, középpontba helyezve a mindennapi tevékenységeket, az ünnepi szokásokat, valamint ezek táji eltéréseit. Ennek a tanulási folyamatnak a lokális értékek megismerése ad keretet. A szülőföld honismereti, népismereti jellemzőiből kiindulva körvonalazódik a magyar népi kultúra sokszínű világa, majd ismét visszatér a szülőföldhöz. A tanév során megszerzett sokféle tudás és tapasztalat tükrén keresztül nyílik lehetőség a helyi értékek, hagyományok újbóli értelmezésére.

A tananyag épít az általános iskola korábbi évfolyamain tanult magyar nyelv és irodalom, ének-zene, vizuális kultúra, valamint testnevelés tantárgyakban megjelenő népköltészet, népzene, népművészet és néptánc ismeretekre. A tanulók előzetes tudásának figyelembevételével bővíti tovább a népi kultúra területeit. A rendszerbe foglalt ismeretanyag támogatja a meglévő tudáselemek aktivizálását, az új ismeretek rögzítését.

A tananyag központi eleme a néphagyományok élményszerű megismerése, amelyben a tanulók cselekvő és alkotó módon vesznek részt, tapasztalati úton és személyes élményeken keresztül is jutnak el az elméleti ismeretekig, az összefüggések meglátásáig. A tanulói munkaformák között kiemelkedő szerepet kap a kooperatív csoportokban történő együttműködés. A pedagógusnak a tanulási folyamat koordinálása mellett törekednie kell az önszabályozó tanulás kiépítésére, a belső motiváció növelésére, melyben fontos szerepet játszik a személyes érintettség. Ezért minden témakörben jelentős szerepe van a tanulók önálló gyűjtőmunkájának és az erre épülő tudásmegosztási gyakorlat erősítésének, a prezentációs készség fejlesztésének.

Egy-egy témakör komplex megismerése, élményszerű feldolgozása megvalósítható témahetek, tematikus hetek vagy projektnapok keretében is, amelyek lehetővé teszik az ismeretek többféle kontextusban történő vizsgálatát.

Ajánlott témák témahetek, tematikus hetek, projekt napok:

1./ A lokális értékek felfedezése: Szülőföldünk értékei

2./ A közösségi élet működésének megismerése. Pl. Közösségi alkalmak: társas munkák, vásár

3./ Ünnepek a családban és a közösségben: Pl. Karácsonyi népszokások

4./ Hungarikumok

A tanév során legalább egy alkalommal ajánlott ellátogatni a helyi vagy a közelben elérhető tájházba vagy szabadtéri néprajzi múzeumba, hogy a tanulók autentikus környezetben találkozzanak a tárgyi kultúrával, és külső szakértői tudás igénybevételével részt vehessenek múzeumpedagógiai foglalkozáson.

A hon- és népismeret kötelező tantárgy, iskolánkban az 5. évfolyamon oktatjuk, egy tanéven keresztül heti egy óra keretében jelenik meg.

A hon- és népismeret tantárgy éves óraszáma: 34 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Az én világom	6
Találkozás a múlttal	20
Örökségünk, hagyományaink, nagyjaink	8
Összes óraszám:	**34**

TÉMAKÖR: AZ ÉN VILÁGOM

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megtapasztalja a legszűkebb közösséghez, a családhoz, a lokális közösséghez való tartozás érzését;
- megismeri a közvetlen környezetében található helyi értékeket, felhasználva a digitálisan elérhető adatbázisokat is.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- nyitottá válik a családi és közösségi értékek befogadására;
- megbecsüli szűkebb lakókörnyezetének épített örökségét, természeti értékeit, helyi hagyományait;
- önálló néprajzi gyűjtés nyomán, digitális archívumok tanulmányozásával bemutatja szülőföldje hagyományos értékeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a családtagok, a közösség emberi értékei iránti érzékenység fejlesztése;

- ok-okozat összefüggések felismertetése;
- kommunikációs készség fejlesztése;
- az önálló ismeretszerzés erősítése;
- hagyományos szerepek megismertetése a családban;
- a nemzedékek közötti távolság csökkentése;
- az önálló ismeretszerzésben való jártasság növelése;
- ismeretek megosztási készségének fejlesztése;
- véleményalkotás gyakorlatának erősítése;
- családi történetek, családfa;
- szomszédság, rokonság fogalma, rokoni viszonyok, elnevezések;
- a település jellegzetes mesterségei
- nagyszüleink, dédszüleink és a régebbi korok világának erkölcsi normái;
- a lakóhely épített és természeti környezetének adottságai, helytörténete, néphagyományai.

Fogalmak

család, rokon, közösség, helyi értékek, helytörténet, mesterség, foglalkozás, norma, épített környezet, természeti környezet, fenntarthatóság

Javasolt tevékenységek

- Családfa készítése a rokoni viszonyok, elnevezések alkalmazásával.
- Családi történetek gyűjtése, mesélése a nagyszülők, dédszülők gyermekkorából. A megismert családi történetek megosztása – az önkéntesség betartásával – az osztályközösséggel.
- A felmenő családtagok, rokonsághoz tartozó személyek életének időbeni behatárolása, családi időszalag készítése.
- A helyi hagyományok megismerése, feldolgozása krónikaírással.
- A településre jellemző mesterségek összegyűjtése, rendszerezése valamilyen grafikai szervező segítségével.
- A közvetlen környezet értékeinek feltárása páros vagy csoportmunkában: épített örökség elemeinek makett formájában történő elkészítése, tabló a természeti értékekről. Az emlékhelyek gondozása.

TÉMAKÖR: TALÁLKOZÁS A MÚLTTAL

JAVASOLT ÓRASZÁM: 20 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- érdeklődő attitűdjével erősíti a nemzedékek közötti párbeszédet;
- érvekkel tudja alátámasztani, hogy a természet kínálta lehetőségek felhasználásának elsődleges szempontja a szükségletek kielégítése, a mértéktartás alapelvének követése;
- megismeri a gazdálkodó életmódra jellemző újrahasznosítás elvét, és saját életében is törekszik ennek megvalósítására;
- tevékenyen részt vesz a kooperatív csoportmunkában zajló együttműködő alkotási folyamatban, digitális források közös elemzésében;
- a feladatok vállalásánál mérlegel, hogy melyek felelnek meg legjobban személyiségének, többféle intelligenciájának.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megbecsüli az idősebb családtagok tudását, nyitott a korábbi nemzedékek életmódjának, normarendszerének megismerésére, elfogadására;
- ok-okozati összefüggést állapít meg az eltérő természeti környezet és a különböző tájakon élő emberek eltérő életmódja között;
- megállapításaiban rámutat a néphagyományok közösségformáló, közösségmegtartó erejére;
- szöveges és képi források, digitalizált archívumok elemzése, feldolgozása alapján önálló előadásokat hoz létre, csoportos szerepjáték során reprodukálja a megismert szokásokat;
- meghatározott helyzetekben önálló véleményt alkot, a társak véleményének meghallgatását követően álláspontját felül tudja bírálni, döntéseit át tudja értékelni.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- ok-okozat összefüggések felismertetése;
- kommunikációs készség fejlesztése;
- az önálló ismeretszerzés erősítése;
- a környezettudatos szemlélet fejlesztése;
- az életmódot befolyásoló természeti tényezők megismerésének bővítése;

- a változások felismerésének erősítése;
- a szerepbe lépés képességének fejlesztése;
- a paraszti háztartás;
- az egymásra utaltság, a közösen végzett munka jelentőségének megismerése;
- a lakókörnyezet funkciójának megértése;
- mesterségek megismerése nyomán a fizikai munka megbecsülése, értékelése;
- a magyarok és a magyarországi nemzetiségek házainak külső jellegzetességei, táji különbségei;
- a konyha és az ételkészítés eszközei;
- a szoba berendezése, bútorzata;
- a családon belüli munkamegosztás;
- ünnepek, jeles napok;
- a keresztény ünnepek a népi hagyományokban;
- őszi jeles napok, ünnepek;
- karácsonyi ünnepkör, köszöntők, színjátékszerű szokások;
- farsangköszöntők, maszkos alakoskodások, iskolába toborzó szokások;
- nagyböjt, böjti játékok, húsvéti ünnepkör szokásai;
- májusfaállítás, pünkösdi szokások;
- Szent Iván-napi szokások, nyári jeles napok;
- a közösségi alkalmak (vásárok, pásztorünnepek, búcsúk) és jelentőségük a hagyományos közösségi életben;
- keresztelő, népi játékok, gyereklakodalom;
- leány-, legényélet jellegzetességei, szokásai;
- a lakodalom, lakodalmi szokások;
- életmód;
- a társas munkák és gazdasági, társadalmi jelentőségük;
- a munkaalkalmakhoz (aratás, szüret, fonó, tollfosztó, kukoricafosztó) kapcsolódó szokások és játékok;
- hétköznapi és ünnepi viselet;
- hagyományos paraszti ételek;
- a népi táplálkozás jellemzői;
- a gazdálkodó ember legfontosabb munkái;
- gyermekjátékok;
- a városi életforma sajátosságai és változásai a 19-20. században;

- a diákélet jellemző pillanatai a 19-20. században (abban az esetben ajánlott, ha a tantárgy a 8. évfolyamon kerül megszervezésre).

Fogalmak

jurta, veremház, egysejtű ház, többosztatú ház, falazat, tetőtartó szerkezet, tetőformák, konyhai cserépedény, sparhelt, munkasarok, szentsarok, munkamegosztás;

ünnep, jeles nap, böjt, advent, köszöntő szokások, lucázás, kántálás, betlehemezés, bölcsőske, regölés, aprószentek napi vesszőzés, háromkirályjárás, iskolába toborzó szokások, böjti játékok, kiszehajtás, villőzés, húsvét, zöldágjárás, komatálküldés, májusfaállítás, pünkösdölés, pünkösdikirályné-járás, nyári napforduló, kaláka, pásztorünnep, búcsú, gyereklakodalom, leányélet, legényélet, lakodalom;

szántás, vetés, aratás, szüret, szilaj és félszilaj pásztorkodás, fonás, szövés, fonó, ing, gatya, pendely, szoknya, kötény, ünnepi viselet, böjtös nap, kenyérsütés, téli étrend, nyári étrend, fonó, tollfosztó, kukoricafosztó, vásár, körjáték, utánzó játék, eszközös játék, sport jellegű játék, gyermekfolklór, népi játék, kávéház, kaszinó, „korzózás”, polgár, munkás, értelmiség, keresztelő

Javasolt tevékenységek

- Tanulmányi kirándulás néprajzi tematikájú kiállítás megtekintésével (például Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum).
- A szűkebb és tágabb lakóhely életmódja és a háztípusai történeti változásainak elemzése fényképek, korabeli leírások alapján.
- A természeti körülmények, a rendelkezésre álló építési anyagok és a különböző háztípusok kialakulása közötti összefüggések ábrázolása térképen. Egy-egy tájegységhez kapcsolódó háztípus grafikus ábrázolása.
- Az évszázaddal korábbi idők családon belüli, korosztályok és nemek szerinti munkamegosztás összehasonlítása a mai kor feladataival: heti munkaterv készítése saját, családon belüli feladatokkal, a munkaterv egy-egy kiválasztott elemének előadása.
- Népi játékok élményszerű elsajátítása: sport jellegű, mozgásos játékok, párválasztó játékok megtanulása és eljátszása.
- Audiovizuális és írott néprajzi forrásanyagok feldolgozása grafikai szervezők segítségével.

- A különböző jeles napokhoz, keresztény ünnepi szokásokhoz kapcsolódó témanap, tematikus hét vagy témahét szervezése, tablókészítéssel, kiválasztott ünnephez kapcsolód szokások hagyományhű, dramatikus megjelenítésével.
- A kalendáriumi szokásokhoz kapcsolódó szokásokról, tevékenységről előadás készítése pl. termés- (pl. lucabúza ültetés), férj- (pl. András napi böjtölés), időjárásjóslás (pl. hagymakalendárium).
- Egyéni vagy csoportos munkában népi kalendárium készítése az ünnepekhez, jeles napokhoz, társas munkákhoz kapcsolódó szokások rövid képi és szöveges bemutatásával, felhasználva a digitális technológia lehetőségeit.
- Képzelt élménybeszámoló készítése egy, a szűkebb vagy tágabb lakóhelyhez kapcsolódó hagyományos közösségi, ünnepi alkalomról.
- A fonó, a kukoricafosztó vagy egyéb a társas munka szokásainak dramatikus feldolgozása a kapcsolódó játékok felelevenítésével, meséléssel, közös énekléssel.
- Helyi vőfélyversek gyűjtése, gyermeklakodalmas eljátszása.
- Vásári témanap, tematikus hét vagy témahét keretében portékák elkészítése, vásári kikiáltók megtanulása, a vásári forgatag megjelenítése, az alku eljátszása, vásári élmények megosztása az osztályközösségben.
- Vásári életképek bemutatása plakát vagy képregény készítésével.
- Az emberi élet fordulóihoz kapcsolódó szokások néhány jellegzetességének összehasonlítása a mai korral irodalmi szemelvények alapján.
- A szülőföld vagy egy választott táj jellegzetes népviseletének megismerése eredeti ruhadarabok, fotók vagy múzeumlátogatás segítségével.
- A hétköznapi viselet elemeinek összehasonlítása a gyerekek ruházatával képek alapján. A hasonlóságok és a különbségek megfogalmazása.
- A hagyományos paraszti táplálkozás jellemzőinek és a gyerekek étkezési szokásainak összevetése heti étrend készítésével.
- Gyermekmondókák gyűjtése.
- Digitális archívumok segítségével régi képek gyűjtése, majd életképsorozatok összeállítása a városi életforma jellegzetességeiről a 19-20. század fordulóján pl. kávéház, piac, hivatal, színház.
- A kor városi életformáját bemutató irodalmi szemelvények feldolgozása csoportmunkában.

- Egyéni gyűjtőmunkát követően közös beszélgetés a 19-20. századforduló és a 20. század iskolai életéről, felhasználva az elérhető digitális tartalmakat (abban az esetben ajánlott, ha a tantárgy a 8. évfolyamon kerül megszervezésre).

TÉMAKÖR: ÖRÖKSÉGÜNK, HAGYOMÁNYAINK, NAGYJAINK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önálló néprajzi gyűjtés segítségével, digitális archívumok tanulmányozása nyomán be tudja mutatni a néprajzi tájak jellemzőit;
- helyszínekhez kötött példákat tud mondani hazánk természeti értékeire, épített örökségekre;
- nyitottá válik a hazánkban élő nemzetiségek kultúrája iránt.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- meglátja az összefüggést a szülőföldhöz kötődés kialakulása és a lokális értékek megismerése között;
- életkorának megfelelő önálló alkotás keretében megjeleníti a magyar tudomány és kultúra eredményeit, a hungarikumokat;
- tiszteletben tartja más kultúrák értékeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a nemzeti identitástudat erősítése;
- a magyar népszokások, hagyományok, mint kulturális értékek megismertetése;
- az önálló ismeretszerzés támogatása;
- ismeretek megosztási készségének fejlesztése;
- véleményalkotás gyakorlatának erősítése;
- néprajzi tájak, tájegységek Magyarországon és a Kárpát-medencében;
- Dunántúl, Felföld, Alföld, és a kapcsolódó határon túli területek néprajzi jellemzői;
- Erdély és Moldva hon- és népismereti, néprajzi jellemzői;
- a magyarság kulturális öröksége a határon túli területeken;
- a hazánkban élő nemzetiségek kultúrája, hagyományai;
- természeti kincseink, az épített környezet értékei;
- a magyar tudomány és kultúra eredményei és alkotói a nagyvilágban;

- a hungarikumok.

Fogalmak

néprajzi csoport, nemzetiség, néprajzi táj, határainkon túl élő magyarok, szórvány, nemzeti összetartozás, haza, hazaszeretet, hungarikum, világörökség

Javasolt tevékenységek

- A határon túli magyarlakta területek, illetve a magyar nyelvterület nagy néprajzi tájainak azonosítása térképen. A magyar nyelvterületen élő néprajzi csoportok (pl. palóc, matyó, kun, székely), nemzetiségek (pl. német, szlovák, szerb, horvát) megnevezése.
- Egy-egy határon túli tájegység legfontosabb természeti kincseinek, épített örökségének, népszokásainak feldolgozása plakátkészítéssel csoportmunkában.
- Képek gyűjtése a megismert tájakra jellemző viseletekről, népi építészetről, népművészetről, hagyományokról. Csoportonként tabló készítése egy választott táj kulturális jellemzőinek ábrázolásával.
- Képekből montázs készítése a nagy tájegységek területén lévő, a világörökség részét képező, illetve a magyar szellemi kulturális örökség helyszínekről, nemzeti parkokról, hungarikumokról.
- Gyűjtőmunkát követően egy-egy megismert helyi népszokás, népdal, népmese vagy monda dramatikus bemutatása.
- Világhírű magyar művészek és tudósok bemutatása, lehetőség szerint prezentációk, digitális tartalmak segítségével.
- A lakóhely nevezetes épületeinek, jeles szülötteinek történelmi korszakokhoz kötése, illusztrált történelmi időszalag készítése.
- Digitális vagy papír alapú térkép készítése a természetvédelmi, tájvédelmi területek jelölésével, jellemző növény és állatvilágának rövid felsorolásával.

3. 16. ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK

8. ÉVFOLYAM

Az állampolgári ismeretek tantárgy koncepciójának kialakításában, a nevelési-oktatási szakaszok tervezésekor meghatározó szerepet játszottak azok a társadalmi elvárások, amelyek szerint a mindennapi életben történő eligazodás, az állampolgári léthez szükséges ismeretek, készségek, képességek elsajátítása, összességében a felnőttkori szerepekre való felkészülés már az általános iskola záró szakaszában jelenjen meg. Fontos szerepet kap az a szakmai igény, hogy a demokratikus gondolkodás és a hazaszeretet megalapozása és erősítése már az általános iskolai nevelés időszakában kezdődjön meg.

Az állampolgári ismeretek tantárgy tanulása révén a tanuló támpontokat kap a mindennapi életben történő tájékozódásához. Az alapvető ismeretek elsajátításán túl lehetőség nyílik a készség- és képességfejlesztésre, olyan tevékenységek kipróbálására és gyakorlására, amelyek segítik felkészülését a felnőtt szerepekre, megalapozzák a tájékozott, nyitott és érdeklődő személyiség és felelős polgári mentalitás kialakulását. A tantárgy fontos terepe a közösségért történő felelősségvállalás kialakításának, hazaszeretet, a nemzeti öntudat kialakításának és megerősítésének, a haza iránti kötelezettségek megismerésének.

Az új tantárgy először a 7–8. évfolyam nevelési-oktatási szakaszában jelenik meg, miközben – közös tanulásterületen osztozva – több szállal kötődik a történelem, valamint az erkölcs és etika tantárgyakhoz. A közös tanulásterülethez tartozó ismeretek köre, a jelenségek és folyamatok értelmezése, az ok – okozati összefüggések érvényesítése, a mérlegelő gondolkodás megalapozása, a társas együttműködés, az egyén és közösség viszonyának kérdései, a közösségi értékek és a felelősségvállalás kiemelése, a társadalmi együttélés követelményeinek és dilemmáinak megbeszélése a történelem, az állampolgári ismeretek, az erkölcs és etika tantárgyak tanulásának folyamatos összehangolását és együttműködését feltételezi. Épít a hon – és népismeret tantárgy ismeretanyagára, nevelési céljaira is. A tantárgy a földrajz tanulásához is kötődik, hiszen a lokális és a regionális szemlélet kialakítása, a társadalmi alrendszerek funkcióinak és az intézmények szerepének vizsgálata mindkét diszciplína fejlesztési feladatai között szerepel. Az állampolgári ismeretek tantárgynak is célja a pénzügyi tudatosság megalapozása és a fenntarthatóság kritériumainak megismertetése, ezért – mind az általános iskolai, mind a középiskolai képzés záró szakaszában – épít a földrajz keretében tanult gazdasági és pénzügyi ismeretekre.

Az állampolgári ismeretek tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A tanuló az információk gyűjtése, rendszerezése és feldolgozása közben megkülönbözteti a lényegest a lényegtelentől, és arra törekszik, hogy hiteles szövegeket használjon fel beszámolói elkészítéséhez. Önállóan vagy megadott szempontok alapján képes megkülönböztetni egymástól a megalapozott, tudományos hátterű és a hamis következtetéseket tartalmazó leírásokat, gondolatsorokat. Az érveléstechnikák alkalmazásával, mások véleményének megismerésével tovább fejlődik vitakultúrája.

A kommunikációs kompetenciák: A tanuló véleménynyilvánításához, érveléséhez, a vitahelyzetekben való megszólalásaihoz a kommunikációs helyzetnek megfelelő nyelvhasználat és viselkedés társul. A véleménynyilvánítás és a vitakultúra fejlesztése az autonóm magatartás kialakulását és a másik ember iránti tiszteletet, a más vélemények mérlegelését egyaránt segíti.

A digitális kompetenciák: A tanuló információk gyűjtéséhez és rendszerezéséhez használja a könyvtári dokumentumokat és az internetet, a beszámolók egy részéhez digitális tartalmakat készít. Az önálló és a társas tanulás folyamatában tanári segítséggel körültekintően választja ki az ismeretforrásokat, ha szükséges, tanácsot kér vagy tanácsot ad a médiahasználatról.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A tanuló információkat, tényeket, adatokat gyűjt, válogat, önállóan vagy társaival együttműködve rendszerez. Társadalmi jelenségeket hasonlít össze, összefüggéseket állapít meg, következtetéseket, magyarázatokat fogalmaz meg. A társadalommal, a honvédelemmel és az állampolgári feladatokkal kapcsolatban képes a problémák azonosítására, releváns kérdéseket alkot, javaslatokat tesz, társaival tervezeteket készít. Nyitott annak átgondolására, hogy a tudományos-technológiai fejlődés, a környezetvédelemmel kapcsolatos problémák és a fenntarthatóság kérdésköre miképpen hat életútjára, családjára és hazájára.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A pedagógus vagy a társak orientáló észrevételeit, javaslatait és tanácsait figyelembe véve a tanuló képes korrigálni álláspontját, véleményét, valamint módosíthatja, átértékelheti, felülbírálhatja döntéseit. A társas tanulás közösségi élménye növeli önbizalmát, önbecsülését, egyúttal segíti reális énképének alakulását, és erősíti a közösségért történő felelősségvállalást.

A kooperatív tanulás révén az együttes tevékenység saját élménnyé válik. A tanuló társaival közös véleményt alakít ki, javaslatokat fogalmaz meg és terveket készít. A tanulás folyamán sok esetben társaival együttműködve dolgoz fel szövegeket, készít beszámolókat, gyűjt információkat, továbbá bekapcsolódik egy téma vagy probléma közös megbeszélésébe, ennek során érveket-ellenérveket fogalmaz meg.

A tanulási tevékenységek jellege, a társas tanulás lehetőségei olyan szituációkat és légkört teremtenek, amelyek biztosítják a tanuló szorongásmentes önkifejezését, ezek révén támogatják véleményének, gondolatainak, érveinek szabad kifejtését, ugyanakkor tudatosítják, hogy saját szempontjai csak mások hasonló megnyilvánulásainak tiszteletben tartásával, érveinek megértésével, egyeztetésével érvényesülhetnek.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanuló lakóhelye történetét és a település kulturális, néprajzi értékeit megismerve arra törekszik, hogy gazdagítsa a helyi társadalom életét. Önállóan és társaival együttműködve újságcikket ír, weboldalt szerkeszt. Problémaérzékenység, egyúttal együttműködő, segítő szemlélet jellemzi a projektekben való tevékenységét.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A mindennapi élethez kapcsolódó készségfejlesztés, a hivatali ügyintézés intézményeinek és alapvető eljárásainak megismerése, a munkavállaláshoz szükséges ismeretek és készségek megszerzése, fejlesztése elősegíti a tanulónak a felnőtt szerepekre való felkészülését. A tanuló javaslatokat fogalmaz meg, terveztet készít; mindez hozzájárul az innováció iránti nyitottság és igény, valamint a felelősségteljes munkamorál megalapozásához.

Az állampolgári ismeretek tantárgy tanulásával a tanuló azokat az érvényes ismereteket sajátíthatja el és azon készségeket szerezheti meg, amelyeket a mindennapi életben hasznosíthat, amelyek révén felkészülhet felnőtt szerepeire, tudatos és felelős állampolgárrá és egyben elkötelezett hazafivá válhat.

A témakörök struktúrájának kialakításakor két alapvető szempont érvényesült. A témák bővülő egymásra épülése koherens rendszert alkot: a család, mint a társadalom legalapvetőbb intézménye, a tanuló településének megismerése, a lakóhely kulturális értékeinek kiemelése, az intézmények, szervezetek működésének, majd a nagyobb rendszerek funkciójának vizsgálata, a nemzeti közösséghez tartozás feltételeinek számbavétele, a nemzeti identitás alkotóelemeinek megbeszélése, a haza iránti kötelezettségek megismerése, a nemzeti/etnikai kisebbségi jogok azonosítása. Ezen témakörök egymásra épülésével a tanuló rendszerszemlélete is alakul: differenciált tudást szerezhet meg szűkebb és tágabb környezetéről, hazájáról és a társadalomról, amelyben él.

A tanuló elsajátítja a mindennapi életben alkalmazandó készségeket, tájékozódik a munka világában, megismeri a tudatos fogyasztóvá válás meghatározó és a fenntarthatóság alapvető szempontjait: támogatást kap a felnőtt élet szerepeire történő felkészüléséhez.

Az állampolgári ismeretek tantárgy épít a tanulók együttműködésére, az egyéni teljesítményre és érdeklődésre, valamint a tanulók csoportos tevékenységére. A pedagógus a nevelő – oktató munka során a tanulói tevékenységeket megszervező, irányító, illetve koordináló feladatai is megjelennek, a tanulási folyamatban a segítő-támogató szemléletmód jellemzi a tevékenységét. A tanuló teljesítményének értékelésében az önértékelés, a csoportos megbeszélés, a társak kölcsönös javaslatai is szerepet kaphatnak. A társas tanulás alkalmai révén a tanuló megtapasztalhatja a nézetek, vélemények sokféleségét, kifejezheti saját gondolatait, amelyekbe beépítheti mások értékes megnyilvánulásait, ezek révén fejlődhet önismerete és önértékelése is.

A *Családtörténeti kutatás*, a *Településkutatás* és a *Szakmák, foglalkozások, mesterség és hivatás* projektet az iskolai tematikus hetek, témahetek, projektnapok keretében valósíthatják meg a tanulócsoportok.

A tantárgy tanulási eredményeinek követésére alapvetően a tanulást támogató értékelés ajánlott, s ebben a tanulót segítő, fejlesztő visszajelzések, amelyek között a pedagógus és a társak értékelése ugyanúgy szerepet játszik, mint a csoportos megbeszélés és önértékelés. Az értékelési folyamatban kiemelt szempont a tanuló bekapcsolódása a kooperatív tevékenységekbe, továbbá lényeges az önállóan vagy társaival közösen végzett digitális eszközhasználaton alapuló feladatok megoldása. Összegző-minősítő értékelés (ötfokozatú skálán értelmezett érdemjeggyel) javasolt a tanuló mindennapi életben való tájékozódásához kapcsolódó témakörök esetében *(Mindennapi ügyintézés; Felkészülés a felnőtt szerepekre; Köznevelés; Az egészségügyi rendszer és a szociális ellátás)* és *A magyar állam intézményei; Az állam szerepe a gazdaságban* témakörnél.

A 8. évfolyamon az állampolgári ismeretek tantárgy alapóraszáma: 34 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Család; a családi szocializáció jellemzői, a hagyományos családmodell	4
A család gazdálkodása és pénzügyei	3
Településünk, lakóhelyünk megismerése	6
Nemzet, nemzetiség; a haza iránti kötelezettségeink	6
A magyar állam alapvető intézményei, az állam szerepe a gazdaságban	5
Mindennapi ügyintézés; felkészülés a felnőttkori szerepekre, feladatokra	4
A fogyasztóvédelem alapjai	3

A nagy ellátórendszerek: köznevelés, egészségügy és szociális ellátás	3
Összes óraszám:	**34**

TÉMAKÖR: CSALÁD; A CSALÁDI SZOCIALIZÁCIÓ JELLEMZŐI; A HAGYOMÁNYOS CSALÁDMODELL

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- felismeri a családi szocializációnak az ember életútját befolyásoló jelentőségét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- értelmezi a családi kohézió alapelemeit, jellemzőit: együttműködés, szeretetközösség, kölcsönösség, tisztelet;
- értelmezi a család mint a társadalom alapvető intézményének szerepét és jellemzőit;
- felismeri a véleménynyilvánítás, érvelés, a párbeszéd és a vita társadalmi hasznosságát.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- az önismeret, önértékelés és a reális énkép alakítása;
- a kommunikációs készség fejlesztése;
- a véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése;
- az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése;
- a generációk közötti kapcsolat, a nemzedékek közötti párbeszéd erősítése;
- az egymást követő generációk életútjának megismerése révén a történetiség saját élményű megtapasztalása;
- a hagyományos családmodell közösségi és társadalmi fontosságának tudatosítása, a családi szerepek megismerése;
- ismeretszerzés, forrásfeldolgozás a családi szocializáció folyamatáról és jellemzőiről;
- családtörténeti kutatás projekt a tanuló választása és egyéni tervezés alapján;
- a család fogalma és társadalmi szerepe; a család: szeretetközösség, együttműködés; kölcsönösség, tisztelet; A családi szerepek; a családi szocializáció jellemzői.

Fogalmak

család, házasság, családi szerepek, gyermekvállalás

Javasolt tevékenységek

- Különböző szövegtípusok feldolgozása (naplók, ismeretterjesztő szövegek, memoárok) tartalmi elemeinek megértése, értelmezése és bemutatása a család fogalma és társadalmi szerepe témakörben.
- Szempontok és minta segítségével családtörténeti interjúterv összeállítása.
- Káté összeállítása, plakát készítése a családi szerepekről.
- Kérdések megfogalmazása, kérdéssor összeállítása minta alapján: családtörténeti interjúterv készítése.
- Családtörténeti fotómontázs, digitális tartalmak összeállítása.
- Valós vagy elképzelt családtörténeti interjú készítése.

TÉMAKÖR: A CSALÁD GAZDÁLKODÁSA ÉS PÉNZÜGYEI

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a családi háztartás összetevőit, értelmezi a család gazdálkodását meghatározó és befolyásoló tényezőket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri a családi háztartás gazdasági-pénzügyi fenntarthatóságának és a környezettudatos életvitel kialakításának társadalmi jelentőségét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- az önismeret, önértékelés és a reális énkép alakítása;
- a kommunikációs készség fejlesztése;
- a csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása;
- a több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése;
- az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése;
- a digitális kompetencia fejlesztése;
- a szövegértés, szövegalkotás fejlesztése;
- a véleményalkotás és a véleménynyilvánítás támogatása;
- a háztartás fogalmának értelmezése;
- a család bevételeinek és kiadásainak csoportosítása;
- információk gyűjtése és értelmezése a család megtakarítási lehetőségeiről;

- a tudatos vásárlás családi és társadalmi hatásainak megismertetése, az ok – okozati összefüggések feltárása;
- a családok takarékossági lehetőségei, a környezettudatos életvitel;
- a családokra jellemző fogyasztási szokások;
- családi költségvetés alapvető elemeinek megismerése, értelmezése, a következtetések megfogalmazása;
- családi háztartás; bevételek, kiadások; a család fogyasztási szokásai.

Fogalmak

családi háztartás, a család bevételei: jövedelmek, társadalmi juttatások, a tulajdonból származó jövedelmek, örökség, nyeremény, a család kiadásai: létszükségleti kiadások, jóléti (például kulturális, szabadidős és rekreációs) kiadások, rendkívüli kiadások, fogyasztás, pénzügyi tudatosság, gazdasági-pénzügyi fenntarthatóság, környezettudatosság;

Javasolt tevékenységek

- Családi háztartás, a család pénzügyeivel kapcsolatos dokumentumok elemzése.
- Egy elképzelt családi bevételeinek és kiadásainak megtervezése.
- Szakértői mozaik vagy más, kooperatív csoportmunkában használható értékelő, ellenőrző tevékenység segítségével egy fiktív családi költségvetés vizsgálata.
- Infokommunikációs eszközök segítségével információk gyűjtése és értelmezése a család megtakarítási lehetőségeiről.
- Érvek összegyűjtése a tudatos vásárlás családi és társadalmi hatásairól.
- Plakát vagy digitális eszközökkel elkészített produktum a bevételekről és a kiadásokról, a megtakarítási lehetőségekről.
- A környezettudatos életmód alakításának lehetőségeit, tényezőit feltáró képzelt vagy valós riport készítése.

TÉMAKÖR: TELEPÜLÉSÜNK, LAKÓHELYÜNK MEGISMERÉSE

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri településének, lakóhelyének kulturális, néprajzi értékeit, a település történetének alapvető eseményeit és fordulópontjait;

- ismeri a saját településének, lakóhelyének alapvető jellemzőit, értelmezi a településen működő intézmények és szervezetek szerepét és működését.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- társaival együttműködve a lakóhelyével kapcsolatos javaslatokat fogalmaz meg, tervet készít a település fejlesztésének lehetőségeiről;
- felismeri a véleménynyilvánítás, érvelés, a párbeszéd és a vita társadalmi hasznosságát;
- arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse;
- önállóan vagy társaival együttműködve javaslatokat fogalmaz meg, tervet, tervezetet készít.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása;
- a több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése;
- a kommunikációs készség fejlesztése;
- a véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése;
- a generációk közötti kapcsolat, a nemzedékek közötti párbeszéd erősítése;
- az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése;
- az együttműködési és a szervezőkészség fejlesztése;
- szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése;
- digitális kompetencia fejlesztése;
- a település, lakóhely környezeti sajátosságainak, történelmének megismerése;
- a településen jelenlévő egyházi, vagy kulturális szervezet, sportegyesület megismerése;
- a település, lakóhely jellemzőinek megismerése;
- a település történelmi, kulturális, néprajzi értékeinek megismerése;
- a település, lakóhely közintézményei;
- a település fejlesztésének lehetőségei;
- a település, lakóhely alapvető jellemzői; a település történetének sajátosságai; a lakóhely kulturális értékei; A településen működő intézmények és szervezetek.

Fogalmak

intézmény, önkormányzat, polgármester, polgármesteri hivatal, jegyző, egyház, vallási közösség, szervezet, karitatív szervezet, civil szervezet, alapítvány, településfejlesztés, társadalmi felelősség, fenntarthatóság;

Javasolt tevékenységek

- Beszélgetőkör a település történelmi, kulturális, néprajzi értékeiről.
- Településtörténeti kvíz összeállítása.
- Ötletbörze: a település fejlesztése, a település környezetének javítása.
- Plakát vagy digitális tartalom készítése a település közintézményeiről, működésükről.
- Önálló vagy társas együttműködés eredményeként tematikus fotógaléria összeállítása a lakóhelyről, például Lakóhelyem múltja, archív fotók felhasználásával (Lakóhelyünk múltja…); Lakóhelyem, ahogy én látom (Lakóhelyünk, ahogy mi látjuk…).
- Kreatív írás: Az önálló vagy a társas tevékenység révén különböző publicisztikai műfajú szövegek alkotása a település kulturális értékeiről és/vagy mindennapi életéről, eseményeiről az iskola honlapja vagy a helyi újság, weboldal számára.
- Helytörténeti tabló készítése.
- Tematikus fotógaléria összeállítása a lakóhelyről: múltja, környezeti-természeti és kulturális értékei, jellegzetes épületei.

TÉMAKÖR: NEMZET, NEMZETISÉG; A HAZA IRÁNTI KÖTELEZETTSÉGEK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megfogalmazza a nemzeti identitás jelentőségét az egyén és a közösség szempontjából is.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- társaival megvitatja a nemzetek, nemzetállamok helyét és szerepét a globális világban;
- értelmezi és társaival megbeszéli a honvédelem jelentőségét a globalizáció korában;
- felismeri a véleménynyilvánítás, érvelés, a párbeszéd és a vita társadalmi hasznosságát;
- arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse;
- beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- az önismeret fejlesztése;
- az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése;
- a több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése;

- a kommunikációs készség fejlesztése;
- a véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése;
- digitális kompetencia fejlesztése;
- szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése;
- nemzeti identitás, hazaszeretet kialakítása, megerősítése;
- a magyar kulturális örökség és hagyományok megismerése
- a közösség iránti kötelességtudat és felelősségérzet kialakítása, a patriotizmus és lokálpatriotizmus értelmezése;
- a honvédelem szerepének, lehetőségeinek, feladatainak megismerése;
- más kultúrák iránti érdeklődés kialakítása;
- a nemzetállamok helye, szerepe és fontossága a globális világban;
- Magyarország és az Európai Unió kapcsolatrendszerének megismerése, elemzése;
- népek, nemzetiségek megismerése Magyarországon és a Kárpát-medencében;
- nemzetfogalom, nemzeti identitás, nemzetállam; Lokálpatriotizmus, hazafiság, európaiság; Nemzetiségek, nemzetiségi jogok.

Fogalmak

nemzet, nemzeti identitás, honvédelem, nemzeti kisebbség, nemzetiség, nemzetiségi jogok, Európai Unió, jogok és kötelezettségek, hazaszeretet, globalizáció, nemzetpolitika

Javasolt tevékenységek

- Fogalommagyarázat készítése.
- Forráselemzés: a nemzeti öntudat és a hazaszeretet megjelenése a művészeti alkotásokban.
- Digitális tartalmakkal támogatott előadás készítése a magyarországi nemzetiségek vagy egy nemzetiség hagyományairól, kultúrájáról.
- Vita a jogok és kötelességek egyensúlyáról.
- Gyűjtőmunka a honvédelem feladatairól, az ezzel kapcsolatos állampolgári kötelezettségekről.
- Lehetőség szerint a Honvédség állományából előadó meghívása az ország védelmével kapcsolatos feladatok témakörében.
- Esszéírás a nemzeti identitás megerősítésének fontosságáról.
- Tabló készítése az Európai Unió legfontosabb intézményeiről.

- Előadás a nemzeti önrendelkezés szerepéről a globális környezetben, ennek megvitatása.
- Grafikus szervező készítése Magyarország legfontosabb kétoldalú és többoldalú kötelezettségeiről, kapcsolatrendszeréről.

TÉMAKÖR: A MAGYAR ÁLLAM ALAPVETŐ INTÉZMÉNYEI; AZ ÁLLAM SZEREPE A GAZDASÁGBAN

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a magyar állam alapvető intézményeinek feladatkörét és működését;
- értelmezi a törvényalkotás folyamatát;
- azonosítja az igazságszolgáltatás intézményeit és működésük jellemzőit;
- értelmezi az állam gazdasági szerepvállalásának területeit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri a jogok és kötelességek közötti egyensúly kialakításának és fenntartásának fontosságát;
- beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket;
- felismeri a közteherviselés társadalmi és erkölcsi jelentőségét, kiemeli az adómorál javításának fontosságát.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a kommunikációs készség fejlesztése;
- digitális kompetencia fejlesztése;
- szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése;
- a csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása;
- a több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése;
- az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése;
- a magyar állam alapvető intézményeinek megismerése, rendszerezése;
- a magyar állampolgárság feltételei;
- a törvényalkotás menete;
- az igazságszolgáltatás intézményeinek és funkcióinak megismerése;

- az igazságszolgáltatás szereplői és feladatkörük;
- az állam feladatainak megismerése, gazdasági szerepének azonosítása;
- az állam bevételeinek csoportosítása;
- a háztartások és az állam kapcsolatrendszere;
- a közteherviselés, az adózás társadalmi jelentősége;
- a magyar állam alapvető intézményei: köztársasági elnök, Országgyűlés, Kormány, Alkotmánybíróság; Az igazságszolgáltatás funkciója és jellemzői; A bíróságok és az ügyészségek; Az ügyvéd tevékenysége és szerepe; Az állam szerepe a gazdaságban.

Fogalmak

állam, államforma, állampolgárság, alkotmány, Magyarország Alaptörvénye, köztársasági elnök, Országgyűlés, törvény, Kormány, Alkotmánybíróság, jogképesség, korlátozott jogképesség, intézmény, polgári per, büntetőper, bíróság, ügyészség, ügyvéd, közteherviselés, adó, adófajták, adómorál, pénzügyi tudatosság, rendvédelem, katasztrófavédelem;

Javasolt tevékenységek

- Magyarország államformáiról időszalagos bemutató készítése.
- A törvényalkotás folyamatának bemutatása tanulói kiselőadás segítségével.
- Folyamatábra vagy egyéb grafikai szervező készítése és értelmezése a törvényalkotás folyamatáról.
- Igazságszolgáltatás részei: plakát vagy digitális tartalom készítése.
- Vita: a közteherviselés szerepéről, az adóelkerülés morális és gazdasági következményeiről.
- Szakértői mozaik: A magyar állam alapvető intézményei; Az állam szerepe a gazdaságban.
- Strukturált szövegalkotási feladat – az állami intézmények rendszerének vázlatos bemutatása.
- Egy kiválasztott intézmény egy napjáról, az ott elvégzett feladatokról elképzelt hivatalnok élménybeszámolójának készítése.
- Plakát vagy digitális bemutató készítése az állampolgári jogokról és kötelezettségekről.

TÉMAKÖR: MINDENNAPI ÜGYINTÉZÉS, FELKÉSZÜLÉS A FELNŐTTKORI SZEREPEKRE

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- azonosítja a mindennapi ügyintézés alapintézményeit, az alapvető ellátó rendszerek funkcióját és működési sajátosságait;
- megismeri és értelmezi a diákmunka alapvető jogi feltételeit, kereteit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- társaival együttműködve információkat gyűjt és értelmez a foglalkoztatás, a szakma-szerkezet változásairól;
- arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse;
- beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása;
- a több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése;
- a kommunikációs készség fejlesztése;
- az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése;
- a generációk közötti kapcsolat, a nemzedékek közötti párbeszéd erősítése;
- digitális kompetencia fejlesztése;
- szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése;
- a mindennapi ügyintézés alapvető feladatai, a legfontosabb ügytípusok;
- az elektronikus ügyintézés;
- a diákmunka jogi feltételeinek, speciális jellemzőinek megismerése;
- foglalkozások, szakmák, hivatások szempontok csoportosítása, összehasonlítása;
- a munkaerőpiac alapvető feltételrendszerének megismerése;
- az életpálya-tervezés kérdései;
- a mindennapi ügyintézés területei; Az állampolgár hivatali ügyintézése; Foglalkozások, szakmák, a szakmaszerkezet változásai.

Fogalmak

ügyfélkapu, kormányablak, kormányhivatal, járási hivatal, polgármesteri hivatal, települési, fővárosi és kerületi önkormányzat, körjegyzőség, diákmunka, munkaszerződés, pályaorientáció, életpálya-tervezés

Javasolt tevékenységek

- Tabló készítése a családokat érintő legfontosabb hivatali ügytípusokról.
- Helyzetgyakorlat vagy szituációs játék a mindennapi ügyintézés egy-egy eljárásáról.
- Vita: a diákmunka szerepe és lehetőségei.
- Grafikai szervező segítségével a szakmák, foglalkozások, hivatások csoportosítása.
- Kiselőadás, prezentáció készítése a digitalizáció és robotika szerepéről a munkaerőpiac változásaiban.
- Plakát készítése a pályaorientációt meghatározó tényezőkről.
- A szakmák, foglalkozások, mesterség és hivatás projekthez kapcsolódva beszámoló készítése egy szakmáról, szakmacsoportról.
- Disputa: Az automatizáció, a digitalizáció és a robotizáció gazdasági és társadalmi következményei.

TÉMAKÖR: A FOGYASZTÓVÉDELEM ALAPJAI

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- fogyasztási szokásaiban érvényesíti a tudatosság szempontjait is.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a kommunikációs készség fejlesztése;
- a több nézőpontú, értelmező gondolkodás fejlesztése;
- a rendszerezési képesség fejlesztése, a rendszerszemlélet alakítása;
- digitális kompetencia fejlesztése;
- szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése;
- a döntési képesség fejlesztése;
- az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése;
- a fogyasztóvédelem fogalmának értelmezése;
- a fogyasztóvédelem tipikus területei;

- a fogyasztói jogok és azok érvényesítésének lehetőségei;
- a fogyasztói társadalom kialakulása, sajátosságai: lehetőségek és veszélyek;
- a tudatos fogyasztói magatartás és a fenntarthatóság, környezetvédelem kapcsolata;
- szerkezeti és folyamatábra értelmezése a fogyasztói jogokról és a fogyasztói érdekek érvényesítéséről;
- a körültekintő vásárlást megalapozó tájékozódás fontosságának tudatosítása;
- fogyasztóvédelem; fogyasztói jogok; tudatos fogyasztó.

Fogalmak

fogyasztóvédelem, fogyasztói jogok, fogyasztói társadalom, a fogyasztói érdekek védelme, tudatos fogyasztó, fenntarthatóság, ökológiai lábnyom

Javasolt tevékenységek

- Fogyasztóvédelemi tájékoztató plakát készítése.
- Elképzelt vagy valós fogyasztóvédelmi esetek gyűjtése a sajtóból vagy a világháló segítségével.
- Animáció vagy prezentáció készítése a tudatos fogyasztói magatartás ismérveiről.
- Vita: a tudatos fogyasztói magatartás és a fenntarthatóság kapcsolatáról.
- Folyamatábra készítése a fogyasztói társadalom kialakulásának hatásairól a természeti környezetre.

TÉMAKÖR: A NAGY ELLÁTÓRENDSZEREK: KÖZNEVELÉS, EGÉSZSÉGÜGY ÉS A SZOCIÁLIS ELLÁTÁS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- értelmezi az alapvető ellátórendszerek funkcióját.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása;
- a kommunikációs készség fejlesztése;

- az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése;
- szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése;
- digitális kompetencia fejlesztése;
- az empátia erősítése;
- az oktatási rendszer legfontosabb elemei, szereplői; felépítése, feladatai;
- az egészségügyi ellátás színterei, feladatai, szereplői;
- a szociális ellátórendszer feladatai, szerepe a társadalomban;
- a közfeladatot ellátó személyek (pl. pedagógusok, orvosok, mentők) feladatai, kiemelt társadalmi hasznosságuk megértése;
- a nagy ellátórendszerek társadalmi, gazdasági hatásainak megismerése;
- a köznevelési, az egészségügyi és a szociális intézmények jellemzői.

Fogalmak

köznevelés, felsőoktatás, szakképzés, egészségügyi rendszer, társadalombiztosítás, szociális ellátás, családtámogatás, kórház, rendelőintézet, szakorvos, háziorvos;

Javasolt tevékenységek

- Tájékoztató plakát készítése egy elképzelt település orvosi ellátásáról.
- Továbbtanulási tanácsadó kiadvány szerkesztése 8. évfolyamos tanulók részére az egyes iskolatípusokról.
- Szakértői mozaik: oktatási rendszer, egészségügyi rendszer, szociális ellátás.
- Vita: a szociális ellátás szerepéről és a társadalmi szolidaritás fontosságáról.
- Szempontok segítségével beszámoló készítése egy-egy ellátórendszer jellemzőiről: köznevelés, egészségügyi rendszer, szociális ellátás.
- Információ gyűjtése és digitális térkép készítése a település/járás vagy kerület/megye egészségügyi ellátást biztosító intézményeiről.
- Grafikai szervező készítése az általános iskola feladatairól, szerepéről a diákok szemszögéből.
- Prezentáció készítése a valamelyik ellátórendszer működéséről.

3.17. VIZUÁLIS KULTÚRA

3.17.1. 1-2. ÉVFOLYAM

Az általános iskola alsó tagozatán a fejlesztéscentrikus vizuális kultúra tanulása alapvetően két célt szolgál: a kezdeti motiváltság és az örömteli alkotás fenntartását, valamint a vizuális műveltség megalapozását.

A kisiskolások az iskolai tanulmányaik megkezdésekor általában már – életkoruknak megfelelő szinten – használják a vizuális kifejezés bizonyos eszközeit. Az első iskolai években mégsem ezek tudatosítása a tanító kiemelt feladata, hanem a változatos és a tanulók érdeklődését felkeltő játékos feladatokkal, új technikákkal, kifejezési módokkal a kifejezőképesség fejlesztése, a vizuális kommunikáció alapját képező ismeretek szinte észrevétlen átadása a játékos gyakorlati feladatokon keresztül, a gyerekek életkori sajátosságaiból fakadó önkifejezési kedv és a kifejezés, alkotás felszabadultságának további ösztönzése. Ebben az életkorban kezdődik a valós terek tudatos használata. Az épített környezeti nevelés során a gyerekek által ismert környezet (például iskola, otthon) felfedezésén és különböző építő-alkotó játékokon keresztül fejlődik környezetük megfelelő alakításának képessége. Fontos, hogy a gyerekek megőrizzék a kezdeti motiváltságot, hogy örömteli legyen számukra az alkotás, hogy „játszva tanuljanak”.

A vizuális kultúra tanítása természetes módon kínálja az együttműködést más művészetekkel és más tantárgyakkal (pl. anyanyelv, természetismeret), a vizuális nevelés komplex, tantárgyakon átívelő jellegét hangsúlyozva. Fontos eszköz, hogy lehetőséget adjunk a különböző művészeti ágak sajátos kifejező nyelvének megismerésére, a vizuálisan érzékelhetőn túl más érzékszervi tapasztalatok kiaknázására is.

A vizuális fejlesztés hatékony módja, hogy a tananyagot problémakörökbe, életszerű szituációkba ágyazva tárjuk a gyerekek elé. Fontos továbbá, hogy használjuk ki a tantárgy adta alkotó lehetőségeket és – különösen az alsó tagozaton – a befogadó feladatokat is a kreatív alkotás kereteiben oldjuk meg. Az alkotva befogadás elvének megvalósítása mellett ismertessünk meg a gyerekekkel minél több művészeti alkotást; alkotó óráinkon szemléltessük a témát és a technikát a művészet kezdeteitől napjaikig létrejött, valós esztétikai értéket képviselő műalkotásokkal, beszélgetéseket is kezdeményezve ezekről.

Az első két évfolyamon a gyerekek életkori sajátosságaihoz alkalmazkodva a vizuális kultúra részterületei közül a belső képek kialakulását segítő „Kifejezés, képzőművészet” és a „Tárgy- és környezetkultúra” elsősorban a tárgykészítés és téralkotás tevékenységével kerüljön túlsúlyba.

Az életünket jelentősen befolyásoló jelenség a média, amely a vizuális kultúra megkerülhetetlen része. A vizuális nevelés keretein belül zajló médianevelést célszerű már a bevezető szakaszban elkezdeni, reagálva a gyerekek médiahasználati szokásaira, erősítve a médiatudatosságot.

Az első két osztályban a médianevelés kiemelt célja a saját médiaélmények feldolgozásán keresztül a reflektív médiahasználat fejlesztése, annak tudatosítása, hogy az élményfeldolgozás során a médiaélmények átalakíthatóak. Az élményfeldolgozás hozzájárul a médiatartalmak közötti tudatosabb választás igényének megalapozásához, illetve megerősítéséhez is. A médiaszövegek kifejezőeszközeivel való ismerkedés nemcsak a médiaszövegek olvasási készségét mélyíti el, hanem megalapozza azt a felismerést is, hogy a médiaszövegek mesterségesen előállított termékek, konvenciókra alapozó nyelvi konstrukciók, melyek üzeneteket közvetítenek. Ezen keresztül a valóság és fikció közötti különbségtétel képessége is fejlődik. Az ismeretanyag átadását érdemes a gyerekek által ismert és kedvelt médiatartalmakra építeni, ez az élményszerű feldolgozási mód a játszva tanulás lehetőségét teremti meg. A gyerekek a megismert kifejezőeszközöket önálló kreatív alkotások (rajzok, fotók, hangzó anyagok) elkészítése közben alkalmazni kezdik, ezáltal tapasztalati úton mélyül a kifejezőeszközökről elsajátított ismeret. Többek között e momentum az, amely ebben az iskolaszakaszban a média és mozgóképkultúra fejlesztési feladatait szorosan összeköti a vizuális kultúra tantárggyal. Az olvasástanulás időszakában különösen fontos az audiovizuális kultúra és a könyvkultúra kapcsolatának bemutatása. A szövegolvasás és a médiaszövegolvasás tanulása összekapcsolható, kölcsönösen erősíthetik egymást. Az olvasási készség fejlesztését és az olvasási kedv növelését célozzák azok a kreatív gyakorlatok, amelyek során az életkorhoz igazodó mesék, történetek és rajzfilmes adaptációik összehasonlítására, feldolgozására kerül sor. A személyes kommunikáció és a közvetett kommunikáció közötti különbségek megismerése segíti a médiakörnyezetben való tájékozódást, a tapasztalati valóság és a média által közvetített valóság közötti különbségek felismerését. Mivel a gyerekek ebben az életkorban a valós tereken kívül a virtuális tereket is használni kezdik, szükség van a virtuális terekhez kapcsolódó élmények feldolgozására is. Az első két évben elsősorban a videojátékok használatával kapcsolatosan nyílik lehetőség az élményfeldolgozásra. A fejlesztési célok tehát mind a vizuális kultúra, mind a mozgóképkultúra és médiaismeret fejlesztési feladatai esetében tevékenységközpontú, kreatív, élményekkel telített helyzetekben játékos, alkotó, önálló vagy csoportos feladatmegoldással érhetőek el.

A kerettanterv 10% órakeretet biztosít a helyi tantervben szabad felhasználásra. A Vizuális kultúra tantárgy helyi tantervében a plusz 7 órát a Kifejezés, képzőművészet témakör számára javaslom felhasználni a keresztény és nemzeti ünnepekhez, hagyományőrző rendezvényekhez kapcsolódóélmények mélyebb átéléséhez, értelmezéséhez, valamint a gyermekek életkori sajátosságaiból fakadó önkifejező alkotások készítéséhez.

1.ÉVFOLYAM 2024/2025. tanévtől normál osztály

Óraszám: normál osztály: 68 óra /év, 2 óra/ hét

Témakör sorszáma	**Témakör**	**Óraterv**
1.	Kifejezés, képzőművészet Átélt élmények és események	40
2.	Vizuális kommunikáció Vizuális jelek a környezetünkben	5
3.	A média társadalmi szerepe, használata Médiahasználati szokások médiumok, médiaélmény-feldolgozás	3
4.	A média kifejezőeszközei Kép, hang, cselekmény	3
5.	Tárgy- és környezetkultúra Környezetünk valós terei és mesés helyek	17

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Kifejezés, képzőművészet Átélt élmények és események**	**Órakeret 40 óra**
Előzetes tudás	Életkornak megfelelő pszicho motoros fejlettség. Iskolaérettség	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az érzékelés finomítása. Különböző észlelési tapasztalatok, modalitások (látás, hallás, tapintás, szaglás, ízlelés) áttétele, „fordítása”. Saját élmények feldolgozása, vizuális megjelenítése és a kifejezőképesség fejlesztése a mondanivaló kifejezésének érdekében történő eszköz megválasztásával. Közvetlen élmény képi és téri megjelenítése. Színtapasztalatok gazdagítása, színismeretek bővítése. Színérzék fejlesztése. Színdifferenciáló képesség fejlesztése. Természeti látványok hangulatának visszaadása. Téralkotó és -ábrázoló képesség fejlesztése játéktárgyakkal, térbeli manipulációval.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
A közvetlen környezetben található tárgyak, jelenségek minőségének (pl. illat, hang, zene, szín, fény, felület, méret, mozgás, helyzet, súly) megtapasztalása különböző játékos feladatok során, a célzott élménygyűjtés és vizuális megjelenítés (pl. festés, rajzolás, kollázs, mintázás, makettezés) érdekében, a vizuális nyelv alapvető elemeinek játékos használatával. Korábban átélt események, élmények (pl. kellemes, kellemetlen, hétköznapi, ünnepi, különleges, szokványos, felkavaró, unalmas) felidézésének segítségével, látott, hallott vagy elképzelt történetek (pl. tündérmesék, közösen kitalált játékok, helyzetek, mesék, mesefolyamok) megjelenítése sík és/vagy térbeli, plasztikai alkotásban (pl. színes, grafikus, vegyes technikájú, mintázott vagy konstruált) az elemi kompozíciós elvek figyelembevételével.	Magyar nyelv és irodalom: Figyelem a beszélgetőtársra. Szöveg üzenetének, érzelmi tartalmának megértése. Dráma és tánc: egyensúly-, ritmus- és térérzékelés. Ének-zene: emberi hang, tárgyak hangja, zörejek megkülönböztetése hangerő, hangszín, ritmus szerint. Környezetismeret: Anyagok tulajdonságai, halmazállapotváltozás. Kísérletek oldatokkal, fénnyel, hővel. Erkölcstan: én magam, szűkebb környezetem. Matematika: változás kiemelése, az időbeliség megértése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Érzékelés, önkifejezés, pont, vonal, folt, forma, tónus, szín, mintázat, felület, sík, tér, grafikai és plasztikai eljárás, kompozíció.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Vizuális kommunikáció** **Vizuális jelek a környezetünkben**	**Órakeret** **5 óra**
Előzetes tudás	Életkornak megfelelő pszicho motoros fejlettség. Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Megfigyelőképesség fejlesztése Ábraolvasási és értelmezési készség fejlesztése. A vizuális nyelv elemeinek, pont, vonal, folt, szín megismerése és tudatos használata, szerepük felismerése a képalkotásban. Az iskolában fellelhető képi jelek ismerete és ábrázolása.	

	Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
	Jeltervezés, jelalkotás változatos méretben (pl. apró pecsét, tábla, különböző anyagokból (pl. agyag, madzag, papírdúc, fatábla, talált anyag, homok, kavics, falevél, víz) meghatározott célok érdekében (pl. eligazodás, útbaigazítás, védelem, figyelemfelkeltés).	Matematika: tájékozódás térben, síkban, a tájékozódást segítő viszonyok. Környezetismeret: A térkép legfontosabb elemeinek felismerése. Jelek, jelzések. Természeti jelenségek, természetes anyagok. Technika, életvitel és gyakorlat: jelzőtáblák.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Modell, látvány, jelalkotás, piktogram, embléma, térkép, alaprajz, cégér, szimbólum, lépték.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A média társadalmi szerepe, használata Médiahasználati szokások médiumok, médiaélményfeldolgozás**	**Órakeret 3 óra**
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Saját médiahasználati szokások tanulmányozása. Médiaélmények feldolgozása, önreflexiós készség fejlesztése. A különböző médiumok beazonosítása, tudatosítása. A médiatartalmak közötti választás tudatosságának fejlesztése. Olvasási készség és szókincs fejlesztése médiaszövegekkel.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Az egyes médiumokhoz (pl. könyv, televízió, számítógép) kapcsolódó saját használati szokások (pl. gyakoriság, társas vagy önálló tevékenység), médiaélmények (pl. tetszés, kíváncsiság, rossz élmény) felidézése, kifejezése és megjelenítése szóban, vizuálisan (pl. rajzolás, bábkészítés) vagy szerepjátékkal. Mesék, gyermekirodalmi alkotások és azok animációs, filmes adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása. Az olvasott/felolvasott szöveghez és a levetített adaptációhoz kapcsolódó élmények megjelenítése és feldolgozása (pl. rajzzal, montázskészítéssel).	Magyar nyelv és irodalom: Mesék, narratív történetek. Technika, életvitel és gyakorlat: egészséges és helyes szabadidős tevékenységek felsorolása, ismertetése, megbeszélése. Erkölcstan: Önkifejezés és önbizalom erősítése, önálló gondolkodás, identitástudat fejlesztése. A fantázia jelentősége, használata, kitalált történet önmagáról (jellemábrázolás), meseszereplők osztályozása: jó-rossz tulajdonságokkal való azonosulási képesség vizsgálata, önmagára vetítése. Önmaga megértése. Környezetismeret: Az érzékszervek működésének megtapasztalása, szerepének, védelmének felismerése a tájékozódásban, az

	információszerzésben. Napirend, szabadidő, egészséges életmód.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Televízió, rádió, könyv, számítógép, színház, mozi, újság, műsor, rajzfilm, film, képregény, videojáték.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A média kifejezőeszközei Kép, hang, cselekmény**	**Órakeret 3 óra**
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Médiaélmények feldolgozása, önreflexiós készség fejlesztése. Az érzelemkifejezés képességének a fejlesztése. Annak felismerése, hogy a médiaszövegek emberek által mesterségesen előállított alkotások (a média konstruált valóság). Részvétel a tanulócsoportban folyó beszélgetésben és vitában. Saját vélemény megfogalmazása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
A kép és hang szerepének megfigyelése a mesevilág teremtésében (pl. animációs mesék keresztül). Címadás. A mediatizált történetek szereplőinek (hősök és gonoszak) azonosítása, az animációs mese morális tanulságainak felismerése. A hangok és képek által közvetített érzelmek (pl. öröm, szomorúság, düh, félelem) felismerése, kifejezése. Egyszerű (pl. kitalált vagy átélt) cselekmény megjelenítése képekkel (pl. rajzzal, képsorozattal), megfelelő hanghatásokkal (pl. zörejjel, énekhanggal) kiegészítve.	Magyar nyelv és irodalom: Alapvető erkölcsi, esztétikai fogalmak, kategóriák (szép, csúnya, jó, rossz, igaz, hamis). A történetiségen alapuló összefüggések megértése egy szálon futó történekben. Összefüggő mondatok alkotása képek, képsorok segítségével, adott vagy választott témáról. Erkölcstan: önmaga megértése, mesék kapcsolatrendszerének elemzése, mesei szereplők és tulajdonságaik (lent-fönt, jórossz). Környezetismeret: az érzékszervek működésének megtapasztalása, szerepének, védelmének felismerése a tájékozódásban, az információszerzésben.

	Ének-zene: Emocionális érzékenység fejlesztése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Állókép, mozgókép, zene, emberi hang, zaj, zörej, csend.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Tárgy- és környezetkultúra Környezetünk valós terei és mesés helyek**	**Órakeret 17 óra**
Előzetes tudás	Életkornak megfelelő pszicho motoros fejlettség. Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Téralakító, térrendező képesség fejlesztése az osztályteremben. Tapasztalatszerzés a térformálás, térszervezés terén. Térérzék fejlesztése nézőpontok változtatásával. Technikai készség fejlesztése. Térbeli tájékozódás képességének fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
A környezetünkben található különböző méretű külső, belső terek (pl. utca, játszótér, buszmegálló, saját szoba, éléskamra, fiók) épületek (pl. iskola, transzformátorház, víztorony), tárgyak (pl. cipő, táska, kilincs) tudatos megismerése, vizsgálata minden érzékszervvel (látás, hallás, tapintás, szaglás). Képzeletbeli, mesebeli helyeken, terekben (pl. elvarázsolt kastély, boszorkány konyhája, vitorlás hajó) zajló mesék, elképzelt vagy valós történetek dramatizálása, eljátszása saját tervezésű és kivitelezés szereplőkkel (pl. babák, botok, figurák, sík-, kesztyűbábok), terekkel, díszletekkel, melyek létrehozásánál a környezettudatos anyaghasználat érvényesül.	Technika, életvitel és gyakorlat: közlekedés, környezetünk. Környezetismeret: Természeti, technikai környezet. Múlt megidézése. Matematika: Képzeletben történő mozgatás. Hajtás, szétvágás síkmetszetek. Objektumok alkotása.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Téralkotás, térformálás, térszervezés, formarend, funkció, takarás.

Első évfolyam végére várható minimumkövetelmény:

- Az életkornak megfelelő, felismerhető ábrázolás készítése.
- Az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználat
- A felszerelés önálló rendben tartása.
- A közvetlen környezet megfigyelés
- Alkotótevékenység és látványok, műalkotások szemlélése során néhány forma, szín, vonal, térbeli hely és irány, felismerése.
- Látványok, műalkotások néhány perces szemlélése.
- Médiumok azonosítása.
- A médiaszövegek néhány elemi kódjának a (kép, hang, cselekmény) azonosítása, illetve ezzel kapcsolatos egyszerű összefüggések felismerése.
- Az életkorhoz igazodó internetes tevékenységek gyakorlása.
- Az alkotó és befogadó tevékenység során a saját érzések felismerése, és azok kifejezése.

2. ÉVFOLYAM NORMÁL OSZTÁLY

Óraszám: 68 óra/év, 2 óra/hét

Éves óraszám felosztása

Témakör sorszáma	Témakör	Óraterv
1.	Kifejezés, képzőművészet Valós és képzelt látványok	38
2.	Vizuális kommunikáció Vizuális jelek a környezetünkben	5
3.	A média társadalmi szerepe, használata Személyes élmény, médiaélmény	4
4.	A média társadalmi szerepe, használata Tájékozódás a virtuális terekben	4
5.	Tárgy- és környezetkultúra Valós és kitalált tárgyak	17

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Kifejezés, képzőművészet Valós és képzelt látványok**	**Órakeret 38 óra**
Előzetes tudás	Életkornak megfelelő pszicho motoros fejlettség. Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az illusztráció elemi fogalmának megértése. Képalkotó- és kifejező képesség fejlesztése. Komponáló képesség fejlesztése a kiemelés eszközeivel. Vizuális fantázia (képzelőerő) fejlesztése. Asszociációs készség, képzettársítási készség fejlesztése. Plasztikai érzék fejlesztése. Plasztikai minőségek sokféleségének megtapasztalása. Plasztikai kifejezőképesség fejlesztése. Formaérzék, karakterérzék fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Mesék, versek, kitalált történetek valós vagy fantázia szereplőinek (pl. hősök, ártók, bajkeverők, segítők), természetes és épített környezetének (pl. erdők, ligetek, állatok, vizek, bódék, paloták, hidak, tornyok) illusztratív jellegű ábrázolása (pl. sorozatként, képeskönyvként) emlékképek felidézésével, megfigyelések segítségével és a fantázia által. Környezetünk valós elemeinek, tárgyainak, tereinek (pl. háztartási gép, óra, motor, fészek, odú, fa, talaj), megjelenítése a fantázia és a megfigyelés révén, a kifejezési szándéknak megfelelő anyagok, eszközök, méretek felhasználásával (pl. színes-, grafikai technika, mintázás, konstruálás talált tárgyakból, azok átalakításával). Művészeti alkotások és fotók nézegetése megadott szempontok szerint (pl. alakok, szereplők, terek, tárgyak, mérete, színe, tónusa).	Magyar nyelv és irodalom: Élmények, tartalmak felidézése. Szép könyvek. Fejlesztő játékok. Környezetismeret: Mozgásjelenségek, kísérletek. Optika. Ének-zene: Cselekményes dalanyag, dramatizált előadás. Ritmus, hangszín, hangmagasság, zene és zörej. Erkölcstan: Közösségek. A mesevilág szereplői. Mese és valóság. Matematika: Képi emlékezés, részletek felidézése. Nézőpontok. Mozgatás. Síkmetszetek képzeletben.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Illusztráció, kompozíció, kiemelés, karakteres forma, festészet, szobrászat, fotó, műalkotás, reprodukció, idő.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Vizuális kommunikáció Vizuális jelek a környezetünkben**	**Órakeret 5 óra**
Előzetes tudás	Életkornak megfelelő pszicho motoros fejlettség. Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Megfigyelőképesség fejlesztése. Vizuális kommunikációs képesség fejlesztése. Ábraolvasási és értelmezési készség fejlesztése. Redukciós képesség fejlesztése. A vizuális nyelv elemeinek, pont, vonal, folt, szín megismerése és tudatos használata, szerepük felismerése a képalkotásban.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Környezetünkben található jelek, jelzések (pl. jelzőlámpa, térkép, alaprajz, közlekedési tábla, cégér, piktogram, embléma, szimbólum, zászló, márkajelzés, logo) összegyűjtése játékos feladatok létrehozásának céljából (pl. valós és virtuális társasjáték, dramatikus játék, kincsvadászat).	Matematika: tájékozódás térben, síkban, a tájékozódást segítő viszonyok. Környezetismeret: A térkép legfontosabb elemeinek felismerése. Jelek, jelzések. Természeti jelenségek, természetes anyagok. Technika, életvitel és gyakorlat: jelzőtáblák.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Modell, látvány, jelalkotás, piktogram, embléma, térkép, alaprajz, cégér, szimbólum, lépték.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A média társadalmi szerepe, használata Személyes élmény, médiaélmény**	**Órakeret 4 óra**

Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A közvetlen kommunikáció jelzéseinek, illetve a közvetett kommunikáció eszközeinek megfigyelése, tudatosítása. Önismeret, önreflexiós készség fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
A személyes, közvetlen kommunikáció verbális és testbeszéddel történő jelzéseinek felismerése, értelmezése. A közvetlen és a közvetett kommunikáció közötti alapvető különbségek (pl. idő/térbeli szinkronitás, eltérés, jelenlét, érzékszervek használata) felismerése konkrét médiaszövegek (pl. könyv, gyermekműsor, gyerekeknek szóló koncertfilm, videoklip) alapján. Ismerkedés különböző valóságstátuszú médiaszövegekkel. A valóság és fikció közötti különbség megragadása. Saját megélt élmények és tapasztalatok összevetése (pl. azonosságok, eltérések mentén) a média által közvetített, megjelenített világokkal (pl. gyermekműsorok, gyermekújságok, képregények, életkornak megfelelő rajzfilmek, gyermekeknek készülő internetes honlapok alapján). A különböző médiaszövegek (pl. tehetségkutató műsorok, sportközvetítés, sorozatok, animációs filmek, filmek) szereplőivel való azonosulásra reflektálás lehetősége (pl. irányított beszélgetés keretében). Személyesen átélt, elképzelt és a médiában látott, hallott esemény megjelenítése rajzban, önállóan készített bábbal, szerepjátékkal.	Magyar nyelv és irodalom: Szöveg értelmezése, nem verbális jelzések értelmezése, használata beszéd közben. Mese és valóság különbsége. A megismert mese, történet tanulságának összevetése saját tapasztalatokkal, eseményekkel. Az állítások megértése, értelmezése, értékelése, egyszerű következtetések levonása. Erkölcstan: másnak lenni/elfogadás, kirekesztés. Környezetismeret: Nappal és éjszaka. A világ, ahol élünk. Föld és a csillagok. Élőlények, életközösségek.
Kulcsfogalmak/ Fogalmak	Esemény, elképzelt/kitalált történet, képzelet, valóság, médium.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A média társadalmi szerepe, használata Tájékozódás a virtuális terekben**	**Órakeret 4 óra**
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A kreatív, kritikus internethasználat fejlesztése (az iskola honlapjának megtekintése). Az internetes tevékenységekhez kapcsolódó biztonság növelése. A gyerekek virtuális terekben zajló tevékenységeihez kapcsolódó élmények feldolgozásának segítése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Az életkori sajátosságokhoz igazodó internethasználat lehetőségeinek megismerése (pl. gyermekbarát honlapok böngészése). Az internethasználat legfontosabb (pl. biztonságot eredményező) szabályainak megismerése különböző eszközökkel. A gyerekek által használt videojátékkal összefüggő élmények feldolgozása (pl. szerepjátékkal, rajzolással). A videojátékok tematikai csoportosítása, a szereplőik azonosítása.	Magyar nyelv és irodalom: Rövid hallott szöveg üzenetének megértése. Az olvasott szövegekkel összefüggésben az aktív szókincs gazdagítása. Az olvasmányhoz kapcsolódó személyes élmények felidézése és megosztása. Egyszerű ok-okozati összefüggés felismerése; következtetések levonása. A fantázia és képzelet aktiválása a megismerés érdekében. Technika, életvitel és gyakorlat: Szabálykövető magatartás a közvetlen közlekedési környezetben. A közlekedés szabályainak értelmezése. Erkölcstan: a számítógépes világ ismeretségei.
Kulcsfogalmak/ Fogalmak	Internet, honlap, chat, videojáték.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Tárgy- és környezetkultúra** **Valós és kitalált tárgyak**	**Órakeret** **17 óra**
Előzetes tudás	Életkornak megfelelő pszicho motoros fejlettség. Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tárgyalkotó vizuális, esztétikai és manipulatív képességek fejlesztése. A tárgykészítés folyamatainak, gondolkodásmódjának megtapasztalása. Forma és funkció összefüggés, formaérzék fejlesztése. Megfigyelőképesség fejlesztése (a munkafázisok megfigyelése). A gondos kivitelezés, különböző anyagok, eljárások, személyes tapasztaláson alapuló megismerése. Egyszerű kézműves technikák megfigyelése, rekonstruálása. Jeles napok szokásainak és tárgyi kellékeinek megismerése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Elképzelt, mesebeli tárgyak (pl. hangszer, pálca, öltözék, szőnyeg, edény, bútor, ékszer, szerszám, jármű) tervezése létrehozása meghatározott mesebeli célok (pl. mindent halló, látó, elrejtő, védő, szállító) érdekében, oly módon, hogy a tárgy külseje (pl. forma, díszítés, méret, anyag) utaljon funkciójára. Hétköznapi tevékenységek során használatos tárgyak (pl. konyhai eszköz, játék, öltözék, öltözékkiegészítő, hangszer, szerszám) létrehozása meghatározott tulajdonos számára (pl. adott személyiség, foglalkozás, életkor, nemek szerint).	Környezetismeret: Természeti, technikai és épített rendszerek. Anyagismeret. Ének-zene: Népzene énekléssel, ritmikus mozgással, néptánccal. Hangszerek. Technika, életvitel és gyakorlat: eszközhasználat. Erkölcstan: valóság és képzelet.

	Matematika: objektumok alkotása
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tárgytervezés, forma, funkció, alkalmazkodás, díszítés, öltözékkiegészítő.

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	Képzelőerő, belső képalkotás fejlődése. Az életkornak megfelelő, felismerhető ábrázolás készítése. Az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználat, a környezettudatosság szempontjainak egyre szélesebb körű figyelembevételével. A felszerelés önálló rendben tartása. A közvetlen környezet megfigyelése és értelmezése. A képalkotó tevékenységek közül személyes kifejező alkotások létrehozása. Téralkotó feladatok során a személyes térbeli szükségletek felismerése. Alkotótevékenység és látványok, műalkotások szemlélése során néhány forma, szín, vonal, térbeli hely és irány, felismerése, használatára. A szobor, festmény, tárgy, épület közötti különbségek felismerése. Látványok, műalkotások néhány perces szemlélése. Médiumok azonosítása, igény kialakítása a médiahasználat során a tudatosabb választásra, illetve reflektív médiahasználat. Médiaélmények változásának és médiatapasztalattá alakíthatóságának felismerése. A médiaszövegek néhány elemi kódjának a (kép, hang, cselekmény) azonosítása, illetve ezzel kapcsolatos egyszerű összefüggések felismerése (pl. médiaszövegek emberek által mesterségesen előállított tartalmak, kreatív kifejező eszközöket használnak, amelyek befolyásolják azok hatását). A személyes kommunikáció és a közvetett kommunikáció közötti alapvető különbségek felismerése. Az életkorhoz igazodó internetes tevékenységek gyakorlása és az abban rejlő veszélyek felismerése. Az alkotó és befogadó tevékenység során a saját érzések felismerése, és azok kifejezése.

3.17.2. 1-2. ÉVFOLYAM KÉTTANNYELVŰ

A nyelvtanulás az első két évfolyamon játékos ismerkedést jelent a célnyelvvel, megalapozva a későbbi tudatos nyelvhasználatot. Elsődleges célja, hogy felkeltse a tanulók érdeklődését az idegen nyelvek tanulása iránt a pozitív attitűd és a tartós motiváció kialakításával. Fontos cél továbbá, hogy a nyelvtanulás a kezdetektől élmény, érdekes tapasztalat legyen a tanulók számára.

Ebben a szakaszban elsősorban a beszédészlelés, beszédbátorság kialakításával és a hallás utáni szövegértés fejlesztésével történik a kommunikatív kompetenciák megalapozása. Az egyre bővülő feladatok, kommunikációs helyzetek révén megtanulják kifejezni magukat az adott szituációkban, megismétlik, utánozzák a hallottakat. A hallott szövegeket cselekvéshez, szituációhoz kötik, így azok megértése és felidézése is könnyebbé válik.

A korai nyelvtanulásban kiemelt szerepe van a hallás utáni szövegértésnek, a szókincsfejlesztésnek, a szóbeli interakciónak. A nonverbális eszközökkel támogatott hallott szöveg segíti a tanulókat abban, hogy kikövetkeztessék és megértsék a mondanivaló lényegét. Az élő beszéd, kommunikáció egyúttal mintát nyújt a kifejezések használatára, amelyeket kellő ismétlés, gyakorlás után már egyedül is képesek alkalmazni. A kisgyermekkori, hallás utáni nyelvtanulás nagymértékben segíti a szókincs bővülését, a kiejtés, az intonáció, a beszédtempó célnyelvnek megfelelő fejlesztését.

Nagy szerepe van a megértést segítő eszközöknek, a célnyelvi kommunikáció nonverbális elemekkel való támogatásának: a testbeszédnek, képeknek, tárgyaknak, történetek eljátszásának. A saját tapasztalás, tevékenység útján rögzült kifejezések a későbbiekben könnyen előhívható ismeretekké válnak. Ezek a tevékenységek fejlesztik a gyermeki kreativitást, lehetőséget adnak arra is, hogy megtanuljanak élni a nonverbális kifejezőeszközökkel is. Ebben az életkorban az is fontos, hogy a tanulók minden érzékszervükkel részt vegyenek a nyelvi tevékenységekben, kapjanak vizuális megerősítést, és kézbe vehető tárgyakat is használjanak a nyelvtanulás során.

A tanulási folyamatban a tanuló egész személyisége formálódik, anyanyelvi és célnyelvi kompetenciái egymással kölcsönhatásban fejlődnek. Fontos a változatos tevékenységformákra lehetőséget nyújtó célnyelvi óravezetés. A vizuális elemekben gazdag tantermi környezet és eszközrendszer ösztönzi a tanulókat a nyelvi tevékenységekben való aktív részvételre. Az infokommunikációs eszközök bevonása már ebben az életkori szakaszban is segít a megértésben, és motiváló hatással bír.

A nyelvtanulás során a tanuló sokszor találkozik más tantárgy, műveltségi terület tartalmaival mint a nyelvtanulást segítő eszközzel vagy információforrással. Fejleszti a tanulói kreativitást, ha lehetőséget kapnak a különböző tanórákon elsajátított szókincs célnyelvi órán való alkalmazására.

A tanórai tevékenységek egy része csoport- vagy pármunkában történik. Ezek a feladatok a nyelvi fejlesztésen túl jó lehetőséget adnak a tanulók szociális kompetenciáinak fejlesztésére (együttműködés, tolerancia), illetve a közösségformálásra.

A vizuális nevelés legfontosabb célja, hogy segítse a tanulókat az őket körülvevő világ vizuálisan értelmezhető jelenségeinek megértésében, ezen belül a vizuális művészeti alkotások átélésében és értelmezésében, illetve ennek segítségével környezetünk tudatos alakításában. Ez a cél a tanórai kereteken belül az alkotva befogadás elvét követve valósulhat meg a leghatékonyabban, azaz a tantárgy jellemző tulajdonsága, hogy aktív tanulói tevékenységen alapul.

A tantárgy fontos célja, hogy a tanulók az iskolában megismerjék a legfontosabb képzőművészeti és építészeti műalkotásokat, tárgyakat, alakuljon ki bennük érdeklődés a vizuális jellegű művészetek iránt. Váljanak nyitottá a régmúlt korok, illetve az őket körülvevő XXI. század művészeti jelenségek befogadására.

A vizuális kultúra tantárgy tartalmát három részterület, a képzőművészet, a vizuális kommunikáció és a tárgy- és környezetkultúra képezi. A vizuális nevelés szempontjából a képzőművészet részterület az ábrázoló és kifejező szándékú, esetleg művészi élményt nyújtó képalkotással, illetve befogadással foglalkozik, a tárgy- és környezetkultúra részterület az ember tervezett tárgyi és épített környezetét jelenti, a vizuális kommunikáció pedig képekben, gyakran kép és szöveg egységében megjelenő, eleve kommunikációs célú képalkotással foglalkozik. E részterületek tartalmi elemei különböző hangsúllyal, de minden iskolaszakaszban jelen vannak a tantervi követelményekben. A Nat alapelvei alapján a vizuális kultúra tantárgy gyakorlatközpontúsága a vizuális megismerés, a közvetlen tapasztalatszerzés, az elemző-szintetizáló gondolkodás egységében értelmezendő, és a tanulók ténylegesen megvalósuló alkotó munkáját szolgálja.

A vizuális fejlesztés legfontosabb célja adott iskolaszakaszokban az életkornak megfelelő szinteken játékos, kreatív szemlélet kialakítása és alkalmazása.

Fontos cél továbbá a minél szélesebb körű anyaghasználat, az alkotó tevékenységen keresztül a kéz finommotorikájának fejlesztése, a változatos médiumok és megközelítési módok alkalmazása, a vizuális médiumok közötti átjárhatóság és a művészi gondolkodás szabadságának a

kialakítása. Mindez segíti a tanulók tájékozódását az őket érő nagy mennyiségű vizuális információ feldolgozásában, szelektálásában, s végül majd az önálló, mérlegelni képes szemlélet kialakításában. Jelen korunk jellemző képkészítési lehetőségeit is figyelembe véve további cél a vizuális kommunikáció digitális kultúrához is köthető mindennapi formáinak, illetve az épített környezet és a tárgyi világnak a vizsgálata, valamint a környezetalakítás tudatosságának fejlesztése.

A vizuális nevelés kiemelt feladatának tekinti a kreativitás fejlesztését, mely a vizuális problémamegoldás folyamatában fejleszthető és gyakorolható. A tanulók kreativitása az örömteli, kísérletező, az élményekben gazdag, alkotó tevékenység közben bontakozhat és teljesedhet ki, mely mind az egyén, mind pedig a közösség alkotó energiáinak a motorja lehet. Lényeges elem mindezekben a motiváció kialakítása az önmagát folytonosan építő, alkotói magatartás megteremtésére és a folyamatos önművelésre. Ezzel összefüggésben fontos a tanulók önértékelésének és önismeretének fejlesztése, a mérlegelő szemlélet kialakítása, amelynek az önálló és a társakkal együttműködő gyakorlati feladatmegoldásokban kell megjelennie és működnie a tanulók fejlesztése során. A vizuális nevelés a tanulók személyiségfejlesztésének rendkívül fontos eleme, hiszen az itt alkalmazott tevékenységekre jellemző alkotva tanulás érzelmeket gazdagító, empátiát, intuíciót és minőségérzéket, valamint önmagukkal szembeni igényességet kialakító hatása működik.

A vizuális kultúra tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: Ahogyan a kisgyermekkorban a megismerés alapvető eszköze a vizualitás, úgy a későbbi tanulási folyamatban is meghatározó szerepe van a vizuálisan nyerhető információk feldolgozásának. A vizuális megfigyelés, a belső képalkotás, a vizuális elemzés, összehasonlítás, esetleg a tapasztalatok, a következtetések vizuális megjelenítése – kiváltképp a digitális kor vizuális dominanciája miatt – az információszerzés, a tanulás feltétele. A vizuális információszerzés rutinja különösen fontos az önálló tanulás szempontjából. A vizuális gondolkodás ugyanakkor nemcsak az információszerzést, hanem az információk feldolgozását és a gondolkodási folyamatokat is ösztönözheti, segítséget nyújtva különböző tanulási stílusok és stratégiák megtalálásában. Miközben a vizuális kultúra tantárgy változatos tevékenységei és fejlesztési technikái más műveltségi területeket is támogathatnak, olyan tanulási motivációt jelentenek, melyek érdekesebbé, izgalmasabbá és sikeresebbé tehetik a tanulók számára a tanulást.

A kommunikációs kompetenciák: A vizuális kultúra tantárgy célja, hogy a tanulók megismerjék és használják a vizuális kommunikáció lehetőségeinek minél szélesebb skáláját. A digitáliseszköz-használat – a kommunikációs csatornák átalakításával – folyamatosan hatást gyakorol a kommunikáció domináns formáira és minőségére. A vizuális kommunikációs formák értelmezése, értő és felelős használata – ami a vizuális kultúra tantárgy keretében fejleszthető leginkább – a mindennapi életben is elengedhetetlen. A vizuális kultúra a művészeti nevelés olyan átfogó megközelítésére törekszik, melynek keretében sokféle önkifejezési forma (vizuális megjelenítés, beszéd, mozgás) gyakorlására van mód, ami a kommunikációs lehetőségek körét is tágítja.

A digitális kompetenciák: A digitális kor, amelyben élünk, nagyrészt vizuális kommunikációs formákat használ, ezért a vizuális kultúra tantárgynak is alapvető feladata, hogy segítse a digitális médiumok használatát, mind a közlés, mind a befogadás képességeinek fejlesztésével. A kreatív feladatmegoldás érdekében a tanulók digitálisan hozzáférhető információkat gyűjtenek, és életkori sajátosságaiknak megfelelően lehetőséget kapnak arra, hogy az egy-egy tananyagrész produktumát digitális formában készítsék el. Ezáltal megtanulják, hogy hogyan érdemes alkotó folyamatba építeni az elérhető és összegyűjthető információkat, és hogyan lehet felhasználni a technikai lehetőségeket. A digitális technika lehetőségeinek előre nem látható fejlődési iránya miatt legfontosabb éppen a változásokra reagálni tudó tanulói személyiség fejlesztése.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A megismerési folyamatok fontos eleme a vizuális megfigyelés. A vizualitás a belső képalkotásnak, majd az ismeretszerzésnek és a magasabb szintű gondolkodási folyamatoknak is sajátos eszköze. A vizuális kultúra tanulása során mind a szabad alkotásban, mind az egyszerű tervezési feladatokban a problémamegoldó gondolkodást gyakorolhatja a tanuló. Minden problémamegoldás esetében nagy jelentősége van a szabad asszociáción alapuló, divergens gondolkodási szakaszoknak, amelyet a vizuális kultúra tantárgy tanulása a nyitottság, az egyéni ötletek és a sajátos kifejezési megoldások bemutatásával és elfogadásával jelentős mértékben képes fejleszteni.

A személyes és társas kompetenciák: A művészettel nevelés elvének megfelelően a vizuális kultúra tantárgy kiemelt feladata a személyiség fejlesztése, különös tekintettel a személyes és társas kompetenciákra. A tantárgy egyik jellemzője a gazdag önkifejezési formák támogatása, ami segíti az önismeretet és a reális önértékelés kialakítását, miközben a változatos tevékenységi formák nagyobb esélyt adnak a sikerélmény elérésére. Az érzelmek kifejezéséhez, felismeréséhez és szabályozásához kapcsolódó készségek gyakorlása ugyanakkor szerepet játszik a társas viselkedésben is. A vizuális kultúra tantárgy – és ezen belül a kreatív problémamegoldás

fejlesztésének – lehetősége, hogy csoportos együttműködésben valósuljon meg, azaz a feladatmegoldások sokféle nézőpont és sokféle tudás megjelenítésével, mindenki közreműködésével és megelégedésével jöjjön létre. A csoportos együttműködésen alapuló alkotó vagy befogadó feladatmegoldásokban lehetőség van a különböző szerepek megtapasztalására, a közös döntések megvitatására és a konfliktushelyzetek megoldására, végül a legjobb megoldás érdekében a produktív tevékenység gyakorlására.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A vizuális kultúra tantárgy, a Művészetek műveltségi terület részeként, hagyományosan magába foglalja a műalkotások elemző vizsgálatát, így alapvető feladata a művészet kultúraközvetítésben elfoglalt helyének hangsúlyozása. A befogadó tevékenység aktív alkotótevékenységgel támogatva a kreativitásfejlesztés egyedülálló lehetőségeként működik.

A köznevelésben a vizuális kultúra tantárgy a művészettel nevelés eszköze, s mint ilyen, általánosan alapozó, vizuális szemlélet kialakítását és fejlesztését tartja elsőrendű feladatának.

A kerettanterv segíti e célok megvalósítását, adott iskolaszakaszokra és ciklusokra kijelölve a legfontosabb fejlesztési feladatokat, a tanterv témaköreire reflektáló tanári szabadság figyelembevételével. A kerettanterv fő tematikai egységei, témakörei a – vizuális kultúra részterületein alapuló – Nat-ban foglalt fő témakörök további részletezéseként alakultak ki. Minden témakör tartalmazza a megvalósításhoz szükséges óraszámajánlást, támaszkodik a Nat megadott tanulási eredményekre, és minden témakör fejlesztési feladatok és ismeretek, minimális fogalomkészlet megadásával konkretizálja az adott tanítási egység elvárható követelményeit. A tematikai egységek és meghatározott fejlesztési feladatok és ismeretek nem jelölnek időrendi sort, és nem azonosak egy-egy tanóra tananyagával, feladataival. Az egységek rugalmasan kezelhetők, a tanulásszervezés felépítésének logikája mentén történő saját igényű alkalmazás és az adott évfolyamra ajánlott óraszámjavaslatok figyelembevételével. A kerettantervi fejlesztési feladatok értelmezését ugyanakkor példák segítik, amelyek az adott követelmény pontosabb értelmezéséhez adnak ötleteket, illetve inspirálják a helyi tanterv vagy tanmenet tervezését. Egy-egy témakörnél megjelenő fogalmak iskolai feldolgozása természetesen az adott témakör fejlesztési feladataival összekapcsolva értelmezendő. Minden fejlesztési szakaszban és minden témakör esetében csak a belépő új fogalmak jelennek meg, de a már bevezetett fogalmakhoz kapcsolódó tudás elmélyítése és további felhasználása érdekében a fogalmak magasabb évfolyamokon az aktuális fejlesztési feladatoknak megfelelően, az iskola saját igényeinek, és a tanulók aktuális fejlettségi szintjének megfelelően ismételhetőek.

Az iskolába lépő első osztályos gyerekek vizuális nevelésének legfontosabb feladata az, hogy az alkotás örömét, motiváltságát megőrizze, fenntartsa. Ehhez életkori sajátosságaikat, érdeklődésüket, személyes tapasztalataikat figyelembe vevő feladatrendszerre van szükség, mely sok játékos elemet tartalmaz és épít a gyerekek sajátos humorérzékére is. Az első két évfolyam vizuális nevelés gyakorlata ugyanakkor képességfejlesztő célú feladatrendszerben jelenik meg. Alkotói és befogadói képességeik fejlesztése közben meg kell tanítani a gyerekeket a hagyományos ceruzarajz, tollrajz, víz- és temperafestés, agyaggal végzett mintázás és más, változatos anyagok és eszközök szakszerű használatára. Az eszközhasználati készségfejlesztés folyamatában törekedni kell arra, hogy a második osztály végére legalább jártasság szintre eljussanak a tanulók. Továbbá arra, hogy az életkoruknak megfelelő kommunikációs és médiakörnyezet sajátosságait megismerjék és használják.

Az első két iskolai évfolyam fontos feladata a kisiskolások vizuális műveltségének megalapozása, mely nem önálló befogadást célzó órák megtartását jelenti, hanem játékos, motiváló, nagyrészt kifejező célú képalkotásuk szemléleti segítésére használt jól válogatott képanyag formájában rejlik.

Az 1–2. évfolyamon a vizuális kultúra tantárgy alapóraszáma: 136 óra, a kéttannyelvű osztályban : 102 óra, ebből angol nyelven: 34 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Vizuális kifejezőeszközök – Érzékelés, jellemzők, tapasztalat	horizontálisan beépül a többi témakörbe
Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	42 (angolul: 14)
Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	9 (angolul: 3)
Médiahasználat – Valós és virtuális információk	9 (angolul: 3)
Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	9 (angolul: 3)
Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	15 (angolul: 5)
Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	18 (angolul: 6)
Összes óraszám:	**102 (angolul: 34)**

3.17.3. 1. ÉVFOLYAM

Az 1. évfolyamon a vizuális kultúra tantárgy alapóraszáma: 68 óra, a kéttannyelvű osztályban: 51 óra, ebből angol nyelven: 17 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Vizuális kifejezőeszközök – Érzékelés, jellemzők, tapasztalat	horizontálisan beépül a többi témakörbe
Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	21
Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	5
Médiahasználat – Valós és virtuális információk	4
Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	5
Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	7
Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	9
Összes óraszám:	**51**

TÉMAKÖR: VIZUÁLIS KIFEJEZŐESZKÖZÖK – ÉRZÉKELÉS, JELLEMZŐK, TAPASZTALAT

JAVASOLT ÓRASZÁM: horizontálisan beépül a többi témakörbe

Az első két évfolyam fejlesztési folyamatát végig kísérő, rendre ismétlődő fejlesztési feladatokhoz óraszám nem rendelhető, mert azokat a tanulói tevékenységformákat és típusokat tartalmazza, melyek, egyrészt az óvoda-iskola átmenetét szolgálják a kezdő szakaszban, és az esetleg fennálló hátrányok leküzdésére szolgálnak, másrészt a fejlesztés érdekében rendre meg kell, hogy jelenjenek a legtöbb ajánlott feladattípusban, noha legtöbb esetben nem képeznek önálló produktumot.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- különböző érzékszervi tapasztalatok (pl. szaglás, hallás, tapintás, látás) élményszerű feldolgozása alapján, egyszerű következtetések szóbeli megfogalmazása és az élmények, kialakult érzések vizuális megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben (pl. rajz, festés, mintázás, építés/konstruálás, tárgyalkotás);
- a tanulás során felmerülő helyzetekben valós környezeti jellemzők (pl. téli táj, növény részei, osztályterem színei), képek és ábrák (pl. tankönyvi ábra, saját vagy társak rajza)

célirányos megfigyelése, és a tapasztalatok szöveges megfogalmazása a látott információk pontos leírása és feldolgozása érdekében;

- közvetlen megfigyelések útján szerzett konkrét vizuális tapasztalatok (pl. nagyság, felület, méret, irány, mennyiség, anyagszerűség, elhelyezkedés) alapján vizuális jellemzők kiválasztása, csoportosítása, megnevezése (pl. legsötétebb szín, legnagyobb forma, a kép jobb oldalán elhelyezkedő figura), és az érzékszervi tapasztalatok következetes felhasználása az alkotómunka során;
- megadott szempontok alapján természeti és mesterséges tárgyak gyűjtése, megfigyelése, és a megfigyelések alapján a tárgyak pontos leírása és változatos vizuális megjelenítése játékos feladatokban.

Fogalmak

sík, tér, méret, irány, szín, felület, képelem

TÉMAKÖR: SÍKBELI ÉS TÉRBELI ALKOTÁSOK – MESE, FANTÁZIA, KÉPZELET, SZEMÉLYES ÉLMÉNYEK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 21 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, formáz, épít;
- rövid szövegekhez, egyéb tananyagtartalmakhoz síkbeli és térbeli vizuális illusztrációt készít különböző vizuális eszközökkel: rajzol, fest, , formáz, épít és a képet, tárgyat szövegesen értelmezi;
- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábot, teret/díszletet, kelléket, készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;
- saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál
- élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, formáz, épít;

- a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában;
- saját és mások érzelmeit, hangulatait segítséggel megfogalmazza és egyszerű dramatikus eszközökkel eljátssza, vizuális eszközökkel megjeleníti;
- korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élményszerűen megjelenít: rajzol, fest, formáz, épít, és magyarázza azt;
- azonosítja a nonverbális kommunikáció eszközeit: mimika, gesztus, ezzel kapcsolatos tapasztalatait közlési és kifejezési helyzetekben használja;
- valós vagy digitális játékélményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél;
- adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- elképzelt vagy hallott történetek, rövid szövegek, irodalmi (pl. mese, vers) vagy zenei élmények (gyermekdal, gyermekjáték, mondóka) különböző részleteinek vizuális bemutatása a saját ötletek megjelenítése érdekében, különböző eszközökkel síkban és térben (pl. színes rajz, festmény, nyomat, kollázs, plasztika, makett, tabló), és a kitalált vizuális ötletek szöveges magyarázatával (Illusztráció síkban, vagy térben) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Réber László, Reich Károly, Henzelmann Emma, Sajdik Ferenc illusztrációi;
- saját kitalált történet elmesélése, és a történet néhány fontosabb jelenetének többalakos vizuális megjelenítése tetszőleges eszközökkel;
- korábban átélt események, különböző személyes élmények felidézése és tetszőleges megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben (térábrázolási képesség, emberábrázolás, kifejezőképesség fejlesztése) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Turner tájképei, Brueghel: Gyerekjátékok, Parasztlakodalom, Vankóné Dudás Juli: Jeles napok, népélet;
- képek, vizuális műalkotások átértelmezése (emberábrázolás, differenciált arcábrázolás, térábrázolási képesség fejlesztése Szemléltetésre ajánlott képanyag: Szentkorona zománcképei, Szent László legendák, XI-XII. századi freskók, Csontváry Kosztka Tivadar tájképei;
- személyes érzelmek, hangulatok kifejezése képalkotásban (kifejező képalkotás, kifejező jellegű plasztikus alkotás) Munkácsy Mihály: Ásító inas, Mednyánszky László: Verekedés után, E. Delacroix: Vihartól megrémült ló;

- adott érzelmi állapot (pl. boldogság, rémület, tanácstalanság) kifejezése arcjátékkal és gesztusokkal, az érzelmek kifejezési lehetőségeinek tudatosítása érdekében. A tapasztalatok felhasználása egyszerű vizuális megjelenítés során (emberábrázolás, differenciált arc ábrázolás, kézábrázolás) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Anna Margit: Rémület, Rembrandt és Saskia, Paul Klee: Önarckép, Leonardo da Vinci: Mona Lisa, Modigliani portréképei;
- olvasmány- vagy zenei élményhez a jelentést vagy hangulatot erősítő vizuális illusztráció készítése választott technikával, és az elkészült alkotás szöveges magyarázatával;
- magyar népmesékhez, népi mondókákhoz, népdalokhoz vizuális illusztráció készítése hagyományos, ember- vagy állatábrázolást is megjelenítő népművészeti alkotások (karcolozott, faragott pásztorművészeti tárgyak) stíluselemeinek felhasználásával;
- tanult irodalmi, zenei élmények, és médiaélmények (pl. mese, vers, gyermekdal, zenemű, animációs film) fontos helyszíneinek és szereplőinek megjelenítése síkban (pl. rajz, festés, vegyes technika) és térben egyszerű eszközök felhasználásával (pl. drapéria, kartondoboz, paraván, osztályterem átrendezése) csoportmunkában is;
- irodalmi, zenei és médiaélmények (pl. mese, vers, gyermekdal, zenemű, animációs film) fontos helyszíneinek és szereplőinek megjelenítése egyszerű eszközök felhasználásával (tárgyakkal való bábozás, tárgyak megszemélyesítése) Szemléltetésre ajánlott: Foky Ottó: Ellopták a vitaminomat, 1966, Babfilm, 1975.
- mozgásélmények (pl. tánc, csoportos játék, körjáték, körtánc) vizuális átírása (pl. vonalakkal, foltokkal, színekkel).

Fogalmak

történet, szereplő, helyszín, vizuális jellemzők/karakter, illusztráció, vizuális technikák, népművészeti technikák, faragás

TÉMAKÖR: VIZUÁLIS INFORMÁCIÓ – VIZUÁLIS JELEK A KÖRNYEZETÜNKBEN

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában;
- a vizuális nyelv elemeinek értelmezésével és használatával kísérletezik;

- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;
- egyszerű, mindennapok során használt jeleket felismer;
- adott cél érdekében egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket – jel, meghívó, plakát – készít egyénileg vagy csoportmunkában;
- pontosan ismeri nemzeti zászlónk felépítését, összetevőit, színeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a tanulás során felmerülő helyzetekben tanítási egységekhez, és egyéb tantárgyi tartalmakhoz a tanulást vagy megértést segítő egyszerű ábra (pl. számegyenes, betűsablon, szókártya) és eszköz (pl. tabló, makett, társasjáték) készítése, személyes célok érvényesítésével;
- kisgyerekeknek szóló könyvborítók, füzetek, hirdetések üzenetének elemzése tanári segítséggel, és a tapasztalatok felhasználása egyszerű tervezési feladatokban (pl. plakát, névtábla, utcatábla, házszámtábla készítése, füzetborító, csomagolópapír, meghívó tervezése);
- közvetlen környezetében található jelek, jelzések (pl. útjelzés, közlekedési jelzés, piktogram, zenei kotta) gyűjtése, értelmezése tanítói segítséggel és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. rajzolt közlekedési terepasztal és annak kiegészítése térbeli közlekedési táblákkal);
- iskolai életében megjelenő szabályok kapcsán piktogramokat, rajzi jeleket alkot. Véleményt formál társai piktogramterveinek érthetőségével kapcsolatban;
- magyar nemzeti szimbólumok gyűjtése (pl. államcímer, nemzeti zászló, Szent Korona, Kossuth-címer, ‘56-os lyukas zászló) és a szimbolikus elemek felhasználása az alkotó munka során (pl. tárgyalkotás díszítményeként: huszárcsákó, párta);
- magyar népi díszítőművészet jelkészletének gyűjtése, kísérletezés a szimbólumok értelmezésével (tulipán, nap, madármotívum, kígyó stb.), tanítói segítséggel, egyénileg, vagy csoportban.

Fogalmak

jel, jelzés, vizuális üzenet, hirdetés, leegyszerűsítés, változat, díszítőmotívum, szimbólum

TÉMAKÖR: MÉDIAHASZNÁLAT – VALÓS ÉS VIRTUÁLIS INFORMÁCIÓK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlít;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;
- adott cél érdekében fotót készít;
- valós vagy digitális játékélményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- régi magyar reklámok (pl. “Hurka Gyurka”, “Ezt nem lehet megunni”, “Bontott csirke”, “Forgó morgó” stb.) megnézéséhez kapcsolódó tapasztalatok, érzések (pl. tet- szés, kíváncsiság, félelem) megbeszélése és megjelenítése változatos eszközökkel (pl. rajzolás, festés, bábkészítés, szerepjáték). A megbeszélés eredményeként a valóság és a képzelet megkülönböztetése;
- kis gyerekeknek szóló célzottan kommunikációs szándékú mozgóképi megjelenések (pl. tv reklám, gyermekműsor) üzenetének elemzése tanári segítséggel, a kommunikációs célt szolgáló legfontosabb eszközök és az elért hatás megfigyelésével (pl. szín, képkivágás, hanghatás, szöveg), és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. félelmetes-megnyugtató hangok gyűjtése, adott mozgóképi részlet hangulatának érzékeltetése színes kompozícióban);
- különböző médiumok (pl. könyv, televízió, film, internet, videojáték) egyszerű példáinak elemzése tanári segítséggel, a valóságos és az elképzelt helyzetek azonosítása céljából.

Fogalmak

információ, mozgókép, könyv, televízió, film, internet

TÉMAKÖR: ÁLLÓ- ÉS MOZGÓKÉP – KÉP, HANG, TÖRTÉNET

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében;
- adott cél érdekében fotót készít;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;
- időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjelenít;
- saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti;
- adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- egyszerű mozgóképi részletek (pl. animációs film, reklámfilm) cselekményének elemzése, és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. időbeli történés képkockáinak rendezése, hang nélkül bemutatott mozgóképi részletek "szinkronizálása");
- egyszerű mozgóképi részletekben (pl. mesefilm, animációs film : Magyar népmesék, Rófusz Ferenc: A légy) hangok és a képek által közvetített érzelmek (pl. öröm, düh, félelem) azonosítása a hatások közös megbeszélésével;
- rajzsorozat készítése a mindennapok során tapasztalható időbeli változások szemléltetése érdekében (pl. napirend, naplemente, Luca-búza fejlődése).
- mozgásillúziót keltő régi papírjátékok megismerése

Fogalmak

animációs film, képkocka, képregény, hanghatás, képsorozat

TÉMAKÖR: TERMÉSZETES ÉS MESTERSÉGES KÖRNYEZET – VALÓS ÉS KITALÁLT TÁRGYAK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábot, teret/díszletet, kelléket, készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, kötöz, fűz, mintáz;
- gyűjtött természeti vagy mesterséges formák egyszerűsítésével, vagy a magyar díszítőművészet általa megismert mintakincsének felhasználásával mintát tervez;
- adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- egyszerű természeti- és mesterséges formák elemző-értelmező rajzolása;
- a készült rajzok leegyszerűsítésével sor- és terülődísz alkotása (megfigyelés utáni értelmező rajz készítése, részletkiemelés, nagyítás, átíró, redukáló motívumtervezés, sablonalakítás kivágással ismétlés sordísz alkotással, terülődísz alakzatba rendezéssel technika: stencilezés, átrajzolás, színezés, nyomat);
- egyszerű tárgy készítése hagyományos kézműves technikák alkalmazásával (pl. fonás, gyöngyfűzés, agyagozás);
- képi inspiráció alapján (pl. természeti jelenségek, állatok, népművészeti motívumok) egyszerű mintaelem tervezése (pl. átrajzolás, rácsháló, indigó alkalmazása) A tervezés érdekében egyszerű rajzok készítése és szöveges magyarázata;
- elképzelt, mesebeli tárgyak (pl. mindenkit megtáncoltató hangszer, láthatatlanná tevő ékszer, háromféltű jármű) tervezése és létrehozása választott egyszerű anyagokból (pl. papírpép, karton, hurkapálca, textil, gumi);
- dramatikus játék céljára ujjbáb, síkbáb, kellék (pl. varázspálca, “rámás csizma”, “kőleves”) elkészítése természetes vagy mesterséges/újrahasznosítható anyagokból (pl. textil, fonal, papír vagy műanyag hulladék, természetben talált anyagok) csoportmunkában is.

Fogalmak

funkció, hagyomány, kézműves technika, díszítés, minta, öltözék

TÉMAKÖR: TERMÉSZETES ÉS MESTERSÉGES KÖRNYEZET – KÖZVETLEN KÖRNYEZETÜNK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 9 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;
- adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;
- saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a közvetlen környezet elemeinek és épülettípusainak (utca, tér, műemlék, nevezetes épület) összegyűjtése és életszerű megfigyelése, adott helyszínen vagy emlékezetből, megfigyelési szempontok szerinti megörökítése különböző technikákkal (pl. rajzolás, festés, mintázás, montázs);
- a közvetlen környezet különböző méretű tereinek (pl. utca, játszótér, buszmegálló, saját szoba, éléskamra, fiók) megfigyelése és leírása különböző szempontok szerint (pl. zajok, szagok, színek, funkciók, rendezettség) és a tapasztalatok felhasználásával a tér átalakítása a tér jellemzőinek, stílusának vagy hangulatának megváltoztatása érdekében, csoportmunkában is. A tervezés érdekében egyszerű rajzok készítése és szöveges magyarázata;
- helyi múzeum, kiállítás, helytörténeti gyűjtemény, tájház látogatása, azzal kapcsolatos ismeretszerzés alapján élményszerű vizuális megjelenítés.

Fogalmak

építészet, műemlék, műemlékvédelem

3.17.4. 2. ÉVFOLYAM

Óraszám: 51 óra/év

1,5 óra/hét

Az első két iskolai évfolyam fontos feladata a kisiskolások vizuális műveltségének megalapozása, mely nem önálló befogadást célzó órák megtartását jelenti, hanem játékos, motiváló, nagyrészt kifejező célú képalkotásuk szemléleti segítésére használt jól válogatott képanyag formájában rejlik.

Fontos, hogy a gyerekek elé kerülő képanyag, az alkotó munka motivációjára használt mesék, zenék, táncmozgások mind-mind hozzájáruljanak magyar kultúrájuk és magyar műveltségük kialakulásához, mely fontos alapja a más kultúrák elfogadásának.

A magyar népi ünnepek kellékei, nemzeti jelképeink ismerete és a magyar népi tárgykultúrából építkező tárgy- és környezetkultúra témakörök közösen járulnak hozzá, hogy a gyerekek természetesnek éljék meg nemzeti sajátosságaink ismeretét.

A 2. évfolyamon a vizuális kultúra tantárgy alapóraszáma: 68 óra, a kéttannyelvű osztályban: 51 óra, ebből angol nyelven: 17 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Vizuális kifejezőeszközök – Érzékelés, jellemzők, tapasztalat	horizontálisan beépül a többi témakörbe
Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	21
Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	4
Médiahasználat – Valós és virtuális információk	5
Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	4
Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	8
Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	9
Összes óraszám:	**51**

TÉMAKÖR: VIZUÁLIS KIFEJEZŐESZKÖZÖK – ÉRZÉKELÉS, JELLEMZŐK, TAPASZTALAT

JAVASOLT ÓRASZÁM: horizontálisan beépül a többi témakörbe

Az első két évfolyam fejlesztési folyamatát végig kísérő, rendre ismétlődő fejlesztési feladatokhoz óraszám nem rendelhető, mert azokat a tanulói tevékenységformákat és típusokat tartalmazza, melyek, egyrészt az óvoda-iskola átmenetét szolgálják a kezdő szakaszban, és az esetleg fennálló hátrányok leküzdésére szolgálnak, másrészt a fejlesztés érdekében rendre meg kell, hogy jelenjenek a legtöbb ajánlott feladattípusban, noha legtöbb esetben nem képeznek önálló produktumot.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- különböző érzékszervi tapasztalatok (pl. szaglás, hallás, tapintás, látás) élményszerű feldolgozása alapján, egyszerű következtetések szóbeli megfogalmazása és az élmények, kialakult érzések vizuális megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben (pl. rajz, festés, mintázás, építés/konstruálás, tárgyalkotás);
- a tanulás során felmerülő helyzetekben valós környezeti jellemzők (pl. téli táj, növény részei, osztályterem színei), képek és ábrák (pl. tankönyvi ábra, saját vagy társak rajza) célirányos megfigyelése, és a tapasztalatok szöveges megfogalmazása a látott információk pontos leírása és feldolgozása érdekében;
- közvetlen megfigyelések útján szerzett konkrét vizuális tapasztalatok (pl. nagyság, felület, méret, irány, mennyiség, anyagszerűség, elhelyezkedés) alapján vizuális jellemzők kiválasztása, csoportosítása, megnevezése (pl. legsötétebb szín, legnagyobb forma, a kép jobb oldalán elhelyezkedő figura), és az érzékszervi tapasztalatok következetes felhasználása az alkotómunka során;
- megadott szempontok alapján természeti és mesterséges tárgyak gyűjtése, megfigyelése, és a megfigyelések alapján a tárgyak pontos leírása és változatos vizuális megjelenítése játékos feladatokban.

Fogalmak

sík, tér, méret, irány, szín, felület, képelem

TÉMAKÖR: SÍKBELI ÉS TÉRBELI ALKOTÁSOK – MESE, FANTÁZIA, KÉPZELET, SZEMÉLYES ÉLMÉNYEK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 21 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít;
- rövid szövegekhez, egyéb tananyagtartalmakhoz síkbeli és térbeli vizuális illusztrációt készít különböző vizuális eszközökkel: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít és a képet, tárgyat szövegesen értelmezi;
- egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelést szövegesen is bemutatja, magyarázza;
- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket:egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;
- saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál
- élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít;
- a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában;
- saját és mások érzelmeit, hangulatait segítséggel megfogalmazza és egyszerű dramatikus eszközökkel eljátssza, vizuális eszközökkel megjeleníti;
- korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élményszerűen megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít, fotóz és magyarázza azt;
- azonosítja a nonverbális kommunikáció eszközeit: mimika, gesztus, ezzel kapcsolatos tapasztalatait közlési és kifejezési helyzetekben használja;

- valós vagy digitális játékélményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél;
- adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- elképzelt vagy hallott történetek, rövid szövegek, irodalmi (pl. mese, vers) vagy zenei élmények (gyermekdal, gyermekjáték, mondóka) különböző részleteinek vizuális bemutatása a saját ötletek megjelenítése érdekében, különböző eszközökkel síkban és térben (pl. színes rajz, festmény, nyomat, kollázs, plasztika, makett, tabló), és a kitalált vizuális ötletek szöveges magyarázatával (Illusztráció síkban, vagy térben) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Réber László, Reich Károly, Henzelmann Emma, Sajdik Ferenc illusztrációi.
- saját kitalált történet elmesélése, és a történet néhány fontosabb jelenetének többalakos vizuális megjelenítése tetszőleges eszközökkel.
- korábban átélt események, különböző személyes élmények felidézése és tetszőleges megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben (térábrázolási képesség, emberábrázolás, kifejezőképesség fejlesztése) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Turner tájképei, Brueghel: Gyerekjátékok, Parasztlakodalom, Vankóné Dudás Juli: Jeles napok, népélet.
- képek, vizuális műalkotások átértelmezése (emberábrázolás, differenciált arcábrázolás, térábrázolási képesség fejlesztése Szemléltetésre ajánlott képanyag: Szentkorona zománcképei, Szent László legendák, XI-XII. századi freskók, Csontváry Kosztka Tivadar tájképei.
- személyes érzelmek, hangulatok kifejezése képalkotásban (kifejező képalkotás, kifejező jellegű plasztikus alkotás) Munkácsy Mihály: Ásító inas, Mednyánszky László: Verekedés után, E. Delacroix: Vihartól megrémült ló.
- adott érzelmi állapot (pl. boldogság, rémület, tanácstalanság) kifejezése arcjátékkal és gesztusokkal, az érzelmek kifejezési lehetőségeinek tudatosítása érdekében. A tapasztalatok felhasználása egyszerű vizuális megjelenítés során (emberábrázolás, differenciált arc ábrázolás, kézábrázolás) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Anna Margit: Rémület, Rembrandt és Saskia, Paul Klee: Önarckép, Leonardo da Vinci: Mona Lisa, Modigliani portréképei.
- olvasmány- vagy zenei élményhez a jelentést vagy hangulatot erősítő vizuális illusztráció készítése választott technikával, és az elkészült alkotás szöveges magyarázatával.

- magyar népmesékhez, népi mondókákhoz, népdalokhoz vizuális illusztráció készítése hagyományos, ember- vagy állatábrázolást is megjelenítő népművészeti alkotások (karcolozott, faragott pásztorművészeti tárgyak) stíluselemeinek felhasználásával.
- tanult irodalmi, zenei élmények, és médiaélmények (pl. mese, vers, gyermekdal, zenemű, animációs film) fontos helyszíneinek és szereplőinek megjelenítése síkban (pl. rajz, festés, vegyes technika) és térben egyszerű eszközök felhasználásával (pl. drapéria, kartondoboz, paraván, osztályterem átrendezése) csoportmunkában is.
- irodalmi, zenei és médiaélmények (pl. mese, vers, gyermekdal, zenemű, animációs film) fontos helyszíneinek és szereplőinek megjelenítése egyszerű eszközök felhasználásával (tárgyakkal való bábozás, tárgyak megszemélyesítése) Szemléltetésre ajánlott: Foky Ottó: Ellopták a vitaminomat, 1966, Babfilm, 1975.
- mozgásélmények (pl. tánc, csoportos játék, körjáték, körtánc) vizuális átírása (pl. vonalakkal, foltokkal, színekkel).

Fogalmak

történet, szereplő, helyszín, vizuális jellemzők/karakter, illusztráció, vizuális technikák, népművészeti technikák, faragás

TÉMAKÖR: VIZUÁLIS INFORMÁCIÓ – VIZUÁLIS JELEK A KÖRNYEZETÜNKBEN

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában;
- a vizuális nyelv elemeinek értelmezésével és használatával kísérletezik;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;
- egyszerű, mindennapok során használt jeleket felismer;
- adott cél érdekében egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket – jel, meghívó, plakát – készít egyénileg vagy csoportmunkában;
- pontosan ismeri államcímerünk felépítését, összetevőit, színeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a tanulás során felmerülő helyzetekben tanítási egységekhez, és egyéb tantárgyi tartalmakhoz a tanulást vagy megértést segítő egyszerű ábra (pl. számegyenes, betűsablon, szókártya) és eszköz (pl. tabló, makett, társasjáték) készítése, személyes célok érvényesítésével;
- kisgyerekeknek szóló könyvborítók, füzetek, hirdetések üzenetének elemzése tanári segítséggel, és a tapasztalatok felhasználása egyszerű tervezési feladatokban (pl. plakát, névtábla, utcatábla, házszámtábla készítése, füzetborító, csomagolópapír, meghívó tervezése);
- közvetlen környezetében található jelek, jelzések (pl. útjelzés, közlekedési jelzés, piktogram, zenei kotta) gyűjtése, értelmezése tanítói segítséggel és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. rajzolt közlekedési terepasztal és annak kiegészítése térbeli közlekedési táblákkal);
- iskolai életében megjelenő szabályok kapcsán piktogramokat, rajzi jeleket alkot. Véleményt formál társai piktogramterveinek érthetőségével kapcsolatban;
- magyar nemzeti szimbólumok gyűjtése (pl. államcímer, nemzeti zászló, Szent Korona, Kossuth-címer, ‘56-os lyukas zászló) és a szimbolikus elemek felhasználása az alkotó munka során (pl. tárgyalkotás díszítményeként: huszárcsákó, párta);
- magyar népi díszítőművészet jelkészletének gyűjtése, kísérletezés a szimbólumok értelmezésével (tulipán, nap, madármotívum, kígyó stb.), tanítói segítséggel, egyénileg, vagy csoportban.

Fogalmak

jel, jelzés, vizuális üzenet, hirdetés, leegyszerűsítés, változat, díszítőmotívum, szimbólum

TÉMAKÖR: MÉDIAHASZNÁLAT – VALÓS ÉS VIRTUÁLIS INFORMÁCIÓK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlít;

- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;
- adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít;
- valós vagy digitális játékélményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- régi magyar reklámok (pl. "Hurka Gyurka", "Ezt nem lehet megunni", "Bontott csirke", "Forgó morgó" stb.) megnézéséhez kapcsolódó tapasztalatok, érzések (pl. tet- szés, kíváncsiság, félelem) megbeszélése és megjelenítése változatos eszközökkel (pl. rajzolás, festés, bábkészítés, szerepjáték). A megbeszélés eredményeként a valóság és a képzelet megkülönböztetése;
- kisgyerekeknek szóló célzottan kommunikációs szándékú mozgóképi megjelenések (pl. tv reklám, gyermekműsor) üzenetének elemzése tanári segítséggel, a kommunikációs célt szolgáló legfontosabb eszközök és az elért hatás megfigyelésével (pl. szín, képki- vágás, hanghatás, szöveg), és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. fé- lelmetes-megnyugtató hangok gyűjtése, adott mozgóképi részlet hangulatának érzékel- tetése színes kompozícióban);
- különböző médiumok (pl. könyv, televízió, film, internet, videojáték) egyszerű példái- nak elemzése tanári segítséggel, a valóságos és az elképzelt helyzetek azonosítása cél- jából.

Fogalmak

információ, mozgókép, könyv, televízió, film, internet

TÉMAKÖR: ÁLLÓ- ÉS MOZGÓKÉP – KÉP, HANG, TÖRTÉNET

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel elemez, a vizuá- lis kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében;
- adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;

- időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjelenít;
- saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti;
- adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- egyszerű mozgóképi részletek (pl. animációs film, reklámfilm) cselekményének elemzése, és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. időbeli történés képkockáinak rendezése, hang nélkül bemutatott mozgóképi részletek "szinkronizálása");
- egyszerű mozgóképi részletekben (pl. mesefilm, animációs film : Magyar népmesék, Rófusz Ferenc: A légy) hangok és a képek által közvetített érzelmek (pl. öröm, düh, félelem) azonosítása a hatások közös megbeszélésével;
- fotó- vagy rajzsorozat készítése a mindennapok során tapasztalható időbeli változások szemléltetése érdekében (pl. napirend, naplemente, Luca-búza fejlődése);
- mozgásillúziót keltő régi papírjátékok megismerése a tapasztalatok felhasználása önálló alkotó munkában (pl. "pörgetős mozi").

Fogalmak

animációs film, képkocka, képregény, hanghatás, képsorozat

TÉMAKÖR: TERMÉSZETES ÉS MESTERSÉGES KÖRNYEZET – VALÓS ÉS KITALÁLT TÁRGYAK

JAVASOLT ÓRASZÁM: **8 óra**

Tanulási eredmények

- a témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábot, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz;
- gyűjtött természeti vagy mesterséges formák egyszerűsítésével, vagy a magyar díszítőművészet általa megismert mintakincsének felhasználásával mintát tervez;
- adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- egyszerű természeti- és mesterséges formák elemző-értelmező rajzolása.
- a készült rajzok leegyszerűsítésével sor- és terülődísz alkotása (megfigyelés utáni értelmező rajz készítése, részletkiemelés, nagyítás, átíró, redukáló motívumtervezés, sablonalakítás kivágással ismétlés sordísz alkotással, terülődísz alakzatba rendezéssel technika: stencilezés, átrajzolás, színezés, nyomat);
- egyszerű tárgy készítése hagyományos kézműves technikák alkalmazásával (pl. szövés, nemezelés, agyagozás);
- képi inspiráció alapján (pl. természeti jelenségek, állatok, népművészeti motívumok) egyszerű mintaelem tervezése (pl. átrajzolás, rácsháló, indigó alkalmazása) A tervezés érdekében egyszerű rajzok készítése és szöveges magyarázata;
- dramatikus játék jelmezelem (pl. kalap, maszk, kötény), díszlet tervezése és elkészítése természetes vagy mesterséges/újrahasznosítható anyagokból (pl. textil, fonal, papír vagy műanyag hulladék, természetben talált anyagok) csoportmunkában is;
- gyerekcsoport által ismert mese alapján vár, kastély konstruálása (pl. egyszerű konstruálás papírhengerek összeépítésével, festésével, ajtók, ablakok, ajtók kivágásával, rajzolt szereplőkkel való kiegészítéssel) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Márkus Géza: Cifra palota, Kecskemét, magyar várak képei.

Fogalmak

funkció, hagyomány, kézműves technika, díszítés, minta, öltözék

TÉMAKÖR: TERMÉSZETES ÉS MESTERSÉGES KÖRNYEZET – KÖZVETLEN KÖRNYEZETÜNK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 9 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelést szövegesen is bemutatja, magyarázza;
- saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;

- adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;
- saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a közvetlen környezet elemeinek és épülettípusainak (utca, tér, műemlék, nevezetes épület) összegyűjtése és életszerű megfigyelése, adott helyszínen vagy emlékezetből, megfigyelési szempontok szerinti megörökítése különböző technikákkal (pl. rajzolás, festés, mintázás, montázs);
- a közvetlen környezet különböző méretű tereinek (pl. utca, játszótér, buszmegálló, saját szoba, éléskamra, fiók) megfigyelése és leírása különböző szempontok szerint (pl. zajok, szagok, színek, funkciók, rendezettség) és a tapasztalatok felhasználásával a tér átalakítása a tér jellemzőinek, stílusának vagy hangulatának megváltoztatása érdekében, csoportmunkában is. A tervezés érdekében egyszerű rajzok készítése és szöveges magyarázata;
- a közvetlen környezet épített/tervezett elemeinek és épülettípusainak összegyűjtése (pl. park, iskola, vegyesbolt, templom, bisztró, víztorony, szemétgyűjtő sziget) és vizuális megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben (pl. rajz, festés, montázs, talált tárgy átalakítás, makett). A gyűjtés segítségével a szűkebb lakóhely választott részletének makettezése vagy megépítése egyszerű anyagokból, a tér játékos bemutatása érdekében, csoportmunkában is;
- helyi múzeum, kiállítás, helytörténeti gyűjtemény, tájház látogatása, azzal kapcsolatos ismeretszerzés alapján élményszerű vizuális megjelenítés.

Fogalmak

építészet, műemlék, műemlékvédelem

3.17.5. 3. ÉVFOLYAM KÉTTANNYELVŰ OSZTÁLY

Óraszám: 34 óra/év

1 óra/hét

Éves óraszám felosztása

Témakör sorszáma		Óraterv
1.	Kifejezés, képzőművészet Természeti, épített és képzeletbeli tájak, helyek	12
2.	Vizuális kommunikáció Utazások	8
3.	A média társadalmi szerepe, használata Médiahasználat, élménybefogadás, élményfeldolgozás Médiumok a mindennapi környezetben	2
4.	A média társadalmi szerepe, használata A média működési módja, mediális információforrások megbízhatósága	2
5.	Tárgy- és környezetkultúra Mikro- és makro tér	10

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Kifejezés, képzőművészet Természeti, épített és képzeletbeli tájak, helyek**	**Órakeret 12 óra**
Előzetes tudás	Vizuális nyelvi elemek és minőségek, méretviszonyok, arányok felismerése és használata. Kifejező alkotások ismérveinek felismerése. Nézőpontok felismerése és nézőpontválasztás használata. Alkotó műfajok, technikák felismerése, műveletek sorrendjének követése. Anyagismeret.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Vizuális kifejezőképesség fejlesztése Téralakítási és térábrázolási képesség fejlesztése. Lényeglátó képesség fejlesztése.	

	Formaérzék fejlesztése. Kompozíciós képesség fejlesztése. Vizuális ritmusérzék fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Irodalmi, zenei, média és művészettörténeti élményből, származó valós és képzeletbeli helyszínek (pl. kerek erdő, malom, labirintus, vár, palotakert, folyó) megjelenítése a különböző nézőpontok és változatos méret kínálta lehetőségek használatával, síkban és térben (pl. grafikusan, festve, konstruálva, mintázva, installálva). Vizuális megfigyelésből (pl. közvetlen környezet, fotó, műalkotás, múzeum), személyes emlékből származó tapasztalatok felhasználásával valós hely, helyszín (pl. természeti táj, nagymama virágos kertje, épített környezet, mi utcánk) vizuális megjelenítése meghatározott időszaknak (pl. évszak, napszak, nyár, hajnal) megfelelően, különböző technikákkal (pl. kollázs, vegyes technika, kréta, nyomat, mintázás, makett).	Magyar nyelv és irodalom: Olvasmányhoz kapcsolódó személyes élmények felidézése és megosztása. Műélvezet, humor. Matematika: Rajz és szöveg értelmezése: a lejátszott történés visszaidézése; az elmondott, elolvasott történés visszaidézése. Jelértelmezés.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Nézőpont, ritmus, minőségellentét, kollázs, képmező, arány, vizuális kifejezés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Vizuális kommunikáció Utazások**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	A közvetlen környezet és a személyes tárgyak, taneszközök vizuális jelzéseinek alkalmazása. Időbeliség, minőségellentétek felismerése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Vizuális megfigyelőképesség és vizuális emlékezet fejlesztése (a lakóhely és az iskola közötti útvonal ábrázolása). Analizáló és szintetizáló képesség fejlesztése. Forma- és arányérzék fejlesztése (az iskola épületének ábrázolása). Ábraolvasási és értelmezési készség fejlesztése. Az idő, a változás, a folyamat képekben való ábrázolási képességének fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A környezetünkben észlelhető változások, folyamatok, mozgások (pl. természeti jelenségek, életjelenségek) azonosítása, vizuális megfigyelése, értelmezése, a tapasztalatok és információk rögzítése szöveg és kép (pl. fotó, film, egyszerű animáció, rajz, ábra, jel) segítségével. Valós és/vagy képzeletbeli utazás folyamatának, útvonalának és történéseinek képes, szöveges rögzítése (pl. útinapló, térkép, képregény, forgatókönyv, útifilm) meghatározott cél (szórakoztatás, ismeretterjesztés, útikalauz, tájékozódás, dokumentálás, elemzés, összehasonlítás) érdekében.	Matematika: Tájékozódás a térben (síkon ábrázolt térben; szöveges információk szerint). A változás kiemelése; az időbeliség. Magyar nyelv és irodalom: Információhordozók. Látványok verbális megfogalmazása. Az időbeliség kifejezésének nyelvi lehetőségei. Környezetismeret: változások, folyamatok, növények, állatok.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Változás, folyamat, mozgás, mozgásfázis, összehasonlítás, térkép, képregény, vizuális sűrítés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A média társadalmi szerepe, használata Médiahasználat, élménybefogadás, élményfeldolgozás Médiumok a mindennapi környezetben**	**Órakeret 2 óra**
Előzetes tudás	Az egyes médiumok azonosítása. Médiaélmények felidézése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A médiatartalmak közötti választás tudatosságának fejlesztése. Saját médiaélmények feldolgozása. Médiaszövegtípusok beazonosítását, tudatosítását segítő kompetenciák fejlesztése. Olvasási készség és szókincs fejlesztése médiaszövegekkel	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A saját és a közvetlen környezet médiahasználati szokásainak (internet, televízió, rádió, videojáték, mobilhasználat, könyv) tanulmányozása, megadott szempontok (pl. mennyiség, időrend, látogatott helyek, a kommunikációban résztvevők, műsorok) alapján.	Magyar nyelv és irodalom: összefoglaló szöveg alkotása olvasmányok tartalmáról,

Saját médiaélmények felidézése megadott szempontok alapján (pl. érzelmi hatás, kedveltség, ismeretszerzés) és az élmények feldolgozása (pl. rajzolás, fotókészítés, szerepjáték). Mesék, gyermekirodalmi alkotások és azok animációs, filmes adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása. Az olvasott/felolvasott szöveghez és a vetített adaptációhoz kapcsolódó élmények megjelenítése és feldolgozása (pl. rajzzal, montázskészítéssel).	gyűjtött tapasztalatokról, megfigyelésekről. A cím és a szöveg kapcsolatának magyarázata; címadás. Az olvasmányhoz kapcsolódó előzetes ismeretek, tapasztalatok felidézése és megosztása. Technika, életvitel és gyakorlat: szabadidős tevékenységek. Erkölcstan: Kedvenc időtöltésem, ha egyedül vagyok. Olyan szeretnék lenni, mint Ő/példaképek, hamis életek; realitásérzet.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Média, televízió, rádió, internet, újság, videojáték, film, televíziós sorozat, televíziós műsortípus (hírműsor, gyermekműsor, tehetségkutató műsor, valóságshow, ismeretterjesztő műsor, reklám).

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A média társadalmi szerepe, használata** **A média működési módja, mediális információforrások megbízhatósága**	**Órakeret** **2 óra**
Előzetes tudás	A médiaszövegek emberek által mesterségesen előállított tartalmak. A személyes közvetlen kommunikáció és a közvetett kommunikáció közötti alapvető különbségek felismerése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Kritikai gondolkodás fejlesztése. A mediális információforrások megbízhatósága megítélésének fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Ismerkedés a média társadalmi funkcióival, működésmódjával. A szűkebb környezet médiahasználatának megfigyelése alapján beszélgetés egyes médiaszövegek (pl. hírműsor, internetes honlap, televíziós sorozat, rajzfilm, film, könyv, újság) hétköznapokban betöltött szerepéről, funkciójáról. A médiakörnyezet szereplőinek azonosítása: médiatartalom-előállítók és a fogyasztók/felhasználók. A hírműfajhoz kapcsolódó meghatározó tevékenységek (pl. újságíró, fotóriporter) azonosítása, főbb elemeinek megismerése. Médiaszövegek megbízhatósága: irányított beszélgetés a hír-álhír témakörről konkrét médiaszövegek alapján. Ismerkedés a kereskedelmi kommunikáció (reklám) sajátosságaival, a reklámok megjelenésének változatos helyeivel, formáival. A reklámok működése (hatáskeltés) néhány fontos eszközének megfigyelése konkrét reklámok tanulmányozásán keresztül. Reklámkészítés (pl. egyszerű reklámszövegírás, plakátkészítés, reklámot megjelenítő szerepjáték) annak érdekében, hogy reflektált viszony alakuljon ki a reklámozás céljáról és eszközeiről.	Magyar nyelv és irodalom: Az információk keresése és kezelése. Különböző információhordozók a lakóhelyi és az iskolai könyvtárban. Mások véleményének megértése, elfogadása a vita során. Vélemények összevetése, különbségek és hasonlóságok megfigyelése, felismerése és kritikája. Erkölcstan: önálló gondolat vállalása, véleménynyilvánítás, mások gondolatai alapján, építő jellegű vitakultúra kialakítása; gondolatszabadsággal való ismerkedés.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Médiatartalom-előállító, médiafogyasztó, információ, hír, álhír, hírműsor, újság, újságíró, reklám, reklámfilm, tudatos fogyasztás, médiahasználat.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Tárgy- és környezetkultúra** **Mikro- és makro tér**	**Órakeret** **10 óra**
Előzetes tudás	Tárgyfajták, épülettípusok, térfunkciók felismerése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	Tapasztalatok szerzése a térformálás, térszervezés területén. Térkapcsolatok, térbeli viszonyok, térbeli tagolódások létrehozása. Megfigyelő és elemző képesség fejlesztése. Tárgytervezés, szerkesztés, -alkotás, konstrukciók létrehozása különböző anyagokból és célokra, a tárgy rendeltetésének, használójának szem előtt tartásával, a megfelelő anyag- és eszközválasztással.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Különböző épületek fotóinak csoportosítása megadott szempontok szerint (pl. rendeltetés, anyag, méret, elhelyezkedés, kor, díszítettség, fényviszony). Ismert funkció (pl. lakás, iskola, orvosi rendelő, mozi) saját ötlet alapján elképzelt változatának megtervezése, elkészítése makettben, az elkészült makettekből közösen településszerkezet (pl. falu, városrész) kialakítása, egyszerű „terepasztal” megépítése. A terekhez kapcsolódó hangok, zenék, zörejek (pl. madárcsicsergés, jármű-zaj, beszéd, nyikorgás, zene, hegedű, dob) gyűjtése, s a gyűjtött hanganyag felhasználásával, valós, hangzó terek létrehozása, megépítése az adott tartalomnak megfelelő anyag és méretválasztással (pl. karton, fonal, kóc, vászon, fém, vessző, csuhé, agyag, drót, fa).	Matematika: Tárgyak tulajdonságainak kiemelése (analizálás); összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés; osztályokba sorolás. Adott objektum más nézőpontból. Tájékozódás a világ mennyiségi viszonyaiban. Környezetismeret: az anyagfajták megmunkálhatósága, felhasználásuk. Ének-zene: Azonosság, hasonlóság, variáció felismerése. Ritmus hangszerek, ritmikai többszólamúság

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tértervezés, -szerkesztés, -alkotás, konstrukció, funkció, szerkezet, térkapcsolat, térbeli tagolás, település, épület, építmény, alaprajz.

A fejlesztés várt eredményei a harmadik évfolyamos ciklus végén

- Az alkotásra, megfigyelésre, elemzésre vonatkozó feladatok életkornak megfelelő értelmezése.
- Élmény- és emlékkifejezés, illusztráció készítése; síkbáb, jelek, ábrák készítése;
- Az újként megismert anyagok és eszközök, technikák az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználata.
- A legismertebb formák, színek, vonalak, térbeli helyek és irányok, illetve komponálási módok használata.
- Téralkotó feladatok során a személyes preferenciáknak és a funkciónak megfelelő térbeli szükségletek felismerése.
- Látványok, műalkotások megfigyeléseinek során kialakult gondolatok, érzések elmondására a tantervben meghatározott legfontosabb fogalmak használatával, az életkornak megfelelően.
- Különböző típusú médiaszövegek felismerése, a médiatartalmak közötti tudatos választás.
- A médiaszövegek előállításával, nyelvi jellemzőivel, használatával kapcsolatos alapfogalmak elsajátítása, helyes alkalmazása élőszóban.
- A média alapvető funkcióinak (tájékoztatás, szórakoztatás, ismeretszerzés) megismerése.
- A médiaszövegekben megjelenő információk valóságtartalmának felismerése.
- Az életkorhoz igazodó biztonságos internet- és mobilhasználat szabályainak ismerete.

3. ÉVFOLYAM NORMÁL OSZTÁLY

Óraszám: 68 óra/év

2 óra/hét

Éves óraszám felosztása

Témakör sorszáma		Óraterv
1.	Kifejezés, képzőművészet Természeti, épített és képzeletbeli tájak, helyek	34
2.	Vizuális kommunikáció Utazások	10
3.	A média társadalmi szerepe, használata Médiahasználat, élménybefogadás, élményfeldolgozás Médiumok a mindennapi környezetben	2
4.	A média társadalmi szerepe, használata A média működési módja, mediális információforrások megbízhatósága	2
5.	Tárgy- és környezetkultúra Mikro- és makro tér	20

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kifejezés, képzőművészet Természeti, épített és képzeletbeli tájak, helyek	Órakeret 34 óra
Előzetes tudás	Vizuális nyelvi elemek és minőségek, méretviszonyok, arányok felismerése és használata. Kifejező alkotások ismérveinek felismerése. Nézőpontok felismerése és nézőpontválasztás használata. Alkotó műfajok, technikák felismerése, műveletek sorrendjének követése. Anyagismeret.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Vizuális kifejezőképesség fejlesztése Téralakítási és térábrázolási képesség fejlesztése. Lényeglátó képesség fejlesztése.	
	Formaérzék fejlesztése. Kompozíciós képesség fejlesztése. Vizuális ritmusérzék fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok

Irodalmi, zenei, média és művészettörténeti élményből, származó valós és képzeletbeli helyszínek (pl. kerek erdő, malom, labirintus, vár, palotakert, folyó) megjelenítése a különböző nézőpontok és változatos méret kínálta lehetőségek használatával, síkban és térben (pl. grafikusan, festve, konstruálva, mintázva, installálva). Vizuális megfigyelésből (pl. közvetlen környezet, fotó, műalkotás, múzeum), személyes emlékből származó tapasztalatok felhasználásával valós hely, helyszín (pl. természeti táj, nagymama virágos kertje, épített környezet, mi utcánk) vizuális megjelenítése meghatározott időszaknak (pl. évszak, napszak, nyár, hajnal) megfelelően, különböző technikákkal (pl. kollázs, vegyes technika, kréta, nyomat, mintázás, makett).	Magyar nyelv és irodalom: Olvasmányhoz kapcsolódó személyes élmények felidézése és megosztása. Műélvezet, humor. Matematika: Rajz és szöveg értelmezése: a lejátszott történés visszaidézése; az elmondott, elolvasott történés visszaidézése. Jelértelmezés.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Nézőpont, ritmus, minőségellentét, kollázs, képmező, arány, vizuális kifejezés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Vizuális kommunikáció Utazások**	**Órakeret 10 óra**
Előzetes tudás	A közvetlen környezet és a személyes tárgyak, taneszközök vizuális jelzéseinek alkalmazása. Időbeliség, minőségellentétek felismerése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Vizuális megfigyelőképesség és vizuális emlékezet fejlesztése (a lakóhely és az iskola közötti útvonal ábrázolása). Analizáló és szintetizáló képesség fejlesztése. Forma- és arányérzék fejlesztése (az iskola épületének ábrázolása). Ábraolvasási és értelmezési készség fejlesztése. Az idő, a változás, a folyamat képekben való ábrázolási képességének fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**

A környezetünkben észlelhető változások, folyamatok, mozgások (pl. természeti jelenségek, életjelenségek) azonosítása, vizuális megfigyelése, értelmezése, a tapasztalatok és információk rögzítése szöveg és kép (pl. fotó, film, egyszerű animáció, rajz, ábra, jel) segítségével. Valós és/vagy képzeletbeli utazás folyamatának, útvonalának és történéseinek képes, szöveges rögzítése (pl. útinapló, térkép, képregény, forgatókönyv, útifilm) meghatározott cél (szórakoztatás, ismeretterjesztés, útikalauz, tájékozódás, dokumentálás, elemzés, összehasonlítás) érdekében.	Matematika: Tájékozódás a térben (síkon ábrázolt térben; szöveges információk szerint). A változás kiemelése; az időbeliség. Magyar nyelv és irodalom: Információhordozók. Látványok verbális megfogalmazása. Az időbeliség kifejezésének nyelvi lehetőségei. Környezetismeret: változások, folyamatok, növények, állatok.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Változás, folyamat, mozgás, mozgásfázis, összehasonlítás, térkép, képregény, vizuális sűrítés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A média társadalmi szerepe, használata Médiahasználat, élménybefogadás, élményfeldolgozás Médiumok a mindennapi környezetben**	**Órakeret 2 óra**
Előzetes tudás	Az egyes médiumok azonosítása. Médiaélmények felidézése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A médiatartalmak közötti választás tudatosságának fejlesztése. Saját médiaélmények feldolgozása. Médiaszövegtípusok beazonosítását, tudatosítását segítő kompetenciák fejlesztése. Olvasási készség és szókincs fejlesztése médiaszövegekkel	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
A saját és a közvetlen környezet médiahasználati szokásainak (internet, televízió, rádió, videojáték, mobilhasználat, könyv) tanulmányozása, megadott szempontok (pl. mennyiség, időrend, látogatott helyek, a kommunikációban résztvevők, műsorok) alapján.	Magyar nyelv és irodalom: összefoglaló szöveg alkotása olvasmányok tartalmáról,

Saját médiaélmények felidézése megadott szempontok alapján (pl. érzelmi hatás, kedveltség, ismeretszerzés) és az élmények feldolgozása (pl. rajzolás, fotókészítés, szerepjáték). Mesék, gyermekirodalmi alkotások és azok animációs, filmes adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása. Az olvasott/felolvasott szöveghez és a vetített adaptációhoz kapcsolódó élmények megjelenítése és feldolgozása (pl. rajzzal, montázskészítéssel).		gyűjtött tapasztalatokról, megfigyelésekről. A cím és a szöveg kapcsolatának magyarázata; címadás. Az olvasmányhoz kapcsolódó előzetes ismeretek, tapasztalatok felidézése és megosztása. Technika, életvitel és gyakorlat: szabadidős tevékenységek. Erkölcstan: Kedvenc időtöltésem, ha egyedül vagyok. Olyan szeretnék lenni, mint Ő/példaképek, hamis életek; realitásérzet.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Média, televízió, rádió, internet, újság, videojáték, film, televíziós sorozat, televíziós műsortípus (hírműsor, gyermekműsor, tehetségkutató műsor, valóságshow, ismeretterjesztő műsor, reklám).	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A média társadalmi szerepe, használata** **A média működési módja, mediális információforrások megbízhatósága**	**Órakeret** **2 óra**
Előzetes tudás	A médiaszövegek emberek által mesterségesen előállított tartalmak. A személyes közvetlen kommunikáció és a közvetett kommunikáció közötti alapvető különbségek felismerése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Kritikai gondolkodás fejlesztése. A mediális információforrások megbízhatósága megítélésének fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Ismerkedés a média társadalmi funkcióival, működésmódjával. A szűkebb környezet médiahasználatának megfigyelése alapján beszélgetés egyes médiaszövegek (pl. hírműsor, internetes honlap, televíziós sorozat, rajzfilm, film, könyv, újság) hétköznapokban betöltött szerepéről, funkciójáról. A médiakörnyezet szereplőinek azonosítása: médiatartalom-előállítók és a fogyasztók/felhasználók. A hírműfajhoz kapcsolódó meghatározó tevékenységek (pl. újságíró, fotóriporter) azonosítása, főbb elemeinek megismerése. Médiaszövegek megbízhatósága: irányított beszélgetés a hír-álhír témakörről konkrét médiaszövegek alapján. Ismerkedés a kereskedelmi kommunikáció (reklám) sajátosságaival, a reklámok megjelenésének változatos helyeivel, formáival. A reklámok működése (hatáskeltés) néhány fontos eszközének megfigyelése konkrét reklámok tanulmányozásán keresztül. Reklámkészítés (pl. egyszerű reklámszövegírás, plakátkészítés, reklámot megjelenítő szerepjáték) annak érdekében, hogy reflektált viszony alakuljon ki a reklámozás céljáról és eszközeiről.	Magyar nyelv és irodalom: Az információk keresése és kezelése. Különböző információhordozók a lakóhelyi és az iskolai könyvtárban. Mások véleményének megértése, elfogadása a vita során. Vélemények összevetése, különbségek és hasonlóságok megfigyelése, felismerése és kritikája. Erkölcstan: önálló gondolat vállalása, véleménynyilvánítás, mások gondolatai alapján, építő jellegű vitakultúra kialakítása; gondolatszabadsággal való ismerkedés.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Médiatartalom-előállító, médiafogyasztó, információ, hír, álhír, hírműsor, újság, újságíró, reklám, reklámfilm, tudatos fogyasztás, médiahasználat.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Tárgy- és környezetkultúra Mikro- és makro tér	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Tárgyfajták, épülettípusok, térfunkciók felismerése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	Tapasztalatok szerzése a térformálás, térszervezés területén. Térkapcsolatok, térbeli viszonyok, térbeli tagolódások létrehozása. Megfigyelő és elemző képesség fejlesztése. Tárgytervezés, szerkesztés, -alkotás, konstrukciók létrehozása különböző anyagokból és célokra, a tárgy rendeltetésének, használójának szem előtt tartásával, a megfelelő anyag- és eszközválasztással.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Különböző épületek fotóinak csoportosítása megadott szempontok szerint (pl. rendeltetés, anyag, méret, elhelyezkedés, kor, díszítettség, fényviszony). Ismert funkció (pl. lakás, iskola, orvosi rendelő, mozi) saját ötlet alapján elképzelt változatának megtervezése, elkészítése makettben, az elkészült makettekből közösen településszerkezet (pl. falu, városrész) kialakítása, egyszerű „terepasztal” megépítése. A terekhez kapcsolódó hangok, zenék, zörejek (pl. madárcsicsergés, jármű-zaj, beszéd, nyikorgás, zene, hegedű, dob) gyűjtése, s a gyűjtött hanganyag felhasználásával, valós, hangzó terek létrehozása, megépítése az adott tartalomnak megfelelő anyag és méretválasztással (pl. karton, fonal, kóc, vászon, fém, vessző, csuhé, agyag, drót, fa).	Matematika: Tárgyak tulajdonságainak kiemelése (analizálás); összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés; osztályokba sorolás. Adott objektum más nézőpontból. Tájékozódás a világ mennyiségi viszonyaiban. Környezetismeret: az anyagfajták megmunkálhatósága, felhasználásuk. Ének-zene: Azonosság, hasonlóság, variáció felismerése. Ritmus hangszerek, ritmikai többszólamúság

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tértervezés, -szerkesztés, -alkotás, konstrukció, funkció, szerkezet, térkapcsolat, térbeli tagolás, település, épület, építmény, alaprajz.

A fejlesztés várt eredményei a harmadik évfolyamos ciklus végén

- Az alkotásra, megfigyelésre, elemzésre vonatkozó feladatok életkornak megfelelő értelmezése.
- Élmény- és emlékkifejezés, illusztráció készítése; síkbáb, jelek, ábrák készítése;
- Az újként megismert anyagok és eszközök, technikák az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználata.
- A legismertebb formák, színek, vonalak, térbeli helyek és irányok, illetve komponálási módok használata.
- Téralkotó feladatok során a személyes preferenciáknak és a funkciónak megfelelő térbeli szükségletek felismerése.
- Látványok, műalkotások megfigyeléseinek során kialakult gondolatok, érzések elmondására a tantervben meghatározott legfontosabb fogalmak használatával, az életkornak megfelelően.
- Különböző típusú médiaszövegek felismerése, a médiatartalmak közötti tudatos választás.
- A médiaszövegek előállításával, nyelvi jellemzőivel, használatával kapcsolatos alapfogalmak elsajátítása, helyes alkalmazása élőszóban.
- A média alapvető funkcióinak (tájékoztatás, szórakoztatás, ismeretszerzés) megismerése.
- A médiaszövegekben megjelenő információk valóságtartalmának felismerése.
- Az életkorhoz igazodó biztonságos internet- és mobilhasználat szabályainak ismerete.

forma, szín, vonal, térbeli hely és irány, felismerése, használatára.

A szobor, festmény, tárgy, épület közötti különbségek felismerése.

3.17.6. 4. ÉVFOLYAM NORMÁL ÉS KÉTTANNYELVŰ OSZTÁLY

Óraszám: 34 óra/év

1 óra/hét

Éves óraszám felosztása

Témakör sorszáma	Témakör	Óraterv
1.	Kifejezés, képzőművészet Hétköznapi és képzelt figurák	12
2.	Vizuális kommunikáció Vizuális hatáskeltés	8
3.	A média kifejezőeszközei A médiaszövegek nyelvi jellemzői és érzelmi hatása	2
4.	A média társadalmi szerepe, használata Tájékozódás a világhálón, a virtuális terekben, biztonságos internet-használat	2
5.	Tárgy- és környezetkultúra Tárgyak és használatuk	10

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Kifejezés, képzőművészet** **Hétköznapi és képzelt figurák**	**Órakeret** **12 óra**
Előzetes tudás	Síkbeli és térbeli minőségek, méretviszonyok, irányultság felismerése és használata. Színek érzelemkifejező, hangulati és díszítő hatásainak felismerése. Kontrasztok felismerése. Műalkotások csoportosítási módjainak alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Színek hangulati hatásának felismerése és alkalmazása az egyéni színválasztásban. Színdifferenciáló képesség fejlesztése. Színérzék fejlesztése. Kompozíciós képesség fejlesztése. Karakterérzék fejlesztése. Térábrázoló képesség fejlesztése (az iskola közvetlen környezetében található útvonal, járművek, emberek ábrázolása).	

Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A lakóhelyen és a közvetlen környezetben élő emberekről, állatokról gyűjtött ismeretek, információk (pl. foglalkozás, életkor, kedvenc illat/étel/szín) alapján figurális alkotások létrehozása. A külső, belső vonások (pl. karakter, testi adottságok, öltözet, belső tulajdonságok, személyiség jegyek) élményszerű megjelenítésével, meghatározott célok (pl. illusztráció, valós és virtuális játék, információs kártya, „kutatás") érdekében.		Matematika: mennyiségi tulajdonságok, viszonylatok, becslés, összehasonlítás. Magyar nyelv és irodalom: Gondolatok, érzelmek, vélemények kifejezése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Figurális alkotás, karakter, élményszerű megjelenítés, cél, eszköz, méret, anyag, műfaj, technika, eljárás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Vizuális kommunikáció Vizuális hatáskeltés	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Összefüggések felismerése a cselekvés vagy annak szereplői és az ábrázoltak között. Eredeti és reprodukált alkotások különbözőségének felismerése. Körvonal és árnykép megjelenítése. Vizuális kommunikációs gesztusok értelmezése. Hangok képi jeleinek értelmezése és megjelenítése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:	Látványfelismerés és értelmezés képességének fejlesztése, a látottak lényeges vonásainak kiemelése, a megfigyelés szempontjainak bővítése. Formaalkotás: a síkban és térben megfigyelt és elképzelt formák megjelenítése. Ábraalkotás képességének fejlesztése A síkbeli és térbeli vizuális megjelenítő, kifejező eszközök adekvát használata vizuális kommunikációs te-	

	rületen. A megjelenítés, a kifejezés céljának megfelelő árnyalt vonal, tónus, szín, forma, stb. önálló alkalmazása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Egy valós vagy képzeletbeli dolog számára plakát, szórólap tervezése, kivitelezése a betű, kép és szöveg együttes alkalmazásával, figyelem, érdeklődés felkeltése céljából. Az emberi gesztusok, testnyelvi jelzések megfigyelése, értelmezése.	Matematika: Lényegkiemelés. Képzeletben történő mozgatás. Magyar nyelv és irodalom: kulcsszókeresés; szövegtömörítés; hiányos vázlat, táblázat, ábra kiegészítése a szöveg alapján.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Gesztus, plakát, reklám, szlogen, vizuális kommunikációs műfaj

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A média kifejezőeszközei** **A médiaszövegek nyelvi jellemzői és érzelmi hatása**	**Órakeret** **2 óra**
Előzetes tudás	A médiaszövegek befogadása során saját érzések felismerése, kifejezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az elemi mozgóképi szövegalkotó kódok felismerését, médiaszöveg-olvasást segítő kompetenciák fejlesztése. Az elemi mozgóképi szövegalkotó kódok kreatív alkalmazása, médiaszövegírás.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
A médiaszövegek kifejezőeszközeinek mélyebb megismerése. A karakterábrázolás filmes eszközeinek megismerése: a pozitív és negatív hősök megjelenítésének technikái.	Magyar nyelv és irodalom: Az események sorrendjének, a mesélő személyének megállapítása. A szövegalkotás műveleteinek ismerete: anyaggyűjtés, címválasztás, a lényeges gondolatok kiválasztása, elrendezése, az időrend, a szöveg tagolása bekezdésekre.

A különböző médiaszövegekben megjelenő egyszerű helyszín- és időviszonylatok megfigyelése és értelmezése konkrét médiaszövegeken keresztül. Egyszerű cselekmény megjelenítése képsorozattal.	Fogalmazásíráskor a megfelelő nyelvi eszközök alkalmazása. Erkölcstan: Szerepek a családon, közösségen belül. A jó-rossz megjelenítése a művészetben. Ének-zene: Hangszín-érzelem, különböző élethelyzetben más a hangunk.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Animáció, jelmez, smink, díszlet, fény, cselekmény, vágás, zene, zaj, zörej, csend, emberi hang.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A média társadalmi szerepe, használata** **Tájékozódás a világhálón, a virtuális terekben, biztonságos internethasználat**	**Órakeret** **2 óra**
Előzetes tudás	Alapszintű ismeretek az internethasználatban rejlő lehetőségekről, illetve kockázatokról.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az életkornak megfelelő, biztonságos tájékozódás és közlekedés kialakítása az online környezetben, a virtuális terek használata során. Az internethasználat és mobiltelefon-használat lehetőségeinek és kockázatainak tudatosítása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
A személyes kommunikáció és az online kommunikáció különbségeinek tudatosítása. Az internet- és mobilhasználat legfontosabb (pl. biztonságot eredményező) szabályainak megismerése különböző eszközökkel. Az életkori sajátosságokhoz igazodó kreatív internethasználat lehetőségeink tudatosítása. (pl. gyermekbarát honlapok böngészése).	Magyar nyelv és irodalom: A könyvtár, mint információs központ, a tanulás bázisa, segítője. Levélírás, levélcímzés. Rövid szöveges üzenetek megfogalmazása. Erkölcstan: internetes kapcsolatok. Konfliktusmegoldás, közös szabályalkotás és annak elfogadása, mint érték. Baráti társaság összetartó ereje és a virtuskodás értéke/bátorság, vakmerőség. Játék, közösségi élet az interneten.

Az online közösségekben való viselkedési szabályok, kommunikációs szokások, és ezek szerepének megismerésére.	Környezetismeret: a helyes önismeret kialakításának megalapozása.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Személyes kommunikáció, online kommunikáció, e-mail, mailfiók, profil, like-jel.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Tárgy- és környezetkultúra Tárgyak és használatuk**	**Órakeret 10 óra**
Előzetes tudás	Egyszerű hagyományos és kézműves technikai fogások ismerete. A tárgyalkotó folyamat lépéseinek alkalmazása. Egyszerűsítés, díszítés. Hétköznapi és művészi, kultikus tárgyak felismerése, csoportosítása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Régi és mai használati és díszedények megfigyelése csoportosítása, összehasonlító elemzése. Gyakorlati és érzelmi szempontok megfogalmazása a tárgyakkal való kapcsolatban. Közvetlen környezetünk tárgyainak, szerkezeteinek megfigyelése, megadott szempont szerinti vizsgálata. A színek dekoratív, díszítő hatásának megismerése és alkalmazása, funkciónak megfelelő színválasztás és díszítés megismerése. Vizuális ritmusérzék fejlesztése. Különböző kultúrák iránti nyitottság kialakítása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
A különböző kultúrákban, korokban használatos tárgyak, eszközök összehasonlítása a mai tárgyakkal, eszközökkel (pl. épületek, járművek, szerszámok, edények, bútorok, öltözet, ékszer) a hasonló és eltérő vonások elemzése, értelmezése. Tárgytervezés (pl. jármű, bútor), tárgyalkotás (pl. öltözet kiegészítő, játék) a megismert kézműves technikákkal. A közvetlen környezetben található anyagok környezettudatos felhasználása meghatározott funkcióra.	Matematika: tájékozódás az időben Erkölcstan: a múlt és a jelen életviszonyai közötti különbségek.

Az elkészült tárgyak, szerkezetek használatuknak megfelelő és tulajdonosukra utaló díszítése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tárgyalkotás, tárgytervezés, díszítés, vizuális ritmus, szerkezet, felület, stilizálás

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	Az alkotásra, megfigyelésre, elemzésre vonatkozó feladatok életkornak megfelelő értelmezése. Az újként megismert anyagok és eszközök, technikák az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználata. A legismertebb formák, színek, vonalak, térbeli helyek és irányok, illetve komponálási módok használata, látványok, műalkotások olvasásába is beépítve. Látványok, műalkotások megfigyeléseinek során kialakult gondolatok, érzések elmondására a tantervben meghatározott legfontosabb fogalmak használatával, az életkornak megfelelően. Különböző típusú médiaszövegek felismerése, a médiatartalmak közötti tudatos választás. A médiaszövegekhez használt egyszerű kódok, kreatív kifejezőeszközök és azok érzelmi hatásának felismerése. A médiaszövegek előállításával, nyelvi jellemzőivel, használatával kapcsolatos alapfogalmak elsajátítása, helyes alkalmazása élőszóban. A média alapvető funkcióinak (tájékoztatás, szórakoztatás, ismeretszerzés) megismerése. A médiaszövegekben megjelenő információk valóságtartalmának felismerése. Az életkorhoz igazodó biztonságos internet- és mobilhasználat szabályainak ismerete, alkalmazása. A hálózati kommunikációban való részvétel során fontos és szükséges viselkedési szabályok elsajátítása, alkalmazása. Életkorhoz igazodó fejlesztő, kreatív internetes tevékenységek megismerése.

3.17.7. 5-8. ÉVFOLYAM

A vizuális nevelés legfontosabb célja, hogy segítse a tanulókat az őket körülvevő világ vizuálisan értelmezhető jelenségeinek megértésében, ezen belül a vizuális művészeti alkotások átélésében és értelmezésében, illetve ennek segítségével környezetünk tudatos alakításában. Ez a cél a tanórai kereteken belül az alkotva befogadás elvét követve valósulhat meg a leghatékonyabban, azaz a tantárgy jellemző tulajdonsága, hogy aktív tanulói tevékenységen alapul.

A tantárgy fontos célja, hogy a tanulók az iskolában megismerjék a magyarság által létrehozott legfontosabb képzőművészeti és építészeti műalkotásokat, nemzetünk hagyományos tárgykultúráját és díszítőművészetét. A tantárgy kulcsszerepet játszik a tanulók érzelmi fejlesztésében, mely az őket körülvevő világhoz való pozitív érzelmi viszonyulásuk kialakításának fontos eszköze. Ennek eredményeként elérendő cél, hogy a tanulók a magyar kultúrára büszkék legyenek, és kötődjenek szülőföldünk értékeihez.

További fontos cél, hogy a tanulók ismerjék meg az európai és egyetemes vizuális kultúra legjelentősebb képzőművészeti és építészeti alkotásait, alakuljon ki bennük érdeklődés a vizuális jellegű művészetek iránt. Váljanak nyitottá a régmúlt korok, illetve az őket körülvevő XXI. század művészeti jelenségek befogadására.

A vizuális kultúra tantárgy tartalmát három részterület, a képzőművészet, a vizuális kommunikáció és a tárgy- és környezetkultúra képezi. A vizuális nevelés szempontjából a képzőművészet részterület az ábrázoló és kifejező szándékú, esetleg művészi élményt nyújtó képalkotással, illetve befogadással foglalkozik, a tárgy- és környezetkultúra részterület az ember tervezett tárgyi és épített környezetét jelenti, a vizuális kommunikáció pedig képekben, gyakran kép és szöveg egységében megjelenő, eleve kommunikációs célú képalkotással foglalkozik. E részterületek tartalmi elemei különböző hangsúllyal, de minden iskolaszakaszban jelen vannak a tantervi követelményekben. A Nat alapelvei alapján a vizuális kultúra tantárgy gyakorlatközpontúsága a vizuális megismerés, a közvetlen tapasztalatszerzés, az elemző-szintetizáló gondolkodás egységében értelmezendő, és a tanulók ténylegesen megvalósuló alkotó munkáját szolgálja.

A vizuális fejlesztés legfontosabb célja adott iskolaszakaszokban az életkornak megfelelő szinteken játékos, kreatív szemlélet kialakítása és alkalmazása.

Fontos cél továbbá a minél szélesebb körű anyaghasználat, az alkotó tevékenységen keresztül a kéz finommotorikájának fejlesztése, a változatos médiumok és megközelítési módok alkalmazása, a vizuális médiumok közötti átjárhatóság és a művészi gondolkodás szabadságának a

kialakítása. Mindez segíti a tanulók tájékozódását az őket érő nagy mennyiségű vizuális információ feldolgozásában, szelektálásában, s végül majd az önálló, mérlegelni képes szemlélet kialakításában. Jelen korunk jellemző képkészítési lehetőségeit is figyelembe véve további cél a vizuális kommunikáció digitális kultúrához is köthető mindennapi formáinak, illetve az épített környezet és a tárgyi világnak a vizsgálata, valamint a környezetalakítás tudatosságának fejlesztése.

A vizuális nevelés kiemelt feladatának tekinti a kreativitás fejlesztését, mely a vizuális problémamegoldás folyamatában fejleszthető és gyakorolható. A tanulók kreativitása az örömteli, kísérletező, az élményekben gazdag, alkotó tevékenység közben bontakozhat és teljesedhet ki, mely mind az egyén, mind pedig a közösség alkotó energiáinak a motorja lehet. Lényeges elem mindezekben a motiváció kialakítása az önmagát folytonosan építő, alkotói magatartás megteremtésére és a folyamatos önművelésre. Ezzel összefüggésben fontos a tanulók önértékelésének és önismeretének fejlesztése, a mérlegelő szemlélet kialakítása, amelynek az önálló és a társakkal együttműködő gyakorlati feladatmegoldásokban kell megjelennie és működnie a tanulók fejlesztése során. A vizuális nevelés a tanulók személyiségfejlesztésének rendkívül fontos eleme, hiszen az itt alkalmazott tevékenységekre jellemző alkotva tanulás érzelmeket gazdagító, empátiát, intuíciót és minőségérzéket, valamint önmagukkal szembeni igényességet kialakító hatása működik.

A vizuális kultúra tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: Ahogyan a kisgyermekkorban a megismerés alapvető eszköze a vizualitás, úgy a későbbi tanulási folyamatban is meghatározó szerepe van a vizuálisan nyerhető információk feldolgozásának. A vizuális megfigyelés, a belső képalkotás, a vizuális elemzés, összehasonlítás, esetleg a tapasztalatok, a következtetések vizuális megjelenítése – kiváltképp a digitális kor vizuális dominanciája miatt – az információszerzés, a tanulás feltétele. A vizuális információszerzés rutinja különösen fontos az önálló tanulás szempontjából. A vizuális gondolkodás ugyanakkor nemcsak az információszerzést, hanem az információk feldolgozását és a gondolkodási folyamatokat is ösztönözheti (például gondolattérkép, modellalkotás), segítséget nyújtva különböző tanulási stílusok és stratégiák megtalálásában. Miközben a vizuális kultúra tantárgy változatos tevékenységei és fejlesztési technikái más műveltségi területeket is támogathatnak, olyan tanulási motivációt jelentenek, melyek érdekesebbé, izgalmasabbá és sikeresebbé tehetik a tanulók számára a tanulást.

A kommunikációs kompetenciák: A vizuális kultúra tantárgy célja, hogy a tanulók megismerjék és használják a vizuális kommunikáció lehetőségeinek minél szélesebb skáláját. A digitáliseszköz-használat – a kommunikációs csatornák átalakításával – folyamatosan hatást gyakorol a kommunikáció domináns formáira és minőségére. A vizuális kommunikációs formák értelmezése, értő és felelős használata – ami a vizuális kultúra tantárgy keretében fejleszthető leginkább – a mindennapi életben és a munka világában is elengedhetetlen. A vizuális kultúra a művészeti nevelés olyan átfogó megközelítésére törekszik, melynek keretében sokféle önkifejezési forma (vizuális megjelenítés, beszéd, mozgás) gyakorlására van mód, ami a kommunikációs lehetőségek körét is tágítja.

A digitális kompetenciák: A digitális kor, amelyben élünk, nagyrészt vizuális kommunikációs formákat használ, ezért a vizuális kultúra tantárgynak is alapvető feladata, hogy segítse a digitális médiumok használatát, mind a közlés, mind a befogadás képességeinek fejlesztésével. A kreatív feladatmegoldás érdekében a tanulók digitálisan hozzáférhető információkat gyűjtenek, és életkori sajátosságaiknak megfelelően lehetőséget kapnak arra, hogy az egy-egy tananyagrész produktumát digitális formában készítsék el. Ezáltal megtanulják, hogy hogyan érdemes alkotó folyamatba építeni az elérhető és összegyűjthető információkat, és hogyan lehet felhasználni a technikai lehetőségeket. A digitális technika lehetőségeinek előre nem látható fejlődési iránya miatt legfontosabb éppen a változásokra reagálni tudó tanulói személyiség fejlesztése.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A megismerési folyamatok fontos eleme a vizuális megfigyelés. A vizualitás a belső képalkotásnak, majd az ismeretszerzésnek és a magasabb szintű gondolkodási folyamatoknak is sajátos eszköze. A vizuális kultúra tanulása során mind a szabad alkotásban, mind az egyszerű tervezési feladatokban a problémamegoldó gondolkodást gyakorolhatja a tanuló, amikor végigjárja az információgyűjtés, -elemzés, -értelmezés, az ötletelés, a tesztelés és az újraértelmezés szakaszait. Minden problémamegoldás esetében nagy jelentősége van a szabad asszociáción alapuló, divergens gondolkodási szakaszoknak, amelyet a vizuális kultúra tantárgy tanulása a nyitottság, az egyéni ötletek és a sajátos kifejezési megoldások bemutatásával és elfogadásával jelentős mértékben képes fejleszteni.

A személyes és társas kompetenciák: A művészettel nevelés elvének megfelelően a vizuális kultúra tantárgy kiemelt feladata a személyiség fejlesztése, különös tekintettel a személyes és társas kompetenciákra. A tantárgy egyik jellemzője a gazdag önkifejezési formák támogatása, ami segíti az önismeretet és a reális önértékelés kialakítását, miközben a változatos tevékenységi formák nagyobb esélyt adnak a sikerélmény elérésére. Az érzelmek kifejezéséhez, felismeréséhez és szabályozásához kapcsolódó készségek gyakorlása ugyanakkor szerepet játszik a

társas viselkedésben is. A vizuális kultúra tantárgy – és ezen belül a kreatív problémamegoldás fejlesztésének – lehetősége, hogy csoportos együttműködésben valósuljon meg, azaz a feladatmegoldások sokféle nézőpont és sokféle tudás megjelenítésével, mindenki közreműködésével és megelégedésével jöjjön létre. A csoportos együttműködésen alapuló alkotó vagy befogadó feladatmegoldásokban lehetőség van a különböző szerepek megtapasztalására, a közös döntések megvitatására és a konfliktushelyzetek megoldására, végül a legjobb megoldás érdekében a produktív tevékenység gyakorlására.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A vizuális kultúra tantárgy, a Művészetek műveltségi terület részeként, hagyományosan magába foglalja a műalkotások elemző vizsgálatát, így alapvető feladata a művészet kultúraközvetítésben elfoglalt helyének hangsúlyozása. Cél, hogy kontextusba helyezze a művészettörténeti változásokat, különös tekintettel kulturális örökségünk jelentőségére, ugyanakkor a tantárgy feladata a kortárs kulturális jelenségek értelmezése is. A tantárgy fontos célja, hogy a tanulók az iskolában megismerjék a magyarság által létrehozott legfontosabb képzőművészeti és építészeti alkotásokat, nemzetünk hagyományos tárgykultúráját és díszítőművészetét, ezáltal büszkék legyenek a magyar kultúrára, és kötődjenek szülőföldünk értékeihez. A befogadó tevékenység aktív alkotótevékenységgel támogatva a kreativitásfejlesztés egyedülálló lehetőségeként működik. A kreatív gazdaság a világ leggyorsabban fejlődő ága, hisz a mindennapos kihívásokkal szemben mindig új megoldásokra van szükség. A vizuális kultúra tantárgy az alkotó feladataiban olyan megoldásra váró problémákat tud meghatározni, amelyek kreatív megoldásokra várnak, a megoldások pedig produktum formájában is bemutatásra kerülnek.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A vizuális kultúra tantárgy leginkább a személyiségfejlesztésben betöltött feladata miatt képes a munkavállalói és vállalkozói kompetenciák fejlesztésére. A kreatív feladatmegoldás megköveteli az adott helyzet rugalmas kezelését, az innovatív ötletek, új megoldások megtalálását, a megoldás érdekében a helyzetek értékelését, majd a hatékony döntés céljából a kitartó mérlegelést és döntést. A csoportos feladatmegoldások (például projektfeladatok) esetében a tanuló kipróbálhat ugyanakkor olyan együttműködéseket is, amelyekre a munka világában is szüksége lehet.

A köznevelésben a vizuális kultúra tantárgy a művészettel nevelés eszköze, s mint ilyen, általánosan alapozó, vizuális szemlélet kialakítását és fejlesztését tartja elsőrendű feladatának.

A kerettanterv segíti e célok megvalósítását, adott iskolaszakaszokra és ciklusokra kijelölve a legfontosabb fejlesztési feladatokat, a tanterv témaköreire reflektáló tanári szabadság figyelembevételével. A kerettanterv fő tematikai egységei, témakörei a – vizuális kultúra részterületein alapuló – Nat-ban foglalt fő témakörök további részletezéseként alakultak ki. Minden témakör tartalmazza a megvalósításhoz szükséges óraszámajánlást, támaszkodik a Nat megadott tanulási eredményekre, és minden témakör fejlesztési feladatok és ismeretek, minimális fogalomkészlet megadásával konkretizálja az adott tanítási egység elvárható követelményeit. A tematikai egységek és meghatározott fejlesztési feladatok és ismeretek nem jelölnek időrendi sort, és nem azonosak egy-egy tanóra tananyagával, feladataival. Az egységek rugalmasan kezelhetők, a tanulásszervezés felépítésének logikája mentén történő saját igényű alkalmazás és az adott évfolyamra ajánlott óraszámjavaslatok figyelembevételével. A kerettantervi fejlesztési feladatok értelmezését ugyanakkor példák segítik, amelyek az adott követelmény pontosabb értelmezéséhez adnak ötleteket, illetve inspirálják a helyi tanterv vagy tanmenet tervezését. Egy-egy témakörnél megjelenő fogalmak iskolai feldolgozása természetesen az adott témakör fejlesztési feladataival összekapcsolva értelmezendő. Minden fejlesztési szakaszban és minden témakör esetében csak a belépő új fogalmak jelennek meg, de a már bevezetett fogalmakhoz kapcsolódó tudás elmélyítése és további felhasználása érdekében a fogalmak magasabb évfolyamokon az aktuális fejlesztési feladatoknak megfelelően, az iskola saját igényeinek, és a tanulók aktuális fejlettségi szintjének megfelelően ismételhetők.

3.17.8. 5. ÉVFOLYAM

Ebben az iskolaszakaszban erősödik fel a tanulókban a valóság megismerése iránti fokozott igény. Az objektív és szubjektív ítéletek között képesek különbséget tenni. A valósághű ábrázolás igénye és a gyerek meglévő képességei közti eltérés vezethet az ábrázolási, alkotási kedv elvesztéséhez. A tantárgy tanításának egyik alapvető célja az alkotásra késztető motiváció fenntartása. Ez a kiskamaszkorba lépő gyerek érdeklődésére számot tartó vizuális feladatrendszerben valósítható meg. A tanulók érdeklődése személyenként változó, ezért az eredményes fejlesztés érdekében differenciált feladatkiadásra van szükség. A személyiségformálás e szakaszában is fontos szerepet kapnak a művészi alkotó-befogadó tevékenységek, melyek összetevőinek, a konkrét képességeknek, készségeknek fejlesztése alsó tagozaton már megkezdődik.

Az 5. évfolyamon a vizuális kultúra tantárgy alapóraszáma: 34 óra

Évfolyam	Heti órakeret	Évi órakeret	Kerettantervi órakeret	Helyi tervezésű órakeret
5.	**1**	**36**	**34**	**2**

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok	5
Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió	5
Médiumok sajátosságai – Médiumok jellemző kifejezőeszközei	5
Tér és időbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei	5
Vizuális információ és befolyásolás – Kép és szöveg üzenete	4
Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat	5
Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció	5
Összes óraszám:	**34**

TÉMAKÖR: VIZUÁLIS MŰVÉSZETI JELENSÉGEK – ALKOTÁSOK, STÍLUSOK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- látványok, képek részeinek, részleteinek alapján elképzeli a látvány egészét, fogalmi és vizuális eszközökkel bemutatja és megjeleníti, rekonstruálja azt;
- szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzeli és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is;
- a látványokkal kapcsolatos objektív és szubjektív észrevételeket pontosan szétválasztja;
- különböző érzetek kapcsán belső képeinek, képzeteinek megfigyelésével tapasztalatait vizuálisan megjeleníti;

- különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- vizuális művészeti alkotások megfigyelése, és egyéni véleményformálás során az objektív és szubjektív megállapítások szétválasztása, a látvány lényeges, egyedi művészettörténeti korszak jellemzőinek felismerésével és személyes gondolatok megfogalmazásával. A tapasztalatok (pl. képolvasás, látvány szöveges ismertetése a vizuális megjelenítés érdekében, eligazodás vizuális információk között) felhasználása az alkotás során is;
- a történelem tantárgyból már megismert művészettörténeti korokban (pl. ókor, középkor,) készült vizuális alkotások elemző összehasonlítása (pl. történelmi háttér, téma, műfaj, létrehozás szándéka, kifejezőeszközök használata szerint) és inspiratív felhasználása az alkotás során;
- a történelem tantárgy keretében feldolgozott korszakok egy-egy jellemző műalkotásának, tárgyának, díszítő stíluselemének felhasználásával kifejező képalkotás, plasztikus mű, vagy újraértelmezett tárgy készítése. (pl. fekete alakos vázakép stílusában modern olimpiai sportág megjelenítése, timpanon forma kitöltése jelen korunkra jellemző témájú csoportképpel);
- különböző jellegű, stílusú látványok (pl. tárgyfotó, magyar néprajzi motívum, film képkockája), vizuális alkotások (pl. figuratív/non-figuratív festmény, installáció) adott részeinek, részleteinek meghatározott célú, személyes kiegészítése, rekonstruálása a személyes kifejezés érdekében, a jellemző vizuális jegyek tudatos használatával.

TÉMAKÖR: VIZUÁLIS MŰVÉSZETI JELENSÉGEK – SZEMÉLYES VIZUÁLIS TAPASZTALAT ÉS REFLEXIÓ

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;

- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat, az ajánlott képanyag alapján;
- különböző érzetek kapcsán belső képeinek, képzeteinek megfigyelésével tapasztalatait vizuálisan megjeleníti;
- szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzeli és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is;
- megfigyeléseit, tapasztalatait, gondolatait vizuálisan rögzíti, mások számára érthető vázlatot készít;
- adott tartalmi keretek figyelembevételével karaktereket, tereket, tárgyakat, helyzeteket, történeteket részletesen elképzel, fogalmi és vizuális eszközökkel bemutat és megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- adott tartalmi keretekhez (pl. irodalmi vagy médiaélmény, tanulók által közösen kitalált történet, személyes élmény) illeszkedő figurák, karakterek, terek, tárgyak, helyzetek, történet részletes elképzelése, korábbi személyes vizuális tapasztalatok, emlékek inspiratív felhasználásával. Az elképzelések bemutatása és vizuális megjelenítése érdekében többféle forrásból (pl. könyvtár, internet, valóság) vizuális információk, képi inspirációk gyűjtése és megfelelő alkotó felhasználása egyénileg és csoportmunkában;
- szokatlan szituációkban (pl. korlátozott mozgás, színes szemüveg, bekötött szem) különböző érzetek (pl. mozgás, hang, látvány, szag, íz, tapintás) kapcsán keletkező belső képek megfigyelése, és az egyéni ötletek megjelenítése többféle vizuális eszköz rugalmas alkalmazásával (pl. vegyes technika, festék, szén, kollázs, fény, fotó, fotómanipuláció).

TÉMAKÖR: MÉDIUMOK SAJÁTOSSÁGAI – MÉDIUMOK JELLEMZŐ KIFEJEZŐESZKÖZEI

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- a vizuális problémák vizsgálata során összegyűjtött információkat, gondolatokat különböző szempontok szerint rendez és összehasonlít, a tapasztalatait különböző helyzetekben a megoldás érdekében felhasználja;
- vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is;
- látványok, képek, médiaszövegek, történetek, szituációk feldolgozása kapcsán személyes módon kifejezi, megjeleníti felszínre kerülő érzéseit, gondolatait, asszociációit;
- vizuális megjelenítés során egyénileg és csoportmunkában is használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- példák alapján a hétköznapokban, tanulási helyzetekben gyakran és szívesen használt médiumok (pl. fotó, mozgókép, online felületek, számítógépes játék) sajátosságainak, jellemző kifejezési eszközeinek (pl. használt képi és szöveges elemek aránya, mérete, kompozíciós elrendezések, képkivágások, színhasználat, kontraszt, fény-árnyék, világos-sötét alkalmazása, ismétlések szerepe, vágás, nézőpont, kameramozgás, időbeliség) megismerése. A tapasztalatok adekvát használata érdekében információk, vizuális inspirációk gyűjtése, különös tekintettel a figyelemirányítás és kiemelés célját szolgáló lehetőségekre;
- valós és fiktív helyzetek, történetek megjelenítése, ábrázolása, dokumentálása során a közvetítendő tartalmaknak, és személyes gondolatoknak, érzéseknek leginkább megfelelő médium kiválasztása. (Pl. tanult irodalmi alkotás inspirációjára rövid mozgókép készítése ténylegesen, vagy annak rajzos forgatókönyve.) A választott médiumhoz illő vizuális kifejezési eszközök használata a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés (pl. szín, méret, arány, forma, kompozíció, képkivágás, nézőpont, fény, vágás, montázs) érdekében egyénileg és csoportmunkában is;

- hagyományos (nyomtatott) információhordozó digitális médium számára történő átalakítása társai számára is értelmezhető rajzi vázlatban, vagy montázs alkalmazásával. (Pl. más tantárgy számára készült tankönyv egy érdeklődésére számot tartó oldalának átalakítására internetes oldallá, mobil applikációvá.) A tapasztalatok felhasználása a további alkotó tevékenység közben egyénileg vagy csoportmunkában.

TÉMAKÖR: TÉR ÉS IDŐBELI VISZONYOK – TÉR ÉS IDŐ VIZUÁLIS MEGJELENÍTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is;
- felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat, az ajánlott képanyag alapján;
- adott cél szempontok figyelembevételével térbeli, időbeli viszonyokat, változásokat, eseményeket, történeteket rögzít, megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- adott témát, időbeli, térbeli folyamatokat, történéseket közvetít újabb médiumok képírási formáinak segítségével egyénileg vagy csoportmunkában is;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a térmegjelenítés különböző művészettörténeti korokban használt lehetőségeinek (pl. kiterített tér, frontális nézet, takarás) megfigyelése, megismerése, műalkotások alapján. (egyiptomi falfestmények, középkori miniatúrák);
- az egy iránypontos perspektíva egyszerű szabályainak megismerése, és az ismeretek felhasználása kitalált tér ábrázolására épülő alkotó munkában;
- példák alapján időbeli változások, történések vizuális megjelenítésének megkülönböztetése (pl. folyamatábra, képregény, storyboard, fotósorozat, film), és egy rövid történés

(pl. teafőzés, pizza evés, tornasorba rendeződés), időbeli változás, folyamat (pl. jég olvadása, vihar közeledte, almacsutka fonnyadása) vagy saját történet rögzítése a választott médium sajátosságainak figyelembevételével, egyénileg vagy csoportban.

TÉMAKÖR: VIZUÁLIS INFORMÁCIÓ ÉS BEFOLYÁSOLÁS – KÉP ÉS SZÖVEG ÜZENETE

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzeli és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is;
- a vizuális problémák vizsgálata során összegyűjtött információkat, gondolatokat különböző szempontok szerint rendez és összehasonlít, a tapasztalatait különböző helyzetekben a megoldás érdekében felhasználja;
- a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- vizuális megjelenítés során egyénileg és csoportmunkában is használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit;
- egyszerű tájékoztató, magyarázó rajzok, ábrák, jelek, szimbólumok tervezése érdekében önállóan információt gyűjt;
- célzottan vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket értelmez és tervez a kommunikációs szándék és a hatáskeltés szempontjait kiemelve.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a téma feldolgozásakor aktuálisan más tantárgy keretében tanult korhoz illeszkedő művészettörténeti korszak jellemző műalkotása, vagy ökológia, társadalmi probléma témájában ismeretek és érzetek inspiratív és kreatív felhasználásával direkt vizuális kommunikációt szolgáló produktum létrehozása (pl. kiállítás plakátja, ökológiailag tudatos termékcsomagolás, rövid mozgóképi reklám, animált gif). A feladathoz kapcsolódóan gyűjtött vizuális információk, szöveges, képi inspirációk, és a korábbi vizuális megfigyelési tapasztalatok, adekvát képnyelvi eszközök felhasználása az alkotás során egyénileg és csoportmunkában is;

- reklámfilmek és hírműsorok példáiban a valós és fiktív elemek egyértelmű megjelenését keresve a befolyásolás lehetőségének felismerése. A példák megfigyeléséből származó tapasztalatok felhasználása játékos szituációk és gyakorlatok során (pl. képtelen reklám);
- a verbális és a vizuális kommunikáció közötti lényegi különbségek felismerése és megfogalmazása kreatív gyakorlatok (pl. sajtófotók szóbeli leírásával, „közvetítésével") tapasztalatai alapján csoportmunkában is;
- felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat, az ajánlott képanyag alapján.

TÉMAKÖR: KÖRNYEZET: TECHNOLÓGIA ÉS HAGYOMÁNY – HAGYOMÁNY, DESIGN, DIVAT

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- különböző korok és kultúrák szimbólumai és motívumai közül adott cél érdekében gyűjtést végez, és alkotó tevékenységében felhasználja a gyűjtés eredményeit;
- különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt;
- adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- adott téma vizuális feldolgozása érdekében problémákat vet fel, megoldási lehetőségeket talál, javasol, a probléma megoldása érdekében kísérletezik;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a tárgyi környezet különböző szempontú vizsgálata érdekében adott téma (pl. ünnepi és hétköznapi öltözet, dédszüleink világa, egyedi, személyes tárgyak, divat változása) vizuális és szöveges feldolgozása, információk keresése és rendszerezése különböző forrásokból (pl. könyvtár, internet, interjú készítése az érintettekkel, skanzen vagy helytörténeti kiállítás látogatása);
- hagyományos magyar népi kultúra és a közvetlen környezet tárgyi világának megfigyelése és inspiratív felhasználása segítségével mai korunkra jellemző, értelmesen használható tárgy (pl. háztartási eszköz, játék, öltözet kiegészítő, telefontok, textil táska, tolltartó, szemüvegtok, de nem dísztárgy!) tervezése és létrehozása tudatos anyag és eszközhasználattal (pl. nemezelés, hímzés, szövés, fonás, agyagozás, bőrmunka).

TÉMAKÖR: KÖRNYEZET: TECHNOLÓGIA ÉS HAGYOMÁNY – TÁRGYAK, TEREK, FUNKCIÓ

JAVASOLT ÓRASZÁM: **5 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- különböző korok és kultúrák szimbólumai és motívumai közül adott cél érdekében gyűjtést végez, és alkotó tevékenységében felhasználja a gyűjtés eredményeit;
- különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt;
- adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- adott téma vizuális feldolgozása érdekében problémákat vet fel, megoldási lehetőségeket talál, javasol, a probléma megoldása érdekében kísérletezik;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- példák alapján (pl. különböző korban, kultúrában, stílusban készült építmények, terek) a közvetlen környezetben található valós terek, térrészletek saját kezű vázlatrajzának (pl. buszmegálló, kapu/bejárati ajtó, iskola ebédlője, iskolai könyvtár, beszélgető sarok, büfé) áttervezése, átalakítása megadott valós vagy játékos funkció megvalósítása (pl. biztonságérzet, figyelemfelhívás, otthonosságérzet, rejtőzködés) érdekében. A tervezés során kísérletezés és többféle ötlet felvetése és vizuális rögzítése, az ötletek és a tervezési folyamat szöveges bemutatása egyénileg és csoportmunkában is;
- egy választott tárgy, tárgytípus (pl. kedvenc tárgy, játék, hírközlési, közlekedési, konyhai eszköz, bútor) különböző történeti korokban, és földrajzi helyeken való megjelenésének összehasonlító vizsgálata adott szempontok mentén (pl. funkció, anyag, forma, díszítés, környezetkárosítás) és a vizsgálat eredményeinek részletes szöveges és vizuális bemutatása (pl. tabló, prezentáció formájában);
- ajánlott műtípusok, művek, alkotók 5. évfolyamon;
- a szemléltetés érdekében az alábbi műtípusok, művek, vagy alkotók valamely művének bemutatása ajánlott;
- építmények: Colosseum, Erektheion,Istar-kapu, karnaki Ámon-templom, Kheopsz piramisa, Parthenon, Pantheon, Stonehenge, Zikkurat- Úr;
- képzőművészeti alkotások: altamirai barlangrajz, Bruegel: Bábel tornya, Írnok szobor, Botticelli: Vénusz születése, Nagy Taormina, delphoi kocsihajtó, Laokoón-csoport, Müron: Diszkoszvető, Nofretete fejszobra, Római portrészobor, Szamothrakéi Niké, Willendorfi Vénusz;
- egyéb: görög vázafestészet,Tutanhamon arany halotti maszk.

3.17.9. 6. ÉVFOLYAM

Ebben az iskolaszakaszban a látott és ismert vizuális világ ütköztetése révén nem csak mérlegelő gondolkodásuk, hanem az információk szelektálásának képessége is megalapozható. Az objektív és szubjektív ítéletek között képesek különbséget tenni. A valósághű ábrázolás igénye és a gyerek meglévő képességei közti eltérés vezethet az ábrázolási, alkotási kedv elvesztéséhez. A tantárgy tanításának egyik alapvető célja az alkotásra késztető motiváció fenntartása. Ez a kiskamaszkorba lépő gyerek érdeklődésére számot tartó vizuális feladatrendszerben valósítható meg. A tanulók érdeklődése személyenként változó, ezért az eredményes fejlesztés érde-

kében differenciált feladatkiadásra van szükség. A személyiségformálás e szakaszában is fontos szerepet kapnak a művészi alkotó-befogadó tevékenységek, melyek összetevőinek, a konkrét képességeknek, készségeknek fejlesztése alsó tagozaton már megkezdődik.

A tervezéshez figyelembe kell venni az előzményeket és a más tantárgyak által tanított ismeretek meglétét, mely lehetőséget ad azok felhasználására és beépítésére a vizuális kultúra tanórákon.

A 6. évfolyamon a vizuális kultúra tantárgy alapóraszáma: 34 óra

Évfolyam	Heti órakeret	Évi órakeret	Kerettantervi órakeret	Helyi tervezésű órakeret
6.	**1**	**36**	**34**	**2**

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok	5
Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió	5
Médiumok sajátosságai – Médiumok jellemző kifejezőeszközei	5
Tér és időbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei	5
Vizuális információ és befolyásolás – Kép és szöveg üzenete	4
Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat	5
Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció	5
Összes óraszám:	**34**

TÉMAKÖR: VIZUÁLIS MŰVÉSZETI JELENSÉGEK – ALKOTÁSOK, STÍLUSOK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- látványok, képek részeinek, részleteinek alapján elképzeli a látvány egészét, fogalmi és vizuális eszközökkel bemutatja és megjeleníti, rekonstruálja azt;

- szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzeli és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is;
- a látványokkal kapcsolatos objektív és szubjektív észrevételeket pontosan szétválasztja;
- különböző érzetek kapcsán belső képeinek, képzeteinek megfigyelésével tapasztalatait vizuálisan megjeleníti;
- különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- vizuális művészeti alkotások megfigyelése, és egyéni véleményformálás során az objektív és szubjektív megállapítások szétválasztása, a látvány lényeges, egyedi művészettörténeti korszak jellemzőinek felismerésével és személyes gondolatok megfogalmazásával. A tapasztalatok (pl. képolvasás, látvány szöveges ismertetése a vizuális megjelenítés érdekében, eligazodás vizuális információk között) felhasználása az alkotás során is;
- a történelem tantárgyból már megismert művészettörténeti korokban (pl. középkor, XVII-XVIII. század) készült vizuális alkotások elemző összehasonlítása (pl. történelmi háttér, téma, műfaj, létrehozás szándéka, figurativitáshoz való viszony, kifejezőeszközök használata szerint), és inspiratív felhasználása az alkotás során;
- a történelem tantárgy keretében feldolgozott korszakok egy-egy jellemző műalkotásának, tárgyának, díszítő stíluselemének felhasználásával kifejező képalkotás, plasztikus mű, vagy újraértelmezett tárgy készítése. Különböző jellegű, stílusú látványok (pl. tárgyfotó, magyar néprajzi motívum, film képkockája), vizuális alkotások (pl. figuratív/non-figuratív festmény, installáció) adott részeinek, részleteinek meghatározott célú, személyes kiegészítése, rekonstruálása a személyes kifejezés érdekében, a jellemző vizuális jegyek tudatos használatával.

Fogalmak

klasszikus, modern, objektív, szubjektív, művészettörténeti korok, stílus

TÉMAKÖR: VIZUÁLIS MŰVÉSZETI JELENSÉGEK – SZEMÉLYES VIZUÁLIS TAPASZTALAT ÉS REFLEXIÓ

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat, az ajánlott képanyag alapján;
- különböző érzetek kapcsán belső képeinek, képzeteinek megfigyelésével tapasztalatait vizuálisan megjeleníti;
- szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzeli és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is;
- megfigyeléseit, tapasztalatait, gondolatait vizuálisan rögzíti, mások számára érthető vázlatot készít;
- adott tartalmi keretek figyelembevételével karaktereket, tereket, tárgyakat, helyzeteket, történeteket részletesen elképzel, fogalmi és vizuális eszközökkel bemutat és megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- adott tartalmi keretekhez (pl. irodalmi vagy médiaélmény, tanulók által közösen kitalált történet, személyes élmény) illeszkedő figurák, karakterek, terek, tárgyak, helyzetek, történet részletes elképzelése, korábbi személyes vizuális tapasztalatok, emlékek inspiratív felhasználásával. Az elképzelések bemutatása és vizuális megjelenítése érdekében többféle forrásból (pl. könyvtár, internet, valóság) vizuális információk, képi inspirációk gyűjtése és megfelelő alkotó felhasználása egyénileg és csoportmunkában;
- szokatlan szituációkban (pl. korlátozott mozgás, színes szemüveg, bekötött szem) különböző érzetek (pl. mozgás, hang, látvány, szag, íz, tapintás) kapcsán keletkező belső

képek megfigyelése, és az egyéni ötletek megjelenítése többféle vizuális eszköz rugalmas alkalmazásával (pl. vegyes technika, festék, szén, kollázs, fény, fotó, fotómanipuláció).

Fogalmak

vizuális élmény, hatás, asszociáció, karakter, figuratív-nonfiguratív megjelenítés

TÉMAKÖR: MÉDIUMOK SAJÁTOSSÁGAI – MÉDIUMOK JELLEMZŐ KIFEJEZŐESZKÖZEI

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- a vizuális problémák vizsgálata során összegyűjtött információkat, gondolatokat különböző szempontok szerint rendez és összehasonlít, a tapasztalatait különböző helyzetekben a megoldás érdekében felhasználja;
- vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is;
- látványok, képek, médiaszövegek, történetek, szituációk feldolgozása kapcsán személyes módon kifejezi, megjeleníti felszínre kerülő érzéseit, gondolatait, asszociációit;
- vizuális megjelenítés során egyénileg és csoportmunkában is használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- példák alapján a hétköznapokban, tanulási helyzetekben gyakran és szívesen használt médiumok (pl. fotó, mozgókép, online felületek, számítógépes játék) sajátosságainak, jellemző kifejezési eszközeinek (pl. használt képi és szöveges elemek aránya, mérete, kompozíciós elrendezések, képkivágások, színhasználat, kontraszt, fény-árnyék, világos-sötét alkalmazása, ismétlések szerepe, vágás, nézőpont, kameramozgás, időbeliség) megismerése. A tapasztalatok adekvát használata érdekében információk, vizuális inspirációk gyűjtése, különös tekintettel a figyelemirányítás és kiemelés célját szolgáló lehetőségekre;

- valós és fiktív helyzetek, történetek megjelenítése, ábrázolása, dokumentálása során a közvetítendő tartalmaknak, és személyes gondolatoknak, érzéseknek leginkább megfelelő médium kiválasztása. (Pl. tanult irodalmi alkotás inspirációjára rövid mozgókép készítése ténylegesen, vagy annak rajzos forgatókönyve.) A választott médiumhoz illő vizuális kifejezési eszközök használata a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés (pl. szín, méret, arány, forma, kompozíció, képkivágás, nézőpont, fény, vágás, montázs) érdekében egyénileg és csoportmunkában is;
- hagyományos (nyomtatott) információhordozó digitális médium számára történő átalakítása társai számára is értelmezhető rajzi vázlatban, vagy montázs alkalmazásával. (Pl. más tantárgy számára készült tankönyv egy érdeklődésére számot tartó oldalának átalakítására internetes oldallá, mobil applikációvá.) A tapasztalatok felhasználása a további alkotó tevékenység közben egyénileg vagy csoportmunkában.

Fogalmak

vizuális kifejezési eszközök, médium, kiemelés, figyelemirányítás, kompozíció, képkivágás, nézőpont

TÉMAKÖR: TÉR ÉS IDŐBELI VISZONYOK – TÉR ÉS IDŐ VIZUÁLIS MEGJELENÍTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is;
- felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat, az ajánlott képanyag alapján;
- adott cél szempontok figyelembevételével térbeli, időbeli viszonyokat, változásokat, eseményeket, történeteket rögzít, megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- adott témát, időbeli, térbeli folyamatokat, történéseket közvetít újabb médiumok képírási formáinak segítségével egyénileg vagy csoportmunkában is;

- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a térmegjelenítés különböző művészettörténeti korokban használt lehetőségeinek (pl. kiterített tér, frontális nézet, takarás, egy iránypontos perspektíva, fordított perspektíva) megfigyelése, megismerése, műalkotások alapján. (középkori miniatúrák, Brueghel: Bábel tornya, Leonardo da Vinci: Utolsó vacsora, Vermeer belső terei, Szent Péter-bazilika Kollonád);
- az egy iránypontos perspektíva egyszerű szabályainak megismerése, és az ismeretek felhasználása kitalált tér ábrázolására épülő alkotó munkában;
- Példák alapján időbeli változások, történések vizuális megjelenítésének megkülönböztetése (pl. folyamatábra, képregény, storyboard, fotósorozat, film), és egy rövid történés (pl. teafőzés, pizza evés, tornasorba rendeződés), időbeli változás, folyamat (pl. jég olvadása, vihar közeledte, almacsutka fonnyadása) vagy saját történet rögzítése a választott médium sajátosságainak figyelembevételével, egyénileg vagy csoportban.

Fogalmak

tér, nézőpont, képkivágás, rövidülés, fókuszpont, horizont, időbeli változás vizuális megjelenítései, folyamatábra, képregény/storyboard

TÉMAKÖR: VIZUÁLIS INFORMÁCIÓ ÉS BEFOLYÁSOLÁS – KÉP ÉS SZÖVEG ÜZENETE

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzeli és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is;
- a vizuális problémák vizsgálata során összegyűjtött információkat, gondolatokat különböző szempontok szerint rendez és összehasonlít, a tapasztalatait különböző helyzetekben a megoldás érdekében felhasználja;

- a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- vizuális megjelenítés során egyénileg és csoportmunkában is használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit;
- egyszerű tájékoztató, magyarázó rajzok, ábrák, jelek, szimbólumok tervezése érdekében önállóan információt gyűjt;
- célzottan vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket értelmez és tervez a kommunikációs szándék és a hatáskeltés szempontjait kiemelve.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a téma feldolgozásakor aktuálisan más tantárgy keretében tanult korhoz illeszkedő művészettörténeti korszak jellemző műalkotása, vagy ökológia, társadalmi probléma témájában ismeretek és érzetek inspiratív és kreatív felhasználásával direkt vizuális kommunikációt szolgáló produktum létrehozása (pl. kiállítás plakátja, ökológiailag tudatos termékcsomagolás, rövid mozgóképi reklám, animált gif). A feladathoz kapcsolódóan gyűjtött vizuális információk, szöveges, képi inspirációk, és a korábbi vizuális megfigyelési tapasztalatok, adekvát képnyelvi eszközök felhasználása az alkotás során egyénileg és csoportmunkában is;
- reklámfilmek és hírműsorok példáiban a valós és fiktív elemek egyértelmű megjelenését keresve a befolyásolás lehetőségének felismerése. A példák megfigyeléséből származó tapasztalatok felhasználása játékos szituációk és gyakorlatok során (pl. képtelen reklám);
- a verbális és a vizuális kommunikáció közötti lényegi különbségek felismerése és megfogalmazása kreatív gyakorlatok (pl. sajtófotók szóbeli leírásával, „közvetítésével”) tapasztalatai alapján csoportmunkában is;
- felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat, az ajánlott képanyag alapján.

Fogalmak

kommunikációs felület, üzenet, hír/álhír, figyelemirányítás, kommunikációs cél, hatáskeltés vizuális eszközei, valóság/fikció, dokumentálás, befolyásolás

TÉMAKÖR: KÖRNYEZET: TECHNOLÓGIA ÉS HAGYOMÁNY – HAGYOMÁNY, DESIGN, DIVAT

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- különböző korok és kultúrák szimbólumai és motívumai közül adott cél érdekében gyűjtést végez, és alkotó tevékenységében felhasználja a gyűjtés eredményeit;
- különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt;
- adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- adott téma vizuális feldolgozása érdekében problémákat vet fel, megoldási lehetőségeket talál, javasol, a probléma megoldása érdekében kísérletezik;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a tárgyi környezet különböző szempontú vizsgálata érdekében adott téma (pl. ünnepi és hétköznapi öltözet, dédszüleink világa, egyedi, személyes tárgyak, divat változása) vizuális és szöveges feldolgozása, információk keresése és rendszerezése különböző forrásokból (pl. könyvtár, internet, interjú készítése az érintettekkel, skanzen vagy helytörténeti kiállítás látogatása);
- hagyományos magyar népi kultúra és a közvetlen környezet tárgyi világának megfigyelése és inspiratív felhasználása segítségével mai korunkra jellemző, értelmesen használható tárgy (pl. háztartási eszköz, játék, öltözet kiegészítő, telefontok, textil táska, tolltartó, szemüvegtok, de nem dísztárgy!) tervezése és létrehozása tudatos anyag és eszközhasználattal (pl. nemezelés, hímzés, szövés, fonás, agyagozás, bőrmunka);

- különböző korok és kultúrák szimbólumainak és motívumainak felhasználásával minta, díszítés tervezése, és a minta felhasználása tárgyak díszítésére választott célok érdekében (pl. saját pecsét, csomagolópapír, póló, táska, takaró, bögre) különböző technikák felhasználásával (pl. krumpli, papír nyomat; stencil/sablon, filctoll, textilfestés);
- a hagyományos magyar népi kultúra és a modern, kortárs kultúra tárgyi világának (pl. épület, tárgy, öltözék) összehasonlítása megadott szempontok (pl. anyaghasználat, technológia, rendeltetés, díszítés) alapján. A jellemzőik, egyedi vonásaik kiemelése által szerzett információk és inspirációk felhasználásával, építmények, terek, tárgyak átalakítása választott eszközökkel (pl. rajz, festés, kollázs, montázs, vegyes technika), személyes igényeknek megfelelően.

Fogalmak

hagyomány, néprajz, népi kultúra, design, divat, kézműves technika, egyedi tárgy, formaredukció, motívum, technológia

TÉMAKÖR: KÖRNYEZET: TECHNOLÓGIA ÉS HAGYOMÁNY – TÁRGYAK, TEREK, FUNKCIÓ

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- különböző korok és kultúrák szimbólumai és motívumai közül adott cél érdekében gyűjtést végez, és alkotó tevékenységében felhasználja a gyűjtés eredményeit;
- különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt;
- adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- adott téma vizuális feldolgozása érdekében problémákat vet fel, megoldási lehetőségeket talál, javasol, a probléma megoldása érdekében kísérletezik;

- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál;
- felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat, az ajánlott képanyag alapján.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- példák alapján (pl. különböző korban, kultúrában, stílusban készült építmények, terek) a közvetlen környezetben található valós terek, térrészletek saját kezű vázlatrajzának (pl. buszmegálló, kapu/bejárati ajtó, iskola ebédlője, iskolai könyvtár, beszélgető sarok, büfé) áttervezése, átalakítása megadott valós vagy játékos funkció megvalósítása (pl. biztonságérzet, figyelemfelhívás, otthonosságérzet, rejtőzködés) érdekében. A tervezés során kísérletezés és többféle ötlet felvetése és vizuális rögzítése, az ötletek és a tervezési folyamat szöveges bemutatása egyénileg és csoportmunkában is;
- a már tanult történelmi korszakokhoz kapcsolódó művészettörténeti korszakok jellemző építészeti stíluselemeinek megismerése, felismerése a klasszicista és historizáló magyar építészet fontos épületein (Steindl Imre: Országház, A. Clark: Lánchíd, Ybl Miklós: Operaház, Pollack Mihály: Magyar Nemzeti Múzeum). A megismert stíluselemek felhasználása a tanuló valós környezetében található valós terek, épületrészletek áttervezésére;
- egy választott tárgy, tárgytípus (pl. kedvenc tárgy, játék, hírközlési, közlekedési, konyhai eszköz, bútor) különböző történeti korokban, és földrajzi helyeken való megjelenésének összehasonlító vizsgálata adott szempontok mentén (pl. funkció, anyag, forma, díszítés, környezetkárosítás) és a vizsgálat eredményeinek részletes szöveges és vizuális bemutatása (pl. tabló, prezentáció formájában);
- szokatlan egyéni funkcióra (pl. álomkép-rögzítés, „időbefogás”, „lustaság elszívás”, okosítás) alkalmas tárgy tervezése vagy létrehozása a korábban látott, vizsgált tárgyi, képi inspirációk felhasználásával, egyénileg vagy csoportmunkában, hulladékanyagok felhasználásával, valamint a tervezési folyamat dokumentálásával (pl. rajzok, képes inspirációk gyűjteménye, fotósorozat).

Fogalmak

környezettudatosság, tervezés, rendeltetés, tárgy/építmény nézetei

Ajánlott műtípusok, művek, alkotók a 6. évfolyamon

A szemléltetés érdekében az alábbi műtípusok, művek, vagy alkotók valamely művének bemutatása ajánlott:

Építmények: amiens-i székesegyház, debreceni Nagytemplom, fertődi Eszterházy-kastély, Hagia Sophia, Hundertwasser épületei, festményei, jáki bencés apátsági templom, Notre-Dame székesegyház-Párizs, nyírbátori református templom, Palazzo Farnese, pisai dóm, Pollack Mihály: Magyar Nemzeti Múzeum, Steindl Imre: Országház, Stonehenge, Szent Péter bazilika és kollonád, versailles-i palota, Ybl Miklós: Operaház, Szent István bazilika

Képzőművészeti alkotások: Bruegel: Gyermekjátékok, Botticelli: Vénusz születése, Chagall: Párizs az ablakon keresztül, Csók István: A keresztapa reggelije, Csontváry Kosztka Tivadar: Magányos cédrus, Zarándolklás a cédrushoz, Öreg halász, Nagy Taormina, Duchamp: Bicikli-kerék, Dürer: Önarckép, Izsó Miklós: Táncoló paraszt,Manet: Reggeli a szabadban, Michelangelo: Dávid, Sixtus- kápolna freskói, Munch: Sikoly, M.S. mester: Mária és Erzsébet találkozása, Rippl-Rónai: Kalitkás nő, „kukoricás képek", Rodin: Gondolkodó, Rubljov: Szentháromság, Soós Nóra: Buborékfújó VIII., Szinyei Merse Pál: Majális, Szent László legendákat ábrázoló freskók, Van Eyck: Arnolfini házaspár, Van Gogh: Önarckép, Napraforgók, tájképek, grafikák, Velazquez: Las Meninas, Vermeer: Geográfus

Egyéb: Bayeux-i kárpit, chartres-katedrális üvegablakai, Lánchíd – Budapest, Szent Korona és koronázási jelvények, nagyszentmiklósi kincs, Szkita aranyszarvas

3.17.10. 7. ÉVFOLYAM

A vizuális kultúra tantárgy feladata ebben az iskolaszakaszban is az, hogy a tanulók a vizuális művészet eszközeivel megismerhető világ jelenségeit megvizsgálják, értelmezzék, következtetéseiket az életkoruknak megfelelő szinten használják fel alkotó munkájukban. Az ebben az életkorban felerősödő mérlegelő gondolkodást, továbbá a személyes vélemények megjelenítését a vizuális kultúra tantárgy minden részterületén érdemes érvényesíteni. Itt jelenik meg a vizuális nevelés értékközvetítő és értékteremtő hatásának személyiségformáló ereje. A vizuális kultúra tantárgy kultúraközvetítő hatása a történeti korok művészetének alkotó jellegű megismerésében rejlik. A magyar művészet kiemelkedő alkotásainak megismerése erősíti a nemzeti önazonosságtudatot és a szociális kompetenciák fejlesztését is támogatja. A technikai médiumok használatának túlsúlya miatt rendkívül fontos az újabb vizuális médiumok sajátosságainak megismertetése a tanulókkal és azok kritikai, mérlegelő használatának kialakítása bennük.

A 7. évfolyamon a vizuális kultúra tantárgy alapóraszáma: 34 óra

Évfolyam	Heti órakeret	Évi órakeret	Kerettantervi órakeret	Helyi tervezésű órakeret
7.	**1**	**36**	**34**	**2**

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok	5
Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió	5
Médiumok sajátosságai – Médiumok jellemző kifejezőeszközei	4
Időbeli és térbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei	4
Vizuális információ és befolyásolás – Kép és szöveg üzenete	6
Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat	5
Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció	5
Összes óraszám:	**34**

TÉMAKÖR: VIZUÁLIS MŰVÉSZETI JELENSÉGEK – ALKOTÁSOK, STÍLUSOK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- látványt, vizuális jelenségeket, műalkotásokat önállóan is pontosan, részletgazdagon szövegesen jellemez, bemutat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzeli és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is;
- különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- adott művészettörténeti korban, stílusban készült alkotások, építmények összehasonlító, elemzéséből (pl. kora középkori és reneszánsz vagy barokk és XX-XXI. századi emberábrázolás, klasszikus építészet anyaghasználata, figuratív és nonfiguratív ábrázolás a modern művészetben) származó tapasztalatok megfigyelése, elemzése (pl. stílusjegyek, kifejezőerő, hatáskeltés, anyaghasználat és funkció) és felhasználása az alkotás során. Az adott témához társított korszakra, stílusra jellemző elemek, karakter felhasználásával vagy hangsúlyozásával fantáziát, belső képeket, intuíciót felhasználó feladatok megoldása (pl. művek átdolgozása, parafrázis készítése, társasjáték, számítógépes játék tervezése, irodalmi, zenei illusztráció);
- különböző korból és kultúrából származó művek csoportosítása különböző szempontok (pl. műfaj, technika, kifejezőeszköz, tériség, mű célja) szerint.

Fogalmak

képzőművészeti műfaj, stíluskorszak, stílusirányzat, művészi kifejezés, parafrázis, látványterv

TÉMAKÖR: VIZUÁLIS MŰVÉSZETI JELENSÉGEK – SZEMÉLYES VIZUÁLIS TAPASZTALAT ÉS REFLEXIÓ

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- a vizuális problémák vizsgálata során összegyűjtött információkat, gondolatokat különböző szempontok szerint rendez és összehasonlít, a tapasztalatait különböző helyzetekben a megoldás érdekében felhasználja;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást
- talál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- művészeti élmények (pl. zene, színház/mozgás, médiajelenség) vizuális megjelenítése, átírása különböző eszközökkel (pl. festés, kollázs, installáció, fotó) önkifejező alkotásokban. A megjelenítés rövid szöveges értelmezése;
- elvont fogalmak (pl. hűség, szabadság, harmónia, zsarnokság, szorongás) változatos vizuális megjelenítésére műalkotások gyűjtése (pl. tabló) egyénileg vagy csoportmunkában. A gyűjtemények bemutatása, vitatható műalkotások kapcsán az érvelés gyakorlása;
- példaként korábban látott műalkotás stílusjegyeit felhasználva önálló alkotómunka más elvont fogalom megjelenítése céljából;
- adott alkotó (pl. Baldessari, Bacon, Caravaggio, Chagall, Csontváry, Dali, Escher, Giacometti, Giotto, Haring, Michelangelo, Monet, Moor, Munkácsy, Rembrandt, Shiota, van Gogh, Vasarely, Vermeer) vagy választott stílus (pl. bizánci, expresszionizmus, gótika, impresszionizmus, reneszánsz) jellemzőinek, stílusjegyeinek összegyűjtése és a gyűjtött információk felhasználása játékos alkotó feladatokban (pl. műfaj vagy médium csere, életműbe illő „hamisítvány" kreálása, öltözet kollekció tervezése);
- adott látvány, tárgy együttes (pl. félhomály, ellenfény, alulnézet, letakart beállítás) vizuális ábrázolása (pl. fotó, rajz, festés, plasztika), majd a látvány kiegészítése, továbbgondolása választott vizuális alkotások (pl. Matisse: Csendélet kék asztalon, Vermeer: Geográfus,) képi elemeinek felhasználásával a személyes mondanivaló érdekében. Fogalmak
- vizuális átírás, kiemelés eszközei, fény- és színhatás, kontraszt, színkontraszt, enteriőr

TÉMAKÖR: MÉDIUMOK SAJÁTOSSÁGAI – MÉDIUMOK JELLEMZŐ KIFEJEZŐESZKÖZEI

JAVASOLT ÓRASZÁM: **4 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is;
- látványok, képek, médiaszövegek, történetek, szituációk feldolgozása kapcsán személyes módon kifejezi, megjeleníti felszínre kerülő érzéseit, gondolatait, asszociációit;

- vizuális megjelenítés során egyénileg és csoportmunkában is használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- példák alapján a technikai képalkotó, digitális médiumok (pl. sajtófotó, híroldal, blog, filmetűd, klip, videóinstalláció) hétköznapi kommunikációs, továbbá személyes és művészi kifejező szándékának összehasonlítása.

Fogalmak

illusztráció, képaláírás, link

TÉMAKÖR: IDŐBELI ÉS TÉRBELI VISZONYOK – TÉR ÉS IDŐ VIZUÁLIS MEGJELENÍTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is;
- a helyzetek, történetek ábrázolása, dokumentálása során felhasználja a kép és szöveg, a kép és hang viszonyában rejlő lehetőségeket, egyénileg vagy csoportmunkában is;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- példák alapján a tér és idő valós érzékelésének, látványának, törvényszerűségeinek megfigyelése és összevetése a különböző korok teret és időbeliséget ábrázoló, megjelenítő módjaival, (pl. ókori egyiptomi, középkor, reneszánsz, barokk, impresszionizmus);
- a tér, térbeliség (pl. kórházi folyosó, vágyott szoba, metróállomás) ábrázolása az egy iránypontos perspektíva szabályaival. Az elkészült alkotások, rajzok kiegészítése (pl. személyes szöveggel, saját fotóval, képrészlettel, műalkotások szereplőivel);
- a két iránypontos perspektíva szabályainak megismerése, alkalmazása szögletes testek rajzi megjelenítésében.

Fogalmak

állókép, mozgókép, képes forgatókönyv, fázis, perspektíva

TÉMAKÖR: VIZUÁLIS INFORMÁCIÓ ÉS BEFOLYÁSOLÁS – KÉP ÉS SZÖVEG ÜZENETE

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- vizuális megjelenítés során használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit, egyénileg és csoportmunkában is;
- a helyzetek, történetek ábrázolása, dokumentálása során felhasználja a kép és szöveg, a kép és hang viszonyában rejlő lehetőségeket, egyénileg vagy csoportmunkában is;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- példák alapján a nyomtatott és online sajtó tervezésekor (pl. napilap, magazin, honlap) alkalmazott fontosabb figyelemvezető, kiemelő eljárások értelmezése (pl. címrend, betűméret, tipográfia, szöveg és képi illusztráció viszonya, képaláírás, linkek, hang-és képanyagok) és felhasználása játékos tervező feladatokban (pl. híroldal tervezése az osztály számára, saját profil tervezése) egyénileg és csoportmunkában;
- nem vizuális információk (pl. számszerű adat, absztrakt fogalom) különböző célok (pl. tudományos, gazdasági, turisztikai) érdekében vizuális, képi üzenetté alakítása (pl. rajz, festés, térbeli konstrukció, fotó, film, installáció, számítógépes, fényjáték segítségével), és/vagy saját jelzésrendszer alkalmazásával (pl. szubjektív térkép, „hangulathőmérő”).

Fogalmak

verbális és vizuális kommunikáció, közlési szándék, figyelemirányítás, kiemelés, sűrítés

TÉMAKÖR: KÖRNYEZET: TECHNOLÓGIA ÉS HAGYOMÁNY – HAGYOMÁNY, DESIGN, DIVAT

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- látványt, vizuális jelenségeket, műalkotásokat önállóan is pontosan, részletgazdagon szövegesen jellemez, bemutat, alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat, adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt;
- különböző korok és kultúrák szimbólumai és motívumai közül adott cél érdekében gyűjtést végez, és alkotó tevékenységében felhasználja a gyűjtés eredményeit;
- adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- gondolatait, terveit, észrevételeit, véleményét változatos vizuális eszközök segítségével prezentálja;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- tárgyak átalakítása, áttervezése meghatározott célok (pl. védelem, álcázás, stílusváltás) érdekében, a történeti korok és a modern design tárgyainak vizsgálatán keresztül. Egyszerű műszaki jellegű ábrázolás segítségével (pl. metszetrajz, vetületi ábrázolás) a saját tervek megjelenítése szabadkézi rajzban;
- személyes tárgyak (pl. öltözék, fontos tárgyak, közvetlen otthoni környezet) elemzése és megjelenítése a személyes stílus bemutatása érdekében, tetszőlegesen választott eszközökkel (pl. stíluslap, divatrajz);
- lakóhelyének (vagy a magyar népművészeti tájegységek egyikének) jellemző díszítőmotívumait felhasználó, önállóan gyűjtött inspirációs forrás segítségével mintatervezés különböző léptékben, és a minta felhasználása a környezetalakításban (pl. festett faldekoráció tervezése a kiindulásként használt magyar tájegység közösségi tere, épülete számára).

Fogalmak

metszetrajz, vetületi ábrázolás, nézetek, tudatos anyaghasználat, divat, személyes stílus

TÉMAKÖR: KÖRNYEZET: TECHNOLÓGIA ÉS HAGYOMÁNY – TÁRGYAK, TEREK, FUNKCIÓ

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- különböző korok és kultúrák szimbólumai és motívumai közül adott cél érdekében gyűjtést végez, és alkotó tevékenységében felhasználja a gyűjtés eredményeit;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a közvetlen környezet hasznos átalakítása érdekében konkrét probléma feltárása (pl. térhasznosítás az iskolaudvaron, szelektív szemétgyűjtés bevezetése, közösségi tér a településen), elemzése, a megoldás érdekében az ötletek vizuális rögzítése, majd a végleges megoldási javaslat kidolgozása, modellezése és bemutatása egyénileg és csoportmunkában. Az adott cél érdekében folyó tervezési folyamat lépéseinek dokumentálása;
- személyes tárgy (pl. fülhallgató, toll, telefontok) áttervezése a funkció megtartásával, ugyanakkor sajátos szempontok érvényesítésével (pl. abszurd vagy természet inspirálta formaalakítás, tárgy a távoli jövőből) a vizuális felmérésből származó elemző tapasztalatok (pl. mérés, információgyűjtés, ötletek vázlatos megjelenítése) alapján, a gazdaságos anyaghasználat érvényesítésével.

Fogalmak

lépték, designgondolkodás, ergonómia, forma és funkció összefüggései

Ajánlott műtípusok, művek, alkotók: 7. évfolyam

A szemléltetés érdekében az alábbi műtípusok, művek, vagy alkotók valamely művének bemutatása ajánlott:

Építmények: Pollack Mihály: Nemzeti Múzeum, Steindl Imre: Országház

Képzőművészeti alkotások: Baldessari: Stonehenge 2005, Barabás Miklós portréfestményei, Bernáth Aurél: Tél, Borsos József: Nemzetőr, Bosch: A hét főbűn, Brueghel: Vakok,

Brunelleschi: Ospedale degli Innocenti, Caravaggio: Szent Máté elhivatása, Fáraó vadászaton-thébai falfestmény, Giacometti: Erdő, Giotto: Szent Ferenc élete, Madarász Viktor történelmi festményei, Massaccio: Szentháromság, Markó Károly tájképei, Matisse: Csendélet kék asztalon, Mányok Ádám: II. Rákóczi Ferenc, Marcus Aurelius lovasszobra, M.C. Escher grafikái, Memling: Jelenetek Mária életéből, Monet: A felkelő nap impressziója, Moore: Fekvő figura, Munkácsy Mihály: Tépéscsinálók, Ecce homo, Orosz István grafikái, Paál László tájképei, Raffaello: Az athéni iskola, Rembrandt: Éjjeli őrjárat, Vermeer: Geográfus

3.17.11. 8. ÉVFOLYAM

A vizuális kultúra tantárgy kultúraközvetítő hatása a történeti korok művészetének alkotó jellegű megismerésében rejlik. A magyar művészet kiemelkedő alkotásainak megismerése erősíti a nemzeti önazonosságtudatot és a szociális kompetenciák fejlesztését is támogatja. A kamaszkorú tanulók szívesen versengenek egymással, kortársaik véleménye, elismerése látszólag fontosabb a szülők és pedagógusok elismerésénél, ezért a tárgy műveltségi anyagának elsajátítását érdemes felnőttekre szabott műveltségi játékok formájában motiválni. A realitásigény erősödésével a tanulók érdeklődése erőteljesebben fordul a mindennapi vizuális jelenségek felé, így a tantárgy határozott célja a médiatudatosság fejlesztése, a fenntarthatóság, a környezettudatos szemlélet erősítése.

A technikai médiumok használatának túlsúlya miatt rendkívül fontos az újabb vizuális médiumok sajátosságainak megismertetése a tanulókkal és azok kritikai, mérlegelő használatának kialakítása bennük. Ez az iskolaszakasz az, ahol a mozgóképek és a médiaszövegek értelmezése és megértése legalább olyan fajsúlyos kérdés, mint a divat, a szűkebb és tágabb környezet vizuális kultúrája, és az ebben megjelenő technológia.

A 8. évfolyamon a vizuális kultúra tantárgy alapóraszáma: 34 óra

Évfolyam	Heti órakeret	Évi órakeret	Kerettantervi órakeret	Helyi tervezésű órakeret
8.	**1**	**36**	**34**	**2**

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok	5

Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió	5
Médiumok sajátosságai – Médiumok jellemző kifejezőeszközei	4
Időbeli és térbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei	4
Vizuális információ és befolyásolás – Kép és szöveg üzenete	6
Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat	5
Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció	5
Összes óraszám:	**34**

TÉMAKÖR: VIZUÁLIS MŰVÉSZETI JELENSÉGEK – ALKOTÁSOK, STÍLUSOK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzeli és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is;
- különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt;
- tetszésítélete alapján alkotásokról információkat gyűjt, kifejezőerő és a közvetített hatás szempontjából csoportosítja, és megállapításait felhasználja más szituációban;
- megfogalmazza személyes viszonyulását, értelmezését adott vagy választott művész alkotásai, társadalmi reflexiói kapcsán.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- adott vagy választott – klasszikus, modern, kortárs – művészettörténeti korban, stílusban készült alkotások, építmények összehasonlító, elemzéséből (pl. kora középkori és reneszánsz vagy barokk és XX-XXI. századi emberábrázolás, klasszikus és modern építészet anyaghasználata, figuratív és nonfiguratív ábrázolás a modern művészetben) származó tapasztalatok megfigyelése, elemzése (pl. stílusjegyek, kifejezőerő, hatáskeltés, anyaghasználat és funkció) és felhasználása az alkotás során. Az adott témához társított korszakra, stílusra jellemző elemek, karakter felhasználásával vagy hangsúlyozásával

fantáziát, belső képeket, intuíciót felhasználó feladatok megoldása (pl. művek átdolgozása, parafrázis készítése, társasjáték, számítógépes játék tervezése, prezentáció, színházi, filmes látványterv, irodalmi, zenei illusztráció).

- különböző korból és kultúrából származó művek csoportosítása különböző szempontok (pl. műfaj, technika, kifejezőeszköz, tériség, mű célja) szerint.

Fogalmak

képzőművészeti műfaj, stíluskorszak, stílusirányzat, kortárs művészet, művészi kifejezés, parafrázis, vizuális napló, látványterv

TÉMAKÖR: VIZUÁLIS MŰVÉSZETI JELENSÉGEK – SZEMÉLYES VIZUÁLIS TAPASZTALAT ÉS REFLEXIÓ

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- elvont fogalmakat, művészeti tartalmakat belső képek összekapcsolásával bemutat, magyaráz és különböző vizuális eszközökkel megjelenít;
- a vizuális problémák vizsgálata során összegyűjtött információkat, gondolatokat különböző szempontok szerint rendez és összehasonlít, a tapasztalatait különböző helyzetekben a megoldás érdekében felhasználja;
- látványok, képek, médiaszövegek, történetek, szituációk feldolgozása kapcsán személyes módon kifejezi, megjeleníti felszínre kerülő érzéseit, gondolatait, asszociációit;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- művészeti élmények (pl. zene, színház/mozgás, médiajelenség) vizuális megjelenítése, átírása különböző eszközökkel (pl. festés, kollázs, installáció, fotó, rövidfilm) önkifejező alkotásokban. A megjelenítés rövid szöveges értelmezése.
- elvont fogalmak (pl. hűség, szabadság, harmónia, zsarnokság, szorongás) változatos vizuális megjelenítésére műalkotások gyűjtése (pl. tabló, prezentáció) egyénileg vagy

csoportmunkában. A gyűjtemények bemutatása, vitatható műalkotások kapcsán az érvelés gyakorlása.

- példaként korábban látott műalkotás stílusjegyeit felhasználva önálló alkotómunka más elvont fogalom megjelenítése céljából.
- adott alkotó (pl, Caravaggio, Chagall, Csontváry, Dali, Haring, Michelangelo, Modigliani, Monet, Moor, Munkácsy, Rembrandt, van Gogh, Vasarely) vagy választott stílus (pl. , expresszionizmus, impresszionizmus, pop-art, szürrealizmus) jellemzőinek, stílusjegyeinek összegyűjtése és a gyűjtött információk felhasználása játékos alkotó feladatokban (pl. műfaj vagy médium csere, életműbe illő „hamisítvány" kreálása, öltözet kollekció tervezése)
- adott látvány, tárgy együttes (pl. félhomály, ellenfény, alulnézet, letakart beállítás, felborult pad, kiborult kuka, kötél, tűzoltó kalapács, fél pár strandpapucs) vizuális ábrázolása (pl. fotó, rajz, festés, plasztika), majd a látvány kiegészítése, továbbgondolása választott vizuális alkotások (pl. Matisse: Csendélet kék asztalon, Moholy-Nagy: Q1 Suprematistic, Munch: Sikoly, Vermeer: Geográfus,) képi elemeinek felhasználásával a személyes mondanivaló érdekében (pl. a felborult padtól megrémült lány, A geográfus csodálkozva vizsgálja a félhomályban a fél pár strandpapucsot)
- a XIX-XX. századi magyar művészet legjelentősebb alkotásainak megismerése (Barabás, Borsos, Csontváry, Madarász, Munkácsy, Paál stb.), egy-egy alkotáshoz televíziós műveltségi vetélkedők stílusában változatos tesztkérdések írása egyénileg vagy csoportban. Egyéni felkészülés után a vetélkedő eljátszása

Fogalmak

vizuális átírás, kiemelés eszközei, fény- és színhatás, kontraszt, színkontraszt, enteriőr

TÉMAKÖR: MÉDIUMOK SAJÁTOSSÁGAI – MÉDIUMOK JELLEMZŐ KIFEJEZŐESZKÖZEI

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is;
- látványok, képek, médiaszövegek, történetek, szituációk feldolgozása kapcsán személyes módon kifejezi, megjeleníti felszínre kerülő érzéseit, gondolatait, asszociációit;

- vizuális megjelenítés során egyénileg és csoportmunkában is használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- példák alapján a mozgókép működésének értelmezése (pl. időszervezés, képkivágás/kameramozgás, plán, hanghatás) majd kreatív alkalmazása összetett feladatokban (pl. storyboard készítése megadott képkockából kiindulva, rövidfilm készítése megadott fogalomból vagy fotóból kiindulva), mely a médium sajátos (nyelvi) működésének felismerését célozza meg;
- példák alapján a technikai képalkotó, digitális médiumok (pl. sajtófotó, híroldal, blog, filmetűd, klip, videóinstalláció) hétköznapi kommunikációs, továbbá személyes és művészi kifejező szándékának összehasonlítása.

Fogalmak

címrend, tipográfia, illusztráció, képaláírás, link, banner, kameraállás, kameramozgás

TÉMAKÖR: IDŐBELI ÉS TÉRBELI VISZONYOK – TÉR ÉS IDŐ VIZUÁLIS MEGJELENÍTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is;
- a helyzetek, történetek ábrázolása, dokumentálása során felhasználja a kép és szöveg, a kép és hang viszonyában rejlő lehetőségeket, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- adott témát, időbeli, térbeli folyamatokat, történéseket közvetít újabb médiumok képírási formáinak segítségével egyénileg vagy csoportmunkában is;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- egyméretű axonometria felhasználásával készült, irreális tereket bemutató műalkotások (pl. Vasarely, M.C. Escher, Orosz István művei) szerkezeti elvének megfigyelése után változatok önálló alkotása;

- a mozgókép működésének, a mozgás illúziókeltésének és kezdeti animációs filmek technikatörténeti hátterének megismerése után (pl. Muybridge, Lumiere, Funny faces) stop motion típusú animációs kisfilmek készítése csoportban.

Fogalmak

állókép, mozgókép, képes forgatókönyv, fázis, axonometria

TÉMAKÖR: VIZUÁLIS INFORMÁCIÓ ÉS BEFOLYÁSOLÁS – KÉP ÉS SZÖVEG ÜZENETE

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- nem vizuális információkat (pl. számszerű adat, absztrakt fogalom) különböző célok (pl. tudományos, gazdasági, turisztikai) érdekében vizuális, képi üzenetté alakít;
- gondolatait, terveit, észrevételeit, véleményét változatos vizuális eszközök segítségével prezentálja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- kjülönböző helyzetekben (tanulási, hétköznapi, utazási, fiktív, dramatikus) az adott szituációhoz, tartalomhoz, közlési szándékhoz és a személyes érdeklődéshez leginkább illeszkedő, kifejező és változatos vizuális eszközökkel prezentáció létrehozása, a gondolatok, tervek, vélemények, észrevételek bemutatásához (pl. tabló, képfolyam, diagram, digitális prezentáció);
- példák alapján direkt kommunikációs célok érdekében kép és szöveg vizuális és fogalmi/szöveges üzenetének tanulmányozása, azok egymást befolyásoló, módosító, erősítő, illetve gyengítő hatásának vizsgálata játékos feladatokban (pl. adott kép továbbgondolása különböző képaláírásokkal, „elromlott TV”: csak kép vagy csak hang alapján a szituáció reprodukálása).

Fogalmak

verbális és vizuális kommunikáció, közlési szándék, figyelemirányítás, kiemelés, sűrítés

TÉMAKÖR: KÖRNYEZET: TECHNOLÓGIA ÉS HAGYOMÁNY – HAGYOMÁNY, DESIGN, DIVAT

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- különböző korok és kultúrák szimbólumai és motívumai közül adott cél érdekében gyűjtést végez, és alkotó tevékenységében felhasználja a gyűjtés eredményeit;
- adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- gondolatait, terveit, észrevételeit, véleményét változatos vizuális eszközök segítségével prezentálja;
- adott téma vizuális feldolgozása érdekében problémákat vet fel, megoldási lehetőségeket talál, javasol, a probléma megoldása érdekében kísérletezik;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- tárgyak átalakítása, áttervezése meghatározott célok (pl. védelem, álcázás, stílusváltás) érdekében, a történeti korok és a modern design tárgyainak vizsgálatán keresztül. Egyszerű műszaki jellegű ábrázolás segítségével (pl. metszetrajz, vetületi ábrázolás) a saját tervek megjelenítése szabadkézi rajzban;
- személyes tárgyak (pl. öltözék, fontos tárgyak, közvetlen otthoni környezet) elemzése és megjelenítése a személyes stílus bemutatása érdekében, tetszőlegesen választott eszközökkel (pl. stíluslap, divatrajz);
- lakóhelyének (vagy a magyar népművészeti tájegységek egyikének) jellemző díszítőmotívumait felhasználó, önállóan gyűjtött inspirációs forrás segítségével mintatervezés különböző léptékben, és a minta felhasználása a környezetalakításban (pl. festett faldekoráció tervezése a kiindulásként használt magyar tájegység közösségi tere, épülete számára).

Fogalmak

metszetrajz, vetületi ábrázolás, nézetek, tudatos anyaghasználat, divat, személyes stílus

TÉMAKÖR: KÖRNYEZET: TECHNOLÓGIA ÉS HAGYOMÁNY – TÁRGYAK, TEREK, FUNKCIÓ

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- különböző korok és kultúrák szimbólumai és motívumai közül adott cél érdekében gyűjtést végez, és alkotó tevékenységében felhasználja a gyűjtés eredményeit;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- adott téma vizuális feldolgozása érdekében problémákat vet fel, megoldási lehetőségeket talál, javasol, a probléma megoldása érdekében kísérletezik;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- példák alapján épített terek, téri helyzetek (pl. klasszikus és modern épület, labirintus, térinstalláció) elemző vizsgálata különböző vizuális eszközökkel, a tér megjelenítésének (pl. 2D és 3D) lehetőségeivel kísérletezve (pl. 2D-ből 3D megjelenítés: pop-up technika, papírplasztika, makett készítése, 3D-ből 2D megjelenítés: épület fotói alapján alaprajz „rekonstrukció”);
- a közvetlen környezet hasznos átalakítása érdekében konkrét probléma feltárása (pl. térhasznosítás az iskolaudvaron, szelektív szemétgyűjtés bevezetése, közösségi tér a településen), elemzése, a megoldás érdekében az ötletek vizuális rögzítése, majd a végleges megoldási javaslat kidolgozása, modellezése és bemutatása egyénileg és csoportmunkában. Az adott cél érdekében folyó tervezési folyamat lépéseinek dokumentálása.

Fogalmak

építészeti elem, lépték, designgondolkodás, ergonómia, forma és funkció összefüggései

Ajánlott műtípusok, művek, alkotók: 8. évfolyam

A szemléltetés érdekében az alábbi műtípusok, művek, vagy alkotók valamely művének bemutatása ajánlott:

Le Corbusier: Ronchamp-i kápolna, Makovecz Imre épületei, Pollack Mihály

Képzőművészeti alkotások: Bernáth Aurél: Tél, Borsos József: Nemzetőr, Bosch: A hét főbűn, Brueghel: Vakok, Gauguin: Mi újság? (Tahiti nők), Giacometti: Erdő, Giotto: Szent Ferenc élete, Kandinszkij: Sárga piros kék, La Tour: A születés, Madarász Viktor történelmi festményei, Man Rey: Ajándék, Markó Károly tájképei, Matisse: Csendélet kék asztalon, Mányok Ádám: II. Rákóczi Ferenc, M.C. Escher grafikái, Memling: Jelenetek Mária életéből, Moholy-Nagy: Q1 Suprematistic, Modigliani: Jeanne Hébuterne sárga pulóverben, Monet: A felkelő nap impressziója, Moore: Fekvő figura, Munkácsy Mihály: Tépéscsinálók, Ecce homo, Orosz István grafikái, Paál László tájképei, Picasso: Guernica, Avignoni kisasszonyok,

Egyéb: Cristo, Dali, Vasarely

3.18. DIGITÁLIS KULTÚRA

Az információs társadalom, a digitális kor olyan lehetőségekkel és kihívásokkal jár együtt, melyek alapjaiban változtatják meg a tanulási környezetet, a tudásépítés színtereit, lehetőségeit és módszereit, valamint a tanító szerepét is más megvilágításba helyezik. A tanulás-tanítás egyik célja, hogy a korábban megszerzett alapkészségek mellett a digitális kompetenciák is beépüljenek a tanulók tudásrendszerébe. Az adott életkori szakaszban fontos feladat az is, hogy azok a tanulók is részesüljenek a fejlesztésből, akik otthoni körülményeik miatt még nem kerültek kapcsolatba a digitális környezettel, eszközökkel, lehetőségekkel.

A digitális kultúra tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A digitális kultúra tanulása során a tanuló képessé válik a digitális környezetben, felhőalapú információmegosztó rendszerekben megszerezhető tudáselemek keresésére.

A kommunikációs kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy fejleszti az eszközhasználatot, így különösen a kommunikációs eszközök használatát.

A digitális kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy elsősorban a digitális kompetenciákat fejleszti. Ezeket a tanuló képes lesz egyéb tudásterületeken, a mindennapi életben is alkalmazni. A tantárgy segíti a kreatív alkotótevékenységhez szükséges képességek kialakítását és fejlesztését is.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A digitális kultúra keretében végzett tevékenység fejleszti a tanulónak a problémák megoldása során szükséges analizáló és szintetizáló gondolkodását.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység elősegíti az online térben való szerepelvárásoknak megfelelő kommunikációs stílus kialakítását.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység kialakítja azokat a biztos és koherens kompetenciákat, melyek birtokában lehetőség nyílik az önkifejezési tevékenységek szélesebb körben történő bemutatására.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység fejleszti a tanuló azon képességét, hogy alkalmazkodni tudjon a változó környezethez, képes legyen tudását folyamatosan felülvizsgálni és frissíteni, alkalmazni a problémák megoldására.

A digitális világ körülöttünk témakör a problémamegoldást tartja szem előtt. Elsősorban nem a tárgyi feltételekről, hanem a technológiai megoldásokról, digitális írástudásról, kultúráról, műveltségről van szó. A hangsúly itt nem a konkrét probléma technikai megoldásán van, hanem egy olyan szemléletmód kialakításán, melynek keretében a digitális környezet, az információs társadalom gyakran felmerülő problémáit, összefüggő problémacsoportjait tudják megérteni a gyerekek.

A digitális eszközök használata témakör tanításával elsősorban az a célunk, hogy a tanulók átfogó képet kapjanak arról, milyen feladatok megoldására alkalmasak az élet minden területét behálózó digitális eszközök, és nem utolsósorban tisztában legyenek alkalmazásuk szükségességével. Megértik, hogy ezek az eszközök megkönnyítik az életünket, bizonyos tevékenységeket gyorsabbá tesznek, több ember számára földrajzi távolságokat, időbeni távolságokat hidalnak át, olcsóbbá teszik a kommunikációt, és nem utolsósorban mindenki számára elérhetővé teszik a feladatok megoldásának folyamatát.

Az *Alkotás digitális eszközökkel* témakör tanítása során áttekintjük azokat a területeket, ahol valamilyen digitális megoldást alkalmazunk, azonban ezt mindig problémaszituációban, a gyerekek életéből vett feladatok megoldása során végezzük. Rendkívül fontosnak tartjuk azt is, hogy nem önmagukban álló kész megoldásokat mutatunk be, hanem egy olyan repertoárt adunk a gyerekek kezébe, hogy a digitális eszközök segítségével inspiráló informatikai környezetben tudják megoldani a felmerülő problémákat. E folyamatot minden esetben a konkrét és gyermekközeli valóságból vett példákkal illusztráljuk.

Az *Információszerzés az e-Világban* témakörben az információval, annak megszerzésével, tárolásával, értékelésével és kreatív felhasználásával foglalkoznak a tanulók. Betekintést nyernek a különböző infokommunikációs technológiákba, megtanulnak az őket érdeklő témakörökben, más tantárgyak tanulása során felmerülő kérdésekben egyszerű információkat keresni és felhasználni, pl. kiselőadások, gyűjtőmunka, projektek alkalmával.

A *Védekezés a digitális világ veszélyei ellen* témakörnél kerülnek szembe a gyerekek azzal a problémával, hogy a fellelhető információk között sok hamis és félrevezető is található, valamint, hogy a digitális térnek veszélyei is lehetnek. Kialakítjuk a digitális világ veszélyei elleni

védekezést lehetővé tevő tudáselemeket és védekezési stratégiákat, melyekkel tanítói és szülői segítséggel, valamint biztos háttérrel képesek felismerni, blokkolni és jelezni az őket ért kedvezőtlen hatásokat.

A robotika és a kódolás alapjai témakör újonnan jelenik meg az oktatásban. Megközelítésmódja egyértelműen problémacentrikus, középpontjában az áll, hogy hogyan lehet egy adott problémát felismerni, a problémához megfelelő megoldási módot találni, illetve más problémákhoz kidolgozott megoldási algoritmusokat az adott problémához alakítani, a probléma kisebb mértékű változása esetén az algoritmust hozzáigazítani. Ehhez a témakörhöz nem feltétlenül szükséges számítógép és informatikai környezet, legalábbis annak alapozó szakaszában. Olyan problémákat és a problémák megoldásához szükséges algoritmusokat kell gyűjtenünk a gyerekek életéből, melyek segítségével jól felismerhetők az algoritmus azon ismérvei, melyek ebben az életkorban megtanítandók. Úgymint az elemi lépések egymásutánisága, a lépések kötött sorrendje, illetve az azonos bemenő adatok esetén az algoritmus rendre azonos kimenő adatainak létrehozása. Különböző szituációkat, játékhelyzeteket kell biztosítanunk, hogy ezeket az algoritmusokat el is játsszák, át is éljék a gyerekek. Ez lehet a hétköznapi, gyakran ismétlődő tevékenység eljátszása, azok lépéseinek megbeszélése, vicces szituációkban az egyes lépések kihagyása vagy felcserélése és ennek alapján az algoritmus végkimenetének megítélése. Érdemes különböző tantárgyakban, cselekvésekben algoritmusokat keresni, miután az algoritmus természetével természetesen nem definíció szinten, hanem a tapasztalat alapján tisztában vannak a gyerekek. Minden egyes alsó tagozatos tantárgy tananyagában találhatók algoritmusok, melyeket a tanulókkal most már érdemes ezen a szűrőn keresztül megfigyeltetni. Például matematikából a szöveges feladatok megoldásának algoritmusa, a próbálgatással történő nyitott mondat megoldásának algoritmusa, az írásbeli műveletek végzése mind egy-egy algoritmus.

3.18.1. 3-4. ÉVFOLYAM

A digitális kultúra az alsó tagozaton megalapozza azokat a tudáselemeket, attitűdöket, melyekre egyrészt a tárgy későbbi tanulása során lesz szükségük a tanulóknak, másrészt lehetővé teszi a digitális kompetencia más tudásterületeken történő alkalmazását. A megvalósítás során fő alapelvnek a tevékenység-központúság, az életkori sajátosságok figyelembevétele tekinthető, hiszen ebben az életkori szakaszban a közvetlen tapasztalás kulcsfontosságú. Igen lényeges, hogy a tanulók olyan példákkal, lehetőségekkel szembesüljenek, melyeket közvetlen környezetükben is megtapasztalhatnak, illetve mindennapi életük szerves részét képezik. E környezetből kiindulva valósul meg az a fejlesztési folyamat, melynek eredményeképpen képesek lesznek a di-

gitális környezetben tanulni, szórakozni, játszani, kísérletezni oly módon, hogy ismerik a digitális technológia előnyeit, veszélyeit, és képesek azt integrálni más tantárgyak tudáselemei közé. Kapcsolatba kerülnek olyan digitális tananyagokkal, portálokkal, tudásbázisokkal és fejlesztőalkalmazásokkal, melyek a 8-10 éves korosztály sajátosságait figyelembe véve segítik önálló és csoportos tanulásukat, egyéni érdeklődésük kielégítését, a tehetségfejlesztést és a felzárkóztatást egyaránt. Az algoritmikus gondolkodás életkori sajátosságoknak megfelelő tevékenység-központú fejlesztése a tanulás tanulását, a tanulási eredményt és a tanulással kapcsolatos attitűdöket is pozitív irányba befolyásolja.

A 3–4. évfolyamon a digitális kultúra tantárgy alapóraszáma: 34 óra – 34 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	**Javasolt óraszám**	
	3. évfolyam	4. évfolyam
A digitális világ körülöttünk	3	3
A digitális eszközök használata	7	7
Alkotás digitális eszközökkel	9	9
Információszerzés az e-Világban	4	4
Védekezés a digitális világ veszélyei ellen	3	3
A robotika és a kódolás alapjai	8	8
Összes óraszám:	**34**	**34**

TÉMAKÖR: A DIGITÁLIS VILÁG KÖRÜLÖTTÜNK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3-3 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez;
- társaival együttműködve online és offline környezetben egyaránt megold különböző feladatokat, ötleteit, véleményét megfogalmazza, részt vesz a közös álláspont kialakításában;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- közvetlen otthoni vagy iskolai környezetéből megnevez néhány informatikai eszközt, felsorolja fontosabb jellemzőit;

- önállóan vagy tanítói segítséggel választ más tantárgyak tanulásának támogatásához applikációkat, digitális tananyagot, oktatójátékot, képességfejlesztő digitális alkalmazást;
- kezdetben tanítói segítséggel, majd önállóan használ néhány, életkorának megfelelő alkalmazást, elsősorban információgyűjtés, gyakorlás, egyéni érdeklődésének kielégítése céljából;
- ismer néhány, kisiskolások részére készített portált, információforrást, digitálistananyag-lelőhelyet.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a digitális környezet elemeinek megnevezése;
- az online és az offline környezet összehasonlítása;
- a digitális világ alapvető összefüggéseinek megértése;
- digitális tananyagok, gyermekeknek készített alkalmazások használata.

Fogalmak

internet, digitális, számítógép, mobileszközök, információ, program, okoseszközök, adatok, tárolás, keresés, applikáció, oktatóprogram

Javasolt tevékenységek

- Digitális tananyagok alkalmazása különböző tudáselemek feldolgozásához, gyakorlásához.
- Programok futtatása, ezekben személyre szabott beállítások elvégzése.
- A tanuló környezetében található digitális eszközök megnevezése, funkcióik körülírása.
- Más tantárgyak tanulásakor digitális eszközök alkalmazása a differenciált tanulásszervezés során.
- Kisiskolások számára készült portálok látogatása, az ott található alkalmazások használata.

TÉMAKÖR: A DIGITÁLIS ESZKÖZÖK HASZNÁLATA

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7-7 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez;

- kiválasztja az általa ismert informatikai eszközök és alkalmazások közül azokat, amelyek az adott probléma megoldásához szükségesek.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfogalmazza, néhány példával alátámasztja, hogyan könnyíti meg a felhasználó munkáját az adott eszköz alkalmazása;
- a feladathoz, problémához digitális eszközt, illetve alkalmazást, applikációt, felhasználói felületet választ; felsorol néhány érvet választásával kapcsolatosan;
- egyszerű feladatokat old meg informatikai eszközökkel. Esetenként tanítói segítséggel összetett funkciókat is alkalmaz;
- közvetlen tapasztalatokat szerez a digitális eszközök használatával kapcsolatban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- digitális eszközök és főbb funkcióinak megnevezése;
- a digitális eszközök használatával összefüggő balesetvédelmi szabályok ismerete;
- digitális eszközök használata;
- digitális eszközök védelme;
- problémamegoldás digitális eszközzel;
- a digitális eszköz használatának korlátai;
- applikációk alkalmazása, programok futtatása telefonon, tableten, notebookon vagy asztali számítógépen;
- digitális eszközök egyszerűbb beállítási lehetőségei.

Fogalmak

digitális eszköz, számítógép, tablet, okostelefon, nyomtató, monitor, digitális fényképezőgép, digitális kamera, egér, billentyűzet, projektor, laptop, mentés, ki- és bekapcsolás, újraindítás, beállítások, függőség, menü

Javasolt tevékenységek

- Digitális eszközök üzembe helyezése, rendeltetésüknek megfelelő használata.
- Digitális eszközök használata egyszerű tantárgyi feladatok megoldásához.
- Az egyéni érdeklődésnek megfelelő ismeretek gyűjtése digitális eszköz segítségével.
- Érvelés a tudatos digitáliseszköz-használat mellett, az értelmetlen túlzott használat ellen.
- Beállítások elvégzése digitális eszközökön.

- Néhány digitális eszköz kezelőszerveinek megnevezése, bemutatása és biztonságos használata.
- Adott probléma megoldásához digitális eszköz kiválasztása, érvelés a választás mellett.

TÉMAKÖR: ALKOTÁS DIGITÁLIS ESZKÖZÖKKEL

JAVASOLT ÓRASZÁM: 9-9 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez;
- megvizsgálja és értékeli az általa vagy társai által alkalmazott, létrehozott, megvalósított eljárásokat;
- társaival együttműködve online és offline környezetben egyaránt megold különböző feladatokat, ötleteit, véleményét megfogalmazza, részt vesz a közös álláspont kialakításában.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- adott szempontok alapján megfigyel néhány, grafikai alkalmazással készített produktumot, személyes véleményét megfogalmazza;
- grafikai alkalmazással egyszerű, közvetlenül hasznosuló rajzot, grafikát, dokumentumot hoz létre;
- adott szempontok alapján megfigyel néhány, grafikai alkalmazással készített produktumot, személyes véleményét megfogalmazza;
- egy rajzos dokumentumot adott szempontok alapján értékel, módosít;
- egyszerű prezentációt, ábrát, egyéb segédletet készít.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- képes dokumentum létrehozására alkalmas szoftver alkalmazása;
- képes dokumentum módosítási lehetőségeinek ismerete és alkalmazása;
- az elkészített produktum mentésének és megnyitásának ismerete;
- alkalmazói készségek alapozása és fejlesztése;
- azonos funkciójú alkalmazások összehasonlítása;
- egy adott szoftver funkcióinak és lehetőségeinek értelmezése;
- rajzolóprogram alapfunkciói, rajzeszközök alkalmazása.

Fogalmak

rajzolóprogram, mentés, mentés másként, menü, rajzeszköz, alkalmazás, szerkesztés, visszavonás, módosítás, képfájl, digitális fotó

Javasolt tevékenységek

- Az iskolai feladatoknak és az egyéni érdeklődésnek megfelelő rajz készítése digitális eszközzel.
- Az adott célnak megfelelő digitális produktumok létrehozása önállóan, illetve projekt keretében.
- Választás az adott program által biztosított lehetőségek közül.
- Az adott alkalmazás beállításainak használata.
- Az elkészült alkotások mentése.
- Korábban elkészített digitális alkotások megnyitása, módosítása.
- A saját és az osztálytársak digitális alkotásainak értékelése több szempont alapján.
- Az alkalmazott grafikai megoldások értelmezése.
- Mérlegelés, indoklás az adott probléma megoldása során megvalósított digitáliseszközhasználattal kapcsolatban.

TÉMAKÖR: INFORMÁCIÓSZERZÉS AZ E-VILÁGBAN

JAVASOLT ÓRASZÁM: **4-4 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez;
- a rendelkezésére álló eszközökkel, forrásokból meggyőződik a talált vagy kapott információk helyességéről.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- információt keres az interneten más tantárgyak tanulása során, és felhasználja azt.
- állításokat fogalmaz meg grafikonokról, táblázatokról; a kapott információkat felhasználja napi tevékenysége során;
- információkat keres, a talált adatokat felhasználja digitális produktumok létrehozására;
- kiválasztja a számára releváns információt, felismeri a hamis információt;
- képes feladat, probléma megoldásához megfelelő applikáció, digitális tananyag, oktatójáték, képességfejlesztő digitális alkalmazás kiválasztására.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- alkalmazói készségek fejlesztése;
- böngészőprogram alapfunkcióinak ismerete;
- egyszerű kulcsszavas keresés alkalmazása;
- példák, tapasztalatok elemzése a hamis információkkal, azok felismerésével kapcsolatban;
- véleményalkotás a keresés eredményének hitelességével kapcsolatban;
- egyszerű infografika, diagram értelmezése, állítások megfogalmazása a leolvasott adatokkal kapcsolatban.

Fogalmak

böngészőprogram, keresés, hamis információ, nem megbízható weboldalak, kulcsszó, keresőkifejezés, álhír, adat, grafikon, címsor, weboldal, pontos kifejezés, találat

Javasolt tevékenységek

- Adatok gyűjtése az interneten személyekkel, jelenségekkel, állatokkal, növényekkel, eseményekkel kapcsolatban.
- Információkeresés kulcsszavak segítségével.
- Állítások megfogalmazása, érvelés táblázat, grafikon alapján.
- Az interneten gyűjtött információk felhasználása érveléshez, véleményalkotáshoz.
- Ellenőrzések végzése egy talált információ hitelességével kapcsolatban.

TÉMAKÖR: VÉDEKEZÉS A DIGITÁLIS VILÁG VESZÉLYEI ELLEN

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3-3 óra

Tanulási eredmények

- A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez;
- egyszerű eljárásokkal meggyőződik néhány, az interneten talált információ igazságértékéről.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tisztában van a személyes adat fogalmával, törekszik megőrzésére, ismer néhány példát az e-Világ veszélyeivel kapcsolatban;

- ismeri és használja a kapcsolattartás formáit és a kommunikáció lehetőségeit a digitális környezetben;
- ismeri a mobileszközök alkalmazásának előnyeit, korlátait;
- közvetlen tapasztalatokkal rendelkezik a mobileszközök oktatási célú felhasználásával kapcsolatban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a személyes adat fogalmának értelmezése;
- az online zaklatás felismerése, a segítségkérés lehetőségeinek bemutatása és gyakorlása;
- közvetlen tapasztalatok szerzése az álhírekkel, manipulált képekkel, videókkal kapcsolatban;
- az online kommunikáció etikai és biztonsági szabályrendszerének bemutatása;
- az online függőség jellemzőinek ismerete;
- a személyes adatok védelme;
- a mobileszközök alkalmazásának előnyei és veszélyei.

Fogalmak

internetes zaklatás, internetfüggőség, játékfüggőség, álhír, blokkolás, kizárás, jelentés, bizalmas információk, jelszó, személyes adat

Javasolt tevékenységek

- Érvelés egy információ hitelességével kapcsolatban.
- Példák gyűjtése az internetes zaklatások néhány megjelenési formájáról.
- Szituációs játék eljátszása az internetes támadások, zaklatások esetén történő segítségkérés néhány formájáról.
- Tanácsok megfogalmazása, napirend készítése a túlzott digitáliseszköz-használat ellensúlyozására, kiküszöbölésére.
- Olyan érzékeny, személyes adatok megnevezése, melyeket fokozottan óvni szükséges a digitális kommunikáció során.

TÉMAKÖR: A ROBOTIKA ÉS A KÓDOLÁS ALAPJAI

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8-8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez;
- kiválasztja az általa ismert informatikai eszközök és alkalmazások közül azokat, melyek az adott probléma megoldásához szükségesek;
- eredményétől függően módosítja a problémamegoldás folyamatában az adott, egyszerű tevékenységsorokat;
- alkalmaz néhány megadott algoritmust tevékenység, játék során, és néhány egyszerű esetben módosítja azokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- értelmezi a problémát, a megoldási lehetőségeket eljátssza, megfogalmazza, egyszerű eszközök segítségével megvalósítja;
- felismer, eljátszik, végrehajt néhány hétköznapi tevékenysége során tapasztalt, elemi lépésekből álló, adott sorrendben végrehajtandó cselekvést;
- egy adott, mindennapi életből vett algoritmust elemi lépésekre bont, értelmezi a lépések sorrendjét, megfogalmazza az algoritmus várható kimenetelét;
- feladat, probléma megoldásához többféle algoritmust próbál ki;
- a valódi vagy szimulált programozható eszköz mozgását értékeli, hiba esetén módosítja a kódsorozatot a kívánt eredmény eléréséig. Tapasztalatait megfogalmazza, megvitatja társaival.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- az algoritmikus gondolkodás fejlesztése;
- egyszerű, hétköznapi algoritmusok felismerése, tevékenység útján történő megvalósítása;
- algoritmusok összehasonlítása, elemzése;
- algoritmus lépésekre bontása;
- algoritmus kiválasztása;
- algoritmusok megvalósítása, modellezése egyszerű eszközök segítségével;
- egyszerű algoritmusok kódolása pl. padlórobottal;
- adott problémához algoritmus választása;
- a robotok szerepének bemutatása;
- kódolás tevékenységgel;
- kódolás grafikus felületen;
- néhány elemi lépésből álló algoritmus tudatos alkalmazása, módosítása.

Fogalmak

robot, elemi lépések, sorrend, eseménysor, program, programozás, kód, kódolás, végrehajtás, módosítás, utasítás, elágazás

Javasolt tevékenységek

- Néhány olyan algoritmus eljátszása, kirakása, melyet mindennapi tevékenységeink során alkalmazunk.
- Adott utasításoknak megfelelő mozgás (lépegetés) egy kijelölt területen, robotpályán.
- Algofejtörők megoldása modell segítségével.
- A robot adott feltételek alapján végzendő mozgásának megtervezése, kirakása jelekkel, a mozgások lelépegetése.
- Útvonalak tervezése, kódolása adott feltételek alapján.
- Egyszerű mozgások kódolása padlórobottal.
- A robot mozgásának elemzése.
- Az adott kódsor módosítása újabb feltételek alapján.
- Történetek mesélése a robot mozgásával kapcsolatban.
- Önálló történetek kódolása robot segítségével

3.18.2. 5-8. ÉVFOLYAM

A digitális átalakulás komoly kihívást jelent oktatási rendszerünk számára. Ahhoz ugyanis, hogy tanulóink sikeresen érvényesüljenek a társadalmi életben és megfeleljenek a gazdaság munkaerőpiaci elvárásainak, el kell sajátítaniuk a felmerülő problémák digitális eszközökkel történő megoldását is. Mivel az informatikai eszközök fejlődése folyamatosan olyan új lehetőségeket tár fel, amelyekkel korábban nem találkoztunk, a tanulók digitális kompetenciájának fejlesztése nem csupán az informatikai tudás átadását jelenti, hanem a tanulók digitális kultúrájuk sokoldalú fejlesztését igényli. Ez természetesen valamennyi tanulási területen megjelenik, azonban a szükséges szakmai és módszertani hátteret a digitális kultúra tantárgy biztosítja.

A digitális kultúra tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A digitális kultúra tanulása során a tanuló képessé válik a digitális környezetben, felhőalapú információmegosztó rendszerekben megszerezhető tudáselemek keresésére, szűrésére, rendszerezésére, továbbá tudásépítő folyamataikban való alkotó felhasználására.

A kommunikációs kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy fejleszti az eszközhasználatot, így különösen a kommunikációs eszközök használatát.

A digitális kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy elsősorban a digitális kompetenciákat fejleszti. Ezeket a tanuló képes lesz egyéb tudásterületeken, a mindennapi életben is alkalmazni. A tantárgy segíti a kreatív alkotótevékenységhez szükséges képességek kialakítását és fejlesztését is.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A digitális kultúra keretében végzett tevékenység fejleszti a tanulónak a problémák megoldása során szükséges analizáló, szintetizáló és algoritmizáló gondolkodását.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység fejleszti a tanuló online térben történő közös feladatmegoldáshoz, kapcsolatteremtéshez, alkotótevékenységhez szükséges képességeit, továbbá fejleszti a felelősségtudatot a különböző felületeken való információmegosztás során. Az online térben elősegíti a szerepelvárásoknak megfelelő kommunikációs stílus kialakítását.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység kialakítja azokat a biztos és koherens kompetenciákat, melyek birtokában lehetőség nyílik az önkifejezési tevékenységek szélesebb körben történő bemutatására.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység fejleszti a tanuló azon képességét, hogy alkalmazkodni tudjon a változó környezethez, képes legyen tudását folyamatosan felülvizsgálni és frissíteni, ahogyan azt a munkaerőpiac megkívánja. Fejleszti továbbá a munka világában alapkövetelményként megjelenő élethosszon át tartó tanulás és flexibilitás képességét.

A digitális kultúra tantárgy fejlesztési feladatait a Nat négy témakör köré szervezi, amelyek szervesen kapcsolódnak egymáshoz.

Az *informatikai eszközök használata* önálló tartalmi elemként nem jelenik meg. Ezt a témakört a többi témakör oktatásában dolgozzuk fel akkor, amikor az adott eszköz használata azt szükségessé teszi. A tanulók mindennapi életük során sokféle digitális eszközzel és e-megoldással találkoznak. A tananyag feldolgozása során támaszkodnunk kell a tanulók különböző informális tanulási utakon összegyűjtött ismereteire, azt rendszereznünk, kiegészítenünk kell. Az informatikai eszközök megismerése felhasználói szemléletű: hogyan kell üzembe helyezni, hogyan kell a különböző funkciókat beállítani, hogyan kell a működési hibákat elhárítani. A javasolt

óraszám nem egyszeri, lezárható témafeldolgozást jelent, hanem egy becsült, összegzett elképzelést.

A *digitális írástudás* közvetlen gyakorlati hasznát a tanulók az iskolai élet egyéb területein, más tantárgyak esetében is megtapasztalják. Az informatikatanár rendelkezik megfelelő szakmódszertani képzettséggel, ezért a digitális írástudás alapjait neki kell átadnia, míg a többi tantárgy az ismeretek alkalmazásának és felhasználásának nélkülözhetetlen terepe.

A tanuló a digitális írástudás fejlesztése során a megfelelő szintű és biztonságos eszközhasználat gyakorlásával problémaorientált feladatmegoldásokat sajátít el, lehetőség szerint minél több célprogram megismerésével. A szövegszerkesztési, a bemutatókészítési, a rajzolási, a képfeldolgozási és a multimédia ismereteknél a gyakorlati felhasználás, a dokumentumkészítés lényegesebb, mint egy szoftver részletes funkcionalitásának ismerete. A megfelelő szemlélet kialakítása lehetővé teszi, hogy a tanuló a későbbiekben olyan szoftvereket is bátran, önállóan megismerjen, céljaira felhasználjon, amelyek nem voltak részei a formális iskolai tanulásának. Ebben a nevelési-oktatási szakaszban fontos célkitűzés, hogy a hétköznapi életből vett feladatok mellett a többi tantárgy tanulása során felbukkanó problémák is előkerüljenek. A tanulók ismerkedjenek meg az információszerzés, tárolás, értékelés és kreatív felhasználás folyamatával. Tanuljanak meg ismereteket szerezni különböző digitális technológiák segítségével a más tantárgyak tanulása során felmerülő témakörökben. Kollaboratív tevékenységgel használják fel a megszerzett ismereteket például kiselőadások, tanulmányok, projektek során. A *problémamegoldás* a hétköznapi élethelyzetek, a tanulási feladatok, a munkavégzés fontos részét képezi. A feladatok eredményes megoldásához azok megértése, részekre bontása, majd a megfelelő lépések tervezett, precíz végrehajtása szükséges. A problémamegoldás egyre gyakrabban digitális eszközökkel történik, ezért a digitális kultúra tantárgy tanulási eredményei között kiemelt szerepet kap a problémamegoldás témaköre.

Az algoritmizálás, programozás ismerete elősegíti az olyan elvárt készségek fejlesztését, amelyek a digitális eszközökkel történő problémamegoldásban, a kreativitás kibontakozásában és a logikus gondolkodásban nélkülözhetetlenek. Ez az alapfokú képzés második nevelési-oktatási szakaszában blokkprogramozással valósul meg, ami játékos, de az algoritmikus gondolkodást jól fejlesztő eszközt biztosít. A blokkprogramozás az iskola lehetőségeitől függően sokféle módon megvalósítható: használhatunk robotot, készíthetünk mobilalkalmazásokat, alkalmazhatunk mikrokontrollert, vagy futtathatunk valamilyen asztali, kifejezetten a blokkprogramozás-

hoz készült fejlesztői környezetet. A programozási feladatok kezdetben mindig olyanok legyenek, melyeket a tanulók informatikai eszköz nélkül is el tudnak játszani, hogy legyen személyes élményük a megoldandó feladattal kapcsolatosan.

Az *információs technológiákat* nem csak a digitális szolgáltatások igénybevételéhez használjuk, azok ma már az állampolgári kötelezettségek teljesítéséhez is szükségesek. A webes és mobilkommunikációs eszközök széles választéka, felhasználási területük gazdagsága lehetővé teszi a tanórák rugalmas alakítását, és szükségessé teszi a tanulók bevonását a tanulási folyamat tervezésébe – beleértve ebbe a tanulók saját mobileszközeinek alkalmazását is. A témakör feldolgozása során nem a technikai újdonságokra kell helyezni a hangsúlyt, hanem az „okos eszközök" „okos használatára", vagyis a tudatos felhasználói és vásárlói magatartás alakítására, a biztonsági okokból bevezetett korlátozások megismerésére és elfogadására.

3.18.3. 5-6. ÉVFOLYAM

Míg a digitális kultúra fejlesztése a 3–4. évfolyamon a tevékenykedtetés módszerével, gyakran digitális eszközök közvetlen használata nélkül történik, addig az 5–6. évfolyamon a tanulók már rendszeresen használják a számítógéptermet és az iskola számítógépes hálózatát.

A tanulóktól már más tantárgyaknál is elvárás a digitális írástudás alapszintű ismerete, így a digitális kultúra tantárgy keretében a megfelelő szakmai-módszertani alapozásra, a tipográfiai ismeretekre, a diakockák megfelelő elrendezésére, a képek és ábrák célszerű beillesztésére kerül a hangsúly. Az ismeretek alkalmazása, mélyítése gyakran más tantárgyak keretében történik, ezért nélkülözhetetlen a tantárgyi koncentráció, a projektmunkák megvalósítása, a feladatok teammunkában történő megoldása.

A problémamegoldás során a felső tagozatra áttérve az alsó tagozaton már megismert blokkprogramozást folytatjuk tovább, az életkornak megfelelő, az iskolában rendelkezésre álló eszközökkel. A vezérlőszerkezetek megismerése után azok tudatos választását, kezelésének jártasságát kell kialakítani. A hangsúlyt azonban nem a mélyebb összefüggésekre (pl. programozási tételekre) kell helyeznünk, hanem a problémák játékos, de átgondolt, kreatív megközelítésére, algoritmikus megoldására, többféle lehetőség végig gondolására.

Az 5–6. évfolyamon a digitális kultúra tantárgy alapóraszáma: 68 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Algoritmizálás és blokkprogramozás	14

Online kommunikáció	5
Robotika	11
Szövegszerkesztés	12
Bemutatókészítés	8
Multimédiás elemek készítése	8
Az információs társadalom, e-Világ	6
A digitális eszközök használata	4
Összes óraszám:	**68**

5. évfolyam Témakör neve	**Javasolt óraszám**
Algoritmizálás és blokkprogramozás	6
Online kommunikáció	3
Robotika	2
Szövegszerkesztés	8
Bemutatókészítés	5
Multimédiás elemek készítése	4
Az információs társadalom, e-Világ	4
A digitális eszközök használata	2
Összes óraszám:	**34**
6. évfolyam Témakör neve	**Javasolt óraszám**
Algoritmizálás és blokkprogramozás	8
Online kommunikáció	2
Robotika	9
Szövegszerkesztés	4
Bemutatókészítés	3
Multimédiás elemek készítése	4
Az információs társadalom, e-Világ	2
A digitális eszközök használata	2
Összes óraszám:	**34**

TÉMAKÖR: ALGORITMIZÁLÁS ÉS BLOKKPROGRAMOZÁS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 14 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- érti, hogyan történik az egyszerű algoritmusok végrehajtása a digitális eszközökön;
- egyszerű algoritmusokat elemez és készít;
- ismeri a kódolás eszközeit;
- adatokat kezel a programozás eszközeivel.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megkülönbözteti, kezeli és használja az elemi adatokat;
- ismeri és tanári segítséggel használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit;
- ismeri és használja a programozási környezet alapvető eszközeit;
- a probléma megoldásához vezérlési szerkezetet (szekvencia, elágazás és ciklus) alkalmaz a tanult blokkprogramozási nyelven;
- tapasztalatokkal rendelkezik az eseményvezérlésről;
- mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- hétköznapi tevékenységek és információáramlási folyamatok algoritmusának elemzése, tervezése;
- a problémamegoldáshoz tartozó algoritmuselemek megismerése; algoritmus leírásának módja;
- nem számítógéppel megoldandó feladatok algoritmizálása;
- az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolata;
- szekvencia, elágazások és ciklusok; egyszerű algoritmusok tervezése az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elvei alapján;
- a programozás építőkockái;
- számok és szöveges adatok;
- a vezérlési szerkezetek megfelelői egy programozási környezetben;
- elágazások, feltételek kezelése; többirányú elágazás; ciklusok fajtái;
- animáció, grafika programozása;
- a program megtervezése, kódolása;

- tesztelés, elemzés.

Fogalmak

algoritmus, folyamat, adat, adattípus, szöveges adatok, számok, bemenet, kimenet, probléma-megoldó tevékenység, változó, algoritmus leírása, szekvencia, elágazás, ciklus, ciklusok fajtái, feltétel, algoritmustervezés, lépésenkénti finomítás elve, fejlesztői felület, blokkprogramozás, kódolás, tesztelés, elemzés, hibajavítás

Javasolt tevékenységek

- Életkornak és érdeklődési körnek megfelelő hétköznapi tevékenységek és információáramlási folyamatok algoritmusának elemzése, tervezése.
- Az algoritmizálás nem számítógépes megvalósítása, az algoritmus eljátszása, személyes élmények szerzése.
- Vezérlőszerkezetek tudatos választását igénylő blokkprogramozási feladatok megoldása.
- Változók használatát igénylő folyamatok programozása, és a kimeneti eredmények elemzése szélsőséges bemeneti értékek esetén.
- Projektmunkában egyszerű részekre bontott feladat elkészítése a részfeladatok megoldásával és összeállításával.
- Jól részekre bontható projektfeladat megoldása páros vagy csoportmunkában.
- Mozgások vezérlése valós és szimulált környezetben, az eredmények tesztelése, elemzése.
- Objektum tulajdonságának és viselkedésének beállítását igénylő feladat megoldása blokkprogramozási környezetben.

TÉMAKÖR: ONLINE KOMMUNIKÁCIÓ

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri, használja az elektronikus kommunikáció lehetőségeit, a családi és az iskolai környezetének elektronikus szolgáltatásait;
- ismeri és betartja az elektronikus kommunikációs szabályokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;
- önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- online kommunikációs csatornák önálló használata, online kapcsolattartás;
- etikus és hatékony online kommunikáció a csoportmunka érdekében;
- online identitás védelmében teendő lépések, használható eszközök;
- adattárolás és - megosztás felhőszolgáltatások használatával.

Fogalmak

online identitás, e-mail, chat, felhőszolgáltatások, adattárolás, megosztás

Javasolt tevékenységek

- Elektronikus levél írása, üzenetküldő és csevegőprogram használata az elektronikus kommunikáció szabályainak betartásával.
- Etikus és hatékony online kommunikáció az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó csoportmunka érdekében.
- Az adatok védelmét biztosító lehetőségek használata az online kommunikációs alkalmazásokban.
- Személyes adatok, az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben adatok tárolása és megosztása a családi és az iskolai környezet elektronikus szolgáltatásai, felhőszolgáltatások segítségével.

TÉMAKÖR: ROBOTIKA

JAVASOLT ÓRASZÁM: **11 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit;
- adatokat gyűjt szenzorok segítségével;
- mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- az algoritmikus gondolkodás fejlesztése;
- algoritmus készítése lépésekre bontással;
- algoritmusok megvalósítása, modellezése egyszerű eszközök segítségével;
- a gyakorlati életből vett egyszerű problémák megoldása algoritmusok segítségével
- robotvezérlési alapfogalmak;
- szenzorok, robotok vezérlésének kódolása blokkprogramozással;
- az együttműködési készség fejlesztése csoportos feladatmegoldások és projektmunkák során.

Fogalmak

robot, szenzor, algoritmus, blokkprogramozás, kódolás, vezérlés

Javasolt tevékenységek

- Alapszolgáltatásokat nyújtó program előállítása blokkprogramozás segítségével.
- Blokkprogramozás használatával az események és azok kezelésének megismerése egyszerű játékok készítése kapcsán.
- Robotok vezérlése blokkprogramozással.
- Geometrikus ábrák útján mozgó robot programozása.
- A környezeti akadályokra reagáló robot programozása.

TÉMAKÖR: SZÖVEGSZERKESZTÉS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;
- a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat;

- ismeri és kritikusan használja a nyelvi eszközöket (például helyesírás-ellenőrzés, elválasztás);
- etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- szövegszerkesztési alapelvek;
- szöveges dokumentumok létrehozása, formázása;
- feladatleírás, illetve minta alapján dokumentumok szerkesztése;
- a dokumentum céljának megfelelően képek választása, beillesztése, átméretezése, elhelyezése;
- adott tanórai, iskolai, hétköznapi problémához dokumentum készítése;
- nyelvi funkciók kritikus használata, helyesírás-ellenőrzés, elválasztás;
- az információforrások etikus felhasználásának kérdései.

Fogalmak

szövegbevitel, megnyitás, mentés, kijelölés, másolás, törlés, áthelyezés, szövegegységek, karakter, karakter formázása, karakter típusa, karakter stílusa, karakter mérete, bekezdés, bekezdés formázása, behúzás, margó, lapméret, helyesírás-ellenőrző, elválasztás, kép beillesztése, képméret változtatása, információforrások etikus felhasználása, idézés szabályai

Javasolt tevékenységek

- Nyomtatott dokumentumokban alkalmazott betű- és bekezdésformátumok elemzése.
- Egyszerű hétköznapi szöveges dokumentumok elkészítése, például: feliratok, tájékoztató táblák, napirend, menü.
- Képeket, ábrákat, különböző karakter- és bekezdésformázással készült szövegeket, szimbólumokat tartalmazó dokumentumok készítése, például termékismertetők, címkék.
- Részletes feladatleírás alapján dokumentumok önálló szerkesztése.
- Az iskolai élethez, hétköznapi problémához, adott tanórai vagy más tantárgyakhoz kapcsolódó szöveges dokumentum készítése projektmunka keretében, például fogalmazás készítése vagy egy földrajzi terület bemutatása.

TÉMAKÖR: BEMUTATÓKÉSZÍTÉS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat;
- ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;
- etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a prezentációkészítés alapszabályait, és azokat alkalmazza;
- a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- szöveget, képet tartalmazó prezentáció létrehozása, formázása, paramétereinek beállítása;
- feladatleírás, illetve minta alapján prezentáció szerkesztése;
- bemutatószerkesztési alapelvek;
- a bemutató objektumaira animációk beállítása;
- iskolai, hétköznapi problémák közös megoldása, a csoportmunka támogatása;
- az információforrások etikus felhasználásának kérdései.

Fogalmak

prezentáció, animáció, dokumentumformátum, csoportmunka eszközei, lényegkiemelés, információforrások etikus felhasználása

Javasolt tevékenységek

- Minta alapján bemutató létrehozása, paramétereinek beállítása.
- Feladatleírás alapján prezentáció szerkesztése.
- Prezentáció készítése kiselőadáshoz (a digitális kultúrához, más tantárgyakhoz, az iskolai élethez, hétköznapi problémához kapcsolódó feladat).

- Bemutató készítése projektmunkában végzett tevékenység összegzéséhez, bemutatásához, a megfelelő szerkezet kialakításával, az információforrások etikus használatával.

TÉMAKÖR: MULTIMÉDIÁS ELEMEK KÉSZÍTÉSE

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- digitális eszközökkel önállóan rögzít és tárol képet, hangot és videót;
- digitális képeken képkorrekciót hajt végre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri egy bittérképes rajzolóprogram használatát, azzal ábrát készít;
- bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban rajzeszközökkel ábrát készít.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- feladatleírás, illetve minta alapján rasztergrafikus ábra létrehozása, összehasonlítása, szerkesztése és illesztése különböző típusú dokumentumokba;
- digitalizáló eszközök megismerése. Kép, hang és video digitális rögzítése;
- képszerkesztési műveletek: beillesztés, vágás, kitöltés, kijelölés, színválasztás, feliratozás, retusálás, képméret változtatása, transzformációk;
- más tantárgyaknál felmerülő problémák megoldása grafikai programmal: ábrák készítése, képek, fotók szerkesztése.

Fogalmak

rajz, rasztergrafika létrehozása, rasztergrafika szerkesztése, rajzeszközök; kép, hang, video digitális rögzítése; digitalizáló eszköz, képszerkesztési műveletek, transzformációk, színválasztás, retusálás, képméret változtatása

Javasolt tevékenységek

- Kép, hang és video önálló rögzítése és tárolása digitális eszközökkel, digitális fényképezőgéppel, okostelefonnal más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában.
- A tárolt multimédiás elemek megosztása társakkal, feldolgozása páros és kiscsoportos munkaformában.
- A saját eszközzel készített képből, videóból képrészlet kivágása prezentációhoz való felhasználás céljából.

- Képkorrekció végrehajtása saját készítésű digitális képeken, ami a további alkalmazáshoz vagy feldolgozáshoz szükséges.
- Bittérképes rajzolóprogrammal ábrakészítés más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában.
- Bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban vektorgrafikus rajzeszközökkel ábrakészítés más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában.

TÉMAKÖR: AZ INFORMÁCIÓS TÁRSADALOM, E - VILÁG

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a digitális környezet, az e - Világ etikai problémáit;
- ismeri az információs technológia fejlődésének gazdasági, környezeti, kulturális hatásait.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- önállóan keres információt, a találatokat hatékonyan szűri;
- az internetes adatbázis-kezelő rendszerek keresési űrlapját helyesen tölti ki;
- ismeri az információs társadalom múltját, jelenét és várható jövőjét;
- védekezik az internetes zaklatás különböző formái ellen, szükség esetén segítséget kér.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- az információ szerepe a modern társadalomban;
- információkeresési technikák, stratégiák;
- adatok biztonságos kezelése, technikai és etikai problémák;
- az informatikai eszközök használatának következményei a személyiségre és az egészségre vonatkozóan.

Fogalmak

e-Világ; e-ügyintézés; virtuális személyiség; információs társadalom; adatbiztonság; adatvédelem; digitális eszközöktől való függőség

Javasolt tevékenységek

- Elektronikus levél írása hivatalos, iskolai, családi és baráti címzettnek.
- Nyilvános és baráti fórumba hozzászólás, posztolás, mások hozzászólásának értékelése.

- A családi és iskolai kapcsolatokban az elektronikus kommunikációs szabályok értékelése.
- Az elektronikus kommunikáció gyakorlatában felmerülő problémák megismerése, valamint az ezeket megelőző vagy ezekre reagáló biztonságot szavatoló beállítások megismerése, használata.
- Megfigyelések végzése és értelmezése a közösségi portálokon, keresőmotorok használata közben rögzített szokásokról, érdeklődési körökről, személyes profilokról.
- Érdeklődési körnek, tanulmányoknak megfelelően információk keresése valamelyik keresőmotorban, és a találatok hatékony szűrése.

TÉMAKÖR: A DIGITÁLIS ESZKÖZÖK HASZNÁLATA

JAVASOLT ÓRASZÁM: **4 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- célszerűen választ a feladat megoldásához használható informatikai eszközök közül;
- önállóan használja az operációs rendszer felhasználói felületét;
- önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat;
- használja a digitális hálózatok alapszolgáltatásait.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat;
- az informatikai eszközöket önállóan használja, a tipikus felhasználói hibákat elkerüli, és elhárítja az egyszerűbb felhasználói szintű hibákat;
- értelmezi az informatikai eszközöket működtető szoftverek hibajelzéseit, és azokról beszámol.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai;
- az informatikai eszközök működési elveinek megismerése és használata;
- az informatikai eszközök be- és kiviteli perifériái, a háttértárak, továbbá a kommunikációs eszközök. A felhasználás szempontjából fontos működési elvek és paraméterek;
- az informatikai eszközök, mobileszközök operációs rendszerei;
- tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés;

- felhőszolgáltatások igénybevétele, felhasználási területei, virtuális személyiség és a hozzá tartozó jogosultságok szerepe, kezelése;
- állományok tárolása, kezelése és megosztása a felhőben.

Fogalmak

adat, információ, hír, digitalizálás, minőség, ergonómia, be- és kiviteli periféria, háttértár, kommunikációs eszközök, fájl, fájlműveletek, mappa, mappaműveletek, mobileszközök operációs rendszere, helyi hálózat, jogosultságok, etikus információkezelés

Javasolt tevékenységek

- A digitális eszközök feladatot segítő felhasználása projektfeladatokban.
- Bemutatóhoz, projektfeladathoz tartozó állományok rendezett tárolása a lokális gépen, azok megosztása a társakkal a felhőszolgáltatáson keresztül.
- Projektfeladathoz kacsolódóan használandó perifériák lehetőségeinek megismerése, használata.

3.18.4. 7-8. ÉVFOLYAM

A digitális átalakulás komoly kihívást jelent oktatási rendszerünk számára. Ahhoz ugyanis, hogy tanulóink sikeresen érvényesüljenek a társadalmi életben és megfeleljenek a gazdaság munkaerőpiaci elvárásainak, el kell sajátítaniuk a felmerülő problémák digitális eszközökkel történő megoldását is. Mivel az informatikai eszközök fejlődése folyamatosan olyan új lehetőségeket tár fel, amelyekkel korábban nem találkoztunk, a tanulók digitális kompetenciájának fejlesztése nem csupán az informatikai tudás átadását jelenti, hanem a tanulók digitális kultúrájuk sokoldalú fejlesztését igényli. Ez természetesen valamennyi tanulási területen megjelenik, azonban a szükséges szakmai és módszertani hátteret a digitális kultúra tantárgy biztosítja.

A digitális kultúra tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A digitális kultúra tanulása során a tanuló képessé válik a digitális környezetben, felhőalapú információmegosztó rendszerekben megszerezhető tudáselemek keresésére, szűrésére, rendszerezésére, továbbá tudásépítő folyamataikban való alkotó felhasználására.

A kommunikációs kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy fejleszti az eszközhasználatot, így különösen a kommunikációs eszközök használatát.

A digitális kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy elsősorban a digitális kompetenciákat fejleszti. Ezeket a tanuló képes lesz egyéb tudásterületeken, a mindennapi életben is alkalmazni. A tantárgy segíti a kreatív alkotótevékenységhez szükséges képességek kialakítását és fejlesztését is.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A digitális kultúra keretében végzett tevékenység fejleszti a tanulónak a problémák megoldása során szükséges analizáló, szintetizáló és algoritmizáló gondolkodását.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység fejleszti a tanuló online térben történő közös feladatmegoldáshoz, kapcsolatteremtéshez, alkotótevékenységhez szükséges képességeit, továbbá fejleszti a felelősségtudatot a különböző felületeken való információmegosztás során. Az online térben elősegíti a szerepelvárásoknak megfelelő kommunikációs stílus kialakítását.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység kialakítja azokat a biztos és koherens kompetenciákat, melyek birtokában lehetőség nyílik az önkifejezési tevékenységek szélesebb körben történő bemutatására.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység fejleszti a tanuló azon képességét, hogy alkalmazkodni tudjon a változó környezethez, képes legyen tudását folyamatosan felülvizsgálni és frissíteni, ahogyan azt a munkaerőpiac megkívánja. Fejleszti továbbá a munka világában alapkövetelményként megjelenő élethosszon át tartó tanulás és flexibilitás képességét.

A digitális kultúra tantárgy fejlesztési feladatait a Nat négy témakör köré szervezi, amelyek szervesen kapcsolódnak egymáshoz.

Az *informatikai eszközök használata* önálló tartalmi elemként nem jelenik meg. Ezt a témakört a többi témakör oktatásában dolgozzuk fel akkor, amikor az adott eszköz használata azt szükségessé teszi. A tanulók mindennapi életük során sokféle digitális eszközzel és e-megoldással találkoznak. A tananyag feldolgozása során támaszkodnunk kell a tanulók különböző informális tanulási utakon összegyűjtött ismereteire, azt rendszereznünk, kiegészítenünk kell. Az informatikai eszközök megismerése felhasználói szemléletű: hogyan kell üzembe helyezni, hogyan kell a különböző funkciókat beállítani, hogyan kell a működési hibákat elhárítani. A javasolt óraszám nem egyszeri, lezárható témafeldolgozást jelent, hanem egy becsült, összegzett elképzelést.

A *digitális írástudás* közvetlen gyakorlati hasznát a tanulók az iskolai élet egyéb területein, más tantárgyak esetében is megtapasztalják. Az informatikatanár rendelkezik megfelelő szakmódszertani képzettséggel, ezért a digitális írástudás alapjait neki kell átadnia, míg a többi tantárgy az ismeretek alkalmazásának és felhasználásának nélkülözhetetlen terepe.

A tanuló a digitális írástudás fejlesztése során a megfelelő szintű és biztonságos eszközhasználat gyakorlásával problémaorientált feladatmegoldásokat sajátít el, lehetőség szerint minél több célprogram megismerésével. A szövegszerkesztési, a bemutatókészítési, a rajzolási, a képfeldolgozási és a multimédia ismereteknél a gyakorlati felhasználás, a dokumentumkészítés lényegesebb, mint egy szoftver részletes funkcionalitásának ismerete. A megfelelő szemlélet kialakítása lehetővé teszi, hogy a tanuló a későbbiekben olyan szoftvereket is bátran, önállóan megismerjen, céljaira felhasználjon, amelyek nem voltak részei a formális iskolai tanulásának. Ebben a nevelési-oktatási szakaszban fontos célkitűzés, hogy a hétköznapi életből vett feladatok mellett a többi tantárgy tanulása során felbukkanó problémák is előkerüljenek. A tanulók ismerkedjenek meg az információszerzés, tárolás, értékelés és kreatív felhasználás folyamatával. Tanuljanak meg ismereteket szerezni különböző digitális technológiák segítségével a más tantárgyak tanulása során felmerülő témakörökben. Kollaboratív tevékenységgel használják fel a megszerzett ismereteket például kiselőadások, tanulmányok, projektek során. A *problémamegoldás* a hétköznapi élethelyzetek, a tanulási feladatok, a munkavégzés fontos részét képezi. A feladatok eredményes megoldásához azok megértése, részekre bontása, majd a megfelelő lépések tervezett, precíz végrehajtása szükséges. A problémamegoldás egyre gyakrabban digitális eszközökkel történik, ezért a digitális kultúra tantárgy tanulási eredményei között kiemelt szerepet kap a problémamegoldás témaköre.

Az algoritmizálás, programozás ismerete elősegíti az olyan elvárt készségek fejlesztését, amelyek a digitális eszközökkel történő problémamegoldásban, a kreativitás kibontakozásában és a logikus gondolkodásban nélkülözhetetlenek. Ez az alapfokú képzés második nevelési-oktatási szakaszában blokkprogramozással valósul meg, ami játékos, de az algoritmikus gondolkodást jól fejlesztő eszközt biztosít. A blokkprogramozás az iskola lehetőségeitől függően sokféle módon megvalósítható: használhatunk robotot, készíthetünk mobilalkalmazásokat, alkalmazhatunk mikrokontrollert, vagy futtathatunk valamilyen asztali, kifejezetten a blokkprogramozáshoz készült fejlesztői környezetet. A programozási feladatok kezdetben mindig olyanok legyenek, melyeket a tanulók informatikai eszköz nélkül is el tudnak játszani, hogy legyen személyes élményük a megoldandó feladattal kapcsolatosan.

Az *információs technológiákat* nem csak a digitális szolgáltatások igénybevételéhez használjuk, azok ma már az állampolgári kötelezettségek teljesítéséhez is szükségesek. A webes és mobilkommunikációs eszközök széles választéka, felhasználási területük gazdagsága lehetővé teszi a tanórák rugalmas alakítását, és szükségessé teszi a tanulók bevonását a tanulási folyamat tervezésébe – beleértve ebbe a tanulók saját mobileszközeinek alkalmazását is. A témakör feldolgozása során nem a technikai újdonságokra kell helyezni a hangsúlyt, hanem az „okos eszközök" „okos használatára", vagyis a tudatos felhasználói és vásárlói magatartás alakítására, a biztonsági okokból bevezetett korlátozások megismerésére és elfogadására.

A 7–8. évfolyam tananyaga szervesen kapcsolódik az 5–6. évfolyam tananyagához, annak spirális-teraszos logikát követő mélyítése, bővítése.

A digitális írástudás témaköreinek feldolgozása – az életkornak, ezáltal a magasabb absztrakciós szintnek, valamint a nagyobb közismereti tudásnak megfelelően – lehetővé teszi összetettebb problémák megoldását. Új elemként jelenik meg az adatok táblázatos elrendezése, vektorgrafikus ábrák beillesztése, valamint kitekintés a webes dokumentumok világába. A digitális írástudás alapjainak elsajátítását a 8. évfolyam végére lényegében lezárjuk.

A problémamegoldás fejlesztésében új témakörként jelenik meg a táblázatkezelés, amely alapszinten ugyan, de kerek egészet alkot. Az algoritmizálás, programozás témakörében a tanulók már csoportmunkában önállóan fejlesztenek blokkalapú programokat, megismerkednek az 5–6. osztályban tanulttól eltérő platformmal is. A 8. osztály végére a blokkprogramozás mint algoritmizálási, kódolási eszköz lezárásra kerül.

A 7–8. évfolyamon a digitális kultúra tantárgy alapóraszáma: 68 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Algoritmizálás és blokkprogramozás	15
Online kommunikáció	4
Robotika	8
Szövegszerkesztés	8
Bemutatókészítés	6
Multimédiás elemek készítése	6
Táblázatkezelés	12
Az információs társadalom, e-Világ	5

A digitális eszközök használata	4
Összes óraszám:	**68**

A témakörök áttekintő táblázata:

7. évfolyam Témakör neve	**Javasolt óraszám**
Algoritmizálás és blokkprogramozás	8
Online kommunikáció	2
Robotika	4
Szövegszerkesztés	4
Bemutatókészítés	3
Multimédiás elemek készítése	3
Táblázatkezelés	6
Az információs társadalom, e-Világ	2
A digitális eszközök használata	2
Összes óraszám:	**34**
8. évfolyam Témakör neve	**Javasolt óraszám**
Algoritmizálás és blokkprogramozás	7
Online kommunikáció	2
Robotika	4
Szövegszerkesztés	4
Bemutatókészítés	3
Multimédiás elemek készítése	3
Táblázatkezelés	6
Az információs társadalom, e-Világ	3
A digitális eszközök használata	2
Összes óraszám:	**34**

TÉMAKÖR: ALGORITMIZÁLÁS ÉS BLOKKPROGRAMOZÁS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 15 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- értelmezi az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolatát;
- egyszerű algoritmusokat elemez és készít;
- ismeri a kódolás eszközeit;
- adatokat kezel a programozás eszközeivel.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megkülönbözteti, kezeli és használja az elemi adatokat;
- ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit;
- a probléma megoldásához vezérlési szerkezetet (szekvencia, elágazás és ciklus) alkalmaz a tanult blokkprogramozási nyelven;
- tapasztalatokkal rendelkezik az eseményvezérlésről;
- vizsgálni tudja a szabályozó eszközök hatásait a tantárgyi alkalmazásokban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- az algoritmikus gondolkodást segítő informatikai eszközök és szoftverek használata;
- hétköznapi tevékenységekből a folyamat és az adatok absztrakciója;
- a problémamegoldó tevékenység tervezési és szervezési kérdései;
- a problémamegoldáshoz tartozó algoritmuselemek megismerése. Algoritmus leírásának egy lehetséges módja;
- az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolata;
- az elemi adatok megkülönböztetése, kezelése és használata;
- szekvencia, elágazások és ciklusok. Egyszerű algoritmusok tervezése az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elvei alapján;
- példák típusalgoritmus használatára;
- a vezérlési szerkezetek megfelelői egy programozási környezetben;
- elágazások, feltételek kezelése, többirányú elágazás, ciklusok;
- változók, értékadás. Eljárások, függvények alkalmazása;
- a program megtervezése, kódolása;
- animáció, grafika programozása;
- mozgások vezérlése;
- tesztelés, elemzés;
- az objektumorientált gondolkozás megalapozása;

- mások által készített alkalmazások paramétereinek a program működésére gyakorolt hatásának vizsgálata.

Fogalmak

algoritmuselemek, tervezési folyamat, adatok absztrakciója, algoritmusleírási mód, szekvencia, elágazás, ciklus, elemi adat, egyszerű algoritmusok tervezése, vezérlési szerkezetek, eljárás, függvény, kódolás, animáció, grafika programozása, objektumorientált gondolkozás, típusfeladatok, tesztelés, elemzés, hibajavítás

Javasolt tevékenységek

- Életkornak és érdeklődési körnek megfelelő hétköznapi tevékenységek és információáramlási folyamatok algoritmusának elemzése, tervezése.
- Hétköznapi algoritmusok leírása egy lehetséges algoritmusleíró eszközzel.
- Vezérlőszerkezetek tudatos választását igénylő blokkprogramozási feladatok megoldása.
- Típusalgoritmusok – összegzés, másolás, eldöntés, maximumkiválasztás – használatát igénylő programozási feladatok megoldása.
- Projektmunkában egyszerű részekre bontott feladat elkészítése a részfeladatok megoldásával és összeállításával.
- Egyszerű algoritmussal megadható mozgások vezérlése valós és szimulált környezetben, az eredmények tesztelése, vizsgálata a lehetséges paraméterek függvényében.
- Adatok kezelését, változók használatát igénylő folyamatok programozása.
- Új objektum létrehozását igénylő feladatok megoldása blokkprogramozási környezetben.

TÉMAKÖR: ONLINE KOMMUNIKÁCIÓ

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri, használja az elektronikus kommunikáció lehetőségeit, a családi és az iskolai környezetének elektronikus szolgáltatásait;
- ismeri és betartja az elektronikus kommunikációs szabályokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;
- önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- online kommunikációs csatornák használata, online kapcsolattartás;
- etikus és hatékony online kommunikáció a csoportmunka érdekében;
- online identitás védelmében teendő lépések, használható eszközök;
- adattárolás és megosztás felhőszolgáltatások használatával.

Fogalmak

online identitás, e-mail, chat, felhőszolgáltatások

Javasolt tevékenységek

- Elektronikus levél írása, üzenetküldő és csevegőprogram használata az elektronikus kommunikáció szabályainak betartásával.
- Etikus és hatékony online kommunikáció az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó csoportmunka érdekében.
- Az adatok védelmét biztosító lehetőségek használata az online kommunikációs alkalmazásokban.
- Személyes adatok, az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben adatok tárolása és megosztása a családi és az iskolai környezet elektronikus szolgáltatásai, felhőszolgáltatások segítségével.

TÉMAKÖR: ROBOTIKA

JAVASOLT ÓRASZÁM: **8 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adatokat gyűjt szenzorok segítségével;
- mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- algoritmusok megvalósítása, modellezése egyszerű eszközök segítségével;
- szenzorok funkciói, paraméterei, használata;
- szenzorok, robotok vezérlésének kódolása blokkprogramozással;
- vezérlési feladatok megoldása objektumokkal, eseményvezérelten;
- az együttműködési készség fejlesztése csoportos feladatmegoldások és projektmunkák során.

Fogalmak

robot, szenzor, blokkprogramozás, vezérlési szerkezetek, vezérlés, elágazás, ciklus

Javasolt tevékenységek

- A környezeti tárgyakra, akadályokra reagáló robot programozása
- Akadálypályát teljesíteni képes robot programozása.
- A robot szenzorokkal gyűjtött adatainak rögzítése, feldolgozása egy akadálypályán; a viselkedés módosítása a gyűjtött adatoknak megfelelően.

TÉMAKÖR: SZÖVEGSZERKESZTÉS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;
- a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat;
- ismeri és kritikusan használja a nyelvi eszközöket (például helyesírás-ellenőrzés, elválasztás);
- a szöveges dokumentumokat többféle elrendezésben jeleníti meg papíron, tisztában van a nyomtatás környezetre gyakorolt hatásaival;

- etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- szöveget, képet, ábrát, táblázatot tartalmazó dokumentumok létrehozása, formázása;
- feladatleírás, illetve minta alapján dokumentumok szerkesztése;
- szövegszerkesztési alapelvek. A szöveg tipográfiája, tipográfiai ismeretek. Szöveges dokumentumok szerkezete, objektumok. Élőfej és élőláb;
- táblázat beszúrása a szövegbe. A táblázat formázása;
- iskolai, hétköznapi problémák közös megoldása, a csoportmunka támogatása;
- mentés különböző formátumokba;
- az információforrások etikus felhasználásának kérdései.

Fogalmak

szövegszerkesztési alapelvek, tipográfia, dokumentumok szerkezete, objektumok, élőfej, élőláb, táblázat szövegben, táblázat tulajdonságai, dokumentumformátumok, csoportmunka eszközei, webes dokumentumkészítés, információforrások etikus felhasználása

Javasolt tevékenységek

- Kész minta alapján szöveges dokumentumok önálló létrehozása, például iratminták, adatlap készítése.
- Adott tanórai vagy más tantárgyakhoz kapcsolódó problémához, az iskolai élethez, hétköznapi problémához szöveget, képet, ábrát, táblázatot tartalmazó dokumentum készítése önállóan vagy projektmunka keretében, például tanulmány egy adott történelmi korról.
- Adott dokumentum tartalmának megfelelő szerkezet kialakítása, például levélpapír készítése és sablonként történő mentése, élőfej és élőláb kialakítása és formázása, vízjel szerepeltetése egy kép beszúrásával.
- Az elkészített dokumentum környezetbarát nyomtatásának megbeszélése, mentése és megnyitása PDF formátumban.
- Szöveges dokumentum megosztása online tárhelyen.

TÉMAKÖR: BEMUTATÓKÉSZÍTÉS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat;
- ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;
- etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a prezentációkészítés alapszabályait, és azokat alkalmazza;
- a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- szöveget, táblázatot, ábrát, képet, hangot, animációt, videót tartalmazó prezentáció létrehozása, formázása, paramétereinek beállítása;
- feladatleírás, illetve minta alapján prezentáció szerkesztése;
- bemutatószerkesztési alapelvek. A mondandóhoz illeszkedő megjelenítés;
- automatikusan és az interaktívan vezérelt lejátszás beállítása a bemutatóban;
- iskolai, hétköznapi problémák közös megoldása, a csoportmunka támogatása;
- az információforrások etikus felhasználásának kérdései.

Fogalmak

prezentáció, multimédiás objektum, dokumentumformátumok, csoportmunka eszközei, lényegkiemelés, dokumentum belső szerkezete, információforrások etikus felhasználása

Javasolt tevékenységek

- Prezentáció készítése kiselőadáshoz (a digitális kultúrához, más tantárgyakhoz, az iskolai élethez, hétköznapi problémához kapcsolódó feladat).
- Bemutató készítése projektmunkában végzett tevékenység összegzéséhez, bemutatásához, a megfelelő szerkezet kialakításával az információforrások etikus használatával.

- Tájékoztató vagy reklámcélú, automatikusan ismétlődő, animált bemutató készítése.
- Rövid rajzfilm készítése prezentációkészítő alkalmazással.
- Elkészített prezentáció megjelenítése többféle elrendezésben, mentése különböző formátumokba.

TÉMAKÖR: MULTIMÉDIÁS ELEMEK KÉSZÍTÉSE

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- digitális eszközökkel önállóan rögzít és tárol képet, hangot és videót;
- digitális képeken képkorrekciót hajt végre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri egy bittérképes rajzolóprogram használatát, azzal ábrát készít;
- bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban rajzeszközökkel ábrát készít.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- kép, hang és video digitális rögzítése (képek szkennelése, digitális fotózás, videofelvétel-készítés) és javítása;
- multimédia alapelemek: fotó, hang, video készítése, szerkesztése, felhasználása előadásokhoz és bemutatókhoz;
- raszter- és vektorgrafikai ábra összehasonlítása, szerkesztése és illesztése különböző típusú dokumentumokba;
- feladatleírás, illetve minta alapján vektorgrafikus ábra készítése. Görbék, csomópontok felhasználása rajzok készítésében. Csomópontműveletek.

Fogalmak

képek szkennelése, digitális fotózás, videofelvétel-készítés, fotó, hang, video készítése, szerkesztése, felhasználása, rasztergrafika, vektorgrafika, görbék, csomópontok, csomópontműveletek

Javasolt tevékenységek

- A mindennapi, az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó kép, hang és video rögzítése szkennerrel, digitális fényképezőgéppel, okostelefonnal.

- Rögzített, illetve rendelkezésre álló multimédia-alapelemek: fotó, hang, video szerkesztése és felhasználása előadásokhoz, bemutatókhoz.
- Feladatleírás, illetve minta alapján raszter- és vektorgrafikai ábra készítése, szerkesztése, módosítása különböző dokumentumokba, előadásokhoz és bemutatókhoz
- Ábrakészítés során egyszerű transzformációs műveletek, igazítások, csoportműveletek használata.
- Olyan grafikai feladatok megoldása, amelyek algoritmikus módszereket igényelnek: másolás, klónozás, tükrözés, geometriai transzformációk.

TÉMAKÖR: TÁBLÁZATKEZELÉS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az adatokat táblázatos formába rendezi és formázza;
- problémákat old meg táblázatkezelő program segítségével.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- cellahivatkozásokat, matematikai tudásának megfelelő képleteket, egyszerű statisztikai függvényeket használ táblázatkezelő programban;
- az adatok szemléltetéséhez diagramot készít;
- tapasztalatokkal rendelkezik hétköznapi jelenségek számítógépes szimulációjáról.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- az adatok csoportosítási, esztétikus megjelenítési lehetőségei;
- táblázatkezelési alapfogalmak: cella, oszlop, sor, munkalap, munkafüzet, cellahivatkozás, adattípus. Adatok táblázatos formába rendezése, feldolgozása. Adatbevitel, javítás, másolás, mozgatás elsajátítása;
- statisztikai adatelemzés, statisztikai számítások. Statisztikai függvények használata táblázatkezelőkben;
- adatok feldolgozását segítő számítási műveletek;
- feladatok a cellahivatkozások használatára. Relatív és abszolút cellahivatkozás. Saját képletek szerkesztése. Függvények használata, paraméterezés;
- más tantárgyaknál felmerülő problémák megoldása a táblázatkezelő program segítségével;

- az adatok grafikus ábrázolási lehetőségei. Diagram létrehozása, szerkesztése. Diagramtípusok.

Fogalmak

táblázatkezelési alapfogalmak, cella, oszlop, sor, munkalap, munkafüzet, cellahivatkozás, adatok táblázatos formába rendezése, adatbevitel, javítás, másolás, mozgatás, relatív és abszolút cellahivatkozás, saját képletek szerkesztése, függvények használata, paraméterezés, adatok csoportosítása, diagram létrehozása, diagram szerkesztése, diagramtípusok

Javasolt tevékenységek

- Mérési eredmények, nyomtatott és online adathalmazok, táblázatok elemzése.
- Az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó, valamint közérdekű adatok gyűjtése különböző forrásokból.
- Összegyűjtött adatok táblázatos elrendezése táblázatkezelő alkalmazással.
- A problémának megfelelő adattípusok, adatformátumok, képletek, függvények alkalmazása egy táblázatkezelő programban.
- Az osztály, évfolyam vagy az iskola adatainak statisztikai elemzése.
- Egy-egy adatsorból többféle diagram készítése, az adatok megtévesztő ábrázolásának felismerése.
- Más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben az adatok feldolgozása táblázatkezelő program segítségével.

TÉMAKÖR: AZ INFORMÁCIÓS TÁRSADALOM, E - VILÁG

JAVASOLT ÓRASZÁM: **5 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a digitális környezet, az e-Világ etikai problémáit;
- ismeri az információs technológia fejlődésének gazdasági, környezeti, kulturális hatásait.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri az információs társadalom múltját, jelenét és várható jövőjét;
- online gyakorolja az állampolgári jogokat és kötelességeket;

- ismeri az információkeresés technikáját, stratégiáját és több keresési szempont egyidejű érvényesítésének lehetőségét;
- tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;
- védekezik az internetes zaklatás különböző formái ellen, szükség esetén segítséget kér.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- az információs technológiai fejlesztés gazdasági, környezeti, kulturális hatásainak felismerése;
- az információ szerepe a modern társadalomban;
- információkeresési technikák, stratégiák, többszempontú keresés;
- a digitális eszközök egészségre és személyiségre gyakorolt hatásai;
- az adatbiztonság és adatvédelem tudatos felhasználói magatartásának szabályai.

Fogalmak

e - Világ, e-kereskedelem, e-bank, e-állampolgárság, virtuális személyiség, információs társadalom, adatvédelem, internetes bűnözés, digitális eszközöktől való függőség

Javasolt tevékenységek

- Az információs társadalom múltjában kijelölt szakasz (például ókori számolási módszerek vagy elektromechanikus gépek) projektmódszerrel történő feldolgozása.
- Az állampolgári jogok és kötelességek online gyakorlása, például bejelentkezés egészségügyi vizsgálatra vagy veszélyeshulladék-lerakási címek keresése.
- Az elektronikus kommunikáció gyakorlatában felmerülő problémák megismerése, valamint az ezeket megelőző vagy ezekre reagáló, biztonságot szavatoló beállítások megismerése, használata.
- Megfigyelések végzése és értelmezése a közösségi portálokon, keresőmotorok használata közben rögzített szokásokról, érdeklődési körökről, személyes profilokról.
- Az adatok és az online identitás védelmét biztosító lehetőségeket alkalmazása, például a közösségi oldalakon elérhető személyes adatok keresése, korlátozása és törlése.
- Többszempontú, hatékony információkeresési feladatok megoldása más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában.

TÉMAKÖR: A DIGITÁLIS ESZKÖZÖK HASZNÁLATA

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- célszerűen választ a feladat megoldásához használható informatikai eszközök közül;
- önállóan használja az operációs rendszer felhasználói felületét;
- önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat;
- használja a digitális hálózatok alapszolgáltatásait.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tapasztalatokkal rendelkezik az iskolai oktatáshoz kapcsolódó mobileszközökre fejlesztett alkalmazások használatában;
- az informatikai eszközöket önállóan használja, a tipikus felhasználói hibákat elkerüli, és elhárítja az egyszerűbb felhasználói szintű hibákat;
- értelmezi az informatikai eszközöket működtető szoftverek hibajelzéseit, és azokról beszámol;
- tapasztalatokkal rendelkezik a digitális jelek minőségével, kódolásával, tömörítésével, továbbításával kapcsolatos problémák kezeléséről;
- ismeri a térinformatika és a 3D megjelenítés lehetőségeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai;
- az informatikai eszközök működési elveinek megismerése és használata;
- az informatikai eszközök be- és kiviteli perifériái, a háttértárak, továbbá a kommunikációs eszközök. A felhasználás szempontjából fontos működési elvek és paraméterek;
- az informatikai eszközök, mobileszközök operációs rendszerei;
- az operációs rendszer segédprogramjai. Az állományok és könyvtárak tömörítése
- az operációs rendszerek, helyi hálózatok erőforrásainak használata, jogosultságok ismerete. Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés;
- felhőszolgáltatások igénybevétele, felhasználási területei, virtuális személyiség és a hozzá tartozó jogosultságok szerepe, kezelése. Alkalmazások a virtuális térben. Állományok tárolása, kezelése és megosztása a felhőben.

Fogalmak

adat, információ, hír, digitalizálás, digitalizálás minősége, kódolás, kódolási problémák, ergonómia, be- és kikapcsolás folyamata, be- és kiviteli periféria, háttértár, kommunikációs eszközök, működési elv, működési paraméterek, hálózatok felhasználási területei, mobileszközök operációs rendszere, operációs rendszerek eszközkezelése, operációs rendszer segédprogramjai, állományok és könyvtárak tömörítése, helyi hálózat, jogosultságok, etikus információkezelés

Javasolt tevékenységek

- Digitális eszközök és perifériáinak feladatot segítő felhasználása projektfeladatokban.
- Bemutatóhoz, projektfeladathoz tartozó állományok rendezett tárolása a lokális gépen, azok megosztása a társakkal a felhőszolgáltatáson keresztül.
- Adatok tömörített tárolása, továbbítása a hálózaton keresztül az együttműködés érdekében.
- Történelmi, földrajzi témák feldolgozásához térinformatikai, térképalkalmazások felhasználása.
- A 3D megjelenítés lehetőségeinek felhasználása tantárgyi feladatokban
- Közös munka esetén a digitális erőforrásokhoz tartozó hozzáférési és jogosultsági szintek megismerése.

3.19. TECHNIKA ÉS TERVEZÉS

3.19.1. 1-4. ÉVFOLYAM

A technika és tervezés tantárgy a problémamegoldó gondolkodást, a saját tapasztalás útján történő ismeretszerzést helyezi a középpontba, melynek eszköze a tanórákon megvalósuló kreatív tervező és alkotó munka, a hagyományos kézműves és a legmodernebb digitális technológiák felhasználásával. A tantervben kiemelt szerepet kap a tanulni tudás, az alkalmazás, a problémamegoldáson alapuló alkotás. Ezt szolgálják a kínált tevékenységek, a nevelés, a kompetenciafejlesztés és a műveltségtartalom leírt rendszere, az egyes elemek arányos megjelenítése.

A technika és tervezés tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A kommunikációs kompetenciák: A tantárgy tanulása során a tanuló elképzeléseit, terveit megoszthatja társaival, véleményét ütközteti, a különbségek tisztázásával konszenzusra jut. A tanórákon a csoportban végzett feladatmegoldás során a tanulónak együttműködési készségeit fejlesztve lehetősége nyílik építő jellegű párbeszédre. A tantárgy technikatörténeti ismeretei hozzájárulnak a régi korok – esetleg tájegységenként eltérő – elnevezéseinek megismeréséhez és elsajátításához, amin keresztül bemutatható a gyakorlati tevékenységhez kapcsolódó nyelvhasználat gazdagsága, árnyaltsága és a tájnyelvi értékek.

A digitális kompetenciák: A tantárgy olyan értékrendet közvetít, melynek szerves része a környezet folyamatos észlelése, az információhoz jutás, az információk értékelése, beépülése a hétköznapokba.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A technika és tervezés a természettudományos tantárgyak – környezetismeret, természettudomány 5–6. évfolyam – előkészítésében, a tanult ismeretek szintetizálásában és gyakorlati alkalmazásában tölt be fontos szerepet. A célok eléréséhez széles körű, differenciált tevékenységrendszert alkalmaz, mellyel megalapozza a tanulók természettudományos és műszaki műveltségét, segíti a mindennapi életben felmerülő problémák megoldását.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló a másokkal közösen végzett csoportos gyakorlati alkotótevékenységek révén szerez tapasztalatot a csoporttagokkal tervezett együttműködés kialakításának lehetőségeiről és a csoporton belüli vezetői, illetve végrehajtói szerepekről.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanulóban az iskolai tevékenysége során erősödik a cselekvő tudatosság, amely hozzájárul a munkára vonatkozó igényességhez, az életvitel aktív alakításához, fejlesztéséhez.

Cél a tanulók életében felmerülő komplex gyakorlati problémák megoldási készségének kialakítása, a cselekvés általi tanulás és fejlődés támogatása. A tanulók a tanulási folyamat során használható (működő, megehető, felvehető stb.) produktumokat hoznak létre valódi anyagokból, ezekhez az adott életkorban biztonságosan használható szerszámokat, eszközöket alkalmazva.

A tantárgy sajátossága, hogy a tanórai tevékenység gyakorlatközpontú; kiemelkedő jellemzője, hogy a tanulási folyamatban központi szerepet kap az ismereteken túlmutató tudásalkalmazás, ezért az értékelés elsősorban az alkotó folyamatra, a munkavégzési szokásokra, az elkészült produktumra irányul, és jelentős szerepet kap benne az elért sikerek, eredmények kiemelése, a pozitív megerősítés.

3.19.2. 1. ÉVFOLYAM

	Heti óraszám	Éves óraszám
1. évfolyam	**1**	**34**

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Anyagok a környezetünkben	4
Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	15
Otthon – család – életmód	7
Jeles napok, ünnepek	5
Közlekedés	3
Összes óraszám:	**34**

Tematikai egység / Fejlesztési célok	**1. Anyagok a környezetünkben** **2. Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés**	**Óraszám: 4** **Óraszám: 15**

Előzetes tudás	Az iskolaérettségi kritériumok szerint elvárt szinten: az óvodáskorban használt, megmunkált anyagok és készített tárgyak ismerete; az anyagok tulajdonságainak megállapítása érzékszervi vizsgálattal; anyagalakítás: gyurmázás, formázás, hajtogatás, nyírás; eszközhasználat: író- és rajzeszközök, olló; szabálykövetés, mintakövetés, önállóság a tevékenységek során.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Információk célzott keresése tapasztalati úton (megfigyeléssel), valamint a tanár által bemutatott nyomtatott (rövid szöveg, egyszerű ábra, rajz, kép), illetve elektronikusan megjelenített (kép, hang, videó) forrásokban. A nyert információk alapján a megfelelő technológia kiválasztása segítséggel. Alkotás folyamata a probléma felismerésétől a megoldáson keresztül az értékelő elemzésig. Kézügyesség fejlesztése. Az eszközök célnak és rendeltetésnek megfelelő használata. Szabálykövetés. Rend és tisztaság a munkakörnyezetben. Tanulási szokások alakítása. Az anyagok, az energia, az idő célszerű és takarékos, egészség- és környezettudatos felhasználása a szabályok, előírások és a kapott utasítások szerint. A használt eszközök megóvása. Figyelem és elővigyázatosság; a tervezett és az aktuálisan végzett tevékenységgel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása, törekvés a biztonságra. Balesetvédelmi rendszabályok ismerete. Segítségkérés baleset esetén.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
1.1 Az anyagok Az anyagok fajtái, tulajdonságai, felhasználhatóságuk. Anyagvizsgálatok érzékszerveinkkel (látás, tapintás útján). A természetes és az átalakított anyagok csoportosítása megfigyelhető tulajdonságaik alapján.	*Vizuális kultúra:* vizuális megjelenítés. *Környezetismeret:* anyagok, érzékszervek, érzékelés. *Matematika:* Tárgyak tulajdonságainak kiemelése; összehasonlítás, azonosítás,
1.2 Képlékeny anyagok, papír, 2.1.	

1.3 faanyagok, szálas anyagok, textilek alakítása Képlékeny anyagokból (gyurma, só-liszt gyurma, agyag, tészta) egyszerű formák alakítása gyúrással, lapítással, gömbölyítéssel, hengerítéssel, mélyítéssel, mintázással. Papír alakítása tépéssel, hajtogatással, nyírással, ragasztással, gyűréssel, gömbölyítéssel. Szálas anyagok, fonal jellemzőinek vizsgálata (elemi szál, ágak, sodrat). Egyszerű fonalmunkák (sodrás, fonás, csomózás, és egyéb kézműves technikák). Takarékos anyagfelhasználás.	megkülönböztetés, osztályokba sorolás, halmazképzés. Tárgyak, alakzatok összehasonlítása mérhető tulajdonságaik szerint; mérés, becslés. *Magyar nyelv és irodalom:* szövegértés (egyszerű, rövid útmutató jellegű szövegek olvasása, értelmezése, rövid szövegben az események sorrendjének felismerése).
1.3.-2.2. Építés Építés építőelemekből (pl. konstrukciós játékok – faépítő, LEGO – felhasználásával) utánzással, kép és rajz alapján, illetve önálló elképzeléssel.	*Erkölcstan:* az alkotó ember és az épített világ tisztelete, értékek óvása.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Anyag, anyagvizsgálat, anyagi tulajdonság, becslés, méret, szélesség, hosszúság, magasság, természetes anyag, anyagtakarékosság, építőelem.

Tematikai egység / Fejlesztési célok	**3.Otthon – család – életmód**	**Óraszám: 7**
Előzetes tudás	Az iskolaérettségi kritériumok szerint elvárt szinten: élmények, tapasztalatok elmondása; lakhely ismerete; családtagok és alapvető viselkedési szabályok betartása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tapasztalatszerzés a közvetlen természeti megismerése során. A környezet- és egészségtudatosság egyes elemeinek megalapozása. A családkép és a családi otthon képének alakítása. A rendszeresség és a rendszeretet iránti igény formálása. Együttműködési képesség kialakítása a családtagokkal, az iskolatársakkal, felnőttekkel. Szókincsbővítés.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
3.1.Élet a családban Hétköznapok és ünnepek eseményeinek megkülönböztetése. Családtagok bemutatása családrajzzal. Ajándékok készítése családtagok számára, különböző alkalmakra.	*Magyar nyelv és irodalom:* szókincsbővítés, szövegalkotás, beszédkultúra, kommunikáció. *Környezetismeret:* család, egészséges életmód, növényismeret, évszakok, napszakok, időjárási tényezők, lakhelyek, higiéné. *Matematika:* tájékozódás térben és időben – időtartam, nap, napszakok. *Erkölcstan:* Én és a közvetlenebb és tágabb környezetem, közösségeim, társaim. Családtagok, családi, baráti kötődések, szeretetkapcsolatok, a környezetnek való megfelelés szándéka, beilleszkedés.
3.2.Biztonságos otthon Házimunkák számbavétele. Munkamegosztás a családban. Otthoni balesetek megelőzése. Veszélyforrások a háztartásban: elektromosság, gyúlékony vegyszerek.	
3.3. Családi időbeosztás Tanulási idő, szabadidő, pihenés ideje. Időbeosztás megbeszélése, napirend készítése. Egészséges és helyes szabadidős tevékenységek felsorolása, ismertetése, megbeszélése.	
3.4.Tisztaság és rend Tisztaság és rend a környezetünkben. Az otthon tisztasága, munka- és a taneszközök épen és rendben tartása. Takarékosság energiával, vízzel.	
3.5Táplálkozás Az egészséges, korszerű táplálkozás alapelemei. Étrend összeállítása képek válogatásával.	
3.6.Testápolás Higiéné. Kézmosás, körömápolás, mosakodás, fürdés, hajmosás eszközei és anyagai.	
3.7.Célszerű öltözködés A napszaknak, évszaknak, hétköznapi tevékenységeknek és ünnepi alkalmaknak megfelelő öltözködés.	

3.8. Növényápolás, állatgondozás Otthoni és iskolai szobanövényeink ápolása és védelme.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Család, családtag, lakhely, családi ház, lakás, otthon, háztartás, háztartásvezetés, házimunka, veszélyforrás, baleset, háztartási eszköz, háztartási gép, háztartási baleset, munkamegosztás, ünnep, egészséges életmód, táplálkozás, testápolás, öltözködés, időbeosztás, napirend, szabadidő, környezet, környezetvédelem, takarékosság, hulladék.

Tematikai egység	**4. Jeles napok, ünnepek**	**Óraszám: 4**
Előzetes tudás	Az iskolaérettségi kritériumok szerint elvárt szinten: a családi, baráti, iskolai és egyéb közösségi rendezvényeken szerzett élmények és tapasztalatok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tapasztalatszerzés a környezetből, a tapasztalatok megfogalmazása. Kölcsönös odafigyelés, alkalmazkodás a társakhoz, együttműködés a tevékenységek során, a feladatok megosztása, részfeladatok elvállalása és végrehajtása. Az ünnepléshez kötődő viselkedéskultúra és öltözködéskultúra elemeinek elsajátítása és betartása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
4.1. Családi rendezvények, ünnepek, események Születésnap, névnap. Baráti összejövetelek célja, az ezeken való viselkedés szabályai. Meghívó, kellékek, ajándékok készítése. Az ajándékozás kultúrájának elsajátítása. A tapasztalatok megbeszélése.	*Környezetismeret:* szokások, hagyományok, jeles napok, családi és közösségi ünnepek. *Erkölcstan:* családi hagyományok, ünnepek, élmények feldolgozása, játékok.

4.2. Iskolai és osztályrendezvények Iskolai és osztályrendezvények (pl. Mikulás, Karácsony, Farsang, Anyák napja, Gyermeknap, osztálykirándulás, sportnap, játszódélután, nemzeti ünnepek) előkészítése. A helyszín berendezésével, az ünneplés lebonyolításával kapcsolatos tudnivalók. A szükséges kellékek beszerzése. A közös tapasztalatok megbeszélése, az érzések megfogalmazása.	
4.3. A közösségért végzett munka Teremdekoráció	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Rendezvény, ünnep, jeles nap, népszokás,
A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	Tapasztalatok az ember természetátalakító (építő és romboló) munkájáról. A család szerepének, időbeosztásának és egészséges munkamegosztásának megértése. A háztartási és közlekedési veszélyek tudatosulása, egészséges veszélyérzet. Alapvető háztartási feladatok, eszközök, gépek és az ezekkel kapcsolatos veszélyforrások ismerete. Példák ismerete az egészséges, korszerű táplálkozás és a célszerű öltözködés terén. A hétköznapjainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása. Életkori szintnek megfelelő problémafelismerés, problémamegoldás. Anyagalakításhoz kapcsolódó foglalkozások megnevezése.

	Célszerű takarékosság lehetőségeinek ismerete. Képlékeny anyagok, papír, faanyagok, textilek alakítása. Építés mintakövetéssel és önállóan. Az elvégzett munkáknál alkalmazott eszközök biztonságos, balesetmentes használata. A munka közbeni célszerű rend, tisztaság fenntartása. Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása. Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során. A közlekedési veszélyforrások tudatosulása. Az úttesten való átkelés szabályainak tudatos alkalmazása. A kulturált és balesetmentes járműhasználat (tömegközlekedési eszközökön és személygépkocsiban történő utazás) szabályainak gyakorlati alkalmazása.

Tematikai egység / fejlesztési célok	**5. Közlekedés**	**Óraszám: 3**
Előzetes tudás	Az iskolaérettségi kritériumok szerint elvárt szinten: közlekedés és óvatosság – fegyelmezett viselkedés a közlekedési környezetben; a család közlekedési szokásai; az óvoda (majd iskola) és a lakóhely közötti közlekedés lehetőségei; élmények, tapasztalatok a településen belüli közlekedésről.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		**Kapcsolódási pontok**
5.1. Gyalogos közlekedés szabályai A gyalogos közlekedés alapszabályainak megismerése.		*Környezetismeret:* közlekedési eszközök.

A közlekedés irányított megfigyelése, szabályainak értelmezése. Szabálykövető magatartás a közlekedési környezetben. A közlekedésben való részvétel gyakorlása. Átkelés az úttesten. A forgalomirányítás jelzései: a közlekedési jelzőlámpa és a gyalogos közlekedésnél jelentős jelzőtáblák ismerete.	*Magyar nyelv és irodalom:* szókincsbővítés, fogalommagyarázat, képi jelzések és szóbeli utasítások, szövegértés (képi, ikonikus kódok és szövegek jelentésének egymásra vonatkoztatása, párosítása).
5.2. A közösségi közlekedés viselkedési szabályai A biztonságos, udvarias közösségi közlekedés szabályai. Az utazással kapcsolatos magatartásformák megismerése és gyakorlása.	
5.3. A közlekedésben rejlő veszélyek A gyermekbalesetek okai, forrásai, megelőzésük. A veszélyhelyzetek elemzése, megbeszélése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Gyalogos közlekedés, közlekedési szabály (KRESZ), közút, gyalogátkelőhely, úttest, járda, megállóhely, jelzőlámpa, jelzőtábla, forgalomirányítás, tömegközlekedés, jármű, sorompó, baleset, biztonság, biztonsági öv, gyerekülés, gyerekzár.

3.19.3. 2. ÉVFOLYAM

	Heti óraszám	Éves óraszám
1. évfolyam	**1**	**34**

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Anyagok a környezetünkben	4

Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	15
Otthon – család – életmód	7
Jeles napok, ünnepek	5
Közlekedés	3
Összes óraszám:	**34**

Tematikai egység/Fejlesztési cél	**1. Anyagok a környezetünkben** **2. Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés**	**Óraszám: 4** **Óraszám: 15**
Előzetes tudás	Eszközhasználat: író- és rajzeszközök, olló; szabálykövetés, mintakövetés, önállóság a tevékenységek során.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Információk célzott keresése tapasztalati úton (megfigyeléssel), valamint a tanár által bemutatott nyomtatott (rövid szöveg, egyszerű ábra, rajz, kép), illetve elektronikusan megjelenített (kép, hang, videó) forrásokban. A munka során felhasználandó anyagok technológiai tulajdonságainak megtapasztalása, irányított (felhasználás célja szerinti) vizsgálata. A nyert információk alapján a megfelelő technológia kiválasztása segítséggel. Alkotás folyamata a probléma felismerésétől a megoldáson keresztül az értékelő elemzésig. Kézügyesség fejlesztése. Az eszközök célnak és rendeltetésnek megfelelő használata. Szabálykövetés. Rend és tisztaság a munkakörnyezetben. Tanulási szokások (sorrendiség, időbeosztás, hatékonyság) alakítása. Az anyagok, az energia, az idő célszerű és takarékos, egészség- és környezettudatos felhasználása a szabályok, előírások és a kapott utasítások szerint. A használt eszközök megóvása. Figyelem és elővigyázatosság; a tervezett és az aktuálisan végzett tevékenységgel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása,	

	törekvés a biztonságra. Balesetvédelmi rendszabályok ismerete. Segítségkérés baleset esetén.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
1.1. Az anyagok Az anyagok fajtái, tulajdonságai, felhasználhatóságuk. Anyagvizsgálatok érzékszerveinkkel (látás, tapintás útján). A természetes és az átalakított anyagok csoportosítása megfigyelhető tulajdonságaik alapján.	*Vizuális kultúra:* vizuális megjelenítés.
2.2. Képlékeny anyagok, papír, faanyagok, fémhuzal, szálas anyagok, textilek alakítása - Képlékeny anyagokból (só-liszt gyurma, agyag, tészta) formák alakítása - Papír alakítása. - Fűzőlap munka. - Faanyagok (hurkapálca, fenyőléc) megmunkálása tördeléssel, darabolással, csiszolással. - Fémhuzal alakítása hajlítással. - Szálas anyagok, fonal jellemzőinek vizsgálata (elemi szál, ágak, sodrat). - Egyszerű fonalmunkák (sodrás, fonás, csomózás, pompon készítése) és egyéb kézműves technikák (nemezelés, gyöngyfűzés). - Gombfelvarrás. - Síkbábok készítése papír, fa, fonal és textilanyagok felhasználásával.	*Környezetismeret:* anyagok, érzékszervek, érzékelés. *Matematika:* Tárgyak tulajdonságainak kiemelése; összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, osztályokba sorolás, halmazképzés. Tárgyak, alakzatok összehasonlítása mérhető tulajdonságaik szerint; mérés, becslés. *Magyar nyelv és irodalom:* szövegértés (egyszerű, rövid útmutató jellegű szövegek olvasása, értelmezése, rövid szövegben az események sorrendjének felismerése). *Erkölcstan:* az alkotó ember és az épített világ tisztelete, értékek óvása.

- Tárgyak készítése természetes anyagokból (termésekből, csuhéból stb.) - Maradék anyagokból és hulladékból készíthető tárgyak. - Takarékos anyagfelhasználás. - A végzett tevékenységekkel kapcsolatos mesterségek régen és napjainkban.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Anyag, anyagvizsgálat, anyagi tulajdonság, becslés, mérés, méret, szélesség, hosszúság, magasság, természetes anyag, átalakított anyag, sablon, mintaelem, szálas anyag, fonás, csomózás, nemezelés, anyagtakarékosság, újrahasznosítás, építmény.

Tematikai egység	**3. Otthon – család – életmód**	**Óraszám: 8**
Előzetes tudás	A családi, baráti, iskolai és egyéb közösségi rendezvényeken szerzett élmények és tapasztalatok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tapasztalatszerzés a környezetből, a tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése. A saját felelősség belátása, vállalása és érvényesítése a közvetlen környezet alakításában. Kölcsönös odafigyelés, alkalmazkodás a társakhoz, együttműködés a tevékenységek során, a feladatok megosztása, részfeladatok elvállalása és végrehajtása. Az ünnepléshez kötődő viselkedéskultúra és öltözködéskultúra elemeinek elsajátítása és betartása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		**Kapcsolódási pontok**
3.1. Családi rendezvények, ünnepek, események Születésnap, névnap, házassági évforduló megünneplése, az ezekkel kapcsolatos szokások, hagyományok. Esküvő, temetés, baráti összejövetelek célja, az ezeken való viselkedés szabályai.		*Környezetismeret:* szokások, hagyományok, jeles napok, családi és közösségi ünnepek.

Példaadás, mintakövetés, programszervezés, a rendezvényhez illő környezet megteremtése. Meghívó, kellékek, ajándékok készítése. Az ajándékozás kultúrájának elsajátítása. A tapasztalatok megbeszélése.	*Erkölcstan:* családi hagyományok, ünnepek, élmények feldolgozása, játékok.
3.2. Iskolai és osztályrendezvények Iskolai és osztályrendezvények (pl. Mikulás, Karácsony, Farsang, Anyák napja, Gyermeknap, osztálykirándulás, sportnap, játszódélután, nemzeti ünnepek) előkészítése. A helyszín berendezésével, az ünneplés lebonyolításával kapcsolatos tudnivalók. A szükséges kellékek (programfüzet, díszletek, jelmezek stb.) előállítása vagy beszerzése. A biztonságos környezet megteremtése. A közös tapasztalatok, az átélt érzések megfogalmazása.	
3.3. A közösségért végzett munka Teremdekoráció készítése a tanult technikák alkalmazásával. Az iskola esztétikus, harmonikus külső és belső környezetének alakítása. A munka megszervezése, lebonyolítása, értékelése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Rendezvény, ünnep, jeles nap, népszokás, munkaszervezés, program, dekoráció.
A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A természeti, a társadalmi és a technikai környezet megismert jellemzőinek felsorolása. Tapasztalatok az ember természetátalakító (építő és romboló) munkájáról. A család szerepének, időbeosztásának és egészséges munkamegosztásának megértése, káros sztereotípiák lebomlása.

	A háztartási és közlekedési veszélyek tudatosulása, egészséges veszélyérzet. Alapvető háztartási feladatok, eszközök, gépek és az ezekkel kapcsolatos veszélyforrások ismerete. Példák ismerete az egészséges, korszerű táplálkozás és a célszerű öltözködés terén. A hétköznapjainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása. Életkori szintnek megfelelő problémafelismerés, problémamegoldás. Anyagalakításhoz kapcsolódó foglalkozások megnevezése, az érintett szakmák, hivatások bemutatott jellemzőinek ismerete. Célszerű takarékosság lehetőségeinek ismerete. Képlékeny anyagok, papír, faanyagok, fémhuzal, szálas anyagok, textilek magabiztos alakítása. Az elvégzett munkáknál alkalmazott eszközök biztonságos, balesetmentes használata. A munka közbeni célszerű rend, tisztaság fenntartása. Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása. Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során. A közlekedési veszélyforrások tudatosulása. Az úttesten való átkelés szabályainak tudatos alkalmazása. A kulturált és balesetmentes járműhasználat (tömegközlekedési eszközökön és személygépkocsiban történő utazás) szabályainak gyakorlati alkalmazása. Az alkalmakhoz illő kulturált viselkedés és öltözködés.

Tematikai egység	4. Jeles napok, ünnepek	Óraszám: 4
Előzetes tudás	A családi, baráti, iskolai és egyéb közösségi rendezvényeken szerzett élmények és tapasztalatok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tapasztalatszerzés a környezetből, a tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése. A saját felelősség belátása, vállalása és érvényesítése a közvetlen környezet alakításában. Kölcsönös odafigyelés, alkalmazkodás a társakhoz, együttműködés a tevékenységek során, a feladatok megosztása, részfeladatok elvállalása és végrehajtása. Az ünnepléshez kötődő viselkedéskultúra és öltözködéskultúra elemeinek elsajátítása és betartása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
4.1. Családi rendezvények, ünnepek, események Születésnap, névnap, házassági évforduló megünneplése, az ezekkel kapcsolatos szokások, hagyományok. Esküvő, temetés, baráti összejövetelek célja, az ezeken való viselkedés szabályai. Példaadás, mintakövetés, programszervezés, a rendezvényhez illő környezet megteremtése. Meghívó, kellékek, ajándékok készítése. Az ajándékozás kultúrájának elsajátítása. A tapasztalatok megbeszélése.	*Környezetismeret:* szokások, hagyományok, jeles napok, családi és közösségi ünnepek. *Erkölcstan:* családi hagyományok, ünnepek, élmények feldolgozása, játékok.

4.2. Iskolai és osztályrendezvények Iskolai és osztályrendezvények (pl. Mikulás, Karácsony, Farsang, Anyák napja, Gyermeknap, osztálykirándulás, sportnap, játszódélután, nemzeti ünnepek) előkészítése. A helyszín berendezésével, az ünneplés lebonyolításával kapcsolatos tudnivalók. A szükséges kellékek (programfüzet, díszletek, jelmezek stb.) előállítása vagy beszerzése. A biztonságos környezet megteremtése. A közös tapasztalatok, az átélt érzések megfogalmazása.	
4.3. A közösségért végzett munka Teremdekoráció készítése a tanult technikák alkalmazásával. Az iskola esztétikus, harmonikus külső és belső környezetének alakítása. A munka megszervezése, lebonyolítása, értékelése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Rendezvény, ünnep, jeles nap, népszokás, munkaszervezés, program, dekoráció.
A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A természeti, a társadalmi és a technikai környezet megismert jellemzőinek felsorolása. Tapasztalatok az ember természetátalakító (építő és romboló) munkájáról. A család szerepének, időbeosztásának és egészséges munkamegosztásának megértése, káros sztereotípiák lebomlása. A háztartási és közlekedési veszélyek tudatosulása, egészséges veszélyérzet. Alapvető háztartási feladatok, eszközök, gépek és az ezekkel kapcsolatos veszélyforrások ismerete.

	Példák ismerete az egészséges, korszerű táplálkozás és a célszerű öltözködés terén. A hétköznapjainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása. Életkori szintnek megfelelő problémafelismerés, problémamegoldás. Anyagalakításhoz kapcsolódó foglalkozások megnevezése, az érintett szakmák, hivatások bemutatott jellemzőinek ismerete. Célszerű takarékosság lehetőségeinek ismerete. Képlékeny anyagok, papír, faanyagok, fémhuzal, szálas anyagok, textilek magabiztos alakítása. Az elvégzett munkáknál alkalmazott eszközök biztonságos, balesetmentes használata. A munka közbeni célszerű rend, tisztaság fenntartása. Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása. Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során. A közlekedési veszélyforrások tudatosulása. Az úttesten való átkelés szabályainak tudatos alkalmazása. A kulturált és balesetmentes járműhasználat (tömegközlekedési eszközökön és személygépkocsiban történő utazás) szabályainak gyakorlati alkalmazása. Az alkalmakhoz illő kulturált viselkedés és öltözködés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5.Közlekedés	Óraszám: 3
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon megismert szabályok és fogalmak	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A biztonságos és fegyelmezett gyalogos közlekedési ismeretek alapjainak kialakítása. Figyelem és elővigyázatosság; a közlekedéssel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása, törekvés a biztonságra. A közlekedési balesetek okainak azonosítása, a megelőzés, az elhárítás, a segítségnyújtás lehetőségeinek megismerése és gyakorlása. Az utazással kapcsolatos illemszabályok megismerése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
5.1. Gyalogos közlekedés szabályai A gyalogos közlekedés alapszabályainak megismerése. A közlekedés irányított megfigyelése, szabályainak értelmezése. Szabálykövető magatartás a közlekedési környezetben. A közlekedésben való részvétel gyakorlása. Átkelés az úttesten. A forgalomirányítás jelzései: a közlekedési jelzőlámpa, a rendőri karjelzések és a gyalogos közlekedés jelzőtábláinak ismerete.	*Környezetismeret:* közlekedési eszközök. *Magyar nyelv és irodalom:* szókincsbővítés, fogalommagyarázat, képi jelzések és szóbeli utasítások, szövegértés (képi, ikonikus kódok és szövegek jelentésének egymásra vonatkoztatása, párosítása).
5.2. A közösségi közlekedés viselkedési szabályai A biztonságos, udvarias közösségi közlekedés szabályai. Az időjárás és a napszakok befolyása a gyalogosok és a járművek közlekedésére.	

Az utazással kapcsolatos magatartás-formák megismerése és gyakorlása.	
5.3. A közlekedésben rejlő veszélyek A gyermekbalesetek okai, forrásai, megelőzésük. A veszélyhelyzetek elemzése, megbeszélése, megelőzési stratégiák kialakítása. Helyes magatartás a baleseti helyszínen.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Gyalogos közlekedés, közlekedési szabály (KRESZ), közút, gyalogátkelőhely, úttest, járda, megállóhely, jelzőlámpa, jelzőtábla, forgalomirányítás, tömegközlekedés, jármű, sorompó, baleset, biztonság, biztonsági öv, gyerekülés, gyerekzár.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;
- egyszerű szöveges, rajzos és képi utasításokat hajt végre a tevékenysége során;
- alkotótevékenysége során előkészítő, alakító, szerelő és felületkezelő műveleteket végez el;
- saját és társai tevékenységét a kitűzött célok mentén, megadott szempontok szerint reálisan értékeli;
- értékelés után megfogalmazza tapasztalatait, következtetéseket von le a későbbi eredményesebb munkavégzés érdekében;
- felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;
- rendet tart a környezetében;
- törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;
- szelektíven gyűjti a hulladékot;

- rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel;
- otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzeteit felismeri, és ismeri megelőzésük módját.

3.19.4. 3-4. ÉVFOLYAM

Az ember környezetéről, környezetátalakító tevékenységéről és felelősségének megismeréséről az első két évfolyamon tanári segítséggel szerzett információk birtokában a harmadik és negyedik évfolyamos tanulók már önálló ismeretszerzésre képesek. A munka jellegű tevékenységek sora az életkori sajátosságoknak megfelelően évről évre bővül, az eszközök és szerszámok használata egyre nagyobb biztonsággal történik.

Munkájuk során fokozódik a tanulók önállósága, így már saját terv alapján dolgozva készítik el a munkadarabokat. Egyéni és csoportos munkában is jól szervezetten dolgoznak. Erősödik belső motivációjuk, megélik az alkotás örömét, büszkék munkáikra. Felfedezik és elismerik saját és mások kiemelkedő munkáit, ugyanakkor a hibák azonosítása után képesek a javító szándékú korrigálásra.

A nevelés-oktatás középpontjában az alkotótevékenység, a tapasztalati úton történő tanulás és a munka áll. Mindezt játékos tapasztalatszerzés, felfedezés, alkotás jellemzi. A tanulók rendszerszemléletének kialakulását elősegíti az évszakok körforgásának, a napirendnek, a néphagyományoknak, az ünnepeknek és a jeles napoknak a megismerése.

Az életkori sajátosságok mentén kiemelt szempont a kézügyesség fejlesztése. A tanórákon végzett tudatos, tervszerűen átalakító, megmunkáló tevékenységek magukba foglalják a különféle anyagok, azok megmunkálhatóságának megismerését, megtapasztalását, a tervező és technológiai folyamatok alkalmazását, a munka során keletkező hulladékok környezettudatos elhelyezését.

3.19.5. 3. ÉVFOLYAM

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Anyagok a környezetünkben	4
Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	15
Otthon – család – életmód	7
Jeles napok, ünnepek	5

Közlekedés	3
Összes óraszám:	**34**

Tematikai egység / Fejlesztési cél	**1. Anyagok a környezetünkben** **2. Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés**	**Óraszám: 4** **Óraszám: 15**
Előzetes tudás	Eszközhasználat: író- és rajzeszközök, olló; szabálykövetés, mintakövetés, önállóság a tevékenységek során.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Információk célzott keresése tapasztalati úton (megfigyeléssel), valamint a tanár által bemutatott nyomtatott (rövid szöveg, egyszerű ábra, rajz, kép), illetve elektronikusan megjelenített (kép, hang, videó) forrásokban. A munka során felhasználandó anyagok technológiai tulajdonságainak megtapasztalása, irányított (felhasználás célja szerinti) vizsgálata. A nyert információk alapján a megfelelő technológia kiválasztása segítséggel. Alkotás folyamata a probléma felismerésétől a megoldáson keresztül az értékelő elemzésig. Kézügyesség fejlesztése. Az eszközök célnak és rendeltetésnek megfelelő használata. Szabálykövetés. Rend és tisztaság a munkakörnyezetben. Tanulási szokások (sorrendiség, időbeosztás, hatékonyság) alakítása. Az anyagok, az energia, az idő célszerű és takarékos, egészség- és környezettudatos felhasználása a szabályok, előírások és a kapott utasítások szerint. A használt eszközök megóvása. Figyelem és elővigyázatosság; a tervezett és az aktuálisan végzett tevékenységgel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása, törekvés a biztonságra. Balesetvédelmi rendszabályok ismerete. Segítségkérés baleset esetén.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
1.1. Az anyagok Az anyagok fajtái, tulajdonságai, felhasználhatóságuk. Anyagvizsgálatok érzékszerveinkkel (látás, tapintás útján). A természetes és az átalakított anyagok csoportosítása megfigyelhető tulajdonságaik alapján.	*Vizuális kultúra:* vizuális megjelenítés. *Környezetismeret:* anyagok, érzékszervek, érzékelés. *Matematika:* Tárgyak tulajdonságainak kiemelése; összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, osztályokba sorolás, halmazképzés. Tárgyak, alakzatok összehasonlítása mérhető tulajdonságaik szerint; mérés, becslés. *Magyar nyelv és irodalom:* szövegértés (egyszerű, rövid útmutató jellegű szövegek olvasása, értelmezése, rövid szövegben az események sorrendjének felismerése). *Erkölcstan:* az alkotó ember és az épített világ tisztelete, értékek óvása.
2.2. Képlékeny anyagok, papír, faanyagok, fémhuzal, szálas anyagok, textilek alakítása - Képlékeny anyagokból (só-liszt gyurma, agyag, tészta) formák alakítása - Papír alakítása. - Fűzőlap munka. - Faanyagok (hurkapálca, fenyőléc) megmunkálása tördeléssel, darabolással, csiszolással. - Fémhuzal alakítása hajlítással. - Szálas anyagok, fonal jellemzőinek vizsgálata (elemi szál, ágak, sodrat). - Egyszerű fonalmunkák (sodrás, fonás, csomózás, pompon készítése) és egyéb kézműves technikák (nemezelés, gyöngyfűzés). - Gombfelvarrás. - Síkbábok készítése papír, fa, fonal és textilanyagok felhasználásával. - Tárgyak készítése természetes anyagokból (termésekből, csuhéból stb.) - Maradék anyagokból és hulladékból készíthető tárgyak. - Takarékos anyagfelhasználás.	

- A végzett tevékenységekkel kapcsolatos mesterségek régen és napjainkban.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Anyag, anyagvizsgálat, anyagi tulajdonság, becslés, mérés, méret, szélesség, hosszúság, magasság, természetes anyag, átalakított anyag, sablon, mintaelem, szálas anyag, fonás, csomózás, nemezelés, anyagtakarékosság, újrahasznosítás, építmény.

Tematikai egység	**3. Otthon – család – életmód**	**Óraszám: 8**
Előzetes tudás	A családi, baráti, iskolai és egyéb közösségi rendezvényeken szerzett élmények és tapasztalatok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tapasztalatszerzés a környezetből, a tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése. A saját felelősség belátása, vállalása és érvényesítése a közvetlen környezet alakításában. Kölcsönös odafigyelés, alkalmazkodás a társakhoz, együttműködés a tevékenységek során, a feladatok megosztása, részfeladatok elvállalása és végrehajtása. Az ünnepléshez kötődő viselkedéskultúra és öltözködéskultúra elemeinek elsajátítása és betartása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
3.1. Családi rendezvények, ünnepek, események Születésnap, névnap, házassági évforduló megünneplése, az ezekkel kapcsolatos szokások, hagyományok. Esküvő, temetés, baráti összejövetelek célja, az ezeken való viselkedés szabályai. Példaadás, mintakövetés, programszervezés, a rendezvényhez illő környezet megteremtése. Meghívó, kellékek, ajándékok készítése. Az ajándékozás kultúrájának elsajátítása. A tapasztalatok megbeszélése.	*Környezetismeret:* szokások, hagyományok, jeles napok, családi és közösségi ünnepek. *Erkölcstan:* családi hagyományok, ünnepek, élmények feldolgozása, játékok.

3.2. Iskolai és osztályrendezvények Iskolai és osztályrendezvények (pl. Mikulás, Karácsony, Farsang, Anyák napja, Gyermeknap, osztálykirándulás, sportnap, játszódélután, nemzeti ünnepek) előkészítése. A helyszín berendezésével, az ünneplés lebonyolításával kapcsolatos tudnivalók. A szükséges kellékek (programfüzet, díszletek, jelmezek stb.) előállítása vagy beszerzése. A biztonságos környezet megteremtése. A közös tapasztalatok, az átélt érzések megfogalmazása.	
3.3. A közösségért végzett munka Teremdekoráció készítése a tanult technikák alkalmazásával. Az iskola esztétikus, harmonikus külső és belső környezetének alakítása. A munka megszervezése, lebonyolítása, értékelése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Rendezvény, ünnep, jeles nap, népszokás, munkaszervezés, program, dekoráció.
A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A természeti, a társadalmi és a technikai környezet megismert jellemzőinek felsorolása. Tapasztalatok az ember természetátalakító (építő és romboló) munkájáról. A család szerepének, időbeosztásának és egészséges munkamegosztásának megértése, káros sztereotípiák lebomlása. A háztartási és közlekedési veszélyek tudatosulása, egészséges veszélyérzet. Alapvető háztartási feladatok, eszközök, gépek és az ezekkel kapcsolatos veszélyforrások ismerete.

	Példák ismerete az egészséges, korszerű táplálkozás és a célszerű öltözködés terén. A hétköznapjainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása. Életkori szintnek megfelelő problémafelismerés, problémamegoldás. Anyagalakításhoz kapcsolódó foglalkozások megnevezése, az érintett szakmák, hivatások bemutatott jellemzőinek ismerete. Célszerű takarékosság lehetőségeinek ismerete. Képlékeny anyagok, papír, faanyagok, fémhuzal, szálas anyagok, textilek magabiztos alakítása. Az elvégzett munkáknál alkalmazott eszközök biztonságos, balesetmentes használata. A munka közbeni célszerű rend, tisztaság fenntartása. Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása. Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során. A közlekedési veszélyforrások tudatosulása. Az úttesten való átkelés szabályainak tudatos alkalmazása. A kulturált és balesetmentes járműhasználat (tömegközlekedési eszközökön és személygépkocsiban történő utazás) szabályainak gyakorlati alkalmazása. Az alkalmakhoz illő kulturált viselkedés és öltözködés.

Tematikai egység	4. Jeles napok, ünnepek	Óraszám: 4
Előzetes tudás	A családi, baráti, iskolai és egyéb közösségi rendezvényeken szerzett élmények és tapasztalatok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tapasztalatszerzés a környezetből, a tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése. A saját felelősség belátása, vállalása és érvényesítése a közvetlen környezet alakításában. Kölcsönös odafigyelés, alkalmazkodás a társakhoz, együttműködés a tevékenységek során, a feladatok megosztása, részfeladatok elvállalása és végrehajtása. Az ünnepléshez kötődő viselkedéskultúra és öltözködéskultúra elemeinek elsajátítása és betartása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
4.1. Családi rendezvények, ünnepek, események Születésnap, névnap, házassági évforduló megünneplése, az ezekkel kapcsolatos szokások, hagyományok. Esküvő, temetés, baráti összejövetelek célja, az ezeken való viselkedés szabályai. Példaadás, mintakövetés, programszervezés, a rendezvényhez illő környezet megteremtése. Meghívó, kellékek, ajándékok készítése. Az ajándékozás kultúrájának elsajátítása. A tapasztalatok megbeszélése.	*Környezetismeret:* szokások, hagyományok, jeles napok, családi és közösségi ünnepek. *Erkölcstan:* családi hagyományok, ünnepek, élmények feldolgozása, játékok.

4.2. Iskolai és osztályrendezvények Iskolai és osztályrendezvények (pl. Mikulás, Karácsony, Farsang, Anyák napja, Gyermeknap, osztálykirándulás, sportnap, játszódélután, nemzeti ünnepek) előkészítése. A helyszín berendezésével, az ünneplés lebonyolításával kapcsolatos tudnivalók. A szükséges kellékek (programfüzet, díszletek, jelmezek stb.) előállítása vagy beszerzése. A biztonságos környezet megteremtése. A közös tapasztalatok, az átélt érzések megfogalmazása.	
4.3. A közösségért végzett munka Teremdekoráció készítése a tanult technikák alkalmazásával. Az iskola esztétikus, harmonikus külső és belső környezetének alakítása. A munka megszervezése, lebonyolítása, értékelése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Rendezvény, ünnep, jeles nap, népszokás, munkaszervezés, program, dekoráció.
A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A természeti, a társadalmi és a technikai környezet megismert jellemzőinek felsorolása. Tapasztalatok az ember természetátalakító (építő és romboló) munkájáról. A család szerepének, időbeosztásának és egészséges munkamegosztásának megértése, káros sztereotípiák lebomlása. A háztartási és közlekedési veszélyek tudatosulása, egészséges veszélyérzet. Alapvető háztartási feladatok, eszközök, gépek és az ezekkel kapcsolatos veszélyforrások ismerete.

	Példák ismerete az egészséges, korszerű táplálkozás és a célszerű öltözködés terén. A hétköznapjainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása. Életkori szintnek megfelelő problémafelismerés, problémamegoldás. Anyagalakításhoz kapcsolódó foglalkozások megnevezése, az érintett szakmák, hivatások bemutatott jellemzőinek ismerete. Célszerű takarékosság lehetőségeinek ismerete. Képlékeny anyagok, papír, faanyagok, fémhuzal, szálas anyagok, textilek magabiztos alakítása. Az elvégzett munkáknál alkalmazott eszközök biztonságos, balesetmentes használata. A munka közbeni célszerű rend, tisztaság fenntartása. Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása. Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során. A közlekedési veszélyforrások tudatosulása. Az úttesten való átkelés szabályainak tudatos alkalmazása. A kulturált és balesetmentes járműhasználat (tömegközlekedési eszközökön és személygépkocsiban történő utazás) szabályainak gyakorlati alkalmazása. Az alkalmakhoz illő kulturált viselkedés és öltözködés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5.Közlekedés	Óraszám: 3
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon megismert szabályok és fogalmak	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A biztonságos és fegyelmezett gyalogos közlekedési ismeretek alapjainak kialakítása. Figyelem és elővigyázatosság; a közlekedéssel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása, törekvés a biztonságra. A közlekedési balesetek okainak azonosítása, a megelőzés, az elhárítás, a segítségnyújtás lehetőségeinek megismerése és gyakorlása. Az utazással kapcsolatos illemszabályok megismerése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
5.1. Gyalogos közlekedés szabályai A gyalogos közlekedés alapszabályainak megismerése. A közlekedés irányított megfigyelése, szabályainak értelmezése. Szabálykövető magatartás a közlekedési környezetben. A közlekedésben való részvétel gyakorlása. Átkelés az úttesten. A forgalomirányítás jelzései: a közlekedési jelzőlámpa, a rendőri karjelzések és a gyalogos közlekedés jelzőtábláinak ismerete.	*Környezetismeret:* közlekedési eszközök. *Magyar nyelv és irodalom:* szókincsbővítés, fogalommagyarázat, képi jelzések és szóbeli utasítások, szövegértés (képi, ikonikus kódok és szövegek jelentésének egymásra vonatkoztatása, párosítása).
5.2. A közösségi közlekedés viselkedési szabályai A biztonságos, udvarias közösségi közlekedés szabályai. Az időjárás és a napszakok befolyása a gyalogosok és a járművek közlekedésére. Az utazással kapcsolatos magatartásformák megismerése és gyakorlása.	

5.3. A közlekedésben rejlő veszélyek A gyermekbalesetek okai, forrásai, megelőzésük. A veszélyhelyzetek elemzése, megbeszélése, megelőzési stratégiák kialakítása. Helyes magatartás a baleseti helyszínen.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Gyalogos közlekedés, közlekedési szabály (KRESZ), közút, gyalogátkelőhely, úttest, járda, megállóhely, jelzőlámpa, jelzőtábla, forgalomirányítás, tömegközlekedés, jármű, sorompó, baleset, biztonság, biztonsági öv, gyerekülés, gyerekzár.

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;
- egyszerű szöveges, rajzos és képi utasításokat hajt végre a tevékenysége során;
- alkotótevékenysége során előkészítő, alakító, szerelő és felületkezelő műveleteket végez el;
- saját és társai tevékenységét a kitűzött célok mentén, megadott szempontok szerint reálisan értékeli;
- értékelés után megfogalmazza tapasztalatait, következtetéseket von le a későbbi eredményesebb munkavégzés érdekében;
- felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;
- rendet tart a környezetében;
- törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;
- szelektíven gyűjti a hulladékot;
- rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel;

- otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzeteit felismeri, és ismeri megelőzésük módját.

3.19.6. 4. ÉVFOLYAM

	Heti óraszám	Éves óraszám
4.évfolyam	**1**	**34**

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Anyagok a környezetünkben	4
Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	15
Otthon – család – életmód	7
Jeles napok, ünnepek	5
Közlekedés	3
Összes óraszám:	**34**

Tematikai egység	**1. Anyagok a környezetünkben** **2. Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés**	**Óraszám: 4 óra** **Óraszám: 15**
Előzetes tudás	A természetes anyagok tulajdonságai, felismerhetőségük. Tárgyak készítése mintakövetéssel. Eszközök használata balesetmentesen. A feladatmegoldásokhoz szükséges ismeretek alkalmazása.	
Nevelési, fejlesztési célok:	Az ismeretek megszerzéséhez megfigyelések végzése, tapasztalatok gyűjtése. A természetes anyagok vizsgálata egyszerű, fizikai módon (tapintás, szaglás, mérlegelés, csiszolás, szögbeütés, nyírás, vágás). Elővigyázatosság a vizsgálatok közben. A tárgyak készítésekor az anyagok, eszközök és szerszámok balesetmentes használata, biztonságos munkavégzésre törekvés. A veszélyhelyzetek felismertetése, azok kivédése. A kézügyesség és a mozgáskoordináció, valamint a jó testtartás elsajátíttatása. Rend, tisztaság megteremtése, megőrzése a tevékenykedtetés minden fázisában.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
1.1. *Ismerkedés a felhasznált anyagokkal:* Beszélgetés az előállíthatóságukról, a kitermelési folyamatokról és a tulajdonságaikról. (papírok, textilek, kemény és puhafa, alumínium és acélhuzalok, lemezek, hulladék anyagok)	*Magyar nyelv és irodalom:* A szakszavak jelentése, azok helyesírási gyakorlása. Szövegértés, fogalmak magyarázata.
2.1. *Tárgyak készítése:* A tárgyak készítésének megtervezése, előrajzolás, sablon alkalmazásával, ismerkedés a körvonalrajzzal, tárgykészítés mintakövetéssel. Egyszerű használati tárgyak készítése, természetes anyagok, hulladék anyagok felhasználásával: papírból, fából, fémből, pl.: (mikulás, könyvjelző, papírdoboz, repülő, karácsonyfadísz, virágkaró, viráglétra, fényképtartó, bábok nemzeti ünnepre, tojástartó húsvétra, díszkendő anyák napjára).	*Matematika:* Mérés mérőeszközökkel, becslés, szerkesztés vonalzó használatával. *Vizuális kultúra:* rajzeszközök használata, alaklemezről rajzolás, szabadkézi rajzkészítés, körvonalrajzok értelmezése. *Környezetismeret:* A felhasznált anyagok tulajdonságainak vizsgálata és tapasztalati úton megfigyelések végeztetése.
2.2. *A technika vívmányainak mindennapi használata* A háztartásban lévő eszközök, berendezések és a megismert egyszerű termelési (készítési) folyamatok, valamint fogyasztási cikkek azonosítása. Neves magyar, illetve külföldi találmányok, feltalálók. Technikatörténeti érdekességek.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Anyag, alapanyag, termék, szerszám, fizikai tulajdonság, technológiai tulajdonság, anyagvizsgálat, termelés, makett, modell, minta, körvonalrajz, alaprajz, méret, mérés, veszélyforrás, baleset, segítségnyújtás.

Tematikai egység	**3. Otthon – család - életmód**	**Óraszám: 8**
Előzetes tudás	A közvetlen tapasztalatok megfogalmazása a családról. Munkamegosztás a családban, odafigyelés egymásra. Iskolai szokások ismerete. Tapasztalások a környezet alakításáról. Információszerzés, a kapott információk felhasználása.	
Nevelési, fejlesztési célok	Az elvárt jó magatartási formák gyakoroltatása, udvariasság, engedelmesség, alkalmazkodás, segítőkészség, tolerancia, együttműködő képesség. Vélemények megfogalmazása, az érzések közlése indoklással.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
3.1. *Önismeret, önkiszolgálás, önkiszolgáló tevékenység gyakorlása.* Egyszerű hideg étel készítése (pl.: szendvics+limonádé)	*Magyar nyelv és irodalom:* szövegértés, szakszöveg használat, szakszavak helyesírása, beszédkultúra fejlesztése, mondatalkotás.
3.2. *Ünnepeink, családi ünnepek. Születésnapok a családban, hagyományok, karácsony, farsang, húsvét.* Az ünnepek hangulatához illő dekoráció készítés papírok felhasználásával. Ajándékozás, ajándékok becsomagolása.	*Matematika:* Alapműveletek, problémák megfogalmazása, megoldása, mérés, mérőeszközökkel.
3.3. *Egészség, betegség.* Egészségünk fogalma, az egészség megőrzése érdekében teendőink. A betegség tünetei. Hogyan védekezhetünk a betegségek ellen? Öltözködés az időjárásnak megfelelően.	*Környezetismeret:* Rokoni kapcsolatok, ünnepek, emberi test felépítése, egészséges életmód.
3.4. *Gazdálkodás, környezettudatosság.* Tevékenységeink megtervezése, végrehajtása. Tanulás, szabadidő eltöltése időbeosztás arányos legyen. Víz és elektromos áram használata takarékosan.	*Erkölcstan:* Önismeret, énkép, felelősség önmagunkért, családtagjain-

Közvetlen környezetünk védelme, szemétgyűjtés és tárolás szelektíven, felhasználás hasznosan.	kért, osztálytársainkért, iskolatársainkért, a körülöttünk élő embertársainkért.
3.5. *A háztartásban használt takarítószerek és eszközök.* A kozmetikai szerek hatásainak értelmezése, használati utasítások elemzése. A különböző károsító hatások megelőzési lehetőségei.	
3.6. *Tisztálkodás, öltözködés.* Növények, állatok gondozása a lakásban és a ház körül. Személyi higiénia, mosakodás, fürdés, fogmosás fontossága.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	tárgyi (épített) környezet, gazdálkodás, költségvetés, bevétel, kiadás, megtakarítás, zsebpénz, mosószer, tisztítószer, egészség, betegség.

Tematikai egység	**4. Jeles napok, ünnepek**	**Órakeret 4 óra**
Előzetes tudás	A családi, iskolai és egyéb közösségi rendezvényeken szerzett élmények és tapasztalatok. Helyi, hagyományos szokások ismerete. Közvetlen környezetben ismert és gyakorlott szakmák, hivatások bemutatása.	
Nevelési, fejlesztési célok	A közös értékek, szokások, hagyományok őrzése. Az ünnepekre való felkészülés, ünneplés, ünneplés utáni teendők végzésének gyakorlata. Ismerkedés a tervezéssel, szervezéssel. Munkavégzés egyénileg és közösen. A tapasztalatok elemzése, esetleges hibák megszívlelése, és értékelés. A szakemberek emberi tulajdonságainak értékelése, megbecsülése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
4.1. *Iskolai és osztályrendezvények:* Iskolai és osztályrendezvények (pl.: mikulás, karácsony, farsang, anyák napja, gyermeknap, osztálykirándulás, születésnap, játszódélután, nemzeti ünnepek). Az osztályteremben a berendezés és a teremdíszítés elkészítése az ünnepnek megfelelően. Az ünnephez szükséges kellékek (meghívó, díszletek, jelmezek) előkészítése, vagy beszerzése. A közös tapasztalatok megbeszélése, az átélt érzésekről megfogalmazások.	*Magyar nyelv és irodalom:* Szövegértés, szövegalkotás, egyszerű tipográfiai eszközök használata. *Környezetismeret:* Hagyományos és megszokásos napok, ünnepek. *Erkölcstan:* Hagyományok, szokások, élmények elemzése, feldolgozása.
4.2. *A közösségért végzett tevékenység:* A tanterem dekorációjának megtervezése, faliújság készítése. Mit tehetünk iskolánk esztétikumának külső és belső környezetének megóvásáért (a munka megszervezése, lebonyolítása és értékelése, pl.: tanterem előtt dekorálás, a folyosók tisztaságára ügyelés).	

Tematikai egység	**5. Közlekedési**	**Órakeret: 3**
Előzetes tudás	Az úttesten való átkelés szabályainak fegyelmezett alkalmazása. Helyes viselkedési szokások a különböző közlekedési helyzetekben (gyalogos közlekedés, személygépkocsiban és közlekedési eszközökön való közlekedés).	
Nevelési, fejlesztési célok:	A biztonságos, fegyelmezett, tudatos gyalogos közösségi közlekedési magatartás és szokások megszilárdítása. A közösségi közlekedési környezet és a gyalogos közlekedési szabályok pontos ismerete. A közlekedéssel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása, törekvés a fegyelmezett, elővigyázatos biztonság elsajátítására. Az életkori sajátosságoknak megfelelően közlekedési balesetek elemzése. (a baleset lehetséges okainak felismerése, a megelőzés, az elhárítás és a segítségnyújtás lehetőségeinek megismertetése és gyakoroltatása).	

5.1. *Gyalogos közlekedési ismeretek:* A gyalogos közlekedés szabályai helyben, lakott területen és a lakott területen kívüli közlekedés. Elsőbbségi helyzetek a gyalogos közlekedésben. A közlekedés tapasztalatairól természetes anyagok segítségével, közlekedési szituációk megjelenítése (pl.: társasjátékok, faépítő, lego felhasználásával)	*Magyar nyelv és irodalom:* szakszöveg értelmezése, szövegmondás gyakorlása, piktogramok készítése. *Környezetismeret:* a lakókörnyezet részletes megismerése, térképismeret. *Erkölcstan:* Udvariasság a közlekedésben, helyes beszédstílus, tiszteletadás, segítségnyújtás a bajban.
5.2. Kerékpározási alapismeretek A kerékpárút közlekedési jelzései. Jelzőtáblatípusok – elsőbbséget jelző táblák, veszélyt jelző és tilalmi táblák. Az úttest részei. Útburkolati jelek. Kerékpárosok és gyalogosok viszonya a közösen használt területeken.	
5.3. Közösségi közlekedés és morál a tömegközlekedésben Viselkedési szabályok a tömegközlekedési eszközök használata közben. (pl.: kirándulások alkalmával jegykezelés, leszállási szándék jelzése). Balesetmentes, fegyelmezett viselkedés gyakorlása gyalogosan és helyi közlekedési eszköz használatával.	
5.4. Közlekedési eszközök, környezet- és egészségtudatos közlekedés Bemutatás (pl. az internet felhasználásával) szárazföldi, vízi és légi közlekedési eszközökről A közlekedési eszközök környezetkárosító hatásai (levegő és víz károsítása, ezek megelőzhetősége). Veszélyforrások a közlekedésben.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Úttest, kerékpárút, gyalogos forgalom, fényjelző készülék, alul- és felüljáró, útburkolati jel, közösségi (tömeg)közlekedés, helyi és helyközi közlekedés, kerékpározás, forgalomtól elzárt terület, irányjelzés, bekanyarodás, károsanyag-kibocsátás, légszennyezés, védőfelszerelés, biztonsági szabály, udvariassági szabály.

3.19.7. 3-4. ÉVFOLYAM KÉTTANNYELVŰ

A 3. évfolyam megkezdésekor a tanulók már két év hallás utáni nyelvtanulási tapasztalattal rendelkeznek, felismerik, megértik a rövid szavak, egyszerű mondatok írott alakját. Hozzászoktak a célnyelvi óravezetéshez, követik a rövid, egyszerű utasításokat. Már ismernek hangzó

szövegeket, megtették az első lépéseket a célnyelvi interakció területén, a pozitív tanári visszajelzések kialakították az egészséges nyelvhasználói önbizalmat.

A 3–4. évfolyam egyik legfontosabb célja, hogy fenntartsa a tanulók nyelvtanulás iránti pozitív attitűdjét, hogy továbbra is örömüket leljék a nyelvhasználatban.

Ebben az időszakban jelentősen növekszik a tanulók szókincse, elkezd kialakulni tantárgyspecifikus szakszókincsük is. A célnyelven tanult ta ntárgyak, keretében megtanult szavak, kifejezések többségének használatára a célnyelvi órákon is van mód, ami kiváló lehetőséget teremt a kreativitás kibontakoztatására és az önálló nyelvhasználat fejlesztésére.

A technika és tervezés tantárgy a problémamegoldó gondolkodást, a saját tapasztalás útján történő ismeretszerzést helyezi a középpontba, melynek eszköze a tanórákon megvalósuló kreatív tervező és alkotómunka, a hagyományos kézműves és a legmodernebb digitális technológiák felhasználásával. A tantervben kiemelt szerepet kap a tanulni tudás, az alkalmazás, a problémamegoldáson alapuló alkotás. Ezt szolgálják a kínált tevékenységek, a nevelés, a kompetenciafejlesztés és a műveltségtartalom leírt rendszere, az egyes elemek arányos megjelenítése.

A technika és tervezés tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A kommunikációs kompetenciák: A tantárgy tanulása során a tanuló elképzeléseit, terveit megoszthatja társaival, véleményét ütközteti, a különbségek tisztázásával konszenzusra jut. A tanórákon a csoportban végzett feladatmegoldás során a tanulónak együttműködési készségeit fejlesztve lehetősége nyílik építő jellegű párbeszédre. A tantárgy technikatörténeti ismeretei hozzájárulnak a régi korok – esetleg tájegységenként eltérő – elnevezéseinek megismeréséhez és elsajátításához, amin keresztül bemutatható a gyakorlati tevékenységhez kapcsolódó nyelvhasználat gazdagsága, árnyaltsága és a tájnyelvi értékek.

A digitális kompetenciák: A tantárgy olyan értékrendet közvetít, melynek szerves része a környezet folyamatos észlelése, az információhoz jutás, az információk értékelése, beépülése a hétköznapokba.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A technika és tervezés a természettudományos tantárgyak – környezetismeret, természettudomány 5–6. évfolyam – előkészítésében, a tanult ismeretek szintetizálásában és gyakorlati alkalmazásában tölt be fontos szerepet. A célok eléréséhez széles körű, differenciált tevékenységrendszert alkalmaz, mellyel megalapozza a tanulók természettudományos és műszaki műveltségét, segíti a mindennapi életben felmerülő problémák megoldását.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló a másokkal közösen végzett csoportos gyakorlati alkotótevékenységek révén szerez tapasztalatot a csoporttagokkal tervezett együttműködés kialakításának lehetőségeiről és a csoporton belüli vezetői, illetve végrehajtói szerepekről.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanulóban az iskolai tevékenysége során erősödik a cselekvő tudatosság, amely hozzájárul a munkára vonatkozó igényességhez, az életvitel aktív alakításához, fejlesztéséhez.

Cél a tanulók életében felmerülő komplex gyakorlati problémák megoldási készségének kialakítása, a cselekvés általi tanulás és fejlődés támogatása. A tanulók a tanulási folyamat során használható (működő, megehető, felvehető stb.) produktumokat hoznak létre valódi anyagokból, ezekhez az adott életkorban biztonságosan használható szerszámokat, eszközöket alkalmazva.

A tantárgy sajátossága, hogy a tanórai tevékenység gyakorlatközpontú; kiemelkedő jellemzője, hogy a tanulási folyamatban központi szerepet kap az ismereteken túlmutató tudásalkalmazás, ezért az értékelés elsősorban az alkotó folyamatra, a munkavégzési szokásokra, az elkészült produktumra irányul, és jelentős szerepet kap benne az elért sikerek, eredmények kiemelése, a pozitív megerősítés.

A tantárgy tanulása és tanítása során célszerű alkalmazni azokat a közismereti tárgyak keretében elsajátított ismereteket, amelyek segíthetnek a mindennapi életben felmerülő problémák megoldásában. Olyan cselekvőképesség kialakítása a cél, amelynek mozgatója a felelősségérzet és az elköteleződés, alapja pedig a megfelelő autonómia és nyitottság, megoldási komplexitás.

A tantárgy struktúrájában rugalmas, cselekvésre építő, tanulás- és tanulócentrikus. A megszerezhető tudás alkalmazható, s ezzel lehetővé teszi a tanuló számára a mindennapi életben használható és hasznos készségek kialakítását.

3.19.8. 3. ÉVFOLYAM KÉTTANNYELVŰ

	A technika és tervezés tantárgy heti óraszáma	A tantárgy éves óraszáma
3. évfolyam	**1 óra**	**34**
4. évfolyam	**1 óra**	**34**

Az ember környezetéről, környezetátalakító tevékenységéről és felelősségének megismeréséről az első két évfolyamon tanári segítséggel szerzett információk birtokában a harmadik és negyedik évfolyamos tanulók már önálló ismeretszerzésre képesek. A munka jellegű tevékenységek sora az életkori sajátosságoknak megfelelően évről évre bővül, az eszközök és szerszámok használata egyre nagyobb biztonsággal történik.

Munkájuk során fokozódik a tanulók önállósága, így már saját terv alapján dolgozva készítik el a munkadarabokat. Egyéni és csoportos munkában is jól szervezetten dolgoznak. Erősödik belső motivációjuk, megélik az alkotás örömét, büszkék munkáikra. Felfedezik és elismerik saját és mások kiemelkedő munkáit, ugyanakkor a hibák azonosítása után képesek a javító szándékú korrigálásra.

A nevelés-oktatás középpontjában az alkotótevékenység, a tapasztalati úton történő tanulás és a munka áll. Mindezt játékos tapasztalatszerzés, felfedezés, alkotás jellemzi. A tanulók rendszerszemléletének kialakulását elősegíti az évszakok körforgásának, a napirendnek, a néphagyományoknak, az ünnepeknek és a jeles napoknak a megismerése.

Az életkori sajátosságok mentén kiemelt szempont a kézügyesség fejlesztése. A tanórákon végzett tudatos, tervszerűen átalakító, megmunkáló tevékenységek magukba foglalják a különféle anyagok, azok megmunkálhatóságának megismerését, megtapasztalását, a tervező és technológiai folyamatok alkalmazását, a munka során keletkező hulladékok környezettudatos elhelyezését.

A 3. évfolyamon a technika és tervezés tantárgy óraszáma: 34 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	**Javasolt óraszám:**
Anyagok a környezetünkben	4
Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	15
Otthon – család – életmód	7
Jeles napok, ünnepek	5
Közlekedés	3
Összes óraszám:	**34**

Tematikai egység	**1. Anyagok a környezetünkben**	**Óraszám: 4 óra** **Óraszám: 15**

	2. Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	
Előzetes tudás	A természetes anyagok tulajdonságai, felismerhetőségük. Tárgyak készítése mintakövetéssel. Eszközök használata balesetmentesen. A feladatmegoldásokhoz szükséges ismeretek alkalmazása.	
Nevelési, fejlesztési célok:	Az ismeretek megszerzéséhez megfigyelések végzése, tapasztalatok gyűjtése. A természetes anyagok vizsgálata egyszerű, fizikai módon (tapintás, szaglás, mérlegelés, csiszolás, szögbeütés, nyírás, vágás). Elővigyázatosság a vizsgálatok közben. A tárgyak készítésekor az anyagok, eszközök és szerszámok balesetmentes használata, biztonságos munkavégzésre törekvés. A veszélyhelyzetek felismertetése, azok kivédése. A kézügyesség és a mozgáskoordináció, valamint a jó testtartás elsajátíttatása. Rend, tisztaság megteremtése, megőrzése a tevékenykedtetés minden fázisában.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
1.1. *Ismerkedés a felhasznált anyagokkal:* Beszélgetés az előállíthatóságukról, a kitermelési folyamatokról és a tulajdonságaikról. (papírok, textilek, kemény és puhafa, alumínium és acélhuzalok, lemezek, hulladék anyagok)	*Magyar nyelv és irodalom:* A szakszavak jelentése, azok helyesírási gyakorlása. Szövegértés, fogalmak magyarázata.
2.1. *Tárgyak készítése:* A tárgyak készítésének megtervezése, előrajzolás, sablon alkalmazásával, ismerkedés a körvonalrajzzal, tárgykészítés mintakövetéssel. Egyszerű használati tárgyak készítése, természetes anyagok, hulladék anyagok felhasználásával: papírból, fából, fémből, pl.: (mikulás, könyvjelző, papírdoboz, repülő, karácsonyfadísz, virágkaró, virághátra, fényképtartó, bábok nemzeti ünnepre, tojástartó húsvétra, díszkendő anyák napjára).	*Matematika:* Mérés mérőeszközökkel, becslés, szerkesztés vonalzó használatával. *Vizuális kultúra:* rajzeszközök használata, alaklemezről rajzolás, szabadkézi rajzkészítés, körvonalrajzok értelmezése. *Környezetismeret:*

	A felhasznált anyagok tulajdonságainak vizsgálata és tapasztalati úton megfigyelések végeztetése.
2.2. *A technika vívmányainak mindennapi használata* A háztartásban lévő eszközök, berendezések és a megismert egyszerű termelési (készítési) folyamatok, valamint fogyasztási cikkek azonosítása. Neves magyar, illetve külföldi találmányok, feltalálók. Technikatörténeti érdekességek.	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Anyag, alapanyag, termék, szerszám, fizikai tulajdonság, technológiai tulajdonság, anyagvizsgálat, termelés, makett, modell, minta, körvonalrajz, alaprajz, méret, mérés, veszélyforrás, baleset, segítségnyújtás.

Tematikai egység	**3. Otthon – család – életmód**	**Óraszám:** **8**
Előzetes tudás	A közvetlen tapasztalatok megfogalmazása a családról. Munkamegosztás a családban, odafigyelés egymásra. Iskolai szokások ismerete. Tapasztalások a környezet alakításáról. Információszerzés, a kapott információk felhasználása.	
Nevelési, fejlesztési célok	Az elvárt jó magatartási formák gyakoroltatása, udvariasság, engedelmesség, alkalmazkodás, segítőkészség, tolerancia, együttműködő képesség. Vélemények megfogalmazása, az érzések közlése indoklással.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
3.1. *Önismeret, önkiszolgálás, önkiszolgáló tevékenység gyakorlása.* Egyszerű hideg étel készítése (pl.: szendvics+limonádé)	*Magyar nyelv és irodalom:* szövegértés, szakszöveg használat, szakszavak helyesírása, beszédkultúra fejlesztése, mondatalkotás.
3.3. *Egészség, betegség.* Egészségünk fogalma, az egészség megőrzése érdekében teendőink. A betegség tünetei. Hogyan védekezhetünk a betegségek ellen? Öltözködés az időjárásnak megfelelően.	*Környezetismeret:* Rokoni kapcsolatok, ünnepek, emberi test felépítése, egészséges életmód.

3.4. *Gazdálkodás, környezettudatosság.* Tevékenységeink megtervezése, végrehajtása. Tanulás, szabadidő eltöltése időbeosztás arányos legyen. Víz és elektromos áram használata takarékosan. Közvetlen környezetünk védelme, szemétgyűjtés és tárolás szelektíven, felhasználás hasznosan.	*Erkölcstan:* Önismeret, énkép, felelősség önmagunkért, családtagjainkért, osztálytársainkért, iskolatársainkért, a körülöttünk élő embertársainkért.
3.5. *A háztartásban használt takarítószerek és eszközök.* A kozmetikai szerek hatásainak értelmezése, használati utasítások elemzése. A különböző károsító hatások megelőzési lehetőségei.	
3.6. *Tisztálkodás, öltözködés.* Növények, állatok gondozása a lakásban és a ház körül. Személyi higiénia, mosakodás, fürdés, fogmosás fontossága.	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	tárgyi (épített) környezet, gazdálkodás, költségvetés, bevétel, kiadás, megtakarítás, zsebpénz, mosószer, tisztítószer, egészség, betegség.

Tematikai egység	**4. Jeles napok, ünnepek**	**Órakeret 4 óra**
Előzetes tudás	A családi, iskolai és egyéb közösségi rendezvényeken szerzett élmények és tapasztalatok. Helyi, hagyományos szokások ismerete. Közvetlen környezetben ismert és gyakorlott szakmák, hivatások bemutatása.	
Nevelési, fejlesztési célok	A közös értékek, szokások, hagyományok őrzése. Az ünnepekre való felkészülés, ünneplés, ünneplés utáni teendők végzésének gyakorlata. Ismerkedés a tervezéssel, szervezéssel. Munkavégzés egyénileg és közösen. A tapasztalatok elemzése, esetleges hibák megszívlelése, és értékelés. A szakemberek emberi tulajdonságainak értékelése, megbecsülése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
4.1. *Iskolai és osztályrendezvények:* Iskolai és osztályrendezvények (pl.: mikulás, karácsony, farsang, anyák napja, gyermeknap, osztálykirándulás, születésnap, játszódélután, nemzeti ünnepek). Az osztályteremben a berendezés és a teremdíszítés elkészítése az ünnepnek megfelelően. Az ünnephez szükséges kellékek (meghívó, díszletek, jelmezek) előkészítése, vagy beszerzése. A közös tapasztalatok megbeszélése, az átélt érzésekről megfogalmazások.	*Magyar nyelv és irodalom:* Szövegértés, szövegalkotás, egyszerű tipográfiai eszközök használata. *Környezetismeret:* Hagyományos és megszokásos napok, ünnepek. *Etika:*Hagyományok, szokások, élmények elemzése, feldolgozása.
4.2. *A közösségért végzett tevékenység:* A tanterem dekorációjának megtervezése, faliújság készítése. Mit tehetünk iskolánk esztétikumának külső és belső környezetének megóvásáért (a munka megszervezése, lebonyolítása és értékelése, pl.: tanterem előtt dekorálás, a folyosók tisztaságára ügyelés).	

Tematikai egység	**5. Közlekedési**	**Órakeret: 3**
Előzetes tudás	Az úttesten való átkelés szabályainak fegyelmezett alkalmazása. Helyes viselkedési szokások a különböző közlekedési helyzetekben (gyalogos közlekedés, személygépkocsiban és közlekedési eszközökön való közlekedés).	
Nevelési, fejlesztési célok:	A biztonságos, fegyelmezett, tudatos gyalogos közösségi közlekedési magatartás és szokások megszilárdítása. A közösségi közlekedési környezet és a gyalogos közlekedési szabályok pontos ismerete. A közlekedéssel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása, törekvés a fegyelmezett, elővigyázatos biztonság elsajátítására. Az életkori sajátosságoknak megfelelően közlekedési balesetek elemzése. (a baleset lehetséges okainak felismerése, a megelőzés, az elhárítás és a segítségnyújtás lehetőségeinek megismertetése és gyakoroltatása).	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
5.1. *Gyalogos közlekedési ismeretek:* A gyalogos közlekedés szabályai helyben, lakott területen és a lakott területen kívüli közlekedés. Elsőbbségi helyzetek a gyalogos közlekedésben. A közlekedés tapasztalatairól természetes anyagok segítségével, közlekedési szituációk megjelenítése (pl.: társasjátékok, faépítő, lego felhasználásával)	*Magyar nyelv és irodalom:* szakszöveg értelmezése, szövegmondás gyakorlása, piktogramok készítése. *Környezetismeret:* a lakókörnyezet részletes megismerése, térképismeret. *Etika:* Udvariasság a közlekedésben, helyes beszédstílus, tiszteletadás, segítségnyújtás a bajban.
5.2. Kerékpározási alapismeretek A kerékpárút közlekedési jelzései. Jelzőtáblatípusok – elsőbbséget jelző táblák, veszélyt jelző és tilalmi táblák. Az úttest részei. Útburkolati jelek. Kerékpárosok és gyalogosok viszonya a közösen használt területeken.	
5.3. Közösségi közlekedés és morál a tömegközlekedésben Viselkedési szabályok a tömegközlekedési eszközök használata közben. (pl.: kirándulások alkalmával jegykezelés, leszállási szándék jelzése). Balesetmentes, fegyelmezett viselkedés gyakorlása gyalogosan és helyi közlekedési eszköz használatával.	
5.4. Közlekedési eszközök, környezet- és egészségtudatos közlekedés Bemutatás (pl. az internet felhasználásával) szárazföldi, vízi és légi közlekedési eszközökről A közlekedési eszközök környezetkárosító hatásai (levegő és víz károsítása, ezek megelőzhetősége). Veszélyforrások a közlekedésben.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Úttest, kerékpárút, gyalogos forgalom, fényjelző készülék, alul- és felüljáró, útburkolati jel, közösségi (tömeg)közlekedés, helyi és helyközi közlekedés, kerékpározás, forgalomtól elzárt terület, irányjelzés, bekanyarodás, károsanyag-kibocsátás, légszennyezés, védőfelszerelés, biztonsági szabály, udvariassági szabály.

3.19.9. 4. ÉVFOLYAM KÉTTANNYELVŰ

A 4. évfolyamon a technika és tervezés tantárgy óraszáma: 34 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám:
Anyagok a környezetünkben	4
Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	15
Otthon – család – életmód	7
Jeles napok, ünnepek	5
Közlekedés	3
Összes óraszám:	**34**

Tematikai egység	**1. Anyagok a környezetünkben** **2. Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés**	**Óraszám: 4** **Óraszám: 15**
Előzetes tudás	A feladatmegoldáshoz szükséges ismeretek szerzése, és célszerű felhasználása. Tapasztalatok megfogalmazása, a probléma, az igény felismerése. Tervezés, kivitelezés, ellenőrzés, értékelés mintakövetéssel. A felhasználásra kerülő anyagok vizsgálati teendői, az eszközös, szerszámok felismerése, célszerű használata.	
A tematikai egység nevelés-fejlesztési céljai	Tapasztalatszerzés a tárgyak, modellek készítéséhez felhasznált anyagokról, eszközökről, technológiákról. A tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése. Műszaki rajzi alapismeretek felelevenítése, bővítése, rajzkészítés, és rajzolvasás gyakorlása. A feladatok végrehajtási lépéseinek megtervezése, a szükséges idő, anyag, munkamennyiség becslése, eleinte mintakövetéssel, később önállóan. A tevékenységhez használt szöveges, rajzos, képi mintakövetésből származó utasítások, tervek végrehajtása. Figyelem és elővigyázatosság a tervezett és az aktuálisan végzett tevékenységgel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása, törekvés a biztonságos tevékenység végrehajtására.	

	A tevékenységhez kapcsolódó baleseti veszélyek és más biztonsági kockázatok felismerése, megelőzése, a segítségnyújtás lehetőségeinek megismertetése. Az eszközök, szerszámok célszerű, rendeltetésszerű biztonságos használata. Kézügyesség, mozgáskoordináció, jó test-tartás, megfelelő erőkifejtés képességének fejlesztése. Munka közbeni rend, tisztaság fenntartása, törekvés a takarékosságra.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
1.1. Ismerkedés a felhasznált anyagok tulajdonságaival. Anyagvizsgálat: ránézéssel, tapintással, szaglással, majd különféle próbák végzésével. Az anyagok tulajdonságai és felhasználásuk közötti összefüggés megláttatása. Az anyagok tulajdonságai és felhasználási lehetőségüket befolyásoló tényezők.	*Magyar Nyelv-és Irodalom:* szövegértés, szövegalkotás, szakszöveg. *Környezetismeret:*
2.1. Tárgyak készítése, technológiák elsajátítása. A hímzés eszközei, hímző tű, hímző cérna. Ajándéktárgy készítése hímzéssel, pl. Karácsonyra, Anyák napjára, Húsvétra hímzett kép, vagy színes falikép készítése. (száröltés, láncöltés, laposöltés, keresztöltés, goblein öltés) és gyakorlása. Papír és filcanyag, festék, ragasztó felhasználásával, adventi naptár, mécses tartó, ujjbábok, udvari bolond, virágos tojástartó koszorú, cukorvirág készítése. A tárgyak készítése közben utalás az alapanyagok gyártási technológiájára. A szövés alapelemeivel való megismertetés, körömfonás, szalagszövés. Faanyagok, gyurma és papír felhasználásával házikó, csuszka, papírábra készítése. Modellek összeállítása, természetes és mesterséges anyagok felhasználásával (pl. hídmodell, repülőgép, szélkerék, közlőmű, vitorlás hajó és KRESZ táblák modellezése). Épület makettek, jármű modellek készítése, fa és fémépítő, valamint legojáték felhasználásával.	Anyagi tulajdonságok. *Matematika:* Becslés, mérés, szabad kézi rajz, szerkesztőrajz, mennyiségek közötti összefüggések feltárása. Vizuális kultúra, rajzeszközök használata, épületek jellemzői. *Erkölcstan:* Szellemi termékek az emberiség szolgálatában. A tudás hatalma. A világ megismerése. Tárgyaink világa. A világörökség.

A különféle munkadarabok, modellek, makettek elkészítése során becslés, mérés, előrajzolás, méretre alakítás gyakorlása. A kéziszerszámok biztonságos használatának gyakoroltatása, tárolása, a veszélyforrások felismertetése használat közben. A munkahely rendjének megteremtése és megőrzése.	
2.2. Ismerkedés a műszaki ábrázolás elemeivel: A mérés és rajzolás eszközei és használatuk. Méretarányok felismertetése. Vonalfajták (vastag, vékony, folytonos, szaggatott, pontvonal) ismerete és rajzolásának gyakoroltatása. Körvonalrajz, alaprajz, vázlatrajz felismerése és készítése.	
2.3. Mindennapos használati tárgyaink: A gyerekek által használt tárgyak értéke, tulajdonságai, alapanyaguk előállítási módjuk, az előállításuk folyamatábrája. A tárgyak használata közbeni veszélyforrások, baleset megelőzés, segítésnyújtás. A tárgyak értékeinek megőrzése. (iskolai felszerelése, játéktárgyak, sporteszközök, otthoni tárgyak)	
Kulcsfogalmak/fogalmak	Anyag, alapanyag, félkész termék, termék, szerszám, fizikai tulajdonság, technológiai tulajdonság, anyagvizsgálat, termelés, makett, modell, minta, anyagi tulajdonságok, becslés, mérés, méretarány, méretek, szélesség, hosszúság, magasság, természetes anyag, mesterséges anyag, előállítási folyamat, sablon, szálas anyag, fonás, csomózás, nemezelés, anyagtakarékosság, értékmegőrzés, újra hasznosítás, építmények, építő elemek, körvonalrajz, alaprajz, műszaki rajz.

Tematikai egység	**3. Otthon – család – életmód**	**Óraszám: 8**
Előzetes tudás	Közvetlen tapasztalatok megfogalmazása a családról, a családi tagok feladatvállalásáról. Egészséges munkamegosztás, elemi munkaszokások ismerete, annak gyakorlása. Generációs kapcsolatok a családban. A családi tagok feladatai, tevékenységi szerepük. A közvetlen környezet jellemzői, természeti és mesterséges anyagok. Információszerzés lehetőségei, (könyvtár, internet, média).	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A pozitív akarati tulajdonságok, és az elvárt jó, magatartási jellemzők fejlesztése. (önállóság, segítőkészség, másokra való odafigyelés, tolerancia, engedelmesség, udvariasság) Elvárások, normák megfogalmazása. Együttműködés a családtagokkal, munkájuk jó szándékú értékelése, vélemények megfogalmazásának gyakorlása egyszerű indoklással. A család takarékos gazdálkodás formáinak elsajátítása, életkori sajátosságuknak megfelelően.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
3.1. Önkiszolgálás-vendéglátás: Családi élethelyzetek, életszínterek, a konyha, mint az életkészítés színtere. A konyha kialakulásának történeti áttekintése. Egyszerű étel készítése, pl.: szendvics és tea. Asztalterítés és tálalás szabályai. Szalvétahajtogatás. Családtagok feladatai, egységes munkamegosztás otthon. Önkiszolgáló feladatok gyakorlása. Vendégvárás, vendégek fogadása otthon és az iskolában.	*Magyar Nyelv-és Irodalom:* Szókincsbővítés, szövegalkotás, szövegértés, a szaknyelv használata, beszédkultúra, kommunikáció.
3.2. Családi ünnepek: Ünneplés a családban. Karácsony, Anyák napja, Húsvét. Szokások és hagyományok gyűjtése. Alkalomhoz illő ajándéktárgyak készítése. Az ünnepi dekorációk jelentése, készítése. Információk megkeresése, és csoportosításuk különböző szempontok szerint. Az ünnepek jelentése, felkészülés, tervezés, végrehajtás és az elvégzett feladatok értékelése.	*Matematika:* Problémamegoldás, tájékozódás térben és időben, alapműveletek. *Környezetismeret:* Család, rokonság, egészséges életmód. *Erkölcstan:* Egészség, környezeti hatások, önismeret, felelősség, példakép, kapcsolatépítés és kapcsolattartás.
3.3. Önismeret: Mire vagyok képes. Önjellemzés, a családban betöltött szerepem, az osztályközösségben egyenrangú elhelyezések. Saját munkák értékelése, a hibák felvállalása, korrigálás tevékenység végzése közben. Tudatosság az ismeretek elsajátítása és a gyakorlati feladatok megoldása közben.	
3.4. Gazdálkodás a családban:	

Bevételi és kiadási források elvégzése, jelentésük, zsebpénz kezelése és beosztása. Takarékoskodás otthon és az iskolában, egyénileg és közösen, energiával, pénzzel, fogyasztási cikkekkel. Helyes időbeosztás.	
3.5. Egészséges életvitelünk: Az egészséggel kapcsolatos fogalmak tisztázása, egészség, betegség. Egészséges környezet kialakítása, teendőink ennek érdekében, az egészséges tiszta környezet megóvása. (víz, levegő) Egészségkárosító, környezetkárosító hatások a közvetlen környezetben, a háztartásban és a közlekedésben. Megelőzés, kármentesítés. Kapcsolódás a környezetbarát gazdálkodási programokhoz (szelektív hulladékgyűjtés, a hulladékok újra hasznosításának lehetőségei).	
Kulcsfogalmak/fogalmak	Család, családtag, generáció, életmód, lakhely, családi ház, lakás, otthon, közösség, háztartás, házimunka, veszélyforrás, baleset, munkamegosztás, ünnep, egészséges életvitel, táplálkozás, időbeosztás, napirend, szabadidő, környezet, környezetkárosítás, környezetbarát, szelektív hulladékgyűjtés, takarékosság, zsebpénz, energia, fogyasztási cikk.

Tematikai egység	**4.Jeles napok, ünnepek**	**Óraszám: 4**
Előzetes tudás	A szülők körében ellátott foglalkozások, szakmák ismerete. Baráti, iskolai és lakóhelyi rendezvényeken szerzett élmények és gyakorlati tapasztalatok. Néhány helyi szokás és helyi hagyomány ismerete. A megbeszélt öltözködési és viselkedési szabályok betartása.	
	Az egyes foglalkozások és szakmák értékeinek felismertetése, azok megbecsülésére való nevelés. Közös értékek, szokások, hagyományok őrzése. Az ünnepekre való felkészülés, az ünneplés, az ünneplés utáni teendők végzésének természetes és megőrzendő szokásként való kezelése. Ismerkedés a tervezés, a szervezés, az irányítás, a vezetés feladataival, folyamatos kommunikáció, egyeztetés, esetleg	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	átalakítás, ezen részek gyakoroltatása játékos és önálló, vagy csoportos formában. A feladatok megosztására és a részfeladatok egyre önállóbb végrehajtására való szoktatás, a kockázati tényezők felismerése, mérlegelése, beépítése a lebonyolításba. A tapasztalatok (eredményesség és etikus magatartás) elemzése, értékelése, a hibák elismerése és megszívlelése, ezek kiküszöbölése a későbbiek folyamán. A szabadidő hasznos eltöltésének tudatosítása.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
4.1. A lakóhelyen, vagy az iskola közelében működő vállalkozás megismerése: Lehetőség szerint az üzem meglátogatása, ahol a szakemberek munkáját láthatják a tanulók. Előzetes megfigyelési szempontok adásával irányított megfigyelés és jegyzetelés végeztetése. A látogatást követően a tapasztalatok megbeszélése és rögzítése.	*Magyar Nyelv-és Irodalom:* Szövegalkotás, egyszerű tipográfiai eszközök használata. *Környezetismeret:*
4.2. Iskolai és osztályrendezvények: Iskolai és osztályrendezvények (pl.: Mikulás, Karácsony, Farsang, Húsvét, Anyák napja, Gyermeknap, osztálykirándulás, sportnap, játszódélután, nemzeti ünnepek, az iskola hagyományos ünnepei) előkészítése és lebonyolítása. Az ünneplés lebonyolításával kapcsolatos tudnivalók. A szükséges kellékek (meghívó, programfüzet, díszletek, jelmezek, stb.) előállítása, vagy beszerzése. Az átélt érzések megfogalmazása, a közös tapasztalatok megbeszélése és esetleges rögzítése.	Szokások, hagyományok, jeles napok, családi és közösségi ünnepek. *Erkölcstan:* Hagyományok, szokások, ünnepek, élmények feldolgozása.
4.3. A közösségért végzett munka: A közösségi tér, közösséghez alakítása: tanterem dekoráció, faliújság készítése, zöldsarok kialakítása (dísznövények, akvárium). Az iskola esztétikus, harmonikus, külső és belső környezetének	

kialakításában való részvétel a tanulók életkori sajátosságainak megfelelően. A munka megszervezése, lebonyolítása és értékelése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Közösségi munka, közösségi szerep, rendezvény, ünnepek, nemzeti ünnepek, egyházi ünnepek, munkaszervezés, programszervezés, értékelési szempontok.

Tematikai egység	**5. Közlekedés**	**Óraszám: 3**
Előzetes tudás	A gyalogos közlekedés szabályainak fegyelmezett és tudatos alkalmazása. Helyes viselkedés, csoportos közlekedési helyzetben. A gyalogos közlekedést szabályozó jelzések ismerete. (jelzőtáblák, jelzőlámpák, útburkolati jelek) Helyes viselkedés a közlekedési eszközökön. (személyautó, autóbusz, villamos, metró, és vonat)	
Nevelési, fejlesztési célok	A biztonságos gyalogos közlekedési ismeretek megszilárdítása. A közösségi közlekedési környezet szabályainak ismeretbővítése. Figyelem, fegyelem fontossága, minden közlekedési helyzetben. Közlekedési balesetek lehetséges okainak feltárása, teendők az elhárításuk és megelőzésük érdekében. Segítségnyújtás közlekedési balesetben, a lehetőségek felismertetése, és gyakorlása az életkori sajátosságoknak megfelelően. A kerékpár felépítésének és működésének megismerése, kerékpározás fogalomtól elzárt területen és kerékpárúton, gyakorlás közlekedési szakember jelenlétében. A városi, országúti, vasúti, vízi-és légi közlekedés szerepének átlátása, eszközeinek megismerése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		**Kapcsolódási pontok**
5.1. Gyalogos közlekedési ismeretek: A 3. évfolyamon tanult közlekedési ismeretek felelevenítése (pl.: konstrukciós játékok, faépítő és lego) felhasználásával, közlekedési szituációk lejátszása.		*Magyar Nyelv-és Irodalom:* Beszédértés, szaknyelv használat, szövegértés,folyamatábrák, piktogramok.
5.2. Kerékpározási alapismeretek:		*Környezetismeret:*

A kerékpár részei, működése, közlekedés biztonsági állapota, kötelező felszerelési tárgyai, biztonsági eszközök. Közlekedés lakóövezetben és kerékpár úton. A kerékpárút közlekedési jelzéseinek megismerése. Jelzőtábla típusok – elsőbbséget jelző táblák, veszélyt jelző és tilalmi táblák. Az úttest részei. Útburkolati jelek. Kerékpárosok és gyalogosok viszonya közösen használt területeken.	Lakóhelyismeret,térkép-ismeret, menetrendismeret. *Erkölcstan:* Közlekedési morál, udvariasság, kommunikáció.
5.3. Közösségi közlekedés és morál a tömegközlekedésben: Viselkedési szabályok a közösségi közlekedési környezetben. Jegyvásárlás, jegykezelés, leszállási szándék jelzése. Balesetmentes, fegyelmezett, figyelmes viselkedési szabályok a helyben használt közlekedési járműveken. Kiránduláson, gyalogtúrákon, a szabályok gyakorlati alkalmazása.	
5.4. Közlekedési eszközök, környezet és egészségtudatos közlekedés: A szárazföldi, vízi-és légi közlekedés eszközei. Egészségünk és a kerékpáros közlekedés közötti kapcsolat. Közlekedési környezetünk veszélyforrásai. A szabályok be nem tartásából fakadó veszélyek.	
Kulcsfogalmak/fogalmak	Úttest, kerékpárút, gyalogos forgalom, fényjelzőkészülék, alul és felüljáró, útburkolati jel, közösségi (tömeg) közlekedés. Helyi és helyközi közlekedés. Forgalomtól elzárt terület. Kerékpározás irányjelzései, bekanyarodás, megállás, újraindulás. Biztonsági szabály. Udvariassági szabály, károsanyag-kibocsátás, légszennyezés, védőfelszerelések.

3.19.10. 5-7. ÉVFOLYAM

A technika és tervezés tantárgy a problémamegoldó gondolkodást, a saját tapasztalás útján történő ismeretszerzést helyezi a középpontba, melynek eszköze a tanórákon megvalósuló kreatív tervező és alkotó munka, a hagyományos kézműves és a legmodernebb digitális technológiák felhasználásával. A tantervben kiemelt szerepet kap a tanulni tudás, az alkalmazás, a problémamegoldáson alapuló alkotás. Ezt szolgálják a kínált tevékenységek, a nevelés, a kompetenciafejlesztés és a műveltségtartalom leírt rendszere, az egyes elemek arányos megjelenítése.

A technika és tervezés tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A kommunikációs kompetenciák: A tantárgy tanulása során a tanuló elképzeléseit, terveit megoszthatja társaival, véleményét ütközteti, a különbségek tisztázásával konszenzusra jut. A tanórákon a csoportban végzett feladatmegoldás során a tanulónak együttműködési készségeit fejlesztve lehetősége nyílik építő jellegű párbeszédre. Kiemelt jelentőségű a szaknyelv használata, a szakkifejezések helyes és szakszerű alkalmazása. Ezzel párhuzamosan – a tananyag jellegéből adódóan – a tanuló vizuális kommunikációs kompetenciái is fejlődnek. Megtanul rajz, ábra, műszaki leírás alapján építeni, tárgyakat kivitelezni, terveit rajzban bemutatni, szóban fogalmazni, előadni. A tantárgy technikatörténeti ismeretei hozzájárulnak a régi korok – esetleg tájegységenként eltérő – elnevezéseinek megismeréséhez és elsajátításához, amin keresztül bemutatható a gyakorlati tevékenységhez kapcsolódó nyelvhasználat gazdagsága, árnyaltsága és a tájnyelvi értékek.

A digitális kompetenciák: A tantárgy olyan értékrendet közvetít, melynek szerves része a környezet folyamatos észlelése, az információhoz jutás, az információk értékelése, beépülése a hétköznapokba. A tanuló elsajátítja az alapvető technikákat ahhoz, hogy az információ hitelességét és megbízhatóságát értékelni tudja. A technika és tervezés a különböző tevékenységek, munkafolyamatok, technológiák algoritmizálásával támogatja a digitális tervezői kompetenciákat, hozzájárul a rendszerszintű gondolkodáshoz. A tantárgy tanítása során kiemelt fontosságú a vizuális szemléltetés, és speciális lehetőségeket nyújt a különféle digitális tervezőprogramok felhasználása számára.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A technika és tervezés a természettudományos tantárgyak – környezetismeret, természettudomány 5–6. évfolyam – előkészítésében, valamint azok bevezetését követően a tanult ismeretek szintetizálásában és gyakorlati alkalmazásában tölt be fontos szerepet. A célok eléréséhez széles körű, differenciált tevékenységrendszert alkalmaz, mellyel megalapozza a tanulók természettudományos és műszaki műveltségét, segíti a mindennapi életben felmerülő problémák megoldását. A tanuló az anyaghasználat, az eszközök, a technológiák fejlődésének követésével, a változások hatásainak elemzésével értékeli környezete állapotát, életvitelét.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tantárgy változatos tevékenységeken keresztül ad lehetőséget a praktikus feladatmegoldó képesség fejlesztésére, valamint a kedvelt, sikerélményt nyújtó tevékenységi területek azonosítására, ezzel segítve a tanuló pályaválasztási

döntését is. A tanuló a másokkal közösen végzett csoportos gyakorlati alkotótevékenységek révén szerez tapasztalatot a csoporttagokkal tervezett együttműködés kialakításának lehetőségeiről és a csoporton belüli vezetői, illetve végrehajtói szerepekről.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanulóban az iskolai tevékenysége során erősödik a cselekvő tudatosság, amely hozzájárul a munkára vonatkozó igényességhez, az életvitel aktív alakításához, fejlesztéséhez. A kreatív alkotás készségei tekintetében fejlesztési lehetőséget biztosít a különböző tárgyak és működőképes eszközök tanulói tervezése. Az emberek mindennapi életet átalakító jelentős technikai találmányok történetének és emberi életre gyakorolt hatásának megismerése hozzájárul a kulturális tudatosság fejlesztéséhez.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A tantárgyi keretekben végzett tevékenységek elősegítik, hogy a tanulók számára olyan munkavállalói és vállalkozói készségek fejlesztésére nyíljon lehetőség, mint a tervezés, szervezés, irányítás, tapasztalatok értékelése, kockázatfelmérés és kockázatvállalás, az egyéni és csapatmunkában történő munkavégzés, felelősségvállalás. Ezek a készségek alapvető alkalmazkodási lehetőséget biztosítanak a szakmák gyorsan változó világában történő eligazodáshoz. A tevékenységek során szerzett munkatapasztalat hozzájárul a pályaválasztási önismeret, a továbbtanulási és a szakmaválasztási célok kirajzolódásához, valamint az élethosszig tartó tanulás mint szükségszerűség és érték felismerésének megalapozásához.

Cél a tanulók életében felmerülő komplex gyakorlati problémák megoldási készségének kialakítása, a cselekvés általi tanulás és fejlődés támogatása. A tanulók a tanulási folyamat során használható (működő, megehető, felvehető stb.) produktumokat hoznak létre valódi anyagokból, ezekhez az adott életkorban biztonságosan használható szerszámokat, eszközöket alkalmazva.

A tantárgy sajátossága, hogy a tanórai tevékenység gyakorlatközpontú; kiemelkedő jellemzője, hogy a tanulási folyamatban központi szerepet kap az ismereteken túlmutató tudásalkalmazás, ezért az értékelés elsősorban az alkotó folyamatra, a munkavégzési szokásokra, az elkészült produktumra irányul, és jelentős szerepet kap benne az elért sikerek, eredmények kiemelése, a pozitív megerősítés.

A tantárgy tanulása és tanítása során célszerű alkalmazni azokat a közismereti tárgyak tanulása során elsajátított ismereteket, amelyek segíthetnek a mindennapi életben felmerülő problémák

megoldásában. Olyan cselekvőképesség kialakítása a cél, amelynek mozgatója a felelősségérzet és az elköteleződés, alapja pedig a megfelelő autonómia és nyitottság, megoldási komplexitás.

A tantárgy struktúrájában rugalmas, elsősorban cselekvésre épít és tanulócentrikus. A megszerezhető tudás alkalmazható, s ezzel lehetővé teszi a mindennapi életben használható és hasznos készségek kialakítását és a munka világában való alkalmazását.

MODUL „B": Háztartásökonómia – életvitel technológiái

A technika és tervezés tantárgy „B" **Háztartásökonómia – életvitel technológiái** moduljának tengelye az önellátás, a másokról történő gondoskodás. Középpontja a család, melynek hétköznapjait jelentősen befolyásolja a családellátó tevékenységek megvalósulásának színvonala. A modul tananyagának témaköreibe a négy fő családellátó tevékenység szerveződik: gazdálkodás és munkamegosztás; otthonteremtés; táplálkozás és táplálás; textiltechnika és ruházkodás.

A hagyományokat és értékeket megőrző tartalom kiegészül a XXI. században elvárt tudástartalmakkal. Ennek összetevői magukban foglalják mindazt, amelynek segítségével érthetővé válik és fenntarthatóan tanulható a környezet szervezett átalakítása, fejlesztése, megismerhető a tudományok eredményeinek felhasználása, a korszerű eszközök használata, az emberi és gépi munkával végzett tevékenység. A tudás elsajátításának elválaszthatatlan részét képezi az ember környezetátalakító tevékenységének, felelősségének megismerése, megértése, az ehhez kapcsolódó erkölcsi és etikai kérdések feltárása, az etikus magatartás kialakítása.

A tanórákon megvalósuló aktív tanulási folyamatban, komplex alkotótevékenységek útján sajátítják el a tanulók a sikeres önellátó, családellátó tevékenységhez szükséges praktikus ismereteket. Ezért a modult azok az intézmények tudják eredményesen alkalmazni, ahol rendelkezésre áll háztartástan szaktanterem, mely helyet, teret és eszközkészletet biztosít kiscsoportos munkáltatásra ételkészítés és textilmunkák végzése során.

A gyerekek megélik az alkotó munka örömét az egyéni vagy közös tevékenységek során. Büszkék alkotásaikra, a létrehozott produktumokra. Az esetleges sikertelenséget lehetőségként élik meg, kreatívan továbbfejlesztik alkotásaikat. Saját felelősségüket felismerik, megélik egészségük megőrzésében. Konfliktuskezelési technikájuk kialakul, fejlődik, tudatossá válik. Szabálykövető magatartásuk segíti a rendeltetésszerű, balesetmentes szerszám- és eszközhasználatot. A tanulóknak a társas tanulási tevékenységek során lehetőségük nyílik érzelmeik hiteles kifejezésére, az empátiára, a kölcsönös elfogadásra. A döntéshozatal során ismereteiket alkalmaz-

zák, mérlegelnek, rugalmasság jellemzi őket álláspontjuk változtatására. A közös döntés mentén tevékenykednek. Korrekciót hajtanak végre hibás döntés, tévedés felismerésekor. Munkatevékenységekben a gyerekek megtapasztalják saját képességeiket, korlátaikat, fejlődési lehetőségeiket.

A munkavégzés során szabálykövető, kooperatív magatartás jellemzi a tanulókat. Ismerik ennek jelentőségét a munka biztonságának, eredményességének vonatkozásában. Felelősséget vállalnak az elvégzett munkáért. A csapatban betöltött szerepük szerint vesznek részt komplex probléma megoldásában. Együttműködőek, együttérzőek, képesek szerepet váltani. Vezető szerepben felelősség és empátia jellemzi őket, nyitottak a társak ötleteire, igényeire.

A tanulók fogyasztói döntéseit, magatartását, életvitelét környezet- és egészségtudatos ismereteik, attitűdjeik irányítják. Különbséget tesznek a valós és a virtuális történések között.

Az egyénileg vagy csapatban végzett alkotótevékenységek során a gyerekek biztonságos (modellezett) helyzetben önállóan igazodnak el a változó körülmények és elvárások között. Folyamatosan szükség van a tervhez viszonyított haladás ellenőrzésére, értékelésére, célok kitűzésére, szükség szerinti újratervezésre. A tanulók meglévő ismereteiket kreatív alkotótevékenységek során újraszervezik, alkalmazzák, további tapasztalatokkal bővítik, gyakorlattá téve az autonóm tanulási folyamatot.

A családellátó és megélhetést biztosító foglalkozások elsajátításának lehetőségeiről tájékozottak a tantervi témák szerinti területeken. Az egyes munkatevékenységek értékét felismerik a társadalom boldogulásában, a hétköznapok biztonságában.

A technológiai kultúrák, az emberiség történetét meghatározó nagy találmányok, életvitelünk hagyományainak megismerése során a gyerekek értékeket fedeznek fel, felismerik azok jövőt meghatározó szerepét. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő tanulás- és tanításszervezési eljárások.

Évfolyamról évfolyamra haladva a tanulók önállósága egyre nő a tervezési folyamatban, az anyaghasználatban, a cél eléréséhez vezető tanulási út megválasztásában. A pedagógus közvetlen irányító és ellenőrző szerepe változik, hangsúlyosabb lesz a segítő, támogató jellege.

A tanulók felismerik az ember személyes felelősségét a környezet alakításában. Lokális tevékenységeikben megjelenik a globális felelősség érzése. Konkrét problémahelyzetekben – a gyerekek életkori sajátosságaival összhangban – cselekvő elkötelezettség jellemzi őket: tudnak és akarnak tenni önmagukért, másokért, a helyért, ahol élnek.

3.19.11. 5-6. ÉVFOLYAM

A kétéves szakasz tevékenységei építenek az 1–4. évfolyamon kialakult motivációs bázisra, anyagismeretre, szerszám- és eszközhasználatra. Minden témakörben átfogó rendezőelv a múlt–jelen–jövő együttállása. Tevékenységeik során a tanulók vizsgálják, hogy a múltban ezt hogyan végezték az emberek, megismerkednek hagyományainkkal, értékeinkkel. A múlt örökségén túl megismerik, melyek, milyenek a mai lehetőségeink, milyenek a jövőbeni kilátásaink. Ez a szemléletmód alkalmassá teszi a felnövekvő nemzedéket a változások értékként, lehetőségként történő kezelésére. Hangsúlyos, hogy minden tevékenység a környezet- és egészségtudatosság irányába mutat, kiemelve az egyén, a közösség felelősségét.

A gyerekek a tanórákon mindig terveznek, készítenek valamit. A munkafolyamat komplexitása biztosítja a jelenségalapú tanulást. Ehhez megfelelő pedagógiai és környezeti feltételeket kell biztosítania az intézménynek, a fenntartónak. Kiemelten fontos a biztonságos munkakörnyezet megteremtése, ezért a csoportbontás, az anyagellátás, a megfelelő biztonságos használatot lehetővé tévő eszközök, a szaktantermi környezet nélkül a tantervi követelmények nem teljesíthetőek.

A pályaorientáció keretében javasolt – akár a tanórai vagy más, témanapokhoz kötődő időkeretben – a tantárgy tartalmához igazodóan tanévenként üzem-, munkahely-látogatás szervezése.

3.19.12. 5. ÉVFOLYAM

Az 5. évfolyamon az alapóraszám 34 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Gazdálkodás, munkamegosztás	3
Otthon a lakásban	5+1
Táplálkozás és ételkészítés	9
Textiltechnika	7
Szabad alkotás	9
Összes óraszám:	**34**

TÉMAKÖR: GAZDÁLKODÁS, MUNKAMEGOSZTÁS

ÓRASZÁM: 3 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tisztában van a saját, a családi és a társadalmi erőforrásokkal és az azokkal való hatékony és tudatos gazdálkodás módjaival;
- egészség- és környezettudatosan dönt és tevékenykedik.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a személyes pénzügyi tevékenységek és a fogyasztás megszervezésével kapcsolatos kompetenciák fejlesztése;
- a háztartás, a család mint gazdálkodási egység;
- családellátó tevékenységek munkaszervezése és munkamegosztása.

Fogalmak

család, háztartás, gazdálkodás, , családellátó tevékenységek, munkamegosztás, munkaszervezés

Javasolt tevékenységek

- Családi heti időmérleg elemzése: családellátó tevékenységek beazonosítása, munkamegosztás helyzetértékelése. Véleményformálás, vélemények ütköztetése.
- A vizsgált folyamat értékelése, optimalizálása.Gazdálkodási, takarékossági lehetőségek számbavétele.

TÉMAKÖR: OTTHON A LAKÁSBAN

ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tevékenységének tervezésénél és értékelésénél figyelembe vesz környezeti szempontokat;
- tevékenységét önállóan vagy társakkal együttműködve tervezi;
- felméri és tervezi a tevékenység munkavédelmi szabályait;
- terv szerint tevékenykedik, probléma esetén egyszerű kockázatokat felvállal.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- műszaki kommunikáció értelmezése és alkalmazása;
- digitális tervezés;
- véleményformálás támogatása a környezettudatos otthon kialakításáról;
- különböző korok otthonainak összehasonlítása, véleményformálás;
- otthon a településen;
- közlekedési rendszerek;
- gyalogos közlekedés helye, alkalmazkodás a közlekedési szituációkhoz, közlekedésbiztonsági ismeretek;
- az épületek rajzai;
- az épületek főbb szerkezeti elemei, anyaga, a tulajdonság és felhasználhatóság összefüggései;
- a tanórai tevékenységekhez kötődő szakmák, foglalkozások, tanulási utak.

Fogalmak

épület, telek, helyszínrajz, alaprajz, homlokzati rajz; szerkezeti elemek, anyagok;

Javasolt tevékenységek

- Műszaki rajzok értelmezése, olvasása.
- Makettépítés elemekből, mintaívekből. Épület, telek, településrész vagy település makettjének elkészítése. Közlekedési helyzetek szimulálása terepasztalon.
- Rajzolvasás: eligazodás helyszínrajzon, alaprajzon, homlokzati rajzon – építészeti elemek beazonosítása.
- Látogatás egy építkezésen vagy film megtekintése egy építkezésről. Megfigyelési szempontok szerinti adatgyűjtés, megbeszélés.

TÉMAKÖR: TÁPLÁLKOZÁS ÉS ÉTELKÉSZÍTÉS

ÓRASZÁM: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tevékenységét önállóan vagy társakkal együttműködve tervezi;
- a terv szerinti lépések megtartásával, önellenőrzéssel halad alkotótevékenységében;
- részt vesz a munkavégzési szabályok megalkotásában, betartja azokat;
- felméri és tervezi a tevékenység munkavédelmi szabályait;

- a csoportban feladata szerint tevékenykedik, tudását megosztja;
- megérti az egyén felelősségét a közös értékteremtésben;
- alkalmazkodik a változó munkafeladatokhoz, szerepelvárásokhoz; vezetőként tudatosan vezeti a csoport döntési folyamatát;

Javasolt tevékenységek

- a táplálkozás jelentőségének értelmezése az egészségtudatos életvitelben;
- kezdeményező és kitartó munkavégzés alkalmazása;
- táplálkozás az egészségtudatos életvitelben;
- élelmiszerek, ételek, tápanyagok;
- konyhatechnikai eljárások;
- a felhasznált élelmiszerek tulajdonságai;
- az ételkészítés folyamata;
- az ételkészítés, terítés, tálalás eszközei.

Fogalmak

táplálkozás és egészség; élelmiszer, étel, tápanyag, tápanyagszükséglet, szénhidrátban gazdag élelmiszerek; fehérjékben gazdag élelmiszerek; étkezési zsírok; vitaminban és ásványi anyagokban gazdag élelmiszerek

Javasolt tevékenységek

- „Okostányér” elemzése, élelmiszertípusok beazonosítása. Főbb élelmiszertípusok vizsgálata, kóstolása, értékelése (pl. zöldségek, gyümölcsök, tejtermékek stb.).
- Heti étrend elemzése, értékelése megadott szempontok szerint.
- Ételkészítési gyakorlatok tervezése, kivitelezése, különféle alapanyagok kiválasztása, mérése, előkészítése, konyhatechnikai eljárások alkalmazása.
- Az elkészült ételek kóstolása, értékelése. A munkaszervezés, munkavégzés értékelése.
- Terítési gyakorlat. Egyes ételek fogyasztásához használt eszközök beazonosítása, használata.

TÉMAKÖR: TEXTILTECHNIKA

ÓRASZÁM: **7 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján;
- környezeti, fenntarthatósági szempontokat is mérlegelve, céljainak megfelelően választ a rendelkezésre álló anyagokból;
- terveit a műszaki kommunikáció alkalmazásával osztja meg;
- alkalmazza a forma és funkció összefüggéseit, önállóan választ szerszámot, eszközt;
- részt vesz a munkavégzési szabályok megalkotásában, betartja azokat;
- megérti az egyén felelősségét a közös értékteremtésben;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- kreatív alkotás alkalmazása;
- véleményformálás támogatása a témához kapcsolódó kulturális örökségünkről;
- textil alapanyagok és félkész termékek;
- szövött és hurkolt textíliák előállításának kézműves technológiái és eszközei;
- textíliák díszítésének technológiái és eszközei;
- anyagok biztonságos megmunkálása.

Fogalmak

textil alapanyagok, textilkészítési eljárások, kézi varrás, hímzés, textilfélék csoportosítása,

Javasolt tevékenységek

- Textilek anyagvizsgálata, alapanyagok beazonosítása, csoportosítása. Még nem alkalmazott textilkészítési eljárások kipróbálása (fonás, csomózás, nemezelés, szövés, hurkolás).
- Hímzések, díszítmények: különböző öltéstípusok kipróbálása, alkalmazása.

TÉMAKÖR: SZABAD ALKOTÁS

ÓRASZÁM: 9 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tevékenységét önállóan vagy társakkal együttműködve tervezi;
- a terv szerinti lépések megtartásával, önellenőrzéssel halad alkotótevékenységében;
- alkalmazza a forma és funkció összefüggéseit, önállóan választ szerszámot, eszközt;
- a megismert szerszámokat és eszközöket önállóan, az újakat tanári útmutatással használja;

- csoportmunkában feladatot vállal, részt vesz a döntéshozatalban, és a döntésnek megfelelően tevékenykedik;
- önismeretére építve vállal feladatokat, szem előtt tartva a csapat eredményességét;
- a problémamegoldás során önállóan vagy társakkal együtt fogalmaz meg megoldási alternatívákat;
- komplex szempontrendszer mentén választ stratégiát, optimalizál;
- holisztikus szemlélettel rendelkezik, az összefüggések megértésére törekszik;
- döntéseit tudatosság jellemzi, alternatívákat mérlegel;
- alkalmazza a döntés-előkészítés, döntéshozatal eljárásait, hibás döntésein változtat;
- a munkakörnyezet rendjének fenntartása, törekvés a takarékosságra;
- a tapasztalatok és egyéb információk értelmezése és felhasználása a munkavégzés során.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Kreatív alkotás alkalmazása.
- Designe thinking (tervezői gondolkodás) lépéseinek alkalmazása problémamegoldás során.
- A Munkatevékenység értékteremtő lényegének értelmezése.
- A természetes fát helyettesítő mesterséges faanyagok megismerése.
- Használati tárgyak, modellek készítése fából, rétegelt lemezből.
- Darabolás fűrésszel, csiszolás, szegezés, csavarozás, ragasztás.
- Kertészeti alapismeretek: az iskolakertben lévő növények azonosítása, jellemzőik, a vetőmagok jellemzői, a csírázás feltételei.
- Kertművelés és-ápolás.
- Az egyes műveletek végzésének szerszámai, eszközei és használatuk.
- Baleset-megelőzési szabályok:a használt eszközökkel történő munkavégzés szabályai.

Fogalmak

problémamegismerés, problémafeltárás, definiálás- értelmezés, megoldáskeresés, tervezés, alkotás (minta), használatbavétel, fafeldolgozás, fűrészárufajták, rétegelt lemez, növénytársítás, vetési módok, csírázási próba

Javasolt tevékenységek

- A faanyagokkal kapcsolatos előzetes ismeretek elevenítése, rendszerezése.

- Használati tárgyak, modellek, – doboz, járműmodellek, bábok, figurák, játékok,– készítése fából, papírból, leírás, illetve saját terv alapján.
- Az egyes műveletek eszközeinek célszerű, balesetmentes használatához szükséges mozdulatok elsajátítása, begyakorlása.
- A műveletekhez szükséges biztonsági szabályok betartása, a munkavédelmi felszerelések használata, a munkakörnyezet rendjének fenntartása, törekvés a takarékosságra, a hulladékok felhasználására.
- A tapasztalatok és egyéb információk értelmezése és felhasználása a munkavégzés során.
- Vetési terv készítése magas ágyáshoz-csoportonként.
- Vetési előkészületek, vetési munkák elvégzése.
- A kertrész gondozási munkái: öntözés, egyelés, gyomlálás, karózás, betakarítás.
- Megfigyelés, változások rögzítése, a veteményes gondozási munkálatainak végzése.
- Kertészeti alapismeretek: az iskolakertben lévő növények azonosítása, jellemzőik.

A tevékenységek megvalósításához technika műhelyterem szükséges, az előírt 15 tanuló foglalkoztatásához megfelelő munkaasztallal, az anyagok, munkadarabok tárolására alkalmas berendezéssel vagy szertárral kialakítva, a különböző anyagfajták megmunkálásához szükséges szerszámokkal, eszközökkel, elektromos kisgépekkel felszerelve,a háztartást modellező konyharésszel, háztartási gépekkel, eszközökkel.

A tevékenységek megvalósításához szükséges iskolakert: Magas ágyások biztosítása a saját terv mentén végzett gazdálkodáshoz az 5. évfolyamon.

3.19.13. 6. ÉVFOLYAM

Az 6. évfolyamon az alapóraszám 34 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Gazdálkodás, munkamegosztás	3
Otthon a lakásban	5+1
Táplálkozás és ételkészítés	9
Textiltechnika	6
Szabad alkotás	10
Összes óraszám:	**34**

TÉMAKÖR: GAZDÁLKODÁS, MUNKAMEGOSZTÁS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tisztában van a saját, a családi és a társadalmi erőforrásokkal és az azokkal való hatékony és tudatos gazdálkodás módjaival;
- egészség- és környezettudatosan dönt és tevékenykedik;
- érti a társadalmi munkamegosztás lényegét, az egyes foglalkoztatási ágazatok jelentőségét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a személyes pénzügyi tevékenységek és a fogyasztás megszervezésével kapcsolatos kompetenciák fejlesztése;
- családellátó tevékenységek munkaszervezése és munkamegosztása.

Fogalmak

bevételek, kiadások, munkaszervezés

Javasolt tevékenységek

- Egy választott családellátó tevékenység (pl. egy konkrét étel elkészítése, heti mosás stb.) elemzése. Ráfordítások: szükséges anyagok, eszközök, energiafelhasználás, munkaórák, környezetterhelés.
- A vizsgált folyamat értékelése, optimalizálása. Gazdálkodási, takarékossági lehetőségek számbavétele.

TÉMAKÖR: OTTHON A LAKÁSBAN

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tevékenységének tervezésénél és értékelésénél figyelembe vesz környezeti szempontokat;
- szempontokat határoz meg a környezeti állapot felméréséhez, bizonyos eltéréseket számszerűsít;

- tevékenységét önállóan vagy társakkal együttműködve tervezi;
- felméri és tervezi a tevékenység munkavédelmi szabályait;
- terv szerint tevékenykedik, probléma esetén ésszerű kockázatokat felvállal.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- műszaki kommunikáció értelmezése és alkalmazása;
- digitális tervezés alkalmazása;
- véleményformálás támogatása a környezettudatos otthon kialakításáról;
- közlekedési rendszerek;
- kerékpáros közlekedés helye, alkalmazkodás a közlekedési szituációkhoz, közlekedés-biztonsági ismeretek;
- helyiségek funkciói, térkapcsolatai, tájolása;
- helyiségek kialakításának, berendezésének szempontjai;
- a lakás stílusa, hangulata;
- a tanórai tevékenységekhez kötődő szakmák, foglalkozások, tanulási utak.

Fogalmak

helyiségek területigénye, funkciói; térkapcsolat, tájolás, a lakótér kialakítása; a lakberendezés elemei

Javasolt tevékenységek

- Műszaki rajzok értelmezése, olvasása.
- Egyszerű tértervezés és téralakítás különböző eszközökkel. Építés dobozokból vagy más elemekből.
- Saját lakóház leírása szóban – elbeszélés utáni rajzolás.
- Ismert épület bejárása, új megfigyelési szempontok meghatározásával, vázlatkészítés.
- Látogatás egy építkezésen vagy film megtekintése egy építkezésről. Megfigyelési szempontok szerinti adatgyűjtés, megbeszélés.

TÉMAKÖR: TÁPLÁLKOZÁS ÉS ÉTELKÉSZÍTÉS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 9 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tevékenységét önállóan vagy társakkal együttműködve tervezi;

- a terv szerinti lépések megtartásával, önellenőrzéssel halad alkotótevékenységében;
- részt vesz a munkavégzési szabályok megalkotásában, betartja azokat;
- felméri és tervezi a tevékenység munkavédelmi szabályait;
- a csoportban feladata szerint tevékenykedik, tudását megosztja;
- megérti az egyén felelősségét a közös értékteremtésben;
- alkalmazkodik a változó munkafeladatokhoz, szerepelvárásokhoz; vezetőként tudatosan vezeti a csoport döntési folyamatát;
- felismeri saját felelősségét életvezetése megtervezésében és megszervezésében, tudatosan gazdálkodik a rendelkezésre álló anyagi és nem anyagi erőforrásokkal;
- ismeri az egyes modulokhoz kapcsolódó foglalkozások jellemzőit, ezekkel kapcsolatban megfogalmazza saját preferenciáit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- fogyasztói tudatosság alkalmazása az egészséges táplálkozás – mint önérdek – mentén;
- rugalmas alkalmazkodás döntési helyzetekben;
- kezdeményező és kitartó munkavégzés alkalmazása;
- táplálkozás az egészségtudatos életvitelben;
- konyhatechnikai eljárások;
- a felhasznált élelmiszerek eredete, forrásai;
- a felhasznált élelmiszerek tulajdonságai;
- az ételkészítés folyamata;
- az ételkészítés, terítés, tálalás eszközei;
- biztonságos élelmiszer-, ételkészítés, étel;
- a magyar konyha értékei, hagyományai;
- hungarikumok, tájjellegű ételek;
- a tanórai tevékenységekhez kötődő szakmák, foglalkozások, tanulási utak.

Fogalmak

tápanyagszükséglet, szénhidrátban gazdag élelmiszerek; fehérjékben gazdag élelmiszerek; étkezési zsírok; vitaminban és ásványi anyagokban gazdag élelmiszerek; fűszerek, tésztalazítók, ételkészítési eljárások, magyar konyha, tájjellegű ételek

Javasolt tevékenységek

- Heti étrend elemzése, értékelése megadott szempontok szerint.
- Fogyasztói kosár készítése – élelmiszerek csoportosítása megadott szempontok szerint.

- Ételkészítési gyakorlatok tervezése, kivitelezése, különféle alapanyagok kiválasztása, mérése, előkészítése, konyhatechnikai eljárások alkalmazása.
- Az elkészült ételek kóstolása, értékelése. A munkaszervezés, munkavégzés értékelése.
- Terítési gyakorlat. Egyes ételek fogyasztásához használt eszközök beazonosítása, használata.
- Receptgyűjtés megadott szempontok szerint.
- Látogatás élelmiszer-feldolgozó üzemben vagy piacon. Film megtekintése a témában.

TÉMAKÖR: TEXTILTECHNIKA

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján;
- környezeti, fenntarthatósági szempontokat is mérlegelve, céljainak megfelelően választ a rendelkezésre álló anyagokból;
- terveit a műszaki kommunikáció alkalmazásával osztja meg;
- alkalmazza a forma és funkció összefüggéseit, önállóan választ szerszámot, eszközt;
- részt vesz a munkavégzési szabályok megalkotásában, betartja azokat;
- megérti az egyén felelősségét a közös értékteremtésben;
- felismeri a technikai fejlődés és a társadalmi, gazdasági fejlődés kapcsolatát.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- kreatív alkotás alkalmazása;
- véleményformálás támogatása a témához kapcsolódó kulturális örökségünkről;
- textil alapanyagok és félkész termékek;
- szövött és hurkolt textíliák előállításának kézműves technológiái és eszközei;
- textíliák díszítésének technológiái és eszközei;
- anyagok biztonságos megmunkálása;
- viseletek, hagyományok, hungarikumok;
- a tanórai tevékenységekhez kötődő szakmák, foglalkozások, tanulási utak.

Fogalmak

kézi varrás, hímzés, textilfélék csoportosítása, ruházat, viselet, a ruházat gondozása

Javasolt tevékenységek

- Még nem alkalmazott textilkészítési eljárások kipróbálása (fonás, csomózás, nemezelés, szövés, hurkolás).
- Textíliák díszítése: Még nem alkalmazott festési mód kipróbálása.
- Hímzések, díszítmények: Saját vagy választott vidék hímzésének, motívumainak rajzolása, öltéstípusainak kipróbálása, alkalmazásuk ruházaton.
- Látogatás múzeumban, tájházban, alkotóházban, népi együttesnél, vagy film megtekintése a témában. Megfigyelési szempontok szerinti adatgyűjtés.

TÉMAKÖR: SZABAD ALKOTÁS

ÓRASZÁM: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tevékenységét önállóan vagy társakkal együttműködve tervezi;
- a terv szerinti lépések megtartásával, önellenőrzéssel halad alkotótevékenységében;
- a megismert szerszámokat és eszközöket önállóan, az újakat tanári útmutatással használja;
- csoportmunkában feladatot vállal, részt vesz a döntéshozatalban, és a döntésnek megfelelően tevékenykedik;
- önismeretére építve vállal feladatokat, szem előtt tartva a csapat eredményességét;
- a problémamegoldás során önállóan vagy társakkal együtt fogalmaz meg megoldási alternatívákat;
- komplex szempontrendszer mentén választ stratégiát, optimalizál;
- holisztikus szemlélettel rendelkezik, az összefüggések megértésére törekszik;
- döntéseit tudatosság jellemzi, alternatívákat mérlegel;
- alkalmazza a döntés-előkészítés, döntéshozatal eljárásait, hibás döntésein változtat;
- a tapasztalatok és egyéb információk értelmezése és felhasználása a munkavégzés során;
- információgyűjtés a végzett tevékenységekhez kötődő szakmákról, tanulási utakról.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- kreatív alkotás alkalmazása;

- designe thinking (tervezői gondolkodás) lépéseinek alkalmazása problémamegoldás során;
- véleményformálás támogatása a témához kapcsolódó kulturális örökségünkről;
- használati tárgyak, modellek készítése fából, rétegelt lemezből, farostlemezből;
- az egyszerű áramkör részei, jelképei;
- az áramköri elemek szerepe az áramkörben;
- egyszerű áramkör építése, egyszerű áramkört tartalmazó modell készítése;
- az elvont gondolkodás fejlesztése;
- kertészeti alapismeretek;
- zöldségfélék, fűszer- és gyógynövények szaporítása, termesztése, palántanevelés; szaporítás növényi részekkel: dughagymával, fiókhagymával, gumóval;
- kertművelés és – ápolás;
- kertészeti munkák: az iskolakerti környezet értékelésén alapuló beavatkozások tervezése; kertgondozás; a felhasználásra érett növényi részek betakarítása;
- baleset-megelőzési szabályok.

Fogalmak

problémamegismerés, problémafeltárás, definiálás-értelmezés, megoldáskeresés, tervezés, alkotás (minta), használatbavétel, gyártás, elektromos vezetés, szigetelés, vezeték, zárt áramkör, gyógynövény, fűszernövény

Javasolt tevékenységek

- Használati tárgyak, modellek – például képkeret, doboz, járműmodellek, bábok, figurák, játékok,– készítése fából, papírból, leírás, illetve saját terv alapján.
- A tapasztalatok és egyéb információk értelmezése és felhasználása a munkavégzés során.
- Kertészeti alapismeretek.
- Növények ivartalan szaporítása; szaporítási módok: hajtásdugványozás, tőosztás, levéldugványozás, bujtás.
- Zöldségfélék, fűszer- és gyógynövények szaporítása, termesztése, palántanevelés; szaporítás növényi részekkel: dughagymával, fiókhagymával, gumóval.
- Kertművelés és – ápolás.
- Kertészeti munkák: az iskolakerti környezet értékelésén alapuló beavatkozások tervezése; kertgondozás; a felhasználásra érett növényi részek betakarítása.

- A kertrész gondozási munkái: öntözés, egyelés, gyomlálás, karózás, betakarítás.
- Kapcsolások.
- Az egyszerű áramkör részeinek, jelképeinek megismerése.
- Egyszerű áramkör szerelése szerelőkészleti elemekkel páros munkában.
- Elektromos áramkört tartalmazó modell (például ügyességvizsgáló,)
- Az ismert munkaműveletek pontos végrehajtása, az új szerszámok használatának elsajátítása.
- A műveletekhez szükséges biztonsági szabályok betartása, a munkavédelmi felszerelések használata, a munkakörnyezet rendjének fenntartása, törekvés a takarékosságra, a hulladékok felhasználására.
- Információgyűjtés a végzett tevékenységekhez kötődő szakmákról, tanulási utakról.

A tevékenységek megvalósításához háztartástan szaktanterem szükséges, az előírt 15 tanuló foglalkoztatásához megfelelő munkaasztallal, a háztartást modellező konyharésszel (3-5 fős csapatok foglalkoztatására), háztartási gépekkel, eszközökkel. A tevékenységek megvalósításához technika műhelyterem szükséges, az előírt 15 tanuló foglalkoztatásához megfelelő munkaasztallal, az anyagok, munkadarabok tárolására alkalmas berendezéssel vagy szertárral kialakítva, a különböző anyagfajták megmunkálásához szükséges szerszámokkal, eszközökkel, elektromos kisgépekkel felszerelve.

A tevékenységek megvalósításához szükséges iskolakert: Zöldségeskert, ágyások biztosítása a saját terv mentén végzett gazdálkodáshoz az 5–6. évfolyamon. Gyógynövénykert, többféle gyógynövénnyel.

3.19.14. 7. ÉVFOLYAM

A nevelési-oktatási szakasz tanóráin folytatódik az alkotótevékenységre épülő tanítási folyamat. Hangsúlyosabbá válnak a felnőtt szerephez tartozó döntési folyamatok, biztonságos iskolai keretek közötti szimulált környezetben. Fókuszba kerül a pénzügyi tudatosság, az otthonteremtés és a-fenntartás, a család ellátása, mindez úgy, hogy az egyén feladatain és érdekein túl a társadalmi érdekek, globális célok is helyet kapnak a döntési folyamatban.

A tanórai munkák során komplexebbé válnak a tevékenységek, a tanuló csapatban, munkamegosztásban dolgozik, modellezve a családi vagy munkahelyi munkamegosztást. Mivel a tevékenységek időigényesek, ezért javasolt a tanórák tömbösítse, alkalmanként legalább két tanóra megtartása. Fontos, hogy a tanulóknak a tanulási folyamat során legyen alkalmuk üzem-, munkahely-látogatásra, ahol már az iskolaválasztási, megélhetési szempontok is előtérbe kerülnek.

Ajánlott a tantárgy kiterjesztése a 8. évfolyamra, mivel a tantervi szabályozás szerint a középfokú iskolában a tanulónak már nincs lehetősége a tantárgy tanulására. Ezért az intézmény felelőssége, hogy tanórai vagy tanórán kívüli keretekben, a kialakított feltételrendszert kihasználva, lehetőséget, időkeretet biztosítson olyan ismeretek elsajátítására, olyan készségek fejlesztésére, melyeket alkalmazva a tanuló tudatosan hoz döntéseket majdani életében.

A 7. évfolyamon a technika és tervezés tantárgy alapóraszáma: 34 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Gazdálkodás, munkamegosztás	4
Otthon a lakásban	6
Táplálkozás és ételkészítés	8
Textiltechnika	6
Szabad alkotás	10
Összes óraszám:	**34**

TÉMAKÖR: GAZDÁLKODÁS, MUNKAMEGOSZTÁS

ÓRASZÁM: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tisztában van a saját, a családi és a társadalmi erőforrásokkal és az azokkal való hatékony és tudatos gazdálkodás módjaival;
- felismeri saját felelősségét életvezetése megtervezésében és megszervezésében, tudatosan gazdálkodik a rendelkezésre álló anyagi és nem anyagi erőforrásokkal.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- tudatosság alkalmazása a tanuló saját életvitelével kapcsolatos döntéseiben;
- a véleményformálás támogatása;
- a háztartási, családi költségvetés;
- a háztartás fogyasztása, környezetterhelése.

Fogalmak

a háztartási költségvetés feladata; készítésének formái; takarékossági formák; vagyonleltár, értékek védelme; környezetterhelés

Javasolt tevékenységek

- Különböző élethelyzetekben (feladatleírásban) lévő családok havi költségvetésének elkészítése, elemzése.
- Bevételek, kiadások csoportosítása, rendszerezése. Javaslattétel a fogyasztás optimalizálására.
- Vagyonleltár készítése a szaktanterem meghatározott részéről.
- Látogatás egy közeli bankfiókba vagy banki tanácsadó meghívása: Tájékozódás megtakarítási lehetőségekről, a bank által nyújtott szolgáltatásokról.

TÉMAKÖR: OTTHON A LAKÁSBAN

ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tevékenységét önállóan vagy társakkal együttműködve tervezi;
- terveit a műszaki kommunikáció alkalmazásával osztja meg;
- az egyes részfeladatokat rendszerszinten szemléli;
- a terv szerinti lépések megtartásával, önellenőrzéssel halad alkotótevékenységében;
- alkalmazza a forma és funkció összefüggéseit, önállóan választ szerszámot, eszközt;
- adott szempontok mentén értékeli saját és mások munkáját;
- a használatbavétel során, az eltéréseket kiindulópontként alkalmazva javaslatot tesz produktuma továbbfejlesztésére;
- önismeretére építve vállal feladatokat, szem előtt tartva a csapat eredményességét;
- a csoportban feladata szerint tevékenykedik, tudását megosztja;
- megérti az egyén felelősségét a közös értékteremtésben.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a világítás, a színek, az anyagok és minták, a tárgyak és a díszek szerepének értelmezése, alkalmazása a lakberendezésben;
- kreatív tevékenységek készségeinek fejlesztése;
- életterek, otthonok;
- lakberendezési tervek, rajzok, makettek (digitális tervezés és kivitelezés);
- a konyha mint munkahely kialakításának higiéniai, munkaszervezési, ergonómiai szempontjai;

- a tanórai tevékenységekhez kötődő szakmák, foglalkozások, tanulási utak.

Fogalmak

fény, fényerősség, fényforrások, a lakás világítása: általános, helyi és hangulatvilágítás; színek, anyagok, minták, díszek szerepe; a konyha bútorai, konyhai gépek elhelyezése; higiénia, munkaszervezés, ergonómia

Javasolt tevékenységek

- Látogatás lakberendezési áruházban vagy film megtekintése. Megfigyelési szempontok szerinti adatgyűjtés, megbeszélés.
- Berendezési tervek elemzése.
- Konyhaberendezési terv készítése, egyeztetett szempontok szerint, ingyenes tervező-programok használatával.
- Lakberendezési tárgy vagy dekoráció tervezése, kivitelezése.

TÉMAKÖR: TÁPLÁLKOZÁS ÉS ÉTELKÉSZÍTÉS

ÓRASZÁM: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tevékenységének tervezésénél és értékelésénél figyelembe vesz környezeti szempontokat;
- környezeti, fenntarthatósági szempontokat is mérlegelve, céljainak megfelelően választ a rendelkezésre álló anyagokból;
- tevékenységét önállóan vagy társakkal együttműködve tervezi;
- a terv szerinti lépések megtartásával, önellenőrzéssel halad alkotótevékenységében;
- érti és értékeli a globális változásokat érintő lehetséges megoldások és az emberi tevékenység szerepét, jelentőségét;
- felismeri a technikai fejlődés és a társadalmi, gazdasági fejlődés kapcsolatát;
- felismeri a személyes cselekvés jelentőségét a globális problémák megoldásában.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- az élelmiszerek megválasztásában fogyasztói tudatosság alkalmazása – az önérdeken túl, a társadalmi érdekek mentén is;
- környezeti szempontok alkalmazása tevékenység értékelése során;

- véleményformálás támogatása a technológiai fejlődés és a társadalmi, gazdasági fejlődés kapcsolatának vonatkozásában;
- táplálkozás és egészség;
- élelmiszer-beszerzés, - tárolás, - tartósítás;
- ételkészítési folyamat tervezése, kivitelezése;
- konyhai gépek és alkalmazásuk;
- a tanórai tevékenységekhez kötődő szakmák, foglalkozások, tanulási utak.

Fogalmak

élelmiszer-biztonság, bevásárlás, tárolási módok, tartósítási eljárások, konyhai gépek és biztonságos üzemeltetésük; ételcsoportok, menüelemek

Javasolt tevékenységek

- Étrendtervezés – az egészséges életmód és a fenntarthatóság szempontjai szerint.
- Ételkészítési gyakorlatok tervezése és kivitelezése. Munkák során a rendelkezésre álló konyhai gépek használata, gondozása. Tartósítási eljárások alkalmazása.
- Élelmiszer-beszerzés tervezése, napi, heti, időszakos bevásárlásokhoz.
- Látogatás az iskolai konyhán vagy egy közeli étterem konyháján. Megfigyelési szempontok szerinti adatgyűjtés, elemzés.

TÉMAKÖR: TEXTILTECHNIKA

ÓRASZÁM: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján;
- környezeti, fenntarthatósági szempontokat is mérlegelve, céljainak megfelelően választ a rendelkezésre álló anyagokból;
- terveit a műszaki kommunikáció alkalmazásával osztja meg;
- alkalmazza a forma és funkció összefüggéseit, önállóan választ szerszámot, eszközt;
- részt vesz a munkavégzési szabályok megalkotásában, betartja azokat;
- megérti az egyén felelősségét a közös értékteremtésben;
- felismeri a technikai fejlődés és a társadalmi, gazdasági fejlődés kapcsolatát.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- együttműködési készségek fejlesztése;

- textilkészítés során a gépi varrás biztonságos alkalmazása;
- a tanuló saját képességeinek és érdeklődésének azonosítása a témához kötődően;
- textilfélék (alapanyagok, késztermékek) környezetünkben;
- textilfélék tisztítása, gondozása, javítása;
- a háztartási szabás-varrás eszközei;
- lakástextilek kivitelezése;
- textilfestés, varrás varrógéppel;
- a tanórai tevékenységekhez kötődő szakmák, foglalkozások, tanulási utak.

Fogalmak

lakástextilek csoportosítása, egyes típusok gondozása; a textilfestés anyagai, eljárásai; varrógép, gépi varrás; foltvarrás

Javasolt tevékenységek

- A varrógép üzembe helyezése, használata.
- Egyszerű használati tárgy vagy ruhadarab kivitelezése gépi varrással.
- Lakástextil-tervezés, -kivitelezés (lehet párna, terítő vagy közös munka: falikép, függöny, játék).

TÉMAKÖR: SZABAD ALKOTÁS. AZ ELEKTROMOS ÁRAMKÖR. AZ IRÁNYÍTÁSTECHNIKA ALAPJAI – VEZÉRLÉS, SZABÁLYOZÁS

ÓRASZÁM: **10 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

tevékenységét önállóan vagy társakkal együttműködve tervezi;

- a terv szerinti lépések megtartásával, önellenőrzéssel halad alkotótevékenységében;
- alkalmazza a forma és funkció összefüggéseit, önállóan választ szerszámot, eszközt;
- a megismert szerszámokat és eszközöket önállóan, az újakat tanári útmutatással használja;
- rendszerszinten végzi az elemzést és az alkalmazást;
- csoportmunkában feladatot vállal, részt vesz a döntéshozatalban, és a döntésnek megfelelően tevékenykedik;
- önismeretére építve vállal feladatokat, szem előtt tartva a csapat eredményességét.

- a problémamegoldás során önállóan vagy társakkal együtt fogalmaz meg megoldási alternatívákat;
- komplex szempontrendszer mentén választ stratégiát, optimalizál;
- holisztikus szemlélettel rendelkezik, az összefüggések megértésére törekszik;
- döntéseit tudatosság jellemzi, alternatívákat mérlegel;
- alkalmazza a döntés-előkészítés, döntéshozatal eljárásait, hibás döntésein változtat;
- a fizikai és digitális környezetből információt gyűjt a számára vonzó foglalkozások alkalmassági és képesítési feltételeiről, keresi a vállalkozási lehetőségeket, a jövedelmezőséget és a jellemző tanulási utakat.
- megismeri az irányítástechnika és az automatizálás alapjait a készített modell segítségével;
- tud példát mondani a környezetében található technikai rendszerek alapján irányítástechnikai és automatizálási feladatokra;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- kreatív alkotás alkalmazása;
- a kerékpár biztonságos használata, karbantartása;
- designe thinking (tervezői gondolkodás) lépéseinek alkalmazása problémamegoldás során;
- véleményformálás támogatása a témához kapcsolódó kulturális örökségünkről;
- fogyasztók soros és párhuzamos kapcsolása;
- kapcsolók soros és párhuzamos kötése – biztonsági és kényelmi kapcsolás;
- több fogyasztós és több kapcsolós áramkörök építése;
- információ gyűjtése a környezetben használt elektromos eszközök működéséről és használati jellemzőiről, a kapcsolás módja és a felhasználás közötti kapcsolat felismerése;
- elektronikai áramkör készítése kapcsolási rajz és leírás alapján;
- az irányítástechnika és az automatizálás alapjainak megismerése a modell segítségével

Fogalmak

problémamegismerés, problémafeltárás, definiálás-értelmezés, megoldáskeresés, tervezés, alkotás (minta), soros kapcsolás, párhuzamos kapcsolás, biztonsági kapcsolás, kényelmi kapcsolás, alternatív kapcsolás, irányítástechnika, vezérlés, szabályozás.

Javasolt tevékenységek

- A kerékpár részei, kötelező felszerelése.

- Biztonságok kerékpáros közlekedés.
- Az egyszerű áramkör részeinek, jelképeinek felelevenítése.
- Áramkörök szerelése szerelőkészleti elemekkel páros munkában – fogyasztók soros és párhuzamos kapcsolása, kapcsolók soros és párhuzamos kötése, alternatív és váltó kapcsolás készítése.
- Kapcsolások tanulmányozása konkrét gépeken, kapcsolási rajzokon – a tanult kapcsolások azonosítása, a kapcsolás módja és a felhasználás közötti összefüggés felismerése.
- Kapcsolási rajzok készítése, kapcsolások tervezése.
- Elektromos áramkört tartalmazó modell (például ügyességvizsgáló, villogó karácsonyfa, motoros járműmodell) készítése forrasztással.
- Az ismert munkaműveletek pontos végrehajtása, az új szerszámok használatának elsajátítása.
- A műveletekhez szükséges biztonsági szabályok betartása, a munkavédelmi felszerelések használata, a munkakörnyezet rendjének fenntartása, törekvés a takarékosságra.
- környezetében észrevesz olyan problémákat, melyeket az irányítástechnika eszközeivel meg lehet oldani.
- Irányítási feladatot tartalmazó elektronikai áramkör (például navi poloska, autóbusz-leszállásjelző, nedvességérzékelő, sötétedéskapcsoló) készítése kapcsolási rajz és leírás alapján.
- Az irányítástechnika és az automatizálás alapjainak megismerése a modell segítségével.
- Az irányítási módszerek megismerése különböző, a tanulók környezetében előforduló eszközök (például hőfokszabályzós vasaló, fűtésvezérlés, klímaberendezés, automata mosógép) működését leíró információforrások – prospektusok, műszaki leírás, szerkezeti ábra, használati útmutató – alapján

A szabad alkotás időkeretében az egyes témakörök alkotótevékenysége bővíthető vagy más modul tevékenységrendszere választható a tanulók érdeklődése, az iskola lehetősége szerint

A tevékenységek megvalósításához háztartástan szaktanterem szükséges, az előírt 15 tanuló foglalkoztatásához megfelelő munkaasztallal, a háztartást modellező konyharésszel (3-5 fős csapatok foglalkoztatására), háztartási gépekkel, eszközökkel és varrógépekkel.

3.20. TESTNEVELÉS ÉS SPORT

3.20.1. 1-4. ÉVFOLYAM

A tantárgy órakerete:

Évfolyam	Heti órakeret	Évi órakeret	Kerettantervi órakeret	Helyi tervezésű órakeret
1.	5	180	170	10
2.	5	180	170	10
3.	5	180	170	10
4.	5	180	170	10

A Testnevelés és egészségfejlesztés az egyik legösszetettebb tanulási terület, meglehetősen komplex célkitűzéssel. Egyik legfontosabb feladata a tanulók testi, lelki, értelmi, érzelmi és szociális fejlődésének biztosítása, mely kiemelten a Nemzeti alaptanterv testi-lelki egészségre nevelés célját valósítja meg, miközben az alapkompetenciák és az ezekre épülő NAT kompetencia-összetevők fejlesztése is megtörténik.

A testnevelés tantárgy a tanulókat a játék és a sporttevékenység, illetve a testedzés lehetőségeinek és eljárásainak felhasználásával, a pedagógus személyes példamutató magatartásán keresztül alakítja, formálja. Az egészséges és harmonikus életvitelt megalapozó ismeretek átadása, a szokások kialakítása az alapfokú oktatás kezdeti szakaszában a leghangsúlyosabb. Az alsó tagozat nevelő-oktató tevékenységében ezért kiemelkedő szerepe van a testnevelés tantárgy tanításának, amit a szükséges képzettséggel rendelkező pedagógus végez. A tantárgy jelentőségét növeli, hogy a koordinációs képességek fejlesztésének szenzitív szakaszai nagyrészt erre az életkorra tehetők. A tanulók természetes igényéből fakadó mozgásszükségletet úgy kell kielégíteni, hogy a mozgásműveltség kialakítása és fejlesztése mellett kiemelt szerepet kapjon a motoros képességek fejlesztése. A testnevelés meghatározó szerepet játszik a tanulók szokásrendjének, életvitelének kialakításában. Ebben a korban alapozható meg a mozgás és a mozgástanulás iránti pozitív attitűd, amely jelentősen hozzájárul az élethosszig tartó, egészségtudatos, tevékeny, harmonikus életvitel megvalósításához. Így válhat az egyén később a társadalom aktív tagjává. Az egészségfejlesztés területén a rendszeres higiéniai alapok megismerése, elsajátításának igénye az egész nevelési-oktatási szakaszt végigkíséri. A szabadtéren, a természetközeli helyszíneken végzett rendszeres testmozgás szükségességének tudatosítása a

környezet megismerésén keresztül járul hozzá a fenntartható jelen és jövő iránti elkötelezettséghez mint nevelési célhoz.

A testnevelés kerettanterv minden tanuló számára biztosítani kívánja a hatékony és élményszerű tanulást. A gyors mozgástanulásnak, valamint a sportági mozgásformák elsajátításának alapfeltétele a természetes mozgások megszilárdulása. Ennek érdekében érvényesülnie kell a fokozatosság elvének. Az alapkészségek egyszerű végrehajtását gyakorolva jutunk el az összetettebb helyzetekben történő végrehajtásig. A tanulási folyamat során érvényesülnie kell a sikerességnek, az örömteli mozgásos tevékenységnek, amely a játékkal, a játékos mozgástanulással együtt kialakíthatja a testneveléshez, a testmozgáshoz fűződő pozitív érzelmi viszonyulást. A játéktevékenység során is a könnyített szabályoktól haladunk az egyre nehezedő szabályok alkalmazása felé.

Az általános iskola alsó tagozatán elsősorban a játékos cselekvéstanulást helyezzük előtérbe. A differenciálás elvét alkalmazva juthatunk el oda, hogy minden tanuló a számára megszerezhető tudás legmagasabb szintjére jusson. Fontos, hogy a gyerekeket a követelmények erőkifejtésre késztessék, de ez ne vezessen kudarchoz, ne váljon kilátástalanná, és ne okozzon hátrányos megkülönböztetést. Ugyanakkor a tanulókat hozzá kell segíteni ahhoz, hogy toleránssá váljanak a társaik gyengébb teljesítménye, esetleg testi és más fogyatékossága iránt.

Az alsó tagozatos testnevelés célja – a prevenciót maximálisan figyelembe véve – a tanulók mozgásműveltségének, mozgáskészségeinek, motoros képességeinek olyan szintre fejlesztése, hogy alkalmassá váljanak a sikeres mozgásos cselekvéstanulásra és testedzésre. Célként szolgál továbbá a diákok önismeretének fejlesztése, énképének, érzelmi-akarati készségeinek formálása, a szabálykövető magatartásminták kialakítása. A testnevelés a motoros képességek fejlesztésével hozzájárul ahhoz, hogy a gyerekek az életkoruknak és testi adottságaiknak megfelelő erővel, gyorsasággal és állóképességgel rendelkezzenek. Ugyanakkor korosztályuknak megfelelően fejlődik izomérzékelésük, ritmus- és reakcióképességük, térbeli tájékozódó és egyensúlyozó képességük. A mozgástanulás során elsajátítják a különböző futások, ugrások és dobások alaptechnikáit. Megtanulnak egyszerű támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatokat. A lehetőségek függvényében elsajátítanak legalább egy úszásnemet.

A küzdősportoknak kiemelt szerepük van a gyermek személyiségfejlesztésében. Az ember természetes küzdőmozgásain, húzáson, toláson, kiemelésen alapuló játékok és küzdőfeladatok so-

rán a gyermek megtanulja felbecsülni saját és társai erejét, változatos helyzetekhez alkalmazkodik, koncentrációja, tűrőképessége növekszik, miközben a győzelem és kudarc megélésével azonnal értékelheti saját teljesítményét.

A lelkierő, a kitartás, a küzdőképesség, a bátorság, a becsület, a fair play, az önuralom, a tisztelet, a társak iránt tanúsított tolerancia mind fejlesztés alatt állnak az egyszerű, játékos feladatmegoldások során.

A tanulók mozgástanulásának személyiség-összetevőiben – az értelmi bevéséssel szemben – a mechanikus másolás dominanciája jellemző. Memóriájukban a szavak jelentésében rejlő információ helyett a tárgyakra emlékezés a meghatározó, míg a tananyag ok-okozati viszonyaiban a jelenségszintű megértés felülírja a logikai értelmezés alternatíváját. Figyelmük, koncentrálóképességük szétszórt, rövid ideig tart, így kiemelt szempont a változatos óraszervezési eljárások alkalmazása, melyben hangsúlyos szerepet kapnak a direkt módszertani eljárások.

A testnevelés fő célja mellett részcél az 1–4. évfolyam körében megjelenő mozgásszervi elváltozásokkal rendelkező, belgyógyászati betegségekben szenvedő gyermekek testedzésének, mozgásműveltségük kialakításának biztosítása, az egészségi állapot, a teljesítőképesség helyreállítását kínáló testgyakorlatok elsajátítása és rendszeres végzése, a preventív szemlélet alkalmazása.

A testnevelés tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A testnevelés tantárgy eredményességéhez fontos a mély és értő (motoros) tanulás képességének elsajátítása. A motoros tanulásra is igaz, hogy a környezettel kialakult kölcsönhatás eredményeként létrejövő, tartós és alkalmazkodó változás, amely a különböző tanulási formákkal összekapcsolódva a személyiség fejlődésének más területeire is hatást gyakorol. A különböző mozgásformák elsajátítása – különös tekintettel az általános iskola kezdeti szakaszában – jelentős befolyással van a tanuló kognitív fejlődésére, hiszen a mozgásos cselekvés célirányos, komplex kognitív-motoros tevékenység. Hatékony és eredményes motoros tanulás-tanítás csak akkor valósulhat meg, ha annak során figyelembe veszik az életkori és tanulási sajátosságokat, s ha az spirálisan építkező és gyakorlatorientált.

A kommunikációs kompetenciák: A testnevelés – az érthetőség, az árnyaltság és a pontosság elvárásainak mentén – fejleszti a nyelvi kommunikáció minőségét. A testnevelésben a kommunikáció általában nehezített körülmények között, felhívó, felszólító módon zajlik, amelynek nem lehet sajátja az erőtlenül formált és artikuláció nélküli beszéd. A tantárgy fejleszti a hallás

utáni szövegértés mellett a kommunikáció más formáit is, úgymint a kéz- és karjelzéseket, a testmozgás, a sportolás közbeni gesztusokat, a tekintet és/vagy az arc izmainak játékát. A sporttevékenységek folyamatos metakommunikáció mentén folynak, elég csak a jelzésértékű testtartásokra vagy a távolodó-közeledő mozgások kifejezőerejére gondolni. A szakkifejezések, a helyes terminológia elsajátításával lehetővé válik a procedurális tudás átfordítása a gondolkodás révén tervezhető motoros produktummá.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A motoros tanulás során elsősorban a cselekvéses tényező dominál, de a hatékonysága és eredményessége – a verbális metódusok által – a kognitív komponensektől is függ. A beszéd és a gondolkodás kapcsolata révén válik lehetővé a motoros tevékenységekkel összefüggő ismeretek és tapasztalatok tárolása, felidézése. A nyelvhasználat teszi lehetővé a mozgásos cselekvéstanuláshoz szükséges ideomotoros kép, a gondolati modell kialakítását, tervezését. A kreatív feladatmegoldásokon alapuló problémamegoldó gondolkodás egyaránt megjelenik a nyílt jellegű mozgáskészségek (pl. sportjátékok) változatos döntéshozatali játékhelyzeteiben és a kognitív típusú testnevelési játékokban (pl. táblajátékok mozgásos változatai).

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A testnevelés tantárgy a személyes és társas kapcsolati kompetenciák fejlesztésének egyik terepe. Az iskolának fejlesztenie szükséges a szomatikus egészséggel, a társas-érzelmi jólléttel, a biztonsággal kapcsolatos kompetenciákat. A fejlesztés kiterjed a testi jóllét és a motoros teljesítőképesség kialakítására is. A tantárgy tanulásának és tanításának jelentős közösségfejlesztő hatása van. Külön kiemelendők a csapatsportokban fontos szerepet játszó együttműködési formák, a közösséget alakító tényezők (a közös célkitűzések, a közös gyakorlás élménye, a teljesítmény egyént és csapatközösséget formáló szerepe, a csapaton belüli összetartozás és egymásrautaltság stb.).

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanuló kreatív alkotásokat hoz létre (pl. alkotóképes játéktevékenység vagy bemelegítő gyakorlatok és edzésprogramok összeállítása) a tanulási tevékenység ezen területén, és elsajátítja a fizikai aktivitás, a testedzés és a sportolás rekreációt támogató elemeit. A tanuló megtanulja értékként kezelni az olimpiai eszmét, az olimpiai játékokon elért eredményeket. Értékesnek tartja a magyar, az európai és a világ testkulturális örökségét.

A tanulók mozgáshoz fűződő pozitív attitűdjének kialakítása érdekében az értékelés alapja a természetes mozgáskészségek és a sportági jellegű előkészítő mozgásformák kivitelezésének színvonala, valamint a motoros képességek területén a tanuló önmagához mért fejlődése. Az

alsó tagozatos diákok életkori sajátosságához igazított pedagógiai eljárások egyik legfontosabb eleme a pozitív tanulási légkört kialakító fejlesztő-formáló értékelés. A pszichomotoros teljesítmény az érzelmi-akarati tényezőkkel koherens egységet alkotva képezi a minősítés alapját.

3.20.2. 1-2. ÉVFOLYAM

Ahogy az első önálló lépések, úgy az 1–2. évfolyamon megélt testnevelésórák is meghatározóak a gyermek életében. Életkori sajátosság az ismeretszerzés, az alkotás, az önkifejezés és nem utolsósorban az örömérzet mozgáson keresztüli kifejeződése, megvalósulása. A tanulók már az első tanórákon megismerik a testkultúra alapjait: az öltözői és teremrend, a tiszta és megfelelő sportfelszerelés nélkülözhetetlenségét, az alapvető higiéniai követelményeket. Ezek az ismeretek ebben a szakaszban válnak a gyermek szokásrendjévé, mellyel a kulturális tudatosság kompetenciái kialakulnak. Az óra szervezési kereteit adják az egyszerű rendgyakorlatok, melyeken keresztül a tanulók megismerik és megtapasztalják a közösségben történő alkalmazkodás, a tolerancia és önfegyelem szociokulturális jelentőségét, ezzel megalapozva a következő iskolai szakaszok társadalmi részvétel és felelősségvállalás kompetenciái eredményes kialakításának lehetőségét.

A testnevelés kerettanterv a korosztály számára a mozgásműveltség területén kiemelten fontosnak tartja az alapvető helyváltoztató mozgások (járások, futások, szökdelések, ugrások, kúszások, mászások), a manipulatív tevékenységformák (dobások, ütések, labdás gyakorlatok) sokféle formában és eszközzel történő fejlesztését. A kivitelezést az egyszerűség és könnyű megvalósíthatóság jellemzi. A gyakorlás során a versengéssel és egyéni megmérettetéssel szemben elsősorban a játékosság kerül előtérbe. Hangsúlyosak az alkalmanként változó, véletlenszerűen kialakított csapatban történő játékos mozgásformák, ahol a különböző egyéni képességek kiegészítik egymást, így jelentősen csökken a kudarcélmény lehetősége. Ennek megvalósításában kiemelt szerep jut a Kölyök Atlétikai Program eszközrendszerének és módszertanának.

Az egyszerű gimnasztika és torna jellegű gyakorlatok nélkülözhetetlen eszköze a megfelelő testsémák, a téri tájékozódó képesség, a ritmusérzék és egyensúlyozó képesség alapjainak kialakítása. Ezek a képességek nemcsak a közvetlen mozgástanulás és -fejlesztés kellékei, hanem közvetett idegrendszeri hatásukon keresztül a kognitív területek fejlesztését is szolgálják.

A játékos formában végrehajtott küzdőgyakorlatok komplex kondicionális és koordinációs fejlesztő hatása megmutatkozik a kitartás, a fizikai erő fejlődésén túl az ügyesség, a kognitív koordinációs képességek, a leleményesség, a helyzetfelismerő és -megoldó képesség terén. Kiemelten fejlődik továbbá a tanulók szociális érzéke, kifejeződik az egymás iránti tolerancia,

hiszen a tevékenység közben folyamatosan változó helyzetekhez kell alkalmazkodni úgy, hogy nem határozható meg előre a küzdelem kimenetele. A pillanatnyi erőviszonyok nem feltétlenül döntenek a győztes javára, hiszen az ügyesség, leleményesség, kitartás és önuralom szintén nagy szerepet játszanak a játék kimenetelében. A tanulók változatos érintő játékokon keresztül ismerkednek meg a test-test elleni küzdelem alapjaival, a fizikai kontaktussal, melynek célja a fizikai kontaktus megszokása és természetessé válása.

A testnevelési és népi játékok előtérbe helyezése teszi lehetővé, hogy később elsajátíthatók legyenek a labdajátékok és csapatsportok szabályrendszerei, jellegzetességei, technikai, taktikai alapjai. Az egyszerű játékokon keresztül kifejezésre kerülnek a személyes karakterek, jellemvonások, ezzel nagyban elősegítve a tanulók megismerését.

A korosztálynál feltétlenül figyelembe kell venni a koncentrációs képesség időbeli korlátozottságát. Az egyes tantervi követelmények kevésbé lehetnek egy-egy tanóra önálló fejezetei, inkább az egész tanéven át, többször, kisebb tételben ismétlődő elemek. Azt is szem előtt kell tartani, hogy az ismeretszerzés elsődlegesen vizuális jellegű és utánzáson alapul, ezáltal fokozott jelentősége van a bemutatásnak, a bemutattatásnak.

A testnevelés tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

MOZGÁSKULTÚRA-FEJLESZTÉS

- a tanult mozgásformákat összefüggő cselekvéssorokban, jól koordináltan kivitelezi;
- a tanult mozgásforma könnyed és pontos kivitelezésének elsajátításáig fenntartja érzelmi-akarati erőfeszítéseit;
- sporttevékenysége során a szabályok betartására törekszik.

MOTOROSKÉPESSÉG-FEJLESZTÉS

- megfelelő motoros képességszinttel rendelkezik az alapvető mozgásformák viszonylag önálló és tudatos végrehajtásához;
- olyan szintű relatív erővel rendelkezik, amely lehetővé teszi összefüggő cselekvéssorok kidolgozását, az elemek közötti összhang megteremtését.

MOZGÁSKÉSZSÉG-KIALAKÍTÁS – MOZGÁSTANULÁS

- az alapvető mozgásformákat külsőleg meghatározott ritmushoz, a társak mozgásához igazított sebességgel és dinamikával képes végrehajtani;
- az egyszerűbb mozgásformákat jól koordináltan hajtja végre, a hasonló mozgások szimultán és egymást követő végrehajtásában megfelelő szintű tagoltságot mutat.

VERSENGÉSEK, VERSENYEK

- a versengések és a versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben;
- a versengések és a versenyek tudatos szereplője, a közösséget pozitívan alakító résztvevő;
- felismeri a sportszerű és sportszerűtlen magatartásformákat, betartja a sportszerű magatartás alapvető szabályait.

PREVENCIÓ, ÉLETVITEL

- felismeri a különböző veszély- és baleseti forrásokat, elkerülésükhöz tanári segítséget kér;
- ismeri a keringési, légzési és mozgatórendszerét fejlesztő alapvető mozgásformákat;
- tanári irányítással, ellenőrzött formában végzi a testnevelés – számára nem ellenjavallt – mozgásanyagát;
- családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mérten rendszeresen végez testmozgást.

EGÉSZSÉGES TESTI FEJLŐDÉS, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

- az öltözködés és a higiéniai szokások terén teljesen önálló, adott esetben segíti társait;
- megismeri az életkorának megfelelő sporttáplálkozás alapelveit, képes különbséget tenni egészséges és egészségtelen tápanyagforrások között.

3.20.3. 1. ÉVFOLYAM

Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	módosítás	Témakör összidőkerete
1. Gimnasztika és rendgyakorlatok-prevenció, relaxáció	13	-8	5
2. Kúszások és mászások	13	-5	8
3. Járások, futások	18	-8	10
4. Szökdelések, ugrások	13	-8	5
5. Dobások, ütések	10	-2	8
6. Támasz-, függés-, és egyensúly-gyakorlatok	18	-10	8
7. Labdás gyakorlatok	13	+20	33

8. Testnevelési és népi játékok	16	-1	15
9. Küzdőfeladatok és- játékok	15	-10	5
10. Foglalkozások alternatív környezetben	23	-18	5
11. Korcsolya	18	+50	68
12. A témahetek keretében szabadon felhasználható szabadon órakeret			10
Évfolyam összesen	**170**		**180**

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

TÉMAKÖR: GIMNASZTIKA ÉS RENDGYAKORLATOK – PREVENCIÓ, RELAXÁCIÓ

ÓRAKERET: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre;
- tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait:
    - Az elemi kommunikációs szabályok, formák és jelek megismertetése.
    - A funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.
    - A mozgáskoordináció fejlődésével a test- és térérzékelés javítása, az izomtudat kialakítása. A funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.
- tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;
- a testi és lelki egészségért való személyes felelősség megalapozása;
- megismeri a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, végrehajtásának megismerése.
- 2-4 ütemű szabad-, társas és kézi szergyakorlatok bemutatás utáni pontos és rendszeres végrehajtása.
- Alakzatok megismerése (oszlop-, sor-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) és alkalmazó gyakorlása.
- Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban.
- Mozgékonyság, hajlékonyság fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kézi szergyakorlatokkal.
- A biológiailag helyes testtartás és testséma kialakulását elősegítő gyakorlatok elsajátítása, gyakorlása.
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését szolgáló gyakorlatok helyes végrehajtása.
- A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása.
- Térbeli alakzatok és kialakításuk (rendgyakorlatok): Egy- és kétsoros vonal, sor, oszlop, többes oszlopok, félkör és kör alakzatok, (szét)szórt alakzat, nyitódás, zárkózás, fordulatok helyben, mozgás körben és különböző mozgásútvonalon.
- Bemelegítő és levezető gyakorlatok egyénileg, párban és társakkal, eszközök felhasználásával vagy eszköz nélkül.
- Egyszerű nyújtó, erősítő és lazító, szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok végrehajtása az ízületi és gerincvédelmi szabályoknak megfelelően eszközzel vagy eszköz nélkül.
- Tudatos izomfeszítés, nyújtás és ernyesztés, légzőgyakorlatok. Alapvető tartásos és mozgásos szakkifejezések megismerése, elsajátítása és végrehajtása. Játékos gyakorlatsorok zenére, zenés gimnasztika.
- Keringésfokozó feladatok. Ízületi mozgékonyságfejlesztés, aktív és passzív, dinamikus és statikus nyújtó gyakorlatokkal. Koordinációfejlesztő finommotoros gyakorlatok különféle eszközökkel.

Fogalmak

menet- és futásgyakorlatok; oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat; botgyakorlat, babzsákgyakorlat, labdagyakorlat, karikagyakorlat, ugrókötél-gyakorlat, utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, statikus gyakorlatelemek elnevezései

TÉMAKÖR: KÚSZÁSOK ÉS MÁSZÁSOK

ÓRAKERET: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre;
- tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtja végre a keresztező mozgásokat;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A kúszások, mászások alapvető balesetvédelmi szabályainak megismerése.
- Kúszások, mászások ellentétes, majd azonos oldali kar-láb használattal előre, hátra, oldalra vagy egyéb meghatározott útvonalon, különböző támasztávolságokkal és mozgássebességgel (pl. lassított vagy szaggatott mozdulatokkal is).
- Utánzó mozgások játékos formában; utánzó fogók.
- Testséma, térbeli tájékozódó képesség és szem – kéz - láb koordináció fejlesztése
- Izomerő és mozgáskoordináció fejlesztése.
- Kúszó és mászó csapatjátékok.
- Sor- és váltóversenyek alkalmazása utánzó kúszó és mászó feladatokkal játékos formában.
- Vízszintes felületeken, ferde vagy függőleges tornaszereken való mászások, átmászások különböző irányokban.
- Törzsizom-erősítés az utánzó mozgások játékos felhasználásával.
- Egyszerű akadálypályák feladatainak teljesítése.

Fogalmak

utánzó gyakorlatok, kúszások-mászások kifejezései (pl.: medvejárás, rákjárás, pókjárás, fókakúszás, katonakúszás), irányváltoztatás, sorverseny, váltóverseny

TÉMAKÖR: JÁRÁSOK, FUTÁSOK

ÓRAKERET: **10 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat;
- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- futását összerendezettség, lépésszabályozottság, ritmusosság jellemzi.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Járások egyenes vonalon előre, hátra, oldalra, különböző alakzatokban (pl. cikcakk alakban, körben) és fordulatokkal (negyed-, fél-, egészfordulat), egyenletes vagy váltakozó lépéshosszal, ritmussal, nyújtott és hajlított könyökkel, különböző szimmetrikus kartartásokkal.
- Járások mély és magas súlyponti helyzetekben (törpejárás, óriásjárás), valamint egyéb utánzó formákban (pl. tyúklépés, lopakodó járás, pingvinjárás).
- Járások sarkon, talp élén, lábujjhegyen, előre – hátra – oldalra.
- A Kölyökatlétika futásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái.
- Saroklendítés, térdemelés futás közben karlendítés nélkül és karlendítéssel, szimmetrikus kartartásokkal.
- Sor- és váltóversenyek párban és csapatban, szemből és hátulról történő váltással.
- Futások 5-6 m-re elhelyezett 10-20 cm-es akadályok felett.
- Állórajt indulások hangjelre, különböző testhelyzetekből.
- Futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal és íven egyenletes tempóban és ritmussal.
- Folyamatos futások 4-6 percen keresztül.

Fogalmak

járás, utánzó járás, futás, mozgásirány, állórajt, rajtjel, kartartás, lendítés, hajlítás, szabály, sebesség, váltás, lépéshossz, perc, távtartás, térdemeléssel futás, saroklendítéssel futás

TÉMAKÖR: SZÖKDELÉSEK, UGRÁSOK

ÓRAKERET: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a különböző ugrásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A Kölyökatlétika ugrásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái.
- Helyben szökdelések páros zárt lábbal és különböző terpeszekben tapsra, zenére.
- Szökdelések két lábon előre-hátra-oldalra, ugrások kisebb, 10-20 cm-es magasságú felületekre fel és le.
- Sasszé, oldalazó és indiánszökdelés alaptechnikájának elsajátítása.
- Ugrások, szökdelések páros és egy lábon egyenlő és változó távolságra elhelyezett célterületekbe, sportlétrába.
- Elugrások egy lábról maximum 5 m nekifutásból ülésbe, guggolásba érkezéssel 30-40 cm-es szivacsra.
- Elugrások egy lábról maximum 5 m nekifutásból, guggolásba érkezéssel homokba.
- Páros lábról felugrások céltárgyak érintésével.

Fogalmak

felugrás, elugrás, indiánszökdelés, sasszé, galopp, oldalazó szökdelés, méter, elugrási hely, leérkező hely, ritmus

TÉMAKÖR: DOBÁSOK, ÜTÉSEK

ÓRAKERET: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a különböző dobásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A Kölyökatlétika dobásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái.
- Könnyű labda fogása két kézzel, egyszerű karmozgások kézben a labdával, helyben és haladás közben.
- Labda feldobása és elkapása helyben és járás közben.
- Alsó dobás két kézzel társhoz.
- Labda gurítása társnak fekvésben, ülésben.
- Kétkezes mellső lökés, hajítás ülésben, térdelésben és állásban társhoz vagy célra.
- Könnyű labda gurítása, terelése floorball-, teniszütő, tornabot vagy egyéb eszköz (pl. kézben lévő labda) segítségével társhoz vagy célfelületre.
- Labda dobása, gurítása és elkapása társsal vagy csoportban, helyben és mozgás közben.

Fogalmak

dobás, gurítás, lökés, hajítás, terelés, ütés, célfelület, dobásirány, ütőfogás, tenyeres oldal, fonák oldal

TÉMAKÖR: TÁMASZ-, FÜGGÉS- ÉS EGYENSÚLYGYAKORLATOK

ÓRAKERET: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;
- a támasz- és függésgyakorlatok végrehajtásában a testtömegéhez igazodó erő- és egyensúlyozási képességgel rendelkezik.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A tér-, izom- és egyensúlyérzék fejlesztése.
- A helyes testtartás tudatosítása.
- A ritmus és mozgás összhangjának megteremtése.
- Egyszerű talajgyakorlati elemek elsajátítása és esztétikus bemutatása (gurulóátfordulás előre, hátra, tarkóállás, bátorugrás, mérlegállás, kézállást előkészítő gyakorlatok).
- Egyszerű támaszugrások és rávezető gyakorlataik elsajátítása, végrehajtása.
- Akadálypályák leküzdése magasságokhoz, mélységekhez alkalmazkodó mozgáscselekvésekkel.
- Függésben alaplendület.
- Mászókulcsolás megtanulása, mászási kísérletek (rúdon, kötélen).
- Statikus támaszgyakorlatok gyakorlása mellső, oldalsó és hátsó támaszban különböző testrészek használatával, különböző kar- és lábtartásokkal kivitelezett egyensúlyi helyzetekben, valamint egyéb utánzó támaszgyakorlat végrehajtása.
- Dinamikus támaszgyakorlatok különböző irányokba haladással, fel- és lelépéssel, állandó támasztávolságokkal, egyenletes sebességgel, ritmussal, egyénileg, párokban vagy csoportban.
- Statikus mellső, hátsó és oldalsó függőállások, majd függések különböző fogásmódokkal, láb- és kartartásokkal; utánzó függőállások.
- Dinamikus függőállások, függések haladással oldalra, fel/le, fordulattal, állandó fogástávolságokkal, egyenletes sebességgel, ritmussal.
- Egyszerű statikus és dinamikus egyensúlyozási gyakorlatok végrehajtása.

Fogalmak

egyensúly, támasz, függés, függőállás, gurulás, gurulóátfordulás, mérlegállás, tarkóállás, „csikórugdalózás”, mászás, mászókulcsolás, vándormászás, bátorugrás, pókjárás, rákjárás, fókajárás, medvejárás, sántaróka-járás, nyúlugrás, térdelés, felguggolás, alaplendület, madárfogás

TÉMAKÖR: LABDÁS GYAKORLATOK

ÓRAKERET: 33 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban;
- játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik;
- célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban;
- játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja;
- a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A labdás tevékenységek balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása.
- Kézzel és lábbal, helyben és haladással történő labdavezetési módok alaptechnikáinak elsajátítása.
- A különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, gurítási, dobási, rúgási és elkapási feladatok a távolság variálásával, helyben, önállóan, majd társak bevonásával különböző testhelyzetekben és különböző irányokba történő mozgással.
- Labdagörgetések gyakorlása kézzel, lábbal, egyenes vonalon előre, oldalra, hátra, körbe vagy változó irányokba.
- Magasan (fej fölött) érkező labda két-, majd egykezes talajra pattintott átvétele (Manó röpi alapok).
- Ismerkedés a kézzel (kosárérintés, alkarérintés), lábbal (dekázás) és fejjel történő pattintó érintések alaptechnikájával, az érintőfelületek tudatosítása könnyített szerekkel (pl. lufival).
- A labdaérzék-fejlesztő, pontosságot, a hibaszázalék csökkenését előtérbe helyező páros, csoportos versengések.

- A labdás alaptechnikák vezető műveleteinek tudatosítása.

Fogalmak

mellső átadás, felső átadás, alsó átadás, egy- és kétkezes átadás, labdavezetés, labdaelkapás, labdakezelés, labdaív, pattintó érintés, gurítás, bekísérés, görgetés

TÉMAKÖR: TESTNEVELÉSI ÉS NÉPI JÁTÉKOK

ÓRAKERET: **15 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban;
- játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja;
- a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a testnevelési és népi játékokban tudatosan, célszerűen alkalmazza az alapvető mozgásformákat;
- játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik;
- célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban;
- labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A különböző testnevelési játékok balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása.
- Egyszerű fogó- és futójátékok által a teljes játékteret felölelő mozgásútvonalak kialakítása, a játéktér határainak érzékelése.
- Az elsősorban statikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban az irányváltoztatások, mély súlyponti helyzetben történő elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása.
- A sportjátékokat előkészítő testnevelési játékokban a támadó és védő szerepekhez tartozó ismeretek elsajátítása, feladatainak gyakorlása.

- A népi játékokon keresztül a közösségi élmény megtapasztalása, a nemi szerepek gyakorlása.
- A végtagok helyzetének, az izmok feszültségi állapotának, valamint az egész test érzékelését, az egyensúlyozó képességet fejlesztő szoborjátékok, utánzó játékok, egyéb népi játékok, valamint változatos akadálypályák teljesítését igénylő páros és csoportos játékok gyakorlása.
- Statikus célfelületek eltalálására törekvő – különböző dobásformákra, rúgásokra, ütésekre épülő, változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználó – célzó játékok rendszeres alkalmazása.
- A kooperativitás, a közös célirányos együttműködés erősítése páros és csoportos játékok (pl. váltó- és sorversenyek) által.
- A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák játékos formájú gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időkényszer nélkül.
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal.

Fogalmak

szabályjátékok, népi és körjátékok, utánzó játékok, fogójátékok statikus és dinamikus akadályokkal, ugróiskola, sorverseny, váltóverseny.

TÉMAKÖR: KÜZDŐFELADATOK ÉS -JÁTÉKOK

ÓRAKERET: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja;
- a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és képes megnevezni a küzdőfeladatok, esések, tompítások játék- és baleset-megelőzési szabályait;
- vállalja a társakkal szembeni fizikai kontaktust, sportszerű test-test elleni küzdelmet valósít meg.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Ismerkedés a bőrérintés és testközelség elfogadását, a társakkal szembeni bizalom kialakítását elősegítő páros, csoportos és csapat jellegű játékos, valamint kooperatív jellegű képességfejlesztő feladatokkal.
- Az állásban és egyéb kiinduló helyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéket, az erőt fejlesztő, társérintés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása.
- A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéket fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérintés bekapcsolásával.
- Küzdelemre képessé tevő egyszerű technikák koordinációs fejlődésmenetének megfelelő végrehajtása.
- A saját és az ellenfél erejének felbecsülése egyszerű páros és csoportos küzdőfeladatok során.
- A küzdőjátékok balesetmegelőzési szabályainak, a sportszerű küzdés szemléletének megismerése.
- A fizikai kontaktussal, a társ erőkifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra épülő páros küzdőjátékok különböző kiinduló helyzetekből, a test különböző részeivel, eszközökkel vagy anélkül.

Fogalmak

húzások, tolások, önkontroll, sportszerű küzdelem, esések, lábérintések, kézérintések, asszertivitás, közvetlen kontakt, pillanatnyi kontakt

TÉMAKÖR: FOGLALKOZÁSOK ALTERNATÍV KÖRNYEZETBEN

ÓRAKERET: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő alkalmazására, végrehajtására.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;

- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A szabadtéri foglalkozások baleset- és természetvédelmi szabályainak megismerése.
- A szabadtéri foglalkozások öltözködési szabályainak megismerése.
- A szabadban, illetve a természetben való közlekedés szabályainak elsajátítása.
- Szabadtéri népi játékok elsajátítása (fogójátékok, ugróiskolák).
- Szabadtéri testnevelési játékok elsajátítása.
- Gördülő mozgásformák és téli játékok (roller, kerékpár; hógolyózás, szánkó) megismerése.
- Szabadtéri akadálypályák leküzdése.
- Természetben űzhető sportágak megismerése (túrázás, síelés, korcsolyázás).

Fogalmak

időjárás, öltözködés, szabadtéri foglalkozások, téli játékok, nyári játékok, síelés, korcsolyázás, túrázás, tájékozódás, közlekedési szabályok, természetvédelem

TÉMAKÖR: KORCSOLYA

ÓRAKERET: 68 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a korcsolyával hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ellenőrzött tevékenység keretében mozog a jégen, egyúttal tudatosan felkészül a balesetek elkerülésére sportolás közben;
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A foglalkozások baleset- és természetvédelmi szabályainak megismerése.
- A jégkorcsolya foglalkozások öltözködési szabályainak megismerése.
- A ritmusérzék-fejlesztés a táncos elemek beiktatásával.

- Játékok elsajátítása.
- A légmunka jó ütemű, pontos végrehajtása, tompítás, talajfogás.
- A gyorsaság és az erő a jégkorongozók korcsolyázásában, megfelelő gyakorlatok végrehajtásával fejleszthető. Gördülő mozgásformák és téli játékok (roller, kerékpár; hógolyózás, szánkó) megismerése.
- Önismeret, önbizalom, viselkedés, tolerancia.
- Akadálypályák leküzdése.
- Képes legyen jól megválasztani a kanyarbemenet sebességét).

Fogalmak

időjárás, öltözködés, szabadtéri foglalkozások, téli játékok, tájékozódás, közlekedési szabályok,

3.20.4. 2. ÉVFOLYAM

Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	módisítás	Témakör összidőkerete
1. Gimnasztika és rendgyakorlatok-prevenció, relaxáció	13	-8	5
2. Kúszások és mászások	13	-5	8
3. Járások, futások	18	-8	10
4. Szökdelések, ugrások	13	-8	5
5. Dobások, ütések	10	-2	8
6. Támasz-, függés-, és egyensúly-gyakorlatok	18	-10	8
7. Labdás gyakorlatok	13	+20	33
8. Testnevelési és népi játékok	16	-1	15
9. Küzdőfeladatok és- játékok	15	-10	5
10. Foglalkozások alternatív környezetben	23	-18	5
12. A témahetek keretében szabadon felhasználható szabadon órakeret			10
11. Úszás	18	+50	68
Évfolyam összesen	**170**		**180**

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

TÉMAKÖR: GIMNASZTIKA ÉS RENDGYAKORLATOK – PREVENCIÓ, RELAXÁCIÓ

ÓRAKERET: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre;
- tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait:
    - Az elemi kommunikációs szabályok, formák és jelek megismertetése.
    - A funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.
    - A mozgáskoordináció fejlődésével a test- és térérzékelés javítása, az izomtudat kialakítása. A funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.
- tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;
- a testi és lelki egészségért való személyes felelősség megalapozása;
- megismeri a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, végrehajtásának megismerése.
- 2-4 ütemű szabad-, társas és kézi szergyakorlatok bemutatás utáni pontos és rendszeres végrehajtása.
- Alakzatok megismerése (oszlop-, sor-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) és alkalmazó gyakorlása.
- Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban.
- Mozgékonyság, hajlékonyság fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kézi szergyakorlatokkal.

- A biológiailag helyes testtartás és testséma kialakulását elősegítő gyakorlatok elsajátítása, gyakorlása.
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését szolgáló gyakorlatok helyes végrehajtása.
- A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása.
- Térbeli alakzatok és kialakításuk (rendgyakorlatok): Egy- és kétsoros vonal, sor, oszlop, többes oszlopok, félkör és kör alakzatok, (szét)szórt alakzat, nyitódás, zárkózás, fordulatok helyben, mozgás körben és különböző mozgásútvonalon.
- Bemelegítő és levezető gyakorlatok egyénileg, párban és társakkal, eszközök felhasználásával vagy eszköz nélkül.
- Egyszerű nyújtó, erősítő és lazító, szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok végrehajtása az ízületi és gerincvédelmi szabályoknak megfelelően eszközzel vagy eszköz nélkül.
- Tudatos izomfeszítés, nyújtás és ernyesztés, légzőgyakorlatok. Alapvető tartásos és mozgásos szakkifejezések megismerése, elsajátítása és végrehajtása. Játékos gyakorlatsorok zenére, zenés gimnasztika.
- Keringésfokozó feladatok. Ízületi mozgékonyságfejlesztés, aktív és passzív, dinamikus és statikus nyújtó gyakorlatokkal. Koordinációfejlesztő finommotoros gyakorlatok különféle eszközökkel.

Fogalmak

menet- és futásgyakorlatok; oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat; botgyakorlat, babzsákgyakorlat, labdagyakorlat, karikagyakorlat, ugrókötél-gyakorlat, utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, statikus gyakorlatelemek elnevezései

TÉMAKÖR: KÚSZÁSOK ÉS MÁSZÁSOK

ÓRAKERET: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre;
- tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtja végre a keresztező mozgásokat;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A kúszások, mászások alapvető balesetvédelmi szabályainak megismerése.
- Kúszások, mászások ellentétes, majd azonos oldali kar-láb használattal előre, hátra, oldalra vagy egyéb meghatározott útvonalon, különböző támasztávolságokkal és mozgássebességgel (pl. lassított vagy szaggatott mozdulatokkal is).
- Utánzó mozgások játékos formában; utánzó fogók.
- Testséma, térbeli tájékozódó képesség és szem – kéz - láb koordináció fejlesztése.
- Izomerő és mozgáskoordináció fejlesztése.
- Kúszó és mászó csapatjátékok.
- Sor- és váltóversenyek alkalmazása utánzó kúszó és mászó feladatokkal játékos formában.
- Vízszintes felületeken, ferde vagy függőleges tornaszereken való mászások, átmászások különböző irányokban.
- Törzsizom-erősítés az utánzó mozgások játékos felhasználásával.
- Egyszerű akadálypályák feladatainak teljesítése.

Fogalmak

utánzó gyakorlatok, kúszások-mászások kifejezései (pl.: medvejárás, rákjárás, pókjárás, fókakúszás, katonakúszás), irányváltoztatás, sorverseny, váltóverseny

TÉMAKÖR: JÁRÁSOK, FUTÁSOK

ÓRAKERET: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat;
- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- futását összerendezettség, lépésszabályozottság, ritmusosság jellemzi.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Járások egyenes vonalon előre, hátra, oldalra, különböző alakzatokban (pl. cikcakk alakban, körben) és fordulatokkal (negyed-, fél-, egészfordulat), egyenletes vagy váltakozó lépéshosszal, ritmussal, nyújtott és hajlított könyökkel, különböző szimmetrikus kartartásokkal.
- Járások mély és magas súlyponti helyzetekben (törpejárás, óriásjárás), valamint egyéb utánzó formákban (pl. tyúklépés, lopakodó járás, pingvinjárás).
- Járások sarkon, talp élén, lábujjhegyen, előre-hátra-oldalra.
- A Kölyökatlétika futásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái.
- Saroklendítés, térdemelés futás közben karlendítés nélkül és karlendítéssel, szimmetrikus kartartásokkal.
- Sor- és váltóversenyek párban és csapatban, szemből és hátulról történő váltással.
- Futások 5-6 m-re elhelyezett 10-20 cm-es akadályok felett.
- Állórajt indulások hangjelre, különböző testhelyzetekből.
- Futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal és íven egyenletes tempóban és ritmussal.
- Folyamatos futások 4-6 percen keresztül.

Fogalmak

járás, utánzó járás, futás, mozgásirány, állórajt, rajtjel, kartartás, lendítés, hajlítás, szabály, sebesség, váltás, lépéshossz, perc, távtartás, térdemeléssel futás, saroklendítéssel futás

TÉMAKÖR: SZÖKDELÉSEK, UGRÁSOK

ÓRAKERET: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a különböző ugrásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A Kölyökatlétika ugrásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái.
- Helyben szökdelések páros zárt lábbal és különböző terpeszekben tapsra, zenére.
- Szökdelések két lábon előre-hátra-oldalra, ugrások kisebb, 10-20 cm-es magasságú felületekre fel és le.
- Sasszé, oldalazó és indiánszökdelés alaptechnikájának elsajátítása.
- Ugrások, szökdelések páros és egy lábon egyenlő és változó távolságra elhelyezett célterületekbe, sportlétrába.
- Elugrások egy lábról maximum 5 m nekifutásból ülésbe, guggolásba érkezéssel 30-40 cm-es szivacsra.
- Elugrások egy lábról maximum 5 m nekifutásból, guggolásba érkezéssel homokba.
- Páros lábról felugrások céltárgyak érintésével.

Fogalmak

felugrás, elugrás, indiánszökdelés, sasszé, galopp, oldalazó szökdelés, méter, elugrási hely, leérkező hely, ritmus

TÉMAKÖR: DOBÁSOK, ÜTÉSEK

ÓRAKERET: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a különböző dobásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A Kölyökatlétika dobásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái.
- Könnyű labda fogása két kézzel, egyszerű karmozgások kézben a labdával, helyben és haladás közben.
- Labda feldobása és elkapása helyben és járás közben.
- Alsó dobás két kézzel társhoz.

- Labda gurítása társnak fekvésben, ülésben.
- Kétkezes mellső lökés, hajítás ülésben, térdelésben és állásban társhoz vagy célra.
- Könnyű labda gurítása, terelése floorball-, teniszütő, tornabot vagy egyéb eszköz (pl. kézben lévő labda) segítségével társhoz vagy célfelületre.
- Labda dobása, gurítása és elkapása társsal vagy csoportban, helyben és mozgás közben.

Fogalmak

dobás, gurítás, lökés, hajítás, terelés, ütés, célfelület, dobásirány, ütőfogás, tenyeres oldal, fonák oldal

TÉMAKÖR: TÁMASZ-, FÜGGÉS- ÉS EGYENSÚLYGYAKORLATOK

ÓRAKERET: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;
- a támasz- és függésgyakorlatok végrehajtásában a testtömegéhez igazodó erő- és egyensúlyozási képességgel rendelkezik.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A tér-, izom- és egyensúlyérzék fejlesztése.
- A helyes testtartás tudatosítása.
- A ritmus és mozgás összhangjának megteremtése.
- Egyszerű talajgyakorlati elemek elsajátítása és esztétikus bemutatása (gurulóátfordulás előre, hátra, tarkóállás, bátorugrás, mérlegállás, kézállást előkészítő gyakorlatok).
- Egyszerű támaszugrások és rávezető gyakorlataik elsajátítása, végrehajtása.
- Akadálypályák leküzdése magasságokhoz, mélységekhez alkalmazkodó mozgáscselekvésekkel.
- Függésben alaplendület.
- Mászókulcsolás megtanulása, mászási kísérletek (rúdon, kötélen).

- Statikus támaszgyakorlatok gyakorlása mellső, oldalsó és hátsó támaszban különböző testrészek használatával, különböző kar- és lábtartásokkal kivitelezett egyensúlyi helyzetekben, valamint egyéb utánzó támaszgyakorlat végrehajtása.
- Dinamikus támaszgyakorlatok különböző irányokba haladással, fel- és lelépéssel, állandó támasztávolságokkal, egyenletes sebességgel, ritmussal, egyénileg, párokban vagy csoportban.
- Statikus mellső, hátsó és oldalsó függőállások, majd függések különböző fogásmódokkal, láb- és kartartásokkal; utánzó függőállások.
- Dinamikus függőállások, függések haladással oldalra, fel/le, fordulattal, állandó fogástávolságokkal, egyenletes sebességgel, ritmussal.
- Egyszerű statikus és dinamikus egyensúlyozási gyakorlatok végrehajtása.

Fogalmak

egyensúly, támasz, függés, függőállás, gurulás, gurulóátfordulás, mérlegállás, tarkóállás, „csikórugdalózás”, mászás, mászókulcsolás, vándormászás, bátorugrás, pókjárás, rákjárás, fókajárás, medvejárás, sántaróka-járás, nyúlugrás, térdelés, felguggolás, alaplendület, madárfogás

TÉMAKÖR: LABDÁS GYAKORLATOK

ÓRAKERET: 33 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban;
- játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik;
- célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban;
- játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja;
- a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A labdás tevékenységek balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása.
- Kézzel és lábbal, helyben és haladással történő labdavezetési módok alaptechnikáinak elsajátítása.
- A különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, gurítási, dobási, rúgási és elkapási feladatok a távolság variálásával, helyben, önállóan, majd társak bevonásával különböző testhelyzetekben és különböző irányokba történő mozgással.
- Labdagörgetések gyakorlása kézzel, lábbal, egyenes vonalon előre, oldalra, hátra, körbe vagy változó irányokba.
- Magasan (fej fölött) érkező labda két-, majd egykezes talajra pattintott átvétele (Manó röpi alapok).
- Ismerkedés a kézzel (kosárérintés, alkarérintés), lábbal (dekázás) és fejjel történő pattintó érintések alaptechnikájával, az érintőfelületek tudatosítása könnyített szerekkel (pl. lufival).
- A labdaérzék-fejlesztő, pontosságot, a hibaszázalék csökkenését előtérbe helyező páros, csoportos versengések.
- A labdás alaptechnikák vezető műveleteinek tudatosítása.

Fogalmak

mellső átadás, felső átadás, alsó átadás, egy- és kétkezes átadás, labdavezetés, labdaelkapás, labdakezelés, labdaív, pattintó érintés, gurítás, bekísérés, görgetés

TÉMAKÖR: TESTNEVELÉSI ÉS NÉPI JÁTÉKOK

ÓRAKERET: **15 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban;
- játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja;
- a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a testnevelési és népi játékokban tudatosan, célszerűen alkalmazza az alapvető mozgásformákat;

- játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik;
- célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban;
- labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A különböző testnevelési játékok balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása.
- Egyszerű fogó- és futójátékok által a teljes játékteret felölelő mozgásútvonalak kialakítása, a játéktér határainak érzékelése.
- Az elsősorban statikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban az irányváltoztatások, mély súlyponti helyzetben történő elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása.
- A sportjátékokat előkészítő testnevelési játékokban a támadó és védő szerepekhez tartozó ismeretek elsajátítása, feladatainak gyakorlása.
- A népi játékokon keresztül a közösségi élmény megtapasztalása, a nemi szerepek gyakorlása.
- A végtagok helyzetének, az izmok feszültségi állapotának, valamint az egész test érzékelését, az egyensúlyozó képességet fejlesztő szoborjátékok, utánzó játékok, egyéb népi játékok, valamint változatos akadálypályák teljesítését igénylő páros és csoportos játékok gyakorlása.
- Statikus célfelületek eltalálására törekvő – különböző dobásformákra, rúgásokra, ütésekre épülő, változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználó – célzó játékok rendszeres alkalmazása.
- A kooperativitás, a közös célirányos együttműködés erősítése páros és csoportos játékok (pl. váltó- és sorversenyek) által.
- A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák játékos formájú gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időkényszer nélkül.
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal.

Fogalmak

szabályjátékok, népi és körjátékok, utánzó játékok, fogójátékok statikus és dinamikus akadályokkal, ugróiskola, sorverseny, váltóverseny.

TÉMAKÖR: KÜZDŐFELADATOK ÉS - JÁTÉKOK

ÓRAKERET: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja;
- a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és képes megnevezni a küzdőfeladatok, esések, tompítások játék- és baleset-megelőzési szabályait;
- vállalja a társakkal szembeni fizikai kontaktust, sportszerű test-test elleni küzdelmet valósít meg.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Ismerkedés a bőrérintés és testközelség elfogadását, a társakkal szembeni bizalom kialakítását elősegítő páros, csoportos és csapat jellegű játékos, valamint kooperatív jellegű képességfejlesztő feladatokkal.
- Az állásban és egyéb kiinduló helyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéket, az erőt fejlesztő, társérintés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása.
- A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéket fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérintés bekapcsolásával.
- Küzdelemre képessé tevő egyszerű technikák koordinációs fejlődésmenetének megfelelő végrehajtása.
- A saját és az ellenfél erejének felbecsülése egyszerű páros és csoportos küzdőfeladatok során.
- A küzdőjátékok balesetmegelőzési szabályainak, a sportszerű küzdés szemléletének megismerése.

- A fizikai kontaktussal, a társ erőkifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra épülő páros küzdőjátékok különböző kiinduló helyzetekből, a test különböző részeivel, eszközökkel vagy anélkül.

Fogalmak

húzások, tolások, önkontroll, sportszerű küzdelem, esések, lábérintések, kézérintések, asszertivitás, közvetlen kontakt, pillanatnyi kontakt

TÉMAKÖR: FOGLALKOZÁSOK ALTERNATÍV KÖRNYEZETBEN

ÓRAKERET: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő alkalmazására, végrehajtására.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A szabadtéri foglalkozások baleset- és természetvédelmi szabályainak megismerése.
- A szabadtéri foglalkozások öltözködési szabályainak megismerése.
- A szabadban, illetve a természetben való közlekedés szabályainak elsajátítása.
- Szabadtéri népi játékok elsajátítása (fogójátékok, ugróiskolák).
- Szabadtéri testnevelési játékok elsajátítása.
- Gördülő mozgásformák,téli játékok (roller, kerékpár; hógolyó, szánkó) megismerése.
- Szabadtéri akadálypályák leküzdése.
- Természetben űzhető sportágak általános elméleti megismerése (túrázás, síelés, korcsolyázás).

Fogalmak

időjárás, öltözködés, szabadtéri foglalkozások, téli játékok, nyári játékok, síelés, korcsolyázás, túrázás, tájékozódás, közlekedési szabályok, természetvédelem

TÉMAKÖR: ÚSZÁS

ÓRAKERET: 68 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a megváltozott tanulási környezethez való alkalmazkodással párhuzamosan, az új közegben történő gyakorláshoz szükséges magatartási és balesetvédelmi szabályrendszer kialakítása. A vízben történő biztonságos tájékozódás, a vízbiztonság és a vízszeretet megalapozása.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A vízhez szoktatás gyakorlatai: Járás a vízben; medence szélén végzett úszómozdulatok; merülési gyakorlatok; vízbeugrások; siklás-és lebegési gyakorlatok, a légzésszabályozást segítő gyakorlatok; ismerkedés a mélyvízzel.
- A téri tájékozódás, térérzékelés fejlesztése kisvízben. Játékos vízhez szoktató gyakorlatok koordinációs és erőfejlesztő céllal. Játékok a vízben.
- Vízhezszoktató, úszó-, vízbeugró-, merülőgyakorlatok, vízi csapatjátékok eszközökkel, vízilabda-, illetve röplabdajellegű labdás játékok, egyéb játékok különféle eszközökkel.
- ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS: Uszodai rendszabályok, a vízmélységgel kapcsolatos életvédelmi tudnivalók, az úszástechnikák vezető műveleteinek ismerete, önbizalom és bizalom mások iránt, az úszástanulással, vízben mozgással kapcsolatos érzések kommunikációja, irányítás általi alkalmazkodás.

Fogalmak

csúszásveszély, lebegés, kartempó, levegővétel, lábtempó, siklás, gyorsúszás, hátúszás, krallozás, mélyvíz, fulladás

3.20.5. 3-4. ÉVFOLYAM

A korosztályra továbbra is jellemző, hogy a különböző kognitív és affektív területek fejlődése a nagymértékű mozgásszükségletben is kifejeződik. A tanuló az előző időszakhoz képest már kialakult szokásrenddel rendelkezik, magabiztosabban mozog az oktatási környezetben, értelmi képességei jelentősen javultak. Az időszak fő célja, hogy átvezesse a diákokat a mozgásműveltség különböző sportágakban testet öltött formáinak elsajátításához.

Az alapmozgásoknál az egyszerű futó-ugró-dobó gyakorlatokban megjelennek azok a jellegzetes technikai elemek, amelyek a későbbiekben egy-egy összetettebb mozgás vezető műveletét alkotják. A gyakorlás során egyre nagyobb szerep jut az önálló csapatokban, csoportokban történő foglalkoztatásnak. A fejlesztésnek meghatározó formája a Kölyökatlétikában kialakított többállomásos feladatrendszer.

A testnevelési és népi játékok továbbra is kiemelten fontosak. A szabályaik gazdagodnak, térbeli, időbeli kiterjedésük növekszik, illetve kiegészülnek az egyes labdajátékok egyszerűsített, könnyített formáival, például a szivacskézilabdával, a zsinórlabdával, a mini kosárlabdával. A tanulók tevékenységét egyre kevésbé az öncélúság, mindinkább a kooperativitás igénye, a társakkal történő együttműködés lehetőségének felismerése jellemzi. A csapatalakításoknál – a tanulói esélyegyenlőség figyelembevételével – teret kap az önállóság**.**

A torna mozgásanyagát megalapozó egyszerű mozgásformák szenzitív időszaka ez. A gurulások, fordulatok, forgások, támasz- és függőhelyzetek, valamint az egyensúlyi elemek könnyen taníthatók, a kedvező testarányok, a relatíve kis testtömeg, illetve az ízületi rendszer plasztikussága révén könnyen taníthatók. Ennek eredményeként a későbbiekben jelentkező természetes gátlások mértéke jelentősen csökkenthető.

A küzdőgyakorlatokra továbbra is a játékos formájú társas küzdelmek jellemzőek, közvetlen és pillanatnyi kontaktussal, melyek kiválóan fejlesztik az egyensúlyozás, a tér és távolság érzékelés képességét, valamint a ritmusképességet. Emellett az asszertivitás megőrzése és fejlesztése mellett továbbra is kiemelten fontos a társak tisztelete, megbecsülése, egymás elfogadása.

A megfelelő vízbiztonság kialakítása után ebben a szakaszban nyílik lehetőség a tanulók számára kedvező úszásnem(ek) megtanítására, megtanulására és egyben kondicionális eszközként történő felhasználására.

A 3–4. évfolyamon, a prevenciós szemlélet megvalósításaként, fokozottan ügyelni kell a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását szolgáló gimnasztikai gyakorlatok rendszeres

alkalmazására, a törzsizomzat erősítését elősegítő utánzó természetes mozgások beépítésére a különböző témakörök tartalmi elemeibe.

A testnevelés tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

MOZGÁSKULTÚRA-FEJLESZTÉS

- a tanult mozgásformákat összefüggő cselekvéssorokban, jól koordináltan kivitelezi;
- a tanult mozgásforma könnyed és pontos kivitelezésének elsajátításáig fenntartja érzelmi-akarati erőfeszítéseit;
- a sporttevékenysége során a szabályok betartására törekszik.

MOTOROSKÉPESSÉG-FEJLESZTÉS

- megfelelő motoros képességszinttel rendelkezik az alapvető mozgásformák viszonylag önálló és tudatos végrehajtásához;
- olyan szintű relatív erővel rendelkezik, amely lehetővé teszi összefüggő cselekvéssorok kidolgozását, az elemek közötti összhang megteremtését.

MOZGÁSKÉSZSÉG-KIALAKÍTÁS – MOZGÁSTANULÁS

- az alapvető mozgásformákat külsőleg meghatározott ritmushoz, társak mozgásához igazított sebességgel és dinamikával képes végrehajtani;
- különböző mozgásai jól koordináltak, a hasonló mozgások szimultán és egymást követő végrehajtása jól tagolt.

VERSENGÉSEK, VERSENYEK

- a versengések és a versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben;
- a versengések és a versenyek tudatos szereplője, a közösséget pozitívan alakító résztvevő;
- felismeri a sportszerű és sportszerűtlen magatartásformákat, betartja a sportszerű magatartás alapvető szabályait.

PREVENCIÓ, ÉLETVITEL

- felismeri a különböző veszély- és baleseti forrásokat, elkerülésükhöz tanári segítséget kér;
- ismeri a keringési, légzési és mozgatórendszerét fejlesztő alapvető mozgásformákat;
- tanári irányítással, ellenőrzött formában végzi a testnevelés – számára nem ellenjavallt – mozgásanyagát;

- a családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mérten rendszeresen végez testmozgást.

EGÉSZSÉGES TESTI FEJLŐDÉS, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

- az öltözködés és a higiéniai szokások terén teljesen önálló, adott esetben segíti társait;
- megismeri az életkorának megfelelő sporttáplálkozás alapelveit, képes különbséget tenni egészséges és egészségtelen tápanyagforrások között.

3.20.6. 3. ÉVFOLYAM

Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	módosítás	Témakör összidőkerete
1. Gimnasztika és rendgyakorlatok-prevenció, relaxáció	13	-8	5
2. Kúszások és mászások	13	-5	8
3. Járások, futások	18	-8	10
4. Szökdelések, ugrások	13	-8	5
5. Dobások, ütések	10	-2	8
6. Támasz-, függés-, és egyensúly-gyakorlatok	18	-10	8
7. Labdás gyakorlatok	13	+20	33
8. Testnevelési és népi játékok	16	-1	15
9. Küzdőfeladatok és- játékok	15	-10	5
10. Foglalkozások alternatív környezetben	23	-18	5
11. Úszás	18	+50	68
12. A témahetek keretében szabadon felhasználható szabadon órakeret			10
Évfolyam összesen	**170**		**180**

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

TÉMAKÖR: GIMNASZTIKA ÉS RENDGYAKORLATOK – PREVENCIÓ, RELAXÁCIÓ

ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre;
- tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, technikai végrehajtásának ismerete.
- 2-4 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok bemutatás utáni önálló végrehajtásra törekvő, pontos és rendszeres kivitelezése. Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban.
- Alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) alkalmazó gyakorlása.
- Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban.
- Mozgékonyság, hajlékonyság fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kéziszergyakorlatokkal.
- A biológiailag helyes testtartást és testsémát kialakító gyakorlatok végrehajtása önállóan.
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését szolgáló gyakorlatok helyes végrehajtása.
- Légzőgyakorlatok végrehajtása.
- A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása.
- A szervezet általános bemelegítését szolgáló gyakorlatok megismerése.
- Egyszerű gimnasztikai gyakorlatok zenére.

Fogalmak

menet- és futásgyakorlatok, oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat, botgyakorlat, babzsákgyakorlat, labdagyakorlat, karikagyakorlat, ugrókötél-gyakorlat, utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, statikus gyakorlatelemek elnevezései

TÉMAKÖR: KÚSZÁSOK ÉS MÁSZÁSOK

ÓRASZÁM: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre;
- tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtja végre a keresztező mozgásokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A kúszások, mászások alapvető balesetmegelőzési szabályainak következetes betartása.
- Kúszások, mászások, átbújások párban és csapatban fizikai kontaktus nélkül a társ(ak) mozgásával azonos vagy eltérő formában, fizikai kontaktussal kooperatív jelleggel, szerek használatával.
- Utánzó mozgások játékos formában, különböző tornaszereken.
- A térbeli tájékozódó képesség fejlesztése.
- Izomerő- és mozgáskoordináció-fejlesztés mászó feladatokkal.
- Különböző vízszintes tornaszereken, rézsútos felületen és/vagy függőleges irányba történő kúszások, mászások.
- Törzsizom-erősítés az utánzó mozgások játékos felhasználásával, különböző tornaszereken.
- Akadálypályák leküzdése.
- Egyéni, páros és csapatversenyek, játékok.
- Sor- és váltóversenyek alkalmazása utánzó kúszó-mászó feladatokkal, játékos formában, különböző tornaszereken.

Fogalmak

függőleges, vízszintes, akadálypálya, páros feladatok, csapatfeladatok, mászás fel-le, függés

TÉMAKÖR: JÁRÁSOK, FUTÁSOK

ÓRASZÁM: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat;
- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- futását összerendezettség, lépésszabályozottság, ritmusosság jellemzi.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Járások előre, hátra, oldalra és váltakozó irányokba, vegyes és aszimmetrikus kartartásokban.
- Járások egyensúlyvesztő feladatokkal (támadójárás, járás törzsfordításokkal, előre és oldalra hajlításokkal).
- Járások sarkon, talpéleken, lábujjhegyen, különböző irányba és forgás közben.
- A Kölyökatlétika eszközeivel futófeladatok önálló gyakorlása és alkotása.
- Saroklendítés, térdemelés futás közben síkon és kis akadályok felett, előre, hátra és oldalra karkörzésekkel kombinálva.
- Oldalazó futás keresztlépésekkel, szimmetrikus kartartásokkal.
- Sor- és váltóversenyek, szemből, hátulról és váltózónából történő váltással különböző feladatokkal kombinálva.
- Futások 6-7 m-re elhelyezett akadályok felett.
- Állórajt kisebb távolságra különböző hangjelekre, érintésre, vizuális jelekre indulással.
- 30 m síkfutás sávban az állórajt szabályai szerint lendületes átfutással a célvonalon időre.
- Folyamatos futás különböző terepen és feladatokkal játékos formában.
- Futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal, fordulatokkal és íven, állandó vagy váltakozó lépéshosszal, ritmussal.

- Futások párban és csoportban tempótartással és -váltással, gyors irány- és sebességváltással fogó- és kidobójátékok közben.
- Folyamatos futások 6-8 percen keresztül.

Fogalmak

futó ritmus, futó tempó, tempótartás, vezényszó, célvonal, futósáv, másodperc, sprint – vágta futás, oldalazó futás, keresztlépés

TÉMAKÖR: SZÖKDELÉSEK, UGRÁSOK

ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a különböző ugrásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A Kölyökatlétika eszközeivel ugró és szökdelő feladatok önálló gyakorlása és alkotása.
- Indiánszökdelés ellentétes és azonos karlendítéssel, sasszé és oldalazó szökdelések páros karlendítésekkel, körzésekkel.
- Ritmusra végrehajtott szökdelések helyben 2-4 lábhelyzet váltogatásával, páros zárt és egy lábon ugrókötélhajtás közben.
- Szökdelések helyváltoztatás közben előre, oldalra, hátra, meghatározott területre különböző variációkban (sportlétra gyakorlatanyaga).
- Elugrások páros lábon és egy lábon akadályok nélkül, illetve 20-30 cm-es akadályokra (zsámolyra) fel és le, valamint átugorva 8-10 ismétléssel.
- Távolugrás rövid lendületből: maximum 10 m-es nekifutásból egy lábról elugrás 60 cm-es ugrósávból szivacsba vagy homokgödörbe érkezéssel guggolásba.
- Magasugrás szemből és oldalról, 3-5 lépés lendületszerzéssel történő felugrások egy lábról növekvő magasságra.
- Páros lábról felugrás helyből és 1-2 lépés nekifutásból céltárgy elérésére törekedve.

Fogalmak

lendületszerzés, ismétlésszám, ugrókötélhajtás, ütem, elugró sáv, centiméter, talajra érkezés, elugró láb, lendítő láb, átlépő technika, optimális sebesség, kísérletszám

TÉMAKÖR: DOBÁSOK, ÜTÉSEK

ÓRASZÁM: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a különböző dobásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A Kölyökatlétika eszközeivel dobófeladatok önálló gyakorlása és alkotása.
- Különböző labdák mozgatása kézben, átadása kézből kézbe társnak.
- Labda gurítása társnak különböző testhelyzetekben, egy és két kézzel.
- Testtömeghez igazodó súlyú, de változó méretű labdák lökése, hajítása, vetése ülésből, térdelésből, állásból két majd egy kézzel, társhoz vagy célra.
- A labda biztonságos elkapása vagy sebességének csökkentése párban, csoportban, csapatban, pontszerző versengések közben.
- Szivacsgerely, kislabda, szoknyás labda, sípoló rakéta hajítása haránterpeszből, majd maximum 5 m lendületszerzésből célra és távolságra.
- Füles labda, gumidiszkosz, szoknyás labda, karika vetése egy kézzel oldal- és haránterpeszből célra.
- Megfelelő labda pattintása különböző ütőkkel, labda vezetése, átadása, célra ütése.
- Floorball, asztalitenisz, tollaslabda ütésmozdulatainak gyakorlása.
- Egy választott ütős sportág játékszerű gyakorlása.
- Sor- és váltóversenyek különböző dobó- és ütőfeladatokkal kombinálva.

Fogalmak

egykezes dobás, vetés, lendületszerzés, röppálya, kirepülési szög, távolságmérés, távolságbecslés, tenyeres ütés, fonák ütés, csapóütés, labda terelése

TÉMAKÖR: TÁMASZ-, FÜGGÉS- ÉS EGYENSÚLYGYAKORLATOK

ÓRASZÁM: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;
- a támasz- és függésgyakorlatok végrehajtásában a testtömegéhez igazodó erő- és egyensúlyozási képességgel rendelkezik.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A tér-, izom- és egyensúlyérzék további fejlesztése.
- A helyes testtartás tudatosítása és az esztétikus mozgásvégrehajtás igényének kialakítása.
- Az önfegyelem megteremtése a saját gátlások legyőzésében.
- A mozgásritmus térbeli, időbeli és dinamikai jellemzőinek kialakítása.
- Gurulóátfordulások végrehajtása kiinduló helyzet nehezítésével.
- Zsugorfejállás elsajátítása.
- Kézállási kísérletek végrehajtása segítségadással, falnál és önállóan.
- Kézenátfordulás oldalra kísérletek végrehajtása.
- Egyszerű támaszugrások és függőleges repülés végrehajtása.
- Akadálypályák leküzdése térben és időben bővülő feladatokkal.
- Egyszerű támaszgyakorlatok kivitelezése talajon, tornapadon, zsámolyon, ugrószekrényen, bordásfalon és más, támaszhelyzetet biztosító tornaszeren.
- Dinamikus támaszgyakorlatok különböző irányokba, akadályokon történő haladással, fel- és lelépéssel, állandó és változó támasztávolságokkal, egyenletes és változó sebességgel, ritmussal, egyénileg, párokban vagy csoportban, hordással vagy anélkül.

- Egyensúlyozási gyakorlatok biztonságos végrehajtása helyben és helyzetváltoztatásokkal és különböző kartartásokkal, talajra rajzolt vonalon helyváltoztatással és eltérő irányokba, valamint tornaszereken, a munkafelület folyamatos szűkítésével.
- Függőgyakorlatok végrehajtása tornaszereken, természetes akadályokon.
- Függőállások, függések haladással oldalra, fel/le, fordulattal, állandó vagy változó fogástávolságokkal, egyenletes vagy változó sebességgel, ritmussal.
- Mászókulcsolással mászás (rúdon, kötélen) elsajátítása fokozódó gyorsasággal.
- Összerendezett, alkalmazkodó mozgások folyamatos végrehajtása akadálypálya leküzdése során.
- Egyéni, páros, társas egyensúly és gúla jellegű gyakorlatok végrehajtása.
- A tanult elemek, gyakorlatok célszerű összehangolása, alkalmazása változó feltételek között.
- Az ízületi mozgékonyság képességének fejlesztése és az ellazulási készség kialakítása.

Fogalmak

tarkóállás, kézállás, zsugorfejállás, kézenátfordulás oldalra, hajlékonyság, harántspárga, oldalspárga, híd, bakugrás, függőleges repülés, kéztámasz, segítségadás, akarat

TÉMAKÖR: LABDÁS GYAKORLATOK

ÓRASZÁM: 33 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban;
- játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik;
- célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban;
- játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja;
- a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A labdás tevékenységek balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása.
- A helyben és haladással, kézzel és lábbal történő labdavezetési módok végrehajtása statikus helyzetű és dinamikusan változó mozgást végző akadályok vagy társak figyelembevételével.
- A különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, egy- és kétkezes gurítási, dobási, valamint a lábfej különböző részeivel rúgási feladatok mozgó társ vagy társak bevonásával különböző irányokba.
- Labdagörgetések gyakorlása kézzel, lábbal egyenes vonalon előre, oldalra, hátra, körbe vagy változó irányokba.
- A labdaérzéket fejlesztő, pontosságot, a hibaszázalék csökkenését előtérbe helyező páros, csoportos versengések mellett az időkényszer melletti feladatmegoldások bekapcsolása.
- A labdás alaptechnikák fejlesztése, alkalmazó gyakorlása párhuzamos, a figyelem megosztását szükségessé tevő feladatmegoldások bevonásával (idő- és térbeli szerkezeti összetevők, az energiabefektetés variálásával).
- Dobások, rúgások helyből statikus helyzetű vagy dinamikusan változó mozgást végző célfelületre.
- Kézzel (kosárérintés, alkarérintés), lábbal (dekázás) és fejjel történő pattintó érintések alaptechnikájának elsajátítása, az érintőfelületek tudatos használata egyszerű egyéni és páros gyakorlatokban, különböző méretű és tömegű szerekkel (pl. lufival, különböző méretű gumilabdával, röplabdával).

Fogalmak

belső, külső, teljes csüd, dekázás, alkalmazkodás, figyelemmegosztás, társak megjátszása, alacsony és magas labdavezetés, kosárérintés, alkarérintés, szemkontaktus, érintőfelület

TÉMAKÖR: TESTNEVELÉSI ÉS NÉPI JÁTÉKOK

ÓRASZÁM: 15 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban;
- játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja;
- a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a testnevelési és népi játékokban tudatosan, célszerűen alkalmazza az alapvető mozgásformákat;
- játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik;
- célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban;
- labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A különböző testnevelési játékok balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása.
- Dinamikusan változó méretű, alakú játékterületen egyszerű fogó- és futójátékok által a játéktér határainak érzékelése.
- A statikus és dinamikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban a mély súlyponti helyzetben történő irányváltoztatások, elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása.
- A sportjátékokat előkészítő testnevelési játékokban a támadó és védő szerepekhez tartozó ismeretek tudatos alkalmazása.
- A végtagok helyzetváltoztatásának, az izmok feszültségi állapotának, a test érzékelésének fejlesztése, az egyensúlyozó képesség fejlesztése, szoborjátékokkal, utánzó játékokkal, egyéb népi játékokkal, valamint változatos akadálypályák teljesítését igénylő páros és csoportos játékok által.
- Statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő – különböző dobásformákra, rúgásokra, ütésekre épülő – változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználó célzó játékok rendszeres alkalmazása egyéni, páros és csoportos formában.
- A kooperativitás, a közös célirányos együttműködés erősítése páros és csoportos játékok (pl. váltó- és sorversenyek, társkimentő fogójátékok) által.

- Sportjátékok labda nélküli előkészítő jellegű mozgásainak gyakorlása, védőként az érintő távolság megtartása, oldalirányú mozgások keresztlépés nélküli megvalósítása.
- A támadó és védő szerepek kialakítását elősegítő páros és csoportos versengő játékok.
- A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időkényszer bekapcsolásával.
- Labdafedezés gyakorlása 1-1 elleni labdabirtoklásra épülő játékokban.
- Célfelület nélküli emberfölényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a támadó szerepek gyakorlása, a védőtől való elszakadás gyors iram- és irányváltásokkal.
- Célfelület nélküli emberfölényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a védő szerepek tudatosítása (a passzsávok lezárása, a labdás emberrel szembeni védekezés, az emberfogás alapjai).
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal.

Fogalmak

támadó és védő szerep, pontszerző játék, célzó játék, kisjátékok, célfelület, szélességi mozgás, elszakadás a védőtől, passzsáv, együttműködés, csapatszellem, érintő távolság

TÉMAKÖR: KÜZDŐFELADATOK ÉS - JÁTÉKOK

ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja;
- a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és képes megnevezni a küzdőfeladatok, esések, tompítások játék- és baleset-megelőzési szabályait;
- vállalja a társakkal szembeni fizikai kontaktust, sportszerű test-test elleni küzdelmet valósít meg.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása.

- A bőrérintés és testközelség elfogadását, a társakkal szembeni bizalom kialakítását elősegítő páros, csoportos és csapat jellegű játékok, valamint kooperatív jellegű képességfejlesztő feladatok gyakorlása.
- Az állásban és egyéb kiindulóhelyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéket, az erőt fejlesztő társérintés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása.
- A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéket fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérintés bekapcsolásával.
- A fizikai kontaktussal, a társ erőkifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra, kiemelésekre épülő páros, csoportos és csapat jellegű küzdőjátékok gyakorlása különböző kiinduló helyzetekből, a test különböző részeivel, eszközökkel vagy anélkül.
- Birkózó jellegű mozgásformák, illetve a grundbirkózás játékszabályainak ismerete, tudatos törekvés azok betartására a páros küzdelmekben.
- A test súlypontjának a talajhoz közeli kiinduló helyzeteiből (pl. ülésből, guggolásból) induló, előre, oldalra, hátra történő eséstechnikák, gördülések gyakorlása, vezető műveleteinek, balesetmentes végrehajtásuk kulcsmozzanatainak tudatosítása.
- Távolság- és térérzékelés fejlesztését segítő páros feladatok, játékok szerrel és szer nélkül pillanatnyi kontaktus kialakításával.
- Ritmusképesség fejlesztését célzó küzdőfeladatok és játékok gyakorlása pillanatnyi kontaktus kialakításával.

Fogalmak

ellenfél tisztelete, felelősség, tompítás, esések, gördülések, grundbirkózás, mögé kerülés, kitolás, asszertivitás, önvédelem, menekülés, önuralom, kitartás

TÉMAKÖR: FOGLALKOZÁSOK ALTERNATÍV KÖRNYEZETBEN

ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő alkalmazására, végrehajtására.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A szabadtéri foglalkozások baleset- és természetvédelmi szabályainak, valamint a szabadban, illetve a természetben való közlekedés szabályainak következetes betartása
- A szabadtéri foglalkozások öltözködési szabályainak tudatosítása
- A szabadban végezhető népi játékok, a téli és nyári testgyakorlatok lehetőségei ismeretének bővülése (ugrókötél, tollaslabda, görkorcsolya, lovaglás)
- Szabadtéri akadálypályák leküzdése önálló feladatokkal
- A megtanult természetben űzhető sportágak ismereteinek elmélyítése, fejlesztése (túrázás, síelés, korcsolyázás)

Fogalmak

görkorcsolyázás, sportöltözet, ütős játékok, lovaglás

TÉMAKÖR: ÚSZÁS

ÓRASZÁM: 68 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- az elsajátított egy (vagy több) úszásnemben helyes technikával úszik;
- aktívan vesz részt az uszodában végzett mozgásformák elsajátításában, gyakorlásában.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az öltözői rend és az uszodai magatartás, valamint a helyes higiéniai, öltözködési szokások kialakítása.
- A kitartás, önfegyelem és küzdőképesség, valamint az állóképesség és a monotóniatűrés továbbfejlesztése.
- A vízben végzett játékok, úszások megszerettetése.

- Lebegések, merülések végrehajtása segítség nélkül.
- Siklások, lábtempók gyakoroltatása hason, háton.
- A már tanult úszásnem/ek technikájának csiszolása, levegővétel rávezető gyakorlatai.
- Választott újabb úszásnem(ek) megtanulása és folyamatos gyakorlása.
- A folyamatos úszások távolságának fokozatos növelése.
- Víz alatti úszások.
- Segédeszközök felhasználásával, folyamatos hibajavítással, felzárkóztatással a tanulási folyamat hatékonyságának növelése.

Fogalmak

felfekvés, csípőemelés, váltóverseny, levegővétel hátra fordulással, fejesugrás

3.20.7. 4. ÉVFOLYAM

Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	módosítás	Témakör összidőkerete
1. Gimnasztika és rendgyakorlatok-prevenció, relaxáció	13	-8	5
2. Kúszások és mászások	13	-5	8
3. Járások, futások	18	-8	10
4. Szökdelések, ugrások	13	-8	5
5. Dobások, ütések	10	-2	8
6. Támasz-, függés-, és egyensúly-gyakorlatok	18	-10	8
7. Labdás gyakorlatok	13	+20	33
8. Testnevelési és népi játékok	16	-1	15
9. Küzdőfeladatok és- játékok	15	-10	5
10. Foglalkozások alternatív kör-nyezetben	23	-18	5
11. Úszás	18	+50	68
12. A témahetek keretében szaba-don felhasználható szabadon órake-ret			10
Évfolyam összesen	**170**		**180**

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

TÉMAKÖR: GIMNASZTIKA ÉS RENDGYAKORLATOK – PREVENCIÓ, RELAXÁCIÓ

ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre;
- tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, technikai végrehajtásának ismerete.
- 2-4 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok bemutatás utáni önálló végrehajtásra törekvő, pontos és rendszeres kivitelezése. Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban.
- Alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) alkalmazó gyakorlása.
- Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban.
- Mozgékonyság, hajlékonyság fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kéziszergyakorlatokkal.
- A biológiailag helyes testtartást és testsémát kialakító gyakorlatok végrehajtása önállóan.
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését szolgáló gyakorlatok helyes végrehajtása.
- Légzőgyakorlatok végrehajtása.
- A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása.
- A szervezet általános bemelegítését szolgáló gyakorlatok megismerése.
- Egyszerű gimnasztikai gyakorlatok zenére.

Fogalmak

menet- és futásgyakorlatok, oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat, botgyakorlat, babzsákgyakorlat, labdagyakorlat, karikagyakorlat, ugrókötél-gyakorlat, utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, statikus gyakorlatelemek elnevezései

TÉMAKÖR: KÚSZÁSOK ÉS MÁSZÁSOK

ÓRASZÁM: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre;
- tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtja végre a keresztező mozgásokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A kúszások, mászások alapvető balesetmegelőzési szabályainak következetes betartása.
- Kúszások, mászások, átbújások párban és csapatban fizikai kontaktus nélkül a társ(ak) mozgásával azonos vagy eltérő formában, fizikai kontaktussal kooperatív jelleggel, szerek használatával.
- Utánzó mozgások játékos formában, különböző tornaszereken.
- A térbeli tájékozódó képesség fejlesztése.
- Izomerő- és mozgáskoordináció-fejlesztés mászó feladatokkal.
- Különböző vízszintes tornaszereken, rézsútos felületen és/vagy függőleges irányba történő kúszások, mászások.
- Törzsizom-erősítés az utánzó mozgások játékos felhasználásával, különböző tornaszereken.
- Akadálypályák leküzdése.
- Egyéni, páros és csapatversenyek, játékok.
- Sor - és váltóversenyek alkalmazása utánzó kúszó-mászó feladatokkal, játékos formában, különböző tornaszereken.

Fogalmak

függőleges, vízszintes, akadálypálya, páros feladatok, csapatfeladatok, mászás fel-le, függés

TÉMAKÖR: JÁRÁSOK, FUTÁSOK

ÓRASZÁM: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat;
- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- futását összerendezettség, lépésszabályozottság, ritmusosság jellemzi.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Járások előre, hátra, oldalra és váltakozó irányokba, vegyes és aszimmetrikus kartartásokban.
- Járások egyensúlyvesztő feladatokkal (támadójárás, járás törzsfordításokkal, előre és oldalra hajlításokkal).
- Járások sarkon, talpéleken, lábujjhegyen, különböző irányba és forgás közben.
- A Kölyökatlétika eszközeivel futófeladatok önálló gyakorlása és alkotása.
- Saroklendítés, térdemelés futás közben síkon és kis akadályok felett, előre, hátra és oldalra karkörzésekkel kombinálva.
- Oldalazó futás keresztlépésekkel, szimmetrikus kartartásokkal.
- Sor- és váltóversenyek, szemből, hátulról és váltózónából történő váltással különböző feladatokkal kombinálva.
- Futások 6-7 m-re elhelyezett akadályok felett.
- Állórajt kisebb távolságra különböző hangjelekre, érintésre, vizuális jelekre indulással.
- 30 m síkfutás sávban az állórajt szabályai szerint lendületes átfutással a célvonalon időre.
- Folyamatos futás különböző terepen és feladatokkal játékos formában.
- Futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal, fordulatokkal és íven, állandó vagy váltakozó lépéshosszal, ritmussal.

- Futások párban és csoportban tempótartással és -váltással, gyors irány- és sebességváltással fogó- és kidobójátékok közben.
- Folyamatos futások 6-8 percen keresztül.

Fogalmak

futó ritmus, futó tempó, tempótartás, vezényszó, célvonal, futósáv, másodperc, sprint – vágta futás, oldalazó futás, keresztlépés

TÉMAKÖR: SZÖKDELÉSEK, UGRÁSOK

ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a különböző ugrásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A Kölyökatlétika eszközeivel ugró és szökdelő feladatok önálló gyakorlása és alkotása.
- Indiánszökdelés ellentétes és azonos karlendítéssel, sasszé és oldalazó szökdelések páros karlendítésekkel, körzésekkel.
- Ritmusra végrehajtott szökdelések helyben 2-4 lábhelyzet váltogatásával, páros zárt és egy lábon ugrókötélhajtás közben.
- Szökdelések helyváltoztatás közben előre, oldalra, hátra, meghatározott területre különböző variációkban (sportlétra gyakorlatanyaga).
- Elugrások páros lábon és egy lábon akadályok nélkül, illetve 20-30 cm-es akadályokra (zsámolyra) fel és le, valamint átugorva 8-10 ismétléssel.
- Távolugrás rövid lendületből: maximum 10 m-es nekifutásból egy lábról elugrás 60 cm-es ugrósávból szivacsba vagy homokgödörbe érkezéssel guggolásba.
- Magasugrás szemből és oldalról, 3-5 lépés lendületszerzéssel történő felugrások egy lábról növekvő magasságra.
- Páros lábról felugrás helyből és 1-2 lépés nekifutásból céltárgy elérésére törekedve.

Fogalmak

lendületszerzés, ismétlésszám, ugrókötélhajtás, ütem, elugró sáv, centiméter, talajra érkezés, elugró láb, lendítő láb, átlépő technika, optimális sebesség, kísérletszám

TÉMAKÖR: DOBÁSOK, ÜTÉSEK

ÓRASZÁM: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a különböző dobásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A Kölyökatlétika eszközeivel dobófeladatok önálló gyakorlása és alkotása.
- Különböző labdák mozgatása kézben, átadása kézből kézbe társnak.
- Labda gurítása társnak különböző testhelyzetekben, egy és két kézzel.
- Testtömeghez igazodó súlyú, de változó méretű labdák lökése, hajítása, vetése ülésből, térdelésből, állásból két majd egy kézzel, társhoz vagy célra.
- A labda biztonságos elkapása vagy sebességének csökkentése párban, csoportban, csapatban, pontszerző versengések közben.
- Szivacsgerely, kislabda, szoknyás labda, sípoló rakéta hajítása haránterpeszből, majd maximum 5 m lendületszerzésből célra és távolságra.
- Füles labda, gumidiszkosz, szoknyás labda, karika vetése egy kézzel oldal- és haránterpeszből célra.
- Megfelelő labda pattintása különböző ütőkkel, labda vezetése, átadása, célra ütése.
- Floorball, asztalitenisz, tollaslabda ütésmozdulatainak gyakorlása.
- Egy választott ütős sportág játékszerű gyakorlása.
- Sor- és váltóversenyek különböző dobó- és ütőfeladatokkal kombinálva.

Fogalmak

egykezes dobás, vetés, lendületszerzés, röppálya, kirepülési szög, távolságmérés, távolságbecslés, tenyeres ütés, fonák ütés, csapóütés, labda terelése

TÉMAKÖR: TÁMASZ-, FÜGGÉS- ÉS EGYENSÚLYGYAKORLATOK

ÓRASZÁM: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;
- a támasz- és függésgyakorlatok végrehajtásában a testtömegéhez igazodó erő- és egyensúlyozási képességgel rendelkezik.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A tér-, izom- és egyensúlyérzék további fejlesztése.
- A helyes testtartás tudatosítása és az esztétikus mozgásvégrehajtás igényének kialakítása.
- Az önfegyelem megteremtése a saját gátlások legyőzésében.
- A mozgásritmus térbeli, időbeli és dinamikai jellemzőinek kialakítása.
- Gurulóátfordulások végrehajtása kiinduló helyzet nehezítésével.
- Zsugorfejállás elsajátítása.
- Kézállási kísérletek végrehajtása segítségadással, falnál és önállóan.
- Kézenátfordulás oldalra kísérletek végrehajtása.
- Egyszerű támaszugrások és függőleges repülés végrehajtása.
- Akadálypályák leküzdése térben és időben bővülő feladatokkal.
- Egyszerű támaszgyakorlatok kivitelezése talajon, tornapadon, zsámolyon, ugrószekrényen, bordásfalon és más, támaszhelyzetet biztosító tornaszeren.
- Dinamikus támaszgyakorlatok különböző irányokba, akadályokon történő haladással, fel- és lelépéssel, állandó és változó támasztávolságokkal, egyenletes és változó sebességgel, ritmussal, egyénileg, párokban vagy csoportban, hordással vagy anélkül.

- Egyensúlyozási gyakorlatok biztonságos végrehajtása helyben és helyzetváltoztatásokkal és különböző kartartásokkal, talajra rajzolt vonalon helyváltoztatással és eltérő irányokba, valamint tornaszereken, a munkafelület folyamatos szűkítésével.
- Függőgyakorlatok végrehajtása tornaszereken, természetes akadályokon.
- Függőállások, függések haladással oldalra, fel/le, fordulattal, állandó vagy változó fogástávolságokkal, egyenletes vagy változó sebességgel, ritmussal.
- Mászókulcsolással mászás (rúdon, kötélen) elsajátítása fokozódó gyorsasággal.
- Összerendezett, alkalmazkodó mozgások folyamatos végrehajtása akadálypálya leküzdése során.
- Egyéni, páros, társas egyensúly és gúla jellegű gyakorlatok végrehajtása.
- A tanult elemek, gyakorlatok célszerű összehangolása, alkalmazása változó feltételek között.
- Az ízületi mozgékonyság képességének fejlesztése és az ellazulási készség kialakítása.

Fogalmak

tarkóállás, kézállás, zsugorfejállás, kézenátfordulás oldalra, hajlékonyság, harántspárga, oldalspárga, híd, bakugrás, függőleges repülés, kéztámasz, segítségadás, akarat

TÉMAKÖR: LABDÁS GYAKORLATOK

ÓRASZÁM: 33 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban;
- játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik;
- célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban;
- játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja;
- a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A labdás tevékenységek balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása.
- A helyben és haladással, kézzel és lábbal történő labdavezetési módok végrehajtása statikus helyzetű és dinamikusan változó mozgást végző akadályok vagy társak figyelembevételével.
- A különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, egy- és kétkezes gurítási, dobási, valamint a lábfej különböző részeivel rúgási feladatok mozgó társ vagy társak bevonásával különböző irányokba.
- Labdagörgetések gyakorlása kézzel, lábbal egyenes vonalon előre, oldalra, hátra, körbe vagy változó irányokba.
- A labdaérzéket fejlesztő, pontosságot, a hibaszázalék csökkenését előtérbe helyező páros, csoportos versengések mellett az időkényszer melletti feladatmegoldások bekapcsolása.
- A labdás alaptechnikák fejlesztése, alkalmazó gyakorlása párhuzamos, a figyelem megosztását szükségessé tevő feladatmegoldások bevonásával (idő- és térbeli szerkezeti összetevők, az energiabefektetés variálásával).
- Dobások, rúgások helyből statikus helyzetű vagy dinamikusan változó mozgást végző célfelületre.
- Kézzel (kosárérintés, alkarérintés), lábbal (dekázás) és fejjel történő pattintó érintések alaptechnikájának elsajátítása, az érintőfelületek tudatos használata egyszerű egyéni és páros gyakorlatokban, különböző méretű és tömegű szerekkel (pl. lufival, különböző méretű gumilabdával, röplabdával).

Fogalmak

belső, külső, teljes csüd, dekázás, alkalmazkodás, figyelemmegosztás, társak megjátszása, alacsony és magas labdavezetés, kosárérintés, alkarérintés, szemkontaktus, érintőfelület

TÉMAKÖR: TESTNEVELÉSI ÉS NÉPI JÁTÉKOK

ÓRASZÁM: 15 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban;
- játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja;
- a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a testnevelési és népi játékokban tudatosan, célszerűen alkalmazza az alapvető mozgásformákat;
- játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik;
- célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban;
- labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A különböző testnevelési játékok balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása.
- Dinamikusan változó méretű, alakú játékterületen egyszerű fogó- és futójátékok által a játéktér határainak érzékelése.
- A statikus és dinamikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban a mély súlyponti helyzetben történő irányváltoztatások, elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása.
- A sportjátékokat előkészítő testnevelési játékokban a támadó és védő szerepekhez tartozó ismeretek tudatos alkalmazása.
- A végtagok helyzetváltoztatásának, az izmok feszültségi állapotának, a test érzékelésének fejlesztése, az egyensúlyozó képesség fejlesztése, szoborjátékokkal, utánzó játékokkal, egyéb népi játékokkal, valamint változatos akadálypályák teljesítését igénylő páros és csoportos játékok által.
- Statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő – különböző dobásformákra, rúgásokra, ütésekre épülő – változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználó célzó játékok rendszeres alkalmazása egyéni, páros és csoportos formában.
- A kooperativitás, a közös célirányos együttműködés erősítése páros és csoportos játékok (pl. váltó- és sorversenyek, társkimentő fogójátékok) által.

- Sportjátékok labda nélküli előkészítő jellegű mozgásainak gyakorlása, védőként az érintő távolság megtartása, oldalirányú mozgások keresztlépés nélküli megvalósítása.
- A támadó és védő szerepek kialakítását elősegítő páros és csoportos versengő játékok.
- A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időkényszer bekapcsolásával.
- Labdafedezés gyakorlása 1-1 elleni labdabirtoklásra épülő játékokban.
- Célfelület nélküli emberfölényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a támadó szerepek gyakorlása, a védőtől való elszakadás gyors iram- és irányváltásokkal.
- Célfelület nélküli emberfölényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a védő szerepek tudatosítása (a passzsávok lezárása, a labdás emberrel szembeni védekezés, az emberfogás alapjai).
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal.
- Néptánc – szabadon választható.
- Szerep- és párválasztó játékok által a kör- és páros táncok előkészítése.
- A körív mentén haladó lent- és fenthangsúlyos gyakorlatok (járás, futás, rida), a csárdásmotívumok (egylépéses, kétlépéses, tovahaladó) elsajátítása.
- A táncokban a csárdásmotívumok és mozgáselemek változatainak alkalmazása szabad improvizáció során.
- A táncokban az egyes ugrástechnikák közötti különbségek felismerése, a 2/4-es lüktetésű zene hangsúlyainak érzékelése, alkalmazása a mozgásvégrehajtásban.

Fogalmak

támadó és védő szerep, pontszerző játék, célzó játék, kisjátékok, célfelület, szélességi mozgás, elszakadás a védőtől, passzsáv, együttműködés, csapatszellem, érintő távolság

TÉMAKÖR: KÜZDŐFELADATOK ÉS -JÁTÉKOK

ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja;
- a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és képes megnevezni a küzdőfeladatok, esések, tompítások játék- és baleset-megelőzési szabályait;
- vállalja a társakkal szembeni fizikai kontaktust, sportszerű test-test elleni küzdelmet valósít meg.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása.
- A bőrérintés és testközelség elfogadását, a társakkal szembeni bizalom kialakítását elősegítő páros, csoportos és csapat jellegű játékok, valamint kooperatív jellegű képességfejlesztő feladatok gyakorlása.
- Az állásban és egyéb kiindulóhelyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéket, az erőt fejlesztő társérintés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása.
- A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéket fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérintés bekapcsolásával.
- A fizikai kontaktussal, a társ erőkifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra, kiemelésekre épülő páros, csoportos és csapat jellegű küzdőjátékok gyakorlása különböző kiinduló helyzetekből, a test különböző részeivel, eszközökkel vagy anélkül.
- Birkózó jellegű mozgásformák, illetve a grundbirkózás játékszabályainak ismerete, tudatos törekvés azok betartására a páros küzdelmekben.
- A test súlypontjának a talajhoz közeli kiinduló helyzeteiből (pl. ülésből, guggolásból) induló, előre, oldalra, hátra történő eséstechnikák, gördülések gyakorlása, vezető műveleteinek, balesetmentes végrehajtásuk kulcsmozzanatainak tudatosítása.
- Távolság- és térérzékelés fejlesztését segítő páros feladatok, játékok szerrel és szer nélkül pillanatnyi kontaktus kialakításával.
- Ritmusképesség fejlesztését célzó küzdőfeladatok és játékok gyakorlása pillanatnyi kontaktus kialakításával.

Fogalmak

ellenfél tisztelete, felelősség, tompítás, esések, gördülések, grundbirkózás, mögé kerülés, kitolás, asszertivitás, önvédelem, menekülés, önuralom, kitartás

TÉMAKÖR: FOGLALKOZÁSOK ALTERNATÍV KÖRNYEZETBEN

ÓRASZÁM: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő alkalmazására, végrehajtására.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A szabadtéri foglalkozások baleset- és természetvédelmi szabályainak, valamint a szabadban, illetve a természetben való közlekedés szabályainak következetes betartása.
- A szabadtéri foglalkozások öltözködési szabályainak tudatosítása.
- A szabadban végezhető népi játékok, a téli és nyári testgyakorlatok lehetőségei ismeretének bővülése (ugrókötél, tollaslabda, görkorcsolya, lovaglás).
- Szabadtéri akadálypályák leküzdése önálló feladatokkal.
- A megtanult természetben űzhető sportágak ismereteinek elmélyítése, fejlesztése (túrázás, síelés, korcsolyázás).

Fogalmak

görkorcsolyázás, sportöltözet, ütős játékok, lovaglás

TÉMAKÖR: ÚSZÁS

ÓRASZÁM: 68 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- az elsajátított egy (vagy több) úszásnemben helyes technikával úszik;

- aktívan vesz részt az uszodában végzett mozgásformák elsajátításában, gyakorlásában.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az öltözői rend és az uszodai magatartás, valamint a helyes higiéniai, öltözködési szokások kialakítása.
- A kitartás, önfegyelem és küzdőképesség, valamint az állóképesség és a monotóniatűrés továbbfejlesztése.
- A vízben végzett játékok, úszások megszerettetése.
- Lebegések, merülések végrehajtása segítség nélkül.
- Siklások, lábtempók gyakoroltatása hason, háton.
- A már tanult úszásnem/ek technikájának csiszolása, levegővétel rávezető gyakorlatai.
- Választott újabb úszásnem(ek) megtanulása és folyamatos gyakorlása.
- A folyamatos úszások távolságának fokozatos növelése.
- Víz alatti úszások.
- Segédeszközök felhasználásával, folyamatos hibajavítással, felzárkóztatással a tanulási folyamat hatékonyságának növelése.

Fogalmak

felfekvés, csípőemelés, váltóverseny, levegővétel hátra fordulással, fejesugrás

3.20.8. 1-4. ÉVFOLYAM KÉTTANNYELVŰ

Kőrösi Csoma Sándor Bilingual Primary School

LOCAL CURRICULUM

PHYSICAL EDUCATION

Lessons of the subject:

Year	Weekly lessons	Yearly lessons	National Curriculum lessons	Local Curriculum lessons
1	5	180	170	10
2	5	180	170	10
3	5	180	170	10
4	5	180	170	10

The main goals of the P.E. curriculum:

- to help the development of the different organs in the body via a variety of exercises
- to increase the childrens' ability to adapt to the outside world
- to improve their physical and intellectual condition
- to develop the students' muscle tone
- to help children use a variety of movements with confidence
- to improve the skills required to complete the task
- to learn how to carry out movements aesthetically
- to improve physical posture
- to encourage children participate in many different sports and games, thereby natural need for physical activity
- to learn and practise the rules of „fair play" and co-operate with other children
- to take part in competative activities
- to give the opportunity to children to speak the English vocabulary used in P.E. lessons

The most important features of the curriculum:

In the first four years of school, the activities are organised around types of movements.

The material is centered around the following activities:

3.20.9. 1. ÉVFOLYAM KÉTTANNYELVŰ

Materials	Local Curriculum Lessons	Changes	Total number of lessons
1 Activities concerning preparation, such as gymnastics and warming and ordering exercises	13	-8	5
2 Crawling and climbing exercises	13	-5	8
3 Walking and running exercises	18	-8	10
4 Hopping and jumping activities	13	-8	5
5 Throwing and hitting activities	10	-2	8
6 Leaning, hanging and balancing exercises	18	-10	8
7 Exercises with balls	13	+20	33
8 Folk games	16	-4	15
9 Fighting activities and games	15	-10	5
10 Outside and free play activities	23	-18	5
11 Topic week			10
12 Skating	18	+50	68
Full lessons	**170**		**180**

3.20.10. 2. ÉVFOLYAM KÉTTANNYELVŰ

Materials	Local Curriculum Lessons	Changes	Total number of lessons
1 Activities concerning preparation, such as gymnastics and warming and ordering exercises	13	-8	5
2 Crawling and climbing exercises	13	-5	8
3 Walking and running exercises	18	-8	10
4 Hopping and jumping activities	13	-8	5
5 Throwing and hitting activities	10	-2	8
6 Leaning, hanging and balancing exercises	18	-10	8
7 Exercises with balls	13	+20	33
8 Folk games	16	-4	15
9 Fighting activities and games	15	-10	5
10 Outside and free play activities	23	-18	5
11 Topic week			10
12 Swimmig	18	+50	68
Full lessons	**170**		**180**

3.20.11. 3. ÉVFOLYAM KÉTTANNYELVŰ

Materials	Local Curriculum Lessons	Changes	Total number of lessons
1 Activities concerning preparation, such as gymnastics and warming and ordering exercises	13	-8	5
2 Crawling and climbing exercises	13	-5	8
3 Walking and running exercises	18	-8	10
4 Hopping and jumping activities	13	-8	5
5 Throwing and hitting activities	10	-2	8
6 Leaning, hanging and balancing exercises	18	-10	8
7 Exercises with balls	13	+20	33
8 Folk games	16	-4	15
9 Fighting activities and games	15	-10	5
10 Outside and free play activities	23	-18	5
11 Topic week			10
12 Swimmig	18	+50	68
Full lessons	**170**		**180**

3.20.12. 4. ÉVFOLYAM KÉTTANNYELVŰ

Materials	Local Curriculum Lessons	Changes	Total number of lessons
1 Activities concerning preparation, such as gymnastics and warming and ordering exercises	13	-8	5
2 Crawling and climbing exercises	13	-5	8
3 Walking and running exercises	18	-8	10
4 Hopping and jumping activities	13	-8	5
5 Throwing and hitting activities	10	-2	8
6 Leaning, hanging and balancing exercises	18	-10	8
7 Exercises with balls	13	+20	33
8 Folk games	16	-4	15
9 Fighting activities and games	15	-10	5
10 Outside and free play activities	23	-18	5
11 Topic week			10
12 Swimmig	18	+50	68
Full lessons	**170**		**180**

The strucuture of the a typical P.E. lesson

The lesson have three main parts:

Intoduction part: 10-12 minutes:

- to assist the teacher by collecting and setting up equipment, line up and warm-upwith stretching and mobility exercises, running and/or chasing games

Main section: 25-28 minutes:

- to use a variety of different class management skills

Cool down: 5-8 minutes

- such as walking, stretching the muscles and breathing exercises)

Different forms of activities

Frontal work:

- All the children do the identical movements at the same time.

Group work:

- The children are split into groups, in each groups the members do the exercises one after another.

Individual work:

- The children perform the tasks one after another.

Teamwork:

- The children are divide into groups.

Circuit training:

- There are 6-8 locations with different exercises and each child does them one by one.

English vocabulary used in P.E. lessons:

Finger positions:

- open-closed finger position
- natural finger position
- fingers interlocked
- fingers clenched

Hand positions:

- upper position
- lower position
- turned out positon

Arm positions:

straight arm positions:

- low arm position
- foward arm position
- high arm position

bent arm positions:

- on hip position
- on chest position
- on shoulder position
- on back of neck position
- arms straight position
- arm out straight at a raised angle
- touch shoulder
- ’S’ position

Ordering exercises

- line up
- develope into ….. coloumns
- turn left
- turn right
- attention
- ready
- ready – steady – go
- tart to warming up
- into the circle
- out of the circle
- stop spread out
- lap
- whistle
- clap
- climb
- rope climbing

Walking, Running

- walk
- ran
- run slowly
- walk as a giant
- walk as a smurf/dog/spider/crab/seal

Stances:

- basic position
- resting stance
- stances with toes pointing out
- bent stance
- crouching stance
- step stances
- straddle stances
- side stances
- foward straddle
- closed stances
- pike stances
- stand on your tiptoes
- stand on your heels
- stand up
- squat

Kneeling positions:

- closed kneel
- straddle kneel
- left and right kneel
- kneeling sitting
- sitting on heels

Sitting positins:

- stretching sitting postion
- straddle sitting position
- bent straddle sitting
- tuck struddle position

- sit down
- sit up
- turkey sit/taylor sit
- hurdle position
- piked sitting position
- close your legs/straight sit
- L-sit/long sit
- scissors position

Prone positions:

- lay on your back
- lay on your tummy

Hand and foot supports:

- squat support
- kneeling support
- prone support

Hangs:

- front hang
- back han

Basic kinds of movement:

- swinging movements
- arm wings
- leg wings
- leg wings
- arm stretches
- elbow stretches
- raising movements
- trunk raises
- hip lowering
- heel flicks backwards
- bends
- stretches (arm, trunk, hips, knees)
- trunk exercises

- trunk bends
- trunk tilts
- trunk twists
- circles
- head and arm circles
- elbow circles to front and back
- windmills forwards and backwards
- skipping movements
- jumping movements
- throwing a bean-bag
- ball technique on the spot
- skipping rope
- climbing up and down on wall-bars
- walking
- running
- throwing
- hurling, climbing
- dragging and carrying
- lifting
- putting down
- jumping
- balancing
- struggling
- imitating
- pulling
- crawling
- squatting

3.20.13. 5-8. ÉVFOLYAM

Évfolyam	Heti órakeret	Évi órake-ret	Kerettantervi óra-keret	Helyi tervezésű órakeret
5.	3+2	180	170	10
6.	5	180	170	10
7.	5	180	170	10
8.	5	180	170	10

Az alapfokú nevelés-oktatás második szakaszába lépve az 1–4. évfolyamon elkezdett sokoldalú pszichomotoros és az ezen keresztül megvalósuló kognitív, affektív-emocionális képesség-összetevők fejlesztése tovább folytatódik. A személyiségformálás – a tanulók életkori sajátosságainak figyelembevételével, a szenzitív időszakokhoz igazodó mozgástartalmakon keresztül – a tanulási, nevelési célokat úgy valósítja meg, hogy közben a Nat kompetenciarendszerében realizálja az Európai Unió kulcskompetenciáinak fejlesztését.

Kiemelt terület a személyes és társas kompetencia-összetevők rendszerében a szomatikus egészség, a szocio-emocionális jóllét, a biztonság és az emberi kapcsolatok minősége.

A testnevelés tartalmi elemei közé az 5. évfolyamtól belép a sportági alaptechnikák és taktikák rendszere, a hozzájuk kapcsolódó elméleti ismeretekkel, miközben folytatódik a széles spektrumú koordinációsképesség-fejlesztés. A nevelési szakasz elején a kondicionális képességek differenciált fejlesztése itt is elsősorban a mozgáskészségek elsajátításán, játékos gyakorláson keresztül történik, majd később fokozatosan előtérbe kerül az életkori sajátosságokhoz igazodó kondicionális képzés. A mozgástanulás folyamatában fontos szerepet kap az elméleti tudatosítás, az ok-okozati összefüggések ismertetése, mely elősegíti a mentalizációs folyamatokat. Mindez a változó környezeti feltételekhez igazodó, egyre összetettebb mozgássorok hatékony elsajátítását teszi lehetővé.

A testi-lelki egészségre nevelés célrendszere a tanulási terület egészét áthatja. A tanulók tovább bővítik az egészséges életvitel alapjaival összefüggő ismereteiket. A közvetlen mozgástapasztalattal szoros kapcsolatban álló elméleti ismeretekkel gyarapodva tudatosul bennük a különböző mozgásformák egészségmegőrző hatása. Tisztában vannak az alapszintű anatómiai, edzéselméleti törvényszerűségekkel (pl. a bemelegítés módja, funkciói), ami a baleset-megelőzés, a biztonságos sportolás, az egészséges testi fejlődés legfőbb záloga. A testi higiéniai tevékenységeket igyekeznek mindennapi szokásrendszerükbe illeszteni, mellyel párhuzamosan a XXI. századi életforma stresszhatásainak kezelésére megfelelő stratégiákat (pl. relaxációs módszerek) sajátítanak el. A tanulóközpontú szemlélettel átitatott oktatási környezetben erősödik a tanulói sportolási kedv, a mozgáshoz fűződő pozitív attitűd. Ehhez kapcsolódóan prioritást kapnak a játékos feladatmegoldások, az élményalapú tananyag-feldolgozás. A változatos munkaformák alkalmazása, a gyakran változó összetételű, képességű heterogén csoportok együttes sporttevékenysége a méltányosság, a társakhoz való alkalmazkodás, a tolerancia, a csapatszellem, az egymás tanításának lehetőségét is magába foglalja. Ez a tanulók társas kapcsolataiban az együttműködésre és kölcsönös tiszteletadásra nevelés célját valósítja meg. A társas mozgás-

formák egyben az elfogadást, a konfliktuskezelés asszertív eszközeit kínálják. A változatos küzdőfeladatokban előtérbe kerül az iskolai küzdősportokra jellemző technikák végrehajtása és azok test-test elleni küzdelemben történő kreatív alkalmazása. Ezek az egyszerű mozgásformák esetében szabadon végrehajthatók, mások tanári irányítás mellett, a legnagyobb mozgásbiztonság elérésére törekedve, a balesetveszély minimálisra csökkentése mellett.

A tanár-diák interakciókban a pedagógus mintaadó, facilitátor szerepe a tanulók kommunikációs kultúrájának kialakításában realizálódik, mely a kooperatív jellegű gyakorlásban kihat a diákok közötti kommunikáció minőségére is. Mindezen tényezők a mozgással, sportolással kapcsolatban jelentős attitűdformáló erőt jelentenek.

A nevelési-oktatási szakasz végéhez közeledve egyre nagyobb mértékben kapnak szerepet az induktív jellegű feladatmegoldások, melyek a gondolkodást és a problémamegoldó képességeket fejlesztik. A tanulási terület – sajátosságaiból adódóan – folyamatosan fejleszti az önismeretet, az önelfogadás képességét, melynek rendszeresen alkalmazott eszköze – a pedagógus általi előremutató formatív visszajelzések mellett – az ön- és társértékelés. Ezek a folyamatok a 7–8. évfolyamon hozzájárulnak a tanulók saját készség- és képességszintű erősségeinek, illetve hiányosságainak felismeréséhez, ezáltal a képességek tanári segítséggel tudatosan fejleszthetők. A tradicionális sportágak meghatározó szereplőinek, olimpikonjainak megismerésével a tanulókat a nemzeti azonosságtudatra, a haza szeretetére neveljük, amelyben a példaképformálás is hangsúlyos szerepet kap.

Az IKT-eszközök a mozgástanulás, a diagnosztika, az egészséges életvezetés kialakításának hatékony segítői, mindemellett a konstruktív jellegű elméleti ismeretszerzést is jelentősen támogatják. Ezzel a tanulók motivációjára és digitáliskompetencia-szintjére gyakorolhatunk pozitív hatást. Az egészségfejlesztés mozgáshoz kapcsolódó eszközrendszerével tudatosítjuk a szabad levegőn, a természetes környezetben folytatott rendszeres testedzés testi és lelki jóllétet erősítő hatását, ami pozitív irányú befolyást gyakorol a tanulók környezettudatos szemléletmódjára. Ezzel a testnevelés hozzájárul a fenntartható jelen és jövő iránti elkötelezettséghez, mint nevelési célhoz.

A testnevelés tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A testnevelés tantárgy eredményességéhez fontos a mély és értő (motoros) tanulás képességének elsajátítása. A motoros tanulásra is igaz, hogy a környezettel kialakult kölcsönhatás eredményeként létrejövő, tartós és alkalmazkodó változás, amely a különböző tanulási formákkal összekapcsolódva a személyiség fejlődésének más területeire is hatást

gyakorol. A különböző mozgásformák elsajátítása – különös tekintettel az általános iskola kezdeti szakaszában – jelentős befolyással van a tanuló kognitív fejlődésére, hiszen a mozgásos cselekvés célirányos, komplex kognitív-motoros tevékenység. Hatékony és eredményes motoros tanulás-tanítás csak akkor valósulhat meg, ha annak során figyelembe veszik az életkori és tanulási sajátosságokat, s ha az spirálisan építkező és gyakorlatorientált.

A kommunikációs kompetenciák: A testnevelés – az érthetőség, az árnyaltság és a pontosság elvárásainak mentén – fejleszti a nyelvi kommunikáció minőségét. A testnevelésben a kommunikáció általában nehezített körülmények között, felhívó, felszólító módon zajlik, amelynek nem lehet sajátja az erőtlenül formált és artikuláció nélküli beszéd. A tantárgy fejleszti a hallás utáni szövegértés mellett a kommunikáció más formáit is, úgymint a kéz- és karjelzéseket, a testmozgás, a sportolás közbeni gesztusokat, a tekintet és/vagy az arc izmainak játékát. A sporttevékenységek folyamatos metakommunikáció mentén folynak, elég csak a jelzésértékű testtartásokra vagy a távolodó-közeledő mozgások kifejezőerejére gondolni. A szakkifejezések, a helyes terminológia elsajátításával lehetővé válik a procedurális tudás átfordítása a gondolkodás révén tervezhető motoros produktummá.

A digitális kompetenciák: Az információs és tudástársadalom korában meghatározóan fontos, hogy a korszerű digitális eszközök hogyan épülnek be a nevelés, az oktatás és a képzés tanítási-tanulási folyamataiba. A digitális kompetencia főbb területeinek – digitális jelenlét, életvezetés és produktivitás – fejlesztése a testnevelésnek és egészségfejlesztésnek is egyik kiemelt célja. A digitális kompetencia a testnevelés tantárgy esetében is elengedhetetlen, példaként említhető a teljesítménymonitorozás, a mozgáselemzés, az információkeresés, -szűrés és -feldolgozás digitális eszközökkel történő megvalósítása.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A motoros tanulás során elsősorban a cselekvéses tényező dominál, de a hatékonysága és eredményessége – a verbális metódusok által – a kognitív komponensektől is függ. A beszéd és a gondolkodás kapcsolata révén válik lehetővé a motoros tevékenységekkel összefüggő ismeretek és tapasztalatok tárolása, felidézése. A nyelvhasználat teszi lehetővé a mozgásos cselekvéstanuláshoz szükséges ideomotoros kép, a gondolati modell kialakítását, tervezését. A kreatív feladatmegoldásokon alapuló problémamegoldó gondolkodás egyaránt megjelenik a nyílt jellegű mozgáskészségek (pl. sportjátékok) változatos döntéshozatali játékhelyzeteiben és a kognitív típusú testnevelési játékokban (pl. táblajátékok mozgásos változatai).

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A testnevelés tantárgy a személyes és társas kompetenciák fejlesztésének egyik terepe. Az iskolának fejlesztenie szükséges a szomatikus egészséggel, a társas-érzelmi jólléttel, a biztonsággal kapcsolatos kompetenciákat. A fejlesztés

kiterjed a testi jóllét és a motoros teljesítőképesség kialakítására is. A tantárgy tanulásának és tanításának jelentős közösségfejlesztő hatása van. Külön kiemelendők a csapatsportokban fontos szerepet játszó együttműködési formák, a közösséget alakító tényezők (a közös célkitűzések, a közös gyakorlás élménye, a teljesítmény egyént és csapatközösséget formáló szerepe, a csapaton belüli összetartozás és egymásrautaltság stb.).

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az iskola a kiemelkedő sportszakemberek és sportolók által létrehozott kreatív produktumok megismerésének egyik helye, ami az alkotó produkálás biztosításával támogatja, hogy a tanuló értelmezni tudja a sporteredmények személyes és társadalmi életre gyakorolt hatását. A tanuló ezeknek a kompetenciáknak az elsajátításával képessé válik arra, hogy saját tanulási tevékenységében is értékesnek tartsa a testnevelés, az egészségfejlesztés kreatív ötleteit és produktumait. Önmaga kreatív alkotásokat hoz létre (pl. alkotóképes játéktevékenység vagy bemelegítő gyakorlatok és edzésprogramok összeállítása) a tanulási tevékenység ezen területén, és elsajátítja a fizikai aktivitás, a testedzés és a sportolás rekreációt támogató elemeit. A tanuló megtanulja értékként kezelni az olimpiai eszmét, az olimpiai játékokon elért eredményeket. Értékesnek tartja a magyar, az európai és a világ testkulturális örökségét.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A testnevelés és egészségfejlesztés a tanuló ügyességét, erejét, állóképességét, szomatikus, mentális és érzelmi teherbírását fejlesztve teszi képessé az egyént a különböző munkatevékenységek elvégzésére. A sporttevékenység hozzájárul a munkaerkölcsi tulajdonságok (például fegyelmezettség, közösségi szemlélet, lelkiismeretesség, felelősségteljesség, munkaszeretet) kialakításához. A testnevelésben és a sportban alkalom nyílik a bátorságot, a kockázatot, az önállóságot, a monotóniatűrést és az innovációt igénylő tevékenységekre, a vállalkozáshoz szükséges kezdeményezőkészség alkalmazására és a határozott viselkedésre. Az önállóságot igénylő, döntési helyzeteket biztosító sportolás a tanulót hozzásegíti, hogy a munkavégzés során is hasonló módon cselekedjen. A testedzés, a sportolás – a szabadidő egészséges eltöltésén keresztül, rekreatív hatásával – elősegíti a munka utáni pihenést, kikapcsolódást és regenerálódást.

Az 5-8. évfolyamon a gyógytestnevelés területén elvárás az egyéni és differenciált gyakorlatok tudatos végrehajtása, valamint, hogy a tanulók az egészségük fejlesztése érdekében tudatosan alkalmazzák a szabadidős és sportjátékokat. A gyakorlások során kiemelten jelenik meg a kontrollált légzés, a pulzusszámlálás és a relaxáció.

A tanulók mozgáshoz fűződő pozitív attitűdjének kialakítása érdekében az értékelés alapja a különböző sportági mozgáskészségekben, valamint a motorikus képességekben a tanuló önmagához mért fejlődése. A tanultsági szint méréséhez fontosak a különböző pontérték-táblázatok,

számszerűsített vagy grafikonos statisztikai eljárások, de az egyes próbákon és teszteken elért eredmények mellett legalább olyan fontos az érzelmi-akarati tényezők figyelembevétele az értékelés, osztályozás során.

3.20.14. 5-6. ÉVFOLYAM

Az 5. évfolyamba lépő diákok testi fejlődésében a fiúk és a leányok között jellemző különbségek még nem mutatkoznak. A leányok egy hosszú (9 éves kortól tartó), mérsékelt ütemű megnyúlási szakasz közepén, míg a fiúk a pubertáskort megelőző testalkati telítődési szakaszban járnak. A két nem terhelhetősége közel azonos. A 11–12 éves diákok, a sokoldalú alapokra építkezve, eredményesen tanulnak új sportági technikákat mind a zárt, mind a nyílt jellegű mozgáskészségekben. Mozgásigényük igen jelentős, figyelmük, koncentrálóképességük tartós, ami az időhatékony óraszervezéssel tovább segíti a pszichomotoros tanulási folyamatokat.

A korosztály kondicionális képzésében kiemelt szerepet kap a gerincoszlop tartóizmainak, a törzs általános erő-állóképességének folyamatos fejlesztése. Fontos az aerob állóképesség kezdetben játékos formájú, majd egyre inkább tartós futással történő növelése, ugyanakkor az intenzív anaerob munkavégzés kerülendő. A koordinációs képességek közül kiemelten fejleszthető a ritmusérzék, az egyensúlyozó képesség, a téri tájékozódó képesség, emellett a nyílt jellegű mozgásformákban megmutatkozó összekapcsolási-átállási képesség is dinamikusan javul. A sportjátékok oktatásában a technikai képzés mellett megjelennek az emberelőnyös és létszámazonos kisjátékok alaptaktikai elemei (add és fuss; szélességi és mélységi mozgások), először célfelület nélkül, majd célfelülettel. Továbbra is hangsúlyos szerepet kapnak a sportjátékokat előkészítő testnevelési játékok. Az ízületi és izomzati mozgékonyság a prepubertás idején még mindkét nemnél jól fejleszthető, így ebben az időszakban a dinamikus és statikus nyújtó hatású feladatokkal egyaránt eredményes a rendszeres gyakoroltatás, ezzel is elősegítve a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását.

Az önvédelmi és küzdősportok a test-test elleni játékos küzdőgyakorlatok megtanításán túl a sportági képzésre helyezik a hangsúlyt. Míg az eddigi játékok és feladatok olyan játékos mozgásformákon keresztül csináltak kedvet a küzdelemhez, melyek a különböző küzdősportok mozgástechnikáihoz hasonló elemeket tartalmaztak, most a három iskolai küzdősport, a birkózás, a judo és a karate mozgásanyagára kerül a hangsúly. E gyakorlatok kondicionális képességfejlesztő hatásai elsősorban az erő-állóképesség, a gyorsaság fejlesztésében érezhetők, valamint a gerincoszlop tartóizmai, a hát- és a hasizmok erősítése terén, valamint a gerinc egészséges, fiziológiás tartásának javításában realizálódnak. A karate lazító és nyújtó gyakorlatai a csípő- és bokaízület, valamint az egész alsó végtag ízületi mozgástartományának növelésével járulnak hozzá az egészséges fejlődéshez.

Az önvédelmi és küzdősportok a koordinációfejlesztés szempontjából elsősorban a kognitív koordinációs képességeket fejlesztik az ellenfél eltérő mozgására adott folyamatosan változó reakciók miatt. A téri tájékozódó képesség, a reakcióképesség, a ritmusképesség, a kinesztézis, a mozgásszabályozó és átalakító képesség folyamatos fejlődésen mennek át a sportági mozgásanyag tanítása révén.

A test-test elleni küzdelem tekintetében továbbra is kiemelt fejlesztési terület a tanuló személyisége, hiszen a sportági technikák nagy koncentrációval történő végrehajtása az önuralom és akaraterő próbája elé állítja a tanulót.

Az 5–6. évfolyam tanulóinak példaképválasztó igénye a megfelelő irányba terelve elősegíti a hosszú távú elköteleződésüket a szabadidős és/vagy versenysport felé. A tanulók a versengésen alapuló mozgásformákat szeretik, melyek – jól megszervezett, kooperációs elemekben gazdag, a társak eltérő képességeit tiszteletben tartó, a fair play szellemiségét prioritásként kezelő viselkedésmintákkal – kontrollált módon kiválóan gyakoroltathatók. Oktatásmódszertani szempontból a tanórák jelentős részét a mozgásos tartalmak bemutatásán, bemutattatásán alapuló képi, vizuális forrásokra épülő direkt oktatási stratégiák jellemzik, de megjelennek már az indirekt módszertani elemek is.

A testnevelés tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

MOZGÁSKULTÚRA-FEJLESZTÉS

- a tanult alapvető mozgásformák kombinációiból álló cselekvéssorokat változó térbeli, időbeli, dinamikai feltételek mellett készségszinten kivitelezi;
- a tanult mozgásforma készségszintű kivitelezése közben fenntartja érzelmi-akarati erőfeszítéseit;
- minden sporttevékenységében forma- és szabálykövető attitűddel rendelkezik, ez tevékenységének automatikus részévé válik.

MOTOROSKÉPESSÉG-FEJLESZTÉS

- a motoros képességeinek fejlődési szintje révén képes az összhang megteremtésére a cselekvéssorainak elemei között;
- relatív erejének birtokában képes a sportágspecifikus mozgástechnikák koordinált, készségszintű kivitelezésére;
- az alapvető mozgásainak koordinációjában megfelelő begyakorlottságot mutat, és képes a változó környezeti feltételekhez célszerűen illeszkedő végrehajtásra;
- a (meg)tanult erő-, gyorsaság-, állóképesség- és ügyességfejlesztő eljárásokat tanári irányítással tudatosan alkalmazza.

VERSENGÉSEK, VERSENYEK

- a versengések és a versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben, ezt tőlük is elvárja;
- a versengések és a versenyek közben közösségformáló, csapatkohéziót kialakító játékosként viselkedik.

PREVENCIÓ, ÉLETVITEL

- megoldást keres a különböző veszély- és baleseti források elkerülésére;
- tanári segítséggel, egyéni képességeihez mérten, tervezetten, rendezetten és rendszeresen fejleszti keringési, légzési és mozgatórendszerét;
- ismeri a tanult mozgásformák gerinc- és ízületvédelmi szempontból helyes végrehajtását;
- a családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mérten tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez testmozgást.

EGÉSZSÉGES TESTI FEJLŐDÉS, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

- a higiéniai szokások terén teljesen önálló, adott esetben segíti társait;
- az életkorának és alkati paramétereinek megfelelően tervezett, rendezett és rendszeres, testmozgással összefüggő táplálkozási szokásokat alakít ki.

Az 5–6. évfolyamon a testnevelés tantárgy alapóraszáma: 340 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

A tematikusegység neve	Kerettantervi javasolt óraszám 5-6. osztály	A témakör időkerete 5. osztály	A témakör megvalósítandó időkerete 5. osztály	A témakör időkerete 6.osztály	A témakör megvalósítandó időkerete 6.osztály
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	36	10+8	**10**	10+5	**10**
Atlétikai jellegű feladatmegoldások	46	10+5	**10**	20+10	**20**
Torna jellegű feladatmegoldások	46	5+10	**5**	10+5	**10**
Sportjátékok	70	41	**41+48**	70	**70+30**
Testnevelési és népi játékok	34	7+10	**7**	10	**10**

Önvédelmi és küzdősportok	40	5+5	**5**	5+5	**5**
Alternatív környezetben űzhető mozgásformák	32	10+10	**10**	15+5	**15**
Úszás	36	34	**34**	-	-
Összes óraszám:	340	170	**170**	170	**170**
Kiegészítő órakeret: A témahéten megvalósuló órák		10	**10**	10	**10**

A tematikus egységek + órakerete a sportjátékok tematikus egységben kerül megvalósításra.

Az osztályok összetétele és előzetes tapasztalatai, tudása alapján a 6. osztály végére cél mind a 4 sportjáték ismerete.

A floorball az alternatív környezetben űzhető mozgásformák tematikus egységében kerül feldolgozásra.

Gyógytestnevelés : Intézményünkben a Pedagógiai Szakszolgálat gyógytestnevelője látja el ezt a feladatot.

3.20.15. 5. ÉVFOLYAM

A témakörök áttekintő táblázata:

A tematikusegység neve	**A témakör időkerete 5. osztály**	**A témakör megvalósítandó időkerete 5. osztály**
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	10+8	**10**
Atlétikai jellegű feladatmegoldások	10+5	**10**
Torna jellegű feladatmegoldások	5+10	**5**
Sportjátékok	41	**41+48**
Testnevelési és népi játékok	7+10	**7**
Önvédelmi és küzdősportok	5+5	**5**
Alternatív környezetben űzhető mozgásformák	10+10	**10**
Úszás	34	**34**
Összes óraszám:	170	**170**

Kiegészítő órakeret: **A témahéten megvalósuló órák**	10	**10**

A tematikus egységek + órakerete a sportjátékok tematikus egységben kerül megvalósításra.

TÉMAKÖR: GIMNASZTIKA ÉS RENDGYAKORLATOK – PREVENCIÓ, RELAXÁCIÓ

ÉVES ÓRASZÁM: 10+8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;
- a tanórák szervezéséhez szükséges rendgyakorlatok elsajátítása;
- a mozgásszabályozó-, ritmus- és a kéz-láb koordinációs képesség fejlődése;
- az erősítés, a nyújtás és a mobilizálás alapvető elveinek és egyszerű módszereinek megismerése;
- együttműködés a rendgyakorlatok és a csoportos feladatok végrehajtásánál;
- A személyi és környezeti higiéniás ismeretek elsajátítása.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megnevez és bemutat egyszerű relaxációs gyakorlatokat;
- a mindennapi sporttevékenységébe tudatosan beépíti a korrekciós gyakorlatokat;
- a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásai ismeretében önállóan is kezdeményez ilyen tevékenységet;
- a mozgásszabályozó-, ritmus- és a kéz-láb koordinációs képesség fejlődése;
- az erősítés, a nyújtás és a mobilizálás alapvető elveinek és egyszerű módszereinek megismerése;
- együttműködés a rendgyakorlatok és a csoportos feladatok végrehajtásánál;
- a személyi és környezeti higiéniás ismeretek elsajátítása.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, technikai végrehajtásának önálló alkalmazása.
- 4-8 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok bemutatás utáni önálló végrehajtásra törekvő pontos és rendszeres kivitelezése.
- 2-3 gyakorlatból álló gimnasztikai gyakorlatsor összeállítása tanári kontrollal.

- Alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) alkalmazó gyakorlása.
- Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban.
- Mozgékonyság, hajlékonyság fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kéziszer- és egyszerű szergyakorlatokkal (zsámoly, pad, bordásfal).
- A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatok összeállítása segítséggel, azok gyakorlása.
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését, nyújtását, ellazulását szolgáló gyakorlatok összeállítása segítséggel, azok helyes végrehajtása.
- Légzőgyakorlatok összeállítása segítséggel, azok végrehajtása.
- A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása.
- A nyugalomban lévő és bemelegített izomzat tulajdonságainak megismerése, a fáradt izmok lehetséges sérüléseinek (izomhúzódás, izomszakadás, izomgörcs, izomláz) okokozati tényezők szerinti beazonosítása.
- Különböző testrészek bemelegítését szolgáló gyakorlatok közös, majd önálló (kis tanári segítséggel) összeállítása, végrehajtása.
- A terhelések utáni nyújtó gyakorlatok jelentőségének megismerése.
- A stressz fogalmának, fajtáinak beazonosítása, pozitív megküzdési stratégiáinak megismerése.
- Az egyszerűbb relaxációs technikák elsajátítása és alkalmazása.
- Egyszerű és összetett gimnasztikai gyakorlatok zenére.
- Az óra szervezéséhez szükséges térformák, alakzatok és kialakításuk.
- Sorakozó vonalban és oszlopban.
- Táv- és térköz felvétele. Nyitódás, zárkózás. Igazodás, takarás.
- Testfordulatok. Megindulás, megállás. Fejlődés, szakadozás.
- Természetes mozgásformák egyéni- és társas szabadgyakorlatokban, játékos feladatokkal és versengésekkel is összekötve.
- Szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok az ízület- és gerincvédelem szabályainak megfelelően, eszköz nélkül és eszközökkel, egyénileg, párban, valamint csoportban.
- Játékos gimnasztikai gyakorlatsorok zenére.
- Játékos és határozott formájú gyakorlatok: szabad-, társas, szer- és kéziszer gyakorlatok.

Fogalmak

menet- és futásgyakorlatok; oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat; szergyakorlatok, utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, relaxáció, stresszkezelés, izomhúzódás, izomszakadás, izomgörcs, izomláz, keringésfokozás

TÉMAKÖR: ATLÉTIKAI JELLEGŰ FELADATMEGOLDÁSOK

ÉVES ÓRASZÁM: **10+5 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a rajttechnikákat a játékok, a versengések és a versenyek közben készségszinten használja;
- ellenőrzött tevékenység keretében rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;
- tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- futótechnikája – összefüggő cselekvéssor részeként – eltérést mutat a vágta- és a tartós futás közben;
- magabiztosan alkalmazza a távol- és magasugrás, valamint a kislabdahajítás számára megfelelő technikáit;
- törekszik az atlétikai versenyszámok technikájának elsajátítására és a teljesítménynövelésre;
- fejlődés elérése a kondicionális képességek terén, különös tekintettel az aerob állóképességre-, valamint az alsó- és felső végtag dinamikus erejére;
- a tartós futás technikájának optimalizálása, és az egyénhez igazított sebesség kialakulása;
- kitartás és igyekezet a motoros képességfejlesztésben, valamint a tartós munkavégzésben;
- érdeklődés az atlétika sportág iránt;
- tehetséggondozás a versenysport iránt érdeklődők számára.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Futóiskolai és futófeladatok egyenesen és íven, előre, hátra, oldalra mozgás közben 20–40 m hosszan.
- Lassú futás tempóváltással, közbeiktatott feladatokkal.
- Akadályfutás. (A szabadban természetes akadályok, a teremben tornaszerek leküzdése.) Közepes iramú futás.
- Ugrófeladatok el- és felugrással, akadályokra és akadályok átugrásával.
- Rajtgyakorlatok, rajtversenyek különböző testhelyzetekből, térdelőrajt 20–30 m kifutással időre, sprintfutások 30–60 m-en időre.
- Vágtafutások, gyorsfutások irányváltoztatással, különféle színtereken.
- Vágtafutások, gyorsfutások irányváltoztatással, különféle színtereken.
- Repülő és fokozó futások 30–40 m-en.
- Vágtafutások 20–30 m-en.
- Tartós futás a táv növelésével és a távnak megfelelő iram megválasztásával.
- Váltófeladatok alsó és felső váltással párban és csapatban, helyben és mozgás közben
- Dobógyakorlatok 1–2 kg-os tömött labdával fekvésben, ülésben, térdelésben, állásban, beszökkenéssel, dobások különböző eszközökkel (labdák, karikák, szivacsgerely).
- Dobások és lökések különböző célba, különböző labdával.
- Kislabdahajítás célba és távolba helyből és nekifutással.
- Távolugrás lépő technikával, rövid nekifutásból emelt elugró helyről és elugró sávból 4–10 lépés nekifutásból.
- Felugrások egy lábról gumiszalagra, lécre, szemből és oldalról nekifutással 5–7 lépésből, átlépő technikával.
- Szökdelő és ugróiskolai gyakorlatok.
- Magasugrás: 6–8 lépésről átlépő technikával, nyújtott vagy hajlított lábbal; magasugróversenyek.
- Az állóképesség, a szívműködés és a testtömegkontroll összefüggéseinek megismerése.
- Folyamatos futások egyenletes ritmusban és tempóváltással 8-10 percen keresztül.
- Az atlétika főbb versenyszabályainak megismerése, gyakorlatban történő alkalmazása.

Fogalmak

elrugaszkodó láb, lendítő láb, térdelőrajt, hibás rajt, váltójel, váltótávolság, tempóérzék, pulzus, átlépő technika, lépő technika, nekifutási távolság, optimális sebesség, kidobási vonal, dobószektor, dobás, vetés, hajítás, gyorsfutás, vágtafutás, lassúfutás, akadályfutás,

TÉMAKÖR: TORNA JELLEGŰ FELADATMEGOLDÁSOK

ÉVES ÓRASZÁM: 5+10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;
- a mindennapi sporttevékenységébe tudatosan beépíti a korrekciós gyakorlatokat;
- a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásai ismeretében önállóan is kezdeményez ilyen tevékenységet;
- a torna, a ritmikus gimnasztika, tánc és aerobik jellegű mozgásformákon keresztül tanári irányítás mellett fejleszti esztétikai-művészeti tudatosságát és kifejezőképességét;
- a motorikus cselekvésbiztonság fejlődése a torna jellegű feladatmegoldásokban;
- törekvés a kreativitásra, az improvizációra és az önkifejezésre a torna jellegű feladatmegoldásokban;
- a reális testkép és a testtudat kialakulása;
- az izmok, izomcsoportok erejének növelését és nyújtását szolgáló módszerek/gyakorlatok megismerése;
- a balesetvédelmi ismeretek tudatos alkalmazása, az együttműködés az egymás iránti segítőkészség kinyilvánítása.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- segítségadással képes egy-egy általa kiválasztott tornaelem bemutatására és a tanult elemekből önállóan alkotott gyakorlatsor kivitelezésére;
- érdeklődés kialakulása a torna jellegű feladatmegoldások iránt, a rendszeres fizikai aktivitás mozgásválasztékának bővítésére, illetve a versenysport iránt érdeklődők tehetséggondozásacéljából.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A téri tájékozódó képesség és egyensúlyérzék, valamint a torna jellegű feladatmegoldások szempontjából fontos motorikus képességek (erő, ízületi mozgékonyság, izomérzékelés) további fejlesztése.
- A gyakorlás biztonságos körülményeinek megteremtése.
- A cselekvési biztonság növelése.
- Segítségadás tanítása, tanulása.

- Igényesség kialakítása az esztétikus test iránt, valamint a „tornászos” mozgás elsajátítására.
- A rendelkezésre álló és a célnak megfelelő tornaszereken statikus testhelyzetek, támlázások, támaszcserék, lendületek, ellendülések, fellendülések, fel-, le- és átugrások végrehajtása.
- Egyensúlyi elemek, gurulások, emelések, fellendülések, billenések, átfordulások végrehajtása.
- Gimnasztikus elemek (csak lányok) – lépések, járások, testsúlyáthelyezések, szökkenések, ugrások, fordulatok – kivitelezése.
- Egyensúlyozási gyakorlatok megvalósítása helyben helyzetváltoztatásokkal és különböző kartartásokkal, valamint helyváltoztatással eltérő irányokba tornapadon, annak merevítő gerendáján.
- Mászókulcsolással mászás (rúdon, kötélen), vándormászás lefelé; függeszkedési kísérletek, mászóversenyek.
- Bordásfalon függésben haladás oldalt, felfelé és lefelé.
- Függésben húzódzkodások.
- A női és férfitorna főbb versenyszámainak, azok alapvető szabályainak megismerése

Talajon:

- Gurulóátfordulások előre-hátra különböző testhelyzetekből különböző testhelyzetekbe.
- Fejállás.
- Kézállásba fellendülés segítségadással, falnál és önállóan.
- Hanyattfekvésből, emelés hídba.
- Tigrisbukfenc.
- Kézenátfordulás oldalra mindkét irányba.
- Repülő gurulóátfordulás.
- Híd, mérlegállás és spárga kísérletek végrehajtásának tökéletesítése.
- Összefüggő talajgyakorlat összeállítása.

Ugrószekrényen:

- Keresztbe állított ugrószekrényen zsugorkanyarlati átugrás és guggoló átugrás.
- Hosszába állított ugrószekrényen felguggolás után gurulóátfordulás előre, leguggolás, valamint leterpesztés.
- Gurulóátfordulás előre ugródeszkáról történő elrugaszkodással.

Tornapadon:

- Érintőjárás; hármas lépés fordulatokkal, szökdelésekkel is; mérlegállás.

Gyűrűn:

- (Fiúknak) Érintő magas gyűrűn: függésben térd- és sarokemelések; alaplendület; zsugorlefüggés; lefüggés; fellendülés lebegő függésbe; hátsó függésből emelés lebegő függésbe; homorított leugrás.
- Gyűrűn: hátsó függés; fellendülés lebegő függésbe; függésben lendület hátra, homorított leugrás.
- (Lányoknak) Lendületek előre-hátra; fellendülés lebegő függésbe; zsugorlefüggés.

Fogalmak

függeszkedés, támlázás, fejállás, talajgyakorlat, terpeszleugrás, lefüggés, lebegőfüggés, hátsó függés, zsugorlefüggés, homorított leugrás, érintőjárás, hármaslépés, fellendülés, ellendülés, billenés, átfordulás, zsugorkanyarlati átugrás, huszárugrás, guggoló átugrás

TÉMAKÖR: SPORTJÁTÉKOK (Legalább két sportjáték választása kötelező.)

ÉVES ÓRASZÁM: 41+48 óra

Tanulási eredmények

- a témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- a rajttechnikákat a játékok, a versengések és a versenyek közben készségszinten használja;
- egészséges versenyszellemmel rendelkezik, és tanári irányítás vagy ellenőrzés mellett képes a játékvezetésre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a sportjátékok előkészítő kisjátékaiban tudatosan és célszerűen alkalmazza a technikai és taktikai elemeket;
- elméleti ismereteinek elsajátítása;
- a testnevelési és sportjáték közben célszerű, hatékony játék- és együttműködési készséget mutat;
- törekvés a sportszerűségre, a szabálykövető magatartásra, a figyelmes és hatékony munkavégzésre;
- a tanult testnevelési és népi játékok mellett folyamatosan, jól koordináltan végzi a választott sportjátékokat;

- fejlődés a motoros képességekben a sportjátékok mozgás anyagának intenzív és tudatos gyakorlásával;
- az egyéni adottságoknak és érdeklődésnek leginkább megfelelő sportjáték megtalálása rekreációs célú testedzésre, vagy a versenyszerű sportágválasztás elősegítésére.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Két választott sportjáték alapvető sportágspecifikus technikai és alaptaktikai elemeinek, szabályainak elsajátítása.
- Folyamatos csapatjáték kialakítása könnyített szabályok mellett.
- A sportjátékok különböző döntési helyzeteiben a csapat érdekeinek figyelembevételével a legmegfelelőbb megoldások kiválasztására, együttműködésre való törekvés.
    - elleni játékszituációkban a labdatartás, labdafedezés alapelveinek tudatos alkalmazása.
- Emberelőnyös (2-1, 3-1, 3-2, 4-2, 4-3) és létszámazonos (2-2, 3-3, 4-4) kisjátékokban a szélességi és mélységi labda nélküli támadó mozgások, védőtől való elszakadás módjainak gyakorlása.
- Kisjátékokban védőként a támadó és a célfelület helyzetéhez igazodó helyezkedés tudatos alkalmazása.
- A sportjátékokban megjelenő egyéni és csapatrész támadó, védekező alaptaktikai és ezekre épülő technikai elemeinek (emberfogás, területvédekezés, letámadás, támadóalakzat) megismerése, gyakorlása.

Kézilabda:

- A labda nélküli technikai elemek, mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, indulások-megállások, ütközések, cselezések irányváltással és lefordulással, felugrások-leérkezések elsajátítása.
- A labda fogása; guruló labda felvétele állóhelyben és mozgás közben.
- Az egy és két kézzel történő labdaátadások helyben és mozgásból, labdaátvételek különböző irányokból.
- Az „add és fuss” elv alkalmazása az egyszerű és összetett labdás koordinációs gyakorlatokban (pl. háromszög, négyszög, „y” koordinációs alakzatokban).
- Egy- és kétkezes átadások helyben és mozgás közben, (kétkezes felső, mellső, pattintott
- Egykezes felső átadás helyben – kilépéssel).
- Labdaátvétel és -átadások: különböző irányból érkező labda átvétele; átadások mozgás közben különböző irányba és távolságra; különleges labdaátadási formák.

- Labdavezetés irány- és iramváltásokkal, indulócselek alkalmazása 1-1 elleni játékokban, testcselek.
- Kapura lövések helyből, kilépéssel, 3 lépésből, különböző támadó helyekről, passzív, félaktív védővel szemben.
- Alapvető szabályok, mint a lépésszabály, a kétszer indulás szabálya, a szabaddobás, a büntetődobás, az ellenféllel történő szabálytalanságok módjainak ismerete, törekvés a szabályok betartására.
- Bedobás.
- Szabaddobás.
- Büntetőlövés.
- Ütközések oktatása.
- A szélességi vonalvédekezés (6-0-ás területvédekezés) megismerése
- Védekezés emberfogással.
- A védő, a támadó helyezkedése.
- Egyéni védekezés: a védő helyezkedése a labda nélküli és a labdát birtokló támadóval szemben.
- Üres helyre helyezkedés, védőtől való elszakadás.
- Támadásból védekezésbe való visszarendeződés.
- A kapus alaphelyzetének kialakítása; magasan, félmagasan, laposan és pattanásból érkező labdák védési technikájának elsajátítása kézzel és lábbal.

Kosárlabda:

- A labda nélküli technikai elemek, mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, a védőtől való elszakadás iram- és irányváltásokkal, lefordulások, felugrások egy és két lábról, leérkezések megtanulása, végrehajtása kontrollált környezetben, egyszerűbb játékszituációkban.
- Labdavezetés irányváltásokkal, ritmusos labdavezetés, rövid és hosszú indulás, együtemű megállás folyamatos labdavezetésből, kétütemű megállás egy és két labdaleütésből, sarkazás, labdavezetés közben történő egyszerűbb irányváltoztatási módok elsajátítása megadott feltételekkel.
- Labdaátadások kétkezes mellsővel és felsővel, egykezes felső és alsó, illetve egykezes tolt átadással helyben, különböző irányokba történő kilépéssel és mozgásból mozgó társnak (páros és hármas lefutás).

- A helyből történő kosárra dobás, egy-két labdaleütésből, majd folyamatos labdavezetésből és társtól kapott labdából történő fektetett dobás technikájának ismerete, gyakorlati elsajátítása.
    - elleni játék gyakorlása a támadó és védő játékosok személyének meghatározásával, indulási joggal rendelkező, majd indulási joggal nem rendelkező támadó esetében (adogatóval).
- 2-0-ás és 3-0-ás gyorsindulások labda nélküli támadó mozgásának elsajátítása (páros lefutás, hármas lefutás, hármas nyolcas).
- Létszámazonos kisjátékokban a támadó és védő szerepek gyakorlása.
- Alapvető szabályok, mint a lépésszabály, a kétszer indulás szabálya, az ellenféllel történő szabálytalanságok módjainak ismerete, törekvés a szabályok betartására.
- Létszámazonos mérkőzésjátékok változatos szabálymódosításokkal.

Röplabda:

- A labda nélküli alaphelyzet, valamint az érkező labdához történő helyezkedés tudatosítása.
- A kosárérintés, az alkarérintés, az alsó egyenes nyitás jellegzetes mozgásdinamikájának elsajátítása egyéni és páros gyakorlatokban.
- Manó, mini röplabdázás szabályainak ismerete(2-2, 3-3, 4-4) .
- A nyitásfogadás, feladás elsajátításával törekvés a három érintéssel történő játékra könnyített feltételek mellett.
- Helyezkedési módok megismerése a különböző csapatlétszámú játékokban.
- Forgásszabály alkalmazása.
- A csapattársak közötti kommunikáció jelentőségének tudatosítása az eredményes játék érdekében.

Labdarúgás:

- A labda nélküli technikai elemek, mint a mély súlyponti helyzetben történő elindulások, megállások, irányváltoztatások, támadó és védő alapmozgások ismerete, alkalmazása a játék folyamatában.
- Labdavezetések és labdaátadások gyakorlása a lábfej különböző részeivel, laposan és levegőben érkező labdák átvételének alkalmazása talppal, belsővel.
- Labdahúzogatás, -görgetés; haladás közben.
- Alakzattartással történő labdás koordinációs passzgyakorlatok.
- Játékos labdás feladatok 2–3–4 vagy több játékos együttműködésével, négyszög, téglalap alakzatban, átadások irányának megváltoztatásával.

- Rúgások gyakorlása célba belső csüddel, teljes csüddel, állított labdával, mozgásból, a futással megegyező irányból, oldalról és szemből érkező labdával.
- A labda nélküli támadó szerepek (helyezkedési módok) megismerése 2-0-ás, 3-0-ás gyakorlási helyzetekben.
- Átadások: (passzolások), átvételek mindkét lábbal, átadások laposan mozgás közben, ívelten növekvő távolságra, irányváltoztatással.
- A különböző védőszerepek megismerése (passzsávok lezárása, optimális távolságtartás a támadótól, célfelülethez igazított helyezkedés).
- Labdalevétel: talppal, belsővel, csüddel. Levegőből érkező labda átvétele belsővel.
- Fejelés: előre, oldalra.
- Alapszerelés, megelőző szerelés, labdaátvétel megakadályozása.
- Egyszerű cselek.
- Partdobás.
- Kényszerítő átadások gyakorlása 2-0-ás taktikai helyzetben.
- Változatos alakú, méretű pályán az 1-1 és 2-2 elleni játékszituációk védő és támadó szerepeinek gyakorlása különböző méretű, elhelyezkedésű, számú célfelületre, a labda méretének, anyagának változtatásával.
- 2-1, 3-1 elleni emberelőnyös kisjátékokban a támadó játékosok együttműködésének, a védő játékosok helyezkedésének gyakorlása.
- Létszámazonos kisjátékok és mérkőzésjátékok változatos szabályokkal.
- A kapus alaphelyzet kialakítása, guruló, félmagas és magas ívelt labdák elfogása. Kigurítás, kidobás, kirúgás gyakorlása állított, lepattintott labdával.

Fogalmak

kétszer indulás, lépéshiba, alsó egyenes nyitás, védőérintés, támadóérintés, állásrend, röplabda – forgás, hosszú- és rövidindulás, egy-és kétütemű megállás, sarkazás, indulócsel, fektetett dobás, labda fedezése, bedobás, szabaddobás, szabadrúgás, büntetődobás, büntetőrúgás, alakzattartásos passzgyakorlat, alakzatbontó és alakzattartó helyezkedés, kényszerítő átadás, területvédekezés, emberfogás, egykezes tolt átadás, páros és hármas lefutás,

TÉMAKÖR: TESTNEVELÉSI ÉS NÉPI JÁTÉKOK

ÉVES ÓRASZÁM: 7+10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a rajttechnikákat a játékok, a versengések és a versenyek közben készségszinten használja;
- a testnevelési és sportjáték közben célszerű, hatékony játék- és együttműködési készséggel rendelkezik;
- egészséges versenyszellemmel rendelkezik, és tanári irányítás vagy ellenőrzés mellett képes a játékvezetésre;
- fejlődés a motoros képességekben a sportjátékok mozgás anyagának intenzív és tudatos gyakorlásával;
- a csapatjátékos tulajdonságok kialakulása, szerepük tudatosulása az eredményes játéktevékenységben.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a sportjátékok előkészítő kisjátékaiban tudatosan és célszerűen alkalmazza a technikai és taktikai elemeket;
- a tanult testnevelési és népi játékok mellett folyamatosan, jól koordináltan végzi a választott sportjátékokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A testnevelési játékok baleset-megelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása.
- A figyelemmegosztást igénylő egyszerű fogó- és futójátékokban (pl. keresztező fogó, mozgásutánzó fogók, labdavezetéses fogók) a teljes játékteret felölelő mozgásútvonalak kialakítása, az üres területek felismerése, a játéktér határainak érzékelése.
- A tanulók fokozott kreativitására, együttműködésre épülő, összetett kimentési módokat megvalósító fogójátékok gyakorlása.
- Labdás manipulatív mozgásformákkal (pl. labdavezetés) megvalósuló dinamikus és statikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban az irányváltoztatások, az elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása.
- A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére törekedve, időkényszer bekapcsolásával.
    - elleni játékhelyzetek kialakítására épülő testnevelési játékok gyakorlása.
- Statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő, a sportjátékok speciális mozgástartalmaira épülő dobások, rúgások, ütések változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználva, egyéni és csapatjátékokban.

- Az egyszerű és összetett sportági technikák gyakorlása a páros és csoportos játékokban (pl. váltó- és sorversenyek).
- Az egyszerű és választásos reakcióidőt fejlesztő páros és csoportos versengések alkalmazása.
- A logikai, algoritmikus és egyéb problémamegoldó gondolkodást igénylő mozgásos játékok gyakorlása (pl. amőba váltóversenyben).
- A támadó és védő szerepek alkalmazását elősegítő páros és csoportos versengések.
- Célfelületre törekvő emberfölényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a támadó szerepek gyakorlása, a védőtől való elszakadás gyors iram- és irányváltásokkal.
- Célfelületre törekvő emberfölényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a védő szerepek gyakorlása (a passzsávok lezárása, a labdás emberrel szembeni védekezés, az emberfogás alapjai, a célfelület védelme).
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal.

Fogalmak

laza és szoros emberfogás, szélességi mozgás, mélységi mozgás, elszakadás a védőtől, célfelület védelme, algoritmikus gondolkodás, ütempassz, testcsel

TÉMAKÖR: ÖNVÉDELMI ÉS KÜZDŐSPORTOK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5+5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- egészséges versenyszellemmel rendelkezik, és tanári irányítás vagy ellenőrzés mellett képes a játékvezetésre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a küzdő jellegű feladatokban életkorának megfelelő asszertivitást mutatva tudatosan és célszerűen alkalmazza a támadó és védő szerepeknek megfelelő technikai és taktikai elemeket;
- a tanári irányítást követve, a mozgás sebességét növelve hajt végre önvédelmi fogásokat, ütéseket, rúgásokat, védéseket és ellentámadásokat;
- az alapvető önvédelmi szabályok, a leggyakoribb vészhelyzetek elkerülésének, a menekülés, a segítségkérés módjainak és lehetőségeinek ismeretei;
- törekvés az önfegyelemre és az önszabályozásra.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása.
- Küzdőjátékok közben a tervszerű gondolkodás és a kreativitás, a hatékony problémamegoldás fejlesztése.
- A küzdőfeladatokban az életkornak megfelelő asszertívitás kialakítása a társak iránti tisztelet és tolerancia megtartása mellett.
- Az állásban és egyéb kiinduló helyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéket, az erőt fejlesztő társérintés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszköz nélküli és eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása.
- A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéket fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérintés bekapcsolásával.
- A küzdelem tanult technikai elemeinek tudatos alkalmazása.
- A fizikai kontaktussal, a társ erőkifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra, ütésekre, rúgásokra épülő páros küzdőjátékok képességfejlesztő célú alkalmazása.
- Egy- és kétkezes lefogások (csuklófogás, átkarolás, fojtás, hajfogás) elleni védekező mozgások gyakorlása.
- Eszköz-, majd társemelés technikájának elsajátítása (egyenes derék, lábbal emelés).
- Az eséstechnikák vezető műveleteinek, baleset-megelőzést szolgáló legfontosabb technikai mozzanatainak elméleti tudatosítása.
- Előre, hátra és oldalra történő esések gyakorlása fokozatosan emelkedő súlyponti helyzetből indítva egyénileg, majd társakkal.
- Oldalra esés technikájának elsajátítása oldalterpeszállásból indulva mindkét irányba.

Birkózás:

- A birkózásban használatos különböző fogásmódok megismerése (kapocsfogás, tenyérbefogás, csuklófogás, alkarfogás, könyökfogás)
- A gerincoszlop mozgékonyságát, a nyakizmok erejét növelő, birkózásra előkészítő speciális hídgyakorlatok jártasság szintű végrehajtása
- Hanyatt fekvésből felhidalás kéz segítségével, majd anélkül
- Hídban forgási kísérletek
- Hídból kifordulás fejtámaszba
- Birkózó alapállás technikájának elsajátítása

- Birkózó alapfogásban (páros felkarfogás) társ tolása, majd húzása egyenes vonalban (előre-hátra)
- Grundbirkózás párokban, csoportban birkózó fogásban végrehajtott húzások-tolások alkalmazásával
- Állásban végrehajtható megfogások és szabadulások alaptechnikájának megismerése, gyakorlása a páros küzdelmekben

Fogalmak

lefogás, rézsútleszorítás, oldalsó leszorítás, karberántás, könyökfelütés, kibújás, oldalsó leszorítások, csuklófeszítés, tatami, tompítás, birkózófogás, fogáskeresés, fogásbontás, egyensúlybontás, társemelés, ellentámadás, küzdőtávolság,

TÉMAKÖR: ALTERNATÍV KÖRNYEZETBEN ŰZHETŐ MOZGÁSFORMÁK

ÉVES ÓRASZÁM: 10+10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő felhasználására;
- a szabadidőben jól hasznosítható sportágakban gyakorlottság szerzése;
- az alternatív környezetben végzett sporttevékenységek viselkedési és magatartási normáinak betartása.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ellenőrzött tevékenység keretében rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is;
- a szabadtéren különböző időjárási viszonyok között végzett tevékenységekben aktív részvétel;
- a szervezet edzettségének növelése;
- az egészséges életmód iránti igény erősítése;
- a testneveléssel és a sporttal kapcsolatos pozitív beállítódás erősítése.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A szabadban végezhető sportágak ismeretének bővítése (frizbi, futás, görkorcsolya, túrázás, tájfutás parkban, streetball, strandkézilabda, l asztalitenisz, tollaslabda, jóga, kerékpározás).
- Téli és nyári rekreációs sportok megismerése, jártasság szintű elsajátítása (szánkózás, korcsolyázás).
- A térképolvasás alapjainak, a tájolók megfelelő használatának elsajátítása, a turistajelzések megismerése, alkalmazása segítséggel.
- Tanári segítséggel erdei tornapályák, szabadtéri kondipark gépeinek használata.
- Szabadtéri akadálypályák leküzdése.
- A környezet- és természetvédelmi szabályok betartása és betartatása, a környezettudatos gondolkodás kialakítása.

Frizbi:

- Dobások párokban, csoportokban (5–7 fő), állóhelyben, majd mozgásban és helycserékkel.
- Folyamatos passzolások.
- Nyitások meghatározott távolságra. Célbadobások a koronggal a zónába.
- Védekező mozgások, ugrások, elkapások.

Tájfutás:

- A térkép. A térképi ábrázolás. A térképek típusai. A természetjárás fontosabb térképtípusai.
- Város- és parktérképek. Útvonaltervezés a várostérképen.
- Túra a városban – csoportokban. Felkészülés a túrára: tervkészítés, a szükséges tárgyak összeírása stb. Túra jelzett turistautakon. A térkép követése tanári irányítással.
- Az iránytű és a tájoló. A tájolás. Távolságmérések a térképen. Távolságmérési gyakorlatok. Városi túra tervezése és önálló feladat megoldása.
- Turista- és tájfutó térképek jelrendszere.
- Túra tervezése: menetrend, távolságmérések, menetidő-megállapítás stb.
- Tájékozódás a terepen (gyakorlatok az iskola környékén). Terepgyakorlatok – vezetővonal-követés gyakorlása tájfutó térképpel közösen, majd kisebb csoportokban, futással.

- A tájékozódási ismeretek bővítése és rendszerezése. Önálló feladatmegoldást igénylő tevékenységre történő felkészítés.

Floorball

- Labda nélküli technikai elemek, mint az alapállás, a helyes ütőfogás, ütővel való haladás, indulások-megállások, cselezések irányváltoztatással elsajátítása.
- Labdabiztonságot növelő gyakorlatok.
- Labda terelése egyenes vonalban és irányváltoztatással.
- Labdaütések palánkra és társnak.
- Lövések és húzások közötti különbség megéreztetése.
- Folyamatos labdaátadások társnak.
- Kapura lövések helyből, labdavezetésből és kapott labdából.
- Kapus alaphelyzetének kialakítása, kapura lőtt labdák védése nagypályán kézzel, kispályán állásban ütővel, lábbal, féltérdelő pozícióból ütővel, lábbal.
- 1-1, 2-1 elleni kisjátékok, a támadójátékosok együttműködése és a védőjátékos helyezkedésének gyakorlása.

Fogalmak

természetjárás, környezetvédelem, streetball, tájfutás, , erdei tornapálya, térkép, turistajelzések.

TÉMAKÖR: ÚSZÁS

ÉVES ÓRASZÁM: 34 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásai ismeretében önállóan is kezdeményez ilyen tevékenységet;
- a mindennapi sporttevékenységébe tudatosan beépíti a korrekciós gyakorlatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- az elsajátított egy (vagy több) úszásnemben helyes technikával, készségszinten úszik;
- rendszeresen végez számára megfelelő vízi játékokat, és hajt végre úszástechnikákat;
- tudatosan, összehangoltan végzi a korrekciós gyakorlatait és uszodai tevékenységét, azok megvalósítása automatikussá, mindennapi életének részévé válik.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az öltözői rend és az uszodai magatartás, valamint a helyes higiéniai, öltözködési szokások automatizálása.
- A balesetek megelőzésére tett intézkedések megismerése.
- A kitartás, önfegyelem és küzdőképesség, valamint az állóképesség és a monotóniatűrés továbbfejlesztése.
- A vízben végezhető játékok tanulása, az úszások megszerettetése.
- A korábban elsajátított úszásnem(ek) gyakorlása, technikájának javítása (amennyiben a tanuló az 1–4. osztályban tanult úszni).
- Választott újabb úszásnem(ek) megtanulása és folyamatos gyakorlása.
- Hátúszórajt és a fejesugrás elsajátítása.
- Merülési versenyek, úszóversenyek.
- A folyamatos úszások távolságának, időtartamának fokozatos növelése.
- Segédeszközök felhasználásával, folyamatos hibajavítással, felzárkóztatással a tanulási folyamat hatékonyságának növelése.
- Differenciált gyakorlás az egyéni fejlődésnek és a pszichés állapotnak megfelelően.

Fogalmak

úszásnem, hátúszórajt, rajtfejes, taposás, intenzív úszás, állóképesség

3.20.16. 6. ÉVFOLYAM

A témakörök áttekintő táblázata:

A tematikusegység neve	A témakör időkerete 6. osztály	A témakör megvalósítandó időkerete 6. osztály
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	10+5	**10**
Atlétikai jellegű feladatmegoldások	20+10	**20**
Torna jellegű feladatmegoldások	10+5	**10**
Sportjátékok	70	**70+30**
Testnevelési és népi játékok	10	**10**
Önvédelmi és küzdősportok	5+5	**5**
Alternatív környezetben űzhető mozgásformák	15+5	**15**
Úszás	-	-

Összes óraszám:	170	**170**
Kiegészítő órakeret: **A Témahéten megvalósuló órák**	10	**10**

A tematikus egységek + órakerete a sportjátékok tematikus egységben kerül megvalósításra.

TÉMAKÖR: GIMNASZTIKA ÉS RENDGYAKORLATOK – PREVENCIÓ, RELAXÁCIÓ

ÉVES ÓRASZÁM: 10+5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;
- a tanórák szervezéséhez szükséges rendgyakorlatok elsajátítása;
- a mozgásszabályozó-, ritmus- és a kéz-láb koordinációs képesség fejlődése;
- az erősítés, a nyújtás és a mobilizálás alapvető elveinek és egyszerű módszereinek megismerése;
- együttműködés a rendgyakorlatok és a csoportos feladatok végrehajtásánál;
- a személyi és környezeti higiéniás ismeretek elsajátítása.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megnevez és bemutat egyszerű relaxációs gyakorlatokat;
- a mindennapi sporttevékenységébe tudatosan beépíti a korrekciós gyakorlatokat;
- a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásai ismeretében önállóan is kezdeményez ilyen tevékenységet;
- a mozgásszabályozó-, ritmus- és a kéz-láb koordinációs képesség fejlődése jellemzi;
- az erősítés, a nyújtás és a mobilizálás alapvető elveinek és egyszerű módszereit megismeri;
- együttműködés a rendgyakorlatok és a csoportos feladatok végrehajtásánál;
- a személyi és környezeti higiéniás ismereteket elsajátítja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, technikai végrehajtásának önálló alkalmazása.
- 4-8 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok bemutatás utáni önálló végrehajtásra törekvő pontos és rendszeres kivitelezése.

- 2-3 gyakorlatból álló gimnasztikai gyakorlatsor összeállítása tanári kontrollal.
- Alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) alkalmazó gyakorlása.
- Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban.
- Mozgékonyság, hajlékonyság fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kéziszer- és egyszerű szergyakorlatokkal (zsámoly, pad, bordásfal).
- A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatok összeállítása segítséggel, azok gyakorlása.
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését, nyújtását, ellazulását szolgáló gyakorlatok összeállítása segítséggel, azok helyes végrehajtása.
- Légzőgyakorlatok összeállítása segítséggel, azok végrehajtása.
- A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása.
- A nyugalomban lévő és bemelegített izomzat tulajdonságainak megismerése, a fáradt izmok lehetséges sérüléseinek (izomhúzódás, izomszakadás, izomgörcs, izomláz) okokozati tényezők szerinti beazonosítása.
- Különböző testrészek bemelegítését szolgáló gyakorlatok közös, majd önálló (kis tanári segítséggel) összeállítása, végrehajtása.
- A terhelések utáni nyújtó gyakorlatok jelentőségének megismerése.
- A stressz fogalmának, fajtáinak beazonosítása, pozitív megküzdési stratégiáinak megismerése.
- Az egyszerűbb relaxációs technikák elsajátítása és alkalmazása.
- Egyszerű és összetett gimnasztikai gyakorlatok zenére.
- Az óra szervezéséhez szükséges térformák, alakzatok és kialakításuk.
- Sorakozó vonalban és oszlopban.
- Táv- és térköz felvétele. Nyitódás, zárkózás. Igazodás, takarás.
- Testfordulatok. Megindulás, megállás. Fejlődés, szakadozás.
- Természetes mozgásformák egyéni- és társas szabadgyakorlatokban, játékos feladatokkal és versengésekkel is összekötve.
- Szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok az ízület- és gerincvédelem szabályainak megfelelően, eszköz nélkül és eszközökkel, egyénileg, párban valamint csoportban.
- Játékos gimnasztikai gyakorlatsorok zenére.
- Játékos és határozott formájú gyakorlatok: szabad-, társas, szer- és kéziszer gyakorlatok.

Fogalmak

menet- és futásgyakorlatok; oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat; szergyakorlatok, utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, relaxáció, stresszkezelés, izomhúzódás, izomszakadás, izomgörcs, izomláz, keringésfokozás

TÉMAKÖR: ATLÉTIKAI JELLEGŰ FELADATMEGOLDÁSOK

ÉVES ÓRASZÁM: **20+10 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a rajttechnikákat a játékok, a versengések és a versenyek közben készségszinten használja;
- ellenőrzött tevékenység keretében rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;
- tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- futótechnikája – összefüggő cselekvéssor részeként – eltérést mutat a vágta- és a tartós futás közben;
- magabiztosan alkalmazza a távol- és magasugrás, valamint a kislabdahajítás és súlylökés – számára megfelelő – technikáit;
- törekvés az atlétikai versenyszámok technikájának elsajátítására és a teljesítménynövelésre;
- fejlődés elérése a kondicionális képességek terén, különös tekintettel az aerob állóképességre-, valamint az alsó- és felső végtag dinamikus erejére;
- a tartós futás technikájának optimalizálása, és az egyénhez igazított sebesség kialakulása;
- kitartás és igyekezet a motoros képességfejlesztésben, valamint a tartós munkavégzésben;
- érdeklődés az atlétika sportág iránt;
- tehetséggondozás a versenysport iránt érdeklődők számára.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Futóiskolai és futófeladatok egyenesen és íven, előre, hátra, oldalra mozgás közben 20–40 m hosszan.
- Lassú futás tempóváltással, közbeiktatott feladatokkal.
- Akadályfutás. (A szabadban természetes akadályok, a teremben tornaszerek leküzdése.) Közepes iramú futás.
- Ugrófeladatok el- és felugrással, akadályokra és akadályok átugrásával.
- Rajtgyakorlatok, rajtversenyek különböző testhelyzetekből, térdelőrajt 20–30 m kifutással időre, sprintfutások 30–60 m-en időre.
- Vágtafutások, gyorsfutások irányváltoztatással, különféle színtereken.
- Vágtafutások, gyorsfutások irányváltoztatással, különféle színtereken.
- Repülő és fokozó futások 30–40 m-en.
- Vágtafutások 20–30 m-en.
- Tartós futás a táv növelésével és a távnak megfelelő iram megválasztásával.
- Váltófeladatok alsó és felső váltással párban és csapatban, helyben és mozgás közben.
- Dobógyakorlatok 1–3 kg-os tömött labdával fekvésben, ülésben, térdelésben, állásban, beszökkenéssel, dobások különböző eszközökkel (labdák, karikák, szivacsgerely).
- Dobások és lökések különböző célba, különböző labdával.
- Vetőmozgás füles labdával célba (sáv, zóna).
- Kislabdahajítás célba és távolba nekifutással.
- Távolugrás lépő technikával, rövid nekifutásból emelt elugró helyről és elugró gerendáról 4–10 lépés nekifutásból.
- Felugrások egy lábról gumiszalagra, lécre, szemből és oldalról nekifutással 5–7 lépésből, átlépő, hasmánt technikával.
- Szökdelő és ugróiskolai gyakorlatok.
- Magasugrás: 6–8 lépésről átlépő technikával, nyújtott vagy hajlított lábbal; magasugróversenyek.
- Az állóképesség, a szívműködés és a testtömegkontroll összefüggéseinek megismerése.
- Folyamatos futások egyenletes ritmusban és tempóváltással 8-10 percen keresztül.
- Az atlétika főbb versenyszabályainak megismerése, gyakorlatban történő alkalmazása.

Fogalmak

elrugaszkodó láb, lendítő láb, térdelőrajt, hibás rajt, váltójel, váltótávolság, tempóérzék, pulzus, átlépő technika, lépő technika, nekifutási távolság, optimális sebesség, kidobási vonal, bástya, dobószektor, dobás, vetés, hajítás, gyorsfutás, vágtafutás, lassúfutás, akadályfutás,

TÉMAKÖR: TORNA JELLEGŰ FELADATMEGOLDÁSOK

ÉVES ÓRASZÁM: 10+5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;
- a mindennapi sporttevékenységébe tudatosan beépíti a korrekciós gyakorlatokat;
- a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásai ismeretében önállóan is kezdeményez ilyen tevékenységet;
- a torna, a ritmikus gimnasztika, tánc és aerobik jellegű mozgásformákon keresztül tanári irányítás mellett fejleszti esztétikai-művészeti tudatosságát és kifejezőképességét;
- a motorikus cselekvésbiztonság fejlődése a torna jellegű feladatmegoldásokban;
- törekvés a kreativitásra, az improvizációra és az önkifejezésre a torna jellegű feladatmegoldásokban;
- a reális testkép és a testtudat kialakulása;
- az izmok, izomcsoportok erejének növelését és nyújtását szolgáló módszerek/gyakorlatok megismerése;
- a balesetvédelmi ismeretek tudatos alkalmazása, az együttműködés az egymás iránti segítőkészség kinyilvánítása.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- segítségadással képes egy-egy általa kiválasztott tornaelem bemutatására és a tanult elemekből önállóan alkotott gyakorlatsor kivitelezésére;
- érdeklődés kialakulása a torna jellegű feladatmegoldások iránt, a rendszeres fizikai aktivitás mozgásválasztékának bővítésére, illetve a versenysport iránt érdeklődők tehetséggondozásacéljából.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A téri tájékozódó képesség és egyensúlyérzék, valamint a torna jellegű feladatmegoldások szempontjából fontos motorikus képességek (erő, ízületi mozgékonyság, izomérzékelés) további fejlesztése.
- A gyakorlás biztonságos körülményeinek megteremtése.
- A cselekvési biztonság növelése.
- Segítségadás tanítása, tanulása.

- Igényesség kialakítása az esztétikus test iránt, valamint a „tornászos” mozgás elsajátítására.
- A rendelkezésre álló és a célnak megfelelő tornaszereken statikus testhelyzetek, támlázások, támaszcserék, lendületek, ellendülések, fellendülések, fel-, le- és átugrások végrehajtása.
- Egyensúlyi elemek, gurulások, emelések, fellendülések, billenések, átfordulások végrehajtása.
- Gimnasztikus elemek (csak lányok) – lépések, járások, testsúlyáthelyezések, szökkenések, ugrások, fordulatok – kivitelezése.
- Egyensúlyozási gyakorlatok megvalósítása helyben helyzetváltoztatásokkal és különböző kartartásokkal, valamint helyváltoztatással eltérő irányokba tornapadon, annak merevítő gerendáján és/vagy gerendán.
- Mászókulcsolással mászás (rúdon, kötélen), vándormászás lefelé; függeszkedési kísérletek, mászóversenyek.
- Bordásfalon függésben haladás oldalt, felfelé és lefelé.
- Függésben húzódzkodások.
- A női és férfitorna főbb versenyszámainak, azok alapvető szabályainak megismerése.

Talajon:

- Gurulóátfordulások előre-hátra különböző testhelyzetekből különböző testhelyzetekbe.
- Fejállás.
- Kézállásba fellendülés segítségadással, falnál és önállóan.
- Hanyattfekvésből, emelés hídba.
- Tigrisbukfenc.
- Kézenátfordulás oldalra mindkét irányba.
- Repülő gurulóátfordulás.
- Híd, mérlegállás és spárga kísérletek végrehajtásának tökéletesítése.
- Összefüggő talajgyakorlat összeállítása.

Ugrószekrényen:

- Keresztbe állított ugrószekrényen zsugorkanyarlati átugrás és guggoló átugrás.
- Hosszába állított ugrószekrényen felguggolás után gurulóátfordulás előre, leguggolás, valamint leterpesztés.
- Gurulóátfordulás előre ugródeszkáról történő elrugaszkodással.

Felfordított tornapadon:

- Érintőjárás; hármas lépés fordulatokkal, szökdelésekkel is; mérlegállás.

Fogalmak

függeszkedés, támlázás, fejállás, talajgyakorlat, terpeszleugrás, lefüggés, homorított leugrás, érintőjárás, hármaslépés, fellendülés, ellendülés, billenés, átfordulás, zsugorkanyarlati átugrás, guggoló átugrás

A gyógytestnevelés-órán a torna jellegű gyakorlatok a kontraindikált gyakorlatok kivételével elősegítik a törzsizomzat fejlesztését, a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását.

TÉMAKÖR: SPORTJÁTÉKOK (Legalább két sportjáték választása kötelező.)

ÉVES ÓRASZÁM: 70+(30) óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a rajttechnikákat a játékok, a versengések és a versenyek közben készségszinten használja;
- egészséges versenyszellemmel rendelkezik, és tanári irányítás vagy ellenőrzés mellett képes a játékvezetésre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a sportjátékok előkészítő kisjátékaiban tudatosan és célszerűen alkalmazza a technikai és taktikai elemeket;
- elméleti ismereteinek elsajátítása;
- a testnevelési és sportjáték közben célszerű, hatékony játék- és együttműködési készséget mutat;
- törekvés a sportszerűségre, a szabálykövető magatartásra, a figyelmes és hatékony munkavégzésre;
- a tanult testnevelési és népi játékok mellett folyamatosan, jól koordináltan végzi a választott sportjátékokat;
- fejlődés a motoros képességekben a sportjátékok mozgásanyagának intenzív és tudatos gyakorlásával;
- az egyéni adottságoknak és érdeklődésnek leginkább megfelelő sportjáték megtalálása rekreációs célú testedzésre, vagy a versenyszerű sportágválasztás elősegítésére.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Két választott sportjáték alapvető sportágspecifikus technikai és alaptaktikai elemeinek, szabályainak elsajátítása.
- Folyamatos csapatjáték kialakítása könnyített szabályok mellett.
- A sportjátékok különböző döntési helyzeteiben a csapat érdekeinek figyelembevételével a legmegfelelőbb megoldások kiválasztására, együttműködésre való törekvés.
    - elleni játékszituációkban a labdatartás, labdafedezés alapelveinek tudatos alkalmazása
- Emberelőnyös (2-1, 3-1, 3-2, 4-2, 4-3) és létszámazonos (2-2, 3-3, 4-4) kisjátékokban a szélességi és mélységi labda nélküli támadó mozgások, védőtől való elszakadás módjainak gyakorlása.
- Kisjátékokban védőként a támadó és a célfelület helyzetéhez igazodó helyezkedés tudatos alkalmazása.
- A sportjátékokban megjelenő egyéni és csapatrész támadó, védekező alaptaktikai és ezekre épülő technikai elemeinek (emberfogás, területvédekezés, letámadás, támadóalakzat) megismerése, gyakorlása.

Kézilabda:

- A labda nélküli technikai elemek, mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, indulások-megállások, ütközések, cselezések irányváltással és lefordulással, felugrások-leérkezések elsajátítása.
- A labda fogása; guruló labda felvétele állóhelyben és mozgás közben.
- Az egy és két kézzel történő labdaátadások helyben és mozgásból, labdaátvételek különböző irányokból.
- Az „add és fuss” elv alkalmazása az egyszerű és összetett labdás koordinációs gyakorlatokban (pl. háromszög, négyszög, „y” koordinációs alakzatokban).
- Egy- és kétkezes átadások helyben és mozgás közben, (kétkezes felső, mellső, pattintott).
- Egykezes felső átadás helyben – kilépéssel). Labdaátvétel és - átadások: különböző irányból érkező labda átvétele; átadások mozgás közben különböző irányba és távolságra; különleges labdaátadási formák.
- Labdavezetés irány- és iramváltásokkal, indulócselek alkalmazása 1-1 elleni játékokban, testcselek.
- Kapura lövések helyből, kilépéssel, 3 lépésből, különböző támadó helyekről, passzív, félaktív védővel szemben.

- Alapvető szabályok, mint a lépésszabály, a kétszer indulás szabálya, a szabaddobás, a büntetődobás, az ellenféllel történő szabálytalanságok módjainak ismerete, törekvés a szabályok betartására.
- Bedobás.
- Szabaddobás.
- Büntetőlövés.
- Ütközések oktatása.
- A szélességi vonalvédekezés (6-0-ás területvédekezés) megismerése.
- Védekezés emberfogással.
- A védő, a támadó helyezkedése.
- Egyéni védekezés: a védő helyezkedése a labda nélküli és a labdát birtokló támadóval szemben.
- Üres helyre helyezkedés, védőtől való elszakadás.
- Támadásból védekezésbe való visszarendeződés.
- A kapus alaphelyzetének kialakítása; magasan, félmagasan, laposan és pattanásból érkező labdák védési technikájának elsajátítása kézzel és lábbal.

Kosárlabda:

- A labda nélküli technikai elemek, mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, a védőtől való elszakadás iram- és irányváltásokkal, lefordulások, felugrások egy és két lábról, leérkezések megtanulása, végrehajtása kontrollált környezetben, egyszerűbb játékszituációkban.
- Labdavezetés irányváltásokkal, ritmusos labdavezetés, rövid és hosszú indulás, együtemű megállás folyamatos labdavezetésből, kétütemű megállás egy és két labdaleütésből, sarkazás, labdavezetés közben történő egyszerűbb irányváltoztatási módok elsajátítása megadott feltételekkel.
- Labdaátadások kétkezes mellsővel és felsővel, egykezes felső és alsó, illetve egykezes tolt átadással helyben, különböző irányokba történő kilépéssel és mozgásból mozgó társnak (páros és hármas lefutás).
- A helyből történő kosárra dobás, egy-két labdaleütésből, majd folyamatos labdavezetésből és társtól kapott labdából történő fektetett dobás technikájának ismerete, gyakorlati elsajátítása.
    - elleni játék gyakorlása a támadó és védő játékosok személyének meghatározásával, indulási joggal rendelkező, majd indulási joggal nem rendelkező támadó esetében (adogatóval)

- 2-0-ás és 3-0-ás gyorsindulások labda nélküli támadó mozgásának elsajátítása (páros lefutás, hármas lefutás, hármas nyolcas).
- Létszámazonos kisjátékokban a támadó és védő szerepek gyakorlása.
- Alapvető szabályok, mint a lépésszabály, a kétszer indulás szabálya, az ellenféllel történő szabálytalanságok módjainak ismerete, törekvés a szabályok betartására.
- Létszámazonos mérkőzésjátékok változatos szabálymódosításokkal.

Röplabda:

- A labda nélküli alaphelyzet, valamint az érkező labdához történő helyezkedés tudatosítása.
- A kosárérintés, az alkarérintés, az alsó egyenes nyitás jellegzetes mozgásdinamikájának elsajátítása egyéni és páros gyakorlatokban.
- Kisjátékokban (2-2, 3-3, 4-4) a nyitásfogadás, feladás elsajátításával törekvés a három érintéssel történő játékra könnyített feltételek mellett.
- Helyezkedési módok megismerése a különböző csapatlétszámú játékokban.
- Forgásszabály alkalmazása.
- A csapattársak közötti kommunikáció jelentőségének tudatosítása az eredményes játék érdekében.

Labdarúgás:

- A labda nélküli technikai elemek, mint a mély súlyponti helyzetben történő elindulások, megállások, irányváltoztatások, támadó és védő alapmozgások ismerete, alkalmazása a játék folyamatában.
- Labdavezetések és labdaátadások gyakorlása a lábfej különböző részeivel, laposan és levegőben érkező labdák átvételének alkalmazása talppal, belsővel.
- Labdahúzogatás, - görgetés; haladás közben.
- Alakzattartással történő labdás koordinációs passzgyakorlatok.
- Játékos labdás feladatok 2–3–4 vagy több játékos együttműködésével, négyszög, téglalap alakzatban, átadások irányának megváltoztatásával.
- Rúgások gyakorlása célba belső csüddel, teljes csüddel, állított labdával, mozgásból, a futással megegyező irányból, oldalról és szemből érkező labdával.
- A labda nélküli támadó szerepek (helyezkedési módok) megismerése 2-0-ás, 3-0-ás gyakorlási helyzetekben.
- Átadások: (passzolások), átvételek mindkét lábbal, átadások laposan mozgás közben, ívelten növekvő távolságra, irányváltoztatással.

- A különböző védőszerepek megismerése (passzsávok lezárása, optimális távolságtartás a támadótól, célfelülethez igazított helyezkedés).
- Labdalevétel: talppal, belsővel, csüddel. Levegőből érkező labda átvétele belsővel.
- Fejelés: előre, oldalra.
- Alapszerelés, megelőző szerelés, labdaátvétel megakadályozása.
- Egyszerű cselek.
- Partdobás.
- Kényszerítő átadások gyakorlása 2-0-ás taktikai helyzetben.
- Változatos alakú, méretű pályán az 1-1 és 2-2 elleni játékszituációk védő és támadó szerepeinek gyakorlása különböző méretű, elhelyezkedésű, számú célfelületre, a labda méretének, anyagának változtatásával.
- 2-1, 3-1 elleni emberelőnyös kisjátékokban a támadó játékosok együttműködésének, a védő játékosok helyezkedésének gyakorlása.
- Létszámazonos kisjátékok és mérkőzésjátékok változatos szabályokkal.
- A kapus alaphelyzet kialakítása, guruló, félmagas és magas ívelt labdák elfogása. Kigurítás, kidobás, kirúgás gyakorlása állított, lepattintott labdával.

Floorball

- Labda nélküli technikai elemek, mint az alapállás, a helyes ütőfogás, ütővel való haladás, indulások-megállások, cselezések irányváltoztatással elsajátítása.
- Labdabiztonságot növelő gyakorlatok.
- Labda terelése egyenes vonalban és irányváltoztatással.
- Labdaütések palánkra és társnak.
- Lövések és húzások közötti különbség megéreztetése.
- Folyamatos labdaátadások társnak.
- Kapura lövések helyből, labdavezetésből és kapott labdából.
- Kapus alaphelyzetének kialakítása, kapura lőtt labdák védése nagypályán kézzel, kispályán állásban ütővel, lábbal, féltérdelő pozícióból ütővel, lábbal.
- 1-1, 2-1 elleni kisjátékok, a támadójátékosok együttműködése és a védőjátékos helyezkedésének gyakorlása.

Fogalmak

kétszer indulás, lépéshiba, alsó egyenes nyitás, védőérintés, támadóérintés, állásrend, röplabda – forgás, hosszú- és rövidindulás, egy-és kétütemű megállás, sarkazás, indulócsel, fektetett dobás, labda fedezése, bedobás, szabaddobás, szabadrúgás, büntetődobás, büntetőrúgás, alakzat-

tartásos passzgyakorlat, alakzatbontó és alakzattartó helyezkedés, kényszerítő átadás, terület-védekezés, emberfogás, egykezes tolt átadás, páros és hármas lefutás, floorball – ütőfogás, labdahúzás és -lövés, kapuelőtér

TÉMAKÖR: TESTNEVELÉSI ÉS NÉPI JÁTÉKOK

ÉVES ÓRASZÁM: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a rajttechnikákat a játékok, a versengések és a versenyek közben készségszinten használja;
- a testnevelési és sportjáték közben célszerű, hatékony játék- és együttműködési készséggel rendelkezik;
- egészséges versenyszellemmel rendelkezik, és tanári irányítás vagy ellenőrzés mellett képes a játékvezetésre;
- fejlődés a motoros képességekben a sportjátékok mozgás anyagának intenzív és tudatos gyakorlásával;
- a csapatjátékos tulajdonságok kialakulása, szerepük tudatosulása az eredményes játéktevékenységben.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a sportjátékok előkészítő kisjátékaiban tudatosan és célszerűen alkalmazza a technikai és taktikai elemeket;
- a tanult testnevelési és népi játékok mellett folyamatosan, jól koordináltan végzi a választott sportjátékokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A testnevelési játékok baleset-megelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása.
- A figyelemmegosztást igénylő egyszerű fogó- és futójátékokban (pl. keresztező fogó, mozgásutánzó fogók, labdavezetéses fogók) a teljes játékteret felölelő mozgásútvonalak kialakítása, az üres területek felismerése, a játéktér határainak érzékelése.
- A tanulók fokozott kreativitására, együttműködésre épülő, összetett kimentési módokat megvalósító fogójátékok gyakorlása.

- Labdás manipulatív mozgásformákkal (pl. labdavezetés) megvalósuló dinamikus és statikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban az irányváltoztatások, az elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása.
- A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére törekedve, időkényszer bekapcsolásával.
    - elleni játékhelyzetek kialakítására épülő testnevelési játékok gyakorlása
- Statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő, a sportjátékok speciális mozgástartalmaira épülő dobások, rúgások, ütések változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználva, egyéni és csapatjátékokban.
- Az egyszerű és összetett sportági technikák gyakorlása a páros és csoportos játékokban (pl. váltó- és sorversenyek).
- Az egyszerű és választásos reakcióidőt fejlesztő páros és csoportos versengések alkalmazása.
- A logikai, algoritmikus és egyéb problémamegoldó gondolkodást igénylő mozgásos játékok gyakorlása (pl. amőba váltóversenyben).
- A támadó és védő szerepek alkalmazását elősegítő páros és csoportos versengések.
- Célfelületre törekvő emberfölényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a támadó szerepek gyakorlása, a védőtől való elszakadás gyors iram- és irányváltásokkal.
- Célfelületre törekvő emberfölényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a védő szerepek gyakorlása (a passzsávok lezárása, a labdás emberrel szembeni védekezés, az emberfogás alapjai, a célfelület védelme).
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal.

Fogalmak

laza és szoros emberfogás, szélességi mozgás, mélységi mozgás, elszakadás a védőtől, célfelület védelme, algoritmikus gondolkodás, ütempassz, testcsel

TÉMAKÖR: ÖNVÉDELMI ÉS KÜZDŐSPORTOK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5+5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- egészséges versenyszellemmel rendelkezik, és tanári irányítás vagy ellenőrzés mellett képes a játékvezetésre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a küzdő jellegű feladatokban életkorának megfelelő asszertivitást mutatva tudatosan és célszerűen alkalmazza a támadó és védő szerepeknek megfelelő technikai és taktikai elemeket;
- a tanári irányítást követve, a mozgás sebességét növelve hajt végre önvédelmi fogásokat, ütéseket, rúgásokat, védéseket és ellentámadásokat;
- az alapvető önvédelmi szabályok, a leggyakoribb vészhelyzetek elkerülésének, a menekülés, a segítségkérés módjainak és lehetőségeinek ismeretei;
- törekvés az önfegyelemre és az önszabályozásra.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása.
- Küzdőjátékok közben a tervszerű gondolkodás és a kreativitás, a hatékony problémamegoldás fejlesztése.
- A küzdőfeladatokban az életkornak megfelelő asszertivitás kialakítása a társak iránti tisztelet és tolerancia megtartása mellett.
- Az állásban és egyéb kiinduló helyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéket, az erőt fejlesztő társérintés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszköz nélküli és eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása.
- A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéket fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérintés bekapcsolásával.
- A küzdelem tanult technikai elemeinek tudatos alkalmazása.
- A fizikai kontaktussal, a társ erőkifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra, ütésekre, rúgásokra épülő páros küzdőjátékok képességfejlesztő célú alkalmazása.
- Egy- és kétkezes lefogások (csuklófogás, átkarolás, fojtás, hajfogás) elleni védekező mozgások gyakorlása.
- Eszköz-, majd társemelés technikájának elsajátítása (egyenes derék, lábbal emelés).
- Az eséstechnikák vezető műveleteinek, baleset-megelőzést szolgáló legfontosabb technikai mozzanatainak elméleti tudatosítása.
- Előre, hátra és oldalra történő esések gyakorlása fokozatosan emelkedő súlyponti helyzetből indítva egyénileg, majd társakkal.
- Oldalra esés technikájának elsajátítása oldalterpeszállásból indulva mindkét irányba.

Birkózás:

- A birkózásban használatos különböző fogásmódok megismerése (kapocsfogás, tenyérbefogás, csuklófogás, alkarfogás, könyökfogás).
- A gerincoszlop mozgékonyságát, a nyakizmok erejét növelő, birkózásra előkészítő speciális hídgyakorlatok jártasság szintű végrehajtása.
- Hanyatt fekvésből felhidalás kéz segítségével, majd anélkül.
- Hídban forgási kísérletek.
- Hídból kifordulás fejtámaszba.
- Birkózó alapállás technikájának elsajátítása.
- Birkózó alapfogásban (páros felkarfogás) társ tolása, majd húzása egyenes vonalban (előre-hátra).
- Grundbirkózás párokban, csoportban birkózó fogásban végrehajtott húzások-tolások alkalmazásával.
- Állásban végrehajtható megfogások és szabadulások alaptechnikájának megismerése, gyakorlása a páros küzdelmekben.

Dzsúdó

- Földharctechnikák, rézsútos (egyik kéz karra fog, másik kéz a nyaka alatt) és oldalsó leszorítás technikák végrehajtása társon, valamint ezekből való szabadulások.

Fogalmak

lefogás, rézsútleszorítás, oldalsó leszorítás, karberántás, könyökfelütés, kibújás, oldalsó leszorítások, csuklófeszítés, tatami, tompítás, birkózófogás, fogáskeresés, fogásbontás, egyensúlybontás, társemelés, ellentámadás, küzdőtávolság

TÉMAKÖR: ALTERNATÍV KÖRNYEZETBEN ŰZHETŐ MOZGÁSFORMÁK

ÉVES ÓRASZÁM: 15+5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő felhasználására, végrehajtására;
- a szabadidőben jól hasznosítható sportágakban gyakorlottság szerzése;
- az alternatív környezetben végzett sporttevékenységek viselkedési és magatartási normáinak betartása.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ellenőrzött tevékenység keretében rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is;
- a szabadtéren különböző időjárási viszonyok között végzett tevékenységekben aktív részvétel;
- a szervezet edzettségének növelése;
- az egészséges életmód iránti igény erősítése;
- a testneveléssel és a sporttal kapcsolatos pozitív beállítódás erősítése.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A szabadban végezhető sportágak ismeretének bővítése (frizbi, futás, görkorcsolya, túrázás, tájfutás parkban, streetball, floorball, asztalitenisz, tollaslabda, jóga, kerékpározás).
- Téli és nyári rekreációs sportok megismerése, jártasság szintű elsajátítása.
- Tanári segítséggel erdei tornapályák, szabadtéri kondipark gépeinek használata.
- Szabadtéri akadálypályák leküzdése.
- A környezet- és természetvédelmi szabályok betartása és betartatása, a környezettudatos gondolkodás kialakítása.

Frizbi:

- Dobások párokban, csoportokban (5–7 fő), állóhelyben, majd mozgásban és helycserékkel.
- Folyamatos passzolások.
- Nyitások meghatározott távolságra.
- Célba dobások a koronggal a zónába.
- Védekező mozgások, ugrások, elkapások.

Tájfutás:

- A térkép. A térképi ábrázolás. A térképek típusai. A természetjárás fontosabb térképtípusai.
- Város- és parktérképek. Útvonaltervezés a várostérképen.
- Túra a városban – csoportokban. Felkészülés a túrára: tervkészítés, a szükséges tárgyak összeírása stb. Túra jelzett turistautakon. A térkép követése tanári irányítással.

- Az iránytű és a tájoló. A tájolás. Távolságmérések a térképen. Távolságmérési gyakorlatok. Városi túra tervezése és önálló feladat megoldása.
- Turista- és tájfutó térképek jelrendszere.
- Túra tervezése: menetrend, távolságmérések, menetidő-megállapítás stb.
- Tájékozódás a terepen (gyakorlatok az iskola környékén). Terepgyakorlatok – vezetővonal-követés gyakorlása tájfutó térképpel közösen, majd kisebb csoportokban, futással.
- A tájékozódási ismeretek bővítése és rendszerezése. Önálló feladatmegoldást igénylő tevékenységre történő felkészítés.

Floorball:

- Labda nélküli technikai elemek, mint az alapállás, a helyes ütőfogás, ütővel való haladás, indulások-megállások, cselezések irányváltoztatással elsajátítása.
- Labdabiztonságot növelő gyakorlatok.
- Labda terelése egyenes vonalban és irányváltoztatással.
- Labdaütések palánkra és társnak.
- Lövések és húzások közötti különbség megéreztetése.
- Folyamatos labdaátadások társnak.
- Kapura lövések helyből, labdavezetésből és kapott labdából.
- Kapus alaphelyzetének kialakítása, kapura lőtt labdák védése nagypályán kézzel, kispályán állásban ütővel, lábbal, féltérdelő pozícióból ütővel, lábbal.
- 1-1, 2-1 elleni kisjátékok, a támadójátékosok együttműködése és a védőjátékos helyezkedésének gyakorlása.

Fogalmak

természetjárás, környezetvédelem, streetball, tájfutás,

3.20.17. 7-8. ÉVFOLYAM

A pubertáskorba lépő tanulók testalkati, pszichomotoros és lelki értelemben egyaránt jelentős változásokon mennek keresztül. A fiúknál jelentkező erőteljes megnyúlási szakasz a már stabilizálódott mozgáskészségek, koordinációs képességek színvonalát ronthatja, míg a leányok testalkati átrendeződése inkább kondicionális értelemben okozhat teljesítményromlást. Különösen kiemelendő az aerob állóképesség visszaesése, amely többek között a leányok megváltozott érdeklődési köréből adódó mozgásigény-csökkenés eredménye. A két nem közötti testalkati eltérés a terhelhetőség különbségében is jelentősen megmutatkozik.

Ebben a korban a kondicionális fejlesztés egyre inkább különválik a koordinációs képzéstől. Ezzel párhuzamosan a motiválás eszközeként a tudatosítás, az ok-okozati összefüggések feltárása, a mindennapi életben történő használhatóság megemlítése egyaránt belső motivációs többletet nyújt. A serdülőkorra tehető a mozgásszervi betegségek számának ugrásszerű növekedése. Ebből kiindulva kiemelt szerepet kell szánni a saját testtömeget felhasználó vagy kisebb súlyú eszközökkel támogatott relatíverő-növelésnek, de különösen a törzsizom erő-állóképessége javításának, valamint az aerob állóképesség fejlesztésének. A koordinációs képzés terén szenzitív időszaknak tekinthető a téri-tájékozódó és az összekapcsolási-átállási képesség fejleszthetősége. Serdülőkorban a fiúk ízületi, izomzati mozgékonysága jelentősen visszaeshet, melynek mértékét rendszeres gyakorlással mérsékelhetjük. A sportjátékok oktatásában a nagyobb létszámmal végzett játékok összetettebb taktikai lehetőségei egyre jobban kihasználhatók, miközben csoportos feladatokkal a szabálykövető magatartásforma, a társak elfogadása, az együttműködés készségszinten realizálódhat.

A nevelési-oktatási folyamatok során a tanulók szélsőséges és hullámzó érzelmi állapota a pedagógustól – a következetesség betartása mellett – nagyfokú türelmet és elfogadást igényel. Ez megfelelő rugalmasságot, empátiát feltételez az értékelés és az osztályozás területén is. A gondolkodás fejlesztését szolgáló deduktív jellegű tanulási helyzetek egyre nagyobb arányban alkalmazhatók. A tanulók az elméleti ismereteik gyarapodásával tudatosabban kezdik értelmezni az egészségorientált képességeiket felmérő tesztek eredményeit, miközben felismerik erősségeiket és hiányosságaikat.

Az önvédelmi és küzdősportok területén a kondicionális képességek fejlődésével párhuzamosan bekapcsolódik az oktatásba a technikák mozgásdinamikájának célszerű növelése, a megfelelő balesetvédelmi előírások és követelmények fokozott megtartása mellett. Mivel a tanulók által kivitelezett technikák egyre erősebbek, folyamatos hangsúly van a társak iránti tisztelet, tolerancia gyakorlásán, valamint a maximális önkontroll megvalósításán. A tanári irányítás kiemelt jelentőséget kap a nyílt készséget feltételező mozgásformáknál.

3.20.18. 7. ÉVFOLYAM

A témakörök áttekintő táblázata:

A tematikusegység neve	A témakör időkerete 7. osztály	A témakör megvalósítandó időkerete 7. osztály
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	10+5	**10**

Atlétikai jellegű feladatmegoldások	20+10	**20**
Torna jellegű feladatmegoldások	10+5	**10**
Sportjátékok	70	**70+30**
Testnevelési és népi játékok	10	**10**
Önvédelmi és küzdősportok	5+5	**5**
Alternatív környezetben űzhető mozgásformák	15+5	**15**
Úszás	-	**-**
Összes óraszám:	170	**170**
Kiegészítő órakeret: **A Témahéten megvalósuló órák**	10	**10**

TÉMAKÖR: GIMNASZTIKA ÉS RENDGYAKORLATOK – PREVENCIÓ, RELAXÁCIÓ

ÉVES ÓRASZÁM: 10+5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;
- gyakorlottság a szervezés célszerűségét, gyorsaságát szolgáló új térformák, alakzatok kialakításában.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megnevez és bemutat egyszerű relaxációs gyakorlatokat;
- a mindennapi sporttevékenységébe tudatosan beépíti a korrekciós gyakorlatokat;
- a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásai ismeretében önállóan is kezdeményez ilyen tevékenységet;
- egyszerű stressz- és feszültség oldó technikák elsajátítása;
- motoros tesztekkel mérhető fejlődés a kondicionális képességekben;
- a gimnasztikai gyakorlatok, gyakorlatsorok zenével összhangban történő végrehajtása;
- a kreativitás kinyilvánítása önállóan összeállított gimnasztikai gyakorlatfüzérrel;
- az erősítés és nyújtás ellenjavallt gyakorlatainak ismerete és az okozati összefüggés egyszerű magyarázata;
- igényesség a harmonikus, szép testtartás kialakításában;
- A kamaszkori személyi higiénével kapcsolatos ismeretek bővülése.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, technikai végrehajtásának önálló alkalmazása.
- 4-8 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok ismertetés utáni pontos és rendszeres végrehajtása, alkalmazása.
- 5-6 gyakorlatból álló gimnasztikai gyakorlatok összeállítása, végrehajtása tanári kontrollal.
- Nyújtó-, lazító hatású, állóképességet fejlesztő 8-16 ütemű, legalább 4 gyakorlatelemet tartalmazó szabad gyakorlatok és gyakorlatsorok.
- Játékos és szabadgyakorlati alapformájú szabad-, társas- szer és kéziszer-gyakorlatok (pad-, bordásfal-, labda-, karika-, ugrókötél-, gumikötél stb.).
- A bemelegítés és a harmonikus erőfejlesztés egészségmegőrző hatásának tudatosítása, alapelveinek elsajátítása.
- Alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) alkalmazó gyakorlása.
- Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban.
- Mozgékonyság, hajlékonyság fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kéziszer- és egyszerű szergyakorlatokkal (zsámoly, pad, bordásfal).
- A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatok összeállítása, azok gyakorlása.
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését, nyújtását szolgáló gyakorlatok önálló összeállítása, azok helyes végrehajtása.
- A mozgásképről külső és belső információk, és jelek felismerése, összehasonlítása és kiválasztása.
- Mozgásspecifikus kommunikációs szabályok, formák, jelek és alkalmazásuk szerepe az önreflexióban és önkontrollban.
- Alakzatfelvételek járás és futás közben, a lépéshossz és a járás sebességének változtatásával.
- Ellenvonulások járásban és futásban. Fejlődések és szakadozások ellenvonulásban.
- Légzőgyakorlatok végrehajtása.
- A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása, alkalmazása.
- A különböző mozgatórendszeri sérülések megelőzését, rehabilitációját érintő elemi szintű alapelvek, eljárások megismerése.

- Különböző testrészek bemelegítését szolgáló gyakorlatok közös, majd önálló összeállítása, végrehajtása.
- A nyugalomban lévő és bemelegített izomzat tulajdonságainak megismerése, a fáradt izmok lehetséges sérüléseinek (izomhúzódás, izomszakadás, izomgörcs, izomláz) okokozati tényezők szerinti beazonosítása.
- A terhelések után végzett nyújtó hatású gyakorlatok jelentőségének ismerete, azok összeállítása tanári segítséggel.
- A mindennapi stressz fogalmi keretrendszerének ismeretében a pozitív megküzdési stratégiák tanári segítséggel történő alkalmazása.
- Az egyszerűbb relaxációs technikák elsajátítása és alkalmazása.
- Összetett gimnasztikai gyakorlatok, illetve egyszerűbb gimnasztikai gyakorlatok lépéskombinációkkal zenére.

Fogalmak

menet- és futásgyakorlatok; oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat; utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, relaxáció, stresszkezelés, szergyakorlatok

TÉMAKÖR: ATLÉTIKAI JELLEGŰ FELADATMEGOLDÁSOK

ÉVES ÓRASZÁM: **20+10 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a rajttechnikákat a játékok, a versengések és a versenyek közben készségszinten használja;
- ellenőrzött tevékenység keretében rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;
- tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;
- az atlétikai cselekvésminták sokoldalú és célszerű alkalmazása.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- futótechnikája – összefüggő cselekvéssor részeként – eltérést mutat a vágta- és a tartós futás közben;
- magabiztosan alkalmazza a távol- és magasugrás, valamint a kislabdahajítás és súlylökés – számára megfelelő – technikáit;

- az atlétika versenyszámainak eredményes tanulását és a teljesítmények javulását megalapozó motoros képességekben mérhető fejlődés elérése;
- az érdeklődés cselekvésekben történő kinyilvánítása az atlétikai mozgások, valamint a sportolás és a rendszeres testedzés iránt.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A futó-, dobó- és ugróiskolai gyakorlatok mozgáskészség-, mozgásképesség- és egészségfejlesztésben betöltött szerepének tudatosítása.
- Futóiskolai gyakorlatok (taposó futás, ollózó futás, saroklendítés, térdemelés, keresztező futás), futófeladatok (repülő és fokozó futás) különböző irányokba és kombinációkban, variációkban, egyenes vonalon, íveken és irányváltással.
- A korábban tanult rajtformák (álló- és térdelőrajt) gyakorlása.
- Térdelőrajt rajtgépről. Rajtversenyek állórajttal, térdelőrajttal 15-20 m-es távon.
- Gyorsfutások játékosan és versenyek alkalmazásával 30-60 m-es távon.
- Iramfutás, tempófutás a táv fokozatos növelésével.
- Vágtafutások 60–100 m-en ismétléssel, mozgáskészség- és mozgásképesség-fejlesztéssel.
- A tartós futás egészségmegőrző, ideális testtömeg elérését, megtartását elősegítő intenzitászónájának megismerése, ellenőrzése (pulzusmérés).
- Egyenletes futások tempótartással 8-12 percig, futások 100–400 m-es távolságon egyenletes és változó iramban.
- Váltófutás váltózónában, egyenesben, játékosan és versenyszerűen, egykezes váltással.
- Ugróiskola-gyakorlatok kis és közepes lendületből (indiánszökdelés, indiánszökdelés azonos lábról 2-4 lépésre, indiánszökdelés sasszéval előre és felugrásra törekedve, egy- és háromlépéses sorozat elugrások, szökdelések, ugrások sorozatban akadályokon és akadályok felett egy és páros lábon.
- A nekifutás, az elugrás és a talajérés iskolázása (elugró sávból).
- Dobógyakorlatok könnyített és nehezített szerekkel egy és két kézzel, rögzített helyzetből és lendületből társhoz, célra és távolságra.
- Távolugrás közepes (6–10 lépés) és hosszabb(10–14 lépés)nekifutással, lépő technikával homokba.
- Magasugrás átlépő vagy flop technikával 5–9 lépés lendületszerzéssel.
- A nekifutás és a felugrás iskolázása.
- Súlylökés 3–4 kg-os szerrel, egy kézzel helyből szemből és oldalról.
- Kislabdahajítás 5–7 lépéses dobóritmussal.

- Az atlétika jellegű feladatmegoldások specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal.
- Egyénileg választott három versenyszám eredményre történő végrehajtása.

Fogalmak

flopp technika, olimpiai versenyszámok, világcsúcs, résztáv, pihenőidő; nyugalmi, munka- és terheléses pulzus; váltogatott iramú futás, ferde hajítás, függőleges és vízszintes vektor, támaszhelyzet, koordináció, kondíció

TÉMAKÖR: TORNA JELLEGŰ FELADATMEGOLDÁSOK

ÉVES ÓRASZÁM: 10+5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;
- a koordinált mozgás és az erőközlés összhangjának megteremtésére;
- a mindennapi sporttevékenységébe tudatosan beépíti a korrekciós gyakorlatokat;
- a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásai ismeretében önállóan is kezdeményez ilyen tevékenységet;
- a torna, a ritmikus gimnasztika, tánc és aerobik jellegű mozgásformákon keresztül tanári irányítás mellett fejleszti esztétikai-művészeti tudatosságát és kifejezőképességét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- segítségadással képes egy-egy általa kiválasztott tornaelem bemutatására és a tanult elemekből önállóan alkotott gyakorlatsor kivitelezésére;
- a szekrény- és a támaszugrások biztonságos végrehajtása, a képességnek megfelelő magasságon;
- a figyelemkoncentráció, az önkontroll és a kitartó képesség fejlődése;
- önállóság, együttműködés és segítségnyújtás a torna jellegű gyakorlatok végrehajtásában.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A torna jellegű mozgásformák egészségfejlesztő szerepének tudatosítása.
- A torna jellegű feladatmegoldások statikus és dinamikus erőfejlesztő gyakorlatai főbb izomcsoportokat érintő hatásainak beazonosítása.

- A téri tájékozódó képesség és egyensúlyérzék, valamint a torna jellegű feladatmegoldások szempontjából fontos motorikus képességek (erő, ízületi mozgékonyság, izomérzékelés) további fejlesztése.
- A gyakorlás biztonságos körülményeinek megteremtése, a segítségadás elsajátítása.
- Az önkontroll, az együttműködés és a segítségnyújtás fontosságának kialakítása.
- A helyes testtartás, a koordinált mozgás és az erőközlés összhangjának megteremtése.
- Differenciált gyakorlás a testalkatnak, az egyéni fejlődésnek és a pszichés állapotnak megfelelően.
- (Csak lányok) Gimnasztikus – lépéseket, járásokat, testsúly-áthelyezéseket, szökkenéseket, ugrásokat, fordulatokat tartalmazó – gyakorlatok kivitelezése.
- A tornagyakorlatok nemre jellemző összekötő elemeinek megismerése.
- A rendelkezésre álló és a célnak megfelelő tornaszereken statikus testhelyzetek, támlázások, támaszcserék, lendületek, ellendülések, fellendülések, fel-, le- és átugrások végrehajtása.
- A torna jellegű feladatmegoldások specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal.

Talajon:

- Gurulóátfordulások előre-hátra, különböző testhelyzetekből különböző testhelyzetekbe; gurulóátfordulások sorozatban is.
- Fejállás különböző kiinduló helyzetekből, különböző lábtartásokkal.
- Fellendülés futólagos kézállásba, gurulás előre.
- Kézen átfordulás oldalra, mindkét irányba, megközelítőleg nyújtott testtel.
- Repülő gurulóátfordulás néhány lépés nekifutásból (fiúk).
- Csúsztatás nyújtott ülésből hason fekvésbe és vissza (lányok).
- Vetődés mellső fekvőtámaszból nyújtott ülésbe (fiúk).
- Összefüggő talajgyakorlat összekötő elemekkel.

Ugrószekrényen:

- Hosszába állított ugrószekrényen felguggolás, leterpesztés.
- Gurulóátfordulás előre ugródeszkáról történő elrugaszkodással.

Felfordított padon:

- Érintőjárás; hármas lépés fordulatokkal, szökdelésekkel is; mérlegállás; járás guggolásban.
- Önállóan összeállított összefüggő gyakorlatok.

Gyűrűn:

- (Fiúknak) Magas gyűrűn: alaplendület; zsugorlefüggés; lendület előre zsugorlefüggésbe; zsugorlefüggésből ereszkedés hátsó lefüggésbe.
- (Lányoknak) Érintő magas gyűrűn: lendületek előre-hátra; fellendülés lebegőfüggésbe; zsugorlefüggés; ereszkedés hátsó függésbe; függésben lendület hátra, homorított leugrás.
- Mászókulcsolással mászás (rúdon, kötélen), vándormászás felfelé és lefelé; függeszkedési kísérletek felfelé; mászóversenyek.

Fogalmak

futólagos kézállás, csúsztatás, vetődés, összekötő elemek, erőfejlesztés, izomcsoport

TÉMAKÖR: SPORTJÁTÉKOK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 70+ (30) óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a rajttechnikákat a játékok, a versengések és a versenyek közben készségszinten használja;
- egészséges versenyszellemmel rendelkezik, és tanári irányítás vagy ellenőrzés mellett képes a játékvezetésre;
- a sportjátékok technikai és taktikai készletét bővítő új elemek elsajátítása, és alkalmazása;
- a sportjátékok magyar történetének kiemelkedő korszakai és személyiségei, valamint a világ élvonalába tartozó nemzetek megismerése.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a sportjátékok előkészítő kisjátékaiban tudatosan és célszerűen alkalmazza a technikai és taktikai elemeket;
- a testnevelési és sportjáték közben célszerű, hatékony játék- és együttműködési készséget mutat;
- a tanult testnevelési és népi játékok mellett folyamatosan, jól koordináltan végzi a választott sportjátékokat
- tapasztalatszerzés a taktikai helyzetek megoldásában;
- a sportjátékokat kísérő sportszerűtlenségek, deviáns magatartások helyes megítélése;

- az egyéni adottságokhoz és a megszerzett képességekhez igazodó sportjáték- tudás kialakulása, rekreációs célú vagy versenysport igényű alkalmazás elősegítésére.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Két új választott sportjáték alapvető sportágspecifikus technikai és alaptaktikai elemeinek, szabályainak készségszintű elsajátítása, alkalmazása.
- A folyamatos csapatjáték kialakítása az adott sportág versenyszabályai mellett.
- A sportjátékok különböző döntési helyzeteiben a csapat érdekeinek figyelembevételével a legmegfelelőbb megoldások kiválasztására, együttműködésre való törekvés.
    - elleni játékszituációkban a labdatartás, labdafedezés célszerű és tudatos alkalmazása
- Emberelőnyös (2-1, 3-1, 3-2, 4-2, 4-3) és létszámazonos (2-2, 3-3, 4-4) kisjátékokban a szélességi és mélységi labda nélküli támadó mozgások, védőtől való elszakadás módjainak gyakorlása.
- Kisjátékokban védőként a támadó és a célfelület helyzetéhez igazodó helyezkedés tudatos alkalmazása.
- Játéktevékenységekben az egyéni és csapatvédekezés alapvető formáinak (emberfogás és területvédekezés) tudatos alkalmazása, gyakorlása.
- A sportjátékok specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal.
- Két választott sportjáték közül az egyik történetének, meghatározó külföldi és magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése.

Kézilabda:

- A labda nélküli technikai elemek – mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, indulások-megállások, ütközések, cselezések irányváltással és lefordulással, felugrások-leérkezések – alkalmazása a folyamatos játéktevékenységek során.
- Lábmunka csiszolása.
- Indulócselek, le- és visszaforgások.
- Ütközések.
- Esések-tompítások
- Sáncolás helyben, mozgással talajon és felugrással.
- Beugrásos és felugrásos kapura lövések előzetes lendületszerzésből.
- Az egy és két kézzel történő labdaátadások pontosságának, távolságának növelése helyben és mozgásból, alkalmazásuk gyors indulásokban és lerohanásokban.
- Önszöktetés. Labdás cselek: indulási,-átadási-, lövő cselek.

- Átadások: test előtti átadások, oldalról és hátulról érkező labda elkapása.
- A figyelem megosztását igénylő összetett labdás koordinációs gyakorlatok egy és több labdával (pl. háromszög, négyszög, „y” koordinációs alakzatokban).
- Labdavezetés irány- és iramváltásokkal, indulócselek összekapcsolása kapura dobásokkal.
- Kapura lövések bedőlésből, bevetődésből, ejtésből, majd különböző lendületszerzési módot követő felugrásból, beugrásból, félaktív, majd aktív védőjátékos ellen.
- Kapura lövések cselezés után.
- Melléállásos elzárás.
- Alapvető szabályok készségszintű elsajátítása, alkalmazása játéktevékenységben.
- A kapus alaptechnikák alkalmazása játékhelyzetekben.
- Kapusmunka: helyezkedés, támadás, ill. védekezés esetén. Feladatok gyorsindítás esetén. Indítások megelőzése. Védés kézzel, lábbal. 7 méteres védése.

Kosárlabda:

- A labda nélküli technikai elemek – mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, a védőtől való elszakadás iram- és irányváltásokkal, lefordulások, felugrások egy és két lábról, leérkezések – készségszintű alkalmazása a folyamatos játéktevékenységben.
- A mély és magas labdavezetés egyszerű formában, majd ütemtartással, a rövid- és hosszúindulás, az együtemű megállás folyamatos labdavezetésből, a kétütemű megállás egy és két labdaleütésből, a sarkazás, a labdavezetés közben történő egyszerűbb irányváltoztatási módok célszerű és hatékony alkalmazása a mérkőzésjátékokban.
- Labdaátadások különböző módjainak a játékhelyzethez igazított eredményes végrehajtása.
    - elleni játék gyakorlása labdaszerzést követően, indulási joggal rendelkező, majd indulási joggal nem rendelkező támadó esetében (adogatóval)
- Emberelőnyös és létszámazonos helyzetekben gyorsindulások, lerohanások kosárra dobással befejezve.
- Létszámazonos mérkőzésjátékok változatos, tanulói kreativitáson alapuló szabálymódosításokkal.
- Egy- és kétütemű megállásból tempódobás gyakorlása, alkalmazása játékban.
- Fektetett dobás gyakorlása félaktív védő játékos jelenlétében.
- Alapvető szabályok készségszintű elsajátítása, alkalmazása játéktevékenységben.

Röplabda:

- Távolról érkező labda megjátszása társnak (nyitásfogadás, ellenfél térfeléről érkező labda) alkar- és kosárérintéssel.
- A kosárérintés, az alkarérintés, az alsó egyenes nyitás gyakorlása célfelület beiktatásával, készségszintű alkalmazása különböző játékhelyzetekben.
- Kisjátékokban (2-2, 3-3, 4-4) a nyitásfogadás, feladás elsajátításával törekvés a három érintéssel történő labdamegjátszásra.
- Helyezkedési módok automatikus felismerése a különböző csapatlétszámú játékokban.
- A 6-6 elleni játék alapfelállásának ismerete.
- Forgásszabály önálló és tudatos alkalmazása.

Labdarúgás:

- A labda nélküli technikai elemek – mint a mély súlyponti helyzetben történő elindulások, megállások, irányváltoztatások, támadó és védő alapmozgások ismerete – alkalmazása a játék folyamatában.
- Labdavezetések, -átadások és -átvételek megfelelő módjainak (lábfej különböző részeivel, talppal, combbal, mellkassal, fejjel) alkalmazása a játékhelyzethez igazodva.
- Labdahúzogatás, -görgetés; haladás közben.
- Alakzattartással, alakzatbontással- és építéssel történő labdás koordinációs passzgyakorlatok.
- Kényszerítő átadások gyakorlása 2-0-ás, majd 2-1-es taktikai helyzetben.
- 3-2, 4-2 és 4-3 elleni emberelőnyös kisjátékokban a támadó játékosok együttműködésének, a védő játékosok összehangolt helyezkedésének gyakorlása.
- Játékos labdás feladatok 2–3–4 vagy több játékos együttműködésével, négyszög, téglalap és rombusz alakzatban, átadások irányának megváltoztatásával.
- Rúgások gyakorlása célba belső csüddel, teljes csüddel, külső csüddel, állított labdával, mozgásból, a futással megegyező irányból, oldalról és szemből érkező labdával.
- Átadások (passzolások), átvételek mindkét lábbal, átadások laposan mozgás közben, ívelten növekvő távolságra, irányváltoztatással.
- Levegőből érkező labda átvétele belsővel.
- Alapszerelés, megelőző szerelés, labdaátvétel megakadályozása.
- Egyszerű cselek.
- Partdobás.
- Létszámazonos kisjátékok és mérkőzésjátékok változatos szabályokkal.
- A területvédekezés alkalmazása a játékban.

- Egy- és kétudvaros emberelőnyös kisjátékokban az üres passzsávok hatékony megjátszása időkényszer alatt, a védekező játékos mozgásirányának gyakorlása.
- A kapus alaphelyzet kialakítása, guruló, félmagas és magas ívelt labdák elfogása. Kigurítás, kidobás, kirúgás gyakorlása állított, lepattintott labdával.

Floorball:

- Labda nélküli technikai elemek – mint az alapállás, a támadó és védő alapmozgások, a helyes ütőfogás, ütővel való haladás, indulások-megállások, cselezések irányváltoztatással – alkalmazása a játék folyamatában.
- Labdavezetések, átadások, átvételek megfelelő módjainak alkalmazása a játékhelyzethez igazodva.
- Labdaátadások társnak palánk segítségével.
- Labdatartást fejlesztő játékok.
- Kapura lövések labdavezetésből.
- Szabad ütések, büntető ütések gyakorlása.
- Kapus alaphelyzet kialakítása, kapura lőtt labdák védése.
- Csereszituációk gyakorlása.
- 2-2, 3-2, 3-3 elleni kisjátékok a támadó játékosok együttműködése és a védőjátékosok összehangolt helyezkedésének gyakorlása.
- Létszámazonos kisjátékok a módosított szabályok szerint.

Fogalmak

védőtávolság, félaktív védő, aktív védő, felső egyenes nyitás, feladás, sáncolás, egyenes leütés, gyorsindítás, lerohanás, bedőlés, bevetődés, hármas nyolcas, tempódobás, átadócsel, rúgócsel, alakzatbontásos és építéses passzgyakorlat, területnyitás, pontrúgás, beugrásos és felugrásos kapura lövés, dugattyúmozgás, kosárlabda – indulási jog, megelőző szerelés, floorball – szabadütés, büntetőütés, védekezés, csere

TÉMAKÖR: TESTNEVELÉSI ÉS NÉPI JÁTÉKOK

JAVASOLT ÓRASZÁM: **10 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a testnevelési és sportjáték közben a célszerű, hatékony játék- és együttműködési készséget mutat;

- egészséges versenyszellemmel rendelkezik, és tanári irányítás vagy ellenőrzés mellett képes a játékvezetésre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a sportjátékok előkészítő kisjátékaiban tudatosan és célszerűen alkalmazza a technikai és taktikai elemeket;
- a tanult testnevelési és népi játékok mellett folyamatosan, jól koordináltan végzi a választott sportjátékokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A testnevelési játékok baleset-megelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása.
- A manipulatív mozgásformákkal nehezített, figyelemmegosztást igénylő egyszerű fogó- és futójátékokban (pl. labdavezetéses fogók) a teljes játékteret felölelő mozgásútvonalak kialakítása, az üres területek felismerése, a játéktér határainak érzékelése.
- A játékhelyzethez igazodó legmegfelelőbb együttműködési lehetőségek kiválasztására épülő testnevelési játékok gyakorlása (pl. 3 csapat egymás ellen, joker játékosok az oldalvonalon).
- A tanulók fokozott kreativitására, együttműködésre épülő, összetett kimentési módokat megvalósító fogójátékok gyakorlása.
- Labdás manipulatív mozgásformákkal (pl. labdavezetés) megvalósuló, dinamikus és statikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban az irányváltoztatások, az elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása.
- A támadó és védő szerepek alkalmazását elősegítő páros és csoportos versengések.
- A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére törekedve, időkényszer bekapcsolásával.
    - elleni játékhelyzetek kialakítására épülő testnevelési játékok gyakorlása.
- Statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő, a sportjátékok speciális mozgástartalmaira épülő dobások, rúgások, ütések változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználva, fokozatosan nehezedő gyakorlási feltételek mellett egyéni és csapatszintű célzó játékokban.
- Az egyszerű és választásos reakcióidőt fejlesztő páros és csoportos manipulatív mozgásformákkal kombinált versengések alkalmazása.
- Az egyszerű és összetett sportági technikák gyakorlása a páros és csoportos játékokban (pl. váltó- és sorversenyek).

- A logikai, algoritmikus és egyéb problémamegoldó gondolkodást igénylő, egyre összetettebb mozgásos játékok gyakorlása (pl. amőba váltóversenyben, táblajátékok mozgásos változatban).
- Célfelületre törekvő emberfölényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a támadó szerepek készségszintű elsajátítása, a védőtől való elszakadás gyors iram- és irányváltásokkal.
- Célfelületre törekvő emberfölényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a védő szerepek készségszintű elsajátítása (a passzsávok lezárása, a labdás emberrel szembeni védekezés, az emberfogás alapjai, a célfelület védelme).
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal.

Floorball:

- Labda nélküli technikai elemek – mint az alapállás, a támadó és védő alapmozgások, a helyes ütőfogás, ütővel való haladás, indulások-megállások, cselezések irányváltoztatással – alkalmazása a játék folyamatában.
- Labdavezetések, átadások, átvételek megfelelő módjainak alkalmazása a játékhelyzethez igazodva.
- Labdaátadások társnak palánk segítségével.
- Labdatartást fejlesztő játékok.
- Kapura lövések labdavezetésből.
- Szabad ütések, büntető ütések gyakorlása.
- Kapus alaphelyzet kialakítása, kapura lőtt labdák védése.
- Csereszituációk gyakorlása.
- 2-2, 3-2, 3-3 elleni kisjátékok a támadó játékosok együttműködése és a védőjátékosok összehangolt helyezkedésének gyakorlása.
- Létszámazonos kisjátékok a módosított szabályok szerint.

Fogalmak

döntéshelyzet, játékstratégia, szabálykövető magatartás, fair play, célfelülethez igazított emberfogás, üres területre helyezkedés

TÉMAKÖR: ÖNVÉDELMI ÉS KÜZDŐSPORTOK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5+5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- egészséges versenyszellemmel rendelkezik, és tanári irányítás vagy ellenőrzés mellett képes a játékvezetésre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a küzdő jellegű feladatokban életkorának megfelelő asszertivitást mutatva tudatosan és célszerűen alkalmazza a támadó és védő szerepeknek megfelelő technikai és taktikai elemeket;
- a tanári irányítást követve, a mozgás sebességét növelve hajt végre önvédelmi fogásokat, ütéseket, rúgásokat, védéseket és ellentámadásokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása.
- A küzdőfeladatokban az életkornak megfelelő asszertivitás kialakítása a társak iránti tisztelet és tolerancia megtartása mellett. Siker és kudarc feldolgozása megfelelő önkontrollt tanúsítva.
- Az állásban és egyéb kiindulóhelyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéket, az erőt fejlesztő, társérintés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása.
- A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéket fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérintés bekapcsolásával.
- A jogszerű önvédelem fogalmi keretrendszerének, lehetőségeinek, jogi szabályozásának elsajátítása.
- A fizikai kontaktussal, a társ erőkifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra épülő páros küzdőjátékok rendszeres képességfejlesztő célú alkalmazása.
- Tervszerű gondolkodást, problémamegoldó készséget fejlesztő összetett játékok, különböző küzdőtechnikák alkalmazásával, húzások, tolások, billentések, egyensúlyi helyzet megbontása és visszaszerzése.

- Az eséstechnikák vezető műveleteinek, baleset-megelőzést szolgáló legfontosabb technikai mozzanatainak átismétlése, elméleti tudatosítása.
- Az előre, hátra és oldalra történő eséstechnikák készségszintű elsajátítása.
- Oldalra esés, terpeszállásból indított eséstechnikák gyakorlása egyénileg, társakkal.
- Dzsúdógurulás alaptechnikájának megismerése, végrehajtása haránterpeszállásból mindkét irányba, előre és hátra.
- A küzdősportok specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal.
- A tradicionális magyar küzdősportok (birkózás, karate, ökölvívás, dzsúdó) történetének, meghatározó hazai személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése, a sportágak szabályrendszerének átismétlése.

Birkózás:

- A gerincoszlop mozgékonyságát, a nyakizmok erejét növelő, birkózásra előkészítő speciális hídgyakorlatok készségszintű végrehajtása.
- Hanyatt fekvésből felhidalás kéz segítségével, majd anélkül.
- Birkózó alapfogásban társ egyensúlyának kibillentése húzások, tolások kombinált alkalmazásával.
- Páros földharcjátékok (pl. hátára, hasára fordítás, eszközszerzés, mögé kerülés birkózás térdelésben) eszközzel vagy anélkül.
- Állásban végrehajtható megfogások és szabadulások alaptechnikájának jártasságszintű elsajátítása a páros gyakorlatokban.

Fogalmak

jogszerű önvédelem, egyensúlyi helyzet kibillentése, fair play, oldalsó csúsztatott esés, földharc,

TÉMAKÖR: ALTERNATÍV KÖRNYEZETBEN ŰZHETŐ MOZGÁSFORMÁK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 15+5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő felhasználására, végrehajtására;
- a helyi tárgyi feltételek függvényében választott sportági mozgásokkal a tematika tovább tervezése;

- a játék- és sportkultúra gazdagodása a szabadidőben szórakozást és a játékélményt nyújtó új sportágak mozgás anyagának megismerésével;
- az évszakoknak megfelelő rekreációs célú sportágak és népi hagyományokra épülő sportolási forma elsajátítása.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ellenőrzött tevékenység keretében rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is;
- az egészséges életmóddal kapcsolatos ismeretek elsajátítása;
- a szabadban végzett mozgások jelentőségének belátása;
- a környezettudatosság fontosságának elismerése;
- a szabadidőben rekreációs céllal végzett fizikai aktivitás iránti pozitív beállítódás fokozódása.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A szabad levegőn végzett mozgásformák egészségfejlesztő hatásának, szerepének tudatosítása.
- Az időjárás, az öltözködés, a sporttáplálkozás és a sporttevékenység összefüggéseinek megértése.
- Az egészségmegőrző mozgásformák kategóriáinak intenzitás szerinti beazonosítása, szerepének megismerése az egészségtudatos életvezetésben.
- A szabadban végezhető sportágak ismeretének további bővítése (futás, görkorcsolya, túrázás, tájfutás erdőben, streetball, falmászás, asztalitenisz, tollaslabda, jóga, kerékpározás).
- Téli és nyári rekreációs sportok megismerése.
- Szabadtéri akadálypályák leküzdése.
- A környezet- és természetvédelmi szabályok betartása és betartatása, a környezettudatos gondolkodás tudatosítása.
- Az alternatív környezetben űzhető sportok specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal.
- Egy tradicionális, természetben űzhető sportág történetének, meghatározó magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése.

- Asztalitenisz: (folyosón és szabadban felállított asztalon is gyakorolható) Előkészítő gyakorlatok: a játékoknál felsorolt játékos gyakorlatok. Technikai elemek: alapállás; ütőtartás; lábmunka; tenyeres hosszú adogatás; tenyeres kontraütés; fonák hosszú adogatás; fonák kontraütés; fonák droppütés; tenyeres droppütés; fonák nyesett adogatás; tenyeres nyesett adogatás; alapszervák.

Fogalmak

tájoló, égtájak, folyadékpótlás, napsugárzás, egészség

A választott aktivitásoknak megfelelő fogalmak: tenyeres adogatás, tenyeres kontraütés, fonák adogatás, fonák kontraütés, fonák droppütés, tenyeres droppütés, fonák nyesett adogatás, tenyeres nyesett adogatás, alapszerva, egészségvédő hatás, rekreáció.

3.20.19. 8. ÉVFOLYAM

A témakörök áttekintő táblázata:

A tematikusegység neve	A témakör időkerete 8. osztály	A témakör megvalósítandó időkerete 8. osztály
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	10+5	**10**
Atlétikai jellegű feladatmegoldások	20+10	**20**
Torna jellegű feladatmegoldások	10+5	**10**
Sportjátékok	70	**70+30**
Testnevelési és népi játékok	10	**10**
Önvédelmi és küzdősportok	5+5	**5**
Alternatív környezetben űzhető mozgásformák	15+5	**15**
Úszás	-	**-**
Összes óraszám:	170	**170**
Kiegészítő órakeret: **A Témahéten megvalósuló órák**	10	**10**

TÉMAKÖR: GIMNASZTIKA ÉS RENDGYAKORLATOK – PREVENCIÓ, RELAXÁCIÓ

ÉVES ÓRASZÁM: 20+10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;
- gyakorlottság a szervezés célszerűségét, gyorsaságát szolgáló új térformák, alakzatok kialakításában.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megnevez és bemutat egyszerű relaxációs gyakorlatokat;
- a mindennapi sporttevékenységébe tudatosan beépíti a korrekciós gyakorlatokat;
- a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásai ismeretében önállóan is kezdeményez ilyen tevékenységet;
- egyszerű stressz- és feszültség oldó technikák elsajátítása;
- motoros tesztekkel mérhető fejlődés a kondicionális képességekben;
- a gimnasztikai gyakorlatok, gyakorlatsorok zenével összhangban történő végrehajtása;
- a kreativitás kinyilvánítása önállóan összeállított gimnasztikai gyakorlatfüzérrel;
- az erősítés és nyújtás ellenjavallt gyakorlatainak ismerete és az okozati összefüggés egyszerű magyarázata;
- igényesség a harmonikus, szép testtartás kialakításában;
- a kamaszkori személyi higiénével kapcsolatos ismeretek bővülése.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, technikai végrehajtásának önálló alkalmazása.
- 4-8 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok ismertetés utáni pontos és rendszeres végrehajtása, alkalmazása.
- 6-8 gyakorlatból álló gimnasztikai gyakorlatok összeállítása, végrehajtása tanári kontrollal.
- Nyújtó-, lazító hatású, állóképességet fejlesztő 16-32 ütemű, legalább 4 gyakorlatelemet tartalmazó szabad gyakorlatok és gyakorlatsorok.
- Játékos és szabadgyakorlati alapformájú szabad-, társas- szer és kéziszer-gyakorlatok (pad-, bordásfal-, labda-, karika-, ugrókötél-, gumikötél stb.).
- A bemelegítés és a harmonikus erőfejlesztés egészségmegőrző hatásának tudatosítása, alapelveinek elsajátítása.
- Alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) alkalmazó gyakorlása.
- Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban.
- Mozgékonyság, hajlékonyság fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kéziszer- és egyszerű szergyakorlatokkal (zsámoly, pad, bordásfal).

- A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatok összeállítása, azok gyakorlása.
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését, nyújtását szolgáló gyakorlatok önálló összeállítása, azok helyes végrehajtása.
- A mozgásképről külső és belső információk, és jelek felismerése, összehasonlítása és kiválasztása.
- Mozgásspecifikus kommunikációs szabályok, formák, jelek és alkalmazásuk szerepe az önreflexióban és önkontrollban.
- Alakzatfelvételek járás és futás közben, a lépéshossz és a járás sebességének változtatásával.
- Ellenvonulások járásban és futásban. Fejlődések és szakadozások ellenvonulásban.
- Légzőgyakorlatok végrehajtása.
- A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása, alkalmazása .
- A különböző mozgatórendszeri sérülések megelőzését, rehabilitációját érintő elemi szintű alapelvek, eljárások megismerése.
- Különböző testrészek bemelegítését szolgáló gyakorlatok közös, majd önálló összeállítása, végrehajtása.
- A nyugalomban lévő és bemelegített izomzat tulajdonságainak megismerése, a fáradt izmok lehetséges sérüléseinek (izomhúzódás, izomszakadás, izomgörcs, izomláz) okokozati tényezők szerinti beazonosítása.
- A terhelések után végzett nyújtó hatású gyakorlatok jelentőségének ismerete, azok összeállítása tanári segítséggel.
- A mindennapi stressz fogalmi keretrendszerének ismeretében a pozitív megküzdési stratégiák tanári segítséggel történő alkalmazása.
- Az egyszerűbb relaxációs technikák elsajátítása és alkalmazása.
- Összetett gimnasztikai gyakorlatok, illetve egyszerűbb gimnasztikai gyakorlatok lépéskombinációkkal zenére.

Fogalmak

menet- és futásgyakorlatok; oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat; utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, relaxáció, stresszkezelés, szergyakorlatok

A gyógytestnevelés-órák keretében a gimnasztikai gyakorlatok során a tanulók ismerik, elsajátítják azokat a gyakorlatelemeket, 2-4-8 ütemű gyakorlatokat, amelyek az elváltozásuk, betegségük pozitív irányú megváltozását elősegítő izmokat erősíti, illetve nyújtja, továbbá hozzájárul

a biológiailag helyes testtartás kialakításához. Megismerik és alkalmazzák azokat a relaxációs gyakorlatokat, amelyek pozitívan hatnak elváltozásukra, betegségükre.

TÉMAKÖR: ATLÉTIKAI JELLEGŰ FELADATMEGOLDÁSOK

ÉVES ÓRASZÁM: 20+10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a rajttechnikákat a játékok, a versengések és a versenyek közben készségszinten használja;
- ellenőrzött tevékenység keretében rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;
- tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;
- az atlétikai cselekvésminták sokoldalú és célszerű alkalmazása.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- futótechnikája – összefüggő cselekvéssor részeként – eltérést mutat a vágta- és a tartós futás közben;
- magabiztosan alkalmazza a távol- és magasugrás, valamint a kislabdahajítás és súlylökés – számára megfelelő – technikáit;
- az atlétika versenyszámainak eredményes tanulását és a teljesítmények javulását megalapozó motoros képességekben mérhető fejlődés elérése;
- az érdeklődés cselekvésekben történő kinyilvánítása az atlétikai mozgások, valamint a sportolás és a rendszeres testedzés iránt.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A futó-, dobó- és ugróiskolai gyakorlatok mozgáskészség-, mozgásképesség- és egészségfejlesztésben betöltött szerepének tudatosítása.
- Futóiskolai gyakorlatok (taposó futás, ollózó futás, saroklendítés, térdemelés, keresztező futás), futófeladatok (repülő és fokozó futás) különböző irányokba és kombinációkban, variációkban, egyenes vonalon, íveken és irányváltással.
- A korábban tanult rajtformák (álló- és térdelőrajt) gyakorlása.
- Térdelőrajt, rajtversenyek állórajttal, térdelőrajttal 15-20 m-es távon.
- Gyorsfutások játékosan és versenyek alkalmazásával 30-60 m-es távon.

- Iramfutás, tempófutás a táv fokozatos növelésével.
- Vágtafutások 60–100 m-en ismétléssel, mozgáskészség- és mozgásképesség-fejlesztéssel.
- A tartós futás egészségmegőrző, ideális testtömeg elérését, megtartását elősegítő intenzitászónájának megismerése, ellenőrzése (pulzusmérés).
- Egyenletes futások tempótartással 8-12 percig, futások 100–400 m-es távolságon egyenletes és változó iramban.
- Váltófutás váltózónában, egyenesben, játékosan és versenyszerűen, egykezes váltással.
- Ugróiskola-gyakorlatok kis és közepes lendületből (indiánszökdelés, indiánszökdelés azonos lábról 2-4 lépésre, indiánszökdelés sasszéval előre és felugrásra törekedve, egy- és háromlépéses sorozat elugrások, szökdelések, ugrások sorozatban akadályokon és akadályok felett egy és páros lábon.
- A nekifutás, az elugrás és a talajérés iskolázása (elugró sávból).
- Dobógyakorlatok könnyített és nehezített szerekkel egy és két kézzel, rögzített helyzetből és lendületből társhoz, célra és távolságra.
- Távolugrás közepes (6–10 lépés) és hosszabb(10–14 lépés)nekifutással, lépő technikával homokba.
- Magasugrás átlépő vagy flopp technikával 5–9 lépés lendületszerzéssel.
- A nekifutás és a felugrás iskolázása.
- Súlylökés 3–4 kg-os szerrel, egy kézzel helyből szemből és oldalról, oldalt beszökkenéssel vagy háttal becsúszással.
- Kislabdahajítás 5–7 lépéses dobóritmussal, két-három keresztlépéssel célra és távolságra.
- Az atlétika jellegű feladatmegoldások specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal.
- Egyénileg választott három versenyszám eredményre történő végrehajtása.
- Az atlétika sportágtörténetének, világcsúcsainak, kiemelkedő külföldi és magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése.

Fogalmak

flop technika, olimpiai versenyszámok, világcsúcs, résztáv, pihenőidő; nyugalmi, munka- és terheléses pulzus; váltogatott iramú futás, ferde hajítás, függőleges és vízszintes vektor, támaszhelyzet, koordináció, kondíció

TÉMAKÖR: TORNA JELLEGŰ FELADATMEGOLDÁSOK

ÉVES ÓRASZÁM: 34 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;
- a koordinált mozgás és az erőközlés összhangjának megteremtésére;
- a mindennapi sporttevékenységébe tudatosan beépíti a korrekciós gyakorlatokat;
- a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásai ismeretében önállóan is kezdeményez ilyen tevékenységet;
- a torna, a ritmikus gimnasztika, tánc és aerobik jellegű mozgásformákon keresztül tanári irányítás mellett fejleszti esztétikai-művészeti tudatosságát és kifejezőképességét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- segítségadással képes egy-egy általa kiválasztott tornaelem bemutatására és a tanult elemekből önállóan alkotott gyakorlatsor kivitelezésére;
- a szekrény- és a támaszugrások biztonságos végrehajtása, a képességnek megfelelő magasságon;
- az aerobik gyakorlatok végrehajtásában kreativitásra és igényes kivitelezésre törekvés;
- a figyelemkoncentráció, az önkontroll és a kitartó képesség fejlődése;
- önállóság, együttműködés és segítségnyújtás a torna jellegű gyakorlatok végrehajtásában.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A torna jellegű mozgásformák egészségfejlesztő szerepének tudatosítása.
- A torna jellegű feladatmegoldások statikus és dinamikus erőfejlesztő gyakorlatai főbb izomcsoportokat érintő hatásainak beazonosítása.
- A téri tájékozódó képesség és egyensúlyérzék, valamint a torna jellegű feladatmegoldások szempontjából fontos motorikus képességek (erő, ízületi mozgékonyság, izomérzékelés) további fejlesztése.
- A gyakorlás biztonságos körülményeinek megteremtése, a segítségadás elsajátítása.
- Az önkontroll, az együttműködés és a segítségnyújtás fontosságának kialakítása.
- A helyes testtartás, a koordinált mozgás és az erőközlés összhangjának megteremtése.

- Differenciált gyakorlás a testalkatnak, az egyéni fejlődésnek és a pszichés állapotnak megfelelően.
- (Csak lányok) Gimnasztikus – lépéseket, járásokat, testsúly-áthelyezéseket, szökkenéseket, ugrásokat, fordulatokat tartalmazó – gyakorlatok kivitelezése.
- A tornagyakorlatok nemre jellemző összekötő elemeinek megismerése.
- A rendelkezésre álló és a célnak megfelelő tornaszereken statikus testhelyzetek, támlázások, támaszcserék, lendületek, ellendülések, fellendülések, fel-, le- és átugrások végrehajtása.
- (Választható anyagként) Alapvető ugrások elsajátítása minitrampolinon vagy gumiasztalon.
- A torna jellegű feladatmegoldások specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal.
- A női és férfitorna meghatározó külföldi és magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése.

Talajon:

- Gurulóátfordulások előre-hátra, különböző testhelyzetekből különböző testhelyzetekbe; gurulóátfordulások sorozatban is.
- Fejállás különböző kiinduló helyzetekből, különböző lábtartásokkal.
- Fellendülés futólagos kézállásba, gurulás előre.
- Kézen átfordulás oldalra, mindkét irányba, megközelítőleg nyújtott testtel.
- Repülő gurulóátfordulás néhány lépés nekifutásból (fiúk).
- Csúsztatás nyújtott ülésből hason fekvésbe és vissza (lányok).
- Vetődés mellső fekvőtámaszból nyújtott ülésbe (fiúk).
- Összefüggő talajgyakorlat összekötő elemekkel.

Ugrószekrényen:

- Keresztbe állított ugrószekrényen guggoló átugrás.
- Hosszába állított ugrószekrényen felguggolás, leterpesztés.
- Gurulóátfordulás előre ugródeszkáról történő elrugaszkodással.

Felfordított padon:

- Érintőjárás; hármas lépés fordulatokkal, szökdelésekkel is; mérlegállás; járás guggolásban; támaszhelyzeten át fel- és leugrás.
- Függőleges repülés különböző kiinduló helyzetekből.
- Önállóan összeállított összefüggő gyakorlatok.

Gyűrűn:

- (Fiúknak) Magas gyűrűn: alaplendület; zsugorlefüggés; lendület előre zsugorlefüggésbe; zsugorlefüggésből ereszkedés hátsó lefüggésbe; homorított leugrás hátra, lendületből.
- (Lányoknak) Érintő magas gyűrűn: lendületek előre-hátra; fellendülés lebegőfüggésbe; zsugorlefüggés; ereszkedés hátsó függésbe; függésben lendület hátra, homorított leugrás.
- Mászókulcsolással mászás (rúdon, kötélen), vándormászás felfelé és lefelé; függeszkedési kísérletek felfelé; mászóversenyek.

Fogalmak

futólagos kézállás, csúsztatás, vetődés, összekötő elemek, erőfejlesztés, izomcsoport

TÉMAKÖR: SPORTJÁTÉKOK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 70+(30) óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a rajttechnikákat a játékok, a versengések és a versenyek közben készségszinten használja;
- egészséges versenyszellemmel rendelkezik, és tanári irányítás vagy ellenőrzés mellett képes a játékvezetésre;
- a sportjátékok technikai és taktikai készletét bővítő új elemek elsajátítása, és alkalmazása;
- a sportjátékok magyar történetének kiemelkedő korszakai és személyiségei, valamint a világ élvonalába tartozó nemzetek megismerése.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a sportjátékok előkészítő kisjátékaiban tudatosan és célszerűen alkalmazza a technikai és taktikai elemeket;
- a testnevelési és sportjáték közben célszerű, hatékony játék- és együttműködési készséget mutat;
- a tanult testnevelési és népi játékok mellett folyamatosan, jól koordináltan végzi a választott sportjátékokat;
- tapasztalatszerzés a taktikai helyzetek megoldásában;
- a sportjátékokat kísérő sportszerűtlenségek, deviáns magatartások helyes megítélése;

- az egyéni adottságokhoz és a megszerzett képességekhez igazodó sportjáték- tudás kialakulása, rekreációs célú vagy versenysport igényű alkalmazás elősegítésére.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Két új választott sportjáték alapvető sportágspecifikus technikai és alaptaktikai elemeinek, szabályainak készségszintű elsajátítása, alkalmazása.
- A folyamatos csapatjáték kialakítása az adott sportág versenyszabályai mellett.
- A sportjátékok különböző döntési helyzeteiben a csapat érdekeinek figyelembevételével a legmegfelelőbb megoldások kiválasztására, együttműködésre való törekvés.
    - elleni játékszituációkban a labdatartás, labdafedezés célszerű és tudatos alkalmazása
- Emberelőnyös (2-1, 3-1, 3-2, 4-2, 4-3) és létszámazonos (2-2, 3-3, 4-4) kisjátékokban a szélességi és mélységi labda nélküli támadó mozgások, védőtől való elszakadás módjainak gyakorlása.
- Kisjátékokban védőként a támadó és a célfelület helyzetéhez igazodó helyezkedés tudatos alkalmazása.
- Játéktevékenységekben az egyéni és csapatvédekezés alapvető formáinak (emberfogás és területvédekezés) tudatos alkalmazása, gyakorlása.
- A sportjátékok specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal.
- A második választott sportjáték történetének, meghatározó külföldi és magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése.

Kézilabda:

- A labda nélküli technikai elemek – mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, indulások-megállások, ütközések, cselezések irányváltással és lefordulással, felugrások-leérkezések – alkalmazása a folyamatos játéktevékenységek során.
- Lábmunka csiszolása.
- Indulócselek, le- és visszaforgások.
- Ütközések.
- Esések-tompítások.
- Sáncolás helyben, mozgással talajon és felugrással.
- Beugrásos és felugrásos kapura dobások előzetes lendületszerzésből.
- Az egy és két kézzel történő labdaátadások pontosságának, távolságának növelése helyben és mozgásból, alkalmazásuk gyors indulásokban és lerohanásokban.
- Önszöktetés. Labdás cselek: indulási,- átadási-, lövő cselek.

- Átadások: test előtti átadások, oldalról és hátulról érkező labda elkapása.
- A figyelem megosztását igénylő összetett labdás koordinációs gyakorlatok egy és több labdával (pl. háromszög, négyszög, „y” koordinációs alakzatokban).
- Labdavezetés irány- és iramváltásokkal, indulócselek összekapcsolása kapura dobásokkal.
- Kapura lövések bedőlésből, bevetődésből, ejtésből, majd különböző lendületszerzési módot követő felugrásból, beugrásból, félaktív, majd aktív védőjátékos ellen.
- Kapura lövések cselezés után.
- Melléállásos elzárás.
- Alapvető szabályok készségszintű elsajátítása, alkalmazása játéktevékenységben.
- Területvédekezés (6-0, 5-1) alkalmazása játékban.
- A kapus alaptechnikák alkalmazása játékhelyzetekben.
- Kapusmunka: helyezkedés, támadás, ill. védekezés esetén.
- Feladatok gyorsindítás esetén. Indítások megelőzése. Védés kézzel, lábbal. 7 méteres védése.

Kosárlabda:

- A labda nélküli technikai elemek – mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, a védőtől való elszakadás iram- és irányváltásokkal, lefordulások, felugrások egy és két lábról, leérkezések – készségszintű alkalmazása a folyamatos játéktevékenységben.
- A mély és magas labdavezetés egyszerű formában, majd ütemtartással, a rövid- és hosszúindulás, az együtemű megállás folyamatos labdavezetésből, a kétütemű megállás egy és két labdaleütésből, a sarkazás, a labdavezetés közben történő egyszerűbb irányváltoztatási módok célszerű és hatékony alkalmazása a mérkőzésjátékokban.
- Labdaátadások különböző módjainak a játékhelyzethez igazított eredményes végrehajtása.
    - elleni játék gyakorlása labdaszerzést követően, indulási joggal rendelkező, majd indulási joggal nem rendelkező támadó esetében (adogatóval)
- Emberelőnyös és létszámazonos helyzetekben gyorsindulások, lerohanások kosárra dobással befejezve.
- Létszámazonos mérkőzésjátékok változatos, tanulói kreativitáson alapuló szabálymódosításokkal.
- Egy- és kétütemű megállásból tempódobás gyakorlása, alkalmazása játékban.
- Fektetett dobás gyakorlása félaktív vagy aktív védő játékos jelenlétében.

- Alapvető szabályok készségszintű elsajátítása, alkalmazása játéktevékenységben.

Röplabda:

- A felső egyenes nyitás alaptechnikájának elsajátítása, gyakorlása célfelületre.
- Távolról érkező labda megjátszása társnak (nyitásfogadás, ellenfél térfeléről érkező labda) alkar- és kosárérintéssel.
- A kosárérintés, az alkarérintés, az alsó egyenes nyitás gyakorlása célfelület beiktatásával, készségszintű alkalmazása különböző játékhelyzetekben.
- Kisjátékokban (2-2, 3-3, 4-4) a nyitásfogadás, feladás elsajátításával törekvés a három érintéssel történő labdamegjátszásra.
- Helyezkedési módok automatikus felismerése a különböző csapatlétszámú játékokban.
- A 6-6 elleni játék alapfelállásának ismerete.
- Forgásszabály önálló és tudatos alkalmazása.

Labdarúgás:

- A labda nélküli technikai elemek – mint a mély súlyponti helyzetben történő elindulások, megállások, irányváltoztatások, támadó és védő alapmozgások ismerete – alkalmazása a játék folyamatában.
- Labdavezetések, -átadások és -átvételek megfelelő módjainak (lábfej különböző részeivel, talppal, combbal, mellkassal, fejjel) alkalmazása a játékhelyzethez igazodva.
- Labdahúzogatás, -görgetés; haladás közben.
- Alakzattartással, alakzatbontással- és építéssel történő labdás koordinációs passzgyakorlatok.
- Kényszerítő átadások gyakorlása 2-0-ás, majd 2-1-es taktikai helyzetben.
- 3-2, 4-2 és 4-3 elleni emberelőnyös kisjátékokban a támadó játékosok együttműködésének, a védő játékosok összehangolt helyezkedésének gyakorlása.
- Játékos labdás feladatok 2–3–4 vagy több játékos együttműködésével, négyszög, téglalap és rombusz alakzatban, átadások irányának megváltoztatásával.
- Rúgások gyakorlása célba belső csüddel, teljes csüddel, külső csüddel, állított labdával, mozgásból, a futással megegyező irányból, oldalról és szemből érkező labdával.
- Átadások (passzolások), átvételek mindkét lábbal, átadások laposan mozgás közben, ívelten növekvő távolságra, irányváltoztatással.
- Levegőből érkező labda átvétele belsővel.
- Fejelés: előre, oldalra, különböző irányból érkező labdával.
- Alapszerelés, megelőző szerelés, labdaátvétel megakadályozása.
- Egyszerű cselek.

- Partdobás.
- Létszámazonos kisjátékok és mérkőzésjátékok változatos szabályokkal.
- A területvédekezés alkalmazása a játékban.
- Egy- és kétudvaros emberelőnyös kisjátékokban az üres passzsávok hatékony megjátszása időkényszer alatt, a védekező játékos mozgásirányának gyakorlása.
- A kapus alaphelyzet kialakítása, guruló, félmagas és magas ívelt labdák elfogása. Kigurítás, kidobás, kirúgás gyakorlása állított, lepattintott labdával.

Floorball:

- Labda nélküli technikai elemek – mint az alapállás, a támadó és védő alapmozgások, a helyes ütőfogás, ütővel való haladás, indulások-megállások, cselezések irányváltoztatással – alkalmazása a játék folyamatában.
- Labdavezetések, átadások, átvételek megfelelő módjainak alkalmazása a játékhelyzethez igazodva.
- Labdaátadások társnak palánk segítségével.
- Labdatartást fejlesztő játékok.
- Kapura lövések labdavezetésből.
- Szabad ütések, büntető ütések gyakorlása.
- Kapus alaphelyzet kialakítása, kapura lőtt labdák védése.
- Csereszituációk gyakorlása.
- 2-2, 3-2, 3-3 elleni kisjátékok a támadó játékosok együttműködése és a védőjátékosok összehangolt helyezkedésének gyakorlása.
- Létszámazonos kisjátékok a módosított szabályok szerint.

Fogalmak

védőtávolság, félaktív védő, aktív védő, felső egyenes nyitás, feladás, sáncolás, egyenes leütés, gyorsindítás, lerohanás, bedőlés, bevetődés, hármas nyolcas, tempódobás, átadócsel, rúgócsel, alakzatbontásos és építéses passzgyakorlat, területnyitás, pontrúgás, beugrásos és felugrásos kapura lövés, dugattyúmozgás, kosárlabda – indulási jog, megelőző szerelés, floorball – szabadütés, büntetőütés, védekezés, csere

TÉMAKÖR: TESTNEVELÉSI ÉS NÉPI JÁTÉKOK

JAVASOLT ÓRASZÁM: **10 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a testnevelési és sportjáték közben a célszerű, hatékony játék- és együttműködési készséget mutat;
- egészséges versenyszellemmel rendelkezik, és tanári irányítás vagy ellenőrzés mellett képes a játékvezetésre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a sportjátékok előkészítő kisjátékaiban tudatosan és célszerűen alkalmazza a technikai és taktikai elemeket;
- a tanult testnevelési és népi játékok mellett folyamatosan, jól koordináltan végzi a választott sportjátékokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A testnevelési játékok baleset-megelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása.
- A manipulatív mozgásformákkal nehezített, figyelemmegosztást igénylő egyszerű fogó- és futójátékokban (pl. labdavezetéses fogók) a teljes játékteret felölelő mozgásútvonalak kialakítása, az üres területek felismerése, a játéktér határainak érzékelése.
- A játékhelyzethez igazodó legmegfelelőbb együttműködési lehetőségek kiválasztására épülő testnevelési játékok gyakorlása (pl. 3 csapat egymás ellen, joker játékosok az oldalvonalon).
- A tanulók fokozott kreativitására, együttműködésre épülő, összetett kimentési módokat megvalósító fogójátékok gyakorlása.
- Labdás manipulatív mozgásformákkal (pl. labdavezetés) megvalósuló, dinamikus és statikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban az irányváltoztatások, az elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása.
- A támadó és védő szerepek alkalmazását elősegítő páros és csoportos versengések.
- A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére törekedve, időkényszer bekapcsolásával.
    - elleni játékhelyzetek kialakítására épülő testnevelési játékok gyakorlása
- Statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő, a sportjátékok speciális mozgástartalmaira épülő dobások, rúgások, ütések változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználva, fokozatosan nehezedő gyakorlási feltételek mellett egyéni és csapatszintű célzó játékokban.
- Az egyszerű és választásos reakcióidőt fejlesztő páros és csoportos manipulatív mozgásformákkal kombinált versengések alkalmazása.

- Az egyszerű és összetett sportági technikák gyakorlása a páros és csoportos játékokban (pl. váltó- és sorversenyek).
- A logikai, algoritmikus és egyéb problémamegoldó gondolkodást igénylő, egyre összetettebb mozgásos játékok gyakorlása (pl. amőba váltóversenyben, táblajátékok mozgásos változatban).
- Célfelületre törekvő emberfölényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a támadó szerepek készségszintű elsajátítása, a védőtől való elszakadás gyors iram- és irányváltásokkal.
- Célfelületre törekvő emberfölényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a védő szerepek készségszintű elsajátítása (a passzsávok lezárása, a labdás emberrel szembeni védekezés, az emberfogás alapjai, a célfelület védelme).
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal.

Fogalmak

döntéshelyzet, játékstratégia, szabálykövető magatartás, fair play, célfelülethez igazított emberfogás, üres területre helyezkedés

TÉMAKÖR: ÖNVÉDELMI ÉS KÜZDŐSPORTOK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5+5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- egészséges versenyszellemmel rendelkezik, és tanári irányítás vagy ellenőrzés mellett képes a játékvezetésre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a küzdő jellegű feladatokban életkorának megfelelő asszertivitást mutatva tudatosan és célszerűen alkalmazza a támadó és védő szerepeknek megfelelő technikai és taktikai elemeket;
- a tanári irányítást követve, a mozgás sebességét növelve hajt végre önvédelmi fogásokat, ütéseket, rúgásokat, védéseket és ellentámadásokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása.

- A küzdőfeladatokban az életkornak megfelelő asszertivitás kialakítása a társak iránti tisztelet és tolerancia megtartása mellett. Siker és kudarc feldolgozása megfelelő önkontrollt tanúsítva.
- Az állásban és egyéb kiindulóhelyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéket, az erőt fejlesztő, társérintés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása.
- A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéket fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérintés bekapcsolásával.
- A jogszerű önvédelem fogalmi keretrendszerének, lehetőségeinek, jogi szabályozásának elsajátítása.
- A fizikai kontaktussal, a társ erőkifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra épülő páros küzdőjátékok rendszeres képességfejlesztő célú alkalmazása.
- Tervszerű gondolkodást, problémamegoldó készséget fejlesztő összetett játékok, különböző küzdőtechnikák alkalmazásával, húzások, tolások, billentések, egyensúlyi helyzet megbontása és visszaszerzése.
- Az eséstechnikák vezető műveleteinek, baleset-megelőzést szolgáló legfontosabb technikai mozzanatainak átismétlése, elméleti tudatosítása.
- Az előre, hátra és oldalra történő eséstechnikák készségszintű elsajátítása.
- Oldalra esés, terpeszállásból indított eséstechnikák gyakorlása egyénileg, társakkal.
- Dzsúdógurulás alaptechnikájának megismerése, végrehajtása haránterpeszállásból mindkét irányba, előre és hátra.
- A küzdősportok specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal.
- A tradicionális magyar küzdősportok (birkózás, karate, ökölvívás, dzsúdó) történetének, meghatározó hazai személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése, a sportágak szabályrendszerének átismétlése.

Birkózás:

- A gerincoszlop mozgékonyságát, a nyakizmok erejét növelő, birkózásra előkészítő speciális hídgyakorlatok készségszintű végrehajtása.
- Hanyatt fekvésből felhidalás kéz segítségével, majd anélkül.
- Hídban forgás.

- Birkózó alapfogásban társ egyensúlyának kibillentése húzások, tolások kombinált alkalmazásával.
- Páros földharcjátékok (pl. hátára, hasára fordítás, eszközszerzés, mögé kerülés birkózás térdelésben) eszközzel vagy anélkül.

Fogalmak

jogszerű önvédelem, egyensúlyi helyzet kibillentése, fair play, oldalsó csúsztatott esés,

TÉMAKÖR: ALTERNATÍV KÖRNYEZETBEN ŰZHETŐ MOZGÁSFORMÁK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 15+5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő felhasználására, végrehajtására;
- a helyi tárgyi feltételek függvényében választott sportági mozgásokkal a tematika továbbtervezése;
- a játék- és sportkultúra gazdagodása a szabadidőben szórakozást és a játékélményt nyújtó új sportágak mozgásanyagának megismerésével;
- az évszakoknak megfelelő rekreációs célú sportágak és népi hagyományokra épülő sportolási forma elsajátítása.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ellenőrzött tevékenység keretében rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is;
- az egészséges életmóddal kapcsolatos ismeretek elsajátítása;
- a szabadban végzett mozgások jelentőségének belátása;
- a környezettudatosság fontosságának elismerése;
- a szabadidőben rekreációs céllal végzett fizikai aktivitás iránti pozitív beállítódás fokozódása.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A szabad levegőn végzett mozgásformák egészségfejlesztő hatásának, szerepének tudatosítása.

- Az időjárás, az öltözködés, a sporttáplálkozás és a sporttevékenység összefüggéseinek megértése.
- Az egészségmegőrző mozgásformák kategóriáinak intenzitás szerinti beazonosítása, szerepének megismerése az egészségtudatos életvezetésben.
- A szabadban végezhető sportágak ismeretének további bővítése (futás, görkorcsolya, túrázás, tájfutás erdőben.
- Téli és nyári rekreációs sportok megismerése, készségszintű elsajátítása.
- Térképolvasás alapjainak, a tájolók megfelelő használatának elsajátítása, a turistajelzések ismerete, alkalmazása.
- Erdei tornapályák, szabadtéri kondipark gépeinek tudatos használata.
- Szabadtéri akadálypályák leküzdése.
- A környezet- és természetvédelmi szabályok betartása és betartatása, a környezettudatos gondolkodás tudatosítása.
- Az alternatív környezetben űzhető sportok specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal.
- Egy tradicionális, természetben űzhető sportág történetének, meghatározó magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése.
- Asztalitenisz: (folyosón és szabadban felállított asztalon is gyakorolható) Előkészítő gyakorlatok: a játékoknál felsorolt játékos gyakorlatok. Technikai elemek: alapállás; ütőtartás; lábmunka; tenyeres hosszú adogatás; tenyeres kontraütés; fonák hosszú adogatás; fonák kontraütés; fonák droppütés; tenyeres droppütés; fonák nyesett adogatás; tenyeres nyesett adogatás; alapszervák.

Fogalmak

tájoló, égtájak, folyadékpótlás, napsugárzás, egészség,

A választott aktivitásoknak megfelelő fogalmak: tenyeres adogatás, tenyeres kontraütés, fonák adogatás, fonák kontraütés, fonák nyesett adogatás, tenyeres nyesett adogatás, alapszerva, Turul, egészségvédő hatás, rekreáció.

3.21 Közösségi nevelés (osztályfőnöki)

A közösségi nevelés (osztályfőnöki) óra célja olyan komplex tevékenység, amely magában foglalja az osztályközösségbe tartozó tanulók számára az iskolai értékek közvetítését, az osztályprogramok tervezését, szervezését és lebonyolítását, az osztály tanulmányi, magatartási helyzetének nyomon követését, s mindemellett feladata a Nemzeti alaptanterv kiemelt fejlesztési területeinek, nevelési céljainak, valamint a kulcskompetenciáknak a fejlesztése is.

A *Nemzeti alaptanterv* az Alaptörvénnyel összhangban fogalmaz meg olyan fejlesztési területeket és nevelési célokat, amelyek amellett, hogy az egyes műveltségi területek, illetve tantárgyak tartalmaiba beépülnek, azok részterületeivé válnak, így a közösségi nevelés (osztályfőnöki) órák témaköreit is tematizálják. A közösségi nevelés (osztályfőnöki) különösen eredményesen járul hozzá a tanuláshoz és a munkához szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök (ezen belül pedig a személyes és személyközi kompetenciák) együttes fejlesztéséhez, az egyéni és csoportos teljesítmény ösztönzéséhez, a közjóra való törekvés megalapozásához, valamint a nemzeti, közösségi összetartozás és a hazafiság megerősítéséhez is.

A tanuláshoz és munkához szükséges készségek közül a társas és kulturális tudatosság, az alkalmazkodókészség, a kezdeményezőkészség, az önmotiváció, a kíváncsiság, a kreativitás, a problémamegoldás, a kommunikáció és az együttműködés fejlesztésére a közösségi nevelés keretében kerül sor.

A személyes készségek közül kiemelt szerepet kap az önismeret, az önállóság, a magabiztosság, az asszertivitás, az önmenedzsment készségek építése, valamint az olyan készségterületek megerősítése, mint a proaktivitás, a kreativitás, a problémamegoldás, a stressz és kudarc kezelése.

A személyközi készségek közül a hatékony kommunikáció, a konfliktuskezelés, a csapatmunka, a döntéshozatal és az empátia támogatása mind szerepet kap a közösségi nevelés során.

A közösségi nevelés (osztályfőnöki) tananyaga – más műveltségi területek és tantárgyak kerettantervével ellentétben – nem elsősorban kulcsfogalmakban, hanem nevelési célokban megfogalmazható tartalmak köré épül, amelyeket az osztályfőnök vagy az osztályfőnöki munkaközösség feladata az adott tanulócsoport, osztály igényeihez igazítani. A kerettantervben rögzített tananyag feldolgozásánál tehát az adott tanulócsoport jellemzőit, a csoporttal kapcsolatos pedagógiai célokat és az iskola helyi sajátosságait kell figyelembe venni. Jelen kerettanterv tanulási eredményeit tehát a tanulók egyéni szükségletei, érdeklődése, a tanulók szűkebb és tágabb környezetének jellemzői alapján, a közös tanulási folyamat rugalmas alakításával lehet elérni.

A közösségi nevelés (osztályfőnöki) kerettanterv öt fő témakörből áll, amelyek a kétévfolyamos szakaszokban szabadon csoportosíthatók:

1. egyén és közösség,

2. a tanulás tanulása,
3. egészségfejlesztés,
4. közlekedésbiztonság,
5. alkalmazkodás és biztonság.

Az egyén és közösség témakör a hagyományos osztályfőnöki fejlesztő, közösségépítő, szervező és értékelő munkát öleli fel. Ezen belül feladata a személyes és személyközi kompetenciák olyan komplex fejlesztése, amelynek révén a tanulócsoport közösséggé válik, ahol a tanulók átélhetik a csoporthoz tartozás élményét, amely az egyéni problémák és az egyének közötti konfliktushelyzetek megoldására mintát mutat. A pedagógus munkája révén kialakuló csoportkohézió, valamint a közösség befogadó szemlélete a közösségfejlesztés eredményességének egyik leglényegesebb fokmérője. Fontos, hogy a közösségi nevelés során a pedagógus olyan tanulási környezetet alakítson ki, ahol az osztályközösségen, a tanulócsoporton belüli személyek és mikroközösségek éppúgy megélik a közösség gyarapításához tett hozzájárulásukat, mint ahogy maga az osztályközösség vagy a tanulócsoport is megélhetik az iskolai közösséghez, sőt az intézmény tágabb környezetének gyarapításához tett hozzájárulásukat. Emellett az egyéni fejlesztésben az életpálya-építés, az életpálya-tervezés készségei és az életpálya-tanácsadás is fontos hangsúlyt kapnak. Ezeket egészíti ki az önkéntes munkára való felkészülés. Mindezeken túl a közösségi nevelésben kiemelten fontos a Nemzeti alaptantervben is rögzített, a családi és településszerkezeti hátrányokból eredő, az eltérő kulturális és nyelvi elsajátítási lehetőségekhez köthető, valamint a különleges bánásmódot igénylő tanulókhoz illeszkedő fejlesztő tevékenység. Ezekben a feladatokban a pedagógus más pedagógusokkal, a segítő szakterületek (iskolapszichológia, gyógypedagógia, fejlesztő pedagógia), de az egyes érintett területek (például életpálya-tanácsadás, pályaorientáció) szakértő képviselőivel együttműködve, egymást segítve válhat eredményessé.

A tanulás tanulásának célja a tanulási motiváció megőrzése, felkeltése vagy fokozása, a tudás mint érték átadása, valamint az egyes tanulási stílusok megismerése és az ezekhez alkalmazkodó technikák kipróbálása és gyakorlása – mindezeken keresztül saját tanulási stratégiák kialakítása és felépítése. Az úgynevezett fejlődésfókuszú szemléletmód segíti azt, hogy a tanulók a tudás megszerzésébe fektetett munkát értékeljék, higgyenek saját fejlődési képességeikben, a teljesítményükre kapott visszajelzést pedig a továbblépéshez kapott segítségként értékeljék.

Az egészségfejlesztés célja a megfelelő egészségmagatartás megalapozása. Az ehhez szükséges ismeretek, minták átadása és az egészségmegőrzéshez szükséges motiváció felkeltése, ébren tartása vagy megerősítése a cél. Az egészségfejlesztés témái a személyes élettel, a segítő magatartás gyakorlásával, az intézményrendszerrel és a jövőképpel, valamint a környezettel kapcsolatos területeken nyújtanak iránymutatást a tanulóknak. Az egészségfejlesztéshez kapcsolódó óravázlatok és tananyagok a Nemzeti Köznevelési Portálon érhetők el.

A közlekedésbiztonság célja, hogy a tanulók olyan viselkedésformákat sajátítsanak el és olyan szokásokat alakítsanak ki, amelyek hozzájárulnak a társadalom tagjainak szabálykövető és biztonságos közlekedési magatartásához. A közlekedésbiztonság témáival való foglalkozás elősegíti a közösségi, a gyalogos és a kerékpáros közlekedés során bekövetkező balesetek megelőzését, továbbá felhívja a tanulók figyelmét a fenntartható közlekedési módok előnyben részesítésének fontosságára. A közlekedésbiztonsághoz kapcsolódó tananyagok és segédletek a KRÉTA felületen elérhetők.

Az alkalmazkodás és biztonság célja, hogy a tanulók megismerjék a bántalmazás típusait, tereit, a bántalmazásban résztvevők szerepeit felismerjék; megismerjenek és elsajátítsanak az életkoruknak megfelelő konfliktuskezelési és resztoratív sérelemkezelési módszereket. A témakör elősegíti a tanulók érzelmi intelligenciájának és szociális kompetenciáinak fejlesztését, az empatikus, biztonságos közösség kialakítását.

A közösségi nevelés (osztályfőnöki) tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített fejlesztési területek és nevelési célok eléréséhez az alábbi módon járul hozzá:

Az erkölcsi nevelés: Az osztályközösség vagy tanulócsoport normáinak megismerése és betartása, a közös csoportnormák kialakítása hozzájárul a tanulók erkölcsi érzékének, felelősségtudatának és igazságérzetének fejlesztéséhez. A resztoratív technikák megismerése, a békés konfliktuskezelés gyakorlása révén alapvető személyes készségek bontakoznak ki, amelyek mind a személyes életben, mind a munka világában alapot adnak a sikeres helytálláshoz.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés: a közösséghez tartozás megélése, az iskolához és azon belül az osztályközösséghez vagy tanulócsoporthoz való kötődés kialakítása teremti meg az alapját annak, hogy a tanulók az otthont, a lakóhelyet, a szülőföldet, a hazát és népeit megismerjék és megbecsüljék. Az ünnepekre való készülődés, az ünnepekre és jeles napokra való reflexió a közösségi nevelés részét képezik, és mind a magyarságtudat, mind az egyetemes emberi civilizációhoz való kapcsolódás kialakításának fontos eleme.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés: A közösségi normák gyakorlása, a közösség életében való aktív részvétel ennek a nevelési területnek megalapozó eleme. A méltányos, szabálykövető, erőszakmentes, egymás tiszteletén alapuló kommunikáció és együttműködés a demokratikus magatartás alapja. A közösségi nevelés során ehhez kap eszközöket a tanuló.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése: A közösségi nevelés fontos része a tanulók önismeretének elmélyítése és olyan befogadó közösség kialakítása, amely az egyéni kibontakozást segíti. Az egyes témakörökben kiemelt feladat annak tudatosítása, hogy az elsajátított magatartások, normák, szabályok és minták hozzásegítik a tanulót ahhoz, hogy felelős döntéseivel maga irányítsa egyéni fejlődését, sorsát és életpályáját. Az önismeret szolgál alapként a harmonikus közösségi élet kialakításához és a társas kultúra fejlesztéséhez is.

A családi életre nevelés: A harmonikus családi minták közvetítésén túl a közösségi nevelés során a felelős kapcsolatok, a konfliktuskezelés, a vitakultúra megalapozására is sor kerül. Ez hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló értékelje a család mint közösség jelentőségét és fejlessze a család kiegyensúlyozott, eredményes működéséhez szükséges egyéni kompetenciáit.

A testi és lelki egészségre nevelés: A közösségi nevelés két kiemelt témaköre is ezt a fejlesztési területet célozza: az egészségfejlesztés, valamint az alkalmazkodás és biztonság. A közösségi nevelésnek különösen fontos szerepe van abban, hogy a családdal együttműködve felkészítse a tanulókat az önállóságra, a testi és lelki (mentális))egészségük megőrzésére és fejlesztésének lehetőségeire, a betegséggel való megküzdés, együttélés módjaira, a különböző betegségekkel és fogyatékossággal élőkkel szembeni tolerancia és empátia kialakítására, érzékenyítésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiénében, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, valamint a váratlan helyzetek kezelésében. A pedagógusok feladata, hogy segítsék a tanulókat a kockázatos magatartásokhoz és káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség: A közösségi nevelés közvetlenül gyakoroltatja a felelősségvállalást a csoport együtt vállalt feladatainak teljesítésében és a csoportnormák követésében, valamint felkészít az iskolai közösségi szolgálatban való részvételre is. A segítő magatartás gyakorlásához szükséges egyéni képességek (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és -megvalósítás) kibontakoztatására a közösségi nevelés számos pedagógiai forgatókönyvet kínál.

Pályaorientáció: Az életpálya-tervezés és -tanácsadás feladata az, hogy a tanuló rendelkezzen egyéni jövőképpel, legyen képes elhelyezni magát érdeklődésének és életkorának megfelelő módon a munka világa kínálta lehetőségekben, és váljék képessé arra, hogy céljai eléréséhez erőfeszítéseket tegyen, beleértve az önmenedzsmentet, a kommunikációs, az együttműködési készségeket, valamint a vezetéssel, a vezetettséggel, a versengéssel és a kudarccal kapcsolatos magatartásmódokat, illetve megküzdési stratégiákat.

Médiatudatosságra nevelés: A mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezése és gyakorlása a közösségi nevelés alapfeladata, amelyben az új és hagyományos médiumok felhasználása és tartalmaira való reflexiók révén a médiatudatosságra nevelés is megvalósul – többek között az egyes témakörökhöz kapcsolódó tevékenységeken keresztül.

A tanulás tanítása: A pedagógus feladata, hogy a közösségi nevelés révén is erősítse a tudást és az annak megszerzéséhez vezető tanulási folyamatot, a tanulásba fektetett munkát értékelő közösségi szemléletet és értékrendet. Ezen belül kiemelt cél, hogy olyan szemléletmódot erősítsen, amely az elvégzett munkát, a kitartó szorgalmat, a folyamatos próbálkozást és fejlődést jutalmazza. Ezzel a tanuló számára a saját fejlődésébe vetett bizalmat és olyan értéket közvetít, amely a gyarapodásra és a fejlődési képességre helyezi a hangsúlyt. Az egyéni fejlesztés fontos feladata az is, hogy a tanuló tanulási stratégiákkal és saját képességeinek megfelelő

módszerekkel találkozzon, amelyek segítségével saját stratégiákat alakíthat ki. Ezek révén a tanuló képessé válik arra, hogy tudását számára megengedhető és eredményes módon fejlessze.

A közösségi nevelés (osztályfőnöki) kerettanterve a Nemzeti alaptantervben rögzített kompetenciák közül kiemelten foglalkozik az alábbiakkal:

A kommunikációs kompetenciák: A komplex problémák felismerése, értelmezése és csoportos megoldáskeresés, az érvelés, a megbeszélés, a véleménycsere, az érvek ütköztetése módszerének alkalmazása mind a szóbeli, mind az írásbeli kifejezőképességet fejleszti. A tanulókat arra készteti, hogy megtanulják véleményüket összefoglalni, érvekkel alátámasztani, mások véleményét mérlegelni, megbeszélni, közösen megoldásokat keresni.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A közösségben betöltött egyéni, egyedi szerep, továbbá a közösség működésének megfigyelése és értelmezése alapot ad e kompetenciák fejlesztésére. A közösségi nevelés során alkalmazott munkaformák – a kötetlen beszélgetésen, a különféle technikákkal vezetett csoportos megbeszéléseken, a páros munkákon, a csoportos feladatokon át a közösségi feladatok teljesítésének és a közösségi élmények megélésének és feldolgozásának mozzanataiig – egyenként is és összességében is hozzájárulnak a személyes és társas kapcsolati kompetenciák fejlesztéséhez.

Az alkotóképesség, a találékony, a saját ötleteket megvalósító alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A közösségi nevelésben a saját csoporthagyományok megteremtése, az iskolai hagyományok megélése, továbbá a kerettantervi tartalmak feldolgozásához választott, tanulóközpontú munkaformák mind segítik e kompetenciaterület fejlesztését.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A közösségi nevelés fontos feladata, hogy foglalkozzon az életpálya-építési, pályaorientációs kérdésekkel, a jövő és jelen munkavállalói kompetenciák előrejelzésével, a fenntartható termelésre és szolgáltatásra való felkészüléssel. A tervező gondolkodás, az életpálya-építés mellett az egyes feladattípusok e terület részkompetenciáit megfelelően fejlesztik.

A közösségi nevelés (osztályfőnöki) kerettantervében az egyes tématerületeket évfolyampáronként kötelezően választható és szabadon választott témák feldolgozásával lehet teljesíteni. Ehhez központilag biztosított tartalmak feldolgozását javasoljuk.

Az intézmények pedagógiai programja és helyi tanterve lehetőséget biztosíthat arra is, hogy egy-egy tématerületet átfogóan, az egyes tantárgyak tartalmaiba építve vagy tanórán kívüli tevékenységek, továbbá témanapok, témahetek, átfogó iskolai projektek vagy epochák segítségével dolgozzanak fel. Ugyanakkor módszertani szempontból – különösen a közlekedés és a biztonság szempontjából, a megfelelő normakövetés és döntéshozatali képességek kialakításához – kiemelkedően fontos, hogy ezekkel a témakörökkel a tanulók a tanév során többször is találkozzanak.

5–6. évfolyam

Az 5–6. évfolyamon a közösségi nevelés (osztályfőnöki) alapvető feladata a felső tagozatra jellemző közösségi normák és működés gyakorlatának segítése, az osztályközösség építése, az egyén és a közösség kapcsolatának mélyítése, az egyéni és csoportos felelősség tudatosítása, és ezek megéléséhez megfelelő helyzetek, minták és eszközök biztosítása a tanulók számára.

Az egyén és közösség témakörben a hagyományos osztályfőnöki munka kap teret. Ennek – a szervezői, adminisztratív és értékelő munkán túl – kiemelt feladata az együttműködés és a kommunikáció kompetenciáinak fejlesztése. Emellett az osztályközösség vagy tanulócsoport által vállalt feladat teljesítésén keresztül a konfliktusos, együttműködési helyzetekre adott minták és reflexiók, továbbá a folyamat értékelésének eszközei is érdemi fejlesztési lehetőséget kínálnak.

A tanulás tanulása témakörben a fejlődő szemléletmód megalapozása mellett saját tanulási stílus feltárása és az egyes tanulási stílusokhoz igazodó technikák gyakorlása áll középpontban.

Az egészségfejlesztés témakörben a táplálkozás, valamint a mozgás és a gerincvédelem témái segítik a tanulók tájékozódását, a helyes egészségmagatartás megalapozását.

A közlekedésbiztonság témakörében kiemelt hangsúllyal kell átadni a gyalogos közlekedéssel, illetve a közlekedési jelzések hierarchiájával, valamint a jelzőtáblák és az útburkolati jelek szerepével kapcsolatos ismereteket.

Az alkalmazkodás és biztonság témakörben a tanulók érzelmi intelligenciájának fejlesztése a cél. A tanulók megismerik a bántalmazás, a konfliktus és az agresszió fogalmait; megismernek és elsajátítanak az életkoruknak megfelelő konfliktuskezelési módszereket.

Az 5-6. évfolyamon kötelező tantárgy alapóraszáma összesen: 68 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	**Javasolt óraszám**	
	5.évf.	6. évf
Egyén és közösség	19	19
A tanulás tanulása	3	2
Egészségfejlesztés	5	5
Közlekedésbiztonság	5	5
Alkalmazkodás és biztonság	2	3
Összes óraszám:	34	34

TÉMAKÖR: Egyén és közösség

JAVASOLT ÓRASZÁM: 38 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

- ismerkedés egymással és az osztály előtt álló feladatokkal,
- adminisztratív és szervezési feladatok,
- az elfogadott közösségi normák kialakítása,
- a befogadó közösség kialakítása,
- a közös ünnepek, hagyományok megismerése és részvétel azok ápolásában,
- az együttműködés szabályai és módjai az osztályközösségen vagy tanulócsoporton belül,
- a kommunikáció fejlesztése problémahelyzetben és az együttműködés során,
- az egyéni felelősség gyakorlása,
- kommunikáció a csoportban, együttműködési és konfliktushelyzetekben,
- a helyi közösséggel kapcsolatos saját téma feldolgozása,
- a saját és egymás munkájának értékelése, a közösség fejlődésének értékelése.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- ismerkedő, bizalom- és csoportépítő játékok,
- közös társasjáték készítése vagy társasjátékozás,
- kreatív tabló vagy osztályfal készítése az osztály tagjainak jellemzőivel (például névnap, hobbi),
- a normák rögzítése szerződéskötés vagy közös szabályrendszer megfogalmazásával,
- beszélgetőkör alkalmazása,
- szociometria felvétele és közös megbeszélése,
- kalendárium, osztályblog, napló készítése,
- ünnepségre műsor készítése,
- karácsonyi előadás készítése (szülők, más tanulócsoportok, párhuzamos osztály számára),
- feladatfal készítése,
- helyi témához kapcsolódó tevékenységek megvalósítása (például: iskolatörténet feldolgozása, a nemzeti identitást erősítő programok szervezése, a sajátos nevelési igényű vagy fogyatékkal élő embertársaink elfogadása és segítése),
- az egyes helyzetekben hasznos visszajelző kifejezések gyűjtése,
- helyzetgyakorlatok és csoportos megbeszélések az együttműködéssel, a konfliktusokkal kapcsolatban,
- drámapedagógiai gyakorlatok a vitáról (például: tavi módszer, érzelemszabályozás kártyák),
- játékosított keretrendszer alkotása és alkalmazása egy-egy jelentősebb közös feladat kapcsán,
- osztálynap, -kirándulás szervezése,
- egyéni és társas reflektív gyakorlatok és játékok,

- az értékeléshez kapcsolódó feladatok és játékok,
- egyéni visszajelzések nyújtása,
- páros visszajelző gyakorlatok,
- csoportos beszélgetés,
- adminisztratív és szervezési feladatok ellátása.

TÉMAKÖR: A tanulás tanulása

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

- a rögzült és a fejlődésfókuszú szemléletmód közötti különbségek felismerése,
- a fejlődésfókuszú szemléletmód jellemzői,
- a hibák és a kudarc szerepe a tanulásban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- önismereti gyakorlatok és feladatok,
- életutak és vallomások feldolgozása (tudósok, sportolók, színészek) – a munkába és fejlődésbe vetett hit megnyilvánulásai és eredményei,
- tanulói gyűjtőmunka kiemelkedően eredményes személyektől elhangzott, fejlődésfókuszú szemléletmód megnyilvánulásairól,
- szemléletmód gyakorlatok: már/még kifejezések gyűjtése, értelmezése, alkalmazása,
- csoportos gyűjtőmunka a közösségben alkalmazandó, a fejlődésfókuszú szemléletmódot megerősítő, bátorító kifejezésekről, megnyilvánulásokról, majd ezek gyakorlása,
- kudarc-megküzdés gyakorlatok, szituációs játékok.

TÉMAKÖR: Egészségfejlesztés

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

- kiemelt téma 1: a mozgás és a gerincvédelem:
  - osztálytermi tartáskorrekció, a lábizom-erősítés, a térdizom-egyensúly gyakorlatok, valamint a frissítő torna gyakorlása,
  - a gerincfájdalom lényegének és a mozgás gerincvédő szerepének megértése,
  - a relaxáció,
  - a specifikus mozgások stresszoldó és agyfélteke trenírozó hatásai,
  - a figyelem és a testtudat továbbfejlesztése,
  - a digitális eszközök (pl. okostelefon, tablet) használatának gerincre gyakorolt hatása,

  - a mozgás hatása a szív, az erek és a tüdő működésére, a hangulatra, valamint szerepe az ideális testsúly megőrzésében,
  - az egészséges pihenés és alvás (mennyiség, minőség).
- kiemelt téma 2: a táplálkozás:
  - az étrend minőségének hozzájárulása az aktuális egészségi állapothoz (pl. vashiány, fogszuvasodás, túlsúly), hatásai az idegrendszerre (a tanulás eredményessége, a koncentráció, az iskolai teljesítmény),
  - minőségi és mennyiségi szempontok a táplálkozásban,
  - az ajánlások ismerete és étlaptervezés, a táplálkozási piramis ismerete,
  - a reggeli étkezésnek szerepe van az egészséges táplálkozásban és a helyes életvitelben, az ideális reggeli,
  - a tej, tejkészítmények és tejtermékek fontossága, a gyermeki szervezetben betöltött szerepe,
  - az élelmiszerpazarlásnak a környezetre és a gazdaságra gyakorolt hatásai, az élelmiszerhulladék csökkentése, a maradékok biztonságos felhasználása, szolidaritás azokkal, akiknek nem biztosított a mindennapi, elegendő élelem,
  - ismeretek az alapvető ételkészítési eljárásokról, elkészítési módokról (ezek egészségi, környezetvédelmi és balesetvédelmi vonatkozásairól), a konyhai higiéniáról, továbbá a konyhai eszközök rendeltetésszerű és balesetmentes használatáról,
  - az étellel és italokkal terjedő fertőző betegségek említése és megelőzési lehetőségeik fontossága.
- kiemelt téma 3: a függőségek:
  - a dohányzás, a digitális függőség és a játékszenvedély kialakulásának megelőzésével kapcsolatos ismeretek.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- tanulói prezentációk készítése és megbeszélése,
- páros munka,
- beszélgetés meghívott szakemberrel (akár online interjú formájában is),
- mozgásos gyakorlatok és feladatok (testtartást és gerinctudatosságot fejlesztő torna, tartáskorrekciós gyakorlatok),
- a helyes állás és ülés gyakorlása, osztálytermi tartásjavító vagy lábizom-erősítő gyakorlatok végzése,
- relaxációs gyakorlatok és feladatok (villámrelaxáció, csoportos relaxáció),
- a koncentrációt és ügyességet fejlesztő osztálytermi mozgásos gyakorlatok végzése,
- közösségépítő és mozgásos játékok,
- az étlap elemzése és étlap összeállítása,
- egyéni és csoportos reflexió a saját étkezési szokásokra,

- poszter (reklám) készítése a tejtermékekről, illetve a főétkezések tápanyag- és nyersanyag arányairól, vagy különböző ételkészítési eljárásokról csoportmunkában, majd csoportos reflexiók,
- az élelmiszerhulladékokkal kapcsolatos feladatok megoldása,
- közös ötletelés és cselekvés az élelmiszerpazarlás megszüntetésének érdekében,
- reflektív feladatok a testkép és önértékelés témájában,
- infografika elemzése irányító kérdések segítségével,
- ismerkedés az alapvető ételkészítési eljárásokkal és elkészítési módokkal, a konyhai higiéniai előírásokkal, a konyhai eszközök, felszerelések rendeltetésszerű használatával és az alapvető balesetvédelmi szabályokkal.

TÉMAKÖR: Közlekedésbiztonság

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

- kiemelt téma 1: a gyalogos közlekedés, közösségi közlekedés,
  - a gyalogos közlekedés alapvető szabályai,
  - közlekedés rollerrel, illetve e-rollerrel,
  - a közösségi közlekedés alapvető szabályai.
- kiemelt téma 2: a kerékpáros közlekedés alapvető szabályai (jelzőtáblák, útburkolati jelek, jelzőlámpák stb. – a Közlekedő kisokos alapján),
- a közlekedési szabályok és viselkedési elvárások betartásának elfogadtatása,
- a baleset-megelőzés módjai és eszközei, a segítségnyújtás lehetőségei és korlátai,
- az utasbiztonsági rendszerek megfelelő használata személygépjárműben utazva,
- az érzékelési és útviszonyok forgalombefolyásoló szerepe,
- a mobileszközök használatának kockázatai a közlekedés során,
- a felelősség kérdése – mit tehetek a magam és mások biztonsága érdekében.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- ismerkedés a közlekedés különböző módjaival és eszközeivel,
- a közlekedéssel összefüggő jelek és jelzések értelmezése, az általuk közvetített információk feldolgozása páros munkában,
- a baleseti veszélyek és a biztonsági kockázatok felismerése és elhárítása csoportmunkában,
- a 112-es segélyhívó megismerése, mikor kell/szabad hívni, a hívásakor felmerülő kérdések,
- szituációk elemzése több résztvevő szempontjából,
- interaktív vetélkedők, versenyek kollaboratív felületek felhasználásával, összekötve gyakorlati és szituációs feladatokkal (például a BringaSuli alapján),

- a közlekedés és az egészségmegőrzés kapcsolatának felismertetése esetelemzéssel,
- a kész közös anyagok feldolgozása.

TÉMAKÖR: Alkalmazkodás és biztonság

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

- a közösségi normák kialakítása,
- az érzelmi intelligencia fogalmának megismerése, az érzelem-felismerés és -kifejezés gyakorlása,
- a bántalmazás, a konfliktus és az agresszió fogalma,
- a konfliktuskezelési módszerek megismerése és elsajátítása,
- javaslat: a külső és belső különbözőségek elfogadása, a sztereotípiák, a kirekesztés jellemzői
- az asszertív kommunikáció megismerése,
- a stresszkezelési stratégiák megismerése.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- páros munka,
- csoportmunka,
- szerepjáték, drámajáték,
- kérdőívek, tesztek kitöltése,
- szituációs gyakorlatok,
- naplóírás, egyéni reflektív feladat,
- filmek (kisfilmek, filmrészletek) megtekintése és feldolgozása,
- osztályszabályzat készítése,
- vendégelőadók meghívása.

7–8. évfolyam

A 7–8. évfolyamon a közösségi nevelés (osztályfőnöki) célja a korábbiakban megkezdett közösségépítő és egyéni fejlesztő munka folytatása és bővítése, továbbá a felkészítés a továbbtanulásra.

Az egyén és közösség témakörben a hagyományos osztályfőnöki munka kap teret. Ennek – a szervezői, adminisztratív és értékelő munkán túl – kiemelt feladata az életpálya-tervezés és az azt megalapozó önismereti és pályaorientációs munka. Emellett a befogadó közösség gazdagítása, a helyi és a nemzeti hagyományok ápolása, az együttműködéshez szükséges személyes és személyközi készségek fejlesztése kerül előtérbe.

A tanulás tanulása témakörben a kudarcélmény feldolgozási módjai, a megküzdési stratégiák és a fejlődő szemléletmód továbbépítése mellett a saját tanulási stratégiák megalapozására is sor kerül, amelyek a későbbi sikeres továbbtanulást és vizsgázást is segítik.

Az egészségfejlesztés témakörben a káros szenvedélyek és az egészségügyi szolgáltatások témái segítik a tanulók tájékozódását és a helyes egészségmagatartás megalapozását.

A közlekedésbiztonság témakörében a kerékpáros közlekedésre és a közlekedés komplex rendszerként való értelmezésére szükséges helyezni a hangsúlyt.

Az alkalmazkodás és biztonság témakörben a tanulók megismerik a bántalmazás offline és online típusait és szerepeit. A tanulók megismerik a segítő szakemberek munkáját.

A 7-8. évfolyamon kötelező tantárgy alapóraszáma összesen: 68 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	**Javasolt óraszám**	
	7.évf.	8. évf.
Egyén és közösség	19	19
A tanulás tanulása	3	2
Egészségfejlesztés	5	5
Közlekedésbiztonság	5	5
Alkalmazkodás és biztonság	2	3
Összes óraszám:	34	34

TÉMAKÖR: Egyén és közösség

JAVASOLT ÓRASZÁM: 38 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

- életpálya-tervezés és tanácsadás,
- továbbtanulási tájékoztató és tanácsadás,
- adminisztratív és szervezési feladatok,
- az elfogadott közösségi normák következetes gyakorlása,
- befogadó közösség építése,
- a közös ünnepek, hagyományok megismerése és részvétel azok ápolásában,
- az együttműködés szabályai és módjai az osztályközösségen vagy tanulócsoporton belül,
- az egyéni felelősség gyakorlása,
- kommunikáció a csoportban, együttműködési és konfliktushelyzetekben,

- a helyi közösséggel kapcsolatos saját téma feldolgozása,
- saját és egymás munkájának értékelése, a közösség fejlődésének értékelése.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- az életpálya-tervező oldalak alkalmazása,
- az Oktatási Hivatal Pályaorientációs Mérő- és Támogatóeszköz (POM) használata,
- az egyéni készség- és képességmérő tesztek alkalmazása és megbeszélése,
- önismereti tesztek kitöltése és értékelése,
- „élő könyvtár" szervezése különféle szakmacsoportok képviselőivel vagy életpálya-tanácsadó szakemberekkel,
- tanulói kiselőadások az egyes szakmacsoportokról,
- a továbbtanulási lehetőségek és tanulási utak közös feltérképezése,
- egyéni és csoportos tanácsadás a továbbtanulásról,
- részvétel pályaorientációs programokon (például: Lányok Napja, Együtt a Jövő Mérnökeiért Szövetség interaktív gyárlátogatás, helyi vállalatok és középiskolák meglátogatása),
- a jövőbeli távlatos gondolkodást fejlesztő játékok alkalmazása,
- a jövőképről tanulói (vezetett vagy szabad) alkotó egyéni vagy csoportos munka,
- bizalom- és csoportépítő játékok,
- közös társasjáték készítése vagy társasjátékozás,
- kreatív tabló vagy az osztályfal bővítése,
- szociometria felvétele és közös megbeszélése,
- kalendárium, osztályblog, napló készítése,
- normaszegés esetén tanulói mediáció alkalmazása,
- a csoportnormákra reflexió nyújtása, a normák esetleges közös felülvizsgálata,
- a normák rögzítése szerződéskötés vagy a közös szabályrendszer megfogalmazásával,
- beszélgetőkör alkalmazása,
- ünnepségre műsor készítése,
- karácsonyi előadás készítése (szülők, más tanulócsoportok, a párhuzamos osztály számára),
- feladatfal készítése,
- helyi témához kapcsolódó tevékenységek megvalósítása (például: iskolatörténet feldolgozása, nemzeti identitást erősítő programok szervezése, a sajátos nevelési igényű vagy fogyatékkal élő embertársaink elfogadása és segítése),
- az egyes helyzetekben hasznos visszajelző kifejezések gyűjtése,
- helyzetgyakorlatok és csoportos megbeszélések együttműködéssel, a konfliktusokkal kapcsolatban,
- drámapedagógiai gyakorlatok a vitáról (például: tavi módszer, érzelemszabályozás kártyák),
- játékosított keretrendszer alkotása és alkalmazása egy-egy jelentősebb közös feladat kapcsán,

- osztálynap, -kirándulás szervezése,
- az értékeléshez kapcsolódó tevékenységek,
- egyéni visszajelzések nyújtása,
- páros visszajelző gyakorlatok,
- csoportos beszélgetés,
- az adminisztratív és szervezési feladatok ellátása.

TÉMAKÖR: A tanulás tanulása

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

- a rögzült és fejlődésfókuszú szemléletmód megjelenési formáinak felismerése mások megnyilvánulásaiban és a saját életben,
- a fejlődésfókuszú szemléletmód gyakorlásának módjai,
- a kudarckerülés veszélyei és a kudarccal kapcsolatos megküzdés módjai,
- tanulási stratégiák és szerepük a folyamatos tanulásban és a vizsgára készülésben,
- a vizsgára vagy versenyre készülés legfontosabb feladatai,
- tervezési módszerek (például SMART célok kitűzése).

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- a kitartó munka szerepe a tudományos vagy technikai felfedezésekben – esettanulmányok feldolgozása,
- a tudomány, a művészetek vagy az ipar területéről ismert kudarctörténetek feldolgozása,
- idézetek gyűjtése a kudarcról és a sikerről,
- a kudarctűrés-képességet fejlesztő, illetve a kudarc értelmezését és kezelését segítő játékok (például siker vagy kudarc gyakorlat),
- tanulási stratégiák kipróbálása, majd vezetett reflexió ezek egyéni eredményességéről,
- a kipróbált tanulási technikák és stratégiák alapján saját tanulási stratégia készítése egyéni munkában,
- SMART cél kitűzése egyénileg, majd beszámoló a közösség számára.

TÉMAKÖR: Egészségfejlesztés

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

- kiemelt téma 1: az egészségügyi szolgáltatások:
    - a betegség az egészség pillanatnyi vagy tartós hiánya,
    - a háziorvosi ellátás igénybevételének feltételei, az egyes szakrendelések igénybevételének feltételei,

  - a fertőző betegségek hatásai,
  - a hepatitisz B és a HPV betegségek jellemzői, terjedési útjai, a megelőzési módjai, az ingyenes HPV elleni védőoltás jelentősége, a fertőzések terjedési útjai,
  - az immunrendszer tudatos felkészítése a kórokozók ellen,
  - az életveszélyes állapotok felismerése és a laikus ellátás alapjai,
  - az olyan súlyos állapotok felismerése, amikor mentő/ügyelet/háziorvosi ellátás szükséges – a kapcsolódó teendők megismerése,
  - a leggyakoribb balesetek és a baleset-megelőzés alapjai,
  - a laikus elsősegélynyújtás alapjai.
- kiemelt téma 2: a káros szenvedélyek:
  - az alkohol testre és lélekre gyakorolt hatásai, a kulturált alkoholfogyasztás fogalma és jellemzői, a nagyivás és rohamivás fogalma, az ittasság/részegség/alkoholmérgezés fogalma, valamint az alkohol és energiaital együttes fogyasztásának hatásai,
  - a kábítószerekkel és illegális szerekkel kapcsolatos alap- és jogi ismeretek,
  - a drogok testre és lélekre gyakorolt egészségi hatásainak megértése, valamint a szerfogyasztással kapcsolatos „tolerancia” fogalma,
  - a digitális függőség és a játékszenvedély káros hatásainak megvitatása,
  - az egészségkockázat és a személyes felelősség a drogfogyasztás tükrében, majd ennek tudatában a megfelelő döntések megalapozása,
  - a tanulók megküzdési és elutasítási stratégiájának fejlesztése, a „nem fogyasztás” mint követendő minta kialakítása,
  - a droghasználat miatt kialakult egészségi (lelki, testi) következmények,
  - a káros szenvedélyek témájában tanult szakkifejezések alkalmazása, a témával kapcsolatos fogalmakhoz példák társítása, a káros szenvedélyek kapcsán holisztikus szemlélet elsajátítása,
  - a dohányzás, a dohánytermékek, az új típusú elektronikus cigaretták fogyasztásának egészségi hatásai.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- kooperatív csoportmunkában információk gyűjtése és rendszerezése,
- szituációs játékok, helyzetgyakorlatok és szerepjátékok,
- önismereti és kooperációs gyakorlatok,
- beszélgetés meghívott szakemberrel (akár online interjú formájában is),
- páros gyakorlatok elsősegélynyújtás témakörben,
- rendhagyó óra szervezése az elsősegélynyújtás oktatására,
- az alkoholbevitellel kapcsolatos adatok értelmezése online alkalmazások segítségével,

- reflektív gyakorlatok,
- kisfilm megtekintése és csoportos beszélgetés,
- beszélgetés a védőoltásokról egészségügyi szakember bevonásával,
- dokumentumfilm megtekintése a védőoltásokról,
- az alkoholfogyasztás mintáinak közös megbeszélése,
- a segélykérés módjainak megbeszélése, a segélyhívás gyakorlása helyzetgyakorlatokon keresztül,
- teendőlista készítése allergiás reakció, allergiás roham, alkoholmérgezés eseteiben,
- a szerhasználattal kapcsolatos visszautasítási stratégiák megbeszélése és gyakorlása helyzetgyakorlatokban vagy akváriumgyakorlatokban,
- a káros szenvedélyek témakörben szókincsbővítés, a szerhasználattal kapcsolatos legfontosabb szakkifejezések és fogalmak megismerése,
- a rendőrségi program (Telefontanú) és a segélyhívó telefonszámok megismerése, a használat gyakorlása helyzetgyakorlatokon keresztül.

TÉMAKÖR: Közlekedésbiztonság

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

- kiemelt téma 1: közlekedés kerékpárral és rollerrel,
- kiemelt téma 2: a közlekedés mint komplex rendszer,
- a láthatóság fontossága a közlekedésben (gyalogosként, kerékpárosként, rolleren),
- a városi, közúti, vízi és légi közlekedés hasonló és különböző vonásainak megismerése,
- útvonaltervezés kerékpárral és közösségi közlekedési eszközökkel: különböző térképek, alkalmazások bemutatása, megismerése,
- az útviszonyokból és a látási viszonyokból eredő problémahelyzetek és megoldásuk (pl. jég),
- a közlekedés során felmerülő etikai dilemmák, konfliktushelyzetek.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- a kerékpár karbantartási feladatainak összegyűjtése önálló információszerzéssel,
- a biztonságos kerékpáros közlekedéshez szükséges gyakorlati készségek fejlesztése szituációs gyakorlatok során (tantermen kívüli foglalkozás keretében),
- útvonalterv készítése kerékpártúrához digitális eszközök használatával,
- kockázatvállalás a közlekedésben – vagányság, kihívás, nemet mondás – esetfeldolgozás, csoportmunka,
- döntések és lélekjelenlét – szituációs gyakorlatok, játékos feladatok,
- cselekvőképes tudás, magabiztos közlekedési tudás és helyes morál kialakítása,
- a közlekedés során kialakuló konfliktusok megoldása, kommunikációs és szituációs gyakorlatok.

TÉMAKÖR: Alkalmazkodás és biztonság

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

- a közösségi normák kialakítása,
- közösségfejlesztés, az önértékelés fejlesztése, normatívák kidolgozása, a közösségi értékrend elfogadása (a másik nézőpontja), a közösségromboló és – építő magatartások felismerése,
- az agresszió megnyilvánulási formáinak megismerése,
- a bántalmazás típusainak, tereinek, szerepeinek felismerése,
- a cyberbullying típusainak megismerése, a netikett elsajátítása,
- a resztoratív sérelemkezelő módszerek alkalmazása,
- a vitakészség fejlesztése,
- az iskolapszichológus tevékenységének és más segítő szolgáltatásoknak a megismerése (pl. Kék Vonal),
- a bizalmi személy szerepe,
- a bullying szereplőinek (elkövető, áldozat, környezet) motivációja, felelőssége,
- jelzés vagy árulkodás,
- érzékenyítés – az egyéni és közös felelősség, a környezet szerepe,
- megoldási lehetőségek offline és online bullying esetén, a segítség lehetséges módjai, forrásai.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- páros munka,
- prezentáció készítése digitális és kollaboratív felületen,
- digitális történetmesélés,
- digitális bemutatók, látványos elemek, kisfilmek készítése és feltöltése,
- szakember meghívása a tapasztalati tanulás támogatásához,
- csoportmunka,
- szerepjáték, drámajáték,
- kérdőívek, tesztek kitöltése,
- szituációs gyakorlatok,
- prevenciós médiatár kisfilmjeihez tartozó tanóra megtartása,
- esetfeldolgozás – csoportmunka.

4.VIZSGAKÖVETELMÉNYEK

évfolyam	tantárgy	vizsgakövetelmények
1.	**Matematika**	**GONDOLKODÁSI ÉS MEGISMERÉSI MÓDSZEREK** • Halmazok összehasonlítása az elemek száma szerint. • Állítások igazságtartalmának eldöntése. Állítások megfogalmazása. • Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. Közös tulajdonság felismerése, megnevezése. • Több, kevesebb, ugyanannyi fogalmának helyes használata. Néhány elem sorba rendezése próbálgatással. **SZÁMTAN, ALGEBRA** • Számok írása, olvasása (20-as számkör). • Számok helye a számegyenesen. • Számszomszédok értése. • Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása (20-as számkör). • Egyszerű szöveges feladat (nem önálló olvasás alapján) értelmezése, megjelenítése rajz segítségével, leírása számokkal. • Páros és páratlan számok megkülönböztetése (20-as számkör). • Összeadás, kivonás szóban és írásban (20-as számkör). • Matematikai jelek: +, –, =, <, > ismerete, használata. • Szimbólumok használata matematikai szöveg leírására, az ismeretlen szimbólum kiszámítása. **GEOMETRIA**

		• Tájékozódási képesség, irányok ismerete. • Vonalak (egyenes, görbe) ismerete. • A test és a síkidom megkülönböztetése. • Testek építése szabadon és megadott feltételek szerint. **ÖSSZEFÜGGÉSEK, FÜGGVÉNYEK, SOROZATOK** • Növekvő és csökkenő számsorozatok szabályának felismerése, a sorozat folytatása • Számpárok közötti kapcsolatok felismerése. • Képes a változásokat észrevenni, szóban kifejezni. **VALÓSZÍNŰSÉG, STATISZTIKA** • Kísérletek végzése, eredmények feljegyzése, közös munka végzése. • Adatokról megállapítások megfogalmazása.
1.	**Etika**	• A tanuló életkorának megfelelő reális képpel rendelkezik saját külső tulajdonságairól, tisztában van legfontosabb személyi adataival. • Átlátja társas viszonyainak alapvető szerkezetét. • Képes érzelmi töltéssel viszonyulni környezetéhez és a körülötte élő emberekhez. • Képes kapcsolatba lépni és a partner személyét figyelembe véve kommunikálni környezete tagjaival, különféle beszédmódokat tud alkalmazni. • A beszélgetés során betartja az udvarias társalgás elemi szabályait. • Érzi a szeretetkapcsolatok fontosságát. • Érti a hagyományok közösségmegtartó erejét. • Törekszik rá, hogy érzelmeit a közösség számára elfogadható formában nyilvánítsa ki. • Képes átélni a természet szépségét, és érti, hogy felelősek vagyunk a körülöttünk lévő élővilágért.

		• Képes rá, hogy érzéseit, gondolatait és fantáziaképeit vizuális, mozgásos vagy szóbeli eszközökkel kifejezze. • Tisztában van vele és érzelmileg is képes felfogni azt a tényt, hogy más gyerekek sokszor egészen más körülmények között élnek, mint ő. • Meg tudja különböztetni egymástól a valóságos és a virtuális világot. Ismeretei vannak a világnézet, világkép alapvető összefüggéseiről.
1.	**Magyar nyelv és irodalom**	• **Olvasás** - Beszédkészség, szóbeli szöveg megértése, értelmezése, alkotása - Írott szöveg megértésének igazolása feladatok megoldásával - Mondatalkotás, mondatok összekapcsolása képek segítségével szóban - Hangos olvasás: szavak, szószerkezetek, mondatok, rövid, egyszerű szöveg - Tanult vers, mondóka felidézése • **Írás, helyesírás** - Az írott betűalakok ismerete - Szabályos betűkapcsolás - A tanult helyesírási szabályok ismeretének igazolása feladatok megoldásával - Másolás írottról írottra, nyomtatottról írottra, szavak, szöveg tollbamondás
1.	**Angol nyelv**	**Nyelvi funkciók/ szókincs** • Bemutatkozás, üdvözlés • Személyes információ adása cseréje • Beszélgetés a személyes használati tárgyakról • Érzelmek leírása • Kérdezés és beszélgetés a külső jegyekről, megjelenésről • Engedély adása kérése • Állatok felsorolása

		Olvasás/Íráskészség • Adott témakör szavainak olvasása • Adott témakör szavainak írása/másolása
1.	**Ének-zene**	Megfelelő számú dal önálló és csoportos éneklése. Énekelt dalok ritmuskísérete mozgással. Dalok mondókák ritmusának felismerése, és megfelelő ritmushasználat improvizációval, ritmusírás, -olvasás. Különböző hangkészletű dalok éneklése.
1.	**Vizuális kultúra**	Képzelőerő, belső képalkotás fejlődése. Az életkornak megfelelő, felismerhető ábrázolás készítése. Az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználat, a környezettudatosság szempontjainak egyre szélesebb körű figyelembevételével. A képalkotó tevékenységek közül személyes kifejező alkotások létrehozása. Alkotótevékenység és látványok, műalkotások szemlélése során néhány forma, szín, vonal, térbeli hely és irány, felismerése, használatára.
1.	**Technika és tervezés**	Tapasztalatok az ember természetátalakító (építő és romboló) munkájáról. A család szerepének, időbeosztásának és egészséges munkamegosztásának megértése. A háztartási és közlekedési veszélyek tudatosulása, egészséges veszélyérzet. A hétköznapjainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása. Életkori szintnek megfelelő problémafelismerés, problémamegoldás. Anyagalakításhoz kapcsolódó foglalkozások megnevezése. Célszerű takarékosság lehetőségeinek ismerete. Képlékeny anyagok, papír, faanyagok, textilek alakítása.
1.	**Testnevelés**	Az alapvető tartásos és mozgásos elemek felismerése, pontos végrehajtása. A testrészek megnevezése. A fizikai terhelés és a fáradás jeleinek felismerése. Különbségtétel a jó és a rossz testtartás között álló és ülő helyzetben, a medence középhelyzete beállítása. Az iskolatáska gerinckímélő hordása.

		A gyakorláshoz szükséges térformák ismerete gyors és célszerű kialakításuk. A testnevelésórák alapvető rendszabályai, a legfontosabb veszélyforrásai, balesetvédelmi szempontjai ismerete. Fegyelmezett gyakorlás és odafigyelés a társakra, célszerű eszközhasználat. Az aktív-mozgásos relaxáció gyakorlatainak felismerése. A mozgás és a nyugalom harmóniájának felfedezése önmagára és másokra vonatkoztatva. *Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák* Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások folyamatos végrehajtása egyszerű kombinációkban a tér- és energiabefektetés, valamint a mozgáskapcsolatok sokrétű felhasználásával. A játékszabályok és a játékszerepek, illetve a játékfeladat alkalmazása. *Manipulatív természetes mozgásformák* A manipulatív természetes mozgásformák mozgásmintáinak végrehajtási módjainak, és a vezető műveletek tanulási szempontjainak ismerete. Fejlődés az eszközök biztonságos és célszerű használatában. A feladat-végrehajtások során pontosságra, célszerűségre, biztonságra törekvés. A sporteszközök szabadidős használata igénnyé és örömforrássá válása. *Természetes mozgásformák a torna és tánc jellegű feladatmegoldásokban* Feszes tartással, esztétikus végrehajtásra törekedve 2-4 mozgásformából álló egyszerű tornagyakorlat bemutatása. Stabilitás a dinamikus és statikus egyensúlyi helyzetekben talajon és emelt eszközökön. A tanult játékok térformáinak megvalósítása. *Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban* A futó-, ugró- és dobóiskolai alapgyakorlatok végrehajtása, azok vezető műveleteinek ismerete. Különböző intenzitású és tartamú mozgások fenntartása változó körülmények között, illetve játékban. *Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban* Az alapvető manipulatív mozgáskészségek elnevezéseinek ismerete. Tapasztalat azok alkalmazásában gyakorló és feladathelyzetben, sportjáték-előkészítő kisjátékokban.

		A játékfeladat megoldásából és a játékfolyamatból adódó öröm, élmény és tanulási lehetőség felismerése. A csapatérdek szerepének felismerése az egyéni érdekkel szemben, vagyis a közös cél fontosságának tudatosulása. A sportszerű viselkedés néhány jellemzőjének ismerete. *Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban* Az alapvető eséstechnikák felismerése, balesetmentes végrehajtása. A tompítás mozdulatának végrehajtása esés közben. A mozgásának és akaratának gátlása, késleltetése. Törekvés arra, hogy a támadó- és védőmozgások az ellenfél mozgásaihoz igazodjanak. *Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben* Használható tudás természetben végzett testmozgások előnyeiről és problémáiról. A természeti környezetben történő sportolás néhány egészségvédelmi és környezettudatos viselkedési szabályának ismerete.
2.	**Matematika**	**GONDOLKODÁSI ÉS MEGISMERÉSI MÓDSZEREK** • Halmazok összehasonlítása az elemek száma szerint. Halmazalkotás. • Állítások igazságtartalmának eldöntése. Állítások megfogalmazása. • Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. Közös tulajdonság felismerése, megnevezése. • Több, kevesebb, ugyannyi fogalmának helyes használata. • Néhány elem sorba rendezése próbálgatással. **SZÁMTAN, ALGEBRA** • Számok írása, olvasása (100-as számkör). • Római számok írása, olvasása (I, V, X, L, C). • Számok helye a számegyenesen. • Számszomszédok értése. • Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása.

- Számok képzése, bontása helyiérték szerint.
- Matematikai jelek: +, –, •, :, =, <, >, ( ) ismerete, használata.
- Összeadás, kivonás, szorzás, osztás szóban és írásban.
- Szorzótábla ismerete a százas számkörben.
- A műveletek sorrendjének ismerete.
- Szöveges feladat értelmezése, megjelenítése rajz segítségével, leírása számokkal.
- Páros és páratlan számok megkülönböztetése.
- Egyjegyű és kétjegyű számok megkülönböztetése.
- Szimbólumok használata matematikai szöveg leírására, az ismeretlen szimbólum kiszámítása.

GEOMETRIA

- Vonalak (egyenes, görbe) ismerete.
- A test és a síkidom megkülönböztetése.
- Testek építése szabadon és megadott feltételek szerint.
- Tájékozódási képesség, irányok ismerete.
- A hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérése. A szabvány mértékegységek: cm, dm, m, cl, dl, l, dkg, kg, perc, óra, nap, hét, hónap, év. Mennyiségek közötti összefüggések felismerése.
- Mérőeszközök használata.

ÖSSZEFÜGGÉSEK, FÜGGVÉNYEK, SOROZATOK

- Növekvő és csökkenő számsorozatok szabályának felismerése, a sorozat folytatása.
- Számpárok közötti kapcsolatok felismerése.
- Képes a változásokat észrevenni, szóban kifejezni.

VALÓSZÍNŰSÉG, STATISZTIKA

- Kísérletek végzése, eredmények feljegyzése, közös munka végzése.
- Adatokról megállapítások megfogalmazása.

		• A véletlen, biztos, lehetetlen fogalma.
2.	**Etika**	A tanuló életkorának megfelelő reális képpel rendelkezik saját külső tulajdonságairól, tisztában van legfontosabb személyi adataival. Átlátja társas viszonyainak alapvető szerkezetét. Képes érzelmi töltéssel viszonyulni környezetéhez és a körülötte élő emberekhez. Képes kapcsolatba lépni és a partner személyét figyelembe véve kommunikálni környezete tagjaival, különféle beszédmódokat tud alkalmazni. A beszélgetés során betartja az udvarias társalgás elemi szabályait. Érzi a szeretetkapcsolatok fontosságát. Érti a hagyományok közösségmegtartó erejét. Törekszik rá, hogy érzelmeit a közösség számára elfogadható formában nyilvánítsa ki. Képes átélni a természet szépségét, és érti, hogy felelősek vagyunk a körülöttünk lévő élővilágért. Képes rá, hogy érzéseit, gondolatait és fantáziaképeit vizuális, mozgásos vagy szóbeli eszközökkel kifejezze. Tisztában van vele és érzelmileg is képes felfogni azt a tényt, hogy más gyerekek sokszor egészen más körülmények között élnek, mint ő. Meg tudja különböztetni egymástól a valóságos és a virtuális világot. Ismeretei vannak a világnézet, világkép alapvető összefüggéseiről.
2.	**Magyar nyelv és irodalom**	• **Olvas**ás - Beszédkészség, szóbeli szöveg megértése, értelmezése, alkotása - Írott irodalmi és ismeretterjesztő szöveg megértésének igazolása feladatok megoldásával - A vers formai és tartalmi felismerése - Memoriter - Hangos olvasás • **Nyelvtan, helyesírás** - Eszközszintű írás

		- Írott nagy és kisbetűk pontos ismeretének, szabályos kapcsolásának igazolása feladatok megoldásával - 2-3 összefüggő mondat másolása, szavak és szöveg tollbamondása - Önállóan alkotott mondatok írása - Nyelvtani ismeretek alkalmazása: betűrend, hangok csoportosítása, időtartam jelölés, szótagolás, szótő jelölése, szavak toldalékolása, kérdő és kijelentő mondatok felismerése
2.	**Angol nyelv**	**Témakörök/szókincs** • Üdvözlés és búcsúzás • Bemutatkozás • Iskola, iskolai tárgyak, tantárgyak, színek, számok 0-20 azonosítása • Játékok, szabadtéri játékok • Országok • Élelmiszerek, vásárlás • Lakás, szobák, bútorok, épületek • Emberek, külsö tulajdonságai • Ruhadarabok • Testrészek, sportok, sportverseny, tornagyakorlatok **Nyelvtan** • Hello, Good morning… • What's your name? I'm… • Who's this? It's… • What's this? It's… • Is it a/an… Yes, it is./No, it isn't. • What's colour is…? • It's made from… • Where are you from? I'm from… • Can I have 10 bananas, please. • I like/I don't like • Do you like…? Yes, I do./No, I don't like…

		• How much is it? One pound. • I've got… • Have you got a ball? Yes, I have./No, I haven't. • Where's the...? in/on/under • Is it in the cupboard? Yes, it is./No, it isn't. • He's/She's got… He/She's tall/short/… • Whose hat is this? This is Polly's. • I'm wearing… • I can/can't… Can you…? **Nyelvi funkciók** • Üdvözlés és búcsúzás • Bemutatkozás • Iskolai tárgyak, színek, számok 0-20 azonosítása • Játékok azonosítása és leírásuk (név, szín, anyag) • Országok • Élelmiszerek azonosítása (vásárlás, kérés boltban, kínálás elfogadása, visszautasítása, szeret/ nem szeret) • Szobák és bútorok azonosítása, lakóhelyem, szobám • Emberek azonosítása, leírása, külső jellemzők • Ruhadarabok azonosítása, emberek ruházata leírás • Testrészek azonosítása, képességek kifejezése **Íráskészség** • Rövid leírás
2.	**Ének-zene**	A tanulók 30 népdalt és gyermekdalt elő tudnak adni a kapcsolódó játékokkal emlékezetből c'– d" hangterjedelemben. Csoportosan bátran, zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek, képesek az új dalokat rövid előkészítést követően hallás után könnyedén megtanulni. Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Érzik az egyenletes lüktetést, tartják a tempót, érzékelik a tempóváltozást. A 2/4 és 4/4es metrumot helyesen hangsúlyozzák.

2.	**Technika és tervezés**	A természeti, a társadalmi és a technikai környezet megismert jellemzőinek felsorolása. Tapasztalatok az ember természetátalakító (építő és romboló) munkájáról. A család szerepének, időbeosztásának és egészséges munkamegosztásának megértése, káros sztereotípiák lebomlása. A háztartási és közlekedési veszélyek tudatosulása, egészséges veszélyérzet. Alapvető háztartási feladatok, eszközök, gépek és az ezekkel kapcsolatos veszélyforrások ismerete. Példák ismerete az egészséges, korszerű táplálkozás és a célszerű öltözködés terén. A hétköznapjainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása. Életkori szintnek megfelelő problémafelismerés, problémamegoldás. Anyagalakításhoz kapcsolódó foglalkozások megnevezése, az érintett szakmák, hivatások bemutatott jellemzőinek ismerete. Célszerű takarékosság lehetőségeinek ismerete. Képlékeny anyagok, papír, faanyagok, fémhuzal, szálas anyagok, textilek magabiztos alakítása. Az elvégzett munkáknál alkalmazott eszközök biztonságos, balesetmentes használata. A munka közbeni célszerű rend, tisztaság fenntartása. Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása. Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során. A közlekedési veszélyforrások tudatosulása. Az úttesten való átkelés szabályainak tudatos alkalmazása. A kulturált és balesetmentes járműhasználat (tömegközlekedési eszközökön és személygépkocsiban történő utazás) szabályainak gyakorlati alkalmazása.
2.	**Vizuális kultúra**	Képzelőerő, belső képalkotás fejlődése. Az életkornak megfelelő, felismerhető ábrázolás készítése. Az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználat, a környezettudatosság szempontjainak egyre szélesebb körű figyelembevételével. A képalkotó tevékenységek közül személyes kifejező alkotások létrehozása.

		Alkotótevékenység és látványok, műalkotások szemlélése során néhány forma, szín, vonal, térbeli hely és irány, felismerése, használatára. A szobor, festmény, tárgy, épület közötti különbségek felismerése. Az alkotó és befogadó tevékenység során a saját érzések felismerése, és azok kifejezése.
2.	**Testnevelés és sport**	Az alapvető tartásos és mozgásos elemek felismerése, pontos végrehajtása. A testrészek megnevezése. A fizikai terhelés és a fáradás jeleinek felismerése. A szív és az izomzat működésének elemi ismeretei. Különbségtétel a jó és a rossz testtartás között álló és ülő helyzetben, a medence középhelyzete beállítása. Az iskolatáska gerinckímélő hordása. A gyakorláshoz szükséges térformák ismerete gyors és célszerű kialakításuk. A testnevelésórák alapvető rendszabályai, a legfontosabb veszélyforrásai, balesetvédelmi szempontjai ismerete. Fegyelmezett gyakorlás és odafigyelés a társakra, célszerű eszközhasználat. Az aktív-mozgásos relaxáció gyakorlatainak felismerése.. A mozgás és a nyugalom harmóniájának felfedezése önmagára és másokra vonatkoztatva. *Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák* Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások folyamatos végrehajtása egyszerű kombinációkban a tér- és energiabefektetés, valamint a mozgáskapcsolatok sokrétű felhasználásával. A játékszabályok és a játékszerepek, illetve a játékfeladat alkalmazása. *Manipulatív természetes mozgásformák* A manipulatív természetes mozgásformák mozgásmintáinak végrehajtási módjainak, és a vezető műveletek tanulási szempontjainak ismerete. Fejlődés az eszközök biztonságos és célszerű használatában A feladat-végrehajtások során pontosságra, célszerűségre, biztonságra törekvés. A sporteszközök szabadidős használata igénnyé és örömforrássá válása. *Természetes mozgásformák a torna és tánc jellegű feladatmegoldásokban*

		Feszes tartással, esztétikus végrehajtásra törekedve 2-4 mozgásformából álló egyszerű tornagyakorlat bemutatása. Stabilitás a dinamikus és statikus egyensúlyi helyzetekben talajon és emelt eszközökön. Próbálkozás a zenei ritmus követésére különféle ritmikus mozgásokban egyénileg, párban és csoportban. A tanult játékok térformáinak megvalósítása. *Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban* A futó-, ugró- és dobóiskolai alapgyakorlatok végrehajtása, azok vezető műveleteinek ismerete. Különböző intenzitású és tartamú mozgások fenntartása változó körülmények között, illetve játékban. *Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban* Az alapvető manipulatív mozgáskészségek elnevezéseinek ismerete. Tapasztalat azok alkalmazásában gyakorló és feladathelyzetben, sportjáték-előkészítő kisjátékokban. A játékfeladat megoldásából és a játékfolyamatból adódó öröm, élmény és tanulási lehetőség felismerése. A csapatérdek szerepének felismerése az egyéni érdekkel szemben, vagyis a közös cél fontosságának tudatosulása. A sportszerű viselkedés néhány jellemzőjének ismerete. *Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban* Az alapvető eséstechnikák felismerése, balesetmentes végrehajtása. A tompítás mozdulatának végrehajtása esés közben. A mozgásának és akaratának gátlása, késleltetése. Törekvés arra, hogy a támadó- és védőmozgások az ellenfél mozgásaihoz igazodjanak. *Természetes mozgásformák a vízbiztonságot kialakító és úszógyakorlatokban* Az általános uszodai rendszabályok, baleset-megelőzési szempontok ismerete, és azok betartása. Tudatos levegővétel. Kellő vízbiztonság, hason és háton siklás és lebegés. Bátor vízbeugrás. *Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben*

		Használható tudás természetben végzett testmozgások előnyeiről és problémáiról. A természeti környezetben történő sportolás néhány egészségvédelmi és környezettudatos viselkedési szabályának ismerete. A sporteszközök kreatív felhasználása a játéktevékenység során. Az időjárási körülményeknek megfelelően öltözködés okainak ismerete.
3.	**matematika**	**GONDOLKODÁSI ÉS MEGISMERÉSI MÓDSZEREK** • Adott tulajdonságú elemek halmazba rendezése. • Halmazba tartozó elemek közös tulajdonságainak felismerése, megnevezése. • Annak eldöntése, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba. • A változás értelmezése egyszerű matematikai tartalmú szövegben. **SZÁMTAN, ALGEBRA** • Számok írása, olvasása (1000-es számkör). • Helyiérték, alaki érték, valódi érték fogalma 1000-es számkörben. • Negatív számok a mindennapi életben (hőmérséklet, adósság). • Törtek a mindennapi életben: 2, 3, 4, 10 nevezőjű törtek megnevezése, lejegyzése szöveggel, előállítása hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel. • Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása a 1000-es számkörben. • Római számok írása, olvasása az 1000-es számkörben. • Mennyiségek közötti összefüggések észrevétele tevékenységekben. • A matematika különböző területein az ésszerű becslés és a kerekítés alkalmazása. • Fejben számolás százas számkörben. • A szorzótábla biztos ismerete 100-as számkörben. • Összeg, különbség, szorzat, hányados fogalmának ismerete. • Műveletek tulajdonságainak, tagok, illetve tényezők felcserélhetőségének alkalmazása. • Műveleti sorrend ismerete, alkalmazása.

- Háromjegyű számok összeadása, kivonása, szorzás, osztás egyjegyű számmal írásban.
- Műveletek ellenőrzése.
- Szöveges feladat: a szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv, becslés, ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata.
- Többszörös, osztó, maradék fogalmának ismerete.

GEOMETRIA

- Egyenesek kölcsönös helyzetének felismerése: metsző és párhuzamos egyenesek.
- A szabvány mértékegységek ismerete:
  - hosszúság: mm, cm, dm, m, km
  - űrtartalom: ml, cl, dl, l, hl
  - tömeg: g, dkg, kg, t
  - idő: másodperc, perc, óra, nap, hét, hó, év
- Átváltások szomszédos mértékegységek között.
- Hosszúság, távolság és idő mérése (egyszerű gyakorlati példák).
- Háromszög, négyzet, téglalap, sokszög létrehozása egyszerű módszerekkel, felismerésük, jellemzőik.
- A test és a síkidom közötti különbség megértése.
- Kocka, téglatest, felismerése, létrehozása, jellemzői.
- Tükrös alakzatok és tengelyes szimmetria előállítása hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel.
- Négyzet, téglalap kerülete.

ÖSSZEFÜGGÉSEK, FÜGGVÉNYEK, SOROZATOK

- Szabályfelismerés, szabálykövetés.
- Növekvő és csökkenő számsorozatok felismerése, készítése.
- Összefüggések keresése az egyszerű sorozatok elemei között.
- A szabály megfogalmazása egyszerű formában, a hiányzó elemek pótlása.

VALÓSZÍNŰSÉG, STATISZTIKA

		• Tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rendezése. • Táblázat adatainak értelmezése. • Adatgyűjtés, adatok lejegyzése, diagram leolvasása. • Valószínűségi játékok, kísérletek értelmezése. • Biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos tapasztalati ismerete.
3.	**Környezetismeret**	**A ZÖLD TERÜLETEK ÉLŐVILÁGA** • Legyen képes a zöldterületeken élő leggyakoribb élőlények felismerésére, megnevezésére. • Vegye észre a növények és az állatok sokrétű kapcsolatát, tudjon rá példát mondani. • Ismerje a növényi szervek feladatát. • Tudja, hogy az élőlények életben maradásához tápanyagokra, levegőre, vízre, megfelelő hőmérsékletre, fényre van szükség. • Ismerje a növények és az állatok legfontosabb hasonlóságait, lássa a táplálékuk megszerzése közötti különbséget. • Lássa, hogyan alkalmazkodnak az élőlények a kedvezőtlen környezeti feltételekhez. **ISMERJÜK MEG HAZÁNKAT!** • Ismerje meg lakóhelyét. • Tudja néhány mondatban bemutatni a fővárost. • Ismerjen fel néhányat képről Budapest nevezetességei, hídjai közül. **TÁJÉKOZÓDÁS** • Ismerje a fő világtájakat. • Legyen képes tájékozódni az iskola környékéről készített térképvázlaton. • Olvasson le a térképről adatokat a színek és a számok segítségével. • Ismerje a felszíni formákat és vizeket, valamint azok jelölését.

		KÖRYEZETÜNKBEN TÖTÉNŐ VÁLTOZÁSOK • Ismerje az időjárás elemeinek fontosabb jellemzőit. • Tudjon hőmérsékletet mérni. • Tudja meghatározni a halmazállapot-változás okát. • Vegye észre, hogy a helytelen emberi magatartás hogyan veszélyezteti az élőlények életét.
3.	**Magyar nyelv és irodalom**	• **Olvasás** - Beszédkészség, szóbeli szöveg megértése, értelmezése, alkotása - Hangos olvasás - Szépirodalmi mű és ismeretterjesztő írott szöveg megértésének igazolása feladatsorok megoldásával - Memoriter vers és prózai szöveg - Szövegek műfaji felismerése, megnevezése, sajátosságainak ismertetése - Vers sajátosságainak felismerése, megnevezése - Fogalmazási alapismeretek: a szöveg fogalma, elbeszélés jellemzői, tagolás, rövid elbeszélés írása • **Nyelvtan, helyesírás** - Rövid mondatok másolása, szavak, szókapcsolatok, szöveg tollbamondása - Mondatfajták felismerése, mondatzáró írásjelek helyes használata - Szófajok felismerése: főnév, melléknév, ige - A megismert szófajok sajátosságai, helyesírási szabályainak alkalmazása: tulajdonnevek, toldalékos főnevek, melléknév fokozása, ragos melléknevek, igeragozás, igeidők, igekötők - Névelők, névutók felismerése

		- Helyesírási szabályok alkalmazása különböző írástevékenységkor: tulajdonnevek, toldalékok, fokozott melléknevek, igeidők, igekötők, j hang biztos jelölése a tanult szófajok körében
3.	**Angol nyelv**	**Témakörök/szókincs** • The alphabet • How do you spell …? • Families • Food, healthy eating, British food • What's the time? • Zoo, wild animals in the UK • How do you go to school? London transport • Free time, looking at books • Days of the week, special days • People at work, jobs in the UK • What's the weather like? Weather graphs • What happened? Inventions, famous kings and queens **Nyelvtan** • What are these? They're … • my/his/her • Have you got …? I've got … He/she's got … / hasn't got … • I live / He/She lives at number … with … • He/She likes … doesn't like … Does he/she like …? • He's got some …. hasn't got any …. • … at … o'clock / half past ….quarter past/to …. • They're …/aren't ….. . Are they ….? • Where are the …? …next to/ between/opposite … • I walk/go to school by …. • There's a …/There are …/There aren't any … /Are there any …? • Do you like (verb+ing)? Yes, I do./No, I don't. • I do my homework on (Mondays).

		• He/She (wears a uniform). He/She works/doesn't work with … • It's (sunny). Is it (snowing)? I'm / She's/He's wearing … I'm (reading). • was, wasn't, were, weren't • bought, had, liked, lived, loved, played, said, saw, went, won, wrote **Nyelvi funkciók** • Betűzés kérése, betűzés • Köszönés, megszólítás, bemutatkozás • Tulajdon kifejezése: kérdés, kijelentés • Udvarias kérés és arra reagálás: étteremben • Szeret/nem szeret kifejezése: kérdés, kijelentés • Jókívánság kifejezése: születésnap, karácsony … • Udvarias kérés és arra reagálás • Információkérés, -adás: útbaigazítás • Élőlények, tárgyak, lakhely azonosítása, leírása • Cselekvések kifejezése: állapotok leírása, folyamatos és ismétlődő cselekvések • Információkérés, -adás: időjárás **Íráskészség** • Egyszerű szöveg/vers írása minta alapján
3.	**Etika**	A tanulónak életkorának megfelelő szinten reális képe van saját külső és belső tulajdonságairól, és késztetést érez arra, hogy fejlessze önmagát. Oda tud figyelni másokra, szavakkal is ki tudja fejezni érzéseit és gondolatait, be tud kapcsolódni csoportos beszélgetésbe. Képes másokkal tartós kapcsolatot kialakítani, törekszik e kapcsolatok ápolására, és ismer olyan eljárásokat, amelyek segítségével a kapcsolati konfliktusok konstruktív módon feloldhatók. Érzelmileg kötődik a magyar kultúrához. Érti és elfogadja, hogy az emberek sokfélék és sokfélék a szokásaik, a hagyományaik is; kész arra, hogy ezt a tényt tiszteletben tartsa, és kíváncsi a

		sajátjától eltérő kulturális jelenségekre. Érti, hogy mi a jelentősége a szabályoknak a közösségek életében, kész a megértett szabályok betartására, részt tud venni szabályok kialakításában. Érti, hogy a Föld mindannyiunk közös otthona, és közös kincsünk számos olyan érték, amit elődeink hoztak létre. Képes a körülötte zajló eseményekre és a különféle helyzetekre a sajátjától eltérő nézőpontból is rátekinteni. Képes jelenségeket, eseményeket és helyzeteket erkölcsi nézőpontból értékelni.
3.	**Ének-zene**	Könnyű többszólamú dalok éneklése. Rövid zenei részletet figyelemmel követése, megadott szempontok alapján. Tanári irányítással ritmus- és dallammotívumok visszaidézése (utóritmizálás és szolmizálás, felismerés, lejegyzés, reprodukálás). 20 magyar dal (pl. 15 népdal, 5 műdal) és 5 más nyelvű éneklése emlékezetből. Karakteres zenei szemelvények felismerése.
3.	**Digitális kultúra**	A tanuló ismerje a számítógép főbb részeit, a billentyűzet gombjait, egérhasználata váljon biztossá. A tanult alkalmazásokat, programokat alapszinten tudja kezelni.
3.	**Vizuális kultúra**	Az alkotásra, megfigyelésre, elemzésre vonatkozó feladatok életkornak megfelelő értelmezése. Élmény- és emlékkifejezés, illusztráció készítése; síkbáb és egyszerű jelmez készítése; jelek, ábrák készítése; egyszerű tárgyak alkotása. Az újként megismert anyagok és eszközök, technikák az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználata. A legismertebb formák, színek, vonalak, térbeli helyek és irányok, illetve komponálási módok használata, látványok, műalkotások olvasásába is beépítve. A szobrászati, festészeti, tárgyművészeti, építészeti területek közötti különbségek további differenciálása (pl. festészeten belül: arckép, csendélet, tájkép).

		Látványok, műalkotások megfigyeléseinek során kialakult gondolatok, érzések elmondására a tantervben meghatározott legfontosabb fogalmak használatával, az életkornak megfelelően.
3.	**Technika és tervezés**	Mindennapokban nélkülözhetetlen praktikus ismeretek – háztartási praktikák – elsajátítása és begyakorlása. Használati utasítások értő olvasása, betartása. Sikerélmények (a felfedezés és önálló próbálkozás öröme, a motiváló hatás érvényesülése tárgyalkotáskor). A hétköznapjainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása. Egyszerű tárgyak elkészítése mintakövetéssel. Munkaeszközök célszerű megválasztása és szakszerű, balesetmentes használata. A gyalogosokra vonatkozó közlekedési szabályok tudatos készségszintű alkalmazása. A kerékpár használatához szükséges ismeretek elsajátítása. Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során. Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása.
3.	**Testnevelés és sport**	Egyszerű, általános bemelegítő gyakorlatok végrehajtása önállóan, zenére is. Önálló pulzusmérés. A levezetés helyének és preventív szerepének megértése. A nyújtó, erősítő, ernyesztő és légzőgyakorlatok pozitív hatásainak ismerete. A gyakorláshoz szükséges egyszerűbb alakzatok, térformák önálló kialakítása. Az alapvető tartásos és mozgásos elemek önálló bemutatása. A testnevelésórán megfelelő cipő és öltözet, tisztálkodás igényének megszilárdulása. A játékok, versenyek során erősödő személyes felelősség a magatartási szabályrendszer betartásában és a sportszerűen viselkedés terén. Különbségtétel az aktív és passzív ellazulás között. A „tudatos jelenlét” ismerete és annak alkalmazása a gyakorlatban. *Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák*

		Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása. Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások kombinálása térben, szabályozott energiabefektetéssel, eszközzel, társakkal. A bonyolultabb játékfeladatok, a játékszerepek és játékszabályok alkalmazása. A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgások megnevezése, valamint azok mozgástanulási szempontjainak (vezető műveletek) ismerete. *Manipulatív természetes mozgásformák* A manipulatív természetes mozgásformák célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása. A manipulatív természetes mozgásformák kombinálása térben és szabályozott energiabefektetéssel. A rendszeres gyakorlás és siker mellett az önálló tanulás és fejlődés pozitív élményének megerősödése. A pontosság, célszerűség és biztonság igénnyé válása. A sporteszközök szabadidős használatának állandósulása. *Természetes mozgásformák a torna és tánc jellegű feladatmegoldásokban* Részben önállóan tervezett 3-6 torna- és/vagy táncelem összekötése zenére is. A képességszintnek megfelelő magasságú eszközökre helyes technikával történő fel- és leugrás. Nyújtott karral történő támasz a támaszugrások során. Gurulások, átfordulások, fordulatok, dinamikus kar-, törzs- és lábgyakorlatok közben viszonylag stabil egyensúlyi helyzet. A tempóváltozások érzékelése és követése. A tanult táncok, dalok, játékok eredeti közösségi funkciójának ismerete. *Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban* A futó-, ugró- és dobóiskolai gyakorlatok vezető műveleteinek ismerete, precizitásra törekedve történő végrehajtása, változó körülmények között. A 3 lépéses dobóritmus ismerete. A különböző intenzitású és tartamú mozgások fenntartása játékos körülmények között, illetve játékban. Tartós futás egyéni tempóban, akár járások közbeiktatásával is. A Kölyökatlétika eszköz- és versenyrendszerének ismerete. A Kölyökatlétikával kapcsolatos élmények kifejezése.

		Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban A tanult sportjátékok alapszabályainak ismerete. Az alaptechnikai elemek ismerete és azok alkalmazása az előkészítő játékok során. Az egyszerű védő és a támadó helyzetek felismerése. Az emberfogásos és a területvédekezés megkülönböztetése. Törekvés a legcélszerűbb játékhelyzet-megoldásra. A csapatérdeknek megfelelő összjátékra törekvés. A sportszerű viselkedés értékké válása. *Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban* Néhány önvédelmi fogás bemutatása párban. Előre, oldalra és hátra esés, tompítással. A tolások, húzások, emelések és hordások erőkifejtésének optimalizálása. A grundbirkózás alapszabályának ismerete és alkalmazása.
4.	**Matematika**	**GONDOLKODÁSI ÉS MEGISMERÉSI MÓDSZEREK** • Adott tulajdonságú elemek halmazba rendezése. • Halmazba tartozó elemek közös tulajdonságainak felismerése, megnevezése. • Annak eldöntése, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba. • A változás értelmezése egyszerű matematikai tartalmú szövegben. **SZÁMTAN, ALGEBRA** • Számok írása, olvasása (1000-es számkör). • Helyiérték, alaki érték, valódi érték fogalma 1000-es számkörben. • Negatív számok a mindennapi életben (hőmérséklet, adósság). • Törtek a mindennapi életben: 2, 3, 4, 10 nevezőjű törtek megnevezése, lejegyzése szöveggel, előállítása hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel. • Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása a 1000-es számkörben. • Római számok írása, olvasása az 1000-es számkörben. • Mennyiségek közötti összefüggések észrevétele tevékenységekben.

- A matematika különböző területein az ésszerű becslés és a kerekítés alkalmazása.
- Fejben számolás százas számkörben.
- A szorzótábla biztos ismerete 100-as számkörben.
- Összeg, különbség, szorzat, hányados fogalmának ismerete.
- Műveletek tulajdonságainak, tagok, illetve tényezők felcserélhetőségének alkalmazása.
- Műveleti sorrend ismerete, alkalmazása.
- Háromjegyű számok összeadása, kivonása, szorzás, osztás egyjegyű számmal írásban.
- Műveletek ellenőrzése.
- Szöveges feladat: a szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv, becslés, ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata.
- Többszörös, osztó, maradék fogalmának ismerete.

GEOMETRIA

- Egyenesek kölcsönös helyzetének felismerése: metsző és párhuzamos egyenesek.
- A szabvány mértékegységek ismerete:
  - hosszúság: mm, cm, dm, m, km
  - űrtartalom: ml, cl, dl, l, hl
  - tömeg: g, dkg, kg, t
  - idő: másodperc, perc, óra, nap, hét, hó, év
- Átváltások szomszédos mértékegységek között.
- Hosszúság, távolság és idő mérése (egyszerű gyakorlati példák).
- Háromszög, négyzet, téglalap, sokszög létrehozása egyszerű módszerekkel, felismerésük, jellemzőik.
- A test és a síkidom közötti különbség megértése.
- Kocka, téglatest, felismerése, létrehozása, jellemzői.
- Tükrös alakzatok és tengelyes szimmetria előállítása hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel.
- Négyzet, téglalap kerülete.

		• Négyzet, téglalap területének mérése különféle egységekkel, területlefedéssel. **ÖSSZEFÜGGÉSEK, FÜGGVÉNYEK, SOROZATOK** • Szabályfelismerés, szabálykövetés. • Növekvő és csökkenő számsorozatok felismerése, készítése. • Összefüggések keresése az egyszerű sorozatok elemei között. • A szabály megfogalmazása egyszerű formában, a hiányzó elemek pótlása. **VALÓSZÍNŰSÉG, STATISZTIKA** • Tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rendezése. • Táblázat adatainak értelmezése. • Adatgyűjtés, adatok lejegyzése, diagram leolvasása. • Valószínűségi játékok, kísérletek értelmezése. • Biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos tapasztalati ismerete.
4.	**Környezetismeret**	**ÉLET AZ ERDŐBEN** • Tudja felsorolni az erdőben élő lágy és fás szárú növényeket és azok jellemzőit. • Ismerje a gombák élőhelyét, testfelépítését, a mérgező gombák veszélyeit. • Ismerje az erdei rovarok, az emlősök, a madarak testfelépítését, életmódját, szaporodását és egyedfejlődését. • Ismerje a táplálékklánc fogalmát, tudjon példát mondani rá. • Ismerje az ember és az erdő kölcsönös hatását. **TÁJÉKOZÓDÁS** • Legyen képes magát elhelyezni magát a Világegyetemben. • Ismerje a Föld mozgásait és azok következményeit. • Tudjon tájékozódni a térképen.

- Ismerje a térképjelöléseket, a felszíni formákat és azok kialakulását.
- Legyen képes bemutatni Magyarország változatos felszínű tájait, legnagyobb folyóit, tavait.
- Ismerje elhelyezkedésüket, domborzatukat, éghajlatukat és ezek hatását a gazdasági életre.

ISMERJÜK MEG HAZÁNKAT!

- Ismerje a megyetérkép jelöléseit.
- Tudja felsorolni a településtípusok jellemzőit.
- Ismerje a védett természeti, kulturális és történelmi értékeinket és védelmüknek fontosságát.
- Ismerje a Magyarországon élő kisebbségek és a határon túli magyarok szerepét az ország életében.

AZ ÉLET SZÍNTEREI

- Ismerje a talaj fontosabb összetevőit, jelentőségét és pusztulásának okait és következményeit.
- Ismerje víz tulajdonságait, jelentőségét, körforgását, vízszennyezés okait és káros hatását.
- Tudja a levegő fontosabb összetevőit, szerepét, a légszennyezettség okait és következményeit.
- Tudjon példát mondani megújuló energiaforrásokra.

VÍZ ÉS VÍZPART ÉLŐVILÁGA

- Ismerje a vízpart környezeti tényezőit, élővilágát és azok jellemzőit.
- Tudjon bemutatni néhány jellegzetes vízi, vízparti élőlényt.
- Tudjon felismertetni a vízi élőhelyen élő növények és állatok közötti kapcsolatokat. (Táplálékl ánc)

A MEZŐ ÉLŐVILÁGA

		• Ismerje a mező környezeti tényezői, élővilágát és azok jellemzőit. • Tudja bemutatni egy fontos termesztett növény tulajdonságait, feldolgozását, hasznosítását. • Tudjon felsorolni gyógynövényeket, szántóföldi növényeket. • Tudjon példát mondani mezei táplálékláncra. **HELYEM A VILÁGBAN** • Tudja felsorolni az emberi élet fejlődési szakaszait, jellemzőit. • Ismerje a helyes és helytelen szokások szervezetünkre gyakorolt hatását. • Ismerje a helyes viselkedési szabályokat otthon, vendégségben, tömegközlekedési eszközön, utcán. • Ismerje a reklámok negatív hatását.
4.	**Magyar nyelv és irodalom**	• **Olvasás** - Szóbeli közlés megértése - Szóbeli szövegalkotás - Egyszerű szerkezetű mese, elbeszélés tartalmának elmondása - Szépirodalmi mű és ismeretterjesztő szöveg megértésének igazolása feladatsorok megoldásával - Mesék jellegzetességeinek felsorolása, mesefajták azonosítása - Hangos olvasás - Különböző szövegformák tartalmi és szövegszerkesztési jellemzőinek felismerése: hír, értesítés, meghívó, sms, email - Leírás élőlényekről, tárgyakról, emberekről, jellemzés, levélírás, címzés - Rövid jellemzés írása - Memoriter: szöveg és vers • **Nyelvtan, helyesírás** - Másolás, szavak és szöveg tollbamondás

		- Akaratlagos írás - Nyelvtani ismeretek igazolása feladatsorok megoldásával: mondatfajták, szófajok felismerése, csoportosítása, főnév, melléknév, számnév, névmások, főnévi igenév, ige, igeidők, igeragozás, igemódok, igekötős igék, mondatvégi írásjelek - Helyesírási szabályok alkalmazása különböző írástevékenységkor: igeidők, felszólítást tartalmazó igealakok, igekötős igék, kiejtéstől eltérő írásmódú igék - a j hang biztos jelölése a tanult szófajok körében
4.	**Angol nyelv**	**Témakörök/Szókincs** • Üdvözlés • Bemutatkozás • Az angol ABC • Számok 1-100 • A hét napjai • Hónapok • Külső tulajdonságok bemutatása • Otthonunk, a lakás részei • Hétköznapi cselekvések • Család bemutatása • Kirándulás • Karácsonyi szokások Nagy - Britanniában • A városban, épületek, üzletek • Szabadidős tevékenységek • Népszerű sportok • Napirend bemutatása • Az óra, idő kifejezése • Tengeri állatok • A víz körforgása • Országok és fővárosaik bemutatása **Nyelvtan**

- A létige *be*
- A *have got* szerkezet
- There is / there are
- Folyamatos jelen idő
- Egyszerű jelen idő
- Egyszerű múlt idő

Nyelvi funkciók

- Bemutatkozás, üdvözlés
- Információadás: állítás, tagadás
- Információkérés
- Képleírás
- Tárgyak azonosítása
- Helyek azonosítása a városban
- Múltbeli helyzetek, események

Íráskészség

- Rövid leírás

3 órás

- Beszédértés:

  A tanuló ismerje fel és értse meg a tanult szavakat, kifejezéseket. Értse meg és tudja követni a tanár utasításait, az életszerű helyzetekben feltett, illetve a tananyagra vonatkozó kérdéseket. Tudjon ezekre válaszolni, tudjon két-három mondatból álló közlésre szóban reagálni. Ismerje fel a számára fontos részleteket egyszerű közlésben. Legyen képes a hallás utáni értési gyakorlatokhoz rendelt feladatokat megoldani.

- Beszédkészség

  A tanuló tudjon megközelítőleg helyes hanglejtéssel, hangsúllyal és helyes ritmusban szavakat, kifejezéseket, egyszerű mondatokat ismételni, kimondani. Beszédében minél jobban közelítse az angol nyelv hangjainak képzését.

  Tudjon néhány mondattal reagálni hallott vagy látott jelenségre. Tanárának vagy társainak valós beszédhelyzetben, illetve a tananyaggal

		kapcsolatban kérdéseket tudjon feltenni, rövid párbeszédeket memoriterként elmondani. Tanuljon meg néhányverset, párbeszédet, vegyen részt a nyelvi játékokban. • Olvasott szöveg értése A tanuló legyen képes a tanult szöveget elolvasni. Ismerje fel és értse meg a leírt szavakat, kifejezéseket, mondatokat, tudjon ezekre írásban reagálni. Legyen képes új szövegkörnyezetben felismerni a már tanult nyelvi elemeket és a szövegből a kért információt kiszűrni. Ismerjen fel és értsen meg számára ismerős szavakat, szószerkezeteket. • Íráskészség A tanuló tudjon szavakat helyesen leírni, képhez szót rendelni. Legyen képes szavakat emlékezetből, illetve egyszerű, már begyakorolt kifejezéseket, mondatokat önállóan leírni. Tudjon tankönyvi feladatokat írásban megoldani, ismert nyelvi elemeket tartalmazó szöveget pontosan másolni. Összekevert szavakból tudjon helyes szórendű mondatokat leírni, és a tanultak alapján hiányos szöveget kiegészíteni.
4.	**Etika**	A tanulónak életkorának megfelelő szinten reális képe van saját külső és belső tulajdonságairól, és késztetést érez arra, hogy fejlessze önmagát. Oda tud figyelni másokra, szavakkal is ki tudja fejezni érzéseit és gondolatait, be tud kapcsolódni csoportos beszélgetésbe. Képes másokkal tartós kapcsolatot kialakítani, törekszik e kapcsolatok ápolására, és ismer olyan eljárásokat, amelyek segítségével a kapcsolati konfliktusok konstruktív módon feloldhatók. Érzelmileg kötődik a magyar kultúrához. Érti és elfogadja, hogy az emberek sokfélék és sokfélék a szokásaik, a hagyományaik is; kész arra, hogy ezt a tényt tiszteletben tartsa, és kíváncsi a sajátjától eltérő kulturális jelenségekre. Érti, hogy mi a jelentősége a szabályoknak a közösségek életében, kész a megértett szabályok betartására, részt tud venni szabályok kialakításában.

		Érti, hogy a Föld mindannyiunk közös otthona, és közös kincsünk számos olyan érték, amit elődeink hoztak létre. Képes a körülötte zajló eseményekre és a különféle helyzetekre a sajátjától eltérő nézőpontból is rátekinteni.
4.	**Ének-zene**	Könnyű többszólamú dalok éneklése. Rövid zenei részletet figyelemmel követése, megadott szempontok alapján. Tanári irányítással ritmus- és dallammotívumok visszaidézése (utóritmizálás és szolmizálás, felismerés, lejegyzés, reprodukálás). 20 magyar dal (pl. 15 népdal, 5 műdal) és 10 más nyelvű éneklése emlékezetből.
4.	**Technika és tervezés**	Mindennapokban nélkülözhetetlen praktikus ismeretek – háztartási praktikák – elsajátítása és begyakorlása. Használati utasítások értő olvasása, betartása. Sikerélmények (a felfedezés és önálló próbálkozás öröme, a motiváló hatás érvényesülése tárgyalkotáskor). A hétköznapjainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása. Egyszerű tárgyak elkészítése mintakövetéssel. Munkaeszközök célszerű megválasztása és szakszerű, balesetmentes használata. A gyalogosokra vonatkozó közlekedési szabályok tudatos készségszintű alkalmazása. A kerékpár használatához szükséges ismeretek elsajátítása. Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során. Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása.
4.	**Digitális kultúra**	A tanuló tudjon az Internet segítségével információkat keresni. Képes legyen rövidebb szöveg írására, alapszintű szerkesztésére.
4.	**Vizuális kultúra**	Az alkotásra, megfigyelésre, elemzésre vonatkozó feladatok életkornak megfelelő értelmezése. Élmény- és emlékkifejezés, illusztráció készítése; síkbáb és egyszerű jelmez készítése; jelek, ábrák készítése; egyszerű tárgyak alkotása.

		Az újként megismertanyagok és eszközök, technikák az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználata. A legismertebb formák, színek, vonalak, térbeli helyek és irányok, illetve komponálási módok használata, látványok, műalkotások olvasásába is beépítve. A szobrászati, festészeti, tárgyművészeti, építészeti területek közötti különbségek további differenciálása (pl. festészeten belül: arckép, csendélet, tájkép). Látványok, műalkotások megfigyeléseinek során kialakult gondolatok, érzések elmondására a tantervben meghatározott legfontosabb fogalmak használatával, az életkornak megfelelően.
4.	**Testnevelés**	Egyszerű, általános bemelegítő gyakorlatok végrehajtása önállóan, zenére is. Önálló pulzusmérés. A levezetés helyének és preventív szerepének megértése. A nyújtó, erősítő, ernyesztő és légzőgyakorlatok pozitív hatásainak ismerete. A gyakorláshoz szükséges egyszerűbb alakzatok, térformák önálló kialakítása. Az alapvető tartásos és mozgásos elemek önálló bemutatása. A testnevelésórán megfelelő cipő és öltözet, tisztálkodás igényének megszilárdulása. A játékok, versenyek során erősödő személyes felelősség a magatartási szabályrendszer betartásában és a sportszerűen viselkedés terén. Különbségtétel az aktív és passzív ellazulás között. A „tudatos jelenlét” ismerete és annak alkalmazása a gyakorlatban. *Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák* Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása. Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások kombinálása térben, szabályozott energiabefektetéssel, eszközzel, társakkal. A bonyolultabb játékfeladatok, a játékszerepek és játékszabályok alkalmazása. A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgások megnevezése, valamint azok mozgástanulási szempontjainak (vezető műveletek) ismerete. *Manipulatív természetes mozgásformák*

		A manipulatív természetes mozgásformák célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása. A manipulatív természetes mozgásformák kombinálása térben és szabályozott energiabefektetéssel. A rendszeres gyakorlás és siker mellett az önálló tanulás és fejlődés pozitív élményének megerősödése. A pontosság, célszerűség és biztonság igénnyé válása. A sporteszközök szabadidős használatának állandósulása. *Természetes mozgásformák a torna és tánc jellegű feladatmegoldásokban* Részben önállóan tervezett 3-6 torna- és/vagy táncelem összekötése zenére is. A képességszintnek megfelelő magasságú eszközökre helyes technikával történő fel- és leugrás. Nyújtott karral történő támasz a támaszugrások során. Gurulások, átfordulások, fordulatok, dinamikus kar-, törzs- és lábgyakorlatok közben viszonylag stabil egyensúlyi helyzet. A tempóváltozások érzékelése és követése. A tanult táncok, dalok, játékok eredeti közösségi funkciójának ismerete. *Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban* A futó-, ugró- és dobóiskolai gyakorlatok vezető műveleteinek ismerete, precizitásra törekedve történő végrehajtása, változó körülmények között. A 3 lépéses dobóritmus ismerete. A különböző intenzitású és tartamú mozgások fenntartása játékos körülmények között, illetve játékban. Tartós futás egyéni tempóban, akár járások közbeiktatásával is. A Kölyökatlétika eszköz- és versenyrendszerének ismerete. A Kölyökatlétikával kapcsolatos élmények kifejezése. *Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban* A tanult sportjátékok alapszabályainak ismerete. Az alaptechnikai elemek ismerete és azok alkalmazása az előkészítő játékok során. Az egyszerű védő és a támadó helyzetek felismerése. Az emberfogás és a területvédekezés megkülönböztetése. Törekvés a legcélszerűbb játékhelyzet-megoldásra. A csapatérdeknek megfelelő összjátékra törekvés. A sportszerű viselkedés értékké válása.

		Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban Néhány önvédelmi fogás bemutatása párban. Előre, oldalra és hátra esés, tompítással. A tolások, húzások, emelések és hordások erőkifejtésének optimalizálása. A grundbirkózás alapszabályának ismerete és alkalmazása. A sportszerű küzdés, az asszertív viselkedés betartására törekvés. Az saját agresszió kezelése. Az önvédelmi feladatok céljának megértése. *Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben* Legalább 4 szabadidős mozgásforma és alapszabályainak ismerete. A tanult szabadidős mozgásformák sporteszközei biztonságos használatának, alaptechnikai és taktikai elemeinek ismerete, alkalmazása. A szabadidős mozgásformák önszervező módon történő felhasználása szabad játéktevékenység során. A szabadtéren, illetve speciális környezetben történő sportolással együtt járó veszélyforrások ismerete.
5.	**Matematika**	• **Számtan, algebra** **-A tanult számok (természetes számok milliós számkörben, tizedestörtek, közönséges törtek, negatív egészek) helyes leírása, olvasása, számegyenesen való ábrázolása, két szám összehasonlítása.** **- Egész számok abszolút értéke, ellentettje.** **- Természetes számok körében: osztók, többszörösök** **- Írásbeli összeadás, kivonás, szorzás, kétjegyűvel való osztás a természetes számok körében.** **- Törtek egyszerűsítése, bővítése** **- Törtek, tizedes törtek összeadása és kivonása, természetes számmal való szorzása, osztása.** **- Egész számok összeadása, kivonása.** **- Helyes műveleti sorrend ismerete a négy alapművelet esetén.** **- Kerekítés, becslés, ellenőrzés.**

- Szöveges feladatok megoldása (szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv, becslés, ellenőrzés)

- Arányos következtetések.

- Összefüggések, függvények, sorozatok

- Tájékozódás a derékszögű koordinátarendszerben: konkrét pontok ábrázolása, pontok koordinátáinak leolvasása.

- Táblázatok, grafikonok értelmezése, az ábra alapján mennyiségek közötti összefüggés megkeresése, lejegyzése, hiányzó elemek pótlása ismert vagy felismert szabály alapján. Táblázathoz grafikon, grafikonhoz táblázat készítése.

- Összeg, különbség, szorzat, hányados változásai.

- Sorozat megadása a képzés szabályával, néhány elemével. Ismert szabály alapján elemek meghatározása, illetve ismert elemek esetén szabály(ok) megfogalmazása.

- Geometria, mérés

- Testek csoportosítása adott tulajdonságok alapján.

- Kocka, téglatest tulajdonságai, hálója.

- Párhuzamosság, merőlegesség, konvexitás.

- Síkidomok, sokszögek (háromszögek, négyszögek) szemléletes fogalma, tulajdonságok vizsgálata.

- Szakasz másolása, adott távolságok felmérése.

- Szakaszfelező merőleges fogalma, szerkesztése.

- Háromszög szerkesztése három oldalból.

- Szög fogalma, mérése, adott szögek rajzolása szögmérővel, szögfajták

- Téglalap (négyzet) kerületének, területének, téglatest, kocka felszínének és térfogatának kiszámítása konkrét esetekben.

- Hosszúság, térfogat, űrtartalom, idő, és tömeg mértékegységei, átváltása.

- Szakaszfelező merőleges szerkesztése.

		- Háromszög szerkesztése három oldalból. • Valószínűség, statisztika **- Konkrét feladatok kapcsán a biztos és a lehetetlen események felismerése.** **- Átlag kiszámítása.**
5.	**Természettudomány**	• **AZ ANYAG ÉS NÉHÁNY TULAJDONSÁGA** - Az anyagok tulajdonságai - A víz - A levegő - Keverékek - A talaj • **ÉLET A KERTBEN – AZ ŐSZI KERT** - Évszakok a kertben, életfeltételek - Csonthéjas gyümölcsök - A szőlő és a paprika - Káposztafélék - Madárvédelem a kertben • **ÁLLATOK A HÁZBAN ÉS A HÁZ KÖRÜL** - A kutya - A házisertés - A házityúk - A háziveréb, füstifecske - A házilégy • **TÁJÉKOZÓDÁS A TÉRKÉPEN** - Alaprajz, térkép és típusai - Irány és távolságmérés - A Föld ahol élünk

		- Helymeghatározás a térképen • **A FÖLD ÉS A VILÁGEGYETEM** - Helyünk a világegyetemben, égitestek - A Föld mozgásai és hatásuk - Az időjárás elemei és módosító tényezői - Veszélyes időjárás és a teendők ilyen esetben • **ÉLET A KERTBEN – A TAVASZI KERT** - Tavasz a kertben, változások - A vöröshagyma - A tulipán - A burgonya - A földigiliszta - Az éti csiga • **FELSZÍNI ÉS FELSZÍN ALATTI VIZEK** - Felszíni és felszín alatti vizek típusai, jellemzői - Hazánk tavai, folyói - A természetes vizek védelme - Nemzeti parkjaink
5.	**Science (kéttannyelvű osztály)**	• **LIFE IN THE GARDEN** - Parts and needs of plants - Stone fruit trees: peach, plum, walnut and their characteristics - Apple - Grape and vineyard - Tomato and green paprika - Potato and colorado beetle - Cabbage and relatives - Onion and garlic - Common flowers in the garden - Some birds in gardens • **LIFE ON FARMS** - Domesticated hog

- Cattle
- Chicken
- Dogs and cats
- Animals around us: swallow, sparrow, house mouse, house fly

• PHYSICAL SCIENCE

- Quantities and measuring
- Matter and states of matter
- Water and changes in states of matter
- Properties of gases and air
- Mixing and dissolving, chemical and physical changes
- Ground and soil, protection of soil

• SPECIAL PROPERTIES OF MATTER

- Movement and gravity
- Magnetic force and electric charge in everyday life
- Types of interactions
- Energy sources – renewable, non-renewable, saving energy

• MAPS

- What is a map?
- Features in the map
- Distance and direction in the map
- Types of maps and their use

• OUR UNIVERSE

- Our universe and Solar system
- Earth and its movements
- The Moon
- Elements of weather: wind, precipitation, temperature

• BODIES OF WATER

- Water cycle and water protection
- Rivers and flood protection
- Lakes
- Water under the ground

5.	**Történelem**	**A továbbhaladás feltétele, hogy a tanuló a felsorolt fogalmakat ismerje/értse, a személyekről tudjon beszélni, a térképen be tudja jelölni/meg tudja mutatni a történelmi helyszíneket, időben az évszámok ismeretében tudjon tájékozódni.** • Fogalmak: **őskor, neolit forradalom, ókor, régészet, szerszámkészítés, öntözéses földművelés, Krisztus előtt, Krisztus után, évtized, évszázad, emberöltő, fáraó, piramis, hieroglifa, ékírás, betűírás, múmia, Biblia, Ószövetség, mítosz, városállam, olimpia, népgyűlés, Akropolisz, légió, rabszolga, provincia, népvándorlás, Újszövetség, középkor, uradalom, hűbérúr, hűbéres, vár, jobbágy, robot, majorság, iszlám, pápa, szerzetes, eretnek, kolostor, kódex, lovag, középkori város, céh, járvány, távolsági kereskedelem, könyvnyomtatás, hun, finnugor, félnomád életmód, törzs, nemzetség, nagycsalád, vérszerződés, fejedelem, táltos, honfoglalás, kalandozás, vármegye, tized, ispán, tatár, kun.** • Személyek: **Ádám, Éva, Noé, Mózes, Dávid, Salamon, Tutanhamon, Kheopsz, Hammurapi, Gilgames, Csin-Si Huang-ti, Asóka, Zeusz, 12 görög Isten, Periklész, Romulus, Remus, Hannibál, Julius Caesar, Augustus, Jézus, Mária, József, Attila, Nagy Károly, Justinianus, Mohamed, Szent Benedek, Szent Ferenc, Gutenberg, Álmos, Árpád, (7 törzsfő), Géza fejedelem, Koppány, Szent István, Gellért püspök, Szent László, Könyves Kálmán, III. Béla, II. András, IV. Béla, Szent Margit, Batu kán, Dzsingisz kán, III. András.** • Topográfia: **ókori Kelet, Egyiptom, Nílus, Jeruzsálem, Mezopotámia, Kína, Balkán-félsziget, Olümposz, Athén, Spárta, Olümpia, Trója, Délosz, Delphoi, Perzsa Birodalom, Marathón, Itáliai-félsziget, Róma, Karthágó, Szicília, Római Birodalom, Pannónia, Aquincum, Júdea, Betlehem, Bizánci Császárság, Frank Birodalom, Aachen, Mekka, Medina, Arab**

		Birodalom, Német-római Császárság, Urál,Magna Hungaria, Levédia, Etelköz, Vereckei-hágó, Kárpát-medence, Erdély, Székelyföld, Esztergom, Pannonhalma, Székesfehérvár, Buda, Pozsony, Augsburg, Merseburg, Muhi, Trau. • Évszámok: **Kr. e. 3000 körül (az Egyiptomi Birodalom egyesítése), Kr. e. 776 (az első feljegyzett olimpia játékok), Kr. e. 490 (a marathóni csata), Kr. e. V. század közepe (Athén fénykora), Kr. e. 44 (Julius Caesar meggyilkolása), Kr. u. 313 (Constantinus vallásszabadság, keresztényüldözések vége), Kr.. u. 394 (kereszténység államvallás), Kr. u. 476 (a Nyugat-római Birodalom bukása, az ókor vége), 622 (Mohamed „futása"), 800 (Nagy Károly császár), 1054 (egyházszakadás: kelet/nyugat), XV. század közepe (könyvnyomtatás), a nagy pestisjárvány (1348), IX. század (Etelköz-vérszerződés), 895–900 (a honfoglalás és letelepedés), 933 (Merseburg), 955 (Augsburg), 970 (Bizánc), 997–(1000)–1038 (I. /Szent/ István uralkodása), 1077-1095 (I. /Szent/ László), 1083 (István, Imre, Gellért szentté avatása), Könyves Kálmán (1095-1116), III. Béla (1172- 1196), II. András (1205-1235), Aranybulla (1222), IV. Béla (1235- 1270), 1241–1242 (a tatárjárás), 1301 (az Árpád-ház kihalása)**
5.	**Célnyelvi civilizáció**	**Témakörök/szókincs** • Introduction to Britain • Schools • Food • Homes • Sport • Festivals • Pop • London **Nyelvtan** • Present simple • Adverbs of frequency • Possessives

		• Collocations with have, make, and do • Present continuous • Question words • The future: going to • Present continuous • Past simple **Nyelvi funkciók** • Saját ország jellemzése • Térképolvasás • Levélírás • Különbségek felsorolása • Saját országban lévő házak jellemzése • Sportok jellemzése • Gyakoriság kifejezése • Beszélgetés ünnepekről, fesztiválokról • Zenéről, pop sztárokról beszélgetés • Jövőbeni tervek elmondásra • London jellemzése • Múltbeli eseményekről való beszélgetés **Íráskészség** • Informális levél • Kérdőív • Jelentkezés lap kitöltés • Rövid leírás
5.	**Angol nyelv**	**Témakörök/szókincs** • Napirend • Szabadidős tevékenység • Közvetlen környezet jellemzése • Személyiségvonások/Külső bemutatása • Balesetek leírása • Az angolszász iskolarendszer • A város infrastruktúrája

- Közlekedés
- A veszéllyel járó helyzetek
- A segítségnyújtás alapjai
- Veszélyes foglalkozások
- A veszélyeztetett állatfajok

Nyelvtan

- a létige *be*
- A *have got* szerkezet
- There is /there are
- Present Simple
- Adverbs of frequency
- Present progressive vs Present Simple
- Stative verbs
- Some / any / no / every és szóösszetételeik
- Személyes és tárgyi névmások
- Birtokos névmások/ Birtokos eset
- Past Simple
- A *could* módbei segédige
- Past Progressive
- Időhatározói mellékmondatok: when, while
- A *used to* szerkezet
- Hasonlítás (as… as)
- A melléknév középfoka
- A melléknév felsőfoka
- *Zero* conditional
- Future *will*
- A *going to* szerkezet
- Feltételes mondatok (1. típus)
- Present perfect Simple

Nyelvi funkciók

- Bemutatkozás, üdvözlés
- Személyes információ adása cseréje

		• Beszélgetés a családtagokról, országokról, és állampolgárságról • Beszélgetés a személyes használati tárgyakról • Beszélgetés szokásos tevékenységekről, rutinról • Beszélgetés szabadidős tevékenységekről, hobbikról • Preferenciák kifejezése • A saját hálószoba leírása • A személyiség jellemzése • Kérdezés és beszélgetés a külső jegyekről, megjelenésről • A legjobb barát jellemzése • Beszélgetés múltbeli helyzetekről, történésekről • Együttéerzés kifejezése • Történet elmondása • Érzelmek leírása • Múltbeli szokások • Indok adása • Engedély adása kérése • Udvarias kérések megfogalmazása • Lehetőség kifejezése jelen illetve jövő időben • Ajánlatok tétele, elfogadása, elutasítása • Javaslattétel • Útbaigazítás • Jövőbeli tervek • Figyelmeztetések, felajánlás, ígéretek, kérések • Meghívás közlése, elfogadása, elutasítása • Beszélgetés múltbeli eseményekről • Az időtartammal kapcsolatos kérdések feltétele és válaszadás • Állatok jellemzése **Íráskészség** • Informális levél • Meghívó • Rövid leírás
5.	**Magyar nyelvtan**	• **Kommunikáció**

A kommunikáció fogalma és tényezői. A kommunikáció nem nyelvi jelei. A kommunikációs kapcsolat jellemzői, a beszélgetés különböző típusai.

- **Az ábécé és a betűrend**

A magyar és a kibővített ábécé, továbbá a betűrendbe sorolás szabályainak ismerete.

A magyar helyesírás szabályai – 12. kiadás: 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16.

- **Az elválasztás**

Az elválasztás szabályainak ismerete.

A magyar helyesírás szabályai – 12. kiadás: 223., 224., 225., 226., 227., 228., 229., 230., 231., 232., 233., 234., 235., 236., 237., 238.

- **A magánhangzók**

A magánhangzók csoportosítása különböző szempontok szerint. Szavak csoportosítása hangrendjük alapján. Az illeszkedés törvényének ismerete, alkalmazása.

A magyar helyesírás szabályai – 12. kiadás: 4., 5., 6.

- **A mássalhangzók**

A mássalhangzók csoportosítása különböző szempontok szerint. A mássalhangzótörvények fogalma, fajtái.

A magyar helyesírás szabályai – 12. kiadás: 7., 8., 9.,

- **A kiejtés szerinti írásmód**

A szótövek és a toldalékok írása. A magán- és mássalhangzók helyesírása a szótőben és a toldalékban.

A magyar helyesírás szabályai – 12. kiadás: 17., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 27., 28., 29., 30., 31., 32., 33., 34., 35., 36., 37., 38., 39., 40., 41., 42., 43., 44., 45., 46., 47.

- **A szóelemző írásmód**

A szótő és toldalék, illetve az előtag és utótag találkozásánál történő jelöletlen és jelölt változások ismerete (hasonulás, összeolvadás, rövidülés, kiesés).

A magyar helyesírás szabályai – 12. kiadás: 48., 49., 50., 51., 52., 53., 54., 55., 56., 57., 58., 59., 60., 61., 62., 63., 64., 65., 66., 67., 68., 69., 70., 71., 72., 73., 74., 75., 76., 77., 78., 79., 80., 81., 82., 83., 84.

- **A hagyományos írásmód**

		A j hang kétféle jelölésének ismerete. A régies betűket tartalmazó családnevek írásának ismerete. *A magyar helyesírás szabályai – 12. kiadás*: 85., 86., 87., 88., 89., 90. • **Az egyszerűsítő írásmód** Az egyszerűsítés elvének ismerete. *A magyar helyesírás szabályai – 12. kiadás*: 91., 92., 93. • **Szövegszerkesztés** A leírás, az elbeszélés, a párbeszéd és a levél (e-mail) műfaji jegyeinek ismerete. • **A szavak szerkezete** Az egyszerű és az összetett szavak fogalma, felismerése. A szótő és a toldalékok (képző, jel, rag) fajtáinak meghatározása. • **Hangalak és jelentés** Egyjelentésű, többjelentésű, azonos alakú, rokon értelmű, ellentétes jelentésű és hasonló alakú szavak fogalma, használata. Hangutánzó és hangulatfestő szavak fogalma, használata. Metaforák. • **Szólások és közmondások** Állandósult szókapcsolatok fogalma, leggyakoribb szólások, szóláshasonlatok és közmondások és azok jelentése. • **Kézikönyvek** Szótár, lexikon, enciklopédia használata.
5.	**Magyar irodalom**	• Mesék A népmesék jellemzői, fajtái (tündérmese, hősmese, csalimese, hazugságmese, láncmese, cigánymese), népmesegyűjtők A műmesék jellemzői A fabula jellemzői, fabulaírók Fogalmak: szájhagyomány, meseformulák, meseszámok, mesei igazságosztás, tanulság • Petőfi Sándor: János vitéz A mű keletkezési körülményei, műfaja, nyelvezete, verselése

		(ütemhangsúlyos verselés, kétütemű „felező” tizenkettes, páros rím) A mű cselekménye, szerkezete, helyszínek, szereplők és jellemzésük Fogalmak: rím, ritmus, költői eszközök: hasonlat, metafora, párhuzam, ellentét, megszemélyesítés, költői megjelenítési eszközök: elbeszélés, leírás, jellemzés, párbeszéd a műben • Mítoszok és mondák (A csodaszarvas és Arany János: Rege a csodaszarvasról) • A mítosz ismertetése A Biblia fogalma, 2 fő része és azok alapvető jellemzői (Ószövetség, Újszövetség) • Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk c. regény A regény keletkezési körülményei, műfaja:regény, a regény műfaji jellemzői, a mű cselekménye, szerkezete, helyszínei, szereplői és jellemzésük • Versek, verselemzés Tájleíró költemény, a tájleírás módszerei, életkép, refrén • Prózai művek A szaktanár jelöli ki a tárgyalni kívánt műveket. • Memoriterek: János vitéz 1. része, illetve további 3 versszak, melyet a szaktanár jelöl ki • Kötelező olvasmányok: A Pál utcai fiúk, illetve egy kortárs gyermekirodalmi mű, melyet a szaktanár jelöl ki.
5.	**Hon és népismeret**	nyitottá válik a családi és közösségi értékek befogadására; megbecsüli szűkebb lakókörnyezetének épített örökségét, természeti értékeit, helyi hagyományait; önálló néprajzi gyűjtés nyomán, digitális archívumok tanulmányozásával bemutatja szülőföldje hagyományos értékeit

		megbecsüli az idősebb családtagok tudását, nyitott a korábbi nemzedékek életmódjának, normarendszerének megismerésére, elfogadására; ok-okozati összefüggést állapít meg az eltérő természeti környezet és a különböző tájakon élő emberek eltérő életmódja között. megállapításaiban rámutat a néphagyományok közösségformáló, közösségmegtartó erejére; szöveges és képi források, digitalizált archívumok elemzése, feldolgozása alapján önálló előadásokat hoz létre, csoportos szerepjáték során reprodukálja a megismert szokásokat; meghatározott helyzetekben önálló véleményt alkot, a társak véleményének meghallgatását követően álláspontját felül tudja bírálni, döntéseit át tudja értékelni. meglátja az összefüggést a szülőföldhöz kötődés kialakulása és a lokális értékek megismerése között életkorának megfelelő önálló alkotás keretében megjeleníti a magyar tudomány és kultúra eredményeit, a hungarikumokat; tiszteletben tartja más kultúrák értékeit.
5.	**Ének-zene**	Az énekes anyagból 5 dalt és zenei szemelvényt emlékezetből énekelnek stílusosan és kifejezően csoportban és egyénileg is. Törekvés a többszólamú éneklésre. A generatív készségfejlesztés eredményeként továbbfejlődött érzetük, metrum-, ritmus-, formaérzékük és dallami készségük. A tanult zenei elemeket felismerik. Előkészítés után a tanult zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvasnak. Képesek egy-egy zeneműtartalmát közvetítő kifejezőeszközöket, megoldásokat felismerni és megnevezni. (tempó, karakter, dallam, hangszín, formai megoldások). A többször meghallgatott zeneműveket felismerik hallás után. A zenehallgatásra ajánlott, többféle stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneművek egy részét (min. 5 alkotás) megismerték.

5.	**Technika és tervezés**	Tapasztalatok megfogalmazása a környezet elemeiről, állapotáról, a környezetátalakító tevékenységgel járó felelősség belátása. Tapasztalatok az ételkészítéssel, élelmiszerekkel összefüggő munkatevékenységekről. Ételkészítés és tárgyalkotás során a technológiák helyes alkalmazása, eszközök szakszerű, biztonságos használata. Elemi műszaki rajzi ismeretek alkalmazása a tervezés és a kivitelezés során. Az elkészült produktumok (ételek, tárgyak, modellek) reális értékelése, a hibák felismerése, a javítás, fejlesztés lehetőségeinek meghatározása. A tárgyi környezetben végzett tevékenységek biztonságossá, környezettudatossá, takarékossá és célszerűvé válása. A gyalogos és kerékpáros közlekedés KRESZ szerinti szabályainak, valamint a tömegközlekedés szabályainak biztonságos alkalmazása. A vasúti közlekedésben való biztonságos és udvarias részvétel.
5.	**Digitális kultúra**	*A tanuló az informatikai eszközök használata témakör végére* ismerje a számítógép részeinek és alapvető perifériáinak funkcióit, tudja azokat önállóan használni; legyen képes kezelni a billentyűzetet és az egeret; ismerje a mappaszerkezetben való tájékozódás alapfogalmait; tudjon a könyvtárszerkezetben tájékozódni, mozogni, könyvtárat váltani, fájlt keresni; tudjon mappát másolni, mozgatni, létrehozni és törölni; ismerje az informatikai környezetben való munkavégzés alapszabályait; tudjon önállóan kommunikálni ismert programokkal; segítséggel tudjon használni multimédiás oktatóprogramokat; tudjon az iskolai hálózatba belépni, onnan kilépni, ismerje és tartsa be a hálózat használatának szabályait; ismerjen a számítógép előtt végzett munka káros hatásait csökkentő szabályokat és mozgásgyakorlatokat. *A tanuló az alkalmazói ismeretek témakör végére* tudjon egyszerű rajzos-szöveges dokumentumot elkészíteni, módosítani, háttértárra menteni; ismerje a szövegszerkesztés alapfogalmait, legyen képes önállóan elvégezni karakterformázásokat

		ismerje fel az összetartozó adatok közötti egyszerű összefüggéseket; tudjon adatokat táblázatba rendezni. *A tanuló a problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel témakör végére* legyen képes összegyűjteni a problémamegoldáshoz szükséges információt; ismerje a problémamegoldás alapvető lépéseit; legyen képes egy fejlesztőrendszer alapszintű használatára; a problémamegoldás során legyen képes együttműködni társaival. *A tanuló az infokommunikáció témakör végére* legyen képes a böngészőprogram főbb funkcióinak használatára; legyen képes tanári segítséggel, megadott szempontok szerint információt keresni; legyen képes a találatok értelmezésére; legyen képes az elektronikus levelezőrendszer önálló kezelésére. *A tanuló az információs társadalom témakör végére* ismerje az informatikai biztonsággal kapcsolatos fogalmakat; ismerje az adatvédelemmel kapcsolatos fogalmakat; ismerje az adatvédelem érdekében alkalmazható lehetőségeket. *A tanuló a könyvtári informatika témakör végére* a különböző konkrét tantárgyi feladataihoz képes az iskolai könyvtárban a megadott forrásokat megtalálni, és további releváns forrásokat keresni
5.	**Vizuális kultúra**	A vizuális nyelv és kifejezés eszközeinek megfelelő alkalmazása az alkotó tevékenység során a vizuális emlékezet segítségével és megfigyelés alapján. Egyszerű kompozíciós alapelvek a kifejezésnek megfelelő használata a képalkotásban. Térbeli és időbeli változások lehetséges vizuális megjelenéseinek értelmezése, és egyszerű mozgásélmények, időbeli változások megjelenítése.

		A mindennapokban használt vizuális jelek értelmezése, ennek analógiájára saját jelzésrendszerek kialakítása. Szöveg és kép együttes jelentésének értelmezése különböző helyzetekben és alkalmazása különböző alkotó jellegű tevékenység során. Az épített és tárgyi környezet elemző megfigyelése alapján egyszerű következtetések megfogalmazása. Néhány rajzi és tárgykészítési tecnika megfelelő használata az alkotótevékenység során. Reflektálás társművészeti alkotásokra vizuális eszközökkel. A legfontosabb művészettörténeti korok azonosítása. Vizuális jelenségek, tárgyak, műalkotások elemzése során a vizuális megfigyelés pontos megfogalmazása. Fontosabb szimbolikus és kultárális üzenetet közvetítő tárgyak felismerése. A vizuális megfigyelés és elemzés során önálló kérdések megfogalmazása. Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkájáról.
5.	**Testnevelés és sport**	*Természetes és nem természetes mozgásformák* A gyakorláshoz szükséges alakzatok öntevékeny gyors kialakítása. Öntevékeny részvétel a szervezési feladatok végrehajtásában. A bemelegítésre, a sokoldalú előkészítésre, valamint a képességfejlesztésre alkalmas mozgásformák, gyakorlatok folyamatos, pontosságra törekvő és megfelelő intenzitású végrehajtása. 8–10 gyakorlattal önálló bemelegítés végrehajtása. A tanévben alkalmazott gimnasztika alapvető szakkifejezéseinek ismerete. A testtartásért felelős izmok tudatos, koncentratív fejlesztése. A biomechanikailag helyes testtartás kialakítása. Relaxációs módszerek alkalmazásával a feszültségek önálló szabályozása. A bemelegítés és a levezetés szempontjainak ismerete. *Természetes mozgásformák a vízbiztonságot kialakító és úszógyakorlatokban* Egy úszásnemben 25 méter leúszása biztonságosan. Fejesugrással vízbe ugrás. Az uszodai rendszabályok természetessé válása.

		A tanult úszásnem fogalmi készletének ismerete. *Sportjátékok* A sportjátékok technikai és taktikai készletének elsajátítása, ezek alkalmazása testnevelési játékokban, játékos feladatokban és a sportjátékban. Törekvés a játékelemek (technikai, taktikai elemek) pontos, eredményes végrehajtására és tudatos kontrollálására. A sportjátékok játékszabályainak ismerete és alkalmazása. Szabálykövető magatartás, önfegyelem, együttműködés kinyilvánítása a sportjátékokban. Részvétel a kedvelt sportjátékban a tanórán kívüli sportfoglalkozásokon vagy egyéb szervezeti formában. *Atlétika jellegű feladatok* A tanult futó-, ugró-, dobógyakorlatok jártasság szintű elsajátítása. A rajtok végrehajtása az indítási jeleknek megfelelően. A vágta és a tartósfutás technikájának végrehajtása a mozgásmintának megfelelően. Ugrásoknál a nekifutás távolságának és sebességének kialakítása tapasztalatok felhasználásával. A kislabda-hajító technika képességeknek megfelelő elsajátítása. A kar- és láblendítés szerepének ismerete az el- és felugrások eredményességében. Az atlétikai versenyek alapvető szabályainak ismerete. Szervezési feladatok vállalása a tanórai versenyek lebonyolításában. *Torna jellegű feladatok* A testtömeg uralása nem szokványos támaszhelyzetekben és támaszgyakorlatokban – szükség esetén segítségadás mellett. A tanult akadályleküzdési módok és feladatok biztonságos végrehajtása. Az alaplépésekből 2–4 ütemű A dinamikus és statikus egyensúlygyakorlatok végrehajtása a képességnek megfelelő magasságon, szükség esetén segítségadás mellett. Talaj illetve gerendagyakorlat önálló összeállítása. Az aerobik alaplépések összekapcsolása egyszerű kartartásokkal és kargyakorlatokkal. gyakorlat végrehajtása helyben és haladással, zenére is.

		A ritmikus sportgimnasztika egyszerű tartásos és mozgásos gyakorlatelemeinek bemutatása. A járások, ritmizált lépések, futások és szökdelések technikailag megközelítően helyes végrehajtása. A gyakorlatvégzések során előforduló hibák elismerése és a javítási megoldások elfogadása. A balesetvédelmi utasítások betartása. Segítségnyújtás a társaknak. *Alternatív környezetben űzhető sportok* A tanult alternatív környezetben űzhető sportágak alaptechnikai gyakorlatainak bemutatása. A sportágak űzéséhez szükséges eszközök biztonságos használata. A természeti és környezeti hatások és a szervezet alkalmazkodó képessége közötti összefüggés ismerete. A természeti környezetben történő sportolás egészségvédelmi és környezettudatos viselkedési szabályainak elfogadása és betartása. A mostoha időjárási feltételek mellett is aktív részvétel a foglalkozásokon. *Önvédelmi és küzdőfeladatok* Az alapvető önvédelmi fogások és eséstechnikák elfogadható bemutatása, különös tekintettel a tompítási technikákra, Grundbirkózásban az alaphelyzetek, a kitolás és a kihúzás végrehajtása. A dzsúdó elemi guruló- és esés gyakorlatainak bemutatása. Jártasság néhány önvédelmi fogásban. A test-test elleni küzdelmet vállalása. Belátása annak, hogy a küzdősportok nem az agresszió eszközei. Érzelmek és az esetleges agresszió szabályozása. Mások teljesítményének elismerése. A feladatok végrehajtásában aktivitásra törekvés. A tanult önvédelmi és küzdő jellegű feladatok szabályainak ismerete és alkalmazása.
6.	**Matematika**	• **Számtan, algebra** **- Tört, tizedestört, negatív szám fogalma. Törtek egyszerűsítése, bővítése, összehasonlítása.** **- Reciprok fogalma.**

- Törtek, tizedestörtek összeadása és kivonása, szorzása és osztása.

- Törtszám átírása tizedestört alakba.

- Egész számok összeadása, kivonása, szorzása és osztása.

- Műveletsor kiszámítása, műveleti sorrend.

- Oszthatósági szabályok.

- Prímszám fogalma, prímtényezős felbontás.

- Két szám közös osztói, közös többszöröseik. LNKO,LKKT

- Arányossági feladatok megoldása következtetéssel. Egyenes és fordított arányosság.

- Arány, arányos osztás.

- A százalék fogalmának ismerete, százalékérték, alap és százalékláb kiszámítása.

- Összefüggések, függvények, sorozatok

- Biztos tájékozódás a derékszögű koordinátarendszerben.

- Táblázatok, grafikonok értelmezése, az ábra alapján mennyiségek közötti összefüggés megkeresése, lejegyzése, hiányzó elemek pótlása ismert vagy felismert szabály alapján. Táblázathoz grafikon, grafikonhoz táblázat készítése.

- Változó mennyiségek közötti kapcsolatok ábrázolása derékszögű koordinátarendszerben.

- Sorozat megadása a képzés szabályával, néhány elemével. Ismert szabály alapján elemek meghatározása, illetve ismert elemek esetén szabály(ok) megfogalmazása.

- Geometria, mérés

- A pont, egyenes, félegyenes, szakasz és szög felvétele, jelölése.

- Pont, egyenes és sík kölcsönös helyzete, távolsága.

- Kör fogalmának és részeinek ismerete.

		- Szögmérés, adott szögek rajzolása szögmérővel, szögek fajtái, szögfelezés, szögmásolás, nevezetes szögek (30º, 60º, 90º, 120º, 15º, 45º, 75º, 105º, 135º) szerkesztése. **- Konvex és konkáv síkidomok és sokszögek.** **- Téglalap, négyzet szerkesztése.** **- Speciális négyszögek (trapéz, paralelogramma, rombusz, téglalap, négyzet és deltoid) fogalma, kiválasztása.** **- Párhuzamos és merőleges egyenesek szerkesztése, szögmásolás, szakaszfelező merőleges szerkesztése.** **- Háromszögek, négyszögek csúcsaink, oldalainak és szögeinek jelölése, kerületük kiszámítása külső és belső szögeinek összege.** **- Tengelyes tükörkép megszerkesztése, a tengelyes tükrözés tulajdonsága, szimmetriatengely berajzolása adott alakzatokba.** **- Tengelyesen tükrös háromszögek és négyszögek (deltoid és rombusz) szerkesztése, tulajdonságai.** **- Derékszögű és tengelyesen szimmetrikus háromszögek területe.** **- Téglatest felszíne és térfogata.** **- Hosszúság, terület, térfogat, űrtartalom, idő, tömeg mértékegységei, átváltása.** **- A térfogat és űrtartalom mértékegységei közötti átváltások.** • Valószínűség, statisztika **- Konkrét feladatok kapcsán a biztos és a lehetetlen események felismerése.** **- Adatok tervszerű gyűjtése, rendezése. Kördiagram.** **- Adatok értelmezése, jellemzése, ábrázolása (például a leggyakoribb adat, szélső adatok).**
6.	**Természettudomány**	• **KÖLCSÖNHATÁSOK, ENERGIA** - Kölcsönhatások típusai - A hőmérséklet és változásai - Az energia típusai - Az égés

		- Energiatakarékosság • **VIZEK ÉS VÍZPARTOK ÉLŐVILÁGA** - A sokszínű vízivilág - A nyílt víztől a part felé - Növények és állatok a vízparton - Halak és más vízi gerincesek **• AZ ERDŐ ÉLETKÖZÖSSÉGE** - A lombhullató fák - Az örökzöldek - Rovarok és pókok az erdőben - Az erdő madarai - Gombák - Nagyvadak és rágcsálók az erdőben - Nemzeti parkok **• AZ EMBER EGÉSZSÉGE** - Az emberi test - A mozgás és az egészség - Az anyagcsere, egészséges táplálkozás - Érzékszerveink és védelmük - Fiú és lány - Kamaszkori változások - Egészség és azt károsító szokások - Nikotin, alkohol, kábítószer hatásai
6.	**Science kéttannyelvű osztály**	• **PLANTS IN THE FOREST** - The forest as a community - Forests of Hungary - Deciduous trees - Shrubs - Evergreen trees - Mushrooms - Mosses

- Ferns

• **ANIMALS OF THE FOREST**

- Stag beetle
- Woodpecker
- Garden spider
- Edible snail
- Mouse
- Red deer
- Wild boar
- Eagle owl

• **THE WORLD UNDER WATER**

- Protists
- Bacteria
- Plants near water
- Animals in water: crayfish and dragonflies - invertebrates
- Vertebrates in water: carp and catfish, bullfrog, watersnake
- Life around water

• **IN THE FIELDS**

- The common dandelion
- The grasshopper
- The hedgehog and lizards

• **OUR PLANET, THE EARTH**

- The surface of Earth
- Geographical network of degrees, lines of longitude and latitude
- Europe
- Movements of Earth and their consequences
- Weather and climate
- Climatic factors
- Climates of Europe

• **LANDSCAPES OF HUNGARY**

- Great landscapes name and location
- Life, industry and agriculture of different landscapes
- Famous Hungarian cities
- Our capital, Budapest

		- Industry, trade and transport in Budapest - National parks of Hungary
6.	**Földrajz**	• **<u>Hegységképződés</u>:** o kőzetlemezek és lemeztektonika o gyűrődés és vetődés o vulkanizmus és kísérőjelenségei *(földrengés)* • **<u>Külső erők felszínformálása</u>** (hőmérséklet változása, szél, víz, jég, élővilág) o Részfolyamatai: aprózódás és mállás o talajpusztulás -> erózió • **<u>A földkéreg építőanyagai</u>** (ásványok és kőzetek) o Alapfogalmak: ásvány, kőzet, érc, magmás-, üledékes-, metamorf kőzetek + példák! o Kőzetek csoportosítása példákkal. • **<u>Hegyvidékeink:</u>** o hegyvidékein általános jellemzői: éghajlat, talaj, magassággal változó növényzet (fafajták változása) o Dunántúli középhegység részei és vízrajza (topográfia-> atlaszban!) o Északi- középhegység részei és vízrajza (topográfia-> atlaszban!) o Élet a hegyvidékeken (ásványkincsek és rájuk települt iparágak) o Dunántúli- domb- és hegyvidék részei, természeti- és társadalmi jellemzői (vízrajz, ásványkincsek, ipar, turizmus, mezőgazdaság). o Termesztett növények a csapadékos tájakon (takarmánynövények- lucerna) o Aggteleki Nemzeti Park o Duna- Ipoly Nemzeti Park

		○ Bükki Nemzeti Park ○ Balaton-felvidéki Nemzeti Park • **<u>Alföldi tájakon</u>:** ○ az Alföld és a Kisalföld tájai, vízrajzuk és gazdaságuk (mezőgazdaság és ipar + turizmus). ○ nemzeti parkok: Fertő- hansági N. P., Hortobágyi N. P., Kiskunsági N. P., Kőrös- Maros N. P., Duna- Dráva N. P. ○ Szántóföldi növények: búza, kukorica, napraforgó. ○ Gyomnövények, gyógynövények: orvosi székfű, gyermekláncfű. • **<u>Természet és társadalom</u>:** ○ gazdasági ágazatok és kapcsolataik (primer- mezőgazdaság, szekunder- ipar, tercier - szolgáltatások, kvaterner - K+ F, termelés, fogyasztás, nyersanyag, késztermék). ○ települések és kapcsolataik (tanya, falu, város, urbanizáció, agglomeráció). ○ közigazgatás: Magyarország megyéi és megyeszékhelyei, megyei jogú városok, régiók). ○ Városi élet (előnyei és hátrányai) ○ Az ország szíve: Budapest ○ Környezetvédelem: szelektív hulladékgyűjtés és újrahasznosítás.
6.	**Történelem**	**A továbbhaladás feltétele, hogy a tanuló a felsorolt fogalmakat ismerje/értse, a személyekről tudjon beszélni, a térképen be tudja jelölni/meg tudja mutatni a történelmi helyszíneket, időben az évszámok ismeretében tudjon tájékozódni.** • <u>Fogalmak:</u> **tartományurak/”kiskirályok”,aranyforint, kapuadó, harmincadvám, bányabér, nádor, nemes, ősiség és kilenced törvénye, szabad királyi város,**

mezőváros, bányaváros, kormányzó, végvár,fekete sereg, kancellária, corvinák, reneszánsz, újkor, felfedező, gyarmat, Maja-, Azték- és Inka Birodalom, Teotihuacan, Tenochtitlan, Cuzco, rabszolga, világkereskedelem, manufaktúra, bérmunkás, tőke, világgazdaság, reformáció, protestáns, református (=kálvinista), evangélikus (=lutheránus), jezsuita, katolikus megújulás, felvilágosodás, alkotmány, végvár, hódoltság, szultán, szpáhi, janicsár, mecset, minaret, iszlám, kettős adóztatás, kuruc, labanc, hajdú, úrbér, jobbágyrendelet, zsellér, betelepítés, türelmi rendelet, népfelség elve, jakobinus, Bastille, guillotine, polgári nemzet, „teadélután", alkotmány, hatalmi ágak: törvényhozó/végrehajtó/bírói, kongresszus, barokk, ipari forradalom, tőkés, bérmunkás, kapitalizmus, gőzgép, városiasodás, Pragmatica Sanctio, vámrendelet, úrbéri rendelet, „kalapos király", jobbágyrendelet, türelmi rendelet, államnyelv, nemzetiség, háromnyomásos gazdálkodás, céhes keret, liberalizmus, nacionalizmus, „népek tavasza", rendi országgyűlés, alsótábla, felsőtábla, reformkor, Hitel, MTA, köztehervíselés, cenzúra, sajtószabadság, választójog, felelős kormány, nemzeti érdekegyesítés, jobbágyfelszabadítás (módjai), Védegylet és a magyar államnyelv (1844), Pesti Hírlap, klasszicista stílus, 12 pont (szóról-szóra!), Pilvax, Nemzeti Múzeum, Nemzeti Színház, áprilisi törvények, zsellérek, honvédség, trónfosztás, nemzetiségi törvény

- Személyek:

I. Károly, I. (Nagy) Lajos, Luxemburgi Zsigmond, Habsburg Albert, I. Ulászló, V. László, Hunyadi János és fiai, Szilányi Mihály és Erzsébet, Kapisztrán János, Kinizsi Pál, Báthori István, Hunyadi Mátyás, Aragóniai Beatrix, Antonio Bonfini, I. Szulejmán, Dózsa György, II. Ulászló, II. Lajos, Habsburg Ferdinánd, Jurisics Miklós, Kolumbusz, Fernando Magellán, Vasco da Gama, Amerigo Vespucci, Luther, Kálvin, V. Károly, Cromwell, VIII. Henrik, I. (Nagy) Péter, Rousseau, Locke, Washington, Dobó István, Ali és Ahmed pasa, Szapolyai János, János Zsigmond, Bocskai István, Bethlen Gábor, Zrínyi Miklós Károli Gáspár, Pázmány Péter, Thököly Imre, I. Lipót, II. Rákóczi Ferenc, Savoyai Jenő,

III. Károly, Mária Terézia, II. József, XVI. Lajos, Robespierre, Bonaparte Napóleon, James Watt, Stephenson, Fulton, Morse, proletár, Széchenyi István, Kölcsey Ferenc, Wesselényi Miklós, Kossuth Lajos, Deák Ferenc, Petőfi Sándor, Táncsics Mihály, Jókai Mór, Batthyány Lajos, Jellasics, V. Ferdinánd, Görgey Artúr, Windisch-Grätz, Bem József, Szemere Bertalan, Haynau

- Topográfia:

Rozgony, Nikápoly, Balkán, Várna, Rigómező, Erdély, Nándorfehérvár, Visegrád, Kenyérmező, Szabács, Temesvár, Mohács, Kőszeg, Bécs, Amerika, Versailles, London, Szentpétervár, Pozsony, Bécs, Királyi Magyarország, Erdélyi Fejedelemség, Török Hódoltság, Amerika, Afrika, Európa, Ázsia, India, Németalföld, Spanyolország, Eger, Gyulafehérvár, Debrecen, Párizs, Franciaország, Anglia, London, Boston, Philadelphia, Yorktown, Amerikai Egyesült Államok, Korzika, Elba, Borogyino, Lipcse, Waterloo, Szent Ilona szigete, Vizsoly, Debrecen, Kassa, Eszék, Zenta, Karlóca, Pest, Vác, Pákozd, Kápolna, Isaszeg, Buda, Komárom, Világos, Arad.

- Évszámok:

1308-1342 (I. Károly), 1312 (Rozgony), 1335 (visegrádi királytalálkozó), I. (Nagy) Lajos (1342- 1382), 1351 (ősiség és kilenced törvény), 1370: (Perszonálunió Lengyelországgal), Luxemburgi Zsigmond (1387- 1437), 1396: (Nikápoly), 1443 (téli hadjárat a Balkánra), 1444 (Várna), 1456 (Nándorfehérvár), 1458-1490 (Hunyadi Mátyás uralkodása), 1514 (parasztháború), II. Lajos (1516-1526), 1526. augusztus 29. (a mohácsi vereség), 1532 (Kőszeg), 1541 (Buda eleste, az ország 3 részre szakadása), 1492 (Kolumbusz), 1517 (Luther fellépése), 1701- 1714 (spanyol örökösödési háború), 1776 (az amerikai Függetlenségi nyilatkozat) 1783 (versailles-i béke), 1789 (A francia forradalom), 1552 (a „nagy várháborúk" éve), 1604- 1606 (Bocskai- felkelés), 1664: téli hadjárat, 1686 (Buda visszavívása), 1697 (Zenta), 1699 (karlócai béke), 1689 (Anglia alkotmányos királyság), 1703–1711 (a Rákóczi-szabadságharc), 1707

		(ónodi országgyűlés), 1711 (szatmári béke), 1740–1780 (Mária Terézia), : 1789 (a francia forradalom kezdete), 1804 (Napóleon császár), 1812 (Borogyino), 1813 (Lipcse, a „népek csatája”), 1815 (a waterlooi csata, bécsi kongresszus-> Szent Szövetség), 1780-as évek (ipari forradalom Angliában), 1825 (Magyar Tudományos Akadémia), 1830 (a Hitel megjelenése, a reformkor kezdete), 1832–1836 (reformországgyűlés), 1848. március 15. (forradalom Pest-Budán), 1848. április 11. (áprilisi törvények szentesítése), 1848. szeptember 29. (pákozdi csata), 1849 május 21 (Buda visszavétele), 1849. április 14. (a Függetlenségi nyilatkozat), 1849. október 6. (az aradi vértanúk és Batthyány Lajos kivégzése)
6.	**Célnyelvi civilizáció**	**Témakörök/szókincs** • Work • Holidays • Animals • Media • Leisure • Environment • Health • Law and Order **Nyelvtan** • Present continuous • Present simple • Past simple • Future: going to • Countables and uncountables • Comparatives and superlatives • Future: will and going to • Present perfect • Present perfect vs Past simple • Open conditionals • Present and past simple possessive

		Nyelvi funkciók • A munka világáról beszélgetés • Tetszés/nem tetszés kifejezése • Szándékok kifejezése • Általános igazságokról való beszélgetés • Múltbeli történések elmesélése • Jelenlegi történések elmondása • Nyaralás típusai • Tervek elmesélése • Állatok jellemzése • Szövegértés • Média típusai és jellemzése • Szabadidős tevékenységekről beszélgetés • Környezetről való beszélgetés, jellemzése • Betegségek jellemzése, gyógyítási módok • Lehetőségek felsorolása • Törvények és törvénytelenséges jellemzése • Egyetértés vagy egyet nem értés kifejezése **Íráskészség** • Képeslap írás • Mozifilm leírás • Levélírás • Újságcikk írás
6.	**angol nyelv**	**Témakörök/szókincs** • A divat • A vásárlási szokások • A számítástechnika • Az öltözködési szokások • Az egészséges életmód • A lelki megbetegedések • A helyes táplálkozás • Az iskola világa

- A televíziónézési szokások
- Az angolszász ételek
- Az egészséges életmód bemutatása (sportolás)
- A karrier
- A divat
- Turizmus, utazás
- Az időjárás
- A főzési technikák
- A tömegkommunikáció
- A munka világa
- A sport világa

Nyelvtan

- Much / many / a lot of / Lots of / loads of / a few / a little
- Vonatkozói névmások
- Must / mustn't/have to
- A *should* módbeli segédige
- Full infinitive/Bare infinitive
- A gerund használata
- Infinitive / -ing form
- All / both / neither / none/either
- So / neither
- A szenvedő szerkezet (Present Simple)
- A szenvedő szerkezet (Past Simple)
- Present Simple vs Present Progressive/Stative verbs
- Melléknevek összehasonlítása: as…as/less… than/ the least ….
- A Past Simple igeidő
- A *used to* szerkezet
- some / any / no / every szavak és szóösszetételeik
- Vonatkozói névmások (pronouns: who / which / that / whose; adverbs: where)
- Feltételes mondatok (1. típus) - Időhatározói mellékmondatok
- Present perfect Simple vs Past Simple

- Present Perfect Progressive

Nyelvi funkciók

- A ruházat megjelölése és jellemzése
- Vásárlás és eladás
- Információadása, kérése
- Szükségesség és hiányának kifejezése
- Tiltás, kötelezettség kifejezése
- Érvelés, indoklás
- Tanácsadás, tanácskérés
- Vélemény kifejtése/Megerősítés kérése ,adása/Egyetértés, nézeteltérés/Viszontkérdések
- A cél kifejezése
- Problémák megfogalmazása
- A tárgyak anyagának megjelölése
- Szokásos tevékenységek jellemzése/Adott időben folyó cselekvések leírása/Jövőbeli tervek megbeszélése
- Hasonlítás
- Múltbeli események megvitatása
- Beszélgetés a ruházatról és a kiegészítőkről
- Beszélgetés az egyén személyiségvonásairól
- Helyek, emberek, tárgyak leírása
- Utasítások adása és követése
- Térképolvasás
- Vélemény kifejtése, meggyőzés
- Beszélgetés a kedvenc szabadidő tevékenységekről
- Eredményhatározói mellékmondat
- Múltbeli események leírása

Íráskészség

- E-mail
- Személyek jellemzése
- Képeslap
- Helyek leírása

		• Baráti levél
6.	**Magyar nyelvtan**	• **Az ige** Az ige fogalma, a tárgyas és tárgyatlan ige, az igeidők, az igemódok, az igék ragozása (általános, határozott, ikes igék), az igékhez kapcsolódó leggyakoribb toldalékok, az igék helyesírása. *A magyar helyesírás szabályai – 12. kiadás:* 76., 77.,78.,79.,80., 81. • **A határozószó** Fogalma, csoportosítása • **A főnév** Fogalma, fajtái, a főnevekhez kapcsolódó leggyakoribb toldalékok, a tulajdonnév fajtái és helyesírásuk. *A magyar helyesírás szabályai – 12. kiadás:* 153., 154., 155., 156., 159., 160., 166., 170., 172., 173., 174.,175., 179., 180., 181., 182., 184., 186., 187., 190., 191., 193., 194., 195., 196., 197., 198., 200. • **A melléknév** Fogalma, a melléknevekhez kapcsolódó leggyakoribb toldalékok, a melléknevek fokozása, a tulajdonnévből képzett melléknevek helyesírása. *A magyar helyesírás szabályai – 12. kiadás:* 159., 161., 167., 168., 169., 173., 174.,175.,179., 180., 181., 182., 184., 187., 190., 200., 201. • **A számnév** Fogalma, fajtái, a számnevekhez kapcsolódó leggyakoribb toldalékok, a számnevek helyesírása. *A magyar helyesírás szabályai – 12. kiadás*: 290., 291.,292., 295., 296., 297., 298., 299. • **A névmások** Fogalma, csoportosításuk, fajtái (személyes, birtokos, visszaható, kölcsönös, kérdő, mutató, vonatkozó, határozatlan, általános) • **Az igenevek** A főnévi igenév fogalma, képzése, nyelvhelyességi kérdések. A melléknévi igenév fogalma, képzése, fajtái. A határozói igenév fogalma, képzése. • **Viszonyszók és mondatszók** (névelő, névutó, segédige, kötőszó, módosítószó, mondatszók)

		Felismerésük, tulajdonságaik. • **Szólások és közmondások** Állandósult szókapcsolatok fogalma, leggyakoribb szólások és közmondások és azok jelentése. • **Kommunikáció** A kommunikáció célja. Jellemzés készítésének alapvető szempontjai. • **A sajtótermékek** Fogalma, csoportjai, az újságok legfontosabb részei
6.	**Magyar irodalom**	• **Mondák és balladák** -Monda fogalma, jellemzői és fajtái -A ballada fogalma, műfaji sajátosságai -A népköltészeti alkotások legfontosabb jellemzői -*Művek*: Csörsz árka, Lehel kürtje, Mátyás király meg Markóp és Délibáb, Arany János: Mátyás anyja, A walesi bárdok • **Arany János: Toldi** -Toldi keletkezésének körülményei -Műfaja -Cselekménye, szerkezeti egységei -Szereplők jellemzése -Előhang, utóhang, tabló, mottó, epizód és késleltetés fogalma - Életkép -Az allegória, alliteráció, fokozás, túlzás, megszólítás és az eddig tanult költői eszközök felismerése -A Toldi-trilógia -Arany és Petőfi barátsága • **Az elbeszélő költemény** -Műfaj fogalma -műfaji jellemzők -vándormotívum - *Művek*:Fazekas Mihály: Lúdas Matyi

		• **A regény** -Műfaj fogalma, -műfaji jellemzők -Regények fajtái (kalandregény, robinzonád, történelmi regény) -*Művek*: Gárdonyi Géza: Egri csillagok (cselekménye, szereplők jellemzése) • **A líra** -Műfaj fogalma, -műfaji jellemzők -*Művek*:Szózat (részlet), Himnusz (részlet), Petőfi: Honfi dal, Reszket a bokor, mert, Csokonai: Tartózkodó kérelem • **Kötelező olvasmányok** Gárdonyi Géza: Egri csillagok + 1 db kortárs mű , melyet az adott tanév taneszköz listája tartalmaz • **Memoriterek:** Arany János: Mátyás anyja, A walesi bárdok (1-6. vsz), Toldi: Előhang, Első ének (1-3.vsz), Negyedik ének (4-5. vsz), Tizenkettedik ének (19-20. vsz);
6.	**Dráma és színház**	Egyszerű beszédgyakorlatok ismerete és alkalmazása. A követendő és az elvetendő beszédpélda hallás alapján történő felismerése. Koncentrációs és lazító gyakorlatok ismerete és alkalmazása. Alapvető táncos, bábos és drámai kifejezésformák ismerete. Az alapvető fogalmak (pl. mese, cselekmény, gesztus, mimika, asszociáció stb.) ismerete. Legalább öt kapcsolatteremtő és kommunikációs játék ismerete. Legalább öt egyszerűbb interakciós játék ismerete.
6.	**Ének-zene**	Az énekes anyagból 5 dalt és zenei szemelvényt emlékezetből énekelnek stílusosan és kifejezően csoportban és egyénileg is. Törekvés a többszólamú éneklésre. A generatív készségfejlesztés eredményeként továbbfejlődött érzetük, metrum-, ritmus-, formaérzékük és dallami készségük. A tanult zenei elemeket felismerik. Előkészítés után a tanult zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvasnak. Képesek egy-egy zenemű tartalmát közvetítő kifejezőeszközöket, megoldásokat felismerni és megnevezni. (tempó, karakter, dallam, hangszín, dinamika, formai megoldások).

		A többször meghallgatott zeneműveket felismerik hallás után. A zenehallgatásra ajánlott, többféle stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneművek egy részét (min. 5 alkotás) megismerték.
6.	**Digitális kultúra**	*A tanuló az informatikai eszközök használata témakör végére* ismerje a számítógép részeinek és alapvető perifériáinak funkcióit, tudja azokat önállóan használni; ismerje az informatikai környezetben való munkavégzés alapszabályait; segítséggel tudjon használni multimédiás oktatóprogramokat; tudjon az iskolai hálózatba belépni, onnan kilépni, ismerje és tartsa be a hálózat használatának szabályait; ismerjen alapvető adatvédelmi szabályokat. *A tanuló az alkalmazói ismeretek témakör végére* tudjon egyszerű rajzos-szöveges dokumentumot elkészíteni, módosítani, háttértárra menteni; tudjon különböző dokumentumokból származó részleteket saját munkájában elhelyezni; ismerje a szövegszerkesztés alapfogalmait, legyen képes önállóan elvégezni karakter- és bekezdésformázásokat; használja a szövegszerkesztő nyelvi segédeszközeit; ismerje egy bemutatókészítő-program egyszerű lehetőségeit, tudjon rövid bemutatót készíteni; segítséggel tudjon használni tantárgyi, könyvtári, hálózati adatbázisokat, tudjon különféle adatbázisokban keresni; ismerje legalább egy digitális térképes alkalmazás szolgáltatásait. *A tanuló a problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel témakör végére* legyen képes összegyűjteni a problémamegoldáshoz szükséges információt; ismerje a problémamegoldás alapvető lépéseit; képes legyen önállóan vagy segítséggel algoritmust készíteni; tudjon egyszerű programot készíteni; legyen képes egy fejlesztőrendszer alapszintű használatára; a problémamegoldás során legyen képes együttműködni társaival.

		A tanuló az infokommunikáció témakör végére legyen képes a találatok értelmezésére; legyen képes elektronikus és internetes médiumok használatára; legyen képes az interneten talált információk mentésére; ismerje a netikett szabályait. *A tanuló az információs társadalom témakör végére* ismerje az informatikai eszközök etikus használatára vonatkozó szabályokat; szerezzen gyakorlatot az információforrások saját dokumentumokban való feltüntetésében. *A tanuló a könyvtári informatika témakör végére* a különböző konkrét tantárgyi feladataihoz képes az iskolai könyvtárban a megadott forrásokat megtalálni, és további releváns forrásokat keresni; konkrét nyomtatott és elektronikus forrásokban képes megkeresni a megoldáshoz szükséges információkat; el tudja dönteni, mikor vegye igénybe az iskolai vagy a lakóhelyi könyvtár szolgáltatásait.
6.	**Vizuális kultúra**	A vizuális nyelv és kifejezés eszközeinek megfelelő alkalmazása az alkotó tevékenység során a vizuális emlékezet segítségével és megfigyelés alapján. Egyszerű kompozíciós alapelvek a kifejezésnek megfelelő használata a képalkotásban. Térbeli és időbeli változások lehetséges vizuális megjelenéseinek értelmezése, és egyszerű mozgásélmények, időbeli változások megjelenítése. A mindennapokban használt vizuális jelek értelmezése, ennek analógiájára saját jelzésrendszerek kialakítása. Szöveg és kép együttes jelentésének értelmezése különböző helyzetekben és alkalmazása különböző alkotó jellegű tevékenység során. Az épített és tárgyi környezet elemző megfigyelése alapján egyszerű következtetések megfogalmazása. Néhány rajzi és tárgykészítési technika megfelelő használata az alkotótevékenység során. Reflektálás társművészeti alkotásokra vizuális eszközökkel. A legfontosabb művészettörténeti korok azonosítása.

		Vizuális jelenségek, tárgyak, műalkotások elemzése során a vizuális megfigyelés pontos megfogalmazása. Fontosabb szimbolikus és kulturális üzenetet közvetítő tárgyak felismerése. A vizuális megfigyelés és elemzés során önálló kérdések megfogalmazása. Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkájáról.
6.	**Technika és tervezés**	Tapasztalatok megfogalmazása a környezet elemeiről, állapotáról, a környezetátalakító tevékenységgel járó felelősség belátása. Tapasztalatok az ételkészítéssel, élelmiszerekkel összefüggő munkatevékenységekről. Ételkészítés és tárgyalkotás során a technológiák helyes alkalmazása, eszközök szakszerű, biztonságos használata. Elemi műszaki rajzi ismeretek alkalmazása a tervezés és a kivitelezés során. Az elkészült produktumok (ételek, tárgyak, modellek) reális értékelése, a hibák felismerése, a javítás, fejlesztés lehetőségeinek meghatározása. Az ember közvetlen tárgyi környezetének megőrzésére, alakítására vonatkozó szükségletek felismerése, a tevékenységek és beavatkozások következményeinek előzetes, helyes felismerése, az azzal járó felelősség belátása. A tárgyi környezetben végzett tevékenységek biztonságossá, környezettudatossá, takarékossá és célszerűvé válása. A gyalogos és kerékpáros közlekedés KRESZ szerinti szabályainak, valamint a tömegközlekedés szabályainak biztonságos alkalmazása. A kerékpár karbantartásához szükséges ismeretek elsajátítása. A vasúti közlekedésben való biztonságos és udvarias részvétel. Tájékozódás közúti és vasúti menetrendekben, útvonaltérképeken. Útvonalterv olvasása, készítése.
6.	**Testnevelés és sport**	*Természetes és nem természetes mozgásformák* A gyakorláshoz szükséges alakzatok öntevékeny gyors kialakítása. Öntevékeny részvétel a szervezési feladatok végrehajtásában. A bemelegítésre, a sokoldalú előkészítésre, valamint a képességfejlesztésre alkalmas mozgásformák, gyakorlatok folyamatos, pontosságra törekvő és megfelelő intenzitású végrehajtása.

		A tanévben alkalmazott gimnasztika alapvető szakkifejezéseinek ismerete. 8□10 gyakorlattal önálló bemelegítés végrehajtása. A testtartásért felelős izmok tudatos, koncentratív fejlesztése. A biomechanikailag helyes testtartás kialakítása. Relaxációs módszerek alkalmazásával a feszültségek önálló szabályozása. A bemelegítés és a levezetés szempontjainak ismerete. *Sportjátékok* A sportjátékok technikai és taktikai készletének elsajátítása, ezek alkalmazása testnevelési játékokban, játékos feladatokban és a sportjátékban. Törekvés a játékelemek (technikai, taktikai elemek) pontos, eredményes végrehajtására és tudatos kontrollálására. A sportjátékok játékszabályainak ismerete és alkalmazása. Szabálykövető magatartás, önfegyelem, együttműködés kinyilvánítása a sportjátékokban. Részvétel a kedvelt sportjátékban a tanórán kívüli sportfoglalkozásokon vagy egyéb szervezeti formában. *Atlétika jellegű feladatok* A tanult futó-, ugró-, dobógyakorlatok jártasság szintű elsajátítása. A rajtok végrehajtása az indítási jeleknek megfelelően. A vágta és a tartósfutás technikájának végrehajtása a mozgásmintának megfelelően. Ugrásoknál a nekifutás távolságának és sebességének kialakítása tapasztalatok felhasználásával. A kislabda-hajító technika képességeknek megfelelő elsajátítása. A kar- és láblendítés szerepének ismerete az el- és felugrások eredményességében. Az atlétikai versenyek alapvető szabályainak ismerete. Szervezési feladatok vállalása a tanórai versenyek lebonyolításában. *Torna jellegű feladatok* A testtömeg uralása nem szokványos támaszhelyzetekben és támaszgyakorlatokban – szükség esetén segítségadás mellett. A tanult akadályleküzdési módok és feladatok biztonságos végrehajtása.

		A dinamikus és statikus egyensúlygyakorlatok végrehajtása a képességnek megfelelő magasságon, szükség esetén segítségadás mellett. Az alaplépésekből 2–4 ütemű gyakorlat végrehajtása helyben és haladással, zenére Talaj-, illetve gerendagyakorlat önálló összeállítása. Az aerobik alaplépések összekapcsolása egyszerű kartartásokkal és kargyakorlatokkal. A ritmikus sportgimnasztika egyszerű tartásos és mozgásos gyakorlatelemeinek bemutatása. A járások, ritmizált lépések, futások és szökdelések technikailag megközelítően helyes végrehajtása. A gyakorlatvégzések során előforduló hibák elismerése és a javítási megoldások elfogadása. A balesetvédelmi utasítások betartása. Segítségnyújtás a társaknak. *Alternatív környezetben űzhető sportok* A tanult alternatív környezetben űzhető sportágak alaptechnikai gyakorlatainak bemutatása. A sportágak űzéséhez szükséges eszközök biztonságos használata. A természeti és környezeti hatások és a szervezet alkalmazkodó képessége közötti összefüggés ismerete. A természeti környezetben történő sportolás egészségvédelmi és környezettudatos viselkedési szabályainak elfogadása és betartása. A mostoha időjárási feltételek mellett is aktív részvétel a foglalkozásokon. *Önvédelmi és küzdőfeladatok* Az alapvető önvédelmi fogások és eséstechnikák elfogadható bemutatása, különös tekintettel a tompítási technikákra, Grundbirkózásban az alaphelyzetek, a kitolás és a kihúzás végrehajtása. A dzsúdó elemi guruló- és esés gyakorlatainak bemutatása. Jártasság néhány önvédelmi fogásban. A test-test elleni küzdelmet vállalása. Belátása annak, hogy a küzdősportok nem az agresszió eszközei. Érzelmek és az esetleges agresszió szabályozása. Mások teljesítményének elismerése. A feladatok végrehajtásában aktivitásra törekvés. A tanult önvédelmi és küzdő jellegű feladatok szabályainak ismerete és alkalmazása.

7.	**Matematika**	• Számtan, algebra **- Alapműveletek helyes elvégzése racionális számkörben. Műveletsor kiszámítása, műveleti sorrend.** **- Hatványozás, számolás hatványokkal.** **- 1-nél nagyobb számok normálalakja, számolás normálalakú számokkal.** **- Arány, arányos osztás.** **- Egyenes és fordított arányosság felismerése és alkalmazása.** **- Százalékérték, alap és százalékláb kiszámítása, összetett százalékszámítási feladatok. Kamatos kamat számítása.** **- Prímszám, összetett szám, osztó, többszörös, két szám közös osztóinak, közös többszörösének megkeresése prímtényezős felbontással.** **- Algebrai egész kifejezések, helyettesítési értékük meghatározása.** **- Egynemű és különnemű algebrai kifejezések.** **- Egytagú kifejezések szorzása és osztása.** **- Többtagú kifejezések szorzása és osztása egytagú kifejezéssel.** **- Egyenlet, egyenlőtlenség, azonosság, azonos egyenlőtlenség.** **- Elsőfokú egy ismeretlenes, zárójeles és törtes egyenletek, egyenlőtlenségek megoldása.** **- Szöveges feladatok megoldása.** • Összefüggések, függvények, sorozatok **- Két halmaz közötti hozzárendelések megjelenítése konkrét esetekben.** **- Egyértelmű hozzárendelések ábrázolása a derékszögű koordinátarendszerben.** **- Lineáris függvények ábrázolása értéktáblázattal.** **- Sorozatok folytatása adott szabály szerint, néhány taggal megadott sorozat esetén szabály(ok) keresése.** **Számtani sorozatok konkrét elemeinek meghatározása az első elem és a különbség alapján.**

		• Geometria, mérés **- Szög (fok), hosszúság, terület, térfogat, tömeg, űrtartalom, idő mérése, mértékegységeinek ismerete, átváltása** **- Háromszögek és négyszögek (trapéz, paralelogramma, rombusz, és deltoid) területének kiszámítása.** **- Szabályos sokszögek.** **- Szögpárok (egyállású szögek, váltószögek, kiegészítő szögek).** **- Középpontos tükrözés, tulajdonságai, szerkesztése, középpontosan tükrös alakzatok.** **- Forgatás, forgásszimmetrikus alakzatok** **- Paralelogramma szerkesztése.** **- Sokszögek belső és külső szögeinek összege, összes és egy csúcsból húzható átlók száma.** **- Háromszög és négyszög alapú egyenes hasábok valamint a forgáshenger hálója, felszíne és térfogata.** **- Mértékegységek átváltása racionális számkörben.** • Valószínűség, statisztika **.- Valószínűségi kísérletek egyszerű konkrét példák esetében.** **- A gyakoriság fogalma. Módusz, medián.** **- Egyszerű grafikonok olvasása, készítése.**
7.	**Fizika**	Bevezetés a fizikába - Mérés □ Alapvető fizikai mennyiségek (hosszúság, terület, térfogat, tömeg, hőmérséklet, idő) jele, mérőeszközei, mértékegységei és azok átváltásai. SI-rendszer. □ Sűrűség, a sűrűség mértékegysége, jelölése, átlagsűrűség. □ A mérés pontossága, a mért adatok átlaga, becslés. Az energia

		□ Az energia fogalma, fajtái: belső, rugalmas, helyzeti, mozgási energia. □ Az energia jele és mértékegysége. □ Az energia és megváltozásai. Az energia megmaradásának felismerése és értelmezése. □ Energiaforrás, energiahordozó, zöldenergia, fosszilis energia, fűtőérték, energiaátalakulás □ Energiafogyasztás, teljesítmény fogalma, jele és mértékegysége □ Energiatakarékosság, energiabiztonság, környezetszennyezés Mozgás közlekedés és sportolás közben □ Pálya, út, elmozdulás. □ A sebesség értelmezése, jele, mértékegysége. Átlagsebesség. □ A hely megadása, a környezetben tapasztalható mozgások. □ Az állandó sebességű mozgások. Az egyenes vonalú egyenletes mozgás meghatározása. Út-idő grafikon, sebesség-idő grafikon. □ Sebességváltozás; az egyenes vonalú egyenletesen változó mozgás. Gyorsulás, szabadesés. □ Az erő fogalma, nagysága, iránya, támadáspontja. Az erő mérése. □ A tehetetlenség törvénye, a tehetetlenség mértéke. □ Newton I. törvénye. Az elejtett test mozgásának vizsgálata. A nehézségi erő és a nehézségi gyorsulás. Newton II. törvénye □ Gravitációs (nehézségi) erő, tartóerő, súlyerő nagysága, iránya, támadáspontja. □ A súlytalanság. □ Súrlódás és fajtái. A súrlódási erőt befolyásoló tényezők. □ Közegellenállás. Lendület és egyensúly □ Rugalmas, rugalmatlan alakváltozás fogalma, felismerése, oka. □ Erő-ellenerő párok és ezek jellemzése, tulajdonságai. □ Newton III. törvénye. □ Rakétaelv.

		□ A lendület fogalma, jele, iránya, számítása. □ A lendületmegmaradás törvénye. □ Egyenletes körmozgás, forgómozgás jellemzése. □ Fordulatszám, periódusidő, kerületi sebesség. □ Ingamozgás. Lengésidő, amplitúdó meghatározása, betűjele, mértékegysége. □ Egyensúlyi helyzetek: biztos, bizonytalan, közömbös □ A munka fizikai fogalma. A munka nagyságát befolyásoló tényezők. □ A munka jele, mértékegysége, számítása. □ Egyszerű gépek fogalma. A lejtő típusú egyszerű gépek: lejtő, csavar, ék. □ Az erő forgató hatása. A forgatónyomaték jele, mértékegysége, nagyságának meghatározása. □ Emelő típusú egyszerű gépek: emelő, csiga, hengerkerék.
7.	**Kémia**	• **<u>Mindennapi anyagaink témakör:</u>** A levegő**:** százalékos összetétele. Levegőszennyező anyagok, és környezetkárosító hatásuk. A víz: tulajdonságai. A természetes vizek és szennyező anyagaik. A desztillált víz alkotórészei. A hidrogén: előállítása, tulajdonságai (szín, szag, halmazállapot, sűrűség, oldhatóság, éghetőség) Az oxigén: előállítása, előfordulása a természetben, tulajdonságai (szín, szag, halmazállapot, élettani hatás, oldhatóság, égéssel való kapcsolat), kimutatása. Az oldatok: összetétele, mitől függ az oldhatóság, az oldódás energiaváltozás szerint. A durranógáz összetétele. Az égés: feltételei, fajtái, tűzoltás. <u>Fogalmak:</u> Kémiai változás, fizikai változás. Egyesülés, bomlás. Exoterm változás, endoterm változás. Elem, vegyület, keverék, oldat. Szublimáció, desztilláció.

Tömegszázalék.

- **Atomok és elemek témakör:**

A periódusos rendszer első 20 elemének vegyjele.

A mól jelentése.

Az atom felépítése, elemi részecskék.

Az első 20 elem elektronszerkezete. Az elektronszerkezet ábrázolása.

A periódusos rendszer felépítése.

Tájékozódás a periódusos rendszerben **(**rendszám, periódusszám, főcsoportszám, nemesgázszerkezet, moltömeg)

- **Elemek és vegyületek témakör:**

Fémes elem, nemfémes elem.

Elemmolekulák**:** hidrogén, oxigén, klór, nitrogén összegképlete, szerkezeti képlete, ezen anyagok előállítása, tulajdonságai.

Vegyületmolekulák: víz, szén-dioxid, hidrogén-klorid, ammónia összegképlete, szerkezeti képlete, ezen anyagok előállítása, tulajdonságai.

Ionok keletkezése, ionvegyületek, nátrium-klorid.

- **Kémiai reakciók témakör:**

A kémiai reakció fogalma.

A tömegmegmaradás törvénye.

Egyszerű kémiai egyenletek írása.

Egyszerű kémiai számítások.

pH skála értelmezése, savas, semleges, lúgos kémhatás.

Indikátorok színváltozásai (lakmusz, fenolftalein, univerzális).

Hidrogén-klorid és víz reakciója.

Ammónia és víz reakciója.

Vízmolekulák kölcsönhatása.

Nátrium-hidroxid és sósav reakciója.

Fogalmak:

Oxidáció, redukció, redoxi – reakció

Indikátor.

Sav, bázis, savbázis reakció.

Amfoter.

7.	**Földrajz**	• **<u>Földtörténet</u>** főbb *eseményei (ősmaradvány, ősmaradvány = fosszília, lenyomat, kormeghatározás, földtörténeti korok, ősföldek, hegységrendszerek, élővilág fejlődése, stb.)* • **<u>Afrika</u>** fekvése, határai, parttagoltsága, tájai o Afrika éghajlata, vízrajra, természetes növényzete • **<u>Ausztrália</u>** fekvése, határai, tájai, éghajlata, vízrajza, o Ausztrál Államszövetség *(társadalom és gazdaság)* • **<u>Óceánia</u>** szigetvilágai • **<u>Sarkvidékek</u>** • **<u>Amerika</u>** fekvése, határai, parttagoltsága, kialakulása, tájai o Amerika éghajlata, vízrajza o USA ipara és mezőgazdasága o Latin- Amerika földrajza *(Brazília, Mexikó, Argentína)* • **<u>Ázsia</u>** helyzete, határai, parttagoltsága, kialakulása és tájai o Ázsia éghajlata, vízrajza o India, Kína és Japán • **<u>Európa</u>** helyzete, határai, parttagoltsága, kialakulása és tájai o Európa éghajlata, vízrajza o Nagy-Britannia (és Írország) o Franciaország o Dél-Európa fekvése, határai, parttagoltsága, tájai o Dél-Európa éghajlata, vízrajza ▪ Olaszország ▪ Spanyolország (és Portugália) ▪ Görögország o Kelet- Európa természeti képe

		▪ Oroszország (természeti adottságai és gazdasága –> ipari körzetei)
7.	**Történelem**	**A továbbhaladás feltétele, hogy a tanuló a felsorolt fogalmakat ismerje/értse, a személyekről tudjon beszélni, a térképen be tudja jelölni/meg tudja mutatni a történelmi helyszíneket, időben az évszámok ismeretében tudjon tájékozódni.** Fogalmak: **polgárháború, nemzetállam, „vörösingesek”, „vaskancellár”, „T-modell”, tömegtermelés, vegyipar, elektromosság, robbanómotor, autógyártás, léghajó, repülő, telefonközpont, távíró, villanymozdony, villamos, szabad verseny, monopólium, proletárok, szakszervezet, szocializmus, kommunizmus, szociáldemokrácia, betegsegélyezés, nyugdíj, társadalombiztosítás, tömegpártok, munkásosztály, bolsevikok, anarchisták, imperializmus, nagyhatalmak, gyarmatbirodalom, piac, nyersanyag, anyaország, gyarmat, „balkáni puskaporos hordó”, tömegkultúra, oktatás, egészségügy, ún. „gyári törvények”, önkényuralom, besúgók, csendőrség, Bach- huszárok, passzív ellenállás, „haza bölcse”, kiegyezés, közös ügyek= minisztériumok, dualizmus, soknemzetiségű, asszimiláció, nemzetiségi törvény, vámunió, Szabadelvű Párt, Függetlenségi párt, állami anyakönyveztetés, istállózó állattartás, bankrendszer, takarékpénztárak, „vasútépítési láz”, „vasminiszter”, hírközlés, arisztokrácia, középbirtokos nemesség, dzsentri, közép- és kispolgárság, szakmunkások, segédmunkások, munkásság, parasztság, kubikusok, cselédség, agrárország, *millennium, transzformátor, dinamó, torziós inga,* emigráció, amnesztia, antant, központi hatalmak, „hármas szövetség”, diplomácia, villámháború, állásháború/állóháború, lövészárok, szovjet, hátország, áruhiány, jegyrendszer, tank, bombázó, tengeralattjáró, harci gáz, páncélvonat, gránát, akna, kétfrontos háború, katonabarátkozások, békediktátum, jóvátétel, haderő korlátozás, területveszteség, szélsőségesek megerősödése, Anschluss (tilalma), demilitarizált övezet, „teljesítési politika”, Népszövetség,**

Szociáldemokrata Párt, wilsoni elvek, sztrájk, kommunizmus, GULAG, személyi kultusz, kollektivizálás, termelőszövetkezet, tervutasításos gazdaság, propaganda, koncepciós per, terror, fasizmus, nemzetiszocializmus, nácizmus, fajelmélet, árják, antiszemitizmus, Lebensraum" = élettér, „Mein Kampf", „Führer", egypártrendszer, diktatúra, kisantant, proletárdiktatúra, tőzsde, részvény, gazdasági válság,"New Deal", közmunkaprogram, munkanélküliség, túltermelés, kereslet/kínálat törvénye, Magyar Nemzeti Tanács, őszirózsás forradalom, pacifizmus, választójog, földosztás, közép- európai szövetségi állam, népköztársaság, Kommunisták Magyarországi Pártja, Vix- jegyzék, tanácsköztársaság, szovjetek =tanácsok, hadkötelezettség, vörösterror, ellenkormány, fehérterror, kormányzó, titkos szavazás, MSZDP, ellenforradalmi rendszer, „vörös térkép", nemzetiségi elv, numerus clausus, konszolidáció, (teljes/részleges) revízió, irredentizmus, „királypuccs", infláció, győri (fegyverkezési) program, analfabetizmus, zsidótörvény, Nobel- díj, turizmus, csecsemőhalandóság, vályogházak, villámháborús- terv, tengelyhatalmak, furcsa háború, hadigazdaság, totális háború, „oroszlánfóka hadművelet", radar, „Barbarossa –terv", „békaugrás hadművelet", Vörös Hadsereg, blokád, flotta, anyahajó, semlegesség, hintapolitika, munkaszolgálatosok, kiugrási kísérlet, partizán, zsidóüldözés, „végső megoldás", holokauszt, gettó, deportálás, munka- és haláltábor,

- Személyek :

Camillo Cavour, Giuseppe Garibaldi, III. Napóleon, I. Vilmos császár, Bismarck, Viktória királynő, Abraham Lincoln, Karl Benz, Ford, Morse, Edison, Puskás Tivadar, Bell, Zeppelin, Wright- fivérek, Karl Marx, Friedrich Engels, Pasteur, Alexander Bach, Kossuth Lajos, Deák Ferenc, I. Ferenc József, gróf Andrássy Gyula, Tisza Kálmán, Wekerle Sándor, gr. Tisza István, Baross Gábor, Ganz Ábrahám, báró Eötvös József, Kandó Kálmán, Bánki Donát, Jedlik Ányos, Eötvös Lóránd, II. Vilmos, Lenin, Trockij, II. Miklós, Wilson, Clemenceau, Sztálin, Roosevelt, Gandhi, Stresemann, Mussolini, Hitler, Franco, IV. Károly, Károlyi Mihály, Kun Béla, Stromfeld Aurél, Horthy Miklós, gr. Bethlen István,

Teleki Pál, gr. Apponyi Albert, Gömbös Gyula, Darányi Kálmán, Imrédy Béla,
gr. Klebelsberg Kunó, Bartók Béla, Kodály Zoltán, Szent- Györgyi Albert, Churchill, Jamamotó, Rommel, Montgomery, Eisenhower, Kállay Miklós, Szálasi Ferenc

- Topográfia:

Itália, Szárd- Piemonti Királyság, Solferino, Magenta, Szicília, Savoya, Nizza, Pápai Állam, Velence, Torino, Róma, Olaszország, Poroszország, Németország, Königrätz, Berlin, brit gyarmatbirodalom, London, Írország, Dublin, India, Kína, Ausztrália, Kanada, Dél- Afrika, Új-Zéland, Egyesült Államok, „Észak" (Unió), „Dél" (Konföderáció), Osztrák-Magyar Monarchia, Bosznia- Hercegovina, Budapest, Szerbia, Szarajevó, Pétervár, Oroszország, Szovjetunió, Isonzó folyó, New York, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Románia, Bukarest, Lengyelország, Ruhr-vidék, München, Szudéta-vidék, lengyel- korridor, Varsó, Harmadik Birodalom, Arad, Szeged, Miskolc, Kassa, Győr, Pécs, Felvidék, Kárpátalja, Észak- Erdély, Délvidék (Vajdaság), Balaton, Leningrád, Sztálingrád, Don-kanyar, Kurszk, Voronyezs, El- Alamein, Normandia, Auschwitz, Berlin, Teherán, Jalta, Potsdam, Pearl Harbor, Japán, Tokió, Hirosima, Nagaszaki

- Évszámok:

1859 (csata Solferinónál), 1861 (Olasz királyság), 1870 (Pápai állam elfoglalása –> Róma főváros) 1866 (porosz-osztrák háború), 1870 (porosz-francia háború), 1860 (Abraham Lincoln elnök-> rendelet a rabszolgatartásról), 1861-1865 (polgárháború az Egyesült Államokban), 1871 (Versailles: a Német Császárság létrejötte), 1865: Húsvéti cikk, 1867 (a kiegyezés), 1868 (magyar- horvát kiegyezés, nemzetiségi- és népoktatási törvények) 1873 (Óbuda + Buda + Pest= Budapest), 1896 (a millenniumi ünnepségek- Bp./ első újkori olimpia Athénban), 1914. július 28. (szarajevói merénylet, a világháború kirobbanása), 1914-1918 (az első világháború), 1917 (az oroszországi forradalom és a bolsevik hatalomátvétel), 1918. november 11. (az első világháború vége), 1922 (a Szovjetunió megalakulása/ Mussolini „DUCE" lesz Olaszországban),

		1929-1933 (a nagy gazdasági világválság), 1933 (Hitler hatalomra kerülése), 1918. október 31. (az őszirózsás forradalom), 1919. március 21. (a Magyarországi Tanácsköztársaság kikiáltása), 1920. március (Horthy kormányzóvá választása), 1920. június 4. (Trianon), 1926 (pengő bevezetése), 1927 (olasz- magyar szerződés), 1938 (müncheni konferencia/ Anschluss/ az első bécsi döntés), 1939. VIII. (Molotov- Ribbentrop paktum = szovjet- német megnemtámadási szerződés), 1939 márciusa: Kárpátalja megszállása, 1940 (a második bécsi döntés-> Észak- Erdély), 1939. szeptember 1. (a második világháború kirobbanása-> Lengyelország lerohanása), 1940 ősz (örök barátsági szerződés Jugoszláviával), 1941. június 22. (Németország megtámadja a Szovjetuniót), 1941. június 27. (Magyarország hadba lépése), 1941. december 7. (Pearl Harbor, az Egyesült Államok hadba lépése), 1943. január (a doni katasztrófa), 1943. február eleje (a sztálingrádi csata vége), 1944. március 19. (Magyarország német megszállása), 1944. június 6. (a normandiai partraszállás,), 1944. október 15-16. (Horthy kiugrási kísérlete, Szálasi hatalomátvétele), 1945. április (a háború vége Magyarországon- felszabadulás a németek alól = szovjet megszállás), 1945. május 9. (Európában befejeződik a háború), 1945. augusztus 6. (Hirosima- atombomba ledobása), 1945. augusztus 9. (Nagaszaki), 1945. szeptember 2. (Japán kapitulációja), 1946 (háborús bűnösök nürnbergi pere).
7.	**History**	• A kis Napóleon Franciaországa • Az olasz egység létrejötte • A német egység megteremtése • A 19. századi brit világbirodalom • Az Amerikai Egyesült Államok polgárháborúja • Az ipari forradalom térhódítása • A munkásmozgalom irányzatai • Az imperializmus kora • A modern állam és polgárai

7.	**Biológia**	• **<u>A forró éghajlati övezet élővilága témakör:</u>** A trópusi esőerdők, a trópusi lombhullató erdők, a szavannák és a sivatagok földrajzi elhelyezkedése, éghajlata, környezeti adottságai. A hazai és a forróövi erdők és füves területek összehasonlítása. A forró övezet életközösségeihez tartozó jellemző fajok neve, testi felépítése, életmódja (liánok, fán lakó növények, kolibrik, jaguár, bőgőmajmok, nílusi krokodil, akácia, majomkenyérfa, csimpánz, nílusi krokodil, strucc, oroszlán, csíkos gnú, óriás kaktusz, egypúpú teve, sivatagi róka, sivatagi ugróegér). Táplálkozási láncok összeállítása a megismert fajokból. Az élőlények alkalmazkodása a környezetükhöz. A környezet – szervezet – életmód összefüggése. Az elsivatagosodás veszélyei. Az esőerdők és füves területek pusztulásának okai és következményei. • **<u>A mérsékelt éghajlati övezet élővilága témakör:</u>** A keménylombú erdők, a bükkösök, a tölgyesek, a tajga és a préri földrajzi helye, éghajlata, talajviszonyai. Az erdők szintjeit, a különböző erdők hasonlóságainak, különbségeinek okai. A mérsékelt övezet életközösségeihez tartozó jellemző fajok neve, testi felépítése, életmódja (paratölgy, makkia, közönséges kaméleon,bükk, gyertyán. nagypele, macskabagoly, vadmacska, vörösfenyő, lucfenyő, hiúz, siketfjad, közönséges mókus). Táplálkozási láncok összeállítása a megismert fajokból. Az élőlények alkalmazkodása a környezetükhöz. • **<u>A hideg éghajlati övezet, a hegyvidék és a tenger élővilága:</u>** A tundra, az állandóan fagyos terület és a magas hegyvidékek földrajzi helye, éghajlata, talaja. A tengerek és tengerpartok környezeti tényezői. A hideg övezet, a magas hegységek és a tengerek legtipikusabb, egymással táplálkozási kapcsolatban lévő fajainak neve, testfelépítése, életmódja és az életközösségben betöltött szerepe.

		Az élőlények környezethez való alkalmazkodása. Táplálkozási láncok összeállítása a megismert fajokból. A partközeli és nyílttengeri vizek legtipikusabb, egymással táplálkozási kapcsolatban lévő fajainak neve, testfelépítése, életmódja és az életközösségben betöltött szerepe. A vízi életmódhoz való alkalmazkodás jellegzetességei. A vizek jelentősége, és egyre növekvő veszélyeztetettsége. • **<u>Az élőlény és környezete és az életközösségek:</u>** Az élőlények környezete és életfeltételei. Élettelen és élő környezeti tényezők a szárazföldön és a vízben. Az életközösség felépítése, térbeli (függőleges és vízszintes) elrendeződése. Kölcsönhatások az élőlények között, a versengés okai, következményei. Az életközösségek változásai. Kölcsönhatások az életközösségen belül. Kölcsönösen előnyös kapcsolat, együttélés. A versengés okai, következménye, jelentősége. Táplálkozási kapcsolatok, táplálkozási szintek. Az életközösség anyagforgalmának törvényszerűségei. Természetes és mesterséges életközösségek jellemzőinek összehasonlítása. A Föld globális problémái. • **<u>Az élőlények rendszerezése:</u>** A rendszerezés története, a mesterséges és természetes rendszer alapelvei, és jeles képviselői. A főbb rendszertani kategóriák ismerete (ország, törzs, osztály, faj). A megismert osztályok, törzsek, országok neve, közös jellemzőik. A tanult élőlények jellegzetességeinek felismerése, összehasonlítása, ezek alapján rendszertani besorolása. Alapvető jártasság a növények, állatok felismerésében. • **<u>Részekből egész</u>**

		Az élőlény és környezete kapcsolata, rendszerszemlélet. A rész és egész viszonyának felismerése, az élőlény szervezete és az összehangoltan működő szerveződési szintek kapcsolata. A növényi és az állati sejt összehasonlítása. Az ember természetben elfoglalt helye. A sejt és szervezet szintjén zajló életfolyamatok, a szerkezet és a működés kapcsolata. A növény és állatvilág egymásrautaltsága, a fotoszintézis jelentősége a földi élet fenntartásában. Az örökletes információ továbbadásának módjai, jelentősége a faj fennmaradásában, az élővilág sokszínűségének megőrzésében.
7.	**Biology kéttannyelvű osztály**	• **BIOMES IN THE TROPICAL CLIMATE ZONE** - Interactions among living things - Food and energy int he environment, food-chains, food-webs - The tropical climate zone and its biomes - Animals and plants of the Amazon Rainforest - Animals and plants of tropical deciduous forests and grasslands - Savannas - Tropical deserts **• BIOMES IN THE TEMPERATE CLIMATE ZONE** - The temperate climate zone - Mediterranean climate - Animals and plants of temperate deciduous forests and grasslands - Animals and plants of the taiga **• BIOMES OF THE POLAR CLIMATE ZONE** - The polar climate zone - Arctic and Antarctic - Life zones in mountains - Life in seas and oceans - Giants of the oceans **• CLASSIFICATION OF LIVING THINGS** - Classification systems, five kingdoms, taxonomic categories

		- Protists - Fungi - Flowering and non-flowering plants - Animals' Kingdom: Sponges, Cnidarians, Segmented worms - Molluscs - Arthropods - Vertebrate groups: Fish, Amphibians, Reptiles, Birds, Mammals and their characteristics, representatives
7.	**Célnyelvi civilizáció**	**Témakörök/szókincs** • Today's teens • School and education • Celebrations and customs • The digital generation • Music • Food and Health • Sport • Cinema and tv **Nyelvi funkciók** • Olvasott szövegértés • Hallott szövegértés • Témákról való beszélgetés • Szándékok kifejezése • A mai teenagerek jellemzése • Anglia jellemzése • Beszélgetés az iskoláról és szabályokról • Beszélgetés különleges iskolai alkalmakról • Ausztrália jellemzése • Beszélgetés ünnepekről • Kedvenc ünnep jellemzése • Beszélgetés születésnapokról és kedvenc ajándékról • Angol szokások jellemzése

		• USA ünnepeinek összefoglalása • Beszélgetés az internet használatáról • Közkedvelt internetes rövidítések ismerete • Beszélgetés híres internetezőkről • India jellemzése • Fényképekről való beszélgetés • Beszélgetés a mai zenei trendekről • Kedvenc énekes jellemzése • Jamaica jellemzése • Országok nemzeti ételei • Beszélgetés a kedvelt/nem kedvelt ételekről • Az egészséges táplálkozásról való beszélgetés • Saját ország ételei leírása • Recept követése • Kenya jellemzése • Sportok és szükséges eszközei jellemzése • Beszélgetés a kedvenc sportolóról • Új Zéland jellemzése • Hibák kiszúrása és kijavítása • Beszélgetés filmekről • Beszélgetés sorozatokról • Skócia jellemzése **Íráskészség** • Levélírás • Köszönő levél írása • Összefoglaló írása • Párbeszéd írás • Email írás
7.	**Angol nyelv (heti 3 óra)**	**Témakörök/szókincs** • Természeti képződmények • Időjárás • Éghajlat

- Legek a világban
- Táborozás, sátorozás
- Műsorok, programok a tévében
- Filmek, filmtípusok
- Szabadidős tevékenységek
- Az élet történései
- Családi kapcsolatok
- Űrutazás, bolygók
- Lakóhelyek, munkahelyek a jövőben
- Házimunka, otthoni teendők
- Múlt idejű történések kifejezései
- Természeti katasztrófák
- Szobák, berendezési tárgyak a lakásban
- Épületek, látnivalók Londonban
- Személyes élmények, tapasztalatok

Nyelvtan

- Melléknevek fokozása / közép és felsőfok/
- Melléknevek fokozása, hasonlítás
- be going to – jövőbeni terv, szándék kifejezésére
- have to szerkezet
- Egyszerű jelen idő
- Folyamatos jelen idő
- A két jelen idő összehasonlítása
- A létige múlt ideje
- A jövő idő kifejezése
- Folyamatos múlt idő
- Az egyszerű és a folyamatos múlt idő összehasonlítása
- Névelők használata
- Some, any no, every és szóösszetételeik
- Befejezett jelen idő

Nyelvi funkciók

- Aktuális időjárás bemutatása

		• Tárgyak élőlények összehasonlítása valamilyen tulajdonság alapján • Jövőbeli tervek • Meghívás elfogadása, elutasítása • Képregény történetének az összefoglalása • Család bemutatása • Vélemény közlése • Kérdőív kitöltése és szerkesztése • Történet mesélése, múltbeli események leírása • Információcsere, kérdés, válasz **Íráskészség** • Informális levél • Rövid leírás • Történet leírása
7.	**Angol nyelv (heti 5 óra)**	**Témakörök/szókincs** • Rejtélyek, babonák • A krimi világa • Kommunikáció • Hajózás, tenger alatti világ • Környezetvédelem • Természeti katasztrófák • Autóvezetés • Balesetek • Kamaszkori problémák • A zene világa • Építészet • Vásárlási szokások • Étkezési szokások • Postai szolgáltatás • Törvények világa • Szórakozás • Angol oktatási rendszer • Utazás

Nyelvtan

- Past Simple/Past progressive
- Past Perfect
- Idő- és helyhatározói elöljárószavak
- Módbeli segédigék: can / could / may / might / Will…
- Full infinitive/Bare infinitive
- Az –ing alak - Gerund
- A határozott névelő
- So, neither, too either
- A szenvedő szerkezet (Present Simple, Present progressive, Present Perfect, Future will, going to, modals verbs)
- Subject/Object questions
- Feltételes mondatok 2. típus
- Wish – álmúlt idő
- Függő beszéd
- Past Perfect Progressive

Nyelvi funkciók

- Történet elmondása
- Megerősítés
- Meglepődés
- Egyetértés/egyet nem értés
- Indoklás
- Engedély kérés/adás
- Ajánlat
- Szívesség kérés
- Képesség
- Cél kifejezése
- Vélemény, érvelés, vita
- Preferenciák
- Utasítások
- Aggodalom
- Tanács adás/kérés

		• Kívánságok • Érzelmek kifejezése • Híradás • Információ kérés/megértés • Formális/informális nyelvezet **Íráskészség** • Üzenetek írása • Jegyzetek készítése • Újságcikk • Rövid esszé • Űrlap kitöltése • Hivatalos levél
7.	**Magyar nyelvtan**	**Mondattan** • Bevezetés a mondatok világába • A mondatok csoportosítása (modalitás, szerkezet szerint) • Az állítmány (igei, névszói-igei) • Az alany (határozott, határozatlan, általános) • A szószerkezetek (jellemzői, fajtái) • A tárgy (irány-, és eredménytárgy) • A határozók: hely-, idő-, állapot-, mód-, eszköz-, társ-, részes-, ok-, cél-, és állandóhatározó • A jelzők (minőség-, mennyiség-, birtokos jelző) • A mellérendelő és az alárendelő szószerkezet • Az egyszerű mondat szerkezete, helyesírása **Szóalkotási módok** • Szóképzés (alapszófajok képzése) • Szóösszetételek: alárendelő (alanyos, tárgyas, határozós, jelzős) • Mellérendelő szóösszetételek (valódi, ismétléses) **Könyvtárhasználat** • Könyv-és könyvtárhasználati ismeretek

		Kommunikáció (írásban és szóban) • Érvelés, cáfolat • Vélemény, vita, hozzászólás, felszólalás • Tömegkommunikáció
7.	**Magyar irodalom**	**<u>A reformkor irodalma</u>** • **Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez** • **középkor, lovagi kultúra** • **Reneszánsz, reformáció, humanizmus** • A korszak jellemzői (nyelvújítás, színházi élet, újságok és cenzúra, MTA, irodalmi társaságok, népiesség és romantika) Tanult művek ● Szent István király intelmei Imre herceghez -A szöveg értelmezése -A parainesis mint műfaj, annak sajátosságai ● Hogyan került a holló Mátyás király címerébe? -Mátyás mondakör -Mese, monda ● Janus Pannonius: Pannónia dicsérete -Verselés, versforma -Epigramma -A lírai szöveg értelmezése, elemzése ● Balassi Bálint: Egy katonaének

		-Vitézi ének, vitézi élet, életkép -Versforma, verselés -Értelmezés ● Balassi Bálint: Hogy Juliára talála, így köszöne neki -Dal -Alapvető szóképek felismerése -Reneszánsz jegyek ● Mikes Kelemen: Törökországi levelek -A levél műfaj, emlékirat -Műfaji sajátosságok ● A kuruc kor irodalma: Csínom Palkó, Csínom Jankó, Igen szép bujdosó legények éneke, Rákóczi-nóta -Jellegzetességek -Népdalmotívumok -Toborzóének, siratóének, bujdosóének ● Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez -Elégia -Képesség a művekben megjelenített téma, motívum, gondolat, érzelem,

hangulat azono-sítására.

-Az olvasott vers lírai alanyának érzelmeiről, gondolatairól, az élethelyzetekről

vélemény megfogalmazása.

● Berzsenyi Dániel: Levéltöredék barátnémhoz

-Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerése.

● Kölcsey Ferenc: Emléklapra

-Műfaji sajátosságok

-Szállóige

Líra

- **Kölcsey Ferenc: Himnusz**

-Műfaja, a himnusz műfaji sajátosságai
-Szerkezete
-Romantikus jellemzők a versben (témaválasztás, költői alakzatok: ellentét, túlzás)
-Verselése (trocheus)

- **Kölcsey Ferenc: Huszt**

-Műfaja, az epigramma fogalma, jellemzői
-Műfaji jellemzők
-Romantikus jellemzők a versben (témaválasztás, költői alakzatok: ellentét, túlzás)
-Programvers

- **Kölcsey Ferenc: Parainesis Kölcsey Kálmánhoz**

-Műfaj fogalma, a parainesis műfaji jellemzői
-A reformkor erkölcsi felfogása

- **Vörösmarty Mihály: Szózat**

-Műfaja, az óda fogalma, műfaji jellemzői

-A Himnusz és a Szózat összehasonlítása (a himnusz és az óda műfaji összehasonlítása)

-Versszerkezet

-Verselése (jambus)

- a „nemzethalál” gondolata

- **Petőfi Sándor pályaképe**

-Nemzeti dal (programvers, műfaja és jellemzői, a refrén fogalma)

- Szabadság, szerelem (hitvesi költészet)

-Szeptember végén (az elégia műfaja és jellemzői)

- Arany János pályaképe

-Epilógus, képek, alakzatok, szókincsbeli és mondattani jellegzetességek azonosítása

-A fülemüle (humor és nyelvi humor a versben, verselés)

Epika

- **az epika fogalma, a műnem jellemzői, az epikába tartozó műfajok**
- Regények, novellák és anekdoták

- A nagyenyedi két fűzfa (műfaja és jellemzői, szerkezeti egységek, stílus, nyelvezet, a jellemzés módjai)

- Mikszáth Kálmán: A néhai bárány **(a novella műfaja és jellemzői, szerkezete, az elbeszélő nézőpontja)**
- Szent Péter esernyője vagy a Két koldusdiák
- Regényrészletek

- **Csukás István: Vakáció a halott utcában**

Dráma

- Shakespeare: Rómeó és Júlia c. művéből részletek **(a dráma műneme és sajátosságai, vígjáték és, tragédia)**

		Memoriterek: Janus Pannonius: Pannónia dicsérete, *Kölcsey Ferenc: Himnusz, E*mléklapra, *Huszt*; *Vörösmarty Mihály: Szózat*, *Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez*, *Petőfi Sándor: Szeptember végén,* Nemzeti dal, Szabadság, szerelem ***Kötelező olvasmány:*** *Jókai Mór: A nagyenyedi két fűzfa* *Mikszáth Kálmán* ***Szent Péter esernyője vagy a Két koldusdiák*** *Shakespeare: Rómeó és Júlia c. drámájából a tanár által kijelölt részletek*
7.	**Ének-zene**	Az énekes anyagból 7 dalt és zenei szemelvényt emlékezetből énekelnek kifejezően csoportban. A generatív készségfejlesztés eredményeként továbbfejlődött a ritmusérzékük, dallami készségeik, többszólamú és harmonikus hallásuk, formaérzékük. Az új zenei elemeket felismerik kottaképről. Előkészítést követően a megismert zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvassák. Képesek egy-egy zenemű adekvát befogadására annak adott funkciójához, stílusához, műfajához mérten. A zenehallgatásra ajánlott, stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneműveket (min. 10 alkotás) megismerték, a halott műveket jellemző részleteik alapján felismerik.
7.	**Digitális kultúra**	*A tanuló az informatikai eszközök használata témakör végére* ismerjen meg különböző informatikai környezeteket; ismerje és tudja használni egy operációs rendszer, valamint a számítógépes hálózat alapszolgáltatásait; tudja megkülönböztetni a számítógép és egyéb informatikai eszközök főbb részegységeit; ismerje a legfontosabb perifériák működési elveit; önállóan legyen képes a tanult feladattípusok azonosítására, a megoldáshoz szükséges hardver- és szoftvereszközök kiválasztására és használatára. *A tanuló az alkalmazói ismeretek témakör végére* tudjon különböző típusú dokumentumokba különböző objektumokat beilleszteni;

		tudjon szöveget, képet, rajzot is tartalmazó dokumentumot minta vagy leírás alapján elkészíteni; tudjon médiaelemeket minta vagy leírás alapján elkészíteni; tudjon bemutatót készíteni; tudjon egyszerű táblázatot létrehozni. *A tanuló a problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel témakör végére* ismerje és használja az algoritmusleíró eszközöket; ismerje egy programozási nyelv alapszintű utasításait; tudjon kódolni algoritmusokat; legyen képes tantárgyi szimulációs programok használatára. *A tanuló az infokommunikáció témakör végére* legyen képes megkeresni a kívánt információt; legyen képes az információ értékelésére; használja a legújabb infokommunikációs technológiákat, szolgáltatásokat. *A tanuló az információs társadalom témakör végére* ismerje az informatikai biztonsággal és adatvédelemmel kapcsolatos fogalmakat; ismerje az adatokkal való visszaélésekből származó veszélyeket és következményeket; ismerjen megbízható információforrásokat; legyen képes értékelni az információ hitelességét. *A tanuló a könyvtári informatika témakör végére* a könyvtár és az internet szolgáltatásait igénybe véve képes önállóan releváns forrásokat találni konkrét tantárgyi feladataihoz; képes alkalmazni a más tárgyakban tanultakat (pl. informatikai eszközök használata, szövegalkotás).
7.	**Vizuális kultúra**	Célirányos vizuális megfigyelési szempontok önálló alkalmazása. A vizuális nyelv és kifejezés eszközeinek tudatos és pontos alkalmazása az alkotótevékenység során adott célok kifejezése érdekében. Bonyolultabb kompozíciós alapelvek használata különböző célok érdekében. Térbeli és időbeli változások vizuális megjelenítésének kifejező vagy közlő szándéknak megjelelő értelmezése, és következtetések megfogalmazása. Alapvetően közlő funkcióban lévő képi vagy képi és szöveges megjelenések egyszerű értelmezése.

		Az épített és tárgyi környezet elemző megfigyelése alapján összetettebb következtetések megfogalmazása. Több jól megkülönböztethető technika, médium (pl. állókép-mozgókép, síkbeli-térbeli) tudatos használata az alkotótevékenység során. A médiatudatos gondolkodás megalapozása a vizuális kommunikációs eszközök és formák rendszerezőbb feldolgozása kapcsán. A mozgóképi közlésmód, az írott sajtó és az online kommunikáció szövegszervező alapeszközeinek felismerése. Mozgóképi szövegek megkülönböztetése a valóság ábrázolásához való viszony, alkotói szándék és nézői elvárás karaktere szerint. Társművészeti kapcsolatok lehetőségeinek értelmezése. Alegfontosabb kultúrák, művészettörténeti korok, stílusirányzatok megkülönböztetése és a meghatározó alkotók műveinek felismerése. Vizuális jelenségek, tárgyak, műalkotások árnyaltabb elemzése, összehasonlítása. A vizuális megfigyelés és elemzés során önálló kérdések megfogalmazása. Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkájáról.
7.	**Technika és tervezés**	Az egészséges, biztonságos, környezettudatos otthon működtetéséhez szükséges praktikus életvezetési ismeretek elsajátítása, készségek kialakulása. A háztartás elektromos, víz-, szennyvíz-, gáz- és más tüzelőberendezéseinek biztonságos kezelése, takarékos és felelős használata, a használattal járó veszélyek és környezeti hatások tudatosulása, hibák, működészavarok felismerése. Egyszerű karbantartási, javítási munkák önálló elvégzése. Környezettudatosság a háztartási hulladékok kezelése során. A víz- és energiafogyasztással, hulladékokkal kapcsolatos mennyiségek és költségek érzékelésének, becslésének képessége. Elköteleződés a takarékos életvitel és a környezetkímélő technológiák mellett. A kerékpárosokra vonatkozó közlekedési szabályok tudatos készségszintű alkalmazása. Tájékozottság a közlekedési környezetben. Tudatos közlekedési magatartás. A közlekedési morál alkalmazása. Környezettudatos közlekedésszemlélet.

		Alapvető tájékozottság a továbbtanulási lehetőségekről, elképzelés a saját felnőttkori életről, pályaválasztási lehetőségek mérlegelése. Tapasztalatok, ismeretek, véleményalkotás a meglátogatott munkahelyekről, ezek összevetése a személyes tervekkel. Az adottságok, képességek, igények, lehetőségek összhangjának keresése. A munkatevékenységnek az önmegvalósítás részeként történő értékelése. A munkába álláshoz szükséges alapkészségek és ismeretek elsajátítása.
7.	**Testnevelés és sport**	*Természetes és nem természetes mozgásformák* Gyakorlottság a célszerű óraszervezés megvalósításában. Egyszerű relaxációs technikákról tájékozottság. Egyszerű gimnasztikai gyakorlatok önálló összefűzése és előadása zenére. Az erősítés és nyújtás néhány ellenjavallt gyakorlatának ismerete. Az összehangolt, feszes testtartás kritériumainak való megfelelésre kísérletek. A kamaszkori személyi higiénéről elemi tájékozottság. Az eddig elsajátított relaxációs technikák, és a képtudati, szimbolizációs folyamatok összekapcsolása. *Sportjátékok* Gazdagabb sportjáték-technikai és -taktikai készlet. Jártasság néhány taktikai formáció, helyzet megoldásában. A játékszabályok kibővített körének megértése és alkalmazása. A csapatjátékhoz szükséges együttműködés és kommunikáció fejlődése. A sportjátékokhoz tartozó test-test elleni küzdelem megtapasztalása és elfogadása. Konfliktusok, sportszerűtlenségek, deviáns magatartások esetén a gondolatok, vélemények szóban történő kifejezése. Sporttörténeti alapvető tájékozottság a labdajátékokban. *Atlétika jellegű feladatok* Az atlétikai cselekvésminták sokoldalú és célszerű alkalmazása. Futó-, ugró- és dobógyakorlatok képességeknek megfelelő végzése a tanult versenyszabályoknak megfelelően. Mérhető fejlődés a képességekben és a sportági eredményekben. Az atlétikai alapmozgásokban mozgásmintához közelítő bemutatás, a lendületszerzések és a befejező mozgások összekapcsolása.

		A futás, a kocogás élettani jelentőségének ismerete. *Torna jellegű feladatok* A helyes testtartás, a koordinált mozgás és az erőközlés összhangjának jelenléte a torna jellegű mozgásokban. Talajon, gerendán, valamint gyűrűn növekvő önállóság jeleinek felmutatása a gyakorlásban, gyakorlat-összeállításban. A szekrény- és a támaszugrások bátor végrehajtása, a képességnek megfelelő magasságon. Látható fejlődés az aerobikgyakorlatok kivitelében és a zenével összhangban történő végrehajtása. Önkontroll, együttműködés és segítségnyújtás a torna jellegű gyakorlatok végrehajtásában. *Alternatív környezetben űzhető sportok* Az évszakoknak megfelelő rekreációs célú sportágakban és népi hagyományokra épülő sportolási formákban bővülő gyakorlási tapasztalat és fellelhető erősebb belső motiváció némelyik területén. Az egészséges életmóddal kapcsolatos ismeretek kinyilvánítása. A természeti erők és a sport hasznos összekapcsolásának ismerete és az ezzel kapcsolatos előnyök, rutinok területén jártasság. A környezettudatosság cselekedetekben való megjelenítése. A verbális és nem verbális kommunikáció fejlődése a testkultúra hagyományos és újszerű mozgásanyagainak elsajátításában. A szabadidőben végzett sportolás iránti pozitív beállítódás felmutatása. *Önvédelmi és küzdőfeladatok* A grundbirkózás alaptechnikájának, szabályainak gyakorlatban történő alkalmazása. A különböző eséstechnikák, szabadulások, leszorítások és az önvédelmi gyakorlatainak kontrollált végrehajtása társsal. Állásküzdelemben jártasság.
8.	**Matematika**	Számtan, algebra **- Alapműveletek helyes sorrendű elvégzése a racionális számkörben.** **- Számolás hatványokkal.** **- 1-nél nagyobb számok normálalakja.**

		- Osztó, többszörös, legnagyobb közös osztók és legkisebb közös többszörös meghatározása prímtényezős felbontással. **- Számok négyzete és négyzetgyöke.** **- Arány, arányos osztás.** **- Egyenes és fordított arányosság felismerése és alkalmazása.** **- Százalékérték, alap és százalékláb kiszámítása, összetett százalékszámítási feladatok.** **- Algebrai kifejezések, helyettesítési értékük meghatározása,** **- Egytagú kifejezések szorzása és osztása.** **- Többtagú kifejezések szorzása és osztása egytagú és többtagú kifejezéssel.** **- Elsőfokú törtes és zárójeles egyenletek, egyenlőtlenségek megoldása.** **- Szöveges feladatok megoldása következtetéssel, vagy egyenlettel. Feladattípusok: életkor, helyiértékkel kapcsolatos, út-idő-sebesség, keveréses (pl. tömegszázalék), együttes munkavégzés, geometriai számítások: szögek, átlók, oldalak.** Összefüggések, függvények, sorozatok **- Halmazok metszete, uniója, különbsége, kiegészítő halmaza és részhalmaza.** **- Hányféleképpen választhatunk: egyszerű kombinatorikai feladatok.** **- x=ax+b lineáris függvény ábrázolása konkrét racionális együtthatók esetén.** **- Nemlineáris függvények (abszolútérték-függvény, másodfokú függvény)** **- Egyenletek grafikus megoldása.** **- Mennyiségek közötti kapcsolat ábrázolása grafikonnal.** **- Számtani sorozatok konkrét elemeinek meghatározása az első elem és a különbség alapján, mértani sorozatok konkrét elemeinek meghatározása az első elem és a hányados alapján.**

		Geometria, mérés **- Térelemek kölcsönös helyzete és távolsága.** **- Szögek fajtái, irányított szögek, szögpárok (egyállású szögek, váltószögek, kiegészítő szögek, kiegészítő szögek, pótszögek).** **- Adott tulajdonságú ponthalmazok.** **- Síkidomok sokszögek.** **- Háromszögek szerkesztésének alapesetei, nevezetes vonalai, pontjai.** **- Pitagorasz tétele, alkalmazása geometriai számításokban**. **- Speciális négyszögek (trapéz, paralelogramma, rombusz, téglalap, négyzet és deltoid) tulajdonságai, területe.** **- Háromszög és négyszög alapú egyenes hasábok, henger felszíne és térfogata.** **- Gúlák tulajdonságainak ismerete. Gúla felszíne és térfogata.** **- Egybevágósági transzformációk (tengelyes tükrözés, középpontos tükrözés, eltolás)** **- Alakzat tengelyes és középpontos tükrözése, eltolása adott vektorral.** **- Hasonlóság, alkalmazása számításos feladatokban.** **- Középpontos hasonlóság.** - Mértani sorozat, vektor fogalma. Valószínűség, statisztika **- Elemek kiválasztása, sorba rendezése.** **- Relatív gyakoriság.** **- Leggyakoribb és középső adat meghatározása.** **- Grafikonok készítése, olvasása.**
8.	**Fizika**	**Az elektromos alapjelenségek, áramerősség, feszültség** • Mágnesek, mágneses kölcsönhatás. • Elektrosztatikus jelenségek a hétköznapokban.

- Az anyag részecskéinek szerkezete.
- Az elektromos töltés, jele, mértékegysége.
- **Az elektromos áram. Az áramerősség kiszámítása, jele, mértékegysége és értelmezése. Áramerősség mérése (méréshatár, műszer kapcsolása, leolvasása).**
- **Az elektromos áramkör részei. Fogyasztó, áramforrás fogalma, példák felsorolása. Fogyasztók soros és párhuzamos kapcsolása.**
- **Az elektromos feszültség, jele, mértékegysége és értelmezése. A voltmérő használatának szabályai.**

Az elektromos ellenállás. Az egyenáram hatásai.

- Az elektromos ellenállás, jele, mértékegysége.
- Ohm törvénye, és alkalmazása, egyszerű behelyettesítési feladatok megoldása (U, I, R kiszámítása). Sorosan és párhuzamosan kapcsolt fogyasztók eredő ellenállása. A vezetékek ellenállása.
- Az áram mágneses hatása, az elektromágnes.
- Az elektromos munka és teljesítmény kiszámítása, mértékegységei. Elektromosenergia-fogyasztás, mit mér a „villanyóra”?

Az elektromágneses indukció, a váltakozó áram

- Az elektromágneses indukció. Lenz-törvénye.
- A váltakozó áram létrehozása, hatásai.
- A transzformátor részei, működése, összefüggései.
- Az elektromos energia „előállítása” és szállítása.

Fénytan

- A fény tulajdonságai. A fény egyenes vonalú terjedése. A fényvisszaverődés és a fénytörés. Teljes visszaverődés. Hétköznapi optikai eszközök képalkotása. Valódi és látszólagos kép.
- Síktükör, homorú és domború tükör, szóró- és gyűjtőlencse. Fókusz. A szem képalkotása. Rövidlátás, távollátás, színtévesztés.
- A fehér fény színeire bontása. Színkeverés, kiegészítő színek.

		• Elsődleges és másodlagos fényforrások. Fénykibocsátó folyamatok a természetben. Mesterséges fényforrások. Fényszennyezés. Az égbolt természetes fényforrásai: a Nap, Hold, bolygók, csillagok, csillaghalmazok, ködök stb. • A napfény és más fényforrások (elektromágneses) spektruma: rádióhullámok, mikrohullámok, infravörös sugárzás, látható fény, UV sugárzás, röntgensugárzás. A Nap fénye és hősugárzása biztosítja a Földön az élet feltételeit. A napozás szabályai.
8.	**Kémia**	• **<u>Nemfémes elemek és vegyületeik témakör:</u>** Az alábbi anyagok összegképlete, színe, szaga, halmazállapota, oldódása, égéssel való kapcsolata, élettani hatása, előfordulása, előállítása, felhasználása, kémiai reakcióik jelölése egyenlettel, egyszerű kémiai számítások. - Hidrogén, víz - Klór, sósav - Oxigén, ózon - Kén, szulfidion, kén-dioxid, kénessav, szulfition, kén-trioxid, kénsav, szulfátion - Nitrogén, nitrogén-dioxid, salétromsav, királyvíz, nitrátion - Foszfor, foszfor-pentaoxid, foszforsav, foszfátion - Grafit, gyémánt, ásványi szenek, szén-dioxid, szén-monoxid, szénsav, karbonátion - Szilícium, szilícium-dioxid, kovasav, szilikátion. • **<u>Fémes elemek és vegyületeik:</u>** A fémek általános jellemzése. Redukálósor alkalmazása. Az I. főcsoport általános jellemzése. Nátrium, nátrium-hidroxid, nátrium-klorid. Az II. főcsoport általános jellemzése. Kálcium, kálcium-karbonát, égetett mész, oltott mész, gipsz. Lágy víz, kemény víz, vízlágyítás. Alumínium és előállítása. Vas és előállítása.

		Arany, ezüst, réz, cink, higany, ólom, ón jellemzése. • **<u>Hétköznapi kémia témakör:</u>** Megújuló energiaforrások. Meg nem újuló energiaforrások. Kőolajpárlatok. Tápanyagok: zsírok - olajok, szénhidrátok, fehérjék. Építőanyagok. Porcelán, üveg, finomkerámia. Műanyagok fogalma, hátrányos és előnyös tulajdonságai, csoportosításuk. Háztartási vegyszerek. <u>Fogalmak:</u> Polimerizáció. Polikondenzáció.
8.	**Földrajz**	• **<u>Közép-Európa</u>** fekvése, határai, tájai, éghajlata, társadalom-földrajzi képe. o Németország *(természeti földrajza, mezőgazdasága és ipara)* o Lengyelország o Csehország o Szlovákia o Az alpi országok: Ausztria, Svájc, Szlovénia. o Az Alpok és a Kárpátok /összehasonlítás / • **<u>Magyarország</u>** helyzete, határai, szomszédos országai, tájai o Magyarország éghajlata o Magyarország vizei */ felszín alatti, álló-és folyóvizek /* o Magyarország lakossága *(demográfia, népesség száma, összetétele, jellemzői, népsűrűség, természetes fogyás/szaporulat, KSH, korfa, elöregedés...)* o *<u>6. évfolyamon már tanult témakörök (Magyarország):</u>* ▪ Az Európai Unió és Magyarország

		▪ Az Alföld fekvése, határai, kistájai és éghajlati viszonyai ▪ A Kisalföld és az Alpokalja fekvése, határai, kistájai és éghajlata ▪ A Dunántúli-dombság és a Mecsek fekvése, kistájai, éghajlata ▪ A Dunántúli- és az Északi-középhegység fekvése, határai, kistájai, és éghajlata ▪ Budapest földrajza
8.	**Biológia**	• **<u>A bőr és a mozgás szervrendszere:</u>** A bőr szervezetük első védelmi vonala. A bőr felépítése, feladatai (hám, irha, bőralja, mirigyek). A bőr leggyakoribb kamaszkori elváltozásai, ezek kezelése. A bőr- és szépségápolás, valamint a megfelelő öltözködés ismerete. A mozgás szervrendszerének szervei, a szervek szervrendszerben betöltött szerepe. A csont-, a porc- és az izomszövet jellemzői. A csontok alakja, felépítése, kapcsolódási módjai. Ízület felépítése. A rendszeres mozgás és a megfelelő idejű és formájú pihenés jelentősége a szervrendszer és az egész szervezet egészségének megőrzésében. Az egészséges testtartás. A leggyakoribb mozgásrendszeri elváltozások okai, ezek kiküszöbölési lehetőségei. A bőrrel és a mozgás szervrendszerével kapcsolatos elsősegély-nyújtási alapismeretek. • **<u>A szervezet anyagforgalma:</u>** A legfontosabb tápanyagok, azok tulajdonságai és a szervezetben betöltött szerepük. Az anyag- és energiaforgalom lebonyolításában részt vevő szervrendszerek felépítése és működése. A táplálék útja, az emésztés folyamata. A táplálkozás és a légzés szerepe a szervezet enrgiaellátásában.

Az építő és lebontó folyamatok elválaszthatatlansága, s arányaik meghatározó szerepe a szervezet állapotában.
A légzés jelentősége.
A légzőrendszer felépítő szervek elhelyezkedése, felépítése, feladatai.
A hangadás folyamata.
A gázcsere fizikai és biológiai alapjai.
A rendszeres mozgás (sport) és a szervrendszerek „edzésének” fontossága a betegségek
megelőzésében.
A dohányzás káros hatásai.
Az egészséges táplálkozás ismérvei.
A véralkotók jellemzése (vérnedv, vörösvértest, fehérvérsejt, vérlemezkék).
A kis- és nagyvérkör jellemzése.
Az erek fajtái.
A szívinfarktus kockázati tényezőinek kiküszöbölése.
Az immunrendszer feladata, működése.
A kiválasztó-szervrendszer szerveinek (vese, húgyvezeték, húgyhólyag, húgycső),
felépítése, működése.

- **<u>Az életfolyamatok szabályozása és érzékelése:</u>**

Az idegrendszer szerveződése, fő részei (központi, környéki) szervei, ezek helye, felépítése.
Az idegsejt felépítése.
Az ingerület keletkezésének, vezetésének és átadásának menete.
A gerincvelő és az agyvelő részeinek (agytörzs, kisagy, köztiagy, nagyagy) helye, szerkezete és működése.
Az idegek csoportosítása: érző, mozgató, kevert.
Agy- és gerincvelőidegek.
A vegetatív idegrendszer felépítése és működése.
A szervek kettős beidegzése.
A szimpatikus és paraszimpatikus hatás.
A szívműködés szabályozása.
A reflexív részei, a feltétlen és a feltételes reflexek hasonlóságai és különbségei.

		A hormonális szabályozást végző mirigyek működése. A hormonális és az idegi szabályozás különbségei. A szabályozás szerepe az alkalmazkodásban és a belső környezet viszonylagos állandóságának fenntartásában. Az érzékszervek felépítése és a bennük lejátszódó érzékelési folyamatok. A külső, a középső és a belső fül részei, szerepük a hallás folyamatában. A csiga és a félkörös ívjáratok szerkezete, működése. Hallás és egyensúlyérzékelés. Vegyi érzékszervek: nyelv, orr. Receptoraik ingere, helyük, csoportosulásuk (szaglóhám, ízlelőszemölcsök, ízlelőbimbó). A bőr a nyomás-, hő- és fájdalomérzékelés szerve. A szem felépítése és védőkészülékei. Az élvezeti és kábítószerek káros élettani hatásainak ismerete. Az idegrendszer és az érzékszervek gyakoribb rendellenességei. • **<u>Szaporodás és egyedfejlődés:</u>** A férfi és a női szaporító szervrendszer részei, felépítése, hasonlósága, különbsége. A női nemi ciklus ismerete. A szabályozó- és a szaporító szervrendszer működésének kapcsolata. A másodlagos nemi bélyegeket a női és a férfi szervezetben. A leggyakoribb nemi úton terjedő betegségek, megelőzésük módjai. A személyi szexuális higiéné ismerete. Az emberi élet méhen belüli és kívüli szakaszai, jellemzői. Az egyedfejlődés szakaszai. A mennyiségi (növekedés) és a minőségi (fejlődés) változások különbsége. A földi élet fenyegetettsége, a környezetvédelem szükségessége. A környezet, az életvitel és a szervezet közötti összefüggések. A személyiség és az önazonosság fogalmai, a reális énkép jelentősége.
8.	**Biology**	• **LEVELS OF ORGANIZATION** - The levels of organization - The microscope (parts, types, uses) • **SKIN AND SKELETAL SYSTEM** - Structure and function of the skin

		- The health of our skin - Skeletal system, our bones' name, structure and function - Muscular system **• DIGESTION AND NUTRITION** - Nutrition, types of nutrients - Parts, structures and functions of the digestive system **• RESPIRATION AND EXCRETION** - Structures and functions of the respiratory system - Health and disorders of the respiratory system - Effect of alcohol, smoking - Structure and function of our excretory system **• CIRCULATION** - Composition of blood - Structure and function of the circulatory system - Immune system and its health **• NERVOUS SYSTEM AND SENSES** - Parts and functions of the nervous system - The endocrine system, glands name, hormones, functions - Sensory organs - Sense of sight **• HUMAN REPRODUCTION** - Male and female reproductory system, name and function of organs - Fertilization and pregnancy - Stages of life, postembryonal development
8.	**Történelem**	**A továbbhaladás feltétele, hogy a tanuló a felsorolt fogalmakat ismerje/értse, a személyekről tudjon beszélni, a térképen be tudja jelölni/meg tudja mutatni a történelmi helyszíneket, időben az évszámok ismeretében tudjon tájékozódni.** Felkészüléshez ajánlott tankönyvcsalád: - **Történelem 8. osztály, Mozaik Kiadó, Szeged** • **Fogalmak:**

hidegháború, vasfüggöny, jóléti állam, piacgazdaság, szuperhatalom, népbíróságok, államosítás, internálás, pártállam, ÁVH, kitelepítések, tervgazdaság, kollektivizálás, szövetkezet, tömegpropaganda, beat-korszak, olajárrobbanás, atomkatasztrófa, mamutcégek, nemzetközi pénzvilág, csúcstechnológia,munkásőrség, konszolidáció, népfelkelés, puha diktatúra, amnesztia, háztáji, pártállam, szamizdat, demokratikus ellenzék, multikulturalizmus, terrorizmus, migráció, , integráció, euró, internet, tömegkommunikáció, privatizáció, rendszerváltás/rendszerváltozás, pluralizmus, demokratikus intézményrendszer, jogállam, állam, politikai rendszer, államforma, királyság, köztársaság, hatalom, intézmény, szervezet, kormányzás, demokrácia, diktatúra, szélsőséges pártok és mozgalmak, államszervezet, hatalommegosztás, társadalom, norma, szabály, jog, kötelesség, munka, gazdaság, piac, pénz, termelés, fogyasztás, család, szükséglet, munka, tulajdon, jövedelem, média, tömegkommunikáció, médiahasználat, funkció, médiaszöveg,nyilvánosság, közszolgálati média, kereskedelmi média, közösségi média, hír, kommentár, hírérték, hírverseny, pártatlanság, hírportál, közösségi oldal

- **<u>Személyek:</u>**

Truman, Marshall, Hruscsov, Tildy Zoltán, Rákosi Mátyás, Nagy Ferenc, Kovács Béla, Mindszenty József, Nagy Imre, Kádár János, Brezsnyev, Kennedy, Reagan, Gorbacsov, II. János Pál, Antall József, Göncz Árpád, Horn Gyula, Orbán Viktor, Gyurcsány Ferenc, Mádl Ferenc, Áder János.

- **<u>Topográfia</u>:**

Szovjetunió, NSZK, NDK, Kína, Észak- és Dél-Korea, Észak- és Dél-Vietnam, Kuba, Közel-Kelet, Debrecen, Recsk, Hortobágy,Ukrajna, Észtország, Lettország, Litvánia, Csehország, Szlovákia, Szerbia, Horvátország, Szlovénia, Németország, Prága, Csernobil, Salgótarján, Százhalombatta, Bős-Nagymaros, Monor, Lakitelek, az EU tagállamai, Erdély, Kárpátalja, Felvidék, Délvidék, Várvidék (Burgenland),

		• **<u>Évszámok:</u>** **1946 (a fultoni beszéd), 1947 (a párizsi békék), 1949 (a NATO, az NDK és az NSZK megalakulása), 1953 (Sztálin halála), 1955 (a Varsói Szerződés), 1961 (Jurij Gagarin űrrepülése, a berlini fal felhúzása), 1945. november (választások Magyarországon), 1946 (a második köztársaság és az új forint), 1947 (a kékcédulás választások, a párizsi béke), 1956. október 23. (forradalom kitörése), 1956. november 4. (a forradalom leverésének kezdete), 1962 (a kubai rakétaválság), 1968 (a „prágai tavasz", nyugati diáklázadások), 1989 (a berlini fal lebontása), 1991 (a Varsói Szerződés és a KGST felszámolása, a Szovjetunió felbomlása), 1991-1999 (a délszláv háború), 1991-2004 (Jugoszlávia felbomlása), 1993 (Csehszlovákia szétválása, Csehország és Szlovákia létrejötte), 1999 (Jugoszlávia NATO bombázása),** **1958 (Nagy Imre és vádlott társai kivégzése), 1968 (az új gazdasági mechanizmus), 1985 (monori találkozó), 1987 (a lakiteleki találkozó), 1989 (Nagy Imre és mártírtársainak újratemetése, a harmadik köztársaság kikiáltása), 1992 (a maastrichti szerződés aláírása), 1995 (a schengeni egyezmény életbe lépése), 2002 (az euró bevezetése bizonyos EU tagállamokban), 2001. szeptember 11. (terrortámadások az Egyesült Államokban),** **1990 (szabad, többpárti választások Magyarországon), 1991 (a szovjet csapatok távozása hazánkból), 1999 (csatlakozás a NATO-hoz), 2004 (Magyarország EU-tag lett)**
8.	**History**	• A kétpólusú világ kialakulása • A hidegháború kibontakozása • Az Európán kívüli világ • Enyhülés és szembenállás • A hidegháború vége • A gazdasági növekedés kora • Az olajválság és a globalizálódás kezdete

		• Társadalmi változások
8.	**Célnyelvi civilizáció**	**Témakörök/szókincs** • The natural world • Science and technology • Literature • History • Equality and Democracy • Art and architecture • Globalisation **Nyelvi funkciók** • Olvasott szövegértés • Hallott szövegértés • Témákról való beszélgetés • Természeti csodák jellemzése • Gondolatok, vélemények megindokolása • Dél Afrika jellemzése • Beszélgetés híres Brit tudósokról • Beszélgetés fontos találmányok ról • Az ipari forradalom jellemzése • Wales jellemzése • Híres irodalmi időszakok jellemzése • Beszélgetés kedvenc könyvről • Írország jellemzése • Nagy-Brittania Királyai és Királynőinek jellemzése • A Brit birodalom jellemzése • Beszélgetés a múlt századról és jelenkorról • Éjszak Írország jellemzése • Híres egyenjogúság harcosainak jellemzése • Egyenjogúság és demokrácia jellemzése • Beszélgetés a saját ország politikai pártjairól • Botswana jellemzése • Híres művészek és műveinek jellemzése

		• Beszélgetés híres építményekről • Kanada jellemzése • Beszélgetés a globalizációról • Egyetértés/Nem egyetértés kifejezés • Érvek, ellenérvek kifejtése • Singapore jellemzése • Rövidítések megértése **Íráskészség** • Összefoglaló írása • Kérdőív készítése, kitöltése • Agytérkép készítés • Párbeszéd írás • Képeslap írás • E-mail írás
8.	**Angol nyelv (heti 3 óra)**	**Témakörök/szókincs** • Természeti katasztrófák • Lakás bemutatása, berendezési tárgyak • Épületek, látnivalók Londonban • Célok, vágyak • Személyes élmények tapasztalatok • Betegségek • Bűnözés, bűnesetek • Jövőbeni tervek, célok • Ruhanevek, öltözködés • Vásárlás • A hírnév előnyei és hátrányai • A tanulás fontossága, elsősége • Testrészek • Étkezés, egészséges táplálkozás **Nyelvtan** • Folyamatos múlt idő • Az egyszerű és a folyamatos múlt idő összehasonlítása

		• Névelők használata • Some, any, no, every és szóösszetételeik • Befejezett jelen idő • A befejezett jelen idő és az egyszerű múlt idő összehasonlítása • Should / shoudn't • Must / mustn 't • Folyamatos jelen idő • A used to szerkezet • Had to, could • Visszakérdezés, utókérdés • Vonatkozó névmások • A folyamatos jelen idő jövőidejű jelentéstartalma • Vonzatos igék **Nyelvi funkciók** • Történetmesélés, múltbeli események leírása • Lelkesedés, érdeklődés kifejezése • Útbaigazítás • Információkérés, adás • Tanácsadás • Kötelesség, tiltás • Javaslattétel, annak elfogadása és visszautasítása **Íráskészség** • Történetírás • A városom bemutatása • Életrajz készítése egy híresség ről
8.	**Angol nyelv (heti 5 óra)**	**Témakörök/szókincs** • TV műsorok • Zene • Állatok • Sport • Foglalkozások • A filmek világa

		• Segítségnyújtás • Angol szórakoztató irodalom • Színek, lakberendezés • Pénzügyek világa • Vásárlás • Reklám • Szabad idő • Kulturális különbségek **Nyelvtan** • Feltételes mondatok 1-2. típus • Future will/be going to/Future Perfect • Vonatkozói mellékmondatok • Szenvedő szerkezet I-II. • Eredmény-, következmény- és célhatározói mellékmondat • Perfect infinitive • would rather/had better/should/ought to • Mennyiségjelzők, megszámlálható/megszámlálhatatlan • Feltételes mondatok 3. típus • Wish/If only+had+V3 • Névelők • Infinitive és gerund • Függő beszéd • All, both, neither • Műveltetés **Nyelvi funkciók** • Indoklás • Vita • Érvelés • Egyet értés/Egyet nem értés • Reagálás hírekre • Érzelmek leírása • Hipotézis, lehetőség

		• Kötelezettség, tiltás, szükség • Probléma közlése • Javaslattétel • Véleménykifejtés • Tömörítés • Megbánás • Preferenciák kifejezése • Meghívás • Cél kifejezése • Meglepettség, riadalom, öröm • Érdeklődés • Panasztétel • Formális/informális nyelvezet • Amerikai/Brit angol **Íráskészség** • Baráti és hivatalos levél • Reklamáció • Esszé • Kritika • Történet • Hírekre reagálás • Meghívás
8.	**Magyar nyelvtan**	• Az összetett mondat 1. A mellérendelő összetett mondat fogalma, fajtái (kapcsolatos, ellentétes, választó, következtető, magyarázó) 2. Az alárendelő összetett mondat fogalma, fajtái (állítmányi, alanyi, tárgyi, határozói, jelzői) 3. Sajátos jelentéstartalmú mellékmondatok 4. A többszörösen összetett mondatok

		5. A mondatok csoportosítása szerkezetük szerint 6. Az összetett mondatok helyesírása • Szövegalkotás 1. Véleménynyilvánítás írásban (ismertetés és könyvajánlás, kritika, olvasónapló) 2. A mindennapi élet hivatalos iratai (önéletrajz) • Tömegkommunikáció 1. A tömegkommunikáció szerepe, feladatai 2. A tömegkommunikáció tájékoztató műfajai (hír, tudósítás, riport, interjú) 3. A tömegkommunikáció véleményközlő műfajai (cikk, kommentár) 4. Reklám, hirdetés, apróhirdetés • A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai 1. A nyelvek osztályozása nyelvtípus szerint 2. Nyelvünk eredete, rokonsága 3. A magyar nyelv története 4. A nyelvváltozatok (A köznyelv és a csoportnyelvek; a nyelvjárások) • Könyv- és könyvtárhasználati ismeretek • Ritkább szóalkotási módok (mozaikszó, ikerszó, szórövidülés)
8.	**Magyar irodalom**	• **Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében** • • **-Mozaikok Ady Endre életéből**

		• **-Ady Endre: Góg és Magóg fia vagyok én… (Dal Stílusirányzat Szimbolizmus, szimbólum,** • **vershelyzet, történelmi háttér)** • **-Ady Endre: Őrizem a szemed (memoriter, metonímia, műelemzés, szóképek)** • **-Ady Endre: Üzenet egykori iskolámba (a vers értelmezése)** • **-Babits Mihály: Ádáz kutyám (Jóslás a vers témájára és hangulatára. Gyakorlatok a** • **vershelyzet, a vers fő gondolatainak a megismerésére, kifejezések és verssorok** • **értelmezésére. Az életrajzi elemek és a vers összefüggései.)** • **-Kosztolányi Dezső: Mostan színes tintákról álmodom… (Elégia, Lírai szövegek poétikai-** • **retorikai-stilisztikai elemzése. Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások** • **felismerése.)** • **-Juhász Gyula: Milyen volt… (Elégia, anafora, Az impresszionista stílusirányzat jellemzői-** • **nek a megismertetése. Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások** • **felismerése.)** • **-Dsida Jenő: Hálaadás (Képek, alakzatok, szókincsbeli és mondattani jellegzetességek** • **azonosítása, a lexika jelentésteremtő szerepének megértése lírai szövegekben.)** • **-Reményik Sándor: Templom és iskola (Szövegértés, műelemzés, erkölcsi dilemmák,** • **versrészlet memoriter)** • **-Áprily Lajos: Március (Lírai szövegek poétikai-retorikai-stilisztikai elemzése Alapvető** • **lírapoétikai szakterminusok alkalmazása Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök,** • **modalitások felismerése.)**

		• **-Mozaikok József Attila életéből** • **-József Attila: Rejtelmek és Kertész leszek (Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök,** • **modalitások felismerése. Alapvető lírapoétikai szakterminusok bevezetése (pl.** • **hangulati líra, gondolati líra, közösségi líra). Szóképek (szimbólum) felismerése,** • **szerepének megállapítása)** • **-József Attila: Születésnapomra (Verselemzés, önirónia, önvallomás, parafrázisok,** • **memoriter)** • **-Radnóti Miklós: Nem tudhatom… (Részlet memoriter, műelemzés, nemzeti identitás,** • **kompozíció, életrajz)** • • **Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében - Epika a 20. század első** • • **felének magyar irodalmában** • • **-Kós Károly: Az országépítő (A történetmesélés egyszerűbb formáinak átismétlése.** • **Regényrészletek szövegközpontú elemzése. A szövegelemzésben való jártasság elmélyí-** • **tésével a szövegértő képesség fejlesztése. A történelmi regény műfaji sajátosságainak a** • **felismerése.)** • **-Herczeg Ferenc: Pro libertate! (Regényrészletek szövegközpontú elemzése. A** • **szövegelemzésben való jártasság elmélyítésével a szövegértő képesség fejlesztése. A** • **történelmi regény műfaji sajátosságainak a felismerése.)**

		• **-Nyirő Ferenc: Uz Bence (Népies regény, aforizma, a regény sajátosságai: értelmezés,** • **elemzés)** • **-Tamási Áron: Ábel a rengetegben (részlet) (Fejlődésregény, Regényrészletek** • **szövegközpontú elemzése. A szövegelemzésben való jártasság elmélyítésével a** • **szövegértő képesség fejlesztése. A fejlődésregény műfaji sajátosságainak a** • **megismerése.)** • **-Móricz Zsigmond: Légy jó mindhalálig vagy Pillangó - kötelező olvasmány (A regény** • **műfaji sajátosságainak felfedezése, megnevezése. A szereplők viselkedésének a** • **megfigyelése. A főszereplő életútjának nyomon követése. A mellékszereplők főhőshöz** • **fűződő viszonyának megítélése. Véleményalkotás a szereplők jelleméről,** • **cselekedeteiről, helyzetekről, magatartásokról. A szereplők döntéseinek,** • **magatartásának értékelése. A helyszín felismerése, az időszerkezet követése különböző** • **munkaformákban. A jellemek fejlődésének megfigyelése. A szereplőket foglalkoztató** • **kérdések, problémák megbeszélése. A regényből készült film vagy abból részletek** • **megtekintése. A regény és a film összehasonlítása a kifejezőeszközök, a befogadói** • **élmény és a jelentés szempontjából. A műelemzés képességének fejlesztése prózai** • **művek olvasása során. A regények különböző szempontok szerinti (téma, műfaj, nyelvi**

		• **kifejezőeszközök) értelmezése. A szövegértés és a szövegalkotási képesség fejlesztése.** • **A tér- és időszerkezet érzékelése és értelmezése.)** • **-Karinthy Frigyes: Röhög az egész osztály (Humor, humoreszk, paródia)** • **Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében** • **“Vérző Magyarország” - Trianon a magyar irodalomban** • • **–Trianoni békediktátum (Elcsatolás, nemzeti trauma, nemzeti érzés, Kárpát-medencei** • **magyarság, nacionalizmus, patriotizmus)** • **-Reményik Sándor: Mi a magyar? (Reményik Sándor Templom és iskola című versének a** • **felidézése, a Mi a magyar? című verssel való összehasonlítása. Személyes vélemények** • **megfogalmazása adott kérdésekben.)** • • **Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében** • **Líra a 20. század második felének magyar irodalmában** • • **-Mozaikok a 20. század második felének kulturális életéből** • **-Szabó Lőrinc: Tücsökzene (Lírai önéletrajz, versciklus, Alapvető hangulatok, beszélői** • **attitűdök, modalitások felismerése. Néhány lírai műfaj jellemzőinek megismerése (lírai** • **önéletrajz).** • **-Weöres Sándor: A társ (Az életrajzi elemek és a vers összefüggé-sei. Szóképek** • • **felismerése, a korábbi ismeretek felelevenítése. Gyakorlatok a vers képeinek,** • **műfajának, rímfajtájának a felismerése. A műfaji sajátosságok felismerése, a jellemzők**

		• **összegyűjtése.)** • **-Kányádi Sándor: Két nyárfa (Népies dal, Gyakorlatok a vershelyzet, a vers fő** • **gondolatainak a megismerésére, kifejezések és verssorok értelmezésére.)** • **-Kányádi Sándor: Öreg iskola ünnepére (A történelmi ismeretek felidézése. A** • **történelmi tények és a versrészletek összefüggései. Az érzelmi tartalmak felismerése.)** • **-Nagy László: Ki viszi át a Szerelmet (A vershelyzet, a vers fő gondolatainak a** • **megismerésére, kifejezések és verssorok értelmezésére, ars poetica, szóképek** • **felismerése)** • **-Wass Albert: Üzenet haza (részlet) (Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök,** • **modalitások felismerése. Szóképek, alakzatok felismerése, a vers szerkezete.)** • **Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében** • **Epika a 20. század második felének magyar irodalmában** • • **-Tamási Áron: Bölcső és bagoly (Regényes életrajz, önéletrajz, a regény sajátosságai,** • **szövegértés és -elemzés.)** • **- Sütő András: Anyám könnyű álmot ígér (Szociográfia, a történetmesélés egyszerűbb** • **formái, szövegközpontú elemzés.)** • **-Örkény István: Egyperces novellák (Groteszk, egyperces novella)** • **Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében** • **Dráma a 20. század második felének magyar irodalmában** • • **-Sütő András: Advent a Hargitán (A dráma mint műnem, tragédia, komédia, színház A**

		• **drámai szerkezet, alapszituáció, bonyodalom, konfliktus, tetőpont, megoldás Monológ,** • **dialógus, tér- és időviszonyok Drámai szerepkörök, szereplők rendszere, jellemtípus)** • • **A 20. századi történelem az irodalomban** • • **-Szabó Magda: Abigél (kötelező olvasmány) (Holokauszt, koncentrációs tábor** • **Fejlődésregény, jellemfejlődés, szolidaritás. A történelmi traumák megjelenése az** • **irodalmi alkotásokban. Diktatúrák és áldozatok, erkölcsi dilemmák és konfliktusok** • **ábrázolása a hatalom és a kiszolgáltatott egyének között. Az irodalmi művek alapján az** • **egyes emberek erkölcsi felelősségének tudatosítása. Az olvasott szövegek jellegzetes** • **poétikai-re-torikai alakzatainak megfigyelése. Műrészletek szövegközpontú elemzése.)** • **-Pilinszky János: Francia fogoly (A történelmi traumák megjelenése az irodalmi** • **alkotásokban. Diktatúrák és áldozatok, erkölcsi dilemmák és konfliktusok ábrázolása a** • **hatalom és a kiszolgáltatott egyének között. Önéletrajzi ihletettség a 20. század** • **második felének lírájában.)** • **-Illyés Gyula: Egy mondat a zsarnokságról (részlet) (Szovjet megszállás, diktatúra,** • **forradalom)** • **-Choli Daróczi József: Dal (Verselemzés, hangulat, történelem)** • **-George Orwell: Állatfarm (Negatív utópia, A történelmi traumák megjelenése az**

		• **irodalmi alkotásokban. Diktatúrák és áldozatok, erkölcsi dilemmák és konfliktusok** • **ábrázolása a hatalom és a kiszolgáltatott egyének között. Az irodalmi művek alapján az** • • **egyes emberek erkölcsi felelősségének tudatosítása.)** • **Szórakoztató irodalom** • • **- Agatha Christie: A karácsonyi puding esete (A detektívregény műfaji sajátosságainak** • **felismertetése. A szórakoztató irodalom, a krimi megjelenése. Műrészletek** • **szövegközpontú elemzése)**
8.	**Ének-zene**	Az énekes anyagból 8 dalt és zenei szemelvényt emlékezetből énekelnek kifejezően csoportban. A generatív készségfejlesztés eredményeként továbbfejlődött a ritmusérzékük, dallami készségeik, többszólamú és harmonikus hallásuk, formaérzékük. Az új zenei elemeket felismerik kottaképről. Előkészítést követően a megismert zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvassák. Képesek egy-egy zenemű adekvát befogadására annak adott funkciójához, stílusához, műfajához mérten. A zenehallgatásra ajánlott, stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneműveket (min. 10 alkotás) megismerték, a halott műveket jellemző részleteik alapján felismerik.
8.	**Digitális kultúra**	*A tanuló az informatikai eszközök használata témakör végére* ismerje az informatikai eszközökkel kapcsolatos függőség néhány jellemzőjét, legyen képes tenni a függőség kialakulása ellen; ismerje a legfontosabb perifériák működési elveit; önállóan legyen képes a tanult feladattípusok azonosítására, a megoldáshoz szükséges hardver- és szoftvereszközök kiválasztására és használatára.

		A tanuló az alkalmazói ismeretek témakör végére tudjon szöveget, képet, rajzot is tartalmazó dokumentumot minta vagy leírás alapján elkészíteni; tudjon médiaelemeket minta vagy leírás alapján elkészíteni; ismerje a diagramok szerkesztésének, módosításának lépéseit; tudjon bemutatót készíteni. *A tanuló a problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel témakör végére* lássa át a problémamegoldás folyamatát; tudjon egyszerű vezérlési feladatokat megoldani fejlesztői környezetben; ismerjen és alkalmazzon tervezési eljárásokat; legyen képes meghatározni az eredményt a bemenő adatok alapján. *A tanuló az infokommunikáció témakör végére* legyen képes előkészíteni az információt weben történő publikálásra; tudja megkülönböztetni a publikussá tehető és a védendő adatait. *A tanuló az információs társadalom témakör végére* ismerje az informatikai eszközök etikus használatára vonatkozó szabályokat; ismerje az információforrások etikus felhasználási lehetőségeit; ismerje fel az informatikai eszközök használatának az emberi kapcsolatokra vonatkozó következményeit; ismerjen néhány elektronikus szolgáltatást; legyen képes a szolgáltatások igénybevételére, használatára, lemondására. *A tanuló a könyvtári informatika témakör végére* a választott forrásokat képes alkotóan és etikusan felhasználni a feladatmegoldásban; egyszerű témában képes az információs problémamegoldás folyamatát önállóan végrehajtani.
8.	**Vizuális kultúra**	Célirányos vizuális megfigyelési szempontok önálló alkalmazása. A vizuális nyelv és kifejezés eszközeinek tudatos és pontos alkalmazása az alkotótevékenység során adott célok kifejezése érdekében.

		Bonyolultabb kompozíciós alapelvek használata kölönböző célok érdekében. Térbeli és időbeli változások vizuális megjelenítésének kifejező vagy közlő szándéknak megjelelő értelmezése, és következtetések megfogalmazása. Alapvetően közlő funkcióban lévő képi vagy képi és szöveges megjelenések egyszerű értelmezése. Az épített és tárgyi környezet elemző megfigyelése alapján összetettebb következtetések megfogalmazása. Több jól megkülönböztethető technika, médium (pl. állókép-mozgókép, síkbeli-térbeli) tudatos használata az alkotótevékenység során. A médiatudatos gondolkodás megalapozása a vizuális kommunikációs eszközök és formák rendszerezőbb feldolgozása kapcsán. A mozgóképi közlésmód, az írott sajtó és az online kommunikáció szövegszervező alapeszközeinek felismerése. Mozgóképi szövegek megkülönböztetése a valóság ábrázolásához való viszony, alkotói szándék és nézői elvárás karaktere szerint. Társművészeti kapcsolatok lehetőségeinek értelmezése. A legfontosabb kultúrák, művészettörténeti korok, stílusirányzatok megkülönböztetése és a meghatározó alkotók műveinek felismerése. Vizuális jelenségek, tárgyak, műalkotások árnyaltabb elemzése, összehasonlítása. A vizuális megfigyelés és elemzés során önálló kérdések megfogalmazása. Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkájáról.
8.	**Testnevelés és sport**	*Természetes és nem természetes mozgásformák* Gyakorlottság a célszerű óraszervezés megvalósításában. Egyszerű relaxációs technikákról tájékozottság. Egyszerű gimnasztikai gyakorlatok önálló összefűzése és előadása zenére. Az erősítés és nyújtás néhány ellenjavallt gyakorlatának ismerete. Az összehangolt, feszes testtartás kritériumainak való megfelelésre kísérletek. A kamaszkori személyi higiénéről elemi tájékozottság. Az eddig elsajátított relaxációs technikák, és a képtudati, szimbolizációs folyamatok összekapcsolása. *Sportjátékok*

		Gazdagabb sportjáték-technikai és -taktikai készlet. Jártasság néhány taktikai formáció, helyzet megoldásában. A játékszabályok kibővített körének megértése és alkalmazása. A csapatjátékhoz szükséges együttműködés és kommunikáció fejlődése. A sportjátékokhoz tartozó test-test elleni küzdelem megtapasztalása és elfogadása. Konfliktusok, sportszerűtlenségek, deviáns magatartások esetén a gondolatok, vélemények szóban történő kifejezése. Sporttörténeti alapvető tájékozottság a labdajátékokban. *Atlétika jellegű feladatok* Az atlétikai cselekvésminták sokoldalú és célszerű alkalmazása. Futó-, ugró- és dobógyakorlatok képességeknek megfelelő végzése a tanult versenyszabályoknak megfelelően. Mérhető fejlődés a képességekben és a sportági eredményekben. Az atlétikai alapmozgásokban mozgásmintához közelítő bemutatás, a lendületszerzések és a befejező mozgások összekapcsolása. A futás, a kocogás élettani jelentőségének ismerete. *Torna jellegű feladatok* A helyes testtartás, a koordinált mozgás és az erőközlés összhangjának jelenléte a torna jellegű mozgásokban. Talajon, gerendán, valamint gyűrűn növekvő önállóság jeleinek felmutatása a gyakorlásban, gyakorlat-összeállításban. A szekrény- és a támaszugrások bátor végrehajtása, a képességnek megfelelő magasságon. Látható fejlődés az aerobikgyakorlatok kivitelében és a zenével összhangban történő végrehajtása. Önkontroll, együttműködés és segítségnyújtás a torna jellegű gyakorlatok végrehajtásában. *Alternatív környezetben űzhető sportok* Az évszakoknak megfelelő rekreációs célú sportágakban és népi hagyományokra épülő sportolási formákban bővülő gyakorlási tapasztalat és fellelhető erősebb belső motiváció némelyik területén. Az egészséges életmóddal kapcsolatos ismeretek kinyilvánítása. A természeti erők és a sport hasznos összekapcsolásának ismerete és az ezzel kapcsolatos előnyök, rutinok területén jártasság.

		A környezettudatosság cselekedetekben való megjelenítése. A verbális és nem verbális kommunikáció fejlődése a testkultúra hagyományos és újszerű mozgásanyagainak elsajátításában. A szabadidőben végzett sportolás iránti pozitív beállítódás felmutatása. *Önvédelmi és küzdőfeladatok* A grundbirkózás alaptechnikájának, szabályainak gyakorlatban történő alkalmazása. A különböző eséstechnikák, szabadulások, leszorítások és az önvédelmi gyakorlatainak kontrollált végrehajtása társsal. Állásküzdelemben jártasság.
8.	**Állampolgári ismeretek**	-értelmezi a családi kohézió alapelemeit, jellemzőit: együttműködés, szeretetközösség, kölcsönösség, tisztelet; -értelmezi a család mint a társadalom alapvető intézményének szerepét és jellemzőit; - felismeri a véleménynyilvánítás, érvelés, a párbeszéd és a vita társadalmi hasznosságát. felismeri a családi háztartás gazdasági-pénzügyi -fenntarthatóságának és a környezettudatos életvitel kialakításának társadalmi jelentőségét - felismeri a jogok és kötelességek közötti egyensúly kialakításának és fenntartásának fontosságát; – beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket; – felismeri a közteherviselés társadalmi és erkölcsi jelentőségét, kiemeli az adómorál javításának fontosságát.

5. ANGOL SZAKKÖR

HELYI TANTERV AZ ANGOL NYELV SZAKKÖR OKTATÁSÁHOZ

Célok és feladatok

A nyelvtanulás az első két évfolyamon játékos ismerkedést jelent az angol nyelvvel, megalapozva a későbbi tudatos nyelvhasználatot. Elsődleges célja, hogy felkeltse a tanulók érdeklődését az idegen nyelvek tanulása iránt a pozitív attitűd és a tartós motiváció kialakításával. Fontos cél továbbá, hogy a nyelvtanulás a kezdetektől élmény, érdekes tapasztalat legyen a tanulók számára.

Ebben a szakaszban elsősorban a beszédészlelés, beszédbátorság kialakításával és a hallás utáni szövegértés fejlesztésével történik a kommunikatív kompetenciák megalapozása. A nyelvtanulás a tanulók által értelmezhető szituációkban, kommunikációs helyzetekben, a beszélt nyelven keresztül valósul meg, játékokra, dalokra, mondókákra, rövid párbeszédek feldolgozására épülő kreatív és motiváló folyamat során. Az egyre bővülő feladatok, kommunikációs helyzetek révén megtanulják kifejezni magukat az adott szituációkban, megismétlik, utánozzák a hallottakat. A hallott szövegeket cselekvéshez, szituációhoz kötik, így azok megértése és felidézése is könnyebbé válik.

A korai nyelvtanulásban kiemelt szerepe van a hallás utáni szövegértésnek, a szókincsfejlesztésnek, a szóbeli interakciónak. A nonverbális eszközökkel támogatott hallott szöveg segíti a tanulókat abban, hogy kikövetkeztessék és megértsék a mondanivaló lényegét. Az élő beszéd, kommunikáció egyúttal mintát nyújt a kifejezések használatára, amelyeket kellő ismétlés, gyakorlás után már egyedül is képesek alkalmazni. A kisgyermekkori, hallás utáni nyelvtanulás nagymértékben segíti a szókincs bővülését, a kiejtés, az intonáció, a beszédtempó célnyelvnek megfelelő fejlesztését.

Nagy szerepe van a megértést segítő eszközöknek, a célnyelvi kommunikáció nonverbális elemekkel való támogatásának: a testbeszédnek, képeknek, tárgyaknak, történetek eljátszásának. A saját tapasztalás, tevékenység útján rögzült kifejezések a későbbiekben könnyen előhívható ismeretekké válnak. Ezek a tevékenységek fejlesztik a gyermeki kreativitást, lehetőséget adnak arra is, hogy megtanuljanak élni a nonverbális kifejezőeszközökkel is. Ebben az életkorban az is fontos, hogy a tanulók minden érzékszervükkel részt vegyenek a nyelvi tevékenységekben, kapjanak vizuális megerősítést, és kézbe vehető tárgyakat is használjanak a nyelvtanulás során.

A célnyelvi írás-olvasás készségének célzott fejlesztése akkor kezdődhet el, amikor anyanyelvükön már magabiztosan írnak és olvasnak a tanulók. Az első kétéves szakasz végén, játékos formában már ismerkedhetnek az egyszerűbb szavak szóképével, illetve rövid, nyomtatott formában megjelenő mondatokkal.

A tanulási folyamatban a tanuló egész személyisége formálódik, anyanyelvi és célnyelvi kompetenciái egymással kölcsönhatásban fejlődnek. Fontos a változatos tevékenységformákra lehetőséget nyújtó célnyelvi óravezetés. A vizuális elemekben gazdag tantermi környezet és eszközrendszer ösztönzi a tanulókat a nyelvi

tevékenységekben való aktív részvételre. Az infokommunikációs eszközök bevonása már ebben az életkori szakaszban is segít a megértésben, és motiváló hatással bír.

A nyelvtanulás során a tanuló sokszor találkozik más tantárgy, műveltségi terület tartalmaival, mint a nyelvtanulást segítő eszközzel vagy információforrással. Fejleszti a tanulói kreativitást, ha lehetőséget kapnak a különböző tanórákon elsajátított szókincs angol nyelvi órán való alkalmazására.

A tanórai tevékenységek többsége csoport- vagy pármunkában történik. Ezek a feladatok a nyelvi fejlesztésen túl jó lehetőséget adnak a tanulók szociális kompetenciáinak fejlesztésére (együttműködés, tolerancia), illetve a közösségformálásra.

Kapcsolódás a NAT-ban meghatározott kompetenciákhoz

A kommunikatív nyelvi kompetencia több ponton érintkezik az anyanyelvi kompetenciával. A szövegalkotás, szövegértelmezés, szóbeli és írásbeli kommunikáció számos készségeleme átvihető az idegen nyelvi tanulásába, és fordítva, az idegen nyelv tanulása során elsajátított kompetenciák hasznosak az anyanyelvi kommunikáció területén.

Az önálló tanulás képességének kialakításában hasznos segítséget nyújt a modern technika, az interneten található autentikus szövegek, a direkt és indirekt nyelvtanulási lehetőségek sokasága Az önálló tanulás képességének állandó fejlesztéséhez szükség van arra, hogy a tanulók beszélgethessenek magáról a tanulásról, segítséget kapjanak a tanulási stratégiák elsajátításában, és lehetőségük legyen gyakorolni mind az önértékelést, mind a társértékelést. A siker egyik kulcsa a folyamatos, pozitív megerősítés, a tanulók önmagukhoz mért fejlődésének elismerése.

A nyelvtanulás a témák sokféleségének köszönhetően, valamint azért, mert minden más tantárgynál több lehetőséget kínál a beszélgetésre, kiválóan alkalmas a személyiségfejlesztésre.

A táblázatokban megjelenő *fejlesztési egységek* (hallott szöveg értése, szóbeli interakció, összefüggő beszéd, olvasott szöveg értése és íráskészség) a valóságban nem különíthetők el egymástól. A hatékony nyelvtanítás feltétele, hogy a különböző készségek fejlesztése mindig integráltan történjen, úgy, ahogy azok a valós kommunikációs helyzetekben előfordulnak. Ezért nem szerepelnek óraszámok a fejlesztési egységek mellett.

A *Fejlesztési célok* rovat a nyelvtanítás aktuális életkori szakaszára vonatkozó, az adott kompetenciával kapcsolatos fejlesztés céljait sorolja fel. *A fejlesztés tartalma* olyan tevékenységeket mutat be, amelyek segítségével az adott nyelvi fejlesztés megvalósítható. A nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák szervesen beépülnek a tartalomba.

	A	B
1	**Fejlesztési egység**	**Hallott szöveg értése**
2	**Előzetes tudás**	Otthon és az óvodában szerzett készségek, személyes és szociális kompetenciák, tanulási képességek. Játékok, szituációs feladatok az otthoni és az óvodai életből.
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló képes követni a nonverbális elemekkel erősen támogatott, angol nyelven történő óravezetést; követi a nagyon lassú és tiszta kiejtésű beszédet, amikor a jelentés megértéséhez hosszú szünetek állnak rendelkezésére; felismeri és végrehajtja az általa már hallott utasításokat; a hallott szöveg tartalmát különböző módokon (mozgás, hang, rajz) meg tudja jeleníteni; képes rövid, egyszerű szövegeket, pl. mondókákat memoriterként elmondani; tud egyszerű szövegben hallott információt más tevékenység során felhasználni; megérti a gyakoribb, mindennapi, nagyon egyszerű szavakat és fordulatokat, amelyek a személyével, közvetlen környezetével kapcsolatosak.

	C
1	**A fejlesztés tartalma** A nyelv hangzásvilágának, zenéjének megismerése, az artikulációs bázis fejlesztése, speciális hangzók, hanglejtés, szóhangsúly megismerése, megfigyelése. A nonverbális elemekkel támogatott angol nyelvi óravezetés megértése. Ismert témákhoz kapcsolódóan elhangzó, szavakból, rövid mondatokból álló kijelentések megértése. Egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott, nonverbális elemekkel támogatott tanári utasítások megértése (pl. rajzos, játékos feladatok, szerepjáték stb.). A személyi adatokra és konkrét szükségletekre vonatkozó egyszerű kifejezések megértése. Az életkornak megfelelő, ismert témakörhöz kapcsolódó, rövid, egyszerű szövegek bemutatásának követése.

	Tanári beszéd és/vagy hangzóanyag hallgatása, együttmondása után közös vagy önálló ismétlés. A kiejtés, intonáció, hangsúly játékos gyakorlása (pl. hangerőváltással, érzelmek kifejezésével, mozgás kíséretével). *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* gyermekdalok, gyermekversek, mondókák, képekkel illusztrált történetek, cselekvéssorok, mesék, rövidfilmek, tanárral, tanulótársakkal folytatott rövid párbeszéd, tanári beszéd.

	D	E
1	**Fejlesztési egység**	**Szóbeli interakció**
2	**Előzetes tudás**	Otthon és az óvodában szerzett tapasztalatok, készségek, személyes és szociális kompetenciák, tanulási képességek, a tanuló természetes kíváncsisága, motivációja. Játékok, szituációs feladatok az otthoni és az óvodai életből.
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	részt vesz egyszerű interakcióban, ahol a kommunikáció a lassabb beszéden és ismétlésen alapul; be tud kapcsolódni az egyszerű játékos feladatokba; képes megválaszolni egyszerű kérdéseket a közvetlen szükségletek vagy jól ismert témák területén, illetve azokra reagálni; tud másoktól dolgokat kérni és másoknak dolgokat adni; képes tevékenységekkel reagálni egyszerű tanári utasításokra pl. mozgás, rajzolás;

	F
1	**A fejlesztés tartalma** Egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre, kérésekre, felszólításokra való reagálás rövid válaszokkal. Cselekvéssel ismert szituációs játékokhoz, tantermi játékokhoz való kapcsolódás.

	Néhány egyszerű, mindennap használt mondatszerkezet korlátozott mértékben történő alkalmazása példa alapján. A legegyszerűbb mindennapi udvarias üdvözlési és búcsúzási, bemutatkozási formulák használata. Kérés, köszönet, sajnálkozás kifejezése. Nagyon rövid, különálló, többnyire előre begyakorolt megnyilatkozások megértése és reagálás azokra. Ismert témákhoz kapcsolódó egyszerű nyelvi eszközöket és nonverbális elemeket tartalmazó rövid párbeszéd eljátszása társakkal, tanárral. Dalok, mondókák, mesék, történetek előadásában, gyermekjátékokban való aktív részvétel. Bekapcsolódás nonverbális elemekkel támogatott, közös szöveg- és mesemondásba ismert szavak, kifejezések ismétlésével. *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* dalok, mondókák, gyermekversek, rövid, képpel illusztrált történetek, rövid párbeszédek.

Ajánlott témakörök

	A
1	**Ajánlott témakörök**
2	**Személyes vonatkozások, család** Személyes bemutatkozás. Család bemutatása rajzok, képek segítségével.
3	**Környezetünk** Az otthon, lakás bemutatása (szobák, helyiségek megnevezése). Időjárással kapcsolatos kifejezések. Állatok, gyümölcsök megnevezése.
4	**Az iskola** Személyes iskolai, illetve tantermi eszközök megnevezése.
5	**Életmód** Napirend, napszakok ismerete. Mindennapi használati tárgyak, játékok megnevezése. Alapvető ételek megnevezése, csoportosítása (pl. egészségesre, egészségtelenre).

	Évszaknak megfelelő öltözködés, ruhadarabok neve.
6	**Szabadidő, szórakozás** Ünnepek. Szabadidős játékok, sportok megnevezése. Közlekedési eszközök neve. Játékok megnevezése.

	B	C
1	**A fejlesztés várt eredményei a ciklus végén**	A tanuló aktívan részt vesz az angol nyelvi tevékenységekben, követi az idegen nyelvű óravezetést, megérti az egyszerű utasításokat. Alapvető szókincse van, melyet konkrét szituációkban fel tud használni. Egyszerű, rövid mondatokat használ a bemutatkozás során. A tanult szavakat, kifejezéseket hallás után megérti, rövid válaszokkal, tevékenységgel reagál azokra. Aktívan részt vesz interakciót igénylő nyelvi játékokban. Megérti az illusztrációval, testbeszéddel alátámasztott rövid szövegek jelentését. El tudja végezni a különböző forrásokból (tanár, magnó, videó stb.) hallott egyszerű szöveghez tartozó feladatokat. Fel tud idézni néhány dalt, verset, mondókát.

1. évfolyam

Angol szakkör tematikája

	A	B
1	**Ajánlott témakörök**	**Kapcsolódási pontok**
2	**Személyes vonatkozások, család** Személyes bemutatkozás. Családtagok felsorolása rajzok, képek segítségével.	*Környezetismeret:* a család. *Erkölcstan:* önismeret.

3	**Környezetünk** Tárgyak, növények, állatok azonosítása	*Környezetismeret:* tárgyak, növények, állatok csoportosítása, megnevezése *Vizuális kultúra:* a színek
4	**Az iskola** Személyes iskolai, illetve tantermi eszközök megnevezése.	*Környezetismeret*: az iskola helyiségei, az iskolában használt eszközök. Matematika: számok 10-ig
5	**Életmód** Napirend, napszakok ismerete. Mindennapi használati tárgyak, játékok megnevezése. Alapvető ételek megnevezése, csoportosítása (pl. egészségesre, egészségtelenre). Évszaknak megfelelő öltözködés, ruhadarabok neve.	*Napszakhoz kötődő köszönés, tevékenységek*
6	**Szabadidő, szórakozás** Ünnepek. Szabadidős játékok, sportok megnevezése. Közlekedési eszközök neve. Játékok megnevezése.	*Magyar nyelv és irodalom*: ünnepek, jeles napok, ehhez kapcsolódó történetek, mondókák. *Testnevelés és sport:* közösségi játékok. *Környezetismeret:* közlekedési ismeretek. *Ének-zene:* ünnepekhez, jeles napokhoz kapcsolódó dalok, zenék.

Témakör neve
Personal topics and topics concerning immediate environment and nature
Topics concerning classroom activities
Cross-curricular topics and activities
English and language learning
Intercultural topics
Playful learning
Entertainment

Gaining and sharing knowledge

	Témakörök	**Kommunikációs szándékok**	**Fogalomkörök és azok nyelvi kifejezései**
	Personal topics and topics concerning immediate environment and nature *mélyes témák és közvetlen környezeti szituációk*		
	A társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök	• Köszönés/ Elköszönés • Érdeklődés hogylét iránt és arra reagálás	Good morning. Good afternoon. Hello! Hi! / Goodbye. Bye! How are you today?/ Fine thank you. I'm…
	Bemutatkozás Személyi adatok	• Önmagunk és mások megnevezése • Életkor megnevezése	What's your name? My name is.., How old are you? I'm…
	Család	• Családtagok megnevezése	This is my …. dad, mum, sister, brother, grandma, grandpa
	Otthon Otthonom, szűkebb környezet Lakóhelyem, tágabb környezet	• Bútorok- szobák megnevezése, felszerelése	kitchen, bedroom, bathroom, sitting room, hall, garden Is it a …? It's a television.
	Öltözködés, ruházat	• Ruhadarabok megnevezése	a dress, sandals, shorts, a sunhat, a T-shirt, trainers I'm wearing… What are you wearing? Are you wearing…?
	Ételek, étkezés	• Élelmiszer megnevezése • Tetszés, nem tetszés	bread, cheese, fish, pasta, rice, yoghurt, coffee, lemonade, milk, orange juice, tea, water I like / don't like cheese.
	Állatok	• Természet • Állatok	a tiger, a monkey, a zebra, a snake, a crocodile, a lion

		• Kisállatok • Állatok a ház körül • Vadállatok	
	Testrészek	• az arc részei	face, hair, eyes, nose, ears, mouth
	Topics concerning classroom activities *osztálytermi nyelvhasználat*		
	Iskolám osztálytermünk	• Osztálytermünk • Iskolaszerek megnevezése	a chair, a table, a book, a pen, a teacher, a clock
	Utasítások	• Tanári utasítások a különböző tevékenységekhez	Listen! Open your book. Close your book. Write/Colour/Match/Count
	Számok, számlálás	• Mennyiségi viszonyok: tőszámnevek 1-10-ig • Információkérés (mennyiség)	Numbers 1-10 How many pencils?
	Színek	• Színek megnevezése	What colour is it? red, orange, blue, pink, yellow, green
	Cross-curricular topics and activities ***reszttantervi témák és szituációk***		
	Érzékszerveink, érzékelés		I see with my eyes. hear, taste, smell, touch, hands
	Szabadidő	• Szabadidős tevékenységek • Szabadtéri játékok • Mozgást jelentő igék (sport)	a ball, a bike, a boat, a scooter, a skipping rope, a trampoline runing, dancing,..
	Nyaralás	• Szabadidővel kapcsolatos tárgyak, játékok	ball, doll, car
	Időjárás	• Időjárás	It's sunny. rainy, snowy, windy
	English and language learning ***gol nyelvi vonatkozások***		

	Képesség kifejezése		Can you do this? Yes, I can. / No, I can't.
	Tetszés, nem tetszés		Do you like it? Do you like bananas?I like it. I don’t like it. Yes, I do. / No, I don’t.
	Intercultural topics ***erkulturális,országismereti témák***		
	Ünnepek és hagyományok	• Az én ünnepeim • Ünnepek	Festivals,Special days: Birthday,Halloween, Thanksgiving day,Christmas,Easter,Pancake day,Valentine-’s day,Mother’s day
	Playful learning ***ékos tanulás***		
	Mondókák, dalok tanulása	• Autentikus dalok,móndókák	Nursery rhymes Children’s songs
	Játékok	• Adott témakör szókincsének bővítése	Board games Picture dictionary
	Entertainment ***órakozás***		
	Dráma tevékenységek	• Bábozás • Szerepek szerinti előadás	Plays Role plays Puppet show
	Online tananyagok	• Rövid videók/ mesék/ film részletek • Nyelvi gyakorló játékok	Weboldalak: Jeopardy, Kahoot, Live worksheets, LearningApps, WordWall, Agendaweb
	Gaining and sharing knowledge *eretszerzés,tudásmegosztás*		
	Játékok,tárgyak	• Kedvenc játékaim	My favourite toy
	Állatok	• Kedvenc állataim	My favourite animal
	Ételek	• zöldségek, gyümölcsök	Healthy lifestlye

TÉMAKÖR: **Personal topics and topics concerning immediate environment and nature**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- közöl alapvető személyes információkat magáról, egyszerű nyelvi elemek segítségével;
- érzéseit egy-két szóval vagy begyakorolt állandósult nyelvi fordulatok segítségével kifejezi, főként rákérdezés alapján, nonverbális eszközökkel kísérve az angol nyelvi megnyilvánulást
- felismeri és alkalmazza a legegyszerűbb, üdvözlésre és elköszönésre használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- felismeri és alkalmazza a legegyszerűbb, bemutatkozásra használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- felismeri és használja a legegyszerűbb, a köszönet és az arra történő reagálás kifejezésére használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és használja a legegyszerűbb mindennapi nyelvi funkciókat életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete angol nyelven: közvetlen, szűk család,
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete angol nyelven: az otthon, iskola
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete angol nyelven:tantermi bútorok és alapvető berendezési tárgyak
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete angol nyelven: családi események
- A témakörre jellemző alapvető tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete angol nyelven: játszás, étkezés, öltözködés
- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete angol nyelven: most állatnevek (háziállatok és vadállatok), növények
- A témakörre jellemző alapvető tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete angol nyelven: „kis kedvencek”
- Alapvető mindennapi nyelvi funkciók használata

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- projektmunka:
  - családfa készítése saját rajzok, fényképek segítségével
  - osztályterem bemutatása
  - mit rejt az iskoltáskám
- társakkal készített interjú órai keretek között, vagy „Class survey” (véleménykutatás) – eredménnyel
  - bemutatkozás (What’s your name? Eredmény: Melyik névből van a legtöbb?)
  - családtagok (Have you got any brothers or sisters? Eredmény: Hány „rokongyerek” van az osztályban összesen?)
- játékos szótanulás: képes szókártyák, pantomim, memóriajáték kártyával vagy interaktív táblával
- képes „szótár” rajzolása (pl. a szobát, benne a bútorok nevét odaírni)
- szituációs játékok: üdvözlés – bemutatkozás – elköszönés
- közös játékos daltanulás (pl. There were 10 in a bed and the little one said: Roll over…)
- plakátkészítés: állatok / növények, ünnepek, lakóhelyem, ételek, ruhadarabok
- hangutánzás: Which animal?
- közvéleménykutatás: kinek milyen kisállata van?
- ismerkedés az angol ünnepekkel, szokásokkal film segítségével
- ismert mese/történet feldolgozása képekkel, képek sorba rakásával
- Színdarab előadása csoportban: pl. egy kiválasztott főbb ünnephez

TÉMAKÖR: Topics concerning classroom activities

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megismétli az élőszóban elhangzó egyszerű szavakat, kifejezéseket játékos, mozgást igénylő, kreatív nyelvórai tevékenységek során;
- szóban megnevezi az ajánlott tématartományokban megjelölt, begyakorolt elemeket;
- támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szövegre az órai alkotó jellegű nyelvi, mozgásos nyelvi és játékos nyelvi tevékenységek során;
- rövid, néhány szóból álló párbeszédet folytat
- a tanórán a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a játék céljainak megfelelően alkalmazza;
- új szavak, kifejezések tanulásakor ráismer a már korábban tanult szavakra, kifejezésekre;

- új szavak, kifejezések tanulásakor felismeri, ha új elemmel találkozik és rákérdez, vagy megfelelő tanulási stratégiával törekszik a megértésre;
- a célok eléréséhez társaival rövid feladatokban együttműködik;
- egy feladat megoldásának sikerességét segítséggel értékelni tudja
- felismeri és alkalmazza a legegyszerűbb, üdvözlésre és elköszönésre használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- felismeri és használja a legegyszerűbb, megszólításra használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- felismeri és használja a legegyszerűbb, a köszönet és az arra történő reagálás kifejezésére használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz egyszerű szövegértést igénylő játékos nyelvórai tevékenységekben;
- részt vesz egyszerű szövegalkotást igénylő játékos nyelvórai tevékenységekben;
- a tanórán bekapcsolódik a már ismert játékos, interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a játék céljainak megfelelően alkalmazza.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete angol nyelven: osztálytársak, tanárok (classmates, teachers)
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete angol nyelven: a saját iskolám és termei
- A témakörre jellemző alapvető tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete angol nyelven: a tanuláshoz szükséges alapvető eszközök
- A témakörre alapvető jellemző tevékenységre vonatkozó szókincs ismerete angol nyelven: tanári utasítások a különböző tevékenységekhez (writing, reading, counting, physical and creative activities)
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tantárgyak, fontosabb iskolai ünnepélyek (school subjects, major school festivals)
- Részvétel tanórai játékos nyelvi tevékenységekben
- Begyakorolt, alapvető elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére

Javasolt tevékenységek

- játékos szótanulás: barkochba: (zsákban iskolai tárgyak) – „What have I got in my hand?”
- mondókák, dalok tanulása
- projektmunka csoportban: az ideális osztályterem tervezése berendezési tárgyak megnevezésével
- egyszerűbb társasjátékok célnyelven, pl. memóriajáték a képeken szereplő tárgyak, tanulási tevékenységek megnevezésével
- halk/hangos szóismétlés
- kiszámolós mondókák tanulása

TÉMAKÖR: Cross-curricular topics and activities

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szövegre az órai alkotó jellegű nyelvi, mozgásos nyelvi és játékos nyelvi tevékenységek során;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismer művészeti és mozgásos tevékenységekhez kapcsolódó alapvető célnyelvi kifejezéseket, utasításokat, eszközöket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző alapvető tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
- Alapvető szavak, szókapcsolatok felismerése célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, leginkább művészeti és mozgásos tudásterületek során megcélzott tartalmakból.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- társakkal közösen készített plakát bemutatása: kedvenc állatok
- közös előadás: dal, vers,
- mozgásos daltanulás a célnyelven (pl. Head, shoulders, knees and toes..., If you’re happy..., One little finger...)
- mozgásos játékok:
    - pl. Charades, Fly swat, Simon says..., Board race
    - pl. memorizálás labdával, tornával,

- pl. Lépj előre, ha tudod a választ! - játék

TÉMAKÖR: **English and language learning**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- felismeri az anyanyelve és a célnyelv közötti legalapvetőbb kiejtésbeli különbségeket;
- felfigyel a célnyelvre jellemző hangok kiejtésére;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismerkedik a célnyelv főbb jellemzőivel;

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az angol nyelv hangkészletének felismerése

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- szavak ismétlése
- daltanulás a célnyelven (pl. ABC-song)
- Közös zenehallgatás és mesenézés célnyelven

TÉMAKÖR: **Intercultural topics**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri az ünnepekhez kapcsolódó alapszintű kifejezéseket,

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- találkozik a célnyelvi kultúra legfőbb ünnepeivel

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A főbb, az adott célnyelvi kultúrához tartozó ünnepek ismerete

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- projektmunka:
    - születésnap ünneplése a célnyelvi kultúrában és hazánkban
- plakát készítése: rajz vagy kivágott képekből montázs pl. egy ünnepről
- ünnepekhez kötődő mondókák, dalok tanulása, közös és egyéni előadása

TÉMAKÖR: Playful learning

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megismétli a tanult szavakat társaival közösen játékos tevékenységek kapcsán, szükség esetén segítséggel;
- támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szövegre az órai alkotó jellegű nyelvi, mozgásos nyelvi és játékos nyelvi tevékenységek során;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a begyakorolt nyelvi elemeket, célnyelven megismert tartalmakat játékos tevékenységekben használja.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Részvétel tanórai, szóbeli interakciót igénylő angol nyelvi tevékenységekben.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- játékos szótanulás: pl. minél előbb találd ki, mit rajzolok, mit mutatok (pantomim)
- mondókák, dalok tanulása, előadása (nursery rhyme competition)
- egyéni/csoportos versenyek: szókincs és helyesírás felmérése

TÉMAKÖR: Entertainment

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megérti a nyelvi szintjének megfelelő, akár vizuális eszközökkel is támogatott utasításokat és kérdéseket, és ezekre adekvát válaszreakciókat ad;
- beazonosítja a célzott információt az életkorának megfelelő szituációkhoz kapcsolódó rövid, egyszerű, a nyelvtanításhoz készült, illetve eredeti szövegben.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

– felhasznál és létrehoz rövid, nagyon egyszerű célnyelvi szövegeket szabadidős tevékenységek során.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű tanult, hallott szövegek felhasználása szórakozás céljára.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- online feladatok: játékok, játékos gyakorló feladatok, interaktív feladatok, dalok, mesék online
- énekek, versek előadása
- számítógépes játékok a célnyelven
- Célnyelvi társasjáték, bábjátékok

***TÉMAKÖR:* Gaining and sharing knowledge**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– törekszik arra, hogy a célnyelvet eszközként alkalmazza információszerzésre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

– célnyelven megoszt egyedül, vagy társaival együttműködésben megszerzett, alapvető információkat szóban, akár vizuális elemekkel támogatva;

– alapvető célzott információt megszerez a tanult témákban tudásának bővítésére.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– Alapvető információ megosztása egyszerű, begyakorolt elemekkel angol nyelven

– Alapvető, tanult témákhoz kötődő egyszerű, konkrét angol nyelvű információ megszerzése.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- saját érdeklődési köréhez tartozó, rajzokkal, fényképekkel támogatott plakát készítése egyedül vagy csoportban, és annak bemutatása a tanulócsoport számára
- rajz, projektmunka alapján rövid, pár szavas/mondatos kiselőadást tart a tanult témakörökből

2. évfolyam

	A	B
1	**Ajánlott témakörök**	**Kapcsolódási pontok**
2	**Személyes vonatkozások, család** Személyes bemutatkozás. Család bemutatása rajzok, képek segítségével.	*Környezetismeret:* a család. *Erkölcstan:* önismeret.
3	**Környezetünk** Az otthon, lakás bemutatása (szobák, helyiségek megnevezése).	*Környezetismeret:* az otthonunk, évszakok, növények, állatok csoportosítása. *Technika, életvitel és gyakorlat:* a lakás részei.
4	**Az iskola** Személyes iskolai, illetve tantermi eszközök megnevezése.	*Környezetismeret*: az iskola és lakás helyiségei, az iskolában és otthon használt eszközök.
5	**Életmód** Napirend, napszakok ismerete. Mindennapi használati tárgyak, játékok megnevezése. Alapvető ételek megnevezése, csoportosítása (pl. egészségesre, egészségtelenre). Évszaknak megfelelő öltözködés, ruhadarabok neve.	*Környezetismeret:* a helyes napirend, egészséges életmód, évszakok, időjárás, öltözködés.
6	**Szabadidő, szórakozás** Ünnepek. Szabadidős játékok, sportok	*Magyar nyelv és irodalom*: ünnepek, jeles napok, ehhez kapcsolódó történetek, mondókák. *Testnevelés és sport:* közösségi játékok.

	megnevezése. Közlekedési eszközök neve. Játékok megnevezése.	*Környezetismeret:* közlekedési ismeretek. *Ének-zene:* ünnepekhez, jeles napokhoz kapcsolódó dalok, zenék.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve
Personal topics and topics concerning immediate environment and nature
Topics concerning classroom activities
Cross-curricular topics and activities
English and language learning
Intercultural topics
Playful learning
Entertainment
Gaining and sharing knowledge

aszám	**Témakörök**	**Kommunikációs szándékok**	**Fogalomkörök és azok nyelvi kifejezései**
	Personal topics and topics concerning immediate environment and nature *mélyes témák és közvetlen környezeti szituációk*		
	A társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök	• Köszönés/ Elköszönés • Érdeklődés hogylét iránt és arra reagálás • Köszönet és arra reagálás • Bocsánatkérés	Good morning. Good afternoon. Hello! Hi! / Goodbye. Bye! How are you today?/ Fine thank you. I'm… Thanks. Thank you very much. / You are welcome. Sorry. / I am sorry.
	Bemutatkozás Személyi adatok	• Önmagunk és mások megnevezése • Életkor megnevezése	Present Simple: A létezés kifejezése: a *Be* ige jelen idejű alakjai: am, are, is What's your name? My name is.., How old are you? I'm…
	Család	• Családtagok megnevezése • Családi kapcsolatok bemutatása	This is my …. dad, mum, sister, brother, grandma, grandpa She is, He is…

			Who's that? It's,.. A birtoklás kifejezése :*have got*
	Otthon Otthonom, szűkebb környezet Lakóhelyem, tágabb környezet	• Ház lakás részei, berendezési tárgyak • Bútorok- szobák megnevezése, felszerelése • Térbeli viszonyok Irányok, helymeghatározás	kitchen, bedroom, bathroom, sitting room, hall, garden I'm in the bedroom. Is it a …? It's a television. Prepositions, Prepositional Phrases, Adverbs: It's in / on … It's upstairs /downstairs. It's on the left / right. Where's the…? Is it on /in …?,
	Öltözködés, ruházat	• Ruhadarabok megnevezése	a dress, sandals, shorts, a sunhat, a T-shirt, trainers I'm wearing… What are you wearing? Are you wearing…? Szórend :one red sock Egyszerű birtoklás kifejezése /my jacket, Polly's shirt/
	Ételek, étkezés	• Élelmiszer megnevezése • Kérés, kínálás	bread, cheese, fish, pasta, rice, yoghurt, coffee, lemonade, milk, orange juice, tea, water Here's some cheese. Do you like cheese? Yes. No. I like / don't like cheese.
	Állatok	• Természet • Állatok • Kisállatok • Állatok a ház körül • Vadállatok	a tiger, a monkey, a zebra, a snake, a crocodile, a lion
	Testrészek	• A fej részei	face, hair, eyes, nose, ears, mouth

		• Végtagok	Look at my face. I've got a pink nose. big, small, brown, black, blond, red
	Topics concerning classroom activities *osztálytermi nyelvhasználat*		
	Iskolám osztálytermünk	• Osztálytermünk • Iskolaszerek megnevezése • Információkérés, -adás • Igenlés, tagadás • Nem tudás kifejezése	a chair, a table, a book, a pen, a teacher, a clock I can see a table. It's a red clock. It's an orange pen. I don't know.
	Utasítások	• Tanári utasítások a különböző tevékenységekhez	Listen! Open your book. Close your book. Write/Colour/Match/Count
	Számok, számlálás	• Mennyiségi viszonyok: tőszámnevek 1-20-ig • Információkérés (mennyiség)	Numbers 1-20 How many pencils?
	Színek	• Színek megnevezése	What colour is it? red, orange, blue, pink, yellow, green
	Cross-curricular topics and activities ***reszttantervi témák és szituációk***		
	Érzékszerveink, érzékelés		I see with my eyes. hear, taste, smell, touch, hands
	Szabadidő	• Szabadidős tevékenységek • Szabadtéri játékok • Mozgást jelentő igék	a ball, a bike, a boat, a scooter, a skipping rope, a trampoline I'm playing with my bike. I'm riding my bike.
	Nyaralás	• Szabadidővel kapcsolatos kifejezések	holiday,sunhat, sunglasses,swim
	Sport	• Különböző sportok • Mozgásformák • Tevékenységek	swimming, jumping, hopping, running

	Időjárás Idő meghatározása	• Évszakok és hónapok • Hét napjai és napszakok • Az óra • Időjárás	Summer, winter, rainy, snowy, windy
	English and language learning ***lnyelvi vonatkozások***		
	Képesség kifejezése		Can you do this? Yes, I can. / No, I can't.
	Tetszés, nem tetszés		Do you like it? Do you like bananas?I like it. I don't like it. Yes, I do. / No, I don't.
	Cselekvés, történés, létezés kifejezése	• Jelenidejűség *be – present forms* • Imperative	I'm young. Are you tall? Yes, I am. I'm not short. There's a.… There are… Listen!
	Birtoklás kifejezése		Possessive adjectives Whose? Possessive …'s have got – present forms
	Irányok, helymeghatározás		Where? here, there, left, right in, on, under, … Where's the cake? It's on the table.
	Az angol ábécé és jelkészlet ismerete		Spell…
	Az angol nyelv hangkészletének felismerése		
	Intercultural topics ***erkulturális,országismereti témák***		

	Ünnepek és hagyományok	• Az én ünnepeim • Ünnepek itthon és a célnyelvi kultúrában	Festivals,Special days: Birthday,Halloween, Thanksgiving day,Christmas,Easter,Pancake day,Valentine-'s day,Mother's day
	Playful learning ***ékos tanulás***		
	Fantázia és valóság	• Képzeletem világa. Kedvenc meséim, könyveim.	Tiny book stories
	Mondókák, dalok tanulása	• Autentikus dalok,móndókák	Nursery rhymes Children's songs
	Játékok	• Adott témakör szókincsének bővítése	Board games Picture dictionary
	Entertainment ***órakozás***		
	Dráma tevékenységek	• Bábozás • Szerepek szerinti előadás	Plays Role plays Puppet show
	Online tananyagok	• Rövid videók/ mesék/ film részletek • Nyelvi gyakorló játékok	Weboldalak: Jeopardy, Kahoot, Live worksheets, LearningApps, WordWall, Agendaweb
	Gaining and sharing knowledge *neretszerzés,tudásmegosztás*		
	Otthonom	• Szobám	My dream house My bedroom
	Játékok,tárgyak	• Kedvenc játékaim	My favourite toy
	Állatok	• Kedvenc állataim	My favourite animal
	Ételek	• Egészséges és egészségtelen élelmiszerek	Healthy lifestlye

TÉMAKÖR: **Personal topics and topics concerning immediate environment and nature**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- közöl alapvető személyes információkat magáról, egyszerű nyelvi elemek segítségével;
- érzéseit egy-két szóval vagy begyakorolt állandósult nyelvi fordulatok segítségével kifejezi, főként rákérdezés alapján, nonverbális eszközökkel kísérve a célnyelvi megnyilatkozást;
- kiemeli az ismert nyelvi elemeket tartalmazó, rövid, egyszerű, a nyelvtanításhoz készült, illetve eredeti szöveg lényegét, fő mondanivalóját;
- felismeri és alkalmazza a legegyszerűbb, üdvözlésre és elköszönésre használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- felismeri és alkalmazza a legegyszerűbb, bemutatkozásra használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- felismeri és használja a legegyszerűbb, megszólításra használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- felismeri és használja a legegyszerűbb, a köszönet és az arra történő reagálás kifejezésére használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- felismeri és használja a legegyszerűbb, a tudás és nem tudás kifejezésére használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a személyes és környezeti tématartományban megért rövid, nagyon egyszerű célnyelvi szöveget;
- a személyes és környezeti tématartományban létrehoz rövid, nagyon egyszerű célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel
- felismeri és használja a legegyszerűbb mindennapi nyelvi funkciókat életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: közvetlen, szűk család, barátok
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: az otthon, az utcám, a játszótér
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: bútorok és alapvető berendezési tárgyak
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: családi események, ünneplések

- A témakörre jellemző alapvető tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: játszás, étkezés, öltözködés
- A témakörre jellemző alapvető fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: az egészséges életmód
- 2-3 főbb ünnephez (pl. Christmas, Easter) kapcsolódó alapszintű kifejezés, állandósult szókapcsolat ismerete
- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: most állatnevek (háziállatok és vadállatok), növények
- A témakörre jellemző alapvető helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a természet és az élőlények
- A témakörre jellemző alapvető tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: „kis kedvencek" és azok tartása
- Személyes és közvetlen környezethez tartozó alapvető információk átadása egyszerű nyelvi elemekkel
- Alapvető érzések begyakorolt állandósult nyelvi fordulatok segítségével történő átadása
- Alapvető mindennapi nyelvi funkciók használata

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- projektmunka:
  - lakóhely bemutatása egyszerű térkép készítésével (alapvető címkék felhasználásával)
  - kiskedvenc bemutatása fénykép segítségével (képességek, szokások bemutatása)
  - legjobb barát/barátnő bemutatása rajz/fénykép alapján (külső-belső tulajdonságok, szokások bemutatása)
- társakkal készített interjú órai keretek között, vagy „Class survey" (véleménykutatás) – eredménnyel
  - lakóhely (Do you live in a house or in a flat? Eredmény: Hol lakik az osztály többsége?)
- játékos szótanulás: képes szókártyák, pantomim, memóriajáték kártyával vagy interaktív táblával
- képes „szótár" rajzolása (pl. a szobát, benne a bútorok nevét odaírni)
- projektmunka csoportban: város tervezése helyszínek megnevezésével
- szituációs játékok: üdvözlés – bemutatkozás – elköszönés
- közös játékos daltanulás
- plakátkészítés: állatok / növények, ünnepek, lakóhelyem, ételek, ruhadarabok
- közvéleménykutatás: kinek milyen kisállata van?
- ismerkedés az angol ünnepekkel, szokásokkal film segítségével
- ismert mese/történet feldolgozása képekkel, képek sorba rakásával

– Színdarab előadása csoportban: pl. egy kiválasztott főbb ünnephez

TÉMAKÖR: Topics concerning classroom activities

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megismétli az élőszóban elhangzó egyszerű szavakat, kifejezéseket játékos, mozgást igénylő, kreatív nyelvórai tevékenységek során;
- lebetűzi a tanult szavakat társaival közösen játékos tevékenységek kapcsán, szükség esetén segítséggel;
- lemásol tanult szavakat játékos, alkotó nyelvórai tevékenységek során;
- megold játékos írásbeli feladatokat a szavak, szószerkezetek, rövid mondatok szintjén;
- részt vesz kooperatív munkaformában végzett kreatív tevékenységekben, projektmunkában szavak, szószerkezetek, rövid mondatok leírásával, esetleg képi kiegészítéssel;
- írásban megnevezi az ajánlott tématartományokban megjelölt, begyakorolt elemeket;
- támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szövegre az órai alkotó jellegű nyelvi, mozgásos nyelvi és játékos nyelvi tevékenységek során;
- értelmezi azokat az idegen nyelven szóban elhangzó nyelvórai szituációkat, melyeket anyanyelvén már ismer;
- támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott szövegre az órai játékos alkotó, mozgásos vagy nyelvi fejlesztő tevékenységek során, kooperatív munkaformákban;
- rövid, néhány mondatból álló párbeszédet folytat, felkészülést követően~~;~~
- a tanórán a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a játék céljainak megfelelően alkalmazza;
- új szavak, kifejezések tanulásakor ráismer a már korábban tanult szavakra, kifejezésekre;
- egy feladat megoldásának sikerességét segítséggel értékelni tudja
- felismeri és alkalmazza a legegyszerűbb, üdvözlésre és elköszönésre használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- felismeri és használja a legegyszerűbb, megszólításra használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- felismeri és használja a legegyszerűbb, a köszönet és az arra történő reagálás kifejezésére használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- felismeri és használja a legegyszerűbb, a tudás és nem tudás kifejezésére használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz egyszerű szövegértést igénylő játékos nyelvórai tevékenységekben;
- részt vesz egyszerű szövegalkotást igénylő játékos nyelvórai tevékenységekben;
- a tanórán bekapcsolódik a már ismert játékos, interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a játék céljainak megfelelően alkalmazza.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: osztálytársak, tanárok (classmates, teachers)
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a saját iskolám és termei
- A témakörre jellemző alapvető tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a tanuláshoz szükséges alapvető eszközök
- A témakörre alapvető jellemző tevékenységre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tanári utasítások a különböző tevékenységekhez (writing, reading, counting, physical and creative activities)
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tantárgyak, fontosabb iskolai ünnepélyek (school subjects, major school festivals)
- Részvétel tanórai játékos nyelvi tevékenységekben
- Begyakorolt, alapvető elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére
- Életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi tevékenységek során.

Javasolt tevékenységek

- játékos szótanulás: barkochba: (zsákban iskolai tárgyak) – „What have I got in my hand?”
- mondókák, dalok tanulása
- projektmunka csoportban: az ideális osztályterem tervezése berendezési tárgyak megnevezésével
- egyszerűbb társasjátékok célnyelven, pl. memóriajáték a képeken szereplő tárgyak, tanulási tevékenységek megnevezésével
- halk/hangos szóismétlés
- Betűzés játékosan – „akasztófa”
- kiszámolós mondókák tanulása
- csoportversenyek: pl. running dictation

- Projektmunka készítése csoportban: kedvenc tantárgy (a tantárgyra jellemző rajz, kép, tárgy stb. segítségével)
- Szituációs játék: „I am the teacher”
- projektmunka (plakátkészítés) csoportban:
    - a saját iskola bemutatása
    - az álomiskola (kép, rajz, kulcsszavak stb. segítségével)
- társakkal készített interjú/felmérés, és annak egyszerű bemutatása órai keretek között

***TÉMAKÖR:* Cross-curricular topics and activities**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- részt vesz kooperatív munkaformában végzett kreatív tevékenységekben, projektmunkában szavak, szószerkezetek, rövid mondatok leírásával, esetleg képi kiegészítéssel;
- támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szövegre az órai alkotó jellegű nyelvi, mozgásos nyelvi és játékos nyelvi tevékenységek során;
- aktívan bekapcsolódik a közös meseolvasásba, a mese tartalmát követi;
- támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott szövegre az órai játékos alkotó, mozgásos vagy nyelvi fejlesztő tevékenységek során, kooperatív munkaformákban.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- összekapcsol a nyelvi tevékenységek során feldolgozott tartalmakat az anyanyelvén korábban megszerzett ismeretekkel;
- alkalmaz egyéb tanulásterületekre, különös tekintettel a művészeti és mozgásos tartalmakra jellemző tevékenységeket nyelvórán;
- felismer művészeti és mozgásos tevékenységekhez kapcsolódó alapvető célnyelvi kifejezéseket, utasításokat, eszközöket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A témakörre jellemző alapvető tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
- Alapvető szavak, szókapcsolatok felismerése célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, leginkább művészeti és mozgásos tudásterületek során megcélzott tartalmakból.

Javasolt tevékenységek

- társakkal közösen készített plakát bemutatása
    - öltözködés a különböző évszakokban
    - időtöltés tanév közben, illetve nyaralás alatt
    - évszakok, hónapok, napszakok
- más tudományterületeken tanult szavak, fogalmak játékos tanulása
- Csoport projectek: egy-egy tantárgy bemutatása célnyelven
- közös előadás: dal, vers, mese
- projektmunka: emberi test részeinek megnevezésével
- mozgásos daltanulás a célnyelven (pl. Head, shoulders, knees and toes..., If you're happy..., One little finger...)
- mozgásos játékok:
    - pl. Charades, Fly swat, Simon says..., Board race
    - pl. memorizálás labdával, tornával,
    - pl. Lépj előre, ha tudod a választ! - játék

TÉMAKÖR: English and language learning

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- felismeri az anyanyelve és a célnyelv közötti legalapvetőbb kiejtésbeli különbségeket;
- felfigyel a célnyelvre jellemző hangok kiejtésére;
- felismeri az anyanyelvén, illetve a tanult idegen nyelven történő írásmód és betűkészlet közötti különbségeket;
- ismeri az adott nyelv ábécéjét;
- lebetűzi a nevét;
- felismeri az anyanyelv és az idegen nyelv hangkészletét;
- megkülönbözteti az anyanyelvi és a célnyelvi írott szövegben a betű- és jelkészlet közti különbségeket;
- új szavak, kifejezések tanulásakor felismeri, ha új elemmel találkozik és rákérdez, vagy megfelelő tanulási stratégiával törekszik a megértésre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismerkedik a célnyelv főbb jellemzőivel;
- felismeri az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmakat a tanórán kívül is.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az angol ábécé és jelkészlet ismerete
- Az angol nyelv hangkészletének felismerése

Javasolt tevékenységek

- szavak lebetűzése, szavak diktálása betűzéssel
- szituációs telefonos játék: Can you spell your name, please?"
- keresztrejtvény készítése, megoldása
- verseny/játék csoportban:
    - ország-város (adott betűkkel szavak keresése)
    - spelling bee játék ismert szavakkal
    - csipeszes hangvadász játék, hangkereső kígyó társasjáték
    - szókígyó - csapatverseny
    - betűzőverseny
- daltanulás a célnyelven (pl. ABC-song)
- képes szótár készítése
- rajzfilmek nézése célnyelven
- Szókártyák készítése az alapszókinccsel kapcsolatosan
- Közös zenehallgatás és mesenézés célnyelven

TÉMAKÖR: Intercultural topics

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megismeri a főbb, az adott célnyelvi kultúrákhoz tartozó országok nevét, földrajzi elhelyezkedését, főbb országismereti jellemzőit;
- ismeri a főbb célnyelvi kultúrához tartozó ünnepekhez kapcsolódó alapszintű kifejezéseket, állandósult szókapcsolatokat és szokásokat;
- megtapasztalja a közös célnyelvi olvasás élményét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- találkozik a célnyelvi kultúra legfőbb ünnepeivel, hagyományaival;
- találkozik a célnyelvi kultúra legfőbb szokásaival.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A főbb, az adott célnyelvi kultúrához tartozó ünnepek ismerete
- A célnyelvi kultúrához tartozó főbb szokások ismerete

Javasolt tevékenységek

- projektmunka:
  - születésnap ünneplése a célnyelvi kultúrában és hazánkban
  - egyszerű, saját térkép készítése a célnyelvi országról/országokról, saját hazánkról, valamint egy elképzelt álomországról
- plakát készítése: rajz vagy kivágott képekből montázs pl. egy ünnepről
- Képek gyűjtése a különböző angolnyelvű országok karácsonyairól
- ünnepekhez kötődő mondókák, dalok tanulása, közös és egyéni előadása
- projektmunka: térkép rajzolása folyók, hegyek, városok megnevezésével
- országismereti vetélkedő

TÉMAKÖR: Playful learning

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- lebetűzi a tanult szavakat társaival közösen játékos tevékenységek kapcsán, szükség esetén segítséggel;
- lemásol tanult szavakat játékos, alkotó nyelvórai tevékenységek során;
- támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szövegre az órai alkotó jellegű nyelvi, mozgásos nyelvi és játékos nyelvi tevékenységek során;
- támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott szövegre az órai játékos alkotó, mozgásos vagy nyelvi fejlesztő tevékenységek során, kooperatív munkaformákban.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a begyakorolt nyelvi elemeket, célnyelven megismert tartalmakat játékos tevékenységekben használja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Részvétel tanórai, szóbeli interakciót vagy alapvető íráskészséget igénylő angol nyelvi tevékenységekben.

Javasolt tevékenységek

- klasszikusan a célnyelvi kultúrában megjelenő mozgásos, az életkornak megfelelő körjátékok/táncok elsajátítása
- játékos szótanulás: pl. minél előbb találd ki, mit rajzolok, mit mutatok (pantomim)
- mondókák, dalok tanulása, előadása (nursery rhyme competition)
- egyéni/csoportos versenyek: szókincs és helyesírás felmérése
- Akasztófa játék
- Barkochba
- Activity
- Bingó számokkal, szavakkal

TÉMAKÖR: Entertainment

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- csendes olvasás keretében feldolgozva megért ismert szavakat tartalmazó, pár szóból vagy mondatból álló, akár illusztrációval támogatott szöveget;
- megérti a nyelvi szintjének megfelelő, akár vizuális eszközökkel is támogatott írott utasításokat és kérdéseket, és ezekre adekvát válaszreakciókat ad;
- beazonosítja a célzott információt az életkorának megfelelő szituációkhoz kapcsolódó rövid, egyszerű, a nyelvtanításhoz készült, illetve eredeti szövegben.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felhasznál és létrehoz rövid, nagyon egyszerű célnyelvi szövegeket szabadidős tevékenységek során.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű írott szövegek felhasználása szórakozás céljára.

Javasolt tevékenységek

- páros és csoportos tevékenységek végzése kártyákon szereplő utasítások, valamint szerepkártyák segítségével
- egyszerű mondatokból álló képregény olvasása, saját készítése
- képregény kockák, vagy szöveg kártyák történet szerinti sorba rakása

- online feladatok: játékok, játékos gyakorló feladatok, interaktív feladatok, dalok, mesék online
- énekek, versek előadása
- gyűjtőmunka: célnyelvi szövegek, feliratok keresése éttermekben, moziban, egyéb szabadidős tevékenységek során
- keresztrejtvények megoldása, készítése (képek segítségével)
- számítógépes játékok a célnyelven
- Célnyelvi társasjáték, bábjátékok

***TÉMAKÖR:* Gaining and sharing knowledge**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- részt vesz kooperatív munkaformában végzett kreatív tevékenységekben, projektmunkában szavak, szószerkezetek, rövid mondatok leírásával, esetleg képi kiegészítéssel;
- törekszik arra, hogy a célnyelvet eszközként alkalmazza információszerzésre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- célnyelven megoszt egyedül, vagy társaival együttműködésben megszerzett, alapvető információkat szóban, akár vizuális elemekkel támogatva;
- alapvető célzott információt megszerez a tanult témákban tudásának bővítésére.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Alapvető információ megosztása egyszerű, begyakorolt elemekkel angol nyelven
- Alapvető, tanult témákhoz kötődő egyszerű, konkrét angol nyelvű információ megszerzése.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- saját érdeklődési köréhez tartozó, rajzokkal, fényképekkel támogatott plakát készítése egyedül vagy csoportban, és annak bemutatása a tanulócsoport számára
- rajz, projektmunka alapján rövid, pár szavas/mondatos kiselőadást tart a tanult témakörökből
- gyűjtőmunka és prezentációk választott témákból

3. évfolyam számára

Célok és feladatok

A 3. évfolyam megkezdésekor a tanulók már két év hallás utáni nyelvtanulási tapasztalattal rendelkeznek, felismerik, megértik a rövid szavak, egyszerű mondatok írott alakját. Hozzászoktak a célnyelvi óravezetéshez, követik a rövid, egyszerű utasításokat. Már ismernek hangzó szövegeket, megtették az első lépéseket a célnyelvi interakció területén, a pozitív tanári visszajelzések kialakították az egészséges nyelvhasználói önbizalmat. A 3. évfolyam egyik legfontosabb célja, hogy fenntartsa a tanulók nyelvtanulás iránti pozitív attitűdjét, hogy továbbra is örömüket leljék a nyelvhasználatban.

A korábbiakhoz hasonlóan fontos cél a beszédértés és a kommunikációs készség fejlesztése, amelyben most már nagyobb szerepet játszik az összefüggő beszéd. Ezekhez a fejlesztési célokhoz társul az értő olvasás, illetve a célnyelvi írás bevezetése, fejlesztése. Az előző szakasz végén a tanulók már nyomtatott formában is megismerkedtek egyszerű szavakkal, rövid mondatokkal. Ezek leírása, nyomtatott szövegben való biztos felismerése, kiolvasása ennek a szakasznak a feladata. A készségek fejlesztése komplex módon, valós kommunikációs helyzeteken alapul. A motiváció fenntartása érdekében fontos, hogy a tanulók a fejlettségi szintjüknek megfelelő, változatos feladatokat kapjanak, az ismeretek rögzítése tevékenykedtetés útján történjen. Az elsődleges kommunikációs csatorna a hallás utáni értés és a beszéd, ezért a tanulók szövegértési és válaszadási készségének együttes fejlesztése kulcsfontosságú, ez alapozza meg a helyes kiejtés elsajátítását is. Ezen korai szakaszban kiemelt fontossága van a testbeszédnek is, mint a megértést és az eredményes kommunikációt elősegítő eszköznek. A tanuló tanórai beszédének természetes része még a magyar nyelvű kérdés és válasz is, amelyet visszajelzésként, megerősítésként használ a tanár következetes célnyelv-használatával párhuzamosan.

A témakörök részben ugyanazok, mint az előző fejlesztési szakaszban, de a tantárgyi tartalmak gazdagodásának megfelelően bővülnek is. Ebben az időszakban jelentősen növekszik a tanulók szókincse.

A tanulók az angol nyelv sajátos mondatszerkezeteivel kontextusba ágyazva ismerkednek meg, így épülnek be a nyelvhasználatukba. Már sor kerül az egyszerű szabályszerűségek tudatosítására, de mindig csak akkor, ha azok a nyelvtanulás során már többször előfordultak, ismertté váltak a tanulók számára. Fontos, hogy a szabályszerűségeket a tanulók fedezzék fel, és a pedagógus segítségével ők vonják le a következtetéseket. Az előző szakaszhoz képest nagyobb hangsúlyt kap az önálló tanulásra való felkészítés, az egyéni nyelvtanulási stratégiák kialakítása.

1	**Fejlesztési egység**	**Hallott szöveg értése**
2	**Előzetes tudás**	Aktív részvétel az órai tevékenységekben, a célnyelvi óravezetés követése, az egyszerű tanári utasítások és kérdések, valamint a korábban feldolgozott szövegek megértése, begyakorolt rövid párbeszédek követése.

3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló követi a kissé komplexebb formában elhangzó és kevesebb nonverbális elemmel támogatott célnyelvi óravezetést; megérti az osztálytermi tevékenységekhez kapcsolódó, kevesebb nonverbális elemmel támogatott és bővülő szókinccsel megfogalmazott, de továbbra is rövid, egyszerű tanári utasításokat; megérti az ismert témákhoz kapcsolódó, egy-egy rövid mondatból álló kérdéseket, néhány rövid mondatból álló megnyilatkozásokat; felismeri a mindennapi témakörökben elhangzó rövid, egyszerű szövegekben az ismerős szavakat, fordulatokat, és tud ezekből következtetni a szövegek témájára; egyre önállóbban alkalmaz néhányat a megértést segítő alapvető stratégiák közül.

1	**A fejlesztés tartalma** Rövid, egyszerű tanári utasítások alaposabb és biztosabb megértése (pl. játékos feladatok; manuális tevékenységek; mozgásos, játékos tevékenységek). Rövid kérdések és néhány rövid mondatból álló szövegek megértése a tanulóhoz közel álló, ismert témákról. A megértés során a hallott szövegeket kísérő nonverbális elemekre (pl. képek, képsorok, tárgyak, testbeszéd, hanglejtés) és a beszédhelyzetre való egyre tudatosabb támaszkodás. *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* dalok, versek, képekkel illusztrált mesék és történetek, kisfilmek, animációs filmek, a korosztálynak szóló egyéb hangzó anyagok, tanárral, tanulótársakkal, célnyelvi országokból érkező személyekkel folytatott rövid párbeszédek, tanári beszéd, interaktív feladatok.

1	**Fejlesztési egység**	**Szóbeli interakció**
2	**Előzetes tudás**	Aktív részvétel az órai tevékenységekben, a célnyelvi óravezetés követése, az egyszerű tanári utasítások és kérdések, valamint a korábban feldolgozott szövegek megértése. Begyakorolt rövid párbeszédekben,

		interakciót igénylő tevékenységekben való részvétel egyszerű nyelvi eszközök alkalmazásával.
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló egyszerű nyelvi eszközökkel, bővülő szókinccsel és nonverbális elemekkel támogatva fejezi ki beszédszándékát; egyszerű kérdéseket tesz fel a számára ismert témákról, illetve egyszerű nyelvi eszközökkel válaszol a hozzá intézett kérdésekre; képes rövid, egyszerű szövegek másokkal való közös előadására;

1	**A fejlesztés tartalma** A mondanivaló nonverbális elemekkel (pl. testbeszéddel, hanglejtéssel, vizuális eszközökkel) támogatott kifejezése bővülő szókinccsel, egyszerű nyelvi eszközökkel. Rövid válaszokkal, cselekvéssel való reagálás ismert témákhoz vagy osztálytermi szituációkhoz kapcsolódó, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre, kérésekre, felszólításokra. Egyszerű kérdések feltevése ismert témákhoz, osztálytermi szituációkhoz, egyéni szükségletekhez kapcsolódva. Egyszerű nyelvi eszközöket és nonverbális elemeket tartalmazó rövid párbeszéd eljátszása társakkal. Begyakorolt beszédfordulatokkal való kommunikálás (pl. bemutatkozás, bemutatás, üdvözlés, köszönés, alapvető információ kérése és adása saját magáról, társairól, közvetlen környezetéről, különböző dolgok kérése és adása, tetszés, nemtetszés kifejezése). Meg nem értés esetén nonverbális elemekkel, pl. testbeszéddel támogatott ismétlés, magyarázat kérése. Néhány egyszerű, a beszélgetés strukturálása szempontjából fontos elem megismerése és alkalmazása (pl. beszélgetés kezdeményezése, figyelemfelhívás). Hallott, látott jelenségekre (pl. váratlan osztálytermi történésekre, időjárással kapcsolatos megfigyelésekre) való reagálás egyszerű nyelvi eszközökkel. Dalok, mondókák, versek, mesék, történetek előadásában, szóbeli nyelvi játékokban való aktív részvétel. *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* dalok, mondókák,

	versek, mesék, illusztrált történetek, mozgással kísért rövid cselekvéssorok, kérdések, rövid párbeszédek, dramatizált jelenetek, néhány mondatos leírások, egyszerű felszólítások, kérések, információ hiányán illetve különbözőségén alapuló szövegek.

1	**Fejlesztési egység**	**Összefüggő beszéd**
2	**Előzetes tudás**	Aktív részvétel az órai tevékenységekben, a célnyelvi óravezetés követése, az egyszerű tanári utasítások és kérdések, valamint a korábban feldolgozott szövegek megértése. Néhány összefüggő mondat elmondása önmagáról és a tanult témákról. A megismert versek, mondókák felidézése.
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló rövid, egyszerű szövegeket mond el, illetve párbeszédet ad elő társaival közösen, tanári segítséggel; egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott, összefüggő leírást ad saját magáról és a környezetében előforduló tárgyakról, élőlényekről, eseményekről; használ néhány egyszerű nyelvtani szerkezetet munkáját egyszerű nyelvi eszközökkel mutatja be;

1	**A fejlesztés tartalma** Gyermekirodalmi mű (pl. vers, dal, mese), történet, cselekvéssor közös vagy önálló előadása társak, másik osztály, szülők vagy tanárok részére. Felkészülést követően nonverbális elemekkel támogatott egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal megfogalmazott szerepjáték előadása társakkal. Tanári példa vagy autentikus hangzóanyag hallgatása és együttes elmondása után közös vagy önálló ismétlés; a kiejtés, intonáció, hangsúly, ritmus játékos gyakorlása (pl. hangerő vagy hangszín változtatásával, érzelmek kifejezésével, ritmushangszerek vagy mozgás kíséretével). *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* dalok, versek, mesék, rövid történetek, cselekvéssorok, leírások (pl. tanulói munka bemutatása), rövid szerepek, interaktív feladatok.

1	**Fejlesztési egység**	**Olvasott szöveg értése**

2	**Előzetes tudás**	A tanulónak minimális ismeretei vannak a célnyelv írott változatának sajátosságairól. Az egyszerű szavak, nagyon rövid mondatok nyomtatott képét felismeri, jelentésüket többnyire megérti.
3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló képes felismerni az anyanyelven és a célnyelven történő olvasás közti különbséget; felismeri és megérti az egyszerű mondatokban, rövid szövegekben az ismert szavakat és kifejezéseket a megértést segítő elemekre támaszkodva; egyszerű, autentikus szövegekből kiszűr néhány alapvető információt; az olvasott szövegre vonatkozó egyszerű feladatokat végez el;

	A fejlesztés tartalma Rövid, hétköznapi szövegekben ismerős nevek, szavak és egyszerű fordulatok felismerése. Írott szöveggel kapcsolatos tevékenységek végzése (pl. leírás alapján illusztráció készítése, képek sorba rendezése, szövegrészlettel való párosítása). Egyszerű, különböző műfajú szövegek olvasása, lényegük megértése, a szövegek feladatokon keresztül történő feldolgozása.
1	Rövid, egyszerű, írott utasítások követése képek segítségével (pl. játék összerakása, útbaigazítás). Egyszerűsített nyelvezetű irodalmi alkotások olvasása (pl. versek, mesék, dalszövegek, novellák). *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* történetek, hirdetések, plakátok, egyszerű katalógusok, egyszerű üzenetek, útleírások, képeslapok, feliratok, nyomtatványok hagyományos és online formában.

1	**Fejlesztési egység**	**Íráskészség**
2	**Előzetes tudás**	A tanulónak kevés tapasztalata van a célnyelven való írás területén. Az egyszerű, rövid szavakat, mondatokat felismeri, megérti. A tanult, rövid szavakat le tudja másolni.

3	**A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai**	A tanuló képes felismerni az anyanyelven és a tanult célnyelven történő írás közti különbséget; ismeri az adott nyelv ábécéjét; különböző nyelvi tevékenységek során szavakat, mondatokat másol, illetve ír le; különböző műfajú és életkorának megfelelő témájú rövid szövegeket alkot, adott mintát követve; írásban személyes adatokra vonatkozó egyszerű kérdésekre válaszol; közösen feldolgozott olvasott szöveghez kapcsolódó írásbeli feladatokat végez el; bekapcsolódik írást igénylő játékos nyelvi tevékenységekbe;

	O
1	**A fejlesztés tartalma** Szavak és rövid szövegek másolása. Egyszerű, autentikus kérdőívek, adatlapok kitöltése. Projektmunka készítése (pl. poszterek, hirdetések, faliújságok, tájékoztató táblák, ismertetők). *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:* leírás, felirat, utasítás, meghívó, üzenet, keresztrejtvény.

3. évfolyam

Ajánlott témakörök

A	B
Témakörök	**Kapcsolódási pontok**
Család Én és a családom. Családtagok bemutatása.	*Környezetismeret*: együttélés a családban, a nagycsalád bemutatása
Otthon	*Környezetismeret*: lakóhelyi környezet,

Otthonom, szűkebb környezetem. Kedvenc játékaim. Lakóhelyem, tágabb környezetem.	város *Matematika*: tájékozódás a térben, halmazok.
Étkezés Napi étkezések. Kedvenc ételeim, italaim. Egészséges táplálkozás.	*Környezetismeret*: az ember megismerése és egészsége: tápanyag, élelmiszer, étrend. *Matematika*: halmazok, állítások igazságának eldöntése, tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rögzítése.
Idő, időjárás Évszakok és hónapok. A hét napjai és napszakok. Időjárás.	*Környezetismeret*: az idő mérése, az idő kifejezése a mindennapi kommunikációban. A napszakok, az évszakok váltakozása. *Matematika*: számok írása, olvasása, állítások igazságának eldöntése, tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rögzítése.
Öltözködés Évszakok és ruhadarabok. Kedvenc ruháim.	*Környezetismeret*: egészséges életmód: öltözködés. *Matematika*: halmazok.
Sport Testrészek és mozgás. Kedvenc sportom.	*Környezetismeret*: testrészek, egészségvédelem. *Testnevelés és sport*: mozgásos játékok.
Iskola, barátok Iskolám, osztálytermünk. Tantárgyaim. Osztálytársaim, barátaim.	*Környezetismeret*: baráti kapcsolatok, iskolai közösségek. *Matematika*: tájékozódás a térben, halmazok.
Szabadidő Szabadidős tevékenységek. Kedvenc időtöltésem.	*Ének-zene*: zenehallgatás. *Vizuális kultúra*: kreatív alkotások. *Környezetismeret*: napirend.
Természet, állatok Kisállatok. Kedvenc állataim. Állatok a ház körül.	*Környezetismeret*: élőlények csoportosítása élőhely, táplálkozási mód, egyéb tulajdonságok szerint; változatos élővilág; környezetvédelem.

Vadon élő és állatkerti állatok.	*Matematika*: halmazok, adatgyűjtés, adatok lejegyzése.
Ünnepek és hagyományok Az én ünnepeim. Ünnepek itthon és a célnyelvi kultúrában.	*Környezetismeret*: ünnepek, hagyományok. *Magyar nyelv és irodalom*: jeles napok.

	C	D
1	**A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén**	A tanuló megérti a gazdagodó nyelvi eszközökkel megfogalmazott célnyelvi óravezetést, az ismert témákhoz kapcsolódó kérdéseket, rövid megnyilatkozásokat, szövegeket. Egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal kommunikál. Felkészülés után elmond rövid szövegeket. Közös feldolgozás után megérti az egyszerű olvasott szövegek lényegét, tartalmát. Ismert témákról rövid, egyszerű mondatokat ír, mintát követve önálló írott szövegeket alkot.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve
Personal topics and topics concerning immediate environment and nature
Topics concerning classroom activities
Cross-curricular topics and activities
English and language learning

Intercultural topics **Playful learning** **Entertainment** **Gaining and sharing knowledge**			
	Témakörök	**Kommunikációs szándékok**	**Fogalomkörök és azok nyelvi kifejezései**
Personal topics and topics concerning immediate environment and nature *Személyes témák és közvetlen környezeti szituációk*			
	A társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök	• Érdeklődés hogylét iránt és arra reagálás • Bocsánatkérés • Kérések	How are you today?/ Fine thank you. I'm… I m sorry,.. Can I have… Thank you
	Bemutatkozás Személyi adatok	• Önmagunk és mások megnevezése • Életkor megnevezése • születési hely, város, ország, nemzetiség	What's your name? My name is.., How old are you? I'm… I' m from… I live in….
	Család	• Családtagok megnevezése, bemutatása • rokonsági kapcsolatok	This is my …. aunt, uncle, cousin I have got …. Who is your…?

	Otthon Otthonom, szűkebb környezet Lakóhelyem, tágabb környezet	• lakóhelyünk bemutatása • város bemutatása	There is a…/There are This is my town…
	Öltözködés, ruházat	• Ruhadarabok megnevezése (szókincs bővítése)	raincoat, wooly hat, gloves, boots I'm wearing… What is he/she wearing? Are you wearing…?
	Ételek, étkezés	• Élelmiszer megnevezése • étkezések megnevezése • Tetszés, nem tetszés	Ingridients of pizza: cheese, tomato sauce, ham… breakfast, lunch, dinner Do you like salad?
	Állatok	• Természet • Állatok • Kisállatok • Állatok a ház körül • Vadállatok	leaves, grass mammals, insacts feathers, claws, scales
	Testrészek	• testrészek megnevezése	I have got long/short/big small ears/hair

Topics concerning classroom activities *Az osztálytermi nyelvhasználat*			
	Iskolám osztálytermünk	• Osztálytermünk • térbeli viszonyok megnevezése	in front of, between, opposite
	Utasítások	• Tanári utasítások a különböző tevékenységekhez	Open your book on page…. Close your book. Correct your mistakes. True or false Write/Colour/Match/Count
	Számok, számlálás	• Mennyiségi viszonyok: tőszámnevek 1-100-ig • Információkérés (mennyiség)	Numbers 1-100 How many pencils?
	Tulajdonságok	• melléknevek és ellentétük	big-small, lomg-short cold-hot,
Cross-curricular topics and activities ***Kereszttantervi témák és szituációk***			
	Érzékszerveink, érzékelés		I see with my eyes. hear, taste, smell, touch, hands
	Szabadidő	• sporttal kapcsolatos kifejezések • Mozgást jelentő igék (sport)	a ball, a bike, a boat, a scooter, a skipping rope, a trampoline climb, fly, swim, jump

	Nyaralás	• Szabadidővel kapcsolatos tárgyak, játékok	swimming pool, beach, sunbathing, sea
	Időjárás	• Időjárás • évszakok	It is snowing/rainining/sunny winter, spring, summer, autumn
English and language learning ***Célnyelvi vonatkozások***			
	Képesség kifejezése		Can she/he/they do this?
	Tetszés, nem tetszés		Do you like it? Do you like bananas?I like it. I don't like it. Yes, I do. / No, I don't.
Intercultural topics ***Interkulturális,országismereti témák***			
	Országok és városok	• országok neve • városok • nevezetességek	Hungary, Great Britain, the USA Where do you live? I live in… She lives in..
	Ünnepek	• családi és nemzetközi ünnepek	easter, christmas, summer holiday, birthday How do you celebrate… ?
Playful learning ***Játékos tanulás***			
	versek, mesék feldolgozása	• Autentikus mesék, versek	Wild and free
	Játékok	• Adott témakör szókincsének bővítése	Board games Picture dictionary, crossword
Entertainment ***Szórakozás***			

	Dráma tevékenységek	• Szerepek szerinti előadás	Plays Role plays
	Online tananyagok	• Rövid videók/ mesék/ film részletek • Nyelvi gyakorló játékok	Weboldalak: Kahoot, Live worksheets, LearningApps, WordWall,
Gaining and sharing knowledge *Ismeretszerzés,tudásmegosztás*			
	sport	• Kedvenc sportom	My favourite sport
	emberek	• Kedvenc sportoló	My favourite player is…

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- közöl alapvető személyes információkat magáról, egyszerű nyelvi elemek segítségével;
- érzéseit egy-két szóval vagy begyakorolt állandósult nyelvi fordulatok segítségével kifejezi, főként rákérdezés alapján, nonverbális eszközökkel kísérve a célnyelvi megnyilatkozást;
- kiemeli az ismert nyelvi elemeket tartalmazó, rövid, egyszerű, a nyelvtanításhoz készült, illetve eredeti szöveg lényegét, fő mondanivalóját;
- felismeri és alkalmazza a legegyszerűbb, bemutatkozásra használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- felismeri és használja a legegyszerűbb, megszólításra használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- felismeri és használja a legegyszerűbb, a köszönet és az arra történő reagálás kifejezésére használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- felismeri és használja a legegyszerűbb, a tudás és nem tudás kifejezésére használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a személyes és környezeti tématartományban megért rövid, nagyon egyszerű célnyelvi szöveget;

- a személyes és környezeti tématartományban létrehoz rövid, nagyon egyszerű célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel
- felismeri és használja a legegyszerűbb mindennapi nyelvi funkciókat életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: közvetlen, szűk család, barátok
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: az otthon, az utcám, a játszótér
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: bútorok és alapvető berendezési tárgyak
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: családi események, ünneplések
- A témakörre jellemző alapvető tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: játszás, étkezés, öltözködés
- A témakörre jellemző alapvető fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: az egészséges életmód
- 2-3 főbb ünnephez (pl. Christmas, Easter) kapcsolódó alapszintű kifejezés, állandósult szókapcsolat ismerete
- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: most állatnevek, növények
- A témakörre jellemző alapvető helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a természet és az élőlények
- A témakörre jellemző alapvető tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: „kis kedvencek” és azok tartása
- Személyes és közvetlen környezethez tartozó alapvető információk átadása egyszerű nyelvi elemekkel
- Alapvető érzések begyakorolt állandósult nyelvi fordulatok segítségével történő átadása
- Alapvető mindennapi nyelvi funkciók használata

Javasolt tevékenységek

- projektmunka:
  - családfa készítése saját rajzok, fényképek segítségével

- a szobám bemutatása alaprajz készítésével (alapvető címkék felhasználásával)
- kiskedvenc bemutatása fénykép segítségével (képességek, szokások bemutatása)
- legjobb barát/barátnő bemutatása rajz/fénykép alapján (külső-belső tulajdonságok, szokások bemutatása)

— társakkal készített interjú órai keretek között, vagy „Class survey” (véleménykutatás) – eredménnyel

- lakóhely (Do you live in a house or in a flat? Eredmény: Hol lakik az osztály többsége?)
- családtagok (Have you got any brothers or sisters? Eredmény: Hány „rokongyerek” van az osztályban összesen?)

– játékos szótanulás: képes szókártyák, pantomim, memóriajáték kártyával vagy interaktív táblával
– közös játékos daltanulás (pl. There are 4 seasons…,
– ismerkedés az angol ünnepekkel, szokásokkal film segítségével
– ismert mese/történet feldolgozása képekkel, képek sorba rakásával

TÉMAKÖR: **Topics concerning classroom activities**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– megismétli az élőszóban elhangzó szavakat, kifejezéseket játékos, mozgást igénylő, kreatív nyelvórai tevékenységek során;
– lebetűzi a tanult szavakat társaival közösen játékos tevékenységek kapcsán, szükség esetén segítséggel;
– leír tanult szavakat játékos, alkotó nyelvórai tevékenységek során;
– megold játékos írásbeli feladatokat a szavak, szószerkezetek, rövid mondatok szintjén;
– értelmezi azokat az idegen nyelven szóban elhangzó nyelvórai szituációkat, melyeket anyanyelvén már ismer;
– rövid, néhány mondatból álló párbeszédet folytat, felkészülést követően~~;~~
– a tanórán a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a játék céljainak megfelelően alkalmazza;
– új szavak, kifejezések tanulásakor ráismer a már korábban tanult szavakra, kifejezésekre;
– új szavak, kifejezések tanulásakor felismeri, ha új elemmel találkozik és rákérdez, vagy megfelelő tanulási stratégiával törekszik a megértésre;
– a célok eléréséhez társaival rövid feladatokban együttműködik;
– egy feladat megoldásának sikerességét segítséggel értékelni tudja

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz egyszerű szövegértést igénylő játékos nyelvórai tevékenységekben;
- részt vesz egyszerű szövegalkotást igénylő játékos nyelvórai tevékenységekben;
- a tanórán bekapcsolódik a már ismert játékos, interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a játék céljainak megfelelően alkalmazza.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A témakörre jellemző mennyiségekre, tulajdonságokra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tőszámnevek 1-100, melléknevek és ellentétük
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a saját iskolám és termei
- A témakörre jellemző alapvető tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a tanuláshoz szükséges alapvető eszközök
- A témakörre alapvető jellemző tevékenységre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tanári utasítások a különböző tevékenységekhez (writing, reading, counting, physical and creative activities)
- Részvétel tanórai játékos nyelvi tevékenységekben
- Begyakorolt, alapvető elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére
- Életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi tevékenységek során.

Javasolt tevékenységek

- játékos szótanulás: barkochba: (zsákban iskolai tárgyak) – „What have I got in my hand?”
- mondókák, dalok tanulása
- projektmunka csoportban: az ideális osztályterem tervezése berendezési tárgyak megnevezésével
- egyszerűbb társasjátékok célnyelven, pl. memóriajáték a képeken szereplő tárgyak, tanulási tevékenységek megnevezésével
- Betűzés játékosan – „akasztófa”
- csoportversenyek: pl. running dictation
- Szituációs játék: „I am the teacher”
- projektmunka (plakátkészítés) csoportban:
    - a saját iskola bemutatása
    - az álomiskola (kép, rajz, kulcsszavak stb. segítségével)

TÉMAKÖR: **Cross-curricular topics and activities**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- részt vesz kooperatív munkaformában végzett kreatív tevékenységekben, projektmunkában szavak, szószerkezetek, rövid mondatok leírásával, esetleg képi kiegészítéssel;
- támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szövegre az órai alkotó jellegű nyelvi, mozgásos nyelvi és játékos nyelvi tevékenységek során;
- támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott szövegre az órai játékos alkotó, mozgásos vagy nyelvi fejlesztő tevékenységek során, kooperatív munkaformákban.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- összekapcsol a nyelvi tevékenységek során feldolgozott tartalmakat az anyanyelvén korábban megszerzett ismeretekkel;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A témakörre jellemző alapvető tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven

Javasolt tevékenységek

- társakkal közösen készített plakát bemutatása
  - időtöltés tanév közben, illetve nyaralás alatt
  - évszakok, hónapok, napszakok
- projektmunka: plakát készítése az érzékelésről

TÉMAKÖR: **English and language learning**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri az adott nyelv ábécéjét;
- lebetűzi a nevét;
- felismeri az anyanyelv és az idegen nyelv hangkészletét;
- megkülönbözteti az anyanyelvi és a célnyelvi írott szövegben a betű- és jelkészlet közti különbségeket;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismerkedik a célnyelv főbb jellemzőivel;

– felismeri az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmakat a tanórán kívül is.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

– Az angol ábécé és jelkészlet ismerete
– Az angol nyelv hangkészletének felismerése

Javasolt tevékenységek

- szavak lebetűzése, szavak diktálása betűzéssel
- keresztrejtvény készítése, megoldása
- képes szótár készítése
- rajzfilmek nézése célnyelven
- Szókártyák készítése az alapszókinccsel kapcsolatosan
- Közös zenehallgatás és mesenézés célnyelven

TÉMAKÖR: Intercultural topics

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– megismeri a főbb, az adott célnyelvi kultúrákhoz tartozó országok nevét
– ismeri a főbb célnyelvi kultúrához tartozó ünnepekhez kapcsolódó alapszintű kifejezéseket, állandósult szókapcsolatokat és szokásokat;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

– találkozik a célnyelvi kultúra legfőbb ünnepeivel, hagyományaival;
– találkozik a célnyelvi kultúra legfőbb szokásaival.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

– A főbb, az adott célnyelvi kultúrához tartozó ünnepek ismerete
– A célnyelvi kultúrához tartozó főbb szokások ismerete

Javasolt tevékenységek

- projektmunka:
    - születésnap ünneplése a célnyelvi kultúrában és hazánkban

- egyszerű, saját térkép készítése a célnyelvi országról/országokról, saját hazánkról, valamint egy elképzelt álomországról

- plakát készítése: rajz vagy kivágott képekből montázs pl. egy ünnepről
- ünnepekhez kötődő mondókák, dalok tanulása, közös és egyéni előadása

TÉMAKÖR: Playful learning

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- lemásol tanult szavakat játékos, alkotó nyelvórai tevékenységek során;
- támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szövegre az órai alkotó jellegű nyelvi, mozgásos nyelvi és játékos nyelvi tevékenységek során;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a begyakorolt nyelvi elemeket, célnyelven megismert tartalmakat játékos tevékenységekben használja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Részvétel tanórai, szóbeli interakciót vagy alapvető íráskészséget igénylő angol nyelvi tevékenységekben.

Javasolt tevékenységek

- játékos szótanulás: pl. minél előbb találd ki, mit rajzolok, mit mutatok (pantomim)
- egyéni/csoportos versenyek: szókincs és helyesírás felmérése
- Activity
- Bingó számokkal, szavakkal

TÉMAKÖR: Entertainment

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megérti a nyelvi szintjének megfelelő, akár vizuális eszközökkel is támogatott írott utasításokat és kérdéseket, és ezekre adekvát válaszreakciókat ad;
- beazonosítja a célzott információt az életkorának megfelelő szituációkhoz kapcsolódó rövid, egyszerű, a nyelvtanításhoz készült, illetve eredeti szövegben.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

– felhasznál és létrehoz rövid, nagyon egyszerű célnyelvi szövegeket szabadidős tevékenységek során.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

– Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű írott szövegek felhasználása szórakozás céljára.

Javasolt tevékenységek

- páros és csoportos tevékenységek végzése kártyákon szereplő utasítások, valamint szerepkártyák segítségével
- egyszerű mondatokból álló képregény olvasása, saját készítése
- képregény kockák, vagy szöveg kártyák történet szerinti sorba rakása
- online feladatok: játékok, játékos gyakorló feladatok, interaktív feladatok, dalok, mesék online
- keresztrejtvények megoldása, készítése (képek segítségével)

TÉMAKÖR: Gaining and sharing knowledge

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– részt vesz kooperatív munkaformában végzett kreatív tevékenységekben, projektmunkában szavak, szószerkezetek, rövid mondatok leírásával, esetleg képi kiegészítéssel;

– törekszik arra, hogy a célnyelvet eszközként alkalmazza információszerzésre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

– célnyelven megoszt egyedül, vagy társaival együttműködésben megszerzett, alapvető információkat szóban, akár vizuális elemekkel támogatva;

– alapvető célzott információt megszerez a tanult témákban tudásának bővítésére.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

– Alapvető információ megosztása egyszerű, begyakorolt elemekkel angol nyelven

– Alapvető, tanult témákhoz kötődő egyszerű, konkrét angol nyelvű információ megszerzése.

Javasolt tevékenységek

- saját érdeklődési köréhez tartozó, rajzokkal, fényképekkel támogatott plakát készítése egyedül vagy csoportban, és annak bemutatása a tanulócsoport számára
- rajz, projektmunka alapján rövid, pár szavas/mondatos kiselőadást tart a tanult témakörökből
- gyűjtőmunka és prezentációk választott témákból